Opera medica / [Antonius Guainerius].

Contributors

Guainerio, Antonio, -1440.

Publication/Creation

[Pavia] : [A. de Carcano], [1481]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/aaz4hr94

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

Case 3.c.17.

1
Pov
c
81

D I-J

£40

6567

100

55

41254

Hain 8097

352 ff Gb

Cpl.

Reichling V, 130. Klebs 480.3

Guainerius (Antonius).

Opera Medica
Antonius de Carcano
Pavia 1481

First & last (blanks) wanting

M VZZ = 3

Cat 30

¶ Incipit tractatus de egritudinibus capitis .editus per Magistrum Antonium Guaynerium Artiū z medicie doctorem papiensem.

Magno ac summo ꝑ desiderio iam diu Cuiuscūqz particularis membri ēgritudinum curam pōe re concupiui. ¶ Sz clarissimi quidam ātiqui uiri me cassuz reddiderunt: q morte preuenti icobata opera finire nequierunt. ūde si quid perfectū erat nihil supra Propter tamen totius operis imperfectionem nulla est ō eo facta mētio. et sic uacue tēpus ecrū paupculi cōsumpserūt. Me igitur mihi ueluti ill' eueiat. nl'lū bacten' i mēbris ordiné ob ruādo cometariolos quos dā edidi in bris i quib' dā appropatos ut quicqd eueiat hū absoluti i lucé salté remaneat q et i presētiaz facere libet. qr comentariolus presens de egritudinibus capitis sit uolo qué si deo auxiliā te perfecero facile mihi erit tā factos ꝑro ordine quoddā cōcatenar. Sis igit' bone deus mihi. ut soles adiutor cui sit infinite laudes. Amen.

¶ Comentariolus presēs. xvi. tractatus continet.

¶ Primus tractat' de dolore capitis.
¶ Secūdus ō uertigie scotomia. 13
¶ Terci' de freneli z pafreneli. 14
¶ Quartus ō litargia. cavt. 19
¶ Quintus de subeth. cavt. 21
¶ Sextus de icubo seu de ēpialdes. 2
¶ Septim' ō epilēsia. 24.
¶ Octauus de apoplesia. 31
¶ Nonus de palesi. cavt. 33
¶ Decimus de spasmo z tetano cum ezalcuzez 34
¶ Undecim' de tortura oris. 42
¶ Duodecimus de tremore. 44
¶ Decimus terciusꝰ ō stupore. 45
¶ Decimus quartus ō sabaza seu uigiliaz istātia. 46
¶ Decim' quintus de melia mania z de moso lupio. 51
¶ Decim' sextus de Catarro. 63

PRimus tractatus. de dolore capitis. xvi. in se capitla continet.

¶ Primū capitulum quid sit dolor capitis quotqz eius nomina.
¶ Scōz capl'z de causis dolozis capitis
¶ Tertium capl'm ō cuiuslibet dolozis capitis signis pronosticis ōmōstratiuis
¶ Quartum capitulum de cuiuslibet doloris capitis signis pronosticis.
¶ Quintū capitulū de cura doloris a sanguine prouenientis
¶ Sextū capitulū sex rerum non naturalium regimen ponit in cura doloris capitis uitio sanguinis prouenientis ob seruandum
¶ Septimum capitulum de cura doloris capitis qui a sola colera prouenit ac illius quoqz qui fit a mala ꝑplexione calida sine materia.
¶ Octauum capitulum qualiter et cuz quibus materia sit diuertenda ac qualiter ipsa euacuata sit. mala complexione derelicta corrigenda.
¶ Nonum capitulū de regimine ſruz sex ñ naturaliū tā i cura doloris capitis a mala cōplexione sine materia ,pueniēū quam eius q a collera pura fuit.
¶ Decimū capitulū de cura doloris capitis qui a colera citrina causat'.

.A

¶ Undecimū capitulū de cura doloris capiti qui a collera fit uitellina.

¶ Duodecimum capitulum ō hiis que fleugma dolorem capitis efficiens digerunt que quoq; tam p medicinas soluti nas quā per caputpurgia stranuratiōes gargarismata. q̄z per masticatiōes fleūa ipsum euacuāt.

¶ Decimum tertium capitulum de hiis que caput fleugmatis uitio dolens confortant que dolorem sedant ac malam complexionem frigidam si qua sit derelicta uel que sola capitis dolorem efficiat remouēt. et de rerum nō naturalium regimine.

¶ Decimum quartum capitulum de cura doloris capitis qui a melancolia prouenit.

¶ Decimum quintū capitulum de hiis quecunque dolori capitis indifferenter a ꝓprietate ualent.

¶ Decimum sextum capitulū ō cura doloris capiti qui p cōitatē accidit.

SEcundus tractatus de uertigine et scotbomia in se duo ꝓtinens capitula.

¶ Primum capitulum quid sit scotbomia atq; uertigo q̄ quoque earuz cause

¶ Secūdum capl'z ō signis tam ꝓnosticis q̄z demōstratiuis uertigis ac scotbomie ac qualiter curari debeāt.

TErci⁹ tractat⁹ ō freneti. ac pa freneti in se. vii. ꝓtinēs capitl'a

¶ Priūz capl'z quid sit frenef ac parafrenef. que quoq; eaz cause

¶ Secundū capl'z de signis frenef. demōstratiuis

¶ Tercīū cap. ō signis frenef ꝓnosticis

¶ Quartum cap^m dē cura pafrenesis

¶ Quintum cap^m de regimine rerum sex nō naturaliū i cura frenef obfuādo

¶ Sextū capl'm ō hiis que ab extra in cura frenef sunt obfuāda.

¶ Septimū capl'm ō hiis que ab intra i cura frenef ap,primātur

QUartus tractatus de litargia in se ꝓtinēs quaz capl'a.

¶ Primū capl'm quid sit litargia q̄z ꝓsimilr cause.

¶ Secūdū capl'm de signis ōmōstratiuis litargie.

¶ Tercium capl'z de signis litargie ,p nosticis.

¶ Quartum capl'm de rezū sex nō naturalium i cura litargie obfuādo regie. ō flobotbomia ac uētosis. ac naturalif ō oibus biis que tā ab intra quam ab ext^a materiam diuertūt z euacuāt.

¶ Quītum capl'm ō hiis que capiti ab extra sunt applicāda.

QUintus tractatus de subetb seu subetra i se cōtinēs sex ca^a

¶ Primū capl'z quid sit subetb

¶ Secundum capl'm de cāis subetb.

¶ Tercīū capitulum de signis subetb. demōstratiuis.

¶ Quartum capl'z de signis subetb ,p nosticis.

¶ Quītū capl'm de bis q̄ ab itra i cura subetb sunt ap,prianda.

¶ Sextum capl'm de hiis que ab extra i cura subetb ap,primātur.

SExtus tractatus de icubo seu epialdes. tria i se ꝓtinēs capl'a

¶ Primū capl'm quid sit incub⁹. seu epialdes z que cāe.

¶ Secūdū capl'm de signif icubi taz ,p nosticis quā demōstratiuis.

¶ Tercīū capl'm de cura icubi.

Septimus tractatus. de epilē
sia i se ꝓtinēs nouē capl'a.
Primū capl'z quid sit epilēsia
que cāe ꝛ quib⁹ sit i locis.
Secundum capl'm de signis epilēsie
demōstratiuis ac qualr si ꝑ ꝓprietatez
ac cōmunitatem fiat cognoscere ōbeas
Tertium capl'm de signis epilēsie ꝓ
nosticis.
Quartum capitulum de cura ꝓxis
mi epilensie.
Quītum cap^m de sex rerum non na
turalium in cura epilensie obsezuando
regimine.
Sextum capitulum de mō materiam
epilensie digezendi que ꝛ qual' illa fuezit
euacuandi quoque.
Septimuz cap^m de bis que ab intra
sumpta epilensiam omnem curabilem
radicitus extirpant.
Octauū capitulum de appropaꝯ q
busdam que extius applicata omnē cu
rabilem epilēsiam erradicant.
Nonum capitulum de cura epilēsie
que per comunitatem alioruz mēbrorū
causatur.

Octauus tractat⁹ de apoplesia.
duo in se ꝓtinēs cap^a.
Primū ca^m qd sit apoplesia qz
cause et qz tā ꝓnostica quā demōstrati
ua sūt signa.
Secundum cap^m de cura apoplesie

Nonus tractatus de paralesi in
se octo continens ca^a. 33
Primum capitulū quid sit pa
lesis q̄ quoque ei⁹ sūt cause.
Secundum cap^m de signis demon
stratiuis palesis. 33
Tertium cap^m de palesis signis
pronosticis. 34
Quartū cap^m de regimine sex rez
non naturalium in cura palesis ob
seruando. 34
Quintum cap. de bīis que materiaz
flegmaticā palesis digerunt atqz tam
cum medicinis solutiuis quam caput
purgiis quam etiam cum gargarismati
bus. quam cum masticationibus eam
euacuant. 35
Sextum capitulum de bīis que int⁹
sumpta malaz complexionem inductau
re mouēt calorem suffocatum uiuificāt
et neruosa a ꝓprietate ꝓfortāt. 36
Septimum capitulum de bīis que
ab extra in palesis fleugātice uiuunt
applicanda. 36
Octauum capitulum de cura palesis
sanguinee. 38

Decim⁹ tractatus de spasmo
in se decem continens cap^a.
Primū capitl'z qd sit spasm⁹
tetan⁹ cuzez siue alcuzez. 38
Secundum capitulum de causis spas
mi tam de inanitione quam de ꝛepletioē.
et tam ꝓportionati ad materiam quam
non ꝓportionati.
Tertium capituluz de signis spasmi
demōstratiuis.
Quartuz capituluz de signis spasmi
pronosticis.
Quintum capitulum de bīis que in
tus sumpta spasmum de repletione cu
rant alcuzez quoque.
Sextum capituluu de bīis que extez
ius applicata spasmū curant repletioāle
Septimum capitulū de cura spasmi
tam a punctura uenenosa quaz nō uene
nosa causatum.
Octauum capitulum qualiter et cū
Az

quibus febris ī spasmo sit ꝓuocāda.
¶ Nonum capl'm de rḡimīe sex rer̄ n̄ naturaliū ī spasmo repletionali obser uādo. ⁊ de speciali cura alcuzez.
¶ Decimū capl'm de cura spasmi ab īa nitione ꝓueniēt̄.

Undecimus tractatus ō tortu ra ī se ꝓtinēs sex capl'a.
¶ Primū capl'm ō torture cāis ac demōstratiuis signis.
¶ Secūdū capl'm de ꝓnosticis tortur̄ signis oris faciei.
¶ Tertium capl'm qualiter materia tō ture digerēda sit euacuāda quoqz.ac ō biis que ītus sumpta ī cura eī ꝓueniūt
¶ Quartum capl'm de biis que ab extā in cura torture sūt applicāda.
¶ Quītum capl'm de torture cura que causatuz ex spasmo.
¶ Sextū capl'm de regimīe rer̄ sex nō naturaliū ī torture cura obfuādo.

Duodecimus tractatus de tre more ī se unū ꝓtinens capl'm in quo ponit̄ quid sit tremor. q̄ cāe ⁊ que signa.taz pronostica.qz ōmō stratiua.⁊ que cura.⁊ c̄.

Decimus tercius tractat⁹ ō stu pore ī se cōtinēs quīque capl'a
¶ Primū capl'm.quid sit stupō
¶ Secūdum capl'm.de cāis stuporis.
¶ Tercium capl'm de signis demōstra tiuis stuporis.
¶ Quartum capl'm de signis ꝓnosti cis stuporis.
¶ Quītū capitulum de cura stuporis.

Decimus quartus tractatus ō sabara .seu superflua uigilia in se nouē cōtinens capitula.
¶ Primuz capitulum quid sit sabara.
¶ Secūdū capitulū de causis sabare.
¶ Tercium capituluz de signis saba re demonstratiuis.
¶ Quartum capitulum de siguis sa baze pronosticis.
¶ Quītuz cap^m de biis q̄ humores in sabara peccātes digerūt euacuāt quoq̄
¶ Sextum capitulum de regimine rer̄ sex nō naturaliū in cura sabaze obfuā^o.
¶ Septimū cap^m de biis que in cura sabare applicantur ab extra.
¶ Octauum capitulū de biis q̄ in cura sabare ap,primantur ab intra.
¶ Nonū capitulum de epilogādo in se ordinē in cura sabare ꝓcludit obfuādū

Decimus quintus tractatus ō mlia et mania in se.xvi.cōtinēs capitula. ¶ Primū capituluz dē notificatione mlie atqz manie.
¶ Secundum capitulum de causis me lancolie .ac manie.
¶ Tertium capitulum de manie ac me lancolie demōstratiuis signis.
¶ Quartum capitulum in quo assigna tur causa quare illiterati quidā melāco lici literati facti sunt. ¶ Et quia etiaz eis alia futura predicant.
¶ Quītū capl'z ī quo tā maie.quā ml'ie ꝓnostica signa ponūtur.
¶ Sextū ca^m q̄re ī cura maie atqz ml'ie tā sāguīee q̄z colice sit flobotoia fiēda q̄ liter quoqz ⁊ ꝙ gbus sit digerēda atqz e uacuāda materia.
¶ Septiuz capl'z ō pl'uerib^o atqz ꝓfec tioīb^o q̄ ī cura maie atqz ml'ie tā sāguiee q̄z colice ꝓueniunt.
¶ Capl'm octauū ō balneis epithimati bz ūctiōibz ōbibz ⁊ cautiis q̄ ī cura maī e atqz ml'ie tā sāguīee q̄z colice ꝓuēiūt.
¶ Nonū capl'z ō rer̄ sex n̄ naturaliū re

gimie i cura maie atqz mlie. tam quoqz colerice. qz sāguiee obſuādo regimine.

¶ Decimū capituluz quare melancolia fecal euacuāda ſit ⁊ digerēda quoque.

¶ Undecimū capl'm d pl'ueribz ac ꝯfecti oib' q i cura mlie a fece ſāg. cāte ꝯueiūt

¶ Duodecimū capl'm qliter balnea fieri dbeāt. ⁊ ūctiōes uerbera itē atqz cauteria

¶ Decimū tercium capitulum qualiter generatur hereos ⁊ quid ipſe ſit

¶ Deciuz qrtū capl'z d cāiſ hereon ſeu yliſchi.

¶ Decimū qntū capl'm d ſignis tā ꝓno ſticis qm demōſtratiuis hereos.

¶ Decimū ſextū capl'm de cura hereos

Tractatus ultim' d Catarro i ſe ꝯtinens duodecim capitula.

¶ Primū capl'm qd ſit catarrus.

¶ Scdm capl'm de cauſis catarri.

¶ Terciū capitulum de ſignis catarri ſeu materie cataral demōſtratis.

¶ Quartū ca^m d ſignis catarri ꝓnoſtic

¶ Quītum capitulum. qualiter in cura catarali ſit fienda flobotomia. ac mat'ia digerēda euacuāda quoqz.

¶ Sextum capitulum d cāoibus iſiſtē do catarrū calm ꝯfuandis ⁊ de his que catarrum ſiſtunt.

¶ Septimū capl'z de regimie rez ſex n nat aliū i catarri cal'i cura obſuādo.

¶ Octauū capl'm de regimie rez ſex n nat aliū i catarri frigidi cura obſuādo

¶ Nonū capl'm d mō mat'iā catarralē frigidā digerēdi parit euacuādi.

¶ Decimū capl'm d his q ꝑticl'arit ma teriā catarralem euacuāt. ut ſunt caput purgia maſticatiōes. ⁊ c.

¶ Undecimū capl'm de cōfortātibz ce rebrū q ab itra ſumūt ut ſūt ꝯfectiones pl'ueres dcoctiones lupiares forl'e. pil lule cōſtrictiua gargariſmata ⁊ ſiplicia pl'rima. que iter dētes retēta āt trāſglu tita catarz ſiſtūt ⁊ cerebz qz maxie cō fortant.

¶ Duodecimū capl'm de odoram̄ſ ſuf fuigatiōib' lauacriſ ēbrocatioib' ſacella tioibus ūctionibz ⁊ cauteriis. que i ca tarri frigidi cura fiēda ſunt.

Tractatus prim⁹ de dolore capitis in se.xxiiii.continens capitula.

¶ Primū capitulū quid sit dolor capitis quot que eius nomia.

Dolor capitis ē nocitiui sēsibilitas.tā i pāniculis cerebri.seu craneū iuoluentibus. aut in carne cooperiēte subito ⁊ materialiť īprimētis. ¶ Substātia eiz medularis cerebri ac craneū cum ea neruis careāt nō sētiunt.unde illam dolorosaz sensationem qua dolere caput dicimus in dcis pāniculis. aut ī illa carne fieri necesse ē. Nomia aūt dolorē capitis īportātia sunt plrima. Unū tamen omibus cōmune ē soda. Ceťa uero scōm doloris diuersa loca adiuēta sūt: qr dolor aut totum occupat. āt partē capitis. Si totuz cephalea ouum āt galeata passio nūcupatur. ¶ Cephalea dicit a cephal grece ꝙ idem latine ē ꝙ caput. qz totuz ipsum dolor tenet. ¶ Ouum fm Auic. a quodā armoꝝ genere ꝙ totum tenet caput dictū est. propri⁹ tamen dicitur ouum ab uno ꝙ ē dolor unus totū cap̄ cōprehēdens. Et per simile dicitur galeata passio. ¶ Galea uero est quoddam armorum genus. totum caput defendens. ¶ Dicunt tamen nonnulli per illa tria nonina intensiorē āt remissiorem capitis dolorem intelligi debere. Sed cum hec sciētia praxis de reb⁹ sit et non de termīs parū de nominū disceptationibus curo. ¶ Si partem āt mediam. aut quartam. si medietatem dicitur emigranea ab emi ꝙ est medium. ¶ Si quartam partem aut eius totam. aut ei⁹ particularem. ¶ Si totam dicit monopogia a monos ꝙ ē unū qa unā ptem capitis tenēs. ¶ Si partem dicitur clauus nam quod idem cōtinue clauus affixus sit apparet patienti. ¶ Doloris capitis quidam per ꝓprietatem. et quidā per comunitatem. ¶ Eum per comunitatem fieri dicimms cuius causa est duz taxat in capite et fieri dupliciter contingit. āt quia dolor est ad intra craneum aut extra in pāniculo eū tegēte qui zinzea mr̄ seu almochati a quibusdam dicitur uel in carne. ¶ Sed per comunitatē fieri dicim⁹ cum ab aliis mēbris a capite quecūqz illa sint ꝓueniat ut a stoāco epate splene et c̄

¶ Secundum capitulū de causis doloris capitis.

Nunc de causis ē agendū. que ī trīsece ⁊ extrīsece esse possunt Extrīsecarum quedā ineuitabiliter occurrūt. ⁊ quedā nō. ¶ Ineuitabiliter occurrentes sunt res sex nō naturales sine quibus hominē uiuere nō ꝯtingit. ¶ Cū aūt ille modum excesserint sepe capitis dolorē īducūt. ut supflua aeris caliditas. āt frigiditas balnei quoqz siue cuiusqz alterius extrīsecus applicabilis calefaciēdi. aut infrigidādi uim habētis. Idem ira īgēs efficit. ac excellens gaudiū timor grādis. ⁊ ad hūc modū de aliis anime īmoderatis accidētib⁹ Cū quibus tn̄ supfluus coytus solet annecti. eiusqz nimia abstinētia nam retentum spma i uenenuz cōmutat̄ halizꝰ. tegni. a quo eleuati fumi sepe dolorē capitis inducunt. ⁊ mortē subitaneā īterduz ¶ Superfluum igit̄ exercitium longa quies: debitoqz sompnus lōgior. superflua uigilia. nimia repletio abstinentia īmoderata. ¶ Ex parte cibi si nimie fu

erit quãtitas. si nociue q̃litatis ut uene nose. ⁊ c̃. ¶ Si ĩ sumẽdo eum posteri⁹ ordo obfuet. Si super indigestũ alius sumatur. Si ex illis quorum natura est capitis dolorẽ ĩducere fuerit. ut panis lo leatius. aĩalium ĩtestĩa. ⁊ potissimum sã guis. pisces q⁹ q̃ ĩ oleo nucum ꝺcocti. ⁊ maxĩe si cal'di coopti fuerĩt. legunĩa. por ri. cepe. alleum. caules nuces. auellãe. ⁊ alia plurima simplicia de quibus ab au ctoribus propriis ĩ capl'is facile ẽ uide re. ¶ Ex parte potus artificiales plu rimi ĩueniũtur dolorẽ capitis ĩducẽtes Sed quod in coũi usu habemus est ui nuz potens. atque fumosũ. et hec in sum ma sunt cause ineuitabiles. Euitabiles uero sunt tam olentium q̃z redolentiuz rez odor ut musci storacis croci costi cinamomi asse fetide amar̃. mẽtastri por ri allei cepe ⁊ siml'ium. Acutus quoque sonus t̃ribilis quoqz. ut tonitrui. bom barde. ⁊ talium. ac casus ⁊ percussio. ¶ Et sunt in summa extrinsece cause sodam efficere potentes. ¶ Intrĩsece autem siue per proprietatem siue ꝑ coũ nitatem fiunt esse possunt uentositas fe. apostẽa q̃litat̃ taz sĩplic̃ q̃z ꝯpoĩte tã sĩe q̃z cũ mat̃ia uez ut secũda p̃mi Auic. nr̃ capit⁹ de causis doloris absolute. ¶ In quit humiditas cuz sensus hebetet dolo rẽ ñ efficit. ¶ Et idem ponit Galie. li bro. x. tractatuũ ꝺ Cephal'a. ¶ Et bonus mesue capit⁹ de psilio in suo de consolatione medicinaz inquit. ¶ Non inuenimus hũidum esse causã doloris inquãtum humidum sed inq̃n tum potest esse ꝯ materia que quãtitate sua moueretur ad cõtinuitatis solutõez siccitas uero de ꝑ accñs quãdo. s. alteri⁹ generis cãe contingit ut puta solutio ꝯ tiatis. Mala uero ꝯ⁹. cum matertia ãt est san. colera fleũa uel ml'la ¶ Et hec interdum sua qualitate et utroqz modo aliqñ sodam inducit. ¶ Et ille sunt tã extrinsece cause sumatim colecte qz sbi to et mat̃ialiter solent coũiter capitis ꝯ plexionem immutare et in eo ꝯtinui solu tionem facere seu utrũqz ex quib⁹ capitis dolor inducit.

¶ Cap^m tert^m de cuiuslibet doloris capitis signis demõstratiuis.

Si a causis extrĩsecis dolor ipse prouenerit fm ordinẽ q⁹ ipse supra descripte sũt infirmũ ãt astantes interoga sic enim in earũ cogni tionẽ facile deuenies. ¶ Intrĩsece ueõ an per proprietatem. aut per comuĩta tem eueniãt ĩuestigãdũ est. ¶ Et ideo dolor qui per proprietatem accidit ĩfir mũ taz diu molestat. donec ꝯpletã curã receperit. ⁊ ĩ uisu ⁊ ĩ auditu ceteris que tam ĩtrinsecis q̃z extrĩsecis sensibus per sepe fit turbatio. uisus obscuritas auri um tĩnitus. ĩterduz surditas. somni gra uedo rationis ꝑturbatio ⁊ similia ¶ Et ꝙ huiusmodi signum ẽ potissimuz mem bra alia ut stomacus epar splen ⁊ siml'ia ĩ naturali tũc sua dispõne ꝑsistũt. ¶ Sed tua ĩterest eum q ad ĩtra craneum ab eo qui extra fit cognoscere. ¶ Q^a ꝺ re si ĩ mirĩgis. seu aliis ĩ pãnicul' ĩtra cra neum existẽtibus dolor fuerit ad oculo rum usque ad radices proueĩt. ĩ tãtum ut sepissime oculi ab extra cassulam no tãter propellũt. ut ego ipse uidi. Si in pãniculo craneũ tegẽte. ãt ĩ carne dolõ fiat ad oculos nõ ꝑtĩget. cutis tacta do lebit. cum quo tal' ueluti qui ad ĩtra cra neum fit ceteris paribus sic crudeliter non molestat ¶ At is qui ꝓpter mẽbro rum ꝯmũitatem fit fm quod cõmunitas

membrum una uice magis q̄z alia patit̄
pausas habet ⁊ iterpollationes cum q°
mēbrum tale a sua naturali dispoitione
uariatum comperies. ut ergo ordinate
per cās descriptas īcedam. Si a febre
dolor proueniat euz fe. ipsa manifestat
de apostematibus autē qui dolorē capi
tis efficiunt. Infra propriis capl̄is dic
tio fiet. ¶ Ille uero qui a uentositate fit
dolor est perambulans cum quo tinni
tus aurium quoque sentitur. ¶ Nunc
de signis que dolorum capitis causas
ostendunt dicendum est. Quibus po
sitis ad illoum signa que per coūnitatē
fiunt particulariter cōdescendere ¶ Et
q̄a tam mala complexio sine materia q̄z
cuz materia in cā esse possunt. ¶ Si sn̄
mat̄ia fuerit nulla grauedo in capite ad
rit. nulla quoqz in narib⁹ humiditas qz
in omni cōplexione cum materia quātu
lacunque sit. ut inquit Aui. prima t̄tii
apparere solet. et in capite quoqz gra
uitas et maxime si eum patiens inclina
ūit. ¶ Quod si sine mat̄ia cōplexio ca
lida fuerit absque grauedine capit̄ do
lor acutus erit. rubēt oculi tactu cali
ditas sentitur ⁊ hiis calida nocēt. ¶ Cō
plexionis signa frigide istis sunt oppo
sita. ¶ Et si complexiones iste cū ma
teria iunctę fuerint erit sāguis colera
flūma mlia ¶. Si sāguis cuz eis in ante
riori parte dominetur dolor illic aderit
et caliditas mitis tamen ibidem tactu p̄
cipiet. rubet facies. rubent oculi. et appa
rent que non erant solite apparere ue
ne. que uero in timporibus inflantur.
dulcessit os. facies ac mēbra cetera cuz
quadam madefactione grauescūt. etiam
a nona hora noctis usque ad tertiā diei
que est hora san. inualescit. pl̄sus fit ma
gnus plenus atqz fortis. urina subruffa
atque spissa. et eius superior circulus

quoque. ¶ Quod si etas cōplexio. tp̄s
anni precedens regimen et talia sāguini
consentiant certior multo fies. ¶ Si
colera. dolor acutus ac pōgitiuus ī dex̄
parte capitis erit colera ibidem domiā
tur. tactu caliditas pungitiua sentitur.
citrina appet facies oculorum que al.
os amaricatur. crescit. appetitus diminu
itur. insomneitas plerunque accidit.
¶ Et a tertia hora diei usqz ad nonam
roboratur dolor. urina citrina ignea at
que subtilis est. ¶ Similiter et circul⁹
pulsus uelox frequens et durus ¶ Qd̄
si etas ꝯplexio. et talia consēserint in cā
esse co. haud quaquā dubites. ¶ Notā
dum tamen quod tam colera pura quā
non pura in causa esse potest. ¶ Que
igitur dicta sunt nūc signa supra puraz
coleram magis arguunt. ¶ Et si non
pura fuerit interdum et que statim de
fleūate dicentur signa medium tenent.
¶ Si ergo fleuma in cā fuerit in uniū
so capite et non occipitio maxīe ubi ip
sum dominatur grauitas sentit̄ mag^a
frigiditas itez albescit facies hebetādo
sensus os plurima cum saliua insipidū
fit secundum tamen fleumatū diuersita
tem diuersificatur et sapor nam si dul
ce fuerit saliua dulcescit ¶ Si acre acre
scit. Si salsum ī ore maīfesta salsedo sē
titur a naribus plurime sup̄fluitates ef
fluunt. grauis fit sōn⁹. Et a t̄cia noctis
hora usqz ad nonā que ē ho^a fleugmat̄
ꝯtinue magis īfestat. erit urina alba atz
spissa circul⁹ quoqz pl̄sus quoqz mollis
tardus atqz rarus ꝯ diuersitate q̄daz e
rit. et si etas complexio ⁊ similia his at
testantur dubium nullum tunc erit.
¶ Si melācolia cū frigiditate quadam in
sinistra capitis parte. ubi ea plus uiget
dolor plus sentitur liuet facies et oculo
rum al. tumet. patiens mortuos ac terri

bilia somnia uidet hora mlie que est bo
ra nona diei usq; ad tertiaz noctis conti
nue magis affligitur pulsus tardus ra
rus atq; durus erit. ¶ Quod si etas
precedens regimen complexio et huius
modi super mliam significet certiorem
i iudicando te reddet urina uero suo cuz
circulo al. erit. atq; tenuis. Inf dum tñ
ad paliditatem seu nigredinē tēdit. uez
prima materiei magis arguit pzsisten
tiam. secunda uero euōm. Quod si tunc
bona fuerit cum ifirmi persistetia itolle
rātia doloris capitis solutionē arguit.
Notāda de urinis ¶ Sed legētium pace. hic succicte ali
qua que i tractatu de uzinis, plixius teti
gi replicare libet. qr nō solū per urinaz
sup humores ac eorū maturitatē signi
ficare possum⁹. uel imaturitatem. sed ēt
super mēbroz dispoitiōes q bic mō fit
Quia scōa digestiōe i ope pfcā pars
aquea sāguini supflua ad renes dimitti
tur. z ad uesicā tādem. z hec ē uria que
extra finaliē propellit. ut autem sāguis
ad mēbra nutriēda liberi⁹ trāsire queat
secum buiditas certa ꝑmiscet cuius po
stea aliqua nō nūq; per sudorē emittit.
z iterdum resoluit insensibiliē. Sz pars
alia ad epar ōmandatur secuz superflu
itates mēbri illi⁹ a nutrimēto resecāte ñ
nullas defferēs que successiue tāq; sup
flua ad renes z uesicā missa cū urina mi
scetur. Et tūc supfluitates a nutrimēto
illius mēbri resecate i uzina quādam se
questrationē faciūt. z hec ē ypostaf bu
miditas uero illa cum substātia urine p
mixta simile locū ponit. quē mēbrum a
quo deciditur i corpore possidebat. nā
spiritus cū calore naturali tā in corpo
re q; extra oia i suo ubi situare conat.
Cumq; buiditas illa a quo decidit mē
bro aliqualiē passa sit sup dispositionez
eius aliquid significare posse ꝑzebēsuz
ē. ¶ Et propē hoc ātiquoz nōnulli in
genii perspicātes quatuor circlos seu q̄
tuor i urina differētias ponunt. Ex qui
bus sup uaria mēbza aliquid posse signi
ficare ꝑzebēdūt. nā cum sanguis cere
brum nutriturus subtilis sit atq; leuis
ut testāt auctores z precipue aristote
les i de somno. z uigilia cū iqt. Sāguis
purissimus z tenuissimus fertur ad cap
z ad nutrimētū membroz superiorū et
turbidissimus ad iferiora. Et in ō ysto.
aliuz capitulo 3⁹ habet autē inqt. Sub
tilissimū z purissimū sang. homo z i infe
rioribus q̄z supioribus grossior sāguis
fit. z ō. Quare sic erit z humiditas san
guinea illum ꝑcomitās que sua posterio
ra leuitate a spiritu z calore naturali iū
cta qui i suo situ omnia ut dictum ē suo
posse situat supmū i uria locum tenet. z
hic ē ps circularis. ¶ Secundus circu
lus sup coz z spiritualia significationes
habet. quia sāguis illa nutritur⁹ magis
frestris ē. q̄z is qui ad cerebrum demā
datur. Et quāuis calor cordis būiditā
tem illā supius ꝓpellēs itēsior atq; for
tior sit, ꝓpter tñ ipsius humiditaf ter
restreitatem elleuari ita alte nequit. et
talis in urina suum locum tenet.
¶ Tercius circlus ab epate z aliis nutriti
uis mēbris ꝓuenit. quoz buiditas tam
caloris diminutione. q̄z materie illius ē
restreitatem tam alte sicut immediata a
scēdere nō uz. ut ꝓpter hic fm locū i u
ria possidet. ¶ Quartus circul⁹ mēbro
rum ē iferioz que ceteris grossiori sāgui
ne nutriunt z alioz respectu diminuti
sunt caloris quo fit ut que ab eis ueniūt
humiditates ifimū i urinā locum tenēt.
¶ Ex quibus omnibus apparet qualr
ex circulis urine tam super cerebri spi
ritualium nutritionis quam alioz mem
brorum dispositione aliquid significaz

De q^or circulis seu q^or differētiis pti
bus urine.

p^mus

2us

3us

4us

possumus ad propositum ille circulus in suprema urine parte. rubeus et spissus existēs i capite sāguis dniū iudicat. Subtilis uel igneus cum subtilitate coleram. grossus et albus fleūa. subtilis z albus niger quoque siue palidus et cū subtilitate mlīam denūciat. tamen qr vt ō dictum ē. primus materie persistenti am. et secundus euacuationem enūliat.

¶ Duo igitur circulorum colores reperiuntur. plumbeus. s. et uiridis. plumbeus extinctionem caloris et epilēsiam seu appoplesiam futuram denūciant. uidebis autem humorum aduſtionem et i acutis febribus futuraz freneſim. ¶ Per signa ergo que dicta sunt in capitis dolore per proprietatem effectꝰ facile deprehendes. ¶ Nunc uero que dolorez per comunitatem ꝓuenientem demonstrant dicendum est unde si a stomaco hiis ueniat per eius grauedinem nauseā uomitum fastidium digōnis maliciam z similia cognoscitur et quod omnibus capitis doloribus a stoāco ꝓueniētibꝰ comune est statim dolor ipse sūpto cibo minoratur. ¶ Quam ob rem putātes plurimum ab inanitione ꝓuenire ut pellet dolorem manducant unde qr crudū super indigestum ponunt dolor ipse fit solito maior. ¶ Dō si colra in cā fuēit ex siti ex amaritudine oris. et aliis sigis predictis super coleram arguētibus ō p̄hendes et inanitionis tempore cum colera super incēdatur dolor augetur. ¶ Qui a fleumate uel mlīa fit insipiditas oris priuatio sitis. ¶ Et breuiter signa alia superius tacta que sup fleūa et mlīam arguunt eum demonstrant.

¶ Sed dolor in hiis uacuitatis tpe diminuitur. ymmo uidetur quod nūquaz ex longa abstinentia totaliter auferri.

¶ Uerum et si in hiis omnibꝰ cibo sumpto dolor remittatur diutius antequā crescat stat qui a colera quā qui a fleūate seu mlīa ꝓuenit. At si ep ei in causa fuerit et dextra capitis parte dolor fiet. ¶ Si splen in sinistra. ¶ Si matrix in capite uersus tamen occipitium. ¶ Si renes aut dorsuz uersus posterorem. ¶ Si mirach. aut intestina ut plurimum in āteriori. Sed ubi de hiis certificari magis cupias predictorum membrorum preternaturales dispositiones quas permittente deo infra describā considera.

¶ Quartum capm quid sit in quo uis dolore capitis ꝓnosticandum.

Si acuꝰ febribꝰ insomneitas cum mentis alienatione et fortis dolor capitis sine aliqua manifesta causa superuenerit mortale.

¶ Capitis dolor qui appetitum ꝓsternit et insomneitatem ac alienationem inducunt mortalis. hiis. n. tam in naturali: quam animali uirtute nocumentuz ingens esse demonstrat. ¶ Si doloris ui in capite ut plerunque fit tātus humoz atrabitur quod antreriori parte apostea fiat mortale. ¶ dolor capitis quicūqz ille fuerit cui spasmus superuenerit mortalis. ¶ In dolore capitis subito eueniēte si infirmus sine uoce fiat mortalis. Maz nocumētum tantū in cerebro esse arguit quod ut plurimum tales apoplesiam incurrunt. Si in dolore capitis oculorum eductio seu ipsorum nimia retractio superueniat et insomneitas et alienatio fuit mortale. ¶ In dolore capitis sigultus perseuerans mortale. ¶ Dolor capitis appetitum ꝓsternēs et debilitās digestiuā malū. ¶ Dolor capitis

ex fleumate aut melācolia ꝓueniens ce
teris paribus aliis fit longior. ¶ Do
lor capitis ex cerebri debilitate ꝓueni
ens ex quacunque leui causa reuertitur
et eo frequentius si debilitas digōnis
huic adiungitur. ¶ Omnis dolor ca
pitis qui aliquando dispositioni contra
riaꝫ curam exigenti coniungitur. ut est
exēpli gratia catarus reumatizās curā
difficiliter recipit. ¶ Nam in illo casu
aproximata calida catarum eliquāt fri
gida uero ꝯfluere faciunt quare et c̄.
¶ Urina similis urine asinorum presē
tem preteritum aut futurum capitū do
lorem significat Auic. testante ypocra
te quoque afforismorum quarta.
¶ Quibuscunque inquit in febribus ꝟ
rine conturbate ualde et c̄. ¶ Urina ī
acutis febribus que alba fit et subtilis
materiei raptum ad caput significat.
¶ Et ista sunt ex eis ut Auic. inquit q̄
ꝓcul dubio sodam efficiunt.

¶ Quintum capm qualiter dolor capitis
sanguinis uicio ꝓueniētis curand⁹ sit.

SI sanguis capitis. dolorem effi
cerit. eum minue sꝫ per prius
ad superfluitatum comuniuꝫ
eductionem attende quas si natura non
emiserit. ℞. malue blitis foliorum mer
curialis uiol. ordei añ. M. i. fiat ꝺcoc
tio de q̄ accipe. l. i. ſ. in qa cassie pulꝟis
zuc. añ. ℥. i. oli uiol. ℥. i. sal triti paꝝ fiat
clistere. Et si patiens potionē materi
as illas educentem prediligat. ℞. cap.
ue. floruꝫ borag. bugloss. uiol. añ. M.
i. ſ. prunorum numero. x. tamarīdoruꝫ
℥. i. fiat decoctio in cuius. ℥. iiii. dissolue
cassie. ʒ. x. aut. māne. ℥. i. ſ. sirupi uiola.
℥. i. et fiat potus quē tuo infirmo in au
rora tribue Cibum tamē hora cōsueta
recipiat et si adhuc operata nihil fu
erit. Comunib⁹ illis superfluitatib⁹
eductis regulariter ad san. minutioēꝫ
accedas ubi ergo ad flobothomiam re
quisita consentiant et magna repletio
sanguinis affuerit. de basilica primo flo
bothomiaꝫ face et copiosam satis in cra
stinū de cephalica. ¶ Quarta ꝟo trās
acta die ul ultra si dolor ex toto non a
bierit de alia cephalica flobothoīā rei
tera. ¶ At si eaꝫ aperieris et nō exiret
eius loco nigram incide ipsa quoq̄ a ca
pite multum euacuat ut Gal. iiii. de in
terioribus qui item suo in passionario
ubi dolor ille multum prolongetur ue
nam timporum aut frontis. aut nasi in
cidi iubet. ¶ Et idem prima tertii uo
luit. Auic. at suo incontinēti. ꝛaſ. uerū
ubi talis dolor in posterioribus affue
rit id regularius ut iuxta afforismum
particule quinte inquit capitis dolētia
in fronte uena incisa iuuat. ¶ Ego
uero in casu isto cum setis ul aliter sā.
a naribus prouoco id eniꝫ securius ac
cōmodius fit. ¶ Aliqui uero p̄dictis
uenis sanguisugas applicāt quod tu fa
cias si libet. ¶ Hiis peratis si qua ma
la complexio derelicta sit eam pro ut
sequenti cap⁹ describam remoue.

¶ Sextum capitulum de regimine r̄ꝝ
sex nō naturalium in cura doloris ca
pitis uicio sāguinis ꝓueientis obſuan⁹.

QUantum uero ad rerum sex
non naturalium obſuādum
regimen aerem ad frigiduꝫ ꝛ
siccum declinātem inhabitet quez si cū
alteratiuis hēr necesse sit. ex rosacca a
qua sandalis et acceto permixta came

ram irrora. ¶ Vel ex aqua limpha ta cum aceto permixta idez facias ge te utendum est. ¶ In audiēdo cantilenas instrumenta musicalia delectancia noua. at quicqd gaudium inducere pōt ut sit eger intentus studiū adhibe occupari in eo quod gaudium est ut Auice. quarta primi ō sedatione doloris uehementia doloris sedat iram et furorē et talia deuitet coitum quoqz. solito sōno nocturnus somnus equetur. sed diuturnū uitet. ¶ In cibo ptisana ordeacea non colata detur quam cum agresta succo limonuz granatorum citri citrāguli seu accetoselle alterare poteris omnia que fercula describenda ordeum auenatuz mica panis abluta amidum semula et amigō. lac cōueniunt. ¶ Quod si ad carnes transeundum sit galinarum non coeuntis pulli dentuz uel capreti caro et hee carnes succis cum prescriptis alfentur ¶ Et si contusso op⁹ fuerit ex carnib⁹ ꝑmisce ꝑscriptū succū. Gelatie gelu cum aqua aceto et uino facte cōmestio interdum proderit. uitet uinum cui⁹ loco aquaz ordei bibat. uel cum zuccaro solummodo coctam in qua granatorum uinum si libet cōmisce. uel citrāguli succum seu citri accetositatis ¶ Qō si iuenēs robustus fuerit. et in tpe calido cum succis istis aquam simplicē misce uel eā cuz rosaceo sirupo bibat.

¶ Et si lassitue gratia ad uinuz dandū cogeris sit potius simplex aqua uino lipbata quam uinum lipbatum aqua dietetur sobrie ne in digerendo cibum materiam occupes naturā

¶ Septimum capitulum de cura doloris capitis ꝓuenientis a colera pura. ac et qualiter a mala complexioē calida sine materia factus curari quoq; debeat

IN doloꝝ capitis. a colera pura proueniente primo cliſterī in capᵒ precedenti descriptū fieri iubeas uel potionem illam lenitiuā dato: demum ubi patiens uenosus fuerit Cephalicam aut nigram incide.

¶ Memor tamen esto san. frenum colere unde precedentis respectu non mta extrahenda est sanguis quātitas nec in hiis fieri modezatam sciam timeas Nam Gal. in soda sleumatica cā fieri iubet si patiens sit uenosus quinto de rigimine sanitatis. ¶ His factis pro materie digestione. Rē. sirupi acetos. simplicis. ʒ.i. f. aque endi. ʒ.ii. aque lupul. ʒ.i. pro una uice misce. uel loco sirupi accetosi simplicis pone sirupuz de nenufaze uiol. aut oxizacram simplicem. Et ubi sirupum magistralem facere iubet. Rē. endi. scariole lactuce uiol. ros. rubi. floꝝ nenufa. añ. ℥.i. quatuor seminū frigoruz. ʒ.i. se. papaueris albi. ʒ.ß. passularuz. ʒ. vi. fiat decoctō et cum. lb. ii. zucari al. et. ʒ. iii. acceti fiat sirupus de qᵒ suprascriptorum loco. ʒ.i.f. pro uice tribue. digesta materia. Rē. capil. ueneris. floruz bugloss. borag. uiol. sticados ozidei. añ. ℥.ß. f. prunorum numero. x. tamarindorum. ʒ.i. fiat decoctio. in cui⁹ ʒ.iiii. dissoluatur cassie. ʒ.i. electuarii ō succo ros. ʒ. iii. sirupi uiolati. ʒ.i. pulō is sticados. ʒ.ß. et fiat potus. ¶ Vel facias sic. Rē. corticum mirabolanc rū citri. ʒ.i. infundantur in prescripte decoctionis quātitate sufficienti. addēdo puluerīs sticados. ℥.ii. et p boras. x. in infusione permaneant et fiat expressio cum qua. ʒ.i. cassie. cum predicta decoctiōe extracte cōmisce electuriuz de succo ros. ʒ.ii. et cum. ʒ.i. sirupi uiol. fiat medicina. ¶ Vel. Rē. electi reubarb. ʒ.ii. f. sticados. ℥.ii. spice gra. vi. infude

Audiat delectabiles sonos

Qualis cibus

Qualis pot⁹

Lenitio bet⁹ flebō. si eger fuerit uenosus.

N.

Sirupi p colera pura

Solutiā pot⁹

Infūde in aq̄z ēdiuie p̄ pri⁹ cū modico uini albi eū aſpergen⁹ et bozis.x.in infuſione dimiſſis ſōtis fiat expreſſio cui ad de extracte ſupra caſſie.ʒ.i.et fiat pot⁹

puluis deliciatis

¶ Si i modum puluerīs et eſt bī delicatus.℞.dyagridii a.ℑ.f.uſq̄z ad.i. ſticados.ℑ.ii.zuccari.ʒ.f.fiat puluis quem patienti tuo cum aqua pluuiali uł zo.uel plantaginis dato opationē enim miram efficiet. ¶ Si in confectionis

cōfectio

fozma da.ʒ.f.electuarii de ſucco roſ.

bolus

¶ Si per bolos fuerit prout ultra mōtes comuniter fit. ¶ Uel facias.℞.electuarii de ſucco roſ in comuni forma facti.ʒ.f.puluerīs ſticados.ʒ.f.ʒucca. quātum ſufficit et fiat boluſ deauratus.

pillę

¶ Si in pilł̄az formā.℞.pillulaz̄ a gregatiuarum.ℑ.ii.f.ſticados.ℑ.f.cinamomi.ʒ.f.formentur pillule cū ſirupo de ſticados quarum doſ.ſit a.ʒ.i.uſque ad.ℑ.iiii.modum ergo tam euacuādi quam digerendi materiam hic multiplicē tibi deſcripſi.

¶ Octauum capituluz qualiter et cum quibus materia ſit diuertenda ac qualiter materia ipſa euacuata ſit mala complexio derelicta corrigēda.

cū ligaturis q⁹ ſuſcipiat fieri

¶ In quocunque morbo mafiā diuertere potes q⁹ in caſu illo maxime conuenit et hoc cum ligaturis ad brachia ꝛ ad coxas fiet ꝓ uētoſ ſine ſcarificatione ſuper ſpatulas appoſitis ac cum tibiarum et brachiorum lotione.quā ſic facies.℞.folioz̄ ſalicis folioz̄ uiol.foliorum uitis albe. uinifere aā.℥ß.ii.fiat decoctio ꝓ qua ante cibum tam brachia quam tibias ſił lauа inferius trahendo ſēper et ſit quā tum patiens ſufferre poteſt calida. Euacuata itaq̄z materia ad localia uenī. In quo alterantia ſola capiti applicata ſufficiunt. ¶ Caue tamen ne quid capiti a primas ſiue epithima ſiue emplaſtrum ſeu quod uis aliud fuerit.taz diu ſuper eū morā faciat quod ad nimiam actualem caliditatem deueniat. Ea enim capiti reflexa materiam illam ad diſcraſiam augeret et ideo tam in precedēnti quaz in preſenti quā in oi alia cā calida id menti ſemp̄ habeas et immediate deſcribendis utere. ¶ Ut igitur ad actum praticum te deducam ſuper tim pora et fronte ad comiſſuram uſque ſepe.quod uis infraſcriptum applica ut. ℞.olei.ro.ʒ.ii.aque roſa.ʒ.i.acceti. ʒ.f.addita ſimul et in eo imerſas pecias locis dictis ſuperpone uł loco olei roſ. accipe oleum de foliis ſalicis de cucuz. uiol.de nenufare.āt de papauere.

Item ad idem infraſcriptorum ſucoruz quilibet ualet et eſt ſuccus lactucе ſemper uiue uermicularis cōrigiole paſſule ſolatri folioz̄ ſalicis uł caprifoloz̄ uitis et potes cum iſtis paz̄ acceti miſceī ſi libet uł paz̄ cāphore. ¶ Uel facias ſic.℞.ſucci ſolatri.ʒ.vi.puluеris tuſquiami albi puluеris papaueris albi aā.ʒ.f. puluеris corticum mādragore.ʒ.ii.iſtis mixtis linitio fiat ¶ Uel loco pł̄uеris preſcriptoz̄ pone ſādalos albos et rubeos roſ.ru.ſpodii.aā.ʒ.iii. fiat puluis quem cum preſcriptis liquoribus miſce. ¶ Uel facias ſic.Accipe ſuccū capiloz̄ uitis ꝛ cū farina ordei ꝛ oleo ro.linimentum cōfice quo ut.ō. utere. ¶ Uł aliter.℞.de lacte mulieris que puellam peperit.q⁹ cum albumine recentis oui ſimul agita.uel ex foliis edere freſtris confectis et albumine oui cum modico olei roſacei ēplaſtrū face. uel loco foł edere.℞.herbam acceto. et iſtarum loco.Raſ.in cōtinēte folia

localia ſ. ſegregētia capit/cuacuada mā tiperiby ſcēi recommitg̃ apōēda.

capitis accipiebat. ¶ Uel facias acci
pe aque ro. ℥. vi. uel aque rasure cucur
bite seu foliorum nenufaris plātaginis
uel solatri tantundez acceti misce et pe
tias imersas fronti et tiporibus appli
ca. ¶ Alias usus sum aqua siplici ꝯ ace
to ⁊ plurimum ualet. ¶ Uel. ℞. muci
laginis psilii cum aqua rosarum extrac
ti. ℥. iiii. aceti. ℥. ß. agita simul et ut s̄ ute
re. ¶ Non nulli ex chimolea prescrip
ta emplastrant loca. ¶ Et quia citissie
desiccatur cum aqua rosarum uel cum
quauis ex aquis suprascriptis eā remo
lias quam sepe renoua. et ego sepe nu
mero eius loco ea usus sum que infūdo
mole fabri reperitur. ¶ Uel facias
sic. ℞. ceroti al. Gal. ℥. ii. succi solatri
uel cucumeris. uel cuiusuis modi ex p̄
scriptis herbis. ℥. ß. ducantur et loca
prescripta inūgantur. uel loco eius ute
re populēsione deinde foliorū salicis su
perpone et laudat mesue plurimuz ī ca
su isto capiti embrocatioēz infrascriptā
facit ut. ℞. uiol. foliorꝝ salicis foliorū
muscateli. foliorꝝ nenufaris maluarꝝ. añ
M. i. fiat decoctio ex qua accipe fra
urceolum imple et per cānam ipius sup
caput aquam infonde. et si ex decoctio
ne illa patiens caput lauet peccatū mor
tale non comittet cuz hac quoqz decoc
ctione lauare tibias ac pedes ualet mul
tum. ¶ Ualet ac etiam si ex rosacea aq̄
sepe infirmi faciem irrorauerit. In hoc
iterum casu odorata multū ualent ut. ℞:
olei uiolati olei de nenufare añ. ℥. i. cā
phore. ʒ. i. agitentur simul et pticulam
spongie imersam sepe infirmus odoret
ul' ponat' in āpula stricti orificii q̄z sepe
narib' apōe ul' flosculuz bōbacis imissuz
naribus appone uel resolue cambo
ram in rosacea aqua et ea vt precedenti
utere. ¶ Auctores plurimi in talibus
odoramentis opium adiūgunt. ꝙ tu fa
cias si libet et maxime insomnietate lon
ga precedente. ¶ Quantum tñ pōt in
quocunque casu opiū deuita q' si uti li
bet mor̄ mesue facias. ℞. opii cāphor̄
añ partes equales formule ueluti lētes
fiant. quarum una aut due in oleo uiol.
aut de cucurbita dissoluantur in q' flo
culi bombacis ī tinge et narib' imitte ul'
aliter. ℞. spodii. ʒ. ii. opii. ʒ. i. croci. ʒ.
ß. fiant ut. s̄. formule quibus ut dictuz
est utere.

¶ Nonum ca^m de regimine rerꝝ sex ñ
naturalium in cura doloris capitis a pu
ra colera et etiam a mala complxiōe ca
lida sine materia ꝓuenientis obfuando

De rerum sex nō naturaliuz re
gimine est amodo describēdū
⁊ ꝙ quā precedens ad frigidū
magis declinet facito egrum tuū in aer̄
frigido colloca. qui etiaz cum aqua ro.
acceto permixta alterandus erit āt ī aq̄
boni fontis et aceto. ¶ Ex herbis q'
que cum floribus odoriferis pauimetū
substerne arborum iterum frondes et p
camerā colloca. ut sūt quercus salicis ui
tis ⁊ similiū litiamina in aq̄ rosa. et ace
to uel aqua fontis et acceto madefacta
circum cameram desuper lectum appo
natur. ¶ Calata uero piris aut redolē
tibus pomis per frustra incisis in aqua
rosarum et acceto aspsis repleta in diu̅
sis camere locis situentur. ¶ Si tamē
taliuz que camerā īfrigidāt ⁊ eā redolē
tem efficiunt copiosus fieri cupis uide
meum de fe. seu de peste et uenenis hii
enim uarios modos hec efficiēdi tibi da
bunt. In cantillenis quam in quibuscūqz
aliis sibi letitiam inferentibus tps suuz
terat. ¶ Iraz furorem et similia deuitet

coitꝰ malꝰ somnꝰ ite

¶ Coitus quoque. Somnus sibi lōgꝰ competit capite super pluinali uēto pleno et non plumis quiescente. Ꝺō si eum super folia redolescentium arboꝝ cū aq̄ rosꝰ mixta et acceto aspersa teneret nihil supra. repletionem omnem deuitet.

Ꝛpto nocet

De cibis

¶ Quantuz ad cibuz conuenit ptisana ordet nō colata panata ité ī puli brodio cuz lactuca portulaca accetosa ediuia quatuor ſeiª frigida. uel cum aliquo talium alterata decocta. ¶ Et illa quoqz in ferculo conueniunt. ac brodiū amigdalarum triamidum ordeatū auenatuz et mica panis ter per prius in aq̄ fra lota postea succo arātii uel acceto citri berberis. aut uino granatorū aspersa sup quam zuccarum pone si libet. ¶ Regularitez carnes ꝓbibentuz. ¶ Sed si lassiuie gratia uel alterius dare cogamur sint pulli galinarum nōdum coeūtes. ¶ Auicule rubales edine carnes uꝫ lactentis uituli. et hoc casu cucurb. uꝫ alio ex statim dictis ut alterentur. ¶ Et si eas infirmus assatas prediligeret cū aqua ro. cum modico agreste. uꝫ aliqª ex succis prescriptis irrorentuz. ¶ Et si cogaris ad ouа dāda moliter decoq̄ntur in aqua et ꝓ prescriptis succis alēntur.

De potu

¶ Potus sit aqua ordei. ¶ Et si fuerit iuuenis in tpe calido colericus ꝛ cē. ¶ Ba recentem aquam cum modico aceti permixtaz et est mirabilis potꝰ. uꝫ pone uinum granatorum succum citrāguli uinum berberis uel aliquod tale. ¶ Et si uinum inuitꝰ ōderis sit aqua uiō aꝫ. uel rubeo bene claro lipbata.

¶ Decimum capitulum de cura doloris capitis qui a colera. citrina ꝓuenit.

Regimen sex rez̄ nāliū magnā tēp nāturā ꝙ ꝓdicti casus.

¶ Si capitis dolor a citrina colera proueniat sex rez̄ nō naturaliuꝫ regimen ad tempamentum magis quaz precedēs fac ut declinet. Quātuz uero ad medicinalia ꝓ superfluitatum comuniuz eductione si clistere opꝰ fuerit. Ꝛ. malue blitis mercurialis florum camomille floz̄ boraginis añ. Ꝺ. i. ſ. fiat decoctio. de qua accipe lb. i. ſ. in qua dissolue cassie pulueris zucca. añ ʒ. yerepigre. ʒ. ſ. olei comunis. ʒ. iii sal̄ tritu parum et fiat clistere. ¶ Quod si patiens per potiones eas educi predilige ret. Ꝛ. capil. ue. florum bugl. borag. uiol̄. añ. Ꝺ. i. sticbados. isopi añ. Ꝺ ſ. passularum liquiricie. añ. ʒ. ſ. iuiubarum prunorum añ. numero. viii. tamarindi. ʒ. i. fiat decotio in ipsius. ʒ. iiii. dissolue cassie aut māne. ʒ. x. uel. ʒ. i. ſ. mell̄ rosacei. ʒ. i. et fiat potꝰ. ¶ Uel facias sic et est aqua fructuū mesue in capꝰ de soda. a colera citrina proueniente descripta que. Recipit rosꝰ uiol̄. añ. ʒ. iii. fumiterre. ʒ. ſ. capil. ue. ʒ. vi. prūa. xii. Iuiubaruz sebesten añ. nuō vi. tamarindorum. ʒ. ſ. fiat decoctio. deinde accipe corticuz mirabol̄ citrinoz̄ añ. ʒ. i. sticados. ʒ. i. infūde in huiusmodi decoctionis quātitate sufficienti et buliat paz̄ et fiat expressio ꝓ q̄ misce cassie āt māne cum dicta decoctione distempate. ʒ. i. ſ. mell̄ rosa. ʒ. vi. fiat potꝰ biis superfluitatibꝰ comunibꝰ eductꝰ flo bothomiam fiendam iudicaueris cephalicā dextram incide uel eius loco inter spatulas cum scarificatione uentosas appone uices. n. supplēt cephalice. ¶ Floia facta si materiam minorare volueris in quo potuuz prescriptorū si libuerit dyafiniconis aut electuarii indi. ʒ. ii. adiūge. ¶ Uel facias sic. Ꝛ. turbith. ʒ. i. ſ. ʒʒ. sticados añ. ʒ. i. infunde totum in modicum decoctionis suprascripte et buliāt paz̄ fiat deinde expressio. ꝓ qua

Ꝛemictia Ꝛetec ℔ mñ

℔ ad

Eductio ōnīs (si ꝑ)

Minoratio mīe

Ad ldc

pone cassie uel mane ut.s. distemperet
ʒ.i.mellis ro.ʒ.i.et fiat medicina ¶ Si
potius pillulas uellet.pillularuz agrega
tiuarum.ʒ.ſ.cochiarum .ℑ.i.fiat pillule
v.aut.vii. ¶ Item in formam boli. Re.
dyasiniconis aut electuarii indi.ʒ.iii.zu
cari quatuz sufficit et fiat bolus deaura
tus uel .Re.spez elcuarii et cuz succis
cū quibus ipsum conficitur facta residē
tia zuccarum cuz sufficiētia r̄soluatur
et fiat confectio per bolos q̄z fm speciē
ingredien quantitatis dabis ¶ Si uis
ad hoc ꝓpositum sufficiētem pul. Re.
turbith ʒ.ſ.ℨℨ.sticados añ.ℑ.ſ dyagre
dii.gra.vi.macis sādali ru.añ. gra.iiii.
zuccari.ʒ.ſ.fiat pulis qui totus cum
aqua lactis in una uice detur . ¶ Di
norata materia ad residui digōnē.Re
sirupi accetosi simplicis mell' ro.co. añ
ʒ.i.ſ.ul' oximellis simplicis .ʒ.iii. aque
absinthii aque endi.aque bugloſ.añ.ʒ.
ii.pro uicibus duabus et si uis magi
stralius facere cuz hiis aquis paz stica
dos.bulli.ul' nucis muscate ¶ Si nō ad
hāc itētiōē magr̄alē sirupū uoluerīs.ꝛ.
stica. ysopi cuscute endiuie scariole lac
tuce cicoree añ.℔.i.radicuz fenic .ʒ.
iii.se .endi.se.scariole añ.ʒ.i.fiat ex hiis
decoctio et cum . lb.it.zuccari. et ꝯ.ʒ.
iiii .acceti.fiat sirupus cum nuce musca
ta aromatizat' quo prescriptoz loco
utere tantum sirupizet' patiens q̄ tibi
materia uideatur digesta.q̄m postea ex
descriptis immediate solutiuis euacua.
¶ Secundum tamē exigentiaz doses
illas auge . ¶ Materia educta uel sal
tem eius parte maiori si ex masticatori
is stranutatoriis caput purgiis seu gar
garismatibus uti necesse sit seu ad dolo
ris sedationem .aut aliquā malam ꝯple
xionem amouendam.quicq̄z si oporteat
facias pro ut in cap' sequenti describā.

¶ Undecimum ca^m de cura doloris
capitis qui a colera. ꝓuenit uitellina.

Colera uitellina in causa existē
te sex reruz non naturaliuz re
gimen nō ōbet ad tantā frigi
ditatem ad quantam precedens decli
nare ymmo potius ad temperatam sicci
tatem unde lactuca cucurbita quatuor
scia frigida et similia pretermitenda sī
Carnes lactentis uituli dabis iuuenis
mōtois pdicū fasianoz caponū z simili
um nec sunt cum agresta seu aliquo ta
lium alterande ordei aqua relinquenda
uinum cum simplici aqua eius secūdum
potentiam limpbandum det' . ¶ Sed
debitis horis exercitet .et somnus sit
longior aer tpate ad calidum et siccum
declinet facito.z nūquam cibo stomacū
grauet .uentris ꝯo beneficiuz ut omni
die habeat ꝓcuret.Quod si natura nō
fecerit facias sic et per hoc ad medicina
lia condescendo.Re.malue blitis mer
curialis sticados matrū uiolaz furfuris
quod quasi decoctione finita ponat' añ
℥.i.fiat ōcoctō ex qua accipe lb.i.ſ:
in qua dissolue cassie pulueris. zuccari
ʒ.i.yerepigre.ʒ.ſ olei comunis.ʒ.iii.sa
lis triti.ʒ.ii.et fiat clistere .et si per po
tiones superfluitates cōmunes potius
educere libet .Re.sticados ysopi cuscu
te florum boraginis bugloss.uiolaz.añ
℥.ſ.liquiricie passularum añ .ʒ.ſ.et
fiat potus. ¶ Superfluitatibus comu
nibus eductis ubi sanguinis minuꝛio ne
cessaria fuerit cephalicaz incide stātib^z
ad flobothomiam requisitis ul' flōie lo
co intra spatulas cum scarificatione uē
tosas apponi iube. ¶ Hiis pactis si
materiam minoꝛare libet .Re.decoctio
nis suprascripte .ʒ. iii.in qua dissolue
ʒ.i. cassie electuarii indi seu dyasinico

nis .ʒ.ii.ſ. ſirupi ſticados.ʒ.ſ.uł acci
pe ꝙ uis ex ſolutiuis in contiguo cap⁹
deſcriptis et infirmo tuo ſm exigentiā
prebe materia minorata ubi eā digerer̄
cupias. ℞. oximellis ſimplicis. ʒ.ii.ſi
rupi de ſticados.ʒ.i.aque endiuie aqʒ
feniculi et floꝝ ſābuci añ.ʒ.ii.ꝓ uicib⁹
duabus quē ſi clarificare libet aromati
zetur cum nuce muſcata uel de ea cōq̄ſ
ſata ante quam cum ſirupo aquaruʒ cō
mixtio fiat in eiſ paꝝ buliat uł facias.ꝝ.
oximellis ſquilitici ſirupi de endiuia āt
de biſantiis .añ .ʒ.i.ſ.cum aquis p̄ſcrip
tis pro duabus uicibus ut prius fac.
uel ſirupum magiſtralem qui in hoc ca
ſu quam maxime ualet ſic facias. ℞.
ſticados yſopi ſcolopendrie endi.cico
ree adiantos añ. ℳ.i.radicuʒ feniculi
ſparagi bruſci.añ.ʒ.ii.liquiricie paſſula
rum añ.ʒ.i.ſe.endiuie ſcariole apii.añ.
ʒ.ſ.conquaſſentur et fiat decoctio cuʒ
lb.ii.ʒuc.et.ʒ.iiii.acceti et fiat ſirup⁹ cū
nuce muſcata aromatizatus q⁹ preſcri
ptoꝝ loco utere. ¶ Materia digeſta
ſolutiua in precedenti capitulo deſcri
pta prebe et illa ſm exigentiā doſa.
¶ Modum ergo habes materiam di
gerendi ac uniuerſal̄ euacuandi ¶ Et
quia in quocunque huiuſmodi morbi
tp̄e materiei diuerſio maxime cōueit ſu
per ſpatulas uentoſas ſine ſcarificatiōe
ſi libet appone.et adiutoria et coxas li
gaturas doloroſas face ¶ Ad tibias ꝟo
ſic et brachia lotio infraſcripta quā ſuf
ferre poterit fiat calida. ℞. camomil
le florum uiolarum folioꝝ uitis albe ui
nifere roſmarini añ. ℳ.i.ſ.fiat decoc
tio ex qua uacuo ſtomaco lotio ut ē dc̄ʒ
ad brachia et tibias fiat.minorata mat̄
ia ſeu parte eius maiori educta nō rōe
diuerſionis ſolum ſed ut reſiduum ma
ſticat educatur ¶ Maſticationes ſter
nutatoria. caput purgia ſeu gargariſ
mata ſepe fiant uerum in mat̄ia frigida
couenientia hec ſunt magis ſed quia ui
tellina colera et rubea ex flegmate groſ
ſo gignitur ex hiis aliq̄ leuia deſcribā
cum abunde magis de eis in materia
flegmatica ſit dicendum. Conueniens
itaque huic caſui maſtica⁹ fit ex ſola ma
ſtice et cum eo poteſt aliq̄ paucula pip
is grana uel cubebarum aut paꝝ corti
cis radicis capparoꝝ adiunger̄: et talis
maſticatio tribus continua diebus ſtoā
co uacuo fiat. ¶ Et qui preſcriptis oī
bus maſticatorum ſuaui⁹ habere cupit
nouam lini tellam bene mondam maſti
cet. ¶ Sed ſternutationeʒ ubi fieri iuſ
ſeris cum tella uel aliqua huiusſcemo
di narium cartilagines porrigat.
¶ Sic enim quotiens libuit pulueriza
tum narib⁹ ī ſuflat ut cinamomuʒ piper
zinziber: et ſimilia et ſi fortius ip̄ius ma
iorane aut blitis ſuccus cum quo ſi libʒ
mellis parum adiunge. ¶ Et potēti
or iſtis ſuccus yrcos exiſtit uel facias
ſic. ℞.aque maiorane uel eius decocti
onis .ʒ.i.manne granate.ʒ.iii.diſſoluat̄
in ea et collet̄ ex aqua poſtea caput pur
giuʒ fiat. ¶ Gargariſma in hoc conue
niens caſu ex aliqua ꝺcoctōne yſopi cū
oximelle ſimplici āt oximelle ſqlitico fi
at. ¶ Et de his ſic breuit̄ ꝑtranſiui cū
ſequētib⁹ ī capitul̄ taliū narra⁹ ſit magis
nec̄ia. ¶ Euacuata mā uel eius parte
maiori applicari capiti poſſūt que ipſuʒ
confortant que quoque malam comple
xionem ſrq^a derelicta ſit remouent et ī
hoc caſu ex camomellino oleo uel ane
tino ꝑungi frons et tempora ſolent: uel
ex fabis uiolis roſis uel camo. ſi calidū
magis cupias decoctis ēplaſtrū capiti
applicādū ꝯfice. ¶ Uel facias ſic ꝛ b̄
tam ſequēti q̄ʒ preſēti capitulo ꝯuenire

pōt. ℞. croci. ʒ. i. ß. opii. ʒ. ß. rosarum rubeaꝝ. ʒ. ß. fiat emplastrū cum cepe ꝺ cocto hoc eni dolorē sedat ac somnū inducit et sic ꝯuenit ubi uigilie ꝑꝑ dolorē adessent. ¶ Uel facias sic et est i cāu illo maxim̄ ꝯueniens. ℞. aloes. ʒ. ß. et ꝯ oleo ro. ⁊ aceto dissolue q̄ postea frōti et temporib⁹ applica Et ego alias addidi parum fariē fabaꝝ et est mirabile. ¶ De his plura in sequētibus capitul' descriptur⁹ sū que huic capl'o forsā ꝯuenire possūt.

¶ Duodecimū Capitulū qualiter flegma dolorē capitis efficiēs digerēdū sit actam per medicinas solutiuas q̄ʒ caput purgia sternutatioēs. gargarismata q̄ʒ ꝑ masticationes euacuari debeat.

Et si flegma dolorē capit⁹ efficiēs mltiplex esse possit hic tamen comunē omnibus curam describam. medicus itaqʒ suo casu ꝯuenientiora medicamina ex infrascriptis eligat nā in uiscoso magis flegāte potētioribus incisiuis utenduʒ erit et ſʒ exigentiam in aliis ad hunc modum fiat ut ergo ad actum praticum deueniam esto flegma peccet persepe tn̄ patiēs iuuenis ac uenosus existit conuenit quo ī casu flobothomia opus est sʒ prius omnes superfluitates educende sunt. ¶ Quod si cum clisteri. ℞. sticados malue florum camomille floruʒ borag. sumitatuʒ caulium ru. añ. M. i. fiat ꝺ coctio de qua accipe lb. i. ß. ī qua dissolue cassie pulueris zuccari añ. ʒ. i. yere pigre. ʒ. ß. uel dyafiniconis seu elcūarii indi tantum detur olei comunis. ʒ. iii. salis triti. ʒ. i. fiat clistere. ¶ Qꝺ si per lenitiuum potabile potius efficere uolueris. ℞. cassie aut māne. ʒ. i. ß. dissoluatur cum aqua lactis uel aqua decoctionis cicerum ru. uel aqua zuccari ru. seu aqua mellis uel cum brodio pulli addendo mellis ro. ʒ. i. et fiat potus queʒ tuo infirmo in aurora propina. ¶ Comuibus superfluitatibus eductis ubi floīa opus sit eam face. ¶ Deinde si materiam ꝓpter multitudinem minorare necesse sit ex infrascriptis solutiuis tibi unum elige in minori dosi q̄si si mat'ia digesta foret exhibendum. Ad eam v̄o postea que remanserit digerendum. ℞. mellis ro. co. oximells squilitici et si foret descriptiōe democriti melius esset. añ. ʒ. i. ß. aquarum betonice feniculi: et floruʒ sambuci añ. ʒ. ii. pro duabus uicib⁹ misce. ¶ Quod si tamen clarificare libet aromatizetur cum nuce muscata ¶ Uel aliter. ℞. oximell' simplicis. sirupi ꝺ sticados añ. ʒ. i. ß. cum prescriptis aquis ut pri⁹ facito et tociens de sirupo dabis donec materia digesta tibi uideatur. ¶ Interea tamen bonum erit clister̄ p̄scriptum aliquotiens imponere. ¶ At ubi sirupum magistralem huic casui cōuenientissimū exhibere uolueris. ℞. isopi sicce cuscute calamēti betonice maiorane florū rosmarini floꝝ sābuci thimi cōdumeni leuistici añ. M. ß. sticados M. i. ß. passularum. ʒ. i. ß. radicum peonie feniculi apii. añ. M. ß. fiat decoctio cum lb. iii. mell'. et. lb. ß. acceti squilitici et fiat sirupus aromatizatus ī reb⁹ īfrascriptis. ℞. nucis muscate. ʒ. i. semīs peonie. ʒ. ß. conquassentur: et ī petia rara ligentur et cum sirupo ad ꝑfectioēm decoquātur in eo semꝑ buliat int'dū petiā illam comprimēdo. De tali sirupo ꝯ prescriptis aquis. ʒ. i. ß. ꝓ uice detur. ¶ Materia digesta cum. ʒ. i. seu. ℈. iiii. pillularum cociarum descriptionem almāsoris educenda erit. āt ꝯ tm̄deʒ pil

lulaꝝ turbithidaꝝ seu aureaꝝ. ¶ Sꝫ si
ꝑ potionez id poti⁹ infirmus ꝑdiligeret
fieri. ℞. cassie. ℥. i. dyafiniconis ℥. ß. dis
soluatur cum decoctione sticcados ma
iorane ysopi cuscute thimi liquiricie
passularum et extracta cassia. ℥. i. sirupi
ꝺ sticados addat̃ et potio fiat. Vl' alit̃
℞. turbith. abrasi. ʒ. iii. ℥℥. ʒ. i. infudãt̃
in. ℥. iiii. predicte decoctionis et horis
iii. in infusione dimissis fortis expressio
fiat cui p⁹ ea syr. ꝺ sticados adde. ℥. ß. ⁊
optime facias in forma boli. ℞. dyafi
niconis. ℥. ß. uel. ʒ. v. pul'. sticados pul'.
semis peoie. añ. ℈. i. zucari quãtũ sufficit
et bolus deauratus fiat. ¶ In formã
pul'. ℞. turbith. ℈. iiii. ℥℥. ʒ. ß. seis peo
nie sticados añ. ℈. i. zuccari ad pod⁹ ꝺni
uꝫ et fiat puluis quẽ cũ brodio: aq̃ lactꝫ
aut uino calido sumat. Plurib⁹ in locis
materie flegmatice conenientia solutiua
ꝺscripsi. ¶ Digestiua quoque et preci
pue in eo de feb. quãobrẽ hic sic breuit̃
ꝑtrãsiui. Sꝫ i cãu i⁹ m̃mor esto capiti ali
quid apropriatũ tã digestiuis quã i so
lutiuis ipsis adiunge. ¶ Sane mat̃ia
talis raro ãt nũq̃ꝫ tota potest per talez
purgationẽ educi: sed eius parte maio
ri per uniuersalem purgationem educẽ
da solemus ad ꝑticularia euacuãtia de
uenire ꝙ per caput purgia st̃nutatioẽs
gargarismata masticationes fiet ꝯueniẽ
ter. ¶ Quantuꝫ uero ad caput purgia
hiis uti poteris que precedẽti cap⁹ de
scripta sunt. ¶ Et ubi fortius succus
folioruꝫ enule cãpne per se: aut succus
yreos aut caulium cum lacte mulierum
mixtus per nares attract⁹ uel paꝝ succi
cucumeris asinini cum aqua maiorane
commisce et idem fiat. ¶ Et si naribus
pruritus aut ardor restet cum calida
aqua lauentur. aut oleum uiolatum per
nares attrahatur. Vel nigella ꝑ diẽ cuꝫ
sua nocte infusa in acceto permaneat de
inde exicetur. postea teretur cum aqua
maiorane seu decoctione eius ꝑ nares
attrahat̃ h̃ enim caput suauiter purgat
¶ Non nulli nigelle loco castoreo utũ
tur. ¶ Alii cum aqua maiorane seu ei⁹
decoctione hyerampigraꝫ benedictaꝫ:
seu auream alexandrinam dissoluũt plu
rimi quoque succum rute capiunt ex q⁹
ex predictis aliquod unum miscent et ca
put purgium faciunt ul' de felle anfis cũ
lacte mulieris paꝝ misce et idem facias
nam prescriptorum quidem cõueniens
caput purgium. ¶ Stranutatorium ꝟo
cum puluere piperis piretri seu alteri⁹
aroãtꝫ acuti ãt cũ pl'ꝟe radicis el'bori albi
ꝯueniẽtꝫ fiet. Gargarisma ãt sic facias
. ℞. ysopi sicce. M. i. thimi saluie añ
M. ß. passulaꝝ cõticũ capparoꝝ añ. ℥.
ß. sinapis. ʒ. vi. ꝯquassẽt̃ et fiat decoctio
de q^a accipe. ℥. iiii. oximellis sqlitici. ℥.
ii. misce. et cũ eo mane stomaco uacuo
gargarisa. potes i decoctione pir̃trũ cõ
quassatũ adder̃ ãt pip et erit huic casui
ualde ꝯgruũ sꝫ masticatoriũ ꝯueniẽs fit
ꝯ mastice granis pipis nigri qddẽ additꝫ
ãt cubebaꝝ l' paꝝ ex radicũ capparorũ
corticib⁹ Vel facias sic. ℞. Macis. ʒ
i. piretri. ℈. ii. staphisagrie corticũ radi
cũ cappoꝝ cubebaꝝ añ. ʒ. ß. sil' oĩa cõq̃s
sẽt̃ ex quib⁹ sacell⁹ ex tella alba fact⁹ im
pleat̃ quẽ tũc ĩfirm⁹ mane stomaco ua
cuo ꝑ dimidiã ãt ꝑ horã ĩtegrã masticꝫ
sẽp qd ĩ ore ꝓfluit expuẽdo. ¶ Vl' faci
as sic. ℞. pipis nigri staphisagrie añ. ʒ
i. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. ii. misce ⁊ ut su
pra siml' oĩa masticẽt̃. habes g⁹ tã uniꝟ
salẽ q̃ꝫ ꝑticularẽ eũ modũ q̃ dolores ca
pitꝫ efficit euacuãde mẽi qꝺ ĩ oĩ tẽpore
deꝟter̃ ml'tũ ꝓdest ꝙ ut ꝑcedẽtib⁹ dictũ
ẽ cũ uẽtosis ligat̃ is fricatioib⁹ ⁊ c̃ ꝯueĩ
entꝫ fiet. ¶ Cũq̃ ꝑdicta facta fuerit ad

B.

capitis ꝯfortationē doloris sedationē seu alicui⁹ male ꝯplonis remotionē alia fiē da sūt de quibus te īsequēs. capitulum copiosum faciet.

¶ Decimū ṫtiū capl'z ꝺ his q̄ caput ui cio flegmatis dolēs cōfortāt ac dolorem sedāt Et malā ꝯplexionē frigidā si qua derelicta l' q̄ sola dolorē capitis efecerit remouēt. ¶ Et de. vi. rez ñ naturaliuz regimine.

Q Ue capitis cōfortāt dolorē ac ma lā cōplexionez frigidā si q̄ ꝺrlicta sit ammoueāt sūt ī pñti capl'o describē da. ¶ Sz horū nullū nisi maṫia euacu ata āt eius parte maiori nūquam facere p̄sumas Et ista sunt saccellationes ūcti ones epithimata embrocationes ⁊ ēpla stra. ¶ Quantum ad primū accipe sal minutum. ⁊ cum milio sacellū īple quem calidius tonso capiti suppone eū cū īfri gidari īcipit calidius renouādo. hoc enī si multociēs fiat caput calefacit uentosi tatem resoluit. ⁊ dolorē sedat. Uel faci as sic. ℞. baccaz lauri olibāi sandara ce. añ partes equales. ex his sacellū re ple quē super cādētem laterē aspsuz ace to calefacias. ut supra capiti suppone. Aliqui p̄scriptoz loco saculo ex grais sinapis cū semīe nasturcii r̄pleto. ⁊ ut p̄ us calefacto usi sunt. Uel imple ex pule gio sacculum aut camoīla bethonica ab sinthio meliloto brancha ursina. l' aliq⁹ taliū quo ut supra calefacto uṫe. Repi unt' enī q̄z plurima que ad similes fiēdas sacellationes poptima sunt. ⁊ talia per horā. aut duas ꝯtinuāda erūt. Sed ad cerebri ⁊ toti⁹ capitis ꝯfortationem se penumero īfrascripto sacculo usus quē p aliquot mēses patiēs ī capite continue defert ⁊ ipe ℞ floz camoīlle bethoīce berbene maiorane absinthii sicci rosaz rubeaz sticados floz ros. añ quartā ptē uni⁹. M. sādarace. ℥. ß. foliculoz sene grana tinctoz añ. ʒ. ii. cubebe nucismus cate añ. ʒ. ß. ligni aloes. ℈. ii. Et si addē tur. ʒ. i. ambre esset melius. ꝯquassentur ⁊ fiat ex sindone de grana ad bireti for mā saccul⁹ imbastat⁹ quē ex reb⁹ p̄scriptis facias et tam die quam nocte. in capi te deferatur. ¶ Unctiones aut ex ole is calidis ut anetinum camoīll'. de costo de lilio yrinum de spica et consimilibus in hoc casu ualēt multum ¶ Uel facias sic. ℞. pulueris costi spice celtice casto rei mirtillorum añ. ʒ. i. olei de costo. ℥. ii. cere parum et fiat unguentum. ¶ Uel aliter. ℞. olei yrini āt de lilio. ℥. ii. olei anetini. ℥. i. pulueris radicis yreos. ℥. ii. castore. ℥. ß. foliorū rute sicce bacharuz lauri. añ. ʒ. i. cere parum et fiat unguē tum cum quo tempora et caput ilinias. ¶ Uel habeas costum puluerizatum quem cum succo rute misce et ex eo frō tem et tempora epithima ul' ex mitrida to cuz succo mente distēpato idē facias uel ex succo calamti cum succo ñpite mi xto uel ex succo apii solo seu sauine ac tu tamen calido. ¶ Uel accipe cinerē capil'. quasi modico laudani addito cuz succo rute aut betonice misce et ut s̄. epithima fiat. hoc. n. ultra credibile ca put calefac̄. ¶ Ego autem in isto casu aqua ardenti sepe numero usus sum et est in casu isto domesticum ac ꝯueiens satis ephithima embrocatio v̄o huic ca sui conueniens hoc modo fit. ℞. beto nice sticados camomille folioz lauri la uendule absinthii succi rute pulegii añ partes eq̄les. buliant in aqua olei comu nis vi⁹ pte addita: et ex tl'i ꝺcoctōe ēbro cet' caput: alii radices cucumeris asini ni in aqua et oleo ut supra decoquūt.

et ex tali decoctione: embrocationez faciūt ⁊ ex ꝯtritis radicibus emplastrum successiue. Embrocatione iaz ista et emplastratione successiue inquit Auic. pri^a tertii de cura emigranee: ꝙ materialiter quidam indifferenter omnes alias emigraneas curabat. Et ut ad emplastra amō deueniam hoc summe laudat̄. ℞. bacarum lauri origani añ. ℥. i. fiat pl'uis ex quo cum foliis betonice confectis aut eius succo emplastrum face uel facias sic. ℞. olibani masticis añ. ℥. i. sanguinis draconis boli armeni añ. ℥. ß. incorporetur cum succo urtice gre: āt cum ea contrita ut supra fiat ēplastrnz uel facias sic. ℞. brance ursine centauree minoris: betonice: urtice añ ꝑtes eq̄les decoquātur cum tribus uini partib' et olei anetini quinta ꝑte et fiat emplastrum. ¶ Et alii fabas decoctas cum decocto iā aleo pistant et emplastrum faciunt supra et ubi dolor importunus fort̄ seu ut plerunque accidit intolerabilis ī quo uis prescriptorum adde paꝝ opii quod ego sepe feci: et mihi dono dei bñ successit. Et hic medicinaliuz rerū esto finis. ¶ Quantum uero ad sex reꝝ non naturalium regimen ex carnibus utat̄ montonis duorum dentium lactātis uituli: perdicis fasiani auium rubalium galinarum iuuenum caponū: et simil'uz. fructus deuitet. pisces quoque. fercula de pasta et legumina: uinum tēpate limphatum bibat. plurimuz exercitium sibi conuenit ac añ q̄z surgat tibiaꝝ coxaꝝ: ac ceterorum mēbroruz fricatioēs. in reumatica camera nō dormiat. calidū caput teneat ac tōsū ⁊ eū mane aspso pāno ꝯfricet ac pectiet ⁊ si pecten ex arietꝫ cornu foret nihil supra. ¶ Sit somn' solito breuior. ⁊ bñficium uētris oī die habere ꝓcuret. Ad qd̄ habēduz si natura lēta foret cū clisteri p̄scripto iuuet̄.

¶ Decimū quartum capl'm de cura doloris capitis qui a ml'ia ꝓueit.

Ubi melancolia dolorem capitis effecerit totum regim̄ sex r̄rum non naturaliuz ad calidū ⁊ humidum declinet facito. ¶ Leguia quoque uitet. porros cepe aleum carēs anat̄. anseris cerui leporis ⁊ similiuz. ¶ Uinum debite limphatū bibat. Uitam ducat letam. tēperate se exercitet sit inuictu sobrius. ⁊ uētris oī die debitū hēre ꝓcuret ī quo si natura pigra foret. ꝯ īfrascripto clisteri iuuet̄. ¶ ℞ maluarum matrū uiolarū. sticados blitis mercurialis añ. M. i. fiat decoctio de qua accipe. lb. i. ß. ī qua dissolue cassie pulueris zuchari añ. ℥. i. hyre pigre. ℥. ß. olei comunis. ℥. iii. sal' triti paꝝ. ⁊ fiat clystere. ¶ At si lenitiuā potionē īfirm' tuus p̄diligeret. ℞ capilloꝝ ueneris. floꝝ boragis buglos. sticados. maiorane. camedrios añ. M. ß. pruonrum numero. vi tamarīdoꝝ. ℥. ß. epithimi. M. ß. fiat decoctio cū qua. ℥. i. ß. cassie aut māne dissolue. ⁊ sirupi de sticados ⁊ uiol' añ. ℥. ß. adde ⁊ fiat potus quez alia sine custodia īfirmo tuo ī aurora p̄be. Sane ⁊ si raro accidat repitur tam̄ īterdum patiens iuuenis uenosus ac flebothomie assuet' qui ī hoc gradu a minutione grā de iuuam̄ assequeretur. ¶ Superfluitatibus ergo comuibus educt̄ ubi op' fuerit cephalicā īcide aut nigram. his factis si mat̄iam minuere libet decoctioni p̄scripte folliculoꝝ sene ac polipodii añ ʒ. ii. adde ⁊ cum tali postea decoctione cassie. ℥. i. dissolue diafinicoīs ꝯfectioīs amech añ. ʒ. i. sirupi de sticados sirupi uiolarum añ. ℥. ß. ⁊ fac potum. uel facias

sic ℞. agarici. ʒ. ii. sal' gēme. ʒ. ß. ℥℥. pul
ueris sticados añ. ℈. ii. ifundātur ī aqua
lactis uel ī descripta decoctione adden
do. ℥. ß. oximell' squilitici. ⁊ horis xii. in
īfusione dimissis fortis fiat expressio cui
adde ℥. i. cassie cuʒ ꝺcoctione suprascri
pta dissolue. ¶ Et si ad hāc ītentionez
bollū uolueris ℞. diafinicoīs ʒ. i. ꝯfec
tionis amech. ʒ. ii. ß. semīs peonie stica
dos añ. ℈. i. ʒucari quātuʒ sufficit ⁊ fiat
bollus. In pill'arum forma ℞. pill'arū
indarum uel de lapide lazuli. ℈. ii. pill'.
cochiaꝝ almāsoris. ℈. i. fiāt. pill'e. vii. cū
his solutiuis. uel aliis equiualētibus ma
teria minorata. nam plurima alia sūt so
lutiua huic ꝓposito faciētia aliis ab au
ctoribus posita ad residui digestionez
℞ oximell' squilitici ⁊ si descriptione ꝺ
mocriti fuerit q̄ʒ mesue r̄citat p̄ualebit.
℥. ii. sirupi uiolati. ℥. i. aque buglose me
lisse scolopendrie: uel florum sambuci.
añ. ℥. ii. ꝓ uicibus duab⁹ misce quē si cla
rificare libet cum nuce muscata euʒ aro
matiza. ¶ Uel prescriptarum aquarū
loco infrascripta utere decoctione. ℞.
capillorum ue. sticados scolopēdrie flo
rum boraginis et buglosse añ. M. i. ß.
liquiricie passularum añ. ℥. ß. epithimi.
M. i. fiat decoctio et si huic ꝓposito
sirupum magistralem facientem habere
uolueris. ℞. sticados camedreos sco
lopendrie melisse florum boraginis et
buglosse añ. M. i. radicuʒ apii feniculi
corticum radicum caparorum añ. M.
ß. passularum folicl'orum sene polipodii.
añ. ℥. ß. epithimi. M. i. fiat decoctio ⁊
cuʒ. lb. iii. ʒuchari ⁊. lb. ß. aceti squilitici
sirupus aromatizatus cum nuce musca
ta fiat quo prescriptoꝝ loco utere.
¶ Materia digesta quouis ex solutiuis
p̄scriptis dato dosim secundum ꝙ tibi
uiꝺbitur adiūgendo ad materie digōez
prout sepe dictū ē face. ¶ Cūqʒ uniuer
salis purgatio facta fuerit. si ꝑticulari
opus erit. caputpurgiis sternutationi
bus ⁊ c̄. ī capl'o precedēti descriptꝰ ut'e
⁊ sic primū ordinē obſua. ¶ Ueꝝ ex ꝺ
coctione maiorāe seu eius succo magis
sit ꝯueniēs huic ꝓposito caputpurgiū
q̄ʒ ex aliis.

¶ Decimū quintum capl'm de his que
cuiqʒ dolori capitis īdiferēter ap ꝓpri
ate ualent.

Ut āmodo cure doloris capi
tis per ꝓprietatem eueniētis
finem faciam. non nulla cuiqʒ
dolori capitis indiferenter apropriata
īscribere hic libet. ut est turturis aquati
ce. sanguis frōti ac tēporibus illinitus.
hic enim capitꝰ quēlibet dolorē sedat.
¶ Anulus item ī quo paꝝ umblici īfantis
nati recēter īcludit' gestatꝰ in digito ab
omni dolore capitis hominē p̄seruat.
¶ Idem quoqʒ facit muris caput in linea
petia īuolutū ⁊ ꝯtinue super se portatū.
Aqua uero plinius īquit. que post potū
bouis uel asini r̄māsit ab īfirmo potata
dolorem omnē capitis illico sedat. Si
os uerticis aquile ī corio cerui liget' et
dextrum supra tympus dextrum dolēs
apponatur uel sinistrum supra sinistrū
indilate dolorem illū remouet. ¶ Itez
si pars dolēs capitꝰ dextra ⁊ arietis dex
tro cornu pectine fcō caput pectinetur
statim illius ꝑtis dolor soluitur. ac etiā
si pars sinistra ex pectine ex sinistro cor
nu facto pectinetur. ¶ Si limacie testꝰ
admotis frōti illiniat' dolorem sedāt.
¶ Ex berbena poligario pulegio seu poli
trico corona facta ⁊ capiti supposita
mirabiliter capitis dolorē sedant. Et i
dem facit plātago suspēsa collo. Gilbe

tus. ¶ Pectinatio capitis cum pectīe eburneo ualet ī omī dolore capitis.

¶ Decimū sextuz capl'm de cura dolōris capitis.

Superest dolorem capitis per comuītatem factum curādi nc modum īscribere. si igit' ex uitio capitis fiat ex descriptis ī iz' ca' facile deprehēdes. Et tunc cum aqua tepida ⁊ aceto ⁊ modico olei comuīs pmixta uomitū ꝓuoca. ubi scilicet īfirm' tu' hoc leuiter faciat. uel ℞. sirupū acetosuz simplicē cū aqua raffani. aut oximellis simplicis seu ꝯpositi ul' squilitici. uomitu facto dentes cum uīo lauētur cal'o At ubi p seccessum materiā educere uolueris secundū exigētiā eā p° digeras. verbigr̄a si col'a pura fuerit. ℞. oxizachare simplicis. ℥. i. ß. aquaꝝ ēdiuie absinthii cicoree añ. ℥. i. ꝓ una uice misce Si colera citrina ℞. sirupi de bizātiis ℥. i. sirupi acetosi simplicis. ℥. ß. aque endiuie feniculi absinthii añ. ℥. i. misce pro una uice. si colera uitellina ℞: oximell' simplicis ℥. i. ß. aque absinthii fenic. cicoree añ. ℥. i. misce pro una uice. Quod si p̄dictos sirupos ut magis delicati sit clarificare libet receptas dupla ⁊ cum cīamomo eas aromatiza. Digesta materia ī casu primo ℞. cassie. ℥. i. ellectuarii d̄ suco rosaꝝ. ʒ. iii. sirupi uiolati. ℥. i. dissoluant' cum decoctione prunoꝝ tamarindorum capilloꝝ ue. florum boragīs buglosse uiolaꝝ liquiritie ⁊ passularum ⁊ fiat potus. In casu secundo loco ellectuarii de suco rosarum diafinicoīs tm̄dem pone. Uel facias sic ℞. reubarbari. ʒ. ii. ß. spice grana. iiii. infundāt' in aq̄ lactis uel aqua absinthii uini albi parū addēdo ⁊ horis .x. in īfusione dimissis fiat fortis expressio. Cui adde cassie ut supra distempate ℥. i. ⁊ sirupi uiolati tātumdē ⁊ fiat potus. Si per pillulas da pillulaꝝ d̄ reubarbaro. ʒ. i. et harum loco in colera citrina aut uitellīa pillulas aggregatiuas exhibe. per bollum in colera pura. ℞. ellectuarii de succo rosarum. ℥. ß. zuchari quantum sufficit et fiat bolus. ꝓ colera citritna uel uitellina. ℞. dyafiniconis. ℥. ß. et cum zuccaro bolum face. ¶ Et qꝛ in passioib' stomaci de sirupis huic ꝓposito ptinētibus te deo duce copiosū faciā hiis paucis uolui esse contentus. At si effumans materia ad caput dolorem efficiēs fleuma fuerit qualecūque illd̄ sit si cōmode potes per uomitum eā educas ⁊ ubi nō sic eam digeras. ℞. oximellis squilitici ℥. i. ß. sirupi de radicib' acetosi. ℥. ii. aq̄rum absinthii apii feniculi añ. ℥. ii. ꝓ uicibus duabus. ¶ Et si delicantie gratia eum clarificare uolueris aromatizet' cū cinam°. ¶ Materia digesta cum pill'aruz cochiaruz. ʒ. i. seu. ℈. iiii. ℥℥. ℈. ii. zucari ad pondus omniū et fiat puluis q̄z ꝓ una uice totū prebe. ¶ Aut. ℞. cuscute ysopi capil' ue. añ. ℳ. i. liquiritie passulaꝝ añ. ℥. ß. fiat decoctio ī qua cassie. ℥. i. dissolue diafinicoīs. ʒ. iii. uel hyerepigre. ℥. ß. mell' ro. ℥. i. ⁊ fiat potus. ul' ℞. hyerepigre. ʒ. vi. zuchari quātū sufficit ⁊ fiat bollus. his ergo uel aliis solutiuis ī ꝓpriis capl'is describēdis materia euacuata cum confectionibus unguentis pulueribus ⁊ aliis prout in de passionibus stomaci reperies eum conforta.. ¶ Materiā autē ml'icam si uomitu euacuare nō potes ℞. sirupi d̄ bizātiis. ℥. ii. sirupi uiolati. ℥. i. aquaꝝ buglosse scolopēdrie floꝝ sambuci aut fuī terre añ. ℥. ii. pro duabus uicibus. ⁊ ubi clarificetur cuz cinamomo aut ligno

aloes aromatizet. ¶ Materia digesta cum. ℈.ii. pillarum de lapide lazuli seu idarum ⁊ ℈.i. pillu. stomaticarum aut cociarum eam euacues. vel sic. ℞. folliculorum sene tartari añ. ʒ.i. thimi. ℈.ii. ʒʒ. ʒ.ß. zuchari ad pondus omniū ⁊ pro una dosi fiat puluis. Vel sic. ℞. scolopendrie ysopi cuscute capil. ue. florum borag. buglosse lupullorum añ quartā ptem unius. M sene. ʒ.ii. polipodii. ʒ.i.ß. liquiricie passularum añ. ʒ.ii.ß. epithimi. M.ß. fiat decoctio i qua. ℥.i.ß. cassie dissolue. confectionis amech. ʒ.ii.ß. diafinicois. ʒ.i. sirupi de radicibus sine aceto. ℥.i. fiat pot.

¶ In boli formā ℞. ꝯfectiōis amech ʒ.iii. diafinicois. ʒ.i.ß. zuchari quātum sufficit ⁊ fiat bolus deauratus. ¶ Plurima ad hoc propositum facientia deo duce ifra reperies qua ex cā de his ifra ex parte trāsiui. Sic ergo uel aliter euacuata materia pro ꝯfortatione stomaci si opus fuerit ap,ppria que si deus uoluerit hoc ꝯpleto tractatulo describaz capitula trāsiui. Quātuz ad cibi ⁊ pot. ifrascriptis omnibus casibus regim cōueniēs omia cibaria que ad caput facile fumāt uitāda sunt. ut porri cepe aleum caules nuces pais loleatius ⁊ similia.

¶ Vinum debile bibat i fine pastus reppellēs fumos aliquid sumat ut parum diacitoniten de zucharo sine speciebus. ul aliquot coriādros prepatos seu modicū panis assi. post tam horū comestionē nihil bibat de die nūq̄z dormiat p horas ad minus duas añq̄z uadat dormitū maneat postq̄z nihil bibat. Et quia dolor capitis uicio stomaci ,pueniēs pluribz ē hominibus postq̄z uellēt familiaria ad eum ,pculdubio pellen^m ifrascriptas pillulas mirabl'es adiuei ℞. ozimi gario. ro. rubearum croci xilobalsami carpobalsami sticados spice lignum aloes assari squinanti se. peonie. añ. ʒ.ß. dragaganti bdelii añ. ℈.ii. macis ℈.ii. radicis brionie. ʒ.v aloes epatici. ʒ.iiii.ß. fiat cū sirupo de sticados massa ex qua cū op. fuerit pillas cōfice de quib. fm exigētiaz tres aut quinque per duas horas añ cenam prebe ad minus in ebdomoda semel quia stomacum ꝯfōtant appetitum incitant et a putridis humorib. eū suauiter sine molestia purgant uisū auditū memoriam ac omnes alios sensus corroborant ac caniciem tardant. Hēs igit qualiter dolor capitis uicio stoāci ,pueniens curandus sit tamē si aliqua mala qualitas in capite derelicta fuerit in precedentibus capitulis moduz eaz pellēdi iueies. Sane si epar si splen si rnes si matrix siue aliud quod uis mēbrū doloris capitis causa fuerit i illo mēbro peccatum existens corrige. Et hoc in capitulis ,ppriis require. in quibus talium mēbrorum uicia curāda deo pmittēte describā. nā si capitis dolor ab eis pēdeat ill' curat curat ⁊ dolor ⁊ sepe quoq̄z ut habitū ē tam olētium q̄z redolētiuz odorum cum dolor capit iducit. ⁊ horum cura odorum ꝯtrariorum olfacio. ¶ Et ꝯsimilr quilibet dolor capitis a quauis extrīseca cā ,pueniēs si ea ad ꝯtrarium permutet illū dolorē curabis. Quod si aliqua mala qualitas reliquatur ut eam pellas a precedētibus succursum pete. Potest it dolor capitis ab apāte ,pueire cuius cura ē illius apātis cura quam auxiliāte deo i ,pximis capl'is dicturus sum. Et si febris dolor illius fuerit causa ,put i meo de fe. te docui febrem cura ⁊ ascēdētes fumos cuz oleo ro. aceto p mixto frontē ⁊ tēpora epithimando repelle. ¶ Quod ubi ad hāc itentionē aliis tibi opus fuerit supra ad quartū ca^m uade. ¶ Et quia ad omium capitis do

Tractatus secundus

loꝝ ꝯpluēda cura succursuꝫ nō solum a p̄cedētibus sed etiā a sequētibꝫ qbusdā capl'is petēti ē pn̄tis capl'i hic finis esto

¶ Tractat⁹ scd̄s d̄ uertigīe ⁊ scotomia. duo ꝯtinēs capl'a.

¶ Primū capl'ꝫ quid sit v̄tigo ⁊ scotomia: ⁊ q̄ ipsoꝝ sunt cāe.

Cuiuslibet doloris capitis per ꝓprietatem attēta cura ut domine frenesi presentē locuꝫ accomodarē iam cal'am ꝯprehenderā sed ecce dn̄a uertigo sua cū sorore scothomia. Et si omia inquit mihi ī girū deuolui uideāt ⁊ sorori mee circa oculos ueluti uolātes appeāt tm̄ tamen recte iudicamus ut locus p̄sens nobis digne ꝯueīat. Que uero alit' quasi doloris capitis secundum spēꝝ diuersitatē curā recipimus. Cū igit' nos tibi maīfestas fecerimus cās ur̄as ⁊ signa tā ꝓnostica q̄ꝫ d̄ mōstratiua descripseris qualit' curari d̄bemus ad curā doloris nos remitte. his auditis hūc locū potius q̄ꝫ frenesi dare disposui cum illa cura ī capl'is precedētibus iam posita sit et ut rem statim aggrediar ¶ Dico quod uertigo int' duꝫ accidit cū hō circulariter se ipsum mouet quia spritibus uisibilibus circularit' motis non ita cito quiescunt et ita ꝯ ille tunc uidet in girum moueri putat.

¶ Fit item si rem circul'r motam quis diu inspexerit qa species ille in organo uisus aliquādiu reseruantur et obiectū suum quam primo non aliter moueri putant. quo fit ut bonus homo adhuc omnia in girum moueri putet.

¶ Exp̄erientia enim uidemus quod si quis rem ualde lucidaꝫ aliquādiu aspexerit et ad aliam ꝑtem se uertat rē illam se uidere interdum iudicabit et tam diu donec ille species euanescant. ¶ Cūqꝫ sepe añq̄ꝫ abeant notabile tp̄s transeant ꝯcludebat magister meus blasius ꝑmensis quod stat uidere aliquid ꝙ non sit qꝛ spēbus illis fortit' impressis anichillatur seu corrūpitur uisibile et tūc per species istas tu iudices et non nisi obiectum cuius st̄ species quar̄ et c̄. ¶ Sed blasio cum ancillis dimisso ad propositū de v̄tigine ꝓ ut' supra causata mentioēꝫ aliā facere non intendo cum cura ꝑ illoꝝ remotionez obiectorum fiat. ¶ Sed uertigo de qua hic intenditur a uaporibus subtilibus cum uentositate mixtis et in cerebro seu in uiis spirituum debilium genit' ul' ad alias aliūde ueniētib⁹ ꝓueīt q sp̄s uisibiles ad idē exn̄tes ī gyrū mouent ꝑꝑ quod extrinsecus uisa moueri ī girum quoqꝫ uideātur. ¶ Ex quo patet ꝙ uertigo nihil aliud ē q̄ꝫ spirituuꝫ uisibiliū ī girū ꝯmotio ꝑꝑ uaporē subtilē cum uentositate mixtū ī cerebro ⁊ in uiis spirit⁹ exn̄te causata ꝑ quaꝫ patiēs semꝑ uisa ⁊ īterdum seipsum ī giruꝫ moueri putat ⁊ ideo dicit' uertigo a uerto uertis ¶. Sed cum seipsū uerti putat non se regit ⁊ cui appodiet querit ⁊ nō īueniēs cadit. ¶ Est tamē int' hanc ⁊ epil'iam dr̄a quia in epil'ia fit tortura spasmus atqꝫ spuma ī uertigīe neq̄quā.

¶ Scotomia fit a uapore grosso existēte ī āteriori cerebri ꝑte ī uiis. s. uisibilium spirituū qui nō circularit' mouētur sed quiescūt illoꝝ spēbus ī huōre cristallīo recept' ī sr̄u coī similitudinez suā imprimūt. ⁊ sic bonus homo male iudicās nebulas muscas uel aliꝙ huiusmōi extra oculū se uidere putat. ⁊ ideo dicitur scothomia a scothos quod est uisio ⁊ mia musca qr uisio muscaꝝ qr scotho āte oculos suos muscas uidere putat. Alii

dicūt ꝙ scothos grece latine tenebra.
¶ Nā scothomaticus muscas nebulas uł talia se uidere putat. uisus eius obtenebrat̄ ꝑꝑ quod qdā ātiquoꝝ scothomiā tenebrositatē oculoꝝ uocāt. ¶ Ex quo patet ꝙ scothomia ē nebule muscaꝝ uł ꝯsiłium uisio ꝓpter uaporē grossum ī āteriori parte cerebri ī uiis sp̄s uisibilis existentem quietum. ¶ Ex quib⁹ patet ī quibus uertigo ⁊ scothomia drnt. ⁊ ī quibus quoqꝫ ꝯueniūt differūt. n. quia uertigo a uapore subtili ueniente ꝑmixto ⁊ ī giro moto causat̄. ¶ Scothomia uero a uapore grosso quieto. ꝯueīunt aūt qꝛ ī eisdem locis ⁊ ab eisdē cāis seu cōsimilib⁹ fieri possunt. ¶ Earum igitur cause tā extrisece q̄ꝫ ītrinsece eē pn̄t. Extrīseca esse potest quelibet non naturalis que uaporē ī cerebro generare uel ad eū mandare possit. ¶ Ut aleum porri cepe caules legumīa res ī patella frixe animaliū ītiora ⁊ potissime sāguis Et int̄ fructus nuces. Uinum it̄ potēs ⁊ maxim̄ nouū atqꝫ turbidū. ¶ Quātū uero ad rerū que circł̄r mouētur intuitionē aut reꝝ lucidarum ⁊ taliū que ut dictum ē īterdū uertiginē inducunt supra me absolutū feci. ¶ In summa igr̄ he sunt haꝝ egritudinū cāe extrisece.
¶ Intrīsece uero esse pn̄t humor quilibet potēs ī cerebro uaporē generare uel aliud ad eū mittere ut sanguis coł̄a flegma ⁊ mł̄ia. Rasis tn̄ in suo cōtinēte īqt ꝙ uertigo a flegmate ꝓueniēs accidentia epił̄ie ⁊ nō uertigīs īducit. ido epił̄ia ⁊ non uertigo dici debet. ¶ Uerum tamē cū nec torturā nec spumā spasmū nꝫ adde uideris: eam in capł̄o de uertigine ⁊ nō de epił̄ia repone. Et sic habes tam ītrīsecas q̄ꝫ extrīsecas harū passionū causas. ¶ At īterdum per ꝓprietatē īterdum per comuītatē fiūt. Per ꝓprietatē cū uapor ille ī cerebro ⁊ ī uiis sp̄s uisibił̄ generat̄. per comuītatez uero qn̄ aliūde puta a stomaco epate splēe renibus matrice uel mō alio uapores eleuati ad cerebrū ꝑueniūt.

¶ Secūduꝫ cap^m de signis ṽtiginis ⁊ scothomie tam ꝓnosticis quā demōstratiuis. et in quibus cura supra reperienda sit.

Nunc de signis est dicenduꝫ ⁊ primo demonstratiuis unde si uertigo ac scothomia ab extrīseca re fiāt patietis uel astātiuꝫ narratione comprehendes. ¶ De intrinsecis aūt si a sangnine rubor erit in facie dulcescit os tempor frontis ac oculorū sūt uene replete et in temporibus pulsant ⁊ in toto est lassitudo et grauitas et sanguis hora hoc magis infestat. ¶ Est urina ruffa uł subruffa et pulsus magnus atqꝫ moll̄ ⁊ plenus. ¶ Quod si ei⁹ regimē p̄cedēs ⁊ simił̄ huic assētiant id a sanguine ꝓuenire nullū dubiū erit. ¶ Si a coł̄a oculoꝝ ꝯiūctiua atqꝫ facies citrinatur. oris amaritudo sentit̄ adsunt uigilie adest īflatio ⁊ hora colere magis īfestat. ¶ Urina ē alba subtił̄ ⁊ ignea. pulsus uelox frequēs ⁊ durus. ¶ Etas aūt ꝯplexio ⁊ talia si ꝯsēserīt te certum efficiēt. Signa aūt flegmat̄ sunt quia albet facies tumet quoqꝫ albet ⁊ totū corpus ī quo sunt. sentit̄ grauitas ⁊ pīguedo ⁊ ī humorib⁹ habūdat. estqꝫ multuꝫ somnolētus. ¶ Urina erit īdigesta spissa multa atqꝫ alba. Pulsus erit tardus moll̄ atqꝫ rarus cū diuersitate quadam ⁊ hora flegmatis. plurimū īuadit. ¶ Qd̄ si etas ⁊ talia ꝯsenſint certior multo fies. ¶ Mł̄ico aūt huōre hoc faciente erit patiens ut plurimū saturnin⁹ malarū

cogitationū. timidus ualde. cuius facies liuet atq; ꝯiunctura oculoꝝ urina tēuis erit ⁊ alba: ⁊ hora mlie aggreditur ī firmū fortius. et ubi etas cōplexio ⁊ c̄. mlie ꝯsentiāt te esse dubiū nō oz. ¶ Sōnia aūt super hāc passionē plurimū indicant. uapores. n. existētes ī cerebro species reꝝ sibi ꝯformiū mittūt ī sſum cōunez ⁊ sic patiēs somnia ill' conformia sōniat. ⁊ ī his p̄ ceteris egritudinib⁹ magis De sōniis ergo patiētē tuū īterroga nā si res rubeas cātilenas coreas risus et aliter res leticiā īferētes somniauit sanguinē peccātē arguūt. si āt res citrinas saltare uolare et rixas facere et ul'r res ad furorē ꝑtinētes colerā. Sz ubi aq̄s pisces niues pluuias eta^a cōsimilia flegma id efficiet. ¶ At ubi mortuos ī ꝓfundo cad'r nigra uider̄ et talia ul'r timorosa somniauerit mliam arguūt. Et licz talia in aliis egritudinibus int'dū ueniant in uertigine tamen et scothomia sepius Sed ut scias an per ꝓprietatem an per comunitatem ille egritudines fiāt scito ꝙ quando per ꝓprietatem euenuūt ꝯtinue infirmū affligūt nec erit in mēbris ceteris nocumētum dolor capitis ac ei⁹ grauedo adest uel precessit. Tinitus q⁹ q; auriuz ofuscatio uisus debilitas odoratus. etc̄. ¶ Sed ubi per comunitatē fiant est afflictio interpollata et aliq̄ lesio in membro mādante sentitur ¶ Qd̄ si stomacus in causa fuerit sūpto cibo scothomia ul' ṽtigo quiescit et hora digōnis inuadit cum quo eger nauseam abhominationē eructationē ⁊ talia patit'. Ab alio autē mēbro si uenerit lesionem aliquam ī isto p̄senſit ⁊ tādiu formica⁹ ī loco sentit'. donec uapor uertiginez ac scothomiā efficiēs ꝯsumpt⁹ sit. ¶ Quātū ad ꝓnostica si ille passioēs diu ꝑseuerant epilēsiā futurā aut appoplesiā tie.

¶ Nā si uapor uētositatē aliquā acquisierit epil'iam ⁊ si ī tm̄ multiplicet' ꝙ opilationē efficiat. īducet appl'iam ⁊ mōtē subitaneā ꝑ consequēs. propt' ꝙ uili pēdēde ñ sūt. sed eis ē presto succurrēdū Unde si a sāgnie prouenerit que ī cura doloris capitis a sāguie ꝓueniētis sup^a describūt' p̄cise omnia per ordinē face. ⁊ ita de flegmate col'a ac ml'ia dicen^m ē. ¶ Et qr uereor ne de nimia ꝓlixitate huius opis adhuc arguar istaꝝ curam describere hic non uolui. sz a prescriptis capl'is ī quibus cōmplete ac ordiate descripta ē eā mutua.

¶ Tractatus 3⁹ de frenesi ī se vii, capitula cōtinēs.

¶ Primū capl'm quid sit frenesis quid ꝑafrenesis ⁊ que cause.

Dictum ē apostema cerebri dolorem capitis efficere posse ꝓ quo ut huius mei opusculi q̄dam ordinata cōtinua⁹ fiat de ap⁹atib⁹ cerebri aliquid dicēdū uidet'. ¶ Et p⁹ de frenesi que duplex ē. s. uera ⁊ nō uera ¶ Uera ē apostema cal'm ī cerebro āt panicl'is eius factum quod fe. semp mentis alienationē ⁊ īstātiam uigiliarum cōsequit'. nō uera ē mentis alienatio a fuīs putridis a calidis humorib⁹ resolutis causata quam fe. semp ⁊ alienatio ac uigiliaꝝ ꝯcomitat' īstantia. ⁊ tal' dicit' ꝑafrenes quasi ad uerā frenesim p̄pans. ꝑ tempus. n. añq̄z uera fiat frenes ꝑafrenesis añcedit ꝑsepe tñ illa fit ad quā uera frenes nō cōsequit' ut ī fe. sang. ⁊ colericis sepe ac apostematibus pl'ibus apparet. ¶ Solet nāq; nostris a ueteribus apostema h̄ p'uribus noībus denomiari ut frenes karabitis ⁊ sirsen. sunt enim

frenes pāniculi quidā cerebri substātiā inuoluētes qui cū cerebrum ipsum medularis sit substātie ne fluat retinēt ad sili tudinē ergo frenoz quibus detinentur pāniculi frenes dicti sunt. ¶ Cum igit ill' i pānicul' tale apostema plurimuz fiat frenesis nūcupat'. dicūt alii q suo ab accidēti nomē assampsit. ¶ Nā frenesis grece latine rabies. boc. n. patiētes apostema māniaci sepe fiūt. z iterduz demoniū lupinum bīt que accīta ul'gares rabiem appl'ant. ¶ Non nulli tam dīt q a frenon dicitur q idem ē quod mēs qr in tali apostemate mēs semp leditur. z ob hoc alii carabitum eū appl'ant q dr a charos q est consiliū z bitos pmutō quasi ꝓsilii seu rōnis pmutō. ¶ Et sir sen nomē persicū ē z dicit a sir quod ē cap z sen apā q̄ capiz apā. Ex qb⁹ omibus patet dra inter frenesim ueram et non ueram quaz ego parafrenesiz uoco Non nulli per ueram frenesim apostea freneticum intelligunt z per non ueraz que ab aliis humoribus fit. ¶ Et alii dicunt quod ẏa frenesis fit a cola nō ẏa aut ab aliis humoribus. Sed coit' auctores p ueram frenesim apa ipsum potius intelligere uidentur per non yā autem illā mentis alienationez quam paza frenesiz uocant ad quā nūduz apa ꝓsecutū est. Est. n. frenes aposa collec⁹ pafrenesis nezo fumosa propter quod merec ñ ueza frenesis appellari. Ex quibus pz inter ueram frenesim et non uerā dra. pz z⁹ quot nominib⁹ talis passio noiet'.

¶ Cuius cause intrinsece et extrinsece esse pōt. Extrīsece quidē ut res quelibz non natural' i humano corpore calorez excessiuū i ducere potēs sicut aer excessiue calidus. cibus quoqz z potus ut aleum cepe sinapis: potēs uinū z talia. motus supflue calefact⁹ nimia uigilia fames tolerātia ira grādis z ad hūc modū de aliis. Causa itrīseca ē sanguis col'a ru. citrina ul' aduста et sūt i sūma frenesis cāe. Sed extrīsece sunt mediate magis. itrīsece uero imediate. ¶ Nā calō itrīsecus col'am uerbigra i ebulitiōe pones ubi sit extra cerebz ipsaz lēificat z tunc si ad caput zaptū bēt coadunata a postema frēneticū causat. ¶ Ex quo pz q col'a ē cā imediata magisqz extrīsec⁹ calor. ¶ Sed sciēdum q frenes qñz ē i cipiēs aliquādo accidit alioruz morborum successione. per se aūt fit cū sāguis aut col'a i corde epate stomaco seu alio itrīseco mēbro quouis modo ebulit zōe cuius subtiliata ad cerebrum repit. z coadunatione facta generatur apostēa z p hunc modū egritudinē icipiētē eaz appl'lo. Dixer̄t eā icipiētē fieri ñ eē possibile sz q sēp ad alios morbos sequit'.

¶ Aliorum uero morboruz fit succession cū fe. āt apostema aliqd pcedit ut pleuresis peripleumonia et similia et ꝟ fit ut plurimum. ¶ Quū igit' cor epar stomacus renes matrix et similia meat⁹ quosdam et si forsan sensu ita pceptibiles cum ipso cerebro habeant: et colera: aut san. in his mēbris ratione fe. āt apostēatis ebulit leniter p eos meat⁹ sepe ad caput ascendit et tunc ibi apostēa fit frēneticum et hoc modo aliorum mēbroz fit successione

¶ Sec^m cap^m de signis demonstratiuis frenesis.

Passio illa comūia ac ꝓpria signa bēt. ¶ Comunia sī fe. intensa ualde uigiliaz instantia rōnis permixtio oculorum uariatio lingue aspitas. grauedo capiz. borror luminis. in pulsu uelocitas cū serinitate q̄

dam. ¶ Propria aūt signa sūt qr si sā guis ī causa fuerit. oculi ad rubedinem mutati sunt. quoꝝ uene plene apparēt: ac rubee. nō nūq̄ lachrimātur ⁊ lippi ꝑ sepe fiunt: rubet quoq̄ facies ⁊ quedaꝫ sanguīs guttule īterdum e naso effluūt tense ⁊ īflate sunt frontꝭ uene. exaspera tur lig^a q̄ p^o rubet. successiue nigrescit n^c ī or magnā sētit amaritudiēꝫ sꝫ sapō ei^9 ad quādā potius dulcedinē tendit interduꝫ dormit int̄dum ridet plorat īterdū non mltum rixatur: nec multum furio se loquitur: uerba iocosa et ad risum ꝓ uocantia profert et si que fātasmata ui det ru. ea putat. ¶ Quod si etas ꝯple xio tp̄s āni precedens regimen et simili a attestātur san. tunc certior multo fies ¶ Si aūt frenesis a col'a fiet patiēs plu rimū alienat. plm loquit̄. ligua aspa fit multū. ⁊ citrina tam̄ ī pricipio. successi ue tn̄ nigrescit. ⁊ excoquit̄. magna adē oris amaritudo. sitis magna. ꝓfundāt̄ oculi. ⁊ citrini fiūt. ac ⁊ propt̄ acutos fumos qui ad eos eleuātur patiens eos sepe tergit narium fit ꝯtractio. ⁊ frontꝭ ruge superius attrahuntur. ¶ Crescit audacia: et furiose rixantur: citrina st̄ idola que uidere putat et feb. intensa ualde pulsus fit uelox atq̄ durus sed si colera citrina ut uitellina fuerit ali qua prescripta multo sunt remissiora. et pulsus inordinatus aliqualiter existit Sed si colera fuerit adusta cum furia intensa rixatur fit melācolicus demoniū habet lupinum. uidet rixātes mortuos uix teneri potest. turbantur oculi in pl' su magna fit uelocitas in omnibus tam̄ hiis consideran^a est etas. cōplexio toti us habitudo tēpus anni p̄cedēs regimē et similia nā de precedente humore te stimonium mag^m tibi prebet.

¶ Tertium capl'm de signis ꝓnosticis frenesis.

Frenesis ꝓnostica signa dupli cia sunt quedā futurā frenesiꝫ ⁊ quedaꝫ quid ea facta ꝓnosti cādum sit docēt. unde parafrenesis futu rā frenesiꝫ arguit. ut puta si acutā febrē aut apostema aliquod ītrīsecum patiēti accidat insomnietas: inquietudo mētis alienatio et precipue si uidisse se aliqd affirmat quod nō sit: sed futura predi cere uelit: si ferox sit aspectus si ei^9 ru bent oculi si ꝓpinque rei obliuio fiet: si grauedinem capitis plus solito senſis hiis signis uel ex hiis pluribus appēti bus ꝺ futura frenesi millatenus dubita bis cuius tamen signum potissimū ē h^9 si in hiis febribus seu apostematibus u rina que continue rubea apparuit sbito quasi subtilis paucula: et alba fuerit nā cum febres et aposteāta illa sanguinea āt colerica fuerint ut s̄ urina alba app ente q̄ prius rubea fuerat materiei ca lide ad cerebruꝫ raptum sigāt. et ꝑ ꝯn̄s frenesiꝫ futuram. fit enim urina alba qa materia illa calida q^a tunc urina tingi solebat et ad cerebrum rapitur ac uri na necessario alba manet. ¶ Patet g^9 primo ex quibus futurā frenesim ꝓno sticari habeas patet r^9 quid ex parafrenesi ꝓnosticandum sit nam si aliqua p̄dicta perseuerant in ueram frenesim ea com mutari scias si r̄mittūtur ut insomneitas inquietudo mētis aleātio et c̄ eam ad sa lutez uēturam pronūcia quod in egritu dinibus acutis plerunque uidebis.

¶ Scito tamen quod iam facta frenesi urina alba apparere solet que tō ꝓximā mortē denūciat nā ī colore uria tīgitur. ¶ Quod ī his pꝫ ī quibus natu ralis caloris fit resolutio. que si paulati

ne fiat: urīa ad albedinē tēdit ⁊ si cita ci
to experiētia docet. Ex quo pz ꝙ iā fa
cta frenesi urina alba appet. Frenes ꝓ
nostica signa duplicia sunt quedaz mor
tē signt, ⁊ quedā sanitatē. ¶ Iterꝫ du
plicia quedā frenesis in aliā egritudinē
ꝯmutationē quedā liberationē totalē.
¶ Ex egritudinibus ī quibz frenesis inter
dū ꝯmutatur. sunt litargia ōmoniū lupi
nū mānia mlia ⁊ ethica. ¶ Si ī litargia
ꝯprehēdes qr apostemā illud calz muta
tū ē ī frigidū ⁊ litargie q̄ īfra deo duce
dicētur signa appebūt. ¶ Nō tam̄ nisi
sic fiāt de mille un⁹ non euadit. ¶ Si ī
demoniū mānia ⁊ c̄ cōmutet̄. cōprehen
des qr patiēs īfebriens fiet. ⁊ alia plura
ma superius descripta erūt remissa. aut
ex toto quietata. sed propt̄ materie que
cā frenesis erat cinereitatē ꝑ cerebꝝ dis
persā prescriptarū aliqua egritudo īter
dū remanet. ¶ Et si trāsit frenes accidē
tia quietātur. ⁊ apparēt ethice signa.
¶ Ex quibus patet ꝙ facte frenesis si īfir
mus ad salutē deuenire debeat eū ī egri
tudinibus p̄dictorum aliquā cadere pos
se fore possibile pronosticari potis. tlez
uero īfirmi liberatioēz argues. si emoro
ydes si fluxus mēstruoꝝ. si sudor copio
sus. aut flux⁹ sāguis nariuz cū īfirmi ali
enatiōe ꝓuenerit. ⁊ cetera accidētia re
mittūt̄. ¶ Scito tam̄ ꝙ omīs frenesis
ē piculosa. euadūt. n. ab ea ꝑpaucissimi.
¶ Mortis signa alienatiois. et īsomī
etatꝫ ꝯtīuatio febris. ac urine aquose ꝑ
seuerantia. ¶ Egestionis retentio
crurum ac coxarum īmobilitas siue re
tracte siue extēse fuerīt. paleaꝝ collectō
uomitus uiridis. spasmus ac sincopis.
horum ꝙlibet mortē significat. ¶ Idē
qz ut ypo. īquid mortē subitā. Et si in si
nistro pede frenetici fabe sil̄itudo citrīa
⁊ dura fuerit. ⁊ cōtigit īfirmuz solui su
peri⁹ aut īferius. ī sexto die morietur.
¶ Sed unū scito ꝙ ceteris paribus ꝑicu
losior ē que ē ī cerebro q̄z que ī pānicu
lis. ⁊ que ī pia matre q̄z ī dura. ¶ Illa
aūt que successione febris seu apostema
tū ꝑiculosior ē q̄z que per se fit īcipiēs:
qr illa mltitudinē cōruptionū significat
⁊ maiorē q̄z que ꝑ se fit īcipiens. cū quo
ceteris parib⁹ uirtutē debiliorē īuenit.

¶ Capitulum quartum de cura para frenesis.

In ꝑafrenesis cura egritudo
cui⁹ cā ea ꝓueīt tibi cōsiderā
da erit ⁊ ei fm exigētiā para
frenesi nō obstāte succurrere. ¶ Sed
qr ī febrib⁹ ꝑsepe ꝑoxismātib⁹ accidit:
⁊ quādoqz nō solū hora ꝑoxismi sz ⁊ q
etis detinet īfirūz: quātū ad clisteria sup
positoria ⁊ alia huiusmodi securi⁹ quie
tis hora q̄z ꝑoxismi succurrere īfirmo
poteris. ¶ Tua igit̄ ītētio ad ꝓhiben
dū uapoꝝ ascēsum ī hac cura eē debz ꝙ
ad extra ⁊ ad ītra fieri pōt. ¶ Ab intra
uero qetis hora ī quib⁹ sit acre odore ꝯ
ueniūt facias sic ℞. maluaꝝ matrū uio
laꝝ blitis añ. M. i. sticados. M. f. fiat
decoctio de qua accipe lb. f. ī qua dissol
ue cassie pulueris zuchari añ. ℥. i. hiere
pigre. ℥. f. olei uiolati. ℥. iii. sal̄ triti. z. ii.
fiat clistere ⁊ ī casu isto plurimū ualet.
Uel suppositoriū cuz croco melle ⁊ spē
bus hiere fiat. ¶ Digestiua uero ac so
lutiua hic mea ponere nō ē cuz fz exigē
tiā egritudis ꝑafrenesis efficientis ordi
nāda sint que rō illa ī ꝓpriis capl̄is q̄rē
da sint atqz ꝑ os sumēda ꝯueniūt sūt si
rupus rosat⁹ de ribes de suco acetosel
le de acetositate citri de papauere ac iu
lep ros. uiol̄. miua citonioꝝ ⁊ sil̄ia ⁊ ta
lia prebe sola ul̄ cū aqua ro. seu zuchari

Granata quoqz acetosa pulrimū ꝯueni
unt. ¶ Uel uio utere citoioꝝ ul' grana
toꝝ cum modico ro. aque. ⁊ c̄. zucharū
ros. itē ꝯueit potissime antiquū manus
xp̄i quoqz cū perlis ac ifrascripta cōfec
tio quam diacorallū uoco que ℞. cora
loꝝ rube. ʒ. iii. margaritaꝝ. ʒ. i. ß. zucha
ri albi. lb. ß. dissoluat' zuchaꝝ cū aq^a ro.
i qua per pri^s sandalloꝝ ru. ʒ. iii. i ifusio
ne ꝑmāserit ex quib^s forti facta expressi
one ꝯfectio fiat i morsell'. ¶ Uel facias
sic. ℞. ꝯserue rosaꝝ. ℥. i. man^s xp̄i. ℥. iii
coralloꝝ rubeoꝝ. ʒ. i. margaritaꝝ. ʒ. i. ß
fragmētoꝝ lapidum preciosoꝝ. ℈. iiii.
prunoꝝ numero. xii. mixtura fiat d'aura
ta. ¶ Potest ꝯsimil' ex confua ro. ⁊ dia
coralli ꝯueniens mixtura fieri que huic
casui ml'tum cōuenit. ¶ Que fricatio
nes ligature uentose fomētationes seu
lotiōes. ⁊ illa mēb ceteris a capite ꝯuēiūt.
Uñ fricatōes ad extranea fiāt ligature:
Itez uentose ad spatulas nates siue cru
ra ad brachia uero et tibias fomentati
ones. ¶ Et illa ex decoctione folioruz
uiolarum salicis foliorum uitis albe uī
fere foliorum cānarum folioꝝ nenufaris
uel consimilium fiāt et decoctio quantū
potest sufferre calida inferius trahēdo.
semper multa in hoc casu applicātur ca
piti sed hac lege ne silicet caput catarro
sum ac repletum sit hac obſuata lege fa
cias sic. ℞. olei ro. ℥. ii. aceti. ℥. i. agita
simul et fronti et temporibus pecias im
mersas multociens applica. Uel aliter.
℞. aque. ro. ℥. ii. olei. ro. ℥. i. aceti. ℥. ß.
et ut prius fac uerum in casu isto uigi
lię sępe iportunę fiunt. Quod ubi robu
stus infirm^s sit et fortis uirtus i qnouis
prescriptorum adde croci. ℈. i. opii. ℈.
ß. Sed infra deo duce de instātia uigili
arum. ad hoc ꝓpositum facientia ml'ta
reperies qua ex re his paucissimis ꝯten

tus suz. ¶ De aere cibo et potu et aliis
rebus non naturalibus tractationem h̄
ommitto qa ſm egritudinis exigētiam
que parafrenesim efficit ordinata sunt
ꝓ quo ad propria capitula uade. ¶ Sz
quia in ꝓximo capitulo plurima descri
buntur que ca^s huic cōueniūt: hiis pau
culis ꝯtētus esse uolui.

¶ Quint^m cap^m de cura frenesis et p^s
de regimine sex rerum non naturalium.

Inter colericā ⁊ sanguineam
frenesiz q^o ad curā paꝝ inf'est
sāguis. n. frenesi efficiēs i cole
rā facile trāsit. qr col'ic^s sāguis existit.
quare ⁊ si i frenesi colerica totū regimē
magis frigidū ⁊ humidū q̄z in sāguinea
esse debeat. pauculā tñ dr̄am ex ifrascri
ptis facile deprehēdes. ¶ Sane cū di
ctum sit frenesim ꝑ se morbū posse esse i
cipiētem. licet de regimīe reꝝ sex nō na
turaliū aliquid dicere. qr ubi cessiōe ali
arum egritudinū regimen ordinādū eēt
de quo ubi casus euenerit facias ut i ill'
Eger g^o i loco ubi picturę nullę sint si
tuādus illaꝝ. n. ispectio ifirmuz persepe
ad isaniā maiorē iducit. ꝑꝑquod ātiquo
rū ne diuerse facies nec uarietate uestes
corā eis presentēt' iubēt. qua ex re ut lo
cus nō sit illumīatus laudo ut uisibiliuz
uarietate maiorē i maniā cadat. ¶ Aer i
git' ad frigidū ⁊ huidū ꝑꝑet' quem si na
turalē nō habes cum foliis nenufaris ui
olis foliis salicis mirti populi quercus
uitis uinifere herba. cum redolētibz flo
ribus ⁊ cōsimilibus pauimētū substerne
⁊ cum aqua rosaꝝ ⁊ aceto mixta sępe ir
roret'. Et si tibi tāta aque ro. copia nō
fuerit cum coī aqua ⁊ aceto id fiat.
¶ Linteamīa his uniuersa aquis sup lectū
⁊ pietē apponēt'. Redolentia poma ac

pirra frustrati icisa ⁊ predcis aquis ir
rorata hic inde ꝑ camerā i calatis posi
ta situent. ¶ Non nulli suffumigiuz ex
trociscis de cāphora ⁊ cōsimilibus sup
carbones incēsos poitis laudāt ꝙ ego
minime. qr fumus omis p⁹ occursu huic
egritudini nocet. ¶ Vinum nullo⁹ det
cuius loco aquā ordei bibat seu boi pu
tei cū aqua paꝝ granatorum uini. ul' ex
iulep describēdis aliquot misce. ¶ Qd
si patiens iuueis colericus ⁊ in tempōe
cal'o fuerit cuz febre itēsa siti quicumqz
detur potus sit actu frigidus. ⁊ ubi illa
non fuerit poterit aliqualr cal'a dari.
¶ Carnes omnes uitāde sunt. ⁊ ubi prop
pter casū uirtut. uel aliꝙ tale te ad dan
dum necessitas cogit sint galloꝝ nūduz
coeūtium capreti auium rubaliū uel lacte
tis uituli que cū lactucis portulacis co
munibus semibus frigidis ul' aliqd tali
um alterētur i quaꝝ brodio pānata fie
ri potest que si ꝑ prius i aqua frigida ꝑ
horā steterit. ⁊ cū agresta. uio berberis
uino granatorū suco citrāguli limonis
pāniculi l' acetose possunt tā fercula qm
carnes alterari. Et si ex eis cōtusum fe
ceris paꝝ de eis sꝯ misce. Et si subliā
tū neccesse fuerit fieri carnes ex qb⁹ fit i
aliquo predictoꝝ ꝑ horā unā ul' duas r̄
molire ꝑmitte cū eis aque ro. aut uiol.
parum ꝯmiscēdo. ¶ Quod si i uase car
nes filo appēse fuerit cū ifrascripto pul
uere aliqual'r aspgātur. que ℞. sādalo
rum omniū ro. ru. spodii coral. utri⁹ qz
añ. ℥. ß. margaritaꝝ. ℈. ii. fragmētoꝝ la
pidū p̄ciosoꝝ. ʒ. i. camphore. ℈. i. fiat pl'
uis. ⁊ si iterdum ut fit carēs ille i uesica
seu alebico reponāt succis ⁊ aqs p̄scri
ptis eas irrora ac de prescripto secū mi
sce ⁊ quotlibz ducatos imponen⁹. et
uas i duplici uase seu marie balneo col
locetur ⁊ subl'imatū face. ¶ Ex fercul'

cōuenit pānata i predictoꝝ carniuz bro
dio decocta. ¶ Ptisana ordei nō col
lata grudū ordei ⁊ auene. ¶ Quod si
eum nō habueris ordeū i aqua decoque
⁊ pistet ⁊ ad orale seu stamigiā passet
⁊ cū predcis brodiis coqt. ¶ Cōuenit
lactuca portulaca ēdiuia cucurbita.
¶ Et qr praticātes comuit triutūtur per
prius ea buliri facias ul' i recēti aqua r̄
molire ut ꝙ hn̄t sal' depdāt horis quib⁹
minus se male habet ifirmus ciband⁹ ē
⁊ paꝝ pro uice dādum sz sepius caue ta
mē ne tue diete subtilitate uirtus care
at de egritudinib⁹ quibuscūqz sollicit⁹
semp esto ea eim deficiēte laboras i cas
sum. ¶ Quies iniūgēda ē. Somnus ꝓ
uocādus gaudiū iferat. ¶ Astēt amici
qui scilētiū tam obsuent preciosos lapi
des ispiciat ⁊ maxie saphirum. Cātile
nas suaues audiat ¶ Armonias quoqz
musicaliū istrumētorum delectabiles ci
thare ⁊ taliū. ¶ Quod suum det uētēr
bn̄ficiū ꝓcura. ⁊ ubi i hec natura pigra
foret clistere ifrascriptū iube. ¶ Qd r̄
cipit malue blitis folioꝝ uiolaꝝ añ. M
i. ¶ Et ubi maiorem quereres ifrigi
dationē adde folioꝝ lactuce cucurbite
florum nenufaris uel talia de tali decoc
tione accipe. lb. i. ß. i q^a dissolue. ℥. i. cas
sie pulueris zuchari. ℥. ß. olei uiolati. ℥.
iii. salis triti. ʒ. ii. ⁊ fiat clistere quod ho
ra minoris afflictiois fiat ¶ Clisteria i
hoc casu super omia comēdātur ⁊ isto
potissimū quod statim scriptū ē c̄.

¶ Sextū capl'm de his q̄ ab ex̄ sūt i cu
ra frenes approximāda.

Ubi vi. nature aut artificio su
perfluitates comunes educēd
sunt minutio ilico fiat. nec luē
combustionem nec qn̄z alioꝝ plurimum

aſpectuz inſpiciaſ mō cetera flebothmie conſentiant ne tibi ueluti bis diebuſ cui dā amico contingeret quoniā tm̄ ad q̄z dam robuſtū freneticuz flobothomādū diſtulit donec combuſtio lune trāſacta eſſet propter quod freneſi ꝓfirmata in tantum accidentia acuta ſunt q̄ bonus homo cantando ad uitam tranſiuit eternam. ¶ Ceteriſ ergo conſentientib⁹ flobothomiā illico facias. eſt enī hui⁹ egritudiniſ cura potiſſima q̄z ſi tardet magnificatur apa creſcūt accidentia et⁹ ꝑſepe ob hoc infirmus moritur. et iō ſi iuueis uenoſus fuerit et freneſim a ſanguine, ꝓuenire iudices baſilicā primo incide et abundante ſanguine quantitatem exire permitte. nolo tamē q̄ ad ſicopī uſque ꝺueniat ut ātiquoz aliqui iubēt. ¶ Sz illic ad hoř. vi. uel terciā uſq̄z diē ſcluſiue ex cephalica ueis naſi frontis aut lingue fob othomiaz reitera. uel ſanguiſugas uenis illis appone. ¶ Uel potiuſ gullā reſtrīge. ¶ Uel cū porcinis ſetis nihil ex inſtrumento q̄ ex eis fit naſo bemoroydas appiri. ¶ Uñ ſm exigētiaz ad extrahēdū ſāguinē ifra premiſſū terminū q⁹ quomō poſſis ſollicit⁹ ſemp eſto ¶ Sed die trāſacta 3ª flebothomiā oī no dimitte. ¶ Si. n. ifra hoc tēpus ad ēctionē ſāguiſ ꝓ ōbita meſuā ſolicitus fueīſ z i ſāguiño q̄z maxē hāc egritudiē curādi ſpē aliquā habere poteris z ubi non, paucā āt nullā. ¶ Sed aduertas ut ſemp flebothomata uena ſtricte z cū cautella ligeť ne patiēs ſua furioſitate ſoluat. ¶ At ubi etas ſeu aliud flebothomiā fieri, ꝓhibeat uētoſas cuz ſcarificatione apponi iube z ſuper nates ꝓximo ſucceſſiue i ſpatul' z de ſāguine ſecundum exigetiā extrahe. ¶ Nota tamen q̄ colera exiſtēte i cauſa multo minor ſāguinis quātitas mō cetera paria ſint extrahēda ē. ¶ Et i hoc diligēter aduerte qua ex re ꝓditioēs que i flobothomia attēdūť ſemp habe. qr z ſi non ob alia cāz āre diuerſioīs i freneſi colica flebothoia fieret. iuuabit adhuc multum. ¶ Eſt quoq̄z hui⁹ egritudis cura potiſſima ſi emoroides meſtrua flux⁹ ſanguinis narīū prouocari poſſit ſic enim materia hāc egritudinē efficiēs euacuabiť. ¶ Sed eius diuerſio plurimū quoq̄z iuuat que ad terciā uſq̄z diē ſcluſiue ꝓueniēter fiet cū ligaturis. ſ. ad extrema brachii et cū brachioz ac crurū fricatiońb⁹ ſed pedū ac manuū uole cuz aceto ſale mixto fricēť Uētoſe itē i illo caſu ꝓueniūt que cruribus ſub police uel in ſpatulis ſine ſcarificatione poni debent Brachia ac tibie ex decoctionū folioz ſalicis uitis albe uimifere foliis cānaruz et talium calida quātum ſufferre poteſt fomentur ¶ Cliſtere quoq̄z deſcriptum et caſu illo materiā multā diuertit ac illa que applicātur capiti ſūt cum cautella approximanda. ¶ Nam in capite repleto ſeu catarroſo talia applicare timoroſum eſt nec ullum etiam actualiter frigidum capiti apponi debet quia frigiditas illa actualis primo occurſu porros claudeť et uapores qui ſť egritudis cauſa reſpirationē, ꝓhibeřnt. q̄tuor item uniuerſalia tpa in applicatione talium conſideranda ſunt. ¶ In quarta autem die illa egritudo ut plurimū ē in ſtatu unde ſecūdum tēporū diuerſitatem alia et alia ſť applicāda remedia ut ſtatim deſcribam. ¶ Facta itaque flobothomia caput abradatur. q̄ ꝓ hac ō coctione fiat que eſt roſ ru. uiol'. cortiz papaueris albi uel folioz eiuſ flozz nenufaris. añ. Ꝑ. i. fiat decoctio ꝓ q̄ tepida caput lauetur et deinde radatur. ¶ Quo facto. Ꝛ. olei ro. et ſi eſſet on

Dē Trehas

N.

Diāſio mīb

cū localia

Cura extracta

In pno morbi

poſt flobo 3, Abra ſnt caput.

Inūgat capt

fancinum prestaret. ℥. ii. acceti. ℥. i. agi
ta simul ⁊ timporibus ac fronti petias i
mersas ac tepidas applica. ¶ Uel faci
as sic. ℞. aque ro. aque plātaginis. añ.
℥. ii. aceti. ℥. i. ß. olei ro. ℥. i. simul ꝯquas
sentur ⁊ fiat ut prius. ¶ Uel aliter.
¶ ℞. succi solatri plātaginis aut sempui
ue. ℥. iii. aceti. ℥. ii. olei ro. ℥. ii. ß. simul ꝯ
quassa ⁊ modo quo supra fiat. hec potis
simum in die prima naturali fiēda sunt.
¶ Qua trāsacta materia ut plūz fluxa ē.
¶ At tamē si accidētia cōtinue augum̄
tari cōspexeris. ut uigiliaꝝ īstātia furō
alienatio ⁊ c̄. prescripta medicamīa cō
siderāda sunt. ¶ Quod si patiēs iuueis
ac robustus fuerit qui haud quaq̄z dor
mire potest. ꝯ p̄scriptꝭ liquorib⁹. ℈. ß. āt
. i. opii ꝯmisce. ¶ Sed non nisi in uir
tute ꝯstāte facer̄ pr̄sumas q̄ ēt in casu
facer̄ potes. ℞. unguēti populeoīs. ℥.
ii. croci opii. añ. ℈. i. īcorporētur simul
⁊ ex tali timpora ac frons illiniat̄.
¶ Uel facias sic. ℞. aque ros. ℥. vi. aceti.
℥. ß. sandalorum omniū añ. ℈. ii. cāphor̄
ʒ. ß. pone omīa ī ampulla. que bene agi
tata sepe naribus applicetur. uel spōgi
am immerge quā sepe īfirm⁹ odoret.
¶ Uel camphora cū oleo ro. distempa ⁊
cum penna naribus īmitte. ¶ Hoc itē
epithimate magna existente flamma
infirmi cor epithimandum erit.
¶ Quod ℞ aque ros. l̄. ß. aque uiol̄.
aque buglosse. añ. ℥. iii. sādaloꝝ ōiuz co
ralloꝝ omniū rosaꝝ rubeaꝝ añ. ʒ. i. spo
dii. ʒ. ß. croci. ℈. ß. ¶ Et si magna fue
rit flāma adde aceti. ℥. ß. cāfore. ʒ. ß. et fi
at epithima cordi. Et quia egritudo il
la ē periculosissīa ne uidearis de cōtīgē
tibus aliquid omittere cum infrascripto
epithimate testes epithīa ut. ℞. aque
ro. l̄. ß. uini albi boni. ℥. i. sādaloꝝ ōniū.
añ. ℈. ii. misce ⁊ fiat epithima quo testes
epithimātur sepe. Cum autē accidentia
augeri amplius nō percipias sed potius
stare frenesiz esse in statu iudica. ⁊ faci
as tūc sic. ℞. olei ro. uiol̄. lactis mulie
ris. añ. ℥. iii. ⁊ simul agita ⁊ locis predic
tis applica. ¶ Uel facias sic. ℞. succi
apii. l̄. ß. olei ro. ℥. iii. ⁊ fac ut prius.
¶ Uel. ℞. et hoc uersus declinationem
magis catulum et dorsū scissum pulmōe
corde et epate in eis derelictis aliis uō
uisceribus abiectis et sic calidum capiti
superpone et cuz infrigidatur amoue ⁊
alium eius loco repōe. ¶ Quod si tot
non habueris in calida aqua hūc repōe
quam exp̄ssā ut s̄ capiti superpone. Ul̄
loco caris accipe arietis pulmonē q ipo
uiuo per dorsuz extrahatur et de eo ul̄
uti de cane facias. ¶ Uel gallum acci
pe et per dorsum scinde et fac ut dēm ē
de cane talia enim materiā attrahunt et
attractam ībibūt ratione cui⁹ ī h̄ cāu q̄z
maxie uz. ¶ Ad hāc ītētionē ualet īfra
scripta embrocatio que. ℞. camomille
sticados melliloti. añ. M. ii. foliculorū
sene. ʒ. vi. cōquassent̄ ⁊ fiat decoctio. ex
qua cal̄a caput embrocet̄. ꝙ ex oleo ca
momilio cū ol̄o ro. nō onfancio tñ ꝑmix
to iungi pōt.

¶ Septimū capl̄m ō his q̄ ad ītra sunt
ī cura frenes ap, ꝓximāda.

Ad ītra uero tuus īfirmus de ī
frascripta mixtura qua hora
uoluerit recipiat. ℞. cōserue
ros. ℥. i. diacoralli. ℥. iii. fiat mixtura dē
aurata. ¶ Uel facias sic ¶ ℞. conser
ue rosarum. ℥. i. manus xp̄i. ℥. iii. corallo
rum ru. margaritaꝝ añ. ʒ. i. ß. fragmēto
rum lapidū preciosoꝝ. ʒ. i. foliorū auri.
numero. xv. fiat mixtura. Manus xp̄i
quoqz ꝯ perl̄. ac quoqz diacōalli ꝯueiūt

¶ Cōueniūt ꝛ ifrascripta. Sirupi ō zi
bes de limoibus, de papauere ō acetosi
tate citri de suco acetose. sirupi ro. ac e
tiā uiol' ꝛ iulep pariter rof. ꝛ uiol'.
¶ Et bii cū aqua zucbari quauis hora da
ri poterūt ul' etiā sine alia mixtiōe. ul' fa
cias iulep tale. de quo ꝓ libito bibat.
¶ Rℨ. sirupi de acetositate citri. ul' ō quo
uis alio libuerit ex pscrtpō .ʒ.iiii. siru
pi de papauere. ʒ.ii. aque ros. aque floꝝ
nenufaris aque endiuie añ. ʒ.v. uini gra
natoꝝ. ʒ.i. uini citonioꝝ. ʒ.ſ. fiat iulep
cum sādal'. ru. aromatizatū. de quo ifir⁹
tu⁹ ꝓ libito bibat. ¶ Potes ité mltipli
cia iulep ex prescriptō tuo mō facere q̄ i
h̄ cāu maxie ꝓueniūt. Sz si ad ꝓuocan
dū somnū magis ītēdere uolueris hora
dormiēdi. ʒ.ii. exhibe sirupi de papaue
re cū. ʒ.iiii. aque zucbari ul' ēdiuie l' lac
tuce. ¶ Uel. Rℨ. aque lactō papaueris
albi cū aqua ros. lactuce endiuie extract'.
ʒ.iiii. sirupi de papauere. ʒ.i.ſ. misce ꝛ
potui dato. uel loco lactis pscripti. Rℨ
ʒ.iiii. decoctionis ifrascripte que. Rℨ. cō
ticis papa. albi. floꝝ nenufaris uiol'. añ.
ℳ.i.ſ. se. papa. al. ʒ. i. se. lactuce qua
tuor seminū frigidoꝝ añ. ʒ.vi. usnee. ʒ.ſ
Cōquassent' ꝛ fiat decoctio qua pscrip
ti lactis loco utere. ¶ Perpauci ī hac
cura de solutiuis faciūt mētionē clisteri
bus exceptis ꝓpter materiam sāguis.
que non per solutiua sed per floboꝛboī
am euacuatur. tamen ī uirtute constāte
materia coacta existente infrascriptis
audacter utere. ¶ Et primum. Rℨ. cas
sie. ʒ.x. l'. ʒ.i.ſ. dissolue ꝑ decoctione ca
pillorum ue. ordei florum boraginis.
quatuor seminum frigidorum uiol'. pru
norum ac tamarindorum et in massa ad
usta epitimi parum adde extracta cassia
parum adiunge sirupi uiolati. ʒ. i. et fi
at potus quez in aurora prebe. ¶ Ul'
facias sic. accipe pruna quotlibet et ea ī
aqua decocta pistantur et ad stamigiaz
uel orale passentur. de hinc. Rℨ. uiol'.
ℳ.ii. tamarindorum. ʒ.iii. bulliāt in ō
coctione que remansit ex pruis. ex qua
expressio fiat deinde. Rℨ. medulle cassie
bene pinguis. ʒ. vi. zuccari ʒ. iiii. extra
be cassiam cū decoctiōe prescripta. cuz
qua zucbaꝝ postea misce. quibus oibus
paste prunorum. ʒ. vi. adde. ꝛ omnia si
mul ad debitam ellectuariorum decocti
onem coquantur. de quo ellectuario ab
.ʒ.i. ad usque. ʒ.i.ſ. cum aqua zucbari. l'
endiuie prebe. ¶ Et pōt solū comedēr
si libet cum sit gustui satis ōlectabile ul'
zucbaꝝ adde ꝛ bolum cōficias. ¶ Q̄ō
si copiosius ifirmū soluere uoluerīs a. ii
usque ad. viii. grāis diagridii audacter
adde. ꝛ erit solutiuū delectabile satis ꝛ
huic casui maxie cōuenies. ¶ Uel faci
as sic. si pur materiā farmaco euacuādū
iudicaueris. Rℨ. reubarbari. ʒ. ii. spice
gra. iiii. Infunde ī aqua ēdiuie modico
uini albi super aspso. ¶ Et horis. x. in
ifusione dimissis fortis expressio fiat. cu
i adde cassie cū ꝑdicta decoctiōe diffol
ue aut ꝑdicte cōfectionis de pruis ʒ.i. si
rupi uiolati tātūdē. ꝛ fiat potus quē tu
o ifirmo ubi materia exuberauit audac
ter exhibe. ¶ Sed ubi potionē nullā ō
deris ellectuario pdicto: nihil opāte na
tura quaq; die utere. qr materiaz diuez
tit ꝛ fumoꝝ ascēsum ꝓhibet. q; ē ī cāu il
lo maxie necessariū.

¶ Tractat⁹ q̄rtus de litargia ī se quin
q; ꝛtinēs capla.

¶ Primū capl'm qd sit litargia que q⁹
q; eius cause.

Ad somnu puocādū

Ad ipē

Ad ipē

Solutiua cauenda

Ad ipē

Si copiosius errorem non noluerit.

Ad ipē.

Veteres plurimi litargiā frenesiz seu sirsen apostēa frigiduz uocāt. qua ex re ut tota significatio huius termini frenesis euacuet̄ tractatm̄ ꝓximū litargie det̄miatio digne subsequit̄ que dr̄ a letos ꝙ ē obliuio ⁊ largos mēs quasi mētis obliuio.

¶ Celula enim cerebri posterior ī q^a meōria uiget patit̄. propt̄ ꝙ ī omni litāgia necessario fit obliuio et sic ab accidēti nomē accipit. ¶ Est igit̄ litargia apostema frigidū ad ītra craneū ī posteriōi celula capitis genitū cū lēta ꝯtiue febre obliuionē efficiēs. ⁊ hui^s cā ītrīseca ⁊ extrīseca esse pōt. ¶ Causa extrīseca ē r̄s quelz nō natural̄ potēs humorē flegmaticū aut melācolicū uaporosum generare ut aer excessiue frigidus. soliti exercitii dimissio otiose ac quiete uiuere somnus debito longior: retentio supfluitatꝫ supflua cōestio: et eoꝝ potissimū qꝫ ī fleuma facile conuertunt. ut sūt fercula caseata. fercula de pasta. porcina caro legumina fructus pisces: et similia quoꝝcumque tamen uolueris supflua comestio idem efficere poterit. ¶ Causa ītrīseca sepius est ipsum apostēa. et int̄dū melancol̄a et talia in meatibus uel pānicul̄ cetulę posterioris cerebri aut ipa substacia cerebri congesta apostema litargicum generat. ¶ Id tamen in meatibus fit sepe ut plurimum ¶ In panniculis autem raro. et adhuc incerebri substācia rarius.

¶ Secundum cap^m de signis demonstratiius litargie.

Signa sunt febris lenta dolor leuis totius grauitas ⁊ capitꝫ precipue facies plūbea que interdum parum tumet albescit ligua sepe in firmus ositat et plerunque post ositationem os apertum detinet cum eum claudere amplius memor non sit in sputo plurimum habundat et potissimum si a fleumate prouenerit oculos ut plurimum ac si dormiret clausos tēt propter ꝙ cū uulgares ꝓfūde dormir̄ putāt qꝛ difficulter ⁊ ñ nisi acutis cū uocibus seu clamor̄ maxio excitat̄. excitatus tñ respōdet. sꝫ illo sine clamor̄ dimissus ī illū ut prius ī naturalē somnū ꝓfūdat̄. ⁊ tantū aliqñ ut huc uel illuc mot^s ueluti īsēsata res trahat̄: ocl̄os nōnūq̄ aptos ōtinet supinus iacet ⁊ si a tali situ remoueat̄ ī breui reuertit̄ ad eundem assellare aut mīgere obliuiscit̄ sepe fleumatice sunt egestiones. urina alba ⁊ q̄si ueluti subiugaliū spissa. Rar^s ac tard^s existit anhelitus. pulsus uero ra^s tard^s magnus ac undosus cū quadā diuersitate. Quod si ⁊ melācolia hoc apostema ꝓuenerit taciturnitas adest minō ñ tantū in somno ꝓfundat̄ stupidus non ita fit plus se mouet plus loquit̄ cū quadā tñ furia plus ocl̄os aptos tenet. ⁊ si ī loco uno respexerit ꝯtiue ocl̄os fixos tenet ibidē. urina fit subtil̄ satis ⁊ alba. pulsus ē durus puus atqꝫ rar^s. ¶ Et ut hanc ab illa discernere scias. cōsidera etatem ꝯplexionē regimē precedēs ⁊ similia. nā cui hoc magis erūt familiaria super illā iudica. distīguētia queqꝫ huius apostematꝫ loca signa sunt. qꝛ si ī substātia cerebri fuerit cet̄is paribus plus ī somno ꝓfundatur īmobil̄ fit magis. ligua quoqꝫ magis albescit. cum q^o plus oculi ab ex̄preeminēt. Si aūt ī uelaminibus dolor erit fortior nō sic ī somnū ꝓfundat̄ leuiusqꝫ mouebit̄. ¶ Auctores aliqui litargiā ī uerā ⁊ nō uerā diuidūt. ¶ Ueraꝫ a flegmate ꝓuenire aiūt. ⁊ ē de qua statī mētio facta ē. ¶ Non uera ex flegmate

cuz colera mixto fieri dicunt. ⁊ ī hac q̄z ī ceteris pl⁹ rixātur īfirmi pl⁹ uigilāt pl⁹ mouētur. nec tāta adest obliuio ⁊ c̄. nā flegmati ꝑmixta col'a accidētia que ab eo possunt ꝓuenire ualde remittit. unde signa ista aliquid de natura signorū frenesis sapiūt. ¶ Uerꝫ talis litargia raro accidit cuz posterior cerebri celula sanguine flegmatico magis q̄m alie due nutriātur ut supra ī dolore capitis dictuz ē propt̄ quod plus habūdat ī flegmate q̄m alie due. que euenit ut illa nō uera litargia rarissime fiat. ¶ Dicūt itē alii litargiam nō uerā solū esse mentꝭ obliuionē que sine fe. accidit ⁊ senibus plerūqz cōtigit. in hiis. s. qui plurio habūdāt flegmate. nam tūc ī celula posteriori tātuz coadunat̄ flegma ut pre nimia humiditate organū memorie nihil aut bene parum retinere possit. ⁊ sic nulli⁹ recordātur. ¶ Et ego senes duos ī cura habui. quoꝝ unus ultra tria nomiā dicere nesciebat. ali⁹ uero non nisi specificoꝝ nominū aut generaliū memō erat unde nū q̄z uel bene raro proprii nomis alicui⁹ r̄cordabat̄. ⁊ ꝯ quēqz uocabat eū ꝑ hoī nē appellabat. de hoc autē ī hoc tractar̄ capl'o mea nō ē cuz causā prescripta diffitio nō ꝯprehēdat. ¶ Sed tu ubi hec cura possibilis fuerit cum bono regimine cum purgātibz flegma ⁊ cum ellectuariis caput ꝯfortātibus. ut tyriacha mitridatū ⁊ ꝯsimilibus eos curabis.

¶ Et si aliquibus huic casui ꝑtinētibus ī diges supra ad capl'm de cura doloris capitꝭ a flegmate ꝓueientꝭ succursū pete

¶ Tercium capitulum de signis litargie ꝓnosticis.

Cum autem ad pronostica ueniendo quedam futuram litargiam et quedam quid ea facta futurum sit denūtiāt. si igit̄ ī fe. cottidiana urina p⁹ ruffa ul' subruffa successiue discolōata et siñ īfirmi aleuiatioē t̄bida per totū appareat. futurā litargiā time. ¶ Et in minori item emitriteo. si urina primo ruffa uel subruffa inferius liuet. et successiue turbida fiat. futurā litargiam quoqz denuntiat. ¶ Tremor itē capitis ubi affuerit ipsius grauitas toti⁹ pigritā paulatina obliuio et maxime etate cōplexione tp̄e āni regimine ⁊ talib⁹ fleumati cōsentiētibus futurā litargiam tīe. Sz quātū ad iā factā si solito urina discolorata magis appareat. Si īfirm⁹ manus īordinate mouet. ¶ Si tremor eū īuaserit. ¶ Si facies plus solito liuet. ¶ Si sudor frigidus eū ī capite ad collū usqz deprehēdat hiis signis apparentibus uel ex hiis pluribus euadet ūq̄m. ¶ Alii dicunt qd̄ si frōti sanguisugas applicaueris et non adeserint morituꝝ infirmum denuntiat. ¶ Dicunt item et alii non solum in hac sed in quacunque alia egritudine quod si ex lardone uel pane infirmi frontem fricaueris ⁊ de hinc canibus apposueris si eū māducet euadet. si uero non minime. ¶ Spes autem salutis adderit si urina coloratior fiat solito si magnificatur anhelitus et si accidentia cet'a r̄mittāt̄. Et si litargiam in frenesim et quam maxime non ueram permutari perceperis.

¶ Quartum cap^m de regimine sex reꝝ non naturaliuz in cura litargie obseruando de flobothomia et uentosis et ul' d̄ omnibus hiis que tam ab intra q̄z ab ex̄ materiam diuertunt et euacuāt.

In cura litargie apostemose quam presens cap^m docz in loco claro et luminoso situādus

est eger in quo uarie ac diuerse sint pic
ture clamor ingens gẽtium frequentia.
ac uarii strepitus fiant. aer ad calidum
et siccus declinet quem cum lignoꝝ for
tium igne ut quercus et similium leuiꝫ
facies ad iram infirmus ꝓuocetur. et
ubi posse detur uratꝫ plꝰ motu ꝓhibea
tur somnus et quantum possibile fuerit
eum euigilatū tene subtili dieta regẽdꝰ
est. pro quo uinum oꝰ uitet. cuius lo
co aqua mellis conuenit. in qua si aliq̃
piperis bulierit grana non malum erit
brodium cicerum rubeorum caulium
quoque leuiter coctorum conuenit et
hiis potes cum aliqua feniculi et petro
silꝰ radices bulire facere. ¶ Et si gros
sius pannatam in hiis brodiis face.

¶ Montonis carnes pernaruꝫ auiū
caponum perdicum fasianorum et taliū
ubi uirtus deficeret. dande essent sed
uirtute constante quātominus cibi sum
pserit melius erit cum a mꝫtitudine ma
teriei q̃ calō naturaꝫ opprimit ꝫ egritu
do ꝓueiat. Sꝫ sumpto cibo illico eẽma
ticet. ligẽt qꝰ qꝫ ut uapoꝝ ad capꝫ ꝓhi
beat ascesꝰ uetris bñficiū vt q̃qꝫ die hẽat
ꝓuocādum é. Et a principio hoc clisteꝝ
statim fiat. qꝑ Re. blitis maluaꝝ mercu
rialis camoille furfuris añ. M. i. fiat ō
coctio. de qua accipe. ł. i. f. in qua dissol
ue cassie pulueris zucharí. añ. ʒ. i. olei o
liue. ʒ. iii. saꝰ triti. ʒ. ii. ꝛ fiat clistere.

¶ Comunibus supfluitatibꝰ eductis ubi i
firmus iuueis uenosus fuerit aliis cum
circūstatiis ad flobothomiā requisit ex
uena media uꝰ cephalica fiat flobothoi
a pauca sāguis tam quātitas extraben
da é. cum potius diuersiois q̃z alterius
grā hoc fiat. uel cū peplo gula strigatuꝫ
ꝛ de uena media frōtis fiat flobothoia.
que iurta doctrinā ypo. laudat a pluri
bus. Cum iquit posteziora capiꝫ dolen
tia. ꝛ c̄. ¶ Alii flobothomia dimissa ue
ne illi sanguisugā apponūt. ꝛ tu faciaſ si
libet. ¶ Sꝫ circa materie diuersionem
sollicitꝰ semp esto. ꝛ hoc cum ligaturis
ꝛ fricationibus fiat. sed pdū uole ꝛ ma
nuuꝫ cum suco rute aceto ꝛ sale mixtis
sepe fricétur. ¶ Sed ubi somni ꝓfun
ditas adest acetum sqlticū prenaleret.
¶ Et nōnulli rusticalī opantes alleuꝫ
pistū cum his miscét ꝛ loca p̄dicta ꝓsor
tāt. ¶ Tu aūt nō nisi i grossis rusticis
hoc facas. ¶ Esse quoqꝫ ad nates seu
ad aliaſ partes inferiores sine scarifica
tione diuertendo materiam mꝫtū cōue
niunt. ¶ Tractio aūt pillorum pectis
et emūctorioꝝ ꝛ i statu egritudis pillos
barbe ac capitis extraheꝝ iuuat mꝫtuꝫ
quocūque etiam morbi tpe in illo ét ca
su quā maxime ualet uox terribilis ūde
non nulli scrophaꝫ ꝓ pedem in camera
ligant que continue clamans eius ter
ribili et acuta uoce hominem euigila
tum multum tenet. ¶ Pro materie
diuersione hoc ab extra fiat. ¶ Ad in
tra uero clisteria ac suppositoria fiāt ꝓ
ut ifra. ¶ Clistere aūt huic casui multū
ꝓueniés Re. maluaꝝ camoille paritarie
mercurialꝫ sticados cētauree mioris. añ
M. i. agarici. ʒ. i. cartaī. ʒ. f. ꝓquassēt
ꝛ fiat decoctio de q̃ accipe. ł. i. f. i qª dis
solue hyerꝑpigre. ʒ. i. f. melꝰ ro. ʒ. ii. plꝰ. zu
ca. ʒ. i. olꝰ coīs. ʒ. iii. salis gẽme. ʒ. ii. fiat
clistere. Et potes loco hyerepigr̄ uti bñ
dcā ellᶜuario ido diaficoe uꝰ ꝓsilꝰ. Sup
positoriū i hoc cāu optimū. Ex duro sa
pone fiat. uꝰ ōcoque mel. ꝛ cū ifrigidari
icipit de felle tauri. uerris porci. uel de
quouis alteriꝰ aialis secū misce ꝛ fac sup
positoria. uꝰ loco felliū pone spēs hiere
magne. āt bñdicte. uꝰ pone ō sale gẽma.
uel de uitro seu ō sale armoiaco. ¶ Et
alii ponūt de lacte ficuum uꝰ titimali.

ꝓuocetꝰ leniter ad
ira
uenit ꝓtimo motu.
obtinet Vigilijs
De cib dicta

ꝓhibeat ascesꝰ
uapoꝝ cū ligaturis

clistꝛ qñ sepe
ponit ꝓ fricā cōu
ctione

flobō. Ch 3ᵉ

Diuisio mā
in eccl
apposit.

obi adest
somni ꝓ
fundus

Adime ex
bibita diu
tetia mig

clistꝛ

Adde
suppositoria

Alii de hermodactilis. de agarico uł el leboro albo de euforbio uł de esula.

¶ Nullū tamē hoꝝ īponas nisi ex oleo ro. per prius īunctū fuerit ł cū ip̄o oleo ro. cerā liquefacias sic ꝙ ad ungueti fōmā deueniat. ⁊ cum tali ūguēto suppositōi a illa semp inūge. ¶ Quibusdā tam̄ nō nisi i magna ꝓfundatione somni uti debes ⁊ hiis potissimum que ita acuta fiūt uomitus i hoc cāu laudat̄ multū.

¶ Si igitur ifirmū tuū satis cōmode euomere posse sciueris. oximel. cū aqua raffani tepidū ad bibēdū prebe. Et ubi uomitus nō fiat cū pēna oleo īuncta euꝫ ad uomēdum iuua. ¶ Et qr passio hec inducias nł̄las accōdat p̄scripta ubi possibł̄e fuerit i die nat̄ ali fiāt. ⁊ si mat̄ia fuerit mł̄ta ut frequēti⁹ ꝯtigit. laudo ut a. ʒ. i. usque ad. ℈. iiii. pillularum cochiaruꝫ descriptione almansoris eidem tribuas. ¶ Uel facias sic. ℞. cinamomi assari carpobalsami xilobalsami ozimi gariofilati croci ligni aloes spice se. peoīe añ. ʒ. ß. coloquintide. ʒ. iii. ß. dyagridii. ʒ. ii. ß. t̄bit. sticados añ. ʒ. v. aloes. ℥. i. fiant pillule cū sirupo de sticados quorūdos. sit a. ʒ. i. usqꝫ ad. ʒ. i. ß. in formā pł̄ueris facias sic. ℞. ℥℥. sticados añ. ʒ. ß. salis gēme. ℈. i. turbit abrasi. ℈. iiii. zuccari ad pondus omnium et fiat puluis.

¶ Uel ex puluere illo sic bolum cōficias. ℞. puluerem illuꝫ sine zucaro qui cum sirupo de sticados incorporetur addendo de zuccaro quātum sufficit. ⁊ fac bolum quē deaura. ¶ Si potionē uolueris. ℞. agarici. ʒ. ii. ß. sticados. ʒ. ß. sal̄ gēme. ℈. i. ℥℥. ℈. ii. ¶ Infundāt̄ i aqua absintihi. addēdo oximellis squilitici. ℥. i. et horis xii. in infusione dimissis fortis fiat expressio quā potui dabis Laus deo.

¶ Quintum cap^m de hiis que sūt ab ex̄ applicanda capiti.

Nunc aūt superest ut aliq̄ capiti applicāda describā. statī itaqꝫ a p̄ricipio caput cū aqua in qua camoilla sticados saluia maiorana betonica. uel aliud ꝯsimile bullierit lauetur. de hinc abradat̄. ¶ Et auic. ⁊ non nulloꝝ antiquoꝝ p̄cepto pupis capit̄ ex oleo ro. cum modico aceti ꝑmixto ꝑūgatur. ⁊ hoc ad duos īfra dies īclusiue fiat

¶ Ego autē talia repcussiua nō nisi in iuuene robusto uenoso tēpore cal̄o. ⁊ c̄ laudo. qr ex eis nō mł̄tū talis mat̄ia repcutit̄. ⁊ de cursu maior fit infrigidatio maior quoqꝫ spirituū īgrossatio. ⁊ ex ꝯsequēti stupor maior. quo fit ut magis ille innatural̄ somnus augeat̄. qd̄ ē i casu illo q̄ꝫ maxīe ꝓhibēdū. ¶ Et ido bonus ille mesue cū aceto oleo ro. i casu i⁹ euforbii paꝝ ꝯmisceri iussit. ut aliqualit̄ que dixi pīcul̄ obuiaret. ¶ Statī ergo a p̄ricipio omībus quibꝫ pot̄is moīs materiā diuertēdi tua sit ītētio. hoc eīꝫ casu priori excepto i infinitū ut īfra loq̄r q̄ꝫ repcussiuū aliq̄ p̄ualebit. ¶ Et si diuersiuis siue repcussiuis usus fueris duobus i primis diebus ex oleo camomillino pupim capit̄ punge. ⁊ cum oleo illo. uel oleo rosato succū apii cōmiscueris erit utile. ¶ Et si i somno ꝓfūdat̄ oleuꝫ de costo cū succo ruthe misce ⁊ pupim ꝯfrica. ¶ Et ubi ꝑ uomitū farmacū. uel perq̄ uis aliud mat̄ia uł eius ꝑs magna fuerit euacuata resolutiuis fortiorib⁹ securius uti pot̄is. ⁊ tūc cuꝫ illo succo rute oleū de euforbio misce. ⁊ ut supra locus ꝯfricet̄. ¶ Qd̄ si ꝑ prius uētosas sine scarificatōe supposueris ⁊ successiue ex dictis fricationē feceris facilior ꝑ poroꝝ aperitionē fiet resolutio. ¶ Et

huic casui unguētū siue ēplastr̄ īfrascri
ptum maxie ualet. ¶ Decoque sub pzu
nis squillā z cum oleo yrino seu de liḷio
ī quo paz euforbii dissolutū sit totuz ad
formā ūguēti deducas. cū quo ut prius
locū punge. ¶ Medicamīa pluza huic
ꝓposito ptinētia descripsissem. sz capl̄z
sequens multa huic capitulo cōueniētia
in se tenet. quia et si passio illa in prora
magis quam in pupi fiat forti tamen
illa medicina pupi q̄z prore securꝰ ap
plicamus. Laus deo. Amen.

¶ Tractatus qntus de ſbetb seu ſube
tia in se sex ꝓtinēs capª.

¶ Primum capm quid sit subetb.

SI quid sit subetb. intl̄lige
re uolumus de somno aliq̄
per prius uidenda sunt
¶ Fit enim somnus ut A
uic. inquit propter reditum spiritꝰ ani
malis ab instrumētis sſus et motꝰ ad ꝑn
cipium cū quo priuātur ipsorum instru
menta ab exitu operationis in ipsis nisi
que necessaria sunt ad hoc ut uita per
maneat. ¶ Somnꝰ itaque est primi uē
triculi cerebri passio nam omnis opilla
tio in eo facta ex cuius cā spūs ad men
bra sēsuum et motus exire nequeūt eū
efficit. ¶ Sed quia ꝑ animaliumꝫ per
fectorum uita necessarius existit inter
res sex non naturales ꝓputatur quia ꝑ
ipsum spirituū in uigil a fit r̄stauratio
alias enim in breui uita finiretꝫ et est qꝰ
que ꝓpter caloris naturalis accentrati
onem que in eo fit cā melioris digōnis
At somnus duplex est. naturalis et nō
naturalis. ¶ Naturalis est ille reditꝰ ſ
pirituū z cetera nō opprimēs naturaz
talitez quod ad se curam uocet. ¶ Nō
naturalis uero est ꝓ̄ter ꝓ̄ter. ¶ Naturalis
ī sup somnus ut nōnulli uetes posuerūt
rōe trium digestionū triplex dicit. forz
mediocris. z suauis. fortis ī prima fit di
gestioē. cum uapozes ī ea resoluti q̄z in
aliis duabus cetis parib⁹ fortiorez opi
lationē efficiāt z ita ī secūda fit r̄spectu
tertiæ qua ex re ī ipsa r̄tia ꝓpter opilaº
nē esse leuē suauis multū fit somnꝰ ī secū
da uezo mediocris. ꝓter tamē istos ut ꝑ
posito mo spectat somnꝰ alius naturalꝫ r̄
petit ois. s. qui ad se curā minime uocat
Unō ī nimia spirituū r̄solutiōe siue pp
exercitii supfluitatē siue coytus uł quō
cūq̄ alit causet sēper somnꝰ ꝑfundioz
multo q̄z ī saitate fit. qui tamē cuz ex eo
patiēs melioramētum ꝓsequat ad se cu
rā nequaq̄m uocat. z talem ꝓsimilꝫ natu
ralē appello. ¶ Ex quibus omnibus li
quet quid ꝑ naturalē z nō naturalē som
nū itelligeze debeamꝰ. ¶ Nam ī sūma
naturalis ē qui ad se curā nullā uocat. nō
naturalis uero eꝫ. ¶ Unde hūs itellec
tis aptius quid sit subetb itelligedū. est
enī subetb somnꝰ ꝑfundus nō naturalis
ab īgrossatione spirituū.. uł forti huōz
opilatiōe nō tñ ꝓpleta ī uiis primi uētri
culi cerebri causata ꝑueniēs. ¶ Cum i
gitꝫ ī uētriculꝫ opilatio profūda fiat nō
ꝓpleta tamē. āt spirituū īgrossatio nimia
Cuius cā sōnꝰ nimiū ꝑfundꝰ fiat. natu
rā talē opprimēs. ut ī debitas opatiōes
exire nequeat ad se tūc curā uocat.
¶ Et talis subetb appellat. ¶ De cuius
causis deiceps ē agēdū. Laus deo.

¶ Capm secundum de causis subetb.

SUbetb a causa extrinseca et ī
trinseca esse potest. ¶ Extrin
seca est res quelibet sua frigi

Ad apiendū porositeb capitis ut ꝓcess z sol nat' mā

tplex somnꝰ nālis

Dē causis somni

Dīffs ſbetb

somnꝰ z. s. mā lis z nālis

Cause ꝓtē

ditate potens spiritus ingrossare seu stupidos efficere ut est aeris excessiua frigiditas seu uini uel cuius uis alteri⁹ ueluti essent narcotica capiti q̄litercūq; aproximata et similia .uulgares .n. medici sepe opium mandragoram iusquiamum succuz semperuiue uel aliquod tale ꝓre capitis applicant ut eius dolorē uel uigilias amoueant .quo fit ut tantū interdum patiens in somno ꝓfundet' ꝙ usque ad diem iudicii dormiat ut ipse uidi. potest etiam substātia a casu ul' capitis ꝑcussione causari et maxime ubi craneum ad intra complicetur. ¶ Stupefactiua quoque in ꝯmestione seu potu data idem facient ad intra uero a grossis uaporibus undecūque resolutis mōuias illas primi uentriculi opilar' possit fortiter sepe fit. ut in prīcipiis ꝑoxismoruz fe. et maxime fleumaticarum sepe ꝯtingit plerunque etiam ab huidtatibus in matrice pulmone epate splene ul' stoāco existentibus uapores resoluunt' qui ad caput uenietes in anteriori celulla opilationez causant et subeth inducūt. ¶ Et idem sepe a uermibus contingit. ¶ Generātur .n. a materia fleumatica putrida a qua eleuati uapores persepe subetiā īducūt. Laus deo.

¶ Tercium capl'm de signis demōstratiuis subeth.

Cum quē in ꝓfundū somnuz eē uides. ⁊ ñ nisi magnis ⁊ acutis uocibus excitari potest. excitatus autē ad ꝓpositū respōdet. sed dimissus i eadē somni ꝓfunditate reuertit' subeticū hūc esse dicito. ¶ Quod si ab aliqua cā exteriori fiat tu eā ab astātibus īuestiga. uez si frigiditas exterior causa fuerit eius color ad uiriditatē tēdit sed nō tumet facies. ⁊ pulsus erit dur⁹ strictus ⁊ rarus ualde. ¶ Si aūt per aliquorum narcoticoꝝ per ītus assumptionez uenerit. in meo de ueneīs signa require. Naz sicuti narcotica īter se diuersa sūt ita ⁊ signa ⁊ tu ibi de opio Jusquiamo fongis ⁊ de aliis coīter noꝫ signa appropriata repies quoꝝ narra⁹ nimis ī lōgū hoc meum opusculum traheret. ¶ At si ī prīcipiis ꝑoxismoꝝ alicui⁹ fe. fiat subeth illius fe. essētiā require. ¶ Cū aūt a matrice stomaco uel alio m̄bro ꝓuenerit cognosces. ¶ Quia patiēs dolorem ac grauedinē ī eo mēbro ꝑ pri⁹ sētiebat. ¶ Et si mat'ia ī cerebro fuerit perātea de eius grauedīe querebat' .aut qr huiditates ꝑ nares aut palatū egredi solentes iam diu retēte sūt: que si fuerīt flegātice albet facies. oculi quoq; tumēt palpebre ꝯsimilr' ⁊ facies que tactu frigida sentit'. ¶ Et si san. rubēt oculi ac facies ipsa. līgua quoq; ei⁹ uene ac frōtis ualdē replete erūt. ¶ Et si huōres ꝑmixti sīt signa quoq; ꝑmixta erūt. ¶ Et si ō hiscertior fieri cupis etatem cōplexionem tps āni precedens regimen ⁊ cōsimilia ꝯsidera qr cui magis attestātur humori super illum iudica. ¶ Pulsus ṽo lat⁹ undosus ac molis erit ipsum aut quod causa uermium ꝓuenerit ꝑ ipsoꝝ signa que suo loco deo duce describent' agnosces. Laus deo.

¶ Quartuz cap^m ō pronosticis sb'eth.

Quantuz ad ꝓnostica subeth in quo patiēs difficulter excitatur si pulsus occultetur futuram appoplesiam denūciat. somn⁹ in apparente sano solito lōgior si per dies aliquot perseueret futurā litargiam paralesim uel aliquam talium egritudi

3m num time. Somn⁹ de nocte augumẽ tat⁹ cui succedit pmixtio ratiois z associat frigori extremitatũ malus scdm ḡr
4m ti. ca°. de signis somni z uigilie. Somni ꝓfunditas cũ debilitate pulsus maluz
5m eodẽ caplo. Subetb i fe. poxismis e ueniés Si ꝓfund⁹ fuerit z i aliquot poxif. euenerit mortale. z in quo poxismo
6m uirtus se debilé repiet patiés morie. Jn uirtute ꝓpter nimiã inanitionẽ ꝏbi
7m li si somn⁹ profundat mortale. Somn⁹ i declinatiõe alicuius egritudis ꝓueniés si fuerit noces mortal' ꝓmẽto illius affo risimi i quo mõbo somn⁹ dolorẽ prestat.

Quitũ ca^m ꝏ biis q̃ i cura subetb ad itra sũt approxianda.

si feb⁹ fuẽ i cõ

Si in febre subetb euenerit essentiã se. considera cui ꝓut in tractatu de fe. te docui remedia adhibe ipsi autem subetb prout statim dicam facias.

si mãcotiõ ndũ ex hibeñ fuẽ cã.

Eius autem q̃ p narcoticorum interius assumptionẽ factam et quo ad ea que interius applicantur in eo de uenenis curam requir.

Jbi enim bezardica cuique a ꝓpriata z alia conferẽtia per ordinem reperies.

si aplicẽio ꝛc⁹ insteñ

Ad id quod ex frigiditate aeris seu alterius intensa nimiũ uel ex emplastratione narcoticorum fit fm ordinem inferius describendum curabis.

si mãi ndẽ st. ꝓ⁹ sanguea.

Illꝰ autem quod ratione materiei in aliquo mẽbro contente fit. citius quam potis illius materiei euacuationem quere. et successiue ad alia medicamia ꝏscribẽda transi. Et ubi materia illa san. seu permixta san. fuerit aliis consentiẽtib⁹ flobotbomiam face. Vel saltem uentosas cum scarificatione. Sed ut de
si mãi sũt plegm incepo ad actum praticum te deducaz materia existẽte fleumatica et in cerebro potissimũ si uirtus ꝓstet dicta tenuissima utere. Et ubi debil' ea fuerit ꝓ ouis sorbilibz ꝓulli cõtuso ul' ei⁹ brodio. aut cum aqua carnis eam pro posse subleua. Vinũ absolute ꝓhibẽdũ ẽ: sed i cãu priori de aliq⁹ optio aliquãtulum aque ꝓmixto dari potit. Nã deficiẽte uirtute frustra laborares. Jn aere cal'o ifirm⁹ situet. cui iram ꝓuocare bonũ ẽ magnis cũ uocibz excitet. z sero fam p pedẽ si libet i camera liga. Exercitii loco ut statiz dicã fiãt fricatões z ꝙ b clisteri spfluuates prie digõis educas. q̃ z. maluaz bliꝫ mercurial' cãoille fuzfuzis añ. ℥i. fiat ꝏcoctõ ꝏ q̃ accipe l'. i. f. i qua dissolue cassie pul'. zucari añ. ℥. i. hyerepigre. ℥. f. olei oliue. ℥. iii. salis triti. ℥. ii. fiat clistere. quo imisso i q⁹uis loco materia fuerit statim ifrascriptum secũdet. quod ℞. camomille sticados mercurial' ysopi cẽtauree minoris eupatorii añ. M. i. agarici cartai añ. ℥. i. polipodii. ℥. f. Cõquassẽtur z fiat decoctio cum aq̃ maria si bũeris z si nõ comuẽz a quã accipe z i clisteri prout ifra describam sal' adiũge. Miraret⁹ forsã q̃ cũ ꝓtinue ꝓ decoctiõe clisteriũ res i tanta quãtitate describã. Cuius oppositiz ãtiquoz pluri faciũt. quia qꝏ i decoctõne clisteriorz res i pauca quantitate ponũt. Et tu scias q̃ hoc ut decoctio meliꝏ fiat facio. nã ut patet mlta rez quãtitas posita i decoctiõe ceteris paribz pfectiorẽ eã efficit. cũ quo sepissime plurib⁹ clisteribus idigemus pluria eni clisteria ab auctoꝛib⁹ descripta comperies q̃ per paucissime sunt uirtuꝫ. Ex decoctiõe igit' predicta accipe. l'. i. f. i qua dissolue hyerepigre. ℥. i. f. cassie. ℥. i. oli communis. ℥. iii. sal' gẽme ubi decoctio nõ fit ex aqua maria seu uitri uel coꝛs. ℥. iii. fiat clistere. Aliquos in hoc casu uidi

3m ℞ camomille sticados mercurial' ysopi cẽtauree minoris eupatorii añ. M. i. agarici cartai añ. ℥. i. polipodii. ℥. f. Cõquassẽtur z fiat decoctio cum aq̃ maria si bũeris z si nõ comuẽz a quã accipe z i clisteri prout ifra describam sal' adiũge.

4m Miraret⁹ forsã q̃ cũ ꝓtinue ꝓ decoctiõe clisteriũ res i tanta quãtitate describã. Cuius oppositiz ãtiquoz pluri faciũt. quia qꝏ i decoctõne clisteriorz res i pauca quantitate ponũt. Et tu scias q̃ hoc ut decoctio meliꝏ fiat facio. nã ut patet mlta rez quãtitas posita i decoctiõe ceteris paribz pfectiorẽ eã efficit. cũ quo sepissime plurib⁹ clisteribus idigemus pluria eni clisteria ab auctoꝛib⁹ descripta comperies q̃ per paucissime sunt uirtuꝫ.

5m Ex decoctiõe igit' predicta accipe. l'. i. f. i qua dissolue hyerepigre. ℥. i. f. cassie. ℥. i. oli communis. ℥. iii. sal' gẽme ubi decoctio nõ fit ex aqua maria seu uitri uel coꝛs. ℥. iii. fiat clistere. Aliquos in hoc casu uidi

6m Aliquos in hoc casu uidi

7m

ut naturā fortius euigilarent. ex solo al
muri q̄ ē ēcludaꝝ seu al'oꝝ pisciū sal'toꝝ
salmoria clisteria faciebant. unū. duo. ⁊
plura secūdum exigentiā ex hiis clisteri
bus face. qr primū ñ solū naturā irritat
sed etiā materiā trahit a capite q̄ omni
bus possibilib⁹ mōis fiēdū ē. ¶ Et si h̄
per suppositoria facere uolueris. hiis q̄
supra ī litargia descripta sunt utere.
¶ Quib⁹ factis si os aut dētes clausos ha
beret cū cuneo ligneo seu cultello dētes
aperi ⁊. ℥. i. ß. hyrepigre cuꝫ uino cal'o
distēperato ī eius os ꝓiice ⁊ ab omībꝫ
īgeniis ut eā trāsglutiat facito. ¶ Qd̄
si trāsglutire pillulas posset pillulaꝝ co
chiaꝝ. ʒ. i. ul'. ℈. iiii. dato. Uel hiis uter̄
solutiuis. q̄ ī litargie cura supra descri
psi. ¶ Uomitus ut supra de cura litar
gie dictū ē mire iuuat quē ut illic descri
bitur ꝓuoca. ¶ Et ut de hiis que ī or̄
ponūtur me expediā cuneo illo sic īt̄ dē
tes retēto palatū cū fino balsamo ꝯfrice
tur. ¶ Lingua quoqꝫ ac radices eius l'
idē cum sola aurea alexādria seu anacar
dina ꝯfectione fiat. ¶ Uel eā cū calido
uino distēpera ⁊ idem face. de q̄ si trans
glutiret iuuaret ad hoc. ⁊ ido tyriacha
seu mitridatū ī uīo dissolutū ⁊ potui da
tū q̄ꝫ maxīe ꝯuenit. ¶ Sed dū fricatio
nes īfrascripte fiēt ut saliua liberi⁹ egre
diatur caput īclinet' alias suffocari pos
set īfirmus. ¶ Et ubi ipse gargarizare
posset ℞. ysopi maiorane sticados ā ñ
M. i. ß. caricaꝝ numero. vi. seīs sinapis
℥. i. Cōquassentur ⁊ fiat decoctio. de q̄a
accipe. ℥. iiii. oximellis squilitici. ℥. ii. mi
sce ⁊ gargarizet īfirmus. Alii cū decoc
tione illa aureā alexādrinā ul' anacardi
nam confect⁹ miscēt ⁊ gargarizare faci
ūt. ¶ Et alii hyerāpigrā. quā sūme nisi
esset tāte amaritudīs collaudarē. Que
uero ꝑ nares attrahūtur sūt caputpur
gia sternutationes uel odoramenta seu
suffumigia. ¶ Caputpurgia aūt sic faci
as. ℞. aque maiorane uel eius decoc
tionis. ℥. iii. succi blitis. ℥. ii. mellis. ℥. ß.
simul tepefiant. ⁊ per nares attrahant̄
uel cū aqua illa succum yreos ꝯmisce. ⁊
ē ī illo casu ultimū ⁊ expertus sū. ¶ Alii
accipiunt succum radicis sābuci. vel ebu
li et tu facias si libet. ¶ Sternutatoriū
autem fiat ex pipere uel alio aromate
acuitatem habente. uel ex eleboro albo
et talia naribus insufflentur Et ego ali
as sic feci ¶ Accipe petiā lineā subtilez
et ex ea tentam confice quam in aq̄ ma
iorane ul' decoctionis eius madefacias.
de hinc eam ex elleboro. uel ex puluere
alterius sternutare facientis asperge ⁊
in nasum immitte eam circumuoluendo
nam sternutationem inducit et sopitam
naturam potenter euigilat. ¶ Et idem
faciet accetum fortissimum persepius o
doratum et añ ipsū quocūque casu ꝯue
nit. Ex odoramentis tamen appropria
tis est lignum aloes muscum. nux musca
ta squinātum uel castoreum odorare.
¶ Et ille bonus Jacobus furliuiensis
cum alesandrina aurea cum calido uīo
distemperata nares inungebat iuuabat
plurimuꝫ. Alii fumum capillorum com
bustoruꝫ naribus apponunt. ¶ Uel cō
nu capre uel asse fetide seu galbanum
seu pellis edi.

¶ Sextum cap^m de hiis que ab ex̄ in
cura subeth st̄ applicanda.

Nunc autem superest que exte
rius sunt applicanda describe
re dolorose autez ligature ad
brachiorum adiutoria fiant et ad coc
xas item fricationes uero ad ex̄ma silz
pedū ac uole manuū cum acceto ⁊ sale

bētosse

confricentur. ¶ Ventosas item super spatlas pone quas sine scarificatione se pius reitera eas item super nates ät sb police ponere potes a superioribus .n. potenter attrabunt.ac uapores diſtūt.

aphoñm empiti

¶ Et ut ea capiti ꝓueniūt melꝰ applicari queant ex decoctione camomille stichados rute aneti apii foliorū lauri origani uel similꝫ caput lauetur de hinc abradatur et tali medicamine proraz iūge. ¶ Quod. ℞. pulꝫ. piperis nigri. ʒ. f. castorei. ʒ. ii. misce cum lacte mulieris ex quo proram confrica. ¶ Vel idē cū saturegia cum acceto forti trita faciaſ.

ad idē

ad idē forteꝫ

¶ Quod si fortius eo. ℞. ficꝰ quot libet .et de uuis passis quas succesſiue pista et de illa pasta accipe .ℓ. f. puluerisꝫ sinapis. ʒ. i. f. euforbii fimi colūbini añ. ʒ. f. aceti fortissimi. ʒ. i. f. et ad fōmā ūguēti fiat quo utere. Ego autez in tali casu talia fortia medicamina non minus ꝓ pupi quaz capitis prore applicata laudonam cerebrum clarificando et materiā a prora diuertendo quā maxie iuuant. ut experientia didici ¶ Quidā .n. bonꝰ praticonus hiis diebus succum semper uiue et nescio que alia stupefactiua sup frontem cuiusdam robusti iuuenis febricitantis apposuerat qui nullis remediis euigilari poterat .et in ea fortius medicamina pupi applicata q̄m prore operari reperiebam et inter cetera bꝰ q̄m maxime ualebat quod sic fit. ℞. bois capillis cōbure de quo puluere. ℞. ʒ. ii. castorei. ʒ. f. cum succo rute et acceto simul incorporentur. de quo pupi fiat inunctio. ¶ Si autem subeth in fe. euenerit euigilare infirmū ꝑ fricationibus. ligaturis .uentosis. uociferationibus et aliis huiusmodi tua sit intētio. ¶ Quo euigilato materiam euacua. Et quibꝰ modis poteris eā ad inferiora diuerte successiue ne uapores ad caput ascendāt prohibe. ¶ In quo casu accetum odorare multuz ꝓdest et proraꝫ ac frontem cū rosato oleo modico aceti ꝑ mixto perūge et si uapores non tātum repercutere ualeas qui in somnū ꝓfūdū cadant cum hiis que dicta sunt te iuua Laus deo.

hoc ꝯ de mente alicuꝰ dicꝰ ꝯm̄ mesue

si subetꝫ ꝯfebꝰ euenerit

¶ Tractatꝰ. viꝰ. de icubo seu epialdes tria i se ꝓtinēs capla.

¶ Primū capl'm qd sit icubꝰ. seu epialdes. ꝛ q̄ cause.

OIspoſuezā dñe epilēſie pñtem locū accōmodare. sed dñs icubus familiaritatē quādā cū subetia se habere affirmabat ꝛ cū epilēſia sāguineitatē ꝓpīquā ꝓpt̄ q̄ ut mediꝰ iter hec duo situet obtinuit. Sepe accidit ut uie per q̄s spiritus a corde ad cerebrū deferūt ꝛ a cerebro ad mēbra cetera grossis ab buiditatibꝰ opilātur ꝛ pupis q̄z maxie. quo fit ut mēbra debitis suis motibus careāt. qr tūc cum pectus ad neccessarias diuersiones dillatari nequeat diafragma ꝓstrīgitur ꝛ ab ipo pl'mo a pulmōe uero cor. qua ex cā cor ipsum debite dillatari nō pōt ꝛ tunc ifirō super se ut pōdus uel fantasma talez habeat ꝓhibēs dilatationē apparet. ꝛ cū extrema ꝓpt̄ illā opilationē citius spiritibus q̄z mbra ceta ōpaupāt fātasma hoc a pedibꝰ initiuz facit. ꝛ paulutie fm q̄ mēbra ipsis spiritibus priuāt sursuz repit q̄ uulgares demonē homines sufocāte putāt. ob hoc ergo passio hec incubus appellat. q̄ è nomē demonis. ¶ Alii uetulas quasdā icātantes que se in formas uarias ut inquiunt mutare possunt hoc facere putant. ꝛ eas strias seu

incubus .i. ut mrn

ꝓbis .i. sin gis

zobianas nostri uulgares appellāt. que ut dicūt gatoꝝ formā sepi⁹ accipiūt.

¶ Hec credulitas ob hoc ortū habuit qr passio hec lactātes sepe deꝑhēdit quos tūc suffocat. cuius cās ul'gares ignorātes uetulas illas zobianas illud fecisse putāt. Ex dictis itaqꝫ quid sit īcub⁹ apparet. Et enī egritudo grossis a uapōibus uias spirituū cordis ad cerebꝝ seu pupis ad mēbra ceta opilātibus ꝓueniēs, i qua patiēs supra se pōdus aut fātasma pōderās habere putat. hoc ut plurimū i somnis accidit. ex hiis potissimū q resupine dormiūt. ¶ Quātū ad cās ītrīseca. ⁊ extrinseca esse pōt. ¶ Extrīseca ut ītēsa caliditas l' frigiditas. nam frigiditas dormitāti supueiens ⁊ uias spirituū ꝯprimēs īcubum efficit. ¶ Intēsa uero cal'itas iterdum huōres ī uaporē conuertit qui postea uias illas opilat ⁊ īcub⁹ īducitur. ¶ Accidit item cū quis sup magnā repletionē dormierit. grandis. n. repletio ē īcubi plerꝝqꝫ cā. nā stomacus replet⁹ ꝯprimit dyafragma. ⁊ ipse pulmonē. pulmo uero cor quare ⁊ c̄.

¶ Causa ītrīseca esse pōt quilꝫ humor a q⁹ grossus uapō eleuat⁹ sufficit. ī uiis dcis opilationē īducere. ut sāguis col'a fleuma ⁊ ml'ia.

¶ Capitulum secundum de signis īcubitā ꝓnosticis. quā demostatiuis.

Egritudīs hui⁹ demōstratiua signa per īfirmi narratōnē deprehēdes. In causaꝝ uero cognitōeꝫ sic deueies qr si extrīsece fuerīt te de eis patiēs īfōmabit. ¶ Quātū ad ītrīsecas si sanguis in causa fuerit rubet facies oculique tumēt frōt⁹ ⁊ timpoꝝ uene p̄cedēs regimē etas ꝯpl'o ⁊ similia sāguini cōsētiūt.

¶ Et pariter ꝺ fleumate colera ac melancolia secūdū ꝓpria signa iudicabis q̄ supra pluries descripta sūt. hāc passionē greci epialꝺs uocāt. quā. Gal'. ī libro ꝺ iuuamēt⁹ anhelit⁹ capl'o fo epilēsiā ī sōno esse dicit. differt aūt h̄ ab epilēsia. qr h̄ ī pupi. ⁊ illa fit ī ꝓra. ¶ Mat'ia itē epilēsie uenēositate ꝑticipat. h̄ v̄o nequaq̄ꝫ. ¶ Et t⁹ qr ī epilēsia fit sēp spasm⁹ in hac uero minime. ¶ Ex dcis patent sat⁹ itelligēti signa ꝓnostica cuꝫ pl'ime sit egritudies q̄ ab opilatōe uiaꝝ spirituuꝫ ꝓducūt. ¶ Si īcub⁹ ille ꝑseuert patiēs ī aliq̄ꝫ illaꝝ facile cadit. ut ē epilēsia appoplesia paralef spasmus et mors subitāea. ⁊ c̄. ¶ Et si h̄ mala bestia. s. īcub⁹ hoī uigilāti uenerit. erit ꝑicl'osiō ml'tū.

¶ Capitulum tertium de cura īcubi.

Si a sanguie īcubus ꝓuenerit subtilit' dieta et res sang. ml'tiplicātes deuitet. quaꝝ doctrina in cura doloris capitis a san. ꝓueniētis tibi data fuit de hinc supfluitatibus prīe digestionis emiss ubi cetera cōsentiāt flobothomiam iube. Et ubi magna fuerit sanguinis quātitas siue plectoria a sapheis incipe. successiue ad cephalicas ueni. ¶ Quod si etas uel aliud flobotomiam prohibeant. in locis debitis uentosas appone. et de hinc alia secundum exigentiam prout capitulum allegatum te docet exquire. ueruꝫ ubi colera fleūa et melancolia in causa fuerint in capitulis doloris capitis hiis causis correspondentibus curam require illic enim fm humoꝝ exigentiam digestiua solutiua fricationes stricturas uētosas diu̇siuas et gargarismata et breuit' omnia huic ꝓposito necessaria ordinate comperies. ¶ Et propter hoc breui

tati parcens cū illic omnia reperies ne cessario huic capitulo finē impono.
¶ Laus deo amen.

¶ Tractatus septimus de epilensia. in se octo continens capitula.

¶ Primum capitulum quid sit epilen sia que cause et quibus fit in locis.

Non aliter q̄z cōrelatiua sōp̄n⁹ z uigilia quādam quasi iter se affinitatē habere uidentur. pp quod plurimi rationabīle puta rent. ut post egritudines que i somno uł ex somno eueniunt uigilia collocarez q̄ factū esset. sed inter subetb. incubū z epi lēsiā quo ad causas z curā maiorē mīro q̄z inter somnū z uigiliam simboleitatē inuenio. z hāc ob causam ipsi epilensie presens capitulū accōmodaui iferi⁹ tñ uigiliā ipsaz digno loco collocabo. Est igitur epilensia morb⁹ plurimum ubiqz notus. Is enī omnes apud natiōes ha bitat. z familiarius certe q̄z cuperēt. pp q̄ uariis nōibus appellat. s. epilēsia ye ranosō. diuinatio eradea seu berculea pedicon. morbus comicialis morbus ca ducus morbus lunaticus et mał puero rū. Sz dr epilēsia ab epi q̄ ē supra et le sis lesio. q̄si supioris ptis lesio. q: capitī. pper q̄ dicūt qdā q̄ epilēsia dicit ab oppressiōe mētis et sēs⁹ gb⁹ occupatio corp⁹ quoqz a suis opationib⁹ ipeditur. Et ob hoc nōnulli eā yeranosō uocant quod q̄si passio sacra interpretat uel es eniz cum anime cōtemplationes manife stius in cerebro quā alio in mēbro dep̄ henderent eū anime tēplum appellarūt q̄ a contemplādo dictum est. ¶ Et cū templa comuniter sacra sit ipsum cere brum locum sacrum appellauerūt. ideo yeranosō dixerant diuinatiō aūt a gb⁹ dā dicitur. ut ille bonus sapio inqt. qr eā ex pte demonū pueīze putabāt sz et⁹ pace illa eoz nō fuit ītētio. sz eaz appel labāt diuinatio. qr i epilēsia in q̄ fortis fit opilatio sēsus. omnes exteriores ita ligātur. ut fere ab oībus eoz opatioībz uacēt. pper q̄ aia rationał aliūde nō i pedita i suo simplici esse quasi remanet. quo fit ut quādoqz futura deprehēdat. amoto itaqz proxīmo pluria psepe futu ra predicūt unde uulgares causaz igno rātes demonū uirtute hoc fieri putant z hāc ob cām diuinatio nōnulli ueteres hūc mōbum appellāt. ¶ Et ego quēdā iuuenē colertō uidi qui se aiebat i proxīs mis semp miranda uidere. que sūme cu piebat īris demādari ille. n. i dubio futu ra esse spabat. hāc igit ob cām ueteres di uinatio hūc morbū appellant ¶ Dicunt aūt eradea seu berculea. qr ipsa ueluti. hercul fortis ē egritudo ł q: ipse eā pas sus ē. ut poete ferūt. ¶ Et q: passio hec pueros q̄z maxīe deprehendit pedicon a quibusdā dicta ē a pede grece. q̄ ē lati ne puer. uel ut alīs placet ab inordiata pedū motiōe que i huius passiōis proxī mo coīter fit. ¶ Morbus ité comicia lis a comitiis dictus est. erāt. n. comicie populi romaī i campo martio in kalēdis Januarii p̄creādis magistratub⁹ q̄uét⁹ ¶ Et si forte tūc quēpiā hic morb⁹ inua deret comitias ad dié alīū deferebāt.
¶ Et sic morb⁹ comicial dict⁹ est. Cadu cus aūt dicit q: quē deprehēdit cadere fa cit. Lunaticus uero. qr fm lune uarios aspect⁹ plīmos iuadit. Et pueroz mał qr sepius q̄z alios pueros deprehēdit.
¶ Omnia tñ que dicta sunt ueram egritu dinem que epilensia ab auctoribus nun cupatur iportāt et hoc de noīe ¶ Quid autem sit epilensia nunc inuestigandum

Declarat epilē sia uariis nomi nib⁹ uocarj
cur sī yeranosō
cur dīuinatio
cur caducus
cur lunaticus
cur pēdon
cur comicialis
qd epilē sia

é. unde Gal. 3° de iteriorib9 ḡrto ca°.
Et i libello de iuuaméto anbelitus.
¶ Et ité Auic. pria ptii. capitulo ꝓprio.
Et ut plurimū auctores alii i b cōuéiūt
ꝙ i prora capitis pricipal'r hec passio
fiat. esto partes alie cerebri per colligā
tiā occupate teneātur. alias hāc patien
tes egritudinez de poxismo omés recō
darétur. cuius oppositū ꝓtigit i plurib9
fit igit' ad bonū itellectū a uapore buō
re uel uéto. uapor. n. seu uétositas i cer̄
bro genita. uel aliūde uenies si secum a
liqua uenenosa qualitas iuncta sit cere
brum aut eius pelliculas mozdicādo p
cutit. uñ sentiés nocumétum ꝓtrahit' a
ac cui9 ꝓtractionē orta ab eo cōtrabūt'
puta nerui qui uersus suam originē tra
cti spasmū efficiūt. ¶ In tali aut̄ spasma
tione ḷēuī ꝙ ꝙ cōtractione fit in uiis
spirituū opilatio. pp ꝙ ad mēbra trāsir̄
nequiētes motu ⁊ sensu ea priuat. ⁊ sic
patiés cadit. ¶ Si aūt fiat de huōribz
per prius causatur opilatio qua, phībe
tur trāsitus spiritus sensibilis ⁊ motiui
ad aiata mēbra successiue ꝓtractio. siue
spasmus. nam cū huōzes illi i pellicul' ce
rebri seu meatibus imbibatur. crescūt i
latum ⁊ in lōgum accurtātur. quare ne
cessario trabūtur. ad quoꝝ retractioez
orta uersus suam oziginē quoq trabūt
spasmus ide fit. ¶ Ex quib9 patet. qō i
casu pmo pr̄9 fit spasm9. ⁊ successiue o
pilatio ⁊ i fo pri9 opilatio. ⁊ successiue
spasmus. nl'la tñ i epilésia itegra fit opi
latio. tūc enī tā motu. q̄ sensu oia mēb9
carerét. cuius oppositū uidem9. ¶ Ex
qb9 omib9 quid sit epilésia maifeste pz.
¶ Est enim egritudo cerebri ab humidi
tate uapore seu uentositate uenéositatē
q̄ndā pcipātib9 ,pueniés quoq cā i se ip
sam contrabitur et in uiis spiritus sen
sibilibus et motiui opillatione facta a sé
su et motu esto nō integre mēbra anima
ta priuantur. ¶ Ex dictis item patet
uaporé uentositatem aut humorem ad
bonum intellectum uenenositate quadā
participantes esse causam epilensie ime
diatā. ¶ Gal' nāq3 Raf. ⁊ Auic. opiōez
ꝙfirmātes epilésiā nisi aliq̄ i fluente uē
tositate fieri posse baud q̄quā putāt. ꝙ
p anotoizatas oues hūc patiētes mōbū
,pbant in quorum capitibus sp humidi
ditas uenéosa repta est si ea bora. s. q̄a
paroxismus eos inuadat anotomizātur.
¶ Sed est ,p declātione maiori ad cā
rum epilésie inuestigationem pticulari9
transeundum. ¶ Ille igitur intrīsece.
et extrinsece esse possunt. ¶ Extrīseca
rum quedam ineuitabliter ocurrūt et q̄
dam non. Ineuitabilitez occurrétes sūt
sex res non naturales. vt est aeris exces
siua frigiditas timor igens. somnus de
bito lōgior. quies superflua nimia reple
tio. ⁊ cibi ac pot9 iconuenies assumptio
¶ Que aūt euitabilr occurrere possūt.
sunt i sūma omé excellés sensibile potés
sesum corrumpe. ut res horribilis aspe
ctus quoq rei mote circularit' ⁊ siliuz.
¶ Sonus tribil' ut tonitrui ul' alterius
rei. fetidi aeris. uel alt'ius rei olfatio. ac
quorundam quibus inducendi epilensi
am proprietas est. ut odor apii, cornu
capre fumi quorūdā fungoꝝ ac alioruz
pl'imoꝝ gustabilia ac tangibilia pluria
idem efficere possunt. ¶ Quātum ad i
trīsecas a quolibet huōre pōt idifferenr̄
,puenire frequētius tam a fleumate ⁊ ra
rius a colera. ¶ Sed rōe loci triplicez
denoiationem recipit. Nam cū p cām
propriā i cerebro existentē causat' dici
tur epilésia. et si a stomaco analésia. ab
aliis uero mēbris catalésia. ¶ Unde r̄
fert. Gal. 3° de iteriorib9 capīo. vii°. ꝙ
a police pedis uapō quidā puello elleua

batur qui cū cerebrū attīgebat ī epilēsie
poxismū cadebat cuius causa erat uapō
ille a materia uenenosa resolutus. sepe
enī ī m̄bro aliquo fit opilatio. cuius cau
sa nulla fit trāspiratio nullus quoq; spi
rit⁹ ad humorē illuz attīgere potest. q̄re
corrumpit̄ ⁊ putrefit a quo tunc elleua
tus uapor per eas uias ꝑ quas spiritus
ad mēbruz illud eūt ad cerebrū tēdit ⁊ ꝯ
uenenositate illa ꝑcutiēs epilēsiam īduc̄
⁊ ita a quouis mēbro fieri ꝯtīgit ī q⁹ hu
mor corrupt⁹ ⁊ maxīe uenenosus repi
tur. ut ē fleuma putrefactū. ¶ Et ex q⁹
uermes ī ītestinis uel alibi generāt̄. ipsi
quoq; uermes. ¶ Et a corrupto itē sp
mate tā ī mulieribus q̄m ī uiris persepe
accidit. ¶ Et̄ credo hoc frequēti⁹ tem
pore galieni. q̄z nr̄o fiebat. naz nostri tē
poris mulieres atq; uiri ne ī tale piculū
īcidāt. quā maxīe sibi cauēt. portādo ci
litium. dormiēdo super terram crudas
herbas comedēdo. ⁊ ī tātum breuit̄ pi
zocarizāt ꝙ nequaq̄z tale periculū īcur
rere timēt. ¶ Sed tñ ī talibus pizocari
is non cōfidas. quia ex regula hūt quod
melius est tale semen in agro nature se
minare quam ipsum corrumpi sinere.
¶ Sed missis pizocariis pregnātes ꝓp
ter retentionē materieꝝ corruptaꝝ epi
lensiam incurrunt. que ꝑtu facto libere
remanent.

¶ Secundū cap^m de signis epilēsie de
monstratiuis.

Nunc de signis que duplicia sūt
demonstratiua silicet et ꝓno
stica demonstratiuoꝝ q̄dā su
muntur a paroxismo et quedaz a quiet̄
tpe. Sed plurime sunt egritudiēs q̄rū
poxismi cū epilensie poxismo tal̄r cōue
niunt. ut uix unam ab alia discernere sci
as. ut est litargia subeth appoplesia stu
por sincopis et suffocatio qualis sit int̄
epilensiam et illas differētia uidendū ē.
¶ Litargia et subeth discernit̄ ab epi
lensia. qr in eis nullus fit spasmus ī epi
lensia sic. cum quo si litargic⁹ siue sbeti
cus euigiletur et quiescere ꝑmittatur. ī
somnum iterum ꝓfundum cadit epilen
ticus nequaquam. ¶ Fit item in epilē
sia ad os spuma in subetico siue litargi
co minime. ¶ Ab epilensia discernit̄ ap
poplesia qr ī apl̄a oīo sens⁹ ⁊ mot⁹ aufer
tur. ¶ In illa autem non. ideo nōnl̄li ap
poplesiam epilensiam fortem uocāt.
¶ Naz epilenticos quosdā mori uidi.
quos ultimus poxismus fuit apl̄ie Est
quoque epilensia egritudo poxismal̄ et
illa non. ¶ Epilēticum uero a sicopiza
to cognosces quia epilēticus [illegible] uocē
hēt. sincopizatus mortui. ¶ Sincopi
zatus item nullum pulsuz habet ¶ Epi
lenticus uero sic. ¶ Item sincopis nō
ita subito uenit. sed epilēsia semper.
¶ A prefocatione cognoscitur. qr p̄fo
cata ut plurimum uersus genua caput
īcliāt. Epilētic⁹ n̄. p̄focata ⁊ si r̄spōder̄
neqt tñ intelligit ⁊ ōniuz q3 in poxismo
facta sunt post poxismū recordat̄. Tu
tamē qui cū honore hanc artē exercere
cupis horum omniū ꝓpria signa ī suis
capl̄is descripta fac bñ mēti habeas. ⁊
sic ī hoꝝ cognitionē facile deuenies.
¶ Nūc aūt superest poxismi epilēsie signa
describere. que sunt qr ut pl̄imuz poxis
mus subito ueīt. sensuz ⁊ ītellectū poxis
mās amittit.. torquet̄. spasmat̄. spumat
os. Interdū mīgit. stercōizat. ac poluit
se nō nūq̄z hiis omibus uel ex his pluri
bus apparētib⁹ hunc epilēsiā pati haud
quaq̄z dubites. ¶ Sed qr a quolibet m̄
bro a quocūq; huōre ut ē dictū pōt īdif
ferēter ꝓuenire. primo peccātis huōris

signa īuestigāda sūt. Scdo mēbrū ī q⁹ h̄ passio radicitus inest ꝙ quietꝫ tēpore ꝑ optime fieri pōt. ¶ Si igit̄ fleuma ī cā fuerit ueluti pl'imū ꝯtigit. lōgus erit ꝑoxismus. spuma grossa ⁊ alba ad os erit sed ꝯpl'o etas p̄cedēs regimē tp̄s āni et talia tibi sunt ꝯsiderāda. que si fleumati attestātur. tūc certus fies. ⁊ adhuc certior si uria ī colore remissa fuerit. spissa quoqꝫ ad modū liquefacti uitri sedimen resideat fueritqꝫ pulsus mollis ⁊ īordīatus satis. ⁊ p⁹ ꝑoxismū patiēs quasi stupidus māserit. ¶ Si uero spūa ad croceitatē tēderit. ⁊ ī facie fuerit rubedo. dulcescat ī ore saliua. sunt uene frontis plene. urina uero grossa ⁊ rubicūda. pl'sus plenus ⁊ ūdosus. ⁊ etas tēpus anni precedēs regimē. ⁊ c̄. san. cōsentiāt. cuꝫ quo post [illegible]smū īfirm⁹ cū quodā fatuo risu manet cām fore san. nl'lomodo dubites. ¶ At si spuma fuerit modica liuēs ī facie sit saturninus: uria subtilis ac clara: pulsus durus. ⁊ hiis etas ꝯplexio precedēs regimē ⁊ c̄. ꝯsētiāt: ⁊ post ꝑoxismū ueluti melācolicus remāsit. id a melācolia ꝓuenire certū ē. ¶ Et ubi ꝑoxismus sit leuis spuma citrina, facies quoque etas aut ꝯpl'o precedēs regimē: ⁊ talia sup colerā arguāt. urina uero ad igneitatē q̄ndā tēderet: pulsus uelox sit: atqꝫ durus cū quo quietis tp̄r rixosus: ⁊ quasi maniacus īfirm⁹ maneat: tal' epilēsia ꝓuenit a colera: esto id raro fiat. nā sua caliditate apit ac d̄opilat sua subtilitate facile penetrat. ⁊ spiritib⁹ uiā prebet: quib⁹ ex causis raro epilēsia ab eo ꝓuenit. ¶ Attamē si causa ī ea fuerit: tibi eam descripta signa nūtiabūt: ⁊ sic huōrū simpliciū: qui epilēsiā īducere possūt signa posita sunt. ¶ Qd̄ si ꝑmixti fuerīt signa quoqꝫ ꝑmixta erūt. Cōtīgit eni tā ī dictis q̄ꝫ ī dicēdis egritudinibꝫ peccātis humoris tociēs signa describere. ꝙ studere uolētib⁹ facile sit quo fit ut leuiter ꝑtrāseā. ¶ Locus uero a quo epilēsia ꝓuenit hic īuestigādus erit. ¶ Nā si a capite hoc fiat grauitatē capitis uertigines scothomiā oculorū tenebrositatem ul' alios dolores sepe caput patit̄. ¶ Cum quo ꝑoxismū uenire n̄ presētit. ¶ Si a stomaco dolores nauseam: ⁊ alias stomaci egritudīes sepe patit̄: ⁊ āte q̄ꝫ a ꝑoxismo dep̄hēdat̄ agitationem in stomaco presentit: cū quo ut pl'imū euenit ī ꝑoxismo. ¶ Si aūt a matrice mulier ꝑsepe de passionib⁹ matricis cōqueritur: ⁊ secū migit īterdum. ¶ Si a splene lateris sinistri dolores sepe patit̄. ¶ Et si ab epate passioēs aliq̄ epatꝫ precesser̄t. Si ab intestinis dolores eoꝝ sepe ueniunt. ꝯ quo ut plurimū in ꝑoxismo stercorizat. ¶ Et si a v̄mib⁹ signa v̄mium aderunt. que tibi omnia in suo loco fient manifesta. ¶ Si a renibus eorum passiones preerunt: cū quo in ꝑoxismo patiens se poluet. ¶ Ex qb⁹ omnibus patet q̄l'r quietis tēpore tā loca q̄ꝫ epilensie causam uenari facile pot̄is.

¶ Tercium cap^m de signis epilensie ꝓnosticis tā. s. que futuram epilēstā denūtiāt q̄ꝫ qs sit finis ꝑoxismi.

Nunc de ꝓnosticis epilēsie aliquid dicendū unde illa q̄ futuram epilensiam indicāt quātū ex parte capitis sunt uaria somnia ⁊ aq̄rum maxime si clamor in somno si uertigines scothomie incubi grauedo capitꝫ somnolentiam oculorum tenebrositas lingue uenaruꝫ citrinitas. āt uiriditas uel aliquod tale continent epilensiaꝫ futuram minatur. ¶ Ratione stomaci si ꝯsuetus epilensiam pati in ore stomaci

tremorem et mordicationez ſẽfit ⁊ ma
xime ubi iuuenis ipſe ſit poxiſmũ futuꝝ
time. ¶ Quod ſi cuꝫ biis ſcotbomia ſeu
ẽtigo eum deprebẽdat paroxiſmus ille
eſt. ¶ Que uero aliis ab mẽbris ⁊ cuꝫ
patiens mẽbꝝ dolore uł aliq̃ abeſſe ſuo
mutabilitatẽ habere ꝓbebẽdis ſi poteſ
ifirmo ſuccurꝛe cum epilẽſia ꝓpe ſit.
¶ Si epilẽtici iterdũ emoꝛoyõs aut fluxũ
mẽſtruoꝝ patiunt ⁊ iſta preſ ſolitum r̃
tenta ſint i breui ueniet epilenſia. que i
gitur dicta ſunt futurã eaꝫ ꝓnũtiãt.
¶ Sed alia adbuc ꝓnoſtica ꝛeſtãt. ꝑ quo
rum declaratione ſciẽdũ ẽ. ꝙ tꝛiplex eſt
epilẽſia. ſ. leuis fortis ⁊ mediocris.
¶ Leuis ẽ que preſentiſ. que egrotãtẽ ca
dere nõ facit. ⁊ i illo os nõ ſpumat. ⁊ di
u poxiſm⁹ eũ tenet qui raro uenit. poſt
quẽ etiã letus ſaꝫ r̃manet. ⁊ omniũ r̃mi
niſciſ. ¶ Grauis ẽ que ẽtra. cui⁹ euẽ
tus nõ ſentitur. ⁊ ifirm⁹ cadit. os ſpũat.
frequẽter ifirmũ poxiſmus iuadit. ⁊ eſt
lõgus poſt quem timidus ſemianimis ⁊
multũ triſtis remanet. ¶ Be cãu in po
xiſmum minime recordaſ. cũ quo ẽt eſt
iuerecundus. ¶ Mediocriſ uero huic
fo mediuꝫ tenẽt uez epilẽſia quantunꝫ
qꝫ leuis difficulſ recipit curã. ¶ Pro
quo ut predicare aliqd ſcias. notãda ſẽ
aliqua. ¶ Et ꝓmo locũ. nã que i cereb⁹
fit q̃m alio potius i mẽbro difficili⁹ curã
recipit. ¶ Attamẽ ſi tũc ſp caput alba
ras apparuerit ſignũ bonum eſt ⁊ cure
poſſibilitaꝫ. reſpectu etaꝫ quãto ab or
tu magis diſtat. difficili⁹ curatur. quaꝝ
poſt. xxv. ãnum ea maxie que cerebri ui
tio ꝓuenit. rariſſime curaſ. ut uoluit ypꝑ
po. ¶ Si qua tñ curã recipit facilius i
iuuẽtute ſit q̃m i ſenio. ¶ Sed ſi ab iſã
tia epilẽticus fiat. ⁊ cum epilẽſia. xxv. ã
num pertrãſierit curaſ nunq̃m. ¶ Fei
ne item ſi ãte eruptionẽ mẽſtruoꝝ epilẽ
ſice fuerit. ⁊ per ipoꝝ eruptionẽ ñ curã
ẽ p⁹ nũq̃ p⁹ ea curaſ ꝙ elici pot ex ſñia
illi⁹ afforiſmi tertie ptiſle. pueris plurt
me paſſiões ⁊ c̃. Ex quo ad difficultatẽ
cure idem dicendum de ꝓplexione ꝑtpe
regione et ſimilibus. nã quanto magis
illa accedunt caliditati ceteris paribus
facili⁹ curam recipiũt. ¶ Circa uõ cãꝫ
et materiam. Que ex humoribus quã
qꝫ ex uẽtoſitate ſeu uaporibus ꝓuenit
difficilius curatur et reſpectu humorũ
que a fleumate ꝓuenit. ¶ Sed in qb⁹
cunque dictis cetera paria ſp ponẽda ſẽ
¶ Reſpectu uero poxiſmi qñ minõ mor
bus ineſt. tãto eſt epilẽſia deterior. fõ
tiorem enim opilationem ac maiorẽ leſi
onẽ ſignificat. ¶ Et ſi tremõ accidit ⁊
ꝓlongetur poxiſm⁹ infirmũ uł occiſ inẽ
ficit. ¶ Itẽ ſi infirmus ſubito ꝙdamõe
cadat cuius mẽbra torqueſ. et os ſpu
mat uriat et egerit ab illo ꝓxiſmo eua
det per rariſſime. ¶ Item infãtes qui
in puerperio epilenſiã incurrunt ꝑ pau
ciſſimi euadunt qꝫ uł ex infecto ſãguiẽ
concepti ſunt. uł qꝫ ex conſtelatioẽ aut
apii cõeſtione ſeu alterius in utero ma
tris banc diſpoſitionem acquiſiuerunt.
¶ Sed hii in quorum capitibus maxil
lis et naribus cruſtule ſcamoſe ł ulcera
innaſcuntur cum quo a narib⁹ młte mu
cũlagines egrediunt et aquoſitates ab
ore difficulter epilenſiam incurrunt.
¶ Epilenſia grauis que a fleumate exi
ſtente in corpoꝛe ꝓuenit per ſepe ad pa
leſim terminatur. ¶ Si ueõ ab humoꝝ
groſſo ad melãcoliam patiens młicus ef
ficitur. ¶ Et qꝛ. xxv. infra curãtur plu
rimi et ab binc ſupra aliqui eſto ꝑ rari.
ut gnoſcas an patiens exꝛoto liber ſit.
¶ Int manus apium recens ꝑfrica. qõ
poſtea naribus aliquandiu tene. ¶ Ut
epilenticum ex fumo cornu capre fũiga

tꝛiplex ẽ epilepſia

Difficulterne curãtur epilẽtici

xxv

Mors malis

uł eius in naribus puluerem īpone. aut epar yrcinū odoret. si tunc ꝓpter aliꝙ illorum epilenticus non ceciderit liber ex toto erit.

¶ Quartum capitulum de cura ꝑoxismi epilensie.

Epilensie cura bipartit̄. quedam enim ꝑoxismum et quedā quietis tp̄s respicit. ¶ Si g° ꝑoxismus epilentico superuenerit. tua sit intentio uaporum ascensum ꝓhiber̄ et quantum potes mat̄iam inferius trahere. fortes ergo extremorum fricatōtiones. aut ligaturas dolorosas fieri facias. ¶ Et ad nates sb̄ poplite sū scarificati[illegible] uentosas. et cum eleuata uoce ꝓprio n[illegible] sepe uocetur. ¶ Qd̄ si ꝯ hiis ꝑoxismis solui non posset aut nimis longus esset ut erat illius iuuenis qui ꝑ horas. vii. interduz a ꝑoxismo tenebat̄ infrascriptuz clistere statim appōi iube. ¶ Quod. ℞. maluaruz blitis saluie camomille sticados centauree minoris. añ M. i. agarici. ℥. i. polipodii. cartami. añ. ℥. ß. Conquassentur et fiat decoctio de qua accipe. ł. i. ß. in qua dissolue cassie yerepigre. añ. ℥. i. olei comunis. ℥. iii. salis triti parum et fiat clister̄. q° emisso recentem rutam inter manus ꝯfricatā patient̄ naribus super tene. ¶ Uł eius succo naribus imitte. Cultellum quoq̄ ligneū int̄ dentes appone. deinde ꝯ fino balsamo pallatum semp ꝯfrica. ¶ Nares item ac pł̄sātes ī tpib° ueās. Solz. n. ī b statim ꝑoxismū pellere ac eum multum retardare ut expiētia didici. ¶ Et si balsamū nō habueris palatum ac liguā cuz fino mitridato. āt tyriacha seu suco rute confrica. ¶ Sed ubi ꝑ ista patiēs surgere nequiret sternutationez audacter cum pipe seu elleboro albo. aut quouis alio ꝓuoca. ¶ Id tn̄ ī pricipio nequaquā facias. ne ex illa forti motione materia sursum repet. ¶ Dicunt quidā ꝙ si ī patiētis auribus ter deuote īfrascripta dixeris epilēticus illico surget. ¶ Gaspar fert mirrā thus melchion baldasar auꝝ. ¶ Uel ter dicat̄. orem° preceptis salutaribus moniti. ⁊ c̄. cū toto pater noster. ¶ Sed ad sacram medicinā ueniēdo. dicunt quidā ꝙ si a uena auris sāguis extrahat̄ ⁊ ex eo os patiēt̄ illiniatur. mox a ꝑoxismo surgit. ¶ Et si dū sic stupidus manet. tres illi° sanguinis. ʒ. potui dētur. cadit postea nūq̄z. Sed de loco extractiois sanguinis ē inter quosdam differētia. quia dicūt quidam ꝙ nō ab aurib°. sed a police pedis dextri san. extrahi debet. ¶ Item cum epilēticus ceciderit canē unum statiz īterfice. ⁊ fel patienti quo qūo poteris tribue. ¶ Item si is qui primo casum uiderit in proprio sotulari mixerit ⁊ postea agitauerit ac si eum lauare uellet deinde urinā illam cum sotulari illo potui dedrit liberabit̄ ex toto. ¶ Alii per dorsum ranā scīdunt ⁊ extractum iecur ī folio caulis inuolutū desicāt ⁊ puluerē faciunt quez cum uīo optimo potui tribuūt ꝑoxismāti ⁊ si uice prima nō curatur ī uenturo ꝑoxismo idem faciunt. mirātur quidam dico putātes se ꝑhos ꝙ illa passio ꝑ descripta debeat amoueri. pro quo scito quod nulla uenenositas a calido frigido sicco uel humido solum pellit̄ sed est necesse ut aliqua qualitas occulta huic uēnositati ꝯtraria ī repellēte reperiatur. ¶ Cum ergo epillēsia ratione uenenositatis ꝓducatur. necesse ē pellētem eā oppositā illi qualitatē occultam aliquā habere que ī iecore rane. sang. canis. uel ī urina hoīs. seu ī aliquo alio īesse potest

¶ Quot enim propetates rebus insunt que adhuc nobis existunt icognite. Sed dices cur primā ergo urinam ponis i subtiliari cur istas cerimonias adiūgis. videlz qui pmo casum uiderit sic faciat. cur non omnes alii h faciant. ¶ Et tu debes respōder q hoc fit ut illi medicine quecunqz illa fuerit. maoir fides attribuatur. ¶ Quāto. n. infirmus maiori cum affectione medicamia sumit. tanto auidius natura illa recip ꝛ multo meliorē ceteris pibus operationē efficit. quā si cum illa affectione nō recipet. ¶ Et hic ē q tot cerimoias i medicia facimus Nam pillulas i dispari numero exhibem. Cū ul'gares putēt eum numerū mlto pfectiorē q̄z parē. vñ pl'imi. si pill'as. vi. z. unius sumerēt putarēt eas nihil operari propter quod idubie multo meliorē opationē. v. eiusdez pōder faciēt i eodē q̄z sex. putarēt eos nihil operari posse, ppter q in dubio multo meliorationem operationē. vii. eiusdem ponderis facerent i eodem q̄z. vi.. ¶ Omēs ergo egritudines uenenositate participātes melius per talia nō sic coiter nobis nō ceremonias qbusdam adiunctis curātur. q̄z aliter. ¶ Si qua i hoc meo opusc'lo deiceps ad modum uetulaꝝ ꝺscripsero pēsa non ab re me hic illa descripsisse. naz et si tibi forsan precātatioēs appareant nihil tamen ē sine ratione positum quaz tibi ubi opus esset ex pricipijs naturalibus assignarem. ¶ Sed cū hoc sit phi ꝺclarare huic meo opusc'lo esset ptinēs

¶ Quintum cap^m de sex reꝝ ñ naturalium in cura epilensie obſuādo regimine

Q Uid i poxismo agēdū sit i precedenti capitulo te scire feci nunc autem ea describere sup est que quietis tempore sunt fiēda quē quoqz epilensiam curabilem raciciter extirpēt l' saltē incurabilē rabiē mitigēt ul't eni sereissiūs ypo. illo afforismo epilenticorum uero iuuenibus et c̄. q etatum mutationes temporum locorū ac r̄giminis quā maxime in curis epilēticoꝝ conferant ex quibus satis patet huius egritudinis intentio curatiua. Sed ut ad actum practicum condescendā cū h passio sepi' a fleumate. quā aliis ab humorbus perueniat ab illi' cura pncipium sumam a regimine rerum sex nō naturalium principiando. aerem igit' calidum et siccum fac ut inhabitet qui sit a a fumo et maxime carbonum a uento a nebl'a a puluere a fetore a radiis lunaribus atqz solaribus expeditus. Sonos acutos sonos uarios ac d[illegible]ates t̄ribiles quoqz et omnes strepitus aufugiat. ¶ In girum uoluentia coreas itē res pfundas ac splendoris excellentis non inspiciat neque obscura nimiū loca. odores omnes fetidos uitet nihil excellentii amaritudinis gustet a tāgibilibus uelocis et acute impressioīs se custodiat.

¶ Somnuz diurnum uitet nec in reumatica camera dormiat mediocriter caput suum cohopertum teneat. ¶ Sit cena leuis postquam ire dormitum tardet. nec unquam post eam bibat. timorem tristitiam irā ꝛ omnia excessiua aīme accidentia omnino uitet coitum quoque nisi iuuenis sit bene robustus q assuetus fuerit coitui. is enim interdū coire potest ne nimiam ppter retētionem spma i uenenū ꝯuerter̄t. exercitiū tpatū cum dignis horis quam plurimum sibi laudo. sed caueat ne sup flumina uadat nec uillam que sit conuicina fluminibus inhabitet. ¶ Fricationes item anteq̄z surgat ꝯueniūt q̄ parit' p' quā surrexerit

tonso capite leues fiant. nec manū ī con
fricando circuat. ¶ Et idē fiat de pec
tinatione nā si ob hoc aliqualis agitatio
in spiritibus fiat tū ꝑꝑ apritionē poro
rum fumi liberius exalant et ꝓpter hoc
maius iuuamētum. quā ex agitatione il
la nocumētuꝫ sequitur. ¶ Sobrie sēp
uiuat, famē quoque nequaq̄ꝫ tolleret. sꝫ
extraordinarie ne comedat. neque bibat
ꝙ uentris habeat beneficium omni die
ꝓcuret. ¶ Et si natura nō fecerit cliste
re aut suppositorium comune fiat. alias
cum describēdis inferius pil'lis se iuuet
¶ Quātum ad potum et uinum potissi
mum in epilēsia cerebrali ꝓhibet'. cui⁹
loco aquam laudāt auctores ꝯ qua paꝝ
h̄be ysopi ac mellis bulire ꝑmittat' pluri
mu[illegible] ī hac passione a mesue cap⁹ ꝓ
prio co[illegible]at' ysop⁹ ¶ Et scias ꝙ per
annuꝫ integrum ut inquit Ras ñ dꝫ epi
lētic⁹ sīplicē aq̄ꝫ biber̄ Sꝫ si uiūꝫ biberit
sit ꝺbil' seu ualꝺ līphet' optīe ne sua po
tentia cerebrum ꝑcutiat. ¶ Et hāc ob
causam semꝑ ī fine pastus aliquot cōian
dros prepatos māducet. quos bñ masti
cet. uel paꝝ diacitoniten de zucharo sīe
speciebus sumat. sꝫ post illa nihil bibat.
¶ Nam talia fumoꝝ ascēsum ꝓhibent
quod ē ī casu illo maxīe perqrendū. Et
ideo Rasis ⁊ ātīquoꝝ aliq laudāt cum
pane grana coriādroꝝ misceri. quia ut
īquit uapoꝝ ascēsum ꝓhibent. ⁊ c̄. oēs
aues aquaticas uitet. ⁊ omnē pōcinā cā
nem agninā. bouinā ⁊ omniū animaliū ī
teriora preter galloꝝ testiculos gallīa
rum epā. ac ipsarum cerebra. ¶ Caro
autē uulturis ⁊ yrundinis comesta a ꝓ
prietate ualet. ac caro lupi ac porci uel
porce qui unicus ī uno partu nascitur.
¶ Et Auic. carnes siluestres porcoꝝ
omnia ī patella frixa ⁊ maxime oua.
¶ Pisces quoqꝫ q̄ꝫ maxīe tencham āguil
lam ⁊ ceteros uiscosos dimittat. ¶ Qꝺ
si de petros lucis seu truitallis uel de a
que dulcis apud nos comuīter laudatis
māducauerit ne sint frixi ⁊ maxime in o
leo nucum ut ī pede mōtium ⁊ ultra mō
tes comuniter fit. ¶ Caueat omē fercu
luꝫ de pasta. ac caseatum uitet. ¶ Lac
item omne preterq̄ꝫ eque. quod ferūt a
liqui a ꝓprietate epilēsiam curare. deui
tet quoqꝫ cepe alleū porros caules. ⁊ in
ter cetera apium ꝙ non solum eius coē
stionē sed sola uisiōe epilēsie poxismum
īducit. ¶ Ex fructibꝫ ficus ꝯueniūt. sꝫ
ceteri uitādi sunt. ⁊ q̄ꝫ maxime nuces ⁊
auellane sed si de piro uno aut de po
mo. depressionis uapoꝝ aut laxiuie grā
in fine past⁹ manducauerit ꝯfect⁹ anisis
corrigant'. ¶ Et sic habes sex rerū nō
naturalium regimē quo nutrix etiam si
epilenticus lactās fuerit gubernet'.

¶ Sextum capl'm de mō materiā epilē
sie que siue qual' illa fuerit digerēdi eua
cuandi quoqꝫ.

Quantum ad medicinalia que
lactāti fienda sunt. īferius nar
rabo ad grādiores ergo ueni
ēdo mēti semꝑ habeas a quouis mēbro
epilēsia ueniat in omnibꝫ que ad ītra su
mūtur aliquid quod caput respiciat. ꝙ
illi quoqꝫ uenenositati resistat apponer̄
mādans tamen mēbrum obliuioni ñ tra
das. ¶ Sed de hiis omnibus ꝺo duce
te copiosum faciam. ¶ Et ad materiā
fleumaticā prīcipium sumēs eaꝫ sic pri
mo digeras. ℞. oximell' squilitici ꝺscri
ptione democriti. ℥. ii. ß. sirupi ꝺ ysopo
. ℥. i. aque herbe peralis. ℥. iiii. aque y
sopi. ℥. ii. misce ⁊ si libet ꝓ duabꝫ uicib⁹
clarificetur. ⁊ cum nuce muscata paꝝ se
minis peonie addēdo aromatizet'.

Sz nota ꝙ illa herba palisis epilēsie q̄z maxime ꝯuenit ⁊ ē herba que ī ortis ꝑ totum ānum reperitur. ⁊ est appellata a uulgaribus herba sancti petri. ¶ Sz nōnulli Apothecarii herbam quādā cuius folia foliis gallitrici assimilātur. pro herba palisis capiūt. ¶ Nam cum illa ī prīcipio ueris primo flores emittat a nōnullis primula ueris nūcupat̄. unde ꝓ pt̄ q⁹ sdā sinoīmizātes q dicūt hbā palesis ꝑmla ueīs ⁊ hbā sci petri idē hāc forsan ꝓ illa acceperunt quare et ē. ul̄ aquarū prescriptarum loco. vi. infrascripte decoctionis. ℥. accipe que. ℞. ysopi. M i. ſ. herbe palesis timi epitimi sticados añ. M. ſ. passularum. ℥. i. fiat decoctio in cuius fine thimus et epithimus apponatur ac si magistralem sirupum facer̄ uolueris. ℞ ysopi. M. i. ſ. rute origani florum sticados bethonice calameti saluie thimi herbe palesis. añ. M. ſ. radicis yreos radicum peonie aristologie rotunde uisci quercini añ. ℥. ſ. se. siselos. ʒ. ii. passularum. ℥. i. fiat decoctō cum. lb. iii. mell̄. et. lb. i. aceti squillitici fiat sirupus. qui cum nuce muscata et se. peonie parum aromatizetur. De quo: ℞. ℥. iii. ſ. et cum prescriptis aqs ⁊ decoctionibus pro uice misce mat̄ia digā pillularum cochiarum descriptōe almā a. ʒ. i. usque ad. ℈. iiii. paciēti tribue.

¶ Ul̄ facias sic. ℞. cinamoī assari carpobalsami croci spice xilobalsami cassie lignee rosarum ru. squināti se. peonie. an. ℈. i. radicuz brionie. ℥. ſ. coloquītide sticcados añ. ʒ. iii. agarici. ʒ. ii. turbith ʒ. i. diagridii. ℈. iiii. aloes. ʒ. ii. fiāt. pill̄e cum sirupo de ysopo doſ est a. ʒ. i. usqz ad. ℈. iiii. in formam potabilem. ℞. agarici. ʒ. ii. salis gēme. ℈. ii. ℥℥. sticadoī añ. ʒ. ſ. Infundantur in aqua lactis oxs mellis squilitici addēdo. ℥. i. et horis. xii in infusione dimissis fortī fiat expressio quam potui dato. ¶ Uel huius loco. ℥. ſ. yeralogodion. cum uino calido distemperatuz dare potes. ¶ Et est huic casui maxime ꝯueniens. Sic et illa Jeragalieni in qua colloquītida ingredit̄. cuius dosis sit. ʒ. ſ. cuz uino. et cetera

¶ At si solutiuam ꝯfectionem a ꝓpriatā haber̄ hbz. ℞. agarici. ʒ. iii. turbith ʒ. i. ℥℥. ℈. ii. diagredii salis gēme añ. ℈. ſ sticados se. peonie. añ. ℈. ii. paste radic̄ yreos. ℥. ſ. zucari albi. ℥. iii. fiat in morsellis confectio. de qua. ʒ vi. exhibe

¶ Euacuata materia diebus quatuor continuis mane stomaco uacuo tale fiat caputpurgium. ꝙ ℞ maiorane. M. i ſ. rute M. i. i. l̄. i. ſ. aque ad cōsumptionem tertie partis buliāt. de qu[illegible] [illegible]stea accipe. ℥. iiii. succi radic. yreo[illegible] ℥. ſ. uel succi blitis. ℥. i. ⁊ fiat caputpurgiū:

¶ Uel facias sic. ℞. succ[illegible] blitis. ℥. i. succi rute. ℥. ſ. mell̄. ℥. vi. simul calefiāt ⁊ ꝺ eo tepido caputpurgiū fiat. uel ex solo maiorane seu rute succo uel ex solo puluer̄ radicis peonie uel ex uno grano mumie cum aqua maiorane fiat. ¶ Ferunt nōnulli quod fel lupi comusto ī prīcipio ⁊ in fine mēsis naribus īpositum epilensiā sanat. ¶ Uel facias gargarisma īfrascriptuz. quod ℞. ysopi maiorāe sticados calamenti. añ. M. ſ. radicum peonie. ℥ ſ. se. sinapis. ℥. i. conquassent̄ ⁊ fiat ꝺcoctio de q̄ ℞. ℥. vi. oximell̄ sqlitici. ℥. ii. misce ⁊ ex illo gargarisma fiat. ¶ Uel fiat masticatio talis. ℞. piretri. ʒ. i. siāpis. ℥. i. ſ. saxifragie. ʒ. ſ. cum cera misce ⁊ ad auellanaꝝ quātitatem fiāt formule uel cum solo piretro mastice ⁊ cera idē fiant. ¶ Si autem melancolia in causa fuerit tu eam sic digere. ℞. oximell̄ sqllitici. ℥. ii. sirupi de fumo terre. ℥. i. ſ. aque buglosse aque absinthii aque fumi

terre.ʒ.ii.misce pro uicibus duabus ⁊ cum nuce muscata ⁊ paꝝ se.peonie eū aromatiza.⁊ totiens dabis ꝙ materia digesta sit. ¶ Uel loco aquaꝝ p̄scriptarū ℞.aque decoctionis ifrascripte tātundem.que ℞.ysopi.M.i.thimi epithimi florum boraginis florum lupuli.añ. M.ſ.passularum.ʒ.ſ.fiat decoctio de qua prescriptaruʒ loco utere. ¶ Materia digesta sic eam educas ¶ ℞.pillularum cochiarum almansoris pillularū de lapide lazuli:añ.ʒ.ſ.Et si potioēʒ uolueris infunde agarici .ʒ.ii.ut. supra de quo expressione facta adiūge ꝯfectōnis amech.ʒ.j.et fiat potus. ¶ Hiis factis opus ubi sit caputpurgiū uel gargarisma.ut supra face. ¶ At si epilēsia a sanguine prouenerit et etas et c̄. consēserit in saphena primo successiue in basilica de hinc in uenis līgue flobothoiā fieri iube non eadem hora sed diuersis ¶ Nam si magna repletio affuerit sanguinis mane in saphena et in sero .uel sequenti die in cephalica .et successiue il linc ad tres dies uel quatuor in uenis lī gue. ¶ Sed ubi tanta sanguinis quātitas non affuerit cephalice flobothomia solum sufficiat ubi uō aliō flobothoiaʒ ꝓhiberet si magna habundantia eet pᵒ super nates.et de hinc super spatulas ꝯ scarificatione uentosas apponi iube. ¶ Quod si tanta non fuerit sanguinis copia super spatl'as uētose solū sufficiūt hec enim quo ad materie sāguinee euacuationē sufficiunt. ¶ Peccans aūt colera taliter degeratur .℞.oximell' simplicis .ʒ.ii.oximell' squilitici.ʒ.i.ſ. aque endiuie.ʒ.iiii.aque lupulorum.ʒ.ii.fiat pro duabus uicibus et scias ꝙ oximel squiliticum ꝙ in epilensie cura ponit' ō mocriti descriptione esse debet digesta materia pillularuʒ agregatiuarum. ʒ.i. exhibe. seu infrascriptam infusione que ℞.ʒ.ii.spice gra.ii.se.peonie sticados añ.ʒ.ſ.infundantur in aqua lactis uini albi parum addēdo et horis.x.in infusione dimissis fiat expressio fortis cum q̄ misce cassie uel māne extracte cū decoctione infrascripta que ℞.sticados capillorum ue.florum borag.buglos.uiol' añ.M.ſ.prunoꝝ numero .vi.tamarindoꝝ.ʒ.ſ.thimi.M.i.fiat decoctio ꝯ q̄ cassiā uel mannam extrahe sirupi. uiol'. postea addēdo.ʒ.i.⁊ fiat potus. ¶ De illaꝝ materieꝝ digestiuis ō solutiuis ēt me sic leuiter expediui cum supra ī cura doloris capitis a quouis humōe fiat tā digestiuorum q̄ʒ solutiuorum.que hiis humoribus ⁊ in hoc casu cōueniunt copiam īuenies.ubi ergo opus fuerit succursum ab illis pete. ¶ Sed quia sāguinea ac colerica epilēsia raro ymo rarissime eueniūt pro materie digestione ac euacuatione que dicta sunt tibi sufficiāt. nam quātum ad cure complemētū illa solum sufficiūt que omni epilēsie a propetate ꝯueīunt.de quibus te īfra deo duce copiosū faciā. Laus deo.

¶ Septimñ caᵐ q̄ radicitus epilēsiā curabilē omnē sumpta īteriᵒ extirpāt.

Restat aliqua nūc scribere quē hanc malignam passionē extirpāt. ¶ Et ab ea que a fleumate ꝓueīt principium sumens scōm doctrinam prehabitā ipso fleumate euacuato.caput purgia seu gargarismata īterdum ut supra fieri iube. ¶ Et si īfirmᵒ leuiter euomeret.semel āt bis in mense cum aqua raffani ⁊ oximelle simplici uel squillitico ut uomat facias. uel accipe aque raffani.ʒ.iiii. succi radicum mediani sambuci eum superius excortican

do.ʒ.ß.misce ⁊ sumpto cum cepis alleo piscibus salsis et aliis huiusmodi incisi uis prandio uomitum ꝓuoca et cum uino calido postea dentes ablue. ¶ Et idem si melancolia in cā foret facer̄ potes.una preterea ex infrascriptis pill̄as que satis grosse fiant.ꝑ horas duas añ cenam uel ante prādium omni die suāt uel de quatuor in quatuor. tres.

¶ Ut ℞.cinamomi assari carpobalsami ozimi gariofilorū.ʒʒ.ligi aloes cassie lignee squinanti croci xilobalsami añ ℈.i.se.peonie.℈.ii.macis.ʒ.i.sticados ʒ.i.ß.agarici.ʒ.ii.brionie.ʒ.iii.aloes.epatici.ʒ.ii.ß.cum sirupo de sticados cōfice pastam ex qua cum opus fuerit. forma pillulas et illa pasta usque ad tres annos ī perfectione ꝑuabitur.qʒ duob⁹ trāsactis mēsibus quā in prīcipio meliō existit. ¶ Et ille pillule in epilēsia quoque melancolica cōueniunt semel itē ī ebdomoda.ʒ.ii.tyriace fine aut mitridati fac in aurora recipiat ul̄ hora tali ꝙ ea sumpta aliquātulū dormire queat ul̄ tyriache loco mxture infrascripte.ʒ.ii.exhibe. ℞.tyriache fine.l̄.ß.pul̄.radicū peonie.ʒ.ß.pul̄.s.peonie.ʒ.ii.herbe ysopi.ʒ.i.ß.incorporentur siml̄ oximell̄ sqlitici ut it̄uʒ ad formā tyriace deueīat paꝝ addendo. ¶ Cum ergo patiēs dōmituʒ iuerit.ʒ.i.ꝯfectionis de musco dl̄cis diebus interpollatis accipiat sane qr cura ꝫ nisi tꝑe lōgo ñ perficitur.esto infirmus ad huc libum se putaret. tā descriptum quam describendum regimen per annum integrum ad minus obꝑuet

¶ At quia supra dixeraʒ passionē hāc ꝓpter uenēositatem q̄ ꝓuenit ꝑ res q̄ꝝ ꝓprietates non sic nobis sr̄ cogite curari plurima quam ab extra ꝙ ad ītra cōueniunt.scribere disposui. ¶ Et a uegetabilib⁹ īcohādo plurimum ualere q̄ sequūtur ab antiquis compertū est. ut uisc⁹ quercinus pentafilon radices peonie ac eius se.gentiana.armel.et non ē oculta ut ñnulli sinoīmizātes ponūt. sʒ est species cuiusdam ruthe siluestris lig^a passar̄a palma xp̄i se.agni casti.poliū mōtanū borago radices aristologie rotūd̄ piretꝝ se.betobīce herba carui agr̄ste siseł̄os pulegiū rosmarin⁹ ruta saluia sticados thimus et polutricum

¶ Quod enim uis illorum puluerizatū stomaco uacuo.cum uino sumi potest.

¶ Sed politricum comuīter cum oratioē dñica dat̄. ¶ Peonia uero cum uīo d̄coctionis arthemesie. ¶ Gentiana cuʒ succo saluie.. Ex rutha marubio ⁊ herba palef̄ succus extrahitur.qui cum melle datur.piretrum ad modum.ʒʒ.cenditi preparet̄ ⁊ ex boragine fit succus. q postea iulipizat̄ ⁊ ꝙuis illorum d̄deris fac ut per mēsem continuet̄. ¶ Ex hiis que dicta sunt diligēs medicus non solū pul̄.sed sirupos decoctioēs seu confectiones ellectuaria suo modo ꝯficere poterit.sed de hiis particularius īfra.

¶ Nunc de mīeralibus ē dicēdum. ⁊ sunt lapis yridis.lapis iudaicus.ātimonium spuma maris lapis yrundinis qui ī uentre yrundinis pullorum reperitur.quia luna crescente scīde yrundinis pullos ⁊ quos reperies rubeos ī stomaco lapid̄s reserua ⁊ ꝙuis illorum pulueriza. ⁊ cū uino potui prebe. ¶ De hiis autez que sumūtur ab animalibus sūt uermes terr̄stris stellio mustella talpa cuculus.

¶ Accipe ergo quem ex istis libuerit ⁊ totum ītegrum ī furmo desicari ꝑmitte.taliter scilicet ꝙ īde puluis fieri possit.sed ne ad carbonis formam deducatur caue.⁊ illum puluerem cum uino dabis.

¶ Uel in suis cibariis utere. ¶ Et legi in quodam libro de proprietatibus ani

maliuz. qui intitulatur rasi. ꝙ cuculus i hoc magnaz habet ꝓprietatem. quia in epilensiā semel omni mense cadit.

¶ Et sicut reubarbaꝝ ad se coleram a ꝓprietate trahit ita cuculus maṫiaz q̄ epilensiam efficit. ¶ Et subiungit ꝙ capt cuculi super se portatum non sinit epilēticum cadere. ¶ Quātum uō ad animaliū ꝑtes ualet ifrascriptoꝝ sāguis ut sāguis agni albi, asini primo ꝑtu nati mustelle testudinis nemoralis, leporis, ⁊ uulturis, san. agni ⁊ asini cum uino datur. ¶ Mustelle cū aceto testudis q° libuerit modo. ¶ Ex sanguine uero leporis ꝯspetieb⁹ fit artocrea que ifirmo ad mādūcādū datur. ¶ Sanguis uulturis d̄siccatur. et cum puluere sui iecoris cū oximelle sq̄l'. datur. ¶ Ex cerebellis ꝯueniunt cerebrum corui parui damnl'le ursi et mustelle et ex quolibz illoꝝ fac pl' uerē quez cum aceto dabis. ¶ Ex cordib⁹ conueniunt. cor yrundinis uulturis hyrci lupi simię et mullę cor yrūdis ita caliduz trāsglutiatur. ¶ Comesta tamen omnia illa prosunt. ¶ Sed ex eis comunit' fit pl'uis qui quouis modo ualet. ¶ Ex epatibus ꝯuenit. epar asini lupi aquile muli et uulturis ista epata comesta uz ipsorum pul' quo quomō dederis. uerum epar aquile pulueriza tum cum ꝓp̄o sāguine eius ac melle datum efficatius operatur. ¶ Ex fellib⁹ sunt' fel agni albi ursi et lupi et illa cum melle dent'. ¶ Ex testicul' sr̄ testicl'i apri uerris arietis ⁊ galloꝝ comesti ualēt sz ex eis comuniter fit puluis. ¶ Et q fit ex testiculis apri cum aqua dat'. ¶ Ex testiculis arietis cum lacte eque. uerris uero cum lacte scrophe ⁊ galloꝝ cum aqua ⁊ melle. ¶ Aliqua sunt ex animaliū partibus quibus nō nisi in formā pulueris uti possumus. ut ē cinis ungularuz asini cornu cerui cranei hominis sed prouiro masculi craneum accipias. ⁊ ꝓ muliere femine. ¶ Et cinis testudinis nēoralis cineres isti cuz uino dātur. ¶ Ex stercoribus cōueniūt stercus pauonis ⁊ ciconie. ⁊ ꝙuis illorum cū uino uel melle dabis. uriaz apri cuz lacte eque dabis. ¶ Ex coagulis ꝯuenit coagulum leporis ⁊ capreti ⁊ talia cum uīo ul' aqua ad quātitatem ciceris dantur. ¶ Ex equis ualēt additamenta que sup ipsorum crura nascuntur. ¶ Item cū nascitur equ⁹ super eius fronte stella quedā existit. q̄z equa statim lambit. ¶ Sis ergo presto ad eam habēdū. Item cum equa parit. eius pullum post horā. uel ifra breue tem p⁹ quo quō frustrum ad formā splenis porci ꝑ nares emittit quod equa statim lambit. ¶ Si ergo ista habere cupis. auisatus esto. quia nisi presto affueris illa equa deuorabit. ex quo ergo uis illorum puluerem facias de quo cum uino potui dabis. ¶ Oua corui comesta ualent. ¶ Puluis uero factus ex omnibus interioribus canis. ut est epar cor splen. ⁊ cū uīo quoqz det'. ¶ Plura ex istis sunt que si i habundātia haberi nequeunt secundum eoꝝ duratioēz uti poteris. sed hiis quoꝝ copia tibi fuit per ꝯtinuum mēsem ad minus utere. ueꝝ si ꝯquo predictoꝝ uolueris yrūdinis pl'uerem cōmiscueris ualebit plurimum.

¶ Ualet item si quoduis predictoruz cū oximelle squilitico dederis et si secuz ut facilius laberentur paruz aque primule ueris adiungeres. nihil supra. ¶ Simplicia que epilensie conueniunt plurima tibi descripsi. sed ex quibusdā ipsorum cōmixtioēs alique fiunt que in casu illo mirabilem effectum inducunt. ymmo diuinum. quaruz prima ¶ ℞. pulueris cuculi pulueris yrūdis cieris ūgulaꝝ asini

cineris cranei hominis masculi pro mas
culo ⁊ c̄.añ.ʒ.ii.se.bethonice se.agni ca
sti se.ruthe palme xp̄i uisci quercini spu
me maris sticados lapis yridis.añ.ʒ.i.
se.peonie.ʒ.i.ſ.rad̄ peonie.ʒ.iii.fiat pul̄
cuius medium coclear mãe stomaco ua
cuo dabis. ¶ Et si ex illo pl̄uere cõfec
tionem prediligeres. ¶ ℞.pul̄.prescri
pti.ʒ.i.zucari albi.l̄.ſ.dissoluat̄ zucaꝝ
cum aqua primuleueris.⁊ fiat ĩ morsell̄
confectio.cuius dos mane stomaco ieiu
no sit.ʒ.ſ. ¶ Scito tamen quod esto.ʒ
i.specieꝝ pro.l̄.i.zuchari.comuniter cõ
sueuerit apponi.tamen tam de istis quã
de ĩfrascriptis pro l̄.i.zuchari audacter
ʒ.ii.impone.quia magis erit confectio
uirtuosa et delicata satis. ¶ Et bene ĩsu
per nota quod peonia teste thesalo ĩ su
is de ꝓprietatibus.xii.herbaꝝ luna cre
scẽte crescit.⁊ decrescẽte decrescit.ũde
ipse ⁊ ãtiquoꝝ aliqui expimẽto didicer̄t
quod ipsa collecta luna crescẽte egritu
dines quibus appropat̄.adauget.⁊ de
crescẽte minuit. ¶ Ex quo ĩfero.quod
ĩ epilẽsia tam radix q̄ʒ semen luna decre
scente colligi debeãt. ¶ Quid ergo mi
rum.⁊ si Gal̄.⁊ aliqui ĩterdum eam ua
lere compierunt.⁊ interdum nequaquã.
¶ Puluis alius in hoc casu diuinus.
¶ ℞.cineris cranei cineris ungularũ
asini.añ.ʒ.i.seminis peonie.ʒ.ii.fiat pul
uis.quo ut supra utere.⁊ si libet de eo ꝯ
fectionem face. ¶ Ali⁹ itẽ optim⁹ ℞.cie
ris cranei.ʒ.i.pl̄ueris uermiũ terrestriũ
yrundinum.añ.ʒ.vi.se.peonie.ʒ.ſ.⁊ fi
at puluis. ¶ Uel ad alembicum ꝓut in
fra facias.accipe yrundinum partes.vi
castorei partem.i.Conq̄ssentur et cũ ac
ceto simul impastentur ex q̄bus aq̄ʒ ad
alembicuʒ extrahe. Cui⁹ dos sit unum
coclear stoãco uacuo. ¶ Confectõ al̄a
in hoc casu singularis. ℞.succi herbe
palesis.l̄.i.succi rute succi marubii.añ.l̄
ſ.zuccari albi.lb.i.ſ.cuʒ succis istis zuc
carum dissoluatur postea decoquãtur
et cum infrigidari inceperit infrascrip
tos pulueres adde. ℞.cineris cranei
cineris ungulaꝝ asini añ.ʒ.vi.pl̄ueris y
rundinis pulueris cuculi coraloꝝ ru.
pulueris lapidis yridis palme xp̄i.añ.ʒ
i.radicis peonie.ʒ.ii.ſ.se.eius.ʒ.i.ſ.fi
at puluis quem cum zucaro iam dicto
misce et per bolos.ul̄ in opiatoꝝ sõmaʒ
cofectionem fieri facias. ¶ Uel alit̄.
℞.r̄centẽ rutã q̄ʒ cultello t̄re et d̄ ea ac
cipe l̄.i.mellis.l̄.ii.et eo modo q⁹ fit sal
uiata decoquatur.ꝯqʒ infrigidari inci
pit adde pul̄.ĩscriptos. ℞.cinamomi
electi.ʒ.ii.ſ.nucis muscate.ʒ.iii.ãbre.ʒ
ſ.se.peonie.rad̄ eius añ.ʒ.i.ſ.cĩeris cra
nei cineris ungule asini ana.ʒ.ſ.pl̄
ueris cuculi.pulueris yrundinis añ.ʒ.
ii.fiat puluis qʒ ꝯ prescriptis misce et fi
at electuarium dos sit ad castanee quã
titatem mane stoãco uacuo. Multum
sirup⁹ squille in hoc casu ab auic.comẽ
datur.quem sic fieri iubet. Squillam ĩ
uitreato uase de terra cũ melle repone
et cum corio uas illud stricte ligetur.⁊
diebus quatuor regnante canicula ĩ so
le dimittatur de hinc totum exprime ex
pressionẽ illam ꝯ melle sirupiza. cuius
dosis sit singulo mane coclear unum.
¶ Alii de squilla sic faciũt. ℞.squillas
quot libet et eas cuʒ ligneo pistello ꝯt̄e
deinde tantum mellis superpone.ꝙ co
operte maneant de hinc canicula r̄gnã
te diebus q̄nquaginta in sole continue
dimittantur et cuʒ spatula lignea quoq̄
die misceatur et si citius necessitatis cã
id facere uelles uas super cineres cali
dos pone quos continue permisce hui⁹
confue singulo mane.ʒ.ii.exhibeãt ue
ruʒ gustui multũ displicent qua ex re tu

is cum ꝯfectionibus quādoꝯqꝫ libuerit poteris ꝯmiscere ꝙ bene laudo. et cum hiis maxime que cum melle fiunt tā pul'. prescriptos quam confectiones in hoc casu mirabiles adinueni. ¶ Sed tu ipe ex simplicib' prescriptis qꝫ magis placet elige et tuo mō ꝯfectioēꝫ face. ul' ad alembicum aquas si libuerit extrahe

¶ Nunc autem secreta quedam inscriber̄ libet. quorum primum. accipe cuculuꝫ et uiuum cum plumis in rudi olla r̄pone que sigillata in furno donec ex eo pl'uis fieri possit dimittatur et cum dormituꝫ infirmus tuus iuerit ad quātitatem aul' lane cum. ℥. ii. aque primuleueris det'.

¶ In fine uero cene super asso pāe ī uino remolito de infrascripto puluere ponat. de hinc uipam illam māducet nihil tamen postea bibendo. ℞. mirre mast' thuris añ. ℥. ß. zucari. ℥. ii. pannoꝝ auri numero. xx. et fiat puluis. quo ut est dictū ut̄e ⁊ h̄ dieb'. xxx. ꝯtiuis fiēdū est:

¶ Quantum tamen ad purgatioēs ⁊ r̄gimen ut in precedenti dictum est fiat,

¶ Secretū aliud quo quidā mirabilia faciebat ¶ Accipe se. peonie luna decrescēte collecta que nūquam terraꝫ tetigerit et puluerizentur et cum uespertilioīs sanguine pil'las ad quantitatem cice. ꝯfice ō quib' tres cum iuerit dormitū per mensem infirmo tuo prebe ¶ Aliud fac ex costa sinistri lateris suspēsi aut decolati hominis pul'. de quo cū succo primuleueris oī sero ꝑ mēsē ītegrū īfirō tuo p̄be

¶ Octauū ca^m de ap,ꝓpat' que ī cur a ꝑ poplesie ab extra ap,ꝓximāt'.

AB extra iuuātia quoque plura sunt. ut ē zona corii lupi super carnez nudā delata. ac zona pell' front' asini in capite supportata

¶ Rutha uero contrita odoret' ꝑsepe parit' uero ⁊ thimus. ¶ Uel tale pomū conficias ℞. radicē peoīe pl'uerizet' sb̄tilissiē ⁊ cū storace liqda eaꝫ ī forma pomi r̄ducas ꝙ sepissime īfirm' tu' odor̄t.

¶ Infantes uero talia ad collū deferāt ut illoꝝ odor ad nares transeat. ¶ In illo item casu suffumigia nōnulla laudātur. ueluti facta ex mēbrana que est sup pulluꝫ asine cum nascit'. uel ex peonia. l' ex blaca bizātia seu ex ambra cuꝫ osse ō corde cerui mixta. plurima itē reperiūt' que super se portata multū ualēt. ueluti radix piretri ad collū. uel radix peonie tempore cōgruo collecta. uel accipe se. eiusdem ꝙ semen nūq̄ꝫ terram tetigerit. ⁊ per diem cū sua nocte ī sāguine uespertilionis ea dimitte. ¶ Exsiccata uero ī cōio uituli. āt cerui alligari facias. ⁊ talia īfirmus ad collū portet cōtinue. l' pōtet smeraldum seu aliquē lapidem uel corallum. ul' yrundis lapidez. qui terrā nūq̄m tetigerit. ⁊ is ī cerui uel uituli corio īuoluatur. de hinc sinistro lacerto ꝯtinue ligatū deferat. ¶ Et idem ō celidonio facias. sed sub ascella sinistra portetur. ¶ Fiūt item anuli quidaꝫ. accipe ō umbilico puelli nouiter nati ⁊ ī āulo auri eū include smeraldū uero desuper.

¶ Uel facias sic. accipe de pilis canis albi cum modico peonie radicis. ac radic̄ piretri. ⁊ illa ī anulo aureo īcludātur. smeraldus uero desuper. ⁊ fiat anulus bene politus. ¶ Et si super hos anulos īfrascriptum feceris. ¶ Gaspar fert mirrāthus ⁊ c̄. ¶ Fertur. n. ꝙ prescript' uersus super se portatus epilēticū cadere n̄ sinit. Hii anuli ī digito uel ad collū portati ualēt. ¶ A quibusdā cū cetera non ꝓsunt actuale uel potētiale cauteriū pl'imū laudatur. quod ego pariter laudo.

¶ Et si feceris per ānum foramē illud ap

tum detine. nã sup cõmissurã ĩ medio de potẽtiali cauterio de peste ĩ cura bubonis descripto pone. ¶ Et amota escara pill'am ex ligno edere factã ĩ foramĩe illo ꝯtinue deferat. ¶ Caulis uero foliũ ãt ꝯsimil'is desuper. ¶ Si eniz hoc feceris maligna bene esset epilẽsia. que prescripto obseruato regimine ĩfirũz ñ reliq̃ret

¶ Nonũ ca^m d̃ ei^9 cura epilẽsie q̃ ꝑ coĩtatẽ alioꝝ m̃broꝝ cãtur.

Ubi a stomaco seu ab alio mẽbro prouenerit. epilẽsia peccãtem humorem secũdum exigẽtiam purga mẽbrum successiue cõforta quod ex doctrina ĩ ꝓpriis capl'is data facere scies de hinc ad prescripta ordĩate te trãsferas. ¶ Sed gargarismata caputpurgia suffumigationes peccato nõ eñte ĩ cereb^9 dimitteda sunt. ¶ Que a v̄mib^9 ꝓueit ꝑ v̄miũ curã curat'. Que infra deo duce suo loco dicetur lactantes ⁊ adhuc aliquantulum grandiores que dicta sũt facere complete nequirẽt. ¶ Sed tamẽ de pl'ueribus ꝯfectionib^9 et consimilibus cum lacte uel uino seu a q̃ sumere possunt. atz d̃script̃ sr̃ se põtare. et tu de talib^9 ut postea eis fiãt esto. nec in sola etate confidas. quia q cũ maximo regimine uiuũt ꝑ etatis mutationem nequaquam curant'. ¶ Sed deinceps ut dñe epilẽsie licentiã prestez que dicta sunt epilogando ad actũ practiꝯte deducam. ¶ Si ad epilẽticum poxismi hora ꝑueneris ꝓ ut in cap^o de cura poxismi dictum est face. ¶ Quiet̃ uero tempoe etatem ꝯplexionẽ p̃cedẽs regimen et talia considera. ⁊ sibi debitũ sex reꝝ non naturalium regimen iniũge. de hinc peccantem humorem fm ꝯueiẽtiã digeras et euacua membrũ mãdãs seu peccãs conforta pill'is tyriacha seu mixtura illa utatur. et omni mense uomit^9 modo patiens ad hoc abilis sit. gargarismata. caputpurgia masticatiões odoramenta et suffumigia fm prescriptum ordinem face. puluerum item ꝯfectioũz et talium acceptionẽ continuet. ¶ Gerlandam ex pelle frõt̃ asini factã contiũe in capite portet. Et lupi zonaz ubi libz super nudam carnem. et que descripta sunt ad collum portãda deferat. ¶ In digito uero anulos. mala erit epilẽsia. ymo pessima. que prescriptis diligẽter obseruatis nõ recesserit. ¶ Quod ubi sic esset tu ad cauterium recurre. ¶ Ego enim plurimos curaui. ⁊ inter ceteros unum sexagenariũ qui ãnos pl'imos hãc fuerat egritudinẽ passus. Laus deo am̃

¶ Tractat^9 octau^9 d̃ apoplesia duo in se cõtinẽs capl'a.

¶ Primũ capitl'uz quid sit apoplesia q̃ cause. ⁊ que signa tam ꝓnostica. q̃m demonstratiua.

Et si sensu ⁊ motu. pluribz ex causis membra priuari contingat ut interduz causa stupefactionis spirituũ ut ĩterdum mẽbri aliq̃ infecti qualitate mala ꝑ q̃m spiritus ad eũ uẽiẽtes taliter disponũtur. ut nec pro sẽsu. nec pro motu sufficiãt. Ab opilatiõe tamen spiritus sẽsibilis ⁊ motiui frequẽtius id accidit. ut ĩ somno tã naturali q̃z nõ naturali ẽ uidere. in palesi quoqz et epilẽsia. ac aliis ĩ pluribus ⁊ c̃. sed ꝙ nr̃o ꝓposito magis attiet ĩ apoplesia id manifeste comprehẽditur. nam ꝓpter opilationẽ uẽtriculoꝝ cerebri seu uiaꝝ spiritus sensibil' ⁊ motiui ĩtegre factaz a sẽsu ⁊ motu mẽbra oĩa tũc uacãt. ¶ Ex

quibus ꝯcludo ꝙ apoplesia naturaľ. nihil aliud ē q̄z egritudo quedā ab ītegra uiaꝝ spiritus sensibiľ ⁊ motiui opilatione ꝓuenies ꝓpter ꝙ sensu ⁊ motu omīa mēbra priuatur. Illam igitur opilationem apoplesie fore causam liquet.

¶ Sed ut particularius eius cause tibi pateant. ¶ Scias ꝙ talis opilatio a q̄z pľibus proueīre potest. ¶ Nā frigiditas ꝑcussio apostema uel quoduis aliud spirituum uias ꝯstrigere ualēs opilationē efficere potest. que a Joanicľo suis ī categoriis attenuatoria dicitur. ¶ Pōt ⁊ alia fieri. quam artatoriā uocāt. ⁊ est cum ī uiarum illaꝝ cōcauitatē humō sua nimia quantitate aut uiscositate opilationē effecerit uel lapis. uel quoduis aliud ī uiis illis existēs. ¶ Alia fit a carne seu re simili ut uerruca uel porrus. ⁊ c̄. ⁊ in uiis illis preternaturaliter genita ⁊ hanc carnosaz appellāt. ¶ Ex quib⁹ omnibus ī genere cause patēt apoplesie cum nulla opilatio fieri possit que ad illorum trium geneꝝ aliquod nō r̄ducat̄

¶ Sed ad eas ad hec ꝑticularius ueniēdo extrīsece ⁊ ītrinsece esse possunt.

¶ Extrīsece ut inordīatus sex reꝝ non naturaliū occursus sicut nimia aeris frigiditas. superflua comestio. ⁊ rerū huidarum potissime superflua quoq; comestio. ⁊ potatio nimia quies somnus sup̄fluus. ⁊ sic de aliis ⁊ casus itē ⁊ ꝑcusio.

¶ Intrīsece uō esse pn̄t apostema spiritus sensibiľ ⁊ motiui uias attenuātes. uľ humor aliquis sua nimia quātitate aut uiscositate illas opilās ⁊ hec sepi⁹ a fleumate. de hīc a sanguīe raro a melācolia. ⁊ rarius a colera ꝓuenit. ¶ Et sic iste in sūma sunt cause apoplesie que triplicem gradum recipit. ¶ Prim⁹ ē cū ī omnibus cerebri uētriculľ. ⁊ in uiis omnibus spiritus sensibilis ⁊ motiui ītegra fit opilatio. ⁊ tūc patiēs sensu ⁊ motu oīno priuatur ⁊ anhelitus uix ꝑcipitur ꝯuie que a corde ad cerebrum ꝓueniunt omnino sunt opilate ⁊ taľ nec spirat neque spumat. sed ī pectore oregmō qui ē preco mortis auditur. ¶ Et talem apľiā ypo. fortem appellat īpossibilis curationis. ⁊ c̄. ¶ Et hoc est quod īterpreta⁹ nominis sonat. nam apoplesia idē est ꝙ localis ꝑcussio ut inqt ysidōus. quarto ethimologiaꝝ capľo d̄ nominibus egritudinum acutaꝝ. appľis enim grece ap̄ latinos percussio. ¶ In secundo autē gradu ⁊ si ītegra quoq; fiat opilatio leuior tamen existit. ⁊ tunc paties anhelitum habet inordinatum. per os poti⁹ q̄z per nares exeuntem. ⁊ cum uirtus a mīstitudine materiei uelut ī primo n̄ sic opprimit̄ ultimū ad expellēdum materiaz conatum facit. ⁊ ꝓpter hoc apľico īterdum spuma accidit. ¶ Tercius grad⁹ est cum anhelitus liberius habeat̄ ⁊ cū facilius quoq; respirāt. unde ī illa leuiō q̄z in precedetibus ē opilatio. prime harum specieꝝ īpossibilis ē cura. a secūda euadūt perrarissimi. ¶ Nam ut Rasis inquit in appľia spuma apparens mōtē significat. ¶ A tercia uero aliqui sed iterum cum difficultate ⁊ qui euadūt in ꝑalesim cadunt. quia necesse est ut materia illa eos suffocet aut in neruos imbibatur cum ī eoꝝ originibus exeāt. nec aliam uiam ad egressionem habēt. ¶ Ex istis patet quid in tľi passione ꝓnosticādum sit. ¶ Sed qr nōnulli qui mortui apparebāt tercia die adhuc uiui repti sunt. iubēt ueteres ut usque ad. lxxii. horas talium sepultura tardetur. naz egritudines ꝑacute ut est apoplesia ⁊ c̄. ī die tercia ⁊ potissimū uersus finē. ut plurimum aliquā mutationē faciūt nam luna in tali spacio unum zodiaci signū uel sal

tem gradus uni signo equiualētes pera grat ⁊ ultra. ⁊ nunq̄m ab uno signo ad aliud ꝓuenit quin in humoribus aliq̄m agitationē faciat. ⁊ hoc tam in apoplesia. q̄m ī quibuscunq; repētinis egritudinibus. Jam aliqui iuēti sunt qui reputati mortui iterꝫ surrexerūt. ¶ Sed ut cognoscas an patiēs uiuat fac ut dicunt q dam. accipe bombacē bene carmīatū ⁊ ī loco ubi nec uētus fumus nec aliqd̄ huiusmodi fuerit situetur īfirmus. ad cui⁹ nares tal' bombax apponat'. ¶ Si mouetur uiuit cuꝫ necessario uiuēs diu stare nequeat quin aer ad nares ꝑueiat. huius tamē signum est ualde fallax qr solū ex anhelitu astantiū aer ꝑsepe mouet'. q ad bombacem ꝑueniēs eum ꝯmouet.

¶ Sed certius est. si accipis ciatum aqua plenū ⁊ sup īfirmi pectus apposueris si uiuit mouetur necessario pectus. ad cuius motionē alique gutte illius aque expandūt'. ¶ Uel speculū bene tersum ⁊ politum accipias ⁊ iuxta os ⁊ nares patiētis appone qr si uiuit īdubie ex suo ā helitu speculū īficiet. ¶ Sed nūc signa quedā que apoplesam futurā minātur ī scribere libet esto particularius ī capl'is illa distīcta reperies. ¶ Et sunt importunus ⁊ antiquus capitꝭ dolor uertigo ⁊ scothomia frequēs ebrietas oculorū tenebrositas īcubus somni nimia ꝓlixitas totius grauitas ac pigritia faciei liuiditas ac palor. urina uero pallida spissa cum resolutionibus pluribus ⁊ cum circulo grosso plumbeo. ¶ Signa eniꝫ talia apoplesiam futuram minātur.

¶ Quātum ad demōstratiua. quedā cās. et q̄dam apoplesiā actu exn̄tem demonstrāt. ¶ Quātuꝫ ad causas si extrīsece fuerit. ut ꝑcussio aut casus aeris excessiua frigiditas supflua reꝫ humidarū comestio frequēs ebrietas uel aliq̄ tale ex astantiū relatione id scies. ¶ Quātum uero ad humores qui eam efficiūt. Si ī cā sāg. fuerit ī facie color uiridis. āt rubeus erit aut niger. nam calore ꝑ īfrigidationem mortificato ut in apoplesia ꝯtigit fit san. color uiridis. aut niger. ut yemis tēpore ī pomis maxillaꝫ sanguīeorum patet attamē complexio etas precedēs regimen ⁊ similia. certum iudiciū de hoc tibi dabunt. ¶ Si autē fleuma frigidum ī causa fuerit ī facie palor seu liuiditas cum mollitie ⁊ tumore quodā aderit. ¶ Sed de hoc complexio precedēs regimē ⁊ c̄. te certuꝫ magis efficiēt ¶ Et de melācolia pariter īuestigabis. ¶ Quod si a complexione calida ⁊ a colera id fiat. ¶ Pro miraculo quasi reputabitur. quare de hiis signa īuestigare nō curo. ¶ Signa actualis apoplesie sunt si subito īfirmus cadit ⁊ ueluti subetic⁹ iaceat ⁊ steterit. si uocibus magnis ⁊ acutis uocatus nō respōdet. si tractꝭ timporꝫ aut capilorum aut si pungat' nō sētiat hiis signis apparētibus hunc appopleticū iudica.

¶ Secūdū ca^m^ō cura apoplesie.

Apoplesie cura ē īfirmuꝫ a poxismo releuare nam si que postea fienda sunt ueluti purgationes caputpurgia sternutationes gargarismata masticationes ⁊ c̄. eo mō quo ī capitulo de epilēsia dictū ē fiat paralef autem ī qua passio hec sanabilis termīatur sequēs capl'm curam ponit. ¶ Cuꝫ ergo ad apopleticum deueneris quot⁹ gradus ille apoplesie fuerit ꝓnosticatione utere. ¶ Et ut appareat hāc diuinā scientiā egritudinē nullā pretermisisse cui possibilia medicamīa non īuenerit que sequūt' ꝑ ordinē face. ¶ Si eniꝫ ex

hiis quēq̄z curare possis uulgares te ꝓ deo tollerēt. ¶ Premisso ergo ꝓnostico. ¶ Si apoplesia sanguinea fuerit ⁊ corpus plectoricum ac ad flobothomiam cetera reqsita de saphenis statim fiat flobotomia. et de sānguine ī notabili quantitate debes extrahere cū sale et aceto fiāt extremoꝝ fricationes. ¶ Adiutoriis uero dolorose ligature sup̄ police ac in cruribus uētose. de hīc cephalicas īcide. ⁊ successiue nasi uenas ul' ab eis cum porcinis set' sāguinē extrahe.

¶ Sz ubi tanta nō fuerit sāguinis plectoria cephalicas p̄mo. de hīc nasi ueās flobotoma. uerū ubi ī prīcipio affueris et materiā ī fluxu percipias cū ol'o ros. et aceto conquassatꝫ caput inunge ubi ueō materiā fluxā percipies id haud q^a q̄m facias. item hoc clistere fiēdum est. Quod ¶ ℞. malue blitis mercurialis sticados camomille centauree minoris añ. M. i. fiat decoctio de qua accipe. l'. i. ſ. ī qua dissolue hyrepigre. ℥. i. cassie pul'. zucari añ. ℥. i. mellis ro. ℥. ii. olei oliue. ℥. iii. salis triti. ʒ. ii. ⁊ fiat clistere. ¶ Sternutatio ex pipe elleboro albo stafizagria uel aliquo tali successiē sic fiat. ¶ Et ut dētes nō frāgātur ⁊ ñ sibi īfirmus linguā amputet cune' ligni inter dētes apponat'. quo facto līguā aut palatum ex mitridato tyriacha aur̄a alexādria ꝯfectione anacardia. aut fino balsamo punge. ¶ Et si spuma ad os fluxerit idem nequaq̄z facias. nam illa ꝓpinquā mortem denūtiat. ea enim ab humiditate pulmonis ꝓuenit in qua ꝓpter fortem ebulitionē caloris naturalis ī cōde qui ut debet euētari nequit grādis fit agitatio. ⁊ hiis perseuerātibus qui calō ille suffocet' diu stare nō pōt ut īquit ¶ Gal'. quīto. de īteriorib' capitulo prīo ¶ Isto modo ergo ad os spuma cātur que ut patet caloris extinctionem denūtiat ꝑ ꝯñs mortē ꝓximā quare si qdq̄z in os apposueris te īfirmū suffocare dicent. ¶ Si itaq̄z īfirmus tuus ex hiis nō reminiscit' que sequūt' ī cura apoplesie fleumatica fortiora medicamīa face ¶ At quia omnia simul scribere nō potui. ⁊ cū multa sil' fiāt necesse ē epilogando dicta ad actum praticū te ordinate deducā. ¶ Pronostico primo utere. fricationes ac dolorose ligature successiue fiāt. ⁊ materia in fluxu existente cū oleo ro. ⁊ aceto cōquassatis caput inunge citius q̄m potes ⁊ ex saphenis ul' basilicis flobotoma. ⁊ de hīc clistere quo emisso flobothomiā ex naso reitera. deī de uētosas diuersiuas appone. postea uero fiat stranutatio ⁊ successiue de mitridato. siue de aliquo ex dictis ī os proposse mittatur. ¶ Et ordo ille ī appl'ia sāguinea ſuandus ē. ¶ Nunc de fleūatica cuneo inter dentes ut supra posito ligature fiant dolorose digitorū plicatio. ac sub unguibus subtiliū cānarū uel stilli alicuius appōne. ¶ Coxe uero nates ⁊ anche cum uirgulis acriter uerberētur extremitates cū sale ⁊ aceto fricētur. ⁊ uētose in iam dictis locis diuersiue ponātur.. ¶ Et qꝛ passio hec a plectoria magna ut plurimū accidit uet'es cephalicarum flobothomiā laudāt quā ubi cetera nō ꝯueniāt facias. san. tamen nō ī multa quātitate extrahatur. ¶ Successiue uero tale clistere fiat. ¶ ℞. calamēti origani camoille sticados cētauree minoris saluie añ. M i. agarici cartami polipodii. añ. ℥. i. colloquītide. ℥. ſ cōquassentur ⁊ fiat decoctio. de qua accipe. l'. i. ſ. In qua dissolue yerepigre. ℥ i. ſ. mell' ro. ℥. ii. olei comunis. ℥. iii. salis gēme. ʒ. ii. fiat clistere ꝙ semel aut totiens imponatur. ꝙ notabil' humoꝝ quā

Suppositoria

titas egrediat uel loco eius suppositōi um cum duro sapone felle thauri inūctū fiat. ¶ Uel facias sic ℞. salis gēme agaricici. aā. ʒ. i. f. scamonē. ʒ. i. mell' co cti quantum sufficit. ꝛ fiant suppositori a. de hinc aut stranutationē cum ellebo ro albo euforbio piretro sinapis succo yreos uel aliquo tali ꝓuoca. ¶ Rasis uero succum unius teste allei i naribus iubet pōi. ¶ Castōeū quoq; oppopōa cum ꝛ galbanum naribus ut odoret ap ponetur. ¶ Aquam quoq; uitis paruꝫ ¶ Item oppoponacis galbani ꝛ eufō bii in oleo amigdalaꝝ amaraꝝ dissolue ꝛ de eo guttule alique i nares apponāt deinde si possibile fuerit cum modico o ximellis. ʒ. ii. anacardine ꝓfectionis fac trāsglutiat. uel tyriache seu mitridati tā tūdem. ¶ Cum pēna item oleo intincta ꝛ in gutture missa si fieri potest uomit' ꝓuocetur. super collum ꝛ in principio spine sicca uētosa apponat. ¶ His fa ctis cum calido uino albo decoctionis saluie rutbe sticados maiorane ꝛ camo mille caput lauetur ꝛ abradat. ꝛ ex tali unguēto totum perungat. ꝙ ¶ ℞. o lei de euforbio. ʒ. i. terbentine. ʒ. i. f. fa pini oppoponacis aā. ʒ. iii. sulfuris. ʒ. ii castorei. ʒ. i. ducātur i mortario donec ad formā unguēti deueniat. quo postea utere. ¶ Uel more rasis. accipe casto rei. ʒ. f. puluerīs sinapis. ʒ. ii. cum aceto fortissimo simul icorporētur. ꝛ ex tali caput inunge. ¶ Uel facias sic. ℞. ca storei. ʒ. f. fapini euforbii. aā. ʒ. i. se. sia pis. ʒ. ii. cum oleo uulpio. ꝛ de pipib'. āt de euforbio simul i mortario ducātur. ꝛ ex eo ad formā unguenti ōducto a ꝑn cipio spine usque ad medium dorsi fiat inūctio. ¶ Et ubi illa non ꝓtulerit ser taginem ferreā concauam ualde. aut ca pellum ferreum. ꝙ nostri antiqui patres in bellis ꝓo tutamine capitis deferebāt igniri faciās. ¶ Et supra caput ita ꝑ pe ponat' ꝙ capilli uel caput abrasuꝫ si fuerit aliqui pili ibidem positi bustulēt ¶ Cumq; ifrigidari icipit. eum calidū ut supra reitera ¶ Quod si nec bonus homo reueniat presbiteris eum relinq; qui ex oleo sancto pexūgāt ¶ Laus deo omnipotenti amē.

Sternutatoria

Capitis labia

Sarraga ferea

¶ Tractatus nonꝰ de paresi in se. viii. cōtinēs capla.

¶ Primū caᵐ qd sit paref. que quoq; sūt eius cause.

apoplexia

¶ Nonnulli ueteres paresim cuꝫ ꝓpterea quod simul hñt affini tatem in uno caplo posuerunt ¶ Nam ubi uētricloꝝ cerebri atq; ner uoꝝ omnium fiat opilatio apoplesia in de ꝓuenit. sed cum solūmodo neruoꝝ qᵈ rūdā opilatio talꝫ fiat. ꝙ spiritus sensibi les ꝛ motiui. ꝑ eos trāsire nequeāt. mē bra quibus nerui illi defuiunt motu atq; sensu priuari necesse ē. ꝛ talis passio ꝑ aref nūcupat' q̄ nihil aliud ē quā mēbro rum relaxatio ꝓpter neruoꝝ opilatioēꝫ causata in qua tam sensu q̄m motu mem bra illa omnio ꝓuāt'. ꝛ hoc ē ꝙ hoc uo cabulum paref sōat. quia paref grece la tine relaxatio. ¶ Huic. iter relaxatioēꝫ ꝛ paresim tamen ponēs differētiaꝫ dicit ꝙ paref dicit' cum ps aliqua seu tota cō poris medietas relaxatur. ꝛ hoc ut ait ꝙ uocabulū illud paref in arabico sōat quia idem ē ꝙ ps uel medietas. sed mol lificatio ē cum totum corpus pret' cap' r laxatur. ¶ Nam si caput quoq; relaxe tur. esset apoplesia ꝛ non paref. ¶ Et ex his patet primo iter paralesim ꝛ mol lificationē differētia. ꝛ ea quoq; que est

apoplexia unde fiat et quomo a paralesi differat ꝑ ultimum unde fiat paralesis.

vomit ꝑm nares. dñs ultimum paralysim et relaxationem

inter paralesim mollificationem ⁊ apoplesiaꝫ talia.n. solũ ſꝫ maiorẽ ãt mĩorẽ opilationeꝫ differũt. ¶ Alii palesim enervatõnẽ appl'lãt.ab e. ꝙ ẽ ſie ⁊ neruis q̃t ſie neruis.quia paleſi patiẽs ſꝫ paletica tam partem ſine neruis eſſe uidet'. cum motu atqꝫ ſenſu quoꝝ ipſa ſunt iſtrum̃ta careat. ¶ Auctores tam̃ iſtis tribus terminis.ſcilicet mollificatio.paleſ. ⁊ eneruatio.tãq̃m ſinonimis utuntur.

¶ Paraleſ autẽ duplex ẽ.ſcilicet uniuerſalis ⁊ ꝑticularis. ¶ Particularis ẽ q̃ aliꝙ unum mẽbꝝ deprehẽdit. ut ẽ brachium manus pes ⁊ c̃. ¶ Uniuerſal' eſt illa que corporis totius medietatẽ.aut capite excepto corpus ipſum totum.nã ſi ſimul caput ambobus cum laterib' paleticum foret eſſet ut dictũ ẽ.apoplesia ⁊ non paraleſ. ¶ Nunc de cauſis que extrĩſece ⁊ intrĩſece eſſe poſſunt. ¶ Extrĩſece ut res quelibet nõ natural' in neruis quouis modo tãtam opilatiõnẽ iducere ualẽs quod ſẽſu ⁊ motu mẽbra quibus nerui illi deſeruiunt omnino priuẽtur.ut aer uel quoduis aliud frigiditatꝫ aut caliditatis itẽſe. ¶ Supflua coẽſtio ⁊ maxime piſciuꝫ ferculi caſeati de paſta ⁊ ſimilium.frequẽs itẽ crapl'a ſomn' ſuperfluus dimiſſio exercitii.ira ac timõ ĩgens nimia coytus frequẽtatio. ¶ Superfluitatum retẽtio.⁊ ita neruoꝝ confractio.ſeu atrictio.ac eoꝝ ſcõm lõgum ĩciſio.caſuſ.percuſſio.diſlocatio.mẽbri fractura. ⁊ ſic de aliis. ¶ Cauſa ĩtrĩſeca humor quilibet eſſe poteſt. Sed ẽ frequẽtius fleuma.deĩde ſanguis.raro melãcolia.rariſſime uero colera.apõa itez talem ĩ neruis opilationẽ ĩterdũ efficit. que ẽ paleſ cauſa. ¶ Et reffert Auic. ꝙ quelibet complexio ſine materia paleſim efficere poteſt.eſto enĩ ut ait ſpirit' ſẽſibilis ⁊ motiui.ad aliquod unũ m̃brũ deueniãt poteſt tamẽ mala complexio ĩbi exiſtens taliter membrum ĩdiſpõere ut impreſſionẽ ipſoꝝ ſpirituum haud q̃ quã recipiat. ¶ Et ſic mẽbrum illud motu atqꝫ ſenſu priuari neceſſe ẽ ⁊ hoc a frigiditate uel humiditate accidere forſan poteſt. ¶ Nam frigiditas propt' quam habet cum ſpiritibus ꝯtrarietatẽ cum ipſi ad mẽbꝝ ꝑueniãt eos taliter indiſponũt.ut neqꝫ ad ſenſum neqꝫ ad motũ cauſandum ſufficiãt. ¶ Humiditas uero mẽbrum ſtupefacit ꝓpter ꝙ ipſuꝫ motu atqꝫ ſenſu priuatur. ¶ Sed rariſſime a caliditate ⁊ ſiccitate hoc euenit. ¶ Tenẽdo ergo has qualitates paleſis efficere poſſe.⁊ eam ĩcludẽdo que ꝑ neruoꝝ ĩciſionem cauſat' preſcripta diffinitio taliter ſupplẽda eſſet. ¶ Uidelicet paleſis ẽ mẽbroꝝ relaxatio. propt' neruorum opilationem uel ĩciſionẽ.aut ipſoꝝ membroꝝ propter ſuaꝝ qualitatũ indiſpoſitionẽ cauſata.in qua tam ſẽſu q̃m motu mẽbra talia omnino priuãtur perſepe quoqꝫ ſucceſſiõe aliarum egritudinũ.puta per uiam criſis accidit paleſis ut apopleſie epilẽſie ſtuporis treõris colice apoſtematũ quarũdam fe.cronicarum ⁊ in his potiſſimũ ĩ quibus materia plurimũ habũdat ĩ cerebro. ¶ Et uniuerſaliter poteſt ab omnibus egritudinibus ꝓuenire.in quib' materia plurima ĩ cerebro.uel neruis habũdat. Laus deo.

¶ Secũdũ capl'm deſignis paraleſis d̃ mõſtratiuis.

Nunc d̃ ſigiſ qa duplicia ſt'.ſ.d̃ mõſtratia ⁊ ꝓnoſtica. Demõſtratia q'ꝫ ſunt duplicia q̃dã ꝑ aleſim.⁊ quedã eius cauſas oſtẽdũt paleticum dices cum mẽbrũ aliꝙ ſeu toti'

medietas. uel ipsum totuz corp⁹ pret̄ ca put ē cum p̄uatione sensus ⁊ motus r̄la xatum. ⁊ cuius pulsus est occultus de bilis frequēs ⁊ inordinatus persepe ēt mēbrum seu latus paraliticuz ē. ac si es set ī glacie frigidum: ⁊ sanum. ac si esset ī igne calidum. ¶ Et hoc ē qr ad mem brum paraliticum spiritus nequaq̄z eūt ¶ Et hi q ad eū uenire solebāt trāseūt ad sanum. ¶ Causaꝝ extrinsecarnm si gna īfirmi uel astātium narratione com prehēdes. ¶ Que uero aliaꝝ egritudi num successione proueniet. ex ipsis pre cedētibus egritudinibus cognosces.

¶ Si autem fuerit apostema ipsū tibi signa ꝓpria demōstrabūt. At si ea a fle umate ꝓuenerit qđ plurimū accidit pa raletica mēbra ad albedinē tendēt. ⁊ in toto fleumatice superfluitates aderūt. Urina ut plurimū erit alba atqz spissa. ⁊ dixi ut plurimū. Nam ī paralesi sepe e par atqz renes ī tātum debilitātur. ut se questrare ab aquositate sāguinē nō uale ant. ⁊ tunc fiet urina rubea esto fleuma fuerit ī causa. sed tamē quod dictū e fre quētius accidit. ¶ Quod si cōplexio tē pus āni precedēs regimē ⁊ talia fleuma ti consentiāt. certior tūc fies. ¶ Sig^a san. color rubeus erit uene tumēt.

¶ Pulsus plenus. nec tāta erit sicut ī pri ori diuersitas. ⁊ hoc quoqz te cōplexio etas regimē precedēs tēpus āni ⁊ talia certum magis efficiēt. ¶ Ab his duo bus frequētius paralef accidit. ¶ Sz si melācolia ī causa fuerit cōplexio etas precedēs regimē illud iudicabūt cuz q⁹ pulsus erit q̄m ī ceteris durior ⁊ urina alba atqz subtilis. ¶ In colera urina e rit ignea. ¶ In pulsu uelocitas. ⁊ com plexio etas precedēs regim̄ ⁊ c̄. sup do mināte colerā arguēt. ¶ Ex quibus omnibus hu. peccātes facile cōprehēdēs

¶ Scias item ꝙ si in paraletico uniu lateris facies sana fuerit lesio ī ortu me dullę spinalis existit. ¶ Et ubi facies r̄ laxaretur ī cerebro. ¶ Et ad hoc ē ad uertēdum. qr te ad applicāda medicami na plurimū iuuabit. Laus deo omnipo tenti amen.

¶ Capitulum tercium đ pronosticis si gnis palesis.

Quantū ad ꝓnostica ea biptiri libet. quedam futurā paralesi ⁊ quedā ea facta quid futuruz sit denūtiat paralesim futurā time. si pu elli febricitātis urina ut Auic. Inqnit fuerit uiridis. ¶ Et stupor quoqz ac tre mor palesim futurā mināt̄. ¶ Egritu dines uero cronice ī quibus capitis atz neruoꝝ grādis repletio fuerit ī palesiz facile terminātur. ¶ De iam facta pa ralesi. signa pronostica sunt. ¶ Quia si ex percussione uel casu subito fiat. ¶ Et in spacio dieꝝ trium applicatis r̄me diis nō cōualeat. ex neruoꝝ cōtrictione ruptura. trāsuersali sectioē seu dislocati one ꝓrouenire scito. ⁊ talis curat̄ nūq̄z ¶ Sed si ī priōi casu paulatine ea fiat ⁊ medicamīa ꝯferre comp̄hēdes. curaz recipere posse scias. ¶ Si paleticū mē brum minoraretur curam nūq̄m recip̄ ⁊ potissimū si eius color ad nigredinez uel ad uiriditatē cōuertatur. ¶ In sei bus autē raro aut nunq̄m curat̄ talis p alesis. Et teste Rasi que epilēsie aut a poplesie successione prouenit nūquā cu ratur. ¶ Que quoqz aliquādiu duraue rit. nec applicata remedia ei quidq̄m ꝓ sunt curā nūquā recipit. ¶ Tremor in palesi superueiens. aut fe. boūz. ¶ Tre mor enim arguit materiam n̄ ex toto na ture rebellē cum q⁹ sensus mēbris aliq̄lr

restitui significatur. alias nõ tremerẽt.
¶ Et febris est causa resolutionis materie. Habes ergo paralesis signa pronostica. Laus deo oipotẽti am̃.

¶ Quartum ca^m de regimine rez̃ sex ñ naturaliũ in cura palesis obsuãdo.

Cum ad palitici cũram deueneris. si honorẽ habere cupis. q̃ ⁊ qualis illa fuerit iuestiga. ⁊ ubi icurabilis fuerit in trouãtuloꝝ maibus paupculum derelinque. ¶ Et si hoc facere uelis pronostico utere ⁊ eius q̃ntum potes uitã ꝓtrahe. ¶ In curabili uero que a mala complexione soluz prouenit. ꝓut te ifra docebo face. ¶ Materia aut i causa exñte. si a fleumate fiat in aere calido ⁊ sicco ifirmum tuuz situa. ¶ Uniuersale exercitium ibi cõfert Nam ut inquit Rasis labor cum motu paralesim curat. ⁊ ubi fieri nequit ãteq̃z a lecto surgat fricationes modo quo supra dictum ẽ fiant. ¶ Quoddã exercitium particulare comẽdat̃. ut cãtare loqui alte. ⁊ sepe cum alto capite legere. de die dormiat nunquam. ⁊ de nocte mlto minus solito. ¶ Unde melior palesis cura ut ipse Ras testatur est fames uigilia purgatio atq̃z motus. ¶ Ex quibus patet qualiter sobrie uiuẽdum est. ymmo famẽ atq̃z sitim tollerare iuuat. ¶ Et iter cetera. sit cena leuis. postq̃z dormitio tardet̃. Et ut experiẽtia iam expertum ẽ ad igẽtem irã prouocare infirmum eum nõnunquã liberat. ut de tito uespasiani filio legitur. quẽ i mẽbris cõtractum peritus medicus tãtum ad iram ꝓuocari fecit. quod sanitati donatus est. ¶ Ualerius itẽ maximus d̃ q^a dam milite duce recitat qui liguã paraliticam habens ex sublatione p̃mii certaĩnis tãtum extitit ira comotus ut uocalis euaserit. ira ergo cum calorẽ excitet ⁊ adaugeat. ut patet paraliticuz iterdũ curat. coytus omnino uitãdus ẽ. ¶ At quãtum ad cibum ⁊ potum. Ex carib^9 conueniũt uituline. castratine capriolĩe cuniculine leporine ⁊ maxime eius assatum cerebꝝ. ipsum enĩ a ꝓprietate ualet ut ueteres omnes ferũt. ¶ At caro uulpis ciconie eritii bubonis ⁊ uipaꝝ. ũde mesue ius uipere ⁊ galli ãtiqui plurimũ palesi ualere ait. quibus si uti libet quantum ad uiperã facias sic. habitis ex magnis que i loco arido habitãt. ⁊ taz cap̃ q̃z cauda per quatuor digitoꝝ mẽsurã simul abscidatur. ¶ Et d̃ hic euisceret̃ ⁊ excorietur successiue ⁊ in aqua salsa aliquãdiu eam permitte. postea cum ysopo maiorana origano ozimo saluia ac diptamo qui i talibus nũquã dimittatur ad ossium usque separationem bulire tale deinde Jusculum patienti potui tribue. Et si libet de carnibus quoq̃z dab̃ ¶ Jus autem galli sic facies. ¶ Unuz autẽ antiquum gallũ accipe ex superbis qui ita libeter dimicãt. ⁊ tam diu loco stricto cum paruul̃ uirgis fatiget̃ ꝙ fere se mouere nequeat. deĩde caput ãputa de hic eum euiscera ⁊ sale cõtuso reple. ¶ Sex uero horis sic dimisso sal amoueatur lauet̃ postea ⁊ cum rebus infrascriptis farcinetur. conquassat̃.
¶ Accipe cardamomi. ʒ. ß. turbith polipodii añ. ʒ. iii. sticados. ʒ. ii. semĩs aneti. seminis peonie añ. ʒ. i. his pactis eum ad ossium usque separationem bulire dimitte. cũ quo si libet saluiaz ysopũ sticados ⁊ talia quoq̃z bulias. ¶ De tali iusculo ʒ. vi. stomaco uacuo patiẽti tuo prebe. ¶ Et ad horribilem si quẽ saporez habuerit occultãdum ꝓ libito zucharum adde. ¶ Et hic est modus talia iuscula

faciendi. ¶ Potes etiam tuo patienti carnes pullinas exhibere. fasianoꝝ per dicum auicularuꝫ rubaliū. ¶ Et preci pue turdoꝝ qui ex iunipero pascūt̄.

¶ Omniū illaꝝ carnium assatio. quā elixa tio. ꝯuenit magis. quaꝝ salsamēta ex spe ciebus cal'is fiāt. ⁊ precipue ex ʒīʒibere ⁊ piretro. que a ꝓprietate quoqꝫ ualēt

¶ Sed plurimū quoqꝫ ꝯuenit. piper. sinapis. grana paradisi. cardāomuꝫ ⁊ si milia. ¶ At ubi elixas carnes māduca uerit cuꝫ saluia rore marino. ysopo ma iorana. ⁊ similibus ꝯdiātur. ¶ Et ma xime cum his que a preprietate ualent.

¶ Ut sunt thimus. ysopus. poliuꝫ. origa num. ⁊ ʒima. ⁊ ē yua. quam ille diuinus mesue superlatiue laudat. ¶ Simō aūt Januēsis. quid ʒimā esset ignorauit.

¶ Sed in sinonimis mesue eā sinonimiza tam adinueni. Ac ī suo de approp̄atis. capl'o de medicinis egritudinū neruoꝝ

¶ Cum inquit Galienus. cum aqua d̄ coctionis ʒimaꝝ tiriacham. ac mitrida tum administrabat ⁊ c̄. ¶ Et exponit̄ ibi in littera. q̄ ʒima ē yua. ueꝝ meo gu stui ē herba amara multū. sed ubi īfirmi tui gustus amaritudinē nō abhōreat. ea utere. qr nihil supra. ¶ Species in fer culis ac cōdimētis conueniētes. ¶ ℞ ʒʒ. ℥. i. nucis muscate cinamomi añ. ℥. ß. piperis nigri. ʒ. iii. galāge piperis lōgi granorum ꝑadisi. añ. ʒ. ii. piretri. ʒ. i. c⁹ ci. ʒ. i. ß. fiat puluis quo utat̄. pisces re centes uitent̄ oēs. de salsis īterdū tamē māducare potest. uirtute. n. salis calidi facti sunt. ¶ Ex fructibus ī fine pastus de pineis que a prop̄etate ualēt semp̄ as sumat. ¶ In prīcipio uero de ficubus ceteros uero deuitet. ¶ Acetum tāq̄m inimicū mortale fugiat. Ac uinum pari ter ⁊ album potissime nisi medicinaliter det̄. in eius loco aquā mellis bibat. ¶ In qua nisi eius amaritudinē abhorruerit bulliat d̄ yua ꝯ ea tamē ex herbis supra scriptis unā uel plures semp̄ bulli. ut est ysopus saluia sticados maiorana ⁊ po lium. ¶ Ex speciebus ʒīʒiber piretruꝫ piper cinamomū nux muscata anisum. l' aliquod tale. aut aqua uini bibēda ē. La⁹ deo omnipotēti. Amē.

¶ Quītum capl'm de his que materiaꝫ paralesis fleumaticā digerūt ac queque tam cum medicinis solutiuis q̄m caput purgiis quam etiaꝫ cū gargarismatib⁹ eam euacuāt.

AD medicinalia trāseundo que ad itra sumēda sunt. presens capitulum doctrinā ponet. ante igitur die quartū uel quītum. forte farmacum nō exhibeas. ne subito ut inquit mesue tollatur uirtus aut resoluat̄. naꝫ cū ma teria cruda sit agitat̄. ⁊ non educit̄. ⁊ sic mors augumētat̄. ⁊ sic patet stranu tatoria caputpurgia. Masticationes aut fortia gargarismata tēpore illo nul latenus ꝯuenire. ¶ Ad actum igit̄ pra ticum te deducēdo tale clistere facias.

¶ ℞. malue. mercurialis blitis sticados saluie centauree mīoris añ. M. i. aga rici. ℥. ß. Conquassentur ⁊ fiat decoctio de qua. l'. i. ß. accipe. ⁊ in ea hyerepigre. galieni. aut yeralogodion. ℥. i. dissolue. mell' rosati. ℥. ii. ß. olei coīs. ℥. iii. salis tri ti. ʒ. ii. ⁊ fiat clistere. ¶ Sed domin⁹ me sue sic facit. ¶ ℞. sicle furfuris. añ. li bram. ß. melliloti anisi malue camomille añ. ℥. iii. ficuum siccaꝝ numero. xv. fēu greci cartami. añ. ʒ. i. ß. pulpe colloquin tide. kerue mūdate añ. ʒ. ii. cētauree mi noris. ℥. ß. buliāt ī. l'. vi. aque usque ad ꝯ sumptionē duaꝝ partiū. de qua accipe. librā. ß. olei ātiqui. ℥. ii. almuri. uel salis

comunis.ʒ.ii.mellis.ʒ.i.ꝛ fiat cliſtere.
¶ Primū tamē eſt uſuale magis.
¶ Sed ubi ifirmus reſtrictus fuerit.ãt fe ces induratas habuerit. ¶ Primo cli ſteri lenitiuo utere.ꝛ ỏ hic aliquo ex di ctis. ¶ Cliſteris igit̃ illa multū a prīci pio comẽdãtur. ¶ Uomitus itẽ modo ifirmus eũ comode faciat quẽ cum aqua raffani oximelle ſimplici uel ſquillitico ꝓuocare poſſes. Et cum pẽna oleo itin cta ꝛ in gutture imiſſa.nullū tam a prin cipio uomitiuꝫ fortẽ ut eſſet ſuccus me diani corticis ſambuci ellebori albus uel alterius ꝓſimilis exhibeas. ¶ At u bi ad materie digeſtionẽ trãſire libet.
¶ Accipe ſirupi de ſticados.ʒ.ii.ſ.oxi melliſ ſquillitici.ʒ.i.aque ſalue aque be thonice aque primuleueris.añ.ʒ.ii.aro matizet̃.cum nuce muſcata.ꝛ in duab⁹ uicibus prebe. ¶ Et infraſcriptaꝝ aq⁹ rum loco hac deſcriptione utere .que Recipit yue.℥.i.ſalue bethõice ſti cados maiorane polii yſopi.añ.℥.ſ. paſſullaꝝ.ʒ.ſ.nucis muſcate.ʒ.ii.fiat ỏ coctio qua cum preſcriptꝭ ſirupis utere.
¶ Uel facias ſic.ꝛ ẽ ſirupus i hoc cãu mirabil̃ ꝓtes̃ erat̃.qui̇.accipit yue uiri dr̃ſ̃ aq̃ rr̃e.pot̃.℥.ſ.uel de ſicce.
¶ ℥.ii.ſalue ſticados berbe palef ma iorane florum yſopi florũ anthos.añ. ℥.i.radicis acori.ł.ſ.paſſulaꝝ.ʒ.i. fi at decoctio. Et cum.ł.iii.mellis.ſucceſ ſiue ſirupus cum nuce muſcata aroma tizatur cuius doſis eſt.ʒ.i.ſ.pro uice ꝫ aquis aut decoctione ꝑſcripta. ¶ Ui cibus aliquot ſirupo ſumpto pillularũ cochiaꝝ almanſoris.ʒ.i.aut.ℨ.iiii.dab uel.ʒ.i.pil̃arum fetidaꝝ meſue. ¶ Et ſi fortiuſ pil̃arum ſuaꝝ de ſerapio.ℨ.ii uel pillulaꝝ de euforbio tãtũdem.
¶ Ego tamen biſ que i pricipio paraleſiꝫ ſunt conueniẽtia uſus ſum.que Rz.ſpe cieꝫ yerepigre almãſoriſ.uel yere.ỏ oc to rebus Galieni.ʒ.iii.colloquītide.ʒ. i.turbith agarici añ.ℨ.ii.ʒiziberis ſtica dos añ.ℨ.iiii.ſemis peoie.ʒ.vi.euforbii ʒ.i.cum ſucco rutbe pil̃as confice.qua rum doſis ſit.ʒ.i. ¶ Uel aliter. accipe pulueris preſcripte yere.ʒ.iii.colloquī tide.ℨ.iiii.euforbii.ℨ.ſ.caſtorei pipeiſ ſinapis ſerapini oppoponacis tapſie añ ℨ.i.centauree minoris.ʒ.ii.ſ.gumme in ſucco rutbe diſſoluãtur.ꝛ cum ſirupo de ſticados pil̃as face.ꝛ ſit doſis una.
¶ In forma potabili.da yeralogodiõ aut yerepigre galieni cum aqua mell̃.ʒ. ſ. ¶ Uel facias ſic. ¶ Rz.turbith aga rici.añ.ʒ.i.ʒiziberis.ℨ.ii.ſticados.ℨ.i. ſemis peonie.ʒ.vi.infundantur i aq⁹ ſal uie.aut florum ſambuci ſirupi de ſtica dos uel preſcripti.ʒ.ſ.addẽdo. ¶ Et horis duodecim i infuſione dimiſſis.fõ tis fiat expreſſio.quam ſi libet pil̃aꝝ lo co patienti tuo tribuas. ¶ In forma pulueris cẽtauree minoris puluerizate cum aqua mell̃.ʒ.i.exhibe. ¶ Ul̃ faciaſ ſic. ¶ Rz.turbit.ʒ.i.ʒiziberis.ℨ.i.ſtica dos.ʒ.ſ.ſemis peonie.gra.iii.zucbari ad põdus omniũ.ꝛ fiat puluiſ quẽ ut ſu pra dato.ueriſimiliter in uice una tõta materia curari nequit. ¶ Et ſi prima e uacuatione facta que libuerit ex digeſti uis factis utere. ¶ Solutiuis itẽ Bo minus.Raſis.ʒ.i.pulueris ſue yere cũ granis aliquot piperis.ꝛ cum aqua mel lis quoꝫ die dabat.ꝛ tu ſi libet facito.
¶ Et quia aquã calam poſt dare ꝓbi bebat ne ꝓpter eam a ſtomaco yera ipa ita cito laberet̃ preſtaret eam i pillulaꝝ formã propinare.qr i ſtomaco plus ſta ret cõtinue ad caput effumãdo .quod e ius erat itẽtio. ¶ Materia ꝓ maiori parte euacuata.Stranutatoriis.Gar gariſmatibus.Caputpurgiũ.ſeu ℥a

sti catorii. tunc securius utere possem⁹ quia materiam derelictā diuertūt ⁊ euacuant. de quibus capitulū de cura doloris capit⁹ a fleumate prouenientis suprate habūdātem faciet. ¶ Et talia i mane stomaco uacuo fienda sūt. ¶ Laus d̄o oipotēti. Amē.

¶ Sextum capitulū de his que ītus sūpta malam cōplexionē īductam extīgūt calorem suffocatum uiuificēt ⁊ neruos a ꝓp̄etate ꝯfortāt.

Nunc autem illa scribere superest que ad intra sumpta malam complexionē īductaꝫ extīgūt calorem suffocatū uiuificāt ac cōroborāt. ⁊ neruos a ꝓprietate cōfortant ut ē confectio de musco dulcis. acori cōditi. Ac dyacori. d̄scriptiōe comūi. quorum cōueniētem dosim. cum īfirm⁹ dormitum uadit. prebe. mane quoqꝫ cū surgit. ¶ Uel hoc ellectuario utere. quod bonus mesue ℞. secaul. radicis acori añ. l'. i. ß. elixēt' ⁊ ad stamignā. seu orale passent'. ⁊ cum. l'. x. mell' decoquātur. ¶ Cum autem infrigidari īcipiunt. pulueres infrascriptos adde. ut piperis nigri ℥. i. ß. piperis lōgi ʒīziberis gariofilorū macis. añ. ʒ. vi. nucis musca. galāge cardamomi. añ. ℥. ß. puluerizētur ⁊ prescriptis misceātur. ¶ Dehinc īcorporādo cum eis. pineaꝝ mūdatarum librā. i. ß. fiat ellectuariū. Cuius dosis sit. ʒ. ii ¶ Ego īfrascriptum qd̄ ꝑoptimū adinueni. pro quadam nobili fieri feci. quod accipit ex radicibus acori quātitateꝫ quam libet. Et eas bene mūdas in aqua ⁊ melle uicibus aliquot elixa. ut sapor scilicet quem īgratum gustui habuerit. tollat'. ¶ Uel diebus aliquot in recēti aqua eas dimitte illā singula die renouādo. postea debite coquantur. pistētur ⁊ ad stamignā seu orale passētur. de cuius. l'. iii paste accipe mell' dispumati. l'. vi. sil' omnia dehinc coquātur. quibus postea cū īfrigidari īcipiūt. adde pineaꝝ mūdatarum librā unā pulueris ʒinziberis pl'ueris piperis nigri. añ. ʒ. vi. piperis longi galāge cubebaꝝ granoꝝ paradisi nucis muscate. añ. ʒ. iii. ß. peonie. ʒ. i. ß. musci. ℈. ß. fiat ellectuarium. de quo. ʒ. ii. ut p̄us exhibe. ¶ Dominus Rasis īfrascriptum puluerē laudat. dicēs quod corp⁹ inflāt. ⁊ materiā paralesis febres īducēdo ꝯsumit. ¶ Nunq̄m tamen nisi prius corpore mūdificato prouocare febres audeas. ⁊ illa tūc effimera esse debet.

¶ Nam persepe putrida ad eternaꝫ requiem īducit īfirmum. ¶ Tale igit' ellectuariuꝫ. accipit radicis acori. ℥. quatuor. ʒīziberis. ℥. i. ß. piperis piretri. añ. ℥ i. castorei. ʒ. v. asse fetide oppoponacis. añ. ʒ. iii. mellis. librā unā. ⁊ fiat ellectuariuꝫ. Cuius dos sit. ʒ. i. uel. ʒ. i. ß. cum infirmus dormitū uadit. ¶ Uel facias sic ℞. asse fetide. ℥. ß. ruthe folioꝝ lauri. añ. ℥. ii. mirre serapini. añ. ℥ ß. mellis. l'. i ß. fiat ellectuarium. qu[illegible] recedēti utere. ¶ Uel cōfectio[illegible] prebe. ¶ Uel cōfectiois d̄ assa seu d̄ piretro. a mesue ī cura epilēsie descripta tantūdem. ¶ Et ī casu illo. Rasis atqꝫ ueteres plurimi cum dormitum patiēs uadit ad fabe quātitatē d̄ assa fetida dabant. ¶ Et ut citius ac facilius euꝫ īflamarēt. post boni uini subtilis paꝝ exhibebāt. ¶ Et super omnia hanc assaꝫ fetidā laudāt. ¶ Et interdū huius loco piperis castorei. añ. ʒ. ß. dabāt. ¶ Sed Galienus nō nisi kiratum unuꝫ exhibebat. quia ē pondus. gra. quatuor.

¶ Rasis uero nōnulliqꝫ alii ītegram. ʒ. i. continue dare ausi sunt. dabāt persepe

quoqꝫ se.porrorum.ʒ.i. ¶ Vel mãne da coclear unuꝫ aque uitis.cum modico tiriache mixte.talia ꝓ maiori parte materia euacuata conueniũt ut dictũ ẽ. Laus deo oĩpotẽti amẽ.

¶ Sẽptimũ capitulũ de his que ab extra ĩ cura paralef fleumatice ueniũt approximanda.

Ad ea que ĩ cura paralesis fleumatice extrĩsecus approximãda sunt.amodo trãseunduꝫ ẽ. ut sunt stuphe balnea unctiones fricationes ⁊ uẽtose.ita tamen nisi pro parte maiori materia euacuata.seu ĩ fĩe haud quaq̃m fieri debet. ¶ Ex stuphis sunt quedam quas naturales uoco.⁊ quedã artificiales. ¶ Naturales que ĩ loco fabricate sunt ubi balnea naturalia scaturiunt. ¶ Et ille maxime casui nostro cõueniunt balneoꝝ minera sulfurea aluminosa nitrosa. aut salsa fuerint.

¶ Artificiales modis duobus fieri facito. ¶ Primo quia in fundo cohoperte tine postis perforata ponitur et sub ea candentes lapides super quos uinũ potens ꝓiiciatur. ⁊ ex tali fumo ĩ tina calefacta patiẽs ĩgreditur ĩ qua tãtum sudet quãtum sine lassitudine eã sufferr̃ potest. ¶ Vel loco uini super cãdẽtes illos lapides de ĩfrascripta decoctione ꝓiiciatur. que Recipit camomille saluie sticados absinthii sicci rorismarini lauẽdule maiorane folioꝝ lauri bethoĩce. folioruꝫ sambuci añ. M.ii.fiat d̃coctio.de qua ut ẽ dictum utere. ¶ Et si herbas ĩ uino bulire facias.tam ꝓ pñti quã pro prescripta stupha optime forẽt ꝙ facias si libet. Verum ubi magis desiccatiua haber̃ libeat.in predicta decoctione sulfur.alumen.sal.aut nitrum.ꝓ libito adiũge. Et ob hoc nõnulli de aqs calidorum fontium apportari faciunt. quibus tã ĩ stuphis q̃m ĩ balneis utũtur talis tamẽ ut experiẽtia didici deportata aqua paꝝ ꝓdest.quia fere uirtutem deperdit. Et ille ẽ primus stuphãdi modus. ¶ Alius quẽ magis laudo. habeas tinã tuam cohopertã. Cohopertum quoqꝫ sup ignem cacabuꝫ descriptione prescripta repletuꝫ.a quo canale ꝑ ꝙ fumus ad tinam transeat situet̃. ¶ Cumqꝫ ea debite calida fuerit ĩtret patiens. Nam sic faciẽdo quante ĩtentiois libuerit in tina calorem habebis. ꝙ modo p̃mo sic comode fieri nequit. ¶ Et has stuphas plurimũ laudo.quia solẽt sicca balnea paleticum sepe curare ut antiq⁹rum plurimi referũt.ꝙ tã d̃ desiccãtib⁹ stuphis q̃m balneis ĩtelligẽdum ẽ.

¶ Modernos tamẽ quosdã uidi qui paraleticos podagricos.⁊ ꝯsimlʼes neruorum egritudine laborantes ĩ calido furno ponũt.⁊ bonum tũc esset ut ex lignis odoriferis calefieret.ut ẽ Juniper⁹ laurus ⁊ c̃. ¶ Et posset quoqꝫ de rore marino de lauendula.ac de consimilib⁹ herbis imponi.uidi tamẽ hoc ꝓdesse multũ faciẽdo cum hoc que sequũtur unctões.

¶ Cum autẽ infirmus tuus cũ his tunc ad sufficiẽtiã sudauerit ĩ lecto d̃portet̃ a.ʒ.i.usque ad.ʒ.ii.tiriache fine.aut fini mitridati.cum modico uini albi.aut cũ sua aqua mell̃ suscipiat. ¶ Vel ex prescript̃ ꝯfectionibus.de qua libuerit dosim cõueniẽtem finito. ¶ Et absterso sudore patiẽtem ciba.⁊ poteris s̃m uirtutis tenorem semel aut bis.in die stuphari uacuo stomaco.scilicet sex ⁊ pluribꝫ si libuerit.continuãdo diebus.⁊ id quoque poterit ĩterpolate facere.hoc enim securius est q̃m naturã sine ĩtermissione tot medicamẽt̃ opp̃mere. Artificialia

balnea ex prescripta decoctiõe fieri pos
sunt addendo sulfur alumẽ nitrum. ℓ sal
prout tue itẽtiõi cõueniẽtius magis ap
parebit. ¶ Aliqui uulpez usque ad ossi
um sepationem decoquũt. ⁊ in illa colla
ta decoctione balneãt ifirmũ. ¶ Cuz q̃
tamẽ si sticados saluiam lauendulã ber
bam paralef. absintbium ⁊ folioz lauri
atqz camomillã bulire feceris bonũ erit
¶ Balneãdi uero modum uℓ similẽ, p
ut fiebat i stupbis obserua. ¶ Ät ubi bal
nea naturalia baber possis preualẽt mℓ
tum i quibus ẽ modus idem obseruãd⁹
⁊ fm naturã balnei plus ẽ. aut min⁹ mo
rañ. ¶ Robore q⁹z vtuz ispecto si semel
aut bis i die balneãdo. ¶ Et ne uirtus
debilitet nimium diẽ aliquã iterponat.
qua se nõ balneet. ¶ Stupbis aut bal
neis modo quo ut supra factis. data q⁹
que tiriacba seu mitridato. ⁊ sudõibus
aspersis. collum. ac spõdiles aliquot ex
infrascriptaz unctionum perunge.
¶ Et in boc casu olea appropriata sũt. ỏ
costo de ℓbentina uulpinũ. de pipib⁹ ac
laterinum. ¶ Et si plura alia cõueniãt
ista tamẽ in comuni usu magis babẽtur
¶ Ex piguedibus appzopaz comunit
¶ Pinguedo anfis. anatis. gatti silue
stris. uulpis. leonis. uipe. ⁊ piguedo paz
di. inter omes alios ãtiquoz relatu prĩ
cipatum obtinet. ¶ Ex ũguẽtis ualet ũ
guentum arogon ⁊ marciatõ magistra
lis Nicolay. ¶ Alia cõsimiliℓ unguẽta
magistralia fiunt plura que i hoc cãu sũ
me ualẽt. ¶ Primum Rℓ. olei ỏ costo
ʒ. quatuor. olei de piperibus. olei terbẽ
tine añ. ʒ. ii. f. succi saluie. succi berbe p
alef añ. ʒ. i. f. uini optimi. ʒ. ii. radicis a
cori radicis lilii costi añ. ʒ. f. conquassẽ
tur. ¶ Et simul omnia ad uini ⁊ succo
rum consumptionẽ buliãt. Cum quibus
postea cere quãtum sufficit. liquefacias
⁊ cum ifrigidari icipit addẽdo pipis pi
retri euforbii castorei añ. ʒ. iii. sticados
ʒ. ii. spice squinãti añ. ʒ. i. f. ⁊ fiat ũguen
tum. ¶ Infrascriptum quoqz mirabili
ter ualet. quod Rℓ. olei de costo. ℓ. f. pi
guedis uulpis. ʒ. iii. piguedis anfis. ʒ. ii
¶ Be bic Rℓ. saluie sticados radicuz
betonice alias brionie primuleueris añ
℔. f. piperis piretri castorei. añ. ʒ. f.
Conquassent ⁊ bulliãt i. ℓ. i. f. uini usqz
ad medietatis ꝓsumptionem. tale uinuz
postea coletur. ⁊ cum pinguedinib⁹. ac
oℓ. suprascriptis ad eius postea usque
ꝓsumptionẽ bulliat. successiue cere quã
tum sufficit. adde. ⁊ cum ifrigidari icip
puluerisemis urtice euforbii piperis
piretri añ. ʒ. iii. castorei. ʒ. ii. ⁊ fiat ũguẽ
tum. ¶ Quidaz bezemita alkimista. ma
gnus. plurima paraletica mẽbra. Cum
infrascriptis unctionibus curauit. Nã
cum ãnos plurimos ille alkimia laboraf
set. ¶ Et omnia ut ceteri alkimiste ua
na cõpisset olea ũguẽta aquaf. ⁊ talia in
ea arte facere didicit. que i medicina plꝰ
muz ualẽt. ¶ Unde alkimiã dittẽdo me
dicuz se fecit a quo expezta pluza babui
⁊ nostro ꝓposito quã maxime utilia ut
sũt unguenta aliqua. ¶ Quorum ꝓmũ
¶ Accipe ex maligtis uiperis que ui
bet. ⁊ per quatuor digitorum mensu
ra cauda. ac caput amputetur. ¶ Be
binc eas in olla perforata repone.
⁊ boc in alia integra situetur simul e
as taliter lutando. ne spirẽt. ¶ Et i ca
cabo aqua pleno per boras tres situen
tur. idesinẽter bulire facias. ¶ Pingue
do autem que i sana olla descẽderit ref
uetur usui. Ipsa enim sola inũcta paleti
ca mẽbra curat. uel de ea cum marciatõ
uel arogon cõmisce. ¶ In talium enim
uiperaz piguedine spem maximã babe
bat. propter mirabiles quos uidebat ef

fectus. ¶ Unde cum oleum laterinuz distillabat malignā aliquā uiptam semp in olla poēbat. ¶ Ego uero uiperaruz que grosse aut nigre sunt. ⁊ que pluriūz ī aquis habitēt libētius. quam maligna rum pīguedine usus sum ne scilicet illa totum corpus uenenaret. Et in ea mira bilem effectum adīueni. ¶ Istam ergo quia securior in illis duabus ollis ut p̄ mam extrahe ⁊ usui reserua. ¶ Int̄ dū etiam heremita ille hoc faciebat. unguē tum. quod Recipit olei de costo olei d̄ nucibus añ. ℥. iii. ß. pīguedīs uulpis. l̄. ß pīguedinis uipe. ℥. iii. primuleueris ui ridis saluie quoqz uiridis añ. l̄. ß. has h̄ bas cum pīguedībus ꝯtunde ⁊ cum ole is miscis addēdo castorei. ℥. ß. piperis piretri euforbii. anna. ʒ. iii. per dies ali quot omnia simul permitte macerare. postea cum. l̄. i. ß. boni uini ad consump tionem ipsius. omnia simul bullire faci as. quo facto eoꝝ fortis fiat expressio. ⁊ cum cera quātum sufficit. fiat unguen tum. ¶ Nōnuuq̄m quoqz predicta om nia ī uesica uitrea reponebat. addēdo t̄ bētine. libram unā. ⁊ d̄super alēbico po sito uigore ignis ī diuersos liquores ex trahebat. qui ī casu nostro ualēt multuz sed ē tercius ceteris efficacior. ¶ Uel facias sic. ⁊ ē melius. ℞. galbani gūmi edere añ. libram. ß. olei laurini. ℥. ii. ter bētine. l̄. ii. ⁊ per alembicū liquores ut p̄ us extrahe ¶ Ultimus uero ꝙ egredit̄ preualet. ¶ Alias ego ciconie oleo us⁹ sum ⁊ in istis neruosis passionibus mul tum ualet. ꝙ sic fit. ¶ Deplumata cico nia tantum ī ātiquissimo oleo oliue. uel nucum decoquatur ꝙ carnis ab ossibus fiat separatio. De hīc carnes ille ī mor tario diutissime cōterātur ⁊ postea īde relicto oleo iteꝝ bulliat. ¶ Ex quibz suc cessiue fortis fiat expressio. ¶ Nā ip̄m solum oleum tales neruoꝝ langores sa nat. ¶ Uel ex eo sic ūguētum facias. ℞. olei ciconie. l̄. ii. sepi tauri pīguedīs uulpis. pīguedinis anseris. ⁊ anatis añ ℥. iiii. medulle ceruine. ℥. iii. cere quātuz sufficit. ⁊ fiat ūguētum. ¶ Uel facias sic. Accipe anatē. i. uel plures ātiquam ⁊ bene pīguē quā euiscera. ⁊ ex īfrascri ptis rebus ipsam fartias uz. accipe pin guedinis uulpis pīguedinis gatti silue stris. anna. librā. ß. eufōbii. ℥. ß. saluie p̄ muleueris. añ. M. i. cōtundētur simul cum pīguedībus ex quib⁹ anas fartiat̄ ⁊ que īde fluit pīguedo colligatur. que in casu nostro mire ualet. ¶ Socium quēdam habui qui cum illo farciamēto cōtusum alleū ꝯmiscebat ei bene. ⁊ ego frustrum cepe squillitici ⁊ reddebatur pīguedo illa magis penetrans ⁊ magis casui nostro ꝯueniēs. ¶ Et si uelles hac pīguedīe loco olei ciconie ī ūguētis uti esset utile. ¶ Ab his ūguētis cuz ul̄ga res ī his magis q̄m ī alia ī re fiduciā ma iorē adhibeāt discedere nescio. ¶ Sed unum ī hoc preciosissimū ⁊ erit finis. ꝙ ℞. serapini oppoponacis bdelii eufor bii masticis añ. ℥. ß. olei terbentine olei laurini añ. ℥. ii. cere. ℥. i. gūme cum uino dissoluātur. ⁊ fiat ūguētum ꝙ de gūmis unguētum appellar̄ cōsueui. ¶ Asper̄ fricationes sup neruorum originē ml̄tū ualēt. ⁊ potissime cum stuphe aut balne a fieri nequeāt. ¶ Posite quoqz idē si ne scarificatione uētose quibus fcīs ex p̄tactis ūctioībus aliqua erit successiue fiēda. Et in hoc uniuersal̄ palesis uitio fleumatis ꝓueniētī cura finitur. ¶ Sz te ad actum praticum deducēdo que di cta sunt sub epilogo ordinate ponere libet. ¶ Primo aerem disponere ac re rum aliarum nō naturalium regimen. Clisteria ordina successiue. ¶ Et ubi

E. ⁊

comode uomitus fieri possit ꝓuocet. ꝺ hic ordīa digestiua ⁊ solutiua successiue que calorē uiuificāt. cōfectiones.

¶ Et si materia pro parte maiori fuerit euacuata. ea dare poteris que effimeraz īducūt. ac tunc quoqz stuphas balnea fricationes ac uētosas facere. ultimo unctiones. Ex quibus omnibus ī paralesi flegmatica ordīata cura patet. ¶ Laus deo. Amen.

¶ Octauum capl'm de cura paralesis sanguinee.

Paralesis a sāguine ut ī causis efficiētibus iā dictum ē. ⁊ si raro fiat tamē ꝓuenire potest. cuius sex rerꝝ nō naturalium regimē ad septimū usque diem subtile sit uinū. carnes oua ⁊ uniuersalit' qōlz san. multiplicatiuum euitādo ⁊ ad talia particulari zañ. tāq̄m ex predcīs nota ī pñtiarū sup sedeo. ut autem ad medicinalia deueias ubi clisteri opus fuerit. ut. s̄. face. flobothomiā uero modo cetera ꝯsentiāt successiue. ⁊ illo ī casu pisienses aliqui tres lb. sāguinis ⁊ ultra īterdum siml' extrahūt super hoc se fūdātes. ꝙ flobothoīa multitudinē euacuat ⁊ c̄. ¶ Tu tam̄ ubi ad tātam sang. quātitatē extrahēdā cogaris ī duabus. aut trib' uicibus securius id facies. mane. s. a basilica oppositi lateris īcipiēdo ī sero autē a cephalica lateris eiusdem. ⁊ ī crastinū a ueīs lingue. Id enim quā totum simul extrahere securius existit. ¶ De hic uero ad localia trāsi ⁊ fricationibus ⁊ uentosis ac ūctionibus utere. ¶ Et ubi opus fuerit stuphis ac balneis item ⁊ talia ut te supra docui per ordinē exequere.

¶ At ubi melācolia ī causa fuerit in solutiuis ad melancoliam aspiciēs adde.

Cetera uero ut ī paralesi a fleumate ꝓueniēti face. ¶ Sed omnia taliter contempera. ut minoris exsiccatioīs existāt

¶ Et ubi colera paralesim efficeret a reb' multū exsiccātibus cauēdum erit. ymo aqua ordei tūc dāda foret. ¶ Et ī tātū de cura paralesis a san. a melācolia uel colera ꝓueniētis sic breuiter dictum sit.

¶ Eueniūt enī talia raro. ⁊ ubi euenerīt tibi hec paucula sufficiāt. ¶ Quod si tibi aliquid defecerit. succursum a precedētibus capl'is pete. quia de necessariis huic ꝓposito ꝑtinētibus illa te habūdātem efficiēt. ¶ Eam item que solum a mala qualitate ꝓuenerit curādi doctrinam precedentia capitula ponūt. taliter eīz ellaborandum in eis est. ac in ceteris in quibus materia fuerit euacuata.

¶ De illa uero que a casu uel percussione causatur ut supra te docui. pronosticis utere. hinc clisteri fieri iube. ⁊ ubi cetera cōsentiant flobothomia successiue. ¶ Et si ex prescriptꝰ unctionibus aliquā feceris tā super neruoruz originē q̄m mēbrꝝ lesum eā facias. ⁊ ī tali paralesi emplastrum īfrascriptū pluriūz ualet. qꝺ ¶ ℞. farine fenugreci. l'. ſ. armoniaci. ℥. ii. bdelii. ℥. i. olei de lilio. ℥. ii ſ. pīguedinis anſis. ℥. iii. cere quātū sufficit. ⁊ fiat emplastruz ꝙ sup pāno extēdatur. ⁊ tepidū predictis locis applica

¶ Uel facias sic. ℞. camomille. M. iii. tātum bulliat ꝙ ad mucillaginis formā deueniat. cum qua postea farine fēugreci farine se. lini. añ. l'. ſ. misce armoniaci bdelii. añ. ℥. i. mirre oppoponacis. añ. ℥. ſ. incorporētur omīa simul. ⁊ cum oleo de lilio aut pīguedīs uulpis anatꝰ uel āseris īpinguetur quo si libet ut primo utere. Cum his curabil' palesis. que a casu uel ꝑcussione ꝓuenerit deo auxiliāte curatur omnis. ¶ Et ut capituluz hoc

cuiuslibet curabil' palesis succite i se cu
ram teneat siue i manu brachio uel quo
uis alio mebro fuerit pmissis euacuatioi
b' tā ꝯ clisteri. q̄z q' uis a' mō scis. ac ubi
opus fuerit flobotōia q̄ exteri' per ūcti
ōes ēplastra ēbrocatōes. seu fricatiōes a
ꝓximāt' tā sup neruoꝝ originē q̄z lesuz
mēbꝝ fiāt ē necesse. ¶ Et si pul'. ꝯfectō
nes ul' aliqd huiusmōi dare necesse sit a
p̄script' capitul'. illa mutua hoꝝ eni co
piā i se hn̄t. ¶ Et qꝛ ꝑsepe lingua pale
ticatur p̄misso clisteri aliis q̄z euacuan
tib' opportunis ex ūnctionū p̄scriptaꝝ
aliqua collū ac timpora perūge. per pus
tn̄ fricationē aut sp eam uētosam appo
nēdo. ¶ Et quidā eo i loco cantarides
cum assūgia ⁊ melle pistas apponunt. ⁊
quā faciūt ibi uesicā perforāt. sic eni ad
eum locum materia trahitur: soluit' lin
gua et loquella recuperatur. ¶ Uel fa
cias sic. materia euacuata caput abra
datur. ⁊ de hic ex tali unguēto perūga
tur. ꝙ ℞. asse fetide serapini galbani
armoniaci euforbii. añ. ℥. i. castorei. ℥. ii
cum oleo laurino pret' castoreum omīa
liquefiāt addēdo cere quātum sufficit.
ultimo uero castoreum adde. ⁊ fiat un
guentum. postea uero tuo patiēti. ʒ. i. ca
storei cum succo saluie dato. vz eni itez
ipse succus saluie datus solus. ¶ Aut
℞. castorei nucismuscate gar'. añ. ʒ. ß.
cum succo saluie. aut bono uino totum
infirmo prebe. uel da. ʒ. i. se. peōie ⁊ pa
tiens continue quasi sub līgua castoreū
teneat. ¶ Uel facias sic. accipe piperis
sinapis se. nasturcii ysopi. añ. ʒ. i. casto
rei. ʒ. ii. cum succo saluie lupinoꝝ forās
cōfice. de quibus patiēs cōtinue sub lin
gua quasi unam deferat. id eniz perditā
loquellam ꝑsepe recuperat. ¶ Uel alr̄
℞. castorei. ʒ. ii. pul'. saluie. ʒ. i. ß. fiāt ꝯ
melle ut prius lupinales formule. de q

bus quoque sub lingua teneat. ¶ Itez
cum uino cal'o decoctionis saluie tiria
cham uel mitridatum dissolue. ⁊ cuz eo
linguā cōfrica. ¶ Et ubi lingue uenas
r̄plete san. cerner̄s. ac i toto q'z ipsi' ha
būdantiā uenas ipsas flobothomari iu
be. ⁊ de hic cum se. nasturcii ac castor̄o
liguam ꝯfrica. ¶ Uel facias sic. ℞. ca
storei piperis piretri euforbii anisi ma
ratri gar'. baccaꝝ lau. añ. ʒ. iii. saluie.
M. i. ß. cōquassentur. ⁊ cū uīo albo bul
liāt. de quo patiēs sepe i ore teneat. Et
in tātum de līgue palesi dictum sit. Ue
rum cum eius particulares egritudīes
ꝑtractauero de tali cura fortass' aliq̄ di
cam. ¶ Cum quis nāqz loquellā perdi
derit apud uulgares diuinū quodā r̄pu
tatur si loqui facere īfirmū ualem':
¶ Aliqua quoqz mēbra paletica sepe fiūt
ut uesica an' v̄ga. ⁊ c̄. ¶ Et de his cu
ram alias deo auxiliāte describā. Laus
deo omnipnteti. amen.

¶ Tractatus decim' de spasmo. x. i se
ꝯtinēs capitula.

¶ Primū capl'z quid sit spasmus teta
nus cuzez siue alcuzez.

Quandam cuz paralesi spasm'
affinitatem habet hac ex cau
sa locū istū sibi accomodari li
buit. qui duplex ē scilicet ꝓporcionat'
ad materiā ⁊ non proporcionatus.
¶ Illum ad materiā ꝓporcionatū dicim'
qui ex superhabūdātia ul' ex d̄fectu ma
teriei ꝓuenit. primus de repletioē. ⁊ 2'.
de inanitōe dicit'. ¶ Nam si ꝯtīgat ma
teriā aliquā i ueis imbibi. sic ut eos dila
tet ⁊ acurtet ꝓpter ꝙ uersus originez
ꝯtrahitur fit spasmus quē de repletiōe
dicimus. defectu autē materiei fit a qua

cũq; causa potente humiditates nostri corporis exsiccare. ⁊ tunc neruis nõ aliter accidit. q̃m qñ igni coriũ madefactũ exponimus. ipsum. n. humiditate resoluta ꝯtrahitur. ꝙ similit̃ ꝓpter materiei defectum neruis accidit. ¶ Unde ꝓpt̃ hoc ꝯtrahũtur: ⁊ flecti nequeũt: ⁊ talis dispositio spasm⁹ de inanitione nũcupatur. ¶ Non proporcionat⁹ uõ ad materiã fit propter dolorẽ. aut nocumẽtuꝫ aliꝙ cerebro comunicatũ ut plerumq; ex pũctura aliqua fit: uel ex aliqual̃ animal̃ uenenosi morsu, seu q̃litate aliq̃ uenenosa: aut maligni humoris ĩ ordiatione cum. n. cerebꝝ tale sẽtit nocumẽtũ se ꝯtrahit̃: ex cuius ꝯtractione ab ipso q⁹ que orta ꝯtrahũtur motui ĩuoluntario fit ĩobediẽtia ⁊ talẽ pret̃ naturam dispositionẽ comunit̃ spasmũ ad materiã non ꝓporcionatũ appellam⁹. ¶ Ex quibus sequit̃ ꝙ spasmus nihil aliud ẽ. q̃m neruoꝝ propt̃ quãuis causã uersus originẽ pret̃ natural̃ ꝯtractio per q̃m mẽbꝝ seu mẽbra motui uolũtario fiũt ĩobediẽtia. ¶ Ultra sermones de spasmo dcõs scõm quosdã adhuc rõe loci spasm⁹ triplex repitur. Quidã partẽ anteriorem. ¶ Quidã posteriorẽ. Et quidã totũ tenet ¶ Primus ꝓstonus seu spasmus ãterior secũdus epistonus seu posterior. ⁊ tertius tetanus appellat̃. ¶ Et ꝓpter hoc dominus Auic. de tetano ĩquiebat ꝙ ipse ex duobus fit spasmis. ut si due fuerit cause ad spasmationẽ tã ãterioris q̃m posterioris partiũ equipotẽtes tunc .n. ĩ nulla ꝑtium ut patet cõtractio fiet ⁊ tamẽ totũ sine cõtractione neruorum. tẽsum stabit: ⁊ sic erit tũc tetanus absq; spasmis. ¶ Interdũq; propt̃ frig⁹ musculos ꝯgelãs mẽbꝝ tẽsum stabit ad nullã positiois differẽtiã se flectere potens ĩ quo casu erit ẽt tetanus sine spasmo.

¶ Dixerunt etiã aliqui ex uẽaꝝ ⁊ arteriarũ repletioẽ posse tetanũ ꝓuenire. ut ĩ sinocha ĩflatiua nonnũquã cõtigit ĩ q^a corp⁹ totũ capite excepto. adeo tẽsum manet. ut ad nullã positiois differẽtiam se flectere queat. ¶ Ex quibus patet q̃liter tetanũ sine mẽbroꝝ spasmatione fieri ꝯtigit multipliciter ꝓpter ꝙ aliqui tetanũ nõ esse spasmũ nec ex duob⁹ spasmis cõpositũ esse uoluerũt. cum ĩ omni spasmo sit semper aliqua neruoꝝ ꝯctio. ¶ In tetano autẽ stati dicto apparet nulla cũ ĩ eo corp⁹ seu mẽbꝝ tetanatũ tẽsum sine ꝯctione maneat. ¶ Et ideo ethimologiat̃ tetanũ q̃i tensum manens seu totum tenẽs. ¶ Ex quib⁹ omnib⁹ cõcludit̃ siue ĩ tetano sit spasmus siue ñ ꝙ tetanus ẽ preter naturalis dispositio per q̃m totũ corpus pret̃ caput seu particulare mẽbꝝ aliquod uolũtarie mobile ad nullã positiois differẽtiã se flectere põt. ¶ Ex illa diffinitione patet ꝙ tetan⁹ ñ nisi mẽbris uolũtarie mobilibus accidit qr ⁊ si ossa tẽsa maneant. tamẽ dici tetanata nõ debẽt. cum uolũtariũ motũ non habeãt. ¶ Ex dcis patet qual̃r cuzez seu alcuzez ẽ quedã spẽs tetani quia mẽbrũ ꝙ alcuzez tenet tẽsum manet. nec ad aliquã positionis differẽtiã se potest flectere quod ex ĩtẽso frigore. seu uẽtositate accidit ꝑsepe. ¶ Et hec spẽs tetani est quam grãfum seu rãfum appellant. Laus deo.

¶ Capl̃m scõm de causis spasmi tã de inanitione q̃m de repletione ⁊ tã propõtionati ad materiã quã ñ ꝓportionati.

Superest amodo tam tetani ⁊ alcuzez q̃m spasmi cãs inuestigare que ĩtrinsece ⁊ extrĩsece esse possiunt. Et ea a spasmo ꝺ r̃pletõe

prīcipiū faciēdo cum res quelibet ñ naturalis corpōi nr̄o. iconueniēter occurrēs efficere pōt. ut ea aeris excessiua frigiditas. materias comp̄mēs seu cal'itas dissoluēs ⁊ neruis mandās. ¶ Nimia quies somn⁹ sup̄flu⁹ īordiata comestio nimia cibi seu potus repletio timor grādis cuius causa humores p̄sepe ī originibus neruoꝝ imbibūtur ⁊ spasmū efficiūt. ⁊ sic de aliis que possunt ad neruos materias demādare. ¶ Intrīsece uero cause esse pñt san. fleuma m̄lācolia uētositas apostema ac dolor ītensus. que ut natura pellat. ¶ Spiritus ⁊ humores ad locum dolorosum semp̄ mādat ꝓpt̄ q̄ plerꝝq; accidit qd̄ huōres illi neruis ībibunt̄ ⁊ spasmū efficiūt. Item accidit spasmus tam acutaꝝ q̄m cronicaꝝ egritudinū successione ⁊ īterdum accidit p̄ uiam. crisis. ¶ Nam a mēbris nobilib⁹ materia sepe ad ignobilia pellitur. ⁊ neruis imbibita spasmū efficit. uētositas q⁹ q; ī neruoꝝ ꝯcauitatibus existēs eis ingrossare. ⁊ accurtare. sufficiēs spasmuz ꝯsimilit̄ efficit. ¶ Sed ut īquit Auic. r̄mouetur in hor̄. i. cito ut cōtigit ī alcuzez. qui ī tibiis senū factis ex sola fricatione remouet̄ ī breui. ¶ De inanitione uero spasmus ab oī re causari pōt. que naturales humiditates desiccare seu ꝯsumere. ualet ut aer excessiue calidus ac siccus cibusq; calidus ac siccus. ¶ Ira tristitia excessiua īmoderata purgatio ⁊ sic de aliis rebus nō naturalibus.

¶ Et talia etiā de inanitione spasmus taz acutaꝝ q̄m cronicaꝝ egritudinū causa plerꝝq; accidit. ¶ Causa uero nō ꝓportionati ad materiā spasmi esse potest ut supra dictū est mordicatiuus humor seu aliqua uenenosa qualitas. āt pūctura ueluti scorpionis. uel alterius uenenosi animalis. hūc quoq; sepe uermes efficiunt cum os stomaci mordēt. Quoduis enim istoꝝ spasmū sepe efficit non ꝓpōtionatum ad materiā nerui a cerebri pānicul' oriūtur: a neruis uero lacerti. a lacertis fila que cordas cōtexūt. unde cer̄brum tale nocumētum sētiēs ꝯtrahitur ad cuius contractionē ꝯtrahūtur nerui. ⁊ ipsos musculos trahūt. ⁊ sic mēbri illius fit ꝯtractio ⁊ h⁹ mō ꝓpter pūcturaz uel materiā aliquā mordicatiuā spasm⁹ ad materiam ñ ꝓporcionatus fit. ¶ Et sic habes tā de inanitiōe q̄m de repletione seu ꝓporcionati ad materiā. uel nō ꝓportionati spasmi causas. ¶ Laus deo oīpotēti amē.

¶ Capl'm terciū d̄ signis spasmi demonstratiuis.

Spasmi amodo uenāda sunt signa. sed spasmus ꝯuenit pl'iūz cum epilēsia unde Auic. īquit spasmus ē epilēsia mēbri: sicut epilēsia ē spasmus corporis totius. Uerꝝ ubi sig⁹ epilēsie. supra bene notaueris ab ea spasmuz discernere facile scies. ¶ Auic. autez tātūmodo duo signa poīt p̄ que unū ab alt̄o discernit̄. ¶ Naz spasm⁹ difficl't̄ resoluit̄. ⁊ epilēsia uero facile ipsa p̄t̄e a poxismal' existit spasmus neq̄quam.

¶ Signa autē spasmi demōstratiua st̄ duplicia. ¶ Nam quedā spasmū. ⁊ quedam eius cās maīfestat. cum. n. mēbꝝ seu mēbra aliqua ꝓpter quāuis naturalē cām retracta maneant ⁊ uolūtario motu. īobedientia fiāt. spasmū ita pati dicimus. ¶ At cārum signa secūdū spasmi diuersitatē uariātur. Nam spasm⁹ de repletione subito patiētē īuadit. ¶ Que uero post fe. ul' aliud nostri corpōis humiditates extenuare potēs paulatīe superuenit. ¶ Is de inanitione spasmus

nūcupatur. ¶ Eius igitur q de repleti one fit si cause extrīsece fuerit quecunqz ille sint certus ab īfirmi. uel astātium re latiōe fies. ¶ Ubi autē sit ītrīsece si sit san. i cā ex r̄pletiōe etate tp̄r āni r̄gimīe precedente ⁊ ex talibus super sang. do minium arguentibus facile deprehēdes et sic de fleumate et mlīa facies. ¶ Nō inconuenit tamen spasmū a colera fieri sed qꝛ tam ratione caliditatis quā mōi sue substātie. qr subtilis et c̄. facile r̄sol uitur fit ab ea rarissime. ¶ Et h'est cā qualiter boni ueteres flegma san. ⁊ mlīa co. obmittentes pro spasmi intrinsecis causis assignauerunt. ¶ Nam ut pluri mum fit a flegmate raro a san. rarius a mlīa et rarissime ul' quasi nūquam a col' ra mat'ia nāque spasmū efficiēs ut inqt Auic. non efficit nisi ꝓpter suā grossiti em. et sic ꝑꝑ colere subtilitatem rarissi me āt nunquaz fit ab ea. ¶ Apostema autem seu uermes in causa si fuerit ꝑ ꝓ p̄a signa illorum in cognitionem deue nies. ¶ Sed ubi spasmi de inanitione causas scire cupias. ab īfirmo seu astā tibus que humiditatem exsiccās seu ex terminans causa fuerit inuestiga. ¶ Et sic. predictas causas enumerādo tā de repletione quam de inanitione facile co gnosces. ¶ Spasmi ad materiā nō ꝓ portiōati causaꝝ ex īfirmi āt astātiū r̄la tu in notitiā deuenies. ¶ Spasmatoꝝ pulsus est inordinatus durus atz puus et interdum tāta fit opillatio. ut pulsus nullus reperiat'. ¶ Urina a sua nat' ali dispositione ut sepius ñ mutat' ꝑꝑt' tñ opillationem sepe aquea et subtilis ap paret ad quādā tendēs uiriditatē et ma xime ubi calō exterminetur. ueꝝ nec ex pulsu nec ex urina super aliquā spasmi certaz causam quicquam significare po test. ¶ Sed si que dicta sunt bñ notes cuiuslibet speciei spasmi causas leuiter deprehendes. Laus deo.

¶ Cap^m quartum de signis spasmi ꝓ nosticis.

Superest spasmi ꝓnostica sig^a describere. de quib' plura iste noster serenissims. ypo. enume rat. Primū a spasmo ul' tetano habito scilicet d̄ repletione fe. supueniēs soluit egritudinē afforismoꝝ quarta. siue tal' spasmus siue tetanus humoralis. uel a grossa uētositate fiat. Sed si spasm' fe. supuenerit mortal'. ut ī suo de appropa tis bon' īquit Mesue. ¶ Itē spasmus ex elleboro mortal' quīta afforismoꝝ ut īfra de qualibet euacuatiōe supflua cui spasmus supueīat ē dicēdum unde septi ma afforismoꝝ ꝯmēto illi' ¶ In san. flu. inquit Gal'. ꝙ cum tal' spasmus supueī ens superflue euomitioni san. si de inaī tione mortal' ē. ⁊ ita ītelligit' de omni a lia euacuatiōe sr̄flua ⁊ c̄. ¶ Idem tertio afforismoruz quīte ꝑticule san. mlto flu ēte spasmus supueiēs malū. ¶ Itē spa smus post nimiā inanitionē malū affori smo quarto. ¶ Item afforismo quīto. ¶ Si qui īebriatus fuerit. ⁊ repente sine uoce fiat spasmo adueniēte moritur. ¶ Si non superuenerit fe. aut ebrietas in ꝯsueto tēpore dissoluatur. ꝙ ī duobus diebus comuīter fieri debet ¶ Item qui cunqz a tetano deꝑhēdunt' ī quarta die peūt si non hos effugerīt sani sūt affori smo. sexto ⁊ hoc ē ꝙ tetanus est egritu do ꝑacuta ad q̄rtam usque duratura. unde morbi ꝓlixitatē. ut īquit Raf ⁊ e ius acumen natura diu tollerare nequit ⁊ ideo si diem quartū effugiūt poterūt saluari. ¶ Item ī fluxu muliebri si spa smus superuenerit malū affo. quīq̄gesīo

septimo. Item i uigilia spasmus malum septima afforismoꝝ afforismo ōcimooc tauo. Et afforismo. uigesimo quito in fazmacie iquit. spasmus potionē supuei ens mortal. Itē spasmꝰ mlieri srueiens mortalis. Auic. ꝛ etiam ypo. quinta. af forismorum afforismo secundo. ¶ Itē in spasmo uentris iflammatio mortalis. Raf Auic. tamen mortale nō dixit. sed malum esse signuz ait in pricipio ¶ Int ceteras etates ut Auic. inquit lactātes in spasmum facile cadunt propter ōbili tatem uirtutis cerebri mēbrozum quoq ac laceztoruz uerum cum taliū uirtutes tam naturales. quā uitales. ut ipse. A. et Raf inqunt. fortes bēant humores. multum obedientes resolutōi a spasmo leuiter absoluūtur. ¶ Et subiūgit Ra sis ꝙ pueri ante septimum ānum ꝓpter humiditates multas in qbus habundant ac etiam qr inordinate multū māducāt. cito spasmū incurrunt et ꝓpter assigna tas causas. ab eo absoluunt quoqz faci le. ¶ Plurimū itē qui ex spasmo mori untur calidi diu manēt. ¶ Et hi sī ut Auic. inquit qui prefocati moriūt quod contigit ꝙ lacertus hanelitus spasmat quia tunc eius destruitur motus et tūc bonus patiens suffocatus pezit. ¶ Uri na rubea in spasmo mortem significat.

¶ Nam urina talis ut Auic. inquit signi ficat quod ibi est caliditas pura. unde si caliditas erit pura de inanitione spasmꝰ erit. que inanitio ex tali caliditate cōtiū e augetur et per ꝙsequens spasmus et cum eiꝰ sit causa. ꝛ sic ad mortez patiēte deducit. ꝑterea si illa urina se. significet cum spasmus se. supueniēs mortal. ut ō patet urinā ru. i spasmo mortem signifi care. ¶ Ex dcis itaque patet spasmꝰ ō inanitione ꝛ potissimū qui egzitudinum succession ꝓuenit mortē significat.

¶ Cum enī paulatīm ille ueīat ꝙsumptionē humiditaꝫ substātifice ōnotat. ꝛ sic ꝙ ō tutis defectionē icurabilē reddit.

¶ Caplm quitum de bis. que itus sum pta spasmū de repletione curāt alcuzez quoque.

UT spasmū recte curēs qui spas mus ille fuerit cōsideres oz. a liter. n. de repletione curatur spasmus. ¶ Aliter de inanitione ꝛ alīt qui nō ē ad materiā ꝓportionat. Uez cura palef. cum cura spasmi de repletō ne magnā habet affinitatē. ¶ Haz que ad itra sumēda sunt tā uni q̄m alteri in differenter ꝓueniūt. ꝛ iter illa que ap ꝓximātur ab extra. ē pauca qꝰz differētia

¶ Hāc igit ob causā ueteres q̄si cēs pro illiꝰ de repletiōe spasmi curā ad cu re palef capitulū nos rmittūt. ¶ Ut igi tur scias que ad tuū ꝓpositū faciētia a capitulis de cura palef ātescriptis mu tuare possis ad que sequūt attende.

¶ Retentis itaqz fecibꝰ clisteria lenitī tiua facito successiue acuta ꝛ ō binc ma terias digeras. educas quoqz ꝛ omia il la que supra caplo de bis q̄ paralef ma teriā euacuāt ordiate ꝓperies. ¶ Sed i causa euacuādo tā per fazmaꝯ q̄z ꝙ ster nutationes gargarismata seu masticati ones illic descriptos cām obserues.

¶ Uez ubi passio i mēbris fuerit. posteri oribus gargarismata ꝛ sternutationes ꝓueniūt materiā. s. diuertēdo ꝛ euacuā do sed i parte añriōi nequaqz. ꝛ hoc bñ menti habeas de puluer. aut confectio nibus ꝓsimilibꝰ supza caplm de bis que ad itra sumūtuz te habūdātem faciet. ac exhibēdi modū tibi dabit. ¶ Ō si flo bothōia ac uētosis tibi opꝰ fuezit de cu ra paralef sāguīee caplm supra quere.

ipsum em̄ qual'r illa fiēda sūt te clare do
cebit. ¶ In his igit' que statim dcā sūt
taz palef. q̄m spasmi cura coīcat. sz ī illis
uariat que ab extra applicāda sūt.
¶ Et hoc ex diuersitate mōi substātie ma
terie ꝓuenit ⁊ .n. palef subtil' ualde. spa
smi uō grossa. ⁊ ideo si forti resolutiuo
usus fueris subtili resoluto grossum re
maneret. ꝓpter ꝙ cura spasmi multū si
nistre fieret.

¶ Capl'm sextū de his q̄ extrīsec' appli
cāda spasmū repletionalē curāt.

TE igit' ad actū practicū redu
cēdo. ab his que extra ueniūt
ap ꝓximāda ī cura repl'onalis
spasmi pricipiū sumere. ⁊ sic mollitiuis
ī princ'. de hīc resolutiuis utere: uel sal
tem illa ad īuicez misce: siue balnea ēbro
cationes unctiōes emplr̄a seu cerota fu
erīt. ¶ Et quo ad balnea siue ēbrocati
ones si mollitiuas facere uelis ex malua
bismalua suis cū radicib' fenugreco se.
lini ⁊ ꝯsimilib'. illa facito. ¶ Resoluti
ua uero ex camoilla. fol'. lauri. absinthii.
foliorꝫ sambuci: yua lauēdula: roremari
no: saluia: bethonica: herba palef: ⁊ siml'i
bus. ¶ Et ubi adhuc resolutiōe maiōi
esset opus sal cōe sulfur: seu nitrū adiun
gere posses. Et qr ut plurimū tā molliti
ua q̄m resolutiua ī hoc cāu sil' ꝯmiscent'
de prescriptis ꝯueniētē facias mixtioēz
uerꝫ neqz balneū: neque ēbrocatio ulla fi
enda erit nisi materia fuerit ꝓ maiori p
te euacuata. ¶ Ex balneis igit' ūguētis
empl'is siue cerotis huic ꝓposito ꝯueni
entibus. aliqua singl'aria deo adiuuāte
nūc scribere ītēdo. ¶ Balneū ī hoc ca
su singl'arissimū. ¶ Acc. catulum unuz
uulpis uel. ii. ul'. iii. ul' plures. aut catl'os
canis seu gatti euisceratos ī aqua deco
que. in qua ad min' ꝓ quarta pte succū
aneti īpone herbe vō bethonice ⁊ edere
terrestris añ. M. aliquot miscēdo. ⁊ ō
nia tātum simul bulliāt ꝙ caro ab ossib'
sepetur. ex tali decoctiōe balneū fit hu
ic ꝓposito ꝯueniētissimū ⁊ ēbrocatioēs
itē. ¶ Quod si balneo. ipso refrigerato
supernatātem pīguedinē collexeris ex
ea tā neruoꝝ originē. q̄z spasmatū mem
brum īungere poteris. ⁊ erit tal' unctio
util' multū. ¶ Hic nō ꝙ si spasm' fuerit
ul'is spōdiles omnes que sub collo sunt
erūt pungende. Sed ubi ī facie mēbrū a
liquod spasmatum fuerit cerebro ē attē
deñ. a cuius añriori pte nerui illi trahūt
originē. In pticl'ari uō. mēbro alio spas
m' si fuerit neruoꝝ ad illud mēbrū per
uenieñ. originē inūge ⁊ ī cāu i°. unguen
tum tl'e fit pretiosissiūz ꝙ R. costi ama
ri. ℥. i. ifundat' ī. l'. i. boni uini albi. ⁊ per
diem cū sua nocte. ī ifusione maneat ⁊ ꝯ
eo postea olei oliue antiqui. lb. i. misce
⁊ usque ad uini ꝯsumptionē bulliāt dei
de cum eis cere paꝝ liquefiat. ⁊ cū īsria
ri īcipit piperis nigri castorei euforbii
piretri. añ. ʒ. vi. misce ⁊ fac ūguentū quo
utaris magis tñ est resolutm̄ q̄m mollifi
catm̄. Sed ꝙ sequit' magis ē tpatū ⁊ ip
sum recipit medulle cruris uace: pīgue
dinis anfis: pīguedis caude arietis. añ. ℥
i. ol'i de nasturtio. ℥. iii. castorei. ʒ. ii. pir̄
tri costi amari. añ. ʒ. i. musci si libet. ℈. f
cere paꝝ. ⁊ fiat ūguētum quo utere.
¶ Nōnulli pl'monē arietis calefaciūt tā su
per neruoꝝ originē. q̄z sr̄ mēbꝝ spasma
tū sine ītermissione frequēter apponūt.
⁊ successiue ex aliquo p̄scriptoꝝ ūguen
torum ūgunt. Alii Ga. documeto pel
lem arietiem caude cum ml'ta pīguedīe
īcidi faciūt. ⁊ spasmato mēbro apponūt
tamdiu donec feteat dimittētes. de hīc
eā remouēt. ⁊ ex predcīs ūguētis aliq'

pūgūt. ¶ In crastino uero ut supra ad pellem redeunt: ⁊ ūguēta successiue. ⁊ ꝯ illo medicamīe spasmum curāt in breui. Laus deo.

¶ Capitulū septimum de cura spasmi tā a pūctura uenenosa quā nō uenenosa ꝓueiētis.

Ille aūt qui ex pūctura fit uenenosa ex superpositione uētosarum curatur: quas si alñ cum scarificatione reiteraēs nō malū esset: l' pullū unū uiuū habeas cui⁹ deplumatū anuz super punctura pone sibi rostꝝ. sepe clauden⁹: ut atraher aerē cuz ano cogatur: uel ꝑ aliq̄z personā uilem locū sugere facias: et quātū tibi possibile fuerit puncturam apertam detine de hīc tyriacham siue metridatū unicornu gētianaz baccas lauri termētillā diptamū ul' aliq̄ huiusmodi ꝯ uenenum patiēti tribue. Si aūt spasm⁹ a non uenenoso ul'nere fiat. eum apertum ꝓ posse tene super qd̄ oleū de euforbio pone: ⁊ ut dolor mitiget: ex oleo camomillino: ⁊ oleo ro. calidis mēbꝝ spasmatū ēbrocet' q̄ aliquantulū fiat: deīde petiā triplicatam ul' quadruplicatā ī terbētīa cal'a remollitā sup pone: illa. n. mirabil' dolorem sedat. Et sup omīa ne pūctura claudat' caue. q̄ si locus appōet' apostematū cura cur̄tur. Bonus u⁹ anglic⁹ plurimos ex pūctura spasmatos emplastro īfrascripto curasse ait. q̄ ℞. musci arboris ul' lapidis. M. ii. furfuris. M. i. olibani. ℥. i. tm̄ ī uīo bulliāt aceti paꝝ addito q̄ ad ēplastri formā ꝺueīat. ⁊ tale calm̄ suppone tātam. n. ī isto musco arboris seu lapidis bonus uir ꝯfidētiam habuit ut cuilibet pūcture tale ēplastrū applicabat. Cum quo fere omēs sanabat qd sit mus cum respice auic̄. r⁹. cono ī capl'o ꝓprio. Sed ī cāu isto memor semp esto tā ꝑ flobotomiaz: q̄m ꝑ farmacias: q̄m aliter ul'es purgatioēs fieri facere ⁊ ꝑticl'ares item. Et si pūctura claudatūr. cū auro seu cādenti calibe locus cauterizet' ⁊ ꝓfunde quidem sup q̄ emplastruz postea de maluis pone. ¶ Iubent autē ueter̄s q̄ si pūctura nerui lōgitudīalis fuerit ex qua spasmus fiat q̄ per trāsursuz neru⁹ totū īcidat'. mīnus. n. malū ē motum mēbri perdere q̄m uitā. Laus deo Amē.

¶ Capl'm octauū qualiter ⁊ cum quib⁹ fe. ī spasmo sit ꝓuocāda.

Unuz ātiqui ī spasmo singl'are reputāt. s. prouocare fe. ipsaz nāq̄z materiā resoluendo spasmū curat ut ī ꝓnosticis habuisti. sed añq̄m eam ꝓuoces. ꝯdictiones īfrascriptas obseruā ¶ Nam īter fe. sola ē effimera ꝓuocanda ī ul'i spasmo. s. qui ex frigidis humōibus fiat ⁊ mat'ia pro ꝑte maiori euāta. ¶ His igit' cōdictioibus obſuaꝝ si sulfureum naturale balneum habueris ſm cañ debitos. patiētē ī eo ponere. q̄m enī ī casu i⁹ q̄m maxime ꝯuenit. siue fe. ꝓuocauerit siue non. Sed deficiēte balneo al'r poteris fe. ꝓuocare. ad q̄ ūguētum īfrascriptum plurimū ualet. q̄ ℞. olei de lilio olei oliuarum ātiquaꝝ. añ. ℥. ſ. succi flāmule. lb. i. illa ad ꝯsumptionē usque succi sil' buliāt. Cū quo cere postea quātum sufficit. misce. ⁊ cum īfriari īcip̄ adde storacis calamite. ʒ. iii. piperis piretri añ. ʒ. ii. euforbii. ʒ. i. fiat ūguētuz. ꝯ quo tīmpōa īungātur brachioꝝ pulsus atq̄z pedum de hīc madefactā ī eo lanaz ī sub ascellis ⁊ in gumibus pōe talis nāq̄z unctio fe. potēter prouocat: q⁹ tamē cum īfirmū tuum unxeris castorei. ʒ. ſ.

cum modico uini cal'i potu tribue. u' ca
stori loco. ʒ. ii. ifrascripti ellectuarii da
bis. Quod R. asse flamule castorei an̄
ʒ. vi. mellis. lb. f. fiat i formā ellectuarii
de quo ut dictum ē. ʒ. ii. dabis. ¶ Fla
mula uero de qua est fmo ē herba q̄daʒ
que sepibus ⁊ uiperibus īuoluit' flores
capillares hn̄s i cuius medio reperit' se
men saporis acutissimi q̄ ꝯtusum ⁊ sup
mēbrum positum cauterizat. ut ipse exp
tus sum. Et isti rustici d̄ monteferrato
in suis alleatis de tali seīe loco piperis
sepe ponūt. ⁊ īaduertēter disint'iam aut
mictum san. īcurrētes ad aliū mōdum se
repiunt huius igitur flamule succus fe.
potēter ꝓuocat. ¶ Quod si theotoīco
rum more facere uolueris que fe. facile
ꝓuocāt patiētem tuum īter duos ignes
colloca cui aliquid cū forti alleata ad co
medēdum p̄be. ¶ Successiue optio ui
no calido i quo modicū sit pipis eū pota
⁊ habūdāter satis. ¶ De hic uero ex a
liquo ūguētoꝝ p̄scriptoꝝ locis p̄dcis ut
s̄ iunctio fiat. Sed hoc nō nisi theotoni
co talibus assueto l' alicui bene robusto
facias. ¶ In delicato. n. corpore huōres
subtiles hn̄tes nō soluʒ effimera. sed pu
trida de facili ꝓuocaret'. uel sudor ade
o ītēsus qui secū per porros animā ꝯdu
ceret. ¶ Serenissimus ypo. spasmū qn
ta afforismoꝝ afforismo. ꝛꝛ°. ex casu per
cussione uel aliter sine uulnere factuʒ ex
subita submersione patiēs i aq̄ frigidissi
ma curatqʒ exterioribus corporis pti
bus ꝯdempsat' int'ius calō unit' qui ma
teriam spasmi resoluit. ⁊ sic tal' cura fit
per accn̄s. ¶ Posses tam̄ īmersione di
missa super infirmū frigidā aquā ꝓicer̄
uel eum ex liteaminib' i aqua frīa merf.
sepius circūuolue sic. ut liteamīa illa nū
quā calefieri permittas robusto tam̄ ual
de ac i media estate seu tēpore multū ca
lido hoc fieri iubet sed nō alit'. ¶ Et sic
modū habes qualit' de repl'oē spasm' om
nis quātum ad medicialia sit curādus.
Laus deo.

¶ Capl'm nonum de regīe reꝝ sex non
naturalium spasmi repletionalis obfuā
do ⁊ de cura.

Sed quantuum ad sex rerum
non naturaliū regimē oīo ui
num i p̄ncipio ꝓhibe. eius lo
co aquaʒ mellis bibat. inqua saluia d̄co
cta sit. In fine tamen uinuʒ ualde potēs
comendatur quia materiaʒ tūc resoluit
⁊ urinā ꝓuocat. fructus pisces. ferculū
de pasta. olera ut blitis spinachie ⁊ simi
lia ⁊ uniuersalit' omnia cibaria frigida
⁊ humida uitāda sunt ⁊ iteʒ aer frigid'
⁊ humidus. Somnus lōgus quies nimi
a ⁊ ubi exercitium fieri nequeat fricatio
nibus utere. ¶ Caro uulpis ⁊ ericii his
passioībus ualēt a proprietate. yue aūt
atque saluie mirabil' quoqʒ inest ꝓprie
tas. unde istorum usus quoq' mō sit ua
let plurimū. Cuzeʒ uero seu alcuzeʒ ex
fricatione mēbri. cum maībus cal'is aut
pānis calidis curatur. ⁊ iteꝝ ex calido
rum oleorum unctione ut ex oleo de co
sto anetino uulpīo de lilio ⁊ ꝯsimilibus
Sed lotio tibie aut alterius alcuzati m̄
bri ex decoctione herbe tūici passioneʒ
hanc illico curat ⁊ per dies aliquot cuʒ
tyriacha eam nō rediturā pellit. ⁊ sic ꝯ
adiutorio cure palef curā hēs spasmi d̄
repletione tam ex materia quā ex uētosi
tate ꝓueniētis. Laus deo amē ⁊ c̄.

¶ Decimū capl'm de cura spasmi ab ia
nitōe proueniētis.

Superest de ianitione spasmi curā ponere In talibus nāqz patientibus ē uirtus mltum d̄bil' cuz quo ꝓpter mēbroꝝ siccitatē pōri ualde sunt stricti. Qua ex re eorū nutrimētum facilis digestiois esse debz penetratiois quoqz multi nutriméti humectātes ualde ⁊ sic medicialé poti⁹ quam pure cibalé euz esse necesse ē. ī quo casu aqua or. plurimū comēdat' ⁊ illa potissimū ī qua fluuiales cācri ac nemorales testudies sint decocte. uinū quoqz claꝝ ꝯuenit cum decoctiōe quatuor se. fr̄oruz bene lip̄hatum quia facile penetrans mlti exit nutrimenti. Cōuenit aqua carnis cum predcis se. alterata. ¶ Ex cōfectionibus comune restauratiuū comēdat' cum oleo amigdalaꝝ dulciū factū aut uiolarum ubi. s. maiorem quereres humectionē lac conueit mulieris ⁊ itē asine.

¶ Aque quoqz dulces Balnea cū foliis salicis uitis al. uinifere uiol' ⁊ similiū bullita. ac iunctio ex oleo uiolaꝝ ⁊ illa sunt que ī summa spasmo de inanitione cōueniūt de quibus leuit' sic pertrāsiui. prio qr ex talibus ifirmis ꝑpaucissimi nobis offerrūt. ꝛ⁹ quia cura illa cum cura ethica ordiate descripsi ad quā ubi opus sit recursū habe: Laus deo amē.

¶ Tractatus ūdecim⁹ de tortura in sesex ꝯtinēs capl'a.

¶ Primū capl'm quid sit tortura cōtinet ⁊ qualiter signa inuenire debeas demonstratiua.

Sepe materia in nēruis añrioribus capitis ⁊ ī hiis qui ī p̄ncipio nuce oriunt' imbibitur hii. n. musculis atqz mēbris faciei. sēsū atqz motū prebēt. ¶ Si igit' materia illa subtil' fuerit relaxatiōez seu palesiz ī ducit. ⁊ si grossa spasmū ꝙ. n. istoꝝ fiat torquet' facies ⁊ egritudinē efficit. quā oris seu faciei torturam appellamus.

¶ Ex quib⁹ pz qd̄ tortura nihil aliud ē q̄z in neruis quibusdā tā anterioribꝰ q̄z posterioribus ꝑꝑ subtilis materiei imbibitionem relaxatio. aut grosse cōtractō per q̄m musculi motū faciei dātes relaxātur aut ꝯtrahūtur ad quā relaxationez seu cōtractionē tūc os aut facies cōtorq̄tur. Et sic hēs quid sit tortura eius cāe ī capl'o de palesi uel de spasmo describūtur. ¶ Quātū ad sig⁹ itētio duplex habetur una respectu signoꝝ que nobis ea d̄mōstrāt alia que cās. ¶ Quantū ad primū cū ea difformitate sua se nobis satis manifestet signis aliis nō egem⁹.

Sed quātū ad cārum habēdā notitiā p̄mo an a paralesi uel a spasmo fiat iuestigañ. erit: Ido si a paralesi latus lesū super sanū caderet. ut Gal'. iiii. de iterioribus ꝛ⁹. capl'o. ¶ Si latus iquit mouēs dextre part̄ labium mollificet'. erga sinistrū latus torquet'. Et lacerto sinistri lateris labiū mouēte mollificato idez labiū ad dextrum uertit' ⁊ subdit simil'r.

¶ Intelligēdū ē ī maxillis nariū extremitate ⁊ utriusque gene ⁊ c̄. ut uelit ꝙ maxille extremitate nariū ⁊ gene mollificate sup nō mollificatū cadūt. ¶ Si autez fiant a spasmo tūc egrum latus ad se sanū trahit. ⁊ cuz hoc plurimi decipiūtur tōtum latus cadētis esse egrum ꝙ ē flm̄:

¶ Unde raf. Nō iuei inqt rugas ī frōte ex parte lateris patient̄ torturā causa spasmi ⁊ coriū illius lateris tēsū erat ⁊ tortum nō apparebat ⁊ c̄. ¶ Et nūc tua ē cognoscere an ꝑs lesa paraliticata sit. an nō. ¶ Unde si tortura a palesi fiat. pars lesa moll' erit. ab ore plurimum saliua manat ⁊ pars oris sana bñ claudi

tur ꝛ ſua cū ſi.atq; forma manet. Q̄ ſi tunc pars leſa claudat cum mala figura claudit qr labium ſupius ifra cadēs cū babūdāti ſaliua oris figurā difformē ef ficit. ¶ Et ſi huius paralef cās a qua tō tortura ꝓuenit ſcire cupias capl'm fm. tractatus de paleſi ſupra require ipſum ens tibi neceſſaria ſigna mōſtrabit.

¶ Si autem fit a ſpaſmo pſleſa erit tactui dura ab ore ſaliue nihil aut pauꝯ manat ꝛ partis egre oſ nō claudit. ymo ꝓpter cōtractionē aptum aliquātiſp manet.

¶ Conſimilia ſigna i iferiori palpebra leſi ocli quoq; notabis huius autē ſpaſ mi cās per ſigna ōmōſtratiua ſpaſmi ſu pra tractatu de ſpaſmo tertio capl'o fa cile cōprebēdes. Laus deo amē.

¶ Capl'm ſecūdum ō ꝓnoſticis tortuꝝ oris ſeu faciei.

NUnc ſupereſt huius dñe tōtu re ꝓnoſtica ſigna deſcribere quoꝯ quedā futurā ꝛ quedaꝫ preſētem tortuā denūtiāt multus nāq; ſeu ꝓtinuus faciei ſalt. ut raſ iquit ac ip ſius faciei oſſiuꝫ frequēs dolor corii q̄ que ſtupor uēturā tortuā ſignificāt.

¶ Sed quātum ad eam factā illa que a cerebro ꝓuenit i quarta l'citra ſepe pa tiētes iterficit quia paſſiones fortes. ut ē paleſ apopleſia epl'ia ꝛ ſimiles cerbꝯ nō diu ſuſtinēt. Ideo Auic. quidē iquit extimauerūt q̄ patiētibus tortuā time tur mors ſubitanea uſq; ad quatuor di es. ¶ Si uero hos ptrāſierit euadunt. Et uidet qō ſit illud cā epl'ie fortis q̄m tortura nūtiat. Et ut cognoſcaſ an a ce rebro fiat iquit raſ. ¶ Si i tō:tura opa tioēs cerebri ſane fuerit ut ē itellectꝰ ra tio meōria ꝛ c̄. ¶ Scito eā a cerebro nō cauſari i quo caſu tales diu uiuere pñt.

Et ſubdit q̄ ſi tortuꝛa per mēſem aut p duos durauerit uir. aut nūquā curatuꝛ cum ea tamē diutiſſime uiuūt. ¶ Quoſ dam enim uidi iquit quos tortura 20. ā nos inaſit alios. 30. ꝛ alios. 40. nullum aliud nocumētum ſuſtinuerūt. ¶ Tortu ra preſea ſiniſtri lateris deterior ē. q̄m dextri ut ātiquus ſapio ꝛ ipe raſ. iquit tortus itē ſi febricitauerit eidē nō noce bit. ut ipſi quoq; aiūt q̄ i tractatu ō pa raleſi ꝛ ſpaſmo ſupra ſatis tibi declara ui. ¶ Et ſic patet quid tā ſupra futurā quā pñtem tortuā ꝓnoſticari debeas. Laus deo.

¶ Capl'm tercium de modo materiā q̄ tortuā efficit digerēdi euacuandi quo que ac de bis que i eiuſ cura ad intra ſu menda ſūt.

TOrtura oriſ iterdum a paleſi iterdum ut dictum ē cauſatuꝛ a ſpaſmo unde quātum ad bu moꝯ digeſtionē ꝛ euacuationē que ſi in equales ille fuerit nō aliter q̄m i biſ dua bus egritudibus fiēdum erit. que ſiue fl'a fuerit. ſiue ml'ia ſiue colera ꝛ ſi rariſ ſime ab ea fiet eam digeras tam cum cli ſteribus q̄m cum appropaꝯ ſolutiuis e am ſucceſſiue euacua ut i tractatu de p aleſi ſupra capl'o quīto te docui. ¶ Et ſi a ſañ. fiat fm maiorē aut minorē eius ipuritatem de eo minuēdū erit ꝛ ſic coī bus ſupfluitatibꝰ eductis. de cephalicis pꝛio de bic a uenis ligue minutio fiat.

¶ Et qr i cāu illo magna ē iterdū ſan: quātitas extrabēda ſecōdationē potiuſ q̄m uſce una totum extꝛabeꝛ fieri laudo ꝛ tūc bonū ē ut i māe ab una fiat cepha licarum. Et ſi tūc materiā diuerteꝛ ma gis cupias baſilica lateris oppoſiti i fo aut cuꝫ cephalica lateris patiētis ꝛ ma

ne sequenti a uenis lingue: ¶ Sed iter cetera sunt ī cura tali a ueteribus ꝓmē data gargarismata atq; caputpurgia ō quibus aliqua appropriata describere nūc libet. ¶ Purgatione igitur facta mane stomaco uacuo ⁊ sero āte cenaz p dies tres ꝯtinuos tale fiat gargarisma. ¶ Quod ℞. ysopi origani thimi. añ. ℳ.i. fiat decoctio de qua accipe. ʒ. vi. oximell' squillitici. ʒ. ii. misce ⁊ fiat ut dictum ē gargarisma uel ꝓquassate. sinapꝭ ʒ. ii. accipies que ī librā unā uini ad ꝓsūptionē tertie partis bulliat coletur ⁊ fiat gargarisma. ¶ Uel cum. ʒ. vi. sirupi acetosi ꝓpositi. ʒ. i. pluerizate sinapis misce ⁊ fiat ut supza. ¶ Uel hoc facies q; ūtiqui ī isto casu sume laudāt q; ℞. origaī ysopi. añ. ℳ. i. fiat decoctio ō q̄ accipe. ʒ. vi. aceti squillitici. ʒ. i. f. hyere pigre. ʒ. i. simul dissoluantur ⁊ fiat gargarisma. ¶ Uel facies sic sinapis stafisagrie. ʒʒ. piretri macropipis. añ. ptes equales accipias ⁊ ī aqua bulli de qua. ʒ viii. accipe oximell' squillitici. ʒ. ii. hyere pigre. ʒ. f. ⁊ fiat gargarisma. ¶ Trib' trāsactis diebus gargarisma solum mane fiat añ uero cenā caputpurgiū hoc. q; recipit pul'. nigelle que ī ifusione aceti per diem cum sua nocte pmāserit. ʒ. i distempetuz cum succo maiorane herbe paralesis aut auricle muris ⁊ fiat ut dictum ē caputpurgiū. ¶ Et si fortius Accc. pulpe colloquintide castorei pipis albi condisi. añ. ʒ. i. fiant ꝓ aqua casei pilule. de quibus una cū aliquo de succis suprascriptꝭ dissoluat q; p nares attractū ī h cāu mīr vz. Et idē fac fel pdicis āt gruis ꝓ aliq' ex pscriptꝭ succis dissolutū Bū ab his patiēs quiescit. nucē muscatam in parte oris lesa continue teneat. ut membri assueta figura remaneat. ¶ Nō nulli thus retentum in ore comēdāt.

¶ Et alii frustrum. ʒʒ. ¶ Alii uero paululum castorei. ¶ Et ego als ipsius castorei. ℨ. i. cum aqua uitis dissolui feci. que in ore sepe retenta incredibilit profuit. ¶ Raf suis in experimentꝭ nucem muscatam integzam ex oleo de pipibus aut costino uel alio appropriato iunctam p duas boras tā fo q̄m mane stoā co uacuo ī ore teneri faciebat ⁊ postea masticazi ⁊ hoc ait huic passioni plusq̄n credi posset subuenire. ¶ Ex ꝓfectionibus ualet tyriacha magna. mitridatum quoque ⁊ ō quo libuerit ad auellane q̄ntitatem cum modico uini aut melicrati ī aurora dabis. ¶ Et cum ī sero dormitum iuerit. a. ʒ. i. usque ad duas ellectuarii. de musco dulcis aut tātumdē plizis cuz musco. ⁊ hec sunt que ī cura ista abstra sumēda sūt. Laꝰ ō añ.

¶ Capm quartū de his que ī curē torture ab extra sūt approximāda.

IN cura torture ex his que ab extra ꝓueniūt sūt ūctiones uē tose. ēplastrationes sacellationes ⁊ euaporatoria. ¶ Et ut statiz ad actum practicum te deducam sup spondiles colli superiores. quia isti nerui faciei motum atq; sēsuz dātes oriūtur uē tosam sine scarificatiōe. poni faciaꝭ que per dimidiā borā ad minus dimittat. ¶ Quā āmota ex oleo costino calido aut de piperibus uel de terbētia. aut de ben spōdilium locus iungat' ac faciei plesa. ¶ Illinc aūt ad. ii. aut. iii. bor'. sacellū ex calō sale repletū dictꝭ spōdilibus applica ⁊ cum icipit ifriari remoue q̄m postea calidū itez suppone quo aliquotiēs fcō ex pscriptoz. oleo aliquo ut supra locū iunge. ¶ Quod si ūguētis appropatis aut emplastris uti libet ī cura

palesi q̄re septimū capl'z de his enī te ha
būdātem efficiet. ¶ Uez ī casu illo ille
bonus noster Mesue euaporationes
plurimū cōmēdat. ¶ Inquiēs q̄ illis po
steriores usi sūt ⁊ īuenert. ea fore iuua
mēti sublimis ⁊ ꝓprie quādo uaporat̄
ex eo pars capitis posterior ⁊ collū atz
spōdilia ceruix mādibule spōdiles atqz
frons. ¶ Et euaporatione facta spōdi
lia ex fece uini ēplastrari iubet. facias er
go Acc. yue ysopi calamēti sticados la
uēdule floꝝ lauri coriañ. añ. ℥. i. aceti li
bras. iii. bulliāt siml'. ex qb⁹ postea locis
dcis fiat euaporatio ⁊ successiue ūctio
uel ex fece uini ut ipse iquit emplastrati
o. ¶ Uel facias sic accipe ysopi stica
dos origani piretri flo. foliorum lauri
sinapis camoille melliloti maiorane ma
rubii añ. partes equales coquāt̄ ⁊ ut su
pra fiat euaporatio ⁊ deīde ex costio o
leo ul' balsamio. aut deben iunctio fiat.
¶ Laudat itē lotionē faciei ex aceto d̄
coctionis sinap̄. ¶ Prescripta euapo
ratio comuit̄ sic fit. ¶ Nam īfirmus ta
liter situatur ut rez p̄scriptaꝝ uaporez
tam super collum q̄m partes al' prenar
ratas recipe queat. ¶ Sed ego has e
uaporationes sic fieri facere cōsueui.
Cādentem lapidē ex decoctiōe aliqua p̄
scriptaꝝ aspsum. pānis lineis īuolui faci
o ⁊ iuxta loca predcā reponi ⁊ r̄frigera
to lapide calefieri. ¶ Itez pōt ⁊ iuxta
loca itez apponi remoto latere ūctioēs
seu ēplastrationes pro libito fac. ¶ Et
sic illa applicādi modū habes que extr̄i⁹
ī cura torture ꝯueniūt. Laus deo.

¶ Quītū ca^m de eius torture cura q̄ a
spasmo ꝓuenit.

Si a spasmo fiat taliter materī
a digerat̄ purget̄ quoqz qua
liter ī cura torture a palesi. cāte fit ⁊ sic
piter de his que ad ītra sumūtur facies
¶ Sed quātum ad ea que extrinsecus
applicātur ad capl'm. vi. ī cura spasmi r̄
cursum habeas. ¶ Sed colli spondili
bus ⁊ parti lese semp applicāda remedi
a que tamē ut ī illo ca⁹. pz ab his que in
paralesi ꝯueniunt uariātur ⁊ tu uid̄ ibi
qr capl'm illud talē curā te fidelit̄ edoce
bit. ¶ Gargarismata ac caputpurgia
illa facies que ī capl'o tertio huius trac
tatus d̄scribūtur. Et ubi cura p̄scripta
te fallat rubificātes medicias post aurē
ptis lese iubent ueteres appōi. ¶ Et d̄
hic ex altea butyro uel alio locū iunger̄
¶ Et sic quātuz ad medicialia torturā
omnē modū curādi. habes ea excepta q̄
ꝓuenit a pūctura cuius curā siue pūctu
ra illa uenenosa fuerit siue nō. septimuz
capl'm de cura spasmi tibi clare mōstra
bit. ad quod ubi opus fuerit recursū ha
be. ¶ Et sic omnis torture tā que a spa
smo q̄m q̄ ꝓuenit a palesi medicialiū cu
ra finitur. Laus deo.

¶ Capl'm sextum de regimīe sex reruz
nō naturaliuz ī cura torture obsuādo.

Restat ut huius difformis pas
sionis cura pfecta sit de regi
mine rez sex nō naturaliū ad
discernere ipsum igitur quo ad cibum
⁊ potum somnū ⁊ uigiliā motū ⁊ quietē
inanitionē ⁊ repletionē ⁊ anime accidē
tia taliter obseruādum ē qual'r ī cura p
alesis atqz spasmi dictū fuerat uez ab il
lis regimē aeris aliqualiter uariat̄. naz
in passione hac oculus unus semp pati
tur. ⁊ hui⁹ causa ut īquit ¶ Ras. ī loco
obscuro est eger situādus qr aer luīos⁹
spiritus uisibiles disgregādo uisū ml'tuz
debilitās aeris nō obscuritas ꝯgregan⁹

cōfortat. ¶ Debet quoqz sepe ⁊ ī specu
lo patiēs ītueri. ut faciei difformitate in
specta eā ad naturalē reducere conetur
¶ Laudat item bonus Raf. ꝙ post di
es aliquot patiēti bonū sit tibias pulsar̄
ac aliis cum īstrumētis musicis fistular̄
qr labia siml̄ iūgēdo melius figura oris
īformabit̄. Laus deo.

¶ Tractatus. 12. de tremore unū ī se cō
tinēs capl̄m ī quo quid ipse sit īueniēs q̄
eius cause que taz ꝓuocata q̄z ꝺmōst:a
tiua signa ⁊ qualit̄ eum quoque curare
debeas.

Tremor de quo adiuuāte deo
presens erit. sermo nō minus
ē cerebri atqz neruorum passi
o q̄m palesis q̄m spasmus q̄m tortura.
¶ Et ī causis ut patebit cum illis quo
que comunicat atque ipsoꝝ fere una ⁊ e
adem ē cura qualit̄ pn̄s locus sibi digne
concedit̄. ¶ Ut igitur ad rez statim ac
cedam tremor fit cum uirtus motiua m̄
brꝝ rectum tenere conat̄ ⁊ ꝓpter ipsius
mebri grauitatē nequit ⁊ sic īter. uirtu
tem ⁊ cām tremoris ut īfra loquar cōti
nue quidē duellum fit in quo uirtus mē
brū rectum tenere conat̄ ⁊ mor⁹. ad bo
num ītellectum deorsum traher̄ ⁊ sic cā
tur morbi ꝯrii sursum ⁊ deorsum ⁊ ꝯn̄z
tremō. ¶ Et hoc ē illud ꝙ dicit Auic.
tremorē diffiniēdo tremor īquit ē mor⁹
official̄ eueniēs propt̄ defectū uirtutis
motiue a motu lacertoꝝ fm cōtinuitatē
ꝯparem grauitati compari. s. mēbri tre
mētis uitio nitēti. i. impediēti sua motio
ne motionē uolūtariā. ¶ Et per hoc ī
telligit ꝙ uirtus lacertoꝝ defecta. nitit̄
mēbꝝ rectum tenere ⁊ sic per cōtinuati
onē fit compar grauitati mebri que cō
tinue ꝯnaturalr̄ deorsum trahit. ¶ Et
sic tali motione īpedit motionē lacerto
rum uolūtariā. Cum igitur prime due
potētie. s. uirtus motiua lacertorum
que membrum nititur ⁊ grauitas mem
bri continue trahens membrum natura
liter deorsuz per paritatem continētur
mod⁹ etiam ille. s. sursū et ꝺorsū cōtinua
tur et per ꝯn̄s tremor q ut pz est cōpo
situs ex motu lacertorum nō uoluntario
et motu nāli. s. grauitatꝭ modi que natu
ralit̄ deorsum trahit. et sic vtz hec dif
finitio Auic. cuilz ꝯuenit tremori. Sed
ut meo ꝓposito pertinet alia ⁊ de tremo
re fienda mentio ꝓ quo me sn̄e. ¶ Gal̄.
ꝯt⁹ de mor⁹: capl̄s 2ᵘ. et quīto cōformā⁹
¶ Tremor est duplex. s. material̄ et in
materialis et materialem uoco qui ab a
liqua mala qualitate sine materia fit ad
bonum intellectum ut a punctura aliqᵃ
uenenosa uel a frigiditate intensa spiri
tus corrumpente uel acentrante a cali
ditate resoluente. ab accidente anime t̄
ribili ut ab ingenti timore a quo spirit⁹
petunt. cor a gaudio superfluo ꝑ quod
exalant ab ingenti ira et a coitu supfluo
per quē spūs resoluūtur et a cōsimilibus
et omnis talis tremor īmaterialis per re
motionem seu mutationem causaꝝ eum
efficientium facile curatur materialē uo
co qui a materia fit et hoc dupliciter qr
aut a materia mobili aut a materia quie
ta. a materia mobili ut fe. sepe cōtingit
in quibus materia supra musc̄los ex̄ ua
sa expellitur ⁊ tremorē efficit ⁊ de tali
n̄ ē sermo. quia cito recedit ⁊ āmota fe.
nō reuertitur. ¶ Alio⁹. cum materia ī
mēbro uel ī mēbris quieta manet debili
tans uirtutē motiuā cuius nerui sunt. ī
strumētum aut cum ī origibus neruoꝝ
sit quedā facta opilatio cuius cā ad mē
brū cui nerui illi ꝺseruiūt spiritus liber̄
trāsire neque ūt. Cum igitur materia ī

Diffinitio tremoris

la ī mēbro quieta manēs cum naturalit̄ sua grauitate deorsum trahit ꝛ uirtute illa motiua quamuis debil̄ grauitāte fit modo quo supra dictū ē tremor. ꝛ talis fit de ītētioe hui⁹ capli qui neruoꝝ passio a materia i eis ibibita. uel ab opillatione in originibus neruoꝝ causata ,puenies p quā tūc i mēbris quib⁹ nerui illi deseruiūt liber spirituū trāsit⁹ ,phibet̄ cuius cā ac etiam grauitas imbibite materie uirtus motiua debilitata mēbra i suo situ retinet̄ nequit ꝛ sic illis deorsū grauitate sua trahētibus ꝛ cōtinue uirtute grauitāte motus. cōtractii fiūt quos tremorē appellamus. Et talis quādoqꝫ caput quādoqꝫ manus ꝛ qñqꝫ brachiū unum uł aliquod mēbrū aliō tenet. Et hec diuersitas accidit ,pter opilationē i originibus neruorum illi mēbro. trem̄ti deseruiētiū factā ꝛ non i aliis. Ex quibus satis patet ꝙ oēs ille tremoris cause esse possunt que ꝛ paralef quas si scire cupias i tractatu de palesi capło p mo ordiate cōpies. Quod si eas noscer̄ uel demōstratiua signa i .2°. capło quere

Quātum uero ad ei⁹ ,gnostica si tremor senibus accidat nūquā uł magna ꝙ difficultate ,pter uirtutis debilitatē curam recipit. Item tremor siniſtri lateris deterior ē q̄m dextri. Tremor item si diu durauerit bonum patiētē in paralesiꝫ deducet ꝙ utqꝫ ē dispositō satis ,ppiqua sibi ꝛ sic ad curaꝫ ē festinandum quā i cura palesi tā rōe digestiōis materiei q̄m eductionis. q̄ꝫ eoꝝ que ab ītra sumūtur siue sirupi fuerīt atqꝫ ōcoctiones siue pulueres siue cōfectiones. Et etiam eoꝝ que ab extra siue balnea stufe embrocationes uētose ēplastrationes siue ūctiones fuerīt completā īueniēs. Senibus uero pluribus quibus defectu uirtutis ꝛ terrestreitate mēbrorum tremor accidit ꝛ bis quoqꝫ qui lōga defecti sunt egritudie alia nō ē fiēda cura. nisi ut pro posse uirtus sublevet̄.

Et sic habes quid sit tremor que cā qualia signa tā ,gnostica q̄m demōstratiua ꝛ ubi curam īuenire debeas ꝙ hui⁹ tractatus qui i hoc solo capło finit̄ ītētio fuerat.

Tractatus 3⁹ decim⁹ de stupōe ꝫ i se cōtinēs capła.

Primū capłm quid sit stupor.

Stupor capitis duplicit̄ uno⁹ pro diminuta operatione. uł tutis mīcis sepe cōtingit qui diu rem unam īmotis oculis ītuētur ꝛ quibusdā quoqꝫ nō mīcis qui oculis semiapertis ꝛ iterdum tame totalī tamē aptis usum i locum unū totalitez fixum tenēt. ꝛ hec illis ,ppr̄ materiā frigidaꝫ i cerebri prora existētem ,puenit etiā ꝛ quādoqꝫ propter colligātiam pupis i q̄ materia frigida multa cōtinet̄. unde primi subetiam ꝛ secūdi litargiā facile īcurrunt ꝛ talem stuporem mētis stuporeꝫ appellamus. Sed stupor alius de q⁹ ē sermo duobus modis cōtigit uno modo ,pter spirituū paucitatē qñ scꝫ. i originibus neruoꝝ aduenit opilatio sic ut spiritus sēsitiui babūdāte mēbra tiā sire nequeūt siue ab apāte siue ab buōre siue a quacūqꝫ re alia i uias spirituꝫ opilationē facere potēte ut ē ītēsa frigiditas supflua caliditas strictura mēbri seu ligatura casus seu percussio seu aliud simile. Alio⁹ fit a pūctura uenenosa uel ex tactu rei stupefaciēdi uirtuteꝫ babētis uel ipius ītus assumptiōe ꝛ talem stuporē modis duobus fieri cōtingit. Anomō cā spirituū qui ī se talē

dispositionē acquisierūt ut uirtuti tacti
ue debitū esse non possit istrumētum.
¶ Aliomō causa mēbri ꝙ talit̄ per illa
stupefaciēda dispoitur ⁊ c̄. ⁊ si sp̄s ut i
fra dixerim adhuc sani forēt. ⁊ sufficien
ti i quātitate ab ipso tamē mēbro talit̄ i
ficiūtur ut ipsi⁹ uirtutis tactiue debitū
nō sit istrumētum ⁊ sic modis tactis fit
stupor qui ē mēbri dispositio ꝑ quā ip̄z
paꝝ aut nihil sentit. ¶ Stupor igit̄ ni
hil aliud ē q̄m mēbri ablata uel diminu
ta sēsatio ꝓpter tactiuoꝝ spirituū pau
citatē aut ip̄oꝝ seu mēbri idebitā dispo
sitionē ab alicuius rei mala qualitate eis
dem ipressa causata. ¶ Ueꝝ si ꝺbil̄ stu
por fuerit tremorē ⁊ si fortis paralesiz
seu mollificationē iduc̄. ¶ Jdo Aui.
iquit ē morbus officialis faciēs euenire
i sēsu tactuali nocumētū. s. aut destructi
onē aut diminutionē cū tremore si ē de
bilis aut mollificationē si ē fortis ⁊ c̄.
¶ Et propt̄ hoc dixerat supra ꝙ a nō
nullis dictio stuporis ponit̄ sinonima
dictioni palesis. cum faciliter i eā trāse
at. ¶ Et sic patet quid sit stupor ꝙ hu
ius capl̄i itētio fuerat. La⁹ deo.

¶ Capl̄m fm de causis stuporis:

Stuporis cā extrīseca ⁊ itrīse
ca esse pōt. ¶ Extrīseca qui
dem res quelibet que i neruis
seu i uiis spirituū cohartationē talē ne
spiritus ad mēbra trāsire queāt facere
possit aut que spītibus ipsis igrossatio
nē seu aliquā aliā malā qualitatē iducer̄
ut mēbri ligatura seu strictura casus ꝑ
cussio aut excessiua sola frigiditas ⁊ sic
cui⁹ libuerit r̄i siue aeris siue aq̄ ⁊ cet̄a m̄
bra cohartās ⁊ spirit⁹ igrossās ¶ Cali
ditas quoqꝫ nimia huīditatē resoluens
siue aeris siue balnei, siue alteri⁹ rei fue
rit. ¶ Tunc enim in membris cohar
tatoria fit opilatio. ut in febribus adhu
rētibus i quibus fit stupor sepius ē uiꝺ
re ⁊ talis ē signū mortis. ¶ Aliqua sūt
cōsimilit̄ que ⁊ si spiritus igrossāt cum
hoc tamē talē adhuc i eis uel i mēbris q̄
litatē iducūt ut tactiue opatioi habiles
non reddātur ut ē de tactu illius piscis
quē Auic. recitat uel de opio iusquiaō
mādragora uel ꝯsimilibus siue extra si
ue ad itra approximētur talia nāqꝫ nō
sua sola uirtuali frigiditate mēbra seu
spiritus ispissāt. sed eos cuꝫ hoc quadā
uenenosa qualitate ificiūt per quā mem
bra ipsa stupida fiūt ut i meo ꝺ uenenis
ꝺ opio ⁊ iusqaō ⁊ ꝯsil̄ib⁹ lati⁹ ꝺclaraui.
¶ Supflua itē fritas ⁊ huīditas spiri
tus. humectādo sepe stuporem inducit
ut aeris seu aque siue cuiuslibuerit al
terius rei humectandi ac ifrigidādi uim
hn̄tis ut nimia quies somnus nimi⁹ nau
seatiua sacietas. Et ita ꝯsimiliter de ci
bis ⁊ potibus diceñ. ē. siue cibi ⁊ pot⁹
absolute dicantur siue cibi ⁊ potus me
dicinales ⁊ c̄. ut sūt lactuce eudiuia seia
frigida papauer iusquiam⁹ ⁊ sil̄ia ac fer
cl̄a ꝺ pasta ⁊ sp̄flua aq̄ potatio illa quo
que sepe stuporē inducūt que sua nimia
caliditate spiritus paucificant ac resol
unnt sic ut per tactiuā opationē ipsi mē
bro quātitas debita nō adueniat. ut sup
fluū exercitium lōga quies nimia famis
tollerātia superflua potētis uini bibitō
reꝝ calidaꝝ comestio. ⁊ coytus sup̄flu⁹
⁊ sic modo suo dicēdum ē de sup̄fluis a
nime accidētibus: ¶ Et omia ista que
statim dicta sūt quātū ad extrīsecas cās
se tenēt quod si alia repiat̄ ad istaꝝ ali
quaꝝ sunt reducibilia. ¶ Quātum ad
itrīsecas omnia que i originibus neruo
rum seu i neruis ipsis ꝑ quos ad mēbra
spiritus deferūtur opilationē facer̄ q̄ūt

stuporis cā esse possunt ut sua nimia q̄n titate san. opilās aut uiscositate flā. aut mlia sua grossitie. ¶ Colera uero nisi rōe qua humoribus dat igressum raro ymmo rarissime fit stupōis cā cū sua caliditate atque subtilitate potius stuporem ꝓbibeat. ¶ Colā tam uitellia sua interdum grossitie hoc efficere posset.

¶ Et iste sūt que pro cāis itrisecis stuporis assignātur ex quibus omibus taz itrisece q̄m extrisece stuporis cāe patēt Laus deo.

¶ Caplm tertium de signis stuporis ō mōstratiuis.

Qui stuporis cās p demōstrationa signa inuestigare uoluerit quātum ad extrisecas p ordinem supradictum eas ab ifirmo ul' ab astātibus inuestiget ipsoz eni relatu i dictarum causaz cognitione facile deuenies. ¶ Quātum uero ad itrisecas si sanguis i causa fuerit erunt replete uene z maxime i oculis apparētis rubet facies somnolētus erit ifirm⁹ cuius facies ac'si balneum egrederet' sepe iuadet pulsus erit plenus z ūdosus uria rubea z grossa. ¶ Ō si etas ꝓplexio tēpus anni regio regimē p̄cedēs z similia. ut sup⁹ san. attestātur eum i causa esse non dubites. flā uero ubi sit i causa albet facies infirmus sepe riget uria alba erit z spissa pl's cum q̄dam diuersitate mollis.

¶ Quod si etas ꝓplexio. z c̄. flāti attestāt' ipsum erit i causa quod plurimū accidit

¶ Et si mlia uene parue erūt patiens saturninus pulsus durus z rarus uria subtilis z alba z ubi ꝯ. precedēs ſgim z talia sup humorē mlicum significarēt illa erit i causa. ¶ Colerā uero cognosces ex complexiōe etate tēpore āni z c̄

¶ Et pulsus erit uelox i cōpatione ad suprascriptos cum aliquali tam diuersitate urina ad igneitatē tēdet. ¶ Et quia totius super istos humores cōuenētia signa descripsi hec pancula quia i cap⁹ de paralesi de biis te satis habūdātem feci. ad quod si opus fuerit recursū habe. Et i tātū ō ꝓnosticis signis dictum sit laus deo.

¶ Caplm quartū de signis ꝓnosticis stuporis.

Ut de stupore recte ꝓnostica ri queas illa sūt tibi notāda q̄ in cap⁹ proprio bonus Auic̄ describit quia si stupor cerebri causa fi at sic ꝙ in originib⁹ neruoz fuerit oplatio q̄zuis nō integra tūc stupor erit in toto z nisi pauperculo succuratur ꝓplebitur oplatio z bonus patiēs factus apli cus quiete ibit ad iferos nō rediturus

¶ Sepe tamē nō tā magna illa erit oplatio z sic stupor i paralesim termiatur Quod si materia illa aliquid corruptionis habuerit i se fit bonus patiēs aplic⁹

¶ Cm etiā stupōis causa exit in nucha quo i cāu iterdum neruoz origini i spō dili aliqua fit oplatio z iterdum nō origini. sed i ramis neruoz. Et tūc mēbrā quibus nerui deseruiūt stupida fiūt.

¶ Stupor igitur i quocūq; mēbro fuerit si diu perseuerat illius mēbri palesim futurā denūtiat. z si materia fuerit grossa spasmū z qualis illa fuerit si i uētum ꝓtituz. causabit alcuzez. ¶ Ex quib⁹ patz ut i ꝓnosticis de tortura supra dictum fuerat. quod stupō faciei perseuerās futurā torturā significat. ¶ Stupor p̄terea qui ex euōne materiei nō curatur si uertigo superuenerit i aplīam paupculū patiētem deducit. ¶ Et i boc sig⁹

stuporis ꝓnostica terminantur. ¶ Laus deo.

¶ Capl'm quītum d̄ cura stuporis.

SI stuporē r̄cte curar̄ uel an a cāis extrīsec̄ an ītrīsec̄ fiat tibi considerandum erit ¶ Qd̄ si ab extrinsecis eas ad cōtrarium permutes est necesse. ¶ Sed quia tam super membruz quā sup̄ neruoꝝ originē aliqua que malam inductaz stupefactiuā qualitatez remoueant sunt sepius applicanda. uētos interdum forsan opus erit uel balneis stuphis embrocatioībus unctionibus siue emplastris ⁊ hec omīa ī cura palesis ordinate compies. et idem fiet si humor aliquis in causa fuerit. Nam digerendi modus euacuādi quoqz illic satis habū de describitur et consequentur de omnibus fit que tam ad ītra q̄z ab extra applicanda sunt. ¶ Et si san. in causa fuerit s̄m illic descriptum modum eum minue quia ex sola habundanti minutione hec passio sepe curatur. ¶ Et nō solū illic medicialia. sed huic quoqz cōueniēs regimē sex reꝝ nō naturalium illic adiueies ⁊ sic illa mihi ī hoc loco describer̄ superfluū uideretur cum ut patuit eisdē ī locis ⁊ eisdem a causis a quibus ⁊ paralesis stupor generetur. ¶ Qua ex re capl'm p̄ñs tractatui de stupore finē īpoīt. Laus deo amē.

¶ Tractatus decimusquartus de sahara seu superflua uigilia ī se nouē ꝯtinēs capl'a.

¶ Primū capl'm quid sit sahara seu superflua uigilia ⁊ c̄.

QUam nos īsomnietatē seu uigiliā supfluā appellamus. saharam greci uocant. ꝓ cuius habenda notitia sciēdum ꝙ somn⁹ ut in tractatu d̄ subet dixerā ē pp duo aīalib⁹ necessarius. ¶ Primū ut resolutiuoꝝ in uigilia spirituū p euz restauratio fiat secundum ut caloris facta retractione p eū melior digestio celebret̄. ¶ Ex q⁹ pz ꝙ nisi somnus esset tā pp nimiaz spirituum resolutionē quā infectaz digestionem homo piret in breui hac ex cā interes nō naturales tam hōi ad bonum ītellectum necessarius sōnus ip̄e ac uigilia cōputatur et talis ē duplex. s. naturalis ⁊ nō naturalis. ¶ Somnuz illū naturalez uoco per q̄z homo suas debitas pōt operationes exercere. ¶ Qd̄ si quauis causa lōgus ita fiat ꝙ operatiōes impediat eū nō naturalē dices ⁊ supra subet talem appellaui. ¶ Ex quibus pz ꝙ sic̄ naturalis somnus ē q operationes debitas nō impediēs minime ad se curaz uocat. ita ⁊ naturalis uigilia cui⁹ tñ debitā longitudinē non plus metiri quā somni possem illā itaqz supfluam dices q operationes īpediēs ad se curā uocat ⁊ hec ē illa quā greci saharam uocant qz ut pz nihil aliud ē quā quedā intrinseca p̄ter naturalis dispositio que hominē tantuz euigilatuz tenet ut indebitas opatiōes exercer̄ nequeat. ¶ Et sic hēs qd sit sahara qd̄ hui⁹ capituli p̄ncipalis intētio fuerat. Laus deo Amen.

¶ Capitulum secundū de causis sahar̄.

CUm somnus ut patuit p opillationē. uiaꝝ primi uentriculi cerebri fiat cui⁹ potissima cā ē frigiditas ⁊ hūiditas oppositam. sibi uigiliam per deopillationem illarum ui

arum aut apertionem necesse fieri est.
¶ Et huius cā generalis calitas exit. tam sine materia q̄m cum materia atque siccitas potior tam̄ ē caliditas qr spiritus igneādo mobilis ualde eos efficit. Ex quo patet quod omnia illa q̄ i uiis illis opilationē ꝓhibere. apta sūt uigilie cā esse possūt ⁊ tales ab extrisecis aliq̄ sunt ab itrisecis. ¶ Extrisece quidē ut aeris balnei uel cuiuslibuerit alteri⁹ caliditas atq; siccitas excessiua splendor quoque grādis superfluū exercitiū tolle rantia nimia famis. ¶ Cibi excessiue calidi. ut porri cepe allea alleata omia atz piperata ⁊ ad hunc modū de aliis ac cibus quilibet uētosus ⁊ potissimū qui sōnia iducit terribilia ut fabe ⁊ c̄. ut ait
¶ Auic. idigestio ois ac nimia ciboruz repletio talia enim ad cerebz fumos putridos facile mandant et opillationē ꝓbibentes sabaram inducunt nimiam item undecunq; fiat euō et illa maxie q; a solutio farmaco de cuius natura est sitim inducere ut est euforbium. prouenit potus itē calidus siue naturalis siue potentis uini ut de interioribus 3⁰. recitat Gal. ō illo ſz qui pp potētissimi uini bibitionem perpetuas uigilias passus est siue artificialis ut mellicrati uel ad modum uulgarū nectaris siue clareti.
¶ Et superflua quoq; aie accidētia uelut gaudiū igēs lōga tristitia assidua circa rem aliquā cogitatio ⁊ similia. ac cotus superfluus ⁊ ab eo similit nimia abstinētia ut icōtinētibus pizocharis sepe ꝓtingit qui bruni fulti barba ⁊ iuuenes existentes ociosi atq; plurimo utunt cibo poteriq; uino horum eni causa multo tales habundāt in spmate a quo diu retento fumi ad cerebrum elleuantur ⁊ nō solum. tūc uigilias iducūt. sed iterdū maniā. ut i tractatu de mania deo adiuuāte patebit ⁊ ulr. item omnia illa sabaram iducere possunt que subeticuz uigilāt de quibus tractatu suo mentio facta ē. ¶ Intrisece uero cāe nōnulle ex humoz parte se tenēt ⁊ bi colera mlia ac flā salsum nitrosa quoq; humiditas. ut i decrepitis ē uidere ⁊ i bis potissimū. qui cerebrum siccū habēt dolor itensus sepe dictā sabaram iducit. ut i colica yliaca ⁊ renali dolore emoroydali ul' ab epate facto seu a solutione cōtinui. ul' q⁰ modocūq; aliter. ¶ In fe. etiā frequenter illud accidit i quibus mōdicatiui fumi ad caput eleuātur. ¶ Et hec i sūma tam itrisece q; extrisece cause sūt sabare. q; si ab istis alie iueniātur ad istaruz aliquam erit reducibil'. ⁊ per h̄ pñti c⁹ fine ipono. Laus deo amē.

¶ Capl'm terciū de signis sabare ōmō stratiuis.

SI aliqua extrisseca cā sabaraz iduxerit. ⁊ ordinate ꝓ ut in p̄cedēti capl'o descripte sūt causas iuestiges p ifirmū aut per astātes i earum cognitionē facile deueniēs.
¶ Quod si aeris balnei uel alterius extrinseci caliditas atq; siccitas excessiua id effecerit. seu splēdor nimi⁹ aut superfluum exercitiū ⁊ sic ō cāis aliis ibidē enarratis ifirmus ipe aut astātes te stati certificabunt. ¶ Uez aie accidētia passiones hāc frequēter causant de quibus subtiliter iuestiga. ¶ Nam patiētes et maxime mlieres timiō uel forsā filocapte. ut eas nō manifestāt pudor cogit. ut nō nunquā expertus sum. ¶ Sed si cause extrisece fuerint. ut col'a mlia et salsuz flā. et c̄. per 2⁰nem etatez precedens regimē tēpus āni et siml'a facile deprehēdes nā super quē humorem illa magis

attestāt̄ is erit in causa nitrosā uero hu
miditatem cognosces ex capitis āt toti
us grauedine. ¶ Et quia tā ab oculis
quā ab ulcerib⁹ continue superflue hui
ditates emanant. ¶ Illā autē quā do
lores aut fe. efficiunt ipsā tibi ea mani
festabunt. ¶ Si igit̄ hic paucula q̄ dic
ta sunt bene notes ⁊ ī notitiā cāꝝ sahar̄
facile deuenies. ¶ Et ī tātū de signis d̄
monstratiuis dictum sit. ¶ Laus deo
Amen.

¶ Capl̄m quartū de ꝓnosticis sahare.

SI sahara diu durauerit ad
pessimas egritudīes ifirmum
sepe deducit. ut ad maniā ml̄i
am frenesiz ethicā acutas fe. ⁊ ad ml̄tas
alias que ex humoꝝ fiūt corruptione ip
sa naqz spiritus resoluēdo mēbra desic
cat hu. iflāt digestiua cōrumpit. ūde cā
tur malicia coloris iflātur palpebre fit
īterdum caceticus ⁊ sic uarii ex ipsa mō
bi cōcreātur. ¶ Item si alicui sahare
ꝑseuerauerit. morietᷣ ex ea Auic. capl̄o
proprio ⁊ rursus īquit ꝙ sahara uēiēs
ī senio ⁊ maxime ex flāte baurachino ꝑ
uam curā recipit. ¶ Sahara itaqz per
seuerante pronosticari poteris ī aliqua
ex egritudinibus tactis pacientez facile
casurū. ¶ Et hic sahare ꝓnostica finez
accipiunt. ¶ Laus deo Amen

¶ Capitulum quintum de hiis que hu
mores in sahara peccantes digerunt e
uacuant quoqz

UT deīceps ad sahare curaz cō
descēdam uidēdum erit an ea
a sola qualitate sine materia fi
at an cum materia. ¶ Si sine materia.
ut īfra deo adiuuāte describā facies.

¶ Si cum materia peccātē humorē ꝯ
sidera ⁊ eum fm exigētiā digeras edu
cas quoque. ¶ Si igitur colera ī cā fu
erit acc. oxizachare simplicis. ℥. i. ß. uel
sirupi acetos. simplicis uel tātumdē aq̄
lactuce cucurbite ul̄ ēdiuie. ℥. iii. ꝓ una
uice misce et de hoc totiens sumat do
nec digestā compr̄hēdes quā postea sic
educes. ¶ Cassie nouit̄ extracte. ℥. i. acc.
⁊ cuz aqua fructuū aut decoctiōe capil̄
ue. cassia ⁊ aliis solutiuis que Mesue
ī illis poīt omissis eā dissolue cui adde e
lectuarii de succo ros. ʒ. iii. sirupi uiol̄.
℥. i. ⁊ fiat potus uel loco cassie māne. ℥. ii
īpone ⁊ loco electuarii d̄ succo ros. reu
bar̄. ʒ. ii. ß. ī aqua ēdiuie uel lactis infusi
cū granis. iiii. spice ⁊ bono uīo per pri⁹
irrorati expressionē accipies. ⁊. ℥. i. siru
pi uiolati addita cum māna ul̄ cassia po
tionem facias. uel accipe electuarii de
succo ros. ℥. ß. ⁊ cum quanto sufficit zu
chari bolus deauratus fiat. ¶ Ul̄ da
ʒ. i. pilulaꝝ agregatiuaruz uel de r̄ubar
baro. Ex pro tali humore digerendo e
uacuādo quoque hec paucula sufficiāt
¶ Quod si tibi quicq̄m deficeret r̄spice
supra tractatu de dolore capit̄ capl̄o
sexto. ibi enī pl̄ima tam digestiua q̄m so
lutiua īuenies ad hoc tuum ꝓpositū fa
ciētia. ¶ Si autē ml̄ia ī cā fuerit loco si
rupi ace. simplicis aut oxizachare siru.
uiol̄. acc. ⁊ cum p̄scriptis mixtuz aquis
totiēs exhibe ꝙ tibi digesta materia ui
deatur. ¶ Et pro solutiuo loco electu
arii de succo ros. in potionibus cōfecti
onis hamec tatūdem ponet uel. ʒ. i. pill̄a
rum īdarum dabis. ¶ Quod si tam di
gestiua q̄m solutiua uolueris capl̄m de
cimūquartum tractatus de dolore capi
tis supra require illud eniz te de his ha
būdātē faciet. ¶ Uerꝝ ubi salsum fl̄a in
cā fuerit. Acc. oximell̄ simplicis. ℥. ii.

syrupi de fumoꝛre.℥.i.ß.aque lupulis a
que scabiose ⁊ fumiꝛre.añ.℥.ii.misce.
¶ Et si magis delicatuꝫ habere libet ꝓ
uicibus duabus eum clarificare iube ꝺ
quo totiēs dabis ꝙ materia digesta sit.
Et tūc pillulaꝝ de fumoꝛre pillaruꝫ co
chiarum descriptione almāsoris.añ.ʒ.ß
acc.diagridi grana.ii.⁊ fiāt pillule .vii.
quas exhibe. ¶ In forma potabili. ℞
cassie.℥.i.⁊ cum decoctione ysopi stica
dos capil.ueneris floꝝ boragis buglos
se uiol'. liquiritie passul'. cuscute ⁊ epi
thimi dissolues quibus dissolutis adde
diafiniconis cōfectionis amec.añ.ʒ.i.ß
syrupi uiol'.℥.i.⁊ fiat potus. ¶ Uel ali
ter accipe agarici.ʒ.ii.salis gēme .gra.
iiii.℥℥.ʒ.ß.oximellis squilitici.℥.i.et hec
infusa in aqua lactis hoꝛ.x.de.hinc for
tis fiat exp̄ssio quā ꝯ manna āt cassia su
prascripta misce confectionis hamec.ʒ.i
addēdo et fac potuꝫ. ¶ Et sic habes si
in sahara aliquis humor habundauejt
qualiter sit digerendus educēd⁹ quoqꝫ
ꝙ huius capl'i intentio fuerat. ¶ Laus
deo.

¶ Ca^m sextū de reꝝ sex non naturaliū
regimie.

Cum medicus p̄ma uice ad uisi
tandum saharraticū uenerit et
sex rerum non naturaliū sibi re
gimen ordinet dignum est cū igit' splen
dor ut in causis habuisti sit sahare ple
runqꝫ causa in obscuro aere erit patiēs
colocandus quieto q⁹qꝫ sine puluer' sie
fumo ac sine malo odoꝛ q̄ꝫ cū h̄ ad frigi
dum ⁊ humidum declinet facito. ¶ Qd
si in loco esset in quo fluuius cū fragore
quodaꝫ decureret nihil supra hoc tamē
nostre tempestatis armigeri leuiter face
rent qui sepe super flumina ex arborib⁹
cum foliis ac tempore suo cū redolētib⁹
flo.sibi mansiones faciebant.circa quas
auicule sepius dulciter garriunt. ¶ Tu
igitur modo fieri possit patientem tuū
in tali aere collocabis. ¶ Artificialem
tamen aerem i propria domo facere po
teris cum herbis scꝫ suis cum floribus
odoriferis pauimentum substernēdo ar
borum quoqꝫ redolentiuꝫ frondes hinc
inde situando super lectum rursus ⁊ ce
tera liteamina in aqua odorifera balnea
ta locabis .u[illegible]bi ergo aerem frigidum
⁊ humidum non habueris euꝫ taliter ar
tificiatum sibi facito qui quoqꝫ aliis mul
tis modis fieri pōt .ut sepe i meis comē
tariol' diserui. ¶ Aliqñ in fundo perfo
ratas situlas aqua repletas habui que
in conchiis quibus degutulabant talis
namqꝫ ad sōpnum inducendum vꝫ mul
tum patienti tuo quietem iniunge a diu̅
sis cogitationibus euꝫ distrahe ꝙ si ni
mium propter gaudium saharra fieret
aliquod triste nouum fac nuncietur ⁊ ꝑ
oppositionem si nimia tristitia illud effi
ceret .bona noua que q̄ꝫ uis ficta verisi
milia tamen nuncietur ⁊ de ill' maxie no
ua fiant quibus se oblectari cōsueuerat
dulces iterum cātilenas bonū ē.ut iter
dum audiat musicalia quoqꝫ istrumēta
delectabilia. ¶ Quod si nimius coyt⁹
i causa fuerit a cōsocia eam sermōe uel
saltem sēper secum aliqui ꝯmorētur q^a
rum reuerētia se a coytu abstīeat.
¶ Ille aūt qui propt' retētū sp̄ma dormir̄
nequit sua cum uxore tm̄ coheat ꝙ sp̄ā
illud totū uenenosum emittat. ¶ Pizo
chariis uero abstinētibus i pāe ⁊ aqua
ieiuniū iiunge ⁊ ab eis oīa que sp̄ma ml'
tiplicāt aliena. ¶ Et ne esset a lege pro
hibitum bichīa iuuenis eū liberaret pa
tiēter igit' id sufferat.qr si se de nocte al
tissimo ꝯmēdauerit illico idubie libera

bit. ¶ Patiēs tuus ut sobrie uiuat fa
cito. ¶ Quaqz iterꝫ die ut uētris habe
at beneficiū ꝓcurat. ¶ Et uidet natu
ra pigra for. accipe malue blitis mercu
rialis ⁊ floꝝ uiol. añ M.iii. fiat decoc
tio. de qua accipe. l. i. f. i qua. ℥. i. f. cassi
e dissolues uitellis duoꝝ ouoꝝ. ⁊. ℥. iiii
olei uiol. ⁊ ꝯ modico sal. triti fiat cliste
re. ¶ Et quia toto posse somnū queri
mus ad reꝝ sex nō naturaliū dictionē cō
plēdā solū cibi ⁊ potus rē. ponere r̄stat
ꝙ q potius cibus medicīalis fitq̄z cibal
¶ Carnes itaqz nisi alterate fuerīt nul
las manducet elixe poti⁹ q̄z asse comedā
tur que cuz lactucis cucurbitis se. qua
tuor comunibus frigidis se. endiuie aut
papa. uel lactuce sēper alterēt in quib⁹
cunque etiam suis ferculis al. papa. lac.
semper pones. ¶ Et ꝯueniēs sibi fer
culum erit pauatella colatura furfuris
parumper bulita lactuca cucumer por
tulacis pul. ordei. et lac amigdus ꝙ sic
fiat. ¶ Lac quatuor se. frīorum se. lac
tuce atz papa. al. añ aque ordei extracti
facias et cum tali amigdalarū lac postea
facies et est in illo casu cibus optimus
uel tale facias lac cum suis ferculis con
misceñ. ¶ Accipe se. papaueris albi. ℥.
iiii. se. lactuce se. endiuie añ. ℥. i. quatu
or se. frigidorum. ℥. vi. ¶ Et ex hiis ꝯ
aqua ordei lac extrahe i quo īfrascripto
hor. x. i īfusione dimite ut acc̄. corticuz
papaū. al. ℥. ii. floꝝ. nenufaris. M. ii.
f. se. iusquiami al. ℥. i. f. cū h⁹ cōtusa in
lacte p̄scripto hor. x. i īfusiōe steterit ex
pressio mediocris ex eis fiat ⁊ tali lacte
i suis fercul' ut'e. ¶ Quātū ad potū uīo
utat' īfusiōis usnee aut amomi optīe tñ
liphatū erit. ¶ Quod si cuz aqua lactu
carū aut cucurbite id fierz nō essz malū
Naz uinū īfusionis usnee aut amomi bi
bitum somnū potēter ꝓuocat Auic. ꝛ⁹.

cañ. ¶ In tertio uero casu ī capl'o de sa
hara uinū pōit ꝙ ī regimīe reꝝ sex non
naturaliū mihi ponere libet si patientis
extremitatis cum nodosa cordula liga
ri dolorose facias ⁊ corā eo lāpades ac
censas tene ibi rursus plures sint con
fabulantes de hinc subito ligaturas sol
ue ⁊ lāpades extīgue ⁊ iaceāt cōfabulēt
quia tunc tam lampadis splendor q̄z ꝯ
fabulatio spiritus ad cerebruz trahūt.
⁊ propter ligaturas vt dolori natura
succurrat spirit⁹ qui per uigiliaz uagā
tur retrahit. ¶ Quare hiis oīb⁹ subi
to factis coadunati ītus in cerebro sp̄s
quiescunt. ¶ Et isto modo fit sompn⁹
ut bonus ¶ Auic. testatur. ¶ Et in h̄
rerū sex nō naturaliū r̄gimē obseruañ ī
sahara terminatur. La⁹ d̄o Am̄.

¶ Capl'm septimū de his que ī cura ab
extra ꝯsueuim⁹ ueniūt applicāda.

Varia ī cura sahare ab ext⁹ ap
plicare cōsueuimus. ut lotio
nes seu fomētatioēs embroca
tiones liniméta unctiones empl'ationes
odoraméta seu suffumigia ⁊ caputpur
gia. ¶ Accipiēdo caputpurgium ꝓ ō
ni liquore qui ī nasum īfūdit. ut de his
ōdinate ī capl'o p̄nti mētio fiet. ¶ A le
uioribus igitur sumas prīcipium. Acci
pe fol. popu. uitis albe uinifere salicis
fol. iusquiami papa. al. uiolarum ⁊ can
naꝝ añ. M. i. fiat decoctio de qua tibi
e atque brachia sepe lauētur seu fomen
tētur. ¶ Uel aliter acc. uiol. M. i. f.
florum nenufaris florum camoille flo. a
neti folioꝝ apii folioꝝ iusquiami usnee
añ. M. i. cortic. papa. al. corticū radi.
mādragore añ. ℥. ii. se. lactuce se. portu
lace se. papaueris al. añ. ℥. i. f. amomi. ℥.
i. cōtundātur ⁊ fiat decoctio d̄ q⁹ tibiis

Auic. ꝛ ran. c. ꝓo Amomū gra-
uat Caput ⁊ fac. soda:
⁊ fac. somnū

atque brachiis lotis lotio seu fomētatō fiat. ¶ Uel acc. cortitū papaueris al. cortic. radicis mādragore añ. ℥. ii. se. lactuce se. portulace ⁊ papa. al. añ. ℥. i. fo. apii. ⁊ alkekēgi. fol. papaueris. ⁊ iusquiami fol'. nenufar'. ⁊ uiol'. atque camoille ros. ru. flor aneti añ. M. i. fiat decoctio. d̄ qua ut supra lotio seu fomētatio fiat. ¶ Quātum ad embrocationes caue ne eas necquicq̄m aliud catarroso capiti neque humoribus repleto facias. nec hoc a tua mēte unq̄m cadat. ¶ Nōnullos eni uidi qui sic iaduertēter talibus usi sunt ⁊ pauperculus eger i eternā subetiam trāsiuit alii i paralesi alii in spasmū alii i apl'iā ⁊ i ꝯsimiles egritudies d̄ ueniūt. ¶ Tu ergo ne i errorē talez cadas caue ubi ergo ēbrocationē facere libet Accipe flo. camomille melliloti āeti corticū radicum mādragore sāsuci. añ. fiat decoctio ex qua successiue abraso capite fiat ēbrocatio h̄ ut iquit Mesue materia existente ml'ica. aut flātica salsa ꝯuenit. ¶ In materia non calida hāc facit embrocationē que R. fol'. m̄te apii alq̄q̄ngi capitū papa. al. añ. ptes equales ex istis fiat decoctio ⁊ successiue embroca. ¶ Et ubi itensa ualde sit caliditas R. se. papa. al. se. lac. iusquiami ⁊ portul. añ. ℥. ii. ros. uiol. flo. nēufar'. foliorū salicis ordei excorticati. añ. M. i. ¶ Ex harū decoctione fiat ēbrocatio. cap̄. brachiorum pul. atque pedū linire sepe solemus. ¶ Accipe itaq̄ lac mulieris que puellā pepit. ℥. vi. aq̄ ros. cucurbite aque lactuce. añ. ℥. ii. succi sēpuiue iusquiami albi succi lactucarū. añ ℥. i. ſ. ol'i d̄ papaueris. ℥. iii. olei uiolati ol'i mādragorati añ. ℥. ſ. agitētur simul cū uno albuie recētis oui ut i eo petie linee madefacte frōti ac timpōibus applicētur pedū quoq̄ ac brachiorū pl'ibus.

¶ Et ꝓpter q̄ iminet periculū q̄ sup⁹ dictum est non piget replicare scz caue ne repleto seu cataroso capiti talia applices. Mādragoratū oleū de quo statim mētio facta ē taliter facies. Poma mādragore i comuni oleo ꝯquassata pone ⁊ i obturato uase i loco huido aliq⁹t diebus maneat de hic super cineres calidos tm̄ cum modico aceti bulliat q̄ ip̄z sit resolutum ⁊ colet' ac usui refuetur. ¶ Mesue uero succi pomorū. mandragore ꝯplete maturitatis ⁊ olei sisamini añ. partes equales accipit ⁊ i duplici uase ad succi cōsumptionē bullir' facit ⁊ ē in casu nostro peroptimū quod facias si libet. ¶ Linimētum aliud bonum qd̄ R. aque rasure cucurbite. ℥. vi. olei mādragorati. ℥. iii. albumen. i. recentis oui lactis mulieris que puellā pepeit. ℥. iiii simul agita ⁊ ut supra locis predcis appone. ¶ Alii ex pul'. cortic. radicis mādragor. cum lacte mulieris ⁊ albuie recētis oui loca predcā liniūt. tale. n. linim̄tum somnū suauem iducit. ¶ Alii se. papa. al. subtiliter puluerizati. ℥. ii. accipiunt lactis mulieris. ℥. vi. ⁊ cum albumie uno oui ⁊ modico aceti linitionez ut supra faciūt. ¶ Noster uero bon⁹ Mesue caliditate existēti itēsa hoc faciebat linimētuz qd̄ R. croci. ʒ. vi. cassie ligne e. ʒ. ii. opii. ʒ. v. dissoluāt' cum oleo ro. aut mādragorato ⁊ linitio ut supra fiat. ¶ Oleū itaq̄ ipse bonus mes. ifrascriptum faciebat ⁊ ipsum acc. opii. ʒ. x. se. lactuce. se. iusquiami al. se. mādragore. añ ʒ. v. corticis papaueris al. ℥. i. ſ. cōtūdāt' dehic acc. cōti. radic. mādragor' cap̄. papauer. al. añ. ʒ. vi. Conquassentur et buliant in libris. vi. aque ad cōsumptionē medietatis ⁊ de hac decoctione lib. ii accipe olei sisamini ul' comuis librā unā Cum his res ifrascriptas ꝯtusas misce

ꝛ ĩ uase duplo ad consũptionez decocti
onis omnia bulliãt coletur. postea ꝛ u
sui r̃seruetur de illo sepius bon⁹ mes. lo
ca prescripta liniebat. ¶ Si ũguẽtis u
ti libet accipe olei mãdragorati olei ne
nufar̃. olei anetini. añ. ℥. ß. pul̃. se. iusqui
ami al. radic. mãdragor̃ añ. ʒ. ii. succi sẽ
peruiue. ʒ. vi. cere quãtum sufficit fiat ũ
guẽtum quo loca sepe dicta iunge.
¶ Uel accipe olei nenufar̃. olei anetini o
lei uiolati olei mãdragorati añ. ℥. i. cere
paꝝ ꝛ fiat ũguẽtuꝫ ꝙ ẽ somnifeꝝ suaue
satis. praticantes moderni unguẽto po
puleone coĩter utũtur ꝛ est ualde secu
rum ubi tamẽ necessitas te cogat tam ĩ
linimẽtis q̃m ũguẽtis opiuꝫ secure adõ
re poteris eum taliter dosãdo ut ĩ. ℥. iiii
linimẽtoꝝ ponas opii. ℈. ii. croci. ʒ. i. ꝛ
utere. In duabus uero. ℥. unguẽti põe.
℈. ii. croci opii. ʒ. ß. ꝛ erit res cum secu
ritate suauẽ somnũ ĩducẽs. ¶ Ex ẽpla
stris dominus Mesue ĩ hoc casu tale
facit singularissiũꝫ ꝙ accipit lactuce põ
tulace sempuiue herbaꝝ iusquiami ꝛ so
latri añ. ℥. ii. mucillaginis psilii. ℥. iii. fa
rine fabaꝝ ꝛ ordei añ. ℥. i. ß. opii. ʒ. i. ß. o
lei mãdragorati ꝛ rosati añ ℥. ii. ß. bulli
ant omnia simul donec uelut pulmẽtum
fiat. ꝛ cum fuerit ĩfrigidatum ẽbrocati
one per p̃us facta tĩpõa atꝫ frõs ẽplrẽt̃
¶ Fiunt ẽt in locis p̃dictis emplr̃atio
nes ex fol̃. iusquiami cõquassate uel mã
dragore grassule maioris sẽperuiue ui
tis albe uuifere fol̃. salicis ul̃ lactuce cũ
quibus tamen ex oleis predictis de q⁹
magis libet adde ꝓ libito ac si libet paꝝ
aceti. tamẽ sine aceto ualet. ¶ Et neces
sitate urgente maiori adde opii parum
croci quoqꝫ. ¶ Nec timeas ĩtediosa sa
hara hoc facere capite nõ repleto ꝛ pa
tiente colerico iuuene ualde existẽte. ul̃
qui intense febriat. ¶ Aliud emplastrũ
ĩ hoc casu singularissimũ. ℞. succorũ
semperuiue lactuce foliorũ solatri fol̃.
salicis añ. ℥. ii. pul̃. se. ãeti uiol̃. papauer.
al. corticis radic. mandragore ꝛ corti
cis. papaueris al. añ. ℥. i. granorũ sola
tri. ℥. iii. mucillaginis psilii. ℥. i. ĩcorpo
rẽtur siml̃. ꝛ fiat emplastꝝ. ¶ Odõam̃
tum seu suffumigiũ nostrum bonũ ꝛ no
ster bonus Mesue tale faciebat.
¶ Ex ros. uiol̃. fol̃. salicis añ. ℥. i. sãdal
loꝝ muscatelloꝝ. ℥. ß. flo. nenufar̃. ℥. i. ß.
cortic. papa. al. cortic. radicũ mãdrago
re añ. ʒ. vi. ꝯtundãtur ꝛ ponãtur ĩ ãpul
la uitrea aqua ro. plena que obturetur
ꝛ super cineres calidos usque ad ꝯsum
ptionẽ t̃tie partis bulliãt successiue ob
turet̃ patiens per nares fumũ recipiat.
¶ Uel facies sic ℞. ligni aloes. ʒ. ii.
floꝝ nenufaris corticum radicum man
dragore añ. ℥. i. uiolaꝝ sandaloꝝ musca
telloꝝ camoille. añ. ℥. i. ß. opii. ʒ. i. ß. ꝯq̃s
sẽt̃ ꝛ bulliãt in amphora aque ro. plena
bñ obturata ꝛ c̃. ut s̃ ad terciam partẽ
consumpta ut supra fiat. ¶ Opium q⁹
que odorare. ut ueteres ferunt somnuꝫ
inducit. ¶ Uel tale facias odorãdum
pomũ ℞. opii. ʒ. iii. se. papaueris al.
se. lactuce se. papaueris nigri añ. ℥. ß.
corticum radicum mãdragore corticũ
papaueris albi grana alkekengi. grana
solatri. añ. ʒ. i. ß. se. aneti. ℈. iiii. cassie li
gnee ligni aloes añ. ʒ. i. floꝝ nenufaris.
ʒ. iii. Conficiat̃ pomũ cum mucillagĩe
dragagãti ꝙ sepius odoret. ¶ Uel fa
cias sic ℞. radicis herbã ꝛ fructus iu
sqami de qbus extrahe succi lb. ii. succi
eder̃ arboree succi lactuce succi solatri
succi cicute añ. lb. i. se. iusquiami se. pa
paueris nigri añ. ℥. i. ß. opii. ʒ. i. ß. corti
cum radicum mãdragore. ℥. ii. ß. cõtun
dãtur ista ꝛ ĩfundant̃ ĩ succis ĩfrigidatꝫ
ꝛ ĩ loco humido ꝑ diem cũ sua nocte in

fusione permaneāt de hinc fiat expressio fortis i qua spōgiā ifunde quā i sole de sicca totiēs eam ifundēdo qr succum illum totū biberit talis eni spōgia sepe z sepius odorata somnū suauit' iducit.

¶ Quod si hec causa seu cuiusuis alterius approximati patiēs tuus nimiuz dō miret sepe spōgiā i aceto fortissimo ifusam odoret. ¶ Vel succum rute nāib' impone aut semen petrosilini aut apii aut feniculi i aceto bulli i quo spōgia ifūde z naribus sepe applica. ¶ Cappurgia i isto casu nonulla sunt ꝓuenientia accipiēdo prout supra dictū ē caputpurgium pro omi eo qr per nares attrabit' Et i isto casu optimuz est si de oleo magistrali ōscripto fiat p nares attractio.

¶ Conuenit quoqz oleum de papa. de nenufare z oleum mādragoratum.

¶ Vel hoc facias caputpurgium. qr ¶ Bē. croci tburis mirre sandarace añ.ʒ i. cortic.papaueris opii an.ʒ.i.f. ducāt' omnia simul i mortario cum.ʒ. ii. olei ro. z de tali per nares trabat' Desuero opii cāphore añ.partes equales accipiebat z ad quātitatem duoꝝ grāorum cum modico olei uio.dissoluebat ut rof.seu cucur. z i nalum distillabat. ¶ Raf.uero duo grana camphore in aqua ro.dissoluebat z attrahi per narē faciebat hoc autē ut iquit suauem somnū iducit. ¶ Et i hoc eoꝝ que i cura sabare ab extra sunt approximāda dictō termiet'. Laus deo am.

¶ Capl'm octauū ō bis q̄ i sabara sunt applicāda ad itra.

IN cura sabare tam opiata q̄z non opiata ꝓuenientia pluria ad itra damus que capl'm presens per ordinem ponet. ¶ A non opiatis igitur pricipiū sumēs sic facies. Se. papaueris al.ʒ.ii.acci.corticū eius.ʒ.ii cōtundantur super quibus.ʒ.viii. ꝑbice z cum bor.x.ad minus i ifusione sterit.fiat fortis expressio que cuz modico zucbari tuo patiēti cum dormitū uadit tribue. ¶ Quod si fortius loco zucbari sirupi de papa.ʒ.i.f.pone ul' hūc facias pul.qui recipit cortic. papaver. al.ʒ.ó. panis biscocti.ʒ.iiii.se.aneti se.anisi añ.ʒ.masticis se.lactuce se.portulace añ.ʒ.f.se.papaueris al.ʒ.ii.se.papaueris nigri.ʒ.ii.zucbari quātum libet z fiat puluis cuius sine zucbaro dos prescripta a decoctione erit a.ʒ.i.usque ad.ii.

¶ Sed qr bec passio ē tantum impōtuna ut cuz n'. prescriptoꝝ placari queat ad opiata trāsire necesse ē. ¶ Sed āte q̄z iploꝝ ād exbibeas cāus qui sequūtur obsua primus nisi i uirtute ꝓstāte opiatum nullum dabis. ¶ 2°. u' nisi quoque patiētem calidum semper iueneris.

¶ Tertius non erit i aliquo humōib' repleto opiatum exbibēdum nisi i totū ul' i parte maiori ille humor fuerit euacuatus. ¶ Quarto uero nullo tēpore opiatuz prebeas. nisi prius ceteza nibil ꝓfuisse comprebēdas. ¶ His cōdictionibus prenotatis cum deliberas opiatum dare fac ut patiēs tu' leuiter cenet z illic postea ad bor.quatuor exbibere secure poteris z ut adbuc ad actum p'acticum deueniamus. ¶ Accipe decoc'nis supascripte.ʒ.iiii.sirupi uio.ʒ.i.f. opii grana.vi.croci.ʒ.f.tburis.ʒʒ.añ. ʒ.f.bec cōquassata i petia rara ligētur z sirupus prescriptus clarificet' z dum bullit prescripta petia i eo bulliat que sepius exprimat' z talē sirupuz excolatū tuo patiēti tribue. ¶ In robusto autē loco uiol.syrupi illius de papauere tantundem pone. ¶ Vel talem facias magi

stralē syrupū i i⁹ cāu cōueniētissimū qui
℞. uiol. ordi añ. M. i. sticados. M.
ß. corticū papaueris. al. ℥. ii. se. lactuce
se. ēdiuie añ. ʒ. iii. quatuō se. frigi. añ. ʒ.
i. ß. se. papa. al. ℥. i. se. papa. nigri. ℥. ß. cō
q̄ssēt ⁊ i li. iiij. aque fiat d̄coctio usq̄ ad
medietatꝫ cōsūptionē que colet ⁊ cū lib.
ij. zuchari syrup⁹ fiat q colat⁹ usqʒ ad
spissitudinem de coquat ⁊ dū sic coqtur
i eo ifrascripta buliāt. ℞. croci. ʒ. i. ß.
thuris sādarace pipis lōgi cassie ligēe
añ. ʒ. i. opii. ʒ. vi. cōquassata i petia rara
ligēt. et dū sic i syrupo bullit sepe exp̄
mat. Cui⁹ dosis ē ab. ℥ i. usqʒ ad. i. ß.
cū q̄ libuerit decoctiōe. ¶ Vl' facias sic
accipe usnee uiol. floꝝ nenufaris fo. pa
paueris al. et nigri lactucaꝝ. añ. M. i.
corticū papaueris al. cortiō. mādrago
re. se. lactuce se. papaueris nigri añ. ℥. i
se. lolii. ℥. ii. se. papaueris al. ℥. iij. se. iiii.
frōrū. ℥. ii. ß. cinamoi nucis muscate. ℥℥.
gar. añ. ℥. ß. ligi aloes macis añ. ʒ. ii. mir
re thuris añ. ʒ. ii. ß. croci ʒ. iij. opij ʒ. i.
ß. hec oīa siml' ad alēbicū sblimēt ⁊ fiat
aqua de qua ab. ℥. ß. usqʒ ad. i. dabis et
ē res delicata satis tā cū zucharo q̄ʒ si
ne zucharo. ¶ Vel facias sic. ℞. lolij
se. iusquiāi añ. lib. ß. se. portulace l'. ß. se.
mādragor. ℥. iiij. se. papaueris nigri se.
grassule maioris se. cicute se. papaueris
ru. se. alkekengi añ. ℥. iii. ꝙ lʒ. p se. sub
tiliter puluerizet postea i uase aliquo
oīa siml' i loco humido reponāt et ibi
p dies. v. aut. vi. maneāt āt d̄ hīc accipe
succi grassule maioris succi folioꝝ l' ra
dic. iusquiāi succi fol'. papaueris. rubei
lib. ß. opii. ℥. i. oīa sil' misce ⁊ p alēbicū a
quā distilla. d̄ q̄ ab. ℥. ß. usqʒ ad. i. dabis.
¶ Noster bon⁹ Mesue trociscū hūc
plurimū cōmēdat qui acc. se. lactuce pō
tulace papaueris al. se. citruli excōtica
ti añ. ʒ. v. succi liquiricie amidi dragāti
opii. añ. ʒ. i. ß. terāt oīa sicut alchohol:
⁊ fac cū mlcillagiē psilii. trociscos quo
rū dosis ß ʒ Mesue. ē a. ʒ. ii. usq̄ ad. iiii.
tu aūt. ʒ. i. solū dabis nisi iuueis bñ ro
bust⁹ fuerit i tēpore calido et cū itēsa fe
br̄ tūc eni ꝓ libito dosi adauge. ¶ Et
sic hēs q̄ tā ab int̄ q̄ʒ ab ex̄ i cura sahar̄
ueniunt aproximāda q̄ huic tractatui fi
nem imponunt. ¶ Laus deo amen.

¶ Capitulū nonū epilogādo i se totū
ordinē i cura sahar̄ obſuādo ꝯtinens.

Libet p̄scripta oīa que i cura
sahar̄ conueniūt te ad actum
practicū deducēdo sub epilo
go quodam describer̄. Cū igit ad pa
tiētē tuū ueneris que sit hui⁹ sahare cā
perquire ⁊ secūdū cāe illi⁹ exigētiā sex
reꝝ nō naturalium regimē ordinabis d̄
hīc si causa fuerit extrīseca ad contrari
ū illā uerte. ¶ Si aūt intrīseca ⁊ dolo
res cā fuerit illos seda. ¶ Si fe. ꝓut
ꝯuenit eas curabis. ¶ Humō aūt saha
rā efficiēs prout supra te docui digerē
dus ac euacuād⁹ erit de hīc ad localia
ueni et ad lotiones primo seu fomētatō
nes et ubi non sufficiūt ad ēbrocatioēs
et si ipse non sufficerēt stati post eas li
nimēta unctiones ēplastrationes facito
quibus non sufficientibus ad odoramē
ta seu suffiūgia uenias. ¶ Vltimo autē
ad caputpurgia ⁊ sic ordīate ut statim
dictū ē facer̄ debes. ¶ Verum ubi ista
non contulerint ad eā que ad intra su
muntur uēiēdum erit. ¶ Nō sūt tamē
que applicātur exteri⁹ dimittēda ⁊ tūc
a non opiatis principium facies et illis
nō cōferētibus ueīre ad opiata necessa
riū erit. sʒ tūc illic descriptos cañ. obser
ues facito. ¶ Si igit sic ōdinate ad sa
hare curā ꝓcesseris ifirmo tuo salus ⁊

tibi honor grādis consequetur. Et sic ꝯ oīa ad sahar̄ curaꝫ pertinētia descripta sint tractatus hic digne finē recipit La⁹ deo. Amen.

¶ Tractat⁹ qnt⁹ decim⁹ ō mlia ⁊ maīa ī se. xvi. ꝯtinēs capitl'a

¶ Primū ca^m de notificatōe ml'ie atqꝫ manie.

Melācolia atꝫ mania sr̄ quedaꝫ dispositiones cerebri preter naturam per q̄s lesio imagīatiue seu extimatiue āt utriusqꝫ simul accidit. sed qb⁹ in locis hec fiant uidendū ē:

¶ Pro quo sciendum. v. esse principales uirtutes cerebri organice cōdistinctas. ut prima primi doctrina sexta. c⁹ qnto experimur nāqꝫ in nobis uirtutez unam inesse que actus om̄s exterioꝝ sē suum deprehendit nullus em̄ ipsorum ē sui actus perceptiu⁹ sꝫ obm̄. suum solū deprehendit ut uisus colorē auditus sonum et sic de aliis nec aliquod istoꝝ est uisio seu audtio Cum igitur ꝑcipimus nos uidere. audir̄ gustar̄. ⁊c̄ q̄. in nullū exteriorum sensuum ut patet ꝛeduci potest uirtutem unam cerebri hoc sacientem assignare necesse ē ⁊ h̄ ē quā ph̄i sē sum comunem appellant cuius sedes ē ī prima parte primi uētriculi cerebri.

¶ In secūda uero ponit̄ fātasia cui⁹ ē species sēsibiliū ipsis abeūtib⁹ reseruare. sed post act⁹ et operatioēs sēsus comunis aliā cerebri uirtutē cōprehēdim⁹. q̄ cōplexa format cōpoīt ⁊ diuidit unū ex altero cōcludit et sic sillogizat et illa uirt⁹ prout deseruit ītellectui dicitur cogitatiua ꝓut aūt extiātiue dicit̄ ymaginatiua ⁊ h⁹ ī prima parte secūdi uētriculi cerebri que si ratiōe male qualitat⁹ aut humoꝝ siue spirituū ī ipsa existētiū pret̄ naturalit̄ disponat̄ ab operationib⁹ sibi debitis ymaginatiua seu cogitatiua peruertit̄. ¶ Cū qr uirtutem hāc īsēsatas spēs. ex sēsatis elicere n̄ posse a p̄stinis ph̄is deprehēsū sit altiorem aliā uirtutē que hoc efficeret assignare necessariū fuit. ¶ Et per hāc nō solū ī sēsatas spēs a sēsatis elicim⁹ ut sūt spēs amicitie inimicitie. et siles. sꝫ etiā per ipsā qd cōueniēs et quid īcōueniēs ac qd fugien̄. quid ꝓsequen̄. iudicam⁹ et hec ī posteriori parte secūdi uētriculi. situatur. ¶ Cūqꝫ hui⁹ uētriculi pars secūda pret̄ naturalit̄ dispoitur seu spītus existētes ī ipsa ratio seu extimatio īterdū ī homine ꝑturbatur. ¶ Bat̄ et uirtus alia pure reseruatiua cui⁹ organuꝫ ē ī posteriori uētriculo cerebri ī q⁹ quātū ad ꝓpositū nostrū lesio nō fit illa nāqꝫ tales reseruat spēs quales eidē p̄r̄sētāt̄ un̄ quosdā uidi mlīcos qui libati oīum q̄ uiderāt ac fecerāt ī ꝑoxisō recordāt̄ ⁊ sic q̄les tūc meōria spēs accepat ꝛepresentat. ¶ In sensu quoqꝫ comuni quantum ad meum propositum lesio nū q̄ꝫ accidit tl'r cui⁹ suum fert iudiciū q̄lit̄ sibi ab exterioribus sensibus presētat̄ ut ymaginationib⁹ oculoꝝ ē uidere qui humiditate inter humorē christalinū ⁊ corneā exn̄tem corā ocul' patientis uidere animalia uolatilia iudicant et h̄ ē quia talis aqua suam in uirtute uisiua similitudinem representat et sicut falso sensui comuni presentatur ita ymaginatiua falso imaginantur. ¶ Et idē ī scothomia accidit uapor nāqꝫ grossus ad posteriorem uisiuam per neruos obticos. aut per uias alias occultas ueniēs in uirtute ipsa uisiua similitudies suas representat de quibus taliter sensus comunis iudicat. Taliter em̄ iudicat quali

ter sensus uisus eidem representat et sic ipse errare non dicitur ad ꝓpositum tñ nostrum errat ymaginatiua illud ꝙ nõ est concludendo. ¶ Et hunc errorem consideramus illum aũt qui a sẽsu cõi ꝓuenit nequaquã. ¶ Et ita in freneticis contingit qui propter eleuatos. ad uirtutẽ uisiuã uapores iudicãt se mortuos uidere uł alia secũdũ uaporẽ illoꝝ uarietatem uel fortificationẽ aliquaꝝ specierum in fãtasia refuatarum ĩ quib⁹ ĩ ca⁹ de hereos ĩfra. ¶ Interdũ aũt uapões illi ad auditiuã uirtutem perueniũt ⁊ tõ tubicenas et alia ĩstrumẽta musicalia audir̃ sepe iudicãt. ⁊ sic non ĩ sensu cõi sed in ymaginatiua igitur flõ. ymaginante extimatiua sepe illud fugiendum iudicat qđ prosequẽdum erat uel econtra. ¶ Ex qb⁹ omnibus patet. in mania et melãcolia has duas uirtutes solũ ledi. ymaginatiuã scꝫ extimatiuã uerũ ex hiis duab⁹ stat alterã ledi alterã uero nõ cũ distĩcta. ut patuit habeãt. organa unđ quidẽ bene ymaginãt̃ ĩ quib⁹ tamẽ act⁹ extimatiue corrupti sũt ut tertio de accidẽti cap⁰. tertio đ Tesillo medico recitat Gall' qui falso ĩ angulo dom⁹ esset tubicinas ymagiãbat̃ tanq̃ꝫ tñ nociuos expellẽdos iudicabat ĩ hoc enĩ extimatiua nõ peccabat. ¶ E cõtra aũt uir ali⁹ bon⁹ faciebat qui uasa uitrea eẽ cognoscens euntibus et redeũtib⁹ a fenestra ꝓiciebat qui uasa ãplius nõ habẽs puellã qꝫ ꝓiecit quarto ĩterioꝝ 2⁰. capi⁰ In hoc em̃ ut pꝫ extimatiua ⁊ ñ ymaginatiua lesa erat. ¶ Cũ tali ex proiectione frãgi nec puellã ledi iudicar̃t. ⁊ sic pꝫ ymaginatiuã ĩterdũ ⁊ int̃dũ extĩatiuaꝫ ledi qr tñ illarũ organa sũt cõtinua ymaginatiua raro ledit̃ qr extimatiua quoq̃ ledat̃ ⁊ cõtra ut expiẽtia cõtĩue docet. ¶ Uerũ respectu organi ymaginatiue uł extimatiue uariã pret̃ naturalẽ dispositionẽ uarii ac diuersi act⁹ corrupti ꝓducunt̃ quorũ cã interdũ mlĩaꝫ ⁊ ĩterdũ maniã hãc passionẽ appl'lam⁹. ¶ Mlĩa tamẽ tanq̃ꝫ gen⁹ se habet ad maniã ũde ãtiq plurimi capitulũ presẽs đ melãcolia solũ ĩtitulãt que ꝓprie sũpta sẽper ẽ sine rixa mania uero nũquã h̃ aũt passio melãcolia talit̃ geñrat̃ aĩa enĩ suis ĩ opationibus sensibilibus ac uoluntariis utitur spiritibus qui sunt ĩ cerebro tanq̃ꝫ instrumẽto tertio de ĩteriorib⁹. vi. ca⁹. ¶ Et hii sui de natura lucidi sunt et clari. ¶ Cũqꝫ q̃uis causa obscuri fiãt timet ac tristat̃ aĩa ut ĩ extrĩsecis experimur qr tristat̃ ĩ tenebris et ĩ luce letat̃ uñ cõstãtinus ĩ libello đ melãcolia sicut sol ĩquit nebula seu fumo ĩterueniẽte lumẽ amittit sic melãcolicoꝝ mens fũis colere nigre ad ipsã ascẽdentib⁹ turbida fit et obuiat ne splendor suus euagari possit et rẽ iudicet secũduꝫ ꝙ sit ⁊c̃. uñ auerois sup cãtica de ꝓprietate inquit melãcolie ẽ offuscare animã ideo melãcolici causã timoris secũ ferũt ut inquit Aꝝl'. ⁊ Gal'. tertio ĩteriorũ ca⁰. allegato ⁊ quito de accidẽti ⁊ morbo ĩ fine oppositũ ĩ sãguiẽis cõtĩgit. ũde Auic̃. vi⁰. naturaliũ. ¶ Cũ aĩa ĩquit fuerit habẽs spiritũ applicari aptũ pati ex letis ⁊ q̃libꝫ ex cã letabit̃ Cũ igit̃ humor melãcolicus sbẽ. sit tenebrose fumi ab eo resoluti et spiritibus cõmixti eos obscuros ac tenebrosos efficiũt cuius cã tristatur ac timet aĩa ad bonũ ĩtellectũ qr aueroys. 2⁰. colliget de actiõe cogitatõnis ⁊ ymaginationis uult animã nõ posse tristari. ⁊c̃. ¶ Sed h⁹ nihil ad ꝓpositũ nostrũ qr h⁹ tãquã medicus qui artifex ẽ sensitiu⁹. et nõ tãquã philosoph⁹ loquor. ¶ Ad ꝓpositũ igit̃ spirit⁹ ab illis fumis obscuri facti anime tristitiã

atq̄ tiorē iniciūt cui⁹ cā tā ī cogitatōib⁹ quā ī iudiciis uariatur uelut gustui lingua infecta colera in se. accidit qui qd̄ libet poculū quantūcunq3 dulce amarū iudicat. ¶ Et idē accidit si cer̄brū aliq̄ frā. ⁊ sicca fuejit ifectū qr tō spūs. quātū cūq3 clari ad eā ueniētes per ea3 īfectionem tenebrosi fiūt. ¶ Idem Auic. mlia īqt est muta⁹ extimationū et cogitatōnū a cursu naturali ad cōruptionē ⁊ timōē ⁊ maliciā ꝓpter ꝯplexionē melacōlica3 facientis siluestrē spiritū cerebri interius et facientis ipsu3 timidū ꝓpter tenebras ipsius sicut tenebre extrīsece sollicitāt et timorē faciunt. Et subiungit ꝙ cōplō frigida et sicca est contraria spiritui debilitans ipsū sicut ꝯplō. calida et humida ut ꝯpl⁹uini est cōueniēs ⁊ ꝯfortans. ¶ Ex quibus omnibus patet qd̄ in uentriculis ymaginatiue et extimatiue hec passio melācolia generat̄. nā si ī eis melācolia nat̄ al̄ ebulierit siue in q̄ ꝑte nr̄i corporis fuerit obscuros fumos ad eos mandans āt ad eos aliqua mala qualitas frigida et sicca sīe materia pa⁹ quā mliam proprie dictam appellamus generatur que ut infra dixerim species īfinitas habet. ¶ Sūt enī ut īquit ꝯstātinus ubi supra anime passiones occl̄te ꝑꝑ incōpassibilitatē sue essentie quis. n. posset īuestigare ratōes ymaginatōes ⁊ memorias anime quot ⁊ quāte sint in uno quoq3 similiter hominū astucias qs cōprehēdere posset. ¶ Cū igit̄ hee icōprehēsibiles sīt ⁊ īdifinite sic ⁊ spēs melācolie. ūde quidā cerebri casū timēt se esse gallos putāt ut padue quēdā nobilē uidi qui brachia cōcutiēs. ueluti gallus sepe cātabat. ¶ Quidā se putāt eē uasa uitrea ⁊ sic īfinitas uarietates in istis melācolicis īuenies. ¶ Aliūde autē adducit̄ colera ⁊ citius ī cerebrū reē nēs. āt aliūde ad ipsū fumās maniā efficit q̄3 lupinu3 demoniū appellam⁹ patiens enī lupi ferocitatē ī se hēt. qr rixat̄ uerberat mordet ⁊ alios lupinos actus exerc3 ⁊ hūc uulgares d̄moniū lupinū in se hēre aiūt. ⁊ maxīe ignorātes pizocharii ideo demoniū lupinū appellam⁹. Alñ sāguinis adurit̄ ⁊ ī cerebro existēs seu ad ip̄m fumās māie speciē aliā efficit quā maniā caninā appellamus. qa talis ⁊ si īterdū rixat̄ qa mlia nota ab adustione proueniēs rixa caret cōtinue q̄si tamē ridet ⁊ ueluti canis tripudiatur Ex adustione quoque tā melancolie naturalis quā flātis. fit sepe mania cui⁹ actus secūdū uariā ip̄ius mlie dispositōe3 diuersis in modis uariatur nulli tamen eorū rixa taliter sunt exempti quin rixētur interdum. ¶ Ex quibus oīb⁹ patet qd̄ accipiēdo melācoliā prout est gen⁹ ad maniam est quedā preter naturalis dispositio ab aliqua materia q̄litate frigida et sicca sine materia et hūore melācolico in medio cerebri uētriculo. existente. ut ad ip̄m aliūde fumāte ꝓueniēs per q̄3 ymaginatiue seu extimatiue seu utriusq3 debite operationes uariātur. p3 etiā quid sit mania lupīa et canina ac queuis alia quia mania lupina est talis dispositō ⁊c̄. a colera adusta ꝓuemens. Mania uero canina ab adustione san. ⁊ alia queuis mania ab aliorum humoꝝ adustione. Et sic patet quid sit melācolia proprie dicta quid sit mania lupīa caīna et q̄cūq3 alia. ¶ Laus deo amen.

¶ Capitulum secūdū de causis manie ac melancolie.

Cause melancolie seu manie ūdecūq3 fiat extrinsce ⁊ intrisece esse possunt. ¶ Extrinse

ce quidem sicut aer excessiue calidus ⁊ sicc⁹ potens resoluer̄: spiritus et hūor̄ s adurer̄ āt rigiditas ⁊ siccitas eos effici ēs cōgellare supfluū exercitiū balneū ca lidū ⁊ siccum. ¶ Ego aūt annō elapso quēdā gutosum adustuz uidi qui ut libe raret̄ a guta ad balnea ad aqs accessit ⁊ a guta liberat⁹ maniacus factus est. Supflua uigilia hanc passionem sepe efficit. longaqz famis tolerantia. ut in istis pizochariis robustis sepe accidit q tāto cū feruore per ieiuniū deo seruir̄ perquirūt. ꝙ maniaci efficiūtur ut ipse uidi. ¶ Itē cōestio superflua facit ut rerū potissie calidarū que uī habēt ad urendi. ut porri cepe alia. ʒʒ. piper gra na paradisi ⁊ similia. ⁊ oīs potus tā na turalit̄ quā artificialit̄ calid⁹ ut uinū po tēs nectar sicut melicratū ūde ex potēt̄ uini bibitione i mea domo alamani duo ī mēse uō melācolici facti sūt un⁹ scriptō ꝯplexiōe sāguineus cātabat semper ym nos alt̄ famlus a stala beatū Bernardi nū it̄ficer̄ uolbat qr ꝯ male ytaliꝯ itl̄li ger̄t. s. qr Bernādi⁹ p̄dicādo cū māu si gnū faciebat. ōse sēp loq dicebat ꝙ pati ñ pot̄at. Cibaria rursū q̄ apta st̄ i hūo rē melācolicū cōuerti ut fabe lētes ⁊ sb stātia leguiūz caules eruca folia rapaꝝ et talia caro cap̄. yrci caro lēporia cer uina. uacia anat̄ āseꝝ ⁊ silia. ¶ Et oīs caro salsa pisces salsi case⁹ antiqu⁹ ace tū uinū nigꝝ grossū ⁊ turbidū ⁊ oīa ace tosa. ¶ Sed iter cetera que hāc passio nē sepe efficiūt. sūt superflua quedā aīe accidētia ut īgens tīor odiū assiduitas studii assiduitas tristicia assiduitas q⁹z circa rē unā cogitatio. ¶ Nihil enī ut īqt Auic̄. hn̄tib⁹ melācoliā nocibili⁹ q̄z timor et solicitudo 3⁰. cañ. fē prima ca⁹. de cura melācolie ⁊c̄. ūde Gal̄. septima affōꝝ ꝯc⁹. 22⁰. multos īquit uidim⁹ ꝓpt̄ odiū melācoliā īcidisse ⁊ iō potissimum quoꝝ corpora ad hec apta sūt. ¶ Su perflu⁹ itē coit⁹ ⁊ ī ualde potēte ab eo nimia abstinētia melācolicū efficiūt pro pter corruptōez spermat̄ ⁊c̄. ut ī uiduis ⁊ uiri potētib⁹ ⁊ ī istis bonis religios. ex spermate ultra modū retēto sepe cō tingit. ¶ Quātū uero ad cās ītrīsecas ut ī precedēti capitulo dictū fuerat cā esse pōt melācolia natural̄ et ipsa quo uis per adustionē facta non naturalis. ¶ Sanguis item colera ⁊ flā. cū per adustionē aut cōgellationē ī melācoliā cōmutant̄ potest cōsimilit̄ mala ꝯ⁰. cer̄ bri frigida ⁊ siccea siue materia. huius passionis esse causa ueꝝ hūores qui me lācoliā efficiūt nō sēper sūt ī cerebro. sz īterdū ī aliquo particulari mēbro aut ī toto qui tūc ad cer̄brū fumātes hāc me lācolicā passionē īducūt uñ. qñqz hec materia ī testib⁹ cōtinet̄. ⁊ renib⁹ ⁊ ma trice īsplene ī spūalib⁹ ut stomaco mise raicis ī epate ī ypocūdriis ī testamētis ⁊ ī mirach. ⁊ quādoqz ī ambitu totius ut ī ueīs. s. ⁊ artariis ⁊ ī eis enī sepe ad uruntur humores qui ad cerebrū fumā tes melācolicā passionē īducūt ⁊ hanc totius causa ꝓuenire dicit̄. ūde bonus Rasis ⁊ alii p̄ores qdaz ad hoc tres melācolie spēs esse dixerūt. ¶ Prima que fit a capite. ¶ Secūda que a misai cis epate ypocūdriis mirach. ⁊ talē me lācoliā mirachiā appellāt. a mirach. nō tamē proprie mirachiā ipsā accipiūt. sz pro epate miseraicis et aliis mēbris sb eo existentibz. ¶ Tertia q̄ ab humore ītra ueās et artarias. ī melācoliā cōmu ⁊ tato et talē dicim⁹ a toto fieri. ¶ Re tē⁹. quoqz mestruorū ac eōroydaꝝ alt̄i⁹ humoris adusti seu fluer̄ ꝯsueti. floboto īe quoq̄ l̄ farātie fieri solite dissio. ¶ Et h̄ ī sūma cāe sūt māie ⁊ mlīe. ¶ La⁹ deo.

nota d vino

nota histo riā duor thrutonicorum

¶ Capitulū tertiū de manie ac melācolie demōstratiuis signis.

Quedā ex melācolie signis sup ipsā. ⁊ quedā sup ipsi⁹ causas significāt. ¶ Nam quātum ad propositū spectat ut ex Raf. ⁊ antiquoꝝ quorūdā snīa colligi pōt tres sūt mlīe grad⁹. pro quo super eā possumus cognoscer̄. prim⁹ ē falsa cogitatio. ¶ Secūd⁹ illa falsa cogitata loqui. ¶ Tertius ē locuta exequi. ¶ Quātū ad primū si quāpiā sine cā timere t̄stari sollicitudinē diligere ac uelocit̄ irasci. qꝛ cā a suo demouetur proposito ex quacūqꝫ cā facilit̄ irascit̄ tal̄ flā. cogitat. ⁊ tūc primū mlīe gradū adept⁹ ē. ¶ Sed cū de hiis que sine cā timent̄ loquit̄ ⁊ ꝙ nō ē fiendū iudicat. talis ad secūdū melācolie gradū iā prouenit. ¶ Cū aūt facto cōplet ꝙ facto ī mente ꝑceperat hūc ꝑfecte melācolicū dices. ¶ Per hos igit̄ tres grad⁹ melācolicū factū cognosces talia enī ꝑ cohabitātes ⁊ domesticos familiar̄s facile deprehēdūtur qꝛ nr̄e tēpore sanitatꝫ intellecte cū a priorib⁹ mutare uideant̄ ī hāc passionē īcidisse scias v̄bi gratia si ītelligim⁹ aliquē naturalit̄ uanū facūdū ul̄ iracundū et huius uanitatē facūdiā aut irā cōmouisse ī tali dicemus. mētis esse morbū econtra uero timidū factuꝫ iracūduꝫ et audacē. ¶ Cognito itaque melācolico superest ad causarū cogitōnē deuenire ¶ Et primo de extrīsecis nā si caliditas exterior āt frigiditas excessiua ī causa fuerit aut superfluū exercitiū uigilia superflua nimia famis tollerātia. nimia q⁹qꝫ repletio ⁊ rerū potissime que ī ca⁹ de causis numerate sūt aut superflue anime accidētia unde superflu⁹ coyt⁹ seu abstinētia ab eo sicut in uiris potētibus uiduis ⁊ religios. per patiētis aut astātium relationē depr̄hendes. ¶ Quantū ad causas ītrīsecas an per proprietatē an per coītatē hec fiāt īuestiganduꝫ erit. ¶ Si igit̄ melācolia ꝑ proprietatē fiat qꝛ sit cerebral̄ aut a sola mala qualitate aut ab ea cuꝫ materia fiat. ¶ Si solū fuerit mala qualitas oīa īdifferēt̄ paciēs ipse timebit ⁊ q̄ꝫ maxīe mortuos res nigras ⁊ teñbras ⁊ ex cōsimilib⁹ locutionib⁹. solū terret̄ ⁊ talis ē ī cōtinuis āxiis cogitatōib⁹ nec ullā ī capite grauedinē sētiet. ⁊ ē paciēs ut plurimū a generatiōe melācolic⁹. ¶ At ubi ī cā mat̄ia sit paciēs grauedinē sēti et dolor capitꝫ scotomia. v̄tigo īsōpneitas l̄ alie capitꝫ egritudiēs precesserūt sepe ī locū unū uisū figit a quo si quis eū remov̄e uoluerit irascit̄ plus aliis sollicitudinē diligit. ¶ Et ī asiduis cogitatōnib⁹ ꝑmanet potissimū autē signū hoc fuerit si cetera mēbra sana deprehēdas. ¶ Qd̄ si peccās humō melācolia sāguinea fuerit paciētis actꝫ cū risu erūt atqꝫ gaudio spaciosa q̄ clara ac leta loca diligit ut prata ortos ⁊ talia cū amicis eē cōcupiscit. ī melodiis musicis delectat̄ ⁊ sic ī sūma hec melācolia cet̄is cōparata cū paucissia. tristicia fiet. Un̄ Auic̄. ⁊ si ē illic melācolia sāguinea ē illic tristicia ⁊ ris⁹ cuꝫ exuberatione uenarum ⁊c̄. complō. tamen precedens regimen et consimilia potius super sanguinem significabunt quā super alios hūores. ¶ Et san. narium fluxus seu menstrua aut emoroydes fluere consueta restricta fuerint aut flobotomia fieri cōsueta dimissa certior multo fies. ¶ Urina vero grossa erit atque subrubea pulsus uero plenus et undosus. ¶ Si autem peccās humor ex adusta colera fuerit

erit ut Auic̄. inquit cum lupositate et audacia et sic pacientis actus cum rixa erunt atq; furor̄. In alios sepe furiūt eos uerberant. nec timent se ab alto precipitare clamant et multum uigilāt. nec in loco uno quiescere diu possunt terribiles in aspectu et ut plurimum. paciēs adustis erit. ¶ Eius tamē ꝯ⁹ etas tēpus āni precedēs regimē ⁊ silia te plurimū i iudicādo iuuabūt. ¶ Et h̄ ē quā ul'gares demoniacū uocāt cui⁹ uriā subtil' atq; igēa uers⁹ nigr̄dinē quādā tēdit puls⁹ erit dur⁹. ⁊ frequens tn̄ ordiāt⁹. ¶ Adustū flā si in cā fuerit ⁊ si illō rarissie accidat cogōsces q; eger de hiis q̄ de natura sūt flātis cogitat pl⁹ i fluibus circa aquas appetit pisces ⁊ silia diligit ⁊ ut plurimū de hiis ⁊ silib⁹ rōcinat̄ ⁊ tales geti sūt atq; pigri ualō colō quoꝝ ut ifra dixerī ad albedinē plūbeā tēdit. i hoc cāu etas cōplō. p̄cedēs regimē et silia te ml'tū iuuabūt i iudicādo. ¶ Uri na grossa sat̄ pallida erit l' subpallida. puls⁹ autē moll' ⁊ tard⁹ cū quadā diuersitate. ¶ Naturalit̄ v̄o mliaꝫ. i cā eē cogōsces q; ut Auic̄. iquit tal' melācolia ē cū t̄sticia. ⁊ mala extiātiōe. ⁊ sic tales plus ceteris cogitāt. pl⁹ quoq̄ timēt ⁊ ꝯtinue tristant̄ plorāt ⁊ ualō sūt suspirosi sollicitudinē diligūt se sepe i sepl'turis abscōdūt et isti pl⁹ aliis dormiūt. uria tenuis ⁊ alba. puls⁹ dur⁹ et tardus. ¶ Etas autē cōplō. p̄cedēs regimē ⁊ silia melācolicā cōplexionē testant̄ ¶ Qō si tal' melācolia adusta fuerit ml'to min⁹ q̄ supra scripti dōmiūt ⁊ iterdū paciēs rixabit̄ ⁊ int̄ceteros melācolicos corruptissias hꝫ ymagiātiōes ¶ Cū q° maxie maloꝝ ac silnestriū ē moꝝ. ¶ Et cū ō re aliq̄ loq̄ icipit. ipsū facer̄ siler̄ ē difficile ⁊ istoꝝ ut plurimū ꝯpl'xio ē p adustionē sc̄a mlica Interdū uero colera cū sā. siml' adurit̄ ⁊ tales mō timēt mō ridēt mō rixātur. ¶ Et breuit̄ act⁹ adusti sā. ⁊ aduste coler̄. ut iquit. ¶ Alexāder iuicē cōmiscētur ⁊ ita fit si sā. adust⁹ cū melācolia misceat̄ qr paciētes mō ridēt mō plorāt. mō gaudēt. nūc timēt ⁊ ifra ō aliis ipsorū actib⁹ fit mixtio. ¶ Et cōsilit̄ tam ō fl'ate quā de aliis hūorib⁹ cōbinationē face. ¶ Et illa q̄ stati ō hūorib⁹ dicta sūt i oī melācolia tā rōe totius q̄z alteri⁹ ꝑticularis mēbris cā ꝓueniēte tibi cōsiderāda erūt si peccātē hūorē cogōscer̄ uolueris. ¶ Hēs itaq̄ sigā p q̄ melācoliā p ꝓprietatē factā. cogōsces. ¶ Si autē ipsa toti⁹ cā fiat q; pp hūorē i ueis ⁊ artariis peccātē n̄ min⁹ humō ille i ueis et artariis cer̄bri q̄z i aliis ꝑtib⁹ cōpis peccat. cui⁹ cā i toto grauedinē sētiet. et act⁹ illi melācolici n̄ min⁹ sūt cōtinui q̄z si solū uitio cerebri passio fieret. ¶ Sꝫ ut ad. curā r̄cte ueias. q̄lis peccet humō n̄ solū p modum supra dictum iuestiga. ¶ Sꝫ stati dicā quoq̄ ꝯ̄ria Nā si melācolia natural' i cā fuerit paciēs male colorat⁹. male barbat⁹ ꝯstrict̄ ueis ⁊ breuit̄ a generatiōe melācolic⁹ erit q i sanitate existēs corruptaꝝ ymaginationuꝫ cūcta tiebit. ¶ Si autē colera peccet paciēs coleric⁹ pilos⁹ et adust⁹ erit cui⁹ cor atq; epar excessiue calidi sūt et ē ei⁹ color brun⁹ et quadā cū citrinitate mixt⁹ i hiis. sēper i sanitate leuis mot⁹ ac p̄sūptuos⁹ fuit. ¶ Si aūt sāguis adust⁹ fuerit p superius dcā sigā cogōsces et ita ō melācolia ac ō flāte dicēdū. ¶ Qꝫ tn̄ i toto cāe adustiois fuerit iuestiga. p hec igit̄ q̄ dicta sūt siue a cerebro siue a toto melācolia āt maia fiat facilit̄ iuestigabis. ¶ At si uitio stomaci fiat timor tristitia et alia accidētia n̄ sic sicuti i cerebrali sūt cōtinua q; uapoꝝ ascēsu cessāte aliquatulū ab illis accidētib⁹ gescit

ĩfirmus ⁊ hoc ĩ omni malitia cãta ꝑ cõi
tatẽ a cõe. ¶ In tali paciẽte hor̃. dige
stiõis stoãci dolor aderit. uertigo quoq̃
⁊ alia assũpto cibo. tãtuꝫ cessabũt dõec
ipse digeri ĩcipiet. ¶ Adest itẽ nausea
tiua sacietas sputi habũdãtia ardõ ĩflã
tio. rugit⁹ ueꝝ uomit⁹ ⁊ ruct⁹ plurimũ
paciẽtẽ aleuiãt. ¶ Et si apostẽa stoma
ci ĩ cã fuerit illõ ꝑ ꝓpria sigã dep̃hẽdes.
¶ Cõsueuerũt ãtiqui quãdã melãcolie
speciẽ mirachiã appellar̃ q̃ cũ p̃scriptꝫ
de stomaci sigĩs coĩcat ⁊ tal' ñ solũ mi
rach uitio ꝓueĩt. sꝫ mẽbroꝝ ẽt ipsoruꝫ
quorũdã sub eo existẽtiuꝫ ut stõaci mi
ſaicaꝝ epatꝫ cordis siphac ⁊c̃. ¶ Me
lãcolia quouis p̃dictoꝝ mẽbroꝝ fiat
mirachia nũcupat̃. ⁊ hoc ẽ qr ñ solũ ex
ea q̃ mirach uitio fit ĩ eo sẽtit̃ extẽsio.
dolõ rugit⁹ grauitas ⁊ talia. sꝫ ẽt cũ ꝓ
uenerit a stoãco l' a miſaicis corde epa
te l' siphac. ⁊ iõ melãcoliã mirachiã ꝑꝑ
istoꝝ coĩtatẽ. accidẽtiũ appl'larũt. ¶ Vñ
Raſ mirachie igt melãcolie sigã st̃ eru
ctuatõ acetosa sputi habũdãtia. ĩdigesti
o ardõ sb̃ ypocũdrio. ac rugit⁹. Et h̃ si
gna ꝑ magnã horã post ꝯmestionẽ ãꝫ. qꝛ
ĩcipiũt ꝯ cib⁹ ĩcipit digeri ⁊ ñ añ ⁊ dõec
sit ꝯpleta digestio ⁊ ñ durãtꝫ. Et sb̃dit
ꝙ ex apãte ĩ ueĩs uẽtris diu suã rupt̃ ã
differẽte sepe ml'ia accidit mirachia et
hii ĩ ypoꝯdrio dextrã plerũq̃ dolor̃ pati
unt̃ ⁊c̃. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ ml'ia mirachia
ñ solũ mirach uitio ꝓueĩt sꝫ ẽt stomaci
miseraicaꝝ epatꝫ cõdis siphac. ⁊ alioꝝ
mẽbroꝝ sb̃ eo exñtiũ. ĩ ypoꝯdrio dextro
.s. q̃ fit. a spleñ ab aliis hꝫ sigã ꝯ distĩcti
ua ⁊ sic talẽ q̃nuis sb̃ mirachia q⁹ꝫ fiat
ml'iaꝫ tñ mirachiã. ñ dicim⁹. ¶ Mira
chiã itaqꝫ dep̃hẽdes ml'iã si d̃ noĩatoꝝ
mẽbroꝝ uitio fiat. Nã si fuerit apostẽa
ul' opilatiõ ĩ miſaicis kilose erũt egõnes.
uria alba ⁊ sb̃til'. si uitio epatꝫ ul' cõdis. ĩ
ꝓpriis capitul' tu sig^a regre. ¶ Nũc ãt
de ml'ia uitio spleĩs causata ẽ dicẽdũ si ĩ
ea fuerit apostẽa ĩfla⁹. ĩfla⁹. ãt opilatõ d̃
bilitas l' aliꝙ taliũ q⁹ꝝ cã ñ bñ san. a ml'ia
depuret̃ ad os stoãci magna ipsi⁹ q̃nti
tas effũdit̃ ꝑ ꝙ ipsi⁹ auget̃ appetit⁹ et
eructuatõ accidit acetosa ꝑꝑ humoris
ml'ici frĩtatẽ ⁊ magnã ei⁹ habũdãtiã de
bilitat̃ digõ. ⁊ sic tã hui⁹ q̃ꝫ ml'te quãti
tatꝫ assũpti cibi natura cũ habũdãtia uẽ
tositas leuis sẽꝑ erit q⁹ prouenit ut sb̃
ypocundrio sinistro infla⁹. et rugitus
multi generentur et est patiens ut pluri
mum melancolicus a generatione uel ꝓ
pter quartanam seu aliam longam egri
tudinem aut' propter mẽstruorum seu
emoroydarum. seu fluxus san. narium
consueti retentionem factis melancoli
cis. Fex enim san. quam in ipsum depu
rando ad splenem trahit. per emoroy
des et mẽstrua conuenientissime euacua
tur ad cuius retentionis splenis fit opi
latio aut inflatio seu dura in eo apãta ⁊
sic ab illis quouismodo retentis humi
ditatibus resoluti fumi ad caput ascen
dentes sepe melancoliam efficiunt et ce
tera. ¶ Et sic si melancolia uitio sple
nis prouenerit per ea que dcã sunt sig^a
in cognitionem deuenies si autem uitõ
matricis renum intestinorum et cetera
melancolia fiat per signa in cognitionẽ
deuenies super passiones illorum mem
brorum significantia et potissimum nisi
cetera membra esse sana deprehendas:
¶ Et in hoc tam signa manie quam me
lancolie terminant̃. ¶ Laus deo Amẽ

¶ Capitulum quartum in quo assigna
tur causa quare illiterati quidam melan
coci litterati facti sunt. et qual'r ẽt ex eis
aliqua futura predicunt.

Ferūt uet̄es ⁊ maxīe ātiqu⁹ Alexāder ⁊ bon⁹ Rasis. quosdā melācolicos futura p̄dicer̄ ⁊ euenir̄ q̄ p̄dicūt et qdā alii ꝙ illit̄ati fiūt lr̄ati sic ꝙ i qbus dā sn̄iis ad ꝓpositū disputātes ⁊ rn̄dēt ¶ Et ego piaroli quēdā rusticū mlicū uidi q sēp luna exn̄te cōbusta carmīa cō ponebat ⁊ trāsacta ꝯbustione qr circa duos dies usqꝫ ad aliā cōbustionē r̄bū nunq̄ꝫ ullū lr̄al̄r proferebat ⁊ hūc mihi nūquā didicisse lr̄as aiebāt. ¶ H⁹ quo qꝫ Gētil̄.in.q.de īcantatōib⁹ ⁊ colli sus pēsatōibus affirmat cū inqt famosū est mltos ⁊ multas qui nūq̄ꝫ p̄us lr̄as cogō uerūt subito lr̄alit̄ loqui. ꝙ Aꝝl̄.3°.pro bleumatū ꝓbleūte p̄mo sētir̄ quoqꝫ ur̄. Cū īquit quidā fuit Marchus n̄ poeta fact⁹ mlicus.poeta q°ꝫ fact⁹ ē.⁊ h̄ ipse Aꝝl̄.hūori tribuit mlico quē uino simla re ur̄ īquit nā sic̄ uinū corpus uarie dis poīt sic ⁊ hūor mlicus rōnē hāc null⁹ ac ceptat. ¶ Alii demonib⁹ h̄ atribuūt ut Auic.p̄mo capl̄o.poīt ⁊ huic q̄ntuꝫ pōt honesti⁹ ur̄ Gētil̄ assētir̄.⁊ hii ꝓ se hē rēt ethimologiā hui⁹ uocabuli mania q̄ dicit̄ a mātos ꝙ ē diuinatio ul̄ a manib⁹ diis īfernalibus qr ī talibus loqui uidēt̄ demones.ut uaticinari et futura p̄dicer̄ ⁊c̄. Qd̄ si hui⁹ ꝓbleumat̄ solutio huic. operi quodāmodo sit ī pertinens ī quo solū que ad practicum ꝑtinent tractare mens fuerat. Ne apud ul̄gares istos q a nobis taliū cās sepissīe r̄quirūt muti fia mus et ne accidētiū que hominibus pn̄t occurrer̄ cās nescir̄ uidamur dc̄i ꝓbleu matis causam unam satis probabilem assignare libet.que ex phōrum mentib⁹ ellici posse uidetur .pro cuius declara tione sunt aliqua premittenda . prima suspitio omnes anime intellectiue eius dem sunt perfectionis essentialis. Ista suppositio est de mente omniū theologi corum.⁊ ēt elici pōt a philosopho .12°. metaphisice qr spēs st̄ sicut nūi.nā univ̄ sitate cuilibꝫ numero addita numeꝝ illū spēm uariā facit.et ita quecūqꝫ ꝑfectio essentialis alicui speciei addat̄ spēꝫ illaꝫ uariat. ¶ Secūda suppositio oīs ītelle ctiua aīa cū oī creat̄.sciētia q̄ꝫ unquam acquirere possit.h̄ suppositō fuit d̄ m̄te pla.in thimeo q̄ sic ꝑsuadet̄ aīa ītellecti ua est infima intelligentiarum .12°.me taphisice ergo cum omni illa scientia creata fuit quam de se et respectu sue ꝑ fectionis essentialis acquirere nunquaꝫ possit.tenet argumentum cum om̄s alie intelligentie eiusdem speciei ītelligant et in se habeant omnem scientiam quam unquam habere possint.intelligunt enī sine discursu et per consequens.⁊c̄. Ex secunda suppositione sequitur primo quod si una anima intellectiua quicq̄ꝫ ꝑ fectius operetur quaꝫ alia seu perfecti⁹ intelligat quod illud non est ratōne sui cum omnes sint eiusdem perfectionis essentialis ut uult prima suppositio.sꝫ est rationis melioris dispositionis. cor poris uel alterius et cetera.uidem⁹ nāq̄ quod unū corpus quāto organa dispo sita melius habet perfectiores produ cit operationes.Sequitur.2°.quod aīa infusa corpori omnium que sciuerat uidet̄ obliuisci patet quia alias quicqd una sciret actualiter alia quoque sciret. cuius oppositum uidemus et hic patet cum essentialiter eiusdē sit perfectionis cum igitur una actualiter sit perfectiō altera id per doctrinam uel aliter recu perasse uidetur et sic quod ei⁹ obliuiōi tradiderat uidetur reminisci. ¶ Ex q° pꝫ uel sequit̄ quod omnium que sciuerat oblita ē.Et ex istis sequitur quod nr̄uꝫ scire est quoddam reminisci .ut uoluit

plato ¶ Tertia suppositō ī p̄mo īstāti. ī quo aīa īfundit̄ corpori huic coniūctōi p̄est una stella q̄ ñ aliūde īpedita īfluit. ī aīa illa quas ī se hz ꝓprietates h̄ ē d̄ mē te oīuz astrologoꝝ. ut ī p̄ma p̄te quadri p̄titi ptolome⁹ ꝓbar̄ ur̄ ⁊ p̄suadet̄ ꝙ ni si sic eēt ñ uideretur ratio. quare un⁹ hō ad unā. q̄z ad aliā sciētiā poti⁹ īclina ret̄ qr̄. ⁊c̄. Et ob h̄ astrologi sēp̄ ī nati uitatib⁹ aliquē planetā obſuant. q̄z dñz illi⁹ natiuitat̄ appellāt a quo tal̄ aīa aliū de ñ īpedita ꝓprietates r̄cipit q̄s ī se pla neta tal̄ hz. Et hāc opinionē Auic. sic firmiter cr̄didit. ut uelit ꝙ p̄ talē īfluxū aliqua īterdū aīa talē ꝓprietatē acqrat p̄ q̄z aīa tales ꝓducer̄ possz effect⁹ quos stella illa pōt. ut q̄rta sexti naturaliū de clarare uis⁹ ē. ⁊ sic ꝙ ex sano egrū facer̄ possit. ⁊ eꝯ pluuias niues. ⁊ talia q⁹z ñ min⁹ aīa tal̄ īducer̄ q̄z illa stella ¶ Quar ta suppositō ītellectiua aīa corp̄e exuta oīa ītelligit sie discursu pz qr tūc organa ñ hz. quibus ad ītelligēdū īpediat̄. Ex illa sequit̄ ꝙ sēsib⁹ ligat̄. ut ī mlicis exi stētibus ī estasi maxīe ꝯtigit. aīa tal̄ oīa ītelligit siē discursu pz cū ñ plus īpedia t̄ q̄z si a corp̄e foret exuta qr̄. ⁊c̄. ¶ Qui ta suppositō stella q̄ huic ul̄ illi p̄est aīe pōt p̄fecti⁹ suas īfluētias īfluer̄ ī ipsā sē sibus ligat̄ q̄z solutis. pz qr tūc quodam mō agere uidet̄ sine resistētia. quar̄ ⁊c̄.

¶ Ex illo sequit̄ ꝙ tūc ī tali aīa sciētia ad ꝙ stella sua illā īclinat p̄fecti⁹ īfūdit̄. uel aliū q̄nuis modum anima talis illam addisceret. pz qr ꝙlibet agēs naturale q̄nto cū minori agit r̄sistētia tūc eūdē ul̄ ꝯsimilē effectū ꝓducēdū ceteris paribus perfectius illum producit. Ergo si ta lis ceteris paribus influxus agit sine resistentia sequitur quod dictum ē. Et ex istis omnibus patet conclusio rñsalis ad probleumata uidelicet possibile est melancolicum illitteratum litteratissimū fieri absque quod ab aliquo ūquā aliqd didicerit uel adiscat. sed per influxum solum. Ista ꝯ⁹. patet quia ubi in anima melancolici existentis in suo simplici eē sicut ligatis sensibus contingit pur. ipso existente in estasi sue stelle influ xus operetur multo perfectius sciētiaz ad quam illa inclinabit imprimet ut ex dictis patet quam si a doctore uel aliter imprimeretur ergo solutis sensibus. perfectius illius recordari debet. q̄m si doctrinante fuisset impressa quo posito inesse sequitur quod bonus melancolic⁹ de tali scientia eidem per influxum. acquisita profundissime disputabit. pre terea maiorem repugnantiam includer̄ uidetur quod talis stella in hanc animā et maxime ligatis sensibus talē influat proprietatez per quā in tali uel tali scia sciret disputare quā ꝙ possit de sano egrū facere et pluuias et niues inducer̄ et similia. sed hoc est possibile ut ponit Auicena ubi supra igitur et illud con uenientius patet cum auctoritate. Et quia non omnes talia sic apprehēdunt. contra illos innuit Auicena secunda primi doctrina secunda ca⁹. xiiij⁹. cum uelit quod solum rudes ingenii talia ab horrent credere inquit illi q sapientiaz diligunt nec negant eas hoc est talia posse fieri sicut negant rem que est non potest esse. Et ex complexiōe cum suis ꝓbationibus sequitur ꝙ nō inꝯuenit. tales quorum anime ligatis sensibus suo manent inesse simplici post solu tionem sensuum futura predicere patz. quia tunc anima illa nil apprehendeat cum discursa et sic tam futura uidebit quā presētia de quibus non minus per fecte loqui pōt. quaz de scia illa disputa re. Ex quibus omnibus patet solutio

ad ꝓbleuma. Sz ꝫ̄ istā positōez arguit qr ꝑ eā aīa erat ita sciēs añ mlīaz sic̄ pᵃ cū sit creata sciēs ꝛc̄. Ergo ñ minus ō buit añ melīaz hāc bñe sciaz q̄z pᵃ. ꝛz argumēt̄ cū añ passionē uehemēt̄ patiēz corpus melīᵃ debuit eē dispositū q̄z pᵃ qñ ꝛc̄. Secūdo ñ minᵃ ꝑ te fuit illa aīa sciēs hāc sciaz qñ infusa fuit. corpi q̄z qñ illā ꝑ influxū acquisiuit. gᵃ qua rōe tūc scie illiᵃ oblita fuit eadē rōe ꝛ nūc cū ñ minᵃ aīa liget sēsibᵇ nūc q̄z tūc ut pz qñ ꝛc̄. Ad argumēta facilē rīspōdet. qr fz hāc positōez duplex ē modᵃ sciaz acgrēdi uᵃ ꝑ discursū ꝛ doctriuā aliᵃ ꝑ influxum Et tūc ad argumēta ad ꝓmū aīa ē ita ꝑ se sciēs sicut pᵃ ꝛ corpus melīᵃ dispositū ergo ꝛc̄. negat ꝫ qr ꝛ si aīa ō se sit oīa sciēs cū infūdit corpi. oiuz tñ ꝑ massā illā corporeā. ut dictū ē obliuiscit et remanet sicut tabula rasa ī q̄ nihil ē ōpictū ut ꝛgt. Aꝫl. nec unquā scientiam aliquā recuperat nisi a doctrinante. uel ab influxu ūde uno semel quouis modo acquisita scia dū ē ī corpe eiᵇ bñ solutᵍ ꝛ dispositᵍ sēsibᵇ recordat ꝛ ñ alit. Sed in tuo rustico mlīco ātē mlīaz nūq̄z ꝑ doctrinātē. nec ꝑ influxū fuerat scia illa acquisita. ꝛ ꝑ consequēs ñ debuit recordari eiᵇ quod tamen fieri de illa debuit q̄z ꝑ influxum acquisiuerat patet quare ꝛc̄. Et per hoc patet ad fz quando arguit non minus fuit anima illa sciens quādo in corpore fuit infusa quā postq̄z sciētiā illam per influxum acquisiuit. Ergo qua ratione tunc fuit oblita eadē rōne. et nunc negatur ꝓsequētia qr infusa cōpi primo ut sepe dictum est. sicut tabula rasa remansit. Sz sensibus ligatᵍ dū suo manet in esse simplici non minus remansit informata de illa scientia quam si a magistro didicisset quod tamen vt patet non contingit dum primo corpori infunditur. Ex quo patet argumentum illud non valere. Et hoc de probleumate cuius assignate cause post se difficultates non leues trahunt. quas theorizantibᵒ dimitto. Et ad ꝑactam gloriosiā transiens huic caᵒ finē ipono. Laus deo.

Capitulum quintum in quo tam manie quam melancolie pronostica signa ponuntur.

Ut quicquā tā ō maīa q̄z ō melācolia. ꝓnosticari q̄as. nōbis q̄ sequunt ꝓmo omis mlīe. ut ī libello de mlīa ꝓstātinᵒ iquit tribᵒ de causis cura fit difficil ꝓma q ꝛ maīa ceteris. būiditatibᵒ cōparata pp eiᵒ cōparitatē resolutōi ē ieptissima et ꝑ idē ad beni gnū nō reducit. Secūda q ꝛ paciētia mēbra sūt notabilia. ut cerebrū cor ꝛc̄: Tertia q ꝛ accidētia talē morbū ꝓsequētia. sunt difficillima. nulla enim inquit accidentia fortiora neque molestiora sunt mēte corrupta. propter qō medici ad curam multi sunt rebelles que causa ceteris uidetur peior q ꝛ eoruz medici nas fugiunt. cum quo neque medici consiliis acquiescunt. hīs igit ex cāis melancolie cura fit difficilis. Qui frigidam et siccam preterea cōplexionem habent et potissimum nigri existentes et extenuati quorum pili nigri sunt. et paucissimi uene aūt stricte. ac semper timide loquuntur tales in melancoliam ꝓpe dictā facillime cadūt et potissimū si studentes continue fuerint ut plurimi reperiuntur tales enim uolentes scientias inuestigare et non ualentes fiūt pre tristicia melancolici quia talia faciunt memoriam rationem atq̄z itellectū

deficer̄. Nā sicuti labor corporeus pes
simos generat hūores. ita aīe labor fac̄
homine ī mlaz uenir̄. unde multi qui res
amatas. ꝑdiderūt ut filios. ul' amicos ⁊
auari pecunias ñ sperātes talia āpli⁹ re
cuperar̄ ꝓpter assiduā taliū ɔsideratōez
fiūt mlici ut ipse uidi ⁊c̄. Mlti q⁹z re
ligiosi ꝓpter timorē dei et futuri iudi
cii suspitōez ⁊ ex sūmi boni cupiditate.
tm̄ ī ɔtinua taliū cogitatōe ꝓfūdant̄ ut
mlici fiāt. Si igit̄ mlicos aliquos uide
ris pizocharios fieri āt ī obſuātiā hos
ī mliā facile deueire. audact̄ ꝓnostica
bis. Cōplōnez v̄o hñtes calidā ⁊ siccaz
ɔ uenis lat̄ pilis plurimis nigris ac gros
sis ⁊ maxīe circa pect⁹ et q ualde st̄ mo
biles ⁊ irascūt̄ leuiter parati sūt ī maiaz
cader̄ ⁊ maxīe etate decidēte qr ut inqt
Gali. tūc fiūt mlici. Sz pigues colore
albi ceteris difficili⁹ has passiones icur
rūt. Extenuati v̄o. brui ⁊ pilosi facil'. ut
Auic. atqz Alex. īquiūt cor itē calidū ⁊
cerebrū humidū hñtes ut īquit Auic.
a melancolia facile deprehenduntur qr
cor calidum humores adhurens su
mos ad cerebrum mandat et cerebrum
humidum existens impressionem illam
facile recipit. unde tenebrātur spiritus
et fit bonus homo melancolicus. ¶ Ad
has passiones ut ¶ Auic. inquit trauli
maxīe disponūt̄ ⁊ hii sūt añquā dictiōē
ꝓferre queāt syllabas mltociēs repetūt
⁊ īter hos q oculos mobiles ⁊ facies ru
bedinis uehemētis habēt ī quoꝝ pecto
rib⁹ mlti sūt pilli nigri atqz grossi. q quo
qz labia grossa et uenas āplas hñt. Nā
ex hiis sigis q̄dā sup cor calidū ⁊ q̄dā
sup cerebrū hūidū significāt Et tal's ut
Auic̄ dicit ſz ꝙ apparet sūt ut plurimū
flegātici. Corpora igit̄ q̄ dicta sūt ī ma
niā l' mliā facile casura ꝓnosticari posses
ū ad illa maxīe disposita sit uñ Auic̄.

ꝓpatio inquit ad mliā leuiter sibi accidit
et maxīe si timorē īsōpneitatē ⁊ angusti
az patit̄ ⁊ ī eo retineat̄ cōsuetudo cur
sus sā. aut uomit⁹ mlici ut r̄spectu sexus
facilius masculi q̄z mulieres fiunt mlici.
¶ Sz si mulieri h̄ acciderit ceteris pa
ribus deterior fiet q̄z ī masculo. Nihil
est enī ꝙ hūori mlico magis resistat q̄z
humiditas cū plus ꝑ siccitatē mlici q̄z ꝑ
frigiditatē peccēt. Cū igit̄ mulier respe
ctu uiri humida sit ualde. si mlica fiat a
forti cā fieri necesse est et ꝑ cōsequēs dif
ficilioris fit cure. unde melancolia ī mu
lieribus confirmata raro ul' nunquam
curatur. Respectu etatum īquit Raſ.
hec egritudo non accidit adolescentib⁹
licet aliqñ accidat pueris et infantibus
senibus et decrepitis. Ex hoc uidetur
in etate adolescentie has passiones fie
ri rarius quam aliis in etatibus. Ueruz
si decrepiti melancolici fiant raro uel
nunquā curāt̄. Ideo Auic. melancolia
inquit est accidens īseperabile decrepit̄
idest difficile ab eis remouetur. quia ut
inqnit paucorum sunt gaudiorum male
ordinationis ⁊c̄. respectu temporū. ut
Auic̄. inquit in hieme minoratur. et
multiplicatur in estate et autump⁹. et
quandoque excitatur ī uere. Et hoc est
quia in eo dissoluuntur humores. et
tunc cum san. permiscentur unde ypo.
tertia affrōꝝ uere si quidem melanco
lie ⁊c̄. plures tamen fiunt in autumpno
ut eadē particula illo affō⁹. In autūp.
uero ⁊c̄. ¶ Et hec que dicta sunt de
tempor̄. ad regionem calidam ⁊ siccaz
⁊ ad artes ca. et sic. applicari quoque
possunt. Illi preterea qui subtilis sunt
ingenii ut inquit Rasis et multe perspi
cazitatis de facili incurrunt in. maniam
eo ꝙ sunt uelocis motus et multe pre
meditationis et imagynationis. Rur

sus si timō ⁊ pusilanimitas mlt̄ū tēp⁹ ha
bēs pficit mlicū sexta affōꝝ. Et disipiē
tie si q̄ cū risu fiūt securiores sūt q̄ uero
cū tristitia mestiores eadē pticula ūde
auic̄. Et permixtio īquit. rōis magis ī
columis ē q̄ fit cū risu ⁊ q̄ ē ꝯ geté ⁊ de
teriō ē q̄ ē cū agitatōe ⁊ rixa ⁊ audacia.
Et īfra ex specieb⁹ īquit mlie magis sa
lubrib⁹ ē que fit ex fece sā. q̄z ex mlia na
turali l'ea cū qua ē gaudiū. i. q̄ fit cū sā:
ī mliaz permutato. ¶ Et alibi īcub⁹ in
quit cū caliditate mliaz futurā minat̄.
qꝛ cerebri caliditas ē cā adustiōis hūo
rū q ad eū perueniūt ⁊ mutatiōis ipsi⁹
ī mliaz. Et iterū pedes īquit sā. repleti
si rubei fuerit signū ē future mlie h⁹ em̄
sigīficat habūdātiā grossi sā. mlici q sua
grauitate tēdit ad peds. Et bon⁹ Rasis
eādē sñiaz quoqz poit. Uerū nisi adessz
ei⁹ mlia solutionē sigīficat. qꝛ si tūc uari
ces superuenerint soluitur mania. Et
ideo subdit quod melancolia plerunqz
soluitur per emoroydas ⁊ uarices et
hoc ē quod uoluit ypo. affo. sexta ma
niacis inquit uaricibus et emoroydi
bus ⁊c̄. Et in alio affo⁹. melancolicis
inquit et freneticis ⁊c̄. in egritudinib⁹
acutis ut auic̄. inquit Si mania su
peruenerit signis digestionis preap
parentibus bonam crisim futuram de
nunciat. ¶ Nam in egritudinibus acu
tis accidentia fortia superueniētia bōe
crisis fiūt cā. sed quandoqz ī fine egritu
dinum materialium et proprie acuta
rum accidit melancolia et est signū mō
tis et tunc pacienti accidit ut recordet̄
mortuis et mortuorum plurimū īterdū
tamen in mania ultimantur accidentia.
et illius tunc crisim significat. ¶ Item
in passione melancolica casus appe
titus malum ut inquit Rasis eo quod
accidit ex siccitate et fames desiccat.
corpus ⁊c̄. unde ꝯstantin⁹ ī libello d̄ me
lācolia. Qui de die inquit ieiunāt d̄ no
cte aūt uigilāt ī mliā facile cadūt. Itē in
mania disinteria ydros āt estasio bonuz
affōꝝ sexta. In mania ul' mlia ꝯfirmata
rarissime uel nūq̄z curāt̄ Unde bon⁹ a
lexander festinar̄ īquit oportet īcidere
passionē maniacā diurna em̄ et ei⁹ mūta
nā ī pei⁹ curabil' pene efficitur ⁊ ñ mīo
rat̄. sz remanet tal' ⁊ p tēpora circuitus
ipsa facit. ⁊ idē ꝯfirmat auic. cum īquit.
Oportz ut cura ei⁹ fieri incipiat añq̄z ꝯ
firmet qm̄ facil' ē a prīcipio ⁊ pua ⁊ dif
ficil' cū ē ꝯfirmata ⁊ habituata ideo diffi
culter remouet̄ cū quo patiētes minus
obediūt ⁊c̄. Et ex hiis patet cū ad pati
entem tuuz perueneris quātuz ad cure
possibilitatē ꝓnosticari debeas plꝛa ita
que hēs p q̄ d̄ futura mania l' mlia ꝓno
sticari potis. ac multa quoqz p que his
fc̄is d̄ f ne p̄dicer̄ quidq̄z scies Et ī h̄ c^m
de ꝓnosticis ipsaꝝ finē r̄cipit. La⁹ deo.

¶ Capitulum sextum qualiter in cura
manie atque melancolie tam san. quam
col'ri. sit fienda flobotomia. qualiter
quoque et cum quibus sit digerenda at
que euacuanda mā ⁊c̄.

Non est melancolice passi
onis ut in pronosticis
habuisti cura differenda
nam sicuti camini pietib⁹ } comparatio
ex continuo fumo conquisita nigre
do nec scopa nec aliquo cum instrō.
amoueri potest. sic nec per medicinas
illas quantitas fumi melancolici in cor
pore quouismodo confirmata. Celer } festinanda cura
igitur ad talem curam accedas quam
si canonice facere cupis per prius cās
inuestiga et an per proprietatem an per

cõitatẽ fiat. Si sã. ĩ cã ẽẽ cogõueris siue ex nutrim̃ti habũdãtia. siue ex mestruorũ siue emoroydaꝝ retẽtione ãt muitõe solute fiat. stati flia fiẽda erit de saphẽis p⁹ et maxie si mestruoꝝ l' emoroydaꝝ r̃tẽtione fiat. ¶ Qd̃ si illa ꝓuocare põt nihil supra. In sequẽti uero die ex nigã et ubi magã eẽt r̃pletõ post dies aliquot aliq̃ ex cephalicis ĩcidat' ac illa potissimum que partis capitis grauamina. magis respicit in quo casu frontis uenas flobotomare quoque proderit. ut ĩquit Mesue q subdit ꝙ applicar̃ sanguisugas narib⁹ oĩ ꝑmixtiõi ꝯfert ĩ casu illo unde. s. Rasis. Et ꝯpetit ei flia frõtis ĩquit. qr h̃ sola extiguit. ut maiorẽ ꝑtẽ hui⁹ morbi laudat itẽ flia uene nasi et ãtiquus Alex. frõt̃ fliam sũme quoq̃ laudat. At ubi nec mestrua nec emoroydes fluer̃ ꝯsueuissẽt. ubi replõ bñ magã foret ex sola uirga flia copiosa sufficer̃t ubi autẽ etas ul' aliud flia ꝓhibeãt uentosis uter̃. dem̃ san. mõdifica ac adustionis feruorẽ extiguas ꝙ sicifacies. Ac. syrupi accetosi siplicis. ℥. i. syrupi. uio. ℥. ß. aque ẽdiuie aque lupul'. aq̃ bugl'. añ. ℥. i. ĩ uice una dabis ĩ aurora reiterãdo tociens ꝙ equata mã uideat'. Uel syrupũ hũc facias. ĩ hoc casu preciosissimũ q ℞. succoꝝ boragis buglose uiolaꝝ et ẽdiuie añ. ℥. vi. succi pomorum. redolenciũ. lib. i. succi fumiterre. lib. ß. hos autẽ succos accipies residẽtia facta qb⁹ adde aq̃ buglosse aq̃ ẽdiuie añ. lib. i. ß. cũ qb⁹ misce floꝝ nenufaris uiolaꝝ caẽdreos scolopẽdrie capil. uenĩs. añ. M. i. prunoꝝ numero. xxv. polipodii. ℥. i. ß. buliãt oĩa sil'. ꝛ ĩ fine d̃coctõis epithimi. M. i. ß. ad̃ successiue colet' ꝛ cũ libris. iii. ß zuchari syrup⁹ fiat aromatizat⁹ cũ reb⁹ ĩfrascript̃ cõquassat̃ Acc̃. corticũ. cit̃. ʒ. i. ß. ligi aloes cãphore añ. ʒ. i. ossis de corde cerui. ℈. ii. de tali syrupo. ℥. i. ß. pro uice dabis cũ quo aque ẽdiuie. ℥. ii. aque bugl'. ℥. i. misce tociẽs reiterãdo ꝙ mã digesta uideat'. post h̃ leue solutiuũ dãdũ erit. In forã potabili accipiẽs mãne granate. ℥. ii. ãt cassie bñ piguis. ℥. i. dissoluat' cũ decoctõe prunelloꝝ ordei capillorũ ueneris. tamarindorum florum boraginis buglosse scolopendrie liquiritie passul'. ꝛ epithimi mãna l' cassia dissoluta cũ ea misce ꝯfectõis amech. ʒ. ii. syrupi uiol'. ℥ i. ꝛ fiat pot⁹. Hic nõ. ꝙ si ꝯfectõ amech eo mõ q⁹ d̃scribit Mesue fiat solũ. ʒ. ii. sufficiũt. Sz qualit̃ apothecarii faciãt nescio quia sepius. ʒ. ii. pro dosi una dare oportet. ꝛ tũc circa hoc caut⁹ esto. Credis. n. sepe medicine dosim debitã exhibuisse que non in tui. sed in apothecarii defectus materiam cõmouet et non educit quod in omnibus malum est. sed in melancolicis nihil peius et ideo quantã faciat operationez ab apothecariis inuestiga et sic conuenienti⁹ eam dosar̃ scies. Si potionem delicatã satis uellis. Accipe syrupi uiol. ℥. ii. aque endiuie. ℥. iii. aque bugl'. ℥. ii. in hoc. ℈. ß. diagridi in pecia rara ligati bulias sepe expressionem faciendo. Et hoc. totum pro dosi una et potu tribue Ego al's. in isto casu cum dimidio ciati aque boni fontis aut boni putei. diagridii puluerizati. ℈. ß. exhibui. zucharum pro libito commiscẽdo. hoc enim gratiose sumitur et bene ac sua uiter operatur bonus Alexander tãtã in lapide armeno confidentiam habuit. ut passiones oẽs ab humore nigro exñtes et precipue melãcolicos cũ eo posse curari: crediderit. ¶ Nã qui añ ipsum fuerant in casu isto loco ellebori usi sunt quod ait periculosũ esse ualde. hũc

lap̄.aūt sāctissimū q̄ qnq̄gesies lot⁹ sine
molestia hūorē melācolicū educit .⁊ a
℈.iii.usq3 ad.v.de eo dabat. Pill'as itē
ex eo ⁊ yerapigra ꝯficiebat. Hinc etiā
Mesue eū plurimū ꝯmēdat de quo ut
docet.a.3.i.usq3 ad.i.ꝭ.secur̄ exhiberi
posse ait. Et ego ī bono alexādro ꝯfis⁹
q̄ eū tātū ꝯmēdat.sepissīe eo us⁹ sū ⁊ diu̅
simode quidē ⁊ deo duce ī ei⁹ exhibitōe
nūquā fraudat⁹ extiti. Cū igit̄ ī hoc cāu
maxīe ꝯueniat.accipe de eo. ℈.ii. croci
℈.ꝭ.macis.℈.i.fac pul'. quē cū aq̄ modi
co zucchari mixta ꝓdosi uā dabis. Ul'
sic lap̄.armēi.3.ꝭ.suēs p̄parati sene epi
thimi añ.℈.i.℥℥. croci macis añ.3.ꝭ.
tartari.3.ii.fiat puluis quem ueluti pre
scriptum cū aqua dabis. In casu quoq3
nostro que infra scribitur confectio mi
rabiliter ualet.que sic fit prunorum nu
mero quot libuerit accipe que decocta ī
aqua pistentur de hinc ad orale passēt̄
pastam uero reserua successiue.accipe
uiol'.capil.ue.camedreos scolopendrie
florum boraginis bugl'.añ. M.i. po
lipodii. ℥.ii. agarici. ℥.ii. sene. ℥.i.ꝭ.
liquiritie passularum añ.℥.i conquas
sentur et in aqua buliant in qua pruna
decocta sunt et in fine decoctionis ad
datur epithimi .℥.ii.ꝭ. fiat decoctio.
de qua successiue mediocris fiat exp̄ssio
d̄ide accipe cassie bñ pīguis lib.i. Et
si magis delicatū uolueris loco illi⁹ cas
sie pōe lib.iii.māne cū paucl'o d̄coctōis
quāuis illaꝝ dissolue ⁊ ad ptez reserua.
successiue accipe lib.ii.zucchari. et cum
decoctōe q̄ remāsit fiat sirupus qui cuz
clarificat⁹ remāsit.ad spissitudinē syru
poꝝ decoquat̄ ⁊ dosi sic decoquit̄ ī pe
cia rara ligatas res īfrascriptas bulire
facias accipe diagridii.3.i.ꝭ.macis.3.i.
ligni aloes sādalorum muscatelinorū.
corticū cit̄.añ.3.ꝭ.musci.℈.ꝭ.ꝯquassēt̄
et ī pecia rara ligēt̄ que dū ī p̄scripto sy
rupo bulierit.sepi⁹ exp̄māt̄. Cūq3 syru.
pus iste debite coctus fuerit misce ꝯ eo
cassiā.ul' manā illā extractā paste uō pru
noꝝ.lib.i.ꝭ.radicis yreos.℥.iiii.⁊ fiat ī
forma opiatoꝝ ꝯfectio q̄ pōderet̄ succes
siue ⁊ ꝓ qualz.lib.pone lap̄. armēi pop
tīe loti.3.x.⁊ dosis hui⁹ sit.3.ꝭ.ꝭm tamē
uarietatem corporis uariabitur etiam
dosis potes ellectuario illo sicut arme
no lap̄.uti cuius dosis tunc sit ab.℥.
ꝭ.usque ad.i.ut huius ellectuarii laudes
in unum concludam ad omnes egritudi
nes melancolicas ualet.est enim gustui
delectabile et super omne aliud elec
tuarium suam operationem sine mole
stia suauez efficit.potes hoc electuario
loco amech confectionis in quibuscūq3
tuis potionibus uti ut uidebis quam
suauiter operabitur. ¶ Quod si bolū
facere licet.accipe cōfetionis amech
uel presētis electuarii.℥.ꝭ.⁊ cuz zu
charo bolus fiat deauratus. ¶ Et si in
formam solidam confectionē habere
libet. Accipe lap̄. armeni preparati.℥.
.i.cinamomi croci spice assari carpo
balsami ligni aloes squinanti. añ .℈.i.
foliculorum sene .3.ii.ꝭ. zucchari .℥.x.
dissoluantur in aqua buglosse cum quo
misce paste radicis yreos.℥.i.ꝭ.et cum
prescriptis confectio fiat per bolos.
cuius dosis sit ab.℥.ꝭ: usque ad .3.vi.
¶ Si patiens tuus pillulas prediligerz
pillularum de fumoterre. ¶ Nicolai uel
Indas Mesue aut de lap̄.lazuli. aut
de lap̄.armeno dabis. ¶ Sed auisat⁹
semper esto. ut hii peroptime sint ab
luti. et cum hoc sint bene cogniti fal
sificati enim nocent multum. Si autem
tibi una euacuatio non suffecerit ma
teriā ut prius digere euacua quoque
¶ Habes igitur modum adustuz san.

digerẽdi euacuãdi ꝯsimilit̃ ꝑ q̃ colerã
ꝑit̃ i maiacis peccañ. digerer̃ ⁊ euacua
re potis. ⁊ sic capitulũ p̃sẽs ad illa tuo
r̃ ꝓpoito fuiet. Sꝫ ⁊ ipsũ sic de flobo
toia ueluti de digestiuis ac solutiuis.
tã maiacis colera i toto l' i capite solo
peccãte q̃ꝫ melãcolicis seu maiacis uitõ
sã. effectꝫ cõune sit circa flobotomiã alia
erũt ꝯsiderãda. peccañ. eni colera ñ nisi
iuueib⁹ ueõsis ac robustis fiẽda erit flo
botoia q̃ tũc lata fieri debet. Qđ si sub
til' sãguis egrediat̃ illico restrigẽd⁹ e
rit. ũde Auiõ. ¶ Si flobotomãs iquit
⁊ sã. subtilẽ iueneris eũ ñ remittas ꝑꝑ
h⁹ qm̃ multociẽs i ea p̃cessit subtil' ⁊ c̃
peccãte supra colera Mesue uõ ubi i
mlĩã seu maniã flobotoiaꝫ fieri iudica
bat ubi aderat sã. habũdãcia. p̃mo de ni
gra. secũdo de basilica i passiõe melãco
lica. s. fieri minutionẽ faciebat. ¶ In ma
nia v̊o i qua supple sãguis adust⁹ peccat
a basilica pricipiũ sũebat successiue a ni
gra đide a sapheis ⁊ ultio a ueis frõtꝫ.
¶ Tu aũt si flobotomiã iudicav̊is fieri
ad illã reqsita cõsidera qꝛ tibi i mẽte ua
rie itẽtioẽs oriũt̃ fm q̃s tã ueãrũ respec
tu q̃ꝫ quãtitatꝫ. sã. flobotomãdi itentio
uariabit. Et sic hẽs q̃lit̃ i cura maie atq̃
mlĩe tã sãguinee q̃ꝫ colerice sit fiẽda flo
botoia ac q̃lit̃ ⁊ ꝯ qb⁹ mã sit digeren⁹
euacuãda quoque. Laus deo.

¶ Capitulũ septimũ đ pl'uerib⁹ atꝫ ꝯfe
ctõib⁹ q̃ i cura maie tã sãguinee q̃ꝫ cole
rice ꝯueniũt.

Aliq̃ i presẽti. ca⁹ ⁊ describẽda
sũt q̃ itus sũpta dispositõibus
p̃scriptꝫ ꝯueniũt cor. atqꝫ cere
brũ cõfortãt ⁊ spirit⁹ clarificãdo paciẽ
tẽ letũ efficiũt i quo cãu pul'. ifraicriptꝫ
maxie ꝯueit. q accipe q̃tuor se. frõꝝ. ℥.
ß. se. ẽdiuie se. acetose se. ozimi gariofi
lati añ. ʒ. ii. corallorum rubeoruꝫ iacito
rũ añ. ʒ. i. ß margaritaꝝ. ʒ. iii. radicis
tormẽtille cardamõi doroici ciamõi ka
rabe sirici crudi añ. ʒ. i. corticũ cit̃. ʒ. ii.
ß. liãture auri ⁊ argẽti añ. ℈. ii. fiat pul'.
⁊ cũ eo ꝓ libito ʒucharũ misce deq⁹. cũ
aq̃ bugl'. mane stomaco uacuo. ʒ. i. paciẽ
ti det̃ l' istũ facias q̃. ℞. radicis ẽdiuie
siluestris bugl'. usnee sãdal'. al. liature e
boris spodii añ. ʒ. i. doroici cardaõmi li
mature auri ⁊ argẽti añ. ℈. ii. iacitoꝝ. ʒ
i. ß. corallorꝝ ru. syrici crudi añ. ℈. iiii. ci
naõmi margaritaꝝ añ. ʒ. ii. fiat pul'. cui
ꝓ libito ʒuchaꝝ adde de quo ut pri⁹ co
clear unũ dabis. cũ aq̃ bugl'. ubi tñ estas
⁊ colera essẽt incẽsa ualde cũ aq̃ accedl'e
ipsã exhiber̃ posses cũ. ℥. i. istorũ pul'. ⁊
lib. i. ʒuchari cũ aq̃ accedl'e l' bugl'. disso
luti ꝯfectionẽ ꝑ bolos facere ⁊ eẽt res
đlicata. ⁊ util' ualđ. l' ꝯfectõnẽ ifra scrip
tã acci. q̃ accipit se. ozimi gariofilati me
lisse sticados rof. ru. sem peoĩe doroici
iacitoꝝ añ. ʒ. i. syrici crudi añ. ℈. iiii. ka
rabe cora. ru. ligi aloes añ. ℈. ii. ʒedoa
rie ossis de corde cerui añ. ʒ. ß. fiat pul
uis de q⁹ acci. ℥. i. ß. ʒuchari al: lib. i. ꝙ
cũ lacte quatuor se. frigidoꝝ cum aqua
buglosse extracto dissoluatur cum quo
misce conserue rof. ℥. i. ß. paste radi
cis buglosse. ℥. i. et fiat confectio in
morsellis de quibus unũ per horã ante
pastum paciens tuus accipiat et si uult
parum aque bugl'. bibat. ¶ Uel hanc
facias quam in hoc casu mirabilem ad
inueniet̃ ipsa accipe iacintorum mar
garitarum. añ. ʒ. ii. corticum citri. gar̃.
cardamomi doronici se. acetose se. pe
onie corali. ru. spodii sandal'. al. terre
sigillate usnee ʒedoarie syrici crudi.
añ. ʒ. i. limature auri et argenti ossis
de corde cerui añ. ℈. ii. ambre. ʒ. ß.
musci. ℈. ß. ex hiis puluis fiat de quo

acci.℥.iii.zuchari albi. lib.ii. dissoluat cū aq̄ bugl'.partibz duab' succi maciāo rū ptis.i.acetositatꝭ cit' seu accedl'e ptis ſ.⁊ fiat cōfectō ī morsell' qb' ueluti añ scripta ut'e ⁊ q̄ libuerit ēt hora ¶ Ul' hāc facias cū aq̄ adiuuāte ꝺo cōdis tre mōē ātiquū curāi ⁊ ipsa accipit zuchari al.lib.ii. dissoluat cū succi maciāoꝝ par tib' duab' succi accedule succi bugl'.añ. ptis.i.Cū q' postea pōe ꝯſue roſ.lib.ſ. paste radicis bugl'.℥.iiii.tātum ꝺcoquā tur ꝙ ad opiatoꝝ formā deueniāt ⁊ cū īfrigidari īcipiūt ul' ipsis īfrigidatꝭ po ne cū eis ex specieb' īmediate descriptꝭ ℥.iii.lap̄.armeni bene loti. ʒ. iii. ⁊ fiat electuarium.Cuius dosis sit.ʒ.ii.ul'.iii. per hor̄. ii .uel.iii.ante prandium post si libet parum aque bugl'. bibendo. ¶ Uel facias sic zuchari al .lib .ii. ac cipies et ipsum cum aqua bugl'. dis solue cum quo misce paste radicis bu glosse. lbr̄.i. conserue roſ.℥.iiii.et co quatur ad opiatorum formā. ¶ Cūqz infrigidari incipit uel infrigidatuz fue rit ad dantur specierum infrascriptarū ℈.iiii.et fiat electuarium de quo semp ante pastum per hor̄ .ii. ʒ.ii.uel. iii.da to. ¶ Peccante itaqz sāguine uel cole ra qui dicti sūt pul'. cōfectioēs quoqz mi rabiles adīuenies. Et sic ad ea qz extrī secus applicāda sūt a modo uenies huic capl'o finē īpono. Laus deo Amen.

¶ Capitulum octauum de balneis epi thimatibus unctionibus uerberibus et cauteriis que in cura manie atque melancolie tam sanguinee quam coleri ce conueniunt.

Humō melancolicus quicun que ille fuerit magis p siccita tē peccat q̄z frigiditatē cui' cā in omni melancolica passione ut omnes auctores uoluerunt humectationi plu rimum intendēndum est plus tamen in una quam in alia ⁊ sic q̄ per san.aut co lere adustionem fit humectatione ma iori indigent q̄z alie. Et hii sunt de qui bus Auicena loquitur cum inquit. Et cañ.quidem curationis melancolie ē.ut peruenias usqz ad ultimū ī humectatōe et cetera. Et rasis assidua inquit bal neatione melancolicos curo. Et infra multiplicatio balnei est cura huius flo botomia igitur ex purgationibus ut s̄ debite factis bis in die patiens balneum intret mane.s.per tres hor̄ .ante pran dium. Sed ut per prius beneficium uē tris habeat procurabis. ¶ Et ubi na tura pigra foret clisteri lenitiuo utere post autem prandium p quatuor aut per.v.horas balneum iterato intret et tam mane quam sero a quarta parte hore usque ad integram in balneo ipso stare potest.plus tamen aut minus.secū dum quod in eo accidit complacētia nl' lus tamen ut in li°. de tabe ultimo ca° inquit.Gal'. repleto stomaco aut ipso inanito balneum unquam intret conue niens itaque balneum ex hac fiat decoc tione. ℞ .fol'.salicis uitis al. uinifere foliorum uiol .fol'.cucurbite et lactuca rum fol'.nenufaris.et uiol'.ordei. excor ticati.añ. M.ii.camomille melliloti añ .M.i. Ex hiis pro balneo. dicto fiat que hora ingressus sit tepida et sit tina discooperta et caueat . ne patiens in eo sudet. ¶ Cunque egreditur exsiccetur cum pecia molli. Et si lectuz intret ne sudet leuiter eum cohoperi de hinc spinam et totum pectus ex unguento infrascripto si libet inunge. ¶. ℞.olei amigdalarum dulcium. ℥. .i. olei uiol'.℥.tres .pinguedinis porci

masculi.recēt̄.ʒ.i.f.cū modico cer̄ fiat unguētū quo.ut supra.fiat īunctō. ¶ Et qꝛ illa spes maīe a supslua tā epat̄ q̄ʒ cō dis caliditate plurimū accidit flobotōia et purgatiōib⁹ p̄missis.ut dictū ē cor ⁊ epar īfrigidāda erūt. ꝙ ꝯueniētissime ꝑ epitiāta fiet q̄ ꝑ horā āte pastū fieri ꝺ bēt. ⁊ hora q̄ cib⁹ assumēd⁹ ē īmouēda sūt. ¶ Epithiā igit̄ ꝓ epate. ¶ ℞. aq̄ ēdiuie.ʒ.vi.aq̄ ro.ʒ.iiii.aq̄ lactuce aque cucurbite añ.ʒ.ii.f.aceti.ʒ.i.f. sandal̄. oīuʒ rof.rub.ʒ.i.cāphore.℈.ii.fiat epithīa epati.ꝓ corde aūt epithīa. ¶ ℞. aque ro..ʒ.vi.aqʒ bugl̄.aqʒ uiol̄.aque acetose añ.ʒ.iii.sādal̄.oīum corall̄.utri usqʒ rof.ru.añ.℈.ii.spodii.ʒ.f.croci.℈. i.ossis ꝺ cōde cerui.℈.f.fiat epithīa cō di ⁊ ubi magā adesset flāma.cui⁹ causa colera sīe san.adurit̄ ⁊ ī h⁰ epithimate aceti fortissimi.ʒ.i.adde.nō solū ī casu illo corp⁹ totuʒ ē balneañ.sʒ ēt caput ꝑ sepe ⁊ maxīe existente uigiliaꝝ īstantia uñ Rasis melancolie siue manie īquit a caliditate ⁊ siccitate prouenientis cura est humectare caput per prius igitur ipsum abradi facias et mane cum egre ditur balneum et sero cum lectum īgre ditur ex ꝺcoctione prescripta lauari.

¶ Et ego alias in hoc casu hac decoc tione usus sum. que caput humectat. et somnum inducit. ¶ ℞. floruʒ uiola rum nenufaris corticum papaueris. alb. añ. M. i. camomille meliloti añ ¶ M.ii.foliculorum sene.ʒ.ii.ꝯquassēt̄. et fiat decoctio cum qua caput ablue ꝺ hīc si uaporuʒ ascēsus timeas.ex oleo ro.modico aceti addito uertex frōs atq̄ tīpora liniāt̄. ¶ Et si uapor̄s ñ timue ris ex oleo uio.oleo ꝺ nēufar̄.ꝯ lacte mu lieris q̄ puellā pepit simł cōq̄ssat̄.p̄dicta loca capit̄ illinias. ¶ Et si patiēs tuus cap̄ catarrosū seu r̄pletū hūerit talia nū q̄ʒ facias. Rurs⁹ ubi patiēs tu⁹ ut sepe ꝯtigit male dormierit āt dormir̄ ñ possʒ. s̄ ad tractatū ꝺ sahara uade. ¶ Is.n.te q̄ l̄r ⁊ qb⁹ tal̄ ī sōpneitas amouēda sit.edo cebit ꝺ q⁰ sollicit⁹ sēp esto.ut ī casu illo nihil īsōpneitate deteri⁹. Sʒ ut hiis q̄ ab ex̄ applicāda ueniūt aliqñ finē īponā cū p̄scripta ñ ꝯtulerīt inbʒ Rasis bonū melācolicū corrigi sepe ꝺberari qr ꝑ h̄ liberāt̄ īterdū ut ait. ¶ Qꝺ siue plus ꝺ bera q̄ʒ alia ꝓdesse cognoueris cauteri um sup ꝯmissurā capit̄ ad os usqʒ pene trās fieñ erit eo ī loco ī quo. s.medius digit⁹ attigit palma sup radicē nasi po sita et manu super uerticem extensa et tale cauterium per menses apertum te neri debet quod omnibus ab auctorib⁹ commendatur. ¶ Ueruʒ aliter fit cau terium ut inquit albutaf. quia tantum super osse tenentur qꝺ aliqua eius spis situdo comburitur. deinde quod ex os se adhustum fuerit abraditur. ¶ Alii adhuc tantum cauterium tenent. donec in osse fortis impressio fiat sic. quod ad quantitatem mediocris auellane de osse illo in rotunditate cadat has enim cauterii species uituperant ibidem.

¶ Sed ego consilio cuiusdaʒ magistri. luchini in arte nostra uiri expertissimi cuidam nobili mulieri maniace in sabau dia taliter fieri feci potenciale cauteri um in illo loco positum ad quantitatem unius ducati escaram fecit q̄ ꝑ butirum supra ꝓpositum amota craneum discop tum remansit ꝺhinc luna existente.pro pe coniunctionem eum usque ad durā matrem trepanari feci tunc em̄ plusquā alio tempore cerebrum distat a craneo et amoto osse foramen illud per men ses apertum stetit et nobilis illa domicella curata remansit. que plus quam per annos duos maniaca fue

rat ibi em̄ null⁹ ē timō ⁊ p̄iculū nullū q̄ re audact̄ sīlē curā facite p̄missis purga tioīb⁹ ⁊c̄. qꝛ uobis adiuuāte deo bn̄ suc cedet. ¶ Et h̄ de balneis epithimatib⁹ unctioīb⁹ ṽberib⁹ ⁊ cauteriis qꝫ ī cura melancolie atqꝫ manie tā sanguinee q̄ꝫ colerice cōueniunt. Laus deo Amen.

¶ Capitulū nonū de rez̄ sex nō natura lium regimīe ī cura maīe atqꝫ melācolie tā quoqꝫ colerice quam sāguinee obser uando regimine.

Medicinalib⁹ descriptis ad sex rerū nō naturaliū regi mē. ꝙ tibi ē ī oī uisitatione necessariū ueniēdo. ¶ Ae rē igit̄ ad hūiduꝫ magis q̄ꝫ ad frigidū. declinātē patiēs ihabitet. quē si nālē n̄ hēas. ¶ Ex redolētib⁹ herbis. suis cū floribus ac foliis. q̄ꝛcus salicis uit̄ uife re ⁊ silibus. pauim̄tū substerne ꝙ ex aq̄ ⁊ aceto irrorar̄ quoq̄ potis. ¶ Et pro posse ut odorifer⁹ sit facito. qꝛ ut inqt Auic̄. odor̄s bōi huic passioni maxīe ꝯ ueniūt. Sit cāera luīnosa atqꝫ clara. ut Rasis īquit nec sit pictur̄ qꝛ alieātū ad īsaniam ducūt. ¶ De nocte igit̄ cōtiūe lumē ī camera teneat nimiū enī melācoli ci terrent̄ ex tenebra. ¶ Exercitiuꝫ la boriosū nullū faciat quies em̄ magis si bi cōuenit. ¶ Hora tam̄ qua surgit le ues toti fieri possūt fricatiōes. ¶ Sōp nus q̄ꝫ maxīe cōuenit ⁊c̄ ut Auic̄ īquit ex ꝯueniētioribus curis melancolicoꝝ. ¶ Qd̄ si īsōpneitas fuerit cuꝫ balneis tā toti q̄ꝫ capiti ut ī precedēti cap⁹. dic tū fuerat. naturā iuuabit ⁊ ꝙ maxīe con uenit ex decoctioībus ill̄ caput embro ca. ¶ Ul̄ lactucas cōtritas sup eū pōe qꝛ ut īquit Rasis. alienationē refrenāt ⁊ sōpnū īducunt. ¶ Qd̄ si fōtiorib⁹ op⁹ fuerit a ca⁹ de sahara. ut dictū ē succur suꝫ habe. ¶ Letuꝫ pro posse tuuꝫ ma niacum tene nec solum unquam eū per mittas quia in hac egritudine non in uenitur res peior. ut inquit Rasis. quā esse solitarius et ociosus et res p̄sentes preteritas atqꝫ futuras premeditari. cum his itaque qui animam in ꝓfūdas cogitationes submergi non sinunt. di uertendus est. ut esset schacoꝝ ludus colloquia delectantia cātatiōes instrā musicalia ⁊ similia. unde fertur orfeū. qui tonos adinuenit. sepius dixisse. me ad ꝯuiuia sepe īpatores īuitāt. d̄ me ut se delectēt ⁊ gaudeāt. sꝫ ego d̄ ipsis d̄ lector cū eoꝝ aīmos d̄ ira ad pacē mutē de tristicia ad leticiā d̄ timor̄ ī audaciaꝫ si ergo artificia cōposita ⁊ tonoꝝ mēsu ra ī mutandis aīe uitiis sūt uirtuosa. q̄n to magis faciēt in īfirmitate sedāda.

¶ Ceterū ꝯ īfirmo ut rar̄ īquit hoīes at testar̄ debēt q uice una eidē timorē inici āt uice alia blādiāt̄ et que n̄ bn̄. seu recte loquit̄ sibi graciose demōstrēt. delectabi les uestes īduāt. anulos cū p̄ciosis lapi dibus ī digito ferāt. ¶ Jocalia p̄ciosa īspiciāt p̄sepe ⁊ a cogitatōibus. ī q̄bus ita se firmāt. p cōtrarias fātasias diuer tāt̄ et qr mania. de qua ē sermo ꝓpt̄ re tētōeꝫ spermat̄ tā īmulier̄ q̄ꝫ ī uiris ab stinentibus sepe accidit. coire inter duꝫ plurimum iuuat. at cum fido seu cum fi da socia cum qua confidenter loqui. que at commorari. Qud̄ uent̄ quaque die suum officium faciat procuran̄ erit. et ubi pigra natura foret linitiuum clister̄ facito. ¶ Uiuat sobrie. nec unquaꝫ sto macū cibo repleat p̄stat enim ut tribus in die uicibus manducet quam duabus tanto tamen pro uice minus. Nam ut inquit bonus Mesue. nihil quidem huic passioni deterius quā corrupta di

gestio et cibū supra cibū idigestuz poē re. Cibariis igit bonū hūorē geñrātib⁹ ure. nā cū hiis soluz et assiduatione bal nei Raf curat melācol'cos. pl⁹ igit ex fa ria ordi ꝯueit ac or. ipsū ꝺcoctū et suc cessie tāisatū. Est eni cib⁹ huic passiōi ꝯ ueniētissim⁹ lactuca item atq cucurbita bliꝫ spiāchie atq boraginis bugl. quoq patiēti mō ubi antiq fuerit passio. āt ipe fuerit ꝺbil' carēs ñ ꝯueiunt. ¶ Si igit dāde fuerit sit agine q̄s Raf. sūme lau dat. āt capne. seu lactāꝫ uitli. Cōueiunt galliāꝝ pl'li. ac ipse gallie iuuenes q̄ car nes elixe cū cucur. seu lactu. āt. iiij. se. fris specia rara ligaꝫ alterēt. ¶ Et i suis sala mētis acetū raf plurimū cōmēdat ym̄o p̄cipit cū patiēs dormitū uadit. ꝙ ꝺ eo suāt i potu ⁊ maxie si passio iuet'ata fue rit. ascesū eni uapoꝝ ad caput ꝓhibz ⁊ cōpor atqz sā. feruorē r̄mittit ⁊ hāc ob cāz pomū granatū. ꝯuenit ei⁹ quoqz ui nuz succ⁹ acetose pais cucul⁹ ribes citri acetositas atqz citrāguli ⁊ b̄beris. Et si cuz hiis zuchaꝝ miscueris nihil supra ¶ Ex piscib⁹ ꝯueiunt lucij angoēs trui tale ꝑgr̄ tēali et stuligiōes ꝑui quoq pe tōsi mariōꝝ pisciū el'ctōnē h ñ pono cuz mihi sit icogiti. Et hii pisces poti⁹ i aq̄ q̄z ſtagie ꝺcoquāt. ¶ Ex fructib⁹ nuces et auellāe dimittāt ac fruct⁹ oēs stiptici qr frigidi ⁊ sicci pira cottana nespile cō nalia sōbe et silia. Et iter oēs fruct⁹ fic⁹ raf. ꝓhibz huōrē eni subtilē. geñrat q facile aduriť. ¶ Et cuz ml'tiplicatio huōris flātici ut iqt Rasis patiētē libe ret a cogitatōe melācolica fruct⁹ oēs ut īfra dixeri flātici paciēti nr̄o cōueiunt mō stomac⁹ illos digerer̄ possit. ut sunt pruā ceresa meloēs citrl'i āguria pōa pa disi et sil'ia. ¶ Uinuz moꝺrate deť qr ut inquit Rasis ipsuz ē melācolie ꝯriuz ⁊ ñ ē res laudabiliō. et sic g⁹ albuz ꝺbile uel rubeum bene clarum inter dulce et acerbum mediocre cum aqua bugl. lim phatum uel aqua simplici boni putei āt boni fontis in qua si quatuor se. fria cō quassata et in pecia rara ligata bulierit bonum esset. ¶ Et si potens fuerit in eo semper cādentis auri frustrum exti guatur Et hec de rerum sex non natu ralium in cura manie atque melancolie tam col'ice quam sanguinee regimie ob seruando. Laus deo.

¶ Capitulum decimum qualiter melan colia facilis digerenda sit euacuanda quoque.

Ex sanguis melancolia natu ralis nuncupat que ut supra est dictum sepe hanc passionē melancolicaz efficit et per adustionem non naturalis factā maniam in quo ca su ubi cetera consentiant cum ut ita di xerim pars sā. uidebatur a flobotomia incohāduz erit. vt uoluit noster Auic. Oportet inquit ut ſz omnem dispositō nem a flobotomia incipias nisi timō ue hementis debilitaꝫ affuerit. ¶ Et sub dit qud contra antiquos quosdam esse. uidetur quod si flobotomas et inuenias san. subtilem non retineas ipsum ꝑ hoc quia multociens precedit in ea subtilis ⁊c̄. ¶ Superfluitatibus igitur prime digestionis emissis in hoc casu secundū doctrinam boni Mesue cephalica. lateris magis aggrauati primo minutō fiat et ubi secondationem facere opōtz nigra tunc incidenda erit cuius opposi tum in melancolica passione que uitio san. prouenit fit. ut in tractatu isto ca pitulo. sexto. superius habuisti. ¶ Ue rum si tunc sanguinem in epate abunda re cognouisses talis secundatio de sal

uatella sibi correspōdēte fiat ⁊ si i utri usq3 nūc una nūc alia icidat saluatella circa uō finē. si emoroydes q⁹ uismō posses ꝓuocar āt mestrua nihil s̄. āt ubi n̄ uenas pedū icider̄ ꝑutile fiet. ⁊ sic modū hēs qualr̄ fiēda fit flia. ¶ Circa uō materiā si illā minorādā cēsueris. Acc. cassie .ʒ.i. āt electe māne. ʒ.ii. q̄3 cū ꝺcoctōe cuscute capil. ue. floꝝ. boragiis bugl. uiolaꝝ. camedreos liquiritie passulaꝝ et epithimi dissolue. ʒ.i. syrupi uiolati addēdo fiat potus quē i aurora alia siē custodia ifirmo tuo p̄be. ¶ Minorata materia si r̄siduū digerer̄ uolueris caue ne i pricipio fōte ꝓuocans exhibeas.

¶ Tale aūt mās ad uias ductuū strictas ducēs sua grossicie ibidē opillatōez cāret q̄ maioris fumatōis ad cerebrū cā foret ⁊ sic augeret passio facias g⁹ sic accipe oximel siplicis. ʒ.ii. syrupi uiolati .ʒ.i.ſ. aque bugl. ʒ.iiii. aq̄ scolopēdrie l floꝝ sābuci. ʒ.ii ⁊ ꝓ duab⁹ uicib⁹ clarificet ꝺ quo tociēs dabis ꝙ eductōi tibi materia uideat p̄parata ꝺ hic ac. cassie. .ʒ.i. aut manne granate .ʒ.ii. quam cum prescripta decoctione dissolue. cui postea confectionis amech .ʒ. ii. adde syrupi uiolati .ʒ.i. et fac potum et quem per duas horas ante diem cum debita custodia tuo infirmo prebe. Uel accipe. ʒ. iii. epithimi mellis dispumati .ʒ.ii. infundantur in modico decoctiois floꝝ buglosse florum boraginis uiolaꝝ liquiritie sticados camedreos et passul. Cunque horis .x. iu infusione persteterint fiat fortis expressio cum qua .ʒ.i. cassie uel manne granate. ʒ.ii. misce syrupi autem uiolati .ʒ. i. et fiat potus uel loco epithimi tres foliculorum sene dragmas et infunde et fac ut p̄us ul aliter Acc. corticuʒ mirab. indorum. ʒ. .ſ. corticum mirab. cit̄ .ʒ. ii. infunde in aq̄ lactꝭ et hora. x. i ifusione dimissis fiat fōtis exp̄ssio. Cui addę cassiā l mānā distēperatā cū decoctiōe ante scripta ⁊ uiol. syrupū ⁊ pul. epiti. ʒ.ſ. ʒʒ. grana iii. et fiat pot⁹ ¶ In formā pulueris accipe foliculorū sene .℈.ii. epithi. ℈.j. cinaōmi. ʒʒ. añ. ℈.ſ. tartari. ℈.ii.ſ. zucharū qn̄tūlibet et fiat pul. que cū aq̄ lactꝭ prebe l. ʒ.j. pillarū idaꝝ l ifrascriptū bolū. q acc. ꝯfectiois amech. ʒ.ſ. ⁊ cuʒ zucharo bolū facias ¶ In h q⁹ʒ casu ꝯfectio de lapide armeō s̄ ca⁹ sexto. descripto mirabilr̄ ꝯuenit ⁊ ei⁹ sit quomō libuerit us⁹ ¶ Cōueniūt ⁊ plura alia illic descripta. Qꝺ si ulteri⁹ materiā digerer̄ uolueris cū syrupo magistrali illic ꝺscripto ꝑoptie fiet. ul syrupo domini auic. uter̄ q. ℞. se. endiuie melisse ozimi mioris añ. ʒ.ii. radicū yreos. ʒ.v. bugl. ʒ.iii. .ſ. folioꝝ melisse. ʒ.ii. polipodii maratri añ. ʒ.vi. Cōquasset̄ sr̄ q̄s aq̄. lib. viii. ꝓbice succi macianoꝝ dispūati. ʒ.i.ſ. ⁊ lib. iii. zucchari fiat syrup⁹ cū quo ⁊ aquis appropriatꝭ mat̄ia ꝯueniētissie digerit̄.

¶ Ul facias sic melisse. M.ii. accipies bugl. uō sticados. camedreos scolopendrie floꝝ boragis buglosse capl. ue. añ. .M.i. liqritie passul. añ. M.i.ſ. se. endiuie se. lactuce. iiii. se. frigidorū añ. ʒ. .i. conquassentur et buliant in aqua. ro. aque melisse aque buglosse. añ. libr̄. ii.ſ. usque ad consumptionem medietatis in fine autem adiungantur. ʒ.ii. epithimi quod una solum ebulitione buliat ꝺ hic colletur. cui postea addatur succi mellisse. libr̄. ii. succi buglosse libr̄. i. et cum libr̄. iii. zucchari. ⁊. ʒ. iiii. aceti passulati fiat syrupus cum quo ⁊ apropriatis aquis materia digeratur quam postea cum prescriptis in hoc casu solutiuis āt cū his q̄ s̄ i ca⁹. vi. describuntur educes. Laus. deo.

.H.

¶ Capitulū ūdecimū ō puluerib⁹ ac cō fectōib⁹ que ī cura mlie a fece sāguis cā te ɔueniūt.

Superest pluer̄s atq; ɔfectiōes q̄ fecal' mlie maliciam corrigūt describer̄ q̄ꝝ p̄ma accipit cinamōi electi.ʒ.ii. cardamōi ozimi gariofilati corall'.ru. t̄re sigil.been al.⁊ rubei usnee rasur̄ eboris.añ.ʒ.i.sirici crudi margaritarū añ. ℈.iiii.limature auri ⁊ argēti añ.℈.i.croci.ʒ.ß.musci.g.i.fiat puluis quē cū quāto libʒ zucchari misce quo stomaco uacuo cū aqua bugl'.āt melisse.āt uino optimo, aq̄ bugl'.liphato uter̄ ul' ō pul'.illo ℥.unā accipies.zucchari uō al.lib.i.⁊ ɔ succi macianoꝝ ⁊ aque bugl'.equis portionib⁹ dissolues ⁊ p bolos ɔfectōez facias quoꝝ unū p horā añ pastū dabis.

¶ Ul' cōfectionē domini Gentilis facias qua tātā fidē habuit ut crediderit ex ei⁹ usu oēm mlicā passionē r̄moueri posse. ¶ Et ip̄a ac.cinamomi liquiricie rase se.cucur.melōis cucumeris citruli añ. ʒ.i.pineaꝝ ifusaꝝ ī aqua calida passul' añ .℥.i.fisticoꝝ.℥.ß.zuccari cādi.℥.i.nucis musca.gar̄.ligni aloes masticis blāce bisācie sirici crudi reubarbari electi añ.ʒ. duas folii been.albi.et rubei se.ozimi. gariofilati zedoarie dorōici calāi aroātici cardamomi añ.ʒ.i.spice croci macis añ.ʒ.ß.se.anisi feniculi corticū citri añ. .ʒ.i.ß.ossis de corde cerui margaritarū granataꝝ fragm̄toꝝ saphiri limatu re auri ⁊ argēti coral.ru.añ.ʒ.i.sādal'.al. ⁊ ru.añ.ʒ.ß.zuccari.lib.iii.dissoluat' zucharū cū aqua boraginis bugl'.⁊ maxie ī estate. ¶ Et ibye me poteris dissoluere cum uino optimo ⁊ aromatizet' cum ābre et musci añ.grana duo.sed ī estate sufficit granū.i. Et fiat ɔfectō ī morsell' ō qua p horā añ pastū dabis ⁊ qua etiā hora libuerit. ¶ Et si specieb⁹ ī pul'.uti libet cum eis zucharum .pro libito misce et eo ante pastum utere. ¶ Uel hanc confectionem facias quod ac.ligni aloes macis follii terre sigillate beben. al.et ru.coral.ru. karabe se. ozimi gariofilati. ℥℥ .piperis longi añ.ʒ.i.rasure eboris sanda.citri.corticum citri.añ. .℈.ii.margaritarum .℈.iiii.iacintorum smeraldi granatorum ossis de corde cerui añ.℈.i. sirici crudi.ʒ.ß.limature auri et argenti añ .℈.ii.musci grana.i.

¶ Ex hiis puluis fiat.quo pro libito utere. ¶ Et si confecti .facere libet. accipe sete in grana tincte libr̄.ß.quam in libr̄.i. succi macianorum facta residentia et aqua ro.tantumdem infunde. et sic infusam per diem naturalem dimitte postea calefiat et fortis fiat expressio cum qua libr̄.i .zucchari dissolue et per bolos confectionem facies qua utere. Et si setam in grana tinctam non habueris in succo illo et aqua ro. grane tinctorum.ʒ. iii. infunde ex qua postea expressionem facias. ¶ Leticia autem Ga.in hoc casu multum ualet ac diamargariton et confectio de musco dulcis de quibus sic facere poteris. Accipe zucchari al.libr̄.i .et cum aqua ro.et succi macianorum equis partib⁹ dissolue et cum. ℥.i.specierum cuius libuerit ex confectionibus prescriptis fiat in morsellis confectio. ¶ Cuius ut precedentium sit tibi usus. ¶ Et si uolueris ī aqua illa ro.ʒ.ii.grane tinctorū infundere bonum erit. Et sic hēs pulueres atque confectiones in hoc casu maxime conuenientes quod huius capitl'i intentio fuerat. Laus deo.

¶ Capitulū duodecimū q̄lit̄ fieri debeāt.et unctioēs ṽbera itez atq̄ cautia.

De balneis. illa ꝯueniũt q̃ supã ca°. vi° descripta sũt quãtũ balnea i h̃ casu ꝯueniũt iuenies ⁊ sic ordinẽ quoqꝫ i bal. ipsis obſuãdis qꝛ añquã illa fiãt tã flobotoia q̃ꝫ farmatia erũt. p̃mittẽda paciẽs uero añ eorũ igressũ bñficiũ uẽtris habere ꝓcuret ⁊ maxie ꝑ duas horas ãte prãdiũ post eũ uero hor̃. trãsact̃. v. balneũ itret ordinẽ i ca°. dicto obseruãdo ad ꝙ recursũ habe. Cũ ill' aũt qꝫ balnea intrẽt camomillã sẽp adꝺ ⁊ si libet parũ rorisãrini lauãdule folioꝝ lauri. ⁊ siliũ. qꝛ illa nõ ita uirtualit̃ frigida. ut prescripta esse debẽt. Et quãuis balnea illa ꝯueniãt illic tam̃ descripta epithiãta nũme. ¶ Et in casu illo nisi istantia uigiliaꝝ affuerit ñ erit lauãdũ caput nec ẽbrocañ. quoqꝫ si tamẽ illic affuerit que illic describũt̃ facies. sꝫ i decoctiõe q̃cũqꝫ illa fuit. cãomille parũ atqꝫ apii sẽper pone qꝛ apiũ ꝓuocat uriaꝫ. Si igr̃. ꝑꝑ istatiã uigiliaꝝ lotio seu capit̃ ẽbõcatõ fiat unctões postea illic descriptas ſꝫ exigẽtiam facies ¶ Sꝫ memor esto ubi caput catarosũ fuerit illa sẽper dimitter̃. Quãtũ uero ad uerberatões et cauteria modũ illic descriptũ obseruabis. Et ut aliqñ melacolie a fece sã. cãte finẽ iponã sex rerũ nõ naturalium regimẽ ꝙ i capi°. nono. supra describit̃ obſuabis. hec tñ ad tãtã sic illꝺ frigiditatẽ uenir̃ ñ debet de humectatõe uero ñ ẽ uis. Nã ut supra dixerã. oĩs hũor melãcolic' ꝑ siccitatẽ magis q̃ꝫ ꝑ frigiditatẽ peccat hic ẽ qꝺ humectatõi magis ẽ isistẽdũ. In isto tũ casu ñ ita ut i ill' us° cariuꝫ prohibet̃. elligãt̃ tñ q̃ i illo cap°. descripte sũt ⁊ ſm tamẽ exigẽtiã alterẽt̃ ¶ Qꝺ si salsam̃tis uti libet ñ erit acetũ sic cũ eis 'cmc̃isceñ tamẽ sẽp aliqd cinaõmi ⁊ gar̃. ipoẽ i h̃ itẽ casu uino maiori licẽtia uti poꝛit q̃ꝫ i illo ⁊ si ꝯtinue cũ aq̃ bugl'. liphet̃ nihil supra. ¶ Et sic fece sã. existẽte i cã curã hic finẽ recipit que quoqꝫ cũ maĩa siue mlia ab adusto. seu ꝯgellato flãte ꝓuenerit tibi cura erit. Nã curã ꝓpriã iscribere mihi superfluum uideretur. quia ut demõstratiuis signis supra dixerã h̃ rarissie accidit cũ prescripta cura sic ꝯueniẽt̃ curabit̃. ¶ Et sic ad mlie curã ꝯplendã de hereos solũ mẽtionẽ facere restat scum ipsum melancolie species quoqꝫ it ꝙ i sequẽti capitulo deo adiuuãte fiet ⁊ ꝑ hoc presens finem recipit. Laus deo.

¶ Capitulum tertiumdecimum qualiter generatur hereos. ac quid ipse quoque sit.

Veteres plurimum de hereos tanquam ꝺ specie quadam melancolie proprium capitulum faciunt et sic pertinenter de eo hic det̃minatio fiet. uidendum est igitur quid sit ille hereos pro quo sciendum ut in primo cap° huius tractatus dictum fuerat. extimatiuam uirtutem in nobis esse. que ex sensatis speciebus ellicit insẽsatas. ut amicitie inimicitie amoris et talium. et per hanc quid fugiendum sit. uel prosequendum sit iudicamus. ¶ Alia consimiliter i nobis reperitur uirtus ymaginatiua. s. que ex sẽsatoruꝫ speciebus complexa format ac diuidit unum ex altero concludit ⁊c̃ harũ uõ uirtutum sedes in uentriculo cerebri me° manifestatur. ¶ Alia item i nobis reperitur uirtus quam concupiscibilẽ appellamus duplex enim in nobis est appetitus intellectiuus. s. per q̃ꝫ sequit̃ formam per intellectum apprehẽsam ⁊ talis itellectui solum ⁊ rationi de

seruit. ⁊ sēsitiu⁹ ꝑ q̄z apprehēsā ꝑ sēsū formā sequit̄ ⁊ tal̄ ē duplex cōcupiscibilis. s. ⁊ irascibil̄ ꝑ cōcupiscibilē ꝓpriā. quietē ⁊ delectationē assequmur mala uero fugim⁹ itaq3 tristicia. ꝑ irascibilē resistimus uiolātib⁹ ⁊ illā aggredimur q̄ quietē atq3 delectationē nobis ꝓhibēt.

¶ Cōcupiscibil̄ autē uirt⁹ quidā dicūt ī epate sedem esse ideo in uersu aiūt cor turpia pulmo loquit̄ fel commouz iras splen ridē facit iecur amare cogit ⁊. h̄ prioꝝ philosofātiū mēte arguūt. Nā fuit ātiquoꝝ mos peccātia solū mēbra punire. ¶ Si quis igit̄ ꝑ cōcupiscētiā peccabat cū sedes ei⁹ sit ī epate epar ipsū puniebāt. unde poete ep titii ɔtinue uultures māducar̄ figūt qꝛ ipse ꝓpter cōcupiscētiā dominā latonā de stupro reqsiuit quarto methamōphoseos. Alii dn̄t uirtutꝫ hui⁹ sedē ī organo uirtutꝫ extiatiue for̄ uerū philosophi uirtutes oēs cogitatiuas p̄ncipal̄r ī cord̄ ēē uolūt ⁊ si ī cer̄bō maīfestāt̄ mea tū nō ē ī presētiaꝝ talia discurer̄. nā quātuz meū spectat ad ꝓpositū medicoꝝ ī sequētia ē opinio ꝟz ꝙ tā ymagiātiua q̄z irascibil̄ uirt⁹ sēp īperio extiatiue mouet̄. q3 ꝑ isti⁹ īpedimēta alie īpediūt̄ ṽtutis pria primi doctrina sexta cap⁹ de uirtutib⁹ animalib⁹ app̄hēsiuis ⁊ n̄ ecōtra cū illa sit ceteris digīor. Ad ꝓpositū ī ymagiatia sēsatas formas īterdū aliq̄s deprehēdit de quib⁹ falso ɔcludit silogizās: et tūc īducit̄: extiātiua. ad aprehēdendū. aliq̄ nō sēsata q3 ī re illa forsā n̄ st̄ Et ꝓpter delectatōez q̄ ī re illa sic falso d̄prehēsa ɔsequi iudicat fert ꝓ tūc iudiciū aliā nl̄ lā eē felicitatē mō acqri res illa possit q⁹ fit. ut īperio ipsi⁹ extiātiue ymagiatiua circa rē illā cōtinue suū actū exerceat. ⁊ cōcupiscibil̄ itē ex quo appetit⁹ hāc rē habēdi cōtinue crescit ⁊ illo mō here os causat̄ qꝛ circa rē illā ymagiātiuā ɔtinue. occupat̄ ⁊ cōcupiscibil̄ silit̄ ⁊ sic oīa alia agitabilia p̄mittūt̄. ꝙ ī oī melācolico quoq3 fit. ⁊ sic īter passiōes melācolicas q̄ ut supra dictū ē sūt ī deffinite ueteres hereos posuerūt. ¶ Ex quib⁹ omnib⁹ p3 circa quālib3 rē īdifferēt̄ hāc passionē fieri posse que supflue diligat̄.

¶ Quidā enī d̄ pecuniis hereāt̄ eas superflue diligētes ⁊ tātū īeis accipiūt cōplacētiā ut nihil alid̄ ɔcupiscāt̄ ideo earū ymagiatio circa alid̄ nūquā uacat ⁊ sic de re alia accidit quātūcūq3 illa sit q̄ ultra modū diligat̄ sic igit̄ hereos accipiēdo p3 ꝙ ipse nihil alid̄ ē quā alicui⁹ ultra modū rei amate ɔtinua ymagiatō ꝑ quā īperio amātis errātis extimatīe īmoderat⁹ rē ipsā habēdi appetit⁹ īnascitur Et i⁹ diffinitio cui r̄i ultra modū per amate ɔuenit. ueꝝ auctores de hereos uiri ad mulierē l̄ ecōtra poti⁹ quā alteri⁹ rei faciūt mētionē qr naturaliter homo ad coitū īclinat̄ ⁊ ꝑꝑ generare sibi sīle maiorē ī eo q̄z ī re alia natura posuit delectatōez. Cūq3 tal̄ delectatō appetitū coeūdi naturalit̄ ad se trahat īmod̄rat⁹ ille amor uiri ad mulierē ul̄ ecōtra frequētius quam alterius rei accidit atque ardenti⁹ Potest igit̄ ad propositū nostrum sic hereos diffiniri. uidelicz hereos est continua amate uel amasie cogitatio per quaz imperio errantis extimatiue immoderatus illum ul̄ ad illam obtinendi appetitus innascitur cuius causa cetera agitabilia oīa post habēt̄ unde huius causa apud quosdā hereos dicitur amor cum mentis insania hereati autem mens insania esse uidetur cum ceteris post habitis eius de amasia continua sit cogitatio immoderatum que eam habeat adipiscendi appetitum Nonnulli uero dicunt ab effectu hanc

passionē hereos appellari. Nā hereos delectatōis extreitas ĩtrpretat̄ Alii dicūt hereos ab hereo q̄ ē dn̄s āt nobilis dici. qz nobiles ⁊ ĩ octio uitā ꝺgētes fr̄quēti⁹ hac passione q̄z ceteri deprehendūt̄. Simō tn̄ ianuēs. ĩquit q̄ hereos nomē ē grecū q̄ latiē amor seu delectatio grauis ĩterpretat̄. ¶ Unde heroticos grece amatori⁹ cupidiāri⁹ latiē dicitur Auicena. uero hiliscū hāc passionez appellat q̄ nomē ē arabicū supfluū apꝺ nos amorē ĩportās. Et sic pz q̄lit̄ her̄os generat̄ ⁊ qd ipse sit. Laus deo.

¶ Capitulū ꝺcimumquartū de causis hereos seu illischi

Ut her̄os causas. oēs tā ĩtrīsecas q̄z extrīse. succīte ꝯplectar ĩ unū ē uirū esse carnosū q calāz testiculoꝝ crasi habēs multo habūdet ĩ spmate ⁊ octiū diligēs deliciosā uitā ducit. In hiis em̄ tā ĩtrīsece q̄z extrīsece hereos cause deprehēdunt̄. nā carnosū esse ⁊ bonā testiculoꝝ crasi habere atq̄ spermate habūdare multo intrinsecās oēs causas cōplectit̄ ĩ octio uō. deliciosam uitā ducere extrīsecas qr per deliciosā uitā temperatā aeris ĩtelligitur. ¶ Ciborū atqz potuū exquisit⁹ usus somni tēperies exercitiū quoqz ire uero tristicie ⁊ alioꝝ anime accidentiū superfluitatis remotio. ¶ Ex quib⁹ hui⁹ hereos tam extrinsece q̄z intrīsece cause patēt q̄ nō minus ĩ muliere eē pn̄t quā ĩ uiro ¶ Cānosa nanqz mulier suorū testiculorū cōplexionē calidā hn̄s ⁊ multo habundās in spermate coitū ardēter appetit quar̄ ñ ĩ octio deliciosā uitā ducat si sibi uir gratus occurrat quē penset suis leuit̄ uotis obtemperare in eum facile phi locat̄ Et huius causa interdū facil̄ bachatur ĩ tantū ut somnū atqz cibū perdat Et sic ista paupcula her̄ata ueluti ethicus sepe ꝯsumit̄ qꝺ uiris pit̄ accidit. o dulcis atqz tenax passio q̄ deprehēsū sic suauit̄ pastit ⁊ si se cōsumi dep̄hēdat. ut ab illa ñ detiēri nō uellet. quar̄ cum poete deprehenderent infelices hereatos potius mortem eligere quam in pena illa uelle solutos esse ad eorum aiūt hortationē Uitet ⁊ superos amor Nā sacer ē igīs credite lesis ⁊c̄. Et hec de cāis hereos. ⁊c̄. La⁹ deo Amen.

¶ Capitulum quintumdecimum de signis tam pronosticis. quā demonstratiuis hereatii.

Hereatū per infrascripta sigā cognosces. quia in continuis cogitatioibus permanens parum manducat atque bibit superflue uigilat solus esse appetit. ⁊ cum quis euz a suis cogitationibus distrahit irascit̄ interdum plorat et interdum irascitur et ridet. ¶ Quod si de amasia quicquā t̄ste nunciaueris contristatur si iocundum letabitur. quorum omnium causa uirtutes naturales debilitantur in tantum ut extiātiue uelut ad solem glacies ꝯtinue liquefit palet multū. ¶ Nā is color ē aptus amāti profūdātur oculi sed propter frequentē ploratum ĩgrossāt̄ palpebre in pulsu magna diuersitas reperitur et est pulsus signum per qꝺ peritus medicus hereatum facile deprehendat ueluti quidam philippus. medicus seleugi regis syrio qui anthiocum dicti regis filium in statuto si in eam eius nouercam pulsum tangendo perdite philocaptam cognouit quod cum ad aures patris eius seleugi deuenisset. uxor̄ potius quā filio carere

Tractatus 16. vt ultimus

disposuit. ⁊ sic eā repudiās filio tradi dit ī uxorē Tu autē si hereatū ꝑ pulsū cogōscere cupis. eū tāgēdo suspectas eidē noīabis Nā cū ad amasiā deuene ris ultra solitū maximā diuersitatē dep̄ hēdes ī pulsu ⁊ h̄ signa tibi hereatū de mōstrāt. Sz quātū ad ꝓnostica qd ali ud dices nisi ꝙ si pauꝑculo succursū d̄ d̄ris. dieti euaporās ꝯsumabit. ⁊ tadē cū lachrimis frustra amasiā īuocās d̄o suo custodi īfelicē aīmā ꝯmēdabit. Et h̄ de sigīs hereos tā ꝓnosticis q̄z demō stratīs. Laus deo.

Capitulū d̄cimūsextū d̄ cura her̄os.

Potissima hui⁹ passionis curā ē ut hereat⁹ sua amasia potia tur ratōe em̄ carētie oīs hn̄di causat̄ appetit⁹ si qs ī adept⁹ fuerit ꝙ appetit illi⁹ cessat appetit⁹ habendi quā uis appetitus ꝯplacētie rē adeptā ad huc appetere possit. At ubi amasiā ha bere nequeat. cū muliere aliq̄ gratiosa sepe coir̄ erit utilimū. Extra patriā preterea accedere. ⁊ si circa rē aliā ar duā exercer̄ plurimū iuuat ⁊ cū hui⁹ pas sionis cā sit eē carnosū calidāq̄z testicu lorū crasi habere ī multo habūdare. sp mate ⁊ ī octio deliciosā uitā ducere flo botomiā copiosā l̄ ei⁹ reiteratiōnē lau dare ⁊ peccātis humoris purgationē q̄lis supra capl̄o sexto describit̄. Cū sibi quoq̄z dilect̄ cōuerset̄ q eidē amasiā omni studio ⁊ oī diligētia. ponāt ī odio ⁊ modis ī omnib⁹ possibilib⁹ a tali con tinua de amasia cogitatōe distrahāt cu ius causa uenatiōes laudauerūt ātiqui cātilenas quoq̄z ⁊ īstrumēta musicalia sepius audire ī aere claro ⁊ ī locis ameīs habitare ⁊ uino bono uti. Cū enī h̄ passio sit melācolica multiplicatio spiri tuū ⁊ eorū claritas ut supra dictū fue rat plurimū iuuat. Uerū nostre eta tis. pizochari melius quam antiqui no stri quod ipsorū pace dictum sit huius passionis curam nouerunt. Timen tes autem ne eorum carnis stimulus inuaderet per quem amasiarum quas habebat dū modo seruirēt recordarēt̄ super nuda carne silicium portant tem pore frigido sine caligis et nudis pedi bus cum ligneis calopodiis incedunt in pane et aqua ieiunant. quia sine cere re. et bacho friget uenus super paleas autem duras stratum decūbunt sepius se uerberibus incedunt ⁊ plurimū uigi lantes continue quasi ī orationibus ꝑsi stunt Et hoc est proprie si quis recte cōueniret hereatorum cura. Nā pizo charorum uita talium. vtz uite precise cōtrariat̄ quam si quis ardenter fecerit suz cert⁹ ꝙ ꝯtinua illa de amasia cogita io euanescet. Et sic hēs tā fz ātiq⁹ s q̄z fz pizocharos hereatoꝝ curā. Et tu q̄z libuerit elige ⁊ ꝑ h̄ huic c⁹ finē īpono Laus peo.

Tractatus ultimus d̄ catarro ī se. xii. ꝯtinēs capl̄a.

Primū capl̄m qd sit catarrus.

Catarr⁹ fz Mesue ⁊ q⁹ sdā ali os est nom̄ grecum quod apd̄ latinos idem est ꝙ fluor seu fluxus importat. Aliqui tamen di xerūt quod catarrus dicitur a cateo ca tes. quod idem ꝙ fluo fluis importat. Sed quid de hoc idem est significatuz Catarrus igitur quantū ad ꝓpositū nostrum spectat accipitur tripliciter. coīter. s. proprie et magis ꝓp̄e Coīter quidem accipitur pro cuiuscūque mēi a quo uis membro ad aliud membrum

de fluxu. proprie uero pro mãteria a cerebro ad tria sibi submissa membra fluente puta nares fauces et pectus. uerum magis proprie sumitur. cum materia solum ad pectus defluit quod patet quia materia solum ad pectus defluens catarrus dicitur ad alia uero membra minime. ¶ Nam que ad nares corriza ad fauces uero brancos appellatur. ¶ Et propter hoc aiunt in uersu. ¶ Si fluat ad pectus dicatur reuma catarrus. ¶ Ad fuaces branchos ad nares esto corriza. ¶ Et quamuis materia a cerebro. ad quecunque alia sibi submissa mẽbra fluere quoque possit aliam tamen que nostrum ad propositum spectet nominationem non recipit. nam que ad oculos fluit obtalmia catarracta. uel alr̃ noiatur ad gutur sq nãtia ad neruos paralesis spasmus uel aliquod tale ad pulmonem periplemoia ad pleurã pleuref. Ad iũcturas. gutta ad os stomaci caninus appetitus uel aliter ad colũ colica. et sic de aliis. ad talia inquam membra quãuis mat̃ia fluat cum diuersam ab ea curam recipiat. que ad nares fauces uel pectus defluat ⁊c̃. catarrus de quo est sermo'. minie dicit̃. ¶ Antiquorũ pret̃ea pl'imi ⁊ modernoꝝ h̃ noine reuma pro catarro sepi⁹ usi sũt propter ꝙ modernoꝝ aliq capl'm de catarro de reumate ititulãt. ⁊ hii ei nomẽ gr̃cũ ẽẽ dixerũt ꝙ apd̃ latinos fluxũ seu fluxũ mat̃ierũ sigificat ⁊ sic accipiẽdo reuma ñ difert a catarro ⁊. sũt noia sinonoma mat̃iei. a cerebro ad alia mẽbra defluxũ iportãtia. Nos tũ dicimus reuma a ruo ruis deriuari. quia cum materia a cerebro ad quod uis aliud membrum defluat rũe quodam modo uidetur. ¶ Ex quibus omnibus ut nostro proposito pertinet. patet quod catarrus nihil aliud est quam mẽi a cerebro ad nares fauces. uel pectus defluxus ⁊c̃. quod huius capituli intentio fuerat. Laus deo.

¶ Capitulum secundum de causis catarri.

Ut catarri cause nobis facilius inotescant sciendu3 quod quedam sunt cause mẽ catarralis. et quedam catarri. ¶ Materia itaque catarralis a cerebro sui frigiditate materiali siue accidentali actu eo°. quo uapores balnei in eius testudine ingrossati et in aquam conuersi generatur ut haly 2°. tegni in de signis cerebri ⁊c̃. uel eo modo quo illud quod ascendit ex cucurbita ad alembicum Auic̃. v. 3ii. cap°. de catarro ⁊c̃. ¶ Ex quibus patet quod omnes tam cibi quam potus euaporabiles possunt esse materie catarralis cause ut pisces frixi et maxime in oleo nucum et alia plurima in patella frixa. ¶ Ferculum quoque de pasta et omnia illa que difficulter digeruntur. ut caro agnina leonina. porcina cetuina anserina et similes. ¶ Et animalium item intestina a quibus tamen gallorum testiculi et gallinarum epata excipiuntur caules item eruca porricepe allea ⁊c̃. ¶ Et inter alios fructus nuces uina insuper potentia ⁊ maxie artificiata ut nectar ⁊c̃. Ceruisia quoq̃ ⁊ potissimũ ex granis frumenti seu ex pomis siluestribus facta. ¶ Nimia i super replõ. ⁊ earum potissime que statim dicta sunt ac eorum anormalus usus. Cibum quoq̃ dure digestioĩs ei qui facile digeritur preponere meri

dionalᵗ itē uentus et grossi atque humi
di aeris attractatio iō a uulgaribꝰ cāe
re terrene reumatice nūcupāt eū eas
catarralis mē cās ēē deprehēdūt. Sō
mnus lōgꝰ ⁊ maxīe diurnus ille q.s. as
sūpto cibo fit īmediate lōga itez quies
perseuerās tristicia ⁊ silia. Et hec oīa
ex parte cārū extrīsecaꝝ se tenēt. Quā
tū uero ad ītrīsecas aliq̄ cerebri qualita
tes tā siplices quā cōposite ī cā esse pos
sūt. ut hētur a Galᵒ.2ᵒ.tegni de signis
cerebri. ut cerebrū tm̄ calm̄ frm̄ tm̄ hūi
dū tm̄ lᵗ calm̄ et hūidū āt frigidū ⁊ hūi
dū ⁊ h̄ supra agalᵗ. ubi supra luculēter
declātur. ¶ Catarri uᵒ. cāe alie sūt et
alr̄ cōsiderate unde oēs ille catarri cāe
esse possūt q̄ defluxus. mērū catarraliū
cā esse queūt. Pz cū proprie catarrus
sit matierū catarraliū defluxus ut ī p̄ce
dēti capᵒ. dictū fuerat ⁊ tales ī gener̄ eē
dicūtur. primo ē matiei multitudo tāta
enī ī cerebro sepe generātur ut ipsiꝰ cō
tētiuā debilitet. cuius cā cōtinue fit ma
teriei catarralᵗ de fluxus et hoc frequē
tius ī uere quā aliis ī tēporibus accidit
qr magis ī eo hūores rare fiūt et hoc
ut plurimū hiis cōtigit qui malā tā epa
tis q̄z stomaci quā cerebri discrasiā ha
bent ī talibꝰ nāqz propt̄ īdigestioēs cō
tinuus fit uapoꝝ ascēsus qui cerebri fri
giditate ⁊ cōdemsati deorsū ꝯtinue ru
ūt ⁊ huic cause flobotoīa maxīe copio
sa anecti potest. ¶ Talit̄ enī facta ī cō
poribꝰ ualde replectis ē cā ꝺfluxus ma
teriei ut Auic. quarta primi capl̄o de
fleubotōia Cū aliquis īquit eoꝝ flobo
tomat̄ ī quoꝝ cōporibꝰ hn̄dātes exn̄t
hūores fl̄ia fit cū ebullitione illoꝝ ⁊ eo
rū cursꝰ ⁊c̄. ¶ Et sic pz qualit̄ fl̄ia pōt
esse cā catarri ī corporibꝰ ualde repletꝫ
¶ Secūda cā pōt esse tā exterior quā
īterior caliditas. Exterior quidē ut so
lis nimia capitꝫ coptura siue in die siue
ī nocte aer. itē siue p īfluxū siue artificia
lit̄ factꝰ calidus ut aer balnei lᵗ stupha
rū quas ul̄gares pella noīnant ī talibus
alleāni ī hyēme cōmunit̄ mirāt̄. ¶ Uē
tus quoqz austrinus ut uapō maris ca
lidꝰ arcalidaꝝ rerū olfatus. ueluti mus
ci liliorum croci porroꝝ cepaꝝ ⁊ taliū
⁊ ingens ira ac intensum gaudiū. Per
interiorem causam omnia illa intelli
go que antequam catarrales materias
fluere faciant. aliquam a calore cor
poris nostris ad intra mutationez reci
piant. ut est calidorum ciboruz atqz
potuum assumptio ut esset. ℥℥. pipis
sinapis cepe alei et similium potn̄tis
item uini bibitio ⁊ maxime copiosa in
uidemꝰ nāqz ī istis crapulosis plurimū
catarros mltiplicar̄ ⁊c̄. Ista tn̄ calida. s
tā extrīseca q̄z ītrīseca n̄ minꝰ mās elliqn̄
⁊ eas fluer̄ faciēdo catarri cāe eē posūt
quam uapores attractio mē catarralis
et utque et sic diuersis respectibus nō
inconuenit quod talia matia catarralis
et catarri cause. ¶ Tertia causa pōt eē
frigiditas siue extrīseca siue intrīseca
exprimendo materias. s. catarrales et
eas fluere faciendo et non solum īmedia
te caput attingens. sed etiam ꝙ ad eum
per colligantiam dirrigere pōt ut esset
pedum frigiditus sunt enim neruosi.
ualde. cuiꝰ causa eorum frigiditas facile
comīcatur cerebro. vnde propter hoc
plurimi decipiuntur credentis illud a
sola cerebri frigiditate prouenire. et
ob hoc caput valde cohopertū tenēt
⁊ male quia plures ad ipsum quem p̄us
vapores attrahuntur quare ⁊c̄. Et
sic in sūa tam catarralis mē q̄z catar
ri cāe patz ¶ Qd̄ si a predictis alie re
periantur ad istas erant reducibiles
laus deo. Amen.

¶ Capitulū ꝛtiū ꝺ sigis catarri seu mē catarralis demōstratiuis.

Catarri cura et diuersitate materiei magis. q̄z cāe alteri⁹. ut pz uariat̄ ea ex re demōstratiua sigā sup mā3 ipsā catarralē significātia sꝛ̄ pquirēda ꝛ id maifestius i corriza q̄z i aliis catarralis speciebus apparebit. q̄ ē materiei a capite ad nares defluxus.

¶ Uel dr̄ corriza quasi currēs ad nar̄s ul' ut aliis placet quasi colās rizas. i. nares. ul' dr̄ corriza a coro q̄ sūt ossa nariū et alii dn̄t ꝙ sicut tuit̄ a uoce sua ꝓprie dicit̄ ita ꝛ cōriza. nā cū mā ad cartillagines nariū seu ossa ꝺffluit difficult̄ patiēs hanellat. et ob h̄ quidē fit strictōris sonitus a quo corriza dicta ē. ¶ Mē igitur calide cōrizā efficiētes sigā sꝛ̄. qr i facie atq3 oculis rubedo ul' citrinitas cū ifla tōe. quadā a3. ¶ Mā aūt ꝺfluēs calida sētit̄ ꝛ i p⁹. ualde subtil' existit citrina ul' uiridis appz que sua acuitate nares ꝛ p q̄ trāsit loca mōdicat et i eis pruritū faciēs straūtatōez crebrā iducit patiēs u⁹ i odoratu quasi fumū ignis ꝯtinue sētit et amaritudinē i ore. crescit sciꝫ ꝛ cibi appetit⁹ minotat̄. ¶ Qꝺ si etas cōplō. tp̄s āni r̄gio ars p̄cedēs regim̄ ꝛ talia attestāt̄ caliditati l' i loco fumoso ul' uētoso. diu steterit ꝛc̄. que oīa patiēꝫ narratōe scies mā3 illā eē calidā nullaten⁹ dubitabis. urina uō cit̄na. erit subtil' atque ignea ꝛ cū circulo eiusdē coloris desup granuloso. ¶ Mā3 uero frigidā cognosces qr ceteris parib⁹ ut p̄cedēs tā sbtil' eē n̄ dz alia uō sigā. p̄scriptꝫ ꝯriāt̄ qꝛ palet seu albescit facies tumēt oculi ꝛ fluēs mā ad albedinā quādā tēdit idescēsu frigida sētit̄ que uō mordicatōez nec puritū ullū iduō os fit isipidū olfat⁹ ꝺstruit̄ te quia materia ut plm̄ grossa est. atq3 uiscosa opilantur nares et sic fit potentia aerem attrahendi per nasum.

¶ Urina pallida atque subtillis aut cum circulo eiusdem coloris desuper granuloso. uel loco circuli spuma al. per granula diuisa aderitque circulus granulosus urine supremus reuma in capite esse denunciant. ¶ Patet igitur ex dictis qualiter essentia3 materie que corrizam efficit cognoscere debeatis.

¶ Ex quibus tam branchi quā catarri magis proprie dicti essentiam facile deprehendetis. ¶ Per branchos enim seu fauces ueteres in ore cōcuuitatem quādam intellexerunt. que infra ultimam includitur et usque ad principium meri atque trachee artarie atque quedā glādosa caro que superfluitates catarrales facile recipit. ex quibus sepe apostema. generatur quod communi nomine siquinantia nominamus. uerum mea i p̄ntiaꝝ non est sequinacie nec talium apātum species declarare. quia de hiis infra ꝺo duce suo loco. dicetur. sed quecunque materia ad dicta loca fluxerit siue apostema siue quam libuerit aliam egritudinem causauerit communi nomine branchus ut ex dictis pz nuncupatur. ¶ Sz que pectus deffluit matria et si catarrus quantum ad propositum nostrum nominetur. diuersas tamen egritudinum species efficere potest. sed de h⁹ i seq̄ti capitulo plenius habebitur. ¶ Que igitt̄ ad nares siue ad fauces siue ad pect⁹ ꝛ sic que uellit materia fluxerit ex signis prescriptis eius essentiam facile discernes. ¶ Sed quia tempora ulia. penes materie digestionē attenduntur ꝛ q̄nq3 penes accidentia qꝺ maxime in coriza manifestatur. scieñ qꝺ eius pricipium quo ad materie digestionem

ē cū mā ipsa ualđ subtil' existit. ¶ Augm̄ tū uō cū mā incipit ingrossari. ¶ Cūq3 stat nec āpli⁹ igrossat statū dicim⁹. ¶ Declinatōez uō cū eā manifeste minorari đ p̄hēdimus hec āt tēpora quo ad accidētia raro coīcidūt. nā ī augmēto ,quo ad digestionē sepissime ultimāt accidētia ⁊ ꝑ cōsequēs st̄ ī statu. ⁊ ī statu digestioīs ē ipsoꝝ declinatō. Ex qb⁹ oīb⁹ h̄ tpa tibi facile nō fiēt Et sic hēs demōstratiua sigā catarri Et ad ꝓnostica ueniēs huic c⁹ finē īpono. Laus deo.

¶ Ca^m q̄rtū đ sigīs catarri ꝓnosticis.

Presēs ca^m catarri ꝓnostica aliq̄ ꝯtiebit cū igit alicui⁹ caput repletū ualde. đ pr̄hēdes ⁊ postremū si đ nat a sui facile reumatizet. cū quib⁹ ꝙ fere mēbris egritudinē đ repletōe aliq3 euenir̄ posse ꝓnosticabis. nā fluēs ad neruos palesi ⁊ al's. eisdē ꝓp̄as egritudīes īducer̄ facile pōt ⁊ pit đ materialib⁹ occuloꝝ egritudīb⁹ seu auriū nariū ligue gul' ⁊ ulr̄ oīm alioꝝ mēbroꝝ ad q̄ catarr⁹ fluer̄ pōt. pōt tn̄ splen ut nōnl'li aiūt īqt eniz Auic. ꝙ splenetica passio sēp a mā grossa causat. sz mat'ia catarralis subtilis sēp existit splenetica passionē sēp efficere nequit. ad quecunq3 tn̄ alia mēbra fluxerit eo egritudinē aliquā inducer̄ poſit. ¶ Cū itaq3 materia catarralis existit in fluxu eius essentiam primo. considera de hinc ad ꝙ mēbrū. defluit et sic egritudines materiales illi mēbro ꝓprias fieri posse iudicabis. ¶ Hēntes p̄terea caput calidū ac textur̄ rare facili⁹ ab extrīseca cā catarrizāt quā caput hn̄tes frigidū ab intrīseca uō eꝯ. ¶ Qui quoq̄ caput hn̄t calidū cetera uō mēbra frigida ī catarro habūdāt plurimo ml'te em̄ īdigestioēs fiūt ī eis a quibus r̄soluti uapores, sursum a cerebri caliditate trahuntur. ¶ Quod si cerebrum ipsuz frigidum fuerit cetera uero mēbra calida omnes uapores ad caput ipsum ascendentes in catarralem materiam. sua frigiditate comutat et hii quoque plurimum sunt catarrosi ad quod adiuuat cerebri digestiue debilitas cuius causa in cerebro ipso plurime superfluitates generantur. ¶ In ualde preter̄a senibus branchi et corize non maturantur affrōꝝ. septima. ¶ Catarrus si cuz dolor̄ capitis cōiūgitur difficiliter curā recipit. Nam si calida approximaueris materiam catarralem eliquāt fria uero eum fluere faciunt. ¶ Dolor itē capitis cerebrum debilitat cuius causa pluriē superfluitates in eo generantur. que multum catarri curam impediunt ⁊c̄.

¶ Item stranutatio in catarri principio mala. quia mēi exuberantiaz sigāt In fine uero bona quia uirtutis supra materiam dominium habere significat

¶ Quiquoque in catarro habundat salso uel amaro facile ī ptisim deueniūt Et hic đ catarri ꝓnosticis finis esto. Laus deo.

¶ Cap^m quītū qual'r ī cura catarri calida sit fiēda fl'ia ac mā digerēda euānda quoq3.

Tempus ē a mō. ut ad curā catarri deueniā. Sz unū tā huic q̄z sequētib⁹ capitulis ꝑtinēs erit ꝓnosticañ. s. que ī h̄ toto tractatu de catarro cura đscribitur catarrum ipsum absolute considerat. is enim egritudinem aliquam si effecerit puta tussim ptisim periplemoniam pleuresim seu aliam in propriis capitulis curam require in hoc casu principalius illi erit insistendum que

ĩ eius miat̃ piculũ ex toto tñ ñ omittẽdo
alt̃ã ¶ Ad ꝓpositũ igit̃ uenĩẽdo ꝯ catar
rus quidã calidus ⁊ qdã frigũs existat
solũ calidi capl̃z pñs curã ꝯtinebit .ĩ q⁹
ut inquit. Auic. fl̃ia ꝯueir̃ põt ⁊ solũ tri
bus cãibus ut bõus ĩquit. Mesue. ⁊ si
nõnũq̃z ip̃ius catarri cã esse possit. ut
s. ĩ ca⁹ de cãis dixerã. Primus itaq̃z ca
sus ẽ. ubi patiẽs repletus ualde fuerit ꝯ
uẽis tẽsis atque replet̃ et q̃ ĩ ocul̃ appẽt
rubee. ¶ Secũd⁹ cãus si ꝯ fe. catar⁹ affu
erit a q̃ ut ĩqt Mesue patiẽs catarrũz
absoluitur rarissime. ¶ Terci⁹ ẽ ubi ti
mueris ne catarr⁹ ip̃e ad m̃brũ aliq̃ re
pat ib idẽ collectionẽ faciẽs ut eẽnt fau
ces oculi pulmo pleura diafragã ul̃ alõ
⁊c̃. In hiis itaq̃z trib⁹ casib⁹ cet̃is ad fl̃i
ã ꝯsetiẽtib⁹ eã utilẽ adiueies ea tñ ĩ p̃n⁹
nisi exuberãte mã mĩe ut ĩqt Auic. fieri
dz ĩ duob⁹ igit̃ primis caib⁹ p̃me digõis
sup̃fluitatib⁹ eductis ĩ brachio dẽxt⁹ in
uẽa cõi fiẽda erit flia. In z⁹ ubi si timer̃s
ne ad mẽbrũ aliq̃ mã faciẽs collectioẽz
fluer̃t ex opposito lat̃e fiẽda eẽt. Flia ita
q̃z facta ad mat̃ie digõnẽ accedas q̃ tã
ĩ grossãdo q̃z ĩfrigidẽdo p̃ficit̃. Syrupi
igr̃ d̃ iuiubis. ℥. i. ß. accipiẽs que ꝯ. ℥. iii a
que õdei ul̃ ẽdiuie ꝓ uice una dab̃ ⁊ to
ciẽs q̃ mat̃ia tibi ĩgrossata ur̃ ⁊ p̃ ꝯse
quẽs eductiõi p̃ata. ¶ Uel hũc facias
syrupũ qui .℞. ro. ru. floꝝ uiol. flo. nenu
far. añ. M. i. ordei mũdi. M. ii. floꝝ
sticados. M. ß. iuiubaꝝ sebeste. añ. nu
meõ. xx. se. papaueris albi. ℥. i. zuchari
al. lb. ii. fiat sirup⁹ de quo. ℥. i. ß. ꝯ. ℥. iii. d̃
coctõis ordei ⁊ iuiubaꝝ ꝓ uice dabis l̃
℥. i. ß. syrupi d̃ papauere ꝯ. ℥. iii. aq̃ õdi
ul̃ aq̃ zuccari suprascripte loco dabis
⁊ maxĩe si catarr⁹ somnũ ĩpediuerit.
¶ Materia ãt digesta h̃ solutm̃ ꝯueiẽ
ter dabis. ℞. cassie nouiter ex̃cte. ℥. i. ãt
mãne. ℥. ii. dissoluãt̃ ꝯ decoctione iuiu
baꝝ sebestẽ capil. ue. stica. floꝝ borag.
bugl̃. uiol̃. liquiricie. ⁊ passul̃ cassia disso
luta seu mãna electuarii. de succo ro. ʒ.
iii. ꝯmisce syrupi uiol̃. ℥. i. et fiat potus
Ul̃ ꝯ cassia seu mãna sic dissoluta pone
solũ electuarii de succo ro ʒ. i. ⁊ hanc
infusionẽ. ℞. reubarbari el̃cti. ʒ. ii. spice
gra. iiii. bono uino aspergatur ⁊ ĩfusiõe
aq̃ lactis horis. x. dimissis fort̃ fiat exp̃s
sio quã ꝯ cassia ãt mãna p̃scripta misce
et. ℥. i. syrupi uio. et supra addita fiat
potus. ¶ Si uero in formam pillula
rum acci. pill̃. aggregatiuarum. ℈. ii. r̃u
barbari. ℈. i. diagridii grana. iii. et cum
syrupo de ysopo pillulas facias. vii.
uerum exuberante materia solutiuum
unum non sufficeret et sic ut ita dixeriz
prescriptum minoratiuum locum obti
nebit. ¶ Quo facto ubi patientem tuũ
ualde repletum cognoueris aliis ad flo
botomiam consentientibus in brachio
dextro in uena communi eam fieri secũ
dum quosdam commodius quam in prĩ
cipio potest ne scilicet materia fluere fa
ciendo foret catarri causa. ¶ Ego aũt
ab Auice. doctus ut supra exñte repleti
one ĩ principio. potius eã fieri laudo.
Sz si mltũ san. exuberat. s̃ scripto solu
tio recepto seratio fieri posset. quaq̃z
insuper die procurandum est. ut bene
ficium uentris infirmus tuus habeat
ut ibi clisteri utere lenitiuo. ¶ Quod si
euõne fortiori opus est digestiuis pre
scriptis utere. ac cum solutiuis illis ma
teriaz euacua. ¶ Educta igitur mat̃ia
uel saltem pro maiori parte euacuata
securius ac regularius ad prohibentia
catarrum ab intra quam ab extra p̃ loca
lia uenire poteris. Que deo iuuante in
sequenti capitulo describentur et per
hoc presenti capitulo. finem impono.
¶ Laus deo.

¶ Cap^m sextū ꝺ caōib^ꝰ ĩsistēdo catarrū calidū obfuādis ⁊ ꝺ hiis q̄ catarrū ip̄z sistūt.

In cuā catāri. sepe ei^ꝰ pp exuberātiā timem^ꝰne ĩ p̄ncipio suffocationē ĩducat. āt ad m̄bra aliqua repat acuitate seu multitudīe sua timorosā aliquaz ibi egritudīez efficiēs ut ad oculos nares fauces pulmonē pleuraz ⁊c̄. ¶ Et in illo cāu nl̄la cēt expectāda digō quīymo statī aliis ɔsētiētibus ut flīa de hīc ɔ aliquo ex solutiuis ĩ precedēti ca^ꝰ descript̄ fiat mīōatō ⁊ successīe ad igōbilia seu n̄ ita timorosa. m̄bra diuersio ꝙ cū ligaturis uētosis fricatōbus ⁊ c̄. ɔuenietissīe fiet ⁊ ɔ gargarismatib^ꝰ itē ꝺ qb^ꝰ ĩ p̄nti ca^ꝰ. copiā hēbis. nec catarruz ipsū nisi ĩ totū āt maiōi pte mā fuerit euacuata sistere p̄sumas. nec h̄ a tua mente discedat quia plerunque ob hoc ad aliqua membra defluit in quibus pessimas egritudīes ĩducit. ¶ Istis nāqz notatis ad sistēdū catarrū audacter accede. ꝙ ɔ ɔfectionib^ꝰ aliqb^ꝰ ⁊ pulueribus syrupis lupinarib^ꝰ formulis sub līgua tenēdis gargarismatib^ꝰ euaporationib^ꝰ seu suffuigatōibus ⁊ odoramētis fiet de quibus oībus p ōdinē adiuuāte deo te. statī copiosū faciā. ¶ Ex ɔueniētib^ꝰ ɔfectōibus sūt dyadragātū frum dipapauer zucarum ro. dyacodion.

¶ Et ĩ h̄ cāu ɔueīt mixtura tal'. ℞. ɔfuero. ℥. i. diadragāti fri. ℥. ii. dyacodiō. ℥. i. f. cora. ru. se. coriād^ꝰ p̄patoꝝ añ. ℈. ii fiat mixtura ⁊ ꝺauret' ꝺ q̄ sepe ĩfirmus comedat. Conueīt ⁊ electuariū ĩfrascriptū ĩ cui^ꝰ usu mirabilē sēper opationez adiuei. ℞. mucilagīs psilii lb. i. rob. penidioꝝ añ. lb. f. decoqz igē lēto usqz ad mellis spissitudinē continue spumā auferēdo de hīc acci. iiii. se. cōiū mundatoꝝ ʒ. vi. annuli amigdalarū dulcium excorticarum grana. pini añ. ℥. v gumi arabi. dragagāti se. lini assi. añ. ʒ. iii. anisi. ʒ. ii. se. citonioꝝ. ʒ. i. se. lactuce. ℥. iiii. croci opii. añ. ℈. i. puluerizanda puluerizentur ⁊ pistāda pistentur et cum suprascript̄ misceātur et fiat electuariū ad formam loch. de quo patiens in ore tenendo. saliuam sepe trangultiat ¶ Ex pul'. conuenit bolus armenus cum aqua ro. preparatus de quo coclear unnm ɔ paciens iuerit dormitum cum uino dabis.

¶ Et ut reddatur gustui magis grat^ꝰ ¶ ℞. boli armeni ut supra preparati ℥. i. zuchari candi. ℥. i. f. et fiat puluis quo ut dictum est utere in hoc pul'. ab antiquis superlatiue comendatur. Ex syrupis conuenit de iuiubis syrupus ro. syrup^ꝰ de papauere et ex istis quam libuerit cum aqua ro. quando iuerit dōmitum dabis aut cum aqua ordei aut cum decoctione ros iuiubarum sumach mirtilloꝝ et similibus. ¶ Ex formulis suā lingua seu inter gingiuas tenendis ualz. ille quarum compō. ℞. mucillaginis gumi arabici et dragagāti cū aqua ros. extracte añ. ʒ. ii. amili. ʒ. i. f. se. lactuce. se. endiuie se. papaueris alb. añ. ʒ i. iiii. seminū cōiuz frigidoꝝ. ʒ i. f. zuchari candi. ℥. ii. ⁊ cum mucillagine psilii. fiant formule ad quantitatem fabarum depresse que in fornello confectionum aliqualiter desiccentur de hiis in ore quasi continue teneat. uel accipe se. papaueris albi se. portulace se. lactuce añ. ʒ. i. f. dradraganti gumi arabici añ. ʒ. i. amili. ℈. iiii. croci. ℈. i. opii. grā. vi. diadraganti frigidi. ℥. i. fiant cum syrupo de. papauere ut supra formule. uel accipe suci liquiricie. ℥. f amili. dragaganti amigdalarum dulcium excorticatarum anna. ʒ. iii. diadraganti frigi

di diacodion.añ.ʒ.vi.ɔ mucillagie se.ci toniorum fiāt ut.s.formule. Quātū ad gargarismata bonꝰ poit Mesue ī aliq bꝰ casibꝰ ɔuenire ⁊ ī aliquibꝰ mime maiꝰ tñ ꝙ ex eis nocumtū ɔseq possit.est ubi materia multa fuerit.timeremꝰ.n. tunc ne exagitatione ī ea ꝑ gargarismata facta ad aliꝙ mēbrum fluat timorosā aliq̄ʒ ibidē faciēs egritudinē.ut eēt plmo fauces oculi ⁊ c. Sʒ qr iā dictum catārū ñ eē sistēdū nisi ī toto l' ī maiōi pte mā fuerit euacuata audacter q̄ sequūt gargarismatibꝰ utere et h ē maxie ɔueniēs Qd. ℞.sirupi d papauere.ʒ.i.ſ. diamoron.ʒ.ii.aque ro.aque ēdiuie.añ.ʒ.iii.misce et tepefiant.⁊ d tali tā sero q̄m mane stomaco uacuo gargarizet īfirmꝰ

Ul'.℞.ro.ru. M.i.caude equine M.ſ.suāch.ʒ.iii.mirtilloꝝ.ʒ.ii ſ.fiat dcoctio de qua accipe.ʒ.vi.diaōron.ʒ.i.ſ.uini granatoꝝ muzoꝝ.ʒ.i. tepefiat ut.s̄.uter ul' modicū cāphor ɔ aq̄ ro. misce et fiat gargarisma.ex suffuigiis accipe sādarace.ʒ.i.ſ.buliat in acceto ⁊ pernares ɔ eboto ul' alr̄ paciēs fumū recipiat. Uel pul'.sādarace ī acceto pōe ⁊ eum sup cādētē laterē siue molarē lapidē īfūde ⁊ patiēs tuus fumū recipiat.

Cōueit ⁊ aceti uapō ī īfusiōe se.lini torrefaci āt ī īfusiōe ordei uel furfuris Et soliꝰ aceti uapō sup molarez lapidē ignitum mirabiliter ualet. Uel infunde sulfur in aceto ɔ modico cāphore ⁊ uaporē paciēs recipiat.uel fabas nigras et ordeū ī aceto pōe et ex illo paciēs uaporetur. Ex odoramēt sādal' ru.odorati plūʒ ɔueniūt ro.quoqʒ ru.cāphore. Sʒ ne ī īfamiā uulgariū incedas memō esto ut auctores īquiūt ꝙ cāphora hoīes castrat ⁊ hoc ꝓ tāto scribūt qr nēo uirgā unq̄ʒ erectā tener̄ posset dum cāphorā odoraret ut ipe sepius expertꝰ sū. sʒ amota cāphora uirga ipa ut pꝰ erigit qr ipsa hoīes īpotētes.nō facit nisi solū dū ipsā odorāt. Pomū cuiꝰ odor ī isto casu mirabilit ualʒ. Accipe faufel. sādal'.al.⁊ ru.añ.ʒ.ſ.roſ.ruʒ.vi.sādal'.muscatellinoꝝ.ʒ.i.ſ.cāphor̄.ʒ.ii.boliarmeni.ʒ.ii. terātur, oīa sbtilissime pt̄ cāphorā.⁊ īfūdāt ī aqua ro.per ebdomodā illa sepius agitādo demū ɔ eis misce cāhporā ⁊ cū mucillagie gumi arabici extācta ɔ aq̄ ro.fiāt poma pforata q̄ paciēs ī manu defferat illa odorādo ꝑ sepe illo itē cāu. Auic.et alii quidā ueteres uoluerūt ꝙ ɔ potētialit frigidis caput infrigidaret sicut cū aq̄ tepide lotione ⁊ sup extrema quoqʒ eā īfūder̄ plurimū iuuat. ul' loco dulcis aque decoctionis ex foliis salicis ul' uio.lactuce fo.papaveris ⁊ similibus. vtere de hinc vero oleo uio. uel de nenufare aut d papauere seu d floribus salicis taʒ capiti quam extr emitatibus fiat iunctio qʒ tunc testiculis ac locis circūstantibus fiēda erit. Mulieris ueō ad mamillas ⁊ sic calidi caterri curā ꝑ ordinē habes regimen sex rerum non naturalium. excepto quod adiuuante deo in sequenti capitulo describetur. Et ob hoc presenti finem impono. Laus deo Amen.

Capitulum septimum de regimine rerum sex non naturalium in cura catarri calidi obseruando.

Quantum ad sex rerum non naturalium regimen in aere uentoso et maxime si auster aut borreas eflauerit non habitet infirmus auster uero rarefacit et capita replet borreas uero frigiditate sua stringēs

et comprimens facit catarrum fluere Sub radiis lunaribus nequaquaz mo retur. nec solaribus item et maxime. si per. fenestras. aut per foramina came ram intrauerit aerem quoque pluuiosum lentum atque fumosum deuitet nec etiã in aere splẽdido et multum claro mo retur. ¶ Ad ignem. non accedat qõ si contingat faciem suam ad eum nullo modo uertat. aer itaque taliter circun stantionatus habitandus erit. qui potiꝰ ad frigidum quam ad calidum declíet. de die dormiat nunquam. ⁊ si cenã sũp serit multum postea tardet ire dor mitum. ¶ Somnus autem. eius sit breuis cum alto capite decubat quod tonsum portet ac leuiter cobopertum nec sit pluinar ex plũis electis plenum nimium enim caput calefaceret ex gros sis plumis ut ad duriciem tendat replea tur. ¶ Et supinus ne dormiat sum mopere cauendum erit. ¶ Quies quã motus magis ꝓuenit est. n. quies ipsa catarros maturãs magis vt ĩgt bonꝰ Mesue quod motus furorem iram ti morem tristiciam et super fluũ quoque gaudiuz deuitet. ¶ Sobrie uiuen. erit et in cena potissimum que si nulla essz prestaret. quod venter quaqz die effec tum suum faciat procurañ. est. Et si nã pigra foret clisteri lenitiuo uteret ⁊ qz aqua frã nocet calida uero catarros maturat. ut inquit ¶ Mesue calidam bibat. ¶ Est enim in casu isto uinum ex acrabile a quo si non poteris infirmum abstinere sit album debile cuz sola aqua zucbari bene linpbatum. Quantum ad cibum pulte utatur ex farina ordei. uel gruello eius. aut auene ferculo de a migdalis colatura furfuris amigdalis semula spinachiis. atque boragine cu curbita et lactuca. ¶ Et si debilitas uos ad dandas caznes cogeret sint pulli ne edine uel lactantis uituli que cum granatorum uino aut quatuoꝛ se. comu nibus frigidis seu lactuca cucurbita uel portulaca sunt alterande de quibus sic alteratis si opus fuerit cum tussim facito Quõ si egritudo protelletuꝛ erit gradatim ingrossanda dieta. ¶ Et per boc buic regimini sex rez non natura lium in quo catarri calidi cura comple tur finem impono. ¶ Laus deo. Amen

¶ Capitulum octauum de regimine re rum sex non naturalium. ĩ cura catarri frigidi obserurndo.

Superest catarri curam po nere et a regimine rerum sex non naturalium princi pium sumens aerem nebu losum uentosum pluuiosum atqz sero tinum patiens tuus omnino deuitet. A mora quoque tam sub radiis solaribus quam lũaribus se custodiat ac ne per fenestras seu foramina intrantes eum attingere queant. ¶ In summa itaque aerem ut supra circunstantionatum. ad calidum et siccum declinantẽ inbitet ¶ Exercitium uꝫ. a bono ¶ Mesue et ab antiquis solum membroꝛum inferio rum cõmẽdatur qz ad declinationem us qz intelligendum est. nam in declinatio ne ipsa materia parte pro maiori eua cuata ulẽ exercitium sibi laudo p ipsuz namqz calore fortificatio ad resi duũ materiei resoluendum potentior ualde redditur. ¶ Ex uꝫ quod mem broꝛ inferiorum exercitatio nõ nisi ma riei gra diuersiõis comẽdatur. ¶ Ex quo ulterius patet fricatione o ad ti

bias coxas ⁊ brachia añq; bon⁹ paciēs surgat maxīe ꝯueīre. Caput uō tōsū sē per deferat q⁹ usq; ad decliātionē. Et si pectiāre māe possit fricari minīe ī d̄ cliātōe v̄o cū qb⁹ ⁊ q̄lit̄ fricañ. fit ī sequē tib⁹ capitul' deo duce d̄scribā. Sōn⁹ di urn⁹ ex toto euitet̄ nocturn⁹ aūt solito sit breuior. In q⁹ paciēs caput altū te nēs ne doriat supin⁹ caueat. ¶ Et ne ip sū cohoptū itē nimis teneat sufficit enī ne frig⁹ sētiat. ¶ In caliditate tñ poti⁹ q̄z ī frigiditate peccet ira tristicia ⁊ sīlia su pflua. anīe accidētia sunt omīo uitāda ¶ Sobrie uiuēdum erit. ⁊ in cena qd̄ maxīe q̄ ad h̄ si nulla eēt p̄star̄t ¶ Tria aūt st̄ que ī casu isto sūme a uet̄ib⁹ ꝯmē dāt̄ sōnus breuis. scz. cibatō leuis ⁊ pau ca bibitō ¶ Ista. n. ad mat̄ierz cataraliū resolutōz plūz iuuāt. uñ ī v̄su aiūt. Si ti bi sit fl'a faciēs ī corpor̄ reuma ¶ Exu ries uigiles sities si reumata cures ⁊c̄. ¶ Quātū ad cibū ex fructib⁹ passule ī p̄ᵃ mēsa ꝯueniūt. In fa uō p̄pate pinee atz amigdale depilate nec patiēs tu⁹ morta l'r peccarz si d̄ piro cocto āt citonio grā fumos atq; sapōses rep̄mēdi ī fiē past⁹ aliquid sumeret ceteros uō fruct⁹ uitet oēs ⁊ nuces q̄z maxīe Fercula d̄ pasta ac caseata oīo q⁹z de ipso cū dulci ⁊ āti q⁹ caseo ī. ii. m̄sa sumer̄ aliquid pōt os .n. stomaci claudēdo atz cōrugādo ua poz ascēsū ꝓhibz ad fūdū u⁹ stoāci cibū īpellēs digestionē meliorē efficit. Est a gnina caro oīo uitāda porcīa itez atq; bouiā āsez quoq̄ anat̄ pullozz cerui et taliū. ¶ Et itē porri cepe ⁊ allea caules eruca ⁊ sīlia ⁊ oīa ul'r q̄ facile ad caput euaporāt ac herbe fr̄ie ⁊ hūide. ut blit̄ lactuca ⁊ ēdiuia ⁊c̄. Ex piscib⁹ ꝯueiunt nl'li nec aliqd itē ī patl'la frixū ⁊ maxīe erea mellis aquā actu calidā uet̄es oēs laudāt. ¶ Uinū uō prohibent nisi in princi⁹. ubi mā eēt grossa que ut inquit Mesue subtillatione indigerent et si in aqua ipsa mellis parum ysopi bulierit bonum esset. ¶ Et quia in casu nostro aqua mellis illa ñ multū ꝯsuāri dz ad eā refrenādam quam fac̄ inflatōez paz cīa moī ꝯquassati et in pecia rara ligati lau do ut in eā continue buliat pecias illas īterdū exp̄mēdo ¶ Quod si īportuitate patiētis āt debilitate. seu aliā propt̄ cām ad uinū exhibeñ cogimur sit albū ul' ru. claz debile et ñ fumosuz ⁊ adhuc aliqua lit̄ liphatum. Et hec paucula. de regie rez. vi. ñ nāliū sufficiāt coīt̄ autem prac ticātes talia regia sēp hñt ī prōptu ⁊ p h̄ huic capl'o finē īpono. Laus deo.

¶ Capitulū nonū d̄ mō materiā catar ralē frāz digerēdi piter ⁊ euacuandi.

Antequam ad localia proce datur materia per prius ē digerēda euānda q⁹z qd̄ sic ꝯficies syrupi de ysopo uel oyimell' sglitici. ℥. ii. acc. syrupi de sticados. ℥. i. aquaruz ysopi scabiose et floz sābuci añ. ℥. ii. misce et pro duab⁹ uicibus clarificari et cū nuce muscata aromatizari iube. de q⁹ tociēs prebe ꝙ māz eductioni paratam uideris de hinc pill'az cochiarum descriptōe almēs. cū g. ii. diagridii. ʒ. i. exhibe. ex qua. v. āt vii. pill'e fiāt. ¶ Qd̄ si ī pectore de mā. illa catarrali aliquid defluxum sit ex pil lularum cochiaz. ℈. ii. cū pill'az de aga rico. ℈. i. et cum illo diagridio pillās vii. facito et eas paciēti tribue ¶ At ubi recipe eas non ualz. ℥. i. cassie cuz d̄coc tōe yso. capilloz uenejs sticados liqui ricie passul'. ficcuū atq; dattilorū disten perata cum. ʒ. tribus diafiniconis adde syrup⁹ de ysopo. ℥. i. ⁊ fac potuz quem

pillāꝝ loco dabis. Vl' ifusionē ĵscriptā distēpate cassie ꝯmiscebis. ℞. agarici el'cti.ʒ.ii.ſ.ʒʒ.ʒ.ſ.sal' gēme.ʒ.ſ.i aq̄ lactis capraꝝ ifūde āt i modico ꝺcoctōis p̄scripte oxiell' sqlitici.ʒ.i. ꝯmiscēdo qʒ ad min' p hor̄.x.i ifusiōe pmaēat.ꝺ quib' postea fort' fiat exp̄ssio q̄ʒ ꝯ ex̄cta cassia misce.ʒ.i.ſ.diafi.addēdo ⁊ fiat pot' q̄ʒ magis q̄ʒ p̄mū laudo. ¶ Et qꝛ tota mafia p unū solutm̄ ut plm̄ n̄ educit' purgatio ubi op' fuerit r̄iteret' q° fcō ad localia r̄gl'ari'.ueies posses p̄scripti syrupi loco ĵscripto uti.quē i cāu nr̄o mirabilē adiuei et ipse acc̄.herbe ysopi.M.i.ſ.sticados calam̄ti capil.ueneris.radicū apii ⁊ feicl'i betoice añ.M.i.radicū yr̄os liqritie ⁊ passul'.añ.ʒ.i.ſ.se.aisi se.peoie añ.ʒ.ſ.ficuū piguiū nūo.vi.fiat ꝺ coctio i libr̄.v.aq̄ ad ꝯsūptōeʒ usqʒ t̄tie ptis.Colet'.⁊ cū libr̄.ii.dispuāti mell' syrup' ꝺbite coct' fiat.q̄ p̄scripti loco ⁊ cū aqs p̄dcis ut'e.⁊ ē maxie huic ꝓposito appropat'. ¶ Et sic succite hēs modū māʒ digerēdi.ac p mediciās solutiuas euāndi quoqʒ.Laus deo.

¶ Capitulū decimū de hiis qʒ pticularit' māʒ catarralē euānt.ut sūt cap̄pur. stranutatiōes.et gargarismata.

Et hiis aliquādo q̄ māʒ catarralē euacuāt finē ipoēre ult' p̄dcā r̄stabat.aliq̄ scriber̄ qʒ parit' māʒ ipsā euacuarēt ⁊ st' cap̄pur gia masticatōes ⁊c̄.ꝺ qb' i p̄nti ca°.ꝺo adiuuāte fiet dictio. Sʒ qꝛ nā ꝯmodi' ad nar̄s catarralē mat'iā q̄ʒ alia ad loca trāsittit.ut ad uiā illā mādet' erit tuo posse ꝓcurañ.ꝙ p cap̄pur.fit ꝯueniētissie ⁊ tūc n̄ solū mat'ia ipsa euacuat' sʒ ⁊ ne ad mēbra nobilia seu alia fluat ꝓhibet' ad ꝙ q̄ʒ maxie adūtēdū ē.qꝛ plerūʒ tal' mēi defix' suffocationē spasmū palesi apoplesiā ⁊ ꝯsilēs egritudies iducit qʒ ut notū ē i n̄ pcep'.q̄si tp̄r paupcl'os egros mōte r̄pētiā dep̄hēdūt'. ¶ At tn̄ si ex hiis aliq̄ puenirēt q̄lr̄ ei succurēdū sit i ꝓpriis capl'is supā te docui. ¶ Purgatōib' itaqʒ supra ulib' fact' si i cer̄bō ꝺ catarro quicq̄ʒ relictū sit cū pill'is de yera siplici i itōitu lecti sūpt' suauit' educet' l' aliis cū medicis ⁊ fāiliarib' solutis ꝺ qb' i supiorib' caplis te copiosū feci.

¶ Euāta igr̄ mā ad ꝯfortatōeʒ cer̄bri regl'arius deueit'. ¶ Aleuiorib' g' caput pur.icohādo acc.aq̄ subliatōis maiorāe ul' poti' decoctōis ei'.ʒ.vi.succi blit'.ʒ.iii.mell'.ʒ.i.sil' uā bulitōe buliāt.de q° tepido māe stoāco uacuo uicib' aliq̄ p nar̄s trahat ifirm'. ¶ Qꝺ si fōti' loco succi blit' radicis ipsi' succum accipies.ul' tm̄dē succi radicis plātaginis ⁊ mirabis quam suauiter per nares materiā catarralem educat. Qꝺ si fortius.acc̄ felis caprini aut uaccini sicci.ʒ.ſ.castorei ʒ.i.croci.ʒ.ſ.ducantur i mortario cum modico aque maiorane.⁊ ꝺ tali trahat' per nares. ¶ Pl'imi yerap.ul' benedictā cum maiorane succo misceāt ⁊ faciunt caputpurgiū. ¶ Forti' est artaite succ' uel radicis cucumeris alinini ⁊ aliqui ex succo ipsius caputpurgia faciunt et poptime cerebrum ab hūorib' frigidis purgāt. ¶ Uel.℞.pulueris radicis artanite pulueris radicis cucumeris asinini añ.ʒ.ii.misce cum modico aque maiorane et fiat caputpurgiuʒ.uel pul'. illum cum oleo yrino miss' et intus nar̄s iunge. ¶ Qꝺ si ex aliquo istoꝝ ardor seu pruritus in naribus nascitur cum calida aqua liniantur.aut oleo uiolato pungātur.uel de ipso per nares trahat'. ¶ Et ubi ad stranutationes ueire libʒ elleboro albo naribus insuflato uter̄.ul'

pſueze nigri pipis ꝛc̄. Cauēdū ē tñ qlz
tal' ſtranutato fiat. qz ſi mā fōſā foret
mlta illā tā uiolēt ſtrāutato ſepe irritat
ut efficati⁹ ad neruoꝝ originē. āt ad ſau
ces ſeu ad mēbrū aliq aliō ſua ſpōte re
pat q eg⁹ tāꝫ pditō. eē facile poſſ. Ad
maſticatōes nō ueire q̄ regl'ari⁹ p pri⁹ſi
ēde ſūt q̄ gargariſmata. Accē. maſticis
i granul'. ʒ.i. cubebaꝝ. ʒ.ii. cōticū radicū
caparoꝝ. ʒ.iii. ſil' ꝫ integra miſce. ō q̄bus
cocleār unū māe ſtomaco uacuo eger
tu⁹ p ordinuā borā maſticꝫ ꝫ em̄ mirabilr
māꝫ a capite trahit. l' ſolū maſtice cū ali
q̄ grais nigri pipis uſe l' cū cubebis. l'
acē. maſticē ꝫ modico pizeť. Vl' faciaſ
ſic. acc. maſticis. ʒ.i. pipis. nigri. ʒ .i.ſ.
pirer. ʒ.ii. paſſulaꝝ. ʒ.ſ. Incorporēť
ſil'. Et buⁱ⁹ miſtur̄ cocleaꝛ unū i tela no
na ligabis. q̄ꝫ ut ſupra maſtica qr cap̄
p optie purgat. Gargariſāta dummō
māꝫ paucā ēe cog⁹ūis. qz alr̄ fieñ ñ eēt
ipſā ſuauit' expurgās acci. herbe yſopi
M̄. i. ſaluie. M̄. f. paſſul'. ʒ. i. pizer. ʒ.
ii. cortiū radicū. caparoꝝ. ʒ.iii. ꝙuaſ
ſēť ꝛ fiat decoctio. ō q̄ accipe. ʒ.vi. oxi
mell'. ſglitici. ʒ.ii. miſce ꝛ ſtoāco uacuo
fiat. gargariſmā dieb⁹ aliq̄. ꝛ epilogādo
dicta te ad actū practicū deducēdo. ꝫ
modū i ca⁰. p̄cedēti poſitū māꝫ euacua
bis. cui⁹ pte educta maiozi. caputpūgiť
p⁰. uſe maſticatoriis ſucceſſiue. Et
ubi op⁹ fuerit ſtrāutatoriis dem̄ ꝛ ul
tio cap̄purgiis. Et ſic mōꝫ bēs p q̄ꝫ
mā cattaral'. fria. enacuari dz. q buⁱ⁹
capituli intētio fuerat. Lauo deo
Amē.

Ca. ūdecimū de ꝙfortātibꝫ cerebrū
q̄ ad itra ſumūť ut ſūt ꝙfectōes pulr̄es
decoctōes ſyrupi lupiāres formle pille
ſtrictia garriſāta ꝛ ſiplicia pluria q̄ iť
dētes rtēta. āt trāſglutita catarrū ſiſtūt
ꝛ cerebrū q̄ꝫ maxie ꝙfōtāt.

Conſueuim⁹ euacuata mā aliq̄
cerebrū ꝙfortātia tā ad itra
q̄ꝫ ab ex̄ utilr̄ ap̄priar̄ ad in
tra uō ut ꝙfectiōes pluēs decoctōes ſy
rupos lupiares forūlas. et pillās ite ac
ſtrictiua gargariſāta. et aliq̄ quoq̄ ſi
plicia. q̄ aūt trāſglutiūť āt nocte integra
iter gigiuas ꝛ dētes retinēť. ꝛ de bus
oīb⁹ capl'ꝫ pſēs ordie quodā te copioſū
efficiet. ad ſequēs nō caplm̄ illa q̄ ab ex̄
ap̄primār̄ refuabo. Ex ꝙfectōib⁹
itaqꝫ ꝓueñt ꝙfectio de muſco dulcis. di
ābra diapliris arcoticū diaoſibanū ny
colai ēlectuariū regū ꝛ platoꝝ M̄eſue
et de q̄ libuerit iſtaꝝ ꝙfectionū. ʒ.ii. cū
doſitū iuerit eg⁹ dabis ꝛ ſi libꝫ paꝝ bōi
uini lipbari poſt. ut. ſ. ad cerbru ꝓtutes
ipſaꝝ faciliꝰ ōferat. Ueꝝ i cāu illo cō
fectōne ꝭſcriptā mirabilē adiuei. q̄ acce
pit. ʒʒ. elecri. ʒ.ſ. nucismuſcate cubebaꝝ
melegete ligritie mūde gar̄. cardamōi
añ. ʒ.ii. ſe. poie. ʒ.i.ſ. cōal'. zu. ʒ.ſ. zucha
ri albi lib.i. diſſoluar̄ zucbaꝝ i aq̄ ſaluie
betoice āt maioraē. ꝛ duaꝝ. ʒ. ꝙfectōis
fiat i mōſellis. ex qb⁹ i itroitu lecti unū
dabis poſt q̄ ſi libꝫ paꝝ uini bōi lipbari
bibat ſi libꝫ. Tyriacha iť ualꝫ ac me
tridatū. cui⁹ doſis ſit a. ʒ.i. uſq̄ ad. ʒ.i.
ſ. Aurea alexādriā. a. ʒ.ſ. uſq̄ ad. i. q̄
laudar̄ et anacardia cōfec. a. ʒ.i. uſq̄ ad
ii. Sꝫ i iſtaꝝ ꝙfectōnū exhibitōe. oꝫ
ut etatē ꝙplōez ꝓtuꝫ ſexū tps āni ꝛ ta
lia ꝙſideres qz ubi illa ad frigiditatē tē
dēt ſecurr⁹ exhiberi poſſit. ſi aūt ad cali
ditatē ꝛtēpāda erūt. Mōnſli nō ꝙfectōes
rnuētes pulr̄es pdiligūt. Acē itaq̄ ſpes
q̄ꝫ ex ꝙfectōib⁹ dicꝫ libuerit cū qb⁹ du
plū zucbari miſce. doſis aūt erit. ʒ.i. uſ
q̄ ad. ʒ.i.ſ. cū uīo i itroitu lecti. Infirī
nāq̄ medicinaꝝ uarietate gaudēt ꝛ ꝓ tūc

.J.i

pfectius opãtur. Et iõ si ꝓposito nr̃o õ coctõe uti libz. ut sepi⁹ ipse facito. Acẽ. berbe ysopi saluie betonice maiorãe flo rũ rorisãrini sticados leuisticiꝙ folioꝝ ci pssi añ. ℳ.ſ. masticis olibãi añ. ʒ.ſ. nu cis cipssi. ʒ. vi. ligi aloes. ʒ. i. ℒ quassẽt fiat õcoctio. cui⁹ i ſtroitu lecti. ʒ. iiii. da bis zucbaꝝ addẽdo ꝓlibito. ℳõ si sy rupũ põdilgẽt ex decoctõe pscripta cuz zucba atqz mell'. añ. libr̃. i. aceti sglitici ʒ. iiii. syrupũ fieri iube. õ quo tpr̃. decu bit⁹ ab. ʒ. i. usq; ad. ii. exbibe. l'ɔ aq̃ saluie betonice maiorãe l' aliq̃ tali ꝓmiscebis ꝙ marie si ifirm⁹ tu⁹ poti⁹ i forma tali p diligẽt. Jn i⁰. cm̃. syrupo iã mirabile ad iueni iuuamtũ. ℳEx lupiarib⁹ uõ for mul' plurs. a ueterib⁹ describũt'. sz opii sẽper aligd uelut i plurib⁹ iponũt. ꝙ ni si i ſportuis uigiliis laudo. alĩ. em̃ eis us⁹ sũ ꝙ ñ sũnũ. sz uertigiẽs poti⁹ quã iu uamtũ ide subsequit'. ℳõ si uigiliaꝝ i poꝛtuitas ad narcotica dãde te cogat pp. ſ. ꝓtinuũ catarri descẽsũ istis uſe qz accipiũt mirr̃ croci storacis calaſte añ. ʒ. i. olibai. ʒ. ii. opii. ʒ. ſ cũ syrupo õ sti cados lupiarez fõmulas cõifice. õ quibz i ore õ nocte cõtinue unã teneat. et quã tũ põt ne saliuã ex eis i ore babũdãtez trãsglutiat quãuis min⁹ trãsglutite pil lẽ cũ opio ꝓfecte noceãt. Et quãuis ãti qui plurimi bas opiatas pillãs plurimũ ꝓmẽdãt certe aliquãdo ifirmo male suc cessisse ꝓpui potes si libet ãtiquoꝝ mo re bas lupiarez foꝛũlas i pillãs facer̃. õ gb⁹ unã l' trẽs i ſtroitu lecti dabis. ℙõſ aũt ñ ipsito opio lupiarib⁹ ill' foꝛũl' uti qz i cãu nr̃o plũiz. ꝙueiunt ꝙ siliũ tã opi ataꝝ quã ñ opiatarũ a dño nr̃o ℳesue õscriptões bẽs ꝙ ẽt aliis ab auctorib⁹ q bz si uti libz succursũ ab eis pete qz tã de opiatꝭ quam ñ de opiatis tibi fuiet babũdant'. ℳõs ꝙ ꝓstrictiuis garga risãtib⁹ quoq̃ uti ꝙ sic facies. acc. ysopi caude equiẽ ros. ru. añ. ℳ. ſ. nucis cipssi. ʒ. vi. macis olibai mirtilloꝝ añ. ʒ. iii. cõquassẽtur fiat decotõ i aq̃ fezrata. de qua accipe. ʒ. iiii. sizupi mirtini. ʒ. i. ſ misce ꝙ sepe ifirm⁹ tu⁹ stoãco uacuo gaz garizet. ℳPlurima õ nocte simplicia i oze tenẽtur i quoꝝ usu sigular̃ iuuam tũ adiuei inf̃ q̃ spicanãdi iter dẽtes ꝙ gi giuas retẽta obtiet pricipatũ. ℳLau datur itẽ mirza ꝙ olibanũ ꝙ nõ solũ i oze retenta. sed ẽt i introitu lecti transgluti ta. ꝙ marie tria grana olibãi ꝙ mirabilr̃ ꝓdest prout sepe nũo sũ exptus. nã sua ꝙglutinosa subã catarrũ strigit aroãti zitate digõez ꝓfõtat banellitũ bonũ red dit ꝙ eructuatões fuõsas cõpescit. ex q bus quãtũ isistẽdo catarzũ ꝙueniat. Sã daracha tã trãsglutita q̃z i oze retenta plurib⁹ ab auctoꝛib⁹ ꝓmẽdat'. ꝙ nux mu scata quoqz pluza ad itza sum̃da i casu i⁰ describerẽ sz scripta tã siplicia q̃z ꝙpo sita qz sepius exptus sũ b̃ solũ aõtar̃ uo lui. qz ꝙ illa ois catar⁹ frigid⁹ potet̃ si stit'. Sí ordie q⁰ supra fũis illis usus ꝙ p b̃ capl'm põ finẽ recipit. ℳLaus deo sẽper Amẽ.

ℳLaplz duoõcimũ õ odõam̃ suffũi gatõib⁹ lauacris ebrocatõib⁹ saceliatõi bus unctõib⁹ ꝙ cauſtiis q̃ i cura catarri frigidi sũt fienda.

Ut catarri frigidi cure ꝏcepſ fine imponere q̃ ab ex̃ appro ximãda ueniũt. sũt i b⁰ ca⁰. de scribenda ut sunt odoramenta suffũiga tioes ꝛc̃. Qualr̃ aũt mã catarzal' cũ fil catõibz ligat⁹ dolozosis. ac uẽtosis seu alis diẽtẽda sit mea ñ ẽ b̃ poẽze. ñ em̃ b⁹ fit nisi tiem⁰. ne ad m̃brũ aliq̃ mã tpa r̃ pat cuius cã õ ifirmi suffocatõe timẽtuz ãt ne i aliquã alĩa tioꝛosã egritudinem

icideret.ut si fluēret ad oculos ad fau
ces ad pectus aures.l' si neruis ibibere
tur i hiis em casibus facile. apl'iāz spas
mū palesi l' silēs egritudies iducerz. Et
si tūc mā diuētēda foret qualr aūt h fieri
debeat i ꝓpriis capl'is supra te docui.
¶ Ad illa igit' ueniēdo q̄ de huiusmōi
sūt itētōe capl'i ab odoramtis pricipiuz
sumēs nigellā torrefacies ⁊ pulueriza
tā i pecia rara ligabis q̄z sepissie paties
tu⁹ odoret.ualz ⁊ pul'. radicis yereos
sepi⁹ odorat⁹ l' pomū tale fiat ꝙ ℞.lau
dai purissimi.℥.i.ß.storacis calāitate.℥
i.ligi aloes nucis cipssi nucis muscate
olibāi gar.añ.ʒ.i.ß.ābre.℈.ii.musci.℈.
ß.fiat pul' subtilissim⁹ ⁊ cū mucellagie
gumi arabici exēcta cū aq̄ maiorāe mal
lassēt' sil' oīa icorporēt' pt' ābrā ⁊ muscū
que vltimo cum eis siml' q⁹ qz malassē
tur et pforata poma fiant q̄ patiēs fre
quē odoret. ¶ Ul' acci.l andāi purissi
℥.ii.galliemuscate. ℥.i.ligi aloes stora
cis calāite añ.℥. ß.masticis olibāi sāda
darace costi añ.ʒ.ii.ābre.ʒ.i.musci. ℈.i
fiat ut supra.cū gumi arabici glutio p
foratū pomū secū ābrā ⁊ muscuz ultio
malasādo. ¶ Quātū ad suffūigia ꝙlibz
ifrascriptoꝝ facias. ¶ Et primū acci
pit aristo.rōt mirre turris storacis cala
mite galbāi.añ.ʒ.i.arseici citrni.ʒ.iii.cū
adipebouio ex hiis ad auellanaꝝ quāti
tatē formule fiāt.quaꝝ una ul'.ii. super
carboēs ipone ⁊ p ēbotū patiēs fumuz
recipiat per nares.l' ex aristologie ⁊
arsenici partibus eqs formulas cū uac
cino recenti adipe cōfice.quib⁹ ut supra
utere hoc eni suffumigiū a dño nostro
Mesue magnifice cōmendat'. ¶ Uel
aliter accipe arsenici citrini stercoris
leporis tar.ordei corticū fistici añ. par
tes equales et ut supra cū uitello recē
tis oui formulas facias. ¶ Alr storacis
mirre thuris aristo.rotūd.añ.ʒ.i.accip
es ⁊ arseici.℥.ß.cū butiro uaccio supra
formulas facito. ¶ Suffūigatio uero
āte cenā ⁊ añ prādiū stomaco uacuo fi
enda erit. Ego aūt alias hiis suffūiga
tōibz sic usus sū ⁊ adiuuāte deo i firis
bñ successit.qr cū uitello recētis oui ta
lia eōmisceri faciebā ⁊ sūitates liguaꝝ
q̄ ex pāno albo facte erāt i illis i merga
bā qz accēse ⁊ fumētes i apto ore tenere
faciebā talis em fumus suauis satꝭ ē ex
maxie ut expertus sū util'. Solēt i decli
natōe cū patiēs mane sūgit pecie linee
aliqualit' asperse suffuigari qbus dein
caput ꝯfricat' ꝙ sic facias. ¶ ℞. thu
ris sādarace.añ.℥.i.ß.cōti cū citri sicco
rū.℥.i. mirre storacis calamite galiēu
scate añ.℥.ß.ligni aloes.ʒ.ii.cōquassēt'.
⁊ uno cocleari super igno posito cum
quibus caput ꝯfricatur pecie suffūigēt'.
¶ Et quia caput lauare iterduz ē utile
acci.camomille. M.i.sticados. saluie
floruz anthos folioruz lauri maiorane
añ.M.ß.folioruz sene.ʒ.vi.ꝯquassētur
⁊ i lixiuio cū cinere cerri āt fmentoꝝ fac
to res iste i pecia rara ligate bulliāt cū
quo mane stomaco uacuo caput tōsum
lauet' ⁊ eū peciis ut supra suffūigatis ex
siccetur caput de hic bonā uitis aquam
habeat ex ea calida caput atque tipora
confricentur.ipsa em per se cito exsicca
bit'. ¶ In tali em ex aq̄ ardēti lotōe ma
gnū sēper iuuamtū adiueni. ¶ Lotio tñ
ista capitis fortius operabitur si cum
spongia uel aliter ea lixiuio illo fiat.
super caput embrocatio et quia talis
capitis embrocatio ex nālibus balneis
sepissime patiētē liberat p osses de m̄se
maii uel aprilis septēbris quoq̄ in octo
bris pa tientē tuū ad balnea petrioli qz balnea
sunt in cōitatu senarum mittere uel ad
balnea sancti. ¶ Philipi que in eodem

coſtatu ſita ſunt de quarum gentilis ꝛc
fert quod multo ſūt in casu noſtro ex
ſiccatiora q̄ balnea petōli ꝛ ī predict⁹
mēſib⁹ ſūt ét ī pfectōe. ¶ Sūt ꝛ alia plu
ra balnea ī coſtatū ꝑdicto. q̄ tū ad illa ꝑ
pata nihil ī cāu nr̄o. ¶ Laudāt ité bōnē
ſes balēa ō lepōreta. ſz neīni ī cāu illo
ut illa adeat ꝓſulere. qz gdā illuc iuezūt
ñ tū ꝓſilio mei ꝛ ibi mōtui ſūt. ¶ Jn coſ
tatu aūt patauio balēa ſūt ꝑpoſito nr̄o
ſaꝯ ꝓueīentia ut ipſe uidi. ꝛ ſūt balēa ō
ſācta Elena ꝛ ō mōte croto ꝛ uſ⁹ boꝛ
ē de mēſe maii uſq̄ ꝑ totō mſē ſeptēbriſ.
¶ Alia ī marchioātu mōꝯ fezzati ī ciuita
te agſ. ſūt balēa q̄ ī b cāu mirabiliꝫ ualēt
ut ī plurib⁹ expt⁹ ſū. ꝛ illoꝛ uſ⁹ ē ō mſe
maii accipiūt milliī libr̄. f. ſalꝫ ꝓtuſi. ʒ. ii.
miſce ꝛ ī ſartagie l̄ aliꝫ caleſiāt ponūt
ī ſacco ꝛ coroāli ꝓmiſſura applicant.
¶ Alii aquā ualde ſalitā capiūt ꝛ ī ea mꝫ
tū calida peciaſ īmergūt ꝛ ita calidas
ꝛ fortiꝫ expſſas dicto loco applicant.
¶ Ego aūt buiꝰ loco ardēti aq̄ utoꝛ. Jn
cuiꝰ tū ſublimatōe ſticados betbonicā
ſaluiā floꝛ ātbos ꝛ aliq̄ iuiperi grana ī
poni facio ꝛ huic paſſiōi mirre ſubueīt.
¶ Sz quātū ad ſaccellatōes ifraſcripto
ſacello ſeu bireto cōmuniter utor quē
ī b cāu ē efficax ualō ꝛ ipſe accipit cāo
mille abſitbii ſucci betoice maiorāe ber
bū ſticados floꝛ ātbos roſ. ru. añ. ℔
f. ſādaracē. ʒ. f. cināomi nucismuſcate
gariofiloꝛ corticū citri cubebaꝛ. añ. ʒ.
i. folioꝛ ſene grana tictoꝛ añ. ʒ. ii. Cōq̄ſ
ſēt ō b birtū exſidōe ō grana ex r̄b⁹ iſtiſ
farciaꝫ magis tū ōſ⁹ coroāle ꝓmiſſurā q̄ꝫ
uerſus occiputitū ꝛ tale birtū tā de die
q̄ꝫ ō nocte pariēſ ī capite ōfezat. dūmō ñ
nimiā capiti caliditatē īducat. qz tenēdo
poroſ aptos nimiū. maioris cā fort reūa
tiſſimi. ꝛ ob b de eo q ī capite patiens
portare ꝓſueuezat aliqd demat. Ego
aūt ab. Auēzoār doct⁹ cū patiēs meus
dormitū ibat ex gar̄. puluere ꝓmiſſurā
aſpergebā ī byemis tp̄r. ſ. ſū quoq̄ ī cāu
ī⁰. ꝛ urticis pulueř. experⁱ⁹ mirre ʒfezt
Jn autūpno aūt ꝛ uere puluis macis u
teř aut maiorane l̄ roriſmarini ¶ Un
ctōes q̄ in cāu ī⁰. fieri ſolēt ex oleo cāo
millino de aneto de rutba ō lilio ſeu ꝓſi
li. pedibus maibus ꝛ ī uiri teſtib⁹ ¶ Jn
mulierib⁹ aūt mamill̄ cū dormitū uadūt
fiāt ¶ Solem⁹ ꝛ p̄cipue cū egritudo mꝫ
tuz rebell̄ exiſtit ad caukia deueire q̄ ñ
ſolū māz diūtūt ſz ét cerbrū potēt exſic
cāt ¶ Abradaꝫ itaq̄ caput ꝛ ex cepe cōi
rubeo āt ſglutico circa ꝓmiſſurā corona
lē aliqualr̄ ꝓfricet ſucceſſe ex ūguēto
ſcripto ꝓfricat⁹ loc⁹ ūgaꝫ oli rutbe. ʒ.
ii. f. accipies ꝛ ſtercoris colūbini. ʒ. ii.
ſinapis caſtorei añ. ʒ. i. f. uforbii. ʒ. i. et
cū modica cera fiat. ūguētuz q⁹ ut dictū
ē utaris. ueſice uō facte apperiāt et cū
foliis caulū āt alr̄ apte quātū fieri pōt
teneāt apte. Vl̄ accipe de cātaridib⁹ ca
pitib⁹. ꝛ alis āoꝯ. ʒ. iii. fezmti. ʒ. vi. ipaſtē
tur ſiꝫ. ꝛ de ea ad auellaē quātitate ſup
ꝓmiſſurā ponāt ꝛ ubi uis fieri ueſicatō
nē ꝛ pōs ſi libz nucis teſtā ōſup ponē.
ꝛ faciaſ ueſicaſ apiri iube q̄ſ ut ō q̄ꝫ diu
potes aptas teñ. ¶ ō ſi cauſtiuz actuale
faceř libz pōe radicē man⁹ ubi naſus ſmi
nāt. ꝛ loc⁹ ad quē exten⁰. manū digituſ
medi⁹ attīgit cauterizet ꝛ quādiu fiezi
pōt. cū pilla pua ligī cōnaꝫ piri āt buſſi
cauſtizat⁹ loc⁹ apt⁹ teneaꝫ āt cū pilla ex
caré ſalſa fēa ſeu cū cīro rubeo q̄qz die
ſnouato Et qr b ē ultimū q ī talī cura
fiat frigidi catarri ī b curā dīgē ſmiāt
q̄ huic meo ꝓmtariolo ō egritudib⁹ ca
piꝯ felicit̄ finē īpoīt. Laus deo Amen.

¶ Explicit ꝓmtariol⁹ ō egritudib⁹ capiꝯ

¶ Deo gratias.

Antonii guainerii ppn cómētariollus d̄ pleuresi felicit̄ Incipit capitulū p̄mum qd sit pleures ac quottuplex tibi dilluci dās.

Capitulum primum.

Pleures Est Egritudo q̄ fm prauas tpuz dispo itōes sepi⁹ nos iuadit. ⁊ ea siue mali r̄gimīs obs uātia. siue ɔstellatōis cā siue tpūz uarietate fiat. mltos furti uo rat. Cui⁹ doctrinā cū ipsa pñti āno mltis i locis uelut pest̄ q̄dā r̄gnav̄it. Socio rū ob rogam̄ q̄z magis ordiate sciuero on⁹ scribēdi libēs assūpsi. Hec igit̄ pleures tā psas q̄z arabes sepi⁹ iuadit. Uñ arabes eā sosati ul̄ sosata uocāt. Perse āt birsen. bir. n. apd̄ eos pect⁹ ⁊ sē apostema dr̄. q̄si pectoris apostēa. Sz quad̄ cā nos eā pleuresi appellam⁹. ⁊ statim apiā. Sciēdū itaqz ut meo ꝓposito ptinz q̄tuor i pector̄ mēbra districta for̄ pānicl̄i. scz. muscl̄i. cō. ⁊ pl̄mo. Sz cō de ⁊ pl̄moē dimiss. d̄ pānicul̄ et muscul̄ i qb⁹ tale apostēa pleur̄ticū generat̄ disseramus. Pāniculi nāqz st̄ tres. s. mediastin⁹. dyafragma. et pleura. Mediastin⁹ p mediū pectōis ab āteriōi ad posteriūs trāsiēs. p mediū pl̄monē diuidit. Et iste aliis ɔpat⁹ ñ mltū neruos⁹ existit. Dyafragā uō neruos⁹ ml̄m ab āteriori ad posteriora trāsiēs. spūalia a natura lib⁹ sepat. Pleura uō iteri⁹ costas tegit iter q̄s mediāt muscl̄i qdā v̄sus cuti exteri⁹ attigētes. ⁊ i oib⁹ dc̄is mēbris apostēa fieri ɔtigit. ꝙ nos pl̄esi appellam⁹ Distiguētes tñ qr uerā quedā ⁊ ñ uerā eē dicim⁹. Et h̄ div̄sitas qñqz penes mēbra ⁊ qñqz penes hūor̄s seu uētositatē attēdit̄. Ratōe m̄broꝝ illā solā uerā dicim⁹ q̄ i alt̄o fit tm̄ h̄ est i pānicl̄o pleura Pleura. n. grece latie lat⁹ seu costa dr̄.

Ex qb⁹ p̄⁹ pz. qr̄ tale apostēa pleureis appellam⁹. Pz ꝛ⁹ ꝙ ui uocabl̄i apostēa in laterib⁹ ñ exñs v̄a pleures dici ñ dz. Et ex hiis pz ɔsimil̄z ꝙ apostēa i mediastio l̄ i dyafragmate l̄ i muscul̄. q v̄sus cutez extius tēdūt geitū. v̄a pleures dici ñ dz Cū ui uocabl̄i v̄a pleur̄s sit q̄ solū i pleura pāniculo generat̄. Uera q⁹z pleur̄s a ñ v̄a p hūoꝝ seu uētositat̄ dr̄as distinguit̄. Nā q̄ a colera fit l̄ a sāguie v̄az appellamus. Que v̄o a fl̄āte l̄ a ml̄ia l̄ uētositate ñ v̄a. Ipsa āt pleura cordi ml̄tū ꝓpiqua existit qr̄ mā apostēa i ea efficiēs ad cō ipz fuāt. ⁊ febrē ɔtinuā efficit ꝓpt̄ ꝙ apostēa illd̄ i pleura cū dilatat̄ pulō ɔprimit̄. ⁊ fit ide āhelit⁹ difficl̄tas. māq̄ idē apostēa efficiēs q̄ acuta ē ⁊ i loco sēsibili quādā causat pūctōē: ⁊ sic fit dolō lat̄is pūgitiuus. p porositatē qz illi⁹ pānicl̄i tē uirulētia q̄dā r̄sudat. aq̄ irritata natura ut eā expellat isurgit. ⁊ fit inde tussis. Amplius fit pānicl̄us ille rōe apostemat̄ durus arterias quoq̄ sub eo exñtes ɔprimit. cuius cā tā dilatōi q̄z ɔstritōi iobediētes. et sic pulsus ide fit serrinus. Ex qbus oibus pz ꝙ pleures ē ueꝝ apostēa lateris a colera l̄ a sāgie cātū. ad ꝙ febris ɔtinua dolō lateris pūgitiuus tussis. āhelitus difficl̄tas ⁊ pl̄sus serinus ɔsequūt̄. Nō v̄a aūt ē i q̄ dictaꝝ ɔditōuz aliq̄ d̄ficit. ꝓut iferius latius d̄clarabit̄. Et sic pz quid sit tā v̄a q̄z ñ v̄a pleures. ꝙ huius capl̄i itētio fuerat.

Capitulum 2m de causis pleuresis.

Et causas pleuresis inuestigemus. sciēdū extrisecas ⁊ i trinsecas eē posse quātū ad extrisecas q̄libz sex reꝝ ñ naturaliū idebite nr̄o occurēs corpori cā eius esse pōt ut aer frigidus nimis nimis quoque calidus.

Frigidus.n.mãz ɔp̃mẽdo ĩ capite seu aliis m̃bris ad ꝑtes pectõis fluer̃ ĩterdũ facit et pl'esis efficit. Calid⁹ uõ mãs eliquãs idẽ facit forte.itẽ exerciciũ ⁊ potissimũ si exercitat⁹ aeri frigido l' uẽtoso se stati opposuerit. In nimia q⁹z gete.hũores pluri ac supflui generãt̃.q plerꝫq̃ sr̃ hui⁹ egritudis cã, ⁊ ĩde ĩ sõno fit superfluo. Supflua ãt uigilia ualde hũor̃s acuit.q tũc ĩ pleura seu aliis pãnicul' ãt musculꝰ facile peñtrãt.⁊ idẽ ira facit. Et ad hũc p̃mũ modũ ꝺ aliis aĩe supfluis accidẽtib⁹ fz ipsoꝝ naturã docui. Sepe igr̃ ĩanitio hũores acuit.⁊ hic ĩde recurrer̃ facit.q hãc postea facile egritudinẽ ĩducũt. Nimia r̃pletõ ĩter ea q̃ dicta sr̃ ĩ hãc efficiẽdo egritudinẽ p̃ncipatũ tz ⁊ potissimũ si ex cibis colerã ml'tiplicãtib⁹ fiat Illis p̃terea sepi⁹ h̃ accidit q sãguĩe r̃pleti ut ipsoꝝ appetit⁹ ĩcitet̃ acuti aliqd cotidie mãducãt.ut sr̃ cepe ⁊ alia hui⁹ mõi Talia nãqz ut pz hũores accuũt qui facile postea ĩ pleura seu panicul' aliis ibi bũt̃. Fruct⁹ itẽ ⁊ alia q̃ sãguinẽ subtilẽ efficer̃ pñt huius mõbi sũt sepe cã. Et ĩt̃ uini potẽt̃ copiosa bibitio.⁊ ĩ ill' maxĩe q caput hñt debile repletũ ualde.nã uapor̃s a uĩo illo tc̃ pl'i geñrãt̃.qui caput ascẽdẽtes illꝺ replẽt atz eoꝝ caliditate hũor̃s ibidẽ exñtes eliquãt.qui ad ꝑtes pectoris ꝺfluẽtes pl'esi leuit̃ causãt. Et ĩ hiis maxĩe h̃ accidit qui pectus ãplum ⁊ ab eo ad caput uias dilataras ⁊ aptas hñt. Multitudo quoqz potus aq̃ frigide materialis ɔstrĩgẽs ut inquit Aui.pl'esi sepe causat. Et sic sũmati hẽtis q̃ hui⁹ morbi extrĩsece sr̃ cãe. Cause uõ ĩ trĩsece sũt.sãguis.flã.colera.⁊ mlia. Isti.n. hũores a ueĩs magĩs egressi ad ꝑuas deueniunt.et ab hiis ad mĩores.et de hinc ad minimas ⁊ tãdẽ ad dictoꝝ mẽbroꝝ põgiositates .Et ibidẽ talit̃ coaduãti ap̃a pleureticũ causãt ꝙ frequẽti⁹ tam̃ fit a sãguine colere ꝑmixto. ãt ꝑ admixtõnẽ flãt̃ sb̃tiliati fit itidẽ a sola colera.ĩterdũ ⁊ a flãte licet rari⁹.a ml'ia v̊o rarissime. Ipsa nãqz grossa ⁊ sicca existẽs ẽ difficult̃ ĩ hiis mẽbris penetrãs. Et sic hẽtis ĩ sũma q sũt huiusmõi morbi tã intrinsece quam extrinsece cause.

Capl'z 3ᵐ ꝺ sigis ꝺmõstatis v̊e pl'es

De sigis nũc agẽdũ. Et p̃mo ꝺ v̊e pl'esis sigis demũstratiuis q̃ a sãguĩe l' a colera sẽp ĩ solo pãnicl'o pleura geñrat̃. Et hui⁹ sigia ut uet̃es oẽs affirmãt sũt ĩsepabilia sigã ut ẽ pl's⁹.frin⁹ febris ɔtinua ãhelit⁹ difficl'tas.tussis ⁊ dolõ lat̃is pũgitiu⁹.sic ꝙ patiẽs de latere.ĩ lat⁹ se mov̊e nõ audeat. Et de hiis ĩ p̃mo capl'o dũ pl'es diffitionẽ uenabar sat̃ dictũ ẽ. Sz ut cogõscas qñ fit a sãguine sputũ rubeũ l' subrubeũ appebit.ĩ lat̃e grauedo q̃dã sẽtitur.ĩ or̃ dulcedo tẽse·uene ꝑꝑ r̃pletõnẽ manẽt facies rubz ml'tũ.⁊ pl's⁹ ɔ sua frinitate erit ũdos⁹. Uria grossa atq̃ subrubea a medio s̃ v̊susq̃ supficiẽ cũ liuiditate q̃dã appar̃bit ꝙ ĩ oĩ pl'esi tã v̊a quã ñ v̊a ɔtigit ut pl'm.ꝙ si etas ɔplexio p̃cedẽs r̃gim̃ ⁊ alia attestẽt̃ sãguinẽ eã certi⁹ fore sãguineã nequaquã dubites Sz qꝛ stati dixerã pleur̃ticoꝝ uriãs a medio s̃ ut pl'z liuer̃. Sciẽdũ ꝙ uria ꝑꝑ hũores div̊soꝝ coloꝝ ĩt̃dũ liuz nã tales cũ uria mixti liuidã eã efficiũt.ĩterdum quoq̃ uicio epat̃ fit humores detinere non potentis qui tunc cum aquositate mixti liuidam eam efficiunt. Fit etiam interdum ex frigiditate calorem naturalem mortificante.et quandoque ab adurente calore extraneo naturalem calorem exterminante ⁊ resoluen

te. ⁊ sic ꝑ accidēs īducit̄ frigiditas cui⁹ cā tc̄ liuer̄ urinā ɔtigit. Fit itē uria liuēs ꝑꝑ calorē ꝑtes aereas adurētē q̄ tc̄ ꝑtes magis r̄solui ꝑatas ɔsumit. cūq̄ ipso ulteri⁹ agēte maiō ut ꝑ terrestreitas ɔtinue crescat miscēt̄ ꝑtes aliq̄ t̄ree cū hūiditatib⁹ urīalib⁹ tūc urinā liuidā r̄ddūt Liuet itē urīa caloris cā cū calō ex̄neus plus ꝺ sbtilib⁹ hūiditatib⁹ dissoluat q̄ꝫ ɔsumat. quaꝝ ꝑs tūc mixta ɔ uriā liuidā eā reddit ⁊ aliqñ oleagineā sicut ī ethicis ⁊ sinocha putreda ē uidēdū ut ī nr̄o ꝺ febrib⁹ lati⁹ declarabo. In cāu i⁹ dico ꝙ mā q̄ ē iuenis apta ad locū apostemosū fluer̄ ut ē colera l̄ sāguis coleric⁹ seu alt̄ mixt⁹ ⁊c̄. ñ tota ad posteāt̄ locū fluit ymō ꝑs ei⁹ ī partibus propinquis apostemati retinetur que calore febrili in eam agentis aduritur. et secundum sui partem subtiliorem ad epar mittit̄. q̄ cū uriāli aquositate trāsiēs eā liuidā efficit ñ tñ per totū sꝫ ī partib⁹ superiorib⁹ tīgit̄ cū satis leues sūt hūor̄s q̄ circa spitualia cūtinent̄. ¶ Liuor tñ iste fit maior l̄ minō secūdū maiorē l̄ minorē febris ītentionē ac secūdū materiā magis ul̄ min⁹ resolutōni paratā. ⁊ sic uere pl̄esis a sāguine ꝓuenient̄ sigā patēt. Sꝫ ubi colera pleuresī ipsā effecerit dolor erit acut⁹ magis color citrin⁹ urina tñ sua liuida atq̄ subtil̄ cū serrinitate puls⁹ erit uelox ⁊ frequēs de tercio ī terciū forci⁹ affliget̄. ꝙ si ꝑcedēs r̄gim̄ ɔplexio etas ⁊c̄. coler̄ ɔsētiāt eā ī cā for̄ scito. Ista itaq̄ q̄ ꝑdicta st̄ uerā pl̄esī tibi maīfeste ꝺclarāt ꝑ q̄ pñs capl̄ꝫ finē r̄cipit.

¶ Capitulū. iiii. ꝺ sigis ple. ñ uere demonstrantis.

Pleuresis tam diuersitate humorum scilicet flātis et melancolie quam mēbroꝝ et ut supra dixerā dicit̄ ñ uera. Cui⁹ sigā presēs capitulū docet. Nā si fiat a flāte dolor erit ñ multū pungitiu⁹. sputum ad albedinē quādā tēdit. Urina pallida l̄ remissa cū spissitudine quadā apparebit. puls⁹ cuꝫ serrinitate pu⁹ atq̄ mollis erit. Et ubi regim̄ atq̄ alia flāti cōueīūt ab eo fiet Causa cui⁹ ñ uera pl̄esis appellat̄ ⁊ si ī pleure pāniculo adhuc fieret. ¶ Si aūt ml̄ia eā effecerit esto id raro fiat sputū erit liuidū. dolō uō ñ ml̄tū acut⁹ uria ad albedinē tēdēs subtil̄ erit ualꝺ: ⁊ pl̄sus magis cū frītate dur⁹ ml̄tū. ꝙ si ꝑcedēs regim̄ ml̄ie fuerit generatiuū etas uō ⁊ alia attestēt̄ eidē illa ī cā erit. et qr h̄ est ab hūore ml̄ico generata ñ uerā q⁹ꝫ pl̄esim dicimus. ¶ Fit autem ut predixeram in membris aliis a pleura non uera pleuresis ut in mediastino dyafragmate. ⁊ ī muscul̄ īter costas q̄ mediāt. ¶ Si igit̄ ī mediastiō fiat ī nullo lateꝝ sꝫ ī medio pectoris sētit̄ dolor ñ tñ pūgitiuus āt pauca aut nulla aderit puls⁹ serrenitas cū paꝝ ille pānicul⁹ sit neruos⁹ ¶ Et ꝑ h̄ signa a uera pleuresi hāc facile discerēs Qꝺ si ī uelaīne distīguēte nat̄ a alia a spitualib⁹ fuerit qꝛ ī dyafragāte aderit mētis alieātio qꝛ ipsū dyafragā cū cerebro magnā habꝫ colligāciā mediāte neruo quodā grosso q̄ ab eo ad pect⁹ ueniēs ꝑ multiplices uillos diuidit̄ ⁊ ī pānicul̄ postea pectoris ɔt̄rit̄. Uñ ex prīcipalib⁹ ipsi⁹ dyafragāt̄ iuuam̄t̄ unū ē ut uapor̄s putridos a nat̄ alib⁹ ad cer̄brū ascēdere ꝓhibeat. Hii eni cū ascendunt fit mentis alienatio. ¶ Ideo alio nomine methafrenum noncupat̄ quasi fr̄nū mēt̄. Et iō ɔ apostēa ī eo fuerit putridi fūi ꝑ neruū illū ad cer̄bꝝ uēiētes m̄t̄ faciūt alienatōez. Et tal̄ alienatō it̄ v̄aꝫ pl̄esim ⁊ nō uerā poīt dr̄am. ¶ In hac

tu ñ uera pl'esi nl'la āt pauca tussis adest
paucl'a ēt frinitas puls'. Itē ⁊ paucl'a
ēt āhelit' difficl'tas. Alia fit i muscul' co
staꝝ ñ v̄a pl'ef. Nā iter quaslibꝫ duas
costas duo st̄ muscl'i quoꝝ alter uillos
hꝫ lōgitudinales. alter uō trāsuersales
q ob h̄ sūt creati ut ob h̄ dilatōi ⁊ ꝯstri
ctōi pectoris iuuamētū p̄stāt. Cū igit̄
pl'ef fit i hiis dolō tactu ꝑcipit̄. Et ap̄a
iterdū vers' cutē ꝓpellit̄ ut ēt uisu cōp̄
hēdat̄. ꝙ si fuerit i lacerto dilatāte i ae
ris atractōe sētit̄ dolor ⁊ si i ꝯstrigēte
i aeris emissiōe. In tali āt ap̄ate puls' ñ
adest frinitas. ñ tussis. ñ dolor lateris
pūgitiu'. ñ āhelit' difficl'tas. nec ita ut i
uera pl'esi febris itēsa. In h̄ tñ ap̄ate est
pulsatō grādis ꝙ ñ ꝯtigit i aliis et h̄ ut
Raf iquit ueit qr ibi st̄ plurie pulsatiles
uene ⁊ i aliis dictis locis pauce ueñ. In
terdū q°ꝫ i pl'a ⁊ aliis i pānicul' seu mus
cul' pectoris grossa uetōsitas deābula
tina dolorē efficiēs icludit̄ ad quē uelut
i aliis ñ ꝯsequit̄ febris stat tñ ut i eo fri
n' pulsus existat. Et ista q°ꝫ ñ uera pl'e
sis appellat̄ q̄ cū resoluētib' uētositatē
ut eēt cū saccell' uētos l' aliq° h'mōi faci
le remouet̄. Si igit̄ q̄ dicta sūt nōueris
ñ ueras pl'eses a ueris clar̄ discernes.
Et i h̄ capl'ꝫ pñs finē recipit.

¶ Capl'ꝫ. 5m. q̄l'r pl'ef ab apātibꝫ ep̄is
⁊ pulmoīs tā v̄a q̄ꝫ ñ v̄a discernatur.

Inter epatis apostema
ta pulmones quoque ⁊
pleuresim magna adest
cōueniēcia. qr in tussi fe
bre anhelitus difficl'tate
dolor̄ et cetera. quare ut unñ ab alio co
gnoscere scias notabis qꝫ sequuntur.
¶ Nam in pleuresi est pulsus serrinus
dolor lateris pungitiuus. nulla āt pau
ca cū grauedīe maxille rubēt cū tussi mā
exspuit̄ nl'la āt pauca adē ligue nigrdo
nullaqꝫ ariditas. uria subtil' existēs sat̄
ē ignea. ¶ In aposteāte aūt epat̄ ab hiis
q̄ stati dicta sūt oīno differūt. ¶ Qui i eo
puls' ē undos'. ⁊ nulla āt pauca pūctōe
ē lat'is dolor aggrauatiu'. Cū quo i co
stis r̄tro dolor sētit̄. Qꝛ ut iquit Raf.
ꝑꝑ aposteā epat̄ corde cū qb' retro alli
gat̄ extēdūt̄ ⁊ i pāniculo q est retro co
stas q tūc extēdit̄ fit dolor i eo. Itē ma
xille citrināt̄ l' saltē multū discolorant̄
Et quāuis ibidē sit tussis cū ea tñ nihil
exspuit̄ Nigrescit lingua cū ariditate tac
t'. Si apā i gibbo fuerit i fōmā nouacle
seu nouelune cū corib' iferi' depssis māi
feste sētit̄. Sꝫ i ꝯcauo ñ sic i eo tñ maiō
adest dificl'tas āhelit'. egestio sil' lotur̄
caris ꝓpter debilitatē imutatiue epatis
sepius apparet. Uria uō rubea ac gros
sa mlꝫ sic ut it̄dū saguiōlēta fiat. E par.
ꝑꝑ d̄bilitatē seu ꝑꝑ apā chilū sāguifica
car̄ d̄bite ñ pōt. Qr̄ magis extenuat̄ pa
tiēs q̄ꝫ i pl'esi. Ex qb' oīb' it̄ pl'esi ⁊ epat̄
apā differētiā clar̄ cogōscis hꝫ quoq̄ ut
stati dictū ē ꝑipleumonia cū pl'esi ꝯueī
entiā quādā. puta i tussi febr̄ et difficl'ta
te āhelit'. Sꝫ ut unū ab alio cogōscas i
ꝑeipleuōnia mayō ad ē āhelit' difficl'tas
i medio pectōis ulla sie pūctōe dolor sē
tit̄ aggrauatiu' patiēs inter spatulas
propt̄ eā quā cuꝫ eis hꝫ pulmo colligan
tiā dolet multū de latere seu facile se uo
luit pulsū undosū habet ⁊ ñ serrinū hoꝝ
autem omniū in pleuretico nullum iue
nitur q minoreꝫ habꝫ ahelit' difficl'tatē
i medio pectōis ñ dolꝫ sꝫ i lat'e dolō ñ im̄
ē agrauatiuus sꝫ est pūgitiuus. de late
re i lat' se difficult̄ mouet ⁊ pulsū habꝫ
serrinū ⁊. nō undosū. Ex quibus omni
bus inter apāta epatis ac pleuresim ⁊ in
ter peripleumoniam quoque patet diffe

rētia q̄ huic .c⁹. tal̄r finē īponit.

Capl̄z. vi. d̄ ꝓnosticatōe pl̄es ad al̄s egritudines.

Ut qs d̄ hac dicēda pl̄esi ꝓnosticari q̄at Sciēdū ꝙ ipsa int̄dū ꝑmutat̄. īterdū suppurat̄ et īterdū resoluit̄. Prīo d̄ ꝑmutatōne dictio fiet. Successiue d̄ suppuratōne Et ī tercio d̄ resolutōe. Permutat̄ ita q̄ pl̄es ī ꝑipleumoniā. qr mā aliqñ ꝑ uiā resudatōis a pl̄a palatīe ad pulmonem mittit̄, ⁊ ibi collectōez faciēs ꝑipleumoniā efficit. ⁊ sic mā paulatī a pl̄a ad pulmonē trāsmittit̄, ⁊ ita lateris dolor paulatīe remittit̄, sz tūc maior fit ābelit⁹ difficl̄tas. Interea uō mā maturatōez ñ expectās īpus seu uirulētiā ꝯmutat̄ ⁊ nl̄la eruptōe facta ad pl̄monē ꝯtinue r̄sudādo trāsit, ⁊ ip̄z ulcerās bonū pl̄eticū ad ptisī ducit ml̄tociēs. Int̄ si apostēa añ maturatōez rūpit̄ ei⁹ mā fm ei⁹ maiorē habūdātiā mēbra diuersa petit Si igr̄ v̄sus cerebrū repat sua uenenositate āt caliditate seu acuitate naturā stimulat Que si ei doīnari pōt p⁹ aurē collectionē faciēs causat apostēa. Interdū q⁹qz ꝑ fluxū sāguinis nariū eā expellit ꝙ enī istoꝝ fiat si febrē lētā sētiat ⁊ alioꝝ accidētiū r̄missio īde sequat̄. salu⁹ fit īfirm⁹ ut ī utroqz casu ipse nōnūq̄z uidi. At si tunc natura illi expellēde materiei dominari nequit̄ ad cerebrū transit ⁊ frenesī alienatōe ⁊ suis aliis accidētib⁹ causat Et quādoqz frenesī nō efficiēs neruis īhibit̄ ⁊ spasmū īducit. Qd̄ autē istorū fiat bon⁹ patiēs ī secunda aut tertia die ut inqt. Aui. morit̄. Unde. Raf. de quodā suo pl̄etico spasmato īqt qd̄. ei⁹ passio iā ad maturatōez d̄ueñrat Et cū b̄ facile sanīē exspuebat sic ut futuram salutē spabat. Sz ꝑ neruū illū grossū sanies ad cerebrū trāsiēs spasmū effecit ⁊ tūc bon⁹ patiēs illico mortu⁹ ē. Quid igitur erit si ñ maturi apāt̄ ꝑꝑ rupturā id fiat Ampli⁹ apāno matuꝝ acuitate mēi l̄ ei⁹ multitudīe rūpit̄ līterdū. Et ad cor mā ueniēs. tr̄morē causa atqz sīcopi. Et patiēs ī diē naturalē aliū ad mūdū trāsit. Ut d̄ illa nobili Ratherina d̄ Uilla ac de nobili Dorothea excoītib⁹ de mede cogāta mea ipē uidi. Ambo statī ꝑsētito dolor̄ pluries sīcoparūt Tm̄ eis sinistri lat̄is dolor stimulabat. Et īfra horas q̄tuor maxīa ābelit⁹ difficultate ipsaꝝ aīmas āgelis ꝯmēdav̄ūt. Int̄dū tñ ⁊ si raro cor adeo forte replet̄ repit̄ ut sua ad emūctoria qꝛ ad subassellas materiā illā ꝓpellat. Et ibidem causās apā ubi si aleuiatō ꝯseq̄t̄ a mōte securāt īfirmū. Aliqñ quoqz apāte rupto ī pectoris ꝯcauo recipit̄. Que si ī decimo q̄rto expurgata ñ fuerit patiens fit empicus. Et vpo. ⁊ Auic. īgunt ⁊ si d̄ hic ad q̄dragesimū usqz diē ñ fuerit d̄bite mūdificat⁹ ī ptisim trāsit. Ampli⁹ mat̄ia siue digesta siue ñ in cōcauo pectoris recepta ꝑ uenaz magnā aliquando trāsit ad epar que si ad concauū ꝑ secessum si ad conuexum ꝑ urinā expellit̄ Et si ābe iste expulsōes sūt laudabiles ut Auic. ⁊ Raf īquiūt se uidisse Mesue v̄o atqz plur̄s uet̄es ingunt ad pl̄esis uētris flux⁹ īmoderātiā. sequi. Qui si cū uirtut̄ tollerātia fiat īprīcipio ⁊ cū remissione accedentiū euadūt infirmi. E contra uero in quarto uel ante pereunt. Sz in fine ut īquit Auic. ut pl̄m moriūt̄ Qꝛ epar iā d̄bilitatū eē sigīficat. Et b̄ ut īquit Raf. natural̄ uirtut̄ mortificationē denūciat. Sz interdū natura est adeo potēs ut epar sibi missam materiā ad sua emunctoria mādat, qꝛ ad īguina Et ibi collectionē fatiēs a morte

ſecurat ifirmū. Mā ɔclinatio mēi ad ā
bo cura ē iquit. Auic. uehemēs ſignifica
tio ad icolumitatē. Amplꝰ natura po
tēs māz iterduz ad cutī ꝓpellit q̄ ibidē
collectōez faciēs a ꝓditōe libʒat ifirmū.
Diis igit̄ ꝓnotaꝫ quid ɔ ꝑmutatōe ma
ligne ꝓſeꝝ ad aľ egritudies ꝓnoſticādū
ſit patet.

Capl̄z. 7m. ɔ ꝓnoſticatōe ꝓſeꝝ ex ſa
nie ľ puro ſputo ꝛ illius ꝛ q̄ ex ipſius re
ſolʒe ſūmi pōt.

Nunc āt ɔ ſuppuratōe q̄ ē pſe
ſis i pus āt iſanie ɔuerſo diſ
cernēdū ē. Trib⁹ igit̄ ſignis ut
iquit. Raſ. ad ſanitē ꝓſeꝝ deueiſſe cogō
ſcas ꝑ rigorē. ſ. ꝑ maiorē lateris pōde
roſitatē ꝛ maiorē febriſ itēſionē. Cū igi
t̄ ſaniatū rūpit̄ apoſtēa ñ ſolū rigor et
febris ac laſſis pōderoſitas creſcut. Sz
ēt reliqua accidētia ut difficʒtas ābeliꝰ
iſtātia uigiliaꝫ. Mō ſi tūc debiľ fuerit
moriť patiēs Si fortꝫ ē ꝛ ſigā bōa ꝓceſ
ſerūt timēdū ñ erit. Mr ſi patiēs tu⁹ de
bite fuerit rect⁹ accidētia ꝛmittēt. Ūñ
Auic. Et q̄nq̄z iquit ſigā apparēt timo
roſa ꝛ tu ia teſtificat⁹ es ſignificatōem
laudabilē i ſputo ꝛ aluſ ꝛc̄. tē ñ timeas
qm̄ taliū ēuēt⁹ ē cā collectōis ꝛ ñ ꝓptez
cāz aliā. Dui⁹ aūt bōe ľ male ſaniatōis
ľ ſuppuratōiſ ꝑſputū iudiciū ſumit̄. Liz
ca q̄ ut Auic. ꝛ Raſ. noluerūt q̄tuoz
generaľz attēdūt̄. ſ. tps. quātitas. exſpu
endi modus et qualitas. Tēpus āt pe
nes ꝓpinquitatem iceptionis egritu
dinis aut longiquitatem atteuditur ut
ſtatim a principio uel multum in tem
poř ab eo diſtāti exſpuēr patiēs icipiat
ī ſalubriſ nāqz ceteri partiū quāto citiuſ
ifirmus icipit exſpuēr tāto citius bonū
finē cōſeqūt. Et. quāto tardius tardius
cōſeqūt ſanitas. Cōſiderat̄ quanti
tas qr ſi multum aut ꝓpaucum expuat̄

circa ſputum 4or noz.da

Et ɔ quouis morbi tpe. Mod⁹ antē
exſpuēdi q⁹ ſicut illō facile āt difficulť
fiat. Ūñ Raſ. Si maľ ātō ſputi ei⁹ faci
le cū emiſſōe ī hac egritudie dnāt oiꝰ
ill̄ maľ accidētiꝰ ꝑualz. Cū q⁹ ſi delibe
ratō b⁹ fiat ifirm⁹ oīno cōualeſcet. Et
iō ſubdit. ꝛ ſi debilitas ꝟtuť ɔ difficulta
te ſpuēdi ꝛ maxīe cū ꝑuatōe maturatō
niſ ſputi ad ſignificādū ꝑcʒ ſufficit. Liz
ca ꝟo q̄litatem q̄tuor attēdunť ſcz ſputi
groſſities āt tenuitas figura odor ꝛ co
lor. Circa ꝓmū ſputi ꝓſiderať uiſcoſi
tas. āt fluxibilitas ꝛ ɔ ipſo i aq̄ ꝓiecto
facile ꝓprebēdit̄. Circa ƒz ꝓſiderať ro
tūditas ſiue quis alia figura. Ūñ ſputū
uiſcoſū rotūdū ꝛ diuturnum ut Raſ.
igt i ptiſi āt etbicā paciēte uēturū denū
tiat q⁹ i pecotre eē calorē ualde ītēſum
ſignificat iō Auic. Et ex maľ ſputū ualde
ē albū uiſcoſū rotūdū q⁹ ſignificat groſſi
ciē maťiei ꝛ dōiniū caliditaťz. Et ɔ lōgi
tudie ſignificat q̄ egez ꝓtrať ad ptiſi. Liz
ca odorē ſi fetēs āt ɔdolēs fuerit ꝑ ei⁹
ꝓiectionē ſr̄ igitos carboēs cogōſcit̄.
Circa colorē āt albū ľ rubeū ſubrubeuz
citrinū uiriď liuidū ľ nigrū fuerit. Et ſi
dictos colōs niger ceteris ē deťior ac ci
trin⁹ ꝓſeꝝas. Ūñ Raſ. ꝯ. ad almāſorē
Si i ꝓncipio iquit paſſiōiſ q̄ exſcr̄at̄ ni
gerrimū āt citrinū ualde apparť ꝛ ſic ꝑ
māſerit ꝛ febriſ nō quieꝝit uſq̄ ad diē ſep
timū tūoroſū ē. ꝛ ſi ꝓ ɔ toto aeris attrac
tō ñ alľuiet̄ ꝛ i pectoř oregion. Aut in
maxill̄ rubedo ꝛ i ocul̄ mōti ē ꝓpiqu⁹.
Uez. ſputū cuiuſuis colōiſ fuerit dōmō
doloris ſeq̄nť mitigatō ē Ut Raſ. igt
laudabile ꝟtute ſupple ꝓſtāte. Mr ifra
ait ſi patiēs exſpuēr ñ ualz quānis ſpu
tū adhuc matuꝝ ꝛ laudabile forz eger
ſuffocaťr pibit. Amplius ſputū diuer
ſorum colorum in ſubſtantia diuerſum
ſi in principio cum augmentatione

circa quartū 4or noz.da

ſputū diuersi nū colos

doloris apparat i ꝛtio egrũ ut plurimũ mãdat ad prẽz. Et si ꝯ alleuiatõe illos tres pt ibit de eo itez spes saluꝫ erit. Et itez oĩs pleuresis ut ĩquti Auic. cuius dolor ñ quiescit ꝑ sputũ neqz ꝑ minutiõem neqz per alia tũc spera ꝑ ea saniositatẽ ãt mortẽ ãte ipsã ſm reliq̃s significatões ꝛc. Et maxie uirt⁹ debil fuerit. Si igit ab ĩchoatõe egritudinis sputũ fuerit mltũ grossũ planũ ñ uiscosũ albũ. rubeũ sub rubeũ l citrinũ bono cũ odore ãt cũ spuitõe facili uirtute cõstãte salutẽ oĩno ꝓtẽdit. Cõtrariũ ueõ mortẽ ut pz. Sputũ uero paucũ uiscosũ uiride plũbeũ l nigruz cũ fetore ꝙ ꝑ dies plures lõge a pricipio ĩcipiat apparere cũ q illd quoq̃ modicũ difficult ex spuit morituz egz denũtiat Que autẽ l hiis mediũ teneat medio mõ ĩ ꝓnosticãdo te hẽbis. Uñ cõstãte uirtute aliis signis bonis preualẽtibus bouũ iudica Cõtrariũ uero malũ. Sz ãteq̃z d. sputo ſmo finiat scias ꝙ sputũ albũ int alia cetis parib⁹ laudabili⁹ reputat. Si autẽ tale uiscosũ ꝛ rotũdũ erit ut. Raſ. ĩquit ñ bonũ. Qr tale aflãte adusto geñrat. Et subdit ꝙ sputũ puris ꝛ soli⁹ putredinis meli⁹ ẽ q̃z sputũ mixtũ. Ut igit saniosũ asputo flegmatico discernere scias. Saniosũ ĩ igne fetet ꝛ ĩ aqua descẽdit flegmaticũ uero nullũ istoz facit. Et hoc bene mẽti ꝯmitte Qr ut ĩ qt Rtſ. Si sauies alba ꝛ rotũda spuat salubris ẽ passio. liuida aũt ꝛ fetẽs ẽ mõtal. Ampli⁹ accidẽtia apparẽt plerũq̃ tiõrosa dũ materiez fit collectio d qb⁹ ubi sigã bõa p̃cesserũt tim̃dũ ñ erit. Cũ ex sola mẽi collctõe ut Auic ĩqt h ꝓueĩ ãt Nã ĩ breui febr ꝛ alia accidẽtia r̃mittẽt. Ex his pz qd circa pleures suppurationem sit ꝓnosticãdũ. Qd huic capitulo. finem imponere deberet. Sz circa resolutiõez tã pauca dicẽda sꝫ ut ea libeat ĩfiẽ pr̃sẽꝫ capli poner. Resoluit itaqz plesis cũ mã eã faciẽs pauca fuerit ac resolutõi seu euaporatõi obediẽs Qr si a pricipio flia ꝛ alia oppõtũa medicamiã applicata fuerit h mala bestia ñ suppurat sz ĩ fumũ trãsiẽs euanescit ꝛ liberat ĩfirm⁹ d quo facil ẽ ꝓnosticatõ qr tũc ĩ isto casu accidẽtia ꝯtinue qetãt Et citi⁹ patiẽs d bono trãsit ĩ meli⁹ sic ut se pleticũ fuisse ñ putet. Si igit q̃ pñs capl tz diligẽter nõueris tã circa suppuratõez q̃z. r̃sulutõez ꝓnosticari facile scies d q⁹ sit laus deo.

Capl. viii. d ꝓnosticaꝫ q̃ tã rõe diez creticoz q̃z tp̃z ulĩuz q̃z urie q̃z alioz q⁹z ꝑticuloz hẽri põt.

Quob⁹ ĩ p̃cepẽtib⁹ capl̃is qd ĩ ꝑmutatõe suppuratõe atque r̃solutõe ꝓnosticãdũ sit hũisti Sz ad ꝯpletã d plesi ꝓnosticatõis doctrinã superest aliq̃ alia dscriber hiis q̃ ĩ ꝓnosticatõe dicta sũt ꝯmuniora ꝙ ĩ p̃seti. c⁹. fiet bono iuuãte Jhesu. Hec ita q̃ egritudo ꝑ dies cr̃ticos r̃minat ut plurimũ. Si igit honorẽ hr̃e cupis eos diligẽter ꝯputabis. Nã morituri ĩ eis frequẽti⁹ moriũt. Et iõ si patiẽs ĩ quarta maxĩa cũ abelit⁹ dificultate nihil ãt paz spuit. Et si febris ĩtẽsa. dolor cũ accidẽtib⁹ seuis acuꝫ siue boã siue mala fuerit uria ĩ septĩa tu ei⁹ mortẽ expecta At si patiẽs ĩ quarta mediocrit se hẽat quanuis sigã bõa nondum apparuerunt. Et ĩ septĩa leuiter trãseat expecta undecimam in qua scz si signa tam respectu urine quã respectu sputi quam etiam remissione accidentium bona fuerint quartadecima indubie meliora monstrabit et decimaseptima optima uigesima salutem omnino. Si autem in quarta signa omnia appareant bona

De pleuritide

Septima ifirmū absoluet. Sz si si ūdecimā usqz exclusiue sigā dubia apparuerit et i nona mala bonus pleureticus i deciaquarta moriet. Et idē dico d deciāseptia respectu uigesime. Huius egritudinis uiuersalia tēpora sūt duplicia. Quedā penes accidētia Et quedā penes digestionē materiei attēdunt. Nam cuz isalubri apostema suppurationē deuenerit erit tūc pricipiū digestionis materiei. Status autē quo ad accidētia cū tūc ultimētur et status digestionis mat̄iei erit accidētiū decliātio. Quāto igit̄ plus mat̄ia ad digestionē tēdit tāto magis cet̄is paribꝰ accidētia remittūt̄ sic ut iustatu digestioīs accidētia i maifesta sit decliātiōe. Itē quāto i salubri patiēs tardiꝰ icipit expuer̄ tāto egritudo etit lōgior. ⁊ quāto citiꝰ tāto breuior Uerū si i pleur̄si fit r̄cidiua ifirmi nūquā euadūt. Ut Aui. iquit. Ampliꝰ pleures̄ sinistri lat̄is cū aliis pacibꝰ citiꝰ q̄z dextri lat̄is t̄minat̄. uez pp eiꝰ ppiquitatē ad cor mltū ē piculosior. Rursꝰ q̄ i musculꝰ uersꝰ cuti exteriꝰ fuerit cet̄is paribꝰ minꝰ erit piculosa. Et iterū colerica magis piculosa q̄z saguinea ut uet̄es oēs ayūt. Senes p̄terea ppt̄ uirtutꝫ d bilitatē facti pleur̄tici iuueibꝰ faciliꝰ moriūt̄. Nā si mat̄ia p sputū mūdificari debeat uirtutē eē fortē necesse ē. Iuuenes uero qz acutioris sūt sēsꝰ ut Ras. iquit acutiꝰ sētiūt ⁊ i eis ob hoc molesta magis fiūt accidētia. ⁊ sic huiꝰ cā seibꝰ faciliꝰ moriūt̄. Unde Aui. decrepiti quidē moriūtur ex ēpimate plusquā iuuenes propt̄ debilitatē parciū cordiuz ipsorum ⁊ iuuenes moriuntur in doloribus plusquam decrepiti ppter uehemētiā sensuū ipsoꝝ. Nūc autē sup ē de urina taliū aliquid dicere pro quo sciēdū ē q nūquā i eius boītate ꝯfidēdū est. Esto eni q tā epatꝫ q̄z uenaꝝ dispositō bōa sit q̄z nobis laudabil̄ uria dmōstrat. Pōt tn̄ aliis ex pluribꝰ ifirmus piclitari q ego uidi i quodā scutifero illustrisimi ducis sbaudie pleur̄ticꝰ is erat ⁊ i septīa uocatꝰ ad ōne iudiciū. Uria laudabil̄ erat. p q̄z iudei qdā q cur̄ illi sr̄ erāt libatuꝝ affirmabāt. cūqz ad patiētē accesseri. n. eū ꝯ magā ābelitꝰ difficl̄te repi itēse qꝰqz febriētē paꝝ expuētē ⁊ magā cū ābelitꝰ difficl̄tate ⁊ id paululū ad liuiditatē quādā tēdebat. Uñ i hiis potiꝰ q̄z i bōnitate urine ꝯfisꝰ eū morituꝝ iudicaui i ūdecia cū iudi eū uisitassēt qescer̄ ⁊ dōmir̄ illū dicebāt. Ego āt ips̄ ad huc exñtibꝰ ꝯ sua bōa uriā eū ad aliū mūdū iuisse ꝯperui i sola igit̄ uria bōa nunquā ꝯfidas. Nā ut i d urinis iquit Isaac i egritudinibꝰ q̄ sr̄ ex̄ uenas ut pleures̄ pipleumoīa ⁊c̄ nihil ūq̄z certe nobis cōportat uria ipsa gꝰ i pleuresi bona exñte urina ñ ꝯfidas sz mala pessiaz significat. Ut Aui. ceteriqz uoluer̄t doctores Nā nat̄ ali ṽtute deficiēte quomō mā digeret̄ ⁊ q̄lz dextra appellet̄ ⁊c̄. Et sic nihil i casu nr̄o foro deteriꝰ. Patz itaq̄ ex dictis q i pleuresi tā rōe pmutatōis suppuratōis. r̄solutōis. q̄z dieꝝ creticorū q̄z urie. pnosticādū sit. Capl̄z. ꝯm d euaporatoriis q̄ tā cum spōgia q̄z qꝰz ꝯ filiro q̄z uesica seu sacell̄ q̄z ꝯ uase enesterr̄o seu lapido i pl̄es̄ cūa fienᵃ sr̄.

Ut ad curā pl̄es̄ cāoīco ordīe qꝰdā accedas In p̄is q āt q̄lis erit tibi sit ꝯsiderādū q p āte scripta sigā facile sciri pot̄it. Cū igitur ad tuū patiētē ueneris. Si stipticū uentrē hēat clistere lenitiuū illico fac. d hic i pricipio principiāte secundū doctrinā nostri sanctissimi. Iohannis Mesue in suo d appropriatis per quod intēdit

tps i quo fluit mā ⁊ pauca adhuc existit
Ex lētib⁹ ex corticat̄ i aceto decoctis ē
plastrū sr̄ locū pleureticū facies āt ex fa
rina fabaꝝ i aceto decocta ¶ Vl' ex sa
uie cū aceto l' spōgia i aceto decoctiōis
ros l' balaustiaꝝ ifusa fiat ēplastratō seu
euaporatō l' ex rosato oleo ip̄aꝫ iūge ut
aliqñ ipse feci i iuuene colerico scꝫ robu
sto ⁊ i tpe calido potissimū. Qd̄ uis. n. p̄
scriptoꝝ i illo p̄ncipiāte p̄° factū m̄bruꝫ
ɔfortabit ne sic ipetuosē māꝫ illā suscipi
at. Cū q⁹ ēt q̄litatē malā r̄mittit Et ho
rū cā ñ tm̄ dolor augmētabit'. Ceteꝝ cū
i tali p̄n⁹ p̄ncipiāte rarissie ad curā uoce
mur uētris lenitōe p̄missa a uaporatōib⁹
saccellatōib⁹ ⁊ successiue a fl'ia curā po
ti⁹ ichoamus. Qr̄ ubi iā mā m̄lta fluxe
rit. Si repcussiuis ɔscript̄ usi fuerim⁹
ip̄aꝫ forsā icuiabim⁹ Crescet dolor āhe
lit⁹ difficultas ⁊ accidētia reliq̄. Quorū
cā patiēs ad patrē facile trāsir̄t. Ne igr̄
i tali applicatōe essem⁹ nimiū p̄sūptuosi
ipse Mes. suā p̄mā itētōeꝫ corrigēs tl'r
iquit Suspecta sr̄ nisi i p̄° fiāt p̄ncipiā
te i quo nō dū tota mā repsit Et ubi ite
rū modica fuerit ut p̄ h̄ uelit ꝙ ipsa to
ta fluxa l' exñte m̄lta pp̄ picula q̄ stati di
cta sr̄ talia obmittere bonū ē. Et iō sbiū
gēs ait ꝙ h̄ quidē ē cū cautela fiēdū ut
admistret' regimē diuersū i eodē tp̄e. i.
i illo pricipiāte pricipio ⁊ ñ i alio tpe p⁹
supple ppt̄ assignatas cās. Ex quib⁹ pꝫ
ꝙ ille bonus pat̄ bernardus de gordoio
euꝫ nimis acrit' mordet ac uane rep̄hē
dit dicta illa interpretādo cū iquit. Qd̄
illa repcussiua ɔpeterēt si quis pñs adess
ꝫ ut ei deus talē gr̄aꝫ ɔtulissꝫ ꝙ ichoās
pricipiū cognosceret ⁊ i manu medicāi
na illa repcussiua l' i bursa portar̄t. Et
subiungit ꝙ postquam ista cōcurrer̄ nō
uidentur ¶ Ideo sūme minor quomodo
bonus Mesue solus dormitauit. Cer
te bon⁹ Gordoni⁹ male Mes dicta in
terp̄tat⁹ ē cū crediderit ꝙ p̄ pricipiū p̄n
cipiās ipse forsā primū istās pleuresis
ꝙ ē res ñ p̄manēs itellexit ꝙ lōge ē a me
dicoꝝ mētib⁹ p̄ pricipiuꝫ. n. quo ad māꝫ
i casu nostro itelligūt tēp⁹ quo materia
fluit ad locū ꝙ usqꝫ ad diē quartū durat
sepissime. Et hec ē cā quare usqꝫ ad diē
illuꝫ iubēt fl'iā diuersiuā fieri. ¶ Nā cuꝫ
mā āplius ñ fluit et totuꝫ sit i unum col
lecta diuersiuā fl'iā dimittētes ¶ Ex pte
eadē fieri eā uoluere. ¶ Vñ p̄ pricipiū
pricipiās bonus Mes diē primuꝫ itel
ligit q ab oib⁹ facile cōprehēdi pōt. Et
ñ p̄mū istās a nullo cognoscibile ꝙ Gō
donius itelliger̄ uidet' Cū dicit ꝙ si de
us talē gr̄aꝫ ɔtulissꝫ ꝙ ichoās tale p̄nci
piū cognoscerꝫ ꝙ istās nemo cognoscit
Cuꝫ igr̄ i die p̄ma mā illa adhuc sit pau
ca ⁊ ɔtinue fluat medicāina illa repcussi
ua materieꝝ mēbrū cōfortādo et malā
reprimēdo qualitatē applicari utiliter
possūt. Ex quibus patꝫ ꝙ solus Mes.
ut iquit Gordonius ñ dormitauit Sꝫ
ipse sua dicta male iterpretādo cū eum
iiuste rep̄hēdit sūniauit. ¶ Sꝫ hiis bo
nis uiris qui singularissimi sunt prac
tici in paradiso dimissis. ¶ Ubi om
nia eorum litigia quieuerunt ad actum
practicum communem deueniamus
illa secundum ordiuem quendam de
scribendo que a ueteribus commendan
tur. ¶ Est enim a uaporatoriis
inchoandum. ¶ Ex quibus quedam
sunt humida. quedam sicca premissa
itaque ubi opus fuerit uentris leniti
one in applicatione talinm infra scripti
canones sunt obseruandi. ¶ Pri
mo ubi materiei facilem resolutionem
cognoueris leuibus resolutiuis utere
¶ Et iterum ubi materia iuxta cutim
fuerit ueluti in non uera pleuresi

Da pleuritide

q̄ iter castr̄ musculos nascit̄ ab hūidis q⁹z ichoabis ⁊ a faciliorib quidē. ¶ Qr ubi mā grossa atqz ꝯpacta foret. Si r̄solutiuū q⁹z appōxiaueris sbtile r̄solues Et grossū remanēs tā resolutōi q̄m digestioi fiet ieptū. ¶ Qua ꝓpter tardabit̄ Et isto iterī bonus patiēs ad aliū mūdū iuuit⁹ forte trāsiret Rursus ne taliū uapor ad patiēt̄ nares deueiat caue iterdū .n. ob h̄ i tātū sp̄us igrossat̄ ut patiēs ā helitū hr̄e n̄ possit. ¶ Et sic suffocat⁹ pit Hiis sic p̄notat̄ deiceps ad actū practicuz ueiendo ubi igit̄ mā facil̄ fuerit r̄solutōis ueluti i sāguineo l̄ colerico iuuene ⁊ i tp̄e calido ꝯtigit siue quo uis alio mō id fuerit i aqua siplici calida spōgiā ifūde quā fortit̄ exp̄ssā pleuretico m̄bro suppoē sicca subtili pecia sēp iterposita Cūqz ifrigidari icipit calefactā ut s̄ sepi⁹ reiteret̄ quaqz uice sic eā peciā iterponēdo l̄ i aqua illa siplici camomille flores buliāt āt cōue oleū ut placuit Auic. Et i ea spōgea i fusa uter̄ l̄ solū oleū camoilinū loco s̄scriptaꝝ ꝺcoctōz accipies ⁊ ualz mirabil̄r potis ēt si libz i s̄scripta aqua mellilotū absithiū anetū ⁊ sil̄ia bulire facere ubi resolutōi maiori opus sit loco dulcis aq̄ salsā iponas. ¶ Sepi⁹ āt loco spōgie uesica utimur semiplena ex qua uis decoctōuz p̄scriptaꝝ āt camomilliō oleo ꝙ meli⁹ adhuc erit semiplēa Ea.n. sup locū applicata sepi⁹ suauissie dolorē mittigās leuē facit resolutōez.

¶ Fit aūt saccell⁹ ex furfure trititio qui i aliqua decoctōuz p̄scriptaꝝ bulitus et fortiter exp̄ssus dolēti loco suppositus ifrigidatus uō denuo calefiat et loco iterū applicet̄ sic ipsū sepi⁹ reiterādo. ¶ Interdū āt i saccello illo camomillā seu paritariam cum illo furfure miscemus

¶ Alit̄ aūt saccello utimur illo iterdū ip̄m scz sup latere ignito calefaciēdo ⁊ h̄ ipso later̄ aq̄ siplici l̄ quis ex supra scripti decoctionib⁹ asp̄so ꝺ hic ut prius dolēti loco applicari facimus ipsū cū fuerit ifrigidat⁹ calefaciēdo denuo ¶ Nō nulli ex siplici aq̄ aceto mixta laterē illū calidū aspergi iubēt ⁊ calefacto sacello utimur ut p̄us et h̄ n̄ nisi i p̄n⁹ ichoatiuo ad itellectū supra datum fiendum erit.

Ceterū ex furfur̄ sicce saccellatiōes fiūt ut ex milio seu panicio ⁊ sale. ⁊ ista i mā uētosa ut plurimū ualēt cū sit iter, euaporatōes ceteris fortiores Quedam isup i ista mā inter sicca et huida euaporatoria repiunt̄ media et Januēsis i āputādis dolorib⁹ istis sepius utunt̄ Qr ex decoctōe aliqua prescriptaruz eneū uas seu ferreū āt t̄reuz planuz iplēt Et litea iuolutuz pecia loco pleuretico supponunt Et h̄ ut pz iter humiduz et sic cum euaporatorium medium tenent Hiis igit̄ p ordinē ꝯtinuat̄ paucas infra horas qr ifra diē ad min⁹ naturalē mā sursuz āt ꝺorsuz ꝺcliābit ꝙ ex dolorib⁹ i illis locis exn̄tibus facile conprehēdes. Et h̄ tibi de minutōne at uētris solutōe fiēda iudiciuz dabunt. Quoꝝ sequētibus in capitulis doctrina fiet Et p h̄ presēti capitulo finem impono.

¶ Capit^m x^m ꝺ fl̄ia i pl̄esi cura fien^a ac de canoibus obs̄uādis i ea.

Anipio hāc q̄ntū poss i magis ordinate curā ꝺ scribere. Qr̄ si idem pluries replicauero ignociste p̄cor ¶ Ubi igitur uenter constipatus fuerit ab eius lenitione inchoanduz erit. ¶ Hinc ad euaporatoria p̄sctipta transibis que interdum materia uentosa existente aut pauca sufficiunt nec medicamentis aliis pro tunc quam euaporatoriis opus erit ¶ Quia ut Alexander inquit ¶ Si

utitur spōgia infusa in aqua calida infusa & fomentatione

comēdat o^m camomillinū

loco spūgie sepius uesica utitur

notat sacculorū varietate

sacculus ex furfure milio et sale

Alexandrina

te fomẽtãte ſaccell' dolores fuerit leuiga
ti ãt egrotãtẽ leuioré maiſeſte reddide
rit cogõſces i eo ñ eé plectoriã. ¶ Tũc
ãt ſecur⁹ ſolas exhibebis fomẽtatões: z
localia adiutoria: q̃ diaforeſi facer pũt.
Uez ꝑſcript⁹ euaporatoriis ubi dolor
augmtet ſignũ é plectorie Qz pp loci ca
lefactões ad ip̃z trahit mã: q̃ attracta do
lor augmẽtat. Et tũc ad mẽi euacuatõẽ
attẽder oz. Et b uoluit Auic. cũ iquit.
Et ex biis q̃ tibi ſignãt uebemtiã neceſſi
tat⁹ euacuatõis é: qz ſi i ueneris euapõa
tões: z éplaſtratões ñ ſedaf dolorẽ: z in
ueneris eos ex eis q̃ augmtat ip̃z: Et ſi
gificat illõ ꝛpletões i toto corpoꝛ ¶ Qr
neceſſaria é euacuatõ z ꝑpe cũ fl'ia. Sz
tal' mẽi euacuatõ ñ ſolũ fit p fl'iã: ſz ét p
uẽtris ſolutões ut oés teſtãt ueteꝛs di
ẽſimode tũ facti⁹ g⁹ uaporatõib⁹ ſi dolõ
ad furcl'as: z thoracẽ ſupi⁹ aſcẽdat p fl'iã
fiẽda erit euacuatõ. Si vo iferi⁹ ad ypo
cũdria p uẽtris ſolutõẽ. Sz añq̃ ad fl'iã
deueies. Hos qui ſequũt caões ãnota
bis. Prio ẽtutẽ ꝺſpice. quidã. n. iperiti
medici ut iquit Coſtãtin⁹ uirtute ñ iſpe
cta flobotomauerit ifirmũ: qui pp uirtuꝫ
ẽbilitatẽ i ipſoz manib⁹ expirauit. Eta
tẽ q⁹z ꝺſtiõra quoſdã nãq̃ uidi qui citra
ãnũ decimũquartũ i caſu iſto patiẽtẽ fle
botomauerit. quib⁹ iterdũ forſã beñ ſuc
ceſſit. ſz ſepi⁹ credo male ¶ Uidi. n. ãti
quoz neminẽ ꝑter Auẽzoar qui illa eta
te fl'iã iubeat nec ultra ſexageſimũ q⁹z i
biis etatib⁹ eis frequẽti⁹ male q̃z bñ ſucceſ
ſiſe puto Qua ex re tã bic q̃z ibi fl'iã fie
ri ꝓhibẽt ¶ Uez aliqui ſexagenarii ma
gis q̃z quadrageãrii ſi robuſtioꝛs Qr
tũc illa robuſtitas z ñ ętas ꝺſideręda é.
¶ Cõplexionẽ itẽ attẽde Mã ubi ceꝛa
ſi paria i ſãguineo q̃z i aliis ꝺplexioibuſ
fiat ſecuri⁹ ãt ueris tpe q̃z i aliis z i ꝺſue
tis. ¶ Si greci qui fl'ia frequẽt utũt eã
itrepide biis fieri iubẽt. Arabes uõ ꝺ-
Uñ plurib⁹ i locis Galienus uſq̃z ad ſi
copi eã fieri ſepe iuſſit z Auic. q̃ntũ poſ
ſibile é eã dimitter ꝺſuluit Et ſi te neceſ
ſitas ad fl'iã cogat mltiplicatõez numeri
plus laudat q̃z quãtitatẽ nimiã. Rurſus
ut Mſef. iquit fl'ia uiſceribus ꝺſtipatis
nũq̃z fiat Nec z i die i qua natura mor
bo obiicit b é i die aliqua cretica: ſz i die
minõis agitatõis ſi poſſibile fuerit ut ue
lit dicer q: ubi te neceſſitas cogat ut eẽt
ꝛpletio nimia ſuffocãs z cõ. Jt i nullo die
rũ cr'ticorũ fl'iã facies Ampliuſ pura co
lera ſi i caſu fuerit obmitte fl'iã. ¶ Et b
marie tpe exñte calido nã ut iquit Raf
ſi colera ꝓdõinãs fuerit nulla i pleureſi
miutio fiẽda erit Nec ét tpe calido exñ
te q: tũc bũoris malicią augmtabit: ex ỏ
ſiccatõe corporis: Ea quoq̃z i flegmate
puro, ꝓhibet qr tũc materia magis icꝛu
datur ac maior fit anbelitus difficultas
que de facili pauperculũ egrum ad aliũ
mundũ conduceret ¶ Ideo Auic. i cu
ra iquit pleureſis flegmatice icipe a cli
ſteribus acutis: z ſolutõe uẽtris: z ñ fiat
fl'ia ꝑpter ſcz aſſigãtas cãs: ſz ab bũoꝛ
puro hec mala beſtia rariſſime naſcit⁹ ſz
ut plurimum a colerico ſanguine. Unõ
ille bonus antiquus ¶ Johannes Sera
piõis Non accidit inquit ut plurimum
pleureſis niſi ex ſãguine colerico ſcz ex
materia calida quod é qr uelamẽ ligãs
non recipit niſi butuſmodi materias
calidas propterea quia conſtrigitur
et dilatatur multum: et etiam ignitur
ex motu z perueniunt ad ipſum huiuſ
modi materie uelociter ideo autores
omnes frequentius pleureſis a colera
boc eſt a ſanguine colerico fieri aiunt
quã aliis ab humoribus ¶ Sed quãto
ſanguis ad puritatem magis deue
nerit tanto aliis paribus erit flebo

idẽ aſſerit hipo. li. 33 li. ꝑ. aau.

nota cano nes obſer uãdes an te uene ſectionẽz

ui: Jo: de viaq li: 9. de addit. cap 2. qd ſit. ubi de hoc

Hebo. ubi de humiñ uas q̃z ad ãnos 70 paſſi- phlebotomum

phlebotomia aliis cõſtipata nõ laudat nec in die critica eius oppoſitũ docet Benedictus uidimus in empyema empyema ſua cap ꝑpuo qa Baſil in 4. to pleuritem valeroſus et expertus dictus phyſicus cap ꝓpio vz et pleuritide

Auer

vocat pleuritidez malã beſtiaz

Serapio

ẽ hec potius ſanguinẽ colẽ q̃ aliũ alio humoꝛ

De pleuritide

tomia fiēda copiosiō. ¶ At si i p̄n⁹ dolō erit prau⁹ ⁊ accidētia r̄missa fl̄iā dimitte re p̄stat. qr ut ipse. Raf iquit aliis cū re bus cura fiet sufficiēt Cōditōib⁹ igit ānotat⁹ ⁊ dolorē v̄sus furculā ⁊ thoracē: ⁊ ꝙ ē sr̄ ea tēde neceessaria ut s̄ dixi erit fl̄ia div̄simode tn̄ fm scz apostemat⁹ et sputi uariā dispositōez l' ɔditōez qr añq̄z fiat aposteā ɔpletū: h̄ ē adhuc fluēte mā: ⁊ añq̄z sputū apper̄ icipiat ex saphēa la teris oppositi fieda erit fl̄ia l' eiusdē p̄t⁹ potius ut placuit Auic. uētris tn̄ ubi o pus fuerit p̄r̄missa leitōe. Ante.n.i isto casu ut iquit. Mesue cōibus sup̄fluita tibus emissis fiēda erit fl̄ia ut s̄ dixi: de hic ex basilica oppositi lat̄is postea uō doēc āgustia ut iquit Raf ⁊ ābelitus fu erit difficl̄tas aleuiata erit tardāda fl̄ia: tūc.n.ubi r̄pletio magā fuerit: ⁊ acciden tia leuit̄ r̄missa basilica lateris eiusdē ici dat̄. Et h̄ idē uoluit bonus. Mes. cū dixit facto apostemate: ⁊ mā non āplius ad locū flēte necessaria ē fl̄ia ex basilica illi⁹ ptis q̄ dolorē cōsequitur: ⁊ h̄ fiet usz ad coloris mutatōez ut placuit Rasi: ex tali nāqz iquit mutatōe coloris mēi ɔiū cte arguit̄ euacuatio: et Auic. inquit.

¶ Alteratio eius coloris scz sanguinis si gnificat ꝙ nocibillor sanguis iaz euacu atus est et per basilicam hic nigram eos intelligere puto. ¶ Sepius.n.anti qui per nigram basilicam nominant.

¶ Nam si coniunctam materiam euacuar̄ intendimus partes illas ex directo ni gra magis respicit basilica: ut per anothomiam deprehenditur: a nigra uena oritur antequam cum corde conti nuetur pleur̄ deseruiēs: a basilica uō mi nime. ¶ Quare directius per nigrā ab illis locis materia trahit̄ q̄z per basilicā ¶ Uñ in isto casu ille princeps Auic. nigram et non basilicam nominauit

Quā i casu isto īscindi sepe fēci Et illō mihi plurimū eueit. ꝙ elicit Mesue. Tm̄ eni iquit ex tali fl̄ia iuuāentū ɔseq̄ ris ꝙ ab aliis medicinis te excusat. Sz cū icipit sputū fl̄iaz oīno dimitte ut ait Raf miūtio facta tp̄e matuātōis īpedit maturationē: qr uirtutē miūit ⁊ spitū d̄ bilitat ⁊c̄. ¶ Et sic īfirmū i graui peri culo poēres Ex quibus ōnib⁹ pz quali ter i pleuresi sit fiēda fl̄ia.

¶ Capl̄m.xi. d̄ uētosis q̄ i cura pl̄esis loco fl̄ie īt̄dū faciūt q̄ quoq̄ tā rōne mē ɔiūcte ex̄. ducēte q̄z ipsi⁹ q̄z quoq̄ ɔsiliū dolorē sedādi cā nō nūquā fiunt.

In p̄cedēti c⁹ d̄ fl̄ia sat⁹ dictū ē Nūc de uētosis aliq̄ dicere sr̄ ē qb⁹ int̄dū loco fl̄ie utimur. Interdū uero cā attractiōis mat̄iei ad cutē Et iterdū sedādi dolōis gr̄a Ubi itaqz de cōditioib⁹ ad fl̄iaz reqsit⁹ aliq̄ defecerit eius loco uētose sepe fiūt: q̄s ubi lōgiqua opus sit div̄siōe sub popli te cū scarificatōe pōi facias de hic ueō sr̄ nates Sz ñ minus i hiis quā i fl̄ia ubi uētris ɔstipatio fuerit leitio fiēda ē. talit̄ nāqz factę miutōes basilicę uene ui ces supplēt Sz autor̄s plurimū ut supra facta fl̄ia l' uētosis uētris quoqz lēitiōe sr̄ dolētē locū div̄siōis ac sedāda dolōis cā eas iterdū cū scarificatōe iterdū sie iusserūt appōi Uñ socii qdē ñ ulteri⁹ īspiciētes alia sie p̄uisiōe a p̄icip⁹ sr̄ do lorosū locū eas apponūt: q̄ tūc materiā ad se trahentē dolorē adaugēt: febrem quoqz ac alia accidētia: ⁊ sic plurimuz sūt causa perditionis infirmi. ¶ Ne igi tur tales in errores d̄uenias notabis: que sequuntur. Facta itaque secundum canones prescriptos uentris lenitione et flebotomia seu uentosis. ¶ Et die

trāsacta septīa: sup dolēte locū uētosaz tūc sie sacrificateiō īponer maximū ē iuuamētū: ⁊ potissimū ubi pl'es illa ñ uera fuerit. ūde. Ille bon⁹ Ras īqt. In pl'esi ñ v̄a meli⁹ ē ꝙ fiat aggregatō saniei ad ptes exteriors: ⁊ securi⁹ q̄z ī spaciositate pectōis. Et subdit ꝙ ñ ē cura ita laudabil' sicut apposito uētose ad extremū dolorē ī loco maīfesto p⁹ muitōez et purgatōez copis ita ꝙ ñ erit alia cura necessaria nisi ad mittigādū dolorē solū Idem q⁹z uoluit ille bon⁹ Alexāder ⁊ mlti inq ūt ⁊ maxīe ī qb⁹ ñ sat plenitudo sāguis īesse ur sacrificatōe adiuti st ⁊ cucurbita mox īpone ⁊ nociu⁹ hūor q⁹ ꝯtinet ī ꝓfūdo exiet h̄.n. faciētes mirati st qm̄ tā ꝯfesti dolors āputati sūt ut ñ op⁹ si fom̄tatioē l' alio adiutorio. H⁹ igit optimū ē ⁊ ualde ultimū adiutoriū ī qb⁹ ꝑua plenitudo fuerit. Idē q⁹z sētit ille nr. Joānes. Mas. cū īquit. Ex reb⁹ maximi iuuamēti ad diuertēdū morbi māz ē positō uētosaꝝ sup locū dolēte nūc cū īscisione nūc sīe ea ut sic necessitas exigit. Sedat .n. dolor īterdū: ⁊ int'dū mā ad ptes cutis trahit. Et sbdit ueꝝ oz ꝙ hāc opatōez p̄cedat corpis mūdificatō cū fl'ia: ⁊ solutōe uētris ex hiis: q̄ dicem⁹ ⁊ h̄ a die septiō usq̄ ad diē decimū quartū fieri pōt ⁊ ꝓprie cū ītellexerim⁹ māz mōbi posse reuocari ad cuti. Patz igr qual'r: ⁊ qñ uētose ī pl'esi fieri debeāt: q̄ ī ñ v̄a tā rōe doloris sedādi q̄z attractōis mēi ad cutī ꝯueniētissīe fiūt Et h̄ utili⁹ q̄z ī v̄a Nō igit ī oī tpe nec ī oī pl'esi ut ille amicus nr ꝯtinue facit uētose ꝯueniūt Sz aliqñ sic ⁊ aliqñ ñ ut te pñs docet capitulum.

¶ Capl'z. 12m. d obfuādis cān. māz. pl'esis p laboriosū farmacū educēdā ubi iudicaueris.

De fl'ia q̄ farmacū ut Mes. ceteriqz ueteres uoluerūt ubi uētris ꝯstipatō ñ fuerit p̄cedere sēp dz: ⁊ mā potissimū ad thoracē: ⁊ furculā sursū r̄pta sat dixisse puto ipsa nāqz cū alleuiatōe partiū uētris a fecibus ut īquit Mes ⁊ auētositate excusat ab additōe nocumētoꝝ ī hac egritudiē uñ Aui. Stud īquit ut alleuias ptes uētris ut ñ ꝯprimāt ptes pectoris: cū clisterib⁹ lenitiuis. Et subiūgit ꝙ fum⁹ fecū ⁊ eoꝝ īflatō nociui st ualde ī hac egritudīe Sz plurimi ñ al'r d hac fe. q̄z d aliis ꝯsiderātes tā istis q̄z illis laboriosa solutiā ꝓlibito exhibi iubz: q̄ sepissīe l'dūt īfirmū

¶ Ne igr talē ī errorē cadas qui seqūtur caōes attēde. Priūs ē ꝙ nisi tota fluxa mā ⁊ egītudīe iā fōa vēt ñ eīt ex farāco labōioso soluēd⁹ ¶ Secūdus dbilis axistēte uirtute nūq̄z nisi cū clisterib⁹ uētrē soluas. Tertius ī uētris fluxib⁹ excessus fiat caue qr ut īquit Mes. solet īmoderat⁹ uētris fluxus hāc egritudinē seq. Qui si āhelit⁹ difficl'tates febris q⁹z: ⁊ alioꝝ accidētiū r̄missionē faciat egruz euasuꝝ denūciat. ꝯ uō ꝑditōez ut capl'o sexto ut s̄ dixi. Quart⁹ ubi uehemētia febris cū extenuatōe īualuerit fort e solutiuū omitte. qr teste. Mes. fl'ia ī q̄ ñ ē timō te excusabit ab eo. Et ita ubi adhuc farmacia op⁹ eēt dsistēduz eēt aput febris ⁊ accidētiū uehemētiā. Excusat .n. sola fl'ie admīstratō nisi forte lēir sic citatē uiscerꝝ obstat. ⁊ h̄ magis cū clisteribus facias. Unde. Aui. Si febris inquit ualde uehemens fuerit tunc solutiuum ommitte et sis flebotomia contētus in qua non est timor: uel ipse minor est: et in solutiuo timor est magis: ipsuz nanque quandoqz mouet ⁊ non soluit et qñqz superfluit Et subdit ꝙ quidā

sapiẽtes dixer̃t ꝙ recti⁹ ẽ q̃ntũ possibile ẽ ut euacuet̃ cũ fl̃ia timẽdo ĩquietudinẽ ĩ q̃z qñq̃z cader̃ facit solutiuũ. Licite igr̃ timorẽ ĩ exhibitõne solutiui ueteres ꝑꝑ nimiũ ꝑiculũ nobis ĩponũt. Ego ãt iuuenẽ quãdã nobilẽ pulcherrimã ⁊ robustã ualde ĩ cherio uidi: cui soci⁹ ꝗdã dũ ĩ die tercia seu q̃rta pl̃ef eẽt ĩtẽsa cũ febre et ãhelit⁹ magã cũ difficultate. ʒ. i. pillulaꝝ fetidaꝝ cũ gra. iiii. diagridii ĩfelicit̃ exhibuit. Nã cũ opari ille ceperũt uomit⁹ sr̃ ueĩt tãta cũ ĩquietudĩe ut pluries pauꝑ cl̃a ĩ sĩchopi cader̃t. Uocat⁹ q̃ potui remedia libẽs ɔtuli: q̃ nihil ꝓfuer̃t sʒ piis ɔ lam̃tatõib⁹ meis ĩ brachiis expirauit. In h̃ igr̃ casu ẽ bñ adṽtẽdũ ne nob̃ uelõ illi ꝑfido ɔtĩgeret ꝗ õ ꝑditõe tã ãgelice forme adhuc ĩ iferno penas hẽbit. Quĩtus canon qñcũq̃z forte solutiuũ exhibueris lenitiui ĩ eo sẽp aliꝗd misce ut ẽ mãna cassia uiole syrupus uiolat⁹ ⁊ sil̃ia. Et maxĩe mã exñte colerica. Nec stiptici aliꝗd unquã ĩponas ueluti sr̃ mirabolani ⁊ h⁹ mõi Uñ Aui. Et si ẽ hũor ali⁹ ĩa sãguĩe euacua eũ ñ cũ eis q̃ sr̃ sicut mirabolani neq̃z cũ q⁹ ẽ stipticitas ĩmo cũ eis cũ ꝗb⁹ ẽ lenificatio cum solutione. ¶ Sextus canon Ante solutiui exhibitionem: que materiã ad digestionẽ preparant sẽper exhibeas. Hos igitur canones mẽorie ɔmitte. Et sic tã ad mẽi digestiua q̃z ad ei⁹ r̃solutiua õinceps ueniẽs pñti capl̃o finẽ ĩpono.

¶ Capl̃z. iʒ^m. de sĩgul̃ digestiuis q̃ solũ peccãtẽ sãguinẽ corrigũt collericũ q⁹z ãt ipsã colerã purã si ab illoꝝ a^c fiat ac ẽt ei⁹ solutĩs q̃ ĩ cãu isto cuiq̃z illoꝝ fuerit ap̃ꝓximãda.

Suuperest secundum certum ordinem qualiter peccans materia. sit digerenda at q̃z educẽda modũ ĩscriber̃. Pro q⁹ sciẽdũ ut supra tetigi ꝙ pl̃esis a col̃rico sãguĩe õ hĩc a flegãtico fit Apuro aũt sãguiẽ fit raro ⁊. ẽt ab aliis aũt puris hũoribꝰ fit rari⁹. Cũ igit̃ col̃ric⁹ sãguis fr̃ q̃nti⁹ peccz ab eo ĩchoar̃ libz ĩ q⁹ si ꝑ leĩtiuũ clister̃ leĩre opõteat. ℞. malue. bliꝫ. matrũ uiolaꝝ ordĩ folioꝝ bõaginis añ. M. i. fiat õcoctõ õ q̃. ℞. lb. i. ſ. ⁊ ĩ ea dissolue cassie pulṽis zucchari añ. ℥. i. olei uiolaꝝ. ℥. iii. ⁊ cũ modico sal̃ triti fiat clist̃e Quos si ꝑ hos uẽtrẽ poti⁹ leĩre oʒ. ꝝ. cassie piguis. ʒ. x. q̃z cũ uiolaꝝ õcoctõe capilloꝝ ueñris floꝝ boraginis buglosse iuiubaꝝ sebestẽ ac passulaꝝ dissoluas: ⁊ cũ ea sirupi rosati. ℥. i. poẽs ãt iulep. uiolaꝝ tãtũdẽ ⁊ fiat potio: q̃ sũpta dormiẽdũ ñ erit. sʒ suũ ɔsueta hora prãdiũ suãt siue opata fuerit siue ñ: sepe tñ tãta adst plectõia ꝙ leĩtõe ad huc fc̃a mãʒ ɔ digestiuis adhuc parar̃ necesse sit: ⁊ sic successĩe ɔ aliquo farãco tñ leĩtiuo educẽda. ꝝ. igit̃. ℥. i. ſ. sirupi uiolati aq̃ zuccari citrulli meloĩs ãt cucurbite seu decõticati ordĩ. ℥. iii. ꝓ una uice ĩ aurora calidũ p̃be. Ul̃ loco uiolati sirupi de cucurbita sirupũ leĩtiuũ aliq̃liter facer̃ uelles loco sirupi uiolaꝝ iulep uiolatũ accipias ɔ succo uio. fc̃z. Ul̃ illõ ꝙ cũ succo prunoꝝ fit. Ista duo leniũt uẽtrẽ aliq̃liter: ⁊ col̃rici sãguinis feruorẽ extiguũt Ueꝝ ubi sputuʒ nimis subtile fuerit solũ sirupi uiolaruʒ. ℥. i. accipies ul̃ cuiusuis ex aliis: ⁊ sirupi õ iuiubis. ℥. ſ. quãuis ex aquis p̃scriptꝫ. ℥. iii. ⁊ erit ꝓ una uice. Tociẽs autẽ hunc uel illum dabis ꝙ tibi mã digesta uideat̃. Ego autem sic frequẽter facere cõsueui. Nã quacũque hora patiẽs sitiat. ℥. i. alic⁹ ex sirupis sup̃scriptꝫ l̃ circa cũ t̃plo sui de aqua zucca. uel de quauis alia ex suprascriptis uel cum aqua ordei excorticati. ¶ Si

maiorē q̄rim⁹ abtersionē calidū ī potu tribue q̄ ī nl̄lo ap̄ate ītrīseco frigidi qd q̄z unquā erit tribuēdū: ⁊ ꝺ isto syrupo tociēs dabis ꝙ mā sit digesta: posses cō ueniētissīe loco aquaꝝ p̄scriptaꝝ ꝺcoctōe īfrascripta uti q̄ ē. ℞. uio. M. i. ſ. floꝝ boraginis: ordei capilloꝝ ueneris añ. M. i. iuiubaꝝ numero. x. sebestē numero. vi. fiat decoctō q̄ ñ solū loco aq̄ꝝ p̄scriptaꝝ ſuiet: sz ēt eā cū zucharo poteris iulepizari facer̄: ⁊ q̄ libuerit hora patiēti tuo. ℥. iii. calidas ꝓ uā uice dar̄ Uel ꝺ ea. ℞. ℥. xii. syrupi uio. ℥. iiii. syrupi ꝺ iuiubis. ℥. ii. totū iulepizet̄: ⁊ ī q̄tuor uicib⁹ potui calidū dato. Ul̄ ex ꝺcoctōe illa: ⁊ zuchari. lib. i. sirupū ꝺbite coctū facies ꝺ quo p̄scriptoꝝ loco. ℥. ii. dabis ꝺ qb⁹ libuerit suprascript̄ aquis ꝯmiscēdo ꝓlibito. Que igr̄ dc̄a sr̄ febrilē calorē extīguūt: ⁊ sputū īgrossādo screatōez magis facilē reddēt. Cū quo ml̄tuz sāguis seu coler̄ feruor r̄mittit̄ Et ꝙ ē ī eo peccās eductōi facili⁹ r̄ddit̄. Possz q⁹z ꝺ īfrascripta mixtura cū aqua ordei āt sīplicit̄ cocta ꝓ libito ꝯmisceri. Et quacūqz libuerit hora poꝛis dar̄ ea nā qz ñ min⁹ q̄z p̄scripti syrupi eductōi māz p̄parat q̄ ē. ℞. zuchari uio. ℥. iii. zuchari buglossati. ℥. ii. misce. Qꝺ si sputi maiorē queris īgrossatōez. ℥. ii. ro. zuchari ei admisce. Istis āt moꝺ ñ solū coleric⁹ sāguis īmo ipse solus peccās seu sola colera poptīe digerit̄. ⁊ sic solū supest aliqua soluētia hiis a ꝓpata ꝺscriber̄. ℞. cassie itaqz bū piguis. ℥. i. l̄ mane. ℥. i. ſ. cū īfrascripta ꝺcoctōe dissolue q̄ ē. ℞. capilloꝝ ueneris florum boraginis. buglosse. añ. M. ſ. uiolarum. M. i. liquiritie passulaꝝ añ. ℥. i. ſ. fiat ꝺcoctio cū q̄ mānā l̄ cassiā dissolue cas. l̄ māne dissolute adꝺ. ʒ. i. ſ. el̄ctuariū ꝺ succo ro. siru. āt uiolati. ℥. i. ⁊ fiat potus uel cassiam ⁊ mānā p̄dictā. ℞. electuarii ꝺ succo ros. ʒ. iii. ⁊ cū zuccaro deauratū bolū fac āt ubi cassiā l̄ mānā abhorrer̄t el̄ctuarii ꝺ succo rosar. ℥. ſ. ℞. ꝙ cū modico decoctōis suprascripte dissolue: ⁊ sirupi uiolaꝝ. ℥. ſ. addita facias potōnē. Ego aūt alit̄ cuidā. s. ꝺlicate doīcelle q̄ ex s̄script̄ nullā suscipe poꝛat. potionē īfrascriptā exhibui q̄ ē. ℞. dyagridii granaru. sirupi uiolati. ℥. ſ. ex hiis cū modico zucchari dissoluti fc̄a ē potio q̄z plibēt̄ accepit ⁊ opata poptīe fuit. Tu autē suprascript̄ cāoib⁹ ſuat̄ poꝛis tuo mō solutiua ꝯficere. Sz ego paucul̄ hiis cōtentus presenti capitulo finē īpono.

¶ Cap^m. 14^m. taz de digīs q̄z ꝺ solut̄ sāguinis fl̄atici āt soli⁹ fl̄at̄ si qd istarū pl̄esim effecerit.

Sanguis pl̄esī efficiēs ubi flāti c⁹ cēseat̄ tale si necessariū fuerit clist̄e facias. ℞. malue bliꝫ mercurial̄ floꝝ boraginis sūmitatū cauliū añ. M. i. fiat ꝺcoctio de q̄. ℞. lb. i. ſ. ⁊ ī ea cassie pulꝺis zucha. ℥. i. dissol. yerepig. ℥. ſ. ⁊ olei coīs. ℥ iii. ⁊ modico sal̄ addito fiat clister̄. Digestiuū āt sit tale. ℞. sirupi uio. ℥. ſ. oximell̄ sīplicis. ℥. i. aq̄ zuchari ru. l̄ aq̄ mell̄. ℥. iii. ⁊ ꝓ uā uice dabis Docz bon⁹ Me. secāiabī ꝙdā facer̄ ꝙ ī cāu illo ait sīgl̄arissimū ⁊ ip̄e ac. lb. ſ. ml̄. zuc. lb. ſ. aq̄ dl̄. ⁊ aceti medie fōtitudīs añ. lb. i. ſ. fiat sirup⁹ ꝺbite coct⁹ cui⁹ doſ ꝯ aq̄ p̄scripta sit. ℥. ii. posses cū hiis sirupis ꝺ īfrascri. coctōe miscē. Que ē. ℞. flo. bo. bug. añ. M. i. capil. ue. orobi isop. añ. M. i. liqritie pass. añ. ℥. i. radicis yr̄os ℥. ſ. fiat ꝺcoctō q̄ ut̄e. Qꝺ si iulep facer̄ uolueris ꝺ ea. ℞. ℥. xii. mell̄. zuchari añ. ℥. ii. ſ. aceti. ℥. ii. fiat iulep. cui⁹ ℥. iiii. ꝓ uice dabis. ¶ Ista optime ī casu nostro sanguinem flegmaticum digerunt

De pleuritide

Et ubi solū flegā peccar̄t oximel sīe uio
lato sirupo āt secaīabin p̄be. Ego autē
de digestiuis tā ī pñti quā ī p̄cedēti ca
pitulo leuit̄ pertranseo. qr auxiliante
bono Jhesu. cum de facilitātibus spu
tū mēcionē fecero plurima tā huic ꝯue
niētia quā ca⁹ p̄cedēti describā. Quare
una mixt̄ a huic ꝓpoīto faciēte descrip
ta ad conueniēntia transibo. ⁊ est illa
℞. zuccari boraginati. ℥ .ii. loch de
pino ꝺ qua patiēs tuus pro libito sumat
nec peccatum mortale cōmitteret si ꝺ ea
interdum cum aqua mellis aut decoctō
ne prescripta calida biber̄t. Digesta mā
cū īfrascripto farmaco eā educes ꝙ est
.ꝝ. cassie. ℥. i. uel māne. ℥. i. ß. et cum de
coctione capilloꝝ uene. floruꝫ bora. ⁊
bug. ysopi liquiritie et passullarum dis
solue. ʒ. iii. dyafiniconis addendo et mel
lis uiolarum. ℥. i. et potionem fac. Uel
dyafiniconis dimittendo infrascriptam
īfusionē secū misce. q̄ ē. ℞. agarici el'cti
ʒ. ii. salis gemme gra. iiii. ℥℥. ℈. ß. oximel
lis squillitici. ℥. ß. infundātur in aqua mel
lis et boris. xii. ī infusiōe dimissis tūc fi
at expressio. Quam cum medicina pre
scripta loco dyafiniconis. ℥. ß. et modi
co decoctionis prescripte dissolue ⁊. ℥.
i. mellis uiolati addita fac potionem.
¶ Hec solutiua siue sanguis flegmatic⁹
fuerit siue ipsū solū flā peccet ꝯueniunt
De mlia uero cū rarissime sit in causa
non curo aliam facere mentionem. Et
qr pleuresis solo sāguine colerico ul' co
lera sola uel a sāguine flegmatico l' ab ip
so solo flegmate ut frequētius accidit.
Cum quo laboriosis solutiuis rarissime
utimur ꝺ istorum tam digestiuis quam
solutiuis satis dixisse puto quare finem
huic ca⁹ impono.

¶ Capl'ʒ. 15. ꝺ applicādis ab ex̄ q̄ pl'eticū
dolorē sedāt ut st̄ fom̄tatōes ēbrocatio
nes unctōes ⁊ ēplastra.

AD ea q̄ dolores sedāt ⁊ sputū
facilitāt ē deinceps ſmo nr̄ di
rigēd⁹. Quorū q̄dā extrīsec⁹
q̄dā ītrīsec⁹ exhibēt̄. Capl'ʒ igr̄ pñs ap
plicāda extrīsec⁹ ordīat ut st̄ fomētatō
nes ēbrocatiōes ūctōes ⁊ ēplastra nā ꝑ
ea q̄ ī ꝯ°. ca⁹ ꝺscripta sūt euaporatiā ni
hil ad ꝓpositū. Sꝫ ā mā illa uētosa an
hūorosa sit nos ducūt ī cognitōeꝫ et ex
ꝯsequēti an sursū ā deorsū ip̄a r̄pat. Qr
ubi ad thoracē ⁊ furculā sursū ꝓueñrit
nob ꝺ fl'ia iudiciū p̄stat ⁊ si īferi⁹ ad ypo
cūdria farmacie Leītōe igr̄ uētris fc̄a
euaporatoriis itē ⁊ fl'ia doloribus nō
cessātibus ut sedēt̄ ē tuo posse curāduꝫ
ac ne ī saniē materia ꝯmutet̄ ⁊ ideo que
sequunt̄ ꝑ ordinē fac. ¶ Dolores nāq̄ ꝑ
illa sedantur et aliqua pars materiei e
uaporat reliquum uero in concauum pe
ctoris per uiam resudationis congestū
cōueniētius ꝑ sputum expellit̄. ¶ Loꝯ
igr̄ tal'r fomētabis qr ex malua cū radi
cibus facias decoctōeꝫ. Cui⁹ cū spōgia
filtro aut uesica sit tibi usus. ¶ Si for
tius adde camomillā ⁊ mellilotū ⁊c̄. Jt̄
forti⁹ paritariā ul' absītheū ul' sticados
Jt̄ forti⁹ si fenugrecū ⁊ semē lini addiꝺ
ris. Cūq; uicib⁹ aliquas fomētatōes fe
ceris. Que sequūt̄ unguentis gradati
uter̄ quoꝝ p̄mū ē. ℞. olei uiolarū. ℥. iii
cere albe quātū sufficit ⁊ fiat unguētū
Aliꝺ. ℞. olei amigdalarū dulciū olei
uiolati olei cāomillini añ. ℥. i. et cera ad
dita fiat unguētū. ¶ Uel more Raſ. cū
℥. i. ß. olei uiolati. ʒ. iii. terbētiē dissolues
⁊ locū īunge. ¶ Istis autem fortius ole.
anetini camomillini olei amigdalarum
dulcium añ. ℥. i. et fiat cum cera alba
unguentum. ¶ Uel facias sic. ℞.

olei amigdalaꝝ dulciū butiri. ſine ſale pi
guedinis gallie. añ. ʒ. i. mucillagis altee
fenugreci ſemilini. añ. ʒ. ſ. Et ſi fortius
yſopi humidi tātūdē. Quab' itaqꝫ aut
trib' uicib' facta ex p̄ſcriptis fomētatō
nib' alīq̄ locū ex q' libuerit de unguēt̄ p̄
ſcript̄ iunge. Vl' ex unguēto. Mef.
q̄ ī iſto cāu'ſigulariſſimū eē ayt' ꝛ ipū ac
cipit. Rz. olei uiolati ſucci radicis lilii
mucillaginis altee ſe. lini citoioꝝ añ. ʒ. i
mucillagīnis ō cocti oꝛōi uſqꝫ dū rubeat
ʒ. i. ſ. ꝛ cū quāto ceꝛ ſufficit fiat ūguēt̄.
Alīō ſupraſcript̄ ite fortī'. ꝫ. olei uio
lati. ʒ. ii. ſ. yſopi būīō. ʒ. i. mucillagiīſ ſe.
lini ꝛ altee añ. ʒ. i. ſ. adipiſ anat̄ ꝛ gallie
añ. ʒ. v. butiri cū aq̄ oꝛōi loti. ʒ. i. ꝛ ↄ quā
to ceꝛ ſufficit fiat ūguēt̄. Vbi aūt mā
mſtū cōpacta fuerit loco uio. oleum de
lilio āt aigdalaꝝ dulciū iubeīpōi. Si
ō eplaſtris uti libꝫ iſte bon'. Meſue.
b ſūme laudat q̄ é. Rz. olei uiolaꝝ. ʒ. v.
radicis lilii. ʒ. x. farie oꝛōi ꝛ fabaꝝ añ. ʒ
vii. ſ. mucillaginiſ maluaui. ſe. citoioꝝ ꝛ
ſe. lini añ. ʒ. xii. floꝝ cāomille draga. añ. ʒ
viii. olei quātū ſufficit ad coq̄ndū ō hic
cū uiolato oleo ꝛ ſi fēt' cū oleo ō lilio
pigue fiat At ubi caliditas ītēſa ualō ſi
at mucillagi. ſe. lini oītte ꝛ ſucci folioꝝ
cucuꝛbite ac neūfa. eī' loco ān. ʒ. vii adō
Vl' facies ſic. ꝫ. uiolaꝝ ſiccaꝝ furfuris
tritici farie oꝛōi ꝛ fabaꝝ malue' cāomil
le melliloti añ ↄfice cū cera ꝛ oleo uiola
rū ꝛ fac eplm̄ q' utaris. Vl' facias īfra
ſcriptū q̄ dolozē mīr ſedādo māꝫ euapo
rat Et ipſū accipit oꝛōi. Mā. iiii. biſāl
ue furfuris cāoſſte añ. Mā. i. ſe. aēti. ʒ. ſ
ſe. lini ꝛ feūgr̄ci añ. ʒ. i. ō coquāt̄ ī aq̄ de
hinc oleo camoillīō iungāt̄ ꝛ fiat eplm̄
Embrocatō ī cāu nr̄o mſtū ↄmendat̄ ꝓ
ut é ab alto effuſio aq̄ q; ſputū matuꝛat
ꝛ doloꝛē uehemēt̄ ſedat Ea enī ex q̄uiſ
p̄ſcriptaꝝ ō coctōnū ↄueīētiſſīe fiet poſt
q̄ꝫ ut ſupra eplā ſeu ūctōnes fiāt Mēs
ita q̄ q̄liꝫ ꝛ cū gb' fomtatōnes ꝛ ūgūēta
fieri ōbeāt eplaſtra atqꝫ embrocatōes.

Cm. xvim de biis q̄ it' ſūpta ſputuꝫ
facilitāt ac doloꝛē pleticum ſedant.

Supeſt nūc illa ōſcribe q̄ it' ſū
pta ſputū facilitāt atq̄ doloꝛē
ſedāt ō quoꝫ nuēro ſūt aq̄ de
coctōes. iulep. ſirupi. ꝛ ↄfectōes. Quā
tū ad aq̄s īt' ceꝛaſ aq̄ oꝛōi b' ī cāu ab oī
b' ↄmēdat̄ ſic ut huiuſmōi cā ī cura pꝛf
dīs. Mef ſibi ꝓpriū cm accōmodauit
ī q°modos duos faciēdi docuit Quo
rū p̄m' é. ꝫ. oꝛōi bn̄ mūdi ꝛ excōticati.
lb. i. ꝛ tātū cū pāno aſpo ↄfricet̄ q̄ teūis
cōter abiciat̄ Deīō ī uitꝛato uaſe ꝛ bn̄
mūdo r̄cūdat̄ ſupra q̄. xx. lb. aq̄ ſiplicīſ
boni putei āt bōi fontꝫ ꝓice ꝛ cū molliū
lignoꝝ clazo ꝛ ſie fūo igīſ uſqꝫ ad medie
tat̄ āt duaꝝ partiū cōſūptōꝫ buliat Si
quā fecerit ī pꝛīcipio ſpumā abiciēdo ō
hic collata uſui refuet̄ Ea leuīt̄ ſputat
leīat atqꝫ facilitat uētrē lubricat opila
tōnē apit ꝛ urinā ꝓuocat. Alī' mod'
Rz. ordeū a ſupiori cōtice mūdū. Mō
iteꝫ cū aſpo pāno ↄfrica ꝛ cū aq̄ calida
laue ꝛ ō lb. i. ipſī' aq̄ mūde lb. viii. pōe ↄ
autē paululū bulierit aquā illā ꝓice ꝛ ſr̄
r̄manēs. xx. lb. aq̄ buliēt̄ ipōe Et uſq̄ q'
ad lb. x. l'. viii. r̄dierit ↄlata uſui refuet̄
Tal'em ut īgt Mef ſiti ꝛ guturis
aſpitatē ſedat ꝛ īflamatōnē extīguit pec
t' ꝛ pulmonē lenit uētrē lubricū r̄ddit
p̄cordia humēctat ꝛ facilitat ſputū. Fit
quoq̄ ex oꝛōo tl'r p̄parato ferculum ut
Mef īgt Sz īfra ī ca° ō cibo adiuuā
te Jhesu facīa mētionē Huius aque
uſus ↄueīt q̄ libuerit hora tam cū zuc
caro quam ſine ꝛ omni cum quo fuezit a
ꝓpriato ſirupo niſi hic fuerit aceroſus

Dr pfumitide

Si timeres laboriosam
z fortē vētīs solutiuā
pp fūmari ydhi
bemen

Oz sirupꝰ acetosꝰ ut ĩgt Raf si cuz aq̄
orōi detˇ necessario é malꝰ. Caue ĩsup
ne aq̄ ista actu frigida potui detˇ nec gc
qz aliō ut ō dixerā. Et.d. Aui. z alii uo
lūt ut ifˇdū fōte solutiuū ĩ plesi detˇ Cū
eiꝰ opationē sistˇe nolumꝰ aquā orōi ca
lidā ĩ potu darˇ iubēt Vñ Raf Si aqz
orōi cū medicīa ōderis laxatiua uelocīˇ
ad eiꝰ dissolutōem facit q; si pꝰ bozā unā
acceptōis medicīe ōderis eiꝰ uestigia la
uat ac eiꝰ q̄litatē Sic q; si ea ñdū fuerit
actuata talīˇ eius refreāt qualitatē ut
nullā operationē penitꝰ faciat Si autē
tēpore solutōis dederis soluēdo medi
cie malicīā frāgit. Et ideo Mesꝰ. ĩ ō
ꝓsolatōe medicinaz ꝑmo cāone dicē Si
medicīa soluit ultra qz oportet aqua oz
dei ĩgt calida ĩter cetera audacīā fran
git medicine. Post aquā ordei aquaz
mellis ueteres commendant. Quam
modo boni Mesꝰ. sic facias. recipe.
mellis lb.i. sup q; viii. lb. boni puteꝛ: āt
bōi fontis aquē: deide cū lēto ignē z sine
fumo ꝓtinue spumam abiciēdo buli ter
tia vō l' quarta cōsumpta parte cū dēso
pāno colēˇ: qz si biberit recētē multū iu
uabit z ĩ caū nr̄o multe debz eē aqueita
tis quāuis sit iflatiua magis Nā si fue
rit grossa ꝓp eiꝰ dulcedinē ĩ colerā faci
le mutatˇ Et addit ĩ sitī. Vñ Raf. in
gt mell' extenuitate z aquositate mīnꝰ
excitat sitī qz uinū albū Et facit mode
rate ad sputū mitigat tussī: Et si fuerit
maior paro mellis quā aquē sitī excitat
z sputū uiscosum efficit. Et infra in
quit de aqua mellis: z de aqua ordei si
mul loquens Aqua ordei facit sputum
lene uirtutē ꝓfortat istrūmta ābelitꝰ mū
dificat. Et si patiēs aqua orōi uti ñ pōt
utatˇ aqua mell' qz plꝰ agit quā aqua or
ōi ambelitus instzumenta mundificando
et mollificando sputum. Sed minus
confortat quam aqua ordei. Huius
aq̄ usꝰ ualz cū febris ñ existit mltū ītēsa
z maxie sputo exīte uiscoso. Be sirupis
huic ꝓpositō ꝓueniētibꝰ sī Que ō. capi
tulo. xii. ōscribūtˇ Istic q'z descriptas
aq̄s ut citrulli melloīs cucur. z ē. poīa
tā cū zucbaro qz cū peidiis qz cū q'libu
erit z a ꝓpato sirupo iulepizarˇ Dez ut
ō hiis magis te copiosū faciā aliquos ĩ
fra scribā Quoz ꝑmꝰ. ē. Be. uio. Mes.
i. f. gūmi arabici. z. vii. se. citonioz z se.
malue añ. z. i. f. diadragāti. z. iii. fūde sr̄
ista. lb. viii. aq̄ z p diē cū sua nocte ĩ infu
sione pmitte. Be hic ad ꝓsūptōez medie
tatis buliat z cū. lb. ii. f. penidiaz fiat si
rupꝰ ōbite coctꝰ Cuiꝰ usꝰ cū aq̄ ordei ō
bite cōmēdatˇ. Aliꝰ et dñi. Mesꝰ. Be.
iuiubaz sebestē añ. z. x. ligritie floz bu.
añ. z. xii. se. malue se. citonioz añ. z. v. in
lb. viii. aq̄ p diē naturalē ĩ infusioē pma
neāt Et cū postea ad medietatē ꝓsūptōez
bulierit colēˇ Et addatˇ succi maloruz
dlciū graātoz. lb. i. de hic uero cū. lb. ii.
fiat sirupꝰ Cuiꝰ sit cū aqua ordei z mu
cillagīs psilii tibi usꝰ Aliꝰ. Be. aq̄ cucuz.
lb. iii. malue uio. añ. z. xx. cassie fistˇle. z. x
p diē naturalē ĩ aq̄ ꝑscripta ifusa mane
āt ōinde puz caletiat z manibꝰ ꝓfricatē
colēˇ. Et succesiue cū. lb. i. succi grana
toz dulciū z. lb. ii. zucbari fiat sirupus
Cuiꝰ ubi sitē ꝓ iflamatō grandis fuit erit
tibi usus. Solis decoctionibus pre
scriptis si libuerit utaris cum zucbaro
uel sine zucbaro et ualent mirabiliter.
Uel ex eis iulep facito: et erūt pulcber
rima et gustui ualde delectabilia: nō mi
nus ea iulepizare poteris: z sic babes a
qnas: decoctiōes iulep et sirupos. Nūc
autem de confectionibus est aliquid di
cendum ut capitulum finem recipiat.
dyadragantum igitˇ frm̄ ualet plurimū
Uel facias sic. Be. dyadzaganti. z. i.

yfundim

zuccari.lb.i.z ꝑ q̄is ex supraſcripꝭ agſ
ſeu decoctōib⁹ diſſolue Et fac ꝓ bolos
confectōez. Qō ſi abſterſiuū magis bre
uiꝫ.ʒ.ʒ.i.ſ. paſte radicis yreos adde z
ut ō ꝑfectōez facito ō q̄ patiēs tu⁹ oī bo
ra q̄ libuerit accipiat cū febrē lētē bēat.
¶ Poſſes adhuc ubi maiorē abſterſionē
q̄ris zuccaꝛ cū q̄uis aq̄ diſſolueꝛ z.ʒ.iii.
paſte radicis yreos aliis ſuis ſpēb⁹ ad
diꝫ facias ꝑfectōez ꝓ bolos Uel ʒ itēq̄
ſeqt̄ mixtura.ʒ.zuccari uſo.ʒ.i.ſ. dya
draganti ſrigidi dyayris ſiue ſpēb⁹ añ.
ʒ.ii.fiat mixtura q̄ utaris ꝓ libito Et ſi
mariaz q̄riſ abſterſionē loco uiolati zuc
caꝛ mel uiolatū ꝑponas Et q̄ pñs capt̄z
tenet uſq̄ ad matiei collectōez tibi ſatꝭ fa
ciūt Quā ſi ꝓbibeꝛ negeris q̄ pñs capt̄z
docet exeq̄re Et ꝓ b̄ pñs cᵐ finē ꝛcipit.
¶ Cᵐ.i7ᵐ. qualꝛ et ꝑ qb⁹ mā plēf i co
lectōez colecta ſit ad ſanīē ꝑtēda ſitqz
ipz ſaiatā apa rumpēdum.

Que dēa ſt̄ efficiūt ut potⁱ⁹ plēf
reſoluat̄ q̄z i collectōez ōueiat
q̄ ſi patiēs ptraſierit Et ill̄ oī
b⁹ q̄ dicta ſt̄ ordiate pactꝭ dolō ā t febriſ
ābelit⁹ difficlt̄as āt alia accidētia parū
āt nbil ꝛmiſſa fuerit Signū ē māz i co
lectiōez ōueiſſe Ān uirtute exīte debili
ſcis ex ꝓnoſticis iā bītū ifirmū morituꝛ
At ubi fortis uirt⁹ fuerit ñ deſpeꝛs. ſed
ut collectō illa ad ſuppuratōez deueiat
ꝓcurabis q̄ fiat Si eā poſſibile fieri fu
erit iſta ꝓ ordinē exequēdo. A leuioꝛib⁹
itaqz ſcheādū erit ne forcia medicamia
ſubtile reſoluāt z groſſū relinquāt. Et
ne ipſa etiam ante tempus collectionez
illam erumpant Quia niſi hoc acciōrit
raziſſimē euadunt infirmi. ¶ Si igitur
embrocationes facere libet malue z al
tee cum radicibus acciptes melliloti atz
camomille añ. ℞. i. fenugreci. ʒ.i.ſe.
lini lb.ſ.ſe.citoioꝛ.ʒ.i.ſ. fiat ōcoctō ex
q̄ fiat ēbroca āt i eā filtrū āt ſpōgiā iſū
de z fomētationē ut ō facito. Uel ex ea
uelica ſēipleā mō q⁹ ō uſe: Et q̄ iſtoꝛ
aliquociēſ factū fuerit locū ex ifra ſcꝛip
to ūguēto punge Qō ē. ℞. olei cāomil
lini olei ō lilio añ .ʒ.i. piguedinis gallie
z anaſ añ.ʒ.vi. mucillaginiſ feūgreci ſe.
lini z altee añ.ʒ.ſ. quāto ſufficit ceꝛ z fi
at ūguētū Uel.ʒ.i. diagloīs cū piguedie
gallie z olei cāomillini z olei de lilio añ
ʒ.ſ. diſſolues z uſe Uel loco dyagloīs
yſopi cerotū tñ accipe. ¶ Uel.ꝛ. olei cāo
millini.ʒ.iii. piguedinis gallie.ʒ.iii. mu
cillaginū radicū altee z malue ſe. citōio
rum añ.ʒ.ſ. farine ordei fenugreci fari
ne ſe. lini añ.ʒ. iiii. et cere quantum ſuf
ficit z fiat unguentum uel emplaſtrū ꝑ
facias. ꝛ. paſte radicū altee lb.i. mucilla
ginis ficuū lb.ſ. farie oꝛ ℞.ʒ.iii. pulꝛis
floꝛ cāoille.ʒ.i.ſ. farie feūgreci farie ſe.
lini añ .ʒ.i. ipiguēd ɔ ꝛcēti butiro z fiat
ēplaſtrū ¶ Uel ex ſola paſta cū butiro fi
at idē Uel folia caulū cū butiro decoq̄
cocta piſtabis z cū croco ordei farinā
admiſce z ēplaſtrū fac. ¶ Et huic ꝓpoſi
to q̄ꝫuenīūt tā cū aqs q̄z decoctōib⁹ cū
iul̄p ſiue ſiꝛupiſ q̄ ſūt i cᵒ ꝑcedēti ōſcꝛip
ta uſe z ꝑfectōib⁹ ¶ Itē dū ꝑ fuerit Si
aggrauatō maiō i laſe ſētiat̄ ꝛmittat̄ fe
bris dolō atq̄ accidētia ꝛliq̄ collectōez il
lā i ſanīē ꝓmutatā ee ſcief: Qꝛ circa gen̄
rationē ſaiei doloꝛs z febꝛſ ut ſgt ypo.
maioꝛs ſūt q̄z facta ſaie Et tūc ſolū ſꝛē
illa ap ꝓxiaꝛ q̄ apa illō ermpāt. ¶ Ut
igit̄. ad actum practicū te ducaz Ꝛer
bā uiꝫ i aq̄ ſalſa ōcoq̄ſ coſtā piſtabiſ z ɔ
butiro āt adipe uetuſto ɔ modico mell̄ ꝑ
paucl̄o croci ēplaſtrū facias ¶ Uel ō illa
berba uiꝫ tl̄ꝛ ꝑparata lb.i. accipieſ ꝑ q̄
pōe fermēti.ʒ.ii. fimi colūbini.ʒ.i.ſ. mel
lis.ʒ.ii.ſ. croci .ʒ .ii. cum.q. ſ. neteris
aſſungie facias emplaſtrum. ¶ Aliud

Di pleuritide

ad idē ꝙ ē optimū ꝛ.paste radicū lilii.ʒ viii.fermti.ʒ.iii ficuū bñ piguiū.ʒ.iiii.pl' ueris fimi colūbini .ʒ.ii.mell'.ʒ.iii.ſ.croci.ʒ.iii.cū quāto ātiq adipis sufficit fiat ēplastrū Que dicta sr̄ ēplastra ad apiendū apa pl'm ualēt Et itē pot' q sequūt'. Quoꝝ p' ē.ꝛ.fermti tritici.ʒ.iii.i pecia ligatū p diē cū sua nocte i lb.viii.aq̄ i ifusioē dimitte d̄ hic peciā extrahe ꝛ i aq̄ʒ illā lb.i.mell' ipoē et usqʒ ad ꝯsūptōeʒ q̄rte ptis buliat ꝛ colet' postea. Et d̄ tali aq̄ calida sepe bibat ifirm' ipse q°ʒ fermtari a iuscula māducet q accipiat d̄ pasta triticia bñ fermtata Et eā cū aq̄ subtil'r distēpet Ex qua pultē faciat ꝛ si pl's ista cū aq̄ decoctōis ficuū fiēt melior essʒ Pōt q°ʒ ex pasta ordei fermētata pult' fieri ꝛ sil'ib' ꝯ decoctōe ficuū i aq̄ ꝓlibito mel adder̄ poteris Mes.uō cū isto casu iulep māducari cū melle p̄cipit Ul' i q° mel decoq facias. Rurs' ex fariā cicerꝝ fiat iustulū i b̄ ꝯueniēs ml'tū pais bñ fermtat' i aq̄ mell' āt i rob ifusus ꝯueit .Cōueit q°qʒ ut oua sōbilia ꝛ lac ꝯ modico mell' ita sic ml'get' ab ubere calidū ꝛ fic' aliq̄l'r ꝯmedat In ſa m̄sa mes gra.pini ꝛ amigtam dl'ces q̄ʒ amaras p̄cip Que dc̄a sr̄ ad erūpēdū apa pl'ʒ ualēt At si ꝯ ist' eruptō neq̄at patiētē moueri subito hinc die di v̄simode ꝛ ueteres iubent Eum etiā super infirmū latus situatū subito reuoluūt ad alid̄ Et iuuat pl'ʒ sr̄ lectos pēsiles eos pōer̄ q ꝯ fuib' i aer̄ suspēdūt' tal's.n. q° libuerit ꝓpellūt'. Et nos ytalici tales pensiles lectos bātheas appellam' Aliq eos ponunt in cūis Ei alii in rotatis cathedris quas uelocicer trahūt. ¶ Prouocare tussim uomituʒ seu sternutatōeʒ ualet multū ¶ Si per modū hunc apostema non rūpatur dolore et accidentibus aliis perseuerantibus morietur ifirmus ¶ Et si euaserit gratiam obtinebit pauci ymo paucissimi euadūt Et si apa i tpe illo rūpat' ꝛ saies alba equal' ꝯiūcta et bonū hñs odorē expuat' uirtute ꝯstāte febris ꝛ accidētia r̄liq̄ ꝑticularit' r̄mittāt' Et tūc paciētē tuū liberaturū certissie scies ꝛ potissie si ad talē potōeʒ leuitas.iocūditas.qes ac desiderii boitas ꝯsequat' Cōtraria uō hoꝝ si fuerit tuuʒ patiētē p̄sbiteris ꝯmitte. Rupto itaque apate ꝛ boīs apparētib' sigis ¶ Qual'r saies mūdificāda sit ꝛ successiue ulc' sanādū erit deiceps mod' ē stribēdus qd̄ adiuuāte d̄o i seq̄ntib' fiet capitul' ꝑꝑ ꝙ p̄nti.c°.finē ipono.

¶ Capl'ʒ.xviii.d̄ his q̄ pl'eticū ulc' mōdificāt saniē siue sputū siue ꝑ urinā āt ꝑ egestiōe ex̄ pect' educūt.

Que ulc' mōdificādo saniē iducūt sr̄ i p̄nti capl'o describēda Sʒ tua it'est ꝯsiderādū prius ad quē locū rupto apate saies ipsa d̄fluxerit Nā si ad pulmonē ut plerūqʒ accidit tussiēdo ꝑ screatū emittit' Si āt ad pectoris cōcauū ꝑ uenā magnā itrās ut s̄ capl'o sexto dctm̄ fuit ad epar iterdū mittit' ꝙ si ad gibbū ꝑ urinā Et ad cōcauuʒ ꝑ egestionē expellit' ꝛ iterdū ut iqt Mes i locū unuʒ r̄cipit' ꝛ sua nimia q̄ntitate paupcl'uʒ ifirmuʒ suffocat Aliq̄ndo āt ibidē saies ꝯcl'cata maiorē ꝯtinue putrefactōeʒ suscipiat ꝛ ꝑ uiā r̄sudatōis ad pl'monē trāsiēs ip̄ʒ exulcerat ꝛ bonū patiētē ducit ad ptisi Opōtet itaque ad quē locuʒ saies ipsa deuenerit cōsiderar̄ qr locorum differētia uariātur medicamina ueꝝ nisi usqʒ ad quadraginta dies fiat mundificatio ut in ꝓnosticis habuisti transibit in ptisim Si natura igitur incipit materiā per scr̄atuʒ emitter̄ aq̄ʒ ordei ul' aquā rubei ʒuccari i potu sepe dabis ¶ Sed hiis melior est mellis aqua ¶ Et hoc casu plurime oximelle simpli

ci usi sr̄ Mes. u⁹ aquā secaniabi Gali.
auc̄te cōmēdat Et ipse accipit mell' lb.
ß. zuccari. lb. i. aq̄ fōt̄ lb. iiii. coquāt̄ cuz
facilitatē ꝯtinue abiciēdo spumā Et 3ª
pte ꝯsūpta ipoē lb. ii. aceti. plus l' minus
ß3 ꝙ. q̄ris plus siti extiguer̄ ⁊ coler̄ fer
uorē reitter̄ Et ubi maiorē uelles facer̄
abstersionē min⁹ zuccari ⁊ plus mell' i
pones Cū lēto itaq3 ⁊ claro igē sie fuō i
debite coquat̄ Cui⁹. ℥. ii. accipies ⁊ aq̄
scabiose aq̄ lilii aq̄ ysopi añ. ℥. i. misce ⁊
in aurora calidū p̄be. Illic āt ad duas
p horas ab. ℥. iiii. ad. vi. aq̄ ordei dabis
calide ul' ifrascripta ꝺcoctōe qua ut̄is ē
℞. capi. ue. herbe isopi añ. M. i. ficuū
siccaꝝ piguiū. ℥. iii. passulaꝝ. ℥. i. ß. liqri
tie. ℥. i. fiat decoctō ꝺ qua. ℥. v. ꝯ melle ꝓ
uice dabis. Ubi forti⁹ ifrascriptā ꝺcoc
tōez facias que ē. ꝝ. isopi capil. ue. ordei
añ. M. i. ß. ficuū siccaꝝ. ℥. iiii. passulaꝝ
enucleataꝝ. ℥. ii. radicū yreos se urtice li
quiritie añ. ℥. i. carniū dactiloꝝ piguiuz
℥. i. ß. fiat ꝺcoctō ꝺ qua. ℥. iiii. ꝯ melle ꝓ
uice dabis Ul' mel ip̄z ꝯ istis ꝺcoctōib⁹
ꝯbulir̄ facias Et ex hiis ꝺcoctōib⁹ si li
bz potes sirupū facer̄ ꝯ melle ac pēidiaꝝ
añ. lb. i. ß. de qua. ℥. ii. ꝯ. ℥. iii. decotiōis
ordei ⁊ ysopi ꝓ uice dabis ¶ Et si pre
scriptis adhuc fortius ysopi. M. i. ß.
accipies ⁊ capilloꝝ ueneris. M. i. radi
cum yreos se. urtice añ. ℥. i. ß. ficuuz sic
caꝝ. ℥. ii. passulaꝝ. ℥. i. ß. liqritie. ℥. i. fiat
decoctio de qua ꝯ melle ꝓlibito dabis l'
ꝯ lb. i. penideaꝝ et. lb. i. mellis sirupum
facias quo ut s̄ uter̄. ¶ Et itē forti⁹. ꝝ.
passularuz sebestē piguium añ. ℥. iii. ß. fi
cuuz. ℥. iiii. capillorum ueneris isopi ca
lamenti prassii añ. ℥. iii. liquiritie se. ur
tice añ. ℥. i. ß. fac sirupū ꝺ q⁹. ℥. i. ß. ꝯ iii.
℥. aq̄ mellis exhibe ꝓ uice. Alius quem
bon⁹ Mes. amplissime laudat. ℞. pras
sii. ℥. xx. liquiritie ysopi callamenti ca
pillo ueñris. ℥. x. radicū apii feicli ⁊ pe
trocilini añ. ℥. v. āigdalaꝝ mūdataꝝ pi
neaꝝ fēugr̄ci añ. ℥. ß. passl'aꝝ eūcleataꝝ
℥. vi. carniū iuiub. sebe. añ. ℥. ii. ficuū sic
caꝝ nuēro. x. fiat ꝺcoctō Et si fier̄t i a
qua pluuiali p̄ualet Deide cū ml'le. mell'
pēidearuz ⁊ rob añ. lb. i. ß. sirupū facias
cui⁹ us⁹ sit ut p̄cedētiū. ¶ Ex ꝯfectōib⁹
q̄ ꝯueiunt p̄mo. ℞. succi cauliū lb. ii. ꝓ
quāto ꝙ loch. formā r̄cipiat ⁊ cū icipis
ifrigidari pulv̄is pulōnis uulpis. ℥. ß.
adꝺ ⁊ croci. ℥. ii. ß. St fiat loch. ꝺ q⁹ pa
tiēs tu⁹ sepissie i ore tenēdo trāsglutiat
saliuā facillitat. ¶ Aliꝺ p optimū. ꝝ. pēi
diarū amigdalarū dulciū mūdatarū añ
℥. x. carniū dactiloꝝ piguiū. ℥. xv. ficuū
carniū passulaꝝ añ. ℥. i. dyadragāti se.
feiculi añ. ℥. vi. paste radicis yr̄os. ℥. ii
⁊ cū quāto mell' sufficit fiat loch. Aliꝺ
itē ualꝺ bonū. ℞. spice cōci añ. ℥. i. yso
pi sicce prassii añ. ℥. iii. mirr̄. ℥. ii. paste
radi. yr̄os. ℥. i. farie orobi. ℥. vii. pipis
℥. i. ß. passl'aꝝ eūcleataꝝ carniū dactiloꝝ
ficuū piguiū pēideaꝝ mūdataꝝ añ. ℥. vi.
pulv̄izāda pulv̄izēt̄ r̄liq̄ v̄o subtilissie cō
terāt̄ ꝺ hic accipe succi cauliū lb. v. que
tantū. cōtiue spumā auferēdo buliāt ꝙ
plusq̄z medietas sit cōsūpta cū quo po
stea rob. lb. i. misce mell' lb. i. ß. fiat loch.
de q⁹ ut̄e Mes. loch. squille multū con
mēdat ꝙ sic ꝯficit. Or succi sqle ⁊ mell'
añ ptes eq̄les ℞. t. ⁊ bñ siml' buliāt qꝺ
loch. fōmā suscipiat. Ego aūt solū succi
squille partē unā accipio ⁊ mell' partes
duas. Or illud i ore retētū adeo liguaz
mōdicat ꝙ patiētes male eo uti possūt
Sz illꝺ ē suaui⁹ ⁊ uirtuosū sat̄. ¶ Ul'
loch illꝺ de squilla cū alio loch l' sirupo
misce sic ꝙ gustui fiat magis gratū ualz
quoq3 i hoc cān loch de pino loch sanū
⁊ expertū quib⁹ si libet utere. ¶ Ego
autē i isto casu ifrascriptā cōfectionez

gustui ualde gratā facer ꝓsueui q̄ ē. ℥. farie orobi se. urtice añ. ʒ. iii. pulu̇is pl̄ mois uulpis. ʒ. iii. ℈. ysopi sicce. ʒ. ii. succi ligritie dyadragāti se. feiculi añ. ʒ. i. cōci. ℨ. ii. grāoꝝ pini amigdalaꝝ dl̄ciū mūdataꝝ añ. ʒ. vi. pulu̇izāda i pulu̇e sbtilissimū r̄dige r̄liq̄ subtilissie contēr̄ aꝫ ō bic. ℥. ʒuc. albi cū aqua ysopi dissoluti lb. i. ℈. paste radicis yr̄os. ʒ. iii. coquāt ōbite ꝛ ꝓscript̄ ipositū ꝓfectō fiat ō qua patiēs i ore tenēdo saliuā facilitat. ¶ In frascripta quoq̄ ꝛ si ñ gustui sit ōlecta bil̄ mirabilit̄ tū ualz. ℞. se. lini torr̄fac ti. ʒ. i. se urtice farie orobi. ʒ ℈. radi. éu le cāpāe radi. yr̄os se. urtice se. bōbicis pulōnis ul̄pis mirr̄ croci granoꝝ lauri Cui⁹ ul⁹ ℞af. cū ml̄le āt uio cocto sub tili ad ulc⁹ pectōis ꝛ āgustiā ābelit⁹ plu rimum commendat. ¶ Item. ʒ. i. picis liquide cuꝫ melle. ¶ Alias in casu isto iscrascripto ul⁹ sū pulu̇e qui mirabilit̄ iuuat. ¶ Et ipse. ℞. t. farie orobi radi cis enule cāpane añ. ʒ. ii. se. urtice. ʒ. ii. ℈. puluer̄ pulmois uulpis. ʒ. ℈. dyayr̄os cū radice ꝛ ʒuccaro solū. ʒ. ii. cui⁹ dos stoāco uacuo sit coclear unū pro uice cū aqua mell̄ l̄ melle l̄ cū rob l̄ cū sirupo ul̄ cū ōductōe aliqua ex a,ppriatis Ul̄ ℞. mirre. ʒ. i. se. bombicis croci añ. ʒ. ℈ pulu̇is pulmois uulpis se. urtice añ. ʒ. i. ℈. ʒuccari cādi ad pōd⁹ omniū ꝛ fiat pl̄ uis cui⁹ dosis sit ut precedētis ¶ In ḃ quoq̄ caū cū spōgea siltro āt uesica fo mētatōes facte ꝓsunt unctōes ꝛ épla stra. Et ō hūs capitulū. xō. saꝭ copiosū te effecit. ¶ Laudat itē i cān nostro nr̄ ℳes. uomitū iterpolati q cū mellis a qua ꝛ modico salis āt siāpis addito ,p uocet. ¶ Ex cibis i ḃ casu ꝓueniētib⁹ sūt carnes edine āt pullie ꝛ potissime ipsaꝝ bōdiū āt brodiū cauliū leuit̄ coc torū cum oleo amigdalaruꝫ dulciū con ditum de binc cum melle aut ʒucharo māducatū Et ubi febris nl̄ia āt ml̄tū re missa fuerit ꝓ hiis ferculis pip coēdat ml̄ tū mūdificat ꝛ exsiccat i mūdificādo saī ez. ℳon⁹ ℞af. atꝫ ueteres alii lac mulie ris plꝫ ꝓmēdāt Et lac cap̄ ita calidū sic ml̄get ab ubeꝛ cū quo sēp aligd mellis āt ʒuccari pl̄uerizati poēs Cui⁹ dos sit ab. ℥. iiii. ad. vii. ,p uice. ℙot⁹ āt sit mel lis āt ʒuc. ru. aqua āt uinū albū ꝫ al̄o ip soꝝ liphatū ꝙ poti⁹ ad dl̄cedinē q̄ꝫ ad acritatē ōclinat ꝛ sic ubi p scr̄atū sanie emitti posse iudicabis pscripta tibi cura sit. Uel ubi p urinā illā dinoscis mūdifi cari erūt dāda diuretica ut radicū apii feicli petrosili ꝛ spargi ōcoctō Cū gb⁹ pñt aneti āt fenicli semia āt b⁹ mōi addi Cū hiis oib⁹ capillū ue. ysopū siccā atꝫ pētasilonē cū suis radicib⁹ ꝛ aliquas ité passulas iponer̄ bonū erit Ad̄ si talia ꝓtēperar̄ libꝫ adō radicū cicor̄e lactuce ēdiuie atꝫ scariole l̄ ipaꝝ sēina l̄. iiii. se. cosa l̄ semia utrice. elige igr̄ ex hiis q̄ dic ta sr̄ tibi magis grata Et ōcoctōes iulep seu sirupos cū ʒuc. l̄ melle ,p libito fac. ℳec obliuiscaris mell̄ ac ordei aquā se pe dar̄ Ille nāq̄ lauādo l̄ abstergēdo ,phibēt ne loca p q̄ saies trāsit ulcerēt In isto casu cassia fistl̄a ꝓuēit atꝫ māna Et sit dos ab. ℥. i. ad. ℥. i. ℈. Māna ꝺo ad. ii. usq̄ ad. iii. Et dꝫ ꝓ decoctōe cap. ueneris ysopi ligritie passullarū ꝛ quat tuor se. cōmuniū frigidoꝝ extrahi cassia aut cum ipsis māna destēperari sēp uio lati sirupi l̄ uiolati mellis. ℥. i. addendo ¶ At si talis sanies sit ad intestina tran situs clisteribus lauatiuis sepe utere ꝓ os rosatum sirupum frequenter dato ꝛ aliquando. ʒ. i. mastices cum aqua endi uie uel ros. sirupi aliquid addendo. ¶ Et isto mō tam epar q̄ꝫ intestina per q̄ sanies illa transit ne ulcerentur defen

des p optie. Solét ubi saies ifra pect⁹ ad locū unū coaduāta fuerit cauſia aliq̄ fieri. Et iter costas iterdū aptio cū sagitela Et hiis ego expt⁹ sū ⁊ euasit ifirm⁹ ¶ Sz qr cas⁹ tal' rarissie accidit ꝯ q⁹ cura ista i ca⁹ d̄ ēpiate ordiāte d̄scripta ē ubi si op⁹ fuerit tale cauſiū fiendi modū illic regre.

¶ Capitulū. 19m. d̄ cura pl'esis q̄ i astaꝝ musculis nascit'.

Cura ñ uer' pl'es q̄ i costaꝝ muscul' nascit' i aliqb⁹ applicādū ab ex̄ ab aliis solūmō differt leitioē igit' uētris ⁊ flebotoia ſz exigētiā facꝫ ac quoqz cū spōgia filtro ul' uesica fomētatōib⁹ post diē. vii. ubi dolor ñ qeuerit uētosā sr̄ loco appoi iube Et ubi op⁹ fuerit cū scarificatōe illa eni dolor̄s sedat Et māz ex̄ ad cuti trahit Et sic i firmū hac de cā de pditioē securāt ut s̄ capl'o. xi. declaraui ⁊ i h̄ cāu ēplastruz ifra scriptū ꝯueire uet'es testati sūt Re cā oille malue añ. M. i. maluauis. radicū yreos añ. ℥. vi. ficū piguiū. ℥. iiii. coquāt' deide pistēt' cū radicib⁹ misce pl' ueris siapis rubei. ℥. v. ⁊ cū uet'i assūgia ipiguet' ⁊ fiat sr̄ locū ēplastrū. Ipsā. n. māz ex̄ ad cuti trahit ⁊ dolorē sedat et folia cauliū i butiro decoq̄ cocta pistēt' qb⁹ de pulv̄e colūbini fimi ꝓlibito ad misce ⁊ locū ēplastra. Ul' ēplastrū d̄ syāpi ꝙ libz Mes. Et ē. ꝛ. siāpis p diē naturalē i aceto r̄moliti ⁊ postea sb̄tilissie ꝯtriti lb. ſ. paste ficuū piguiū q̄ p diē i aq̄ calida ifuse pmāserint. lb. i. fiat ex eis ēplastrū. Cui si libz ut pigue fiat paꝝ assūgie uet'is ipōe ⁊ aliq loco siapis caprarū sterc⁹ iponūt l' colūbinū. Ras aūt ex nauali pice locū ēplastrari faciebat. Ul' ex adipe adusto cū ciēre radicū cauliū mixto. Tale eni emplastrū exsicādo materiā extrahit ad cuti. ¶ Apōstemate igitur extra cutim per hunc modum tracto cū maturatiuis si op⁹ fuerit suppuret' d̄ hic cū sagitella siue ruptorio apiat' ⁊ successiue mūdificet' ⁊ cōsolid̄t'. Sz qr talia ad dn̄os cirugicos ptinz eis huc r̄mitto curā.

¶ Capl'z. 20m. d̄ dieta i cura pl'es obs uāda.

It cur' hui⁹ iuictissie pl'es finē iponerē r̄stabat diete doctriā iscriber' q̄ uirtute cōstāte ſz diuersitatē tpꝝ hui⁹ morbi univ̄saliū uariat'. Sz ut i hiis tuū patiētē gubnar' scias pl'a d̄scribā. A tenui dieta p̄ncipiū sūens ad grossiorē ꝯtinue trāsiēdo. ¶ Cōstāte itaqz uirtute aq̄ ordei cū zuccaro ul' sie solū dāda erit. Et ubi forti⁹ ex farina ordi pl'tā saꝫ rarā ⁊ bn̄ coctā exhibe. Nā ut iquit bon⁹ Alex. Si ñ bn̄ coq̄t' iflat ypocūdria quēadmodū ⁊ alia legūia.

¶ Ul' tale fac pl'mētū a ueterib⁹ tm̄ ꝯmēdatū ut nihil s̄. Nā excorticatū ordeū simplici aq̄ coquas extractū pistet' ⁊ ad horale paset'. Cū q⁹ postea lac amigdalaꝝ misce. Et d̄ hic debite coctū patiēti tuo p̄be. Cōueit ēt ip̄z solū amigdalaꝝ lac ꝯ aq̄ ordei extractū. Et pl'z itē ꝯmēdat' ⁊ maxie ubi patiēs. spuer' icipit. Collat' a furfuris q̄z sic facias. Sup triticeū furfur tm̄ aq̄ calide ꝯmiscēdo ipōnes ꝙ solū sit ibibitū. Et p horas. xii. sic dimissū cū mātili albo fortit' exprimat'. Et ꝙ incollatur' fūdo r̄sidet accipies d̄ q⁹ pl's bn̄ cocta fiat. Et est i cāu isto p optia. Nō nulli sil'r eā cū amigdalaꝝ lacte coquunt ⁊ bn̄. Hiis grossi⁹ pais mica i brodio pl'li d̄cocta āt ipsi⁹ pulli ꝯtusū l' tm̄ pullus ipse coq̄t' ꝙ caro sepet' ab ossib⁹ ⁊ d̄ tali consumpto brodio dabis. ¶ Ego aut ē alias sic facer' ꝯsueui pullū debite coctū facio exossari ⁊ carnē sic exossatā i mātili albo iuolutā ⁊ it' duo iciforia positā ad

utitur furfuris infusione

torcular exp̄mi facio. Et hic ueluti aq̄ clara succ⁹ egredit̄ q facil̄ ē digestiois et optie nutrimēti supfluitatū paucarū ⁊ gustui delectab.l̄. Qd̄ si febris itensa fuerit quatuor seina frigida in pecia li nea rara ligata cū pullo illo decoquāt̄ Cū hiis cibariis zuccarū pro libito pōe Et ubi sputi maiorē querer̄s abstersio nem zucca. loco melle uti poteris. A die igit̄ primo usq3 ad .xiiii. hiis cibis gradati utere. Nā ab hic supra secūdū uirtutis tenorē sputiq3 facilitatē dietā secūdu3 exigenciā īgrossabis. S3 dum sputi maturationē atq3 ei⁹ queris pro uocationē. ¶ Humidū atq3 tepidū erit nutrimētu3 exhibendū. ¶ Cū autē ipsu3 maturū fuerit nutrimētū īgrossabis ut ad spuēdū uirt⁹ ut uoluit Raf. fort̄ fi at. ¶ Uerū a tēpore maximi doloris ut oēs ueteres affirmāt a cibo erit abstinē dū q2 p eū paciētē ī desperationē ⁊ ad mortē deduces ut īqt. Mes. Pot⁹ sit aqua ordei aut aqua mell̄. Et ubi ad ui nū trāsire liceat sit illd̄ aqueū cum sola aqua zucc. qr quādoq3 uirtutē cōfōtat ¶ Et magis ut īqt Raf. sputū maturat quā aqua. ¶ Actualit̄ autē frigidi nihil umquā exhibeas ⁊ potissimū aquā sipli cē siue aquā ordei nisi ī modica quātita te. Q2 ml̄ta subito bibita ut īquit Raf. maturationē retardat. S3 si sumat̄ sc3 paulati nō ledit q2 pri⁹ calefiet quā ad ap̄a deueniet. ¶ Pōt iñ aqua calida ī magā siti uicib⁹ ɔtinuat̄ parua quātitas exhiberi q2 sit̄ extiguit̄ ⁊ eā coadunari ñ pmittit sputi uiscositatē soluit ac ipsū leit atq3 maturat ut uoluit dñs Mes. Et caue ne pp sit̄ extictōem siue ꝓpter aliđ malagranata muza umq̄3 p̄beas dl̄ cia. ¶ Tñ sicut uoluit Auic. aerē pati ēs tu⁹ tēpatū īhabit3 ad aliq̄lē tñ calidi tatē đclinātē a fūo uēto pulv̄e uacuū. sr̄ lat⁹ īfirm⁹ decūbat. ¶ Si em̄ sr̄ illđ qeue rit bonū ꝓtēdit E ɔ uero malū. ¶ Ab ira tristicia ⁊ aliis aīme accidētib⁹ ipsū custodi. ¶ Et ipsū tuo posse ɔforta uti le erit Cātelenas ut audiat atq3 musi calia īstrum̄ta ut cū hiis a tīore ⁊ tristi cia reuocet̄. ¶ Talia nāq3 ī sedādis do lorib⁹ iuuāt multū ut Auic. q̄rta p̄mi đ sedatōe doloris. ¶ Occupati ī eo īqt ꝙ gaudiū efficit doloris uehem̄cia3 sedat ¶ Et sic hēs q̄lit̄ đbes tuū pl̄eticū dieta re. ¶ S3 ubi saies exspuat̄ r̄gimīe alio utaris o3 de quo c^m. xviii. sat̄ īforāuit. ¶ Et p hoc pñti capitulo finē impono.

¶ Ca^m 21^m ī q⁹ poīt̄ epilog⁹ toti⁹ opusc̄l̄i.

PRolix⁹ admodū ɔmētariol⁹ iste đ pl̄esi fuit ꝙ ml̄tos nr̄a tēpestate studētes pl̄imū gra uabat scio q2 quorūcūq3 tractatuū sētē cias ɔp̄hēder̄ illi ul̄lēt. Qua ex re oīa ī h̄ ip̄o ɔmētariolo ɔtēta p uiā epilogi ī p̄ sēti ca⁹ ɔp̄hēder̄ ⁊ colliger̄ uolui. Q2 eo lecto sūmati ōniū ɔtētoꝝ sñias scias. Et sic cū ad curā pl̄es ueīre libuerit p doc trinā h⁹ capl̄i scias stati ubi ꝙcūq3 īuēi es. ¶ Quid igit̄ sit pl̄es ⁊ quotuplex ī p̄ mo ca⁹ scies. Et ī 2⁹ cās. ¶ Terciū aūt đ mōstratiua sigā v̄e pl̄s ostēdit. Et q̄rtū ñ v̄e. Et hec oīa signa talit̄ mēti trade ꝙ uerā pleuresī a ñ uera diōscas hoc enī tibi tm̄ prestat auxiliū ut tā aposte mate epat̄ quam pulmonis eam q̄ ⁹ plu rimū coīcat descerēre scies Et h̄ si qn tū c^m itellexeris At ubi đ hiis honorē ɔseq đsider̄s. ¶ Sextū capl̄3 ⁊ septimū ⁊ octauū pleger̄ necesse ē. ¶ Illa nāq3 ad quē finē pl̄etici q fuerit ueīr̄ đbeāt ostē dūt Et sic qd de ūoquoq3 ꝓuosticādū sit scies. ¶ Qđ ad maximu3 honorem tibi cedit. ¶ Cum igitur ad pleure

ticū tuuz accessis ubi op⁹ fuerit q̄z cē lerius potis uētré leni. De hic euapo toriis utere de qbus capituluz nonum moduz ⁊ ordiné dabit. Qd̄ si flīā fien dā iudicaueris. Capituluz. x. lege ip̄uz enim tibi flebotōandi modū dabit Qd̄ si etas uel aliud flebotomiā impedierit

Plerunque eius loco uentose fiunt de quibus Capitulum. xi. modum tibi dabit. Et ne in errorez cadas illa perle ge bene qꝛ nō soluz flīe loco fiunt sz in t̄dum ut mā a loco diuertat̄ Et ꝯsimi liter iterdū ut exterius trahat̄ ad cuti ⁊ aliqñ ut doloris rabiez sedent quoꝝ oium caōnes capitulū ipsuz edocebit.

Factis itaqz euaporatoriis flīa seu uē tosis ⁊ nōnunquā cū aliquo leni farma co uenter soluendus ē. Sz hoc fit nisi magō cuz timore. Cū plerūqz i tali ca su fluxus sequatur imoderatus quare xii. capitulum perlege. Ipsum enim te ab oibus hiis periculis absoluz Si ea cōtenta exequeris. ꝙ si tūc materiā di gerendā ac educendā iudicaueris. xiii. capituluz ⁊. xiiii legas. Oz illa nāqz in quacūqz materia que ⁊ qualia tibi ne cessaria sit oñt Cū igitur que dicta sūt ordīe debito ꝓut nominata capitula do cet fueris exequut⁹ Que dolor̄s sedāt que quoqz sputū facilitant approximes necesse ē et hoc fit tam ꝑ extrinsec⁹ q̄z itrīsecus applicata quoꝝ doctrinā. xv. ac xvi. capitu. ponit Hec ōnia q̄ dicta sūt ut plesis resoluat̄ efficiūt ꝙ i omni studio perquirendū uerum nec semper illud fit sed in collectionē trāsit ⁊ tunc tua ē cōsideratio ut illā collectā materi am in suppurationē ducas. Qd̄ tamen fiendum est cum cautela scilicet ne sub tile resoluatur ⁊ grossum remaneat. Ac ne apostema siue collectio illa añ tempus aperiatur. Et sic que illam in suppuratōez ducāt que q⁹z d̄bito tpe rūpunt quodā ꝯ ordie erunt applicāda ⁊ hoꝝ doctrinā. xiiii. capl̄z ordinate ti bi p̄bet. Collectōe siue ap̄ate rupto erit ulcus mundificandum. Et ne pleti cus bonus in ptisiz seu aliam malā egri tudinem cadat erit sanies cum cautella educenda. Que iterdum per urinam.

Et interdum per egestionem ⁊ iterdū ꝑ sputum educit̄. Procurādū erit igr̄ ut suauiter et cū a ꝓpriatis dicta sanies educat̄ ne loca ꝑ q̄ trāsit ulcerēt̄ Et ho ꝝ oimm moduz. xviii. capl̄z docet. At plerūqz accidit ut non uera pleuresis ad extra uersus cuti collectōez faciat que tunc suppurantibus indiget. Dein de apertione ⁊ successiue mundificatōe Et tādem cōsolidatione Qd̄. xix. capl̄z te docet facere. Uerum ista que dctā sunt adeo ordine quodā mihi fore cōne xa uidebantur ut congrue inter illa dic tandi modus non caderet. Et hac ex cā eum ad ultimum reseruaui ꝙ ubi scire cuptas ꝓximum capitulum ꝑlege. Ipsū enim qualiter patientem tuum dietare debeas ostendit. quod utz toti cōmēta riolo finem imponebat. Sed quia in eo contenta in presenti capitulo epilo gare libuit hic totus cōmētariolus feli citer finem recipiat.

Antonii Guarnerii Papiensis uiri doctissimi commentariolus de pleure si felic.ter explicit.

Laus deo. amen

Antonii Guainerii .pp. Bē passioibus stōaci ꝯmētariol⁹ felicit̄ icipit.

Capl'z p̄mū d̄ meri ⁊ egritudinibus ei⁹.

Volēs d̄ egritudibus stomaci in presenti ꝯmentariolo dictiōez facer̄ a meri tāquaz ab eo nobis p̄mitus occurrēte i coādū est

Notādū āt meri dictō arabica ē q̄ dr̄ a meris ꝙ latiē ꝑs seu portio iterp̄tat̄ : qz eā ꝑtē stōaci ee uolūt ꝑ q̄z, ueluti ꝑ portā seu manicā i ip̄z stōacum nutrimetum ingredit̄. Greci uero ysophagū appellāt ab yso ꝙ ē iter ⁊ fago ductio qr nutrimēti ꝑ eū ītus ductō ⁊ ꝓpter h̄ latini q dā eū portā supiorē appellāt. Cōponit̄ ex carne ⁊ ex duab⁹ paicularib⁹ plais tunicis uilos tā lōgitudiales q̄z trāsv̄sales h̄ntibus. Quaꝝ itrinseca ut facili⁹ extēdi possit neruosa magis ⁊ carnosa min⁹ fuit Cū ꝑ ipsū rē durā aliquā trāsire necesse sit et ut ꝑ eā tāq̄z ꝑ rotundā maicā ad stomacū nutrimentuz ingredi possit ad fauces usque pertingit. Ex quib⁹ notificatio eius satis patet. Est eniz meri membrum longum concauum cōcauitate rotunda ex carne et duabus uilos planis tunicis cōtextū quarū intrinseca neruosa magis et carnosa minus existit ut ꝑ eū tanqz per portam seu manicam nutrimentū ad stomacū igredi possit ad fauces usqz pertigit Ledit̄ meri cū trāsglutiēdi ipedit̄ actiō. ⁊ si i gener̄ oīs ei⁹ lesio sēper manifeste cōprehēdat̄. Que tripliciter fieri contingit. s. ablate diminute ⁊ cōrupte. Ablate qdē cū patiens penit⁹ nihil trāsglutire possit. Dīnute qñ paꝝ ꝯ difficultate transglutit. Cōrupte quādo cum tremore et titilatione patiens transglutit. Et omnis eius lesio aut per comunitatē aut per ꝓprietatē in eo accidit. Per comunitatem qñqz toti⁹ qñqz particulariū mēbroꝝ. Totius ut in fe. adurētib⁹ ē uidere Tunc. n. meri toti cōpatiens in trāsglutiēdo sēsibiliter ipeditur et tantā membroꝝ ariditatem significat ut necesse sit mortē ꝯsequi. Ex egritudinibus quidē cerebri sepe accidit meri lesio ꝓpter nocumētū s. i uirtute sensibil'z ⁊ motiua ueluti litargia frīnesi spasō tā ꝑticulari q̄z ul'i ut mādibularum partium oris colli et ēt ꝑꝑ apostemata illarum ut duarum glandiuz gutturis uel isqnātia aut ꝓpter cateri descēsuz ut in brancis et corrizis aut propter casum ꝟuule āt ꝓpter inclinationē spōdiliū ad iteriora āt propt̄ uentositatem in mēbris propinquis cū coartatōe aut propter medicinam suffocatiuā uel de comestis quibusdā fungis. Et i hiis quoqz qui gipsū bibūt āt cerusā sepe cōtingit. Et ille sēper egritudines que per comuñitatem eidem plerūqz accidunt. Que āt ꝑ ꝓprietatē eueniūt āt i eius substā āt i uia. Si fuerit i substātia ꝙ ul'ē mala ꝯplexio sipl'x l' cōposita l' cuz mā uel sie Si iuia ē sic̄ ap̄a l' opila⁹ sie ap̄ate siue solutio cuz ulcer̄ uel sine ulcere. Et ille sunt in summa egritudines meri quarum facilis satis ē cogitio. Nā que ꝑ comuitatē fiūt ill' ex curis illaꝝ egritudinū cura ē. Per ꝓprietatē v̄o q̄ fiunt i substātia mala ꝯplexio calida sie mā āt cuz materia fūit facies rubet. ligua. quoque atque pallatuz. ⁊ i istis atque gutture caliditas manifesta sentitur et intensior ubi materia fuerit. Quod si collum atque gullam tangeret manu caliditatem manifestam deprenderet. Adest partium illarum asperitas atque sitis et ex potu frigido

manifestū iuuamētū sētiē. Cōtraria uō si gā ꝓriū signt. s. frigiditatē. buiditas uō ex sīc ꝑuatōe leitate atz buiditate illaz ptiū babudātia sputi sigificat ℓ cogōsci t. Et p oppolita sigā siccitas q̄ ex ptezit edurētib⁹ egritudib⁹ z ex aeris āt natural balnei rabiosa caliditate accidit Oppillatō uō sic apate p igressū alicui⁹ rei āt descēsū alicui⁹ catarral mē facile cogōscit. apatis āt meri calida eē pōt fri gida buida ℓ sicca. Ulceratō u⁹ apatū sa matoz successiue fieri pōt. Et itē ex solutōe ꝯtinui i ipo quouismō facta Et qr ō his oib⁹ egritudib⁹ i stōaci egritudi b⁹ tractādū ē. Quaz ꝯsilia si sigā i eadē cura doctrinā boz ad illā libz rīfuar z ad eā q̄ ō signātia. Mā ipedimētū trāf glutiēdi p oēs seu ulgares medicos i cura signācie reponitur. Et bas propter causas de egritudinibus meri bis pau cis ꝯtēt⁹ eē uoluit. Mā cū ipsū pare sit stōaci auctoꝛs pluzimi ut. Gal. i li⁹. x. tractatuū Antiqu⁹ Serapio. Raf. ad Almāsoꝛē ō egritudinib⁹ ipi⁹ nllā fecerūt mētionē. uolētes illas p noticiā egritudinū stōaci soꝛ notas de gb⁹ ifra tractabit. Causas sigā tā ꝓnostica q̄z ōmō stratiua z curā ibi ordiāte deo duce ō scribā q̄ illas ad oēs meri egritudiēs ad aptaꝛ poꝛis. Et p b c⁹ pōti finē ponā. Laus deo.

¶ Capl̄z. 2m. i q⁹ ōclarat gd dr̄ stomacus cū ei⁹ anotbomia z ōscriptōe.

Uia egritudiū stōaci doctrinā ōscriber uelī p⁹ uidēdū ē ūde ipe dr̄. Br̄ āt stōac⁹ ut. Symō ign Januensis z nōnulli alii a stomaco grece qō latine idem est quod os z cus uenter quasi uentris os. ¶ Et sic b nomē stōac⁹ os uētris solū ipētat. Usuali tñ noīne. ꝓ aggrīgato ex ore et uentre ipse stōac⁹ accipit̄ qlit̄ fit i ꝓpolito Si recte ispexerī pr̄ principale nllū rperio q̄ oib⁹ ita vlr̄. fuiat sicut ipse stōac⁹ Jdeo benedict⁹ de⁹ ipsū i me⁹ cōpozis collocauit ut i eo uigoꝛ mēbroz circū stātiū pficiat̄ cibi digestio. Est. n. arcba cibi q⁹ fialit̄ mēbra oia nutriūt̄. Et sic b mēbrū oib⁹ fuit. pazit̄ oib⁹ nocūtū inferre pōt ut ꝯstātin⁹ i libello ō stōaco ūde. Gal. os stōaci iō ātiq pcordiū uocauerī. Et idē nono de iteriorib⁹ dic̄ cum oib⁹ nāq̄z mbris stomac⁹ alligātia babz Cū cerbro qdē q̄z ad ipz p unū neruoz pueit q uā sr̄ meri fuolutōe fuoluti ipsi tādē stōaco ꝯtinuāt z i miūtissiōs uillos dimissi i sbstātia oris totā ꝯtexūt pl⁹ tñ i oꝛ ꝓ magis sēsibl̄e pp famz atz siti z ei⁹ sanitōez pcipiēdā ꝓ eē opōtuit. Fuit tñ ei⁹ sbstā neruosa mlt̄uz ut extēsibil̄ z cōrugabil̄ forz alit̄ ñ potuissz assūptū cibū bñ ꝯplecti Fuit Jt̄ ex duab⁹ tūicis ꝯpositⁿ q̄z extrīseca carōsa fuit mlt̄uz. ut ꝓ cibo digerēdo calidiō eēt. Intrīseca nē uosa p⁹ pp plaz sēsibilitatē sto⁹ necessariā fo ut stōac⁹ fz exigētiā susciplēdi cibi fiēt extēsibil̄z⁹ ut iteriō superficies stomāci eēt solida ut ñ facil̄ ex occursu acuti ℓ aspi lederet̄ ℓ alteri⁹ fortz ipssiōis sb forā cibi ℓ pot⁹ assūpti b ꝑ⁹ ꝑmt c⁹ ō mēbrīs z. ix. kcli. c⁹. i. z. 7⁹. ō iuuamtz stōaci mbroz fo. c. z ō iuuamtz stōaci pli⁹ bñt Ā pte dex̄ epar ꝓ pēul̄ gbusdā q̄ sr̄ uelut digiti man⁹ eū āplexātes suppoit̄ a q⁹ q̄dā magā ueā ꝓgrdit̄ q̄ i pte posteriori i loco miōris circuitōs p lōgū trāsiēs sua caliditate stōacū calefacit z i miutissimos raōs tādē diuisa p quos nutrimtū eidē defert i totā stōaci substātiā semiāt. z hi ramuli i extrīseca māte tuica depbēdūtur intrīseca uero et si uisū effugiat dispergūt̄. ad hec appz per sāguinis effusionē Si in continui solutio fiat p miseraicas. Item stomaci uena quedam

de eius anotho

Colligantia sto cū aliis mē bris

cū cerebro

mittit se

bñ dr̄ stomachus

ꝓ epate

mediante

mḟiaz naturaliḟ deferẽs. Per epatĩ ali gaṫ: ſpẽ quoqz q i ſiniſtra ꝑte letaṫ a q° ueit. ut eã ſr ipſũ gutaz gẽs famis tẽpo re quẽdã triſtẽ ſnſationẽ ſequiṫ. Ruſ° a coro artaria quedã maga ad ipſũ ſto macũ pueit q̃ p mũltiſſiõs raũlos p ſub ſtãtiã eiuſdẽ diſpſa catez ei° euẽtat atq̃ uigorat. A ſſle qdẽ ad fũdũ ſtoãci ram° qdã i plẽs diuſ° raõs colerã zubeã gra iuuãde digeſtiõis ꝺferẽs z iteriorẽ tui cã ñ ꝓtrãſiẽs i ipſi° ſubſtãtia ſpgiṫ con cauitaṫ nequaqz ptigẽs dorſo autẽ at qz uiſcerib° aliis ligamẽtꝭ firis uiſibiliṫ colligaṫ. Jn aſiori vo ꝑte colligaṫ cuz zirbo z mediãte põteario cũ duodeno aliſqz iteſtꝭ. Fuit aũt ſtoãc° oblũg° figu re rotũde qz taḷ ẽ ab occurẽtib° q̃ ledeṙ poſſũt tutiſſia z illoz capaciſſiã Fuit z iſũ curuat° qz ſi ſic ñ eẽt orrificia ei° eſ ſẽt i directo poſita. Lũqz ſtatuṙ ṙcte bõ ſit añ tẽp° debitũ ab eo cib° deſcẽdiſſz z ex biis oib° gd ſit ſtoãc° ſaꝭ pz. Et n mẽbrũ ꝓcauũ ñ ꝑfecte rotũdũ i medio cõporis ſitẽ mẽbris ſpie Riſti fell' dõſo duodẽo ac zirbo apte colligatũ duab° tuicis ꝓtextũ quaz itriſeca neruoſa ex triſeca vo caroſa magis exiſtit ad cibi calificatiõnẽ fiãliṫ ordiãta. Et ſic pz gd ſit ſtoãc° q̃ hui° capli itẽtio fuerat.

¶ Lm tertiũ gd ſit appetit°ĩ genre z q̃ liter per quinqz motus cauſatur.

Supeſt autẽ ſtoãci egritudieſ iueſtigaze que nõ ſolũ diuerſa rũ qualitatũ ſeu maṫiez. ſz ſe cũdum loci cõicationem z proprietatẽ ut inferius apparebit. plurimũ diuerſi ficantur. De quibus omnibus ordine quodam ſequent huius in capitulis deo adiuuante tractabitur Appetitus nan que i genere nihil aliud eſt quã iclinatõ appetẽꝭ ad appetibile. Uñ appetit° ab alio q̃ſi petit° dicit qui inaturalẽ z aialẽ diuidiṫ. Naturaḷ ſic cogitõe fit. qui ni hil aliõ eẽ uidet q̃z incliãtõ q̃dã ad for mã ḷ ad rẽ i q̃z naturaliṫ ſic appbẽſiõe taḷ fit iclãtõ q̃liṫ mãz ꝑmã ſõma appete dicim°l Et taḷ ut gdã aiũt ẽ duplex ſcz cõnis qz naṫ alib° oib° ĩb° eſt eoz eẽ nã qz ꝺſequẽſ ut ſuo eſſe ꝑmaneãt z ꝺfuẽt quia quodlibet enſ naturale appetit nã turaliṫ permanere. Aliꝰ particularis qui ṙbus animaṫ ſolũmõ eſt pez reſtau ratiõnẽ depditi ut eſſe permaneãt z ꝺ fuẽt appetũt nutrimtũ qr ṙſtauratõe ceſſãte ſeg̃ mors i breui z taḷ ĩ oib° mẽ bris ṙpiṫ Ergo ꝑ ṙſtauratõe ſolut iat traber ꝺſtrãt. duplex tñ i ſtoãco natu raḷ appetitus reperiṫ un°. ſ. coũnis q° cibũ ad extra ꝑ toto appetit. Ali° ẽ pti cḷaris ḷ ꝑpri° quo ñ aliter quã membra cetera naturaḷz appetit. Aialis appetit° ẽ quedã appeteꝭ ad rẽ per ipſã uirtutis aialis apprebẽſionẽ qua ut ad ꝓpoſitũ ſpectat bõ ab extra ad aliqd attrabeñ. mouet. ¶ Et talis appetitus ſenſitiuus ineſt ſolum ſtomaco et non membris a liis quem ut ſtatim patebit fames appel lant. pro qua cauſanda quiqz mot° ṙqui rũt ¶ Primus ẽ mẽbroz ſanitio a calor naturali uel ab alio continue mẽbroz humidum reſoluente cauſata. ¶ Se cundus eſt attractio membrorum a ue nis. Uene itaq̃ ſanite ab epate attrabũt. ſanguinẽ z ſic cauſatur. Tertꝰ modus atracto ſãguine ab epate ipſũ tunc hu midũ chiloſũ a ſtoãco attrabit z ꝺ eſt Quart° modus Sz ad huiuſmõi ſuctõ nẽ ſequiṫ ipſius oris ſtoãci cõrugatõ ad quã ſequiṫ: quedã triſtis ſẽſatio que per eff uſionẽ melãcoliẽ ordiẽ naturali ſupra ipſum os ſtomaci a ſplene trãs miſſẽ plurimũ augetur z hic ẽ quãs

tus mot⁹ q ē alioꝝ finis qr ad ip̄z seqtur illa tristis sēsatō Quā Gal. quarto d̄ ac cñti sexto ꝯmēto fam̄ appellat. Sñs⁹ īqt enī hāc sēsatōez sētiēs fanies appellat̄ sz aꝝ.3° d̄ aīa ul̄t poti⁹ fam̄ eē appetituz hāc tristē sēsatōez īsequētē. Cū īqt esuri es ē appetit⁹ calidi ⁊ sicci. Ex qb⁹ alñ appar̄t ꝙ uera fames sz Gal. ē q̄dā tristis sēsatō ab ill̄ quīqz motib⁹ tādē causata p q̄z ab ex̄ attraher̄ cibū stomac⁹ appetit. sz āt Aꝝ. v̄a faēs ē appetit⁹ qdā ꝯsequēs illā tristē sēsatōez ⁊ sic pz qd sit appetit⁹ quē fam̄ appellam⁹ pz ēt quot ⁊ q sit ad ipsā uerā fam̄ mot⁹ r̄quisiti.

¶ Capl̄z. iiii. d̄ cāis ablatōis ⁊ diminutōis appetit⁹ quē fam̄ appellam⁹.

Appetitū aīalē stōaci quē fam̄ appellam⁹ triplicit̄ ledi ꝯtigit Ablate qñ nihil penit⁹ appetit̄. Dimiū te cū parū sicut ī bolismo d̄ quo īfra. Cōrupte qñ ea appetim⁹ q̄ īterdū hūaē spēi inconuenientia sī sicut carbones lutum cimices et similia. ¶ Et quanuis in appetitu tam cibi quā potus lesio esse pōt. ¶ In presenti tamen de lesione appetitus quē famem appellamus tractabitur et primo. scilicet de ablatione et eius diminutione cum ab eisdem causis secūduz. tamē minus et magis fieri contīgat Ablationis uer̄ seu diminutōis appetit⁹ stomaci qua duplex potest esse causa. ¶ Prima quinque predictorū motuū seu alicui⁹ ipsoruz impedimentū. ¶ Secunda melancolie sup os stomaci efusionis defect⁹ a splene. Tertia oris stōaci nocum̄tuz. Quarta ad ex̄ ap ꝓximādi d̄fect⁹. Qñtū ad primū nisi īanitio membroꝝ p̄cedert̄. nl̄la uēarum fier̄t īanitō pōt ēt eē nocum̄tū tale ī ueīs. ut opillatō ap̄a āt aliquod tale ꝙ nihil ab epate traherēt. Et per idē in epate qr opillatio uel apostēa uel tale aliud īpediret attractōez eius a stomaco: ¶ Et si in or̄ stomaci aliud esset nocumentum impediens: ut talis tristis sensatio fieret null⁹ foret appetit⁹. ¶ Et ex his patet qualiter impedimentū quinque motuū uel alicuius illoruz ablatōis uel diminutiōis appetitus potest esse causa. ¶ Istoruz quīque motuū īpedimēti cā pōt esse tā intrīseca q̄z extrīseca: extrīseca quidē ut aeris caliditas excessiua balnei ul̄ ꝯsimilis potēs calorē naturalē ex̄near̄. ut ñ possit humidū mēbroruz resoluere. ⁊ sic m̄bris nō īanitis ñ fieret a uenis suctō ⁊ parit̄ motus quoqz cessabunt. Idē faceret ex cessiua frigiditas q̄cunqz ista fuerit. calorē mortificās uel extīguens. Nimiuz exercitiuz. ⁊ quies nimia: somnus ꝓlixus: ⁊ superflua uigilia. ciboruz seu potuuz repletio et frigidoruz maxīe ac oī digestioni rebelliuz: nimia itē ip̄oruz abstinētia qr calore debilitato debilis fit uenaruz suctio. Superflua itē animi accidētia ut nimia tristicia qr sp̄us tristis exsicat ossa: nimia circa rem aliquā solicitudo ut in mercatoribus et studētib⁹ assidue et in deuotis religiosis ex corde cōtinue cōtēplātibus sepe accidit: ac pauꝑculis nimiū philocat⁹ q ꝯtinue ex cord̄ tm̄ de amasia sua cogitāt. ut oīs ī talib⁹ opatō natural̄ oīo cessz. Et p̄scriptoruz oīuz cā est. Qr cuz aīa alicui se ītēta dat se totam dat ideo delata sub oculis ñ uidentur. Et pp h̄ natura calorē a digōne ī tātuz sb̄mouet. ut digestio nl̄la āt pauca seq̄t̄ ex q⁹ ablatō: seu diminutō sequit̄ appetitus. Idē gaudiuz īgēs sepe facit. Et his coit⁹ annectit̄ qui superās calorē naturalē resoluendo in tantum dige

stionē ꝺbilitat. ut a mēbris nl̄la l̄ pauca
sequat̄ atractio. Et idē nimia ipsi⁹ coi
tus abstinētia. Qꝺ. n. id faciat abstinētia
nōne uiri potēt̄. ut uidue ꝺuote iuuenes
r̄ligiose: ac pauperc̄li scolares: nimiū ab
stinētes subitā interdū mortē incurrūt.
ex quibus patz ꝙ ꝓpter ꝫ possibile ē di
gestionē ī tantū debilitari ꝙ uenaꝝ suc
tio pauca āt nl̄la fiat. Causa itrīseca pōt
eē nimia humidi substantifici resolutio
ut īadurētibus fe. ⁊ ethica: ⁊ sil̄ib⁹ hūo
rūqz īcrudatio: āt ipsoꝝ nimia repletio
Natura. n. tunc sup eos digestionē intē
dēs est causa quare mēbra non attrahūt
ut ī urso/ericio/ ⁊ aīalibus plurib⁹: ut po
nit Aui. capl̄o de destructōe appetitus
et debilitate: illa enī diu a cibo abstinētia:
et hec ē causa qual̄z īfirmi crudis humi
ditatibus r̄pleti sepe a cibo abstinēt diu
Et aliq⁹s ūnūq̄z iudi: q p ablatōez appe
titus nihil aut paruz māducant et tamē
de egestionib⁹ ī notabili satis quātitate
adhuc cū ꝫ emittebāt: qr tūc natura ad
ipsos humores digerēdos ītēta et maxīe
si ī stomaco fuerīt ñ aliter q̄z īdigerēdis
cibis supfluitates ab ea resecat: quas p
secessū emittit. In uenis āt epat̄ ⁊ uiis
aliis apata exñtia: uel opillatōes nutrim̄
ti attaractiuā īpedire possūt. Ex quib⁹
patet: que possūt esse cause illos quinque
motus īpedientes: ex quo īpedimēto ab
latio uel dimīutio sequit̄ appetit⁹. qr ītē
se eū ex toto tollūt: dimīute. vero diminu
ūt: ⁊ sic pz cā p̄ma. Cā ꝑa abscisiōis ml̄ie
super os stōaci a splene defluēt̄: q̄ sua
pōticitate ipz exprimēdo ex acetositate
illā tristē sensatōez adauget: esse potest
ipsius attractiue debilitas: cuius cā ab
ep̄e ml̄iam ad stomacū mittēdam attra
here non potest: ipsius pariter opillatō:
durities: ac apostema: talia enim melāco
lie ad os stomaci effusionē prohibent.

Qñtū ad t̄tiā cāz pōt rōe nutrim̄ti oris
stōaci appetit⁹ ml̄tiplicit̄ īpediri. In eo
nāque ut dictū ē naturalis uirtus uiget
et animalis: per naturalē enī naturale ꝺ
siderium nascitur: propter ꝙ ut cetera
mēbra attraher̄ nutrimētū appetit. Per
animalem uero dolorosā illā tristem sen
sationez percipit: et illarum duarum uā
ab alia absolui ñ potest. Quanuis enim
dolorosa ista sēsatio ꝑcipiatur naturali
desiderio adhuc existente: appetitus tñ
aufert̄: quia eo tūc virt⁹ animalis nō p
cipit inanitionē In his itaqz uirtutibus
lesio quandoqz accidit ꝑp alicuius com
plexionis sīplicis uel alicuius ꝯpositōis
ꝺfectū. ut est caliditas sr̄flua hūmiditas
siue ab extrīseco siue ab itrīseco fiat. Et
tal̄ mala cōplexio sīplex ul̄ ꝯposita ꝯ mā
ul̄ sīe eē pōt caliditas enī frigiditat̄ hūi
ditat̄ appetitū īducit: et sic calidi et sicci
qui est fames appetitum remouet. ut in
aere calido iter agētib⁹ sepe contigit: et
ī se superflue exercitantibus. ac ī balne
is se balneantibus crescit sitis. Fames
uō diminuitur ut quottidie experimur
Frigiditas āt non superflua iuuat appe
titum ut supra patuit. Superflua calo
rē extminās diminuit. siue ab ex̄ siue ab
ītra ꝓueniat: ⁊ siue ꝯ mā l̄ sīe mā fuerit.
Materialis uero humiditas in stoma
co natās āt ī ore eius īfiltrata stomaci
uillos īuoluēs. desiderium deicit natura
le. Et sic nulla aut pauca fiet attractio
nutrimēti: ⁊ sēsationē obtūdēs īpedit ap
petitū. Humō itē sal⁹ seu putrid⁹ ī stoā
co: seu ī ore eius existēs poti⁹ eū ad expl̄
lēdum quā ad attrahēdum irritat. Su
perflua siccitas tā appetitū naturalē q̄z
animalē ꝺstruit. Potest ēt ī ore stoāci
aliter fieri lesio qr āt per communitatez
aut per proprietatem. Per communi
tatem quidem: aut totius: aut mēbroruz

pticulariū toti⁹. ut i fe. acutꝰ ⁊ maxie pe stilētialib⁹ et ethicis ꝯualescetib⁹ ⁊ utē tib⁹ exercitio supfluo nimiū r̄solutō i su dor̄ dyafor̄tico. In faē diuturā ⁊ sil̄ib⁹. Per hoc. n. fit toti⁹ resolutio cui cū pa tiente stomaco aufertur. āt diminuit̄ ap petitus. Per coitatē membrorū parti culariū appetitus diminuit̄: āt aufertur sepe. ut ex ap̄ate epatis uel meseraicarū uel ipsorum attractiue debilitate. ¶ Et idē ex splenis accidit opillatōe ul̄ ap̄ate quoꝝ cā ipsoꝝ. attractiua debilitata v̄tu te ml̄iā ad os stomaci non perpellit. Et idem si corrupta aut adusta melancolia ad ipsum os stomaci trāsmittat̄. Ulce ra quoqꝫ itestioꝝ ⁊ itē uētositas ad sto macū ascēdes appetitū sepe ꝓhibꝫ: ac i eis corrūpit exūtes hūor̄s. Sil̄r et v̄mes: et maxie si ad stoācū ascēderit. Ap̄a v̄o cerebri aut epatis uehens dolor catarr⁹ defluēs sua uiscositate stōaco adherēs i terdū neruos ipsi⁹ paliticat: et sēsatōem ꝓhibēs appetitū ꝓhibꝫ ex toto. Et bre uiter oēs passioēs cerebri: que neruos debilitāt appetit⁹ diminutōis ul̄ ablatō nis cā eē pōt. Uidi ēt quosdā q ēt p po lipū ul̄ alicui⁹ ēt fetide mē i naso retēte: l̄ alibi fetidū odorē hn̄t. Et cū māducāt odorē istum fetidū esse putāt. et sic cibū omnē renuūt. Ex quibus pꝫ qual̄r p mē brorum coligantiam diminui āt auferri pōt appetitus ꝑ proprietatē āt accidit appetitus diminutio uel ablatio puta ex raritate textur̄ stōaci p q̄ꝫ a cibo terret̄ et tūc parū aut nihil appetit seu comedit. Qd̄ idē ex ap̄atib⁹ uel aliis propriis e gritudinibus de quibus infra deo auxili ante tractabitur prouenire pōt. Qn̄tuꝫ ad quartam causam in appetitu ex pte cibi nocumentum prouenire potest. scilꝫ ex parte quātitatis et qualitatꝰ ex parte quātitatis qꝛ ex assūptōe cibi i parua q̄n titate tā attractiua q̄ꝫ digestiua stōaci de bilitat̄. uel de ipso cibo ꝙ ē ut pl̄ꝫ nimiū sumit̄: quare si cibus alius det̄ cū prim⁹ digestus nō sit stomacus refugit. Respe ctu uero qualitatis qr pl̄ima sūt cibaria: que de se fastidiū gn̄ant ut piguedo cer̄ bra et sil̄ia. āt cibaria de quoꝝ natura ē subuertere: sicut cū cibaria diuersa mā ducāt̄ qr unū alteri⁹ digōnē ipediēs ꝓ pter ipsoꝝ corruptōeꝫ i stōa⁹ appetitū deiciūt. Et ēt d̄ se aliqua sūt iter q̄ ⁊ sto macū quedaꝫ occurrit proprietas occl̄ ta que taleꝫ cibū refugit. iꝫ. tercii tracta tu tercio capitulo ſo putat̄: et item cib⁹ cū humore i stomaco disconuenientiam talē hn̄s ꝙ ip̄ꝫ stomac⁹ r̄fugit. Uerbig. si hn̄ti hūorē uiscosū cib⁹ det̄. dl̄cis aut uiscosus stōac⁹ acuta āt icisiua cibaria desiderās illū cibū abhominabit̄ n̄ desid̄ rata q̄ꝫ cibaria appetitū d̄iciūt ac imūde p̄parata. Aliq ēt st̄ q ita spurcitie ⁊ imū de cibaria p̄parāt. ꝙ stōac⁹ abhominat̄ l̄ i uas ponūt̄ n̄ mūdis. ut pl̄ib⁹ fit i locis cibaria q⁹ꝫ q̄ntūcūqꝫ laute ⁊ polite ac d̄ licate p̄parata boi isup ac laudabil̄ nutri mēti p cōtinuū usū appetitū sepe d̄iciūt Ex qb⁹ oib⁹ pꝫ q̄ st̄ cāe ablatōis ⁊ dimi nutōis appetitus ꝙ d̄ intōe huius capl̄i fuerat.

¶ Capitulum quintum in quo demon stratiue patent signa generalia causa rum diminutionis aut ablationis appe titus.

Hec egritudo se ipsam mani festat quando scilicet infir mus parum aut nihil appe tit. et sic restat. ad causarū signa deuenire. ¶ Et primo quia illi qn qꝫ mot⁹ qui ad appetitū cāndū reqrūt̄ ut s̄ dictū ē a cā tā intrīseca q̄ꝫ extrīseca impediri posst̄. Si cause extrīsece fuerīt secunduꝫ ordinē in precedentibus posi

tā īuestiga. puta si excessiua fuerit aeris balnei. l' alteri⁹ caliditas l' frigiditas. Si supfiuū sc̄z fuerit exercitiū l' qes sōn⁹ ul' uigilia nimia cibi āt pot⁹ abstinētia si ali q̄ fuerit accidētia supflua si coit⁹ nimius āt ipsi⁹ nimia abstinētia. Et ut oēs res ñ naturales hic īcludā. Si defect⁹ i cibo fuerit ordie q⁹ quarta cā diminutōnis. appetit⁹ q̄ rōe cibi īmūde p̄parati āt alteri⁹ ꝓueīt cās īuestigabis. Et si cārū extrīsecaꝝ q̄ rōe illoꝝ quiqz motuū pñt appetitū diuter̄ ul' auferre facile īnoticiā deueies. Restat nūc solñ ītrīsecas īuestigar̄. et ut facili⁹ ħ fiat ꝯsidera si i his qnqz motib⁹ āt i aliquo ipsoꝝ defect⁹ fuerit aliqs ⁊ tūc uidebis ā uicio toci⁹ l' uenaꝝ l' epat⁹ l' meseraicaꝝ id nā si r̄spectu toci⁹ ꝯprehēdas si adhurētes febres ul' aliq̄ h⁹ mōi p̄cesserit. ad pñs adsīt ap̄ata uō ul' opillatōes l' al's his mēbris ꝓp̄as egritudies p signa i ꝓpriis capl'is posita cogōsces. Qd̄ si ei⁹ ꝯplō. tp̄s āni regimē et talia ad calidñ declinauerīt cerciō ml'tū fies. Jt̄ si solū uicio stōaci ꝓueiat pp ei⁹ raritatē dep̄ndes qr sēp ex cibi sū ptōe terret̄. Et qr dictū ē malā ꝯplexionē ut pl'z ħ efficer̄ si calida fuerit i or̄ stomaci īfla⁹ sētit. Sit̄ vehemēs aderit qr caliditas ubi supfluit. roridā humiditatē ꝯsūmit. Supfluēs tā aīalē q̄z naturalē. stōaci uirtutē destruit. Et si ꝯ ista mala ꝯplexioē calida colera. ꝯiūcta fuerit cū oris amaritudine fumosa erit eructuatio. Caliditas tactu sētit̄ ⁊ īterdū ñ solū sr̄ stoācū sz īterdū īuolis manuū pl'atis pedū ⁊ īterdū ad totū corp⁹ sparsa ethicā efficit. Juuat̄ a frigidis nocet̄ a calidis. Qd̄ si ꝯplexio. etas tp̄s āni r̄gio p̄cedēs r̄gimē et talia ad calidū declinauerīt cercior ml'to fies. uria uō ignea ac sbtil' erit pl's⁹ magn⁹ uelox ⁊ freq̄ns ⁊ pp illā caliditatē i ītestis coīcatā feces sicce ⁊ erūt ⁊ adhuste. colō erit ut pl'z citrin⁹ Et si d̄fc̄tu ml'te asplē mādate ꝓuenerit pqr̄ ā i splen̄ ip̄o debilitas fuerit attractōis l' ap̄a l' opilla⁹ l' alid̄ hoꝝ ⁊ talia ex sigīs i egritudib⁹ spleis posit̄ ꝯp̄hēdes Et i sūma cui⁹ uis alteri⁹ mēbri cū d̄fect⁹ sit i appetitu. p p̄uatōez egritudinuz stōi. ⁊ p tl'iū m̄bōꝝ egritudies pticl'ar̄s cog⁹ scas egē māifestā sētit fritatē ⁊ ñ fit i cibo digō q̄ꝯqz sit pauc⁹ ⁊ facil' digōis Qd̄ si aeris ītēsa frigiditas l' cui⁹ uis alteri⁹ sic̄ pot⁹ ml'tus aq̄ frigide āt rei narcotice āt taliū p̄cesserit q̄ sēsuz oris stōaci obtusū fecer̄t dolorē nullū sētiet. Et si acuta et mordicatiua mā ducauerit. ⁊ successiue uinū bonū purū potauerit nō grauabit̄ nec ullā ex eis paciet̄ mordicatōez nec sigl'tū nec nausea. Et si ori stōaci fl'ā uiscosū aufferit i cā abhorebit īsipida dl'cia unctuosa ⁊ actu frigida nl'la l' mordicatio ⁊ īcliābit̄ poti⁹ ad calā acuta i īcisiua q̄z ad alia. Si fuerit flagā crudū i eructuatōe sētiet acetositatē ⁊ sine siti erit īflatio. i stoāco fl'a salsū i ore cibuz salsū sētir̄ facit adest sit̄ et īsipiditas poti⁹ ad rē ligdā d̄cliābit. Et si ml'ia supflua ħ effecerit. In ore sapor acetos erit ul' pontic⁹ et essz cā īquietudinis et extimationis male et ħ plerunqz ml'icis accidit. Et si fuerit humor corrupt⁹ ⁊ nausea aderit stōaci subuersio fetor oris et maxime in ieiunio et eructuatio fetēs egestio quoqz. Et eius q ex odor̄ fetido diminuit̄ aut auffert̄ appetit̄ ex cā polipi ul' alicuius fetoris inducer̄ potent̄ in capl'o de polipo. et de fetor̄ oris sig⁹ inquire. Defectus āt ex cibo īmunde p̄parato facile ꝯprehēdes. Et sic hēs diminutōis uel ablationis signa demōstratiua.

¶ Capl'z. vi. d̄ sigis ꝓnosticis dimiutōis seu destructōis appetitus.

Destructōis āt dimiutōis appetit⁹ sigis posit⁹ d̄mōstratis fm meū ordinē i opuscul' hacten⁹ obfu atū de his i pñti. c⁹. sr̄ aliq̄ sigā ꝓnostica describēda. Et p⁹ aliq̄ q̄ i egritudie stoāci sr̄ coīa q̄ a bono Aui. ⁊ a meo Gal'o hūi Auic. āt. iz. tercii. c⁰ d̄ sigis stōaci scias iqt ꝙ egritudies stōaci qñ ꝓlōgāt' ad raritatē uiloꝝ ei⁹ sic difficile curar̄ ⁊ ei medicar̄ ē. Et stōac⁹ itē uehemēt' sēsus ap t⁹ ē ledi ⁊ īpediri a qualibz cā ꝑua. Et i c⁹. d̄ debilitate stōaci. Scias iqt ꝙ debilitas stōaci ē fortasse cā oīuz egritudinū corporeaꝝ. Et stōac⁹ p̄terea rar̄ textu r̄ rare sb̄stātie subtil' caris a quacūqz cā fuerit siue ex creatiōe siue ꝑ egritudinū siue ꝑꝑ maliciā r̄gimis ꝑducit paciētē ad debilitatē i oīb⁹ opaiōib⁹ suis: ⁊ ē necessariū ut curet' cū labor̄. Gal'. uō stōacus īquit si fuerit uehemētis sēs⁹ coīcabit ei cerebrū. Unde si tremō fit i corpe timō ē d̄ spasō. Et h̄ sr̄ coīa. Propria uō sūt appetit⁹ diminutio q̄ a frigitate fit d̄teri or ē q̄z a caliditat e. Nā tal' diminutōis potētē cāz eē dr̄. Cū ex cāis appettitū inducētib⁹ sit frigiditas. Cū ēt curari ne quaq̄z nisi calidis pōt q̄ appetitui ꝯriāt' Deiectio appetit⁹ sie febre deterior est ⁊ molestior q̄z cū fe. acuta i croīcis uō ñ sēꝑ ueꝝ foret. Si appetit⁹ deiectō ꝑꝑ d̄bilitatē uirtut⁹ ista mala ē. qr patiēs si aliud appetit. refugit si pñtat' deterior tñ est i q̄ nihil penit⁹ appetit d̄iectionē malā ⁊ debilitatē uirtut⁹ sigāt. q̄ ꝑ cibū maxie ꝯseruat'. Deficiēte ergo cibo ⁊ egritudie exñte ē uirtutē deficer̄ i oī fluxu uētris i sudor̄ diuturno ⁊ i oī fluxu sanguinis nariū ⁊ emoroidaꝝ ⁊c̄. diminutō mala ablatō uō pexīa. Appettit⁹ destructio īquacūqz fiat dispōe si diu durauerit mortale. qr sie cib̄o diu homo uiuer̄ ñ pōt. Deiectio uero appetit⁹ in cōuales scēte si quottidie auget' materiei r̄manētiā sigāt. et per consequens recidiuā iux̄ afforismū. Que reliquunt' i morbis ⁊c̄ Si tñ tal' deiectō cōtinue dīnuat' q̄nuis tñ paꝝ nō sigāt materiā derelictā. sz magnā poti⁹ fuisse. uirtutis debilitatētē ⁊ r̄solutōez. Et h̄ paucula d̄ signis ꝓnosticis diminutōis seu destructōis appetit⁹

¶ Capl'z septimū de signis et cura i generali ablatōis appetitus proueniētis tā a causis extrīsecis q̄z intrinsecis.

Appetitus ablatio eius que diminutio ꝑ coīta tem ut supius ac ꝑ ꝓpetatē fieri pōt per comūitatē uel toti⁹ ul' mēbrorū particulariū. ¶ Si toci⁹ subleuāda uirt⁹ erit et qualit' hoc factū sit. in sequēti capitl'o doctrinā tibi dabo. ¶ Si uō particulariū membrorū uicio fiat. erit peccant⁹ mēbri uiciū corrigendū: materiā priō. si qua in eo peccauerit dirigēdo euacuādo quoqz ¶ Et de hic si qua mala cōplexio. derelicta foret corrigendo quorū quoque doctrina in capitulis de cura illorū particularium membrorum. tibi plena fiet. ¶ Et erit membrū illud successiue taliter corrigendum ne quid nociui mandare stomaco amplius queat. ¶ Et itē stomacus taliter ꝯfortandus ut possit tali nocumento resistere. ¶ Hec enī qualiter de stoāco ipso fiendum erit infra docebo ¶ Pluriā enī secundum exigētiam male complexiōis

stōaci descriptur⁹ sū. q̄ ad h̄ ꝓpositū ma
xīe faciūt. Si ꝑ proprietatē appetit⁹ ab
latō seu diminutō fiat an ab extrīseca uł
ī trinseca cā proueniat considerandum
erit. Si ab extrīseca iliud ſm ordinē ꝑ
quē cause s̄ extrīsece sūt enumerate īue
stigabis et ꝓut conuenit eis ad ꝯ̄ria mu
ta malā ꝯplexionez si q̄ derelicta fuerit
ſz exigētiā corrigēdo. Intrīseca uō cā
mala ꝯplexio erit sīplex uł ꝯposita ꝯ mā
uł sie mā. Cōplōnē malā siē mā corriges
prout īfra. Cū materia si colerica. illa fu
erit ad eā dirigendā atqz euacuandam
tua sit ītētio. et ut te deīceps ad actū pra
cticū deducā uel materia erit ī stōaco na
tās ꝙ ꝑ eius leuigatōez deprēdes ⁊ ibi
dē dolor interdū aderit. uel ī eius ore.
et hoc dolore illic exūte cognosces si in
eius uilis īfiltrata seu. ibibita fuerit co
gnosces qr maxīo. cū conatu nausea se
pe fiet. et si tūc qd emittitur illō paucuz
erit. ¶ Hoc enim morbis omībus in ui
lis oris. stomaci imbibitū comune erit.
¶ Talis autē collera ubi in stomaco fu
erit. conueniētius per uomitū q̄m aliter
educeret. In quo prouocando īfra scri
pti canones tā īfłatica q̄z in colerica mā
educēda erunt obſuādi. Nā si colera ī
cā fuerit uomitus sēper ī ieiunio ꝓuoce
tur ipsa enī uiscositate caret cui⁹ causa
leui uomitio indiget. ¶ Si autē ali⁹ sit
humor in ore stomaci āt ī eius fūdo seu
spaciositate per modū supra. tactū per
quirendū erit. qr si stomaci ori imbibit⁹
seu īfiltrat⁹ fuerit. fortiori uomitiō atz
magis incisiuo opus erit. et talis uomi
tus prandio sūpto añquam īchoatur di
gestio fiendus et āte uomitus prouoca
tionē infirmū aliquid dormir̄ sinas. Co
lera itaqz in causa existente simplicem
aquam accipies cum aqua aceti parum
misce et potui tepidum dato. Uel cum

ʒ.ii. sirupi acetosi ł oximell̄. sīplicis cū
ʒ.vi. aque tepide paꝝ uero adōn⁹. croci
ꝓuoca uoitū. Croc⁹ enī īquit plateari⁹
ī stomaco colerico suauiter uomitū pro
uocat. Auic̄. ij⁹. c⁹. de corruptōe appe
tit⁹ ī uomitio. ʒ.iii. terre īuēte ī croco. s.
īter cepas croci poī faciebat. Si autez
fła ī causa essz oximell̄. sim. ʒ.ii. accipies
si fortius oximell̄ cōpositi tātūdez Et.
ad hec fortius oximell̄ squiliiici cū. ʒ.vi
aque raffani tepide uomitū ꝓuocabit. ł
loco aq̄ raffāi tātūdē ꝺcoctōis īfra scrip
te poēs q̄ accipit corticū raffāi. M. i.
se. a triplicis. ʒ.ſ. se. aneti se. rapaꝝ añ.
ʒ.vi. cōquassēt. ⁊ fiat decoctō uerū ubi
mā quecūq̄ illa fuerit ꝑ uomitū educi nō
potīt ei⁹ erit ꝓcurāda digestio euacua
tō q̄ fiēda. In mā colerica accipe sirupū
acetosū sīplicē. ł oxizach. sim. ʒ.i. sirupū
ꝺ ēdiuia. ʒ.ſ. aq̄ lupuloꝝ aque cicoree.
añ. ʒ.i.ſ. misce ⁊ īuice una sūat. ⁊ ꝺ eo
rot dabis donec. mā tibi digesta uideat̄
quā postea sic educes. ℞. reubarber̄.
ełcti. ʒ.ii. gra squināti. vi. spice. gra. ii. ꝯ
quassēt. ⁊ ꝯ bono uīo aspsa ī aq̄ ēdiuie.
ł aq̄ lactis capraꝝ īfūde ⁊ sic ꝑ horas. x
ł circa ī īfusione ꝑmitte demū forti⁹ fiat
exp̄ssio cū qua māne granate. ʒ.ii. misce
ł cassie bone pīguis nouit̄ extracte. ʒ.i.
cum aqua fructuum dissoluatur manna
uel cassia qbus electuarii de succo roſ.
ʒ.iii. addat̄ solū. Uel facias sic ⁊ ē medi
cina delicatissiā mirabiłr in hoc casu siē
molestia opatōez faciēs. Accipe diagri
dii. g. xv. zuccari ro. ʒ.ſ. uel sirupi uio.
facti cū zuccaro ro. ʒ.i. ct cū modico aq̄
endiuie uel boī putei seu boni fontis. uł
brodio pulli zucharū addendo ꝓlibito
totū simul disolue et potui dabis. mł ti
sūt ī arte me infamātes qui tales medi
cinas scamoneatas dare ausus non suz
Et itē duo aut tria gra. diagridii cum

.ʒ.i.pillaꝝ aggregatiuaꝝ adiūgā. Sed iſti nr̄i ſocii iuoꝝ potꝰ q̄ʒ rōne moti ſt̄. Auic.nāqʒ ꝛ ueteres qdā ſcamoneā n̄ p̄ paratā oīb⁹ exhibebāt. Sʒ democritus pluresq̄ alii ꝛ p̄cipue dn̄s nr̄ Mes .no cumēta farmacoꝝ uiolētoꝝ ꝓſiderantes de eis p̄paratiōeʒ talē facer̄ docuerūt p q̄ʒ eoꝝ nocumēta facile r̄ōuent̄. Et ſic ſcamonea i pomo coctono cocta. ꝛ p̄pa ta ut meſue docuit ſecur̄ ꝛ ſie nocumēto pōt exhiberi dūmodo ōbita doſ exhibe atur. O boē deus nōne uidēt quātū ſca monea ꝛ alia ſolutiua correcta auctoꝛs laudāt. Ego eis i doſi ꝓueniēti ſēp uſus fui ꝛ ſcamonea maxīe ꝛ dei laude ifirmis meis. bn̄ ſucceſſit. Mltas ſi loc⁹ iſte pa teret̄ ꝓ me rōes aduceret̄. Sinam⁹ ergo iſtos blāditoꝛs i pace. ꝛ ſolutm̄ uenien⁹ ifirmō tuo ſi libʒ hāc potōeʒ dar̄ poteris. q̄ accipit electuarii ō ſucco ro.ʒ.f.et cū aqua endiuie placʒ.ſirup.uio.ʒ.i.addita totū diſſolue uł ifraſcriptū ſolutiuū p̄be ꝙ guſtui eſt magis gratū. Et ipſe accip̄ ſirupi uel iulep ꝓ āt ſirupi de ēdiuia.ʒ. ii.aque ēdiuie.ʒ.iiii.et aque cicoree.ʒ.i. f.miſce et clarifica ꝓ una uice dūqʒ clari ficatur res ifraſcriptas cū eo buli. Acci pe diagridii.ʒ̄ .f.ro.ru. ſpodii maſticiſ añ.ℨ.f.cōquaſſata i pecta rara ligantur que in eo diu ſirupus bullit exprimatur et collatum potui dabis. Q̄ō ſi patiens tuus bolum prediligeret. Accipe eletua rii de ſucco ro.ʒ.f.zucbari taberzetb. ʒ.ii.et fiat bolus qui cū brodio pulli uel cum aqua bulierit infirmo. ebibeatur.

In pillularum fozma ſimplici colere nul las appropriatas inuenio. Medicorū tamen plurimi in caſu iſto de reubar°.ł aggregatiuis ut plurimū exhibent. Sʒ ipſa iſpecta ꝓpoſitione. non multū ad b̄ propoſitum ualent. cum alios magis q̄ʒ colerā reſpiciant. buōres. Si tam pillaſ ad hoc propoſitū faciētes. accipe maſti cis ſpice añ.ℨ.i. corticum mirabolanoꝝ citri.ℨ.ii.diagridii.ʒ.f.cū zucbaro ro. fiāt pillē quaꝝ mediocritē pro doſi una dabis. Si enī in caſu noſtro flegā pecca uerit. ſecundū eius maiorē uel minorez uiſcoſitatē iciſiuis maioꝛib⁹ utēdum ē. ubi aūt nauſeatiā ſacietas adeſſē ieiuniū et abſtinentia iube. Per hunc modum dominus Raſis .plurimos ad appeten dū iduxit. ꝙ. ytinēſ ꝛ Auic̄. quoqʒ. Et ubi materiā digerere uolueris. Rz. ori mell̄. ſimp̄ .ʒ.ii. ꝛ ſi fortⁱ⁹ oximell̄. ꝓpoſ ti tātūdē ꝛ ſi fortⁱ⁹ oximell̄. ſquilitici de ſō mell̄.ro.col.ʒ.i.f.aq̄ cāoille ł absīthii aq̄ feicli ł mlſſe añ.ʒ.ii.ꝛ clarificet̄ ꝓ du ab⁹ uicib⁹. ꝛ ꝓ ciāmomo aroātizet̄. Be eo totiēſ dato ꝙ fl̄a digeſtū uideat̄. Et de hīc ipʒ talīt̄ educeſ diaſinicoīs.ʒ.iii. f.accipies māne granate.ʒ.ii.ł caſſie no uiter extracte.ʒ̄.i.ꝛ mell̄.ro.tm̄dē ꝛ iſta oīa cum infraſcripta decoctoe diſſolue ꝙ accipit iſopi cuſcute capilloꝝ ue.fl̄oꝝ boraginis.et bug.añ. Mb.f.cartami.ʒ. .iii.liquiritie paſſularum añ.ʒ.iii. Q̄ō ſi ifirm⁹ tu⁹ amaritudinē n̄ abhorreat adō abſintbii. Mb.f.quia in caſu iſto maxīe conuenit et fiat potio. uel aliter. tuzbit electi abraſi accipe.ʒ.ii.ʒʒ.ℨ.ii.ſalis gem me.grana.iiii.oximellis.ſim.ʒ.i. cum aq̄ lacꝫ ł absītbii b̄ oīa ſil̄ ifūdi factas ꝛ bo rarū decē i ifuſiōe deiſſis poſtea fōti ex p̄ſſiōe fiat collam̄tm̄ ꝓ q̄ exp̄ſſiōe māne.ʒ. ii.ł caſſie nouiſ extācte.ʒ.i.ꝓ p̄dicta de coctoe diſſolue ꝛ fiat potō. Q̄ō ſi ut ita dixeri b̄ ſtati fieri cupiſ accipe t̄bit.ʒ.i. f.aga.ℨ.ii. ſalgēme grana.iiii.iſūō paꝝ bulīāt de hīc fortis fiat exp̄ſſio cū q̄ caſ. uel māna p⁹ diſſoluta fiat potio. Si bo lū ifirm⁹ p̄diligert diaſinicoīs.ʒ.f.acci pies ꝓ q̄nto zuc. ſufficit bollū ōaur atū ſi eri iube. Cōfectō ſolida ad hoc propoſi

tū facieis accipe turbit.electi.ʒ.i. ß.ʒʒ.
ʒ.ii.diagridii galāge.pipis lōgi.añ.℈.ii
macis croci añ.℈.ß.zub.taberzeth.ʒ.i.
cū aqua camo.uł absithii.zuch.dissolue
et ɔfectō fiat ī morseł ꝺ qua.ʒ.vi.ꝓ una
dosi dabis.Si płurē dissolutiuū libʒ hē
re accipe turbit.ʒ.v.ʒʒ.ʒ.ß.zuch.ad pō
dꝰ oīuʒ ⁊ fiat puluis cuiꝰ.ʒ.iii.fiat una
dosis cū brodio płli.ciceꝝ ru.aqua lact.
absithii.ł camomi.Ex pillaꝝ cochiaruʒ
ꝺscriptōe almāß.℈.iiii.ꝓ una uice dab.
Uł facias sic.℞.turbit.ełcti.ʒ.vi.collo
qntide diagri.añ.℈.ii.absithii.ʒ.ii.mast
icis croci macis.añ.℈.i.cū oximelle sqli
tico.fiāt.p.quaꝝ doß ē a.ʒ.i.usqʒ ad.iii.
Pła ad tuū libitū descripta solutiua qꝰ
libuerit uteř.Et sic hēs q̄łr mā ī stōaco
dīnuēs āt auferēs appetitū sit digerēda
educēda qꝰʒ.Et ꝑ ħ pñti.cꝰ.finē īpono.

¶ Capłʒ octauū ꝺ ablatōe appetitꝰ et
eius diminutōe.

Quia in ablatōe.appetitꝰ āt
eius diminutōe res aliq̄s ex
rebus nō naturalibꝰ ut ē aer cibꝰ ⁊ potꝰ
⁊c̄.delicate laute ac exquisite preparař
nē complacēdo uirtus miř restauratur
libʒ ī pñti.cꝰ r̄gimē illaꝝ īscribeř.In tē
pato īgř.atqʒ in claro aeř patiēs tuꝰ col
loceť.Et si estas fuerit cū aqua lipida
aceto ꝑmixta et citrinis sādał mixta ha
bitatōis pauim̄tū.irroreť.⁊ ex odoferis
foliis herbis et floribꝰ ꝺ die nouiter col
lectꝫ substnať.Quod si calata pirris ac o
doriferis poīs per frustra īcisis plena ī
locis cameř diuersis situeť de hic aqua
roß.modico aceti mixta atqʒ trociscus
ꝺ cāphora uł citris sādał irroreť aerē
istū plurimū redolentem faciunt.In ye
me uero ignis cū rore marino iunipero.
ex ligis aliis suauē ignē fatiētibꝰ ut fer
mēta salix ⁊c̄.In cāera fiat ⁊ ne talia
ligā putrida sint sūmope cauēdū ē.Qui
dā.n.ꝑꝑ solū balneū fuisse ex putridis li
gīs całfactū ī ipo balēo sicopatꝰ ē.Gał.
ßa.afforismoꝝ Qui exoluūť frequēť ī ɔ
mēto illiꝰ.Suffūigatō quoqʒ ex troti.
ꝺ cipis ꝺ ligꝰ aloes de galiamꝰ.ł ɔsiłi ī
cāera facta multū iuuat.Si qs tñ taliuʒ
doctrinā pleiorē cupit ī meo tractacło
ꝺ pesti ꝺ rectificatōe aeris capłm īspiti
at ad ħ enī ꝓpositū fatiētia młta ac diꝰ
sa cōpiet.Mēsa ueō polita cū ꝺlicato
mātilii albo copiēda erit ꝙ ī scruō reß
uari dʒ ī qꝰ moř pegrinaꝝ mulieꝝ floř
rorisārini radices īros ꝺsicate sādali.
citrini rose uiole ł talia odōifera.ɔtiūe
detinēť ⁊ frigida ł tēpata.In Jeme uō
lauēdła maiōana muscis cōci.lignū alo
es gariofoli ⁊ talia odōifera silia cała.
Et ut patiēs cū pānis liēis ꝺlicate gub
neť ut de mātili dictū est de suis quoqʒ
litheaminibꝰ ɔ similibꝰ fiendū erit.Mā
tile supra mēsa positū ex ħbis odōiferis
ac diꝰsoꝝ coloꝝ floribꝰ ut herbe tuice
uiole ßacene bōagis ⁊ ɔsiliū stni dʒ.Et
ex ātiqs nūnulli r̄ferūt ꝙ sř mēsa ħbēa ł
betoica r̄tēta a ꝓpetate q̄dā młtū appe
titū ꝓuocat ⁊ iux̄ posse ut īfirmꝰ polit
ac odoriferis uestibꝰ īduať p̄ciososque
lapides portet ī digitꝫ ⁊ sit locꝰ habita
tōis preciosis cū param̄tis ⁊ huiꝰ magī
fice p̄paratꝰ naʒ cū appetitꝰ deiectio īfir
mū tristē multū efficiať predicta omnia
talř p̄parata leticiā afferentia maxīe iu
uāt.Cōtraria uero ne dū młi cū efficiūt
uerū abhominatōnē quādā īducūt uasa
quoqʒ ī quibꝰ carēs ⁊ talia reponunť
abstsa atqʒ polita sunt.dūqʒ cibū patiēs
sumpturus ē persone alacres ⁊ maxime
cum quibus complacentiam recipire
consueuit ne adsint.qui leta semper refe

rāt ⁊ que portāt̄ cibaria sūme laudēt ⁊ si de illis gustauerit quādā cū auiditate id faciāt uel id facere uident̄ ⁊ si aliqui melodiose cātātes l̄ musicalia īstrumēta dulcit̄ personātes affuerit ualēt multū qr. per talia īfirmoꝝ īmaginatō sepe d̄letur ꝑ quā cibos suos esse uomitū l̄ quouis mō abhominabiles imagināt̄. Ipse uero añquā cibū sumat man⁹ atq; faciē suā cū aqua ro. l̄ odorifera alia aut cuꝫ bono uīo maluatico l̄ ꝯsili aq̄ ro. l̄ alia odorifera mixta tl̄ia sepi⁹ odorādo. Et añquā coēdat os cū bono uīo odorifeō colluat l̄ ꝯ eo paꝝ aceti mixtū l̄ aqua ordei et aceto id faciat aut cū aqua siplici ⁊ aceto ⁊ cū edēda sibi offerūt̄ pull⁹ talit̄ p̄parat⁹ corā ipso apportet̄ i ei⁹ corpor̄ alique sp̄es ponāt̄ cū lardoib⁹ īfiltrētur plurimi quoque hinc inde concassati gariosoli integri eum interpellere faciāt ⁊ carneꝫ ⁊ pariter aliqua frustra sciā modi talit̄ pullo decocto ꝑmitte illos igneos fuōs aliquātulū exallar̄. Et si aliquos floꝝ boraginis l̄ alios r̄dolētes ⁊ maxie diu̇soꝝ coloꝝ ut sunt uiole saracene ⁊ ꝯsiles hoꝝ sr̄ pullū sic coctū sparge ⁊ i patello ac ei⁹ sup̄cōferētiā semia ⁊ tūc tātū patiēti suo approxiēt̄ ꝙ illū bonuꝫ odorem persentiat. Tal̄ enī pullus ut pluries experientia didici appetitū amisū irritat. Et ego itē d̄ cap̄to talit̄ p̄parāt tale feci a bono rasi doct⁹ quito ꝯtinēt̄. Cū īquit i defectōe appetit⁹ cū defectione animi dandū ē odorādum de īcitantibus appetituꝫ. ut galicelis et coralis. Et quartū unū edi talit̄ sicut pullus si libet p̄parari facias. Quātitas pluria nūquā cibi eidē offerat̄ nec quē frequētare ꝯsuerat ⁊ maxie si ꝯsili artificio fuerit p̄parat⁹ diuersi tn̄ unus post alium cibi sunt offerendi quia fastidientus stomaci est multa degustare.

Cibaria sua nequaq̄ꝫ sit ūctuosa nec mlte piguedis nec sit dl̄cia nec īsipida sint qꝫ medule cutes oculi itestia atqꝫ cer̄bra euitāda. Et ex aīalibus āseres anatas et oīa aquatica ⁊ oīa ulr̄ qꝫ odorē siluestrē et extraneū habēt. Et omne quoqꝫ tepidū ipsū stomacū molificādo nauseā īducit nec in suis cibariis quouismō raffanū poēs. n. nauseā facit et d̄icit appetitū. ꝛ⁹ cañ. i cura ēt deiectōis appetit⁹. Et idē poit Raf. quito ꝯtinēt. nec cib⁹ ita calid⁹ sic ab igne remouet̄ īfirmo p̄ntādus ē. Sꝫ ut illi fui ignei aliqual̄r euaporēt ꝑmittat̄ Cibi ad appetitū ꝓuocādū sr̄ meliores quos infirmus magis appetit. Et per longā ab eo inquisitōeꝫ ille quē auidē īquirit et si forte ita eligēdus non esset iuxta tamē afforismū secūde ꝑticule concedi potest. quia parū deterior cibus et pot⁹ melioribꝰ qdē delectabiliō magis ē appetēd⁹. Unde aliabas. Cū āt inquit. egri appetit⁹ ad cibum declinat n̄ oꝫ. ultra modū quid d̄ eo sumat ⁊ ml̄tū illi permittas et maxie ꝙ si infirmitatis uirtus cecidit et debilitatis est appetit⁹ aut subuersio illi fuerit āt abhominatō Et si malicie plurime fuerint. proposse. eum retificare stude. ¶ Et si r̄ctificari incidit uel patiēs forsā uoluerit. n̄ tamē in casu illo sibi denegari sed in tāta quātitate nō detur. Et si ad saturitatē d̄ illo usqꝫ māducauerit si potes prouoca uomitū uel ꝯ appropriato medicamīe illi⁹ malitiā cōrige. Et sēp auisat⁹ esto. cibaria illa tuis infirīs nūq̄ꝫ denegare que taꝫ auide tā mag⁹ cū desiderio appetūt. Nā ꝓpter hoc sepissiē. dedignāt̄ in tātū qd̄ cibū aliuꝫ sumere nolunt. dubiū nāqꝫ tibi et ne forsitā īter aliū et infirmū tuū q̄dā ocl̄ta ꝓprietas occurrit ꝑ q̄ꝫ magis q̄ꝫ alii ꝯueniat. Et si d̄ cibo sibi denegato non comederit ⁊ moriatur sui autem

cõtinue plorãt. d̃ tali cibo sibi n̄ cõplacu
isse ideo sẽp eris apd̃ ul'gar̃s nimiũ cru
delis reputat⁹ qn̄ tã obstinate cibũ ĩfirõ
tã auide desideratũ denegas. Et ut dei
ceps ad cibũ potũ deueniã scripturis di
ligẽter obseruatis. ĩ causa calida ĩsalatini
duo uel tres bolli ex lactuca cũ modico
boraginis ac mẽte ac aceto cõfecti ma
gis ɔueniũt italicis p̃cipue quidẽ talib⁹
herb plusq̃z libẽt̃ mãducãt. Lactuca. n.
teste plinio cũ aceto comesta appetitum
mirabili⁹ icitat atq̃z mẽta. In cã uẽ fri
gida oliue atq̃z cappar̃s ãt lupini quoq̃
ɔfecti ĩ pri⁹ past⁹ ɔueniũt multũ ⁊ maxie
cappar̃s. Nã ut põit. Gal'. 2⁹. alimẽtoꝝ
Cappar̃s appetitũ diminutũ ĩcitãt ⁊ mõ
dant ꝙ est in stomaco et per decessum
id educũt. Carnes autẽ tã in frigida q̃z
ĩ cã calida conueniẽtes sunt capreti lep⁹
culi caprioli capones galine iuuenes pl'
li gallorũ nondũ coeuntiũ perdices fasia
ni rubales auicule et ĩ autunno maxime
atq̃z ĩ ieme. Sũt tamẽ fm uarietatẽ cãꝝ
aliter et al'r alterande et stati dicã ⁊ al'r
quoq̃z elixe q̃z asse. In causa igr̃ calida
acetũ pro salsalsamẽtis multũ conuenit.
agresta item uinum granatorũ uinum
berberis quo ultramontani plurimum
utunt̃ succus limonũ pomoꝝ. redolẽtiũ
acetosorum citrãguloꝝ succus extranu
tatũ et p̃putioꝝ uitis acetositas citri su
c⁹ acetose. et succus pais cuculi. Qual'r
cũq̃z salsamẽta siue sapores uariẽt̃ d̃ ali
quo istorum sẽper cum eis ĩpone plus
tamen uel minus interi ꝙ gustui gratũ
sit. Et plurib⁹ placet si cuz talib⁹ depila
tas amigdolas ɔtusas ɔ modico molici
ei panis ĩpoẽ zuccaꝝ adden⁹ sil'ib⁹. Et
qr tuti⁹ ẽ ad caliditat̃ q̃z frigiditat̃ lat⁹
attingere. ut uult Gal'. cum dixit cum
frigida sunt non debent esse penitus.
acaliditate diminudata.. Laudo semp.

ut cũ mlt̃. cõdim̃t̃ siue saporib⁹ ex pre
script̃ frigidis cõpositis sit modicũ ciã
momi. ℥℥. ameos galãge. l' cõsimilis. l' in
fra scripto pl'e q accipit ciamomi. ʒ. vi.
℥℥. ʒ. ß. coraloꝝ ru. subtilissie t̃toruz ru
beaꝝ ros. añ. ℈. ii. cardaõmi. ʒ. i. folioꝝ
accedule. ĩ ũbra desicate. ℥. unã. ß. fiat pl'
uis q⁹ ⁊ ĩ cibariis ⁊ ĩ saporib⁹ ꝓlibito
uti pot̃it. ĩ q⁹ tñ predictoꝝ libuerit mã
ducãdas carẽs ĩtingere pot̃it l' ĩ parua
olla seu testula quãdolibet ex p̃dc̃tis car
nib⁹ cũ aqua bulli ⁊ tãtũdẽ quouis ex p̃
script̃ succis ad bulliẽdũ sucũ ĩpone ꝙ
gustui gratis sapor ille fiat d̃. ℥℥. l' d̃ ci
namõ. l' de aliquo tali seu p̃scripto pl'ue
re. Et si carẽs illas minuti cõtundi. fece
ris ⁊ ĩ copta testula. ut s̃ coxeris mãdu
ca ⁊ uidebis. Et si ĩ testula d̃coq talia
noles ex his audact̃ pastilia ɔfice uerũ
si fasiano ãt p̃dici fierent ĩiuria magna
fieret ꝙ sr̃ alii sucũ saporẽ ferũt. Dib⁹
tñ carib⁹ sapor ĩfrascriptis ɔueit bucel
le panis bustulent̃ cuz quib⁹ ex prescrip
tis succis aliqd misce ex. ℥℥. cinamo l' d̃
scripto pl'e bene ɔmiscẽdo ꝙ gustui gra
tũ fiat ⁊ iste sapor tã crudus q̃z una bul
litõe bulitus bon⁹ erit. In quo pot̃is d̃
zucharo ꝓlibito poẽre ipsũ enĩ ut uul
gares aiũt. Ferculum nullũ guastat. Et
in tuis salamentis ultra succos si aceti
parũ addideris p̃ualebit multũ. qr for
ti⁹ ĩ organuz gustus ĩprimeret̃ ac meli
us sopitũ appetituz irritat ⁊ si saporẽ
⁊ uisui ⁊ gustui haber̃ libz lac amigdo
laꝝ cũ aliquoꝝ p̃scriptoꝝ succorum ex
tractione sumẽs medium si opus est ad
den⁹. brodii uel simplicis aque ⁊ cũ mol
licie panis inspissetur ⁊ de puluerizato
℥℥. addito si gustui non bene acceptum
fuerit de succo limonis citranguli ber
beris uel agreste prolibito adde demũ
in eo puluere carnem illam uel quid

libuerit in eo. submerge deinde grana
toꝝ grana de sup semiabis ⁊ h̄ ē tā uisui
quā gustui delectabile ualdē ⁊ si pulli uł
alterius carnis medietatē unā albā et a
liā rubeā habere libet. In aqua ro. ru.
sādalos infūde ex qb⁹ fortꝭ expssio fiat
quā cū lacte amigdolaꝝ poē ipsū eni ru
beū facit cū quo pulli uel alterius carīs
medietatē. Irrora aliā uero ex amigdo
laꝝ alba lacte graīs gānatoꝝ spsi s̄ posi
tis. Uł facias panē assū i aceto r̄uolui ɔ
q⁹ mora siluestra n̄ p̄fecte matura pł'ia
poē et mora illa ex his sūt q̄ sup paruas
rubes nascūtur in cāpis pistētur simul
demū poē. cū eis amigdolaꝝ que sūt abs
qꝫ cortice trica cū prescriptis succis ex
tractū scilicet tātū ꝙ gustui gratū fiat
cū q° p⁹ea d̄ cinamō uł. ℥℥. uel de supra
scriptis specieb⁹ ꝓlibito misce hic eniꝫ
sapor cū colore uiolaceo proprie manꝫ
⁊ i eo siłib⁹ pullū ł carēs quātū uolueris
īmerge qr tā uisui q̄ꝫ gustui delectabił
ē ualde. Isti sapores ex amigdolaꝝ lac
te facti elixis carnib⁹ maxīe ɔueniūt. Si
tn̄ de eis cū ass carib⁹ coēdes peccatuꝫ
mortale non cōmittes. ¶ Pullis assis
aqua benedicta īterdū solet aspgi q̄ sic
fit. Coct⁹ pull⁹ exm̄bret mēbris tamen
non ex toto remotus de hinc aqua ros.
modico agresto uel cū aliquo ex sucis p̄
scriptis. mixta irroretur cinamoī pł'ue
rizati aceti paruꝫ addendo ⁊ apd̄ ignē
aliquātulū copert⁹ remaneat. e de et q̄ꝫ
sapidus sit experieris. uel elixetur pull⁹
d̄ hic per frustra incisus in patella pau
lū asset. ⁊ aīgdolaꝝ lac cū agresta uł cū
aceto ex predictis succis extractum pł'
ueris. ℥℥. modicū addēdo secum in pa
tella frige. Et si i cā frigida aleū d̄ligers
de eo pista prolibito adde quia ꝓ ultra
montanis uel francigenis nihil supra.
Est enim aleum et cepe eorū salsa bone
deus ab istis saporibus disceder neq̄o
qr tał mortu⁹ appetit⁹ p eos maxīe r̄ui
uiscit ⁊ n̄ min⁹ q̄ꝫ p aliā queuis sit medi
cīa. Nō igit mireris si ita me i his extē
do. Sꝫ unū adhuc īscribā ⁊ q̄ntū ad dis
positiōeꝫ calidā sit i eo finis. Accedule
igit succū hēas uł paīs cuculi cū q⁹ suc
ci mēte spilli. paꝝ misce d̄ aceto adden⁹
ꝓlibito ⁊ paꝝ nigri piperis ɔmiscēdo
⁊ ad ipsū īspissādū mollicei paīs asse cuꝫ
aceto r̄molite ad sufficiētiā adde d̄ isto
cū quib⁹ libuerit carnib⁹ uter. Nōnulli
tn̄ pullos et quaslibꝫ al's carnes ex tali
sapor coperiūt ꝙ facias si libet et si gra
natoꝝ grana desup seminaueris gustui
magis gratis esset. Gelaticeuꝫ seu gela
tia ut alii ex pedib⁹ uitulli gallinarū uel
carne capreti cū aceto uel agresta aqua
et uino confici. Uolet. Sed ad ipsum
colorāduꝫ loco zaphrani in dispositōe
calida expssorum sandalorum ru. qui ī
agresta uł alio succo fuerit infusa utere
ueꝝ p̄scripte carnes ⁊ si tā i dispositioe
calida q̄ꝫ frigida ɔueniāt sapores. tamē
nō mł'tū. Ideo i dispositōe frigida n̄ sic
sīe correctōe ɔueniūt acetosa. Cū in pr̄
scriptꝭ igit. speciebus calidis alterent.
nā humiditatibus frigidis ⁊ uiscos exn̄
tibus pluribus ex causis acetosa ɔueni
unt. ¶ Primo qr incisione ⁊ expssione.
sua. s. ab or stōaci illos r̄mouꝫ. Secūdo
qr stōacū pūgēdo qn̄dā i eo titilatōeꝫ i
ducūt. p q̄ꝫ appetit⁹ excitat. ʒ⁹. qr eorū
frīte stōaci hūiditatē ɔstrīgūt ⁊ ptes co
adunāt. ita ut mł'o mīorē locū ocupꝫ un̄
ibi fit uacuitas q̄ꝫ nā īpler appetēs cibū
q̄rit ⁊ sic appetit⁹ īcitat ɔ. ℥℥. igr pipe
nig. cīamō pipe lōg. ameos graīs padisi
galāga miscem⁹ ⁊ siłib⁹ Nā q̄libꝫ ei⁹ spēs
īcitat appetitū ꝑo d̄ regīe sanitatꝭ. Uel
pł'uer īfrascripto uter qui accipit cīaō
mi electi. ℥. i. galāge. ℥℥. an̄. ʒ. ß. piperis

nigri pipis lōgi cardaōmi macis aēos cōaloz ru. añ. ʒ. ii. graoz paradisi gař. añ. ʒ. i. ſ. pellicł'az uentriū galinaz .ʒ. ſ. fiat pł'uis quo tā fercł' q̄ʒ ī ſuis sapori bꝰ uſe pro libito. Et ſi cū p̄dict' succis z iſtis spēbꝰ saporem ꝓficerēt' p̄ualerēt ſi ſimł' ī teſtula ł' patella bulierīt. Solemꝰ quoq̄ cū uino z aq̄ spēbus addiſ pdicē saſianos z q̄ſlibuerit carēs decoqui facere. Nō ſi cū mollicie panis brodiuz id aliq̄tulū iſpiſſaret' eſſet apō quoſdā dilectū magis addēdo uitellos ouoz ꝑ libito. Nōnulli cepas ī patella frigūt z ſimul cū mollitie panis. aſſis ſucceſſiue piſtāt' z cū agreſta ł' aliquo ex p̄scripſ succis saporē cōficiūt ī quo carēs ī patella frixas aliqualiť immergūt. Et iterū oia ſiť frigūt' z ualēt multū qr cepe ipſū z ɔ aceto ł' ſolū comeſtū appetitū ultra modū icitat imo trite z olfate idē faciūt ut Raſ. quīto ꝓtinēť ait. Et idē facit porrū Raſ. Almāſ. z Ruta qꝰ quo mō ſūat'. Ex aigdoł' nucibꝰ pipeł. ʒʒ. et aleo fit rūſticoz sapor z aliq̄n cū mollicie paiſ ipſū coquūt moſtarda ēt ī iſto caſu ualz maxie ſi p ꝑus ſinapis ī aceto remolita fuerit qr ratōe aceti appetituz multū fortiꝰ icitat. Et pariter semē. eruce ſepiꝰ ꝓparat'. Radix itē raffani ſiue ſtris piſtata cū aceto atq̄ cum carnium brodio diſtemperata eſt sapor optimꝰ. appetitū mortuz mirabiliter ſuſcitanſ z eſt ſalſa iudeorum. Et iſta ſalſamenta cum zedoaria roremarino aſſo pane z aceto mirabiliť ad icitandū appetituz ualēt. ut īquit arcba iſtāſ. Et b ō sapoꝛibꝰ ſiue ſalſameńt ī ablatōe ſiue diminutiōe appetitus maxime cōferentibus ſiue a frigida ſiue a cauſa calida fuerint finem eſſe nolo. ¶ Hercula deſcriberē ſed cuique ſatis nota ſunt que nō tantū quantum ſalſamentum ſiue saporem .noſtrū ad propoſitū faciūt hic. Quātū ad potū uia oia dicta ſť uitāda. Et ī cā calida uinū medii coloris dab ad aliq̄lē acerbitatē potiꝰ q̄ʒ dīcedinē declinās z erit ſm eius potētiā lipbatū. Et quidā in ɔ buſtis acetū cū aqua frigida potatū laudāt. Jn frigida uō uinū p̄be aureū coloris boni atq̄ saporis de quo ſine aqua patiens bibat. Sed a modo ad medicialia ɔ deſcēdo et huic capitł'o finē ipono.

¶ Capitulum nonum de cura deiectionis appetitus caliditate exiſtente in cauſa.

Ab medicialia ñ ſolutiua āmodo ueniendū eſt quarū aliq̄ ab extra ſūt approximāda ut eis aliqs ordo adhibeat'. Primo q̄ ab ītra ꝓueiunt deſcribēť. Ex ꝓueniētibꝰ ī cā calida é ſyrupꝰ ō gānatꝰ acetoſꝰ ō succo acetoſe ō limoibꝰ de ribes ō pomis acetoſ odōiferis ō acetoſitate ciſ ō agrēſta ō pciſciſ quē ſic facito. Accipe succū pſi coz q̄ adhuc. pfectā mat'onē ñ ɔtigūt et ad cōſumptionē medietatis bulīat. z reſidetia facta de eo libř. ii. accipies uini autē granatorū muzorū lb. ſ. zucbri. libř. i. ſ. fiat ſyrupꝰ ɔ modico ligi aloes aroātizet'. Alti ſūt ſyrupi ad hoc ꝑ poſitū faciētes z iſto q ī hoc caſu pluri mū ualet uſe. Be. ſucci pomoꝛum aceto ſorum redolentiū ſucci acetoſe reſidentia. facta añ. libř. ſ zucbari lbř .ii. ſ. clariſicetur z. ʒ .ii. aceti ſquilitici cum eo miſce z fiat ſirupꝰ Alia āt citoſoz cū zucca. et ſic ſpecieb' facta ī iſto caſu mł tū ualet. Sirupus aliꝰ ſūme ualēs. Ac. ſucci pomoz redolētium acetoſoz. lb. ii ſucci citoniorum acetoſitarum citri uel citranguli uel limonis añ .lb. i .aceti uini. lib. ſ. prunorū numeꝛo cētum quat

Hoc ꝓdemētus de rubeo rafani ſluchb.

tuō seiūz frigidoꝝ coīuz mūdatoꝝ.ʒ.iii ꝯtondāt̄ ⁊ postea oīa ad t̄cie ꝑtis ꝯsūp tōez decoquāt̄ colēt̄ et ꝯ.lb.ii.zuc.fiat sirupus cū sādal̄ citrīs uel ligni aloes a romatizat⁹. Raſ quīto. Almāſ.ul̄ ꝯtinē tis hūc sūme laudat. Absīthiuz in aceto forti bulliat.collet̄ de quo acci.lib.i.aq̄ boni fonꝫ ul̄ putei lb.ii.zuc.lb.i.ſ.fiat si rupus. Tal̄ siruporꝝ usus fit ꝑ duas hō. añ.cibū.ʒ.ii.exibeat̄. Et sil̄ibus adder̄ potes aq̄ ēdiuie acetose uel aque sīplicis ʒ.iiii.quia forsitā gustui graꝫ reddetur Nec ueter̄ in casu isto aquā sīplicē pos se dare. Moderate enim potata appe tituz mortuuz ex caliditate ꝓuenientez restaurat ut. Raſ.ꝯstantinus Auic.in quit intellige rgmē uirtute existēte fōti In conualescentibus uō et exñtib⁹.calo ris debilis ex aque frigide potatōe calō extingūt facile possz. Et p̄cipue si ī ma gna quātitāte sumeret̄ ut inquit Auic. qui in h̄ caū ul̄t ꝙ ī ieiunio bucellā panis assā et in aqua frigida īffusā febricitan tibus dare appetitū mirabil̄r īcitat. Et qr caliditas appetituz plus ꝺicit.q̄z fri giditas modo cetera sīt paria aq̄ pota⁹ magis appetituz incitat quā uini Raſ. quinto ꝯtinentis. Et ex ꝯfectōibus ama renata cuz zuc. thabarezet facta ꝯueīt uel succo citoīoꝝ facta residentia.lb.iii. accipias aceti uini al.ʒ.vi.postea misce grana ligni aloes.ʒ.i. et duz ē frigidum gra.iiii.musci cuz eis poē cāphor̄z g.vi. et fiat ꝯfectio ī morsellis uel accipe car niuz ꝑsicoꝝ que non sunt ualde matura lb.ii.⁊ ipsoꝝ succi residentia facta.lb.i. zucca.lb.i.uini granatoꝝ coquant̄ oīa simul debite et in forma diacitonitē r̄du catur.uel al̄r.prout libet confectio fiat Da añ cibū ꝑ horas duas.ʒ.ſ.et si libz cinamomi electi cum eo poteris ꝯmiscer̄ et persicoruz loco poteris poner̄ poma acetosa q̄ tñ sīt redolētia.l̄ hāc fac ꝯfec tōē. q̄ accipit.cānē citonioꝝ.lb.ii.pomo ꝝ acetosoꝝ piroꝝpōticoꝝ.añ.l.i.ꝑ se ꝙ libzī acetoſ ōti et agr̄sta ꝺcoquat̄ ⁊ hīc ultiā ꝯt̄itōe ꝯterat̄ cū qb⁹.lb.ii.ſ.zucc. thaberzeth misce et sil̄ oīa cuz facilitate decoquāt̄ et cuz īcipit ī frigidari cinaō mi electi pl̄uerizati.ʒ.ſ.gāꝝ.⁊ ligī aloes añ.ʒ.i.cuz eis misce et ī sorā diacitonitē fiat ꝯfectō. Raſ.quinto almāſ.facer̄ sic docz. ℞.cariuz citonioruz atz pomoꝝ r̄dolētiū.añ.lb.i.ſ.zuc. q̄ntū sufficit ⁊ fi at electuariū ꝯ q⁹ ligī aloes.ʒ.ſ.et masti c⁹.ʒ.vi.misce ⁊ uter̄. Pl̄uis ad h̄ ꝓposi tū faciēs. ℞.cinamoī electi a cortice su pori mūdati.ʒ.ii.coraloꝝ ru.roſ.ru.añ ʒ.ſ.macis gariofoloꝝ añ.ʒ.i.pelicl̄arū yentriū galinaruz p̄paratarūz.ʒ.ſ.zuc. al.ʒ.i.ſ.fiat pl̄uis ꝺ q⁹ ī p̄n⁹.past⁹ sr̄ asso pane ī uiō.bono r̄molito ī p̄n⁹.past⁹ exhi beas. Nr̄i coīter praticātes ī cā calida diarodon abbaꝫ utunt̄. Et ī cā frigida aromaticō roſ. sēp exhibēt .et me ꝯ sēp p̄scriptꝫ utor magā cuz arogātia uitupa re conāt̄. Sz qd ꝺ eis aliꝺ dicā nisi ꝙ ī bñdicēdo ⁊ ī meli⁹ faciēdo altissim⁹ eos dirrigat. Et h̄ ꝺ medicinis ī destructōe appetitus siue diminutioē que in causa calida ab intus sumpta maxīe ualent.

¶ Capitulum decimuz de cura deiectō nis appetitus et ablatōis et diminutōis frigiditate in ca existente.

Deiectūe appetit⁹ ⁊ ablatōe ul̄ diminutōe ī cā frigida maxie ꝯueniēs.acccipe asīthii calam̄ ti.muntani melisse mente origani. ana. M.ſ.anisi.ʒ.iii.squinanti.ʒ.iii.cōquas sentur et fiat decoctio de qua patiens .ʒ.iiii.uel.v.calida accipiat in aurora

ꝛ ī ea ō ſyꝛupo ꝓ libito poāt. ꝛ ſi libꝫ er
ea cū zucbaō ſyrupū facer poſſes: cuiꝰ
doſ ſit. ʒ. ii. cū. ʒ. iiii. ſbliātiōis aq̄ cāoīl
le. b nāqꝫ aq̄ cāoille ſr oēs. al ſbliātas
aq̄s ī cāu iſto p̄ualꝫ. ut iā lōga expiētia
erptū é. ꝛ inr alios ſyꝛupos ſyꝛupꝰ ō ab
ſinthio obtiēt pricipatū ualꝫ. Jr ſyrupꝰ
ō eupatorio. Sꝫ ꝙ nūquā me fefellit é
melicratū ꝙ ī ōſcriptōe ſyrupoꝝ Me
ſue ōſcripſit ꝙ ut illic ōſcribit ure ō qꝰ
cū buſtr'lata buckla paīs ī eo rmollita ī
pric⁹. paſtꝰ. ʒ. iiii. dabis r facias ſic ꝛ é
qꝰ ego ꝓmuir utō bōi uini odōiferi lb.
iii. accipe zucbari. al. ʒ. viii. ꝛ cū. ʒ. f. cīa
mōi aliq̄ntulū ꝓq̄ſſati ꝓditū cū ſack'culo
ſar déſo excolatū facias. tā ꝙ mef. q̄ꝫ ꝙ
nūc ſcriptū uocar. clarū ſine ſtr'ladia a
uulgaribꝰ coir appellar. Et ex ꝓfectōi
bꝰ ualꝫ aꝛoāticū ꝛoſ. ōſcriptōe Gabꝛiell
r ōſcriptōe cōi r aꝛoāticū gariofolatū.
ualꝫ. Jté electuariū de gēmis ellectū ō
aroātibꝰ ꝓfectō ō xilo aloes. ellectuaꝛiū
ō citro ꝓfectō ō ciaōmo diarion pipeō
diagalāga diacitonitē cū ſpēbꝰ ꝛ melle
Et ſi ī auꝛoꝛa metꝛidati ſint cū uio albo
ʒ. ii. exbibueris ualꝫ multū. Cōfectō ma
gr'al ī b cāu mltū ualēs. Accipe uini ci
tōioꝝ mell' ōſpūati añ. lb. i. zucb. ʒ. vii
aceti uini albi. ʒ. iiii. coquāt' ōbite quibꝰ
adō ciaōmi ellecti. ʒ. f. ʒʒ. ʒ. ii. pipis ni
gri. ʒ. i. fiat ꝓfectō doſ é ad quātitatē ca
ſtanee p boꝛā añ. paſtū. Vl' accipe car
niū citoioꝝ q̄ ī igē cocta ſūt mell'. ōſpūa
ti libr. i. f. zucbari libr. f. ſimr cū facilita
te coquēt' cū quibꝰ poſtea miſce ciaōmi
electi. ʒ. ꝛꝛes cardaōmi pipis nigri añ. ʒ
unā. i forā diacitonitē ꝓfectō fiat. Aliq
pōa ī aceto decoqui faciūt aiētes ꝙ ex
elixatōe tali quādā acetoſitatē acquiꝛūt
per quā ī organo guſtuſ meliꝰ mr'to īpꝛi
mit'. ꝛ tu faciaſ ſi libꝫ. Vl' ſic ꝛ é. Aui.
cū corticibus acetoſa granata terrant'
et de ſucco partē unam accipe ſucci mē
te partem mediam mell' r zucb. partē. f
tantū iſta ſimul coquant' ꝙ bonam for
maz babeant ꝛ ī ieme coclear unum da
bis. Et ſi paruz cinamomi galange caz
damomi granoꝝ paradiſi ꝛ taliū pulue
rizatoꝝ adbuc preualet. Jn boc caſu
ꝓuenientes plures ſr trociſa de ꝛoſ. de
cipro de abſinthio ꝛ de ligō aloes Me
ſue diſtinctione quartadecima de ſulfu
re ibidē deſcripꝫ uz ſulfuz ō ligō aloes
ꝛ ſulfuz aromaticū. Ex biis coſter fit
pluis quē p boras duas añ cibum cum
optimo cinamomo dabis. Ego autem
bis q bos pulueres ſumē faſti diūt' aliq̄
ex eis cū zucb. cōfectionē ſic fieri facio
ꝙ tu quoq̄ ſi libet fieri facito pluis mira
bilit' appetitū. mortuū icitās. Rc. cina
momi ellecti a cortice ſupiori mūdati. ʒ
ii. galange. cinami añ. ʒ. ii. ligni aloes
grana pipis nigri pipis longi coraloꝝ
ru. ſubtiliſſie tritorū añ. ʒ. f. pellicular
uentriū galinarum. ʒ. f. zucb. al. ʒ. ii. f
fiat puluis q' ſr buſtulato pane ī uino
reōlito uter ī princ⁹. paſtꝰ. Auic. rmaꝝ
laudabat aq̄s ī cāu iſto potui dādas p
q̄s aquas miērales itelligit neſcio q̄les
ꝛtutes ī partibꝰ. Auic. aq̄ iſte bēāt. Sꝫ
noſtris ī partibꝰ a bonoienſibꝰ aq̄ ō la
porreta cōmēdāt' plurimū illic ego fui
ſꝫ nūquā effectꝰ per eoſ deſcriptos fieri
uidiqr multo plures moriebāt' q̄ꝫ libe
rarēt'. Jn aquis autē ciuitate marchio
natꝰ mōtiſferati balēa mirabilia ſūt quo
rū potata aqua ī boc cāu ut lōga expiē
tia didici ualet. et tu illuc uade ſi libet
Multa tamen boc proficerent que p
riuus fienda eſſent. que bic narrare.
nimis longum eſſet ſed in quodam trac
tatulo quem de balneis ꝓpoſui ordiāte
ꝓperies ad que ſi opus eſt. recurre. et
per bec preſēti capitulo finē impono.

cōfectionē ꝛeſtaliſ ſa
mā frigida ſto
macū ꝛſtringēs

Mirabilis uis a

Corpeni naſtis ꝛ

alia

¶ Capitulū undecimū ꝺ cura ablatōis uel diminutionis appetitus.

Fomētatō que in causa calida accipit rof. ru. M. i. absinthii succi. ēdiuie pōtulace uiolaꝝ solatri uirge uastoris añ. M. i. sā. ru. et citri. seis coriandrioꝝ berberis. se. alkekengi añ. ʒ. i. ß. cōquassētur ⁊ in tribus partibus aque et quarta parte aceti fiat cōctio ī qua lana uel filtrum ī fundatur et per duas uel tres horas ā te cibuꝫ stomacū fomentabis. ¶ Fomētatio quoqꝫ ex lana succida in aceto ⁊ oleo ro. bullita multū ualꝫ Amota spōgia filtro l' lana ex ceroto sādalino stoācū inunge. Ul' hoc unguēto utere ꝙ accipit ol'i ro. ol'i. citoīorū olei ꝺ absīthio añ. ʒ. ß sādaloꝝ omniū coraloꝝ ru. se. coriandrorū preparatorum ac rof. ru. añ. ℈. ii. cere parum et fiat unguentuꝫ. cum quo aceti parum īcorporet'. Aliꝺ itē in isto casu summe ualēs. ℞ olei citoniorum olei ro. añ. ʒ. i. ß. pulv̄is rof. berberis spodii sandalaꝝ citri se. coriādrorum preparatoruꝫ. coraloꝝ rubeorum añ. ℈. ii. cere parum ⁊ fiat unguentum ꝙ uicibus aliquot cum aceto forte lauetur. Emplastrum ī hoc casu sūme ualens accipe sādaloꝝ oiuꝫ se. mirtoꝝ spodii se. citoīorum añ. ʒ. ß. ro. ru. ʒ. vi. coraloruꝫ rub. ʒ. i. cum succo citoīoꝝ addēdo. parū aceti ⁊ cū modico aq̄ ro. fiat admoꝺ ēplastri. Qꝺ ꝑ duas l' tres horas āte cibū sr̄ stoācum. pone ⁊ oīa debēt añ assūptionē cibi r̄mov̄i. Aliqui uinū citoīorū cū oleo ro. addēdo. ꝺ acetositate citri parū simul bulir̄ faciūt. et lana succida īmissa l' filtro stoāc' ut s̄. fomētet'. In cā frigida accipe absīthii M. i. mēte abrotā maiorāe calamēti. oximi gariofolati nasturcii añ. M. ß. cimini ācos anisi cipi añ. ʒ. iii. calāi aro. nuc'. m'. gariofiloꝝ añ. ʒ. i. ß. ex hiis oībus l' ex hiis pluribus ꝯquassat decoctō ī uino fiat ⁊ cū filtro spōgia āt succida lana expressa ⁊ bene calida ꝑ duas l' tr̄s horas āte cibū stomacus fomētet'. Et secūdū doctrinā. Auic̄. iʒ. tertii cap°. ꝺ debilitate stoāci. Qꝺ fomētatōes ēplastra ūguēta cū stoāco approximāt' ꝺbēt eē calida. Or̄. īquit ut ēplastra ⁊ unguēta qñ uolūt ex eis cōfortatōnē stoāci ꝯfortāt. Et h'. ī dispositione stoāci frigidi ē maxīe ītelligēdum. Fomētatione facta īfrascripto unguēto fiat inunctio ꝙ accipit olei de spica. ʒ. i. ß. olei masticini olei de absīthio añ. ʒ. i. uini ꝺcoctōnis absīthii ī ea fortit' expr̄ssi. ʒ. iiii. siml' ad uini cōsūptionē bulliant ⁊ addita cera īscriptos pl'v̄es sil' misce. s. aloes. ʒ. i. ß galiemu' aēos gaꝝ. m̄te sicce calami aromatici añ. ʒ. i. ligī aloes. ℈. ii. fiat ūguētū quo fomētatōe fc̄a ut̄e. Et alii ex m̄ta absīthio ⁊ oxīo gariofolato cū rof. aēos gāꝝ. cīaōmo bullit' ī uīo ut s̄ fomētatōes faciūt. ⁊ successīe ūctionē l' facias sic. Accipe m̄te absīthii ro. ru. añ. M. i. olibāi mastic' galiem' calāi aro. balaustraꝝ añ. ʒ. ß. ⁊ ī uīo ꝺcoctō fiat succi citoīoꝝ paꝝ addēdo de q̄ postea stoācus fom̄tet' De hīc v̄o ex ūguēto īfrascripto fiat īunctō ꝙ accipit ol'i nardi. ʒ. i. ß. ol'i ꝺ mastice. ʒ. i. pl'uis mastic'. ʒ. ii. calami aro. galāge galiem' cīaōmi añ. ʒ. i. ligī aloes nuc' muscate añ. ʒ. ß. ꝯ modico cer̄ fiat ūguētū. Ul' facias sic. ꝝ. ol'i ꝺ spica ʒ. iii. ol'i citōioꝝ ol'i masticis. añ. ʒ. i. ß. absīthii. m̄te añ. M. i. galiem' calāi aro ātici nuc' m'. gariofoloꝝ añ. ʒ. ß. ꝯq̄ssēt' bulliāt ī uīo optīo ꝺ q° fiat exp̄ssio leuis ⁊ ꝺ ista exp̄ssiōe. accipe. ʒ. vi. ⁊ cū ol'is suprascript' bulliāt ad consūptionē ⁊ in tali lanam uel filtrum infunde ⁊ stoāco

suppone Fomētatō expta q̄ ꝯmuit̄ utō
℞. succi m̄te libr̄. i. aceti uini citoiorū
℥. iii. gariō. ʒ. ß. masticis. ʒ. iii. ligi aloes
ʒ. i. galiem⁹ calāi aroātici añ. ʒ. ii. parū
timl̄ bulliāt ⁊ ī eā bucellā panis assā im
merge calidā ⁊ ꝑ duas horas añ cibum
stoāco calidū applicabis. et ē cōtinuāda
qꝛ mirabile effectum ī hoc casu ꝓducit
¶ Cerotum ad h̄ ꝓpositum faciēs. ℞
cere citrīe laudāi añ. ℥. ii. masticis. ℥. iii.
ß. picis naual̄. ℥. i. ß. galiem⁹. ʒ. iii. gaū.
calāi aroātici añ. ʒ. i. ß. cum pistello cali
do l̄ ista simul calefaciēdo fiat cerotum
de quo sr̄ aluta ī scuti. forma extēso su
perpone. Cerotum itē gal̄. uicia stoāci
emēdans pl̄imum quoqꝫ ualet. Cerotū
alexādrinum Mesue ualet ēt ēplastrū
tale ꝙ accipit absīthii m̄te añ. M. iii.
buliāt ī uino optio de hic fortit̄ pistēt̄
cū quib⁹ misce masticis cinamōi zedoa
rie galēge gariofilorū calāi aromatici
añ. ʒ. iii. ligni. aloes. ʒ. i. ⁊ ex istis mixt̄
stomac⁹ ēplastret̄. Qd̄ si eum īpīguare
libet de oleo nardino ad sufficiētiā pōe
In hoc ablationis ⁊ diminutionis. ap
petitus cura finit̄.

¶ Capitulum duodecimum quid sit ap
petit⁹ corruptus que quoque ⁊ quot sit
eius cause.

Appetit⁹ corrupt⁹ ē appetit⁹
per quē enormia īterdum ap
petunt̄ ⁊ que humane spēi omnio sunt
īconueniētia. ut sunt aranee cimices car
bones lutum gipsum creta ciēres uitrū
tartarum testularum frustra lateres et
sīlia. Et īterdum alia que ñ sunt huma
no consueta ut sunt pisces crudi. carēs
crude. caseus putrid⁹ fructus īmaturi
⁊ sīlia. Et talis appetit⁹ corrupt⁹ du
plici uirtute pōt ꝓuenire. Quidā a uir
tūte īteriori sēsitiua que uirtutē appeti
tiuā talit̄ ordinat. ut hunc cibuꝫ ⁊ si cō
rupt⁹ ⁊ īꝯsuetus fuerit appetat. ⁊ aliū
uero quāuis sit bon⁹ renuat: et hoc sepe
melācolicis et maniacis experimur qꝛ ꝑ
corruptionē extīatiue iudicāt. hoc eē
renuēdum ꝙ bonuꝫ ē quāuis ī ore stoā
ci nullus sit defectus ⁊ de tali ñ ē hic ß
mo. Alius cuius causa sunt huōres cō
rupti ī stoāco existētes l̄ ī eius uilis īfil
trati ⁊ p̄cipue ī ore eius. l̄ uapor̄s cor
rupti ī ipsum os stoāci aliunde prouei
entes ⁊ de tali hic ē ß mo qui sepe uiola
tus accidit p̄gnātibus usqꝫ ad mēsē t̄ti
um. Et illis īter quorum emoroydes
mēstrua flux⁹ sāgninis narium. seu alia
cōsueta euacuatō retinet̄ tales enī retē
te mat̄ie plerumque corrumpunt̄. ⁊ sua
maligna qualitate organum gustus īfi
ciunt. Et tunc ista irrationabilit̄ appeti
tum ipsum īclināt plerumqꝫ quoq̄ ānō
male uiuētibus accidit. ut puell̄ pueris
⁊ sīlibus q cibis facilis cōruptōnis utū
tur. Appetitus itē iste a ml̄ia ꝑꝑ opila
tionē spleis āt eius attractiue debilitatē
Accidit si tunc scilicet corrumpat̄ et
putr̄fiat ⁊ pꝫ quid sit appetitus cōrup
tus que quoqꝫ ⁊ quot sit eius cause.

¶ Ca^m tridecimum d̄ signis demōstra
tiuis causarū īducentiū appetitū cōrup
tum. In quo disputatiue proceditur.

Egritudo i^a se sat̄ maīfestat. ⁊
sic d̄ cāꝝ signis solū dicēdum
erit de quib⁹ oēs quos ipse au
ctores uidi ī hoc ꝯueniūt. scilicet quod
ex natura r̄i appetite talia sigā nobis st̄
manifesta. Sūt tamē inter se discord̄s.
Quidā uolūt habent̄ appetitum cōrup
tum appetere similia. Alii uero ꝯtraria
Dicūt nāqꝫ p̄mi ꝙ si tal̄s appetūt sicca.

Humō siccus erit ī cā.s.mlicus et si ap
petūt acetosa acetos siue acetosū flā.āt
melācolia ñ nālis l' aeris siue aectosa.⁊
si horribilia appetūt ut cimices ⁊ carbo
nes ⁊c̄.h ab ipsoꝝ humoꝝ horribili cō
ruptōe ꝓuenit.et sic concedūt ꝙ tales
semp similia appetūt.ueꝝ a colera ⁊ a
sāguīe id fieri ñ putāt cū isti r̄spectu flā
tis et mlie corruptōi sit maxīe rebelles
Col'a..n.iz.teeeii.c°.de mō significatōis
stomaci īquit nō ī pedit digōnez. Coler
enī proprietas nō ē ut digōnē ꝓhibeat
ꝓhibitōe destructoria āt diminutoria
āt faciēte cruditatē imo quādoqz corrū
pūt eū. Sed melancolie proprietas ē.ut
prohibeat digōnem et corrūpat eā eq̄
sil' et fla decliuius ē ipsa ad corruptōez
Et sic concludūt ab eis duobus hūori
bus solū cōruptōez appetitus fieri pos
se. Cum āt humores isti fri.sit ⁊ ī eis cō
ruptō sēp ex̄neā huitatē fiat auctor̄s si
gā dittētes ad curā ueniūt ⁊ medicamiā
oīa.ad caliduz et siccuz declinātia ordi
nāt ut pz. Sed dicētes tales sēp ꝯria ap
peter̄ in secundo.tegni doctrinā gal'ē se
quuntur. Distēperātie inqt non natura
les stoāci in h dr̄nt qr cōtraria ⁊ ñ silia
quēadmodū naturales Et Auic.allega
to cap°.si stoācus īqt pīguia illic ē stip
ticitas ⁊ siccitas ⁊ spissitudo.et si nat'a
declinat ad frigida tūc illic ē caliditas.
Et si appetit. r̄s calidas tūc illic ē fritas
et si appetit īcisiua acetosa acuta tūc il
lic ē humor uiscosus.ex qb° de mēte isto
rū patet qual'r quilibz.appetit° pternatu
ral'r dispositus sēp fert' ad cōtraria. Ex
quo stomacus in qualz dispositione reō
uenda fuerit contraria semper.appetit
¶ Siue illa dispositio fuerit natural'.
ut ī siti ⁊ fame naturali siue p̄ter nāz ut
ꝺ corruptōe appetit°. Nā ī naturali si
ti a calido ⁊ sicco quedā cāt' trist' sēsa
tō ꝓ cui° remotōe ꝯria sēp appetit' se ⁊
illa uirtualit' seu formaliter sit frigida ⁊
humida. Ideo Aꝝ.secūdo ꝺ anima siti
īquit est appetit° frigidi ⁊ hūidi. Qꝺ si
stoāc° sitiēs nāl'r calid° fuerit ⁊ sicc° ꝓ
remotōe isti° trist' sēsatōis a calido et
sicco causata frigida formalit' appetit
⁊ hūida ꝓ sui tñ ꝯseruatōe calida uir
tualit' appetit.⁊ sicca qꝛ q̄libet natural'
cōplexio semp illa appetit p q̄ sit apta
maxīe illa sua natural' cōplō. ꝯseruari.
Sz si ī stomaco pret' naturalit' alt'ato
fuerit dispositō frigida ⁊ hūida v̄bigra
tia ⁊ fuerit sitiēs esto ꝓ ista remouēda
tristi sēsatōe ī siti tm̄ fōmalit' frigida ap
petit ⁊ hūida. v̄tualit' tñ ꝓ remotōe illi°
dispositionis preter naturam q̄ ē frigi
da ⁊ humida ut suppono calida uirtua
liter appetit ⁊ sicca ⁊ p consequēs con
traria ⁊ quodlibet membrū pret' natura
liter dispositum appetit naturaliter re
mouere dispositionē preternaturā in
eo existētē ꝙ nō fit nisi p cōtraria. Et
Auic̄.i.c°.ꝺ cōruptōe appetit°. Quan
do ī stomaco īquit aggregatur humor
mal° diuers° assueto. In qualitate sua
tūc reqrit aliꝺ cōtrariñ. Ista tñ cōtra
rietas pōt eē ī qualitatibus maīfestis si
cut ī mala cōplexiōe uehem̄ti calida ap
petit stoācus uehemēter frigida ī cōsue
ta ut glatiem niuem aut inoculta pro
prietate sicut habēs māz humidaz cor
ruptā deteriate nocētē ñ appetit qꝺcū
qz siccū sz deteriatū siccū ut carboēs ⁊
cretā. Uñ c° q° supra īquit Auic̄. Qua
pp accidit ī quibusdam appetitus luti.
imo carbonū terre ⁊ gipsi ⁊ reꝝ huius
mōi generis ꝓpter qualitatē que ē ī eis
exsiccātē ⁊ īcidētē cōtraria q̄litati hūo
rū. Et propt' hoc patet ad eos r̄spōsio
q uolūt ꝙ ex appetitu cōrupto patiētes
sēper silia appetūt quia habentes hūo

.M.

acetosos acetosa appetūt dōz igit' ꝙ quanuis appetāt acetosa ñ ista appetūt ꝑꝑ silitudinē acetositatꝭ, sz qꝛ ī illis ē que dā qualitas et uirtual' ꝯria qualitati illi us hūoris acetosi que ē. tal' cōrupti ap petit' īdicatiua. Et pariter dōm qñ tal' appetūt fetida ut sunt cimices scarabei. et tl'ia nō. n. ad ista appetit' insurgit qr sil'ia humori illi sz qr in se forsā quādaz habēt uirtutē diureticā illi' cōrupti hu ris eductiuā uel aliquā aliā maifestā. ul' occultā qualitatē illi humori ꝯtrariam et sic ñ ualet h' argumētuz inducēs hūc appetitū corruptuz. ⁊ acetosū fl'a igitur patiēs appetit acetosa rōe qua sr̄ similia sz qr i se habēt qualitatē oppositā quali tati in humore illo existēti que ē istū cor ruptū appetitū efficiēs Quare ñ sūt tñ hi uiri boni uituperādi qui corruptum appetitū habētes appetere sil'ia dicunt Qꝛ hi supponūt eos in latitudīe sanita tis existere Sz appetit' sanoꝝ i conser uatōe ipsoꝝ ordinatur ergo tales appe tere debent similia. et nō ꝯria cū conser uatio fiat ꝑ similia. Quidā dicūt ꝙ melā colia a natura ad os stoāci missa. ut ipsū ad appetitū ꝯfortet qñqz eū īmuttat ⁊ fa cit ipsū a natura ꝓpria egredi. ⁊ qꝛ tal' ut uolūt ē distēperātia natural'. ideo ap petunt ⁊ causam quare inconsueta ap petūt ⁊ corrupta esse dicūt qꝛ hūor iste talē appetitū īducēs ē corrupt' quāuis ex̄ saītatꝭ latitudinē ñ ducat Et dicūt itē ꝙ medic' tāq̄z pratic' sēsitiu' ē artifex q ex his solū sr̄ dispositōes egritudinū arguit quas maxīe sēsib' deprēdit. Et sic ꝯprehēdētes acetosa tales appet'e q bus ex acetoso flāte appetit' corruptus īducit' ꝯcludūt sil'ia ipsū appet'e. Nō enī pāctic' īquātū practic' ē debet īuestigar' an ī acetosa re appetita sit aliq̄ ṽtualis q'litas que qualitati ī hūor illo existēti ꝯria sed theoricus potius. Et sic ego dñis. Theōicis r̄liq̄ns hāc diffinitōnē ip sos bōa pace ad demōstratiua hui' egri tudinis sigā ꝯdescēdā quāuis nr̄i uet'es poēre talia uoluerīt. Sz ꝯ passio h īt'dū cū siccis iterdū cū hūidis qñz cū calidis ⁊ nōnunq̄z cū frigidis societur quoꝝ ex cā cura mltipliciter uariet' i paucis tñ ista demōstratiua signa cōstrigam. Ap petitus itaqz inclinās ad sicca ut sunt. carboēs lutū et sīlia ab hūido hūore cā tur ī se tamē quādā uirtutē occultam ha bēs per quā ad īcōsueta illa fertur. Sz si dispositio ista appetitum corruptum efficiēs. cum humoribus calidis sit con iūcta cogōsceres qr ibi sitis adē intēsa grādis estua'. ⁊ fuōse. eructuatōes a fri gidis iuuat'. ⁊ calidis nocet'. Qr si ꝯplō etas regio tēpus āni precedens regimē et talia super ipsorum calidoꝝ gnōnem attestant' certior multo fies ꝯ quo acria ⁊ acetosa sēper appetit' īclinabit'. Si ṽo ad dl'cia ūctuosa sicc' hūor ⁊ melāco lic' erit ī cā. et qr dictū est passionē hāc ꝑ proprietatē ⁊ comunitatez fieri posse et per proprietatē ipsa fit ex aliorū hūo rū saītate depēdēs. Et qꝛ ꝯtinu' appeti t' iste corrupt'. aderit ab aliis tñ mēbris ꝯtinuis nō erit. Sz quiescit īterdū si āt aliorum membrorum uicio fiat. ut sple nis matricis cerebri l' mēbri alteri' ex si gis tal' mēbri discrasiā sigificātib' argu es. His itaqz sigis ōmōstratiuis paucu lis contentus capitulo huic finem impo no.

Capituluū quartū decimum de sigis pronosticis corrupti appetitus.

AB cimices carbōes araneas ⁊ talia inclinat'. appetit' ceteris est deterior magnum enī in hu

passio stomaci

93

moribꝰ corruptionē eē sigīficat q̄ spēi hūane totalit̄ ꝯriat̄ quare timēdū ē ne ī talē. uenenositatē mutet̄ que subito pati entē iterficiat post hoc ī minori malitia ē si ad aliꝺ excitatū et sic cū appetitꝰ ta lis īclinetur ut carbones lutū ⁊ similia et ad hoc minus malū si ad acetosa declia uerit. Teste Auic̄ caº de corruptione appetitꝰ. Si itē talis appetitꝰ diu dura uerit pānos et alias cutis īfectiones īdu cet. Ras autē nono continētis lutū ⁊ si milia stomacū grauāt et digestionē īpe diūt qꝛ ex eis corrupti humores fiunt propter ꝙ nōnunquaꝫ uermes generāt̄ Et tamē cū nō sit apta ad mēbra nutri enda opilationes faciūt et sic sūt. causa egritudinū cronicaꝝ. Et si propter cru ditatē illoꝝ humorū uel propt̄ malā ali quā q̄litatē ī eis existētē cū ad nutritōꝫ sint īepti mēbra eos respuunt ad cōcaui tates uētris tanquā nutritioni inutiles transmissi. Idropē efficiūt. Et hoc de si gnis ꝓnosticis corrupti appetitus.

¶ Capitulū decimūquintum de cogni tione ⁊ cura ī geñrali corrupti appetitꝰ

In cura appetitus cōrupti qs humor peccans in causa fuerit considerandum erit in cuius cognitionem facile deuenies sicut in pre cedenti capitulo dictuꝫ fuerit ea ad que talis appetitus inclinatur diligenter ob serues quia frigidꝰ humor atque uisco sus ad acria atque salsa appetitum incli nat calidꝰ ad acetosa semper. Siccꝰ ue ro ad unctuosa. Sed si quilibet humō per uomitum educi potest nihil supra. Sed qualiter fiendum sit te septimum capitulum s̄ docebit. et si hoc fieri neq̄ at qualiter colera digerenda educenda quoqꝫ ⁊ fl̄a itez predictum capitulum te docebit. ad plenū. Sꝫ de mlia illic nul la facta ē mētio cū ea potiꝰ ad appetitū adaugeat q̄ꝫ diminuat iꝺo si ad eiꝰ dige stionē deuenire necesse sit. Accipe oxi mell̄ sim. ℥. iii. aque buglose aq̄ scolopē drie lupullorū añ. ℥. ii. clarificet̄ ꝓ dua bꝰ uicibꝰ eū cū optimo cinamō aromati zādo. ul̄ accipe oximell̄ simp. ℥. ii syru pi de epithio. ℥. i. ⁊ cū p̄scriptis aqs ut supra aromatizādo clarificet̄. Magis tamē appropriatꝰ ē syrupus iste q acci pit scolopēdrie sticados florū lupulloꝝ boraginis buglose uiolaꝝ camedreos. capilloꝝ ueneris añ. M. i. radicis apij fenicli et spargi añ. M. ß. passulaꝝ. ʒ. i. ß. sene. ℥. i. passulaꝝ. ʒ. vi. fiat decoctio ī cuiꝰ fine adde epithimi. M. i. ß. Colla ta decoctōe cū lib. i. zuchari l̄ mell̄. libr̄. ß. ⁊ aceti passulati. ℥. iiii. fiat syrupꝰ ꝯ op tio ciamoꝰ aroātizatꝰ ꝺ quo lōgo tp̄r da bis. ℥. iiii. ß. pro uice Et si fuerit debite coctꝰ ꝺ eo. ℥. ii. accipies aquaꝝ buglose scolopēdrie ⁊ lupulloꝝ añ. ℥. i. ⁊ ꝓ una uice dabis. totiēs r̄it̄ando ꝙ tibi mat̄ia digesta uiꝺat̄ ꝓ q̄ educēda. accipe cassie nouit̄ ex̄cte. ℥. i. l̄ māne. ℥. ii. ꝯfectōis aēc. ʒ. iii. syrupi uio. ℥. i. oīa illa cū ꝺcoctōe īfrascripta dissolues. q̄ accipit floꝝ bora ginis buglose uio. capilloꝝ ue. caēdr̄os scolopēdrie sticados añ. M. i. liqritie passulaꝝ añ. ℥. i. fiat ꝺcoctō. In fine ad dat̄ epithimi. M. i. cuiꝰ quātitate ꝺbi ta suprascriptas res dissolue et fiat potꝰ ī pill̄aꝝ forma. ʒ. i. pill̄aꝝ indaꝝ l̄ fumi t̄ re nicolai dabis l̄ da cū aq̄ lact̄. ʒ. ii īfra scripti pulueris q̄ recipit foliorū sene. ℥. i. masticis. ʒ. i. macis croci cinaōmi añ ʒ. ß. diagridii. ℈. i. tartari. ʒ. vi. ⁊ fiat pul uis. Alias ī cāu isto a. ʒ. iii usqꝫ ad. ℥. i. ꝺ solo pulv̄e tartari dabā. ⁊ per optime operabat̄ quia uero id suscipiēdū ē ual de delectabile gustui quar̄ si ī suis fercu

M. ⁊.

cur ibi nulla et melancolia facta est mētio

lis ad bulliẽdum poneres. ut etiã ꝛoma
ni faciunt gratissimum gustui ferculum
redderetur cum quo lubricum uentrez
tenet. Et per uomituz itaqz siue per se
cessum humoꝝ euacuato quicunqz iste
fuerit ad medicinalia ueniendum erit.
Sed memor esto patiẽtem tuum in aeꝝ
claꝛo odoꝛifero collocare ꝛ quod omi
um aliarum rerum non naturalium sup
fluitates euitet carnes potius assas q̃z
elixas exhibeas: que tam i causa calida
q̃z in causa frigida. erunt secundum exi
gẽtiam alterandę: ꝛ qualiter hoc fiẽdũ
capl'm tercium te ad plenum iformabit
Et inter alias carnes pullum columbi
num quã maxime inter saporez .tamen
aiũt antiqui sinapim pregnãtium appe
titum per optime rectificare. Et idem
facit radix siluestris raffani cum aceto
In prima uero mensa cappares cum a
ceto cõmẽdat. Lepe item cõe et cepe sq
liticum acetum quoqz etiam oliuas im
maturas cum aqua ꝛ sale conditas.

¶ Sed cum te capl'm octauũ babũdã
tẽ faciat de bis omnibus bis paucis cõ
tẽtis esse uolui ad ꝑliqua medicinalia a
modo condescendens quod in sequenti
capitulo fiet. Et per hec presenti finez
impono:

¶ Capitulum decimũ sextuz de signis
distinctinis coꝛrupti appetitus quibus
cũqz humoꝛibus in causa existentibus
ꝛ cura ipsius ꝑticulari.

Eminẽ ex auctoꝛibus nr̃is in
uenio qui appetitus coꝛrupti
curã oꝛdiate posuerit. ñ mirũ
itaqz si aliqui ex socijs nr̃is gbus studi
uz olet cũ talẽ ad fastidij curã se ponũt
eã scõz doctrinã Az.ꝛ°. phisicoꝝ ꝓfici
ũt. Nã ꝛ medicaꝝ aliqꝝ a quouis aucto
re laudatũ ꝛueniũt ꝛ dubie cũ eo putãt ꝛ
stã egritudinẽ de fcõ curare. Et sit ad
pauca respiciẽtes ut plurimũ. ad hec ꝛ
firmũ deducũt. ut sit necessariũ eũ ꝑsbi
teris ungẽdũ ꝓmittere uos itaqz mei di
lectissimi fratres oꝛo ut operã talẽ fasti
dio dare uolit': ut non a cãu. sz scõz de
bitã rõez ifiamos ur̃os curar̃ sciatis ad
ꝓpositũ itaqz rediẽs. ut facilius appbẽ
di possit scõm uarietatẽ cãrũ quoqz ua
ria describã. Et ꝓio si appetit' tal' ad
acrimoia iclĩaret' siue ad falsa ut. ō. dic
tũ ẽ buõꝛ frigid' ꝛ huid' ezit ꝛ cã q̃ ꝑ uo
mitũ, siue ꝑ secessũ ꝼm doctrinã supius
positã educta, ãte cibũ fomtatio tal' sto
maco fiat: q̃ accipit absinthij. ℥. ℈. i. ori
gãi maiorane añ. ℥. ℈. f. ameos. ʒ. f. nu
cismus. ac calami aꝛomatici cõticũ citꝛã
guloꝝ siccoꝝ añ. ʒ. iij. ꝑ quassẽt: ꝛ ꝺcoc
tio ꝛ optio uio fiat: ꝛ cũ lana filtꝛo spon
gia stoãcũ ãte cibũ fomtãt oꝛ de hic ex ꝛ
frascripto ũguẽto iunctio fiat: quę acci
pit oli ℈ spica. ʒ. i. olei masticis oli ℈ ab
sinthio añ. ʒ. f. puluis masticis gariofi
loꝝ cozaloꝝ rub. mẽte sicce. calãi aꝛõati
ci coꝛticũ citri añ. ʒ. f. ameos. ℨ. ij. aloes
. ʒ. i. parũ cere: ꝛ fiat ũguẽtũ: quo ũctõ si
at. per borã uõ ãte cibũ bolũ unũ con
fectionis de ciamomo ul' aꝛõatici ꝛo. de
scriptõe Gabꝛielis accipiat. ¶ Facies
isup si adbuc esset mꝰier pregnãs ut q̃cũ
que die ℞ ℈ cio ꝛ ℞ ciũ unã accipiat ex pil
lulis ifrascripꝝ põderis ad minꝰ. unius
ℨ. que penitus banc egritudinem era
dicant. Et ipse accipiunt cꝛoci cinamo
mi spice squinanti ligni aloes xilobalsa
mi añ. ʒ. ij. masticis. ʒ. f. bdelgium ara
bici. añ. ʒ. i. f. aloes epar. ʒ. iij. f. fiat
magdalion cum sirupo de absinthio
de quo cũm opus fiant pillule. ¶ Ex
perientia noui per multos annos in
bonitate conseruantur: et mensibus

i alr Caro ebore alcarri
nunc ad cꝛm. m. ar. 94.

flatus
Sig

Optima pettaꝝ ꝓpositio ꝛ Corr
appetitus ast

transactus q̃z ĩ principio sunt meliores. His igit̃ ĩpgnãtibus toto tpr̃ usus sũ. sue ĩpregnatõis: ⁊ eis sẽp deo duce bene successit. Nã si bñ ꝯsideras tal̃r cuz mastice bdelio ⁊ gũi ara. eas correxi ut ĩ uenas aloes nequaq̃z ĩprimere possit. Nec ĩ casu nr̃o p̃ciosius medicam̃ ullũ ĩuenies. Nõ nulli ĩsup quidã ex auctoribus nr̃is dicũt: ⁊ maxĩe ille bon⁹ Auic. q̃ masticar̃ ĩ ieiunio aloes: cardamomũ ul̃ ciminũ: xiloaloes trãsglutiẽdo saliuã iuuat pl̃imũ. Et alij. ℈ ij. pl̃ueris nasturcij: ul̃ tm̃ pl̃ueris rutbe: uel xiloaloes cũ uĩo modico potui dabãt. ul̃. ʒ. i. ĩfrascripti pulueris q accipit cardamoĩ maioris ⁊ mĩoris xiloaloes. añ. ʒ. i. zuchari al. ʒ. iij. fiat puluis d̃ quo. ʒ. ij. cũ brodio pulli ul̃ uĩo dabis: ⁊ si masticationẽ ut Auic. p̃cipt̃ r̃ieiuĩo facere uelis accipe cardamoĩ cimini calaĩ arõatici. añ. ℥. ß. ameos mastic⁹ xiloaloes añ. ℥. i. ĩtegra ista siml̃ misce ⁊ coclear. unũ ĩ ieiunio ĩfirmo tuo masticãdũ p̃be. uel ex eis conquassat̃ ĩ subtili petia bñ alba coclear unũ bñ ligabis: et p hũc modũ talẽ paciẽs meli⁹. masticabit: uerũ cũ masticatio ista ĩterdũ a capite humoris attrahẽ⁹ uomitũ ꝓuocat ei⁹ loco ꝯfectio de cinamomo: l̃ aromatico ros. descriptione Gabriell̃ utere. Uel hac: q̃ ĩ hoc casu plurimũ ualet: ⁊ ipsa accipit ligni aloes: coraloꝝ ru: cardãoĩ: pipis lõgi: pipis nigri, cinãoĩ, galãge añ. ʒ. i. ß. fragm̃toꝝ lapidũ preciosorũ. ℈. iiij. fiat puluis d̃ q⁹ accipe. ʒ. i. ⁊ cũ lib. i. zuchari tab̃ar̃zeth cũ aqua camoille: uel melisse dissoluti fiat ĩ morsellis: de qua cõfectõe. ℥. ß. ꝓ uice ĩfirmo ĩ ieiunio dabis. Aliqui ĩ casu isto ut bonus Auic. ⁊ alij ĩ prima mẽsa exhibẽda collaudãt. ut sunt cappares oliue: ⁊ lupini cõfecti ĩ ſa uõ laudãt passulas fisticos castãeas ⁊ crisomila. Et pro saporibũs sinapi: siue mostardã q̃ ĩ dicto casu mire ualet. In alijs uero saporibus: atq̃z fercul̃ pl̃ẽis ĩfrascriptus maxĩe collaudat̃ q accipit cĩamoĩ electi. ℥. ß. ligni aloes, galãge. gaꝝ. cubebarũ ameos grãoꝝ paradisi. añ. ʒ. ij. cardãomi. ʒ. iii. macis. ℈. ii. pipis nigri. ʒ. i. fiat puluis cui⁹ ĩ fercul̃ ⁊ saporibus sit uſ. Si ad põtica appetit⁹ ĩcliat̃: ⁊ sicca humid⁹ huõr erit ĩ cã cũ quo aliq̃ ẽ mala q̃litas ut s̃ ĩ signis dictũ fuerat hũc appetitũ corruptũ ĩducẽs. Euacuato igr̃ humore tali p uomitũ seu p secessũ ſm doctrinã supius hĩtã eius cura parũ ad immediata descripta dr̃t. Quia tã r̃gim̃ ñ naturaliũ reꝝ q̃z fom̃tatões: ⁊ ũctões: masticatões: ⁊ maxĩe de ameos. ⁊ alia quoq̃z d̃scripta illic cõueniũt. Si aliq̃ ĩ hoc casu spãl̃r ab auctoribus ꝯm̃dãt̃. puta ĩ fine past⁹: cardãomũ: cubebas: atz amigdalas amaras mãducare: quaꝝ loco psicorũ nucleis sepe utor. Laudãt ẽt gallinas assatas: ipsaꝝ quoq̃z pullos: ⁊ super oĩa pullos colũbĩos: pullos assatos ĩ m̃sa p̃ma q̃z maxĩe. Et ꝓ singl̃i remedio experti sũt q̃ istarũ carniũ ossa accipeñ: ⁊ illa cũ pipere: ⁊ sale salipizare: ⁊ in ieiunio corrodere nihil supra. In fercl̃o uero aĩdum frumẽti plurimũ cõmẽdat: ac crustulas paĩs, bñ siccas: ⁊ panẽ quoq̃z biscoctũ. Auic. ãt ĩ isto cãu q̃dã docet artificiatũ uomitũ facere. sed qr male dosari posset: ⁊ forsitan per uomitiua uiolẽta in ip̃o posita, non sine periculo dare ipsũ hic ĩscribere uolui quo si utilibz. Auic. q̃re laudo tam̃ ut ĩfirõ tuo piculũ ĩ quo cadit si lutũ carbões uel tl̃ia mãducauerit rõib⁹ euidẽtib⁹ oñdas: ⁊ ꝯ d̃ r̃b⁹ ill̃ loq̃ris stomacãt̃ ill̃ noĩes: luctũ tñ ipsũ ꝓposse teneas, ĩsup puluerẽ ĩfrascriptũ ĩ cãu i⁹ sũme laudãt. q accip̃ cardãoĩ maiõis ⁊ mĩoris cubebaꝝ añ. ʒ. i.

zucharí.ʒ.ſ.fiat puluis de quo ꝑ boꝛas duas ãte cibũ cũ aqua clari iubẽt. Ego ãt cũ uio ſeper exbibeo me ſup boc fun dãs ꝙ alii laudãt ꝙ uinũ potẽs bonũ o doꝛiferũ ⁊ purũ babũdãter bibitũ talez ſepe curat paſſionẽ. Auic. uero boni uini põtici potẽt. ʒ.vi. accipiebat ⁊ ad q̃r te partẽ cõſũptionẽ bibitum ꝑ ebdomo dã íegrã omi mãe í ieiunio ſuo. patiẽti exbibeat. ⁊ plurimos boc mõ curauit. Valet í iſto caſu itẽ plurimũ ſi. ʒ.i. pꝛue ris rutbe aut mẽte ſicce aut ſe. alei ut õ í ieiunio cũ uino dederis. Antiqui uero nõ nulli in caſu iſto pilꝛas infraſcriptas plurimũ cõmẽdãt. quaruz doſ. ſit í ieiu nio. ʒ.ſ. Sed ſi tamẽ crediderís eas p̃ gnãtes nõ dabis: ⁊ ipe accipiũt ariſtolo gie lõge zedoarie uio. betonice añ. ʒ.iii. gãz ſal gẽme añ. ʒ.ii. trium pipũ añ. ʒ.i. mirre electe. ʒ.i. aloes ad põdus omiuz ⁊ fiat magdaliõ ꝑ ſizupo õ abſitbio. Vꝛ ífraſcripꝫ uſe: q̃ ſup alias cozonã í caſu iſto portãt. Et ipſe accipiũt maſticis. ʒ .ii. agarici. ʒ. iiii. ʒʒ. ʒ. ſ. ſal gẽme. ℈.i. a loes. ʒ. ij. cũ ſabba fiat magdaliõ õ quo cũ opus fuerit fiãt pilꝛe que p̃gnãtibus ſecure dari poſſit. Si nõ appetit⁹ ad a cria tẽdat ⁊ acetoſa a calido ut dictũ ẽ bumore puenerit qui q̃r ſit tã ꝑ uoitũ q̃z ꝑ ſeceſſũ. euacuãõ te capꝛm ſeptimuz docebit. ⁊ qualꝛ mala ꝑplõ ſit réouẽda In nono capꝛo modũ ⁊ ozdinẽ ꝑ q̃bus id fieri debeat: babũbãter repies ⁊ ſic de cura tali ad capꝛa illa recurre poztu laca tñ cõeſta appetitũ réouet bũc ut a liq auctores referũt. Appetit⁹ ãt cozru pt⁹ ad dꝛcia ⁊ ũctuoſa declinãs bũoꝛez mꝛicũ ſeꝛ í cã ẽẽ arguit ut õ dictũ ẽ g q̃ liꝫ curãdus ſit capꝛm imediate p̃cedẽs tibi clare móſtrabit. Talꝛ. n. buoꝛ nũq̃z ꝛ magna ꝑ difficultate ꝑ uomitũ educẽ. ꝛ ſaltẽ ñ ſic ꝙueniẽ ſicut ꝑ ſeceſſũ iuxta apboꝛiſmũ q̃rte pticule. Melãcolicos nõ íferius nebemti⁹. Buõre itaq̃z eua cuato ſup é ſolũ ſtoãci diſcraſiã manife ſtã cozrigere. Fac ergo totũ regim̃ ad calidã ⁊ buidũ decliare plus tñ ad bui dũ ⁊ ſic cibãia oia mꝛica uitãda erũt. et acuta ut ſũt pozri cepe ⁊ alea legumina oia carnes bouie ⁊ maxie ſalſe. uitẽ q⁹ q̃z ſapoꝛes acuti ut ſũt aleata moſtarda uinũ bibat optimũ ꝙ ſi ꝑ aq̃ bugloſe li pbaꝛ nibil õ. Et iter alia ifirmũ tuũ te nere letũ ꝓcures. Et ad talẽ appetituz emẽdãdũ plẽ ífraſcripto nibil utilius í ueni. g accipit cinamoi elec. ʒ. iii. carda moi maiõis ⁊ minoꝛis ozimi gariofolati ben. albi. ⁊ ru. eſule cõticũ citri dozoici bugloſe meliſſe añ. ʒ. i. q̃tuoꝛ ſeminũ coꝛ um fridoz. ʒ. i. limature auri ⁊ argenti añ. ℈. i. pellicula q̃ uétriũ galiã q̃. ʒ. ii. ſ. fiat puluis ⁊ quãto zucbari libz miſce. cuius doſ. ſit. ʒ. i. ⁊ í ieiunio ꝑ aque melꝛ ſe uel cũ modico bõi uini dz dare uel õ eo accipe. ʒ. i. et ꝑ libꝛ. zucbari ꝑ ſucci pomoz. redolẽtiũ fcã reſidẽtia parte ũa ⁊ ſucci bugloſe atq̃z boꝛagiſ añ ptẽ m̃di am diſſoluaꝛ et cõfectio: fiat í moꝛſellis cuius doſ ſit. ʒ. iii. Ad hũc appetitũ nõ magnũ cõſeqꝛ nocumtũ quare bis pau cis cõtẽtus ẽe uolui. ¶ Vbi autẽ appe titus ad enoꝛmia et fetida fuerit nõ faci le é peccãtẽ buõrẽ cognoſcer̃ per datã tñ regulã ſemp̃ ꝛia appetit ⁊ illo mõ ẽ ut bumoꝛẽ peccãtẽ cognoſcas ut pluri mũ tñ ad calm declinabit. Sed quiſqs buõꝛ ille fuerit ſcõz doctrinã í capꝛo ſe ptimo ſuperius bitã euacuadus erit ſi ue per uomitũ ſiue ꝑ ſeceſſũ fiat id. ſed ubi per uomitũ id fieri poterit utilius mꝛto erit. Auctores tam idifferẽtez Je rã pigrã í purgãdo a putridis cozrupt⁹ buõꝛibus ſtomacũ ſup oia ſolutiua col laudãt. Et ne dũ buõꝛes illoſ cõzuptos

ℭ ꝑ optima pillam ꝙpotibie in ſor cũ ſm. ripam bonſ

Ab humore calido

Ab humore mitio

Utilitas terapiae ut in forma electuarij ut pillularum

pas. stomaci

educit. sz omnē discrasiā proueniētez ab istis corrigit. Et qr quādoqz per mōz ellr̄ij et iterdū p formā pillr̄az fit quo libuerit modo utr̄e. Et si alteratiuis alijs idigebis nouum succursum pete. ca⁹ et i hoc appetitus corrupti cura finitur.

Capl'm decimuz septimum quid sit appetitus caninus declarat.

Appetitus caninus uarijs modis ab auctoribus nominatur Secūdū ātiquā trāslationem afforismoz. secūda lues appellat̄. q idē est q fames. In noua enim indigentia. Et tā p lues q̄z p idigētia. y. appetituz caninū itelligit haly uero ip̄z sillā uocat Et eni silla loc⁹ quidā i mari a quo trāseuntes naues sepi⁹ absorbētur. cui⁹ cā naute uoraginē eā appellāt. Cū autē appetitū caninū habēs uorare cibū uidet̄ haly eā sillā appellare uoluit bonus uero Alexāder a greco. tractū cinorodiosas dicit a cinos q ē canis et dosis gl'ia talis ide appetit⁹ caninus canū nomine appellatur qui imoderate appetētes tātū ut sepe sumūt q digerere nequeūt. ūde per uomitū aut per secessū eū omitti necesse ē. quo emisso iterū coēdere appetūt. z hec canū esse gl'a vr̄ z ob hoc greci cinorodosias appellarūt z egritudinē cinorodosiā unde eā patiētes apud eos cinorodosij dicti sūt. hac āt egritudine laborātes tā i quātitate q̄z i q̄litate seu modo appetēdi excessiue multū se hn̄t. In quantitate quidē tā. s. cōtinua q̄z discreta ut ifra patebit qr tales sepe z ml'tū māducāt respectu uero qualitatis seu modi appetēdi qr auidissime z itēse appetūt z uoraciter māducāt. Et qr hoc duplex imoderātia. s. fm qualitatē et q̄z titatē seu imodo appetendi iter domestica al'ia solū ūr̄ iesse cani a cane. forsā talē denoiationē accipit. Et ob h⁹ inquit Serapio q ē egritudo comedēdi cui⁹ nō saciat̄ mēs z ē desideriū magne coēstionis ac diuerse cū fame absqz sacietate. z idē dicit haly. Cū iquit hec egritudo ē imoderati appetitus i quo tam patiēs auide ac itēse appetit ut huānaz naturam excedat. In quātitate tam cōtinua q̄z discreta uoraciter māducans ueluti canis nunquā cibo saciat̄. Et ex his patz quid sit appetitus caninus.

Capitulū decimū octauū de cāsis extrisecis et itrisecis appetit⁹ cani. In generali.

Cause appetit⁹ canini cais ablatōis appetit⁹ sūt ꝯtrarie esto q plures sit ut facili⁹. tamē ꝯprehēdantur i tres istas reducere libet Prima ē mēbrorū superflua resolutio propt̄ quā mēbra ianita fiunt. cui⁹ cā a ueis cōtinue attrahūt uene ab epate ep a stomaco et p istos ꝯtiue mot⁹ ut supra dictū fuit causat̄ appetit⁹ Et quāuis mēbris ꝯtinue appetētib⁹. cib⁹ offerat̄ ex isto tamē nō nutrit̄ ut iquit. Gal'. nō trāsglutit̄ sz bene digtis nutrit̄ corpus Existēte itaqz mēbroz cōtinua resolutōe materiei ut dictū ē cōtinu⁹ ē appetit⁹ talis mēbroz resolutiōis duplex pōt esse cā. s. extrīseca et itrīseca. Extrīseca ut ē aeris balnei et taliū superflua caliditas z h⁹ potissimū corporib⁹ rare texture accidt qr̄ st̄ facile passibilia. Exertitiū it̄ superfluū z maxie horis famis factum ut pegre ꝓficiscētib⁹ et artificibus cōtinue laborātib⁹ sepe accidit.

Supflua q⁹z uigilia nimia fais tollerātia diuturā tristicia ac supflu⁹ coit⁹. In trīsece uō cāe eē posst̄ euacuatiōes supflue siue ab arte siue a natura fiāt. ut su

dozes diaforetict. Supfluus fluxus nẽ
tris quicunqz ille fiat ꝛ ſtomaci aut toti
us ꝓtẽtiue debilitas. Uermes nõ ſepe
cã ſunt cum ſubito. ſ. ut inquit Auic. ue
niunt ad comeſta qr mẽbza ñ bñtia. vnõ
reſtaurẽtur eis ꝓtinue naturale ineſt õ
ſiderium per qꝫ mouẽtur. ut a uenis at
trabãt ꝛ uene ſucceſſie ab epate. Et ex
tali cauſa ꝓtinue fames adeſt. unde qui
to ꝓtinẽt qñdã iquit Raſ. i cura mea ba
bui cui ierã dedi et uermes plurimos mir
re lõgitudinis emittẽs liber mãſit. ¶ Et
bonus Alexãder ãzuis boc in capto de
boliſmo recitet bic tamẽ ad ꝓpoſitũ me
lius faciẽs inquit. Scio. n. quãdam mlt
erẽ multũ ꝛ abſque mẽſura appetẽtẽ et
digerẽtẽ omia ꝛ nũquam bene ſeceſſum
uẽtris fuiſſe ꝛ dicebat ſe mozdicationẽ
pati i uẽtre ꝛ capis dolozẽ ſepe babere
ꝙquerebaꝫ. Accipiti catarticum de ye
ra facta itaqz purgatõne ꝓcit uermen
grãdem ut bẽret i ſpacio longitudis cu
bitos. xij. ꝛ amplius ꝛ poſtea illã irzõa
bilẽ ꝛ inanitẽtem appetitionẽ amiſit. ũde
nõ fuit boliſmus. ſed ille ſerpẽs qui bec
i illa opabaꝫ. Febres itẽ ut acuto liqne
faciẽtes ꝛ ꝓlixe corpora reſoluẽtes ut
quaterna: etbica: alie egritudies croice
nõ nũquã appetitum caninũ iducũt. Et
ego quẽdam nobilẽ ptiſicã i curã babui
que ad finẽ uſque ãni uixit. Et trãſacto
ãno primo ad appetitum caninũ uenit: ꝛ
per parum anteqz alium mũdũ adiret tl
mẽs pariter nil ad mãducãdum ſuenize
unũ caponẽ ꝛ unã ſpatulam mõtonis ꝙ
ſuis ptinẽtiis mãducauit. i egzitudinib⁹
itaqz cronicus uorax iſte appetitus in
naſcit. Superfluus item totius calidi
tas ſepe appetitum iducit: et quãuis. A.
dicat quod ſtomaci caliditas bũc appe
itũ ſepe iducit. Intelligẽdũ eſt caliditа
te totius iuncta ſimul cum ea ut manife
ſte Serapio bec caliditas nõ ẽ oris ſto
maci ꝛ id ideo qr caliditas cum accidit
i oze ſtomaci deſtruit appetitum et. A.
boc conſiderans iquit bec caliditas ut
plurimũ facit ſimilr. Caliditas igitur i
triſeca facile mẽbra reſoluit. ꝛ potiſſiũz
ſi i aere itẽſa caliditas ꝛeſolutõnem faci
ẽs fuerit. et ut ſepe accidit retẽtionẽ de
bilitãs ꝛ ſic patet ꝓme cauſe õclaratõ
Secũda cauſa ẽ i oze ſtomaci bumozis
accidi babũdantia ut ẽ materia flegma
tica põtica i ſtomaco generata uel alĩ
de fluxa ac aeris melancolia a ſplene ul
alio mẽbro ad ſtomacũ ꝓpulſa l' mate
ria cataralis ut Auic. iquit quãuis id
raro fiat. Tales enim mateze i oze ſtoã
ci exiſtẽtes ſua põticitate ꝛ inciſiõe bu
mozes ſi qui in oze ſtomaci uiſcoſi fue
rit expellũt et uacuitatem quãdam ſeu i
anitionem quãdam i eo efficiẽtes titila
tionem quãdam iducũt per quaz ut ab
extra quicquid attrabitur appetitus i
ſurgit. ¶ Tercia cauſa ẽ oris ſtomaci
donãs frigiditas modo ſtupefactionez
nõ iduxerit. que ab itẽſa aeris frigidita
te ſepe accidit. ut ꝓ fria loca iter agenti
bus plerũqz cõtigit. Aut a fritate aque
uel ꝙſimilis. ut piſcatoribus ꝛ i aqs friſ
ſepe cõmorãtibus accidit ut expiẽtia i
illis ſclauis depbẽdit. qui naues a uene
cijs paduã trabẽtes ꝓ aquã ut plurimũ
i cedũt. ꝛ illi buballi quacũqz bõa mãdu
cãt. Frigiditas. n. ut de mẽte Auic. dici
poſſe uidetur eo mõ quo bumoz põtic⁹
appetitũ augmẽtat qr os ſtoãci ꝙſtrigẽ
do qꝫ i eo ẽ exp̃mũt cuiuſ cã inanit. Et
pp talẽ inanitionẽ ꝓtinu⁹ fit appetit⁹ ut
per niuea ꝛ fria loca trãſeũtib⁹ ſepe cõ
tigit ut ſ dictũ ẽ ꝛ ſic appetitus caninꝰ
cauſe patẽt.

¶ Capm decimũ nonũ de ſignis õmõ

A. uerme.

optimũ remediũ ꝙ ſtomac
ſuꝫ ruſum

a. febre.

stratiuis appetitus canini.

SI appetitus canini signa cārū facile inuestigare uelis secundum ordinem: quo ille supra descriptę sunt incede. Si itaque ab intrisecis causis mēbrorum resolutō fiat ex qua appetitus caninus ꝓueniat pati ēs: aut astātes te satis iformabūt. Cause uero resolōis mēbrorum ītrisece quoque cognoscūtur. Naz si superfluę euacuationes i causa fuerint scias quod sudores diaforetici p̄cesserūt: aut uentris fluxus ab arte: siue spōte famis: aut sup fluus sāguis fluxus aut ꝓsimil'. Si aūt a debilitate ꝓueniat cōtētiue scias quō crude egōis copiosa quātitas appebit. quę ad sāguinolētam egestionē quādoq3 ꝓducēt ut Auic. ingt. cuius cā ē epaz aut totius ꝓtētiue debilitas: et qñz ꝓpt cōtētiue stomaci debilitatem tale emittit per secessū ql̄e fuerit assūptū ut i lienteria fit. Si a ōmibus ꝓuenerit p signa, ꝓpria ōo adiutore iferius describēda cognosces. Et si fe. acutę ꝓlixę: aut alię egritudies cronicę in cā fuerit scies qz ille p̄cesserūt. Supflua totius actōis stomaci caliditas ex cōplōne: et totius bītudine cognoscitur: et ītēsa siti ut iquit. A. respectu suę ꝓplexionis natural': et ē ut plurimū natura cōstricta. Et illa signa illi' causę apperit' caninit' q̄ ē mbrorum resolutō tibi saz maifestaui. Posset tñ stati qs dicere ñ ē possibile ex ītēsa siti. famē arguere ꝺ cāe ītēse fais cāis ītēse sitis p̄rie uideat' et e3. Nā si friditas et buiditas fam adaugēt. et siti dinuūt cal'itas uō et siccitas siti adaugēt et fam diminuūt. Sz ꝓ aliq̄li bui' ōclaratōe sciēdū q̄ i stomaco duplex buiduz repit' unū grossū solidū: quo stoāci naturaliter foueturr: aliud aqueū fluidū ībibituz cui' p̄ntię ꝓhibet' caloris iflātio: et substātie stoāci exicatio. Sz idiferēt oib' i mēbris buidū tale exicatōis ꝓhibitiuū repit': uerū qr roꝛi tale buidū assimilat' buidū roridū tale buidū appellam'.

Solidū ꝺo roꝛi ꝓparū calidū dicit': et sic cū. roridū uero respectu depssi frigidū et buidū. Et utriusq3 istorū p caloris actionē accidit ꝓsumptio: et p ꝓsūptionez buidi grossi os stoāci ifrigidat': ipso nāq3 sublato cui' p̄ntia calō substēt': atz foueat' necesse ē ipsū paucificari quātitatiue saltē si ñ ītēsiue: et tūc ordine naturē ad os stoāci ut ē dictū ē melācolia, ꝓfertur ex istis duab' i ore stoāci sit ipssio et sēsata quedā tristitia: ad quā appetit' ad cibū segt': et cal'm: et siccū ōpditū siue resolutū recupet' saltim tristitia illa sēsate impssiōis reōuet'. Ex qbus patz q̄lit' ad buidi illi' grossi: et solidi ꝓsūptōez segt' sēsata ifriatio. p c' ifriatōnē appetit' cal'm et siccū. Ad buidi ꝺo roridi cōsūptōnē iflātō: et exicatio maxie oris stomaci qr sublata cā exicationē: et iflātōez ꝓhibēte isurgit exicatō: et iflātō sensata: cuius cā stoācus mouet' naturalr' ad aligd appetēdū: quo tal' tristitia ex assūptōe illi' buidi roridi cāta reōneat': et bgc p frīdū fit: et buidū q̄ loco resoluti eoꝝ reponat': et buidū tale q̄ appetit' potuz appellamus. Ex qbus patz qr auctores fam calidi et sicci: et siti fri et buidi appetitū appellāt. ut. Azꝛ. ꝺo de aīa. Et ex bis elici cā pōt. qr ex cāis resoluētibus q̄dā fam citi' icurrūt: tarde ꝺo siti: et aliqua cē: qr stat q̄ babūdātius sit buiduz roridū q̄z buidum corpulētum grossū: et ad boc erit sue resoloi magis ineptū tūc resoluitur bumidū illud grossū propter eius paucitatē et ē respectu sui. s. propter ipsum esse resolōi magis obediēs q̄z bumidū roridū resoluetur et per

Quō fames oriat̄ ex ꝓpria ꝑplexione stomachi

Problema qr cal'ius i siti q̄ i fame ꝓnuntiem

consequēs citius famē īcurrit q̄z sitim
ī alio uero ī quo humidū grossū erit ha
būdātius et roridum paucū cicius r̄sol
uet̄ ⁊ per ꝯsequēs citius sitim incurrit
q̄z famen. Ex quibꝯ manifeste patz qua
liter in appetitu canino stat ex resolōne
mēbrorum a supfluā caliditate tātā fam̄
fieri ultra mēsurā ītēsā ⁊ ñ ita ītēsā siti
quāuis ultra suā nālitatē sit intensior.
qr in casu nr̄o multo plus de huīdo cor
pulēto resoluit proportionabilr̄ q̄z de
rorido et sic iste ītēsiorem multo famen
īcurrit q̄z sitiz. respectu tam̄ sue natura
lis complōis ⁊ sitis ītēditur et hoc ē ꝙ
uoluit Auic. Cuz dixit ꝙ cal̄itas ad q̄z
sequit̄ m̄brorꝝ resolō cognoscit̄ ex intē
sa siti. Secūda v̄o appetitus canini cau
sa ē humor habūdās ī stoāco qui ex pau
ca siti ut īquit Auic. et ex multitudine e
gestionum cognoscitur qr accida erit
eructuatio et a credo et acetositas ī or̄
dētes stupefaciēs iterdū sētit̄ et si pati
ēs famē illā tollerauerit pūctionē quā
dā ī stoāco sentiet. et ex illa fais tollerā
tia nocumētū īcurrit. Et si a splene l̄ ab
alio m̄bro huōr ad os stoāci appetitum
caninū faciēs ꝓfluat. Signa debilitatis
spleis l̄ alterius mēbri mādāt̄ tibi hoc
maīfestabūt ī p̄mis capl̄is pqrēda frigi
ditas oris stoāci dñans ⁊ appetitū cani
nū efficiēs qr ab extrīseco ꝓueīt astatiū
l̄ patiētis narratōe deprehēdit̄ ꝯ quo si
tis paucitas aderit ⁊ ꝓpt̄ īdigestionē
feces ml̄te qr paꝝ assūpti cibi trāsit ad
epar. Et qr ꝓpter īdigōnē pl̄ime uēto
sitates generāt̄ uētositas ml̄tiplicat̄ cu
ius cā stoāci sētit̄ ina°. Et sic hēs signa
appetit⁹ canini.

¶ Capl̄m uigesimū ī quo d̄mōstrat̄ qd
ex appetitu caīno ꝓnosticari debemꝯ.

Appetitus canin⁹ ut s̄ patuit
ē oris stoāci passio ⁊ ꝯ oīs ta
lis sit molesta quilz appetitus
cāin⁹ pic̄lo subiacet. uñ haly abbas pas
sio īquit que ī ore stoāci fit dura ⁊ mo
lestissima fit pp cordis uicinitatē atz so
cietatē si appetitus canin⁹ ī tali tēpore
durauerit ꝯ corp⁹ ñ nutriat̄ ad extenu
ationē ueīat necesse ē. uñ Auic. pria p̄
mi capl̄o d̄ ꝯplōnibus. Cū malo īquit d̄
siderio qd̄ ē ꝓpter īpriuationē digōnis
nō proueīt isthibre. i. bōa digōne nutri
m̄tū. Appetit⁹ it̄ cain⁹ ad bolismū et ad
subet ⁊ ad mortē īfirmū sepe d̄ducit. iz.
tercij ca⁹ prio. Et pria cā ē ꝙ si appeti
t⁹ cain⁹ ꝯtinuet̄ fiūt īdigōes pl̄ime. q̄rū
cā flā uiscosū habūde ml̄tiplicat̄ ⁊ oris
stoāci adherēs ei⁹ sensū stupefac̄ pp ꝙ
v̄tus appetitīa obtusa debilitat̄. Et ex
quo mēbra fiūt inanita ⁊ attrahūt a ue
nis ⁊ uene ab epate ⁊ epar a stoāco cuz
os stoāci ꝓpter obtusionē atz stupefac
tionē suā inanitōnē nō pcipiat appetitꝯ
ñ cātur. ⁊ illo mō fit bolism⁹ ut īferi⁹ pa
tebit. Et ex hoc posset uere fieri stupō
palef. ⁊ talia ut pz subeth v̄o fit a uapo
re ab illo fl̄ate eleuato ⁊ ad cerebrum ꝯ
tinue euaporato. Mors uō qñz ad ap
petitū caninū seqtur qr propt̄ ipsū bolis
mus sepe fit ex quo sepe fames sincopa
lis causatur ad quem sepe mors sequit̄:
ut īfra ī primo capl̄o deo dāte declara
bo. ⁊ sic det̄minata cā patz. Rursus in
appetitu caīno ml̄ta sl̄ata ml̄tiplicāt̄ qr̄
patiēs ī egritudies. que ab ipso ueniūt
leuiter incurrit. ⁊ precipue ī liēteriā ca
zetiam. idropē maxie siccaz. ⁊ ad hunc
modū de alijs. Eructuatio īquit haly ī
appetitu caīno signū bonū ñ existit ītel
lige ubi ipsa a frītate ꝯ mat̄ia l̄ sine. aut
a debilitate ꝯtētiue ꝓuenerit. tunc. n. si
gnū ē cibū aliquā tulū ī stoāco morā fe

cisse. ⁊ digōnem aliquā recepisse, ⁊ sic hēs quid ex appetitu caīno ꝓnosticare hēas.

¶ Capl'm uigesimū primū de cura appetitus canini ī generali.

AD appetitus canini curā recte ⁊ expedite si ꝺuenire uolueris erit ꝯ cārum ꝓmissum ordinē ꝓcedēdū. Prima quidē cā fuit m̄broꝝ superflua resolutō que si ab extrīsecis causis ꝓuenerit eas ad ꝯriū reducēs de hinc ad corporis restauratōnez prout te īfra docebo ꝺuenies. Sed ubi illorū mēbroꝝ resolutō ab ītrīseca cā fiet ordine quo descripte sūt procedere libet. Quarum prīa sudores fiunt da diaforetici pro quaꝝ cura ē supflua huōrum euacuatio. cuius īspissatio ⁊ pōrorū ꝯ stipa⁹. ⁊ sic quātum ad sex reruz ñ naturaliū regim̄ paꝝ de cibo sepe det'. recēs caro porcina ꝯuenit. agina. bouina. ceruīa. ⁊ similes dure digōis carnes magis assate q̄z elixate. Item lenticule fabe ⁊ aliorū leguminū substātie ac fercula cū azima pasta facta risum coctuz triticum miliū ⁊ panicū ꝯfractū. Et ex piscibus uiscosi omēs ut āguille tenche ⁊ similia et assi potius q̄z elixi sit uinuz grossum ñ pōticū et si cū aqua ferrata līphares preualeret. Sit pais azimus ꝯ aqua ferrata pīsatus et si esset bisoctus adhuc esset melius. Patiēs ī aere frigidissimo collocet' qui si fieri poterit peruentum septētrionalē euētetur. Et quāuis ex istis aliqua appetitū adaugeant caninū. sudor tñ qui ē huiusmodi m̄brorū resol'onis cā remanēt. Et ideo quantū ad medicinalia erit huōr coleric⁹ subtilis digerēdus euacuādus quoq̄z cū sudore cū sit aquositas sāguis cui pus colericum ē admixtū. Syrupū igr̄ hūc dabis qui accipit mīe citonioꝝ sine spēbꝯ .ʒ.ij. syrupū de mirto. ʒ.i.ꝟ. aque roꝟ. aque plātagis añ. ʒ.iij.ꝟ. cum sandal' ru. aromatizādo ꝓ duab⁹ uicibus clarificetur uel aquaꝝ loco decoctōis īfrascripte pones. que accipit rō. ru. copularum glādiū balaustiaꝝ ordei usti loti portulace plātagis. M.ꝟ. iuiubarū nuō. xii. sandal' ru. se. roꝟ. se. plātaginis portulace añ. ʒ.ij. fiat decoctio qua suprascriptarum loco aquarū utat'. Sirupū adminus quatuor uicibus dabis. Et de hīc potionē īfrascriptā dabis. Que accipit corticū mirabolanorū citrinorum. ʒ.i. corticum mirabolāorū chebuloꝝ. ʒ.i.ꝟ simul cum tribus aut quatuor depilat' amigdol' cōquassent' ⁊ ī aqua ēdiuie in qua per ꝑus alique passule fuerit ꝑbulite īfūdātur dimissis fiat fortis expressio cū qua misce pulueris reubarbari ellecti. ℈.iiij. squināti. gra. iij. sirupi roꝟ. decoctōe roꝟ. confecti. ʒ.i. ⁊ fiat potus añ diē sine alia custodia dabis. ¶ Humore euacuato mane ⁊ sero spīam ex cerato sādelino perungas. Uel ex ūguento īfrascripto quod accipit olei roꝟ. ʒ.ꝟ. olei mirtoꝝ sādal' ru. succi plātagis pl'ueris masticis ro. ru. bistorte. acatie ypoquistidos boliar. sāguis dra. añ. ʒ.ꝟ. cere paꝝ ⁊ fiat ūguētum āte pastū ꝑ horā diacitonitē sine spēbus ad quātitatē castanee prebe. Aut triasādali bolū unuz Sudoris causa reissa resolutō m̄broꝝ remittet'. ⁊ ꝑ idē appetitus ille caninus si v̄o propt' fluxū mēstruorū emoroidarū uētris l' quē libuerit' alium modū r̄solutō mēbroruz fiat prescripta cura erit cōueniēs dūmodo uētris fluxus ab opilatōe non ꝓueiat. Ille. n. aliter curādꝯ esset ut ī ꝯmētariolo de fluxibus ordiate posui. In quo omniū fluxuū curā planā īuenies. ⁊ ī taliū restrictōe tibi sit cu

ra. Nā ut īquit. A. si uētres eorum fue
rit uehemētī mollificatōis tūc eas reitte
Nā ī retētōe earū ē cura fortī hui⁹ egri
tudis. Et idē quīto ꝯtinēt qm̄ īqt Raſ
Solutō illa prebet augmētum minus ī
appetitu uero canino erit retinēda et in
hoc casu lac plurimū cū flātibus lapidi
bus decoctū ꝯmēdat. ualet īsuper cura
talis. ubi appetitus caninus a ꝺbilitate
cōtētīe ꝓueīat modo illa a si fiua cal'ita
te fuerit. Et si a frītate ⁊ huīditate ner
uos stupefaciēte seu a frītate ⁊ huīdita
te muscl'os relaxāte ꝓueīat euacuādus
esset huōr alt'anda complō. ⁊ totū ad ca
lidū ⁊ siccū regimē permutādū ꝙ qualr̄
fiēdū sit ī cōmētariolo de egritudibus
capīs tractatu de paralesi ⁊ stupore to
tū regim̄ tā medicinaliū q̄z nō naturaliū
rez ad plenū īuenies. Uermes āt ī cā si
fuerit ī propōsito ca⁹ curā quere. Ue
rum ī casu isto omnes auctores ierā di
ctā sumere cōmēdāt tum qr bonus Ale
xāder ⁊ domin⁹ Raſ. mire lōgitudinis
ṽmes eduxisse referūt. ut s̄ ī cāis dictuz
ē. Si aūt fe. uel queuis alie egritudines
cronice ī cā fuerīt que m̄broꝝ resolōnē
illa effecerīt per quā appetitus caninus
secut⁹ ē ⁊ paupcul' patiēs ꝯualescētis r̄
gimīe regēdus sit ut p̄me cause appeti
tus canini cura absoluat' aliquid pticu
lariꝯ dicendum esset. Ubi ergo caliditas illa in causa fuerit aer calidus sub
tilis ac luiosus uitādus erit. Ira ingens
gaudiū sollicitudo nimia coytus exerci
tiū fricationes nimia famis tolerātia ac
omēs supflue euacuatōes his plurimi ⁊
ꝯstātis nutrimēti dāda sūt cibaria gros
sa atque uiscosa. In quo casu laudatur
risū cū butiro coctū ⁊ zucharo aspersū
atz recētes pisces ⁊ ūctuosa cibaria ⁊
ne stoāc⁹ istis grauet' ⁊ ꝯuēiēti⁹ digeri
possit potius ī q̄tuor l' quīque ī die ui
cibus q̄z duabus uicibus offerēdū erit
qui tā actu q̄z potētia calidꝯ euitandus
ē accidus quoqz atqz pōticus. lactuca
quoque cucumeres atqz cucurbita hic
ꝯueniūt. Et a proprietate quedā portu
laca. Et ī his prīe cāe appetitus canini
cura finit' de qua sic breuiter ꝑtransiui
qr illa cārum cura scd̄m illarum exigēti
az ē ī primis capl'is īquirēda. ¶ Scd̄a
cā superius numerata fiūt huōres frīdi
accidi ī ore stoāci habūdātia. ¶ In quo
casu frīus aer euitādus est. sed exerciti
um tpr̄atū: leues fricatōes: sōnus aliquā
tulū solito lōgior: ⁊ anime acci⁹ modera
te ꝯmēdāt'. Sz ī exhibitōe uini īter eos
diuersitas repitur aliqua. Gal'. ṽo exp̄s
se uoluit nō esse uinū ī ieiunio sumēdum
Sed s̄ pinguia cibaria siue naturalit' si
ue artificialr̄ ūctuosa siue ceposa ita qd̄
primū illa frigidus aer alterat ⁊ coagu
lētur. Et rō dicti Gal'. ē qr uinū super
cibaria pīguia datum diutius retinetur
ī stoāco: ⁊ supra alios cibos nauigādo ī
ore stoāci suā caliditatē melius īprimit
Et ideo Raſ. ī quīto ꝯtinētur ante po
tū īquit de cibarto detur ūctuoso stipti
citate carēte: demū pota ꝺ uino eo quꝺ
subleuatur īde ad os stoāci facilius attī
git: ⁊ per talia applanabit' os eius: qd̄
exaspatū erat: ⁊ corrugatum: cuius cau
sa appetitus augebat'. Aut cena uero
uinū purū ī potu dari uere iubz ī quo ñ
sit acetositas: nz pōticitas oīo: qr ut īqt
ipsū sanat ab eis sumptū ī potu. Et cale
factum ī ieiuīo. per hec. n. bonus. A. uo
luit quod hoc fieri debet qñ pauci huō
res crudi sūt ī stoāco derelicti q p natu
rā l' p artē euacuati diminuti fuerīt ⁊ ꝯ
hoc ꝙ patiēs neruos fortes: et cerebꝝ
potēs habuerit: atqz sens aliqualr̄ obtu
sos. In hoc. n. casu uinū potēs ī ieiuīo
datuz maxime ꝯuenit ⁊ stomacum cale

Ingbꝫ an̄ cibuz uinū cōpetit

facit ⁊ ad illius pauci humoris derelic
ti ꝯsumptionem iuuat. nec tūc ex eo cer̄
brum leditur. Isto tamen casu excepto
uinū debet post cibariū unctuosum sem
per exhiberi ut Gal'. i lr̄a uoluit. Ex q
bus auctorum istoꝝ concordia pz. pōt
i isto quoqz casu nō nulli calidū alij fri
gidum ⁊ alij tepidum uinū dari iubent
quod diuersis respectibus sit. ¶ Naz
a morbo īdicatione sumpta tepidum sp
exhiberi qr stoācū mollificādo relaxat
que ē satꝭ ad appetitꝯ dīnutionē cā po
tēs. Sed ubi talis appetitus ex debilita
te ꝯtētiue ex frītate ⁊ humiditate pro
ueniēte fiat erit semper uinū caliduz ex
hibēdum. Cā uero uini frigidi ē qr ui
nū frigidū eos magis terret. Et quāuis
magis cibaria multa i casu hoc laudabi
liora repiāt' uinū tñ ab omnibus aucto
ribus suplatiue cōmēdat'. ¶ Ideo ypo:
pot' īdigētiam soluit. Qđ triplici fit rō
ne. primo qr de uino i maxīa quātitate
sumi pōt. scđo qr īter cetera ē maxīe cō
plōis frigide q̄z maxim̄ alt'atiuū. Ter°
qr multū nutrit ⁊ i replēdo multū satiat
Ex quibus pz īter cetera maxime ꝯuei
re debet eni uinum tale potēs esse atqz
dulce nisi fluxus uētris supfluus adessz
ipsum. n. adaugeret. ⁊ fluxus appetituz
ut supra patuit. ⁊ sic i cāu illo prestat.
ut ad aliqualē acerbitatē declinet. nec i
casu isto ueluti quidā equiuoce medici
facias qui qñlibet habūdātē egestionez
uētris fluxum uocāt ⁊ male. Nā i casu
nr̄o ꝓpter supfluam comestionē habū
dātes sūt egōnes nec id tam̄ i ca° fluxuz
poni debet. Quare uinū dulce atqz po
tēs erit exhibēdū ⁊ non ad acerbitatez
declinās cū tale appetitū adaugeat.
¶ Auctores nr̄i i cāu illo ūctuosa cibaria
ꝯmēdat et maxime ex pīguedīe galie ⁊
butiro fcā p que cibaria oīa factiolētia
et seposa ītelligi uolūt. Talia. n. nausea
tiua sūt ⁊ facile i stoāco leuigātia ⁊ leui
ter īflamātur quare sua caliditate suaz
malā q̄litatē l' ꝯplōnē potēter alterāt. ⁊
p hoc maxim̄ ꝯueniūt. Et qr huōr iste
frīus qui appetitꝯ canini spēm hāc īdu
cit īterdū ē flā īterdū mlia. Si flā ⁊ tp̄z
digerere ⁊ edūcere uolueris fac prout
.vij. capl'z s̄ te docet. Et si mlia capl'm.
xv. qr̄ mlta v̄o a ꝓxīanda ab ext^a ueniūt
ut fomētatōes ūctiōes ⁊ ēpl'a đ gb'. xi.
capl'm copiā tibi dabit. De cōfectōnib'
v̄o pluribus syrupis ⁊ đcoctōibus do
cui. Quod si cerebrum splen aut aliud
m̄brū i cā fuerit i p̄mis capl'is curā que
re. Et sic hēs fe cāe appetitū īducētis.
curā. Tercia v̄o ē oris stoāci dominās
frītas ꝓ cuius cura totū sex reꝝ ñ natu
raliū regimē ad cal'm fac decliet. Quan
tū v̄ō ad medicīalia. x. ⁊. xi. capl'm quere
ubi pulueres ꝯfectōes sirupos decocti
ones fom̄tatōes ūctiōes ⁊ empl'a adīue
nies necessaria. Et i his appetitus cani
ni cura finit'. Nā pauci hāc passionē in
currūt ⁊ sic rari nobis se offerūt ꝓ qui
b' curādis hec paucula dicta sufficiūt.

¶ Capl'z uigesimū secūdū. in quo đcla
rat' quid sit bolism' ⁊ q̄ sint in ei' cāe.

Sciēdū ꝙ bolismus boli faēs ī
terp̄tat'. Scđz v̄ō aliquos bo
nis faīs. Et hi magis ātiquo
rum dicta sequūt'. Unde. A. Bolismꝯ
īquit ē fames uacina. In eius aūt dispo
sitōe. qr mēbra inanita sūt ⁊ nutrimēto
carētia. ut īfra meliꝯ declarabo a ueīs
sugūt. uene aūt a stoāco ⁊ ubi se r̄pletū
īueniat. Et eius os fuerit stupidū talē
inanitionē nō percipiet. uel ita debiliter
ꝙ ex uno bolo saciat'. vnde ras. quinto
ꝯtinētur bolismus īquit ē fames īmode

rata membroꝝ cuꝫ appetitus cessatione
Et id voluit Auic̄. Cum iquit bolism⁹
ē fames mēbroꝝ ꝯ sacietate stoāci ꝑ saci
etatē stoācꝰ nō intellexit stoāci saturita
tem qa stat bolismū ⁊ stoācū īanitū. vbi
os stoāci stupidū fuerit et ꝑ hoc suā īai
tionē plus nō ꝑcipit quā si ēēt saciatus.
Ex qb⁹ oīb⁹ patꝫ ꝙ bolism⁹ ē m̄broꝝ īa
nitio ꝯ q̄dā diminuta oris stōaci sēsatio
ne ꝑ quā suā īanitioēꝫ tepidę patiens ūo
bolo saciat̄. Ex quib⁹ ulteri⁹ pꝫ ad bo
lismū causādū duo fore necessaria. Pri
mū ē m̄broꝝ inanitō ꝑꝫ ōis stoāci ꝺbil̄ sē
satio. Causa primi sunt appetitus cani⁹
a resol̄ōe m̄broꝝ ꝓuēiēt̄ cāę supi⁹ enātę
Scd̄a uero cā esse pōt stomaci cū inani
tōe aliorum mēbrorum repletō aut fri
giditas cū materia uel sine. Contigit īt̄
dum caliditatem supfluā soli stoāco do
miari propter quā huīditatē propīquo
rum uel aliquoꝝ mēbroꝝ ad se trahet
mēbris inanitis manētibus seipsū r̄plet
cuius cā appetitus ñ īsurgit ⁊ isto⁹ fit
bolismus. Materia aūt frigida ꝓpel
li a cerebro aut a splene aut a mēbrorū
alio uel pōt ī ipso generari. ut ī appeti
tu canino fit plerūqꝫ. Nam propter di
gestionem in stomaco fl̄ā grossum ui
scosum plurimum generat̄. ꝙ ī ore sto
maci adherēs eius sensus obtūdit ⁊ ex
ꝯtiuata īfriatōe ei⁹ sensationē stupefac̄
Ideo licet mēbra inanita a uenis attra
hāt uene a stomaco sugāt stomacus ta
mē illā sēsationem nō sētit et propter
hec desideriū animatum seu appetitus
cessat. frigiditas uero sine materia stu
pefactionē īducit et hec sepe īter agēti
bus accidit qbus propter frigiditatē os
stomaci īspissat̄ cui⁹ causa lōgitudīales
uili ad attraheñ. fiūt inepti cuꝫ quo fri
giditas illa ꝙ ī mēbris exterioribus re
perit exp̄mit et ad stoācū īpellēs ipsum

Necc̄ia ad hoc ut bo
lissus dicatur

replet mēbris alijs inanitis reāentib⁹ et
ob hoc nō appetit propter suam reple
tionem statim ex asumpto saciatur.
Aꝝ. uero. viij. probleumatum probleu
mate quinto inquit homines in frigidi
tate ⁊ ieme plus bolismum pati quam
in estate cuius causam esse dicit frigi
ditatem que diminutam efficiens calidi
tatem non potest tantum cibum immu
tare quod membro sufficiat ⁊ isto mo
do bolismus causatur ⁊ membra rare
fiunt. Et hec intelligendum in corpo
rib⁹ debilis caloris quia ī robustis uē
tres uere et hieme calidissimi sunt natu
ra. Ideo de cibo plus immutant quam
in estate. Sed debilium calor diminui
tur ideo et de eis ratio Aꝝ. intelligitur
potest etiam in robustis intelligi quia
posset tam diu a frigido aere robustis
alterari quod bolismus in eo fieret. Īt̄
Auicena et alij auctores per loca inqui
unt frigida inter agentibus bolismus
accipit uoluit item Aꝝ caliditatem pos
se esse bolismi. Nam diffusa in membrū
dispersam eorum humiditate dissoluit
que si in loco digestionis confluxerit
digeritur et membra nutrit ⁊ tunc bo
lismus non causatur. et si ad membra
fluat hanelitus in eis uocis dīnutiones
efficit. Ad stomacū uero si fluat et in ui
lis imbibatur quamuis membra inanita
sunt et attrahunt. et ut supra dictum
est stomacus tamen propter suam reple
ctionem non appetit et illo modo causa
tur bolismus. et hoc idem quando me
dicina solutiua bolismus sepe causatur
.s. quando ad stomacum medicina attra
hitur que propter uirtut̄ expulsiue de
bilitatem uel causam aliam non euacua
tur. Opilatio propterea inter epar
et stomacum bolismū efficere pōt quia
non fit attractio. tunc ab ore stoāci nec

appetit⁹ ex cõsequẽti. Si qs prescripta ⁊ auctorũ dicta bene notauerit bolismũ a frigiditate frequẽt̃ ueire ꝯcipiet a frigiditate ext̃iori frequẽti⁹ q̃z iteriori et iterũ sine mã. q̃z cũ materia. Et sic pz qd sit bolismus que ei⁹ sit cause.

¶ Capitulum uigesimumtertium. de signis pronosticis bolismi.

Demõstratia si⁹. bolismi ex appetit⁹ cañi. sigis tibi satis fiẽt maifesta que s̃ capitulo decio nono q̃renda erũt. sz opilatõis sigã suo loco dicẽtur. Quãtum ad pronostica. Si bolismus per tẽpus. notabile durauerit ad mare sinnũ. patiẽte deducet ꝑꝑ cõporis ac spirit⁹ resolutionẽ ad sicopĩ bolismus quos ipse duob⁹ in casibus influxum uentris t̃iaui. P⁹. si mala conplexiõe. cũ materia lubricare faciẽtẽ causet̃. Secũdo si diu durat cõtẽtiua ṽtut̃ debilitat̃. ⁊ in tm̃ per sepe ꝙ flux⁹ uẽtris ad ipsũ sequit̃. Bolism⁹ insuper ab. ext̃iori frigiditate cãtus uelocis sepe. atqz facil̃ ẽ cure. Aꝝ. all̃gato ꝓ bleuãte. a frigiditate tñ iteriori difficil̃. Et ꝑ h⁹ taz demõstratiua q̃z pronostica signa bolismi tibi fient manifesta.

¶ Capitulum uigesimumquartum d̃ cura bolismi in generali.

Huic passioni coĩter duplex cura solet assigãri ul̃is. s. ⁊ ꝓpria Qñtuz ad uniṽsalẽ uoluit Serapio ⁊ bon⁹ Auic̃. ꝙ i cura hac ista ꝯueniũt q̃ i cura appetit⁹ caini descripta sũt. tã. s. ex ꝑte regimis sex rerũ nõ naturaliũ q̃z medicialiũ ⁊ sic cibaria ⁊ al̃ oẽsres nõ naturales odoriferas plurimũ ꝯmẽdant. Quoruz doctrinã i octauo ca⁹ quer̃ id enim tibi i oibus ad h̃ ꝓpositum faciendis habũde deseruiet. Quãtuz uõ ad medicinalia si colera quãuis raro ãt fl̃a i causa fuerit que digestõe ⁊ euacuatõe. idigent capitulũ septimum s̃ require. Et si ml̃ia bolismuz effecerit ꝓ ei⁹ digestiõe atqz euacuatõe ad. xv. capl̃z. uade. In hoc tñ cãu tria sũt i exhibitõe solutiuorũ attẽdẽda. Primo ꝯ eliserũt cõdialia q̃z talia stoãcũ ꝯfortãt. 2⁰ stiptica. q̃z ut pz stoãcũ quoq̃ ml̃tũ ꝯfortãt nã relaxatiua appetitũ ml̃tũ deiciũt ⁊ t̃tio ꝑꝑ ṽtut̃ debilitatẽ i ꝑua dãda sũt quãtitate ⁊ ut gen̄ralem curã deiceps absoluam si mala ꝯplexio siue frigida siue cal̃a cõrigẽda sit modũ. ⁊ cũ qb⁹ h̃ fiet sep⁹ adiuenies. In cã igit̃ calida plur̃s ꝯfectões syrupos ⁊ d̃coctões i c⁹. ꝯ⁹. approp̃atos iueies: ⁊ i frigida ṽo i c⁹. x⁹. Et quãtũ ad fom̃tatões ũctiões ⁊ ẽplastra i utraq̃ cã ꝯueniẽtia capitulũ undẽcimũ. te illa docebit. Qualit̃ aũt opilatõ sit curãda pluribus i locis illd̃ iueies ⁊ maxie i egritudib⁹ epat̃ ⁊ fluxib⁹ ab opilatõe cãtis ad q̃ recursum habent. Si tibi op⁹ est et cũ capitul̃ pr̃dict̃ ad hoc ꝓpositũ. necessaria habẽda d̃scripta sũt hic illa replicar̃ superfluũ uisũ ẽ et i his uniuersal̃ cura finitur. Quãtũ ad curã magis appropriatã laudat. Auicena panem assum quia. s. ẽ magis stoãci cõfortatiu⁹ i bono uĩo aromatico debili tñ ifusũ ⁊ cãphora aspersũ. In frigida uõ panẽ ustũ i uino potẽti stiptico odorifero in fusũ i galia aut xiloaloes aspsũ i loco paĩs assi plurimi biscoctũ accipiunt uerum qr bolismus a cã stupefaciente nõ sepe proueit. Laudat Auic̃. ut man⁹ et pedes fortit̃ ligẽt̃ et a somno prohibeat̃. et cũ rebus acut̃. pungeat̃. Et per ista nihil uoluit auic̃. nisi quod ligature fiant dolorose. ⁊ cuz molibus uirgis percutiantur. ⁊ aliqua

acute res ut acus cāne subtilitate. ⁊ talia sub unguibus infingāt' qꝛ talia sopitā v̄tute mirabilit' excitat. In h̄ quoque casu cor atqꝫ testiculi. ex epithimatib⁹ ⁊ unguentis tā actu q̄ꝫ potētia calidis epitimare iubeas. plurimūqꝫ sopitā uirtutez euigilant Et in hoc loco bolismi cura finit.

¶ Capitulū uigesimūquitū. de lippothomia que dicitur fames sicopal' et de cura eius.

Ut appetituum nō naturalium al'n. finē iponerem. de sicopali fame aliud dicendum r̄stabat. q̄ꝫ lipothomiā l' malā stomaci famē ul' famē sicopalē antiqui appellare cōsueuerūt et ab accidēti quidam talia nomina īposuerūt. Et qr tam ad bolismū q̄ꝫ ad appetitū caīnū lipothomiā interdū sicopalis consequitur. Cā āt ē stomaci debilitas que ab oris stōaci subtilitate causat'. Ideo quidā famis sicopalis oris stomaci debilitatē. dicūt q̄ tamē ad bolismū frequētius sequit' ꝓpt' spirituū. s. r̄solutōē nimiā ad q̄ꝫ ut Aui. īquit cordis īfrigidatio sequit' et successiue sicopis āt p° qr est cordi ꝓpinquus 2°. quia uelocioris est sensus. Et tercio quia est collectio humorum nimia Cuꝫ igit' i fame hūores corrupti ad ip̄ꝫ stōa ↄ ꝯfluāt qa tollerātia. famis putridis humorib⁹ replet stomacū tercia p̄mi ꝓpt' ei⁹ sēsus uehemētiam qn̄cūqꝫ leuē p̄ūctōnem quodcūqꝫ paruū nocumētuꝫ facile persentit. Et cum sit cordi propinquis tale nocumentum sibi facile coīcat. ideo fit lipothomia uel simcopis per hanc facilem stomaci nocumentorum ad cor comunicationem os stomaci antiqui ut sepe dictum est precordiun uocauerunt. ¶ Intensa quoque membrorum āt stoaci caliditas huius famis. sicopalis cā esse potest nā propt' ipsā uelox fit uirtut' resolutio ⁊ nisi stati eidē cibus offerat' quo uirt⁹ ipsa refocilet' ⁊ caliditas illa aliqualit' remittat' grāde nocumētū p̄sētit ⁊ illō cordi comuicās lipothomiā āt sicopi īducit. Ido Auic. famē sicopalē appellat. ⁊ quito cōtinētis. Raf. sicopi famelicā appellat. Et i suā cā ei⁹ ē stoāci ōbilitas qꝛ tūc ꝑ spīituuꝫ paucitatē: ⁊ paucā ipsorū resolutōez cadūt i sicopi āt ei⁹ ītēsa caliditas eo mō s. quo appetitu canino ō resolutōe membroꝝ a sr̄flua caliditate cāta dicebatur. Et cū i bolisō ut i solutōe sui ꝓ bleuāt' ōclarat. Aꝝ. ꝙ si col'a ↄ. tali caliditate ↄiūgant' colericis maxie accidit. Et i ꝙ dā singl'i prelato. quē deo duce curaui. cōtingebat ad stoācū effusa eū uehemēt' mōdicabat. Cui⁹ cā ītēs. ↄmedēdi appetitus īsurgebat. ⁊ nisi stati ei cib⁹ oblat⁹ fuisset lipothoīā ⁊ sicopi sepi⁹ īcurr̄bat. Cōsimiles nāqꝫ cibo pauco ↄtēti sūt q cito propter illā itensā caliditatē digeritur cuius cā famē frequenter incurrūt ideo i talib⁹ ē cito preueniēdū. Et quāuis predicte cause tāquā potissie sit ab auctorib⁹ exp̄sse nihilomin⁹. fais sicopalis cāꝫ ꝑ sigā i capl'is illoꝝ ōscripta cogōsces ⁊ ꝓnostica It' ⁊ curā ad que ubi op⁹ sit recurre. ⁊ qꝛ p̄latū illū q annis plurimis hāc passionē pass⁹ ē ꝑfecte curaui succīte hic curā illā īscribē libꝫ. p° ipsū cū īfrascripto el'ctuāio ab ipsa col'a bñ mūdū tenebā ꝙ accipit pruā q̄libꝫ ⁊ i aq̄ decoquēt' pistēt' postea illā mūdā refua. de hic accipe uio. scolopēdrie caēdreos floꝝ. boraginis buglose lupullorū cuscute capilo. ue. sticados añ. M. i. q̄tuor seīnū frigidoꝝ coīuꝫ. ℥. i. corticum radicum capparoruꝫ acori añ. ℥. i. liquiritie passule añ. ʒ. vi. sebesten. nu

mero.xij.sqūianti assari añ.ʒ.ii.spice.ʒi
.ß.polipodii sene.añ.ʒ.i.cōquassent ⁊ ī
aqua ubi decocta sunt pruna bulliant ⁊
cum quasi cocta fuerint addatur epithi
mi.ʒ.i.⁊ solum una bullitione bulliat.⁊
ut hec decoctio sit magis uirtuosa non
multum aque ponat cū quo leuis expr̄s
sio pōt fieri. hoc fcō. Accipe corticum
mirabolanorum citri tamarīdorum añ
.ʒ.i.īfundātur ī modico decoctionis in
frascripte ⁊ per horas duodecim ī infu
sione dimissis.fortis fiat expressio quaʒ
reserua. ℞.rurß.recipe cassie bene pī
guis.ʒ.viij.uel māne fine.libr̄.i.ß.⁊ erit
magis delicatum que cū tam modico d̄
coctōis īfrascripte q̄ʒ fieri possit extra
hatur.ultimo v̄o accipe zuchari al.ʒ.x.
⁊ puluerizatum cum istis misce.cū qui
bus pone paste prunorum.lib.i.⁊ exp̄s
sionem mirabolanorum atqʒ tamarīdo
rum ⁊ omīa simul mixta tā stent super
lētum ignem ꝙ ad ell̄ij formaʒ deueni
āt ⁊ cū īcipit īfrīari addātur pl̄uer̄s in
frascripti. Accipe san.ru.⁊ al.ro.ru.
spodij dragāti sticados se.peonie añ.ʒ.
.i.cinamomi.ʒ.iij.deīde totuʒ pōderet
⁊ pro qualibet ūcia ipsius ell̄ii addātur
grana.vi.⁊ usui refuetur.cuius dos.sit
ʒ.ß.ī aurora nec ē alia fienda custodia.
scōm tam̄ corpōiq dispōne dos.pōt au
geri ⁊ minui.⁊ pōt dari bis ī m̄se uel ui
cibus pluribus ꝓut necessitas exigit.
Interdum uero stoāco uacuo coclear
unū granorum pomi granati medie dl̄
cedinis exhibēdū qr illius colere furo
rem potēter remittebat.uel bolos tres
de īfrascripta iupa cum īfrascripto pul
uere aspersa sumebat.que accipit cina
momi ellecti.ʒ.iii.pellicularum uēntriū
galliarum prepētarū.ʒ.ß.limature cali
bis pluries ī aceto bullite.ʒ.ii.galāge.
.ʒʒ.granorum paradisi macis cardaōi
añ.ʒ.ß.coralorum rū.subtilissime trito
ruꝝ se.coriandrorum prepatoꝝ ro.ru
be.añ.℈.ii.d̄ zucharo uero tm̄ quod gu
stui gratum fiet adde aliquādo de uino
illius iuppe bibat ⁊ īterdum nihil dūqʒ
ī consilio presistebat ne liptomia uel sin
copis ipsum deprehēderet de altera cō
fectionum semper ī manica deferebat.
Et cum primū ī ore stomaci pūctionez
aliquā presentiret de sua confectōe sūe
bat que accipit pulpe caponū.ʒ.vi.zuca
ri al.īcorporētur simul in mortario aq̄
ro.paꝝ addēdo ⁊ tm̄ super lētum ignē
buliat quod per bolos ꝯmode īcidi pos
sit cum quo postea misce pinearum pre
patarum cum cultello īcisarū.ʒ.vi.cina
momi ellecti ⁊ cū cultello īcisi.ʒ.ß.frag
mētorum lapidū preciosoruʒ.ʒ.i.cora
lorum ru.℈.ii.margaritarum.ʒ.i.ß.⁊ fi
at confectio ī morsellis. Et īterduʒ ute
batur īfrascripta que accipit amigdola
rum dulciū prepatarum.ʒ.ii.pinearum
.ʒ.ii.zuchāi al.puluerizati.ʒ.viii.⁊ cu.
.ʒ.iii.aque ros.omnia ī mortario simul
īcorporētur.⁊ super lētū ignē ⁊ claruʒ
cōmiscendo tam diu tene quod īcidi cō
mode possit ⁊ cum incipit īfrigidari ad
datur cinamomi cum cultello īcisi.ʒ.ß.
cora.ru.semen coriandrorū p̄perato
rū.ro.ru.añ.℈.ii. Confectō fiat ī mōsel
lis grossis satis. Et cum isto regimine
ille bonus religiosus īfra ānuʒ ab isto
suo accidenti liber factus est. Quod si
aliquis tibi cām habens similē occurrat
si libuerit simili mō curare poteris. Et
in hoc non naturalium appettitum cu
ra finitur.

¶ Capl̄m uigesimū sextum de siti natu
rali non naturali et preter naturam:

In corpore nostro ut supra
capl̄o quarto dcūm ē duplex

humiduz reperitur unum grossum soli
dū quo naturalis membrorum calor fo
uetur ⁊ continue per ipsum resoluitur.
⁊ ad naturalem resolōnem sequit̄ calo
ris diminutio ī quāto saltē. Cunque re
stauratio per simile fiat. ⁊ resolutiuū si
ue diminutm̄ cal'm fuerit restaurans ca
lidum sit or̄. Et cum rei solide citius at
tribuatur talis res solida plerūqz sub
noie siccitatis appellat̄. ⁊ hec ē causa qr
dicit Aꝝ. famen calidi ⁊ sicci fore appe
titum non uoluit tamen per hoc appe
titum esse ad calidū per remotionem ali
cuius frītatis per resol'onem illā induc
te qr nullus tunc positiue facit grad⁹ fri
giditatis īductus. sed appetitur solidū
solida res grossa que ē caloris natural'
pabulum et per hoc restauratō caloris
naturalis ī quāto fami attribuitur. Ali
ud ē humidū subtile roridum cuius pre
sentia caloris naturalis īflātio atqz mē
brorum exicatio probibetur ad illius
uero resolutōnem quod ī ore stomaci r̄
sidet. quedā causat̄ tristis sensatio per
quādoqz ad restaurādū deperdito sil'e
appetitus īsurgit quem siti appellamus
Cunque id humidū roridnm fluidū fue
rit pro eius restauratōne fluida res ap
petitur. Et cum illius humidi roridi re
solōe ꝯsequat̄ calor exacuit̄ ⁊ īteditur
cū siccitas sit luna caloris. unde ꝓ refri
gerio illius frigidum tūc appetitur.

¶ Ex quibus patet quare appetitus qui
ē sitis ad huīdū ⁊ frigidum surgit. Jō
Aꝝ. sit̄ inquit ē appetitus frigidi ⁊ hu
midi per hoc. n. uoluit quod sitis appe
titus sit ad frigidū per aliquem gradū
caloris positie ꝑ resolōez illius huīdi ro
ridi oris stoāci causatus ⁊ tal' ē triplex
naturalis non naturalis ⁊ uoluptuosa
siue uoluntaria. Natural' est que a pri
cipio intrinseco quia a calore naturali
cōtinue humidū r̄soluēte accidit prop
ter famem naturalem quia calor natu
ralis ītēdens se conseruare ꝯtinue ī hu
humidū substātificuz siue roridū agit
ad cuius resolutionē sequit̄ naturalis
alia tristis sēsatio ꝑ quam īsurgit appe
titus ad potū ⁊ talem naturalē sitim di
cim⁹. Ex potu vō duo iuuam̄ta sequūt̄.
Primū est illius tristis sēsatiois remo
tio ⁊ ꝑ ꝯsequens sitis extinctio que cāt̄
ex illius huīdi roridi consumptione fm
quod ꝑ comixtionem potus cum cibo li
berius nutrim̄tū ad m̄bra defertur. Nā
naturalis uero sitis siue propter natu
ram est illa q̄ ultra naturalē bibendi cō
suetudinem patientem adpotū inducit.
cuius capl'm. bon⁹ Auicena ō ml'titudi
ne ⁊ uehem̄tia sit̄ intitulat. nam aliqui
taz ī quantitate continua q̄z discreta so
lito potum pl⁹ petūt. Et ideo Auic. de
multitudine dixit. ⁊ cuz hoc aliqui sunt
qui cuz maxīa auiditate potum deside
rant. ⁊ propter hoc dixit de uehem̄tia.
De siti igitur non naturali uel pret̄ na
turam. ad ītellectuz datū erit capituluz
presēs uoluptuosa v̄o sitis ē que nec na
turalis nec preter naturā dici debet. sz
potius uolūtaria ⁊ ē sitis illorum qui ꝯ
tinue ī tabernis morātur ⁊ continue bi
bētes. Et si naturalis sitis siue preter
naturā nulla sit bibēdo uitam finiunt si
cut de suis bibullis patauis conciliator
ait. Et sic patet. quid sit sitis naturalis
non naturalis siue preter naturam.

¶ Capl'm uigesimū septimum de caus̄
generātibus sitim preter naturam pro
uenientib⁹ tā a re extrinseca q̄z ītrīseca

Non naturalis siue preter na
turam sitis causa intrinseca ⁊
extrīseca esse pōt. Extrinseca

uero ut cuiuslibet rei non naturalis i moderate occurf. ut est aer excessiue calidus z siccus: balnea naturalr siue accidétalr calida: calide toti z maxim stomaco ūctiones facte. exercitium superfluum: uociferatio nimiaq locutō. uigilia superflua z item super acutos cibos calidos. sōnus ymo imoderata anime accidētia timor igēs ueluti in iudicaf. ad mortem experimur: z lōga tristitia siue extensa circa rem aliquam tediosa consideratio: coitus superfluus. Quātum ad cibum omnes acuti salsi z exicatiui id efficere possunt z porri: cepe: aleum eruca: semen sinapis: piper. ʒ̄ʒ̄. caro salsa: z ad fumū desicata. pisces salsi. pisces uiscosi: et omnia uiscosa fercula: et illa maxime: que sunt digōni rebellia. qz dum calor ut ea digerat i eis agit: et inflatur: et sitim inducit: ut unum i quo uipere: et uespe et talia extincta fuerit: de quo natura ē sitim īducere ut de quibusdam uiperis est. uidere. et multi quoq artificiales potus insunt qui sitim: itesā inducunt. Et idem debite aque sulfuree atq salse faciūt: et per mare nauigātibꝫ plerūq euenit. quibus deficiēte aqua dulci propter aque maris potationē tātū sitis creuit ut non potu saciati mōtui sunt ut inquit Serapio. ¶ Item ex uini uetezis potu multo ut inquit Auic. euenit ꝙ alienātes ꝓturbati: et ꝓtiue sitiētes mortui sūt. Nimia ī a potu tpr' sitī abstinētia ē mōꝭ cā iterdū ut ígt Serapio. Quia in ista sitis tollerātia mēbroꝝ calor exacuit propter ꝙ ꝓtiue sitis exacuitur uel crescit. Et nō solum sitis tollerātia sitim augmentat. sed paruꝫ quoq potꝫ. s. in sitiēg ex potibꝫ z cibis calidis z siccis causatur. Et bibita qꝫ farmaca sitim augmeutant: ac supflue q̄cūq fūnt euacuationes z uenem. Jtē assūptio a quorūdam quoq reptilium pūctura ut de quibusdā uiperis inquit Auic. qr pūctus bibere non cessat: nec potu saciatur donec sitiens moriatur. Jntrinseca uero causa est oris stomaci mala complexio calida aut sicca aut cū materia uel sine materia. hic autem per ꝓpꝛietatem stoāci fit. aut per coitatē aut totius aut membroꝝ aliorum coīcentiū. Caliditas stoāci dnās humiditatez stomaci ꝛoridam desiccat: et aquā: et currentia huida potabilia facit appetere. Auic. de appetitu canino ¶ Et subiungit quod etiā oris siccitas illas humiditates ꝛoridas est consumēs: et exiccans hoc idem sepe efficit: et hec multo fortius ubi caliditas fuerit iūcta siccitati: et idē fortiꝫ si cum materia calida: aut alia ebulliēte talia iuncta fuerit ut puta cum colera: aut flate salso. s. ut grosso uiscoso aut fluido ebulliente. Et ulr oris humor putrefactus ebulliēdo. huius male ꝓplexionis calide: aut sicce aut utriusque simul causa esse pōt. et per ꝓsequēs sitis. et hec sunt que uicio stomaci ꝓuenire possunt. Totius autem complexionē sitis fit ī febribus et maxime aduren tibus. Nam quidam eoꝝ dicit Auic. bibere non cessant. et non saciati moriūtur et non solum in causone: et febribꝫ adurētibꝫ hec accidit. sed in se. quoque flaticis ex flāte crudo putrefacto. ꝓueniētibus quod per totum non digeriē neq icidiē neq educitur: et in talibus quicqd bibiē inflāt. ¶ Et si sit aqua pura: et caliditas tūc magis icēdiē: et iflāt. et sitis augeē. Et id quoque i creticis euacuatōnibus seu superfluis factis artificialr ut i fluxu uentris. fluxu sanguinis. sudore superfluo uomitu z cē. ¶ Et i egritudinibus aliis que coꝛpora multū exsiccāt. ut i etbica ptisi z cē. ꝙ coitatez

aliorum mẽbrorum fit a meri ipsuz. tãm ẽ pars stoãci ut supra patuit. A pulmone corde epate a renibus et a diabetica passione fit. a cerebro ut ĩ frenesi et etiã a catarro salso ab ipso ad stomacũ ꝺscẽdẽte ab ĩtestino ieiunio ab opilatõe mesaicaꝝ ⁊ matrice. cã uoluptuose sitis ẽ ĩ istorum bibulloꝝ delicia q̃z ĩ bibendo percipiũt. ꝯtinua ymagiatio ex qua cõcuscibilis ĩsurgit: que ẽ uirtus quedam per quã quietẽ et delectationẽ prosequimur: ⁊ tam ymaginatiua q̃z appetitus iste concupiscibis imperio extiatĩe gubernatur ut elici põt ex dictis Auic. p̃ma primi doctrina. vi. capl'o de uirtutibus animalibus ꝯprehẽsiuis. Unde extimatĩa sensibilitate: potius q̃z ratione ducta ex fl'o. per ymagi^am silogizat felicitatem aliam maiorẽ nullã esse arguit q̃z continue bonuz uinũ bibere et sic impat persequẽdum continue esse ĩ biben° ꝙ fugieñ potius erat. ut de errat' cõtingit prout ĩ cõmẽtariolo de capite: de melancolia plenius declaraui: quia appetitus: qui est sitis in istis bibullis ꝯtinuus existit. Ex quibus pz quod causa huiꝯ uoluptuose sitis non ẽ humidi consumptio: sed potius extimatiue uirtutis tã ymaginatiue quã concupiscili impanꝫ. Et illa sunt cã in sũma non naturalis siue preter naturã sitis atque uoluptuose tam ĩtrinsece q̃z extrinsece.

Sitis uoluptuosa ex falsa ymaginatiõe bibulorum

Capl'm uigesimum octauũ de signis tã naturalis q̃z non naturalis atqz uoluptuose sitis.

Si non naturalem sitim ab extrinseca causa prouenientem cognoscere per signa desideras scd̃m ordinem superius positum a patiente uel ab astãtibus ꝑquirere. Ad ei⁹ autem que ab intrinseca causa fit cognitionem uenire si libet ꝑ propetatem uero a mala complexiõe simplici cal'a ut supra dixeram fieri põt aut a sicca aut ab utrisqz simul aut cuz mat'ia aut. Et de his ꝑ ordinem statim signa describẽtur. Mala autem stoãci siue materia complexio calida siue sĩplex ꝑ estuationem stomaci ardorem atqz calorem et si nullum adhuc potum siue cibum calidum sumpserit stomaci caliditatem his menbris ex ditcto comunicatã adderit exsiccatio. Cum tali quoqz siti faẽs parua aderit ⁊ cibaria grossa talis facile digerit in cuius stomaco subtilla addurũtur. Saliua si qua fuerit ꝑ exsicationez quam caliditas inducit luti saporẽ habebit sanguis pauc⁹ acut' intali ore generat' ⁊ cum non sit aptus nutricaciõi illum m̃bra respuunt ⁊ sic intra uenas remanens illas replet ⁊ corrumpit' ꝙ exfrigida deprehenditur ⁊ sic defectu nntrimẽti talia corpora sicca fiuũt. Talis paciens tunc nõ nisi cibaria acria acuta uel falsa appetit. et cum corrumpit' cibus ĩ stomaco acetositatem sẽtit ĩ ore ⁊ tũc dulcia ⁊ insipida refugit. Sumpto igitur cibo nisi cum eructuatione ĩ ore quiescit aut cibi aut materie tũc existẽtis in stomaco uomitu. Et si fl'a salsum fuerit ĩ causa mordicatio atqz ĩflatio sentitur. in ore salsedo sitis ab eo ꝓueniẽs ex aque calide potatione cum aceti mixtione sedatur. ⁊ colera si fuerit sitis exacuitur et augetur. Fl'a uero et quicũque humor fuerit ĩ stomaco cõruptõem suscipiẽs. ⁊ ebullitionẽ in eo caliditatẽ manifestã sẽtir̃ facit. ⁊ prouenit ĩde sitis. aut flegma in stomaco generatur an aliũde profluat cognosces qr si stomacus complexionis frigiꝺ fuerit ⁊ humide debilis erit digõnis maxime

si precedens regimen flegmat multipli
catiuū non precesserit. Corruptio huō
rum et eius ebullitio quicunqz i stoma
co iste fuerit oris odorem malū efficit
ac fetidam eructuactionē ubi.s.a mem
bro alio prouenire nescias. Et patet q̄
liter flegma i stoāco generatum ab eo
quod aliunde ad ipsum profluit discer
nere debeas et ex dictis omnibus leuit
comprehēdes. que sit sitis que per stoā
ci fit proprietatem. Superest autez ut
sit illius que per coitatem fieri pōt si
gna describam. Et primo que totius ⁊
huius signa sunt adueniētes egritudi
nes alie quecunque quouismodo totum
exsiccare potentes et ethica et ptisis.
Sudores superflui et alie omnes eua
cuationes superflue. In causa plerum
qz si caput existit ubi ab eo ad stomaꝯ
catarrus effluxerit. et salt q̄z maxime.
cuius signa de egritudinibus capitis i
tractatu de catarro iquire. Si cor. si pl
mo. si spiritualia mēbra i causa fuerint
scies qualis ē illis mēbris calor manife
ste sentitur. frequēs fit hauelitus cuz q̄
dam ex sufflatione calida. et est expira⁹
ispiratione maior. Et per locutionē itē
ac per motū quēlibet alium sitis auget
taciturnitate et quiete diminuit per ae
rem quoqz frigiduz melius q̄z per potū
sedatur ac melius per uigilias q̄z p sō
nū. Quia uigilia calorem ad ex̄ et meli
us pl'onis caliditas euētat quorum ut
pz oppositū contingit i somno. Si epā
in causa fuerit illud per ipsius propri
as egritudines tibi fiet manifestū et ma
xime ex eius mala complexiōe calida et
sicca uel apāta per opilationē ⁊ qr ex a
que potatione in latere dextro dolorez
sentiūt. et propter coitatē diafragmat
ad epar hanelitus sepe constringit.
¶ Facta propter mesaicarum opilati
onem per fluxū chilosum dignoscitur p
eructuationem calidā diminutionem in
ypocūdriis. ⁊ in latere dextro maxime.
Et post cōestionē accidit quādo opila
tio ē iintestis grossis uel eorum expul
sio debilis quorū fex retētam exsicatur
et propter colere priuationē fit alba. fa
cta renū causa ex pinguedine super uri
nā natāte ex signis aliis caliditas ipso
rum cognoscit et quod ut plurimū dia
betica adest passio ex qua ē sitis itensa.
que ex potu aque non sedatur qr ad re
nes statim trahitur. et egredit cuz uri
na. Ideo Auic. i tali inquit passione sit
et urina sepe coicantur. ¶ Si a meri ⁊ a
partibus oris fiat. ex illarum partiū le
sione cognosces. ¶ In siti uero que per
assumptionē farmaci fit si in processu
uenerit sufficiētem arguit purgationē
unde ypo. afforismorum quarta. Quiꝯ
que inquit i farmaciis dum purgātur ñ
sitiūt non quiescant priusq̄z sitiāt. hoc
tamē ut Auic. uoluit intelligi debz. nec
cal'tat farmaci. ubi nec rōe cal'itatis sto
maci istud proueniat. ¶ Naz si farma
cum calidū fuerit stomacus quoque ca
lidus et siccus ante medicine operatio
nem completā sitis superueniet. et tamē
medicie operatio erit nequaquā cōple
ta. Uoluptuose sitis signa sunt sat ma
nifesta. qr tales bibulli i tabernis conti
nue morātur. ⁊ nullā diei horā q bibāt
exemptā faciūt: unde quidam nobil ma
gnus tam̄ bibullis saciebat nullā i mon
do maiorem felicitatem q̄z continue siti
re: ⁊ bene de bibēdo habere. Et sic taz
naturalis q̄z preter naturam sitis quo
que uoluptuose demōstratiua signa pa
tent.

¶ Capl'm uigesimū nonum de signis pro
nosticis uoluptuose sitis. Naz

Cog. perfecte euacuationis farmaci

Laus bibulorum

Paucula sunt de siti describen
da pronostica. Ista enim sm e
arum efficiētiū cām atte nden
dēda sunt uerum nisi sitis non natu ralis
aut preter naturā. per proprietatē siue
per coitatē fiat si diu durauerit ad ma
rasmonē corp⁹ deducet. Et sic ad ethi
cam febrilem iterdū et plerumqz ad sen
ctutis ethicam iquit Auic. ¶ Si egritu
dinibus acutis intensa sitis cum uehemē
ti siccitate fuerit est ualde malū quia i
breui humidū exteriabitur. Sed ad ei⁹
resolōnem mors sequitur necessario. ⁊
secūda quarti inquit sitis i egritudibus
adurētibus ē sigō mala et proprie in ni
gredine lingue. Talis enim lingue nigr̄
do ⁊ maxime cum ariditate intēsa ualō
sitim arguit et ea cessante uirtutis sensi
bilis mortificationē denunciat et oris
stomaci precipue quod ualde potissiūz
signum existit. unde ypo. 3° pronostico
rum febricitāti inquit. subita sitis abla
tio sine manifesta cā pexima est qr signi
ficat uirtutis sensibilis mortificationē
si in causonide aut alia adurēte febre si
tis arida cum ariditate et nigredine li
gue fuerit que remanēte fe. subito cessz
mortem protendit omnino. Item sitis
uehemēs cum sudore frigido signū est
pernitiosuz x°. ad Almāsr. ca°. de signis
malis. ¶ Quid de siti uoluptuosa erit
aliud nihil nisi quod isti bibulli cuz sua
bibendi continua felicitate ante temp⁹
ut in pluribus uitā bibēdo finiūt. Et se
pius i tremorem paralesi uel aliā neruo
rum egritudinē cadūt plerūqz quoque
subito moriūtur. ⁊ hec satis elici pōt ī
tia primi ca°. de regimie aque ⁊ uini.
¶ Sed audi queso quid uni bibullo quez
subito tortura oris his diebus inuasit.
euenit. uocaties non uinum sed mellitaz
aquam biber̄ iussi. In quarta ex suis bi
bullis unus accessit. inquiēs isti medici
tibi uinū auferentes simul et uitam au
ferūt qr nūquā aquā potasti. Hūc ergo
potaficulum ex meo bono uino de da
gano plenum quem i letice paleis abscō
de. ⁊ aqua penitus dimissa ꝓlibito bibe
percipiēte nemine te habūdātez tenebo
Album ē ⁊ item dulce pro tuo curādo
catarrum nihil supra. Cum quo etiam
illam hanelitus difficultatem que nimi
am propter siccitatem euenit illud. reō
uebit depichis exemplū sūme que quan
to plus bibūt melius multo loquūtur.
Si autē gulam madidam semper habu
eris uelut psitacus ipse cantabis ne tie
sed magnos ut solebamus haustus bi
be. Ille cui tot suasiones necessarie ne
quicq̄z erāt potaficulum trium bocaliū
tenute ad os suum porrigēs i prīo hau
stu bibit medietatē quo fcō ut meli⁹ po
tuit ait. O bone frater hec est gl̄ia mea
hec salus mea nequaquā creder̄ posses
quātum i me sit adaucta uirtus qō isti
medici ignorātes complexiones homi
num interficiunt qui quod eis naturale
est. ⁊ sine quo uiuere non possunt pro
hibentur multo pl̄ium causa sunt mor
tis q̄z salutis precipue ut ex eis q uinū
bibēdo omne delectamētū mihi sibi sur
ripiunt nullus ad me amplius ueniet.
Sed quia tanta aqua mihi penitus stoā
cum ōstruxit bonum est ut potaficulum
hunc euacuemus ⁊ tu ꝓ alio statim ito
⁊ absqz ꝙ hanelitum unquam reperaue
rit uini residuum totū hausit. Gaudēs
ꝯsotium suum eum cū uino a morte libe
rasse reuers̄ eum balbucientem ⁊ ꝯ du
pla lingua loqn̄te adinuenit ⁊ cuz loqui
intēderet amplius nō ualeret fido socio
signum dat ut iterum potū sibi prebeat
dedit non semel. sed bis ter quater ⁊ ite
ruz. Et sic bon⁹ bibullis uīo repletis ad

suum deum bachum in tartara suffocat⁹ meauit ubi sic uio plenus eternaliter manebit. Et sic patet quid de uoluptuosa siti ꝓnosticadū sit.

¶ Capitulum trigesimum de cura sitis preter naturam ī uniuersali ꝑ regim̄ sex rerum non naturalium.

Si rite ⁊ ordinate curam nō naturalis sit siue preter naturā nscribere uolumus ꝑ ordinē causarum: que ipsam efficere possūt erit procedendum. Extrinsece nāqꝫ ad ꝯtrarium reducende sunt. de hinc ueō ad aliquam qualitatem malam si qua derelicta fuerit curādam accede. Quod si intrinsece cause fuerint: et cum materia primitus secūdum materie ipsius exigentiam digere: et successiue euacuatō fiat siue col'a siue fl'a salsū l' aquosū uiscosū fuerit: siue fluiduꝫ obediēs: ⁊ qualiter h° fiēdum sit capl'm septimum supra te ad plenū īformabit quo facto erit d̄relicta qualitas corrigēda illam efficiēs sitim. Tibi īsuper considerādū erit. nūquid sitis ista per coītatem aut per ꝓprietatē fiet. Si per coītatem aut totius aut alicuius mēbri particularis. Si totius sicut euacuationibus tam creticis q̄ꝫ artificialibus seu febribus adurentibus. ⁊ in consimilibus accidit. In propriis capl'is curam inquire. ¶ Et idem facias si alicuius particularis mēbri uicio fiat. ¶ His itaqꝫ prenotatis restat soluꝫ qualitate illam: que sitiꝫ efficit corrigere. ut te ad actum practicū deīceps reducā. Sex rerum non naturalium regimen ī presenti capl'o describam quo unicuique siti aquā fiat: cūqꝫ sitis erit generale. Si quid tamē particl'arius fuerit illud ad pleniorem: ⁊ completaꝫ doctrinam magis faciam. Aer igitur frigidꝯ ⁊ ualde humidus eligatur: qui super ripas limpide aque d̄currētis fuerit: aut scaturizātiū fontuū preualebit. Et eo maxime si fundū arenosum habuerit. De hinc magis si glandes uirides aq̄s tales obumbrātes fuerint. Sint autem uirētes suis cum floribus redolētibus et utile quideꝫ erit si ore aperto patiēs super tales aquas hanelet: quibus deficiētibus super aquā recenter haustam id faciat. Et si talis aer haberi neque at ex predictis herbis seu arborum redolētium foliis habitatōis pauimētum cum aqua līpida aceto permixta sepius irroretur. Rose quoque atque uiole tā saracene q̄ꝫ nostrates q̄ꝫ herbe tunici per lectuꝫ hunc et per camerā dispergūt. Quod si ex rosacea aqua ī qua cāphora uel trosciscus fuerit dissolutus flores tales irrorenter preualebit.

¶ Sunt calida balnea unctiones quoqꝫ calide et talia uitāda. Et aer iteꝫ fumosus puluilētus atque uentosus ⁊ maxīe m̄ridionalis uent⁹ ille fuerit atqꝫ serotinus nec ullo se igni approximet. ¶ In casu quoqꝫ nr̄o sōnus lōgior esse debꝫ sensitiuam uirtutē sapit: et per meri ad stomacū huīditates sitim rep̄mētes descēdere facit. Expimēto nāqꝫ d̄p̄hēdit' ꝙ sitis post cenam: aut propter crapulam facta sedatur: et maxime si uomitus precesserit. quod si materia colerica ꝯ illa mala qualitate coniuncta foret: siue cibi digerendi: āt pl'monis: aut spūaliuꝫ caliditas non sic sōnus cōueniret. Is enim interiora calafacit: et sic ex materie illius super incensione sitis auget'. Si quis tam̄ exercitetur ⁊ se siticulosum sēserit magnis sibi uigilia ꝯpeteret quaꝫ somnus: nam fuī calidi tēpore somni ad stoācū ascēdentes: ⁊ sitim efficiētes ꝑ ui

giliam diuertuntur magis ad boc ſi fri
cationes fierent per uniuerſum corpus
Et in ter alia cauendū eſt ſiticulos ſup
dorſū dormāt atq; aperto ore. Quies in
iſtis magis quam mot⁹ conuenit niſi ut
ſtatim dictum é in ſōno ſitis augeret.
hic.n. fricationes ſiue exercitium ad fu
mos illos diuertēdos magis ꝓuenit.

¶ Vociferatio ꝛ nimia locutio omnino
ſunt uitāda locutō tamen pauca ut. G.
inquit ad os et ad partes gutturis buī
miditatem ſubtilem trahēdo ſitim reit
tit et idez faceret tuſſicula parua. ut bē
tur quarta afforiſmorū. quibuſcunque
iquit tuſſes ſicce ꝛ i moduz ꝓuocate
plerūq; i fe. adburētibus non ualde ſiti
ūt. qm̄ i ꝓmento iquit Gal. aut humidi
tas ſubtilis deſcēdit ad partes guturis
aut plurimo motu ſuo ad ſe trahit buī
ditatem a ꝓuicinis mēbris. Omnīō aſe
accidentium ſuperfluitas euitetur. et
quāuis ira et ingens timor et triſtitia
pſeuerās coitus quoque ipſe eni ſr̄ flu⁹
maximā ſiti inducit. procurandum eſt
inſuper ut in corpore ſiticloſo nu⁹ mō
feces exſiccentur cuius cauſa cliſteria
būectantia maxime ꝓueniūt cū ō coctōe
ſcilicet malue blitis matrū uio. lactucaq;
ꝛ ſimilium cum oleo uio. caſſia: tollerare
famem nocet m̄tum ſitim quoq; mō ſitiſ
illa mendoſa non ſit Quātum ad cibum
acuta uitāda ſunt oīa: ut porri cepe aleū
ȝȝ. pip ꝛ ſimilia. Sal quoq; atq; omnia
ſalſa dulcia ꝛ res aquoſe ꝛ inſipide que
facile in collezam conuertūtur. ueluti ſt
fructus plurimi aquoſi ꝛ inſipidi ut pſi
ca ꝛ ſimilia. uitet iterum ciceroꝛ ru. bzo
dium atq; fabarum. Talia.n. cū ſuis cō
tic̄bus ō coctā ut iquit Auicena ſitim i
ducunt Ex carnib⁹. conueniūt lactātes
uitulli quoq; porcelli capreti agniculi
atq; ānales agni modo carnes iſtas ſto
macuo digere queat ¶ Cōueniunt et le
puſculi ꝛ pulli galinarum atq; galliculi
pdices faſiani rubales auicule tēpore a
tūni ꝛ carnes iſte elixe maxime cum ace
toſis alterate. Accetoſa eni ut. Raſ cō
tinētis quito inquit ſitim cum calidita
te potēter extinguntur. uel cū lacte qua
tuor ſeminū frigidorū altērētur. aut ꝓ
cucurbita lactuca pōtulaca blete ſpina
chis accedula et ſimilibus. Et ex iſtis
plurima quoque fercula ꝓueniūt ut cu
curbita bletis et lactuca. Et inter alia
plus de farina ordei ꝓmēdatur atque a
cetoſum lac recēter aūt mulſū nequaq;
ut uult ypo. afforiſmorū quinta cui⁹ di
ctum non conſuetis lac bibere itelligeu
dum é. Oppoſitum uero in conſuetis
uelut infantibus quorum calor ipſum cō
ueniētiſſime digerit. Contrarium quo
q; contingit ꝛ adultis i quorum ſtoma
cis lac ipſum corrumpitur. ubi aūt ſal
ſamētis ad hoc propoſitū facientibus
uti libuerit capitulū octauum ſupra re
quire. Nam i cauſa calida plurima com
peries que ad propoſitū hoc faciūt.

¶ Circa potum plurima conſideranda
ſunt que habēt potū ipſum multiplicit
uariare quāuis in caſu nr̄o aqua ordei
atque iulep multū conueniūt. uerum qr
eſt pr̄ſentis capituli itentō quod ſi qua
materia ſitim efficiēs adſit per pri⁹ eua
cuetur ſolum ad malā complexionē de
relictam que ſitim efficit regimē eſt ex
hibēdum. ¶ Et ſic quātū ad potū ipſū
a uinis dulcibus ꝛ uinis coctꝫ ut é rob
nectar. ¶ Et ad potādum aqua ordei
detur ſimiliter et acetum cum decoctio
ne prunorum et quatuor ſeminū frigi
dorum et ſimiliuz bene limpbatum.

¶ Bunq; patiēs māducat reſpectu ſum
pti cibi ſit potus ſolito copioſior. ueꝛ
ſitis ex membroꝛ inanitiōe prouenies

melius ex potu uini limphati q̄z ex po
tu aque remouetur: quāuis dicat quīto
ꝯtinētis aquam magis humectare cor
pus quā uinū: et sic i casu nostro cū huē
ctationē querimus aquā magis ꝯueniē.
quis dicere posset quod i casu nostro
falsum est: qr ⁊ si aq̄ madēfactiue pl⁹ hu
mectat. uinū tamen limphatū sumptum
partez roridā deperditam magis q̄z aq̄
reponit. Ex quo patet uinū in casu nr̄o
magis ꝯuenire. Et ꝓpter hec nōnulli i
fe. non urētibus uinū potēs bene lipha
tū quā aquā prebēt. Et tu hoc facias
ꝯsistente etate iam transacta: et in ꝯsue
tis uinū bibere. Unde Auic. tercia pri
mi īquit uinū al. et subtile bene limpha
tuz supple calefactū melius erit. ¶ Et
isac in particularibus dietis inquit.

¶ Cum uino sitis extinguitur citi⁹ q̄z
cū aqua preserti si causa sitis ē calor et
siccitas i mēbris a stomaco remotus.
Raf tamen ubi supra i fe. ⁊ in siti ab ex
tra proueniēte, atqz fatigatōe aquā ace
to mixtā laudat: quoniā po^a sua infrigi
dat: ⁊ aquā cum sua frigiditate ad mem
bra deducit. Et per hoc i siti a calore
mēbrorum causata plurimū ꝯmēdatur.
ac in ea siti: que ex solo stomaci calore
prouenit qr uinū i casu isto nimiū sitim
adauget. ut s̄ Auic. tercia primi. Quā
tum ad potū eorū: que sitim ex flegmate
salso nō euacuato patiūtur ab aqua fri
gida cauendum erit nisi tāte fuerit quā
titatis quod eū lauare atqz ꝺponere pos
sit quod raro contingit. Igit̄ in casu i
sto ut Auic. ingt aqua calida ꝺtur et iꝺ
uult Raf. v⁹. continētis. Et si esset aq^a
ordei et calida ualde et in quātitate mlt
ta preualer̄t. Nam sua actuali calidita
te flegma digerit eum deponit atqz ab
abstergit atque humectādo remouet sic
citatem: et per uomitū sepe illud educi
tur. Siticulos. tamen propter calidita
tem sol'ā aut cum col'a associatam a po
tu aque calide se custodiat. Nam sua a
ctuali cal'itate cal'am illam malā comple
xionē adauger̄t. Et si col'a fuerit ipsaz
i uillis stomaci ibibit ⁊ ifl'at: nisi tāta fu
erit quod ipsum abstergere atque laua
re ⁊ educere pōt ut Aui. i capl'o ꝺ cau
sis significatiuis stomaci. Si uero sitis
cā corde aut spūaliū fuerit: ⁊ maxim̄ pl'
monis i aere frigido: aut aquoso aut po
tius ut s̄ circūstantionato siticulosum
collocabis. In quo aere ut uoluit ysac
caput discopertum tenere debet. uel pā
nis lineis leuiter cohoptū: ut talis aeris
frigiditate humiditas aliqua subtil' ad
partes spirituales exprimi queat. quia
per illā multū sitis remittitur et ut sup^a
dixerat quiescat atqz nil uigilet et aq̄m
frigidam paulatim sugat. ¶ Iuuat item
aquā frigidā cum aceto mixtā gargari
zare. Cura autē eius que a meri et a p
tibus oris fit ē imediate descripte satis
propīqua. hec tamen īterest. qr i ista q̄z
i illa conuenit magis somnus qr in ipso
fit partium oris moderata huēctatio ⁊
mādare quoque super līguā a quā frīaz
ut īfra docet confert ualde. In siti aūt
facta uicio epatis ītestinorum capitis ⁊
aliorum mēbroꝝ principaliū eam deci
piēdo atque eis blādiēdo ut dicte egri
tudines curentur procedēdū erit. Et
in hoc sex rerum nō naturaliū regim̄ fi
nē non recipiat.

¶ Capl'm trigesimum primum de cu
ra sitis non naturalis a quacūque cau
sa prouenientis.

Disposui in presenti capitulo
deo adiuuāte sitis non natura
lis siue preter nāturam atque

uoluptuose curam ponere. Et ideo si cum materia uicio stomaci sitis: prout ī precedēti ca° dictum est: digeratur et successiue euacuetur. ubi autem aliorū mēbrorum seu totius uicio ealsiat pro ut ī proximis capitulis habetur uiciuz illud corrigatur. Et si solum restabit malā complexionē ī stomaco derelictā: que sitim efficit corrigere. Et ab his q̄ ad ītra conuenīūt ualetqz si fe. aduren̄ efficit: uel ex fricatione uel ex nimia extrinseca caliditate proueniat aqua potata frigida aceto permixta: ea enīz mirabiliter ī presenti ut caplō dictum est sitim extinguit. Ualet item in casu nr̄o iulep uio. zo. nenufarum de papauere.

Sirupus de limonibus, acetositate cit̄, de ribes, de succis pomorum agrestiuz, de granat̄, et muzis: de agresta: z talia cum aqua frigida boni putei: aut boni fontis: uel aque ordei lactuce: uel cucurbite limphāde sunt. cuius proportio aq̄ ad sirupum sit ad minus sexcupla z ita de quibus cūque alijs lipbādis cum aq̄ sirupis uel iulep dicēdū est quia dulcia omnia facile inflantur: que nisi bene limphentur sitiz adaugerent.

Aqua cucurbite sic fiat. Cucurbita ad spissitudinem digiti per totuz impastetur et ī furno cum pane decoquatur z in ea a furno contracta foramen fiat per quod satis magna quātitas egreditur et hac ꝑ suis iulep seu sirupis cum similibꝫ uter̄ et cū potius cum zucharo taberēzet iulipizare modico uino granatorum addito z mltū ualet. uel facias sic. Rē. ordei mūdi epatice acetose z panis cuculi solatri añ. Mß. i. uio. florum nenufaris añ. ʒ Mß. vi. se. coium frigidoꝝ. ʒ. ii. se. lactuce z portulace añ. ʒ. vi. se. psilii. ʒ. iii. z ad tercie partis consumptionem coletur et cum zucbari taberēzet. libz. i. f. fiat sirupus cuius cum aquis suprascriptis simul usus. et si longus fuerit de eo prolibito dabis et si dulc̄. uinum granatorum parum adde si uolueris.

Alij libr̄. f. tamaridoꝝ accipiūt et usque adcumsumptionem medietatis buli re faciunt expressionem factam collant coalaturā uero. ʒ. f. zucbari iulipizant et aquam frigidam cumquibus libuerit aquis eo utere, ualeret item grana muzi uł semi dulcis granati masticata ac pile ifrascripte inore retente que. Rē. mucilaginis se. coiuz frigidoꝝ mūdatorum ʒ. iij. sem̄ lactuce portulace citoniozꝝ et psilij extractoꝝ ꝑ aq̄ lactuce: z pōtulace añ. ʒ. i. zucbari candi. ʒ. ij fiant formule adquantitatē lupulloꝝ ō presse de. qb° sitticulosus ī ore sepe teneat. consueuimus quoque maspillum telle subtillis in mucilagine psilli et citoniozꝝ imergere et tolem paciens in ore sepe teneat z inuolua. Ego cum istis mucilaginibus de zucbaro com misceze facio et gustui redditur magis gratum nec ita nausea tiuū existit et ipsum quoque zucbarum candi. in ore retentū multū ualet. Alii uero sacellum ad formā pille fieri faciunt: z eum ex semine psilii uel citoniozꝝ que diu in aqua frigida infusa steterūt siti mitigat. Et idem facit portulaca in parte dōmestica depiletur z in aqua frigida posita super linguā teneat. Argēt tum quoqz textū bene politum coralus atqz cristallus quod illorum uolueris ī aqua frigida positū z in ore retētum sepeqz mutatum sitim ualde remittit: et ego paleas expertus ordeaceas ī aqua frigida aliqualiter maceratas. z in ore retētas siti mirabiliter extinguere. Et frustra masticis idez faciūt ac frustra pirri ifrigida imersa aqua z super linguam retenta z prunorum nuclei z ma

si vitio febris

aq̄ frigida aceto permixta mirabiliter sitim extinguit

Extinguentia sitim

Proportio aquę ad iulioz

Modus confectionis aquę cucurbite

ea

lupulos

xime si aliud carnis p̄ni. super se habue
rit in hoc casu ualēt multū. Solemus ꝛ̄
super altero laterū īfirmū ponere ꝛ cū
rostro urcedi super labia et liguā aq̄m
frigidam distillare: que in aliquo uase
supposito recipiatur: et iuuat multum.
et maxime ī cura sitis: que a meri et a p
tibus oris prouenit ut in precedēti ca⁹
dixeram. In ista uero que euacuatioēz
consequit̄ siue cretica siue artificial̄ fu
erit cū cibis facilis digōnis cibando cu
ra. De cibo tamen parum et sepe detur
ſm eius potētiaz. uinū sepe potēter lim
phetur ꝺ quo moderate bibat: ꝛ super
omnia dormire procuret nec subito et
maxime aque frigide plurimū bibat.
Et si sitis ī catarticis fuerit donec eua
cuatio completa fiet nihil bibat. Opati
one uō ꝯpleta de aq̄ or. l̄ ꝺ aq̄ cicer̄ aut
brodio pulli calido ꝺtur ut coīter pra
ticātes faciūt īterdum quoque post ce
nam aliqui siticulosi fiunt de quibus
Gal̄. 2°. terepentice loquitur dicens.
Siticulosum supra cenam abstinere a
potu triste fit et inutile. paucus tñ dan
dus ē potus: ꝛ ideo post cenam per ho
ras duas si siticulosus parum aque frīe
labendo biberit iuuaret multū. Nam ci
bum ī stomaco existentē ad fundum ip̄i
us impellit. Quapropter hic bibere po
test. Nōnulli ꝛ̄ dicūt qꝺ ī stomaco cal̄o
aqua frīa ad sitim addit. ꝙ Aui. consiꝺ
rās hec non nisi ī quatuor casibus con
tingere ait. primus est ubi aqua frigida
ī stomaco morā faceret rebuliret que ī
tali ebullitione calefieret ꝛ sitiz adauge
ret. secundus casus dictus est supra. s.
ī stomaco si humor colericꝯ foret quē
aqua frigida ī uillis īmergeret. Terciꝯ
ē quādo paucus esset potus sic ut non
ualeret caliditatem illam sitim efficiētez
extinguere neqz stomacū ut essz necessa
riū humectare. tūc. n. calidum uniretur
et tunc per consequēs sitim adaugeret
Quartus ē quādo ī meseraicis epatis l̄
ītestinis adesset opilatio que aque trā
situm prohiberet calefacta. n. multuz si
tim ītendit. Hos itaque casus si aquaz
frigidam potu exhibere uolueris dili
gēter examina. Plurima. n. mitigādo
sitim ab extra solēt approximari. sed pt
culum considerando in quod ex talibꝯ
īfirmi plerūqz cadūt paucis cōtent⁹ ero
Nam ex approximatione frorum ad
stomacū et ex ipsorum nimia continua
tione ad īdigestiones sepe deuētum est
ꝛ ad lienteriam ꝛ similia. Et consimilit̄
ex īfrīatōe spūaliū ad malitiā hanelit⁹ ꝛ
ex infriatione epatis ad cacesiam ꝛ suc
cessiue ad ydropisim. Et ideo medicus
ꝯ ad aliquod istorum īfirmū suū patuz
uiderit ab istis sic fugiēdum sibi cauer̄
debet. Extra igitur īfrigidādo multuz
ad stomacū īfrigidādum iuuat. ut inqt
Serapio. Alii cum ūguētis frigidis
stomacū ipsum īfrigidāt. Et nōnulli sic
faciūt. uuam acerbā cum portulaca pi
stant ꝛ totum cum aqua ordei miscent
et pānos lineos īmersos super stomaꝯ
portant et uentrem. Cunque incipiūt
calefieri frigidos reiterāt hec totiēs ī
nouādo quod sitis extinguatur uel mi
tigetur. Alii folia uitis uel salicis acci
piūt. ꝛ illa irrorāt cuz aqua ro. ꝛ aceto
mixta ꝛ cum irroratione frequēti toti
ens stomaco applicāt quod sitim illam
extinguūt plurima his similia describe
rem. Sed quilibet practicus talia ex se
facere sciet. Alii oleū ros. super caput
fuꝺrūt ꝛ sil̄r ex̄nutātes ī aq̄ frīa īponūt
Auicena tamen oleum nenufarinū uel
de salicibus uel consimile magis quam
ro. laudat ꝺ illis caput cum temporib⁹
inūgi faciebat. Nam infrigidatio cal̄o

Nō casus in qbꝰ nō ꝯpetit aq̄a calida ꝑ siti extinguēda

stomaco ac toti compatitur cum quo ĩ
unctio talcs catarum ad os palati ⁊ me
ri defendeire facit. Et illam humectãdo
sitim mitigant cũ quo uaporum calido
rum qui cã sitis sũt asẽs similiter p̃bet.
sz caue ne cer̃brũ ũctioẽs. Ille in mala ꝯ
plexione fria et huida fiant nec in cere
bro quoqz reumatizante nec ubi neruo
rum egritudines frigide forẽt nec cõsi
militer si ĩ guture uel partib⁹ pectoris a
postemata fuerint nec item asmate ex
causa frigida pro ueniente ⁊ similibus
Sed qr nõnullos hec faciẽtes uidi qui
quoqz stomaco pectori ⁊ regionibus e
patis frigida nimium continuarunt eis
male suecessit ideo his paucis cõtentus
esse uolui. Eoꝝ ṽo que paciunt̃ uolup
tuosam sitim cura est. ut tenendo eos
paulatine extra consuetudinez deducã
tur. Ueruz ĩ tali consuetudine ĩuetera
ti ab ea nũquam possunt remoueri: qr
illa longa consuetudo ẽ in natura ꝯuer
sa. Et in his non naturalis. siue preter
naturam ⁊ uoluptuose sitis cura finit̃.

Capl̃m trigesimũ secũdum de notifi
catione doloris stomaci ⁊ eius causis
⁊ q̃ sunt spẽs ipsius.

Antiqui plurimi capitulum pr̃
sens diuersis nomibus rubri
cauerũt. nam cum ĩ uehementi
stomaci dolore plerũqz eidem cor talr̃
compatitur ut per sepius pacientes ca
dãt ĩ sincopim ãtiquus. Alexander sto
maci cardiacam appellauit. Haly autẽ
precordium dolorem. Et bonus cõ
stantinus ĩ suo uiatico angustiã stoma
ci torturam. und̃ sũmus conciliator eo
dem capl̃o angustiam siue nimiã anxie
tatem appellare uoluit. Hii potius ta
lia nomina ab accidẽti sumũt q̃z ab alio

Ego uero. A. ⁊ alios quosdam anti
quos qui prius locuti sunt ĩmitari uo
lens presentis capituli rubricam de do
lore stomaci sic nomino qui ẽ ipsius sto
maci quedam tristis sensatio a mala cõ
plexione cum materia uel sine. aut a so
luta cã ꝯtinuate. uel similiter ab utroqz
proueniens ⁊ talis quãdoqz ab epate
quãdoqz sine causatur. et ĩterdum quo
que a uermibus et de his deo adiuuan
te ĩferius propria capitula fient. Sed
de speciebus illis ĩ presenti capl̃o soluz
dictio fiet. quorum quidam ẽ acut̃ qui
dam extensiuus. quidam aggrauatiuus
quidam fortis quidam leuis quidaz me
diocris. Iterum quidã ĩ superiori par
te stomaci quidaz ĩ fũdo q̃dã totum oc
cupat. Et amplius quidam cõtinuus q
dam ĩterpolatus. Interpolatorũ autez
ut Auic. inqnit quibusdam accidit duz
manducant ⁊ post digõnem sedatur.
Aliquos ãte digestionem ⁊ stoãco exi
stẽte uacuo cum adustione uehem̃ti do
lor ĩuadit cibo sumpto recedit. Quos
dam uero collectione stomaci super ci
bo facta dolor aggreditur qui per tres
aut quatuor horas post eius assumptõ
nem accidit. Nam cum cibus ipse inci
pit digeri ⁊ dolor ipse consimiliter. In
cipit quo digestio desinit. Et ex istis a
liqui sunt quibus nũquã nisi ex materie
acetositate uomitu facto cessat. Et ali
qui quibus nisi post lõgam expuitionẽ
unquã. ut igitur ordinate procedã om
niũ predictorum cause assignãde sunt.
Acuti nãque doloris causa. qr oĩs stoã
ci dolor aut ĩ mala complexiõe aut ĩ so
lutione aut in utrisque ut dictum ẽ su
pra prouenit. ⁊ si a mala complexione.
aut cum materia aut sine materia. ⁊ iõ
si rare texture stomacus fuerit a quoꝯ
que imprimẽte facile patitur. unde ĩ tl̃i

stomaco non potest esse. materia tã mo
dice acuitatis. aut mordicationis qñ
in eo acutum dolorem faciat. Extensi
uus uero a uentositate fit que stomaci
corpulẽtiam extendens continui soluti
one efficit. Et per cõsequẽs doloré ex
tensiuũ. Aggrauatiuus aut a materia
multa grauãte causatur que sui multitu
dine continui solutõnem iducit. et qua
lis etiam male qualitatis illa fuerit qr
eius multitudine non obstãte hoc est a
mala complexione efficere potest. Fo
tis autem doloris causa est stomaci sen
sus uehemẽtia. nam cum acute materie
z maxime colerice ad ipsũ quouismõ p
fluãt. z dolor stomaci iterdũ fortis fit
ut ad syncopiz patientem iducat. et ad
mortẽ quãdoque z talis plerũqz dolor
a materia acetosa siue flãtica siue mlica
fuerit et qñq a salso flegmate interduz a
flegmate uitreo et maxime ubi tales ma
terie fuerint. Et itẽ dolor fortis iterdũ
fit ex aque frigide potu et plerunq adeo
intolerabilis atque ut Aui. inquit tãtuz
ãgustios q pp eius coitatẽ ad cor paci
ẽtẽ cito iterficit. Et bis potisie tal dolõ
accidit ex potu aque frigiõ qr rare tex
ture atz ex carnatum stomacum bũerũt
Quidam autem de aqua frigida ultra
modum bibunt interdum quib nullus
dolor accidit. nam talis aq tam intense
frigiditatz esse põt q in tali ex carnato
seu rare texture stomaco stupefactio
nem inducit cuius causa nullus dolor sẽ
titur predicte ãt cãe reisse leuez doloré
efficiunt mediocres uero mediocrem
continue autem continuum. et que
in fundo resident dolorem in fũdo cau
sant in superiori uõ supezius in medio
i me. Supereſt autẽ ut interpollataz
cause reddant z p eoz qui cũ mandu
cant dolor accidit: digestione uezo com
pleta sedat: cuius causa est qr sepe a sple
ne ad stomacum humor melancolic ef
fundit: qui grauitate sua fũdum petit: z
cibo sumpto ad os stomaci cum eo simł
ascendit: z tunc dolorem efficit ad quõ
plerunqz adiuuat si stoãci calor debilis
fuerit: qz tunc facile talis materia uẽtosa
tur. de hinc post cibi digestionem talis
materia simul cũ cibo a stõaco facit exi
tũ. Et resoluitur uentositas quare tunc
dolor cessat. Colera sepius ab epate ad
fondũ stomaci ppellitur. Cunqz cib re
cipit: ac magis grauis quam colora sto
maci fundũ petit: et colera ad os stoma
ci surſũ ascẽdẽs. doloré cãt: cibo autem
digesto. Colera illa cũ alio simul expeli
tur: z cõtinuo cessat dolor. Causa aũt qz
sũpto cibo dolor recedit est cũ colora ł
flã. salsũ ł alius mordicatiu humor: ad
stomacũ siue ad eius os tẽpore uacuita
tis propelit: et talis dolor sũpto cibo se
dat. Cotigẽs eni ẽ q cib sua q̃ltate hu
morib illis ꝓrietur quia si frigidis aut i
sipide aut unctuos: siue alterius quali
tatis: aut quia illis materijs commisce
tur cuius cã mordicatio illa remittitur
Et sic ptem in nulla parte stomaci imps
sionem aliquam efficere nequeunt ul po
ti quia eas ad funduz stomaci depellũt:
z ut ita dixerim immobilles fiunt: z sic
pro tunc stomaco nocũtum nullum in
ferunt: ex quibus patet q tales materię
dolorem efficientes: qui per assumptum
cibum sedatur sepi i ore stõaci quam i
alio loco ꝓtinẽtur. Que uero p assũptũ
cibum dolorem efficiunt in fundo. Sed
dolor qui ante recollectiones sr cibũ sit
est uapor ab indigesto cibo elleuatz in
quo calor potius agit putredialis quã
naturalis: z talis corruptus uapor el
leuatur interdum a corrupto cibo: qui
p tunc stomacum ifficit z sua mala qua

litate a calore putredinali eleuatus os stomaci inficiens dolorem cāt propter .s. oris stomaci nimiam sēsibilitatem unde si tunc talis materiei uomit⁹ fiat dolor cessat ⁊ iterum ut sepe contingit ipsius materiei fit expulsio ut ipse in pratica nūquam uidi dolor tūc quoque cessat. Et hec de notificatione doloris stomaci ⁊ eius causis. Laus deo.

¶ Capitulum trigesimū tercium de signis demōstratiuis doloris stomaci in generali.

Quse dolores stomaci efficiētes ex dictis ī presenti capitulo faciliter satis deprehēdūt. Nam cum dolor a causa materiali seu a pungitiua seu mordicatiua proueniat pūctio aderit et mordicationem itez sitis ualida oris siccitas atqz amaritudo. Et eger ī meri atqz ī palato icendiū plerūqz percipit. ⁊ talia tam a materia colerica q̄z pūgitiua q̄z flegmate salso et acuto prouenire possunt. Sed ī materia colerica ī ore amaritudo sentitur et ī flegmate salso salsedo. Et si talis dolō modo ifirmū molestet modo quiescit signum est quod talis materia ab epate ad stomacum ipsū mādatur. In quo casu propter compassionē cordis ad stomacum extremitatum frigiditas plerūqz accidit. Lipotoia plerūque ⁊ sincopis. Sed ubi dolor a materia frigida prouenit illa absqz siti ⁊ iflatione et in stomaco grauitas manifesta sentitur. Interdum uero frigiditas. uerum dolor non nūquā clamosus fit quod propter clamorem continuum atqz ꝙquestū sitis fit ualida. ⁊ tu talis iuestigabis. Quod si materia flegmatica aut melancolica acetosa fuerit acetositas et mordicatio sine iflatione sentitur. Et ubi uomitus affuerit rei fiet acetose in qua ut plurimū appetitus adest intensio.

¶ Et ob hec iter dolorem ab humore colerico ⁊ inter eum qui ab acetoso flegāte seu ab acetosa melancolia cōprehēditur facile. Dolor uero uentosus ambulat ō existit. ut cum ructuū multitudo adest. singultuū quoque. ac stomaci extensio ⁊ a loco ad locum dolō permutatur ad modum sagitte dolor pacietē percutit. Si autez dolor ā causa primitiua fiat qr ab aere uel acutarum rerū comestione ab his que facile cozrūpuntur. āt uentosantur a tuo patiente talia iuestigabis. Et hoc de signis demōstratiuis doloris stomaci.

¶ Capitulum trigesimū quartū de signis pronosticis doloris stomaci.

In omni dolore stomaci eximi tatum frigiditas ab extrinseca causa non proueniēs mala ⁊ ad hec deterior si membra stomaco ꝓpinqua frigescuut. est enim signum male lesionis in ipsum. Item si frigiditas propter dolorem stomaci ī sincopiz cadit ut eū frigiō sudor deprehēdat non multum distuli ita morte. Item ī principio doloris stomaci patiēs dormitioēz ⁊ sonū profundū incurat in subet illico ueniet. Item dolor stomaci ab humoribus ī stomaci uilis ī filtratis seu more .a. imbibitus cuius signum. qz patiens frequēter nauseat. Et parum aut nihil euomit grauissime curatur. Item pgnātibus dolor stomaci frequēter euenies prefocationem protendit qr malorum humiditatum significat habūdātia que sunt prefocationis signa ⁊ causa. Item plures stomaci dolorez patiūtur qui si

a cibo se abstineant sincopim incurrūt. ut Rf. in quit. ¶ Item in li°. ypo. de signis mōtis festiue. Quibuscūqz inquit dolor in stomaco accidit. si in supercilio botbor nigra apparuerit z ulcerat i secunda die moriūtur. Et item si i dolore stomaci in pede destro ut Auic. inquit aliqui uelice simile appāuerit si ro dulces ifirmus apetat i uigesima septia moritur. Item dolor stomaci qui post cibum excitatur z non nisi cibi uomitu aut humorum quietatur malus ut Auicena inquit qr si cibum uomit maximaz ipsius stomaci debilitatez significat. cuius causa assūmptū cibum sufferre negt Et si non nisi humorū uomitu sedātur i stomaco humoré ualde malignum esse significat. Item si stomacus calidus et frigidū cerebrum fuerit. z dolor stomaci ex materia seu complexione calida fiat difficilis erit cure. Quia pro cura capitis calida requirūtur que ut pz stomaco sunt nociua. item si dolor stoāci diu durauerit ,ppter materierum attractionē futurum apostema minatur. Et hoc de signis pronosticis dolorum stomaci

¶ Caplm trigesimū quintū de cura doloris stomaci fz ordinem causarum ,p uenientis.

Uolens curā doloris stomaci amodo describere fm ordinē causarū que superius posite sunt procedēdo. ¶ Si a causis extrinsecis id fiat ad contrariuz eius mutari ō hinc uolo. Si qua mala qualitas derelicta fuerit fm modū describēdū deo adiuuāte facias. Si aūt ab intrinseco id facile ab humore mordicatio acuto fiet. ut ē colera flegma salsum acetosum, z a melācolia itē acetosa, et pōt ut babi tum é a multitudine materierum quoqz fieri. Be qua iterdum tanta in eo est ut non solū stomaci fundū uerum etiaz circa os eius multā quoqz sitiz quaze ut se cessiuis z uomitis medicinis utēdum ē quod prout ifra te docebo facias. Si igitur colera i causa fuerit. Rz. sirupi acetosi sim. seu oxizacbarē sim. seu sizupum de granatis. ʒ.i.f. aque ēdiuie. ʒ.ij aque lupulloruz. ʒ.i. p;o una uice misce Et idē isto totiēs ifizmo tuo dabis quō tibi materia digesta uideatur. Be binc taliter euacuetur. Rz. reubarbari electi. ʒ.ii. ſgnāti. gra. iiij. p° ea i aq̄ ēdi. ā aq̄ lactuc̄. ifundatur boris. x. transact̄ foztis fiat expzessio cum aqua cassie. ʒ.i. misce uel. ʒ.ij. manne ellectuarii de suco 2o. ʒ.ii. sirupi uiolati. ʒ.i. et fiat potus. ¶ Si autem dolor fiat a salso flegmate. Rz. oximellis sim. ʒ.ii. sirupi uio. ʒ.i. aque camomille aque endiuie aque cicoree. añ. ʒ.ii. pro duabus uicibus ō quotiēs dabis quod tibi materia digesta uideatur. quam sic educes. Rz. cassie nouiter extracte. ʒ. vi. diasiniconis. ʒ. .ii. f. ellectuarii de succo ro. ʒ. i. sirupi uio. ʒ.i. dissoluatur cum decoctione capilorum ue. cuscute flornm boragis buglose uio. liquiritie passularū z fiat potus. Nota quod non eadem purgatio cōuenit flegmati acetoso z flegmati salso qr unum ē materia calida aliud ē materia fria. ¶ Et purgatio similis flegmati acetoso quoque pueit. ¶ Aliaz nō acetosā sic digeres. Rz. sirupi acetosi sim. sizupi. uio añ. ʒ.i. f. aq̄ bugl. aq̄ lupuloruz aque fumi terre. añ. ʒ.ii. pro duabus uicib°. In isto tamen casu syrupus quem alias composui ad banc intētionem z eum syrupum ō lupull. baptizani plimū conueniret. qui accipit succi fumi terre facta residentia libr. ij. suc

ci lupuloꝝ libr̄.i.zuchari al.libr̄.ij.aceti passulati libr̄.iiij.fiat syrupus qui in materieb⁹ melancolicis ut experiētia didici mirabilit̄ ualet.ut ex ingrediētib⁹ q° que argui potest ꝺ isto .ʒ.iiij. pro duabus uicib⁹ dato cum aquis suprascript̄ Materia digesta sic eam euacuabis ℞.cassie.ʒ.vj.ꝯfectioīs amech.ʒ.ij.diafeniconis.ʒ.i.syrupi uiolati uel de lupul̄ ʒ.i.dissoluatur cū ꝺcoctione floꝝ lupuloꝝ floꝝ boraginis buglose liquiritie passulaꝝ foliculoꝝ sene corticum tamarisci thimi epithimi que ī fine decoctōis ponatur et fiat potus.Si.autē materia quecunqꝫ digerenda erit secundum eius existentiam atqꝫ essentiam euacuāda.sine per uomitū siue per secessum de quibus supra capl̄m septimū te ad plenum īformabit a quo si opus fuerit succursū pete ⁊ breuitati parcens his contentus esse uolui.Sed semper auisatus esto. quod si in uilis stomaci seu corpore ipsius fuerit humor̄s imbibiti seu submersi quod in pronosticis habuisti ex freq̄nti nausea et nullo aut paucissimo uomitu ꝺprehēditur modo cetera sint paria pluries digestiua erunt exhibēda queꝯque illa materia fuerint adherens paucioribus in concauitate uero effusa adhuc paucioribus semper tua ē considerare ī materia ipsa dolorem efficere in ore stomaci an in fundo resideat ⁊ hec ut ē habitum non solum per frequētem nauseam cognosces.sed etiam quod si ī ore stomaci materia dolorem efficiens fuerit ꝑ asspūtionem cibi sepe dolor remouetur.Et in fundo sumpto cibo fit dolor.Sed ubi materia alia in stōaco foret et interdum in ipso genita ⁊ interdum aliunde propulsa quia a splene ab epate a capite reumatizante ⁊c̄. quare si aliunde ut amplius materias illas effūdere neq̄at Et ideo tam digestiue .q̄ꝫ medicine secessiue ad mēbruꝫ ipsum mādās respectum semꝑ habeas facito siue epar siue splem siue ꝙ uolueris aliud m̄brum ⁊ hec cum appropriat̄ ad m̄bra illa fiet prout ī capl̄is proprijs alias habuisti.Ueꝝ ubi op⁹ esset ꝑ uoitū illā materiam educere capl̄m septimū tibi ml̄tiplices mōs dabit ad ꝙ ubi op⁹ esset recursū habeas.Scias insuꝑ ꝙ in doloribus stoāci materiei diuersitas plurimū cōmēdat̄ siue in stomaco generetur siue aliunde ad ipsum propellatur. Sed si ī stomaco fuerit per clisteria ad ītestina f̄m materiei exigentiam conueniētissime trahitur.In materia igitur frīa. ℞.malue camomille marcurialis cēta auree minoris.añ.M.i.cartaī agarici añ.ʒ.i.ꝯtundāt̄ illa duo ⁊ in petia rara ligētur ⁊ fiat decoctio.in qua illa petia bulliat aliquotiēs exprimatur. De tali decoctione accipe.libr̄.i.f.ī qua dissolue cassie yere pigre añ.ʒ.i.pulueris zuchari.ʒ.i.et fiat clistere aut yere pigre loco.ʒ.vi.diafiniconis tātundem elletuarii incli sepius imposui.In materia nāqꝫ calida.℞.malue.bletis mercurialis matrum uio.añ.M.i.fiat decoctio de qua accipe.libr.i.f.ī qua dissolue cassie pulueris zuchari añ.ʒ.i.ellectuarii de succo ro.ʒ.iii.olei uio.ʒ.iii.sal̄ triti parum ⁊ fiat clistere.Educitur ergo materia a stomaco per uentosas circa umblicum positas.Diuersio autem mēr̄um a capite dissoluētiū ⁊c̄. ꝑ caputpurgia seu mastice per optime fit.⁊ per uentosas positas ī spatulis ⁊ per extremitatū ligaturas et fricationes.Et de istis cōueniēter fiendis tibi ī capitulo de catarro modum dedi ꝑiter quoqꝫ de aliis m̄bris diuersio fienda esset.Nam ab epate per secessiuas medicinas superiꝯ po

sitas conueniēter fiet. ¶ A splene uero per euacuationez mlie superius positā ac per saluatelle manus sinistre floboto miā plurimū ī stomaco colera uitelina aut eolera cum flegmate mixta habūda re reperitur. Et iste teste Gal. Auic. ⁊ pluribus aliis antiquis per yeram sipli cem educūtur de qua pill'e que fiende sūt per horā ante cibum dande. In isto ca su magis tamen pillulas assaieret ordi narem super descriptionē preceptoris mei Jacobi de forliuio quas Auic. plu rimū ꝯmendat. sed nullibi ab eo descrip tas īueni. A bono igitur Jacobo talit' describūtur. ℞. masticis corticuz mira bolanorum añ. ʒ. i. pulueris yer' sim. ʒ. ii aloes ad pōdus omniū fiat magdalion cum oximelle squilitico de quo pill'e fi ant que rōne stomaci per horam ante pastum sumēde essent. Et si materia es set a capite defluens essent quoqz maxi me conuenientes. Sed sumende tunc es sent quando patiēs dormitum uadit. Ego aūt cū col'a ab epate ad stomacuz defluit his pill'is per horā āte pastum usus sum ⁊ nihil supra. ℞. p. de yera simplici. ʒ. ß. reubarbari. ʒ. ii. Spice paꝝ ul'. ℈. ii. ß. sq̄nāti. g. vi. fiāt magdali on cum syrupo de endiuia ꝺ quo si op⁹ fuerit pill'as facito. Si autē a splene ad stomacum fluat. ℞. p. ꝺ iera sim ℥. ß. fo liculoꝝ sene. ℥. i. cinamoī corticū tama marisci añ. ʒ ß. fiāt. p. cū syrupo ꝺ lupull' suprascripto ⁊ dabis. a. ℈. ij. usqz ad. ʒi. ꝑ horas. ij. aū cibum uel melius ut faci as sic. ℞. foliculoꝝ sene cinamoī añ. ʒ. ß. cartami. ℈. i. masticis. g. viij. fiat pl'uis zucharum addendo ꝓlibito ⁊ totus in aurora cū aqua lactis detur ⁊ cum bro dio pulli aut cum aqua scolopēdrie iste tales euacuatioēs mēbra confortāt ma terias diuertūt eas taliter purificādo ut ad stomacum ampli⁹ fluere nequeāt Ex dictis itaqz pz qualiter interpolatꝫ doloribus materia in qua sumpto cibo sedatur dolor. ⁊ que sumpto cibo dola rem efficit sit digerenda euacuāda quo que qr illa in qua sumpto cibo dolor se datur ceteris paribus per uomitū meli us seu facilius cum sit in fundo per me dicinas secessiuas ⁊ sic omnes habes materias dolorem stomaci efficientes siue ī eius ore siue ī fundo siue ī ambitu totius digerendi euacuandi diuertēdi quod huius capl'i intentio fuerat.

¶ Capl'm trigesimū sextum de seditōe doloris a mala qualitate ꝓueniētꝫ.

Illiamodo tempus ē describe re que stomaci dolorem sedāt que quoque aliquā malaz qua litatē si q̄ p⁹ matieꝝ euacuationē ī eo ꝺ relicta sit corrigāt ⁊ que taliter eū ꝯfō tant. ut adiuuante deo dolor ille ampli us non remaneat ⁊ ut ordinem ī prece dēti capl'o ꝺscriptū sequar. Si a cal'ita te seu ab humore calido id fiat. ℞. spēꝝ triasandal'. specieꝝ diaradō abba tis añ. ʒ. i. colraꝝ. ru. ℥ß. peliculaꝝ uētri um gallinaꝝ cū ro. aqua preparatꝝ. ʒii. ß. fiat pl'uis de zucharo addendo proli bito de quo sūmat dimidiū coclear pro uice ꝑ horā ante pastum cuz modico ui ni m̄dii colorjs. Et si delicate magis fa cer euolueris libr'. ß. zuchari cū aq̄ ro. dissolue ⁊ cū specieb⁹ supra scriptis per bolos confectio fiat. De quibus. ʒ. ij. ad minus pro uice sūmat ualet ut triasāda lum. uel facias sic. ℞. conserue ros. ℥. .ii. triasandalorum. ℥. i. ß. coralorū ru. spodii añ. ʒ. ß. margaritarum. ℈. ii. fiat mixtura de qua accipiat ad minus. ʒ. ij añ pastum uel. ʒ. i. ß. sirupi ro. ꝑ horas

duas ante pastum. Ego autē alias duo coclearia granorum granati muzi per duas horas ante pastum dedi ꝛ mire ꝓfuit. Ab extra ualent fomentationes cū spongiis facte in ō coctione ros. ēdiuie er ordei postq̄z ex oleo ro. mixto cū sandalis inunctio fiat. Item empl'm factuz ex herba endiuie cum sandalis mirabi liter ualet. Et ita emplastrum factum ex farina ordei cum succo granatoruz acetosorum. ¶ Si autem ab humore frigido dolor factus sit post eius eua cuationem in totum uel in parte maio ri ab intra diacimīnum conuenit diaga langa confectō ō ciamomo. Et i mafia mixta ualet aromaticū ros. descriptōne Ga. uel diazodon' abbaꝫ in mafia mixta caliditate dominātē. Ego autē in isto in prin⁹. past⁹ tali puluere uf sū sup as so pane in uino maluatico ꝛ ul' alio bo no remolito nō dulci. Rz. pellicularum uētriuz gallinaꝝ cū bono uino albo pre parataꝝ. ʒ. f. galēge. ʒi. granoꝝ paradi si. ʒʒ. pipis lōgi. añ. ℈. i. cardamoi. ʒ. i. f. cinamoi a cortice superiori mūdati. ʒ. ii coralorum ru. subtilissime tritorum ℈. ii. fiat puluis de zucharo addendo ꝓli bito de quo super pane asso sumat i prī cipio pastus ut dictum est. Ab extra ā tiqui plurimi cerota laudant. ego autē non multum illis utor nisi hora assump tionis cibi remouerētur quod si conti nue ut fit coiter super stomacum ītine ātur propter eoꝝ stipticitatem ad fū dum stomaci cibum transire non preī tunt cuius causa ut ꝑz impeditur dige stio quare unguētis utor libentius.

Ideo iterdū sic feci. Rz. ceroti Gal'. em dātis stomaci uicia olei de spica añ. ʒ. i Et ista tantum i mortario ducētur qō ad unguenti formā deueniāt ō quo sto macus per duas horas āte pastum un gatur petiam calidam superponēdo. ul' facias sic. Rz. olei de spica. ʒ. i. olei de absintbio. ʒ. f. pulueris mastices gario folorum mēte sicce calami aro. coralo ru. añ. ʒ. f. cere parum ꝛ fiat unguentuz quo ut antescripto utor. Plurime mu lieres ut se odoriferas prebeāt musci o dorem diligūt. ꝛ tunc i mortario cum istis unguētis granū. i. ꝓmiscere facio. uerum si epaz si splen si caput i causa fu erit prout in prescriptis capitulis secū dum exigentiam te docui corrige illa. habes igitur qualiter materia digesta quecūque ꝛ qualiscunqz ꝛ quibuscūque illa fuerit per uomitū siue per secessum sit euacuāda. Et iterum de diuersione facta sit stomacus talitez confortādus ut dolor amplius adiuuāte deo non re uertatur quod huius capituli intentio fuerat.

¶ Capitulū trigessimū septimū ō sedatione doloris stoāci a quacūqz cā ꝓue nietis.

U. T de iceps cure doloris sto macī finē iponā modus āmo do describēdus erit q⁹ dolor quicūqz ille fuerit sedaī. Mā dolorez patiētes a te nil aliud querūt quā ut do lor ipse tollatur quare ab ipsius mitti gatione incobandū erit. et alia materiei digestione nō a spectata. Si uomit⁹ fu erit tu prin⁹. necessari⁹ seu diuersiones tā per clisteria seu alio quouis mō ꝛ ca pitul' sup iorib⁹ doctrinā ordinate q^lib talia fiēda sunt tibi dedi. Ad actum igi tur practicū uenīēdo ꝓmittigatione do loris anodinis prius utere. Mā que sī uētositatū fortiter resolutiua. Si mate ria multa in stoāco fuerit. plus sepe sub tilliant. quā resoluāt cui⁹ causa dolor

sepe augetur. Facies ergo sic. ℞. caõ mille meliloti absinthii malue ꝯ radicib⁹ folioꝝ lauri paritarie pullegij. añ. M. i. anisi maratri añ. ʒ. iiij. fenu greci libra ß. se. lini libr̄. i. cõquassẽtur ⁊ fiat decoctio ĩ q̄ spõgias imbibe fortiter expressas super dolẽtẽ locũ appone ⁊ cũ incipiũt ĩ frigidari iteꝝ calidi reponantur. Quo uicibus aliquo facto locus ex ĩfrascriptis oleis calidis inungatur. ut. ℞ olei aneti olei camoille añ. ℥. i. uel ex ꝺcoctione suprascripta bulliẽte uesicam semiplenã ⁊ in petia inuolutã loco dolẽti applica. Cunqꝫ infrigidatur iteꝝ calefiat ut sup locũ retineatur. Hoc aliquociẽs facto ut supra locus ungatur uel loco decoctionis prescripte. ℥. iiij. ul' de olei camomillini uel anetini ĩ uesica illa pone ⁊ sup dolentem locum calidam applica. Quod si dolor de ambulatiuis fuerit qr a uentositate perueniat ex milio sale ut. v⁹. continentis habetur saculus plenus calidus loco apponatur. Ego autem ĩ casu isto petias in aqua ardẽti madefactas loco applicaui ⁊ mire ualꝫ Et item scutella cineribus calidis plẽa grano feiculi conquassato super asperso ⁊ ex bono uino irrorata et loco sup apposita mire ualet. ⁊ expertum uideb

¶ Et item uentosa magna umblicũ totum amplectens superposita ⁊ per horã. i. dimissa qr mirabiliter dolorem sedat. ut Auic. inquit. Ad idem quod sepe expertus sum ualet mica panis bene grossa ita calida sicut extrahitur a furno ⁊ a mota inferiore crustula cuꝫ ol'o de spica mollitiem imbibet ⁊ de hinc eam cum puluere cimini salipiza postea circunuoluta petia dolenti loco appone plus enim quam credere posses dolorem mitigat. ¶ Ab intra uero comuniter practicantes. ʒ. ii. uel. iii. diacimini prebent uel tantũdem diagalange ãt diatriton pipereon uel ell'cm de baccis lauri uel dianisi aut diacastorei talis ut ipsorum laudibus habetur. ⁊ experientia quoqꝫ cognitũ est mirabilit' ualẽt. In hoc quoqꝫ casu. ℥. ij. ul'. iij. uini maluatici cũ quo libuerit aliquid istorum dare debes. uel alterius uini boni non dulcis. Et aliqui. ʒ. i. pull'is galange cum uino calido prebent. Et gal'. ʒ. i. aristologie cũ uino calido dabat. In h⁹. n. casu diascorides aristol'. rotondari iubet. Et h⁹ quoqꝫ cañ 2⁹ ca⁹. ꝓprio laudat. Auic̄. Et huic cure doloris stomaci finẽ ĩponere libet ueꝝ pñs capl'm q⁹ ad actum practicũ primũ esse debet ut igitur in actu practico tibi finẽ eorũ ordine prebeam. Cum ad infirmũ deuenies ĩ dolorem sedando ut capl'm pñs te docet facito. Demũ si per uomitum materia coĩter educi possit eum ß doctrinam prehabitam prouoca materiaꝫ successiue digeras euacues quoqꝫ sil'r secundum exigẽtiam ipsum diuerte postea stomacũ ⁊ si que mẽbra mãdantia materiã fuerint ut habitum est confortabis pill'is utendo. ⁊ si que propter debilitatem membrorum materia generetur de nouo suauiter educatur ⁊ de his omnibus in capitulis superioribus ordinate doctrinam habuisti. Quare huius doloris stomaci cura conueniẽt finitur. deo grãs Am̄.

¶ Capl'm trigesimũ octauum de apostẽatib⁹ stoãci ⁊ eius curis.

Cum ĩ apostematibus stomaci ꝯtinue dolor fiat et aliarum specieꝝ doloꝝ sit absoluta cura ꝯueniens. Cñ uisũ est hec in loco ꝺ aposteãtibus stoãci facere dictionem.

Pro cuius introductione sunt diuisio
nes alique prenotāde. qr per congestio
nē materiei aliqñ apostema in stomaco
generat. ⁊ aliqñ per fluxuz materiei ab
alijs membris ad ipsū. Item apostema
tum stomaci quodem ꝯpositum quodā
siplex. Simplex quidem exhumore sim
plici generatur qꝛ a sanguine colera ul'
fl'ate uel melancolia. Compositum uō
ex istorum humorum cōmixtione. Itē
istorū apostematum quoddā ē calidum
quoddā ē frigidum quoddam huidū ꝙ
dam siccum siue durum. Et calidorum
ꝙdā per essentiā ut sanguineū ⁊ coleri
cuz ꝙdā ꝑ accidēs ut flegma melācolia
putrefacta ꝑ accidēs ē calida. Et tale
ex istis genitum apostema calidum per
accidens appellamus. ¶ Pariter apo
stema essentialit' caliduz pōt fieri per ac
cidēs frigidū ⁊ hec resolutis partibus
subtilibus calidis terrestibus remanen
tibus grossis. Tale igitur apostema est
calidū per essentiam ⁊ per accidēs frigi
dum. Item apostēa quādo que fit ī ore
⁊ in superioribus partibus. Et quādo
que ī fundo qꝛ iferiorib⁹ ¶ Itē aliquod ī
feriori tunica. Et it erum apostema sto
maci aliquod resoluitur. Aliquod sup
puratur. Aliud ad alia mēbra ꝑmutat'
⁊ aliquod induratur. Insuper apostēa
ta calida stomaci ut plurimum per uiaz
defluxus materierum ad ipsum gene
rantur ⁊ non per congestionem. ut est
sanguis et colera ⁊ consimiliter de a
postemate melancolico fit. sed flegmati
cum ut plurimum per uiam congestio
nis generatur. Et inter ista apostema
ta colericum frequentius generatur. ō
hinc sāguineū raro flegmaticū. et rari⁹
melancolicū. Item apostemata calida
ut plurimū fiūt īcipien⁹ frigida uero ra
ro. Istis sic possiꝫ ad apostematū cau
sas uenien⁹. Quedā sūt intrinsece. Et q̄
dam extrinsece ut casus percussio sup
stomacum. Res quoqz ipsi stomaco se
pius applicate ut uētose ac medicine ca
lide fortiter actrahentes ⁊c. lōga famis
tollerantia est causa ad stoācū putrido
rum humoꝝ defluxus. Intrinsece uero
cause. Sunt si stoācus fuerit ualde cali
dus quia ratione caliditatis ad se mate
rias facile trahit que postea cōgeste ap
postema stoāci faciunt. Debilitas. item
stoāci ⁊ alioꝝ membrorū uirtuꝫ expul
siue fortitudo est cā generationis apo
stematū ac dolores fortes cū prolōgā
tur qr natura intendens dolori succur
rere spirituuz ac sāguis multitudinem
ad locum dolentem trāsmittit. ¶ Et sic
materia ibidem cōgesta generatur apo
stema. Cause uero coniuncte sunt cole
ra sanguis fl'a. ⁊ melancolia. huiusmo
di igitur ī sūma sunt tam extrinsece quā
intrinsece apostematū stomaci cause q̄
huic ca⁹ finē imponūt.

¶ Capl'm trigesimū nonum de signis
demōstratiuis apostematū stomaci taz
generalibus q̄z spālibus.

Ut igitur in apostematum sto
maci cognitionem ipoꝝ quo
que causam deueniamus.
¶ Si extrinsece fuerint. ex infirmi relatō
ne facile deuenies. Sed a quo humore
tunc ueniat īuestigandum erit quod ꝓ
ut te statim docebo facies. Sed anteq̄z
ad specialia signa deuenias oportet ali
qua generalia prenotare. Plurimi nā
que ex dolore in stomaco existente apo
stema ibi esse arguūt quod tamē non ē
ut apostema in stomaco ipso cognoscas
Scias illic esse tumorem et cum hoc
durities manifeste sentitur. Et si suppi

nus infirmus aut sedens aut recte stete
rit. et apostema fuerit uersus os stoma
ci manifeste deprehenditur. In fundo
uero nisi magnum fuerit nequaquaz do
lor iter spatulas ⁊ meri quoque sentiē.
et sumpto cibo qr stomacum grauat q̄z
ātē maior. Et propter colligantiam ip
sius stomaci cum spondilibus: quando
que cubitis dolō coīcatur propter ner
uos qui ibi nascuntur prope. ⁊ tūc que
dam in brachiis sentitur confractio.

¶ Et iterum propter compressionē dia
flegmatis dolor ꝓpter apostema quan
doque augetur quare tantum diafrag
ma augeri aut extendi non potest. unde
necessario sequitur banelitus paruꝰ ue
lox ⁊ spissus ⁊ cum uelocitate ⁊ spissitu
dine nam natura necessitati melius suc
currere poterit. Et si apostema in ore
stomaci fuerit semper destruit appeti
tus non tamen sic digō cuius oppositū
fuerit. in fundo si contingit qꝫ destruit
digestio ⁊ non ī tm appetitus cum quo
sepius ledī contētiua. ⁊ fit fluxus ⁊ ma
xime lienteria. Interdum tamen debili
tatur. expulsiua ut ꝓstipatio quoq; fiat
qꝫ non sic in apostemate oris ꝓtingit.
Et qr quādoque apostema sit ī iteriori
tuica ⁊ qñz i exteriori. ¶ Si ī interiori
oīa intensiora erunt accītia ⁊ cum ci
bus ⁊ post ad stomacum perueit dolor
atque grauitas augetur in exteriori uē
omnia illa remittūtur cū quo magis at
qz tactu apostema ꝑcipitur Ad specia
lia nunc signa deueniendo. si apostema
colericū fuerit ꝓtinua fe. adderit ⁊ accu
tissima quidem cū intensa siti atqz oris
amaritudine atqz ariditate lingue citri
nescit facies ⁊ erit dolor inter ceteros
acutissimus ut plurimū de tertio interti
um omia accidentia crescunt. urina est
subtilis atque ignea pulsus autez uelox
atque spissus cum duritie quadam. Si
autem apostema a sanguine fuerit dolō
erit potius grauis q̄z acutus ꝓtinua erit
fe. non tamen uelut ī precedenti acuta
nec ita intensa quoque sitis nec tanta o
ris amaritudo rubet faciēs adest uena
rum tensio urina erit rubea atqz grossa
ualde. pulsus uelox mollis atqz spissus
Si flaticum erit apostema fe. erit lenta
dolor mitis satis cum quadam tam gra
uedine faciei color albus ⁊ i tactu mol
lities reperitur. sputi adest copia pul
sus erit mollis atqz spissus cum quadā
tamen diuersitate. urina nō multūm tin
cta est tamen spissa. Apostema uero me
lancolicum si fuerit fe. erit occulta satis
dolor ponderosus cuz loci duritie. qui
dam color faciei fuscus et urina subtil
erit multum ad albedinem tendēs. pulsus
paruus strictus atque durus insōnieta
tes aderūt plurimū males atqz extrane
is cum cogitationibus terretur ī sōno.
Et iste tristis continue mortuos ⁊ tria
territoria somnia. Et hec sunt tam ge
neralia quā specialia apostematum sto
maci signa.

¶ Capitulum quadragesimum ō signis
pronosticis apostematis stomaci.

Quando stomaci dolor prōlō
gantur et auxiliis conueniēti
bus applicatis nō recedit. sci
as apostema ī fieri uel in facto esse.

¶ Ex apostematibus calidis deterius est
colericum q̄z sanguineum. Frigidorus
uero melancolicū flegmatico. Et quod
cūque borum fiunt in ore stomaci dete
rius est eo quod in fundo stoāci fit mo
do in bis cetera ponātur paria. Si cuz
apostemate stomaci dolor itensus fue
rit ⁊ cum extranutatū fuerit frigiditate

malum. uerum ubi frigiditas cum frica
tionibus ⁊ aliis adiuctoriis non remo
ueretur morietur infirmus q⁊ ut inquit
Gal'. sicut attrahitur sanguis ad uento
sas ita trahitur ad dolorem quare fri
gent extrema ⁊ sic continuatio frigidi
tatis mortem arguit. Apostema interi
oris tunice periculosius ē multo q̄z ex
trinsece. p3 qr deteriora multum fiunt
accidētia ut habitum est s̄. Quandoq3
stomaci apostema resoluitur quādoq3
permutatur qñ3 induratur quādoque
suppurat'. ¶ Si resoluit' cognosces qr
accñtia paulatim sedātur. ¶ Si autem p
muttatur accñtia. cito delitescunt uel p
uo ī tempore cum apparitione. s. lesioīs
ī membro ad quod fit permutatio. ¶ Si
uero īdurat' sedatur febris dolor atq3
īflatio tamen cum grauedīe duritie ma
iori q̄z ante manet. sed cetera accidētia
remittūtur. Si autem ad suppuratioē3
peruenit fe. dolor ⁊ omnia alia accñtia
ītendūt'. Signa autem quod iam saīatū
ē fe. ac doloris ac omniū accñtium reis
sio fluxus uentris atque uomitus multi
plicatur propter materiam. s. ab epate
resudātem ⁊ uirtutem expulsiuam irri
tātem. Et si apostema ruptū foret ī uo
mitu quādoque sanies apparet aliqñ in
egestionibus et aliquando simul tam in
egōnibus q̄z ī uomitu cuius causa mīo
ratur urina. Et cum stomacus premit'
quādoque pus digitorum tactui cedit
ubi ante pus generationem ipsius mini
me cedebat locus quoque detumescit.
Ut raf. ī sua d̄ dīonibus signa ista poīt
inquit. n. cu3 mouetur ī corpore tremō
⁊ apparet sanies egesta atque sanguis
siue uomitus detumescit apostema sci
as quod ipsum iam disruptum est cui⁹
ruptura uirtus maxime prosterītur q⁊
in ipsius eruptōne magna spirituū quā
titas euacuat'. uerum si in tunica fuerit
exteriori euacuatur per urinam. ut ip̄e
uidi. Et tunc bonus meus patiens lib̄
euasit. In saniatione apostematis stoā
ci si rubor in oculis apparuerit malum
significat enim materia3 cerebro comu
nicari. Ideo Auic. apostema stomaci
calidum inquit quādoque ad permixti
onem rationis deducit ⁊ interdum ad
sirsen hoc est frenesim. et tunc rubedo
ī oculis apparet ⁊ est mala permutatio
qr ex mille unus non euadit. ¶ Et qñ3
propter nocumētum cerebro commu
nicatum accidunt cerebro accidentia
manie ⁊ melancolie ⁊ mirachie qui ex a
postemate stomaci plerūq3 fit. ut ī meo
de egritudinibus capitis. capitulo de
melancolia tibi clare demōstraui. Et d̄
istis euadunt per paucissimi. ¶ Et ī hoc
de pronosticis apostematum stomaci
dictio finitur.

¶ Capitulum quadragesimū primum
de cura apostematu3 stomaci a materia
calida proueniētium.

In apostemate stomaci cole
rico uel sanguineo flobotho
mia ē necessaria dūmodo v̄t⁹
⁊ etas ⁊ alia requisita ad flobothomiā
ꝯsentiant. Et ubi cause alique fl'omiam
īpediāt prout etati compl'oni ⁊ ceteris
ꝯueniret uentose erunt cum scarificati
one ponēde. Superfluitatibus igit' p̄
me digōis naturaliter uel cum clisteri e
ductis si apostema sanguineū ul' patiēs
robustus fuerit atq3 repletus ualō a sa
phenis flobothomia māe īcohāda erit.
In uesperis uel saltem ī crastinum ī ba
silicarum altera. In scd̄a uero die ul' lō
gius. ī tercia uene medie fl'omia fiat.
¶ In colerico uō ap⁹ate iste tot fl'omie

nequaquā fiende sunt. Sed prima in basilica fiat. Secunda uero medi⁹ ⁊ nō magna extrahat' sanguinis copiā cum sanguis colere frenum existat ⁊ ubi flobothomia qua quāuis causa fieri ñ possit super nates primo ⁊ de hinc cuꝫ scarificatōe ī spatulis fiende erūt. Et semper in sanguīe mō cetera sint paria maior quātitas sanguis extrahēda. His factis ī primo ad repercusiua ueniēdū erit. Ab extra igitur sic facias. ℞. oli ro. olei citoniorum añ. ℥. i. aceti parum ⁊ ex isto frigido stomacus perungatur uel facias sic. ℞. sandalorum ru. ro. ru. boli ar. añ. ℥. ß. camphore. ʒ. i. īcōporentur cum aqua ro. ⁊ citoniorum succo uel cum aqua cucurbite aut succo plantaginis uel solatri uel foliorum salicis aceti parum addēdo ⁊ de tali frio stomacum inunge ⁊ ꝯ desiccari īcipit r̄ moueatur. uel facias sic. ℞. farine ordei sandalorum al. ⁊ ru. boli armeni añ. ʒ. ii. spodii. ʒ. i. camphore. ʒ. ß. īcorporētur cuꝫ succo plantaginis ⁊ aceti modico ⁊ ex his epithimetur siue ēplastretur stomacus. Ego autem a Gal'. doctor pro confortatione caloris naturalis stomaci parum spice uel cardamomi uel consimilis semper addidi. Quod in m̄bris cōsil'ib⁹ sēp fiēdū ē. ut in meo de necessitate medicinaꝝ cōpoīs declaraui manifeste. Ista autē inprincipio fienda sunt cū apātis materia nōdū resudet. Ego autē materia exñte īfluxu ad cui⁹ diuersionē ligat' ras dolorosas fricationes et similiter nates sñ scarificatione uētosas fieri facio. ueꝝ a pri⁹. ad intra ad talem materiā repercutiendā aq̄ solatri maxime ꝯuenit. Cum ipsa nō solum materiam ipsam repercutiat. sed a proprietate quadam apostematibus intrinsecis mirabiliter ualet. Datur etiā aqua ēdiuie. Aqua quoqꝫ ros. ⁊ sepe siru. ro. ī īfusiōe ro. ꝯ istis apposui. ⁊ acetosum quoque sirupum simplicem ⁊ talia ī principio fiēda sunt. In augmēto uero cum istis resolutiua aliqua essent ꝯmiscēda illa semper gradatim augen⁹ secundum quod magis uersus statū appropinquatur. Ab extra uero cum īfrascriptis camomille melliloti uel absīthij aut spice cum pasta altee ⁊ croci parū esset addēdum. In casu autem isto emplastrum īfrascriptum maxime ꝯuenit. ꝙ. ℞. farine ordei fenugreci paste radicis altee. añ. ℥. ii. absinthii sicci. ℥. viij confice cum oleo ro. ⁊ si multum ad statum propinquas' oleum de lilio pone. uel facias sic. ℞. foliorum malue atqꝫ bismalue absinthij. añ. M. ji. ordei mūdi. ℥. ii. pinguedinis galline ⁊ anſis añ. ℥. i. dactilorum numero. iiii. mucilagīs se. lini ⁊ fenu greci añ. ℥. ß. croci. ʒ. ß. fiat emplastrum. ꝙ uersus finem augmēti magis conueniet. ī statu uō tale ēpl'ꝫ fiat. ℞. farie fenu greci se. lini ⁊ absinthii. añ. ℥. ii. camoille melliloti ro. añ. ℥. ß. Ista oīa ꝯ succo apii sil' īcorporēt' oleo camomillio l' ꝺ lilio l' nardino tantū addito quod ad ēpl'i formā deueīat. uel facias sic. ℞. paste radicis maluauisci. ℥. vi. mucillaginis fenu greci ⁊ se. lini añ. ℥. ij. pulueris floꝝ camomille melliloti añ. ℥. i. ß. fiat empl'm paꝝ adden⁹ de olleo camomille. in isto quoqꝫ caū empl'ꝫ de melliloto mesue us⁹ suꝫ ⁊ mirabiliter cōtulit. Auisat⁹ tñ esto qñtū possibile fuerit tibi ne tale apā ad saīationē ꝺueniat ꝓbiber̄. Et superi⁹ dictum est ꝙ ad dolorem stōaci apā plerunqꝫ seq̄tur et ad doloris sedatōeꝫ subtiliatis et resolutiuis usus fueras sicut ē pinguedo anat' galline ⁊ similiū. Oportet si apostema īchoari seu ī fieri deprehēdes ꝙ

cũ illis stipticum aliquod cõmisceas ut
ẽ acatia ypoquistidos ro. ⁊ similia. Cũ
q3 apostema ruptum fuerit idromel si
bi maxime ꝯuenit ⁊ iteruz aqua lactu
ce calida. uel sic fiat quod multum ab ã
tiquis ꝯmẽdatur. ℞. capilorũ ue. M.
.i. mẽte. M. ß. passul'. ℥. i. sebestẽ. ʒ. vi. li
quiritie. ℥. ß. se. altee fenugreci squinã
ti añ. ʒ. ii. dactil'. numero. iiii. decoctio
fiat cum libr. iii. aque ⁊ ad ꝯsumptionẽ
tercie partis coletur ⁊ de tali calida se
pe infirmo tuo prebe. Et si magis abst̃
siuam facere uolueris da' de ea. ℥. iii. ß.
pro uice cum. ℥. ß. mellis ro. Et aliqui
ex ea cum zucharo sirupum lõgũ faciũt
de quo. iiij. ℥. pro uice tribuũt. uel lact̃
caprini ita calidi sicut mulgetur ab ube
re. ℥. iiii. cuz modico zuchari per. ij. ho
ras ante cenam prebent ⁊ si maiorem q̃
ris abst̃sionem cum mell' ro. ℥. ii. dabis.
Et aliqui decoctionem liquiritie cuz so
lo modico zuchari dabãt. Et isto casu
ydromel ĩ potu continue tribuũt. Et ã
tiquorum plurimi: ⁊ maxime Auic. in i
sto casu. ℈. ij. uel. ʒ. i. pill'arum de yera
simplici sũme laudant: quoniam ulc⁹ mũ
dificando materiã ad iferiora pellunt: ⁊
cum hoc ad ulcerum consolidationem
maxime operãtur: uerum post mũdifica
tiua ꝯsolidantia exhibẽda sũt. facias er
go sic ex suprascript̃ mũdificatis quod
uolueris dab. ⁊ p⁹. ii. ho. troc⁹ d̃ karabe
ʒ. i. ꝯ modico aq̃ plantaginis in qua per
prius paꝝ sũac: ⁊ mirtilloꝝ bulliat: uel
cum succo citonioꝝ: uel eoꝝ miua. Et
loco troc. ʒ. i. ß. puluis infrascripti dabis
Qui. ℞. thuris san. dra. rosaꝝ boli ar.
dragãti spodij gui arabici añ. ʒ. i. kar
abe balaustraꝝ masticis amidi añ. ʒ. ß.
fiat puluis ⁊ quo libuerit cũ s̃script̃ li
quoribus dãdus est. Ego autem ĩ casu
isto confectionem ĩfrascriptam maxim̃
utilem inueni. ℞. masticis ros. ru. mirti
lorum coralli usti lapidis ematit'. sang.
dra. añ. ʒ. i. fiat puluis quem misce cum
℥. iiii. diadragagãti frĩ ⁊ cum. ℥. ii. ß. zu
chari ro. antiqui ⁊ fiat mixtura cuz mo
dico sirupi de mirto ⁊ da coclear unuz
pro uice. laudo ĩsuper ut cõtinue ab ex
tra aliquod unguẽtum stipticum uel ce
rotum ut facilius ulcus consolidationẽ
recipiat. facias ergo sic. ℞. olei ro. mir
tini añ. ℥. i. olei masticis. ℥. ß. boli armeĩ
masticis mirti ros. ru. coralorum usto
rum añ. ʒ. ß. cere parum ⁊ fiat unguẽtũ
quo ante pastum per horaz unã aut du
as semper stomacus inungatur. Uel ce
rotum superponatur ĩfrascriptum. reci
pe boli ar. aloes mirre añ. ℥. i. masticis.
℥. ß. fiat cerotum addẽdo modicum ter
bentine ut se melius tenere possit. Ex
tẽdatur ergo super corio stomaco sup
pone. Habes ergo qualiter apostema
calidum stomaci resolui debeat. Et si
ad suppurationem deueniat qualiter sit
procedẽdum. Et si ad duritiem termĩa
bitur sequens capitulum deo dãte tibi
curam dabit. Et per hoc presenti finez
dabo.

¶ Capl'm quadragesimũ secũdũ de cu
ra apostematum stomaci a materia frĩa
proueniẽtium tã ĩ duritiem ꝯuersoruz
q̃z non.

Raro flãticum apostema ĩ sto
maco generatur. Quod si ti
bi curandum aliquãdo appa
reat in principio sic fiet. ℞. olei ros. ol'i
citoniorum olei d̃ absinthio añ. ℥. i. ace
ti parum ⁊ ex isto calido sepe stomacus
ungatur. uel facias sic. ℞. absinthii mẽ
te melliloti añ. M. i. ro. ru. M. ß. fari
ne fenugreci se. lini farine ordei ⁊ lupu

lorum añ.ʒ.f.mirtilorum aloes añ.ʒ.iii. fiat ex istis ẽplm cum oleo ro.ꝛ citonio rum modico succi plantaginis addẽdo uel facias sic.ℨ.ro.absinthii mente mir tilorum añ.ʒ.f.sandalorum zu.calami a romatici spice añ.ʒ iii.conquassentur ꝛ fiat saculus qui leuiter super tegula ui no rubeo aqua ro.absinthii permixta a sperſa calefiat ꝛ ponatur super locuʒ ꝛ talia in principio fienda sunt. In augm̃ to uero ex oleo camomillino anetino et nardino calidis inungatur.uel cum mo dico cere fiat unguẽtum cuʒ quo misce squinanti spice añ.ʒ.ii.ꝛ cum modico a ceti taliter ĩcorporetur quod ad forãʒ ũguẽti deueniat de quo stomacũ illiniaſ Uel tali emplo utere quod omẽ aposte ma duruʒ resolubile resoluit. Cepe ĩ ui no ꝛ oleo decoquatur cuʒ quo modico amidi incorporetur sic quod ad formã unguenti deueniat ꝛ de tali emplastret stomacus. Si autem ꝓpzebẽdes apã in collectionem deuenire ifrascriptuʒ em plastrum superpone.Quod.ℨ.paste ra dicis altee.ʒ.iiii.cepe lilii ꝛ cepe nartiſ ci añ.ʒ.i.brance ursie.ℳ.f.farine se, lini fenugreci ꝛ frumẽti añ.ʒ.i.f.ysopi humide adipis anatis añ.ʒ.vi.squinãti aloes melliloti camomille añ.ʒ.iii.czoci .ʒ.f.componãtur cum oleo ỏ lilio ꝛ sto macus ex eo emplastretur.ul facias sic quod omne apostema frigiduʒ maturã do maturat. Accipe brãce ursie. ℳ. .iiii.cepe lilii.ʒ.ii.coquãtur.ĩ uio et olo pistentur postea ꝛ catbaplasmet stoma cus.Si autem facta sanie apostema rũ patur ipsum ꝓ aqua mellis ul melle zo. uel aqua lact mũdificet.Auisatus tam esto si fluxum faceret,stipticum aliquid ponere.ut thus mastix uel aliquid simi le.Ab extra semper empla unguẽta sti ptica superpone ueluti ĩ apostemate ca lido factum fuerat.Jn duri autem apo stematis cura tria consideranda sunt. Primũ quod medicamina omia sit aro matica ut uomitus.ſ.melius conseruet Secundum ut sint mollificatiua propt duritiem resoluendam. Tercium ut sit diaforetica siue resoluẽtia ut mollifica ta materia resoluatur.Et si bene cõspe xeris ĩ emplastro de melliloto ℳ De sue omnia que dicta sunt adinuenies. ꝛ ideo ĩ illo casu maxime ꝓmẽdatuꝛ. Uez quanto durities é maior fac mollificati ua dominari ꝛ quãtũ mollificatũ magiſ fuerit fortibus utere resolutiuis. Et ob hoc aliqui mollificatiuis solum utun tur ꝛ materia mollificata resolutiuis uſ que ad completam curaʒ sic pzocedẽdo Cõmuniter tamen ista tempestate mol lificatiua eum resolutiuis amerscent. Et ut te ad actum practicum deducaʒ. habeas oleum de lilio oleum camomilli num.ꝛ pinguedinem galline añ. partes equales ĩ quibus succidam lanam imer ge quã calidam stomaco uacuo super pone. Et hora transacta una emplm ỏ melliloto uel ysopi cerotũ descriptiõe philagrij.Cunque patiẽs cibum sump turus é emplastrum seu cerotum remo ueatur ꝛ istum ordinem ante cenam et ante pastum obserues.uel facias sic. ℞.de emplo de melliloto uel de ysopi ceroto.descriptõne philagrii ꝛ qỏ isto rum libuerit cum oleo de lilio uel camo millino mollificabis ꝛ stomacum ante cibum inũges uel cum forti aceto muci laginem semẽ lini extrabe ꝛ in eam lanã succidaʒ imerge quã ĩ ieiunio super sto macum impone ꝛ per duas horas em plastrum de melliloto uel ysopi cerotũ boc experire et uidebis mirabile uel lo co mucillaginis ex cerebro uituli l cer ui stomacum inunge.uel accipe stercus

porcelli duorum mésium uel triũ ⁊ euz
ĩ catiola cum modico olei camomille cõ
misce ⁊ ex eo calido stomacũ cathaplas
ma. Ego autem ĩ casu isto ex ĩfrascrip
to ẽplastro stomacũ cathaplasmaui du
rum ualde ⁊ in eo mirabilez effectuz ad
ĩueni. quod sic fit. Ficus ĩmaturas coq̃
pro quibus postea pastã facito: de qua
⁊ assungie porci ⁊ ysopi humide añ. ℥.
.i. accipies picis naualis. ℥. i. ß. cere cit
ne. ℥. ß. cerebri uel medule ossium ipsius
.ʒ. vi. olei de lilio ℥. ß. Omnia siml' lique
fiant cuz quibus ĩcorporetur diaquilo
nis. ℥. ii. radicis yreos. ℥. ß. sulfuris ui
ni. ʒ. iii. cinerum corticũ salicis. ʒ. ii. fiat
emplastrum seu cerotum de quo stoma
cum empl'a ⁊ si tenere potest super alu
tam ponatur. uel facias sic. ℞. radicis
yreos ⁊ in uino buli ⁊ pista ⁊ pastaz fa
cias de qua. ℥. i. accipies olei camoillini
.℥. ii. olei de spica. ℥. i. ß. medule cruris
uituli uel cerui. ℥. i. ⁊ cum isto pone illi
us uini ĩ quo ꝺcocte sint radices yreos
.℥. iii. ⁊ omnia usque ad consumptionẽ
uini bulliãt cum quibus parũ cere citri
ne liquefiat ⁊ fiat unguẽtum. ¶ Uel faci
as sic. ℞. uio. ʒ. v. roß. ʒ. ii. spice masti
cis añ. ʒ. i. ß. squinãti ciperi calami aroã
tici. añ. ʒ. i. florum camomille melliloti
farine ordei añ. ʒ. x. radicis altee. ℥. i. ß.
se. lini cum aceto extracte fiat empl'm. h̄
enim nimiũ ĩ modũ duritiẽ resoluit om
nẽ. Et in hoc frigidorum apostematuz
eorũqz ĩ duritiem conuertũtur cura fi
nitur.

¶ Capitulum quadragesimũ terciũ de
uomitu nausea subuersione ⁊ queqz ip
sarum cãe ĩ generali.

Libet post curaz apostematũ
stomaci uomitus doctrinam
ponere. Pro quo sciẽdum quod repe
riũtur isti tres ti uomitus nausea ⁊ sub
uersio que comunicationem ⁊ conueni
entiam inter se habẽt quãdam. Naz uo
mitus ẽ motus stomaci per quẽ aliquid
per os expellit'. Ideo nõnulli ethimolo
gizãtes uomitũ dicunt. Quod uomitus
dicitur quasi tensus uẽter ad expellẽdũ
uersus sursum quod in eo continetur ꝺ
nociuo. Et per uẽtrem stomacum ĩtelli
gũt. Nausea uero ẽ stomaci quedaz ad
uomitum stimulosa dispositio a mala q̃
litate cum materia uel sine proueniẽs ꝑ
quã ⁊ si tunc ad uomitum ĩcitet' nihil ta
men emittitur. Ideo dicunt quidã quꝺ
nausea ẽ uoluntas uomẽdi sine effectu
Dispositionẽ enim talem habens ⁊ si ci
bum adhuc desideret. cum eidem presẽ
tetur ĩspectionem eius refugit ⁊ sic faci
em ab eo uertit ⁊ nasum torquet ⁊ ꝓp
ter hec ut aiunt nausea dicta ẽ. ¶ Subꝟ
sio autem dicitur dispositio stomaci.
In qua uirtus expulsiua ad expellendũ
aliquid a fundo ad superiora mouetur
⁊ illius materie patiẽs ascẽsuz percipit
cuz quo tamen nihil emittitur. Sed ad
fundum stomaci materia illa reuertitur
Ex quibus patet istorum triũ termĩoꝝ
conueniẽtia. De uomitu itaqz siue cre
ticus siue quicunqz alius fuerit qui ad
se curam uocat determinatõnem hic fa
cere ĩtendo diuisionibus quibusdaz ali
is omissis. Et tales cause quedam sunt
ĩtrĩsece. quedam extrinsece. causarum
extrinsecarum quedam sunt nimia cibi
repletio ⁊ maxime ciborum mordicati
uam uim habẽtium. ut sunt acuta atqz
salsa sicut porri cepe alea eruca sinapis
⁊c̃. Aut cibaria supernatari faciẽtia. a
ut uentosa sicut legumina fercula de pa
sta ⁊ fercula caseata ⁊ talia. Casus itez
et super caput percussio ut in fractiõe

cranei sepe contingit: ¶ Cause nanqꝫ intrinsece prouenit. aut rõne debilitatis digestiue male stomaci cibaria digerentis cuius causa in ipso mali humorꝭ congerũtur ⁊ sua multitudine aut corruptione ipsam ad expulsionem irritaꝫ aut ratione totius seu rõne aliorum mẽbrorum particularium ut essꝫ epar splẽ cerebrum ⁊ matrix ⁊c. Talia enim mẽbra sepe corruptos humores ad stomacum mãdãt mediantibus scilicꝫ meseraicis ⁊ epate. ut Gal. ĩ libro pronosticorum ĩquit. Humores ergo a toto uel a mẽbris ad stomacum propulsi sua multitudine ⁊ interdnm sua malignitate v̊tutem stomaci expulsiuam irritant quorum causa fit uomitus. Talis ergo materia in stomaco congesta uel aliund̃ ꝓpulsa potest esse sanguis. ut ĩ retentiõe mẽstruorum ac fluxus sanguinis narrium ꝓpter etiam nimiã sanguis habũdãtiam ut ĩ mutilatis. Potest esse colera flegma ⁊ mlia. Et ex ista parte causaꝝ ĩtrĩsecarum se tenet. Et sic patet quid sit uomitus nausea atque subuersio que quoqꝫ istoꝝ cause quod huius capituli ĩtentio fuerat. Laus deo amen.

¶ Capl'm quadragesimũ quartũ de signis demonstratiuis specierum uomitus.

SI uomitus a causis fit extrĩsecis ĩfirmi narratione id facile scies. si ipse. s. cibis salsis ãt amaricationem habẽtibus usus fuerit aut uentosis seu unctuosis uel aliorum quoꝝcũqꝫ ciborum ĩdifferẽter qui facile corrumpũt̃ nimia facta sit r̃pletõ Quantũ uero ad causas ĩtrĩsecas si ab aliquibus mẽbris materia ad stomacuꝫ ꝓpellitur ex qua uomit⁹ fiat cognosces qr ĩ tali mẽbro puta epate uel splene ul' in quo libuerit alio dolor agitatõ ꝯmotio ad̃rũt. Et si a splene sibi in hoc erit rugitus ⁊ etiam ĩ quocũqꝫ alio a q° materia primo mouetur: sed ad particularia deueniẽdo. Si propter materiaꝫ ĩ stomaco exñtem ⁊ non aliunde propulsam uomitus fiat in eo ꝯmotionẽ ⁊ agitationem sentiet: ⁊ ĩ m̃bris ceteris neq̃quam. Signũ tamen cuiuscũque uomitus comune ãte q̃ꝫ fiat ẽ labij inferioris tremor. Sed ad materiei cognitioneꝫ ueniẽdo. Si sanguis ĩ causa fuerit siue a stomaco siue ab aliis mẽbris ꝓuenerit cognosces ex colore qr rubeus: ex sapore qr dulcis. Et si prouenit ex ruptura uene ĩ stomaco sanguis erit fluidus non sic coagulatus qr a loco ꝓpĩ quo prouenit. dolor aderit ĩ stomaco. In epate uero nec alio membro dolor aliquis sentitur nisi propter colligãtiã id fieret siue per compassionẽ. Si autẽ a splene erit sanguis grossus niger satꝭ atqꝫ feculẽtus: ⁊ in eo dolor sentitur atqꝫ rugitus. Et si ab epate coagulatus erit. sed non ita niger neque feculentus sicut sanguis spleneticus. Cum quo in ipso epate agitatio atqꝫ dolor. Tua tamen semper ĩterest ab ĩfirmo tuo scire nũquid emoroydes restricte sunt. aut mẽstrua aut sanguis narium uel ex mutulatione ille fuerit qui quãtuꝫ ad curãtalia scire multũ iuuat. Si autem materia fuerit colerica amara sentitur. ⁊ color citrin⁹ aut croce⁹ satis aderit: ⁊ erit materia illa satis fluida nisi materia fuerit uitellina. Colera uero prassiã uel erugiosa uiridis erit. Nota tamen possibile esse quod patiens ĩterdum usus est herbis ĩdigestibilibus: aut fructus dure digestionis seu ĩmaturis ex quibus tunc flegma coloris uiridis generatur

admodū scilicet: ⁊ colorem succi lactu carum: ⁊ talis nec erit colera erugiosa nec pressina. Et ad hec aduertētias habe. Si tamen materia illa super terras ebullierit quod colera sit pressina uel eruginosa nequaquam dubitabis. quod ex alio quoque comprehēdes. Nam in colera eruginosa urina subtilis ⁊ ignea

¶ In flegmate uero uiridi alba grossa erit. Pulsus erit paruus mollis cū diuersitate quadam. Si materia uomitus fuerit flegmatica erit ut plurimū alba.

¶ Quia iterdum ex usu berbarum idigestibilium ut statim dicam fit uiridis.

¶ Et de hoc informabit te ifirmus. Uerum ubi talis materia super terram nō ebullierit scias flegma illam esse. erit quoque ut scosa. Sitis tamen aderit. nec tamen sentietur caliditas. Sapor insipidus atqs acetosus existit. ⁊ urina alba exns ad spissitudinem quādam tendit. Si uero materia uomitus melācolica fuerit sapor erit ponticus cum acetositate mixtus: ⁊ ad nigredinem quādam tēdit uel citriniratem. Et substantia erit ad modū satis grossa. urina subtilis erit et alba. quod si in sanguis cognitionem seu colere flegmatis seu mlie perfectius uenire cupis complexionem: precedēs regimen. ⁊ talis considerabis qr humō cui illa magis attestantur. ille erit in cā dictis autem signis cum istis tamen cōplicatis. Et de hic de signis demōstratiuis uomitus.

¶ Capitulum quadragesimum quintum de signis pronosticis uomitus.

UOmitus ergo uelut flos eris aut sicut pozzozum succus mō talis iuxta illud afforismoruz quarto. quibuscūque egritudinibus ici pientibus si fel nigrum sursum aut deōsum exierit mortale. Uomitus sanguis ad sincopi deuenies modo talis uoitus epilēsiam iducens. ⁊ spasmū uel sincopiz si infra boram non curat mortal tātaz enim materiei in ore stomaci significat malignitatem ut patiēs uiuere non possit propter accidētia dicta. Unde si infra borā non curat natura talis pati ñ pōt. ⁊ sic moriūtur. Sz si materia euomitur curātur ut ipse uidi. Assiduatio uomitus stomacū debilitat. Corpus totū attenuat. Sed factus raro qr bis in mense ut auctozes plurimi percipiūt iuuare pōt. Item ifirmꝰ si libere euomēs ⁊ absqz malis accidētibus bene eum tolerat uomitus util existit. contrariꝰ uō inutilis iuxta illud. ¶ Si qualis oportz purgari purgētur. Si uomitus sāguis cum febre fiat malus qr stat quod per ipsum corpus a sanguine superfluo mū dificetur ⁊ tunc sequit leuitas iocunditas ⁊ quies. ¶ Et ideo ypo. dicit. Sāguis qualiscūque fuzsum malus. Intelligendū est de sanguine misso cum fe. uel ad cuius emissionem non sequitur alleuiatio. ¶ Quilibet uomitus sintboma ticus malus uomitus i diebus creticis factus qui in diebus indicatiuis per signa bona indicatis in die cretica fieri bonus. ac laudabilis semper erit dūmodo ifirmus ut debet gubernetur bene. ¶ Nam sepe infirmi ac ignorātis medici causa male succedit. Omnis uomitus i fluxu uentris cum tollerātia bonus. ¶ Si in uomitu uirtute constante super ueniat fluxus uentris bonus. ¶ Omnis uomitus fetens malū. Et si fuerit ut uini fex aut pozzozum succus mortalis. ¶ Uomitus permixtus ex colera ⁊ flegāte ceteris paribus aliis uomitibus aliarum materierum quecūque ille fuerint

securius magis existit. uomit⁹ simplex ceteris paribus deterior est mixto.

¶ Uomitus corporibus sanis ē nocuus Lapſ. uero interdum utilis cum natura per uomitum se potius exoneret ab humoribus qui malarum egritudinuz causa forent. Si ergo in talibus non superfluere nequaquā est restringēdus. Quare ut iquit Aui. auctoritate ypo. cum tali seruatur sanitas a multis interdum periculis ⁊ ab iminētibus pessimis egritudinibus fit euasio. ¶ Uerum in consuetis magis q̄z i non consuetis iuuat et magis in iuuentute quā in senectute. Et sic patet ubi cas⁹ accideret qd de his habes pronosticari. Uomitus i pinguibus ⁊ in habentibus pectus strictum ⁊ in his maxime qui difficultez banelant ac in ptisicis ac in consuetis sanguinem ex partibus pectoris expuere periculosē ualde ⁊ in habentibus quoque stomacum debilem. Tales enim ꝓpter hoc sepe cadūt in sincopiz. Uomitus sanguinis ac humoris mlici qui in stomaco non generātur malus. Significat enim i membris aliis nocumētum. Sed uomitus sanguinis maiorem malitiam significat q̄z mlicus. primo qr sanguis est thesaurus uite ⁊ nocumētum significat in epate quod membz̄ existit principale. Nec sanguinis a natura ō relinquitur nisi oppressa et uicta fuerit. In uomitu singultus ⁊ oculoruz rubedo malū signū significat. eiz i stoāco apostema uel in cerebro esse uel congenerari uomitus cibalis continuus malus. significat eniz uirtutis digestiue ⁊ contētiue debilitatem. In habentibus os stomaci forte ⁊ fundum debile uomitus ē timorosus. Econtra uero non ceteris paribus. In passionibus membrorum iferioz̄ uomitus magis ꝓmēdatur. q̄m superiorum. tamen i passionibus capiti ⁊ maxime per compassionem a stomaco uenientib⁹ si leuis interdum fiat bonus. uomitus in se. pestilentialibus malus. Et hec de pronosticis uomit⁹.

¶ Laus deo.

¶ Capitulum quadragesimum sextuz de quibusdam generalibus i cura noitas obseruādis.

In tempus a modo uocat ut curam uomitus ponam. In presenti itaque capīo generalia quedam describam. ⁊ de hinc particulari cuiqz uomitui curā appropria tam. Si igitur uomitus a malis huōribus pōgentibus stomacū. aut ipsum a grauātibus fiat. nisi per prius a natura uel ab arte fuerint euacuati. minime restringitur. Cibalis item uomitus si a cibo superfluo. aut indigesto proue nerit. nequaquaz restringend⁹ erit ubi non nec ab indigesto nec a superfluo cibo fiat cohibēdum est. Facilem ⁊ temperatū humoralē uomitū nequaquam r̄ strigas. uerū ubi sto^m debilitari cōp bēderes restrigēdū esset. Maz si consuetudinarius fieret stomacū debilitādo eum lacunam superfluitatuz efficeret. quare talis consuetudo erit paulatiue remouēda. ¶ Uomitus creticus signū digōnis prepantibus nisi superfluat ꝙ ex ifirmi tollerantia mala deprebēdes minime restringatur. In pricipio item materialis morbi sepe uomitus sintbomatic⁹ accidit. ut pricipio poxismoz̄ materialiū febriū sepe contingit. ⁊ tal' nisi nimiū natura grauaret minime restringendus erit. Nam quāuis per uiā signi ut in pronosticis generalibus habuisti malus sit. per uiam tamen causę

bonus eē pōt ī quātū.s.materiā paratā egritudinē facere ul' actu faciētē mīuit et iterdū eā eradicat ex toto ut sepius experimur. ¶ Caueas insuper ne ī firmo tuo cibū facilis corruptiōis exhibeas et ita nec quouis mō cibū abhomiābilem prebeas nā ut īquit auic̄ odō bonus ē ꝯuēiēs sz sicut assatū panē ī aceto forti īfusū odorare ueli bono uino aromatico ut bonus Raf uoluit uñ ī casu isto aerem Camere odoriferum facere laudat et magis ad huc cibos odoriferos exhibere. ¶ Et ad hoc propositū faciētia supra octauo capitulo pl'ima ꝯperies. Nā sicut fetida aperta sūt stoācum subuertere ita odorifera cōfortar̄ Et ad hoc ī meo ꝺ necessitate ꝯpōis medicinarū medicinas odoriferas ml'tipliciter facere docui. Sz modus approximādi odorifera talis ē qz nō diu odorifera illa corā īfirmis tuis teneas et ip̄is auidis ad illa aproximādum aliquātulum differas de hinc postea illa iterum aproximabis qz īfirmus tuus auidius odores illos recipiet. Et ob hoc s̄ ī octauo capitl'o aproximādo cibaria odorifera tot cerimonias apositiōi asūpto īsuper cibo quiescat īfirmus pōt tamē ut cibus facilius ad funduz stomaci trāseat leuiter deambulare. somnus tales multum adiuuat. ¶ Super oīa īfirmū tuuz ab ira profundis cogitatioībus a quibus cuz cātilenis īstrumētis musicalibus.ac nouis seu facecijs delectātibus cuz facile remouebis. Quātum ad cibū ꝛ potum secūdum hūorum peccātium exigētiam ac mēbrorum diuersitatem q̄ uomitus sunt causa uariādi erūt de quibus ſm exigētiam sequētibus ī capl'is doctrinā adiuuāte deo tibi dabo. Et ꝓpter hoc huic generali capl'o finē impono.laus deo.

¶ Capl'm quadragesimū septimū ꝺ cura uomitus sanguinei.

AD uomituū ꝑticularium curā ueniēdo a sanguīs uomitu incboare libet.pro quo sciēduz quod uomitus sanguis siue a toto siue ab alio mēbro proueniat nisi superfluat aut uirtutem deiciat mīme restrīgatur. Sed si superfluerit aut uirtutē deiecerit ꝯsidera an a toto ul' ab aliquo ꝑticulari mēbro ad stomacū sanguis mādet̄ ut ē splē epar ꝛ matrix ꝛc̄. Et ubi etas l' aliud flobothomiaz non impediat mīuendus erit īfirmus quod si a toto uena nigra fl'ometur. ¶ Si ab epate baxilica dextra. Et si a splene sinistra. ¶ Et si propter retētionem mestruoꝝ saphena: propter autē emoroidarum retētionez uena sciatica. Et si propter retētōnem fluxus sanguīs nariū ꝯsueti illius part̄ a qua egredit̄ sanguis īcidatur cephalica. ¶ Melius tamen esset si ꝓpter retētionē mestruorum id fiat mestrua ꝓuocare iuxta afforismū quīte particl'e: Mulieri inquit sanguinez uomēti mestruis rumpētibus solutio fit.s.illi' uoītus quod parit̄ de retētione emoroydarum aut retētione fluxus sanguīs nariū ēdicēdum talia.n.prouocare uomitum illū soluit. ¶ Nā ꝛ fl'omie predcē ꝛ emoroydarum prouocatio id auia uomitus sanguinē illum diuertūt cuius cā uomitus sistitur. ¶ Et nota si per uomituz due libre sanguīs egresse fuerit ꝛ facta fuerit fl'omia nec uomitus restrictus fuerit fiēda erit secūdatio pauca tamen sāguīs quātitas extrahatur. Et ut Aui. īquit fl'omia minuta semꝑ fiat ꝛ stricta causa.s.in prima fl'omia q̄z ī secūdatōne adhuc ne spūs nimia quātitas resoluat̄ ¶ Nota īsuper quod ubi talis uomit'

Si due lib: sāguinis euomāt̄ qd agēdū

sanguis ab ulceribus sanguineis ꝓueni
ret nequaquā fiēda esset flomia nisi ī to
to sanguis habūdātiā cerneres. uerum
nisi etas uel aliud flomiā īpediret essent
ī cruribus cum scarificatione uentose
ponēde. Flomia seu uētosis fm exigen
tiā factis ad īferiora mēbra erit fienda
diuersio cum fricationibus. s. ligaturis
dolorosis ac cum uētosis sine scarifica
tione ut ī cruribus aut sub umblico ul'
ī costarum radicibus īferioribus. Et si
cum istis restrictio nō fieret erūt ad spa
tulas uētose ponēd. Amplius si sāguis
ab epate uel a splene uel a mbro alio uo
mitū efficiēs ad stoācū missus fuerit sub
tale mēbrum uētosa sine scarificatōe po
natur. ¶ Hijs per ordinem factus tā
ab intra q3 ab extra sanguinē restringē
tia ueniūt approximāda. Sed ātequaz
talia fiāt auisatus esto ne uētre exnte sti
ptico ī fecibus non eductis illa fiāt.
¶ In illo igitur casu cuz clisteri comu
ni aut aliter illas feces educas. hoc enī
facto illa securius approxīabis ac regu
lari⁹. ¶ Facias ergo sic. ℞. lapidis e
maticis. ʒ. ii. ß. coralorum ru. ʒ. i. cornu
ceruini husti ⁊ in aqua ro. prepati cauō
equiē boli ar. añ. ℈. ii. fiat puluis de q⁹ ꝯ
bono uino stiptico stomaco rei non co
clear unum dabis. Est enī puluis iste ī
hoc casu mirabilis. Coīter tamen prac
ticātes cum aqua ⁊ aceto uel cum aqua
plātagis seu uirge pastoris uel cum suc
co ipsaꝝ. ʒ. i. trociscoꝝ de karabe p̄bēt.
ymo predictorum succorū quilibet per
se bibitus mirre in hoc casu ualet uel ꝯ
aliquo istorum pulueris caude equine.
. ʒ. i. dabis. Uel facias sic. ¶ ℞. terre si
gillate boli ar. spodij. añ. ʒ. ii. lapidis ēa
titis. ʒ. i. caude equine coraloꝝ rubeoꝝ
añ. ℈. ii. fiat puluis de quo. ʒ. i. cuz aliq⁹
predictorum exhibe. aliqui uero cuz aq̄
ferrata uel pluuiali modico aceti addi
to pulueres suos dabāt. ¶ Ego autē ali
quādo cum predictis succis uel aquis
tm̄ duos lapides ematitis confricari fe
ci. quod rubea fieret ⁊ mirabiliter ualz.
¶ Ad idem. ʒ. i. pulueris īfrascripti mi
rabilr̄ ualet qui accipit granorum gra
natoꝝ berberis añ. ʒ. i. ß. ros. ru. suāch.
boli armeni terre sigillate spodii añ. ℈.
. ii. lapidis ematitis. ʒ. i. coralorum ru.
. ℈. ii. fiat puluis. ¶ Alias cum iulep īfra
scripto pulueres prescriptos dabam ⁊
ipsū cum recip̄ succi plātagis residētia
facta. ℥. iiii. aqua plātagis. ℥. viii. sirupi
uio. ro. ex infusione ros. facti. ℥. iiii. uini
granatorum muzoꝝ. ℥. i. iulipizētur aro
matizādo cum sandal' ru. uel muscateli
nis de isto iulep cum quo libuerit plu er̄
. ℥. iii. pro uice dabis. quia nil supra.
¶ Epire ⁊ uidebis. unum quoq3 decoctō
nis ypericon ut īquit Ras in suis expe
rimētis omnē uomitū sanguis sedat atz
ꝓhibet uerum cum uomitus nimis mole
stās fuerit plurimi cum suis dādis plue
ribus aliquid opii ꝯmiscēdū laudant. ip
sum. n. ⁊ cetera narcotica sēsuz obtūdūt
cui⁹ causa uirtus expulsiua ad uomitū
non īcitatur. Et propter hoc puluerez
īfrascriptum dabāt. qui recipit acatie se
mīs ro. balaustiaruz terre sigillate guī
arabici opii añ. partes equales fiat pul
uis cuius dos sit. ℈. ii. ¶ Uerum ī dan
dis opiatis. hii duo casus q3 maxime sūt
obseruādi. prius nisi uideris alia medi
camīa nil profuisse opiatas nūquaz dar̄
presumas. Secūdus ē quod ī casu isto
cum rebus uomitiuis narcotica nūquā
ponātur ut ē iusquiamus nux mus. ⁊ si
milia. ¶ Facias itē quod dos opii duo
grana nūquam pertrāseat cum quo ali
quod ipsius correctiuum semper addas
ut ē sandaracha thus ⁊c̄. Et quamuis

crocus nocumẽtorum opii sit maxime correctiuus ut ĩ eo de fluxibus capitl'o septimo declaraui. ĩ isto tamẽ casu mĩm ponẽdus ẽ. Ipse enim uenas potẽter aperit alia tamẽ correctiua addi possunt ut ẽ parum gentiane ĩ succo corriãdri ac parum doronici uel zedoarie ⁊c̃. Et hec ab intra. ¶ Uerum quia sequẽtib⁹ ĩ capl'is que ab extra approximãda ueiunt tam huic q̃z ceteris uomitibus conferẽtia descripturus sum. ac etiam sibi rerum sex non naturalium regimẽ ꝯueiens. huic capitulo finem impono. laus deo.

¶ Capl'm quadragesimũ octauũ de cura uomitus colerici.

S. I uomitus colericus fuerit ꝯsiderandus erit an a stomaco an ab aliis mẽbris proueniat: et si a stomaco: ⁊ ĩ superioribus partib⁹ materia fuerit ĩfiltrata frequẽs uomit ꝯaderit: ⁊ cum difficultate quidem cuz q⁹ coleram paucam atqz subtilem euomet Pro cura igitur. ℞. aque pure. ℥. vi. sirupi acetosi simplicis uel oximell' simplicis. ℥. ii. misce ⁊ tepidũ potui tribue. Et istud uomituũ sumpto cibo q̃z stoãco uacuo conueniẽtius exhibet' qr tunc materiam magis cibo ꝯmixtã reperiet. Et ante quã digõ ĩcohetur tale uomituũ dãdum erit. Dicũt tamẽ aliqui quod melius ẽ tale uomitm̃ ante cibũ exhiber̃ qr cum colera subtilis sit ⁊ non uiscosa leuiter educetur. Ego autez ĩ facile uomẽtibus hoc facio. sed indifficulter uomẽtibus post cibum prebeo. Post etiã istius uomitm̃ exhibitionem ubi mat'ia uomitũ tardaret cum pena ol'o inuncta ĩ gutur missa uomitũ prouocabis. Et hoc in tempore quo patiẽs sine ĩtermissione ĩfestatur a uomitu fiendum erit. Tempore uero quietis materiei digõnem hoc modo procura. ℞. sirupi acetosi simplicis uel oxizachare simplicis. ℥. i. ß. aque endiuie. ℥. iii. pro una uice misce. ¶ Et totiẽs de ipso dat̃ quod tibi materia digesta uideatur. Et hec et similia digestiua tam materiei q̃z ĩ fũdo seu ĩ inferioribus partibus stomaci r̃sidet conueniũt q̃z ĩ superioribus: si uicibus pluribus pro materiei superiorum partiũ digõne sunt exhibẽda digestiua q̃z inferiorum. ¶ Digesta igitur materia aliqui iubẽt antiqui semper ĩ istis solutiuis medicinis aliqua solutiua stiptica poni. uerbi grã pro colera mirabolanos citrinos pro fl'ate kebulos pro melancolia ĩdos ⁊c̃. ¶ In casu igit̃ isto facias sic. ℞. corticum mirabolanorũ citrinorum. ℥. i. ß. cum tribus amigdalis depillatis cõquascẽt ⁊ in aqua endiuie ĩ aqua alique passule bulierĩt ĩfundãt̃ per horas ad minus. x. ĩ infusione permaneãt deinde fortis fiat expressio cũ qua misce r̃ubarbari ellecti puluerizati. ʒ. i. l'. ℈ iiii. sirupi ro. ℥. i. ⁊ fiat potus. Iubent tamen aliqui ĩ isto casu reubarbarum tor̃fieri ⁊ tu facias si libet. Et si bolum prediligeret. ℞. ellectuarij de succo ros. ℥. ß. zuchari quãtum sufficit ⁊ fiat bol⁹ deauratus. Tamen ultramõtes hoc ellectuariũ per bollos faciũt ⁊ non ĩopiatã formã qr̃ ⁊c̃. ¶ Si pillulas prediligeret. ℞. reubarbari ellecti. ʒ. i. spice gr̃. iii. fiant pill'e cum sirupo ro. ⁊ sit dosis una ¶ Uel de ipso puluere solum facias zuhari paruz addẽdo: ⁊ cum aqua lact̃ brodio pulli aque endiuie uel cuz aqua solatri sirupi ro. parum addendo ipsuz dabis. uel cum modico uini stiptici. Da ergo cum eo quod gustui patiẽtis magis gratum fuerit. ¶ Tu autez fm exi

gētiam dosim adauge ⁊ iterum si libet
torefacias ⁊c̄. uel da cum aliquo ex dic
tis potabilibus. ℈.i. diagredij quod alñ
cum recēti aqua prebui. Sed qr ī casu
isto tales medicine quecūque ille fuerit
difficulter retinētur habeas pura coc
tana sorbas nespulas ⁊ alias fructus sti
pticos quos patiēs āte solutiui mastici
et acceptionē tam succum q̄z substātiaz
expuēdo ⁊ solutm̄ postea recipiat. De
hinc cum forti aceto os suū colluat.
¶ Uel iterum ex his fructibus aliquem
grosso modo masticet tam substātiā po
stea quā succum similiter expuēdo. De
īde petiam lineā hēs ī aqua ī qua sit pa
rum aceti remollitam quā circa gutur ī
uolue. De hinc subito ī faciem frigidā
aquā prohice ⁊ panem assum ī aceto for
ti remolitū sepius odoret. ¶ Et de ipso
ꝯ modico mente ori stomaci si empl'm
feceris multū ualet. ¶ Fricationes ad
extrema īferius trahēdo semper fieri iu
be ac mānus ī frīa aq̄ teneat quō ī casu i⁹
singularissimū adiueni experire ⁊ uide
bis. ¶ Et cum hoc iuxta umblicū uēto
sam siccā appone. uerum si hec ordīate
facta sint ⁊ non fuerit solutm̄ retētū mi
rabor. Sed auisatus esto quod ubi ma
teria uersus partes stomaci superiores
fuerit per uomitū q̄z per secessum faci
lius educetur ⁊ ubi uersus fundū ⁊ in
feriores partes per secessum ⁊ hoc ut
supra dictum ē cognosces quod ī supe
rioribus partibus materia fuerit uomi
tus frequēs adderit ī inferioribus aūt
non ita frequēs. Et per hoc scies an ꝑ ī
ferius an ꝑ superius materia sit educē
da. Et qr pro posse ad īferiōa materia
trahi debet clisteria ad hoc maxime ua
lent ī quibus ad minus. ℥.vi. yere pona
tur hijs sic per ordinē factis pro stoma
ci atz retētiue ꝯfortatione ꝯuenit siru
pus de ribes de agresta de limonib⁹ de
endiuia de acetositate citri ac miua ci
toniorum simplex que ceteris preualz.
¶ Quidam īfrascriptū puluerez pluri
mū laudāt de quo. ℈.ii. uel. ʒ.i. pro uice
dabāt per tres horas. s. ad minus ante
pastum ex aliquo ex suprascriptis siru
pis. ut. ℞. granorum granatoruz ber
beris añ. ℥.ii. f. rof. rubearum sumach
corticis exterioris pistachiorum que ī
ter cetera ī hoc casu maxime ꝯmēdātur
añ. ℈.ii. fiat puluis de quo supra detur
Ego autē ab Auic̄. dat. ʒ.i. spodii cuz
modico succi ex capriollorum uitis re
sidētia facta. pluries exhibui ⁊ mire cō
tulit ī hoc casu. ¶ Item. ℥.i. succi mille
folii rescidētia quoque facta cum. ℥.iii.
aque simplicis ultra credibile ualere ꝯ
perui. ¶ Loco uero pulueris suprascri
pti tali ꝯfectione uti poteris ¶ ℞. spo
dii. ʒ.i. rosarum ru. berberis sumach
sandalorum ru. semīs portulace coralo
rum ru. semīs acetose seminis plātagis
añ. ℈.ii. zuchari al. librā. f. dissoluatur
zucharum cum aqua solatri parte. i. su
ci citranguli uel limonis uel citri seu b̄
beris parte media fiat confectio ī mor
sellis satis grossis de quibus unum sēp
per duas aut tres horas āte cibuz acci
piat. ¶ In fine uero pastus diacitonitē
de zuharo sine spēbus uel aliquot cor
riandros bene masticatos uel parū pa
nis assi semper dabis sed nihil patiēs p⁹
bibat. Et sic habes que ab intra ī cura
uomitus colerici ueniūt approximāda
quod huius capituli ītentio fuerat. laus
deo.

¶ Capitulum quadragesimū nonū de
his que uomitui sanguineo seu coleri
co ab extra ueniunt approximanda.
Rubrica.

Que taz uoitui sãguineo q̃z colerico ab ex̃ approximãda ueniũt ut Auic. pl'imiqz ueteres uoluerũt sũt ligature ad pedes ⁊ ceuia: dolorose fricatões. Itẽ iferius trahẽdi sẽper et uẽtose iteꝝ tã sr̃ cura q̃z sup uẽtrẽ sine icisiõe poite cogimur: iterdũ cũ cib⁹ nõ retinet stati post ei⁹ asũptionẽ sr̃ stoãcũ uẽtosas apponere ualet: itẽ et in oi uoitu acetũ succũ uue acerbe l' succũ corticum citrãgulorum paulatiz ocul' i mitere plurimũ quoqz ualet: panẽ bene assum: ⁊ in forti aceto remollitum ꝯ modico mẽte sepius odorare. Super autẽ stomacuz facias sic. ℞. olei citonioruz .℥.i. olei masticis olei mirtilorum añ. ℥. ß. pulueris ro ß. ru. acatie ypoquistidos boli ar. sandalorum ru. spodij coralorũ ru. añ. ʒ. ß. camphore. ℈. ß. cere paruz et fiat unguẽtum cum quo aceti parum incorporetur. Et ex isto per horas ad minus duas ante pastum stomacus ungatur. Uel sic facias. ℞. olei citonioruz ℥. iii. succi plãtagis. ℥. ii. simul bulliãt usque ad ꝯsumptionẽ postea cere parum cum eo liquefiat ⁊ de hinc misce pulueris sumach mirtilorum balaustiaruz cupularum glandiũ boli ar. añ. ʒ. i. fiat unguẽtum cum quo aceti parum icorporetur. quo ut ãte scripto utere qr i casu i⁹ mirabiliter ualet. uel facias sic. ℞. ro. ru. balaustiarum gallarum cupularum glãdium sumach acatie ypoquistidos. añ partes equales conquassentur ⁊ in aceto bulliãt uel i uino citoniorum i quo ita calido ꝯfundãtur spongie que fortiter expresse quãtum sufferre põt super stomaco apponatur ⁊ cum icipiũt ifriari calide iterum iponãtur quo uicibus aliquot facto ex unctione aliqua supra scripta stomacus ungatur. ¶ Et aliq res istas sic bullitas fortiter exprimũt. ⁊ super stomacum ligauit. Alii albuia ouorum cum puluere balaustiarum gallarum acatie ypoquistidos cuz modico camphore cõcutiũt de hinc i aqua fria stupas cãminatas ifundũt. ⁊ fortiter expressas i istis albumis cum predcis pulueribus ꝯquassatis ibibũt ⁊ super stoãcum ponũt. Et sic hẽs que i cura uomitus tam sanguinei q̃z colerici ab extra ueniũt approximãda. Nõ. tamẽ quod si uomitus colere ab aliis mẽbris q̃z a stomaco proueniat quod ex supra habitis signis proueniat facile cognosces erit materia digerẽda ne si ipsa amplius ad stomacũ colerã mãdẽt: ut esset epar splẽ matrix ⁊c̃. Et hoc ex doctrina i propriis capl'is hita facere scies. Pro cõfortatione stomaci tibi uero sufficiãt q̃ dicta sunt. Et per hoc presẽs capl'm finem recipit. laus d̃o.

¶ Capl'm. l. de regimĩe sex rerum non turalium taz uoitui sãguineo quã colerico ꝯueniẽti.

In uomitu tã sãguis q̃z coler̃ sex reruz non naturaliũ regimen describẽdũ restabat. Aerem igitur odoriferum: ⁊ ad frigidum ⁊ siccum declinãtem fac ut patiẽs tuus ihabitet: que si naturalem non habueris artificialem prout s̃ pluribus i locis te docui facies quies q̃z exercitiuz i uomitu sanguineo magis ꝯuenit: ⁊ maxime ubi uomitus parum quiescit. sed i uoitu ml'ico exercitiũ si leue: ⁊ temperate fiat magis somnus ꝯuenit q̃z uigilia: ⁊ maxime uoitu tam importuno exñte qr somnus fortes omnes retinet euões ⁊c̃. Ira ⁊ tristitia ⁊ omia anime accidẽtia imoderata uitanda sunt. Solus. igitur non permaneat sed cum personis sibi

gratis cōmoretur. Tamen non tolleret superfluam: tamen omnem replōnem deuitet tam ī uomitu sanguīs quā colere aqua ferrata pluuial' uel cisterne potius quā uinū conueniret. Et si aliquam ex aquis istis biberit parum agreste citoī orum berberis limonis citrāguli uel acetositatꝭ citri cum ea bonum erit ꝯmisceri. Et ego ī iuuene robusto ⁊ tēpor̄ calido recētem aquam cum modico aceti mixtum sepe dedi. Si tamen ad uinū dādum cogeris sit nigrū debile ad acerbitatem potiusq̄z ad dulcedinem declinans: ⁊ cum aliqua ex aquis predictis lī phetur. Pro ferculis n° ꝯuenit amigō seu latri que ī uulgari nostro mimitelli dūr sed perbulliātur quia salsa sunt.

¶ Risum quoque ac ptisana ordei ꝯueīt. ac ipsum cōfractum ordeū far. Item ⁊ confractum milium: ac lentes: ⁊ maxime ī sanguīs uomitu. Ex herbis conuenit lactuca: cucurbita: endiuia: ⁊ ī uomitu sāguīs super omnia portulaca. Si autem ad carnium exhibitionem deueneris sit lactātes uituli mōtonis: duorum dētiuz. edine: ac lepusculorum paruarum. Itez auium ac turdorum: ⁊ maxime ī autūno: ac hyeme: perdicū fasianorum: ⁊ pullorum gallinarum: caponum. ¶ Et hic carnes asse q̄z elixe magis conueniūt: ⁊ cuz sumach berberis: ⁊ similibus erūt faciē de. Et si elixentur ī aliqua predcāruz aquarum decoquantur: ac cum rebus pr̄scriptis bonum ē farciātur. Pro sapore n° utatur agresta succo limonū berberis uel ex prescriptis aliquo. ¶ Et possēt carnes iste ī olla parua decoqui de prescriptis succis addendo prolibito sicq̄z gustui īfirmi r̄ddātur grate.

¶ Nōnulli cum pane suo aliqua corrtandrorum ꝯfracta grana pīsuri iubent.

¶ Et tu facias si libet. Et hoc paucula tā ī uomitu sanguīs quā colere pro sex rerum non naturalium regimīe sufficiāt. laus deo.

¶ Capitulum. li. de cura uomitus flegmatici.

In cura uomitus flegmatici considerādum erit an uicio stoāci id fiat: an ab aliis membris ad stomacum propellatur materia ut esset cap: epar: splē ⁊ c̄. Et tunc erit cura fl'a tale digerere: ⁊ euacuare: ⁊ cuz hoc membri illius lapsum taliter augere: ut amplius ipsum ad stom acū nō mitat. Et hanc doctrinam ī propriis capitulis adīuenies cum quo stomacus taliter confortetur ut fl'a illud amplius nō accipiat cuius doctrinā īfra te deo auxiliāte docebo. Si uero uicio stomaci illud fiat considera an fl'a illud grossuz an subtile: an uiscosum: stomaci parietibus adherēs sit: ⁊ tunc considera quod si tale fl'a per secessum educere posses: melius esset q̄z per uomitum. Si nō uomitiuo utere uerum ubi materia grossa fuerit: ⁊ patiēs facile euacuare consueuisset satis euenienter ī ieiunio uomitū prouocabis. Sed materia subtili exn̄te uiscosa post cibum qr tūc cibus se cū illa materia cōmiscebit cuius causa facilius euometur. In materia uero grossa facias sic. Accipe aque raffani. ℥ vi. oximellis simplicis. ℥. ii. tepefiat ⁊ potu detur quo facto per horam dimidiā uel integram patiēs quiescat. deīde faciat exercitiū ⁊ uomitu non adueniēte augmētetur ad cursum usque īclusiue. Et uoītu iterum non adueniēte cum pena oīo īuncta ⁊ ī gutur missa eum prouoca ul' loco aque raffani. ℞. radicum raffani. ℥. iiii. semīs rape seminis attriplicis. añ

ʒ.i.ℱ.conquaſſentur ⁊ bulliāt in. libr.ii. ℱ.aque uſque ad conſumptionem tercie partis colletur ⁊ de ea.ʒ.vi. cum .ʒ. ii. oximellis ſquillitici potui tepida dabis ⁊ i nomēdo modum ꝑſcriptuʒ obſerua bis. Uomitu uero facto cuʒ ſirupo acetoſo calido os ſuum colluat ⁊ boc i materia groſſa. Si uero materia ſubtilis ⁊ uiſcoſa fuerit ſtomaci pelliculis adherens i uomitu fiendo talem ordinem obſerua qr patiēte tuum cibis diuerſis ciba qr ſi cibum ſoluʒ unum dederis i eo forſan tm̄ ſtomacus oblectaretur quō per uomitū eū nequaquā dimittēt. Diuerſa igitur cibaria dāda ſunt .⁊ prio que cibum ſubleuāt ut raffanus. Scōo que i ſtomaco natāt ut ūctuoſa.⁊ tercio dāda ſunt ſciſſiua ut eſſent āglude uel caro ſalſa cum aceto uel ſimile de iſtis ad ſaturitatem uſque māducet: deide uoitor per horam unam quieſcat: de binc ut ſupra dictum eſt ad exercitū gradatiʒ ad curſum uſque deueniat: ⁊ poſtea geſcat cum ſtomacus: ⁊ extrema cuʒ calidis petitis caleſiāt. Jn nomēdo uero ymaginationem ſuā firma teneat quod ſi aliquis coram eo foret qui uoitū facere cū magno faſtidio fingeret bonum eſſet. Mā cum iſto regie ſepe uomitus prouocat' quo facto os ſuum cum ſirupo acetoſo ſimplici calido l'p uio bono ſtiptico colluat. Et ſi iſto modo uomitus prouocari nequit ex uoitus ſtatim deſcriptis uti nū prebe. Quod ſi fortius facere oportuerit accipe cortices medianū radicis ſambuci: quē ſemper ſuperius trabēdo radas: piſta: ⁊ ſuccū extrabe: ⁊ ipſius. ʒ. i. accipe aque raffanę uel decoctionis ō ſcripte. ʒ. vi. ⁊ potui tepidū dabis. Et illic ad dimidiā boram uel quando tibi uidebitur cum pēna oleo iuncta uomitum prouoca. Delicate ⁊ regulariʒ ſic

ſfera Conſtructio Judicie Infirmis
Inſtor Cān

fieret pillulas duas ex molli linea tella fieri facias quas ſternutatoriis oculos cum iſtito ligari iube de binc ſuper faciem ſuam ſe ponēs uomitū prouocat q° quo os ſuum ut ſupradictum ē colluat. Cliſteria in boc caſu rōe materie ad iſeriora trabende quā maxime ꝑmēdātur qr nīhil ſupra. Facias ergo ſic. ℞. camomille mercurialis malue bletiſ cētauree minoris aā. M̄. i. aū maratri. aā. ʒ. ii. cartami agarici polipodii aā. ʒ. i. fiat decoctio de qua accipe. libr. i. ℱ. in qua diſſolue caſſie puluerīs zucbari aū. ʒ. ℱ. diaſſi. uel ellectuarii indi maioris. ʒ. vi. uel. ʒ. i. olei de camomillia. ʒ. iii. ſalis triti. ʒ. ii. ⁊ fiat cliſtere. Et ſi facere uelles ut medici iudei i francia faciūt facias ō coctionez i brodio caponū ⁊ poſtea ca ponēs māduca ut ipſi faciūt. Jſta cliſteria i caſu noſtro mirabiliter valēt. Si uero materiā digerere ⁊ euacuare uolueris. ℞. ſirupi de menta uel oximell' ſimplicis ⁊ inciſiuū fortius oximellis ſquilitici. ʒ. i. ℱ. aque camomille abſinthii uel mēte. ʒ. ii. miſce pro uice una de quo toties dabis donec tibi materia digeſta uideatur poſt ea. ʒ. iiii. pill'aʒ cociaruʒ dabis uel. ʒ. v. ell'rii indi. aū. ʒ. ℱ. diaffini conis cum aliqua ⁊ aquis ſupraſcriptis uel cum modico boni uini ſtiptici. Et ſi uis ut ſolutiua retineat fac ut i precedēti cap'o dictum eſt. Euacuata materia ſiue per uomitū ſiue per ſeceſſum ꝑ ſtomaci confortatōne ab intra ſirupū ō abſinthio ſuperlatiue Auic. ꝑmēdat. facias ergo ſic. ℞. ſirupi de abſinthio. ʒ. i. ℱ. aque abſinthii mēte uel camomille. ʒ. iii. pro una uice miſce. uel facias ſic.

℞. ſucci calamēti uini boni ſtiptici aā libr. ℱ. uinū granatorum. libr. ℱ. mēte uiridis cōqueſſate. ʒ. ii. ad medietatis cōſumptionez bulliāt deide colentur cuʒ

libr.i.f.zuchäi eum sirupiza cum pulue re gariof.aromatizãdo. Et tali sirupo loco sirupi de absinthio utere qr erit gustui magis grat⁹. Laudat item gãrĩ puluerem ⁊ bibitꝫ ĩsuper cibaria positã Sinsibrii quoqꝫ puluerẽ ac mẽte de q⁹ libuerit istorum.ʒ.i.cum uino pro uice dabis uel per horam ante cibum boluꝫ uuũ dyamẽti. ¶ Ab extra uero facias sic. ℞.mẽte succi masticis cimini assi olibani ciperi squinãti calamẽti absĩthii maiorane añ.℥.f.conquassentur bulliãt ĩ aceto ⁊ in eo calido spongiã ĩfunde ex pressaꝫ fortiter super stomacũ pone fri gidã amoue ⁊ calide iterum appone q⁹ uicibus aliquot facto cum petia exsice tur ⁊ cuꝫ oleo mastrenio calido postea inunge ⁊ cum gariff.puluere cum salli. Uel cum ũguẽto ĩfrascripto eum ũge. quod recipit olei masticis.℥.i.olei men te de absinthio añ.℥.f.pl̃ueris masticis gar̃.añ.ʒ.i.ciperi gallie muscate squinã ti olibani añ.℈.ii.coralorum ru.℈.i. ce re parum ⁊ fiat unguẽtum quo si libet suprascripti loco utere. Alias ĩ casu i⁹ citoniũ ĩ bono uino stiptico bullire feci ⁊ super petiã postea extẽsum cuꝫ pulue re masticis garioffilorum coralorũ ru. ⁊ mẽte salipizari feci ⁊ super stomacuꝫ positum eum ĩcredibiliter confortauit experire ⁊ uidebis. Et in hoc uomitus fl̃atici cura finitur.

¶ Capl̃m.lii.de cura uomitus melãco lici qui frequẽter pueris accidit quãdo que a uẽtositate fit.

Si uomitus a materia ml̃ica fi at ꝑm doctrinã serapiõis atꝫ Auic.minime restrĩgẽdus e rit quare clisteria in hoc casu que mate riam ĩferius trahũt maxime ꝯmẽdãtur Facias igitur que supra ĩ casu isto pre cedẽti descripta sũt ĩ decoctione illa pa rũ addẽdo de scolopẽdria ⁊ loco diaffi niconis confectõis amech utere. Pro digõe uero materiei sirupũ de mẽta cũ aqua mellisse prebe ⁊ de eo totiẽs dab. quod materia tibi digesta uideat̃. Et qr liniti a ĩ hoc casu prohibẽtur.℈.iiii. pill̃arum de fumoterre dabis uel de la pide lazuli.ʒ.i.uel de lapide armeno. sꝫ bonum habeas aromatariũ qui ⁊ lapi des istos bene cognoscat ⁊ ipsos quo qꝫ sciat prepare uel confectiois amech .℥.f.et cũ modico zuchari bolum deau ratum fieri iube uel cum bono uino sti ptico potui eã dabis. Euacuata mate ria pro stomaci confortatõne fac ut su pra dictum ẽ uidi tamẽ aliquos qui ĩ ca su isto petiã in aceto forti remollitaꝫ et gar̃.puluere aspersam stomaco suppo nũt et in hoc casu mire ꝯtullit. Et quia in istis superflue uomẽtibus contigit se pe cibum non retineri tam unctões quã empl̃a ita ĩ fontanella meri sicuti et sto maco fienda erũt. Et pro stomaci ꝯfor tatõe de puluere ĩfrascripto dabis qui ℞.margaritarum.ʒ.ii.coralorum ru. ossis de corde cerui smeragdi saphiri iaciti granate terre sigillate se.acetose rasure eboris añ.ʒ.i.foliorum auri nu mero.xx.fiat puluis de quo ĩ ieiuno.ʒ.i cum modico uini boni stiptici pro uice dabis uel facias sic.℞.coralorum al. et ru.añ.ʒ.ii.margaritarum.ʒ.i.cortiꝯ citri semis acetose semis endiuie silur̃is cinamomi terre sigillate tormẽtille añ.ʒ .f.succi crudi florum buglose iacintoꝝ añ.℈.ii.rasure eboria limature auri et argẽti granatorum saphiri smeragdi robini ossis de corde cerui spodii .añ. .℈.i.foliorũ auri numero.xii.fiat pl̃uis que ut s̃ utere.ul̃ accipe d̃ quo libuerit

puluere suprascriptorum. ℥.i.ß. zucha
ri al.ll.i. dissoluatur zucharuz cum suc
ci pomorum redolētium succi buglose
⁊ aque melisse añ partes equales ⁊ fiat
confectio ī morsellis de quibus loco pl'
uerum dabis. Et qr pl'imi iubēt. ℥.i. pl'
uerū pro libr.i.zuchari sufficere audac
ter pone. ℥.i.ß.pulueris. quia ista confe
ctio erit satis gustui grata. Et si cū zu
charo. ℥.i paste radicis buglose adhoc
ponēs perfectior multo esset ī isto casu
ī suis experim̄ꝫ bonus Raß auꝝ subtil
lime liātū ⁊ potui datum mirè ꝯmēdat.
Et quia pueri propter ipsoꝝ īordina⁹
nes diuersarum materierū sepe uomitū
scurrūt ī aqua roß. conquassatos gario
folos īfundi per noctem īfusos dimitte
de hinc parum bulliāt collētur ⁊ in col
lat ura parum masticis pulueris īfunde
⁊ ante pastum per horaz duas uel tres
ūcias pro uice dabis. Quantum de ūcti
onibus ⁊ empl'is fac ut supra. Contigit
item sepe tm̄ ī stomaco fore uētositatez
quod cibum subleuat ⁊ retineri nō pōt
ī quo casu uētosam magnā cū igne sup
umblicū cū super stomacū si libet appoī
āte cibū iube. Uel aquā ardētē habeas
⁊ ī ea calida petias īmerge ⁊ super stoā
cū pone ymo per horā āte duo uel tria
coclearia de ip̄a potui dedi ⁊ potēter il
lam uentositatem resoluit. Ualet item
diaciminū atqz diagalēga ac ꝯfectio de
cinamomo. Et ī hoc uomitus tā coleri
ci quā sanguinei taz flātici quā ml'ici q̄z
qui etiam pl'ueris etiam accidit frequē
ter ac qui a uētositate cātur.

¶ Capituluz.liii.quid ⁊ quotuplex sit
singultus. Rubrica.

SI huic m̄o ꝯmētariolo de sto
maci egritudibus finē impo
nere uelim de singultu curam ponere r̄
stabat. Pro quo notādum quod uirtꝯ
naturalis ipsi⁹ stomaci expulsiua cū fue
rit mēbri aliquod nocumētum sentiens
ut illud expellat naturaliter īsurgit.
¶ Cū ēt ī uilis stomaci ab aliqua mala q̄
litate cum materia uel sine aliquod sēsi
bile nocumētum expellat naturaliter in
surgit ūde propter uiolētiā ipsius oris
stomaci tūc factam cōmotionē quidam
cātur sonus. Et hanc talem stomaci pr̄
ter naturalem dispositionē singultū ap
pellamus qui nihil aliud ē quā quidam
mot⁹ uirtuꝫ expulsiue stomaci nocumē
tum aliquod sentiētis ab aliqua mala q̄
litate cum materia uel sine cātuz qr tūc
naturaliter ut illud expellat īsurgit ⁊ ꝓ
pter uiolētam ipsius stomaci ꝯmotioēz
tūc factam sonus quidam cātur. ¶ Sed
pro maiori tam dictorum quā dicēdo
rum decl'atione. Sciēduz quod ātiquo
rum plurimi singultū esse stoāci spasmū
dixerūt: qr tam ī cāis q̄z ī denomīationi
bus plurimū ꝯueniūt. dicimus.n.quod
spasmus quidā est ꝓportiōatus ad ma
teriam: ⁊ quidā non. Ad materiā uero
ꝓportionatus ē qui ex habūdātia: uel ꝺ
fectu materie fit. Et qui ex habūdātia
fit de replōne spasmū appellamus: qui
non materie deffectu de inanitōe. Spa
smus uero ad materiam non ꝓportiōa
tus ⁊ qui ex dolore uel aliqua uentosi
tate seu pūctura uenenosa fit et c̄. ¶ Et
qr singult⁹ pōt a causis consimilibus ꝓ
uenire ꝯsimilibus denomīationibus eū
nomīamus qr quidam ē proportionaꝫ
ad materiā: quidā non: proportionatus
uō ad materiā fit ex habūdāti materia
⁊ talem de repl'one dicimus: aut deffec
tu ipsius sicuti ex siccitate superflua si
ne materia quouis mō cāta ⁊c̄. Et talē
singultum de inanitōne dicimus. Non

proportionatus autem singult⁹ ad materiam fieri pōt ex dolore oris stomaci aut uētositate quadam. scd̄o patet spasmi ⁊ singultus causa i causis quā i d̄nominationibus ꝯueniētia. In hoc tamen dr̄nt qꝛ i spasmo nerui ⁊ spasmata membra uersus suam originem ꝯtrahūtur. stomacus autē i singultu nocumētuꝫ sētiēs i se cōtrahitur ēt ut ipsum nocumētum expellat se dillatat. Et sic patet qd̄ i singultu duē sunt motus ꝯstrictiuus .s. ⁊ dillatatiuus: qui i spasmo nequaq̄ fiūt ut pꝫ. Uerum tamē hac nr̄a tempestate coīter praticātes singultum sic diuidūt qr quidam de repl'one: ⁊ quidam de inanitōe erit. De repl'one uocāt qui ex habūdāti materia prouenit de inanitōe uero qui fit sine materia ut esset aliqua sola qualitate manifesta ueluti a caliditate uel siccitate siue materia ⁊ c̄.

¶ Siue fiat a dolor̄ uel ab aliqua oculta proprietate ut esset uētositas aliq^a quēcūque stomaco aliquod iferēs sensibile nocumētum qr tūc ad illud expellēduꝫ uirtus expulsiua stomaci naturalr̄ isurgit i singultum efficeret. Et sic patꝫ qd sit singultus: ac quotuplex ipse sit quod h⁹ capl'i itētio fuerat.

¶ Capl'm. liiij. de causis singultus.

Capitulum presens singultus cās manifestabit que extrinsece ⁊ intrīsece esse pn̄t. Extrinsece uero ut aeris itensa frītas aut balnei siue empl'i aut alterius frī stomaco applicāti. Cibi quoqꝫ frī ⁊ ul'r cuiuscūque alterius petētis ab extra i stoāco aliquā itēsionē ⁊ superfluā frītatem iducere. Tribus nāqꝫ modis ut me bonus Auic. docuit frigiditas singultum iducere pōt primo materiā i spasmādo fixā faciēdo: et stomacū ipsum infrigidādo. Hijs tribus ex causis materia cōtinet̄ i stomaco retinetur: ⁊ ab eo difficulter seperatur. Cuius cā nā ut materiā istā sibi nocumētum iferētē expellat ultimū conatū cuius causa nā ut materiā istam sibi nocumētum iferētē expellat fit sigl'tus iducit: ⁊ ꝛ⁹ frītas sua qualitate sīgultum. Nam cuꝫ equalitatē excesserit stomacū ledit: cū mēbrum sit neruosum ut supra i notificatōe ipsius stoāci decl'aui: frigidū. n. ⁊ neruis ⁊ mēbris neruos inimicū existit. ¶ Facit etiā frītas sigl'tum qr ipsa i stomaci uillis seu penis ifixa atqꝫ retēta. eū ispissat atqꝫ cōstrigit: quare ꝙ ab eo naturaliter resolui deberet retinetur: ⁊ si r̄tinetur sēsibile nocumētum effecerit nā ad ipsū expediēdum naturaliter isurgit ⁊ singultū cāt. Et idem facit opil'onē iducēs si propter ipsā materiei resolutio reperiat̄: caliditas quoque aeris atqꝫ balnei seu cuiuscūqꝫ alterius potētis i stomaco superfluam caliditatem: aut siccitatē iducere singultus cā esse pōt: cibi quoqꝫ mordicatiui: ⁊ quecūqꝫ i eo mordicationem iducere possunt sicut piper. ʒʒ. sinapis ⁊ similia: ⁊ maxime si post talem assumptionē boni uini parum bibtaur singultus iducere ut experiētia docꝫ ⁊ hoc maxime pꝯ uini bibitionē fit qr ipsum talia i stomaco substātiam isurgit ⁊ iuiscat. unde ꝓpter sensibilitatē ipsius qr neruosus l' ꝓpter excarnationē ab ill' acutis facilit̄ leditur ⁊ singultum efficit uel ex assumptione medicie solutiue sepe ꝯtingit ut i de retificatōe medicinarum ut iquit Mesue qr sua superflua caliditate cū siccitate stomacū corrigat i ordine suā uirtutē expulsiuā irritat ac sua de uēositate stomacū extēdit ⁊ isto modo tunc singultus fit. Et item non solū a sr̄flua

medicine euacuatione sed a quibusꝯqꝫ aliis euacuationibus cibi repl'one singl'tus ut ī nauseatiua sacietate ⁊ ingulose se minimo cibo replētibus experimur. Idem facit superflua famis toll'antia ꝓpter coleram ad ipsum stomacū ꝓfluentem. Interdum ⁊ quodlibet aliud siccitatem īducere potēs ut esset tristitia lōga ac omīa aīe accidētia superflua potētia. s. superfluā siccitatē īducere īterque superfluus coytus censiātur. Causa uero ītrīseca esse pōt mala stomaci ꝯpl'io cum materia uel sine. cum materia quidem ut col'a fl'a uel acetosa ml'ia.

¶ Sīe materia ut sola mala compl'o cal'a frīa uel sicca. Apostema item ī ore stoāci uel ulcus: ipsi⁹ quoqꝫ raritas qr a q^a cūqꝫ leui cā mordicatiua ꝓpter nimiaꝫ ipsius sfibilitatem leditur ⁊ singl'tus ꝓducitur. Et ista per proprietatem fiūt Per coītatem fit īterdum rōne coīcationis ipsius stomaci ad totum uel ad aliquod particulare mēbrum. vbi grā a toto dicimus prouenire propter aliquaꝫ siccitatem ī toto ꝯfirmataꝫ: ⁊ ī fine febri ī adhurētium ut ī ethica ptisi ⁊ ī quacūque euacuatione superflue cor⁹ exsiccāte sit ⁊ propter humorum aliquā malā qualitatem sicut ī rigore febrium qꝛ humor motus sua superflua caliditate: frītate: uel mordicatione sepe singultum īducit sic accidit aliquādo ī febribus adhurētibus ī quibus colera ad os stoāci ꝓfluit ⁊ maxime ī casibus ut natura ꝑuomitū ea expellat ⁊ ita de fl'ate ⁊ ml'ia aliqua mala qualitate ꝑticipātibus ⁊ interdum a punctura neruium ⁊ has cās mihi libꝫ per totius coītateꝫ appellare Rōne particulariū mēbrorum īterduꝫ fit ab epate propter apostema. s. ⁊ maxime quod in eius concauitate fit uel ꝓpt̄ uomitū aliud quare alū ab eo ī duodenū colera uel alius malus humor mādatur ut ex duodeno ad stomacū et ꝺ hinc ad os ipsius ⁊ singult⁹ tūc fit uel propter mesaicas ad stomacū materia illa mandari quoque pōt ⁊c̄. potest etiam singl'tus fieri per coītatem ad cer^m ex nimia capitis repl'one uel frenesi uel aliis cer̄bri apostematibus uel aliquibus aliis malis dispōnibus sicut a casu uel a percussione super caput qr lesio tūc illa cer̄bri stomaco tūc coīcatur fieri ⁊ iteꝫ potest singult⁹ ab apostemate ītestinoꝝ renū matricis uesice ⁊ ab humoribus malis ī mēbris dictis multiplicat⁹ ⁊ īterdū a uētositate ubi illa fuerit sto missa. Et hoc de singult⁹ causis.

¶ Capl'm. lv. de signis pronosticis singultus.

Singultus se manifestat. Sed de causarū cognitione an de inaītiōe an de repl'one sit erit perquirēdū de inanitōe ut s̄ dictū ē sit a siccitate pura sine materia ī ꝓhemio febriū īcensiuaꝝ ac ī euacuatōne superflua siue per fluxū sanguis siue per uomitū siue per secessum siue alr̄ ⁊c̄. Aut ꝓpter nimiā abstinentiam ⁊ labores extremos lōgā quoqꝫ tristitiā ⁊ similia et singult⁹ talis non fit subito sed paulatine et iste cause ab īfirmis uel ab astātibus facile īuestigātur et maxim̄ si extrīsece fuerit discurēdo. s. per sex reruꝫ ū naturaliū īdebitum decursum. ¶ Si uero de repl'one fuerit aut per coītatē aut per proprietatē fiet. Sed per coītatem ex passionibus mēbrorum particularium cognoscitur puta epatis cerebri spleīs et cetera. Et in tali singultu ē īterpollatio quedā. Sed si sit per ꝓprietatem ē continuus. ul' bene paruā hn̄s

Interpolationem unde si peruenerit a materia calida sentitur mordicatio et pūctura quedam iuuatur a frīs et a calidis leditur. Et si est cum materia quocūque illa fuerit grauitas sentitur i stomaco. Si aūt materia frīa fuerit sentit frigiditas ⁊ leditur a frigidis ⁊ iuuat a calidis. Sed āt a stomaci sensibilitate fiat a quocūque leui causa producit sīgultus. Si ab apostemate stomaci fiat febris adest dolor nausea ⁊ alia signa apostematis stomaci s̄ capl'o proprio descripta. ¶ Si aūt ab ulcere uenerit omnia acuta pōgitiua sumpta dolorez efficiēt. Et si fiat uomit⁹ uirulētia quedam apparet ⁊ idem sepe fit i egōnib⁹. ¶ In facto a uētositate i stomaco sentitur extensio ac rugitus ⁊ ex eructuatōne alleuiatur īfirmus. et hec de singult⁹ signis demōstratis.

¶ Capl'm. lvi. de signis pronosticis.

Spasmus post singultū ⁊ aliēatio mortalis. Singultus de inanitione ex diuturnitate febrium īcēssiuarum proueniēs aut egritudinum cronicarum ut ptisis ⁊ ethice et talium aut post quēlz euōnem superfluam mortal' et maxime si siccitas fuerit confirmata quod cognoscitur qr in confirmata siccitate huēctātia nihil aut parum prosunt i non confirmata iuuāt Singultus i apostemate cerebri ⁊ in ꝑcussione capit⁹ penetrāte mortalis. Sīgultus post uomitū eueniēs fit aut propter aliquam materiam derelictū aut ꝓpter superfluitatē euacuationis. Item si propter primum est malus si propter secundum est mortalis. ¶ Item singultus i die cretica īdicatiua proueniēs si tunc apparēt signa bona i die cretica indicali bonam crisim pēr uomitum uenire significāt. Si uero signa mala apparuerint tunc mortem. Idem dicit Auicena quod i libro de morte subitāea scribitur. Quod si quis singultum cnm uomitu ac uocis destructione ⁊ cū mentis alienatōe habuerit propīquā mortē significat. ¶ Et idem i eodem libro quoque scribitur quod si post singultum in latere dextro uel super sinistrum humerū apparuerit apostema festinā mortez significat. ¶ Item in acut⁹ febribus accidit sepe singultus s. ex mēbris per febrem resolutis. ⁊ ad os stomaci propl'sis ⁊ talis malus ē quia illic materiā for̄ iuiscatam significat. Et qr talis cum dificultate curatur malus. ¶ Sed si ex sup̄flui humidi consumptione prouenit mōtalis. Item spasmus ad materiā nō proportiōat⁹ sepe ex superflua fe. caliditate accidit ⁊ talis cum potu aque frīe ac siruporum frigidorum nl' alterius rei frigide sepe curetur. ¶ Et quāuis ex defectu materie dici posset sicuti predicti ita suspectus nec ita malus existit. ¶ Sīgultus i prīcipio ꝑoxismoꝝ eueniēs si diu non durauerit materiā paucā significat ⁊ tūc non multum periculosus existit. Sed si durauerit materiā multam atqz fixā significat ⁊ ē signum malū. Et talis singultus ē multum periculosus ut īquit haly. Item afforismoꝝ septima Singultus i ylion malus. Et paucl'a h̄ de singultus pronosticis dicta sunt.

¶ Capl'm. lvij. de singultu qui tam de r̄pletione quā inanitione appellatur. Rubrica.

Ut qr de singultu cura amodo ponēda ē an de repl'one an de inanitōe fiat cōsiderāduz erit

de repl'one: ⁊ primo curam describam.
Materia itaque quecūque illa fuerit si
per uomitum euacuari poterit nihil m̄
lius si non per secessum euacuet' oportz
A materia igitur frigida prīcipiū faciē
do si grossa fuerit aut subtil' in ore stoā
ci ifl. rata aut alibi ī ipso stoāco fuerit
si per uomitum eā euacuare posse tibi
comodius appet s̄ in capl'o de cura uo
mitus flatis. Et obseruādos canones
⁊ modum talem materiam siue subtilis
siue grossa fuerit euacuādi compies. ꝙ
si illic ordinē descriptuz obſuaueris ad
iuuāte deo tibi bene succedet. Si uero
per secessuz eā educere oporteat ibidez
quoqz ⁊ digestiua ⁊ solutiua huic itēti
oni appropriata plurima compies. Et
sic modum habebis qualiter materiaz il
lam siue per uomitū siue per secessum e
uacuare debes ē que tam ab ītra q̄z ab
extra īsistēdo singultum sūt approximā
da. uñ omnia que ab ītra spiritus attra
hūt ac retinēt īsistēdo singultum maxie
ualēt. ut sunt nūc dominorum terribiles
īsultꝰ ueluti Tito uespexioni filio ī omī
bus mēbris cōtractus accidit. Nā qui
dā philipus. eius phicus propter suos
inimicos egr̄di fecit: quos cū. Tit⁹ ipse
uidit tanta fuit ira seu timore ꝯmotus
ut eis obuiā ueniens liber euasit. Ualz
et omniū teribiliū īprouisa anūtiatio ut
perdictionis bonorū domorū fimine: et
omniū breuiter qz patiētē ī longā et ꝓ
fundā cogitauerē detinēt ut rey fritātꝰ
cui remedium difficult'. Inueiri possit.
Ex istis nāqz tristitia lōga cāt'. Ad
hoc ita ualet hanelitū diu cōtinere: ster
nutatio quoqz ac sr̄ paciēte sbito et ī ad
uertētur friaz aquā sz ꝓhicere. Casto
rei itē ac aliarū rerū callidaꝝ olfa⁹. Et
quod ī casu isto sepius ceptus sū floscu
lū bōbacis cū suo seie īcendere et quod

patiēs ad faciē et nares fumū recipiāt
In isto quoqz casu laudat bon⁹ cremo
nēsis sr̄matico obturationē ābarū auri
um cū digitis uel quomodolibet alit' li
buerit ac duas tētas de lardōe narib⁹ im
pone. Tallia. n. pp hanellit⁹ r̄tetionē mi
rabiliter ualēt. Et si patiēs alta uice
clamet. Iuuat quoqz super colū patien
tē cōcutere ac extrema cōstrīgere: cōfri
care: ac callefacer̄. Et īter alia ualz tus
sim ac singultū retinere. Stoācū quo
qz cū uētosis callefacere ul' cū alijs ⁊ ma
xie cū petijs callidis ī ardēti aqua calle
factiel' ul' facias sic. ℞. olei de spica ol'i
de lilio cōpositi añ. ℥. i. pulueris castor̄i
℈. ij piperis cinamomi galie muscate gra
norum paradixi seis ruthe añ. ʒ. ß. ce
re parū et fiat unguētū quo ungat' stoā
cus añ cenā et añ prādium ⁊ de sup cali
da petia ponat'. Et si uis ut pl'imi faci
unt añ unctionē stoācum fomētare faci
as cū aqua ardēti ut dictū est. Uel faci
as sic. ℞. foliorū lauri florū camomil
le absinthij: succi origani: pulegij abro
tani ruthe sicce callamēti añ. M. i. bac
carū lauri fini maratri añ. ℥. ij seis ruthe
℥. i. cōquassent' et bulliāt ī uino et cōi lo
cune equis portionib⁹ et in ea spongie l'
filtrū infondat' et fortiter expressum et
callidū quantum suffere poterit stoma
cus fomētur. Et cū incepit īfrigida
ri de nouo iterum calida reponatur et
hoc tribus uicib⁹ facto unctio pr̄scrip
ta fiat. Laudat itē Auic̄ ī casu isto
sequitur collū et gallu tales fomentatio
nes et ūctiones facer̄ et tu facias si libz
Aditra ualent cōfectiones callide ut di
atritū piperiō diagalāge dyaciminū dia
nisum zinziber cōditum tiriacha magā
metridatū et īter alia ualet aqua uitis bi
bita pulueris ceruli cū pane et hoc cāu
pl'imū laudat' et maxime si cū decoctiōe

uini scis aneti bibat. Et ego i casu isto dare.ʒ.i.tyriace cū.℈.ij.pulueris dipta mi mirabilē opationē adiuent. Sic ga riofolorū i ore detinere. ¶ Et oīa qʒ dicta sūt post materiei euacuationē in totū uel i parte fiēda sūt. ¶ Ista i sup oīa que tā ab itra quā ab extra stati dic ta sūt in singultu a uentositate prouei enti quoqʒ ualent eadem .n.est cura. ¶ Quantū v̄o ad sex rerum nō natura liū regimen aerem ad callidū et siccum declinātem inhabitet et pro se sōpnus longus fiat. ¶ Tollerare famen Juuat multū Juuat et exercitiū forte et maxie super famē factum. Et ut supradictuʒ est paciētem ad famē prouocare et pro posse cū in profūdis cogitationib⁹ deti nere. Quātum ad cibum sit paucarū su perfluitatū et multi nutrimēti ac facillis digestionis nec unquam ad saturitatē manducet. ¶ Caroitaqʒ castrati duo rū dentiū uituli lactantis capreti perdi cū fasianorum auiū rubaliū caponis gal linarum Juuenū ꝛc̄. Cōueniens existit ¶ Si salsamēto uti uoluerit cū cinamo mo pipere grano paradisi ʒiʒiberi et si milibus fiat. ¶ Uinū purū ac potēs bi bat sepe ac parū pro uice sumēdo. ¶ Si sigult⁹ a materia fiat callida materia p⁹ erit euacuāda. Et si per uomitū hoc fie ri pōt ut supradictū est nihil meli⁹. ¶ In hoc igit casu ca^m de uomitu supra reg re illud.n.qualiter materiā callidā p uo mitū euacuare debes tibi doctrinā ꝯple te dabit. ¶ Et idē fiet si per secessū eā euacuare uolueris. Nā et de digestiuis et solutiuis huic propoito pertinētib⁹ te medis plurimis habundantem faciet Et sic solū superest ad alterātia deuei re. ¶ Et prīo a reb⁹ nō naturalibus in cohando aerem ad frigidū et humiduʒ declinet facias quē si naturalē nō habu eris supra plibus i locis te illum artifi cialem facere docui. Auisat⁹ tñ esto ne adintēsam nimiā frigiditatē declinare facias. ¶ Nam itus coadhunādo cal lorem spituʒ icenderet plurimū nocer̄t quod idē accidentia aīe facerent q̄ sp̄s et callorem ad itra retraherēt. ¶ Sʒ que spiritus ipsos ad exteriora trahūt subito silʒ et ipetuose nūtiata ut gaudi um uerecōdia ꝛc̄.in casu isto. Juuant multū. Procures itē ut quaqʒ die uen tris beneficiū habeat. ¶ Et si natura ñ fecerit cōi cristeri aut supositorio uter̄ Sit sompnus tēperatus quiesquā mo tus magis cōuenit ul̄ tēperatum faciat exercitium cibus paucarū superfluita tū sʒ nutrimēti boni paucus pro uice d̄ tur et facias ut ad frigidū declinet ꝛ hu midū. Et ubi uirtus cōstans fuerit nō ita facilis digestionis esse debet. Facille n. talis in flagmatui ac adhuribilis ꝙ in cāu isto plurimū noceret. Cōueniūt igit lactuca et maxime cū aceto ēdiuia cucurbita portulaca ptisana ōdei amig dol̄ seūla actu p̄bulita. ¶ Ex carnibus cōueniunt caprine uituli lactantis con culic⁹ pullorū gallinarū perdicū faxiaō rū ꝛc̄. Et hoc carnes magis elixe quaʒ ase cōueniūt que cū lactuca cucurbita endiuia aut cū agresta uino granatoꝝ berberis succo citrāgulorū limonū uel acetositate citri et similib⁹ sūt alterāde Et hoc ꝓpter duas cās prima ut sr̄fluā illā caliditatē cōtemperēt ꝛ° qʒ nō ita fa cille digerētur. ¶ Nā ubi essēt sic facil lis digestiois a caliditate illa superflua īfumū leuiter cōuerterētur et per ꝯñs singultū ad augerēt. Cōueniētes cibi pi sces sūt luci⁹ pergre truitale striligioēs ꝛc̄. Ex fructibus cōueniūt pruna ace tosa mora nō perfecte matura grana ta acetosa. Cite āguli limoēs acetositas

citri crisomili berberis ac fructus tamē qui dulcedinē multū habēt facile ī col'az comutātur In isto igitur casu reliquē di sūt potus ubi uirtus cōstans fuerit sit aqua ordei uel aqua frigida. Cū ui no granatorū aut uino berberis agre sta uel cū modico aceti mixta uel cum aqua ipsa iulep rosatū bibat uiolatum factū ex aqua cucurbite uel cōsimile. Et si uinū dederis sit aqua pl'ima mix tū. Quantū ad medicīalia ab ītra sumē da cōueniūt oīa iulep ferc'a atqz sir̄ ut iulep uiolatū roxatū ex aqua cucurbite factū ꝛc̄. Sirupus de granatis de limo nibus de ribes de succo endiuie de acce tositate citri cōuenit et manusxp̄i ꝛ tria sādalum et talia. ¶ Ab extra uero pl'i ma fieri sollēt ut empl'ationes epithiāta fomētationes ꝛc̄. Sed memor esto ta lia frigida super stoāco nō diu detiner̄ Nā cū calida fuerīt ad stoācū ipsū cal'i tatem reflectūt cuius cā cal'itas ad auge tur et sic plurimū nocēt uerū medicorū plurimi in hoc errant ī febribus ponē tes super cor ac alijs ī dispōnibus cali dis saculos cordiales qꝛ cū aliquā diu il lic steterīt calefiunt et caliditatē illā cor di reflectūt sic pilli uestri nostrarū a ca lore nostri corporis calefacti calorē re uerberāt et nos calidos tenēt ut expiētia docet ita saculi fomētationes empl'a et talia stoāco callida suppoīta. ¶ Nota sic tamē faciūt unctioēs ut igit' de hiis que ab extra ueniūt approximāda aliq̄ tibi scribā talē facias ūctionē q̄ recipit o lei roxati olei uiolati olei de nenufare añ. ℥. ß. spodii rosarū rubearū sandaloꝝ rubeorū añ. ʒ. i. cāphore. ʒ. ß. cere parū et fiat unguentū cū quo aceti parū īcor poret' et de tali per duas horas āte prā diū stoāco ungat'. ¶ Laudāt antiquo rū plurimi uesicas aqua frigida semi plenas sup stomacū retētas. Sz cū inci piūt callefieri amoueātur uel accipe aq̄z rasure cucurbite et cū ea aceti parū cō misce et petias ī ea madefactas stoāco superpone et callefactas remoue ꝛc̄.

¶ Et hic singultus cura finit' qꝛ si asi citate ꝓuenerit cū ethice cura curabis quā ī meo de febribus. Amplissimā ad ī ueies ꝛc̄. Et sic est finita cura ista de si gultu tā de omnib⁹ egritudinib⁹ stōci Judicio meo ad sufficiētiā pertractaue ri huic meo. ¶ Cōmētariolo finē īpo no ¶ La⁹ deo eiusqz matri marie amē.

¶ Laus deo eiusqz genetrici.

¶ Tractatus de fluxib⁹ editus per ma gistrū Antonium. Guayneriū artium ac medicine doctorē egregiū papiensez feliciter incipit.

Differentia nona tres in se sūmas cōtinēs īcipit.

¶ Prima est de uentris flu xibus.

¶ Secunda de uermibus.

¶ Tertia de ylliaca et collirica et aliis īte stinorum doloribus.

¶ Prima ī se quīqz cōtinet tractatus.

¶ Primus est de dyaria.

¶ Secundus est de lienteria.

¶ Tertius de colica.

¶ Quartus de disinteria.

¶ Quintus de tenasmone.

¶ Prim⁹ tractatus. xiij. continet capitu la primū tan ītrinsecas quam extrinse cas dyarie causas enumerat.

¶ Secunduz cuiuslibet dyarie epatica et splenetica exceptis signa demonstrati ua manifestat.

¶ Tertium epatice dyarie ac splenetice

signa demonstrat.
¶ Quartum signa pronostica cuilz fluxui comuia ac etiã dyarie ppria demõstrat
¶ Quintum colerice dyarie curam ponit solum eius materiam concernentem.
¶ Sextum curam ponit que solum fluxũ dyarie colerice in quantum fluxus est per ab intus approximata conuenit.
¶ Septimũ modũ ac regulas approximãdi narcoica et etiã uẽtris fluxib⁹ docet
¶ Octauum que dyarico fluxui a colera prouenienti in quantum flux⁹ ẽ ab extra prouenĩunt approximanda describit.
¶ Nonũ accidẽtib⁹ quoqz dyarie ac ceteris fluxib⁹ que supueĩre pñt docz succurrẽ.
¶ Decimuz sex rerum non naturalium regimẽ dyaria colerice põit conueniens.
¶ Undecimum de cura dyarie a flico humore totius cause prouenientis.
¶ Duodecimum de eius dyarie cura que uicio capitis prouenit.
¶ Decimum tertium de cura dyarie tam epatice quam splenetice.
¶ Secũdus tractatus duo bz capitula.
¶ Primũ oẽs liẽterie causas ac signa taz pronostica quam demonstratiua ꝓtiẽt.
¶ Secundum cuiuslz liẽterie curã põit.
¶ Terti⁹ tractatus duo cõtinet capla colice passiois causas ac signa tã pronostica quã demõstratiua capitulũ primũ ponit scõm passionis colice curã ponit
¶ Quart⁹ tractat⁹ q̃tuor ꝓtinẽt capitula.
¶ Primum tã causas ac signa, pronostica quã demõstratiua disinterie narrat secũdũ disinterie epatice curam ponit.
¶ Tertiũ ulli⁹ q̃ a superiorib⁹ iteſtinis fit:
¶ Quartum que tam ab inferioribus quã medijs inteſtinis prouenire potest.
¶ Quit⁹ tractat⁹ quiqz continet capitla.
¶ Primũ causas ac signa tã pronostica. quã demõstratiã tenasmonis continet.
¶ Secũdũ cuiuslz tenasmois curã ponit.
¶ Tertium cuilibet accidẽti quod taz ab alijs fluxuũ spẽbus quã in tenasmone accidit et si ĩ eo frequẽtius succurrere docet et est cũ egressione ani cuius causas ac signa tã pronostica quam demõstratiua capitulũ hoc põit eius quoqz curã:

¶ Uolẽs de inteſtinorũ egritudinibus curã ponere a fluxu uẽtris principiũ sumere libet q est cibi aut sãguinis uel iteſtinoruz sẽ seu aliorũ humorũ uioleta secessio et est quicuplex dyaricus disinteric⁹ lienteric⁹ passio colica et tenasmon. ¶ Nõ nulli tamen lienterica et colerica passiõ inter stoachi egritudines enumerãt sz qz tam uulgares quã docti eã fluxus uẽtris appellãt ad hũc locum ipsarũ determinationẽ mihi seruare libuit. ueruz qz ĩ dyaria plurima scriptur⁹ sum: que alijs uẽtris fluxibus maxie cõueniũt de ea dictionẽ primo facere uolui que est humoralis fluxus: in quo nulla est sanguinis egestio: inteſtinorum excoriatio nulla: nec imutati cibi aliquid: et hui⁹ cã ĩtrinseca et extrinseca esse põt: extrinseca q dẽ ut sex rerũ nõ naturaliũ: ordinatus occursus: ut puta aer excedẽs ĩ calidita te materias eliquãs: excessiuũ frigus eas cõstringẽs: accentrãsqz: humiditas relaxãs: imoderatũ exercitium retẽtiuã debilitans: longa quies cuius cã humores sepe corrũpunt. Et inde ex somno ꝛ uigilia magis mõ factis ac ex uehementi tristitia contigit. ¶ Ira autẽ effrenitas humores põit ĩ ebullitione timor eos intrinsecat: qui quoadunati fluxũ efficiunt: sepe exuberãs gaudiũ eos relaxat. ¶ Et que huores corrũpit ac malignat: replẽtio nimia: ũde rõe cibi et pot⁹ attẽdit q̃litas ꝛ quãtitas ꝛ ordo cibi eiz ꝛ potus quãtitas nimia dyariã iducit ꝛ maxime

De ſcõo Dyarie.

extrinſece.

si cibus multarum fuerit superfluitatuz
⁊ nutriméti pauci ut olea et similia.
¶ Cibi quoqz quãtitas pauca ac si uer
bi grã stomacus calidus fuerit et cibus
sumit̃ i quãtitate paucus corrũpitur ⁊
fluxũ iterdum facit: ⁊ hec ex parte quã
titatis cibi ⁊ potus se tenét. ¶ Ex par
te uõ qualitatꝫ si uenenosus si mordicati
uus si ex natura lubricus si subtil̃ nimi
um si ex his fiunt que uelociter corrum
pũtur ut lac ⁊ talia si in aliqua ipsarum
qualitatum excesserit. Ex parte ordĩs
si lubricus stiptico premittat̃. uel cũ fa
cilis digõis ei qui tarde digerit̃ impõa
tur. Is nãque digestus cum descẽdere
nequeat corrumpitur: ⁊ ceteras humi
ditates corrumpẽdo per sepe dyariam
cãt. ⁊ hoc ex parte sex rerum non natu
raliũ se tenét. ¶ Cã uero dyarie ĩtrise
ca tam penes cursum naturalé etatiuuz
quã mẽbra quaz humores quã dolorez
attẽditur ⁊ hec omnia curã uariãt. Re
spectu igit̃ natural̃ decursus etatꝫ qué
ĩter cãs ĩtrinsecas enumerare libet i his
r̃perit̃ qui ĩ iuuẽtute uẽtres hñt siccos
ĩ senectute uero habẽt humidos. uel e
ꝯtra de quibus ypo. afforismũ fecit.
¶ Et ut hec facilius cognoscãt̃. scito
quod tã fluxibilitas uẽtris q̃z stiptici
tas merito etatiui decursus eueniẽtis
quĩque cause naturales assignari solét
ex quarum ꝑmutatõe uẽt̃ quoqz permu
tari solet ĩ fluxibilitate. Cã prima é ĩtẽ
sa stomachi frĩtas cuius cã plus assuit̃
ꝺ cibo q̃z ĩmutari possit ⁊ hoc exñs ĩ iu
uẽtute ĩ senio permutatur eo quod om
nis ĩmoderata discrasia deiicit. actum
ꝓprie uirtutꝫ. huic opposita é ĩtẽsa ca
liditas appetitũ prosternẽs cũ ergo pa
rum cibi assumit̃: uẽter necessario stip
ticat̃: ⁊ hoc ꝓpter etatm̃ decursum na
turaliter permutat̃. Scꝺa causa est ex
pulsiue propter stomaci naturalé hũidi
tatem fortitudo. natural̃ enim humidi
tas mẽbris ĩnata expulsiuã fortificat ⁊
debilitat̃ retẽtiua prima primi capl̃o ꝺ
uirtutibus ⁊ talis ĩ senio permutat̃ na
turalis uero siccitas illi opposita uẽtrẽ
stipticat ⁊ hoc per ĩmoderatã discrasi
am ad ꝯtrariũ ĩseniũ reducit. ¶ Tercia
cã ẽ multitudo colere uirtutẽ expulsiuã
stimulãtis que ut liquet ĩ senio ꝑmutat̃
sed opposita stipticat cã. s. paucitas co
lere ĩ iuuẽtute exñs auget̃ in senio.
¶ Quarta causa é natural̃ caliditas
iũcta cum humiditate: que uias eliquan
do ⁊ eas lubricas faciẽdo retẽtiuã ꝺbi
litat ⁊ hec ĩ senio permutat̃ ac etiã op
posita ꝑ ĩmoderatã discrasiã. ¶ Quia
cã é debilitas attractiue epatꝫ totuz chi
lum per mesaicas nõ ualẽs attrahere.
⁊ talis potius cũ a frĩtate proueniat au
getur ĩ senio. oppoĩta ãt proueniẽs a ca
lidate tm̃ attrahit chili. ut feces sicc ma
neãt ⁊ hoc per remissionẽ caliditatꝫ ĩ se
nio permutat̃. ex quibus pz que sũt s̃m
etatiuũ decursum cause fluxibilitatꝫ. ac
stipticitatꝫ uẽtris ⁊ que ꝑmutãt̃ et que
non Ex quibus oĩbus patz ulterius ꝙ
iste afforismus. quibuscũque ⁊c̃. nõ ĩ oĩ
bus assignatis causis uerificatur. ¶ Si
uero fluxum merito etatꝫ decursus co
gnoscere uolueris proueniẽtẽ has quĩ
qz causas diligẽter examĩa. mẽbroꝝ ue
ro defectu fit dyaria quãdoqz toti⁹ ple
rũqz capitꝫ. sepe stomaci ac ĩtestĩoꝝ pl̃i
mũ epatꝫ ac mesaicarum ĩterdũ splẽis.
⁊ si raro mr̃icis aliquãdo. Ea uero dy
aria que humoꝝ malignitate fit. quãdo
qz fit a sanguĩe ĩterdũ a ml̃ia nõ nũquaz
a flegmate: a colera uero sepiissime. at il
la que cã doloris accidit: qr per eum ca
lor naturalis resoluit̃ ⁊ debilitat̃ quo
debilitato humores corrũpũt̃ ⁊ cõrupti

uētrē efficiūt fluxibilem. Fit itē aliā ob cām qr natura ut dolori succurrat plurimū occupat. ⁊ sic a sua opatōne ꝺuiat ī retētione deficit propter quod fit dyaria. Et ideo ī emissione dētiū puerorum ꝓpter dolorem sepe fit fluxus dyaricus ad quod tamē adiuuat. qr tūc a capite ad stomacū materia plurima defluit que humores corrumpēdo fluxum efficit ⁊ ad hoc facit lactꝭ maioris quantitatis assumptio. qr propter dolorem plus solito de eo sugit quod ī stomaco ī digestum remanēs corrumpitur ⁊ cāt fluxum. ¶ Habemus igit cās quibus propter dolorem cātur fluxus. ¶ Si ergo ī hoc capl'o contēta diligēter examinaueris inuenies capl'm in se dyarie cās ītrinsecas q̄z extrinsecas cās ꝯtinere propter quod finē recipiat uolo.

¶ Capl'm ſz tractatus primi cuiuslibz diarie epatica ⁊ splenetica excepꝭ signa demōstratiua maifestās.

Diarie cās noscere perfecte desiderās que pñs cam teneat examinet necesse ē. ⁊ si ī cognitōnem extrīsecarum cārum uenire libet per ea que ī precedēti capl'o scripta sūt ordinate discurre de quibus īfirmū tuum diligenter examina. sic enim ī ipsaꝝ cognitionē facile deuenies ¶ Quātuz uero ad ītrīsecas si propter etatm ꝺcursum diaria fiat fluxibilitas si iuuenis fuerit ibidez īuestiga ⁊ si senex qua ī iuuētute siccitatis cause fuerit īuestiga.

¶ Dyaria que cā totius ꝓuenit fit cōpore exñte ī egritudine aut ualitudie.

¶ In ualitudie quidē si humorum ī cōpore repletio affuerit. ⁊ uirtus expulsiua fortis tūc repletio illa cognoscit ex pr̄cedēti regimiē humorū multiplicatiuo uel per alicuius consuete euacuatiōis dimissionē l'ꝑ alicui⁹ mēbri mutilatōnez corpore uero īfirmo exñte signis digōnis preapparētibus diaria sepe fit quā natura plerūqz bene inchoat. sed humorum īordinatione aut nenenositate eaz ī tempore sistere nequit ipsi enim humores tūc effrenitāt ⁊ cum īfirmi male tolerēt talis ad se curam uocat. sed signis digestionis non apparētibus sinthomatice fiet. ⁊ tunc nec confert nec bene ferūt. ⁊ ideo quādoqz ī similibus casibus diarici curā ad se uocat humorū essen⁹ ꝯsiꝺrāda erit que uisu hoc modo discernitur. nam egōnuz albedo fl'ati nigredo ml'ie citrinitas colere rubedo saguī attestatur: ardor item ⁊ punctura super humorem colericū arguit: te quoqz aer tempus āni etas complexio regimē precedēs iuuabūt ī iudicādo. qr talia ꝺ humore peccāte cognitionē tibi magnam prestāt. Ex humoꝝ preterea uiriditate super coleram arguim⁹ sed de hac caute iudicādum ē: nam esto per adustionē colerę uitellię uiridis colera plurimum fiat ut prima primi. ¶ In stomaco tamen plerūqz ex oleribus generatur. qua digestionem recipere nequeūt sicut aleum porrum cepe ⁊ huiusmodi ut Gal'. ſo pronosticoꝝ capl'o de uomitu sed inter hāc: ⁊ illaz discernes qr īgenita per adustionem erit dolor: ardor: ⁊ ualida sitis ī alia uero istorum aderit nullū et ī hoc casu super humorē peccātē arguimus: urina ⁊ si pauca ī quolibet fluxu uerisil'iter existat tibi magnū prestabit iudiciuz: Cuius causa ē qr nisi ī fluxib⁹ a uenis defluerēt humores fluxus omnis ī breui finiret cum materia ī itestīs ꝯtēta cito euacuetur. ¶ Cuz igitur humores qui sunt fluxus causa a uenis ad epar demādātur ex eis aliquid ad uria

les uias tūc quoq; mādari neceſſe ē. ⁊ p modum būc i iudicādo urina tibi auxilium preſtabit. nam ⁊ ſi propter humorum diuerſorum cuz urina admixtioēz ea ut plurimū liuida fuerit ſuper illum tamen iudica cuius mō dicto copiā maiorem i ea eſſe diſcernes. ⁊ bec ſūt ſigna fluxus qui defectu totius prouenerit.

Si a Capite fluxū cerebri.

¶ Sed ⁊ ſi reumatizās caput i cauſa fuerit dupliciter fieri contigit. nā materia illa per pozzos ⁊ meatus extra uēas ad ſtoāci fūdum ſepe uenit ⁊ ibi una' cū chilo quos reperit humores corrūpit. ⁊ iſti fluxum efficiūt ſpūoſum ſat̄. de q° aforiſmoz. vij. itellexit ypo. dum dicit

¶ Quibuſcūque ſpumoſe egōnes i diaria bis a capite flegma defluit. ⁊ i banc diarie ſpēm traulli facilime i cidūt ut. y. .vi. Traulli a diaria capiūtur lōga. et bii ſunt qui propter cerebri lingue ac ipſius ligamētorum nimiā humiditatez litteras quaſdaz exprimere nequeūt poteſt a'r materia capis per uenas ⁊ arterias ad epar deuenire. que ab eo humores ad iteſtina flueze facit ⁊ talis maſſa ē ut plurimū ex colera ⁊ flegmate pmixta. bij enim i compatōe ad preſcriptos male dormiūt ac terribilia ſomniāt. ⁊ i bis duobus ſigna catarri adūt. ⁊ ō nocte pluſquā de die talis eueniet. quod fit qr humores proueniētes a cerebro, p pter reuocationē caloris i nocte magiſ quā i die mouētur. ut plurimū quoq; p oxiſmalis exiſtit. naz euacuata materia quieſcit flux° donec alia coadunata fuerit. ⁊ iſto modo fluxus cerebralis poxiſmal' prouenit. unde per tres per octo ac pluzes quādoque dies. ut ſepiſſim̄ ifirmus ob boc ſe liberum putet. tarditas uero ⁊ feſtinātia talū poxiſmoruz ab uniformitate ⁊ difformitate regimiſ ifirmi prouenit. qr ſi uniformiter ifir° ſe rexerit pyodi ſunt equales ſi diffōmiter inequales et bec ſunt ſigna que celebralem fluxum iudicabūt. Cauſa dyazie ſtomachalis taz mala complexio ſiplex que cuz materia eſſe pōt. ſimplex quidē ut frigus mortificās cuius cauſa retētiua debilitatur. ⁊ idem caliditas ſupflua calorem exterminās efficere pōt. ueruz qr rariſſime ab alio quā a ſucceſſione egritudinum calorem exterminātiū prouenit ex eis precedētibus ac uirtute defecta i huius cognitionem facile deueī es. iſti quoq; ſine dolor ac preter uolū tatem egerūt et iſenſibil̄ ſepe. mala aūt complexio ſtomaci cum materia dyariam efficiēs rōne uiſcoſi flegmatis fieri poteſt ſtomacū relaxātis. fit et a uilli ſtomaci paleſi q; mordicatiui humores pūgitiui quoq; ſeu uenenoſi idem efficere poſſunt. uētoſitas itemq; ulcus et apoſtema ſtomaci. Et iſtoruz omniū ſigna ſunt. qr et ſi uiſcoſum inflegma cauſa fuerit dolorem ſētiet. ⁊ eructuatio erit acetoſa: ⁊ p ſeceſſū ipſū flegmadiſcernes: cum quo ab aſſumpt̄ frigidis leditur: et ſit̄ ⁊ amaritudo nulla erit: coleri ci ⁊ acuti et mordicātes humores i ano ardorem efficiūt. ſtomacū mordicāt: aſuram pūctura ac calorez i eo cauſabūt. ſitis autem, amaritudo oris aderit: et ſi fuerit colera i egōe eam diſcernes: uria ticta ac ſubtilis erit: et iſtimo calida no cēt. uentoſitas diariam efficit, qr propt eam ſtomacus cibum amplecti nequit q̄ liter corrumpit: ⁊ fluxus ide fit, et talis per rugitū per fumoſā ſeu uētoſam eructationem ſe tibi offert. Stomaci ulc° ſi in cauſa fuerit ſumpto cibo mordicatio i eo ſit. ¶ Item cuz quo ſaniei paululū ⁊ iterdum ſāguis guttule i egeſtioī bus apparebūt. ¶ Apoſtema ex dolor ex tactu: ⁊ ex bis que i apoſtematibus

Cū traulis ⁊ aſ q̄dā ſpumoſa ⁊ mala egerit

Cū uniformitatis ⁊ difformitatis ſigni in traulli fluxu

stoātici dicta sūt facile discernit̄ palesiz ex frītate et īsensibilitate comprehēdes.

¶ Sunt qui stomacalez diariam plerū qz poxismalē fieri aiūt ī gulosis. s. ⁊ crapulosis maxime hoc mō. qr materia diebus aliquot ī stomaco retenta sua malignitate naturā ut eā repellat irritat: ⁊ fluxū īde facit alius uero donec materia de nouo coadunata fuerit retardat̄: ⁊ i° modo stomacalē fluxū sepe poxismalr̄ fieri aiūt/ quod si quis Auic. ⁊ nō nullos alios auctores dicētes stomachalē fluxum ordinē non habere. ¶ In ꝯriuz ꝺ̄ ducet. dic quod uerū ē ī ꝯpatōe ad cerebralē cum quo tamē stat quod cerebral̄ fluxus mō quo supra possibile fieri possit. ¶ Diariam uero itestinoꝝ uicio ꝓueniētē cognosces si apostēa si ulcus si palef si spasmus ī aliquo itestioꝝ affuerit: ⁊ qr non poxismat: ⁊ qr de die plus euenit q̄z de nocte ⁊c̄. ¶ Apostema ex fe. ꝯtinua ex dolore ex tactu/ ⁊ alijs a ꝓpriatꝫ itestinorum signis demōstrat̄.

¶ Ulcus uero qr idem dolor aderit. ⁊ cū emissa egestione sanies apparebit. qꝺ si apostema fuerit uirulēta ad nigredinē lucidā tēdēs itenso: cum fetore ulceratum cancrum ibi adesse iudicabis.

¶ Et idem arguas de quacūqz parte corporis si similē materiā emitti uideris.

¶ Si fuerit itestinorum palef materia fluxus sensibilr̄ educetur ī spasmo aūt ⁊ si sensus affuerit materiā tamen ꝯtinere nequit. ⁊ qr ī itestis tā īferioribus q̄z superioribus quā medijs lesio esse pōt. si ī supioribus supra umblicū dolebit ī firmus. si ī mediis circa umblicū ⁊ ī īferioribus īfra. ¶ Matrix uero ī causa ubi fuerit ex sui grauedine ⁊ dolore ⁊ aliis ex signis super eius malā dispositionē significātibus hoc arguas. que ī ꝓpriis capl̄is adinuenies. ¶ Nec mirreris si matrix superfluitates suas ad itestina ualet mittere quia stomacus continuatur cum membris omnibus mediante epate. ⁊ ipso mediante omnes recipere potest aliorum membroꝝ superfluitates. ¶ Gal̄. ſo pronosticoꝝ capl̄o ꝺ̄ egestione. unde non īconuenit quod matrix mediāte epate seu stomaco supfluitates suas ad itestina mādet que erāt cā fluxus ⁊ sic pz mr̄icem posse esse cām diarie fluxus. ¶ Illa uero que cā dolōis proueīt per dolorē ipsum qui se nequit occultare cognosces. ī sūma igitur si q̄ pn̄s capl̄m ī se continz bene notaueris: demōstratiua signa diarie uicio totius prouēniētis: ac capis stomaci itestinoꝝ matricis atque doloris manifeste comprehendes.

Magna ē epatici fluxus diuersitas ea de causa signa eius ī h° capl̄o ponere uolui. ¶ Epaticus itaqz fluxus poxismal̄ existit ī quo propter materiā: que r̄trahitur. pluries ī nocte quā ī die īfirmus assellat. ⁊ ut in eius noticiā facillime deuenias. consiꝺ̄ rāda ē substātia. s. odor ⁊ color. rōe substātie quādoque fit chilosus. iterdum aquosus. al̄n ueluti lotura carnis sepe uirulētus: ⁊ ut uini fex plerūqz spissus fluit. ¶ Item sanguis sepe ab epate fluit: sed de isto deo duce in capl̄o de disinteria mēt io fiet tam de subtili q̄z qadmōz caris grosse ad propositū: que nūc dicta sunt ex parte substātie se tenēt. Ex parte coloris diuersificātur. fluxus epatici. s. qr albus. qr niger. qr rubeus. ⁊ qr interdum citrinus. In odore qm̄ olet al̄n al̄n non: chilosa uero egō fit epatꝫ mesaicarum uicio. nā debilitas attractiue ipsius: aut opil̄one seu ī concauitate exūs apostema istud efficit. ⁊ idem opil̄o seu

apostema meseraicarum. nam in hoc ca
su quod fuierat stomacus adipleuit ꝓ
pter quod de aliqua dictarum cārū chi
losam egōnē prouenire necesse ē: qua ap
parēte tua iterest per signa epatꝭ aut m̄
seraicarum uiciū iuestigarū: uerꝫ ubi me
seraice i causa fuerit ex uria super epatꝭ
sanitatē significāte ꝯprehēdes: si tamen
opil'o seu istarum aliquę i epate fiūt i gi
bo aut i concauo. illud fit: iuestigādum
erit: quid sic facies: qꝛ i gibo uria tenuis
erit, ⁊ aquosa: ⁊ dolor sentit' extrisecus:
⁊ maxime circa diafragma: adest itē tus
sicula quedā: egōnes non sic ac si i cōca
uo essent: subtiles erunt: i quo si fuerit o
pil'o dolor plus sentitur. intrisecus nec
tussicula illa adōrit: ⁊ uria grossa ⁊ spis
sa magis erit: aquosa egō uelut lotura
caris fit. digestiua epatꝭ a fritate. s. l' ca
liditate debilitata: quę tūc chilificādam
mā̄z sequestrare non ualet: et ut pluriū̄z
accidit retētiuę epatꝭ: quę tāto tempore:
quo sanguifica⁹ fiat debita, ⁊ de hic mē
bris conueniēs attractio: chilū retinere
nequit: ⁊ tam calidi quā fri signū cōe est
ꝙ patiēs i dextro latere grauedinē quā
dam sentit: ⁊ in hac spē fluxus epatici
plusq̄z i cet'is assellat ō nocte: ꝙ si fritas
i cā fuerit erit ifirm⁹ pallidus: siue liui
dus piger sōnolēt⁹: ⁊ uria alba seu palli
da: lactea subtil' tamē: ⁊ alba opil'onē de
nūtiat: i caliditate autē latus dextrū pl⁹
dolet usque ad posteriores coxas: ⁊ ē i
firmus citrinus uel rubeus: cū citrino
mixtus asperitas oris ac siccitas adōrit:
sitis item ⁊ ualida quidē: uria uero ruf
fa uel sub ruffa erit spissa itensa cū citri
nitate: et ibi si opil'o fuerit ignea subtil'
erit uerū egō q̄lz fritate magisq̄z caliditate durāte prouenies: olet minus: ⁊ in
his compl'o ętas tempus regimē prece
dēs: ⁊ similia tibi noticiā magnā presta

būt colericę egestiōes a multitudīe cole
re proueniūt: ꝓpter igit' colere acuita
tē fit fluxus: ad quod iuuat virtus expl'
siua si ē fortꝭ: ⁊ hāc ex uria ⁊ ardore ai
⁊ totius hitudine: ⁊ precedēti regimīe
colere multiplicatō ex etate: ⁊ similibus:
uel ex cā aliqua eū itendere seu lubrica
re facere potēte cognosces: uirulenta e
gestio fit a resudatōe apostematꝭ epis:
seu meseraicarum: aut ab ipsius apertōe:
prouenit iterum ab aliis mēbris: iterdū
quoq̄z ab adustione sāguis seu alterius
humoris i ipso epate exn̄tis. ¶ Eā g⁹
que ab epate aderit dolor precessit. fe.
⁊ in sūma signa epatꝭ apparēt. ¶ Ab a
lijs autē mēbris si prouenit signa i colu
mitatꝭ ipsius epatꝭ apparebunt: ⁊ per si
gna appropriata mādāti membro illud
quoq̄z scies: et si fluxus ꝓpter apostēa:
aut ulcus meseraicaruz prouenerit ma
gis chilosus erit: ⁊ fe. talē fluxum ꝯcoi
tās erit mitis magis: hāc item differēti
am ex colore uirulētiā discernes. qꝛ uir
tus ab epate ueniēs ad quādā rubediēz
clarā tendit: quod autē a meseraicis ad
clarā citrinitatē. de ista tamē ⁊ de sequē
ti egōe c⁹. de disinteria pleniorē mētio
nē faciam: illius autem quę ē feci similis
cā pōt esse multiplex. ¶ Tua igitur in
terest omnes illas causas per propria
signa discernere. nam iterdū fit ab eru
ptione apostematis i epate exn̄tis: ⁊ in
terdum ab euacuatōe saniei ulceris, ꝙ
⁊ in ipso epate existit. fit item: ⁊ si ipsiꝯ
opilatōes abrumperētur: et aliquādo a
sanguis adustione: ⁊ interdum ab ipsi⁹
congelatōe: ⁊ talia per signa epatis seu
ulcerum seu opil'onum apertionis co
gnosces. Sed ubi ab adustione sāguis
prouenerit: fe. icensiua aderit: uel saltez
precessit: arefacta erūt m̄bra: ⁊ huidita
tum naturalium eliquatio: appetit⁹ nl'l⁹.

sitis valida: et urina rubea valō cū egestio illa multū fetz. quod si causa huius fuerit fritas minor et egestionis nigredo minor fetor sitis quoqz minor. sz appetitus mator. sed qr talis egō fetum si mil' ē splenī quasi ab epate frequētius p uenit iter hāc et illā ex apostemate opilatione doloris in latere sinistro et alia huiusmōi super spleis dispōnem arguētibus que suis locis require. hēs igitur signa per que tam epaticū quā spleneticum fluxum cognosces.

SIque ī capitul' precedētib' descripta sunt cum diligētia examinaueris demōstratiua signa comperies. per que ī cognitionē cuiuscūqz diarie facillime deuenies at qr capl'm presens ad omia que sequūt capl'a vz quātum ad pronostica cōe sit uolo. cōia cuiqz fluxui pnostica signa describam. Jn fine tamē aliqua que solum dyarie conueniūt addā. ī omni itaqz uētris fluxu extremitatum fritas seu totius perseuerās mortale. Jn cuiusqz fluxus pricipio egō nigra que super ī ram porrecta ebulit ac acetosuz odorē habet mortale. tanta ē enim butus materiei venenositas ut natura ei resistere non ualeat quo fit ut fere sp quocūque tempore morbi appareat sit mortalis qz mortificationē caliditaſ aduretē caliditatez significat. q̄ ambo caliditaſ natural' extictionē denūciāt et mortē per cōsequēs. quod si ab ulcer eā emitti scias pculdubio mortale erit. uerum ī declinatōe egritudinū et maxime cronicarum egestio nigra iterduz apparet. q̄ si eum bona tollerātia fuerit bonū protēdit. quod ego sepe experiētia notaui in febre quartana maxime sed tūc super ī ram non ebulit nec odorez habet aceto sum. nam quādocūque illud fuerit erit semper mortale. et qz si ad tale ī quarūq; que egritudinū pricipio mors sequat'. quid ī fine. ¶ Jn omni fluxu egestō vī dis per adustionē colere uitelline genita uel eruginose apparēs ī pricipio mōtale sp sed ī aliis morbi tēporibus ea apparēte. et si nōnulli iterdum euadāt pez rarissime tamē. omnis fluxus post lōgaz egritudinem sine alleuiatōe et mala cuz tollerātia perseuerās mortale omis ītē fluxus egritudinē quecūque illa fuerit superuenies modo ipsa remanet si ifirmus male tolleret mortale ¶ Si aliqua nigredo ciceri similis ī quouis fluxu sr costas apparuerit et mlta urinā tūc mixerit talis pauculos iter dies acheroſſ limina petz. Al. testāte ī omni fluxu si pl' sum formicātē aut uermiculāte iueneris et talis ab assumpto cibo nō confortat' diem fm nō pertrāsibit. omnis fluxus a ueneno seu materia uenenosa causatus mortalis ut ī pluribus. bij tamē qui euadūt et si per rarissimi sint ī pillis et pelle permutātur et unguibus. ¶ Jn oi fluxu alienatio perseuerās mortalis fluxꝰ cum siti itensa et appetitus prostratiōe periculosus ī fine tamē si aliquādiu perseueret mortale. ¶ Singultus ī fluxu alio a tenasmone malū ī eo nō mortale. Jn omni fluxu pustulis apparētibus et delitescētibus subito malum. quod si nigre ac liuide fuerit mortal' ut ī pluribz fluxu cessante quicūqz ille fuerit si cibū conueniēt ifirmus sumēs non fortificatur scias aut humorē peccātez resumptionē impedire et ī tali corpore latitare quem nisi tu aut natura euacuauerit infirmus nūquā uiuet. uel ex defectu caloris naturalis id fieri. ī quo casu tua est ifirmū paucarū superfluitatum et multi nutrimēti sepe reficere et ei pro uice pa

rum tribuere. ¶ In omni fluxu materia multiplex simul emissa ꝓductioné egritudinis simul demõstrat. ¶ Et ĩ fluxu quoꝫ prostratio appetitus malũ. fluxꝰ omnis cronicus ydropé minatur. ⁊ epaticus quã maxime. nam primo pedes inflãtur. Secũdo fit taceticus ⁊ tãdem ydropicus. ¶ Nunc superest de signis propriis diarie aliquid dicere. omnis cronica diaria curatur difficulter. ¶ A diaria habito diuturna spontaneus uomitus superueniẽs soluit egritudiné afforismorũ. vi.ª ¶ Et qr ĩ diaria epatica egestio nigra que salua põt esse ĩterdum apparet. ⁊ ut unã ab altera discernere scias aduerte nũquid ea a debilitate attractiue splenis aut contẽtiue ⁊ sequestratiue epatis debilitate que nõ ualeat mlĩã a sanguĩe depurare deueĩt ul' opil'ones epatis erupte fuerit. talia eiꝫ modo infirmus bene tolleret salua esse possunt. sed ubi talis materia super terram ebullierit ut iam dictum é. et odorem acetosum habuerit. quã musce ⁊ alii uermes effugiũt mortale. In diaria item epatica paroxismãte ꝑoxismus q succedit é semꝑ deterior ꝑcedente de epatis nocuméto de ꝑoxismo ĩ ꝑoxismũ manifeste magis comprehẽdit' ĩ diaria ĩ qua primo fluxus é aquosus uel sicut materia carnis. materia grossa ac tenaci succedẽte malũ. ¶ Si ab ulcere stoãci aut ab humore pũgitiuo seu acuto l' medicine r̃manẽtia diaria proueĩt si ei succursum presto non dederis ĩ disinteriam ꝯmutari scias. Et hec de pronosticis signis cuiqꝫ fluxui coĩbus ac d̃ ꝓnosticis diarie propriis ⁊c̃.

Qui diariam perfecte curare cupit cãs prescriptas ac sig^a tam pronostica q̃ꝫ demõstratiua examiet necesse é. cause eĩ uarie uarias curas exigũt ⁊ tã ĩ huius q̃ꝫ ĩ aliorum fluxuũ cura per ꝯ ĩter practicãtes ꝯmitti errores cognoui ordine quodaꝫ ⁊ per modũ quo puté erroré minus cõmitti posse ad actum practicũ te ducaꝫ ¶ Pro quo no. quod ĩ quolꝫ actu curatiuo cuiuslꝫ fluxus tria que pricipaliter curaꝫ narrãt cõsiderãda sũt fluxus .s. causa ⁊ accidẽs; fluxus nãqꝫ formalr̃ atqꝫ uirtualiter stiptica semꝑ exigit: cãuero ⁊ accidẽs nõ semper. ũde sepe ad remotioné cãe remouet' fluxus: ⁊ tamé pro tũc stipticis non utimur ut ĩfra patebit. Interdum quoqꝫ fluxu ac cã d̃relictis succurrimus accidẽti quod etiaꝫ per stiptica nõ semꝑ fit. ¶ Ex quo patet practicãtiũ plnrimoꝝ error qui ĩ oĩ fluxu ĩ quocñque eius tempore sẽꝑ stiptica exibẽt. o bone deus quot isti plurimi ĩmolat. ¶ Primo igit' cãe curã ponã. ꝯo fluxus. tercio accñt̃. auisatus tamen semꝑ esto quod lꝫ tua sit ĩtẽtio materie exempli grã semꝑ ĩtẽder̃. fluxũ seu accidẽs nũquã dereliquas ĩ totũ. ⁊ ideꝫ de fluxu respectu materie ⁊ de accidẽti respectu illorũ fiẽdũ erit. ¶ Sed ante quã ad spãles curas deueniã quedã cuiusqꝫ fluxus spẽi coĩa describã ꝑsciẽda primum nullus fluxus creticus modo conferat: ⁊ bene ferat intercipiendus est. sed ubi modum excesserit esto ĩ die cretica ac signis digõnis quãtũcũqꝫ bonis apparẽtibus adueĩsset illico sistẽdꝰ erit. nam sepe ut dictum é natura ĩcho at bene. sed humoꝝ mordicatõe ⁊ uenenositate nequit illos ĩ tempore continere. unde effrenitãt ⁊ naturã uiolẽtãt ꝓpter quod tũc illico ĩfirmo erit succurẽdum alias euꝫ perdere posset. ¶ Seꝯdum uirtute ꝯstante nullũ humoralem fluxũ coherces nñquã nisi ꝑ priꝰ huõr

efficiēs uł eius ꝑs maior fuerit educta
¶ 3m fluxꝰ materierū diuersarū uirtu
te ꝯstāte minime restrigit. ¶ Quartū
ī nullo uētris fluxu dz īfirmus nisi acrit
molestet totiēs ire ad sellā quotiēs mo
lestat et īcitat et ī declinatiōe maxīe qz
ī frequēti assellatiōe cibꝰ qui assūptus ē
ī stō corrūpit ꝑꝑ ꝙ debilitat uirtus di
minuit corpꝰ et fluxui fit additō. ¶ Qui
tū cū fluxū ī quātū huiꝰ curare ē tibi cu
re sit frigidꝰ actu potꝰ quicūqz det co
lirica passiōe aposteōsa et oppilatione
exceptis. ¶ Sextū cū retētionē ꝯfor
tare uolueris potus paucitas tribuēda
erit et cū tuū cibaueris īfirmū ꝟsus ptē
dextrā declinando fac iaceat coxa dex
tra sursuz tracta et ī tali situ lōgiori q̄z
poterit tpe p̄sistat. tūc enī epar nō sic p̄
sto nutrimētū ad se trahit quo fit ut huī
ditates ī eo xn̄tes diutius ꝯtineat et hꝰ
adsistēdū fluxū quā maxīe iuuat. ¶ Hec
duo p̄cepta ī potus et cibi regīe uiderē
tur forsā cōueīentiꝰ collocāda: sz qz cui
cūqz fluxui sūt coīa cū p̄scriptis īserer
uolui. ¶ Ammodo ad dyarie spāłs cu
ras trāseūdum est que ubi ob cās extrī
secas fiat. eas ad ꝯtrariū uerte ꝙ si tūc
ī stoāco uł ī ītestinis uł īquouis alio mē
bro materia aliqua seu qualitas derelic
ta fuerit ad illius materiei eductionē ꝛ
male qualitatꝭ alterationē ꝓut īfra do
cebo trāsi si eīz de quacūqz cā īscriber
uellē doctrina huiꝰ capituli ī tediosā ni
mis lōgitudinē ꝓtraheret. ¶ Sz si qs
memorie fidelit cōmēdet dicēda cuiqz
fluxui ab extrīseca cā ꝓueniēti succur
rere sciet facile supest igit eiꝰ dyarie
que totiꝰ seu ꝑticularis mēbrorū uitio
fit curā depīgere. ¶ Prīo igit q̄ a to
to ꝑuenit īscribā q̄ si nō cretice sz ī cor
pe apparēte sāo uenerit et ad eū mēbro
rū ꝯfractō nł la tollerātia ꝛ sīlia ꝯsequā
tur ꝓut te s̄ docui īuestiga q nisi ꝑ priꝰ
quouis mō eductꝰ fuerit ad fluxꝰ curā ī
quātū huiꝰ nūquā trāseūdū erit. ¶ Pro
quo sciēdū ꝙ materiā fluxū faciētē qn̄
qz sīplicit diuertimꝰ et euacuamꝰ ꝑ uias
igit illas tał materia ꝯueniētiꝰ educit
ꝑ quas natura eā mādat et hoc ut stati
ponā ꝑ medicinas sic approxiātas ali
qn̄ tn̄ ꝑ uomitū ꝛ tūc simul euacuamꝰ ꝛ
diuertimꝰ ꝛ īterdū ꝑ dyaforetica mate
riā ad cutī educētia eā diuertūt ꝛ ꝑ su
dorē euacuāt. ¶ Diuersio āt sīpłr ꝑ uē
tosas ꝑ fricatioēs ꝑ ligaturas ꝛ extrēa
ī aqua calida posita sit ꝺ his ergo oībꝰ
ꝑ ordinez dicēdū ē ¶ Si igit humor
fuerit colericꝰ acuter mordicatiuus ita
ꝙ ī tali nł la digestio coīter expectetur
posses exibere oxizacharā simplicē cuz
aqua ēdiuie. s. cicoree acetose lupuloꝝ
ł cū his syrupū acetosū simplicē prebe
talia enī feruorē ac humorū acuitatez
reprimūt cū quo uie urinarū aperiunt
ꝛ materiā diuertendo ī hoc casu iuuat
plimū facias igit sic. Recipe oxizacha
re simplicis. ℥. ij. ł syrupi acetosi simpli
cis tātūdē aque endiuie ł ex dictis quā
libet. ℥. ij. misce pro una uice. materia
tali mō digesta Recipe reubarbari elc
ti. ʒ. ij. torefiat parū et ī puluerē redige
quē cū uino stiptico aqua pluuiali seu
ferrata bene līphato in aurora exibe.
¶ Uł accipe rosate aqz seu plātaginis
℥. ij. ß. miue citonioꝝ seu sirupi ꝺ mirto
℥. i. cū his puluerē prescriptū misce ꝛ ī
potu ut. s̄. tribue ł loco pulueris ante
dicti poteris a. ʒ. iij. usqz ad. ʒ. iiij. pul
ueris mirabolanorū citrinorū paululū
quoqz assatoꝝ exibere. ¶ Uł facias sic
℞. corticū mira citrinorū. ʒ. ij. reubar
bari. ʒ. i. torrefiāt parū cū quibꝰ misce
boliermēi. ℈. ß. dragagāti gūmi arabici
aliqualit tostī añ. ʒ. i. fiat puluis quem

Diuersiones

Dig.ua

puluis bolus

cũ zucharo ro. ãtiq° misce addẽdo ꝺ mi
ua citoniorũ quãtũ libet ⁊ fiat bolus ⁊
de aurẽt. l' cũ uino seu aquis suprascrip
tis distẽperet, Vl' facias sic. ℞. corti
cũ mirabo citrinoꝝ. ℥. i. ifũdant' i aqua
pluuiali l' exticionis calibis i qua ꝑ pri
us bulierit parũ rosarũ rubearũ sumac
berberis et aliqua corãlia seu sorbe si
eas tũc habueris cũ quibus parũ masti
cis adde i tali ifusiõe horis. ii. maneat
deide fortis fiat expressio cui adde. ℥.
i. miue citonioꝝ l' alicui⁹ ex syrupis seu
iulep suprascriptꝭ et fiat potus quẽ ifir
mo tuo tribue et hec potio maxie ꝺlica
tis cõuenit qui sic pulueres recipe neq̃
unt. ¶ Vl' alit'. ℞. reubarbari torre
facti. ʒ. ij. l' corticũ mirabolanoꝝ citrio
rũ. ʒ. iij. f. torrefiat parum et ꝙlibuerit
istoꝝ cũ modico miue seu cũ aliquo ex
descriptꝭ syrupis icorporẽt' et fiat mas
sa quã cũ modico aque ferrate l' rosate
l' plãtaginis l' alteri⁹ apropriate distẽpa
ex. aquis l' ex alijs syrupis. ℥. i. addẽdo
⁊ fac potũ. hic tñ no. ꝙ ex ꝑscriptꝭ pul
uerib⁹ cũ zucharo ros. bolũ poteris ꝯ
ficere addẽdo ꝓ quouis a ꝓpriato sy
rupo ad sufficiẽtiã poteris ide massã fa
cere ex qua pil'as forma quas oẽs ꝓ uã
dosi ifirmo tuo ꝑbe. ¶ Interdũ etiam
mirabolãi citrini ꝯditi repiunt' de qb⁹
duos ãt tres ifirmo tuo exibere potis
Et si i euacuanda mat'ia adustionẽ ali
quã ꝑciperes loco mirabolanoꝝ citriõ
rũ mirabolanos idos accipe. ⁊ isto° ri
tue itẽtionẽ a ꝓpatissimã hẽbis. ¶ Pl'i
mi tñ cũ suprascriptꝭ syrupis nihil appo
nerẽt nec ꝑdictoꝝ ullũ torrefacerẽt qꝛ
cũ materiã educere itẽdũt destipticita
te ꝑ assationẽ l' quouis al'ꝛ aqsita nõ cu
rãt ymo cassiã ⁊ tamarĩdos ⁊ sil'ia ꝑbẽt
linimẽta et tu hoc facies sil'ꝛ. sꝫ qꝛ tales
lenitiõe sua fluxũ adaugere possẽt mõ

quo supra tales medicine ꝑparate secũ
ri⁹ exibẽtur nã paululũ brustulate ac ꝯ
trite materiã educẽdo ꝯfortãt retẽtiuã
et hoc ide ꝯsolatiõe medicinaꝝ c° ꝺ ru
barbaro uoluit mesue cũ iquit ⁊ ei⁹ qui
dẽ. s. reubarbari ꝙ purũ ẽ ifusio ꝯpetit
qñ solũ abstersio que' et solutio et aptõ
opilationũ: ipsius uero exibitio ꝯtriti
qñ que' ut pri⁹ illud i uiscerib⁹ uestigia
ꝯtioĩs remaneãt. ũde si ꝑꝑ acuitatẽ hũo
rũ excoriationẽ et ne i disiteriã cadat
timueris i puluerẽ cũ pauca assatiõe ꝑ
scriptas medicinas dato. ¶ Itẽ i casu
nostro de digestiõe materie alia cõiter
mẽtio nõ fit. nã cũ ꝑiculũ sit i mora a
pricipio stati secũdũ dictũ mõꝫ materi
aꝫ euacuas facile eni sui acuitate i disin
teriã ꝯmutat' una ꝑterea potio si tibi ñ
sufficiat secũdaꝫ audact' exibe: ⁊ ubi ne
cessitas tertia ꝑ hoc eni sepissie ifirmus
mortẽ euitat, cui⁹ o^m statim a pricipio
fluxũ restrigẽdo eueĩt: põt itẽ materia
ꝑ uomitũ euacuari iuxta itẽtionẽ ypo
cratꝭ ac gal'. afforismo. vi. dũ iquit a dy
aria hito diuturna uoĩt⁹ spõtane⁹ sup
ueniẽs solnit egritudinẽ et hoc dictuꝫ
ꝯmẽtãs gal'. Inqt ꝙ ꝑ spõtaneũ uoitũ
itelligere uoluit posse illꝺ artificialiter
fieri ꝙ spõte natura fecit. naꝫ lꝫ ad hũ
iusmõi expulsionẽ itestina sit magis ap
ta atꝫ materia tũc quoqꝫ ꝺcliãt. natura
itẽ illã uiã sibi eligeret i cãu tñ nostro
ꝑ utile ẽ talẽ nature ꝯsuetudinẽ diuer
tere: et residuũ ꝑ uomitũ educere prio
ꝑꝑ intestina, quę a tali diuturna fluxu ꝺ
bilitata multũ ac dolorosa eẽ debẽt nã
hoc uerisil'iter tollerabit facili⁹. Ex q
b⁹ oĩb⁹ pꝫ ꝙ materia illa a pricipio ꝑ
uomitũ euacuãda ñ erit neqꝫ adhuc qñ
multa foret sꝫ qñ i primis ꝑ secessũ ꝑs
maior ẽ educta siue natura hoc fecerit
siue ipse citius cũ medicinis nã si flux⁹

xv. ꝑtrāsierit audacter uomitū ꝓuoca
re poteris qꝛ tūc cū securatiōe arguim⁹
illi⁹ materiei maiorē partē eductā fore
ꝛc. ¶ Scito tñ ꝙ multo tuti⁹ ac ꝯueni
enti⁹ ꝛ nature ꝯgruū magis ē ꝑ secessū
quā ꝑ uomitū materiā talē educere ubi
ergo ꝑ medicinas secessiuas illud fieri
possꝫ magis laudo. ¶ Sꝫ si uomitum
ꝓuocare libet facias sic sūpto prādio
ꝑ horā post. ℞. oximell' simplicis. ℥. ij
ꝛ si forti⁹ oximell' squilli. tm̄dē. ¶ Et
si adhuc forti⁹ corticū succi mediani
radicū sābuci ꝛ addēdo aque tepide. ℥
iiij. ꝛ si libet parū olei coīs ꝛ totū tepi
dū ī potu dato trāsacta uero quarta ꝑ
te hore seu dimidia ubi uoītus aliter ñ
fiat cū digitis. l' pēna oleo ītincta ī gu
lā īmissis ꝓuocet' quo facto os cū cal'o
uino lauet'. pōt itē ut s̄. dictū ē materia
per sudorē ꝯueniēter educi ꝙ pri⁹ fie
ri nō dꝫ quā ī primis quouis mō siue ꝑ
naturā siue per artificiū sit facta mino
ratio tal' ꝙ cōiecturas magnā partem
eductā fuisse. ¶ Rasis tñ ī suo ꝯtinen
ti a prīcipio balneū aque calide fieri co
mēdat qꝛ humorē ad superficiē corpis
extrahit. ¶ Ego autē ubi materia ml'
ta fuerit a prīcipio id fieri nō laudo na
tura eiꝫ iā īchoatū opus ītercipit. cum
quo eū ab ītētu suo qui erat per ītestīa
materiā illā educere ꝛeuocat. ¶ Sꝫ ut
premissū ē miōrata materia sic ꝙ eius
maior ꝑs educta sit sudorem ꝓuocare
laudo et ī hoc diuin⁹ ille ioānes mesue
ac auctores pl'imi ꝯueniūt ꝙ cū balne
is ac stuphis ꝯueniētissime fieri pōt et
id sero l' mane stoāco ieiuno fiat hoc
mō ℞. caōmille mellilotī absīthii lauē
dule origāi folioꝝ lauri rorisārini mel
lisse maiorane aque quantū ꝓ faciēdo
balneo fieri ꝯuenit. ꝛ cū predictis oīb⁹
seu cū plurib⁹ ex his balneū cōmode fa
cerē poteris ī tali eiꝫ balneo īfirm⁹ tan
diu morā trahat donec sudorē copiosū
egredi ꝑceperis deīde ad lectū eū posu
eris sepe sudor abstergēdus erit ut ꝑ
or succedēti uiā prestet quo facto s̄m
ꝙ te īfra docebo cuꝫ cibarijs stipticis
ciba. ꝙ si īfirmū stuphare libuerit ī qua
sedeat spōgiosas lateres cadētes collo
ca q̄ decoctiōe illa cal'a supius irrorēt'
et super eos ꝑforata postis ut liberius
fumi ꝑ tinā trāseāt situēt' tādiu ꝙ infir
mus ibi qescat donec ibi ad sufficiētiaꝫ
sudasse uisū fuerit cūqꝫ ī lectū reposit⁹
fuerit sudorē sepius absterge et succes
siue eū ciba. ¶ Al'r īter hec stupha fie
ri pōt ut. s. decoctio illa talit' situet' qd̄
fumus ꝑ cōductū ī tinā trāseat adhuc
mōꝫ totiēs descripsi ut uulgo iā notus
sit qui suauis satis atqꝫ delicat⁹ existit
¶ Ul' facias sic et est pro debilib⁹ ma
gis ꝯueniēs habeas lateres igītos seu
tegulas sup quos de predicta tali d̄coc
tione sup īfundas eos deīde lineis pan
nis īuolue et ita calidos iuxta pedes co
xas ylia pectus et schinā īfirmi tui ī lec
to iacētis apponātur et ipse a me⁹ īfra
tal'r pānis īuoluat' ut uapor illoꝝ late
rū egredi nequeat isto eiꝫ mō sudor su
auissime īducit' qui ut. s̄. sepius abster
gēd⁹ erit. ¶ In cāu isto balēa stuphe
fiūt que ꝯsequēter poros dilatāt mate
riā diuertēdo ab ītestinis iā plurimum
debilitatis ad cuti trahūt eius fit eua
poratio et acutorū fumorum exalatio.
¶ Et ad hāc ītentionē unctioēs calid̄
sepe fiūt que cū prīo occursu oppilēt ñ
multū laudo. ¶ Si ipsas facere libet
cū caōmillino oleo aneti⁹ siue rutaceo
circa dorsū et ylia fiāt Talia igit' non
tātūmodo materiā diuertūt sed cū hoc
euacuāt illa uero que solū diuertūt eaꝫ
sūt ligature dolorose fricatioēs uētose

sine scarificatione muta aerē et alias ñ naturales res ad hoc ꝓpositū faciētes quorū ifra regimē tibi dabo fricatioēs igit' a tibiis icipiēde sūt a coxis et ab ā chis successiue deide ad pect⁹ tādē ad spatulas iferius trahēdo sēper doloro se ligature uero ad extrema fiūt. ¶ Et ad hāc itentionē uz quoqz tibiarū. ex i frascriptis decoctioib⁹ lotio ac i ipsis aliquādiu pedū retētio ymo auctores pl'imi talib⁹ i breui curare oēm uolue rūt et hec ē decoctio radicū fenicl'i seu herbe rostebouis i aqua salsa facta et his sepe nuēro usus sū ⁊ iuuamētū ma nifestū i eis inuēi que materiā diuertūt fumos deorsū trahūt et pl'ima i hoc ca su alia faciūt iuuamēta. ¶ Uētosas ue ro si approxiāre libz circa umbiculum una et duo i laterib⁹ situētur tātā i hoc ui hz ut uelut aboali priceps ⁊ horis quatuor ꝯtinue retēte fluxū sistūt oēm debes tñ tam ipingui quā i macro diu tius retinere et iste maxie ꝯueniūt tota fere materia euacuata nā si ml'ta fuerit materia eā retinet' et fluxū itercipiunt quo fit ut prescripta nocumēta sequāt'

¶ Sex uero nō naturaliū regimē ma teriā solū ꝯcernēs ab eo aliquātulū di uersificat' ꝙ i regimine fluxus i quātū huius attēdit' pro quo sciēdū ꝙ ubi ꝑ secessū seu uomitū aut ꝑ sudorē materi az educere mēs ē in caliditate et humi ditate tēperata aerē prepara. qꝛ ei⁹ fri giditas porros cōstrigendo tibi ipedi mēto eēt timor cū materias ad itus co adunet i ꝓuocādo uomitū et sudorē ti bi plurimū obeēt. ira ꝑꝑ causā qꝛ i huō ribus facit ebulitionē nocet multū. exer citiū i hoc casu si tēperate fiat prodest mō mēbra ꝑꝑ fluxus iquietationē lassa ta nō fuerit nā tūc quies ꝯueniet magis cibus et pot⁹ talis eē dz ut materiā co lericā subtilē igrossz eiusqz acuitatem reprimat uez ubi per sudorē eā educe re uolueris subtiliātia potius q̄z igros santia dāda sunt. ⁊ sic r̄spectu mat'ie d̄ regimie sex rerum nō naturaliū dicta sufficiāt. cū ifra d̄ r̄gimie sex rez ñ nāli um fluxus iquantū huius ꝯcernēte ad hoc propositū faciētia plurima descri bere necesse sit. si igitur aliquibus indi ges h̄ ab illo capl'o mutua. ⁊ sic eoꝝ do ctrina hic finit' que fluxus materiā solū concernūt.

Capitulum c^m

Uiso autem qual'r i cā hui⁹ flu xus elaborādum sit superē ut ea i presenti describaz que flu xui iquātū huius ꝯueniūt iter que ab i tra aliqua ⁊ nō nulla ab extra approxi māda sūt ⁊ ex his aliqua sūt narcotica ⁊ aliqua non ¶ Misso igit' sex reruz nō naturaliū regimie qd̄ i fine adiutor deo descripturus sum i pñti capl'o nar cotica solum ponam. ¶ Euacuata igi tur materia seu eius parte maiori arti ficialit' uel per naturā que i quidecī die bus forte factis uerisimilit' arguem⁹ in fluxū tūc restrigēdo tua sit itētio ⁊ ab his que per os assumēt' a simplicibus pricipiū sumā. ¶ Pro quo i casu isto ifrascriptū quodlz uz i modū pulueris .s. uel mō alio quo ifirmo tuo melius exhibere poteris ut ē coriādri semē in aceto prepatū ⁊ hoc ātiquorū testimo nio iter cetera pricipatū obtinz. balau stre rose galle eaꝝ. s. ro. semē t'ra sigilla ta bolūar. spodiū grana granati mugi arillia uuaꝝ passarum sumach mirtilli berberis cornu cerui ustum ⁊ lotuz pl' uis mororum imaturorū nespillaꝝ ima turarum sorbarū atqz cornaliū. cauda equina uirga pastoris semē acetose pō tulace plātagis psiliū cōbustū cāphore

añ.gra.ii.f. pro una dosi gūmi arabicū costum puluis panis valde nigri obusti puluis pānis assi isto mō ppati. decoqz panē i aceto. deide cum fuerit aliqualit siccus pone sup prunas postea uero in aceto eum extingue deide exsiccet ⁊ i pl' uere redige. uz item ātiqui casei pluis q sic fiat accipe frustz ātiq casei i aqua duabus uicib⁹ aut totiēs decoqz quod sal ablutū sit deide i frustra diuidatur ⁊ exsicetur ⁊ in puluere redigatur. coagulum leporis ac capreti quoqz ualz aut stercus siccū canis ossa comedētis ⁊ rob omniū herbaz ⁊ fructuū ifrascriptorū ut rob caude equine uirge pastoris simphiti prunellorū citoioz nespilloz sorbarū cornullarum mirtillorū ⁊ similiū tā herbarum q̄z fructuuz descriptorum ⁊ si talia rob paululū assaret ut supra. ¶ Si uero i fluxu tali colera prassina seu erugiosa apparuerit. z.i. pulueris cristalli mirabilis ꝙuenit ⁊ est materie talis suū propriū bezoar cozrectiuū. ¶ Sed ꝫ scito quod i disinteria spodiū plus ceteris ualet psilium uero semē plātagis ubi dolor adesz pungitiu⁹. sed balaustie rose ⁊c. non exīte pūctione magis ualēt predicta tamē omia i casu nr̄o ꝙueniūt fm magis ⁊ minus i storum uero dos. z.f. usqz ad. i. stoāco uacuo ul' caprino lacte: quod cū lapidibus seu cadēti calibe decoctū sit: uel dare poteris cum aqua plātagis uel rosarum mine: uel ex ifrascriptis alicuius siropi modicū ꝙmiscēdo. uel da cū aqua pluuiali: uel ferrata: seu cuz succo plātagis seu portulace: seu ꝙ quouis prescriptaz rerū succo: seu aqua sublimatōnis ipsarum ⁊ practicātes plurimū de pulueribus prescriptī cum suis ꝙtinue fer culis aliquid ꝙmissent. ¶ Solens igit medicus ex his oībus uel ex aliquib⁹ que sibi magis grata erūt poterit ꝙmistiones facere quaruz i modū pulueris i siruporum formā seu ꝙfectionū ꝓut te ifra docebo tibi ꝙmodius usus erit. ¶ Composita i hoc cāu ap̄opriata sūt trociscī de spodio cum semie acetose. trociscī de terra sigillata: de berberis ō scriptione mesue. secūda distinctiōe aut de papauere ab. A. descripti hos i pulueré redige ⁊ quo libuerit modo utere Uel facias sic ⁊ é raf. Re. sumach. z.ii galie. z.i. pulpe granatorum. z.f. fiat pl' uis uel aliter. Re. boli ar. castanee spodii semis acetose rosarum berberis gumi ara. tosti pais ut supra prepata añ. z.i. fiat puluis. ¶ Uel facias puluerez de bolo i hoc casu mirabilez. Re. psilii cōfracti. x. z. seis plātagis. z. v. gūi ara. boliar. añ. z.i.f. fiat puluis. Uel facias pulueré de celsis qui sic fit. Re. ro. rub. rob gui ara. tosti pais ut supra ppati psilii ꝙbusti añ. z.i. coriādroz prepatorū ariollilaz vue passe añ. z.i.f. cineris pānī nigri celsorum imaturorum añ. z.ii. fiat puluis. Raf. i hoc casu dabat litargirij. gra. viii. campbore. grā. ii. f. afferēs adeo hoc uētrem ꝙstipare ꝙ si i maiori dosi detur per triēniū ifirmus non assellaret. Uel utere puluere tuzturis qui sic fit. ¶ Accipe turturez cuz plumis i cuius uētre ifrascripta ꝙqualsata ponātur. Re. acatie ypoquistidos mirtilloz coriādroz ppatoz boliar. sāguis dra. berberis arillorū uuaz passarum sumach. añ. z.i. conquassētur et ex his turturē reple qua i olla recōde ⁊ extracto pane de furno exsicca i tātū .s. quod ex ea fieri possit puluis. ne tam fiat carbo caue. ¶ Aliqui turturē cuz plumis uuā acciptūt ⁊ simul cū predictis pulueribus i olla bene argillata tm extracto pane i furno permitte quod i

cōpositū ap̄atū

ptius ꝺ bolo mirabilis

T

puluerem deduci possit. Vel facias sic Re. ossium dactilloruꝫ ꝓbustoꝝ arillo rum unaꝫ passaꝫ coriādrorum prepa torū mirtilloꝝ sumac. añ. ʒ. ii. fiat pluis bec ꝓposita que scripta sunt ab aucto ribus maxime ꝓmēdātur posses tamen ex simplicibus prescriptꝭ ꝓponeꝛ tuo modo facere que i hoc pluriēꝫ ualerēt

¶ Sed si infirmus tuus talia i forma pᵗ uerso recipere nequiret facias sic. Re. ex trociscis uel pulueribus prescriptis qnē magis libꝫ. ʒ. i. zucbari al. ʒ. x. quod dissoluatur cum aqua ro. extinctiōis ca libis seu cum aqua ferrata uel ꝓ aq^a plā tagis ⁊ cum coctū fuerit adde ꝓserue ros. antiq. ʒ. ii. ⁊ fiat ꝓfectio i mozsellis de qua i pricipio pastus unū bolū infir mus tuus recipiat uel talem decoctōeꝫ facias cum aqua zucbaꝝ tuū dissolue. Re. berberis ros. ru. mirtilloꝝ sumach granozum granati mugi arilloruꝫ unā rum passarum. ʒ. ſ. cōquassētur i aqua ferrata fiat decoctio de qua accipe. ℔. i uini citoniozuꝫ. ʒ. ii. misce ⁊ zucbaꝝ tu um i ista decoctōe dissolue. uel decocti onem talē facias ex prunellis siluestri bus cornalibus sozbis nespillis uel ali quo talium addēdo de uino citoniozuꝫ uel de citoniis per frustra scisis ⁊ pos ses decoctiones istas i aqua rosata uel plātagis facere seu i aqua sublimatōis quercus uel eius cozticis medie seu foli orum mirti ℓ uirge pastozis. plurima sᵗ quoqꝫ ex prescripꝭ simplicibus que ꝯ limari possent qnoꝝ aqua esset tibi i hᵒ casu ꝓuentēs. ¶ Ad ista ergo tuā fata stā applica ⁊ ꝓuentētissimas facias cō pōes. ¶ Mixtura que i hoc casu pᵗi mū valet. Re. ꝓserue ros. ātique. ʒ. i. dia citonitē cū zucaro sine spēbus. ʒ. iiii. co riandroꝝ prepatoꝝ berberis celsi ima turi ro. ru. spodij añ. ʒ. i. icorporēt sᵗ

addēdo paꝝ mine citoniozꝝ sine spēb⁹ ⁊ sirupi de mirtillis ⁊ mixtura idebita forma fiat de qua i pricipio pastus ad quātitatem castanee exhibe. Et ad idē uꝫ diacitonitē de zucᵒ sine spēbus solū. aut dyacodion i aurora uero ⁊ per du as boras āte cenā syrupū ifrascriptuꝫ deide prebe. Re. sirupi de citoniis me sue sine mine citoniozꝝ sine spēbus aut sirupi de mirtill. ʒ. i. ſ. aque ro. uel plā tagis uirge pastoris folioꝝ querᶜ mi te uel de quo uolueris siplici suprascri pto. ʒ. iiii. misce ⁊ i potu tribue. quod si sirupū magistralē ad hāc ītētionem plurimuꝫ ualētem facere uolueris.

¶ Re. ro. corticū mediāi quercus fructu um prunellorum siluestrium sozbaruꝫ citoniozꝝ per frustra inciſorum corna lium sumach berberis mirtillorum. añ. ℳ. ſ. uirge pastoris radicis sur pbiti añ. ℳ. i. fiat decoctio in aqua pluuiali seu ferrata de qua accipe. lbr. iiii. succi rue acerbe succi citoniozꝝ. añ. ʒ. iii. zucari. lb. ii. ſ. ⁊ fiat sirupus cu ius dos sit. ʒ. i. ſ. uel. ʒ. ii. cum aquis su prascriptis. ¶ Valet item sirupus de a gresta uel de piris mesue. posses eodē mō succū prunellorum residētia facta. uel citonii seu sorbe nespillorum uᶜ cō nelii seu alterius stiptici fructus ℓ ber be iulipizare quod i casu isto per opti mū foret uel quāuis aquā de predictis iulepiza. ⁊ si āte iulepizationē i quonis prescriptorum calibe cādēte extinguerī seu cādes aurum nihil supra. ¶ Hōes igitur ꝓma non narcotica que i cura simus iquātum huius per os ꝓuenien ter exhiberi possunt i quibus pūs ce^m sinem recipit.

Valde ires. et opprans

Actoꝛes i nostro casu opiata plurimū laudāt. ſz ea tioroſe

exhiberi iubēt. Jam.n.plurimi qui ta
lia sumere ausi sūt ad pl'tonē celeri cur
su trāsiuerūt ⁊ ne dum per os dare sus
pectum ē ymo per suppositoria seu co
liria. ¶ Inquit.n.A.uidisse se qui ex
opio coliriū supposuit ⁊ ad tartara ꝑ
rectam lineam tāquā per breuiorē mea
uit.uidi ego amiꝯ qui ꝯ his diebus cui
dā tenasmonizāti dormire nō potēti su
positoriū opiatum imposuisset illū taꝫ
dulcis sopor īuasit ut iterum dormiat.
ne igit' ī talem errorem cadas ī ipsorū
exhibitōe has attēde conditiōes quas
a nostris auctoribus accepi ⁊ maxime
a pricipe abolai id̄ cura flux⁹ absolute
⁊ ab illo ioāne mesue īde consolatōe m̄
dicinarum ītētōe ꝑa capl'o d̄ his que la
boriosam agitatōeꝫ sedāt. ¶ Pro q°
no.quod opiatoruꝫ quedā ꝯ materias
frias exhibētur ut grā exempli aurea
alexādrina ⁊ opipira.aliqua exhibent'
ꝯ cal'as ut ru⁹ trociscata requies. ⁊ q̄
dā tam ī fria q̄ꝫ ī cal'a īdrn̄ter dant'. et
maxime ubi de uenenositate timēt' ut ē
tyriaca sed finis rōe cuius has exhibe
mus ꝓut ꝓposito ꝑtinet ē triplex unꝯ
ē ut debilitata m̄bra per medicinā labo
riosam uel alia fluxum efficiētia ꝯfortē
tur. ¶ Scd̄s ē cum de farmaci aut hu
moris uenenositate suspitio cadit ad il
lam extīguēdā id libētius ac securi⁹ da
mus ⁊ ꝓpt' hūc finē ꝑꝑ opationē soluti
uoꝝ laboriosorum tyriacā coīter exhi
bemus idē quoqꝫ ī omni fluxu ī quo su
spicio cadit tales facimus ⁊ ī pricipio
quidē hoc mō.s.naꝫ ī materia calida ty
riacā cū zucharo ro.cōmiscemus ī frā
uero eā solam damus.ubi ergo dicit d̄
uenenositate humoris fluxum faciētis
exhisitaueris id audact' facito. ¶ Ego
āt ī malignis disinteris id sepe feci ⁊ in
firmo dei dono bene successit quare et

c̄. Tercius finis pricipalis ī casu nr̄o
ut ē opiata ipsa fluxum inhibeāt ⁊ mē
bra per fluxū lassata quietēt. ¶ Sed
ut hos fines secure ⁊ nostro cuꝫ hono
re ⁊ īfirmi habilitate attigere possimꝯ
tria considerāda sunt primū opiata ip
sa ꝑm suscipiēs. terciū approximatō ꝯ
tempore uel approximitas tēporis.
¶ Ex parte opiatarum caue ne ūquā
narcoticū seu aliquā uirtutē habēs stu
pefaciēdi solum exhibeas ut ē opiū ci
cuta.succus coriādri poma mādragor̄
uel eius radix papauer nigꝝ iusquiaī
semē.uel aliquid tale.primo qr cū talia
acuta sint effrenitāt ⁊ ad mēbrū celeri
ter trāseūt.ꝑo qr a tota substātia uene
nosā quādam fritatem ī corpus huma
nū ponūt que ē ꝯplōis ipsius corrupti
ua.tercio qꝛ spūs ꝯgellāt ⁊ mortificāt
sic quod tādem opera uite exercere ne
queūt.ex quo mineras uirtutū alterāt
⁊ corrumpūt.nam ātiqui cuꝫ eis aliqd
cōmiscere docēt de quorum uirtute ē
talia nocumēta prohibere. Et ideo si
ex istis aliquod soluꝫ exhibueris susci
piētē ad patrē ut plurimū ire coges ⁊
suauit' quidē qr talia spūs congelāt mē
bra stupefaciūt ⁊ cerebri.primi uentri
culi meatus opillādo eternū soporē in
ducūt ut ergo periculū tale īfirmus tu
us deuitet ꝓut statim narrabo facias.
¶ Et hoc ē quod ātiquoꝝ solers īgeī
um nos docet. ¶ Primo ergo cū his
cōmisce que ipsorum uirtutē restrīgūt
talr̄ sic ut non faciliter effrenitēt. ⁊ ne
tam libere ad mēbra trāsire q̄at ueluti
sunt mirra olibanum sandaracha ⁊ si
milia. ¶ Scd̄o illa cum eis cōmisce q̄
ipsoꝝ uenenositatē mortificēt ⁊ hoc' ꝑ
suum propriū fit bezar quod opii ē ca
storeū cicute gentiana succi coriandri
uiticella nigri papaueris cassia lignea

seu nigrum piper seis iusquiami nasc̄
cii agrestis semē. hec ⁊ similia ad suaꝫ
uenenositatē extiguēdam sunt ꝯmiscē
da que talium substātiā subtiliādo mor
tificāt illā uenenōsam impressionē pro
hibēt. ¶ Tercio illa cum eis pone que
spūs uiuificādo eos confortēt sic ut ta
lium īpressionibus melius resistent et
hoc potissimū fit per crocum qui spūs
confortando ipsorum ꝯgellationē ac ī
dispositionē prohibēt et quarto quod
uirtutē mineras corroboret talia esse
debēt cordialia epica stomatica et c̄. q̄
lia sunt spica doronicū. zedoaria. cāpo
balsamus ⁊ similia nullū ergo narcoti
cum sine tali approximatōe ꝓpines et
ātequā ista exhibeas per mēses sex aut
plures taliū facere ꝯmixtionez prestat
ut ipsorum debita fermētatio fiat ⁊ h̄
ex parte opiatorum se tenēt. Sed ex ꝑ
te suscipiētis alique quoqꝫ conditōnes
attēdūtur. ¶ Prima quod īfirmo uir
tus cōstet. nam ī uirtute defecta seu mlt̄
tum debili nūquā prebeas. ¶ Scd̄a ꝙ
suscipiētē semp actu calm̄ uel ut pluri
mū īueneris. nā si ipsū reperies ꝯtinue
frigidū talia prebere nūquā d̄bes nꝫ il
li quoqꝫ nisi magno ꝯ timore qui ꝯple
xionē frīam ⁊ siccā seu frīam ⁊ huidaꝫ
naturalit̄ habuerit. ¶ Tercia talia nisi
mat̄iā ꝓ parte euacuatam ꝯp̄hēderis
nūquā exhibēda sūt. quod si oppositu
fiat materias illas īgrossāt spūs conge
lāt sensum stupefaciūt digestiuā ualde
debilitant materie retinēt̄ q° fit ut pau
cis diebus trāsactis fluxus cū maiori
conamīe ac seueris accidētibus reuer
tatur. unde debiliores facti talem impe
tum sustinere non ualēt per subtus ter
ram padisum adeūt. ⁊ qr ex talium ex
bitione ī prīcipio seu illa accidētia ad
tempus quietātur q̄ꝫ prius cruḋliora
postea succedūt talis mēdosa cura nun
cupatur uerius tamen pernitiosa. ⁊ h̄
ē cā qua ī fluxibus colica yliaca ī dolo
ribus stomaci ⁊ similib⁹ isti rabidi iu
dei atqꝫ tro uātuli coīter utūtur. ut bo
ni aliquid primo occursu facere uideā
tur. unde sedato dolore pecunias reci
piūt ⁊ ab īfirmo discedūt. Cunqꝫ fluxꝯ
q̄ꝫ prius cruḋlius īfestet quod ipse ma
le se rexerit. aut quod nō debite fuerit
gubernatus īputāt astātes se illum ī bo
no statu reliquisse dicētes. O bōe chri
ste quot isti christiāorum inimici ꝑfidi
ad stigiam paludē trāsmittūt. ¶ Quar
ta conditio ē ut his solum adhibeas in
quibus uideris nihil quod adhuc ap ꝓ
ximatū ē ꝓfuisse cum uideas īfirmū tō
tionibus ⁊ doloribus ꝯtinue sine mīa
molestari. unde ātequā ad narcoticorū
exhibitionem deuenias omīa illa expe
rire per p̄us. ⁊ sic ī casu isto talia tā q̄ꝫ
de ceteris d̄ speratus exhibeas. si ergo
īfirmus tuus tortionibus ⁊ doloribus
molestet̄ ipsumqꝫ calidū semp īuenias
⁊ materia pro maiori ꝑte artificialiter
fuerit euacuata siue nat̄ alr̄ ꝙ .xv. die
trāsacta ṽisil̄r esse debꝫ sibi poteris ex
prescriptis narcoticis quod magis li
buerit exhibere. ⁊ hec sunt conditōnes
que ex parte suscipiētis ꝯsiderāde sūt
¶ Restat nūc de tēpore exhibitiois a
liquid dicere quod ꝯmodius eligitur ī
sero. modo a cena que pauca ⁊ facilis
esse debet digōis ⁊ per horas quatuor
ad minus distās fuerit. tūc. n. somnū in
ducit ⁊ humoꝝ agitatōem atqꝫ motuꝫ
sistit ⁊ hoc ī cura fluxus prīcipal̄r que
rimus. posset etiam mane stomaco ua
cuo uel ieiuno ubi īfirmū illū tediosa il
la mordicatio ītegra nocte uel quasi ꝯ
tinue molestauerit talia ꝯsimil̄r exhibe
re correcta. s. prout te īfra docebo. sed

super cibum ea nullatenus exhibeas. qꝛ ad m̄bra cum cibo facile penetraret. ⁊ nocumēta tacta leuiter īducunt ⁊ padue ī uno semel experiētia noui. nam ꝯsodalis unus meus nobilem quādā ad amabat ⁊ perdite cum ātiqua muliere de nocte cubabat. que erat ut ātiquoꝝ mos ē breuis somni quod solū ne amātiū tam ardēs desideriuꝫ ꝯplecterētur īpedimēto erat. ille aūt bōus uir uidēs se a tā leui impediri cā aquā opiataꝫ ꝯfecit quā ī potu uetule dādam amasie tribuit. illa aūt que huius rei non minꝰ impatiēs quā illa erat. ꝺ eo ī uīo qꝺ uētula sumptura erat ī cena ꝯmiscuit ⁊ in maiori certe quātitate qꝺ fuerat pauꝑcule āni ncēꝫ que. 30. horis ⁊ ultra continue stupida ymo uero mortua remāsit. sed tādem medelis multū euigilata per ānum si non ultra tā m̄te q̄ꝫ corpore sopita fuit. ne igit̄ ifirmo tuo ueluti illi uetule ꝯtigat nūquā exibeas narcotica sup cibū et ātequā ea approxiāre audeas ꝯditioēs p̄dictas bn̄ nota q̄s diligēter obſua. ¶ Opiatas igit̄ que ſꝫ p̄dictā doctrinā magis correcte ⁊ que vsui ēt frequētiꝰ nobis magis sūt a mō describā. ¶ Quaꝝ pria. ℞. opii sādarace turis mirre croci añ. ʒ. i. berberis sumac mirtilloꝝ añ. ʒ. ſ. et cū miua citonioꝝ seu aliquo ex p̄dictꝭ syrupis massā ꝯfice. cuiꝰ cū vsus tibi fuerit necessariꝰ pillulas tres ad quātitatē ciceris fac q̄s ifirmo tuo ſꝫ dictū ordinē dato l̄ facias sic. ℞. gallaꝝ a meos a thuris añ. ʒ. i. opii. ʒ. ſ. fac cū miua massā et ut s̄ pillulas ꝯñr. ¶ Rasis aūt sic facit. ℞. a meos mirre castorei añ. ʒ. i. croci opii añ. ʒ. ſ. et pillulas fieri iube ut. s̄. alit̄. ℞. balaustiaꝝ acacie galle mirre thuris sādarace añ. ʒ. i. opii. ℈. i. et fiant pillule. ¶ Ul̄ facias sic et has plurimū ꝯmendat Rasis. ℞. semis iusqami albi seminis papaṽis albi balaustie thuris añ. ʒ. i. mirre sādarace croci a meos añ. ʒ. ſ. misce et mō quo supra pillulas cōfice. ¶ Ego aūt ꝯiter his vsus sū q̄s tn̄ in hoc cāu mirabiles īueni. ℞. opii. ʒ. ii. iusqami albi papaṽis nigri castorei añ ʒ. i croci sādarace thuris mirre ameos añ. ʒ. ii. spice seīnis nasturcii cassie linee añ. ʒ. ſ. ex qbus pastā ac pillulas ut. s̄. ꝯpōe ista p optīe correcta sūt q̄s ī cāu isto secure exibere poṽis sꝫ pl̄imi ī forma pillulaꝝ ea recipe nequeūt facias illis sic accipe ex pl̄uerib⁹ suprascriptꝭ ℥. i. ⁊ mell̄ lb. ſ. et fiat ꝯfectio quā p mēses sex īfermētatiōe pmitte cuiꝰ dosis sit. ℈. ii. āt ꝯ melle illo pōe. ℥. i. ſ. p̄scriptoꝝ pulueꝝ qꝛ erit ꝯfectio saꝭ delicata adhuc sꝫ tūc dosi dīnue l̄ al̄r. ℞. ex pasta suprascripta. ℥. ſ. que iā p mēses aliquot ꝯposita steterit deīde accipe zucri. ℥. vi. dissoluat̄ cū aqua ferrata l̄ cū aliqua ex aquis suprascriptꝭ et cū debite fuerit coctū pastā illā pl̄ueriza l̄ si cū alit̄ misces et facias ꝯfectionē ī morsellis de qbus a. ʒ. i. usqꝫ ad. ſ. exibito. At ne errorē ī dosādo comittas postquā ꝯfectio tua facta ē seu ꝙ uis aliꝺ opiatū eā pōdera et quot opii grana ī totā ꝯpōem īgrediunt̄ examīa et totū talit̄ ꝑtire ꝙ ī dosi una nō plusquā tercia opii remaēat. Si igit̄ errorē ꝯmittere n̄ uis opiatas oēs dictomō calculabis. ¶ Solꝫ alia ꝯfectio ī hoc cāu multuꝫ utilis fieri talit̄. ℞. storacis liquiꝺ castorei opii seīnis iusqami albi mirr̄ croci assari thuris ameos ana. ʒ. i. mellis lb. ſ. et fiat electuariū dosis est a. ʒ. ii. usqꝫ ad. ʒ. iii. et si libꝫ cū zucharo facere pone. ℥. viii. zucri ⁊ fac in morsellis tuo mō ꝯfectionē cuiꝰ dosis erit a. ʒ. ii usqꝫ. ʒ. iii. ¶ Ul̄ facias sic et est ī isto

cãu optima .℞. ameos sãdarace oli bãi cassie ligẽe croci ana.ʒ.i.iusgami al bi papaueris albi ana.ʒ.i.ſ.opii.ʒ.ii.ƀ beris spodii granoꝝ granati muzi cel si imaturi ana .ʒ.ii. cãphore. ℈.i. mel lis dispumati.ʒ.v.ꝛ fiat electuariuz de quo mẽsibus trãsactis sex a.ʒ.i.usqz ad ʒ.iii.audacẽ exibito ꝙ si uis cũ zucha ro i formã solidã facere fiãt ex pluere isto trocisci l'magdaleõ et dimittat̃ p vi.meses i umbra desiccari et cũ ipsis ʒ.ſ.et zucri.lƀ.ſ.fiat i morsellis ꝑfectõ dosis.ʒ.iii. ¶ Ad idẽ ualet zeges.ʒ.ii. ¶ Pro delicatis alias bũc syrupum ordiãui.℞.uirge pastoris plãtaginis caude equine ana.℥.i.seis iusgami al bi papaueris nigri radicis mãdragore ana.ʒ.i.mirtilloꝝ sumac berberis aril loꝝ uuaꝝ passaꝝ ypoquistidos corian droꝝ ꝓperatorũ ana.ʒ.ſ. cornaliũ nuẽ ro.xxx.nespiloꝝ sorbaꝝ ana. numero. xii.ꝙquassent̃ et fiat decoctio in lƀ.viii aque usqz.ad tertie ptis ꝙsũptionẽ deĩ de colet̃ et i colatura dissolue zucri lƀ. iii.et cũ albumine ouoꝝ recentiũ clarifi cent̃ dei de ad sacellũ seu staminã distil letur et distillat̃ ad formã usqz syrupo rũ decoquat̃ et dũ sic decoquit̃ i infu sione res ifrascripte i pecia rara ligate pmaneãt.℞. croci pipis lõgi cassie li gẽe thuris sãdarace ana.ʒ.iii.opii.ʒ.v. ꝙquassata ligent̃ i pecia et i syrupo pti nue ifusa maneãt cũqz coctus fuerit fõ titer exprimat̃ et usui tal̃ reseruet̃ cꝰ dosis sit ab.ʒ.i. usqz ad.ʒ.i. ſ.cũ aqua ferrata seu aliqua exp̃scripta. ¶ Et si li bet accipe ex syrupis seu iulep supra descripti.ʒ.iiii.et de appropriat̃ aquis ʒ.viii.et de nouo clarificet̃ cũ quo i cla rificãdo buli croci opii ana.℈. ii.pipis ameos thuris sãdarace ana.ʒ.ſ.colet̃ et fiat ꝑ uicibꝰ duabus l.℞. rosaruz sumac semis papaueris se.iusgami ber beris et de aliis suprascripta ꝑ libito et i quibꝰ aquis uis decoctionẽ facito i aqua opii cũ suo correctiuo buli et ba bebis ré delicatã et tuo ifirmo bene u tilẽ ꝓmiscet̃.ſ.opiũ correctũ ut supra te docui.nã syrupi seu decoctioẽs mõ quo supra ꝓperate i isto cãu mirã cpa tionẽ effitiũt illius aũt pauce materie ỏ relicte furiositatẽ reprimũt eã getant mẽbra lassata ꝙfortãt sõnũ suauẽ indu cũt et fluxũ sistũt pp ꝙ prescripta ꝙditõ nibꝰ obseruat̃ nihil i isto cãu pstãtius et ibꝰ narcoticoꝝ doctrie sine ipeno.

¶ Lm octauũ tractatꝰ ꝑ q̃ diarico flu xui a colꝛa,pueniẽti i quãtũ fluxꝰ ẽ ab eẽ ꝙẽiũt ap,primãda ỏscribẽs Rubrica.

Odescripta sũt que ab itra flu xui dyarico a colera ,pueniẽ ti iquantũ fluxꝰ cõueniunt re stat mõ expoere que ab eẽ approximã da sũt ut unctioẽs epithimata coctioẽs ꝓmunes enchatisãta stupbe suffuigia suppositoria cristeria et ex bis sũt alt qua narcotica aliqua nõ nullũ tñ istoꝝ ullo mõ i pricipio approximes nã ꝑ ea ad itra materia reuocat̃ quo fit ut flu xꝰ augeat̃ ꝙ si fuerit narcoticũ et ma teriã sisterit et fluxꝰ ꝑ stupefactionẽ in tercipiat̃ pauculos ifra dies maior cã et seuioribus accidẽtibꝰ reuertet̃ quo i casu tũc ut plimũ moriunt̃ ꝙ si tunc tua fuerit itentio illã derelictã materiã quietare ifra scriptomõ et ordie ,put te docebo utere a narcoticis pricipiuz sumẽs. ¶ Ut ergo te ad actũ practicũ deducã facias sic.℞.olei ros.ʒ.ii.olei mastichis olei citoiorũ olei mirtillorũ añ ʒ.ſ.misce et ex isto calo quãtũ ifirmus tuꝰ tollerare põt ab umblico ifra toꝛ

uēter ī ungat̄ deīde puluere īfrascrip
to. ℞. masticis. ℥. ß. gallaꝝ rosꝰ. ru. añ
℥. i. ß. et fiat puluis et nota ꝙ ista ī cor
poribus rare texture maxīe ualet et p̄
cipue pueris ⁊ īfantibus uel facias sic.
ꝝ. olei mirti olei rosꝰ olei citoīorū olei
masticis añ. ʒ. i acacie ypoquistidos li
tii sāguinis draconis terre sigillate gū
mi arabici costi dragagāti añ. ℥. iiii. ex
hiis modo unguētuz facito accipe olea
supra scripta cuz quib⁹ misce succi uir
ge pastoris succi cornaliū uel alicuius
alterius fructus stiptici añ. ℥ i. ß sil̄ buli
ant usqz ad succorū cōsumptionē deīd̄
adde modicū cere. ⁊ cū incipit īfrigida
ri adde pulueres et alia supra scripta
quo facto in mortario totum pone ac
parū aceti secuz ⁊ incorpora cuz ℥. i.
succi plātagis ⁊ ex isto ab umbilico in
fra uenter ungatur sil̄ ⁊ renes. Uel fa
tias sic et ē aliud boni mesue ℞ rosa
ruz ru. sumac sandalorū al. ⁊ ru. spodii
sanguinis draconis carabe balaustiarū
acacie ypoqstidos gallaruz gallie mus
cate corticum mandragore corticum
granatorū añ. ʒ. iii. camphore. ʒ. ß. suc
ci extremitatum uitis mirte aceti añ. ℥.
. iiii. deinde accipe ordei et est ordeum
torrefactum incasu isto. ʒ. iii. gūmi ara
bici. ʒ. v. granoruz mirti. ℥. ß hec tria
puluerizata miscentur cum liquori
bus suprascriptis ⁊ per diem ⁊ noctez
in īfusione maneant ⁊ hiis postea add̄
olei mirtilliorū olei citonioruz rosꝰ añ
. ʒ. iii. olei masticis. ℥. ii. coquātur simil̄
donec mellis spissitudinem habeant cū
qz tpari īcipiūt adde pulueres ⁊ alia su
pra scripta et unguentū fac cuz quo ue
ter ⁊ renes ungātur uel de eo super pe
ciam extende quā tunc locis applica p̄
dr̄is ē enī efficax m̄dicamē. ih⁰ caū l̄ fa
cias empl̄m tale cōueniētissimum. ℞.
ypoqstidos litii añ. ʒ. i. farine tritici. ℥.
. ii. succi plantaginis quātū sufficit ac
renibus applicabis ac uentri sub umbi
lico apponantur ꝙ si in forma epitia
tis facere libet. ℞. masticis thuris aca
cie aluis succi ro. balaustiaruz mithis
ypoquidistos seminis iusquiami corti
cum mādragore añ partes equal̄s te
rantur et in aceto distemperētur ⁊ cū
isto renes ac uenter epithimetur Uel
alit̄. ℞. masticis thuris aluis acacie
ypoquistidos balaustiarum rosꝰ sanda
lorum al. ⁊ ru. añ partes equales terāt̄
et distēperentur cū succo citonioꝝ mir
ti uirge pastoris plantaginis uel cum
aqua rosꝰ. paruz aceti addito et epithi
ma locis predictis fiat. poteris etiā. ex
quouis succorum stipticorū fructuuz
seu herbaruz stipticarum miscēdo ace
ti parū et epithima cōueīentissimū tuo
modo facere. ꝙ si narcoticis uti libet
poteris cuz his q̄ dicta sunt succuz ius
quiami cōmiscere. et ne duz cū epithi
mathibus sed cū unguentis sil̄r ꝙ si fō
tius habere uolueris commisce opiuz
¶ Et si uis mō rasis facere. ℞. bal
austiaruz cupularuz glandium acacie
thuris mirre opii iusquami añ ptes eq̄
les. distemperentur cuz aceto et loca q̄
dicta sūt illinias deinde suppone bōba
cem uel de tonsura draporuz tādiu di
mittantur ꝙ talia per se cadant. Uel a
liter facias ut auice. docet. ℞. opii sei
nis iusquiami albi añ partez unā cupula
rum glandium acacie balaustiarū thu
ris mirre añ partes qnz incorporent̄
cum succo iusquiami albi aut succo cō
ticum papaueris seu cuz ipsorū decoc
tione et ex isto uentrez ⁊ renes. illinias
¶ Nunc de enchatismatibus a quib⁹
practicantium pl̄imi incipiunt cunqz ī
firmus ab eo egreditur et in lectum in

fiat ūguēta epla seu epitiata ap,prians qō tñ bñ z regularit fit quia ut plurimū ab istis unctionibus epitimatibus seu emplastris incobant ab eis principiuz facere libuit succesiue ecabtisma faciē do .facias sic ℞ rosarū ru .gallarum mirte plantaginis cōsolide maioris cō nēum glādiuz castanearuz corticuz m dianorum querc' añ coquantur in aq̄ serrata sexta parte aceti addicta i aqua tuus infirmus āte cenaz et ante prādi um sedeat Vl facias sic et est eficatissi muz. ℞. cozticū pruni querc' cornalis citonii nesspillorum añ. ℥. ii. rosaruz plantaginis utriusq3 consolide radicis et foliorū camaleōte pētapbilō radicis querc' añ . ℥. i. balaustiaruz sorbazū glandium prunelloruz siluestriū nesspil lorum imaturoruz cornalium añ. ℥. .i. boliermini .san.dra. sumac mirt lio ruz añ. ʒ. ii. conquassentur et buliant i aqua pluuiali uel ferrata sexta parte a ceti addicta que tm duz nigrescat buli at in aqua postea ut supra sedeat. pote ris encbatismate facto ex unctionibus predictis emplis seu epitbimatib' tuo infirmo quod libuerit facer q̄ si ecbatis ma ista stupefactiua facere libet ex cor ticibus mandragore iusquiamo uel pa panueris i eis,p libito ponē pokis. Vl ex aliqua prescriptis narcoticis i unc tionibus epitbimatibus seu emplis p' encbatisma unctionem facere et in boc casu erit boc conuenientissimuz factuz suffumigia pokis ex fumo ecbatismatū facere q̄ erūt i isto cāu puenientissima multuz uel quouis pscriptorū siue sim plex siue cōpositū sic idez facere pokis illud buliendo ul supra carbones ponē do. uel habeas candētez lapidez super quez acetum proiicias ut infirm' p anū recipiat fumū Vl facias fabas pcortici bus i aceto decoqui et suffumigiuz. fa uel pone ypoquistidos seu acaciaz sup carbones z idez facias . Vl facias qō pluries exptus suz accipe anguillā unā et pone in uase carbonibus repleto et cum p forato coc p culo talitez clauso qua āguilla egredi nequeat et infirmū super fumū talē suffumiga. ¶ Et si nar coticis uti libuerit acci. ex supra scrip tis qō uis et cū illo sub prunis posito suffumigiuz facito et boc ex trocis seu pasta narcotica ex qua pillule pfici de bent puenentissime. ¶ Si scripta non ptulerint z libet ad suppositoria trāsi re facias sic. ℞. licii acacie ypoquisti dos cere citrine añ. ʒ. f. fiant suppositō ria cuz succo licopbāti pentbatil onis plantaginis. aut uirge pastoris que fu it filo appēsa ut ,p libito extrabi possit Uel facias sic. ℞. gallarū masticis ce re citrine sumac spodii corallorū utri' q3 acacie ypogstidos. añ. ʒ. ii. fiāt sup sitoria cuz prescriptis succis aliquo. z sint apensa filo et si bec opiata facer li bet adde in recepta pria. ʒ. ii. opii mir re. ʒ. i. f. cro. ʒ. i. i scōa p̄ o adde. ʒ. i. opii z storacis ligde sādarace añ. ʒ. ii. croc .ʒ. f z fiāt ut supra suppositoria que si comode ex istis fieri nequeant adde ce re citrine quātū sufficit ad boc ut se te neāt. ¶ Uel facias sic ¶ ℞ .acacie ypoquistidos litii masticis thuris cro ci radicis mādragore seminis iusquis mi añ. ʒi. opii. ʒ. iiii. fiant ut supra sup positoria que in casu isto multū pueni unt et maxime ubi in ano fuerit ardor z punctura. ¶ Uel facias sic. ℞. thu ris gūmi arabici litii cōtice radicis mā dragore ypoquistidos croci añ. ʒ. ii. ce re citrine. ʒ. iii. fiant suppositoria p ap penso filo. Si autez .clisteribus uti no lueris a principio lanatina cōuenunt

Clistere lauatiuū

131

ꝛ talia multū laudo ne. s. materia illa colirica acuta ī intestinis adhereat ꝛ ipo rum ī uillis īfilsetur qꝛ de facili tunc disinteriā efficeret ymo si prius tale clistere lauatiuū feceris quā r̄strictiuum preualebit. Facias ergo sic. ℞. aque ordei. lib. i. f. olei rosa. ℥. ii. ouorū recentium uitellos duos pulueris zucari. ʒ. i. f. ꝛ fiat clistere. et si uis magis abst̄siuū ipsum efficere adde in eo mellis ro. ℥. ii. et clisteria ista per eā que dicta ē causā ualent plurimū in cāū isto ꝛc. restrictiuū uero sic facito. ℞. rosarū uirge pastoris nespillorum quercus ac citonii. añ. M. f. mirtilloruz sumac gallarum balaustiaruz añ. ℥. i. f. risi ꝛ. paici lentium excorticatarū. añ. M. i. cōquassentur ꝛ buliant in. lb. vi. aque pluuialis et ferrate usque ad cōsūptionez tertie partis de qua accipe. lb. f. inqua dissolue tres uitellos ouoruz recētiuz assatoꝝ ꝛ ex pulueribus suprascriptis non opiatis. ʒ. iii. olei ros. ℥. ii. f. fiat clistere et ubi fuerit magn⁹ ardor sic qd̄ intestinorum excoriationez timueris ℞. succi plātaginis facta residētia lb. i. ꝛ cum uitellis ouorū pulueribus suprascriptis ac ros. oleo clistere ut primo facias. et si talia clisteria narcotica facere uolueris de corticibus mandragore ac iusquiamo in decoctione adiūgi facias ꝛ loco suprascripti pulueris adde pulueres opiatos et habebis clisteria hoc in casu ꝯuenientia maxime ubi punctura et ardor fuerint incēsi ꝛ hoc de unctionibus epithimatibus stuphis suffumigiis suppositoriis ꝛ clisteribus q̄ in cura dyarie colerice ꝯueiūt

¶ Capituluz nonuz tractatus p̄mi accidētib⁹ q̄ dyarie ꝛ ceteris supuenir̄ possunt succurrere docens Rubrica.

Accidētia que colerice dyarie ac ceteris fluxib⁹ superuenir̄ solēt sūt uirtutis. casus prostratio appetitus. scothomie v̄tigines et qd̄ plurimū est ardor tortio ac ī tollerabilis dolor. ¶ Quantum uero de subleuāda uirtute d̄ sincopi ꝛ appetit⁹ prostractione facias prout te in de regimine sex rerū nō naturaliuz īfra docebo ¶ Scothomie uero ꝛ uertigini succurre cum diuersiuis de quibus te copiosuz feci in capitulo vi⁹. ¶ Et si quid ad hāc intentionez capiti ap,ꝓximare libeta capitulo ꝓprio d̄ uertigīe succursum pete. ¶ Tortionibus uero ardori et molestissimis doloribus que d̄ huius magis sunt ītentione capituli prout statim dicam fac: sz āteq̄z ad actum practicū te reducam nota ꝙ priusquā ad queuis narcotca trāseas experiri potius oīa debes: ꝛ si per extra talia mitigare uelles id potius q̄z ꝑ intra facito. ¶ Ad ardoris ergo ac doloris tōtiōis mitigationem materia. s. exñte colirica mordicatiua acuta si fluxuz ī prīcipio fecerit materiā ipsā per prius euacua nā si ea reamanēte dolorez sedaueris cū v̄isil̄z dolor ipse molestus magis succedere debeat sine periculo non erit īfirmus sed aprincipio aliquot diebus transactis et materia fm eius partem maiorem euacuata poteris mitigatiuis: quę ordine quodā infra ponam uti ab exrinsecis applicandis exordiū sumēdū. Ubi g⁹ dolor̄s ac tortōes īfirmuz sine misericordia molestauerīt mō materiei partem maiorez euacuatam putes. ¶ Accipe ciminum cōquassatū et in aceto die cum sua nocte dimissum et insaccello posituz in aceto illo bulir̄ factas expressum loco dolenti calidum appone. ¶ Uel facias sic. ℞. succi plā

taginis pomoꝝ siluestriū imaturoruꝫ succi plātaginis aceti añ ꝑtes equales calefiāt et pecias seu filtrū i eo imolli tū dolēti loco applica. hoc eim epithia i isto cāu mirabilit sedare solꝫ. ¶ Vl alit. ℞. furfuris ros. ru. añ. ꝑtes equales i sacello ponant et i aceto buliāt et postea applicent et cū ꝑdicta oīa infrigidari icipiūt sepe et sepi⁹ calida reponant Auisat⁹ tñ esto ne tā dictoꝝ quā dicēdoꝝ actuali caliditate materiā illā colirica quātūcunqꝫ paucā iebulitiōe pōas et i hoc bene aduerte nā de facili itestinoꝝ excoriationē iducerēt et disiteriā efficerēt. ¶ Itē potis i cāu isto cū florib⁹ tasibarbasi i aceto bulit sacculū facere quē loco dolenti suppone. ¶ Vl. ℞. ro. ru. reste bouis floꝝ taxibarbasi añ. M. ii. cimini ꝑ diē cum nocte i aceto remolliti. lb. i. ſ. oīa ista simul cū aqua pluuiali buliant l ferrata sexta parte aceti addita et i tali decoctiōe buliēti spōgia ifundat que exp̄ssa ac cal'a quātū ifirmus sufferre poterit ad locū dolentē applicet cunqꝫ ifrigidari icipit ealida iteꝝ repoāt. ¶ Ista pro doloris sedatiōe maxie cūueniunt cū quo ēt retentiuā cōfortāt ꝙ si i isto cāu enchatisāta facere libet ad sedationē doloris magis quā ad retētiue ꝯfortationē respectū habēdo ubi materiei partē maiorē euacuatā pensaueris audact utere que i ꝓuocatiōe sudoris supra capl'o. vi. ꝺscripta sūt et successiue locū dolentē ex oleo camoml'lino ac aētino mixtis iunge talia eni dolorē sedāt multū et materiā diuertūt eā qꝫ ꝑ sudorē euacuāt. ¶ Vl facias sic. ℞. camomille melliloti ro. ru. absinthij sicci añ. M. ii. anisi maratri ana. ℥. iij. seminis lini fenugreci. ana. libr. ſ. fiat decoctio et i eam spōgiā ifūde qua ut supra utere. ¶ Sed sēper auisatus esto ne colerā illā i ebullitōe ponas. qꝛ ut dictū est de facili itestinoꝝ abrasionē iduceret. Itē alij uētosas sine scarificatōe super dolētē locū aplicāt ul' i circuitu et i hoc casu mirabilis sūt iuuamēti qꝛ ubi materia pauca fuerit dolorē sedāt ac fluxuꝫ sistūt ligaturas dolorosas ac alia diuersiua poteris secundū prescriptos canones quādo libuerit facere qꝛ ualet i cāsu isto multū prescripta stupefaciendi habet naturā. ¶ Si ergo libet ex narcoticis que descripta sūt tuo mō mixtionē fac et i casu isto stuphis et sufuīgijs clisterijs ac suppositoriis i quibus stupefaciēdis uirtus iest uti poteris sed i c⁹ secūdo descriptos canones diligēter obserua. ¶ Solemus ēt qua dolori sedāt per os plurima dare iterqꝫ est puluis cornu cerui usti et loti cū uino calido i potu datus qui ne dū i casu isto uerū in colica et yliaca multū ualet uētris eni dolores oēs potissime sedat ut experiētia sepe notaui ꝙ si i mitigatōe doloris ad narcotica ꝑ os sumēda trāsire necesse sit. ¶ Septimū capitulum tibi pl'ima cōcedit ardori uero in ano exñti ubi alia nō cōtulerit cū suppositorijs opiatis in proxio capitulo descriptis succurrere debes cōditionib⁹ tamē ibi posit obseruatis. illa eni ardorē ac dolorē tortionē mirabilit sedāt. ¶ Si ergo ordinate his que descripta sunt usus fueris dyarie accidētibus facile succurres et potissimū dolori pūctionib⁹ ac ardōi q̄ quāq̄ꝫ cet'a dyarie accidētia ad se fr̄quēti⁹ curā uocāt et i h⁹ finis eoꝝ sit ꝯ qb⁹ accidētib⁹ succurr̄re ꝺbes

¶ C^m io^m tractatus primi sex rerum nō naturaliū regimē diarie colerice cōueniēs ponēs. Rubrica.

Ut cure dyarie a colera acuta mordicatiua prouenientis finē faciā sex rez nō naturaliū regimē i hoc c⁹ erit describēdū et illō potissimū q fluxui i quantū huius ꝯit. cuz de eo q materie attinet cōpēdiose et si paucula supra ōscripserī. ¶ Sit itaqz aer i principio augmēto et statu ad caliditatē tēperatā declinis. nā ubi frigidus esset accētraret materiā et dyariā augeret. ¶ Et cerebri primi uētricl'i meatus oppillās eternū soporē iducit ut ergo piculū tale ifirmus tuus euitet prout statī enarabo facias. ¶ Et hoc est q antiquoꝝ soleris īgeniū nos edocet. primo ergo cū his talia cōmissce q̄ ipsoꝝ uirtutē restrīgūt taliter. s. ut nō sic faciliter effreītēt. Et ne tā libere ad mēbrum trāsire queant ueluti sūt mirabolani sādaracha et similia ꝛ⁹ illa cum eis misce que ipsoꝝ uenenositatē mōtificāt et hoc p suum propriū. s. bezar q opij ē castoreū cuscute gētiana coriādri uiticella nigra papaueris cassia lignea siue nigꝝ piper et seis iusquiami nasturtij agrestis semen hec et similia ad suā uenenositatē extīguendā sunt ꝯmisscēda que taliū substantiā r̄soluēdo mortifferā illā uenenosā īpressionē ꝓhibēt tertio illa cū eis que spiritus uiuificādo eos ꝯfortēt sic ut taliū īpressionib⁹ melius resistāt et hoc potissimū fit p crocū qui spirit⁹ ꝯfortādo ipsoꝝ ꝯgl'lationē ac ꝯdēpsationē ꝓhibēt. ¶ Et quarto q uirtutū miēras corroboret et tl'ia eē ōbēt cordialia cerebralia epatica stoātica ꝛc̄ q̄lia sūt spica doroicū zedoaria carpobalsamus ꝛ sil'ia. Nullū ergo narcoticoꝝ sine taliū associatōne ꝓpines et antequā ista. exibeas per mēses sex āt pl'res taliū facere ꝯmixtionē p̄stat ut ipsoꝝ debita fermētatō fiat

Ex hec opiataꝝ ex pte se tenēt sz ex pte suscipiētis aliq̄ quoqz ꝯditioēs attēdunt' pria q ifirmi uirt⁹ ꝯstet nā i uirtute defecta seu multū debili tali nūq̄z p̄beas secūda q suscipiēte sēper actu cal'm l' ut pl'imū iuenias nā si ipsū repieris ꝯtinue frīduz talia prebere nūquaz audeas Nec illi magō quoqz nisi cū timore q ꝯplexionē frīdam et siccā seu frīdā et hūidā naturalit' hūerit t̄tio tl'ia nisi materiā ꝓ pte maiori euātam ꝯprehēderis nūquā exibēda sūt q si oppositū fiat materias illas īgrossāt sēsū stupefaciūt digestiuā ualō debilitāt materie retinētur quo fit ut paucis trāsactis diebus maiori cū conamīe ac seuiorib⁹ cū accidētibus et de facili i disinteriam trāsiret. In decliātione uero q frigiditati attineat p̄stat q extraneā caliditatē i mēbris derelictā contemperat ac illius colere caliditatem reprimit.

¶ Timor ac tristitia, et ira magis uitāda sūt, et leticia quouis mō īfirmo detur, siue p cātilenas, siue p historias delectabiles, siue q̄uolibet aliter ꝯit ut. s. selle et accidētiū seuorū si qua eū iuaserit obliuiscat'. exercitiū tpatum laudo ubi tamē flux⁹ nimiū molest⁹ fuerit ges magis ꝯuenit: somnus i declinatiōe solito lōgior eē debet: i aliis uero tēporib⁹ si ꝯsuetudo eq̄lis fuerit, uerū absolute i quolz fluxu pl⁹ ab auctorib⁹ ꝯmendat' q fit qꝛ ut i plurib⁹ pp flux⁹ molestia mēbra i quietatiōe lassant' uirt⁹ resoluit' et alia pl'ima īducunt' accidētia

¶ Somnus aūt lassata mēbra refouet materiā qetat accidētia sedat et fluxū sistit ex quo pz q rōe horū ꝯuenit. sed ubi materia pl'ima foret acuta et mordicatiua cum de natura somni sit materiā flux⁹ retinere nō sic eius ꝓlixitas ꝯiret i pricipio quā maxīe. quātū uero

Somnus

Cibus

ad cibū ⁊ potū cū retētiue ac fluxui ma
gis attēdere cupias min⁹ de potu quā
fieri pōt ut ī capl'o septio dictū ē tribu
endū erit et supra dextrā partē īfirm⁹
dū cibat' iaceat coxa dextra sursū trac
ta et antequā eū cibes uirtutē prīo con
spice deīde ꝯpl'oem etatē ꝯsuetudinē et
talia successiue qualitatiue et quātitati
ue nā uerbi grā fabę et alia huiusmōi
cibaria digōi rebellia sūt quę a nō nul
lis auctoribus ꝯmēdant' nō nisi grossis
rusticis et assuetis exibēda sunt pl'imi
enī ualitudiārij exñtes talia digerere
nequeūt quo mō ergo īfirmi. ¶ Ex q°
pz quorūdā ulgariū mediatoꝝ error q
ī different' fluxu elaborātes cibo pene
ī permutabili oēs cibāt: parū quoqz et
sepe dandū erit et ī prīcipio past⁹ ex d̄
scriptis ī capl'o v° ꝯfectioībus seu mix
turis ad castanee quātitatē tribue aq̄z
ferratā āt cisterne ꝯ zucaro ros. ātiquo
mixtā bibat. l' accipiat miue citoniorū
sine spēbus l' alicui⁹ ex descriptis in ca
pl'o p̄dicto syrupi. ℥. i. aque ferrate uel
cisterne. ℥. v. misce. l' poteris succi ber
beris aut citoiorū uinū cū aqua cū qua
bibiturus ē īfirm⁹ ꝓlibito miscere, ⁊ ta
lis sit sibi potus qñ māducat: ꝙ si loco
a gallis candēs aurū quā facturus est
ī aqua ferrata pluries extīguet' preua
lebit uinū nullo mō ꝯuenit si tñ īfirmus
tuus ab eo abstiēre nō uz sicut lassiuis
pl'ibus accidit sit uinū nigrū stipticum
cū aqua p̄dicta lipbatū ut poti⁹ lipba
ta aqua quā lipbatū uinū appellari pos
sit. ¶ Cōueniētes carēs sūt capreti ui
tuloꝝ lactātiū lepusculoꝝ cuniculoruz
polastroꝝ iuuenū gallinaꝝ caponū per
dicū fasianoꝝ turtuꝝ auicularū rubali
uz. ¶ Siluestres tñ carnes et maxīe
leporine que fluxū a ꝓprietate sistunt
teste rasi quā domestice eligāt' potius

et oēs assę quā elixę que cū berberis su
mac similiter coriādri p̄perati mirtillo
rū antea et similibus faciēde erūt. Coc
tana quoqz frustratī īcisa carnib⁹ his
īmissa nespule: itē citri: et stiptici fruc
tus ut corna: sorbe īmature: prunella
īmatura celsa: seu pōtica pira ⁊c̄. Et
ne obliuiscaris ī quibuscūqz assādis car
nibus noue cerę parū īmittere et si his
elixis caribus uti libet cū his que īme
diate dicta sūt faciēde erūt: cera tamen
dimissa: et ī aqua mō quo supra ferrata:
seu cisternę decoquat': ꝙ si eas ex his
tūc sarcire nō libz unū seu ex dictis plu
ra ad buliēdū īpone et si pl'ueres fuerīt
eos ī pecia rara ligato. ¶ Ex his igi
tur carnib⁹ ꝯtusū ubi op⁹ sit facito in
quo agreste parū l' citonioꝝ uini seu b
beris succi īponere poteris tūc eīz gu
stui gratū magis reddet'. ¶ Cōueniē
tia fercula fiūt ex paico: rixo: milio frac
to quā ordeo paululū ustulato Ras. fa
bas ī aceto ī hoc casu excorticatas ml'
tū cōmēdat ipsarū quoqz farina lauda
tur: et farina corticū ipsaꝝ: quę īsistēdo
fluxū preualēt. ⁊ talia ī modū ptisanę ī
suarū brodiū carniū coquiāri pñt: tales
tñ fabe sit ī aceto decocte ut ī prīcipio
huius capl'i dictū ē: nō nisi grossis rusti
cis exibēde sūt. ¶ In isto itē casu fe
bre nō existēte lac ml'tū cōmendat' uac
ce. s. cū sit ualde grossū aut capre ueꝝ
id laudo magis et si non ita grossū exi
stat stipticū tamē ē ut ex eius patet nu
trimēto: est ergo isto ī casu ꝯueniens
magis ꝙ istorū exibueris cū cādēti ca
libe: seu auro: aut lapidib⁹ ī eo pluries
extīctis decoquant'. ¶ Rasis aūt cuz
eo aquę ferrate tātundē miscebat ul' ex
p̄dictis sepe stipticis fructib⁹ quā alijs
cū ea per prius bulire faciebat et eam
postea ī lacte ad buliendum commisce

bat l' in lacte ipso succū berberis uinū citoniorū āt agrestā ponebat et postea bulire ꝑmittebat ꝙ aqua seu succus il le ipositus erat solut⁹ ⁊c̄ lac igit̄ talit̄ ꝑperatū multū i ꝯi usu cū cādenti cali be seu auro l' ignitis lapidib⁹ aquā il lā ꝯmissēdo decoquimus. At si ꝓpter ifirmi debilitatē distillatū facere neces se sit. ℞. mirtilloꝝ sumac berberis an there coriandroꝝ preparatorū. añ. ʒ. iii. ꝯquassent̄ ⁊ i aqua ro. buliāt modi co uini citonioꝝ seu berberis addito i tali uero decoctione carnes ex quibus distillatū fiēdum erit per horas. ii. ad minus remolliri ꝑmittas successiue in uase duplici distillatū fac ducatis quot libet additꝫ ifundo. ¶ Distillato itaqꝫ facto lamina auri igita i eo pluries ex tīgue id eni mire uirtutē prostratā re staurat ⁊ ex quibuslꝫ carnib⁹ ipsū face re poteris et hec dyarie colirice uicio totius ꝓueniētis cura finē recipit que illi quoqꝫ ꝯuenit que ex mordicātibus humorib⁹ qualescūqꝫ fuerit prouenit.

¶ Sed si a colera pressina seu erugio sa fiat esto euadūt ꝑpaucissimi i ꝓnosti cis supra patuit i oibus tñ ut prescrip tū est fac. uerū qꝛ materia illa uenenosi tate sua iterficit ad eā extinguendā q̄ hora i quo poteris mō ex cristalli pul uere his eni talis ueneōse materie beza ar existit. ¶ Cū ergo ad ifirmū tuum ꝑueneris. prīo que huius sit spēi flux⁹ ꝑcuntare cui ꝑm exigentiā ꝓut supra te docui rerū sex nō naturaliū regimen preordinabis materiā deinde euacua isistendo fluxū attēde successiue et taꝫ ab ītra quā ab extra his ordiāta post ea utere ꝓut superi⁹ anotat̄. a narcoti cis tamē quantū possibile fuerit p̄caue to ꝙ si eisdeꝫ tamen opus fuerit i fluxū sistēdum. s. seu accidētibus sedādis ab extra quā ab ītra potius id fac balnea: enchatisāta stuphe unctioēs diuersio nes ligature uētose et alia superius tac ta ordinate perage sic diariā oēꝫ cura bilem i breui ad finē bonū deduces et in hoc diarie ab humoribus colericis seu acutis ꝓueniētis cur̄ hic finis esto.

¶ ij^m capitulum de cura diarie a fle gmatico hūore totus cā proueniente.

Diarie a flegmatico hūore to tius ꝓueniētis uitio cura est ut ifirmus i aere ad calidū et tēperate hūidū collocet̄ ꝑ quē exerciti uꝫ horis ꝯueniētibus tēperate faciat l' saltē loco eius fiāt fricatioēs. Sōnus ratiōe materie sit solito breuiō rōe au tē fluxus grā sistēdi sit lōgior aīe acci dētia excessiue deuitꝫ. ¶ Quātū ad ci bū et potū sit eius uinū nigrū et stipti cū cū aqua ferrata lipbatū i aqua paꝝ mirtilloꝝ l' masticis macis cardamomi seu cinamomi ad buliendū secū ꝑmittas ¶ Cōueniētes autē carnes sūt lactan tes uituli mōtonis duoꝝ dētium capri oloꝝ cuniculoꝝ gallinaꝝ iuuenum pul loꝝ collūboꝝ eoꝝ qui ad uolādum iam posse hūt ꝑdicū fasianoꝝ: et auiū ruba liū et hec assate magis quā elixate ꝯue niūt et coquāt̄ mō aliquo ex īmediate descriptis siplicibus faciēde sūt et in assādis nouā cerā sꝑ imitte et ubi uirtu tis debilitas affuerit ex elixis ꝯtusum fac. et si distillatū feceris de eisdē sipli cib⁹ ꝯtusis i pecia rara ligat̄ i uase sub liātionis īpone ducatos aliquot si libꝫ sꝫ carnes illas p̄us bono uino nigro sti ptico aspergas i quo si aurū cādēs ui cib⁹ aliquot extigueret̄ p̄ualeret et re gimē dictū ubi maiorē partē materie euacuatā putaueris ꝯuenit. ¶ In pri

cipio eni materiā igrossaret et expulsi
oni rebellē eā faceret pp ꝙ stipticis mi
nime utendū ē et potissimū materia exi
stēte uiscosa que lubricitate sua diariā
efficeret. ¶ Ad medicinalia trāsiens
illius flatis essentia tibi ꝯsiderāda erit
qꝛ quāto uiscosius icisiuo idiget fortō
ri gratia digerēdi materiā et ut te ad
actū practicū deducā. ℞. mellis ros.
ʒ.i.ß. et si icidere libet magis accipe o
ximellis siplicis tātūdē ꝙ si fortius oxi
mellis ꝯpositi seu oximellis squillitici
et cū quo istoꝝ libuerit misce aque fei
culi. ʒ.iii. et totū hūc da i potu et ꝯtiūa
usqꝫ quo materia tibi digesta appare
at quā nūc sic euacuabis. ℞. turbit. ʒ.
ii. ß. ʒizib. ℈.ii. sal. gēme. ℈.i. ifunde to
tū i aqua lactis addēdo oximellis squil
litici. ʒ.i. et bis horis. iꝛ. i infusione de
relictis fiat expressio quā potui tribue
¶ Vl aliter. ℞. turbith. abrasi. ℈.iii
ʒizib. ℈.i. zucari ad pōd⁹ oīuꝫ ꝛ fiat pl
uis quē cū uino potui dabis et si una e
uacuatio nō sufficiat eā itera materia l
parte maiori euacuata erit retētiua ꝯ
fortāda et fortificāda et quātū ad cibū
et potū ut stati te docui facere facias ꝛ
i pricipio pastus ad quātitatē castāee
da dyacitoitē cū spēbus l tātūdē electu
arii de granis mirti mesue seu ꝯfectio
nibus ciusdē. ¶ Cōuenit itē dyātos ꝯ
zucharo rosato ātiquo mixtū alii ʒizi
ber cōditū exibēt l per duas horas an
te pastū miue nicolay. ʒ.i.ß. exibe ac in
isto casu coagula sup capl'o. vi. descrip
ta ꝯueniūt puluis itē stercoris canis ā
tiqui caset ac panis ualde nigri ꝯbusti
i isto quoqꝫ casu athanasie seu tyriace
fine. ʒ. ii. cū uino cal'o i aurora exibere
prodest multū. ¶ Et qꝛ materia talis
ad stomacū defluit nauseā ēfficit uomi
tū tūc ꝯueniētissime ꝓuocabit cū aqua
tepida l aceto mixta l loco aceti pone
syrupū acetosū simplicē l oximel siplex
squilliticū et ubi fortius. ℞. succi me
diani corticū sābuci. ʒ.ß. cū quo aque
tepide. ʒ.iij misce ꝛ cū quo illoꝝ uolue
ris ut s̄. te docui uomitū ꝓuoca. ¶ Si
at aūt uoitus talis ꝯueniētius pte ma
terie euacuata esto ꝙ i pricipio quoqꝫ
iterdū ꝯueniat cū. s. ifirmus tuus ꝯtiūe
quasi nauseat. ¶ Sudor aūt materia
ꝓ maiori parte euacuata ꝯueniet qui
fm modū i capl'o vi⁹ descriptū ꝓuocet
et debes in isto casu tā balneis quam
suffumigiis quā unctionib⁹ cal'ioribus
uti. ¶ Ad materie diuersiones ꝯueni
unt fricatioēs ligature dolorose tibia
rū et pedū lotiones et ipsoꝝ i decoctō
nibus tact⁹ retētio successiue uero uē
tose que oīa ſꝫ ordinē i quito capl'o de
scripta sūt fiēda erūt et qꝛ i cura liēte
rie ad ꝓpositū faciēcia pl'ima describē
tur capitulū pñs hic finem recipit.

¶ Capitulum iꝛ^m de eius diarie cura
que uitio capitis prouenit.

Si quis diligēter scripta nota
uerit dyariā stoāco ueniētez
facille curare sciet siue calid⁹
acutus et siue frigidus illā efficiēs hu
mor fuerit et ubi materiā euacuare ne
cesse sit capituli. v. siue ꝓximi doctri
nā sequere pri^m nāqꝫ calidā materiā ꝛ
aliud frigidā modū tibi dat euacuādi
et si ea que stoācū ac eius retētiuā taꝫ
ab extra quā ab itra ꝯfortāt i precedē
tib⁹ capl'is scripta ñ sufficiāt ifra trac
tatu de liēteria ac disiteria necessaria
quere i nullo eim tibi deficiēt ꝛc̄ at si
dyaria uicio capitis ꝓueiat eidē talit
subueni. nā i casu isto mēbra duo pec
cāt. s. mādans ꝙ ē caput et ad ꝙ mittit

silicet stoācus seu itestina. ¶ Et idō quātū ad regimē sex rerū nō naturaliū ab aere cibo et potu somno et uigilia et similibus catarū multiplicātibus p̄ cauendū ē quātū uero ad medicinalia supfluitatꝫ a capite ad stomacū siue ad itestina defluētes educēde sūt digeste tñ p prius et hec oīa qualit̄ fiēda sunt capl'o de catarro require ac ſz illius capl'i doctrinā cerebrū talit̄ ꝯforta ut materiā talē āpli⁹ nō generet et ad iferiora mēbra āplius nō trāsmittat de hinc stoāci ac itestinoꝝ retētiua roborāda erit et cū sit flux⁹ tal' poxisālis potissimū talia ꝯfortāda dāda sūt tempe quietis et tūc ēt euacuatiua de his uero oībus ifra tractatu de liēteria adiutore deo te copiosū faciā et qꝛ dictū est fluxū defectu matricis ꝓuenire posse possibile nāqꝫ te eā et si p uarios meatus supfluitates suas ad itestina mādare huius dyarie cura erit tales supfluitates euacuare sꝫ qualit̄ hoc fiēdū sit in tractatu meo reꝑies ꝙ si mihi tractatū p̄ntem pficiēdi altissimus grāꝫ p̄stit̄it que sūt egritudines matricis ꝓprie iferius ānotabo i quibus necessaria ad hoc capl'm iuenies. ¶ Restabit eiꝫ ut itestinoꝝ retētiuā ꝯfortes ꝙ leuit̄ ex doctrina p̄habita facere scies ⁊ pp h° de istis specieb⁹ dyarie sic leuit̄ ꝑtransiui cū tā ex dictꝫ quā ex dicēdis cura eaꝝ pateat sꝫ deiceps ꝯpletā traditionē de ea solū supest curā ponere que epatis seu splēis uicio causat̄ ꝙ pmittēte altissimo sequēti fiet i capl'o et p hoc presens finem recipiat.

¶ C^m iꝫ^m ō cura dyarie tā epatice q̄ꝫ splenetice.

Non incōuenientꝫ quidē epaticuꝫ fluxū ac spleneticū pl'imi auctoꝝ i splenis ac epatis passioibus collocātis eiꝫ ē mēbroꝝ illoꝝ passio mihi autē cū de fluxu mētionē facere disposuissē cuiuslibꝫ flux⁹ doctrinā i unū colliger̄ libuit et i hoc tā splenetici quā epatici flux⁹ ut ceteris societatē teneat curaꝫ p̄ns capl'm ponet et ab epatico exordiuꝫ sumens si is pp epatis apā causet̄ p doctrinā i prio capl'o p̄habitam ipsum apo^a curab̄ et erit talis fluxus cura et idē de ulcere fiat ac ubi egō fuerit uirulēta i disinterie capl'o curā ponā chillose autē egestioīs cura siue mesaicaꝝ siue epatis uitio fiat una ē uerū i gibbū uitiū si fuerit que ꝓuocēt urinā exibe et i ꝯcauo egōes educas chilos⁹ flux⁹ a fl'ate l' colera uitellina ut pl'imū fit et i hoc aduertēdū erit et iterū an epar fuerit calidū an frigidū qꝛ de opilātia illa magis l' minus calida approximāda erūt et sic frigida cū calidis fm exigētiaꝫ erūt ꝯmiscēda puta quatuor seīa coīa frigida radices endiuie scariole lactuce cicoree eorū folia seīaqꝫ et i prīcipio minus apitiuis uti debes gradatiꝫ vsqꝫ ad finem ad fortiora procedēdo.

¶ Sꝫ vt ad actū practicū te deducaꝫ facias sic. ℞. syrupi de ēdiuia et si fōtius de bisātijs et si fortius de radicib⁹ acetosi seu oximell' cōpositi. ℥. iiij. aque ēdiuie feniculi cicoree añ. ℥. ij. ⁊ sit ꝓ uicibus duab⁹. ¶ Ul' istarū loco pone aque cuscute. ℥. vi. istis tñ fortiores sūt: aque radicū apij feniculi sparagi petrosilii et brusti q̄bus utere si libet ¶ Ul' facias sic. ℞. radicū suprascriptaꝝ et acori añ. M. i. cicerū ru. M. i absīthii. M. ſ. anisi maratri ameos seminis apij añ. ℥. ſ. assari. ʒ. vi. ꝯquassēt̄ et fiat decoctio et cū zucari aut mellis añ. lb. i. aceti. ℥. iiij. fiat syrup⁹ de quo det̄. ℥. i. ſ. ꝓ uice cū aquis suprascriptꝫ

Cura epatis

Digestiua

et totiēs syrupū exibe ꝙ materiā obe
dientē expulsioni cēseas quā si euacuā
dā iudicaueris. ℞. reubarbari electi
ʒ.ij. spice. gra. iij. ifundant' i aqua lact'
addēdo parū uini albi et horis trāsact'
x. fiat fort' expressio cū qua addat' ca
sie nouit' extracte. ʒ.i. cū decoctiōe cu
scute caēdreos capilloꝝ ueneris l' floꝝ
boraginis buglosse uiole liquiritie pas
sularū seminis anisi et epithimi ⁊ casie
cū expressione mixta adde syrupi de ra
dicib⁹ sine aceto. ʒ.i. et fiat medicīa q̄z
potui dato l' da pillulaꝝ aggregatiaꝝ
ʒ.i. hec solutiua nō multiplico cū suis
locis ad hoc que faciūt ꝓpositū copio
sū feceraz te. ¶ Aduerte tñ ꝙ i casu i
sto nullū forte farmacū nisi materia p̄
digesta ē exibendū i prīcipio ergo vte
re reubarbaro l' mirabolanis citrinis
māna tamaridis l' casia extracta cū de
coctiōe cōi uel da aquā fructuū addito
epithimo digesta materia solutiuis ali
is fm exigentiā tuo mō utere. Euacua
ta materia i epate calido utere dyaro
dō abbat' per horā ante pastū ⁊ si forti
us. ℞. spērū dyarodō abbat' spērum
dyalacte seu dyacurcume añ. ʒ.ij. zuca
ri albi lb. f. et fiat confectio i morsellis.
¶ Alias i casu isto ad mirabili us⁹ sū
ꝯfectiōe qua. ℞. succi eupatorij succi
absithii seinis anisi ameos lacte añ. ʒ. f
quatuor seminū frigidoꝝ. ʒ.i. f. ciāmo
mi. ʒ.i. spice gra. vi. reubarbari. ʒ.ii. zu
cari. ʒ.viii. et fiat ꝯfectio i morsell'. flo
bothomia isto i casu iuuare sepe solet
quā audact' facto dūmō cetera requisi
ta affuerit patiēs tuus oīa opilātia ui
tet et ob hoc medicorū pl'imi errāt qui
idifferēter i quolz fluxu stiptica exibēt
uitet carnē portinā bouinā similit' fer
cula de pasta et i qua caseus igrediat'
viscosos isuper pisces et silīa. ¶ Rur
sus ubi flegma fuerit i cā ꝙ pl'imū acci
dit et epar calidū naturaliter nō fuerit
ꝙ ad materie digestionē ex p̄scriptis
ꝺscribe calidiori prebe et cū electuario
ido seu diasicone. ʒ. f. naturā solue et
post horas. x. fortis expressio fiat cui
adde. ʒ.i. de radicib⁹ sine aceto et i po
tū dato materia euacuata utere dyaca
lamēto dyalacta dyacurcuma āte pa
stū ab extra et oleo de spica cal'o epar
iungat'. ¶ Ul' facias sic. ℞. olei spice
ʒ.ii. ciperi masticis spice calami aroma
tici squināti croci mirre añ. ʒ.ii. cere
quātū sufficit et unguētū fiat quo epar
iungat'. ¶ Habes ergo materia eñxte
chillosa qualit' fluxus ille curād⁹ sit ⁊c̄
¶ Cōsimilit' cura flux⁹ cū materia si
milis feci apparet curādus est dūmō ab
epate seu duricie splenis non proueni
at nā tūc apā siue duricies ut supra te
docui curāda sūt sic eni fluxū curabis
sz opl'oē i splene exñte ex de opilātibus
fortioribus utere da igit' oximel ꝯpo
sitū. Ul' facias sic. ℞. radicū apii feni
culi spargi brusci graminis petrosillij
añ. M. i. cortiꝯ mediani radicis ebuli
ʒ.iii. corticis radicis caparoꝝ. ʒ.i. assa
ri calami aroātici spice lacte añ. ʒ. f. ꝯ
quassent' et i fortissimo aceto p̄ quiqz
dies dimittāt' deide scolopēdrie came
dreos capilloꝝ ueneris floꝝ lupulorū
floꝝ genestre diātos. añ. M. i. deicepsque
que i aceto ifusa fuerit extrahant' ⁊ cū
rebus istis i aqua decoquātur addēdo
i fine epithimi et zucari l' mell' añ lb. f.
fiat syrup⁹ de quo cū quib⁹ libuerit a
quis. ʒ.ii. pro uice dato i potu. ¶ De
ide si materiā euacuādaz sēseris. ℞.
capilloꝝ ueneris scollopēdrie cuscute
floꝝ boraginis ⁊ buglosse añ. M. f.
polipodii liquiritie passulaꝝ añ. ʒ. f. a
nisi corticis radicū caparoꝝ añ. ʒ. ii.

fiat ɔcoctio i cuius fine adde epithimi
℔.i.i huius decoctiõe.ʒ.iiii.dissolue
casie ꝓfectionis bamech.ʒ.iii.predicti
syrupi.ʒ.i.et fiat medicia materia eua
cuata per duas horas ãte pastũ da.ʒ.
f.ꝓfectionis que.℞.corticũ radicis ca
parorꝝ corticis mediani tamariſci añ.ʒ
i.aniſi liquiritie cordumẽi radicis aco
ri ſeinis rute apii caſſie lignee cinamõi
añ.ʒ.f.fiat pulis et cũ lb.f.zucari fiãt
ꝓfectio imorſell'. ¶ Valet ad idẽ dya
curcuma l' diacalamitũ l' electuariũ pli
nis arcoticũ ad extra cũ filtro l' cũ spõ
gia i aceto ifusa i quo ruta bulit ſple
nẽ euaporabis quo aliquot uicib' fac
to ex oleo de capparib' seu de tamari
sco calido ipsũ ãte pastũ punge l' ex un
guẽto ℥.℞.olei aneti.ʒ.iii.cũ.qua.ʒ
i.succi ciclamis buliat quo cũsũpto ad
de cere quantũ sufficit et unguẽtũ fiat
cũ quo icorporent armonici ifusi i ace
to.ʒ.ii.mucillaginis fenugreci et ſeinis
lint añ. ʒ.iii. et fiat unguentũ quo post
euaporationẽ utere i splenis duritie ꝛ
eius opilatiõe huic ꝓpositio faciencia
alias plura descripsi ꝓp ℥ id breuiter
ptrãsiui tu igit' vbi aliquo idiges illuc
l' ad ca' ꝓpria recurre i tantũ de sple
netico fluxu dictũ sit volo. ¶ Nũc ad
eã spẽz epatici flux' uentrẽdũ ẽ i qua ma
teria aquosa est ueluti lotura carnis e
gredit quo i casu epatis retẽtiua ac e
ius uirtus naturalis ꝓfortãda erit .℥
si a caliditate esto raro accidat ꝛ ꝓue
niat et materiã ibidẽ eẽ iudicaueris q'
illa euacuãda sit supra capl'o v' requi
re et ꝓ retẽtiue ꝓfortatõe i capl'o. vi.
plura reperies ut sũt rose et eaꝝ semẽ
acetose et equina cauda semẽ portula
ce atq; plãtaginis coralloꝝ rubeoꝝ sã
daloꝝ cozũcerui ysũ et lotũ psiliũ ꝛ cã
phora vtroꝝ eni quelibet ꝓ se ualet ex
quo ꝓfectionẽ tuo mõ fac puluerẽ l' ℥
libuerit aliud i hoc tamẽ casu puluerẽ
ifrascriptũ mirabilẽ adiueni. ℞.ber
beris.ʒ.v. se.ẽdiuie se. portulace sãda
loꝝ rubeoꝝ se.plãtaginis añ.ʒ.i. rof.
rubeaꝝ.ʒ.ii.spice. ℨ.f.fiat pulis quo
cũ syrupo acetoso i ieiunio utere et ad
delicationẽ de zucaro quãtũ sufficit si
libet addꝛ l' huius pulueris accipe.ʒ.
vi.et cũ lb.f.zucari ꝓ bolos ꝓfectõ fiat
huic tamẽ ꝓposito i capl'o vi. iuenies
plima ab extra iunctio epatis ceroto
sãdaleõ ante cibũ ul' huius loco epithi
ma facias ℞.aquaꝝ ros.lb.f.aque en
diuie.ʒ.iiii.sãdaloꝝ rubeoruʒ.ʒ.ii.spo
dii. ʒ.f.cãphore. ℨ.f.et magna exãte
flãma ante cibũ ꝓ horas duas epar epi
thimet'. ¶ Be bis tamẽ i hoc loco que
ab extra erũt approximãda octauum
capl'm supra tibi plima dabit qualiter
autẽ cibũ et potũ et alias res nõ natu
rales ordiare debeas capl'm.xi. te ad
plenũ istruat. si debilitas retẽtiue epat
a frigiditate ꝓuenit et materiã euacuã
dã cẽsueris capl'm.xi. supra ꝓsule. id ti
bi eã euacuãdi mõꝫ debit qua euacua
ta ab itra sic facias ℞.spice mastic
squinãti apii calami arcãtici croci añ
ʒ.ii.f.aniſi maratri añ.ʒ.i.fiat pulis ꝛ
quo stõ uacuo cũ medico uini.ʒ.i. dek
ꝛ zucbari tãtundẽ addere poteris ut
gustui gratus magis existat.ſz dosis
tũc duplicãda erit l' accipe zucari.ʒ.x.
et cũ puluere illo ꝓfectionẽ ꝓ bolos fie
ri facias quo utere ꝓuenit quoqꝫ i isto
casu dyagalãga ꝓfectio de cynamomo
dyacalamẽtũ et silis plurimũ ẽt iuuat
si a.ʒ.ii.tiriace l' metridati ꝓ uio nigro
calido ꝓpinaueris ab extra aũt ãte ci
bũ ex oleo despica l' de mastice epar in
ungas'. ¶ Vl' facias sic. ℞.olei masti
cis oli ỽspica añ.ʒ.i.et cera addita fiat

Cura ſpẽ mi ẽ ſtõ lotura rezniſ

T. 2s. de lienteria

unguentū quo ut supra epar iungatur. In isto itē casu post cibū ꝑ horas tres ualet uētosa sine scarificatiōe sup epar posita. ¶ Si autē egōnes colerice fuerit tā quo ad eorū euacuationē quam quo ad mēbri rectificatōnē nō alit̄ quē i cura eius que uitio totius ꝓuenit fiendū erit et huius doctrinā a ꝑcedentib⁹ capl̄is mutua. ¶ Sz duo singl̄aria i cuiuslibz dyarie spē retētiue epatꝭ uicio ꝓueniētis ponit noster auicē. nō nl̄li quoqz auctores alii et pri^{m} ē epatis lupi pulueris. z. i. cū uino calido īfirmo tuo stō uacuo ꝓpinare. Is eiz epatis debilitates oēs a ꝓprietate curat nō tñ sel̄ sz aliquot det̄ uicib⁹ ⁊ passule sero i pricipio past⁹ assūpte bene masticate oēz epaticā solutionē soluūt sz illā precipue que loture carnis similis existit et hec cuiuslibz spēt dyarie cura finit̄.

¶ Secūdus tractat⁹ duo habet capl̄a c^{m} primū liēterie cās ac sigā tā ꝓnostica q̄z demonstratiua continet.

Post dyarie ōterīnationē ꝯsequit̄ liēterie dictio que ē mutati cibi cū stō et itestinoruz lenitate ꝑsecessū uelox emissio: et hoc ē ꝙ uocabuli ethiōlogia sonat nā lienteria a liniēdo dicit̄ qr est ꝓprie stoāci et itestinoꝝ lenitio qr lion grece linitō ⁊ terō itestina quasi itestinoꝝ lenitō ⁊ ꝑꝑ hoc nō nulli cathetroffā appellant que ē apud grecos ꝑ iferius uelox emissio et hoc i partib⁹ stōi dictū ē opponitur anotrophe que ē ꝑ superius cibi uelox emissio dicit̄ ab añ ꝙ ē sursū ⁊ trophos ꝯuersio Causa liēterie extrīseca ⁊ itrinseca cē pōt extrīseca quidē ut rerū nō sex naturaliuz īordiāt⁹ us⁹ puta aer frigidus et hūidus stoāci uillos relaxās forte post assūptū cibū īmediate exercitiū quies lōga que hūiditates superfluas multiplicat et idē sepe efficit debito sōnus lōgior supflue ēt uigilie extreāliter corpus exsiccātes ira īgēs hūores ꝯmiscēs super assūptū cibū supfluus ac laboriosus coit⁹ nimia repletio cibi vt sodali cuidā meo padue ꝯtīgit qui i domo magistri mei. Jacobi forliuiēsis tot mecharoēs deuorauit ut tota nocte sup sellā assellādo stet̄it et nō credebat hoc ex supflua repletōe ꝓuenire macharoēs eiz solutiuos aiebat. ¶ Inanitio nimia eadē efficeret et ul̄r oīa que retētiuā debilē efficere possēt. ¶ Ex ꝑte ēt cibi lubrici liēteria sepe fit l̄ ēt si quis cibū uelocis ōscēsus prepoāt ei qui tarde digerit̄ si uenenosus si mordicatiu⁹ l̄ alteri⁹ male qualitatis. mordicatiu⁹ ꝯtentiuā uirtutē stimulat que ꝯtinere postea nequit cibū superueniētē et ex hoc tā cibalia quā mediciālia mordicatiua efficere pñt ueluti i remanētia alicui⁹ farāci sepe ꝯtīgit et ꝑꝑ hāc cām aqua ordei brodiū cicerū rubeoꝝ seu lauatiuū aliud post medicinas solutiuas coīter exibem⁹. ¶ Aqua ēt multa post cibū assumpta lienteriā sepe cāt casus iterū ꝑcussio et similia hec oīa ex ꝑte causarū extrīsecaꝝ se tenēt. Intrīsece uero fiunt stoāci aut alioꝝ mēbroꝝ defectu mala eiz stoāco tā sīplex ꝯplexio quā cū materia hoc efficer̄ pōt sīplex quidē sicut a caliditate calorē exterminātē l̄ frigiditate mortificāte ut i croicis sine acutis egritudinib⁹ sepe fit a nō nulla ꝯplexiōe cū materia sepe fit liēteria ubi uiscosū fl̄a stōi uillis īhereat eos leīficās applanās et lubricū efficiēs et ab isto mō liniēdi liēteria ꝓprie dicta ē fit a ꝑ alisi musculoꝝ retētiuoꝝ a malis item

hūoribus pōgitiuis a uenenositate ab
ulcerib⁹ et ab epate et hec stō ex ꝑte se
tenēt alioꝝ autē mēbroꝝ uitio fit si reu
matizātes hūiditates ab eis ad stoma
cū defluāt et ē caput epar splen matrix
successiue disiterie queqꝫ ī quo uillis
stōi abrasis destruit ꝯtētiua eā itē lu
brici cibi lubrificantes efficiunt un
de quidem debent lubrici appellari
qui cibum a stomaco lubricant et hec
sunt in summa tam ītrīsece quam extrī
sece liēterie eē. ¶ Sigā ab īmoderato
sex rerū uō naturaliū vsus ꝓuenit paci
ētiū relatiōe id tibi notū fiet et si ad ple
nū īformari cupis ſm premissaꝝ causa
rū ordinē īfirmū tuū ex aīa eē autē ītrī
sece que tā alioꝝ mēbroꝝ uicio fiūt ti
bi note fiēt prīo si reuātizās caput ī cā
fuerit post somnū plurimū accidit sigā
catarri defluētis aderūt ac ut supra ī
dyaria dictū ē spumose erūt egōes et
ꝑoxismus quidē si a splene ī ore stoāci
mordicatio quedā sētit acetositas in
ore sꝫ ea hora comestiois sedat et po
tissimū ubi cibus fuerit unctuosus et ī
hoc casu appetit⁹ augeri solet. ¶ Si
uero ab opilatiōe mesaraicaꝝ siue epa
tis ea fuerit aliqualiter chillose erunt
egestiōes matricis aut cū uitio ꝓueīt
qꝛ ī infirmo erit cognosces aut si stōi
cā id qñqꝫ ex uiscoso flegmate fit cibū
assūptū lubricāte cū ī egōnibus discer
nes ī stō dolorē ac acetosā eructuatio
nē sētiet et ab assūptis frīs ledet mor
dicātes humores stōꝫ mordicabūt ar
surā puncturā ac calorē ī eo efficient
oris amaritudo aderit sitꝫ quoqꝫ et si
colera ī causa fuerit ea ī egōnib⁹ appe
bit his cal'a nocēt et. ¶ Si ꝑꝑ ulc⁹ ip
sa fit dolor erit ī stomaco ī ore bothor
et si uoītus fiet corticalis sitis v̄o gran
dis aderit et cū cibū assumit ī stomaco
statī mordicationē sētit cū quo saniei
paululū et īterdū sāguinis gutulle in e
gōnibus cibalibus appebūt apā ex tac
tu ex dolore et ex his que de apātibus
dicta sūt stōi facile ꝯprehēdes a uenēo
sitate si causet ea de se tibi fiet manife
sta et si a lūbricis ꝓpria signa ipsoruꝫ
īuestiga paralesis se ex frigiditate et ī
sēsibilitate maīfestat et illa que ex virtu
tis ꝯtentiue debilitate causat ex pre
scriptꝫ sigis cogōscit ¶ Et qꝛ stōi v̄t⁹
defc̄a ē siue croīce uitō siue acute egri
tudinis successiōe siue q̄uis alia cā id
fiat cum quo tales sine dolore ꝛ pret
uoluntatē egerūt ac ī sensibiliter quidē
sepe ꝛc̄. Cōfirmate liēterie cura ē dif
ficilis que uero ex ꝯtentiue debilitate
ꝓuenit si ꝑseuerat ad ydropē siccā ꝑ
ducit ad mortez tandē ut ſapio et aui
cē. dicunt lienteria que disiterie ꝑꝑ uil
loꝝ stomaci abrasionē succedit curam
aut recipit que generat ī cicatricibus
uilli nūquā lenes fiūt et retinere ñ pōt
que successiue cronicaꝝ egritudinum
seu acutaꝝ uirtutē exterminantiū ꝓue
nit mortalis erit nāqꝫ omnimodā uirtu
tis defectionū arguit at ea que ab acui
tate humoꝝ fit si ꝑseuerat abrasionem
ītestinoꝝ efficiet et disinteriā tādē oxi
rema que est eructuatio acetosa ī diu
turna liēteria ñ ab hūore frido cāta su
ꝑueniēs bonū ut ī ꝯpoīto afforismi ī di
uturis liēt̄iis ꝛc̄ cibi eīꝫ morā aliquātu
lū ī stō arguit ac naturā ad suā ꝯsuetā
actiōeꝫ rev̄ti ꝙ signū bonū existit hoc
idē ī d̄solutōe uētris oīuꝫ mōrū asserit
auicē. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ c⁹qꝫ liēt̄ie tā ꝓ
nostica q̄ꝫ d̄mōstratīa sigā maīfesta sūt
ꝛ ꝑ hoc totū capl'm pñs finē recipit.

¶ Capitulum secūdū cuiusbꝫ liēterie
curam ponit.

Si huius curā recte facere cupis omni cū diligētia causas īuestiga si extrinsece fuerint eas ad ꝯtrariū uerte et. ubi aliqua mala qualitas ī stomaco uel ītestinis uillos relaxās ōrelicta fuerit ꝓut te infra docebo fac causas autē intrinsecas ꝑ propria signa cogōsces: quod si reumatizans caput: si splen: si epar: si matrix in causa fuerit ī ꝓpriis capl'is curam require: illa eīz curando lienteriā quoqz curabis: ī uirtute uero defecta āplius elaborandū nō est ut tamen nihil faciē do aliquid facere uidearis: ex īscriptis ſm intentionē quā pro tunc hūeris aliquid facito: sz si uiscosū flegma existēs ī stomaco ꝙ ut pl'imū acciderit fuerit ī causa aliaꝝ rerū sex ñ naturaliū omissa ordinatiōe cibi: et potus regimē tā quā ī hoc loco magis necesse ē inscribā: et si aliqua tā huius quā in medicinaꝝ regīe iā superi⁹ dicta ꝯpies da ueniaz queso id eīz fit ut facili⁹ ad actū practicū te ducā: sūt igit' uiscosa: et humida uitāda oīo: parū queqz: et sepe danduz: et ifirmus sit uno semper ꝯtent⁹ cibo: nihil preterea nisi per ꝑus materia euacuata plurime stipticitatē exibeas materiā eīz illā ꝯdensaret: et digōi rebellem materiā efficeret gradatī itaqz ad illaz trāsire. ¶ Carnes ergo lactātis uitulli dato. mōtonis duoꝝ dentiū: capriolorū: cuniculoꝝ: gallinaꝝ iuuenū: caponū: perdicū: fasianoꝝ: ac auiū ī rubis degentiū: et hee carnes assent' potius quam elixent': et ubi maiorē stipticitatem quereres cū mirti l' mastice addendo parū macis ciāmomi ac cardamōi carnes istas facias: et si eas elixaueris ī pluuiali aqua cisterne: uel decoctiois calibis decoquant': et si opus fuerit ex his cōtusū fac: et si feceris distillatū debent prescripta ī pecia rara ligari et simul cū carnibus ī uase reponi: que bono uino stiptico per pri⁹ spergant'. ¶ Quātū ad eius potū uinū bibat nigrū stipticū cū aqua ferrata lipbatū: ī quasi libet mirtillos cū mastice: et modico macis per pri⁹ bulire facias et si ī illo uīo candens aurū extīgueret' preualeret. Ad medicinalia autem cū perueneris fl'a illud uiscosū cibū lubricās oī cū studio euacuandū erit: ꝙ si nauseare ifirmum tuū cernes eū ad uomendū iuua aquaz tepidā cū modico aceto mixtā in potu dādo: uel aceti loco sirupū acetosū simplicez pone: et si fortius uis oximel sqlliticū: et quouis istoꝝ sūpto uoitus si tardauerit eū cū penna oleo inticta et gutturi īmissa ꝓuocet quo facto cū calido uino dentes abluāt'. Et si fl'a id ꝑ hanc uiā rebelle fuerit eductioni. ℞. oximellis squillitici. ℥. i. ſ. aque feniculi ℥. iii. pro una uice misce et ī aurora calidū ī potu tribue quo sūpto aliquot uicib⁹ si paciens tuus iterū nausearet sic ut ꝯiecturatiue materiā illā per uomitū facilius educi posse pensares quam per secessū cū cibis īcisiuis prādio sumpto ut est caro salita pisces saliti porri sinapis et huiusmōi cū suprascriptorū aliquo uomitū ꝓuoca ubi per inferius naturā id facere posse cōprehenderes. ℞. turbit. ʒ. ii. ſ. ʒinʒib. ℈. ii. sal' gemme. ℈. ſ. īfundant' ī aqua lactis cū ℥. i. oximellis squillitici et cū horis. xii. in īfusione permanserit fiat expressio quā potui dato. ¶ Ul' facias sic. ℞. turbit abrasi. ℈. iiii. et ʒinʒib. ʒ. ſ. ʒucari ad pondus omniū et fiat puluis: quē cū uino cal'o bibat sequenti uero mane tyriace fine ʒ. ii. assumat sic uel alit' euacuata materia que modis plurib⁹ euacuari pōt ut in plerisqz locis supra te

docui retentiua fortificãda erit que ut supra tractatu prio capło.xi.dictũ est multipliciter fieri põt dando dyacito nitẽ cũ spẽbus ad quãtitatem castanee in pricipio pastus uel tãtũdem electua rii de granis mirte mesue seu pfectioi bus de seminibus eiusdẽ.uel da.℥℥.pdi tũ uel dyantos cũ zucaro rof.antiquo mixtũ uel per duas horas ante pastuz miue nicolai.ʒ.i.f.uł cũ uio nigro stip tico calido.ʒ.ii.atbanasie in aurora tri bue. ¶ Ab extra uero sic facias.℞. olei masticis olei de spica.añ.ʒ.i.pulue ris masticis.ʒ.i.garioffilozũ.mente sic ce galiemuscate nucis cipressi acacie añ.ʒ.f.cere parũ et fiat unguentũ quo ante cibũ stomacus ifirmi est inunguen dus. ¶ Uel aliter masticis.ʒ.f.lauda ni.ʒ.ii.mente garioffilozũ nucis cipres si.añ.ʒ.f.acacie galliemuscate.añ.ʒ.i.f calami aromatici cozallozũ rubeozũ añ. ℈.ii.fiat cerotũ quod supra coriuz ad scuti formã extensũ stomaco superpo ne.uiscoso itaqz flegmate in causa exũ te bec sit tibi cura:quẽ ei quoqz puent ens erit:que propter musculozũ perale sim prouenit ī cura tamen huius palis unũ quidem singlissimũ extitit iã exper tus sũ puta pillulas ex assa fetida cũ mł le pfectas per duas horas ante pastuz tres semper exibere. ¶ Mordicãtes bu mores si ī causa fuerit regimen totum ad frigidũ et siccũ declinet facito nec stipticis nisi prius euacuata materia uti presumas q̃ et si modũ multiplicẽ ma teriã talem euacuãdi supra tractatu p̃ mo capło.v.descripseri ut minori cũ la bore ad actũ practicũ deueias ponere hic quoqz modũ aliqnez libet. ¶ Faci as ergo sic.℞.reubarbari electi.ʒ.i.f mirabolanozũ indozũ.ʒ.i. parũ torrefi ant et pulueris fiat quem cũ aqua pluuia li seu ferrata miue citoniozũ.ʒ.i.addita cõmisce et ī aurora ī potu dato plimi bũc puluerem ī pillulazũ formã libenti accipiũt eas igit cũ miua citoniozũ pfi ce et oẽs ī aurora ifirmꝰ suscipiat eua cuatione facta.ʒ.i.trociscozũ despodio cũ semine acetose cũ uacio lacte cũ lapi dibus seu cãdenti auro decocto dissol uat uel.ʒ.i.f.pulueris coriandrorum perpatorum uel dyacodion ex pillulis stipticis nicolai sumat ex eis.ʒ.f. que si ne opio pfecte sũt q̃ si opiũ ī eis fuerit et ifirmus tuus dormire nequeat ī me dia nocte.v.uel.vii.ex eis tribue malaz pplõem alterãt retentiuã pfortãt et sõ nũ ꝓuocãt quo ī casu nibil prestãtius. sed illa que ī tractatu precedenti capło vii° describunt si quouis mõ opiatis usus fuerit tua nũquã a mente discedãt ab extra.℞.olei masticis olei citonio rũ añ.ʒ.i.pulueris masticis galliemusca te ypoquistidos acacie terre sigillate pulueris panis assi ī aceto remolliti añ ʒ.i.cere parũ et fiat unguentũ pro sto maco. ¶ Uł facias sic.℞.masticis.ʒ f.acacie ypoquistidos añ.ʒ.i.f.fiat ce rotũ addendo de oleo mirtillino si opꝰ fuerit ut tenax fiat et ꝓ stoãco super corio ad modũ scuti extẽdat. ¶ Quã tũ ad cibi et potꝰ regimen euacuata ma teria uino utat nigro stiptico cũ pluui ali aqua ferrata seu cisterne lipbato be ne q̃ si in ea candens aurũ extingueret prevaleret. ¶ Elixa cibaria ī ferrata aqua decoquant et cũ berberis mixtil lis coriãdro prepato sumac ãtbera et cũ similibus carnes faciende sũt cocta na uero seu pontica pira p frustra inci sa ī boc casu sũt ꝓuenientissima que in suis brodiis quoqz põi possũt et gros si rustici qui stoãcos babent structozũ nespilla corna uel prunella immatura

T. 3.

ponūt uel ex prescriptꝰ spēbus alique
ꝯtuse ī pecia rara ligent̄ que simul suis
cū carnibus ac ī ferculis buliāt et si di
stillato ꝑꝑ uirtutis debilitatem uti ne
cesse est fac ꝓut ī tractatu prio capl'o
xi. scriptū reperies ibi eiz modus quali
ter fiendū sit īscribit̄ ac ibidem ꝯsequē
ter carnes īuenies fercula quoqz ac mi
nistratioīs modū et aliaꝝ omniū sex re
rū nō naturaliū ideo illa que ad hoc re
gimen ꝑtinent illic quere et copiā īueni
es. In pricipio tamen past⁹ īfirmo tuo
ad quātitatem castanee de īfrascripta
mixtura prebebis que. ℞. ꝯserue rof.
ātique. ℥. i. diacitoītem de zucaro sine
specieb⁹. ℥. iii. coralloꝝ ru. boliarmeni
psilii ꝯbusti añ. ʒ. i. pulueris coriādro
rū preperatoꝝ. ʒ. i. ß. miue. ℥. ß. fiat mix
tura. ¶ Ul' da dyacitoītem de zucaro
sine specieb⁹ uel quere supra preceden
ti tractatu capl'o vi qꝛ quo ad hoc ꝓpo
sitū faciūt pl'ima ibidez īueies ac diuer
sa. ¶ Et si narcoticis gr̄a accidentiū
sedādorū uel sistendi fluxū uti necesse
sit si enchatismatibus stuphis balneis
ūctionib⁹. s. diuersionib⁹ ligant̄ uento
sis precedentib⁹ ī capl'is quere In nul
lo eiz ad hoc ꝓpositū faciente tibi defi
cient et hoc est a mordicātib⁹ hūorib⁹
lienterie ꝓuenientib⁹ cura etiā ei que
a colera ꝓuenit satisfacit. ¶ Et qꝛ ad
ꝯpletā harū curā ī precedentib⁹ capl'is
necessaria descripta sūt de his sic breui
ter pertrāsiui ac illi que causa ulceris
fit cū pauca et crebra cibatiōe succur
re et maxīe ī isto elaborādū est ut exibi
ta paucarū sint superfluitatū maxī nu
trimenti. Et licet cura hec ī cura egri
tudinū stōi posita sit ī hac paucl'a pace
legentiū ānotabo ꝓ quo hūores ānotā
di sūt equādi sunt euacuādi quoqz dū
mō necessitas exigat ꝙ cū fl'omia ac far
macis suprsacriptꝰ ac ꝯiter nōtis fm
exigentiā fiat. ¶ Et ad localia ueiendo
ad ulceris mūdificatōez prio attenden
dū est ꝙ cū decoctione passulaꝝ aque
mellis uel oximell' siplicis ꝯueienter fi
at. Posset et ī terdū cū his cassiā. ℥. i.
īmisceri qꝛ farmacū mūdificat et mordi
cātez saiem leiter educit cū quo ad sto
macū ipsū materiā attrahit nullā. ¶ Sz
ubi materiā uidebis uiscosā fore ratio
ne cuius cib⁹ lubricaret aqua leuis de
coctionis cauliū ꝯueiret. Et si fortius
oliuarū aqua nisi ulc⁹ per ꝑ̄us mūdifi
catū fuerit sanabr nūquā mūdificato ul
cere ut ꝯsolidet̄ da trociscū unū de ter
ra sigillata cuz lacte uacio acetoso di
stemperatū uel da pl'ueris caude eqne
ʒ. i. et mirabiliter uz ī hoc cāu. ¶ Uel
da tm̄dez pulueris plātaginis luti sigil
lati uel boli armeni. ʒ. ii. radicis yreos
corticis thuris masticis gūmi ara. dra
gagāti añ. ℈. ii. fiat puluis quo utere.
Ab extra ūguenta prescripta ꝯueiunt
et ꝙ sigularissimuz adiueni est cerotuz
ꝓ crepatis descriptiōe magr̄ali ꝙ ex
pelle arietina et hūano sāguīe ꝯficitur
¶ Hec paucula de cura ulceris stoāci
scribere libuit etiā si ꝓprio capl'o iniu
riā feceri nā pauculi sūt dies ꝙ mea in
cura quandā hūi lienteriā cā. ulceris
factā qui prescripta cura dei dono re
stitut⁹ est. ¶ Sz de lienteria cā apāstū
stoāci facta ne ca^m ī capl'o ponā hic ni
hil dicturus sū. sz in capl'o ꝓprio tu cu
rā apātis quere. ¶ Et ex his que ī pre
cedentib⁹ capl'is ac ī presenti descrip
ta sūt lienterie cura pz capitulū hoc fi
nem recipiat ad honorez oīpotentꝰ dei
uiui et ei⁹ matris marie semper uirgi
nis et toti⁹ curie celestis. Amen.

¶ Terti⁹ tractat⁹ duo ꝯtiēt capl'a c^m

primū colice passionis cās ac signa tā ꝓnostica quā demonstratiua ponit.

Ut ordine quoddā fluxuū species oēs attingā colerice passionis cura nūc digne subsequit cū stoācus nō minus ab ea quā alienteria patiat. ¶ Est ergo colerica passio tā sursū quaz deorsū matierū cōruptaꝝ imitti quadaz ac furiosa sua acuitate expulsiuā irritātiū frequens eductio. ¶ Nec passionez hāc colericā a corrupta aqua ut plurimū fit ut non nulli asserūt denoiari putes sed a calidos potius ꝙ ātiqui itestina uocāt eorū que omnia itersecāt per intestina cōprehendētes Unde i casu isto sub hoc uocabulo calidos tā stomacū quā itestina ꝓprie dicta ꝯprehēdūt cū hoc patz hac i passione q̄r mēbra cetera patiant. ¶ Hanc ergo ob causā colirica illam passionez uocāt que a corrupta matia sēper ꝓuenit. ¶ Et huius corruptionis cā esse posset aeris uentositas ac ipsius corruptō cibi quoqz ac pot⁹ et humores potissimū qui facile corrūpunt ut melōes mora matura et silia. ¶ Et piter de re qualz alia non naturali que corruptionē ac uenenositatez i hūoribus ponere possit ōdz. ¶ Et hāc efficiens passionē materia tā calida quā frigida esse pōt multiplicit eiz humores tā in itestinis quā i stō quā i aliis membris quā etiā i uenis corrūpi possūt qui postea vi nature seu sinthoātice ad stomacū ꝓ pulsi sua acuitate ueneōsa taz os que ei⁹ fundū mordicat quo fit ut expulsiua irritata materia illa corrupta tā per secessū quā per superi⁹ simul emittit et seuis qdem cū accidentibus i tantū ut persepe ifirmus cadat i sincopi uerū materia illa exñte calida cetis parib⁹ accidentia iducit seuiora. Tua igit est per signa ꝓpria materiā talez discernere que si frā fuerit ex hūitudine tp̄e anni regiōe etate regimine precedēte et similib⁹ deprehendat. ¶ Sz materia uoitus ac eius que persecessū educit inspectiōe multo fies certior uisu an materia flatica an melāconica facile discernes. ¶ Et tu siliter materiā calidā iuestigare debes. qr tēpus anni ꝯplo etas precedens regimē et talia eaz tibi demōstrabūt Sz ira furor iquietudo istātia uigilaꝝ sitis ualida oris amaritudo dolores pūgitiui quā i precedenti oia erūt fortiora. ¶ Urina si qua haberi pōt in iudicādo tibi multū ꝓderit qr hūor ille i cā est quez tibi peccare demōstrabit. ¶ Si igit i huius mōi egritudinis cognitionē uenire libz que dicta sunt diligenter pscrutare. ¶ Quātū uero ad ꝓnostica hec pa⁹ iter egritudiēs ponit per acutas raro eni diem quartā pertrāsit nā tam seua sūt accidētia quā ifra temp⁹ illud ad salutē uel mortez ut plurimū infirmuz deducit ad septimū usqz qñz peruenit. ¶ Et ideo si i eo cola prio demōstraret successiue materia fecis aquosa deiceps ueluti recentꝫ caris lotura tal ra ro quartā pertrāsit ꝙ si spasm⁹ si puls⁹ cas⁹ aut sudor frīdus apparuerit cū sua extrema unctiōe eū prelbitero recōmitte. ¶ Materia eiz nigra seu erugino sa. i. erugini silis appens i pricipio mō tal ut in pronosticis generalib⁹ dictuz est. ¶ Et esto materia tal i pricipio ñ appeat si tamen ifirmus morit i fine ut apparebit āhelit⁹ ueluti corrupta stercora fecis mortal i passiōe hac si prio uentris leitio fiat successiue i intestina dolō ac pūctura deide ad stoācū ascendit uomitū et fluxū uētris simul efficiēs

dūmō uirtus ꝯstet paucos īfra dies pa
tiens liberabit' qꝛ materia hāc causans
passionē per modū hūc ꝯuenienter e
ducit'. ¶ Et qꝛ passio hec quibusdā fa
miliare existit ut crapulosis et his qui
super assūptū cibū laborioso coitu uel ī
moderato exercitio utunt'. ¶ His ē
ꝙ īsuetis piculosa min⁹ testāte. Auicē
Itē si hec pa⁹ materia derelicta subito
restringit' et īfirmus euaserit urine ar
dorem īcurret. ¶ Habes igit' signa
tā demonstratiua quam pronostica et
causas colerice passionis.

¶ Capituluz secūdū tractat⁹ tertij co
lice passionis curam point.

Quia passio hec a materia cor
rupta ꝓuenit per artē aut na
ture uī euacuare necesse est.
¶ Si igit' iudicaueris bonū fore natu
rā ad uomendū iuuare caue ne forte uo
mitiuū exibeas et potissimū materia co
lerica exñte. ¶ In casu ergo illo aquā
tepidā potui sepe dato ꝙ sēper secessū
eū melius posse euacuare ꝯprehende
res reubarbarū ac mirabolanos citri
nos paululū torrefactos fm modū su
peri⁹ plies enarratū exibe. Et qꝛ mate
ria illa acuitate ac venenositate parti
cipat donec superi⁹ eius pars maior
fuerit euacuata nihil ꝙ magne stiptici
tatis sit exibeas ꝛ tā in cibo quā ī potu
quā ceteris medicīs aliquid habens ꝯ
tra uenenū uirtutem fac sēper īponas.
¶ Si ergo rosaceū syrupū de mirtis
siue citomiuā cū aqua pluuiali siue fer
rata ut est fiendū dedere syrupū de ri
bes uel de acetositate citri ul' de sueco
acetose cū illis aliquid misce. ¶ Et ipsa
citri acetositas multū ī suis fercul' ꝯue
nit aut acetositas ribes seu pais cuculi
succus. ¶ Et qꝛ materia illa ī fumosi
tate tibi nullas īducias accommodat.
¶ Si forti⁹ stipticare uolueris utere
boloarmeno terra sigillata l' cornu cer
ui adusti. Itē nō solū retentiuā ꝯfortāt
uerū materie ueneōsitati plimū resistūt
et huiusmōi bezaar ꝓpriū est puluis
cristalli quo qūo dat⁹ tā ī ferculis quā
ī aliis modis. ¶ Et poteris sic facere
℞. ꝯserue rof ātique. ℥.ii. dyacitoiten
sine specieb⁹. ℥. iii. boliarmeni. terre si
gillate cornu cerui vsti añ. ʒ.i. puluis cri
stalli. ʒ.ii. fiat mixtura addēdo parū sy
rupi de acetositate citri l' miue citoīoꝝ
si magis restrīgere cupis et de hac ubi
flux⁹ et uoītus molestior fuerit ī prīci
pio pastus semper dato egetea uero ī
fine attamen si āte et post dederis pec
catū mortale nō ꝯmittes. ¶ Si tamen
ꝯsilii copiā habere libet ī tractatu prio
capl'o vi⁰ supra require. ¶ Sz de pl'ue
re cristalli aliquid sp adde tā cū sirupis
quā cū aliis illic descript⁹ ab extra ex
oleo de citonijs et mastice stoācū inūge
¶ Et aliq āte unctiōez sic faciūt quo
niā mentā cū balaustiis ī aceto forti bu
liūt et spōgiā ī tali aceto missā uicib⁹ ali
quot stō applicāt et successiue faciunt
ūctionez. Alii ex emplastro īfrascripto
totū uentrem emplastrāt ut. ℞. farine
ordei lb.i. spodij. ℥.iii. distemperent' cū
succo plātagīs et albumīe oui. et ex ta
li uenter tot⁹ empl'et'. ¶ Huic ꝓposi
to pertinentia p̄mi tractat⁹ capl'm plu
ra ꝯcedet et ergo aproximādi modū ꝛ
ordinem dabit et talia sūt ūctiones epi
thiāta emplastratiōes enchatisāta stu
phe suffuigia ac suppositoria cū cliste
rib⁹. Itez ī casu isto qua maxie diuer
siones ualz que cū fricatioib⁹ ac dolo
rof ligaturis ad adiutoria et coxas co
mode fiūt ea que maxie ī isto casu ꝯue

niũt sũt sup stomacũ et super uentrem sine scarificatiõe uentose laudat iterũ super crura et pedes Ras aque fride effusionez qꝛ igrossãdo materiã fluxaz sistit seu retrahendo huõrez calidũ ad ĩtra materiã meli⁹ digerit et benignuz magis efficit et ĩ robusto corpe facias si libet. ¶ At ubi accidentiũ ĩfestatiõe narcoticis uti necesse sit ad capl'z ꝯz et decimũ tractat⁹ ꝑmi recursũ. habe ne ĩ errorem cadas illic descriptã doctrinã nullo mõ preterias. ¶ De regimie sex rerũ nõ naturaliũ huic ꝓposito pertinenti te capl'm.xi.tractat⁹ eiusdez te ad plenũ ĩformabit et de uirtutꝫ sba modũ dabit mltiplicem. ¶ Sz de pl'uere cristalli succo acetose ribes panis cuculi ac acetositati citri poteris cũ quibus lz ꝯmiscere et sic colirice passionis corrupta illa materia existente calida hẽs curã. ¶ Sz ubi frigida cã fuerit adiuuare ad uomendũ naturã lz poteris cũ aqua cal'a syrupũ acetos simplicẽ.l' oximel simplex ꝯmiscere. ¶ Et si per secessũ ubi materia nigredini appareat ꝯ reubarba. miroba.ĩdis misce et si flegma kebulos. ¶ Sz tã ĩ solutiuis quaz ĩ uoĩtiuis cautus semper esto solent eiz materie h⁹ furiositate ĩ passiõe ac accidentia adeo terribilia sequi ꝙ ex minio errore patiens ad reqem eternã facile trãsit. ¶ Euacuata vi nature seu ꝑ artem materia si retentiuã ꝯfortare mẽs est laudat. Ras trociscos de olibão ꝯmiua et aq̃ ferrata datos. ¶ Et qꝛ ad hũc locũ pertinentia ĩ cura liẽterie pl'ima ĩuenies ac sex rerũ nõ naturaliũ regimen illic recursũ habe et accidentib⁹ ꝓut supra dictũ est pluries succurre. ¶ In quibusdã etiã medicinis ad hũc locũ pertinẽtib⁹ mẽor esto aliquid ꝯmiscere ꝙ ꝯtra uenenũ uirtutez habeat ut est syrup⁹ de cortice citri sol⁹ et cortex ac eius semen tormentille radix origanũ siluestre ypericõ enula cãpana ⁊ similia. ¶ Cornu uero cerui ĩ quacũqz eiz materia ualz multũ. ¶ Et ĩ isto cãu tyriaca magna ꝓdest sũme Et sic colirice passionis tã a materia calida quaz frigida ꝓuenientꝫ curã habes qua ꝑꝑ ꝑ uiã epilogi te reducere ad actũ practicũ uolo. ¶ Cũ ergo ad patientẽ ueneris de euacuãda materia ꝯm exigentia sit tibi cura et siue hoc per secessuz siue per uomitũ fiat ob periculũ ꝙ ĩminet caute facito. ¶ Et ĩ prĩcipio tam quo ad rerũ sex nõ naturaliũ regimen stiptica fortia nũquã approxies. ¶ Nã mat'ia illa corrupta si retẽta fuerit sua malignitate ĩfirmũ ĩterficiet. ¶ Ordinato ergo sex rerũ nõ naturaliũ regie ꝯfectiões pl'ueres aquas syrupos ab ĩtra dab. ¶ Ab extra uero fac fomentatiões ũctiões successiue ẽpl'a et si libuerit frigidaz aquã super pedes ac cura ꝓicias. ¶ Diuersiões uero cũ ligaturis fricatioĩbus uel aliter ꝓut libuerit ĩ oĩ morbi tpe facere poteris uentosas eiz nõ nisi materiei maiori ꝑte euacuata. et idem pariter de stuphis ac balneis est fiendũ. ꝙ si accidentiũ seuitas ad curã te uocet diu̅siuis ligaturis fricatioĩbus et cũ uentosis utere successiue fomentatioĩbus sacellatioĩb⁹ unctionib⁹ et emplastrationib⁹. et ubi ista nõ sufficiãt ad narcotica trãsire septi capl'i sepe all'ati mãdata nõ pretereas. Cum qbus ergo et qũo hec oĩa fieri pñt prescripta capl'a te ad plenũ ĩformabũt ad q̃ ꝯz exigẽtiã r̃cursũ hẽ. ⁊ ĩ tãtũ de cãis ac sigis tã ꝓnosticis q̃z demõstratiuis col'ice passioĩs ac ei⁹ cura dictũ sit.

¶ Quart⁹ tractat⁹ quatuõ ꝯtiẽt capl'a

¶ Capitulū p^m cās ac signa tā ꝓnosti ca q̄z demōstratiua disinterie narrat.

Disinteria est flux⁹ uentris ab epate uenaꝝ disruptiōe aut ī itestinoꝝ sube rasura seu utri usqꝫ ꝓueniens. ¶ Et hoc est ꝙ hoc uocabulū disinteria sonat grecū eiꝫ est dr̄ a dis ꝙ ē diuisio et terō intestinum quasi intestinoꝝ dio. ¶ Et istō nomē itestinū nō solū ad itestinū ꝓprie dictū sed ad menbra que itus stāt se extendit īdifferenter ueluti est epar et alia ut in capl'o colirice passionis dictum fuit. ¶ Ex hac descriptiōe tres eē species disiterie itelligi uolo. ¶ Pria ī qua soluꝫ uenaꝝ epatꝫ sit disruptio et ī hac sine itestinoꝝ rasuris sanguinolēta exit egestio: quā fluxū epaticū uocāt. ¶ Secūda cū absꝫ sāguine ī egōnib⁹ abrasiones itestinoꝝ solū apparent que itestinalis dicit: et tertia ī qua tā sāguis ꝓueiens ab epate quā aliūde sāguis egrediat et hāc per signa ꝓpria ab epatica cogōscere te īfra docebo. ¶ Disiteria epica rōe existentiū triplicē distictionē recipere solꝫ. In pria cū sāguis habū dans quasi naturalis egredit. ¶ Scōa qñ aqueus et subtilis uel paululū grossior et niger seu uini similis feci. ¶ Tercia spēs cū sāguis niger exit gross⁹ ac coagulat⁹. ¶ Pria spēs fit ī mutillatꝫ solitū reliquentib⁹ exercitiū ī his qui ī ocio opulent uitā degūt. In crapulos et ī qbus solite euacuatioēs restāt ut ī testiorū emoroydaꝝ sāguinis flux⁹ nariū et taliū fit item quarūdā febū crisis sāguineaꝝ marie. ¶ Scōa spēs fit in dyaria epatica ut. s̄. dictū et ea a debilitate ꝯtentiue epatis ꝓueit: que sāguinē retentiue nō valens cū per meſaicas ad itestina demādat: qui per secessū tādeꝫ egredit et prio ueluti caris loture silis quoqꝫ lotura fortificat fit niger et grossus magis et pl⁹. ¶ Itez fortꝫ uini fecis fit silis. ¶ Tercia spēs ꝓueit cū habū dās ī quātitate sāguis mutilatꝫ fit ac ī dictꝫ retentioibus ab epate ad itestina ꝓfluit qui cū morulā aliquātulū magnā fecerit nigressit et īgrossat et iterdum taliter cogulat ut ad formā frustuli carnis que epati assilat egredit pp ꝙ qui dā īperiti medici ut vi° de accidenti c° penulti. G. īquit ipsi⁹ epatis substātiā credūt. ¶ Intestiālis quoqꝫ rōne sit⁹ triplicē distictionem recipit. qꝛ āt lesio est ī superiorib⁹ aut ī īferiorib⁹ aut ī mediis. ¶ Nūc disiterie cās que extrīsece et que itrīsece eē pñt ōdꝫ ē. ¶ Extrīsece qdem sūt cas⁹ percussio et potissimū super renes et dorsū. ¶ Excessiua aeris frigiditas ac ei⁹ corruptio siue uenenos⁹ siue acut⁹ iterū cib⁹ ut alleū cepe sinapis acetū et talia. ¶ Solutiue medicīe debito° nō correcte sūt ut aloes colloquītida scamonea cucumer asinin⁹ et siles. Et illa item que ex propria natura corrodendi uirtutez hñt ut arsenicū calx viua argentū sublimatuꝫ scoria eris uitriolū et oēs attramenti spēs realgar castoreū et silia. ¶ Intrīsece uero cāe sūt ueluti acuta colera pūgens mordicās et exuberās flegma itē salsū seu alius adust⁹ humor apātis aptio ab ulcere uirulentie emanatio aut quouismō uenarū disruptio. ¶ Et hec ī summa sūt tā itrīsece quā extrīsece cē ¶ Signa extrinsecarum cognitio tibi patiens relatione patefiat. ¶ Quantum ad intrinsecas disinteria ab epate si prouenerit sub dextro ipocūdrio dolor aderit iterpollat⁹ tamē et nulla appebit intestinorū rasura et aliorū respectu sāguis erit mult⁹ itestina dolo

re ac torsione carebũt de nocte quã de die accidit plꝰ nec infirmꝰ ueluti i aliis totiens ad scellã ꝓuocat. et egõ ut plz emissionez sãguinẽz ãtecedit his eiz ro cũ egestionibus ꝓmiscet. In itestinali uero dii iterie locus discernendus est

¶ Et iõ si i superiorib⁹ ei fuerit dolõ pũctura ac grauitas ab ũbilico supra sentit. et itestinalis rasura subtilũ cor ticũ erit. quẽ si ꝓfũdet sic ꝙ ide sãguis egrediat multũ erit cũ egõe pmixtꝰ cũ quo dolor assellationẽ per multũ tẽpus ãtecedit. et est quã i ceteris itensior et materia fetẽs magis. ¶ In hac specie rurs⁹ nausea sigult⁹ et uoitus ceteris pib⁹ quã i aliis magis habũdat pp inte stinoz talũ ad stoacbũ ꝓpinquitatem.

¶ Si uero fuerit in inferioribꝰ dolor pũctura et grauitas ab ũbilico infra pez cipit. corticalis abrasure grossiores ac spisse magis erũt. Et pp ꝓpinquitatez egestionis ad exitũ nõ multũ cũ ea rasu re. et sanguis si quis egredit. ꝓmiscet cũ quo pꝰ dolorez et pũcturã nõ multũ tardat. In medio uero itestis dolor z grauitas et pũctio et talia circa umbili cũ percipiũtur. ¶ Rat e uero merito predictoz medie cũ egõnib⁹ mediocris ꝓmixtio fiet. ¶ Ex his itaqz que dic ta sũt epatica ab itestinali disiteriaz discer nere scies ac et itestinoz loca. ¶ Hũc aũt super est ut ꝓ ꝓpria signa peccan tẽ hũorez cogõscas et talis cogitio ma xie per usũ habet. qui si coleric⁹ fuerit dolor acutus ardor pũctura et sitꝫ ade rit ualida cũ quo etas precedens regi men et silia ꝓlectio tẽ iudiciuz tibi magnũ ꝓprestabũt adusta mlia ac salsũ flegma usu quoqz ꝓprehendit ac per etatem ꝓloem precedens regimen et silia. ¶ Urina et si ut supra i signis dy arie dictũ est i bis passionis liuida sepez ut plz appareat i ea tamen peccãtiũ hu morũ copia maior iest. Si uero disite ria ab eruptione apãtis seu ab aliquo maligno ulcere fiat per ipsi⁹ apãtis si gna seu ulceris et per loca ubi ea fuerit i eius cognitione facile deueiet. ¶ Et qz oia ista i egõnũ ispectiõe leuiter de prehendunt demõstrationis sigis hec finez ipono oio ad ꝓnostica trãsiens.

¶ Et prio spasm⁹ i disiteria mortalis

¶ Itẽ si i ea sigultus siue uoitus cũ p mixtiõe rõis euenerit mortal. Muta⁹ quoqz colorũ i disinteria malũ significat eni ulcus magis ꝓtinue ꝓfũdari et sic ꝙ egredit sẽper i colore uariat. Loica tur itẽ iterdũ nocumentũ toti pp ꝙ in fluxu tali natura diuersas materias ex pellere cogit. ¶ Ex quib⁹ pz talẽ mu tationẽ colorẽ malũ ꝓtendere. Rursus disinteria ydropi superueiens mortal ẽ relicta eni aquositate illẽ educit quo corpus nutriri dz ¶ Ampli⁹ disiteria e patica que nec cretico nec sigis digõnũ apparentib⁹ euenit si mala fuerit cũ in firmi tollerãtia ipsi⁹ robusticitatẽ pdu rauerit ad ydropẽ tãdem eũ deducet.

¶ Sz illa que ex habũdãtia sãguinis ueluti i mutillatia et silib⁹ poxismalitez fit ex se salua que lz talis erit disiteria in qua defectu ꝓtẽtiue epatis egões ue luti loture carnis fiũt curat de leui le uiter eiz epatis ꝓtẽtiua ꝓfortat. ¶ In itestinali uero disiteria duo ꝓsiderant locus prio exeũtia scõo quãtũ ad sitũ disiteria que in superioribꝰ fit itestinis quã ea que iferioribꝰ dũmõ cetera sint paria piculosior est multũ Prio quia pp subtilitatẽ malicia talẽ substinere ẽ inde nequeũt. ¶ Scõo qz epati mẽbro nobili uicinant stomaco quoqz quare ab ea maxime patiunt Tertio qz illi loco male medicamia applicari possũt.

T.iiii.

Quarto qꝛ ītestīa illa gracilia exāguia sūt nō carnosa sꝫ neruosa plꝫ quibꝰ ex causis ꝯsolidationeꝫ faciliter nō ꝛecipiunt Primū ex ꝑte ītestini scōm ex ꝑte ulcerātis materie. ¶ Ad primū disīteria ītestinalis triplicez gradū ꝛecipit vt G. in prīo afforismo. ¶ Si a disīteria habito primꝰ cū aliqualis pīguedo cū egōnibꝰ emittit̄ talis pīguedo ītestinorū ulcera ī prīcipio esse arguit scōs qñ ueluti ꝑgameni rasura egredit̄ et talis ulceris augmētū denūtiat tercius qñ pars carnea satis grossa exit et hoc ultimitatē malicie demōstrat prīa curat̄ faciliter. scōa difficulter tercia nūquaꝫ ¶ Nā cū intestinoꝝ ꝯsolidatio nō sit possibilis oīo mortez ꝓtendit. Ex ꝑte ulcerātis materie disinteria si a fece nigra īchoauerit mortale. ea eīz cancrū ad ītra esse sigificat ut. G. ī ꝯmento q si extrinsecꝰ curā nō ꝛecipit ab ītra qūo ¶ Et si adhuc cācer ad ītus nō esset materia tñ nigra futurā mortē denūciat. talis eīz colera seu mlīa erit per adustionē genita que ātequā appareat malignitate sua ītestina talit̄ ulcerat ut nūquā ꝯsolidationē recipere queāt. ¶ Nā ulcus a tali materia extrīsecus factum ubi medicamīa applicari pñt raro l̄ nūquā sanat̄ qūo ergo ītus ubi medicamina applicari nequeunt et si apparuerit ꝑꝑ assellationē frequēter motā ad curā necessariā facere nō ualēt. Cū ergo materia illa sit corrosiua ualde ī breui taliter ītestina vlcerat vt mortē inducat. ¶ Et idē de colera prassina et erugiosa iudiciū fac. ¶ Item si ī febribꝰ colericis cū integritate rōis et sine dolore capitꝭ urina alba fuerit futurā disinteriaꝫ time. ¶ Nā signū est materiā illam ad inferiora raptū habere que de facili disinteriā īduceret. ¶ Hec ergo epilogādo ꝓnostica disīteria epatica uēiēs sitboātice paucos īfra dies īfirmuꝫ ad mōtē si duraūit āt ad ydropē deducet. Que ūo poxisālit̄ ꝛ q̄ ueluti caris lot̄ a salubris ītestīalis que intestinis supioribus fit piculosior quā que īferioribꝰ et ī qua ueluti pergamēi rasura quā ea ī qua ꝓfluit pīguedo. Ea uero que frustula carnis emittit mortal̄ oīo. ¶ Colera nigra prassina āt erugiosa mortal̄ et potissimū si a superioribꝰ ꝓueniat ī testinis. A ceteris uero hūoribꝰ facta disīteria saluari pōt. ¶ Et hoc de ꝓnosticis disīterie que nō mō ad ꝓnosticādū sed ad curā tibi quoqꝫ plurimuꝫ sūt vtilia ad quē deiceps trāseūdū est ꝛ per hoc capitulo finem impono.

¶ Capituluꝫ secundū disinterie epatice curam ponit.

Non est ꝑꝑ scita que iminent picula disinterie cura tardanda. ¶ Cauendū quoqꝫ ne in ea error ꝯmittat̄. ¶ Est eīz adeo piculosa ut infirmꝰ ex minīo errore comisso pereat. ¶ Si ergo epatica fuerit ꝓueniens a sāguine ī quāto solū peccāte vt ī mutilatꝭ aut ī his quibus solite si sūt eūones ꝛc̄ dūmō ad eū tollerātia bōa sequat̄ abscindēda nō erit sed ubi sup flua euacuatio basilicā statī incide. et iuxta tenorē uirtutꝭ sāguinē exire permittas ꝙ si etas l̄ aliō flobothomiā fieri ꝓhibet cū scarificatiōe uētosas apponi iube solitas. ¶ Itē ubi posse tibi uidet̄ euacuatioēs facere ut eēt mēstrual̄ fluxꝰ emoroidal̄ l̄ nariū sāguis. ¶ Si eīz istorū aliqs ī cā fuerit h̄ cura p̄sto ac ꝯueniētissime fiet. Uinū carnes oua et talia sāguinē que multiplicāt remoue et regimē totū īgrossatiuū ordi

na. ꝙ facere ex infrascriptꝰ facile scies si sāguis qualitate peccauerit tāta quā titas per flobothomiā seu uētosas ex trahēda nō erit sꝫ est peccatū illud cor rigendū nā si subtilior sāguis debita ī grossatiōe īdiget accuitas uero repres siōe. ¶ Sꝫ ut te ad actū practicū redu cā. ℞. oxizacre simplicis. ℥.i.ß. aque ro. aque endiuie aque plātaginis añ. ℥ i. pro una uice sufficit. uel loco oxizacr̄ syrupū ros. uel de ribes de succo ace tose de acetositate citri uel miuā pone et sirupo aliquotiens sumpto. ¶ Si coleram aliquam sanguini ꝯmixtam iu dicares que euacuatione īdigerit. ℞ reubar. ellecti. ʒjs. corticū mirobalano rum citri. ʒ.ii. torrefiāt et fiat puluis q dum aqua plātaginis. ℥.i. miua addita potui tribue. ꝙ si adustionem in sāgui ne sciueris miroba. citrīs m issis indos appōe. et si flegma tis ꝯmixto esset ke bulos. ¶ Euacuata mā ingrossatiua et sanguinis acuitatem reprimētia pre be quo in casu facias. ℞. confue rosa rum antique. ℥.i. triasādaloruꝫ. ℥.iii. fi at mixtura de qua in introitu mense patiens sp accipiet. Uel adde ī mixtu ra tali coral. ru. subtilissime tri. ʒ. i. ß. margaritarū. ʒ. i. lapidis emathitis ℈.iiii. ¶ Et de hac patiēs assumat.

¶ Et si acuitas ītensa ī sanguine fuerit. ℞. lapidis emathitis. ʒ.i. coral. ru. ʒ. ß fiat pl'uis subtilissimus quem in modi co succi plantaginis mixti cuꝫ uino ni gro uacuo stomaco in una uice tribue Et idē in omni mane fac. ¶ Uel loco p̄scr ipti pulueris hūc dabis. ℞. cine ris ossis cruris bouis. ʒ.i. lapidis ema thitis spodii. añ. ℈.i. fiat pl'uis. Uel fa cias sic. ¶ ℞ lapidis emathitis cine ris ossis cruris bouis. añ. ʒ.ii. coralo. ru. ʒ.i. ß. margaritarum. ʒ.i. terre sigil late coriandrorum preparatorum se mis plātaginis añ. ℈.ii. fiat puluis quo si ī ꝯfectiois modū vti libet. ℞. aqua pluuialis ul' aque plātaginis quātū ad dissolutionē. ℥.vii. zucari quātū sufficit et tādiu duo lapides emathitis ī ea cō fricēt' in aqua dūmō ueluti sāguinis fi at. ¶ Cū autē zucarū coctū fuerit pul ueres supra sepissime scriptos adde ꝛ sandal. subtilissime tritoꝝ. ʒ.ii. et fiat ꝯ fectio ī morsellis de qua. ℥.i. ß. ī princi pio past' l' ante pastū sūpta fluxū sāgui nis omnē sistit undecūqꝫ manat si ab ī tra sꝫ ab extra ex ceroto sādalino epar inūge. ¶ Uel aliter epithīetur. ℞. a que rosate aque endiuie aque plātagis añ. ℥.iiij. aceti añ. ℥.i. ß. sanda. ru. ℥.iij. ro. ru. ʒ.i. spodii. ℈.ii. et unctionis lo co semper āte pastū hoc epithima fiat.

¶ Uētosa itē fluxu sanguis nō cessan te sup epar quatuor horis aut quanto pl' poterit retētis fluxū talē sistit adiu toria brachiorū ligature dolorose ua lēt quoqꝫ fricatioēs. ¶ Quātū ad sex rerū nō naturaliū regimē aerē ad aliq̄ lē tendentē caliditatē ībabitet aquā fer ratā uel pluuialē potui dato et ubi grā dis eēt sāguinis effusio cū in suis bibē dis aquis tantū emathitis lapides ꝯfri cent' ꝙ rubee fiāt in h enī casu nihil su pra. ¶ Nō ꝯpetit uinū ꝙ ubi dec' sit ni grū ī quo aurū cādens l' calibs ignitus extinguat' cū predictis que aquis bene limphet' carnes dimittat ꝙ si cū eis ne cesse vti sit accipe gallinaꝝ pulos ul' ui tuli lactātis carnes caprioli cuiculi le poris merli siue turdi et hec asse ꝯuēi unt que ī berberis coriādris p̄parat' ac sumac farciēde erūt seu cū coctanis aut piris stipticis paucula cera noua semper īmissa. ¶ Et ꝓ sapore seu salsa succo granatoꝝ seu berberis acetose

panis cuculi seu agresta vtere amigdalis rif fari miliū ac panicū coquiāri possit. ¶ Sz fercula seu carnes elixant' in ferrata aque decoquēde fricatioēs materiā diuertūt et exercitō supplēt ⁊ sic habes curā epatice disiterie tā i quale quā in quāto sanguie peccāte utrū ille qui sāguinis nimia habūdātia disinteriaz patit' flobothomiā aut uētosas ut ab ea seruet' sepe facias l' euacuatioēs solitas ut habeat ꝓcuret. ¶ Si ergo egōnes ueluti loture caris fuerit supra capl'o de cura dyarie epice curādi modus iscribit' de quo illud ad plenū te informabit. ¶ Et per hoc disiterie epatice cure finem impono.

¶ Cm tertiū ponit curā illi⁹ disiterie que i superiorib⁹ itestinis fit.

AD disinteriā intestinalē curādi tria que curandi mōz uariant ꝯsiderāda sūt. prio materia. secūdo locus. tertio exulceratioīs gradus Cū ergo ad infirmū ueneris ꝑ signa tacta que sit materia et qual' ⁊ locū ubi fuerit īuestiga. nā si ea acuta colera fuerit et in itestinis superioribus ei⁹ euacuationē quere et quāto maligior tāto cicius facias ergo sic. ℞. reubarbari. ʒ. i. ß. miroba. citrinoꝝ. ʒ. ii. tō refiāt parū fiat puluis et cū miua citōiorū massā ꝯficias quā cū aqua ro. plantaginis pluuiali l' ferrata ꝯmisce et potui tribue uel cū rosaceo zucaro misce et bolū deauratū ꝯfice. ¶ Uel ex tali massa pillule formentur quas īfirmo dato. ¶ Ul' facias sic. ℞. reubar. ʒ. ii. corticū miroba. citrinoꝝ. ʒ. vi. supficialiter vstulent' et i aqua plātaginis infūdant' et horis trāsactis. xii. fortis exp̄ssio fiat et cū aqua citoīoꝝ miue. ℥. i. potui dato. ¶ Nota tamē ꝙ si ulceratio ad primū gradū tantūmō uenerit ꝙ sola piguedo seu mucillago illa itestiālis solū exeat posses medicinas istas sine torrefactione et sine alteri⁹ stiptici admixtiōe prebere et ad hoc oxizacrā ul' aliud digestiuū humorū acuitatē extinguēs pantea exibere dūmō materie furiositatē nō timueris Sz ubi ad corticalez excoriationē iā deuenerit solutiuas medicinas tunc nullas exibe nisi ustulate puluerizate et cū stipticis correcte sint: nā materiā educendo mēbrū lesū ꝯfortāt et hoc est ꝓut in capl'o quīto tractat⁹ p̄mi suprascriptū fuit: ꝙ i deꝯsolatiōe medicinaꝝ posuit ille diuus mesue capl'o de reubarbaro cū īquit ⁊ eius quidā ꝙ parū est īfusio ꝯpetit quādo solū querit' abstersio et sol'o et opil'onum apertio ipsius uero ꝯtriti exibitio quādo querit' ut post illā i uiscerib⁹ uestigia ꝯtritioīs remaneāt. et subiungit īfra ꝙ ipsū reubar. est medicina bona disiterie: et ꝓprie assū cū succo plantaginis: et pauco uino stiptico datum. Ex quo ꝯcludo quod dare cassiā et talia lenitīa i disinteria ut pl'imi faciūt est malū: nō debes tamē i pricipio stipticis uti nisi fuerit ut stati dictū est materierū eductiua: tūc eni materiam istā malignā itus coherceres hac includeres: fit ut sepissime ꝯtranitentē infirmū ire ipsū ad paradisū cogas. Et si reubar. more mesue exibere libet. ℞. reubar. vsti ʒ. ii. ß. fiat puluis quē cū succo plātaginis r̄sidētia facta misce uini stiptici pauco addito et da potui. ¶ Si uero trib⁹ aut quatuor trāsactis dieb⁹ materiam adhuc multā ꝯcerneres reitera solutiuū sz tēpore īterposito potes oxizacarā uel aliud digestiuū colere si libuerit exibere. ¶ Et dierū iterū quatuor

iterposito spacio materia tota nõ eua
cuata materiã solue si tamen ea minora
ta uomitũ facile ꝓuocare posses cum
aqua et aceto uel oximelle siplici seu ꝯ
posito l' squillitico ⁊c̃ ꝓut i capl'o qui
to te docui eũ audacter facias. ¶ Nã
afforismorũ sexta ꝯmento illius a dya
ria hito ⁊c̃. G. nos idẽ facere istruit.
solutiua pluria multis modis uariisq3
preparata ad h faciẽcia ꝓpositũ iueies
supra i cura dyarie capl'o nup allega
to. Uerũ ubi adustã colerã seu melãco
liã i causa fore ꝯprehẽderes loco mira
bola. citrinorũ idos appõe: et si salsum
flegma kebulos: et ista solutiua, tã i ife
riorib⁹ quã i superiorib⁹ itestinis ad
materiã euacuandã ꝯueniũt: que si ꝑ ar
tẽ aut per naturã euacuata fuerit ꝑ. x.
uel. xii. dies trãsact⁹ uerisimilit' esse dz
restringẽdi fluxũ tunc sit tibi cure et ã
tequã ubi materiã euacuatã ꝓ maiori
ꝑte ꝯprehẽderes fac ergo puluerẽ ifra
scriptũ cui⁹ usus: tã i ferculis: qñã i po
tionib⁹: quam i quibuscũq3 aliis modis
tuo ifirmo ꝯuenit. ¶ Qui. R. corticũ
granatoꝝ copulaꝝ glãdium gallarum
margaritaꝝ sãda. ru. spodii. añ. ʒ. i. aril
loꝝ vuaꝝ granorũ granatoꝝ se. ro. su
mac terre sigillate boli armẽi. san. dra.
añ. ℈. ii. corralloꝝ ru. lapidis emathit⁹
cineris ossiũ cruris bouis añ. ʒ. i. ß. ma
sticis thuris se. papaueris al. gũmi ara.
añ. ʒ. ß. psilii assi seminis plãtaginis tor
refacti se. coriandroꝝ preparatoꝝ añ.
ʒ. ii. fiat puluis quo i pulueribꝰ vti põt
uel misce cũ zucaro ro ß. antiquo et erit
delicat⁹ magis. ¶ Ul' facias sic. R.
zucari lb. i. dissoluat' cũ aqua ro. cui ad
de ꝯserue ro. antique. ℥. ii. et parũ uini
citonioꝝ et cũ facilitate decoquant' ⁊
debite cocte adde prescripti pl'ueris. ℥
i. ß. et fiat i morsellis ꝯfectio. ¶ Ul' fa
cias sic. R. lapidis emathit⁹. ʒ. ii. coral
loꝝ ru. margaritaꝝ añ. ʒ. i. caude eqne
seminis coriandroꝝ preparatoruz aril
loꝝ vuaꝝ granorũ mali granati paulu
lũ vstorum añ. ℈. ii. psilii usti. ʒ. ii. ß. fiat
puluis quo utere l' modo quo supra ꝯ
fectionẽ facias l' da pillulas ifrascriptas
sũt eni in hoc casu mirabiles que. R.
mumie. ʒ. i. gũmi ara. tosti. ʒ. ii. ꝯ succo
plãtaginis pillulas ꝯfice quas infirmus
uacuo stõ recipiat oẽs uel saltẽ toti us
masse. ʒ. i. pro uice dato: i modũ syrupi
miua utere citonioꝝ l' syrupo de mirt⁹
¶ Ul' facias sic. R. ro. ru. epatice plã
tagis corrigiole caude equine foliorũ
querc⁹ folioꝝ citonioꝝ añ. M. i. qua
tuor seminũ frigidoꝝ sumac mirtilloꝝ
berberis añ. ℥. i. ꝯquassent' et fiat decoc
tio i aqua ferrata. lb. i. succi plãtaginis
cũ residẽtia fecerit et i his tãdiu lapidẽs
emathit⁹ ꝯfricent' ꝙ rubescãt et cũ. lb.
ii. ß. zucari fiat syrup⁹ quo utere et est
in casu isto apropriatissim⁹ plura ꝑ os
sumẽda describerẽ. ¶ Sz capl'z sextũ
de cura dyarie ad hoc ꝓpositũ faciẽcia
uaria et multiplicit' preparãtia descri
bit. Uerũ qꝛ i hoc casu dolores crude
lissimi fieri solẽt quãtũ ad ea que ꝑ os
exibent' dabis prio cornu cerui usti et
loti id eni dolores itrinsecus mirabili
ter sedat. psilliũ quoq3 ꝯbustũ. ¶ Itez
spodiũ ac plãtaginis semẽ et ꝑcipue ubi
dolor pũgitiuus aderit. ¶ Sz si i por
tuitate doloris ad narcotica trãsire ne
cesse sit ad ca^m ß3 ꝺ cura dyarie supra
trãsi. sui eiz ẽ tal'a narcotica ꝑ os sum̃
da describere. ¶ Sz tã huic quã aliis
accidẽtibus timoris capitulũ. decimuz
ordie quodã te ad plenũ succurrer' do
cet. Nũc autẽ ad huius capituli ꝯple
tã doctrinã restat describere que ab ex
tra sunt approximãda. facias ergo sic.

℞. olei masticis olei citonioꝝ olei mirtillorū añ. ℥.i. pulueris masticis gallie muscate mirtilloꝝ sumac acacie ypoqstidos pulueris panis assi et i aceto extincti ordei cribellati boliar. añ. ʒ.i.ß. cere parū et fiat ūguētū quo ueluti supra scripto utere. ¶ Vl' alit' facere potes ut. ℞. balaustiarū copulaꝝ glādium masticis añ. ℥.ß. ypoquistidos ro. ru. gallaꝝ añ. ℥.iii. fiat pl'uis subtilissimus ac cū oleo ro. mirtini citonioꝝ et masticis equis ꝑtibus i mortario tādiu ducas ꝙ ad unguēti formā mollis deueniat cū quo stōm ab umbilico supra uentrē lineas l' ex ifrascripto ꝙ in hoc cāu mirabilit' uz. ℞. mumiā ꝙ cū aceto et albumīe oui recētis dissolue et ut supra illitio fiat. ¶ Vl'. ℞. san. dra. boliar. añ. ℥.iii. mumie. ℥.ii. seminis plantagis ℥.i. fiat puluis subtilissim⁹ quē cū albumine recētis oui et rosaceo oleo misce et linimētū facias l' facias sic ꝙ nō solū fluxū restrīgit. uerū etiā dolores crudelissimos sedat. ℞. poma siluestria et ea ab itus bene mūda que coquant' in aqua et pistent' et more empl'i ponant' et ifrigidata remoue et calida iterū repone et uicib⁹ aliquot hoc facito ex unctionis aliqua suprascriptaꝝ locū iunge. ¶ Vel. facias sic. ℞. rosaꝝ gallarū folioꝝ quercus pētafilō añ. M. i. balaustiaꝝ pomoꝝ siluestriuz imaturorū sorbarū citonioꝝ ꝑ frustra icisoruz añ. M. i. cimini i aceto i fusi. lb. ß. conquassentur fiat decoctio i aqua imissa spōgia et expressa applicent' loco dolēti quo pluries facto ex prescript⁹ unctioibus aliquas facias De ꝯsimilibus uero i dyarie cura octauū capl'm ē fultū hn̄danter ad ꝙ si opus est recursuz habe. In isto cāu sitie super locū apposite maxie ualēt: fricatioēs quoqz et ligature. ¶ Et ad sudorē ꝓuocandum balnea seu stuphe supra descripte. ¶ Et si de talibus plene iformari cupis tractatus p̄mi capl'z quītū ꝯsule tibi fiendū ad talia modū dabit. ¶ Regimē uero sex rerū nō naturaliū ad hoc ꝓpositu faciēs in capl'o. xi. de dyaria supra describit'. ¶ Et per hoc pn̄ti finē iponere cupiēs hic illud nō scribo sed ad aliud vado. ¶ Et sic habes intestinoꝝ supiorū ꝯpletā disinterie curā ꝑti tamen a supioribus capitulis mutuatam.

¶ Capitulū quartū curā ponit disinterie que tā inferioribus intestinis quam mediis prouenire potest.

Superest disiterie ꝯpletā curā eā ponere que i inferiorib⁹ itestinis fit qua habita eiusqz fit i mediis cura patebit. ¶ Materiā igit' ac ulceratioīs gradū ꝑ ea que dicta sūt inuestiga. ¶ Et si colera acuta seu melācolia adusta seu flegma salsum fuerit fz abrasionis gradū euacuādi ꝑ os modus in ꝯtiguo capl'o ponit' quo utere si opus fuerit uerū ꝑ iferiora tal' disiteria meli⁹ curat' ꝯ quo te auiso ꝙ huic clisteria maxie ꝯueniūt inter que aliqua sūt lauatiua quedā abstersiua. ñ nulla ꝯsolidatiua alia ꝯstrictiua et alia dolorū mitigatiua. ¶ Et ista i presentiarū describere libet ut ex eis ꝯpōem scd̄m exigentiā facere scias lauatiuuz atqz clistere sic facias. ℞. aque ordei lb. i. pulueris zucari. ℥.ii.ß. uitellos duos ouorū ex his sil' distēperat⁹ fiat clistere Abstersiuū. ℞. aque lactis l' ordei lb. i. i qua dissolue mellis roxa. ℥.iiij. ꝛ ouorū uitellos duos et fiat clistere cōsolidatiuū. ℞. pīguedinis caprarū. ℥.iiij. olei. ro. ℥.ii. succi plātaginis l' corri

giole residētia facta. ℥.vi. pulueris bo
li ar. lapidis emathitis san. dra. masti
cis añ. ʒ.i. et ouorū assatorū uitelli duo
īcorporent' sil' et clistere facias uel pul
uere illo dimisso ponant' infrascripta.
¶ Re. tucie boli armēi san. dra. terre si
gillate mumie añ. ℈.ii. fiat pl'uis. ¶ Cli
stere ꝯstrictiuū. Re. ro. ru. balaustiaꝝ
mirtillorū sumac añ. ℥.i. ſ. risi torrefac
ti lb. ſ. fiat decoctio ī aqua pluuiali ul'
ferrata de qua. ℞. lb. i. ī qua dissolue
acacie ypoquistidos añ. ʒ.iij. zucari ro.
℥.ii. et uitellorū duorū ouorū assatorū
et fiat clistere. Aliqui ponūt loco isto
rū. ℥. ſ. nuchelete et dicūt clistere illud
mirabilit' sistere. ¶ Clistere dolorum
mitigatiuū. ℞. olei. ro. ℥.vi. succi plan
taginis facta residētia. ℥.iiij. et mucilla
ginis psilii. ℥.ii. ſ. fiat clistere ardorem
et dolorē mitigat mirabilit'. ¶ Ueruz
ītentiones due seu plures ī cura hac ut
plurimū ꝯplicant' qꝛ dato. ꝙ lauare uo
lueris cū hoc ardorē mitigare sepe ne
cesse est. Et idē in restrigendo seu ꝯso
lidando fit quare solers medic' ex pre
scriptis clisterib' ſm ꝙ pro tūc ītentio
nē habuerit ꝯpōes facere pot'it. ¶ Cū
ergo ad infirmū tuū deueneris clisteri
utere lauatiuo ut ab illa materia ulcera
tiua ītestina lauent'. ¶ Sz ubi materiā
uiscosā aliqualiter cerneres facias sic.
℞. aque ordei lb. ſ. zucari. ru. ℥.ii. ſ. ⁊
duos uitellos ouorū ac si ardor cū pū
ctura adessēt addere poteris olei ro. ℥.
ii. et fiat clistere. hoc enī lauat abster
git ac ardorē mitigat ac ubi materiam
ueluti ut plurimū ī disinteriis ītestinali
b' fit exuberare cerneres ſm modū ī ꝓ
xio capl'o descriptū eā euacua. ¶ Di
geras quoqꝫ si ea tibi īducias dederit.
¶ Nā si tantūmodo ī intestinis ꝯtine
ret' existētibus assellatioibus ita ꝯtinē
tis ueluti ī disinteria ītestinali coīter sc̄
īfra dies duos tota euacuata foret. Sz
qui h̄ nō fit argueñ est materiā aliunde
ad intestina fluere ea de re in cāu isto
purgationes antescriptas maxīe laudo
¶ Tu igit' ſm exigentiam modo sepe
dc̄o facias nec restrictiuis nixi pro ma
iori parte euacuata materia uti p̄sumas
¶ Sz tā ante quā post purgationē la
uatiuis absterſiuis atqꝫ mitigatiuis cli
sterib' si opus sit utere. ¶ Et has tr̄s
ī hoc clisteri ꝯditiōes īuenies. ℞. aqꝫ
ordi. ℥.vi. succi plātaginis. ℥.iii. olei ro.
℥.ii. mellis ro. ℥.i. ſ. pulueris zucari. ℥.
i. quib' adde si libꝫ uitellos duos ouo
rū et fac clistere lauat et abstergit atqꝫ
dolorē sedat. Uel facias sic. ℞. succi
plātaginis. ℥.iiii. aque ordei. ℥.viii. uitl'
los duos ouorū mellis ro. ℥.ii. ſ. mucil
laginis psilii. ℥.i. ſ. et fac clistere. hoc e
nī licet lauat et abstergit mirabiliter ⁊
cū hoc ardorē mitigat. ¶ Cū tēpus ꝯ
solidādi tibi uisū fuerit clistere lauati
nū unū aut pl'a facias successiue et toti
ens donec clara exierit. quo facto īfra
scripta pōi illico iube ꝙ talit' fiat. ℞.
ro. ru. balaustiarū plātaginis corrigio
le risi paīci lentiū excorticatoꝝ añ. M
i. sed hec tria ultima paululū torrefiāt
et ī aqua ferrata seu pluuiali decoctio
fiat de qua. ℞. ℥.viiii. succi plātaginis
℥.iii. mucillagīs psilii. ℥. i. ſ. sepi renuz
caprarū. ℥. ii. ſ. tutie boli ar. san. dra.
mumie lapidis emathit' cineris papiri
masticis thuris añ. ℥. ſ. psilii ꝯbusti. ℥.
i. fiat puluis de quo loco alterius. ℥. ſ.
accipe. ¶ Ul' facias sic. ℞. gallarum
sumac. ro. ru. nisi torrefacti mirtilloꝝ
añ. M. i. ī aqua pluuiali l' ferrata fiat
decoctio de qua accipe. ℥. vi. succi plā
taginis. ℥.iiii. sepi renū caprarū. ℥.ii.
uitellos ouoꝝ assatoꝝ pulv'is dragāti

gūmi.ara.boli armeni san.dra.mumie
añ.ʒ.ii.et si ardor fuerit adde mucilla
gis psilii.ʒ.ii.et fiat clistere est eiʒ eius
dē uirtutꝫ cū prio. ¶ Diligēs medicus
clisteria fm quā tūc intentionē habuit
ex prescriptꝫ ponere sciet uerū ubi ar
dor pūctura et dolor fuerit decoctioni
bꝰ prescriptꝫ iusqami aut mādragore
radicis adiūgere potis i istis tamē et
aliis accidētibus sedādis fac ut capl'm
ꝓximū octauū et nonū supra de cura
dyarie te istruēt. ¶ Unctioēs epithiā
ta ēplastratioēs enchatisāta suffuigia
ac suppositoria in hoc casu necessaria
ibidē quoqʒ repies approximādiqʒ mo
dū. Sʒ unctioēs et talia i casu isto ab
umbilico ifra et circa renes applicāda
sūt. ¶ Eorū autē que ꝑ os dāda ueni
ūt capl'm sextū tractatus primi copiaʒ
tibi dabit. ¶ Et si narcotica uolueris
et ad septimū eapl'ʒ uade. nonū uero ac
cidētibus succurre docet et decimum
sex rerū nō naturaliū regimē pōit. ¶ Et
sic habes modū disinteriā curādi infe
rioꝝ intestinorū ꝑ quē una cū his que i
ꝓxio capl'o descripta sūt ei que in me
diis itestinis sic succurrere scies cū in
eo casu tā ꝑ os quā per iferius ueniunt
applicāda remedia ꝙ ex doctrina pre
cedentiū capituloꝝ facere scies et per
hec cuiuslʒ disinterie cura patet.

¶ Quītus tractatus tria. ꝯtiēt capl'a
capl'm pm cās et signa tā ꝓnostica quā
demōstratiua tenasmonis ꝯtinet.

Tenasmon ē itestini recti pas
sio i qua cū itensa assellādi de
lectatiōe egerēdi uolūtas fre
quēs adest: et maxio cū conatu parum
aut nihil aut materia pauca mucosa cū
dolore circa annū et ācbas difficulter
emittit q̄ interdū paucis sanguīs gutt'
is ē admixta. ¶ Ex ista descriptōe ge
neralia signa tenasmonis apparēt: nam
cū intēsa assellādi uolūtas frequēs adē
et magno cū conatu paꝝ aut nihil emit
tit et circa annū itensi dolores existūt
his apparētibus signis tenasmonē iudi
camꝰ cuius cā multiplex esse pōt. ¶ In
terdū frāte sola fit i intestino recto iclu
sa et hoc ab extriseco diuersimode cō
tingit fieri ut sessiōe sup re frigida ab
ablutiōe seu statiōe i aqua frigida a fri
gida quoqʒ in unctiōe et frigus et aer
idē sepe efficiūt ut cuidā meo socio ꝯti
git qui montē sinisii i festis natalibꝰ trā
siēs pene totus ꝯgelatus existit ob id
tenasmonē icurrit. fit a siccitate seu a
flegmate uiscoso a colera acuta ut est
colera citrina adusta seu prassina l' eru
ginosa. ab adusta mlia a flegmate salso
ab ulcere ab apāte farmacorū successi
one et a grossa uētositate. ¶ Et modꝰ
quo prescripta eā efficiūt est talis naʒ
frās lōga corrugās ac ꝯstrigēs nature
nocumētū magnū ifert. illa uero magō
cū conatu ut illud expellat isurgit ⁊ cū
plus ifirmus premit maior causat con
strictio quo fit ut absqʒ eo ꝙ aliquid e
mittat assellādi ꝯtinue crescat uolūtas
feces eni sicce tenasmonē efficiūt qꝛ na
turā sua pōderositate grauāt ꝑꝑ ꝙ ut
eas expellat conatur. ¶ Cūqʒ paululū
aut nihil emittat ꝯtinua fit assellādi uo
lūtas. Et humor igit frigidꝰ et uisco
sꝰ i longatiōe exñs sua pōderositate na
turā ut se exoneret Incitat sua frigidi
tate ꝯstringit. uiscositate uero itestini
pelliculis aderet ide fit egrediēdi diffi
cultas maxia et si quid emittit pellicu
las illas secū trahit et intestinū excori
at quo i casu sepe i pauca illa egressiōe
alique guttule sanguinis apparēt et in

casu isto materia veluti gipsuz pistum interdū emittit colera uero acuta mlia seu flegma salsū eorū acuitate intestinū mordicāt et expulsiuā stimulāt quo fit ut natura magno cū conamine ad taliū expulsionē insurgit et cū ipsarū subtilitate intestinū mordicāt et expulsiuā stimulāt quo fit ut natura magno cū coāmine ad taliū expulsionē isurgit et cuz ipsorū subtilitate intestini pelliculis ifiltrent et expelli nequeūt et sic ꝓtiūa manet assellādi uolūtas et illa tenasmō disinteriā sepe ꝓcomitat quę tenasmoica nūcupat pariter quoqz farmacorū isit qz bumores subtiles in longaoné educti i exangui eius pte ifiltrati expulsiuā stimulāt et mō quo supra stati dictū est tenasmonē efficiūt. ¶ Ab ulcere fit iterū pp materiā uirulentā que ab ulcere ꝓtinue emanans naturā stimulādo ꝓtinuā egerēdi uoluntatē iducit apā ponderositate suā naturā grauat et pp boc ad sui expulsionē eū irritat et cuz nibil expelli queat ꝓtinua egerendi uolūtas manet qꝫ si rupta fuerit sua uirulentia boc efficit uētositate i intestino exīs lōgaone nec egzedi ualēs naturā grauat que ut eā expellat cū ꝓtinua assellandi uoluntate conat. ¶ Ex quibus oībus tenasmonis cāe generalia signa ac qualiter is fiat az. ¶ Sz specialia ipsius signa sūt qz si ab extriseca frigiditate fiat seu soluttuorū successione id pacient relatione scies. Si a fetū siccitate illa din retēte sūt uiscosū flegma seu mucilaginosū uisu discernit cū quo frigus ad itra sentit ledit a frigidis et a calidis iuuat. Colera uero et ceteri bumores acuti ardorē pungitiuū circa anuz efficiūt ledit cū calidis et a frīs iuuat et materia uisu deprendit qz flā salsuz cola citrina erugiōsa āt prassina i egōnibus az qui ab ulcere cātur materia uirulēta seu sanies emittit cū quo circa anū dolor pūgitiuus sentitur grādis. ¶ Apā uero sui aggrauatiōe dolorez causat et si calidū fuerit pulsationē et cū sit iuxta anū tactu leuiter ꝓprehēditur. Uētositas aūt cognoscit p rugitū ¶ Et bec de signis tenasmonis demōstratiuis. ¶ Pronostica tenasmō qz colera seu būoribus acutis puenit pez seuerās disinteriā pariet. Ꝫs uero qui uentositatē in colicā et successiue i ylia cā infirmū pducit tandē ad capitū dolorē ad i sōpneitatē ac crudelē iquietudinē ad miserere mei passionē et finaliter ad dolorosā et crudelissimā mortez ut ego ipse nō nūquā uidi. ¶ Et ut i generalibus ꝓnosticis dictū fuit sigul i tenasmōe pseuerās mortal. ¶ Et bec de signis tam pronosticis quam demōstratiuis tenasmonis.

¶ Capitulum secundum cuiuslibet tenasmonis curam ponit.

Quia tenasmōis cura pp cās eā facientes variat fm ordinē prescriptaz icedā. ¶ Si igitur a sola frigiditate fiat. Rz. brodii pli l caponis. lb. i. f. cassie pulueris zucari añ. ʒ. i. bene dicte. ʒ. f. olī anetī. ʒ. iii. sal triti parū et fiat clistere. ¶ Ul faciaos sic. Rz. camomille pitarie foliorum caulīū et marie rubeoz añ. M. f. anisi maratri añ. ʒ. iiii. fiat decoctio ō qua Rz. lb. i. f. cū rebus prescriptis fiat clistere. boc facto z fecib emiss. Rz. olī rutacei olī anetim añ. ʒ. i. fiat clistere quo emisso sil reponat. Et dz patiēs tuus ꝓsimilib clisteribus unū quasi i corpe sēper habere. ¶ Et ex istis oleis calis seu ꝓsimilib ut est de spica laurino et

castoreo ꝛc̄ sepe anus ungat̄ et renes
pectē et anche ꝙ si per modū hūc cura
ꝑfecta nō sit: super anū et ācbas ex fur
fure bulito ī vino sacelatio sepe fiat cū
īcipit īfrigidari renouādo l' ex milio et
sale torrefacto. ¶ Vl' fatias sic. ℞. ca
momille ꝑitarie rute absīthij succi ori
gani pulegii foliorū lauēdule sticados
añ. M. iii. anisi maratri añ. lb. ß. fiat ex
his decoctio ī qua patiēs ab umbilico
īfra sedeat et cū egredit̄ ut supra se un
gat. ¶ Vl' pōt super scānū pānis bene
tectū sedēs fumū recipe l' se inūgat po
stea uel spōgiā ī decoctiōe illa calida ī
fusa et expressa ano sepe et ācbis appli
cet̄ sup postē quoqꝫ calidā et āseris pī
guedine seu anatis l' ꝯsimili seu yrcino
īunctā sedere iuuat plurimū ualet ideꝫ
ꝑ ēbotū ex īfrascriptꝫ aliquē fumū reci
pere aut furfur laudanū thus et miraꝫ
pix naualis colofonea pinea lignū aloes
gallia muscata et similia. ¶ Sed ne fu
mus ita mordicāter egrediat̄ sup pau
cos carbones id fiat. ¶ Et vt huic cu
re finē imponā sex rerū nō naturalium
regimē ad cal'm ut declinet facito. Et
hac cura tenasmō a vētositate ꝓueniēs
similiter curat̄. ¶ Sꝫ ī isto casu uēto
sitas sine scarificatōe ab umbilico īfra
sepe applicare poteris. ¶ Pro illius
uero cura que a siccitate sit. ℞. malue:
bismalue cū radicibus: blitꝫ: mercurialis:
summitatꝫ foliorū cauliū ru. añ. M. ii.
semē lini. lb. ß. fiat decoctio de qua. ℞
lb. i. ß. ī qua dissolue cassie fi. ℥. i. ß. et fi
at clistere. ¶ Sꝫ si ista nō ꝯtulerit fiāt
enchatisamta ex malua bismalua radici
bus ex caōmilla blitꝫ et lini semine a quo
cū egredit̄ ungat̄ ante ꝛ retro. ¶ Aut
quoqꝫ ex oleo caōmellio cū butiro mix
to calidis. Vel ex ol'o aīgdalaꝝ dulciū
l' ex ūguēto īfrascripto ꝙ. ℞. ol'i aīg
dolaꝝ dulciū olei cāoēllini butiri sīe sa
le añ. ℥. i. mucillagīs feūgreci et seinis li
ni añ. ℥. ß. cere albe. ℥. ß. uel parū et fiat
ūguentū quo ungat̄ uēter et ī isto casu
caue ne clistere preter mollificatiuū ul'
lenitiuū exibeas Solutiuū igit̄ per os
dare nūquā ꝑsumas nisi ꝑus mollifica
tas feces noueris. Mercatorem uidi
cui ī casu isto clisteria aliqua data sūt ꝛ
quāto plura tāto magis feces īdurabā
tur Cūqꝫ suus bonus medic⁹ talia nihil
operari ꝯprehēderet. ℥. i. cassie cū. ℥. ß.
electuarii īdi. et. ℈. i. dyagredii cū cōi
decoctōe ī potu tribuit. et sinistre qdē
¶ Nā medicina illa acuta a uenis ad ī
testina hūores traxit: qui ꝑꝑ opilātes
feces ꝑ ea egredi non ualētes ad stōm
raptū habuere et uoītu educti pauper
culū īfirmū pluries ī sincopi educerūt
cū tandeꝫ sudor frigidus supuenit ꝑ li
neā rectā ad uitā eternā meauit. ¶ O
bone deus quot ex inꝑitia medicorum
ꝯsumptis terrā ꝑadisū adeūt. ¶ Mo
do igit̄ quo dictū est tantū ī tenasmōe
lubrica facias fecesqꝫ mallifices ꝙ edu
ci queāt quo facto si tūc opus sit medi
cinā ꝑ os tue ītentiōi apropriatā dato.
¶ Quātū ad sex rerū nō naturaliū re
gimē ad tempate cal'm et humidū faci
as ut declinet et quātuꝫ ad cibū brodia
lia dato mollitiua. ¶ Si uero a flegā
te uiscoso tenasmō ꝓuenerit uitet legu
mīa carnē porcinā et bouinā pisces fru
ctus oē ferculū de pasta: omnē repletio
nē fam̄ tollert̄ se horis debitꝫ exercitet.
¶ Et antequā surgat fiāt fricationes
quātū ad medicinalia supfluitates cōes
cū lenitiuis clisteribus educant̄ de hic
℞. malue blitis mercurial' sūmitatum
foliorū caulium ru. añ. M. i. cētauree
minorū. M. ß. agarici. ℥. i. ꝯquassent̄
et fiat decoctio de qua. ℞. lb. i. in qua

dissolue benedicte.℥.i.mellis ro.℥.ii.ß. olei coīs.℥.iii.salis triti.ʒ.ii.fiat cliste re quo posito īfirm⁹ eleuat⁹ crurib⁹ nō iaceat ne diu eū retineat q̄ fl'a hūc effi ciēs tenasmonē ī recto sat⁹ iuxta anuʒ existit et iō ꝙ itestina ascēdat supiora nō curo. ¶ Et nota ꝙ hāc spēm tenas monis paciētis uidi plurimos qui tñ ce teris ī mēbris habūdabant in col'a. Si ergo ī talibus flegma purgare uolue ris errores ꝯmitteres. ¶ Ad hoc ita qʒ aduertētiā habe. Sʒ ubi flegma ha būdat ī toto id digeras ſm modū plu ries narratū euacua. Prouocare igit' uomitū ī casu isto plurimū iuuat. ¶ Et q̄ ī tali tenasmōe apropriata cura fit ꝑ clisteria īmediate descripta sepe facito ¶ Uel facias sic. Re.urine adolescēt⁹ iuuenis lb.i.uel tātundē aque lact⁹ seu aque mellis ī qua dissolue benedicte.℥. i.mellis ro.olei coīs añ.℥.iiii.salis triti ʒ.ii.et fiat clistere ꝙ si sine oleo feceris absterget magis. ¶ Et ubi talis tenas mon ꝑ ista discedere nō uellet clisteria tacta pluries et itera et sine ol'o maxie tamē aliis rebus ibi posit⁹ ex oleis cali dis et anet⁹ laurio oleo de spica ruta ceo ⁊c̄ sepe anū ante et retro .et ācbas punge sup scamnū quoqʒ ex sepo yrci no inunctū sedāt ac ex rebus īfrascript⁹ enchatisma fiat. Re.camomille melli loti absithii succi rute sticados lauen dule pulegii origani foliorū lauri et ro rismarini añ.M.ii. se. lini fenugreci añ.lb.ß.fiat decoctio ī qua ab umbilico īfra sepe īfirmus sedeat egress⁹ autem se.oleis prescript⁹ calidis iungat nec ano īfusa spōgia et expressa seu filtruʒ cal'm applicet' īfrātum remoue et iteꝝ cal'm reappone quo pluries facto iun gatur ut supra. ¶ Ualet item super ꝑfo ratū scānū pānis tectū sedere et tali mō predictarū rerū fumū recipere l' fumū florū tasibarbassi ī uino bulitorū et est efficax. ¶ Suffuigia ex thure sādara ca galliamuscata mirra laudāo et simi lib⁹ quā maxime ualēt et ēt supposito ria īfra descripta que. Re.bdellii. ℥. ß. laudāi.ʒ.iii.cere citrine.ʒ.ii.piguedine gallie crocii añ.ʒ.i.fiāt suppositoria fi lo appēso de qbus ad ītra anū sepe te neat. ¶ Et ut oīa ista ad actuʒ practi cū epilogādo deducā prīo cū clisteri le nitio feces educas aliō deīde ex ꝑscrip tis quodlʒ facito cū ibi op⁹ sit sepe rei terādo. ¶ Nā cura ei⁹ ē illius uiscosi fleg.eductio quod ꝑ talia clisteria sepi us reiterata ꝯueniētissime fit unctioēs deīde fiāt successiue sup postē illā sessio spōgiarū seu filtri de hīc applica⁹ et ul timo suppositoria tenasmō talē curam recipit. ¶ Uerū ubi sua īportunitate uirtutē ꝓsterneret canoībus ī capl'o se cūdo supposit⁹ ꝓpriis obſuat⁹ tale sup positoriū īponat ꝙ. Re.thuris masti cis mirre croci sādarace opii añ.ʒ. i.fi āt suppositoria que appēsa filo ad dac tilorū ossiū quātitatē quibus tūc utere et cū uirt⁹ aliqualit' fortificata fuerit ad alia medicaīa trāsi. ¶ Si autē a col'a acuta tenasmō fiat seu ab aliis acut⁹ hu morib⁹ et oīa exacuētia ut aliū cepe po rū ʒīʒib piper sinapis caro salita et hu iusmōi sūt uitāda. ¶ Itē uiscosa uēto sa quoqʒ ac dulce uinū fricatioēs poti us quā exercitiū faciat ¶ In cibo uero et potu ꝑcus esto nec impitoꝝ more ei dē aliquod ꝯstrictiuū dab Sʒ regimīe extinguēte tā colerā quā aliorū hūorū acuitatē utere. ¶ Unde ad mediciālia trāsiēs syrupū de ribes de acetositate citri de succo acetose de limoīb⁹ oxiʒa crā syrupū acetosū siplicē ꝯsimilit' da bis. ¶ Et si ī tali acuto hūore paciēs

habūdauerit quē digerere cupis. ℞. syrupi de acetositate citri l' alteri⁹ ex dictis qūolz. ℥.i. ß. aque ēdiuie aque lupulorū aque acetose añ. ℥.i. misce et ꝓuice una ī potu tribue totiēs ꝙ tibi materia digesta uideat'. ¶ Deide. ℞. reubarbari. ʒ.ii. spice gra. iiii. īfunde ī aqua lact⁹ modico bōi vini addito ⁊ horis trāsactis. x. fiat exp̄ssio quā cū. ℥.i. cassie cū aqua fructū extracte misce ac ℥.i. syrupi uiolati et potui tribue l' loco cassie. ℞. mannā et si mlia fuerit in cā ℞. reubarbari. ʒ.ii. ß. spice gra. iii. cōticū mirabola. indoꝝ. ℥. ß. fiat ut supra īfusio et demū expressio quā cū. ℥.i. cassie uel māne cū predicta aqua dissolue ℥.i. syrupi uiolati et īfirmo tribue. Si autē flegma acutū fuerit loco miroba. īdorū pōe kebulos ꝯueniēter. Itē posses si īfirmus tu⁹ ī sāguine habūdaret flobothomiā fieri facere. Et ad diuersionē materię uoītus ualet multū: supiorū quoqz fricatioēs. ¶ Posset tamē quis ad pauca respiciēs me de predict⁹ solutiuis arguere qꝛ supra ī aliis fluxibus ꝯsimilia ꝓhibui dicendū ꝙ esto tenasmō fluxuū de numero collocauerim qꝛ tamē in recto iuxta anū sit ubi sepe medicine cū manib⁹ applicari possūt ñ refert medicinas educentes a toto mō quo supra sine alia ustiōe p̄paratas exibere cū pp̄ hoc de fluxus augmētatione timendū nō sit cuius oppositū aliis fit ī fluxibus. ¶ Si quā ergo materiā euacuandā antecedentē iudicaueris ut statī te docui fac audacit' sz materia ꝯiūcta p̄ clisteria ꝯueniētius educit' ueluti quoqz ceteris fit in teāsmonibus. ¶ Facias ergo sic. ℞. aque ordei. lb. i. zucari ru. ℥.ii. uitellos duos ouoruz et fac clistere ꝙ pluries reiterandū est ¶ Uel facias sic. ℞. aque ordei lb. i. uitellos duos recentiū ouorū pl'ueris zucari. ℥.i. ß. mellis ro. ℥.ii. ß. et si fuerit ardor et pūctura adde olei ro. ℥.ii. et fiat clistere. Et postquā exhis aliquot ī poni feceris Si ardor et pūctura iteꝝ affuerit. ℞. aque ordei. ℥.x. succi plantaginis residēcia facta. ℥.iiij. mucillaginis psilii. ℥.ii. ouoꝝ recentiū uitellos duos et cū. ℥.ii. olei ro. et fiat clistere dolorē enī ardorē ac puncturā mirabiliter sedat et ubi alique guttule sāguis appareāt ualet plurimū. ¶ Et qꝛ teāsmon tal' est multū īfestus dolore, ardor et pūctura, nō illa quę dicta sūt sufficiūt sz adhuc alia aproxiare necesse ē. ¶ Facias ergo sic. ℞. malue bismalue cū radicibus folioꝝ uiolarū camomille añ. M.ii. se. lini. lb. i. ß. fiat ꝺcoctio ī aqua īmissa spōgia et expressa calida applicetur ano Deide oleo ro. cū unge l' ūguēto hoc. ℞. olei ro. ℥.i. ß. olei salicis l' nenufaris. ℥.i. axūgie porci recētis. ℥. ß. mucillaginis psilii. ℥.iii. cere parum et fiat unguentū liquidū satis de quo ⁊ ad ītra anū si fieri pōt inungat' l' ī illa decoctione calida sedeat et cū egredit' unctio ut supra fiat l' suprascriptā decoctionē loco hoc utere que. ℞. cāomille melliloti sumitatuz cauliū malue bismalue cū radicib⁹ añ. M.ii. ß. lini fenugreci añ lb. i. et decoctio fiat. pōt et sacul⁹ ex harū ꝺcoctionū reb⁹ īpleri super quē paciēs sedat l' lōgus fiet et sup anū calidus et it⁹ crura ponat' īfrigidatus iterū calefiat et iterū calid⁹ applicetur. ¶ Stuffa quoqz haꝝ decoctionū super scāno pānis tecto multū ualet. ul' ēt faciat ex decoctiōe florū tasibarbassi ī aqua ferrata ꝙ si ardor dolor ⁊ pūctura nimiū molesta fuerīt ī predictis decoctioib⁹ adde iusqami et mādragore radicē. ¶ Aliqui buliūt furfurē in

aceto et uino albo equis ptibus et spō
gīā seu imissii filtrū ano calidū applicāt
Alii sic faciūt et dicūt i omni tenasmōe
maxie ualere qz marōrez igniūt sup q
pozorū folia ponūt et eū fortissime asp
gūt aceto cui⁹ fumū sup scāno tecto pa
tiēs recipiat. suffumigia p ebotū in cāu
isto ñ multū laudo sz suppositoria que
niūt et prescriptū maxie i quo opii ni
hil ponit sz iterdū tātus adē ardoz ut
suppositoria opiata facere necesse sit
quo i casu canones i scōo casu descrip
ti nūquā a tua mente recedāt. ¶ Et i
ter cetera raf suppositoria multū ꝓmē
dāt. ¶ Quib⁹ si uti lz. Rz. thuris liitii
gūmi ara. añ. z. i. opii. z. ii. fiāt supposi
toria appēsa filo. ¶ Ego aūt opii. z. i.
solū ipono opii uidi q cū. z. ii. nimia i
ducit stupbe factio. unde quidā ut in
septio caplo dictū est ex ipositiōe talis
suppositorii ardorez seu doloré sentit
nūquā. Nā tam dulcis sopoz eū iuasit
ut iterū quiescat. uerū cū hoc grossum
nimiū erat. ¶ Ex bis eni quattuoz cō
nenienter fieri poterāt qz quātitatez da
ctilorū nuclei excedere nō debeat. Cū
ergo nimia opii quātitas nimiūqz groſ
sū foret quid mirū si ad diē indicti usqz
bon⁹ bō dormiat sz rez mirandā queso
audi quā mihi ille artū et medicie doc
toz subtilissim⁹ oli magr me⁹ phillip⁹
mediolanensis narrauit. ¶ Suppositoriū opiatū bis elapsis dieb⁹ cuidā te
nasmonizāti iponi iussit qui postea per
boras quattuoz ptinue genit quo i, tpe
suppositoriū illud filo appensū euanu
it hic uero ad duos dies tā horribilez sa
porez patiens i ore percipiebat ut assu
mere cibū nō posset, ppter q ipse ma
gr phillipus uomitū, puocauit et tūc
patiens suppositoriū illud filo appenso
euomuit. Certe nisi mihi uir tātus eār
rasset hoc uix fidez dediſſet. ¶ Talis
ergo suppositoria cū filo semper core
alligari facias qz actuatū ad itra opiuz
eternuz soporez ut dictū est supra i du
cere posset. ¶ In approximādis octa
uo opiaꝰ gbuscunqz et qualitercūqz
cautꝰ sp esto. Potes igit suppositoꝛi
uz stupefactiuuz sic facere ut. Re. thu
ris mastices croci storacis liquide san.
dra. añ. z. i. opii. z. i. f. fiāt suppositoria
l'alit. Rz. thuris gūmi ara. cere citrie
corticū radicū māse. iusquiami croci o
pii añ. z. i. fiāt suppositoria filo appen
sa ista mirabilit ardorez sedāt. ¶ Ul
facias sic. Rz. croci. z. ii. mirre. storacis
calamite thuris castorei añ. z. i. opii. z. i
f. mumie boliar. añ. z. f. et fiāt suppositoria cū cera rubea appēso filo. ¶ Ul
aliter. Re. thuris mirre croci añ. z. i.
sādarace. z. f. opii. ℨ. iiii. addat tātū ce
re q suppositoria fieri possint. ¶ Et
propter additionē cere opiū nō ponit
i nimia quātitate. ¶ Nūc ad curam te
nasmonis ab ulcere cāti deuenire libet
que est ipsi⁹ ulceris cura. ¶ Si ergo i
lōgaonis capite ulc⁹ ipsū fuerit sic q
comode lauari queat. Re. aque lacꝫ. z
vi. mellis ro. z. ii. et misce et loc⁹ ex bis
tepidis lauet. ¶ Ul Re. aque ordei.
z. iiii. mellis ro. z. ii. misce et lotio itus
fiat. ¶ Uel loco aque pone uinū et si
maiore abstersiōe idiget lixiuo sarmē
torū cinere facto utere q si ita, pfundū
fuerit q ab extra palpari nequeat. Rz
aque ordei uel melle ro. āt lacte āt lixi
uio cineris sarmentoꝝ. z. x. mellis ro. z.
iii. misce et p clistere tepidū imitti iube
Quo emisso i isto cāu clisteria ꝓsolida
tiua supra i disiteria cura posita quei
unt. ¶ Sz qz ut plurimū i lōgaonis si
ne hec ulcera fiūt facta lotiōe pscripta
tali unguēto pungat q. Rz. olei ro.

De Tenasmo

ʒ.i. ß. mucillagis gūmi ara. ʒ. ß. ceruse parū et fiat unguētuʒ mole uerum ubi ardor itensus fuerit ueluti i tali tenasō ne reperit̄ i unguēto p̄scripto opii. ʒ. ß. adde et tūc mirabilit̄ ꝓdest. ¶ Uel facias sic. Re. olei ro. ʒ. ii. mucillaginis dragagāti et gūmi ara. añ. ʒ. ß. aloes. ʒ iii. thuris masticis añ. ʒ. ii. cere parum et fiat unguētū. ¶ Itē si dolor ac ardor ut dictū est affuerit. Re. mucillaginis gūmi ara. et dragātis. añ. ʒ. ß. ducātur i mortario et cū tali locum ꝑunge. Ego uero i casu isto solū psilli mucillagis ualere plurimū exptus sū. ¶ Et si ulcus extrisec⁹ fuerit clisteriis lauatiuis utere ꝯsolidatis successiue i licinis itincta i unguētis p̄sciptis ꝯtinue teneat que ex pāno lineo subtilli fiāt. Et si ex malignis ulc⁹ id fuerit taliū cura curabitur. que potius ulceris respectu q̄ tenasmonis fit apā uero tenasmonē efficiēs si calidū sit et i p̄ncipio quidē. Re plātaginis. ʒ. iiii. olei ro. ʒ. ii. albu. oui. recentꝫ unū agitent̄ simul et ꝑ siringam imitte. ¶ Ab extra uero rosaceo oleo ꝑungat̄. Cataplasma ex spōgia i aceto ifusa fiat i augumēto eligant̄ caules et cū uitello oui et oleo ro. et fiat empl'm Uel facias sic. Re. olei ro. ʒ. i. butiri sine sale adipis galline añ. ʒ. ß. cū cera unguentū fiat molle cū quo i unctō fiat ꝙ si ad maturationē apā deueire ꝯprehēdas. Re. olei de lilio et camomille añ. ʒ i. mucillaginis feūgreci et se. lini añ. ʒ. ß et cū cera fiat unguētuʒ quo tūc utere. ¶ Sepe itē fomētatiōes ifrascripte fiāt. Re. bismalue cū radicib⁹ ¶ M. iii. cū fenugreci. lb. i. fiat decoctio in qua spōgia ifusa loc⁹ sepe fomētet̄ et successiue fiat unctio p̄scripta. ¶ Ul' tūc emplastrū calidū ifrascriptū suppōe. Re. malue bismalue cū radicib⁹ matrū uiolaꝝ camomille añ. M. i. fiat decoctio pistent̄ cū asungia ipinguent̄. et fiat ē plastrū i his et aliis maturatis tuo mō factꝫ donec ad exituram uenerit utere. ¶ De hic tū cū ulceris cura curabis. ¶ Apā frʒ in pricipio ex oleo ro. ꝑungat̄ unguēto tamē p̄scriptis fomētationib⁹ fomētet̄ et ut supra ungat̄ et emplastret̄ et tā i fomētationib⁹ quā emplastrationib⁹ lini semine adiūge. ¶ Ul' decoquēt̄ sepe et pistent̄ ad staminam passent̄ et fiat ad formā unguēti cū axūgia l' similib⁹ uel fiat ex his ēpl'm et tal'a et similia donec ad exiturā ꝑuenerit ap ꝓxima apāte rupto uelut ulc⁹ cū cura ¶ Et i hoc casu oīs tenasmonis cura finit̄. Nā mea est itentio si tantū mihi uite spatiū bon⁹ ihesus donat a capite ad pedes usqʒ egritudinū ꝓpriarū curā ponere. Si ergo illi quo ulcere quoqʒ apāti ꝯuenit sic me. breuit̄ expedierī legentiū pace id factū sit ipsa enī ad lōgū posita hui⁹ tractatuli metas excederet. Et per hoc cuiuslibet tenasmonis cure finis et cetera.

¶ Capl'm ʒ^m cuilibʒ accidēti tā i aliis fluxuū spēb⁹ quā i tenasmone accidit: et si i tenasmone frequēti⁹ succurrere docēs et ē ani egressio cui⁹ cās ac sigātā ꝓnostica q̄ʒ ꝺmōstratiua c^m h̄ pōit.

Cum anus i tenasmōe et i disiteria tenasōnica sepi⁹ egrediatur unde i hoc loco tal' ani egressionis ꝯueniētissime cura ponit̄ q̄ est cū lōgaōnis seu recti aliqd egredit̄ Nā anus est aut lōgaonis aut recti extremitas que ēt alit̄ ab Auicē. et a quibusdā aliis ficteri appellat̄ Et ipsi⁹ egressiois cā extrīseca āt ītrīseca eē pōt ¶ Extrīseca ē omne potens rectuʒ et

seu et disenteria tenasmonica

musculos ani circulū obstruētes lapsos seu paliticos efficere ut est cas⁹ l' pcussio musculos ipsos seu neruos eidē modū dātis: qui a spōdili ultio nascunt' disrūpens: sup re frigida quoqz sessio. balneū itē mollificās: egerēdi nimi⁹ coāt⁹ laboriosū exercitiū: itēsa frigiditas quouismō itroducta et similia. Cā itrīseca eē pōt apā ꝙ sua pōderositate ac grossicie anū igredi nō pmittit: humor quoqz sals⁹ et acut⁹ et uniuersalit' quodlz tenasmonē efficere potēs: i quo nimio cū cōatu laboriosa fiat expressio p quā egredi cogit' lubrit'. ¶ Itē humor musculos relaxās ani egressionē sepe cāt

¶ Et hui⁹ passiois hec i sūmma st' cāe

¶ Signa uero hui⁹ que a causis itrīsecis fit relatu astantiū: seu paciētis habent'. ¶ Quātū ad extrīsecas si fuerit apā id uisu ac tactu discernit'. Acutus humor seu aliqd cuius īpressio tāta fit ut anū egredi necesse sit supra p signa tenasmois habent': humor lubric⁹ se uisui offert: et qz null⁹ adē ardor: neqz pūctura: et tal' i musculis āpli⁹ claudi neqt pp ꝙ anus ipse ꝯtinue extra pmāet et i hoc casu sepe fecū īsēsibilis fit egressio: et hoc de signis egressiois ani demonstratiuis ꝓnostica si ani egressio ex casu pcussione subito uenerit et cū itroittit' ꝯtineri nequit curat' nūquā ut septima tercij capl'o de mollificatione ani tūc enī signū est musculorū palisis que ex pcussiōe l' casu subito ueniēs curam nūquam recipit ut iquit Ras nono almāsoris capl'o de palisi et si pp materiei de fluxū id paulatī eueiat esto possibilis sit cura difficilis tñ ē. ¶ Sz illa i qua an⁹ itromiss⁹ retinet' curā recipe pōt. ¶ Ad quā trāsiēs si ab extrīseca cā ut frās quouismō iducta. Rc. saluie M. i. mirtillorū sumac nucū cipressi

ꝓnostica

añ. ℥. i. costi spice squinanti añ. ʒ. iii. ex his ꝯquassat' i uino stiptico ꝺcoctio fiat ex qua an⁹ fomētet' quē successiue ex īfrascripto pl'uere sali q. Rc. nucū cipssi. ℥. ß. ātimonii aluis gallaꝝ cineris bedegar. et est plumaceol⁹ qui sēper rube⁹ nascit' añ. ʒ. ii. fiat puluis itromisso ano excosti⁹ oleo pungat'. ¶ Si autē casus pcussio fuerit i cā itromittat' an⁹ quiescat patiēs et cū oleis ro. et mirtino fiat iunctio et īfrascripto pl'uere salipizet'. Rc. boliar. san dra. mumie mirtilloꝝ añ. ʒ. iii. masticis. ʒ. ii. fiat puluis et sup schinā tale cerotū portz. Rc. laudani cere citrine bistorte añ. ʒ. ii. masticis. ʒ. iii. croci. ʒ. i. sā. dra. ʒ. i. ß. muie boliar. añ. ℈. ii. et fiat cerotū addēdo ut se teneat terbētine quātū sufficit et extendat' sup fustaneo āt coreo quattuor digitoꝝ quātitatē et īcipiēdo a cauda sup schinā ponat'. ¶ Nā ubi cura possibilis fuerit istomō curabit'. ¶ Nūc ꝺ causis itrīsecis si ani egressio ab apāte calido fiat et p ꝓpria signa cogōsces oleo rosaceo i prīcipio pungat' et ubi etas ꝛc̄ pmiserit de basilica flobothomiā facias. Uel sup natis āt spatul' cuz scarificatione uentosas appone successiue cū oleo ro. modicū olei cāomellini ꝯmisce et ūctio fiat. ¶ Ex decoctiōe autē maluarū cū radicib⁹ calidā ēbrocatōnē sepe facito et si i ea fiat sepe sessio multū ualet Ul' fiat decoctio ex bismalua fenugreco et seine lini ꝺ qua est broca⁰ uel sessio fiat. ¶ Deide. Re. olei uiolati butiri sine sale ol'i cāomellini medulle cruris uitulli añ. ʒ. i. psilii. ʒ ii. īcorporent' simul et fomētatiōe facta anus leuit' pungat' cūqz mollificat⁹ fuerit itromittit' ungat' postea l' salipizet' ꝓut īfra. ¶ Si uero apā frigidū fuerit prio rosaceo ol'o pungat' successiue

camomellino cū ol'o de lilio et piguedi
ne gallie mixtꝫ. Sepe quoqꝫ ex decocti
one malue fenugreci et seminis lini fo
mētet' ungat' postea et cū fieri poterit
itromittat' deide fiat iunctio et salipi
zatio circa anū ꝓut ifra describā fiat.
¶ De taliū autē apātuꝫ cura sic leuit'
pretereo nā ea sicut cetera apāta cura
ri debēt. ¶ Si uero ani egressio ꝑꝑ ni
miā expressionē ꝓuenerit quātū ad il
lius humoris hoc efficiētis curationeꝫ
cū clisterib' et aliis ꝓut i ꝓximo capl'o
dictū est fiat. ¶ Quātū uero ad localia
si humor acut' fuerit facias sic. Re. ro.
ru. balaustiaꝝ plātaginis siphiti solatri
foliorū mirte lentiū copulaꝝ glandiuꝫ
mirtilloꝝ añ. M. f. ꝯquassent' et fiat
decoctio i aqua fabroꝝ cū aqua tepida
cū patiens assella surrexerit suauiter fo
mētet'. ¶ Deide oleo rosaceo tepido
ungat' et ifrascripto pl'uere salipizetur
qui. Re. alūis ātimonii balaustiaꝝ gal
laꝝ ceruse añ. ℥. f. fiat puluis subtilissi
mus quo anū salli. Deide suauit' eū itro
mitte et ani circulas ex oleo ro. et mir
tino calidis inūgat' et ex puluere bede
gar aspgat' et sic oi uice qua egredit'
fiat. ¶ Potestis tñ si lꝫ itromisso ano
facere ꝙ i descriptiōe predicta calida
ifirmus sedeat et postea ani circul' un
gat' et puluere aspgat' iā dicto succes
siue cerotū presciptū aut quod descri
pturus suꝫ spōdilibus applica. ꝙ si an
nū hec pa° ꝑtrāsierit ex ifrascriptꝫ est ꝑ
unguenda spia° a cauda incipiendo et
sursū per paululū ascendendo ut. Re.
axūgie vulpis uel gati siluestris olei co
stini añ. ℥. i. Ex istis calidis ut dictū est
iunctio fiat. ¶ Uel facias sic. Re. olei
de lilio olei de costo añ. ℥. i. storacis li
qde ysopi hūide axūgie vulpis l'anatis
añ. ℥. f. fapi oppoponaci añ. ʒ. iii. cere
parū et fiat unguentū quo ultīa spōdi
lia perūgant'. Uel facias sic. Re. oxi
croci. ℥. i. armoici. ℥. f. ysopi hūid. ʒ. iii
sil' icorporent' et fiat cerotū ꝙ ad quā
titateꝫ quattuor digitorū extendat' et
ut supra ultīs spōdilib' appōat'. ¶ In
hoc etiā casu cerotū prio descriptū cō
uenit at si humor ille lubricus fuerit cli
sterib' et aliis hūorem euacuātib' i te
nasmōe descriptꝫ utere Et quātū ad lo
calia. Re. ro. ru. folia querc' balaustia
rū nucis cipressi gallaꝝ añ. ℥. f. ꝯqussen
tur et i uio nigro buliāt ex quo calido
cū patiens ab assella surrexerit an' leui
ter fomentet' quem postea ex puluere
ifrascripto salipizet' qui. Re. cornu cer
ui usti pinee ꝯbuste añ. ℥. f. thuris ma
sticis añ. ʒ. ii. ātimonii aluis añ. ʒ. i. fiat
puluis et ano itroducto circul' ex oleo
mirtilino ac masticino mixtꝫ perungat'
cū pl'uere imediate descripto salipizet'
Uel ex puluere bedegar ꝯbusti et que
dicta sūt cerota successiue super dictis
spōdilibus applicētur. ¶ Potes item
si libuerit ex thure cū pice nauali et pi
nea facere suffumigationem et i omni
casu et i potu dare de pl'uere cornu cer
ui usti stō ieiuno ꝓdest multum. ¶ Et
ego ipitū quendā uidi qui ꝯ ifrascripto
medicamine plurimas ātiquas ani egre
siones curauit. ¶ Aleum pistabat ipm
cū aqua ad staminā extrahi faciebat et
ex eo tepido fiebat ad egressū anū fomē
tatio que pluries facta ex puluere bede
gar ꝯbusti saliptizari faciebat. ⁊ intro
ducto cū oleis rosaceo masticino ⁊ mir
tino calidis semper circulus ungebat'
Et si tāta relaxatio fuerit ut cōtinue
anus extra permaneat cū cura palif su
peri' descripta curabis. ¶ Et in hoc
ani egressionis cura finit' ¶ Ad laudē
dei oipotentis qui uiuit et regnat per

infinita secula seculoꝝ. ¶ Am̄. Finis.

Nihil est magnanie princeps ut rem stati aggrediar quod mortalib⁹ nobis felici⁹ ꝯtige re possit ī mortalitate Tu ergo q oēm animū ī eā uoluptatez īiecisti q̄ hoīes ī mortales facit et diis per sil'imos puta quā multis dn̄ari. Qd̄. romani uiri maxī et sapientissimi et tui preserti eneide et alii quā pl'imi sīgulares domī et illustres uiri quos tā digne quā magnifice imitaris conati sūt assequi si ad īmortalitatez tuā ꝯponendā oībus studiis intendis si illā prosequi et magnis tuis laborib⁹ et sūptibus desideras faris e castor quod te decet qui nolis tempore n̄ mot⁹ uitā agere nō luxuriis defatigari sed superiora studes magna et gloriosa facinora tuis nouis studiis superare qd̄ nō obtīgisse tuis a maximis nixibus magis fortunā pudere pōt quā te quaz multꝫ modis si respōdere uoluisset ad suas artes exercendas magnope ꝯcitasti Sed ut eorsum eamus quorsū ītēdim⁹ faci'e eni aliorsū me duceret hec tua ā plissimarū rerū mihi semp pergrata locutio que magis aīo colligi possūt quā uerbis explicari āt oratōe. Audi queso et patientissimo queso aīo audi que tuus guayneri⁹ Anthoni⁹ papiensis medicine scrutatō apud te unū dicere uolui nō ut ferāt ꝯsiliū illa a quo alii solēt ꝯsilia petere sed poti⁹ ut ꝯmeōrent ea que et si a multis puto ꝯmemorata ab fidelissimo et cupidissio et tui perpetui regni amatore eo aīo recipi quo sūt edita et hūanū censui et tue sapientie quā maximū ꝯuenire ut ergo illuc redeam⁹ ūde nr̄a exorta oratio est uoluptatem illā que uere gignit īmortalitatez hacten⁹ quisqz nixib⁹ ꝓsecut⁹ ex qua iā illuc ꝓsiluisti ut si uiuāt secl'a hoīz īsitā. Infinita tua sit gl'a et īmortalitas opōteat Uerū hāc īmortalitatez et si operibus ꝯsecut⁹ es et illā augere lōgiorib⁹ uiribꝰ momenti studeas nō iniquū fuerit aliā te etiā studiosissīe assequi īmortalitatez quā omnes hoīes adā omne brutoꝝ gen⁹ et quicqd semīe ꝯcresci queat natura desiderat puta te ipsū ī filios ꝓpagare tuū semen ī lōgiores ꝓpagies effūdere ꝙ nisi natura tātis desideriis oībus ī reb⁹ ꝓpriū et desiderabile īplicuisset iā dudū hec mūdi facies quā uidem⁹ pulcerrimā periisset et īchaos id neglectū oīa ꝯcidissent que amore multiplicatiōis ī nato ꝯsistūt adhuc et sūt lōgius ꝯstitura ꝙ si forte hec mīoris faceres diceres et existiāres sola illa ꝯtent⁹ īmortalitate quā ipse tu per te nihil ad ītus aliūde magnis īgeniis ꝯsecut⁹ es adhuc maximā et laboras ꝯsequi uide ne maiorē ī errorem cadas quin imo ꝓspice quid tibi ꝓponas et ipsi q dez cesari legim⁹ nihil magis apd̄ se ꝯquestū esse nisi ꝙ filiis īops cui orbem terrarū tātis artib⁹ tātis pericul' acquisitū relīquere nesciebat et si nepotez haberet quez filii loco ꝯstituisset qui si unicum tantuz filium habuisset quis dubitat illa ī eū ī excogitata audax nimiū et temeraria mors peītus nō fuisset uixisset lōgius et pleniorez īmortalitatez adept⁹ esset. Adaugent eni filii parentū aīos et ī reb⁹ maxīs efficiūt studiosiores. Multe sūt dux magnanie ī ꝓcreatis filiis comoditates. Omittam⁹ dilectionez quā omnes patres. uno ore ī possidendis liberis affirmāt primā ipsū vtile discernam⁹. Et ne ī aliis exempla accipiam⁹ quā īte accipiunt' certiora qs est qui iā te regez esse ytalie nō dixerit nō h⁹ magni mūdi ꝓpe monarchā affir

mauerit q ea tempestate nat⁹ es in qua omnis regio tumultu pulsa est et aris ūdiqz lacerata potuisti hercule si filiuz habuisses qui tuā īmortalitatez ī suam uitā ꝯuertisset omnes populos omnes dn̄os totius xp̄iane fidei tibi āt ui que tibi est et fuit maxīa āt amōe āt gr̄a ob sequentes efficere. Mlti enī tuis reb⁹ āt ꝓdesse noluerūt āt obesse ausi sr̄ qs te unū et nō plures cognouerūt. Mlti enī tibi fidez nō seruauerūt et si tibi na tū ullū ītellexissēt postremas sortes pri usquā tibi deficere substiere ꝯstituissēt Sed sesso tibi hoc ꝑsuadere rōnibus ꝙ oēs uerissimū oclata fide ꝯspiciunt ꝙ tu multo meli⁹ ītelligis quaz ipse di cendo ꝯsequi possī. Illud mihi aptius superest ut declarez tibi quib⁹ rōnibus ī sobolez sit ueiendū quas et si peritissi mis illis meis dilectissimis p̄ceptorib⁹ Mgr̄o lucho beloculo et Johāni frā cisco balbo qui tue uite curā habēt no tiores esse nō dubitez cū eos me ipso q hoc admouere audeo lōge callidiores sciā. Statui tamē cū tuā uitā ītelligam salutez esse toti⁹ ausonie que oīs ad te respicit cū tuā liguriā te supstite felicis simā et reginā ꝓuiciaꝝ futurā esse exi stimen. Cū ipse papiensis tu⁹ nesciā me az uolūtatez ꝯtinere que ꝓmptissima tu is accumulādis digitatib⁹ et comodis est atqz patissima ea tibi de causis et e gritudinib⁹ mulierez quib⁹ ꝯceptio īpe diri solet ī hūc tractatulū cogere que possūt lecta et tuis phisicis semine agi tata iuuare et istā tā diuturnā gignen di difficultatē āmouere quā tamē nihil despero si his illā ꝯsiliis iuueris et āti dotis que meis ī scriptul̄ patā īuenies ī sobolē prōpturā. Hoc ita mihi ꝑsua det ꝙ ex te iā ꝓles ex orta ac gen⁹ un de originē cepit illa tua illustrissia con sors a quo l̄ nulle l̄ rariscule īuente sūt nō perturiētes mulieres Dii boni quā ta populos tuos ytalie voluptas īuade ret si eā audierīt ex duce clarissio natā duci magnanio copl̄atā filiū parenti et uiro ꝑ sil̄ez enixā fluerent hoīes ī gau dia dn̄i tuas fortūas sequētes et urbes se ipsos pre leticia nō caperēt. Hostes nihil audirent logubri⁹ nihil īutili⁹ ex pectarent quos si fata sināt si que apō te ex cogitant̄ ī lucez dii mittāt īpunes nō preteribis suarū temeritatū. Mō ille achilles comes frācisc⁹ et ille Sci pio nicola⁹ picenin⁹ tuis castris īperēt que hacten⁹ magna ui magnisqz īgenijs substinuerūt et semp ī hostes ꝓsperrie exercuerūt. Tu aūt dux gloriosissie ad id aīuz ꝯuertas tuū ꝙ tibi ꝓpositū est oro et nō hoīez quā ut uoles existimab̄ sed rē ipsā si frugi censueris ꝓsequeris Meū uolo officiū fuerit ad eā rē tuuz prudentissimū īgeniū ꝑsuadere quā mi hi cū mult̄ putaui tibi etiā parenti futu rā uoluptuosissimā et aucturā illam im mortalitatez quā iure oībus mūdi reb⁹ proposuisti. ¶ Uale.

¶ Incipit tractat⁹ de matricib⁹ edit⁹ ꝑ magistrū Anthoniū Guayneriū arti uz ac medicie doctorē egr̄giū papiēsē.

Tractat⁹ hui⁹ ītentio est tā ex ꝑte uiri quā ex ꝑte mu lieris ꝯceptionez causas ī pedientes curādi doctri nā dare uerū mulierū ꝓprie egritudies hoc efficiūt sepe. Eas igit̄ ut ꝯceptio ꝯsequat̄ āmouere necesse est ꝙ scōm capitulorū ordinē qui sequit̄ hiis trac tatulis exequi te docet.

¶ Capitulū primū de notificatiōe matri cis et sigificatioib⁹ ipsius.

De matricib

Capitulū scōm de causis et signis tam ꝓnosticis quā demonstratiuis retētionis memstruorum.
Capitulū.iii.de cura retētiois mēstruorū sl'ate exn̄te i causa.
Capitulū.iiii.de cura retētiois mēstruorū si colera fuerit in cā.
Capitulū.v.de cura retētiois mēstruorū a ml'ia ꝓuenientis.
Capitulum.vi.de causis et sigis taz ꝓnosticis quā demōstratiuis suffocatiōis matricis et de cura.
Capitulū.vii.de causis et sigis tā ꝓnosticis quā demōstratiuis apātū mr̄icis cācri et ragadiarum.
Capitulū.viii. de cura apātū matricis cal'orū qualitercūqz terminent'.
Capitulū. viiii.de cura apātis mr̄icis fr̄i ac apātis idurati i cancrū tamē nōdum ꝯuersi.
Capitulū. x.de cura cācri mr̄icis tā ulcerati quā nō ulcerati ragadiarum ac ulcerum malignorum.
Capitulum.xi. de pruritu matricis et priapismo.
Capituluz.xii.de emoroydibus matricis et moris ficubus clauis siue uerucis et carne addita.
Capitulū.xiii.de p̄cipitatione mr̄icis.
Capitulū.xiiii.de hūiditatibus mr̄icis.
Capitulum.xv.de causis et signis tam ꝓnosticis quā demōstratiuis superfluentiū mēstruorum.
Capl'uz.xvi.de aꝓximādis ab itra i cura supfluitat' mēstruoꝝ ab eōroydib' mr̄icis ꝓuenient' seu ruptura uene facta a cā p̄mitiua seu mōdicatia sāguinis acuitate quouismō caliditate dn̄ante.
Capitulū.xvii.de approximādis ab ex̄ i cura superfluitat' memstruoꝝ ab emoroydib' ꝓuenientis mr̄icis seu ruptura uene facta a cā p̄mitiua seu mordicatiua sāguinis acuitate caliditate quouismō dn̄ante causata.
Capitulū.xviii.de cura supfluitat' mēstruorū pp uirtut' debilitatez ꝓuenientis frigiditate quocunqz dn̄ante.
Capitulū.xviiii. de causis sterilitatis ac difficultatis impregnationis.
Capitulum.xx.de signis tam pronosticis quaz demonstratiuis sterilitatis ac difficultatis impregnationis.
Capituluz.xxi.de cura difficl'tat' ipregnatiōis que ex causis plurib' tā uiro quā mulieri coibus prouenire potest.
Capitulum.xxii. de cura difficultatis impregnationis a flegmatica matricis humiditate prouenientis.
Capitulū.xxiii.de approximādis ab ex̄ que matricez ad conceptionez quā maxime preparant queqz a proprietate. ipregnationis difficultatez remouent'.
Capitulū.xxiiii.de approximandis ab extra que i coitu prestāt delectationez et q̄ a ꝓprietate ueneré sopitā excitāt.
Capitulū. xxv. de pulueribꝰ ꝯfectionibꝰ aliisqz ab itra sumendis plurimisqz ueneri materiā requisitā adaugent ac eā ad actū ꝓpriū galarditer adiuuāt.
Capitulum.xxvi.de cura difficultatis impregnationis a colericis matricis humiditatibus prouenientis.
Capitulum.xxvii.de cura difficultatis impregnationis que a matricis sanguineis humiditatibus prouenit.
Capitulum.xxviii.de cura difficultat' impregnationis que prouenit a matricis humiditatibus melancolicis.
Capitulum.xxviiii.de cura difficultat' impregātionis que a siccitate sola seu caliditate uel frigiditate prouenit.
Capitulum.xxx. de fetus seu embōis generatione.
Capitulū.xxxi.de signis ipregnatiōis

masculinitatꝫ causis et sigis geminorū et desuper ipregnationis causa.

¶ Capitulū.xxxii. de causis mole significationibus ac cura.

¶ Capitulum.xxxiii. de causis ac signis ab orsus de preseruatione ab eo et de pregnantis regimine.

¶ Capitulum.xxxiiii.de modo aborsuz prouocandi.

¶ Capitulū.xxxv .de ptus difficultate.

¶ Capitulū. xxxvi.de extractōe secūdie.

¶ Capitulum .xxxvii.de regimine enixe.

¶ Capitulum primū de notificatiōe matricis et significationibus ipsius.

Matrix est membrū a natura ꝓ ꝯceptione deputatū iter uesicā et itestina situ dorso sumini ac ossilato colligatū duab⁹ cū tunicis creatū quarū itrīseca uenosa et extrīseca substātie neruee silis ꝯcernit ābabus uico et cū collo ad extra ꝓtenso cuius orificiuz ex uenis et subtilib⁹ ligamentꝫ ante libatiōez ꝯtextū itrīseco ori oppōit. ¶ Natura de specierū perpetuitate sollicita i mulierib⁹ itrīsecā matricis tunicā uenis ꝯtexuit aquarū orificiis ꝯgruo tp̄e menstrua que a vulgo methaforice flores nūcupant effluūt sicut eni floribus carentes arbores fruct⁹ ñ ferūt sic nec nō menstruātes mulieres. Ipse uiroꝝ ꝯpatione frigide sūt et humide multū que humiditas i eis calorem ebetat cuius cā supfluitates generant plurime i eis quā matricis i ueis ꝯgerūt. ¶ His cū natura grauatā se sentit per uenaꝝ ora ad extra pellere eas conat ꝙ i naturaliter se hūtibus fit mense oi diuersis quāuis tēporibus et hoc diuersitate lune aspectus ꝓuenit cui fm ptolomei sniam quarta pte sui quadripertiti octauo capl'o quatuor quartas attribuimus prio a sui apparitiōe ad dyacotomitatē primā seu semi illumiatōez usqz peruenit quā cale et hūide ꝯpl'oīs fore experimento cogitū ab hac ad plenilunīū scd̄a pertigit et hec calida est et sicca tertia fr̄a et sicca a plenilunio ad dyacotomitatē scd̄am usqz pdurat et ab hac usqz ad solis ꝯiunctionē quarta pdurās frigida et humida censetur. ¶ Hāc ob causā puelle i pria adolescentiores i scd̄a ꝯsistētes prie i tertia et alie i quarta quadra menstruant ut plurimū unde si menstruoꝝ retentō eis preter naturā affuerit ars cū naturaz imitet ad ipsoꝝ ꝓuocationē duabus i primis quartꝫ puelle et ad ꝯsistentiā usqz saphenaꝝ flobothomiā fieri iubem⁹ ꝯsistentib⁹ uero ad finē usqz senii i duab⁹ quartꝫ aliis. ¶ Ideo i vulgari uersu auicē.luna uet⁹ ueteres iuuenes noua luna requirit. ¶ Ex his fz lune etatū diuersitatem diuersā mulierib⁹ ꝯplexionē attribui liquet nā i pria menstruationis etate calide dicunt et hūide esto magis hūide. In scd̄a calide et sicce calide tamē magis. In tertia frigide et sicce.sicce quāuis pl⁹. In quarta frigide et hūide magis tamē hūide ꝛ hoc per accn̄s. ¶ Mulieres nāqz caloris defectu i parte scd̄a ꝯsistentie quā āte plures habūdāt i superfluitates et si ꝯpl'onis etatiue merito ad frigiditatem et siccitatē declināt magis Ea ergo dere talez etatiuā ꝯpl'onez frigidā et hūidaz dicim⁹. Ex his nāqz cā diūsitatis tp̄is menstruatiois manifestat nobis. ¶ Menstruū quā supfluū quoddam alimenti ꝙ i alende sb̄am nō ꝯuertitur quidā esse uolūt aliud nihil. ¶ Et dicitur menstruū a mēse et mensis a mēne

grece ꝙ ut ait ysidor⁹ ethimo^m quin
to latie lunā sonat. Sana nāqꝫ mulier
et in etate debita exñs mēse mēstruari
debet i quolꝫ. ¶ Nec est menstruū mu
lieris sp̄ma ut uoluerūt nō nl̄li. ¶ Ip
sū eni est quedā hūiditas saliualis alba
ab ultio alimento resecata et itesticulis
generata mulieris ad generationē de
putata finaliter pp̄ ꝙ gal̄. i suo de sper
mate ad ēbriōis generationeꝫ nc̄cō ef
fectie ꝯcurrere ꝓbare uisus est cuius
oppositū philosophorū priceps in de
aīaliuꝫ generatiōe studuit certificare.
¶ Et qꝛ i sequentib⁹ matricis ꝯpl̄onē
noscere perutile tibi est. ¶ Matricē
calidā ex pilorū crispoꝝ multitudine
circa pudibūda ipsoꝝ atqꝫ emissiōe ci
tissima cogōsces cui⁹ mēstrua ad citri
nitateꝫ declinātia diem tertiū nō trāsi
būt ut plurimū uenereꝫ diligūt semen e
mittūt cito, et i coitu delectant̄ maxie
ad tactū calide sūt. ¶ Sūt et sitibūde
atqꝫ ceteris aīose magis labia exsicca
ta deferūt quasi sp̄ uelociorib⁹ i moti
bus ac aliis in actionibus sunt quibus
cunqꝫ pulsus uelox his est et urina in
tensa sat̄. ꝙ si cū hoc hūores calidi in
matrice fuerit i ea pōd⁹ et grauedineꝫ
percipiūt māifeste. ¶ Frigida matrix
pilorū retardat ortū paucos et exiles
emittit Frigiditas i ea sentit̄ menstrua
ad albedineꝫ declinātia sī et pauca coi
tū appetūt parū semen emittūt tarde et
i eo delectant̄ modicū ad tactū frigide
sūt et labia hūida fere hūtes sp̄ paruꝫ
sitiūt sūt pulsillanimes, ac imotib⁹ suis
qꝫ i oībus actioib⁹ pigre. puls⁹ tard⁹
est et urina teūis, et alba: quę oīa si frīs
hūoribus ꝯiuncte sint cū grauitate pō
dus i matrice aderit. ¶ Matricis sic
citas ex siccitate et teūatiōe totius co
gnoscit̄ vulue labia sicca hūt: semper
menstrua emittūt pauca: et esto i coitu
seminis fere emittāt nihil, i eo tamen de
lectant̄ maxie pulsus dur⁹ est ac urina
tenuis. ¶ Humidā matricem ex mul
ta menstruoꝝ fluida quātitate cogno
sces: vulue labia hūida deferūt semper
i coitu delectant̄ parū: ac pp̄ habūdan
teꝫ humiditateꝫ uiris nō sūt grate: fiūt
qꝫ eaꝝ matrices adō lubrice ut semē re
tier̄ haud q̄ant pl̄s⁹ moll̄ ē et uria spissa
¶ Et prefatis igit̄ signis quarūcūque
matricū cōplexiones simplices cumpre
hēdes manifeste que cū isimul cūiungi
possūt frigiditas simul cuꝫ humiditate:
aut siccitate et cum his quoqꝫ caliditas
ꝯposita si fuerint signa premixta erūt.
¶ Et cū i sequentib⁹ hec tibi necessa
ria sint illa bene menti recolige. ¶ Et
hec de notificatiōe matricis ac ipsius
significationibus.

¶ Capitulum secundū de causis et si
gnis tam pronosticis quā demonstrati
uis retentionis menstruoꝝ.

Sana mulier exñs debita i eta
te menstruari debet oī mense
naturaliter: ꝙ si nō fiat pluri
mas ac diuersas ut i sequentib⁹ appare
bit ob hoc egritudies icurrūt. ¶ No
ta ergo ꝙ cā preter naturā retentiois
menstruoꝝ extrīseca et ītrīseca cū hūo
ris uicio et sine esse pōt. ¶ Ab extrin
seca ꝙ a quaqꝫ re nō naturali hūidita
tes ꝯsumente ꝓueire ꝯtigit puta ab ae
re calido excessiue seu frigido l̄ sicco.
¶ A cibo quoqꝫ nimiū calido hūores
ad urente aut frō nimis ꝯgelāte uigilia
nimia ieiunio superfluo seu abstinentia:
accidentib⁹ aīme imoderatis ira maxi
me excessiua tristicia seu sollicitudine:
et exercitio superfluo quod ut omnia i

unū ꝯcludā nō solū dicta uerū illa ī cā
esse pñt oīa que nr̄i corpis ꝯsumere hu
miditates sufficiūt ut ethica ꝓtis: qua
terna et ꝯsimiles ac etiā tā cronice quā
acute egritudines omnes fluxus quo
qꝫ sanguinis nariū: seu cuiusuis mēbri
alteri⁹ idē efficere pōt. ¶ Nimia item
piguedo: seu caro addita uenaꝝ ora o
pilās a ragadiis apātib⁹ seu ulcerib⁹ ī
matrice ciccatrices exorte. ¶ Et has
tāquā causas extrīsecas retētionis mē
struorum assignamus. ¶ Causis ab
intrinsecis retinentur: et menstrua
sine humoris uicio ut puta a calore
frigiditate seu siccitate naꝫ colericis
ipsarum propter caliditatem supfluā
ꝛ siccitatē attenuatis hoc accidit pleꝝ
qꝫ ac etiā propter frigiditatez nimiam
ac siccitatē idem melācolicis. ¶ Cum
humoris uicio retētio mēstruoꝝ ueīt
ut plurimū: nā sāguis colericus propt̄
caliditatē īgrossatus uenaꝝ uias oppi
lādo hoc efficit sepe ut sāguis flaticus
siue mlicus frigiditate humores cūdē
sana ī summa ergo pt̄nālem mēstruorū
retētionē a caliditate frigiditate l' sicci
tate cū humoris uicio uel sine fieri ꝯti
git. ¶ De mr̄atia signa si siē humoris
uicio a frigiditate proueniat paucula
menstrua aut nulla habebit cū quibus
superfluitates emittet nullas de coitu
paruꝫ curat uria eius tenuis existit et
alba et ī matricis fūdo esto frigiditatē
sētiat pōdus seu aggrauationē ꝑcipiet
nullā. ¶ Si a caliditate sola ꝑueniat ī
matrice caliditatem manifestam sētiet
coitum maxime appetit cuius urina te
nuis ac multum colerica erit. ¶ Sic
citas uero uenarum corrugās ora mē
strua detinet ꝛ tūc in matrice caliditas
aut frigiditas sētitur nulla coitum pa
rum appetit urina tenuis erit ꝛ clara.

¶ Et de predictis oībus cumplexio
totius hītudo tempus anni regimen
precedēs regio ars et similia pro iudi
cādo te iuuabūt quāmaxime. ¶ Mē
struorū retētio humoris sine uicio ra
ro accidit. cū uicio plerūqꝫ puta flatis
colere aut mlie. Quoduis enim istorū
in cā si fuerit signa hec aderūt coīa. s.
aggreuatio ab ūbilico ad mlieba usqꝫ
dorsi frontis colli ac spatularū cū do
lore oculi propter mr̄icis cum eorum
radicibus colligātiaꝫ dolebūt cū quo
sub his existētia loca līuent grauitas
palpebrarū ancharū atqꝫ coxaruꝫ sēti
tur facies discolorata manet fastidiuꝫ
adest stomaci cum apetitu in naturali
ita ut nōnulle ob hoc se pregnātes iu
dicet sep. ¶ Hec igitur signa oīum
menstruorum retentioni cuꝫ humoris
uicio erūt comunia plus tamen minus
ue secundum humores retenti quātita
tem. ¶ Ac mulier pregnās non exñs
ī māmill' si lac habuerit ypocrate teste
afforismorū quinto mēstruorum reten
tionis signuꝫ est. ¶ Signa propria si
menstruoꝝ retentio a flate prouenerit
palpebre liuescūt ac sub tumescunt fr̄i
tas in fūdo matricis sentit' et mēstruo
rum tpe mucillaginosas supfluitates
flaticas emittit. ¶ Et si coitū appetāt
pp matricis humorositatez parū ī ipo
delectātnr in cuius actu hūectātur ml'
tum unde ab hoc uiris tales nō multū
grate fiūt urina si discolarā siue lactea
ac piguis seu spissa erit et ī septimana
q̄ ꝓrūpi menstrua debent intendūtur
hec omnia qd̄ etiā in omni mēstruorū
retētione humoris cum uicio ꝓuiēte
cōe est ꝙ si certior fieri cupis etatē na
turalem ꝯplonē regimen precedēs re
gionē tempus anni ꝛ similia cunsidera
que si flati consēserit certior fies tūc.

¶ Melācolia exūte in cā dolorez ac uentositatez i ꝓfundo matricis velut aurā sentiēt. Coitū quāuis appetāt In actu tamē delectant modicū. ¶ Circa matricis orificiū stupor et īsensibilitas existit quedā vrīa obscura ē et liuida qñqz aliqñ uero tenuis et remissa cum quo si ꝯpl'o naturalis mlica fuerit precedēs regimen et alia huiusmōi hūori mlico attestant mliaz fore i cā iudicabis. ¶ Si colere defectu menstruorū retētio fuerit siccitatē duriciem calorē ac dolorē circa matricem pūgitiuū sentiet. Coitū appetit valde et i actu delectat plurimū ad emissionem sperātis venit citissime cui cā uiris grate tales fiūt magis labia sicca ac scissa deferunt palpebre citrinescūt urīa ruffa āt subruffa erit et sibi panni: et alie īfectiōes cutis apparēt magis. ꝙ si naturalit colica fuerit usa qz cibis colerā mltiplicātibus cui etiā temp āni regio ac silia ꝯscentiāt i cā esse colerā haud dubites ¶ Cupiēs se tñ de his certiorez fieri pannū lineū subtilem menstruis si que habuerit ītinctū et i ūbra desiccatū seu leuiter lotū īspiciat c color si citrinus fuerit cām hui colerā scias si alb fla si liuid mliam. ¶ Ampli mēstruorū retentio si a pīguedine ꝓueniat nimia ex hītudine mulieris discernes Si ex cicatricib āt carne addita siue ex aīme accidentib uel uigiliis ieiunio fluxu sāguinis quouis supfluo exercitio ab excessiua aeris caliditate seu frigiditate aut a quibusuis egritudinib aliis tibi talia sp patient narratiōe nota fies et hīc de demōstratiuis signis finis esto libz nūc de ꝓnosticis subiūgere aliqua urina egritudinis hui solutiōez in demōstrat nōnūquā ut hītū est retentionē aliqñ. ¶ Pro quo nota ꝙ urīa lactea et spissa āt obscura et liuida mēstruorū retentiōez aut matricis dolorem denūtiat. ¶ Tenuis uero et alba ruffa āt subruffa i ea si squamose resolutiones et nigre affuerit idez ꝓtendit cui cā nā matricis ueis opilat ad epar materia retrocedit et sic resolutiōes cum urīa ꝯmiscent plures et hāc ob cām liuet etiā. Cūqz ex urīa ꝯsili sup spuāliū dispōnē arguer possis īter hoc et id discernere scias īflamatio cū grauitate si sub ūbilico apparuerit: fueritqz totius grauitas: cū pectinis: renū: āchaꝝ: et genuū dolore: urīa ut supra circūstātioāta apparens sup retentionē menstruorū sigificat: his tamen nō apparentib uel ex his plurib illō certū signū ñ est. urīa uero nigra pseuerās alleuiatiōez īfirme denuntiat menstrua tūc ꝓuocāt facile Si velut lotura caris ut ꝯtingit nōnūquā āt alba subtilis ualde l lactea spissa fuerit menstruis retent de istaꝝ egritudinū aliqua timendum erit ut est ydropisis podogra matricis suffocatō ptisis tussis: dolor capitis: mania mlia: epilen palisis: oculoꝝ caligo: et breuit de egritudinib oibus materialib que i capite ueis mēbris nutritiuis āt spūalib fieri pñt timendū est cū uicio hūoris preternaturā menstruoꝝ retentio oiuz de repl'oe egritudinū puta febriū apātū ꝛ cā esse pōt. ¶ Hec quoqz solito plus coitū appetūt. ¶ Spma enim mulieris menstruoꝝ pp retentionē retentū i ueneni naturā mutat ꝙ tāquā nociuū expellere appetūt naturaliter ꝙ nisi per coitū fit. ¶ Plurib ex his maxīe ex assuet coitū nō coeūtib suffocatio matricis accidit sepe āhelit quoqz difficultas. Sicopis tremor cordis āt tale aliꝙ et plurīe ob hoc prefocate pereūt. ꝙ si uiragies fuerit barba his

nascit: i piloso loco pili multiplicant et tandem earū forme corrūpunt. Cūqz curā nō recipiāt moriunt. ¶ Si flux⁹ sāguinis nariū emoroydaꝝ āt sāguinis vomit⁹ his euenerit dolō capitis ut ypo. afforismoꝝ quita mania l' mlia l' aliqua taliū egritudinū ob hoc geita soluetur Mlr si pp ipsi⁹ caliditatē āt naturalē siccitatem mēstrua nō hūerit i ea menstrua retiere nō dicim⁹ ymo poti⁹ menstruis carere et sic quā sterilitatem in ea ꝓnosticar debes aliō nihil. ¶ Esto ille medicine uer⁹ iterpres Magister me⁹ Jacob⁹ de forliuio sup pria primi mulierē carentē menstruis posse ꝯcipere mōstrauit apte. ¶ Et adoloscētulā p̄gnātem que nūquā menstruauerat mea i cura habui. Aliā quoqz que ptus plures edidit nec mēstrua nisi tpe ptus uidebat unquā. ¶ Et per hec de causis et signis tam ꝓnosticis quā demōstratiuis menstruorū hic finis sit la⁹ deo.

¶ Capitulū tertiū de cura retentiōis menstruoꝝ flate existente in causa.

Morboꝝ cura eos cāruz efficientiū iremotiōe ꝯstat: q̄ ꝯtrariis pborū scola clamāte fit. Menstruorū igit retentiōis cā si extrīseca fuerit cui⁹ i noticiā p patientis narrationē ueies res quecūqz naturalis hoc effecerit ad ꝯtrariū mutetur deide ad curandū malā qualitatē derelictā sicut fuerit puta caliditatē frigiditatez aut aliā ꝛc̄ ꝓut te ifra docebo cū medicamentis oportunis deueni. ꝙ si cōporis humiditatū ꝯsūptio ab egritudine ꝯtigat ea curata corp⁹ resumatur. ¶ Piguedo nimia cū ieiunio abstinētia exercitio accidentib⁹ aīe et aliis cōpus macerātibus tollat. ¶ Opilatiōi ex additiōe carnis cāte cū describēdis ifra succurre. ¶ Ad cicatrices ora uenarū sigillātes curant nūquā aut difficulter de his tn̄ cū de ragadiis apātib⁹ aut ulcerib⁹ matricis ptractauero mētionem faciā. ¶ Et sic āmodo ad causarū itrīsecaꝝ curā deueniēs cū fla fuerit i cā pricipiū sumā. ¶ Sex rerū igit n̄ naturaliū regimē ad calidū et siccū dispōe deide ad materiā digerendā ueni ꝙ sic fācias. ℞. cāepitheos camedrios origani rorisārini saluie sisibri calamēti mentastri thimi añ. M. i. radicū brusci spagi apii petroscilii raphāi siluestris rubee maioris ualeriane añ ℥. i. ß. seminis iunipi. ℥. iii. semis urtice dauci ameos anisi maratri costi añ. ℥. ß. faseoloꝝ rubeoꝝ cicerū añ. pugilluz i. ꝯquassent et fiat decoctio et cū lb. iii. zucari syrup⁹ aromatizet cū optio cinamomo et cassialignea de quo debite cocto accipe. ℥. i. ß. ꝺcoctiōis ifrascripte. ℥. iii. miscis et i potu ꝓ una uice tribue. ¶ Decoctio sic fiat. ℞. faseoloꝝ rubeoꝝ cicerū rubeorū añ pugilluz. ß. seminis iunipi. ℥. i. ß. radicū ualeriane radicū brusci spgi raphani siluestris apii et petroscilii añ. ℥. ß. cāmedreos recentis. M. i. dauci ameos anisi maratri añ. ʒ. ii. radicis rubee maioris. ℥. i. ꝯquassent et fiat decoctio cui⁹. ℥. iii. cū ℥. i. ß. prescripti syrupi totiēs dent ꝙ materiā digestā iudices. ¶ Cū usitatis magis potes materiā digerere esto nō sic ꝓprie ut. ℞. oximellis ꝯpōiti. ℥. iii syrupi de arthimesia. ℥. ii. aque arthemesie aque quiqz radicū calidaꝝ l' alicuius ipsaꝝ pipinelle ul' bethonice aque florū sābrici ul' apii. ℥. iii. clarificet ꝓ trib⁹ uicib⁹ et aromatizet cū optimo cinamomo et cassialignea ꝓ delicatis pro aliis uero nō sic ꝺlicatis syrupi dosi mi

nue nã. ℥.iiii.ß.sufficiũt ꝓ trib⁹ uicib⁹ aquas suprascriptas addẽdo et da donec materiã digestã uideris. ¶ Digesta materia farmacũ tale exibe ꝙ. ℞. cassie bene piguis.℥.i.extracte cum decoctiõe cãedrios cuscute liquiritie passulaꝝ polipodii et capillis uene.extracta cassia adde electuarii indi.ʒ.iii.syrupi de radicib⁹ sine aceto.℥.i.et fiat medicina quã si sumere respuit. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ.ʒ.i. uel loco hui⁹ da puluerẽ istũ. ℞. turbit boni et electi.ʒ.i.ãt ℈.iiii.zinziberis.ʒ.ß.salis gẽme.gra.vi. zucari albi.ʒ.ii.fiat puluis qui cũ aqua lactꝭ capraꝝ brodio pulli ãt cicerũ rubeorũ sumend⁹ est uel ꝯfectiõis infrascripte a.ʒ.iii.i.iiii. tribue. ℞. rosarũ rubeaꝝ zizib ciamomi añ.ʒ.ii.sãdaloꝝ alborũ et rubeorũ añ. ʒ.i. hermodactiloꝝ elle añ.ʒ.iii.turbit.ʒ.iiii.diagredii. ʒ.ii.ß.masticis.℈.i.zuca.albi.lb.i.dissoluat zucarũ cũ aqua arthemisie et fiat ꝯfectio i morsell' uel tal' i fusio det' que i hoc ualet mirabiliter. ℞. agarici.ʒ. ß.zizib .℈.ii.salis gẽme.℈.ß. ifundant' i aqua lactꝭ capraꝝ addendo oximellis squillitici.℥.i.horis.xii.in ifusione maneãt. ¶ Deide expressio fortꝭ fiat quã i potu tribue. ¶ Dosces has auge et diminue ſm ꝙ tibi ꝯuenire uisũ fuerit ꝓlix⁹ i solutiuorũ horũ descriptiõe fuinimis phisic⁹ eiʒ quilʒ materiã flaticaʒ solutiua euacuãtia describere scit. Ad aliqua ergo apropriata medicamĩa descendo unũ tñ scito purgationeʒ unã i cãu isto nõ sufficere ut plurimũ uñ eaʒ si op⁹ fuerit reitera. ¶ Et ut uidearis facere plura solutiuoꝝ formã uaria puta si p̃mo pillulas potiõeʒ ãt aliquid exibe uice scd̃a. ¶ Purgata materia mlr balneãda sic erit ut. ℞. sauine calamẽti origani mellisse matricarie mẽtastri pulegii melliloti cãomille añ. M.ii.celidonie peucedani prassi absinthij añ. M.i. fol'.lauri lauẽdule mercurialis rorisãrini osimi floꝝ sanbuci añ. M. iii.altee cũ radicib⁹. M.iiii.artemisie M.vi.radicũ ualeriane.lb.ii.ꝯquassẽtur oĩa sil' preter artemisiã que in uno sacculo ponat' deide oĩa sil' decoquãt' ¶ Talis sic balneãdi mod⁹ ex his reb⁹ sacculus un⁹ ĩpleat' sup quẽ i balẽo mulier sedeat et sup femur arthemisie sacculũ teneat et his i die stõ ieiuio balneũ itret et ſm placitũ per horã plus ãt min⁹ i eo stet. ¶ Lectũ deide itret et ãte et retro se stati cũ ifrascripto ũguẽto ungat ꝙ recipit olei de lilio olei aig dal' dul.medulle cruris uituli añ.℥.i.mucillaginis altee mucillaginis feũgreci seminis lini añ. ℥.ß.cere parũ et fiat unguentũ quo ungat' ꝛc̃. Hoc facto pulueris ifrascripti coclear unũ bibat cuʒ uino calido decoctiõis rerũ que cũ syrupo digestiuo bibit' puluis tal' est Accipe ciamomi electi et a cortice supiori mũdi corticũ cassiefistule.añ.℥.ß.cassie lignee.ʒ.croci.ʒ.i.ß.aristologie rotũde assari calami aroãtici corticũ radicuʒ caparoꝝ costi diptami radicis tormentille radicis yreas hirigi.lacce añ. ℈. iiii.cãepitheos cãedreos folioꝝ lauri origani polii zizib calamẽti thimi seminis leuistici seinis rute agrestis semis daucii semis nasturcii agrestis seminis ysopi cubebe nigelle ameos anisi maratri baccaꝝ lauri serapini añ.ʒ.i.zucari ad põdus oĩum et fiat puluis de qno det' ꝛc̃. ¶ Et si pl'uerem recipe neqt facias sic. Re.pl'ueris suprascripti sic zucaro. ℥.i.zucari albi.lb.ß. dissoluat' zucaꝝ cũ decoctiõe rerũ cũ qua pl'uis bibit' sʒ cũ aqua fiat deide ꝯfectiõeʒ in morsell' faciat ex quibus.℥.ß. uice pro

qualz sumat bibēdo post.ʒ. ii. uini de coctiōis rerū dictaz. ¶ Si balneū facere nō uellet āt nō posset quatuoz māt pulos rerū balnei accipiat quas i uino bulliat et bis i die loco baléi se stupbet l' istaz fumū per embotū recipiat l' faciat sic. ℞. amomi galbān añ. ʒ.iii. assefetide. ʒ. i. f. ꝓquassent' et ponant' sup carbones et fumū sup embotū recipiat ¶ Ne fum' tamen ad nares pueiat cause cū res existat fetidissima. ¶ Suffumigiū de castoreo idē facit et de spolio serpentꝫ aproprietate. ¶ Et post ista imediate pulueré prescriptū bibat aut ꝑfectionē accipiat bibēdo de uino de coctiōis rerū predictaz loco pulueris āt ꝑfectiōis ualz pulueris seminis pozri ʒ.ii. cū decoctiōe sepe dicta l' accipiat ʒ.iii. uini ifusioīs assari .l'.ʒ.i. pulueris prasii l' tātūdem pulueris matricarie l'.ʒ.i. trocis de mirra. ¶ Idez faciunt prassi succi.ʒ.ii. āt rozisārini āt politrici seu rute mixte cū modico trifere magne. l' qꝫ est i hoc casu mirabile da.ʒ.ii. succi radicis siluestris zafāi. Et ad maioré perfectionē extrabere bos succos potes cū uino ifusioīs asari l' decoctionis sepe dicte l' cū altero ex uinis istis da.ʒ.ii. pillulaz ifrascriptaz. ℞. fructꝰ sauine.ʒ.iii. rute sicce .ʒ. v. semis rute agrestis.ʒ.i. f. assefetide armoniaci rube tictorū añ.ʒ.i. formentꝫ pillule cū syrupo de arthimisia et da patiéti.ʒ.ii qꝫ delicatū est l' facias sic Accipe nigelle pulueriʒate. ʒ.f. succi mercurial' et mellis quātū sufficit ad ispissādū fiant pillule de quib'. v. oī mane cū uino de coctiōis assari prebe l' cū uino isto electuarii ifrascripti .ʒ .ii. exibe. ℞. mirre castorei sigie. añ.ʒ. f. cināomi assefeti de piperis nigri fructꝰ sauine añ .ʒ.ii. cū mellis quātū sufficit fiat electuariū

¶ Nec enī post balneū stupbā uel suf fumigiū dicta menstrua ꝓuocāt magnifice. ¶ Vbi factꝫ ut sāguis ad iferiora trabat' de saphena āt sapheis aliquantulū fl'oam fieri facere poteris andack l' i coxis circa ptem domesticā āt sub curuatura poplitꝫ l' sup calcaéo i pigui bꝰ poteris appōi facere uentosas cum scarificatōe. ¶ Inferiez quoqꝫ membroz stricture ad boc iuuat quā marime que dolorosa aliquādiu māeat. Cū bis quoqꝫ pessaris méstruis nō efluétibꝰ suppositoriis sine nasalibꝰ natura iuuari poterit. Qō sic facias. ℞. tyriace fine.ʒ.f. castorei armoniaci añ. ʒ.i. miscis et cum būbace i mercuriali succo ꝓ priꝰ i ticto nastale facias qꝫ ad coxā cū filo liget' l' accipe succi absinthii succi rute añ. ptes equales pl'ueris mizre quātū ad ispissādū sufficit de eo i pecia liget' rara et mulierē nascalisa l' loco mirre pone euforbii parū l' pulueré sauine āt prassii et facias nascale sicut priꝰ. ¶ Ex castoreo cū mentastro trito facere idē poteris. ¶ Et ꝓ aliqua grossa rustica accipe el'i albi piretri añ ʒ.iii. nigelle dyagridii añ.ʒ.i. cū succo mercurial' i pāno lineo subtili nascale ꝓsice qꝫ si fortiꝰ adbuc. ℞. nigelle stafizagrie cētauree miorís. añ.ʒ.ii. ellebori albi nitri salis gēme pipis nigri dyagridii añ.ʒ.ii. aloes laudāi galbāi terbentie storacis calamite añ. ʒ.iii. ābre ʒ.i. oīa sil' cū pistello calido icorpent' sl pp gūmas expediens fuerit deide i subtili pāno i mercurialis succo madefacto iuolue et nascale fiat. ¶ Vel facias sic. Accipe tyriace fine.ʒ.i. mirre nigelle añ.ʒ.i. et cū mercurial' succo uel cucumeris asini fac ut priꝰ l' accipe tyriace metridati uel oppo.ʒ.i. castorei armoiaci añ.ʒ.i.ex bis cum mercurialis

succo nastale fit optimū. ¶ Hoc i cāu ex radicib⁹ quibusdā ad formā minuti digiti nascalia fieri solēt puta ex radice rubee maioris tassibarbassi malue bismalue gladioli apii l' acori āt ꝓ rusticis ex dorsa ol'i filo iterposito talia ex oleo de lilio de castoreo de assa l' costo per pri⁹ iungi debēt deide ex ifrascript⁹ puluerib⁹ aliquo aspgi ut ex pl' uere asse costi castorei euforbii mirre turbit scamonee ell'i albi sauie nigelle āt galbani. ¶ Nascalia ista menstrua ꝓuocāt potēter. ¶ A nascalib⁹ his discedere nescio cū iperiti his quā vtunt' plurimū unū et sit finis. Accipe gēciāe ʒ.ii. seine stafizagrie coloquitide nigelle añ.ʒ.i.ß. pl'uis ex his fiat et cū succo cucumeris asinini seu mercurial' nastalia ꝯficias qbus ꝓ robustissimis utere i delicatis nequaquā. ¶ Libet deiceps nastalib⁹ dimissis ad pessaria trāsire qbus si uti uolueris. Accipe succi mercurial' absithii matricarie l' arthimesie ℥.vi. et cū eo de qhouis ex predict⁹ pl' uerib⁹.ʒ.ii.āt.iii.ꝯmisce et tepidū i matricē per siringā iiiciat'. Habes itaqʒ i cura retentiōis menstruoꝝ flegmate existēte i cā cuiuslʒ dr̄e applicādi medicamis modū ordinariū. Et hec ꝓ prima lunatiōe scias sufficere. ¶ Ex quib⁹ si menstrua educta nō fuerit sufficiēter scd̄a i lunatiōē prescripta facias ordinate a purgatiōe priciptās ubi op⁹ sit ꝙ si nec ista ꝯtulerit purgatiōe flobotomia et uētosis preterissis balnea seu stuphas et prescripta alia ōni mē se facias ordiāte donec.s. menstruorū depositā quātitatē effluere noscis. Sʒ ad hui⁹ capl'i ꝯpletā doctrinā habēdā prescire te necesse est nōnulla nō min⁹ sequentib⁹ capitul' necessaria. prio si dolor ardor seu pūctura ex applicat⁹ i matrice medel' matrici seu collo eius iduceret' ex ifrascript⁹ cū aliquo ūctionē fieri facias uidelicet ex amurca olei rosati āt uiolati butirū itez recēs aut medulla aliqua dolorē ardorē seu pūcturā potēter mitigat ꝙ si itra matricē istorū aliꝙ affuerit ex his aliquo matrix pessariset' stati. ¶ Per dies quoqʒ octo āte purgatiois temp⁹ medicamia ichoāda sūt aleuioribus quoqʒ et magis nature gratis sp. ¶ Et ne tibi velut cuidā iudeo ribaldo ꝯtigat qui nastale quoddā et credo ab effectu potēs valō ipōi iussit ꝙ a matrice attractū itensos adeo dolores causauit ut i fra quitū delicata mulier spiritū reddere creatori coacta sit. cū filo sēper nastalia tua ꝯfici facias per ꝙ coxe ne in matricez igressū habere possit ꝯnectatur. ¶ Et i tātū de retentiois mēstruorū cura fl'ate exñte i causa dictuz sit.

¶ Capitulū quartū de cura retentiois mēstruorū si colera fuerit i cā.

Si colera i cā exñte mēstruorū retētio affuerit. Totū sex reꝝ nō naturaliū regimen ad frigidū et humidū declinet. ad humidū tamē magis et ut sāguis euētet' aliquātulū fl'oiā basilice p̄mitte et postea ad materiā digerēdam trāsiēs facias sic. ℞ arthimesie. M.ii. capill' ue. aceto se ēdiuie scolopēdrie bethonice eupathori mellisse mercurial' añ. M.i. quatuor seminū frōrū seminis agnicasti seminis baucie semis peonie semis spargi semis abrotani semis endiuie semis basiliconis milii solis ana.℥.ß. radicū ualeriāe brusti spgi petroscilii apii.ana. ℥.ii. iunipi fenugreci.ana.℥.i.ß. ciperi spice. ana.ʒ.ii.ß. cicerū rubeoꝝ faseo

x.i.

lorū rubeorū ana.pugillū unuz ex his cōquassatis decoctio fiat que cū lb.iii zucari syrupizet cū ciamomo optimo syrupū aroātizabis de quo accipe.ʒ.i. ß.aque ēdiuie aque cicoree aqua absinthii añ.ʒ.i.miscis et i potu ꝓ una uice tribue totiēs.s.ut mat̄iā digestā ꝯprehēdas uel facias sic. Esto nō sic apropriate. ℞. syrupi acetosi siplicis.ʒ.i. oximell' siplicis.ʒ. ß.aque endiuie cicoree absīthii añ.ʒ.i.miscis ꝓ una uice. Sine ulteriori clarificatiōe sirupi isti satis delicati erūt. Sz si libz tamen eas tuo mō clarifica sz uirtuꝫ tāte nō erūt Cū materiā digestā noueris. ¶ Accipe cassie āt māne.ʒ.i. cū aqua fructuū aut cōi decoctiōe extracta addat' post electuarii de zucaro rosato. ʒ.i.ß.ꝯfectionis hamech.ʒ.i. syrupi uiolati. ʒ.i. et fiat potus quē materia digesta prebe. ¶ Aut reubarbari electi. ʒ.ii. spice. gra.vi.cū optio uino totū asperge ꝙ i aqua lactꝫ ifunde et dū horis.xii.i infusiōe permāserit de his expressio fortis fiat cui māne āt cassie ut supra extracte.ʒ.i.adde ac syrupi uiolati tm̄dez et fiat pot⁹ quē prescripti loco prebe et pl'ueres pillule ꝯfectiōes aque materiam colericā euacuātes medicis sūt comuiter note breuitati itaqz parcēs ad ꝓpria medicamia trāseo. ¶ Post triduuz materia purgata talit' dnāz balneabis. ¶ Accipe altee cū radicib⁹. M. vi.arthemisie. M.iiii florū sābuci fol' salicis foliorꝫ uiolarꝫ politrici añ. M. ii.ualeriāe.lb.i.fenugreci.lb.ii.semis lini lb.i.ß.ꝯquassent' arthemisia uero sacculo i uno tota iponat'. Ex aliis uero decoctiōe facta sacculū unū aliū iple' super quē ml'r i balneo sedeat. Arthemisie uero sacculum supra femur teneat. Et si libz ab ūbilico ifra solū balneare se pōt sero et mane more.iii⁹. capl'o descripto balneū ieiuna itret morā ꝓ libito i eo faciat et egressa cū lectū itrauerit āte et retro ex ifrascripto unguēto perūgat'. Qd. ℞.olei amigdal' dul.ʒ. i.ß.medulle cruris uituli.ʒ.i.butiri sie sale piguedinis galline mucillaginis fenugreci mucillaginis semis lini.añ.ʒ.ß cere parū et unguentū fiat quo perūgatur ꝛc̄ successiue cū uino decoctionis acetose mellisse mercurial' arthemisie cicerū rubeorꝫ faseolorꝫ rubeorꝫ fenugreci iunipi radicū ualeriane et seinis abrotāi coclear unū pl'ueris ifrascripti det' qui. ℞.corticū cassie fistule cipi añ ʒ.i.ß.radicis tormētille radicis peoie cinaōmi a superiori cortice mūdati añ ʒ.ii.croci seinis baucie siluestris seinis peoie añ.ʒ.i.seinis agnicasti seinis apii seinis basilicois petroscilii et mercurialis spgi quoqz ac' miliisol' añ.ʒ.ß.capillis ve.politrici cāomille bethoice eupatorii spicenardi sqnāti lupulorꝫ seinis endiuie añ. ℈.i. Ex his oib⁹ puluis fiat quē ut magis gustui grat⁹ sit cū tm̄dē zucari ꝑmisce et de eo coclear unuz cū.ʒ.ii.prescripti uini mō dicto i potu tribue ꝙ si puluerē i ꝯfectionē facere uolueris accipe pulueris hui⁹ sine zucaro.ʒ.i.zucari albi lb.ß.dissolue zucarū cū decoctiōe rerū prescriptarꝫ cū aqua facta et pl'uere addito i morsell' cōfectionē facias de qua cū balneū egreditur.ʒ.ß.tribuat' duas.ʒ.prescripti uini bibēdo post. ¶ Et esto pl'ueris. ʒ. i. ꝓ.lb.i.zucari poni soleat coiter in media tn̄.lb.ʒ.ponēdo adhuc ꝯfectio erit satꝫ delicata'. ¶ Si balneū renuit cū i frascriptꝫ ml'r stuphet'. Accipe abrotāi aneti arthemisie cāomille gallitrici mellisse mercurial' florꝫ sābuci añ. M.i.fenugreci.añ.lb.ß.ꝯquassatꝫ decoctō fiat

ī uino cum qua loco balnei stuphā bis ī die faciat. Successiue unctionē ꝯfectionē postea āt puluerē cū uino decoctiois prescriptaꝝ rerū sumat loco stuphe seu balnei īfrascriptaꝝ fumū per ēbotū recipere pōt. ℞. seīnis agnicasti ℥.i.ß.aneti. M.i.carni costi añ.℥.i.cōquassent̄ et ī uino decoctio fiat cui⁹ fumū per embotū recipiat. ¶ Idē ex reb⁹ stufā īgrediētib⁹ fieri ꝯsimilit̄ suffumigatio pōt unctionez post faciēdo sēper et puluerē et ꝯfectionē recipiēdo.

¶ Suffumigiū spolii serpētis ut ī precedēti capl'o dictū ē ad educenda menstrua a ꝓprietate quadā ualere maxīe experimēto cognitū est. ¶ Istis per tres dies ꝯtinuat̄ ī quarto de ābabus sapheis seu ex altera tm̄ fieri fl'omiā iubeas l' poti⁹ hodie ab ūa et cras ab alia prestātius l' ut dicebat̄ supra ī ꝑte domestica coxaꝝ cū scarificatiōe uētosas appōi iubeas āt sub poplite aut sub calcaneo ꝛc̄ premisse quoqz ligature ꝯueniūt. ¶ Et ad nastalia trāseūdo. Accipe puluerē diptami cū quo et ex succo mercurial' arthimesie āt absīthii nastale conficias ꝙ mulier deferat cōtinue.

¶ Ex quouis quoqz īfrascriptoꝝ puluerū cū succo cētrigali mentastri mercurial' arthimesie maiorāe absīthii cāedreos āt cāepitheos fieri pōt puta ex pl'uere boracis amomi mirre aristologie rotūde calāi aroātici gariofiloruz maiorāe que mirabiliter dolorē matricis sedat et dyagridii cū quouis āt cū his plurib⁹ nastale ꝯficere potes. Idē ex cāepitheos cū melle āt ex amigdalis amaris cū oleo suo pistis l' tere radices abrotāi et cū melle modico pl'ueris dyagridii ul' elebori albi nastale cōficias.

¶ Ul' aliter accipe triferā magnā sīe opio: et cū modico aloes: et masticis pl'ueris mulier nastalizet̄: l' facias sic. ℞ mirre calamēti mōtani añ.ʒ.ii. rute recent̄.ʒ.iii.sauine.ʒ.vi.terant̄ et cū felle thauri ꝯficiant̄. ¶ Hoc potēter menstrua educit ut experiētia noui. ul' accipe fic⁹ siccas pīgues sat̄: et de quouis prescriptoꝝ puluerē cū his īcorpa et erit nastale suaue. l' facias sic. ℞. radi cū rubee maioris cipi añ.ʒ.iii.succi arthimesie.℥.ß.benedicte.℥.vi.īcorporentur et fiāt nastalia. Aliq suppositoria seu nastalia cū filo appēsa talia ꝯficiūt ℞. laudāi.℥.i.galbāi serapini assefeti de mirre. añ.℥.i. fiāt cū filo suppositoria addendo parū olei de lilio si op⁹ fuerit. ¶ Mlt̄ ī ꝑtib⁹ ī forma solida el'ctuariū de succo rosarū cū zucaro ꝯficitur et eū tūc ut digiti formā suscipiat ī cāmilis ꝓiiciūt et talia suppositoria filo appēsa mirabiliter in hoc casu menstrua ꝓuocāt. Et ut ī precedēti capl'o dictū est ex radicib⁹ quoqz malue bisāl ue tassibarbassi gladioli accōi siue apii de lilii oleo per ūctis et ex pl'uere elebori albi mirre scaōnee āt costi ōiñ aspꝭ suppositoria parua cū filo appēso ꝯfici possent. ¶ Deīceps nastalib⁹ ī pace relictis si pessariis uti libuerit facias sic Succi mercurial' absīthii maiorāe arthimesie gallitrici l' mentastri.℥.vi.accipias et pl'ueris mirre.ʒ.ii.serapini.℈.ii ꝯmisce uel horū loco pulueris diptāi āt amomi appone tm̄dē aut cuiusuis alteri⁹ descripti siplicis totūqz tepidum per siringā ī matricem apponi iubeas.

¶ Si ex nastalibus seu pessaris matrici seu collo nocumentū sequeret̄ aliqd̄ ad cal'm precedens recurre et sic menstruorū retentionis colere causa ꝓuenientis cure hic finis esto.

¶ Capitulū quintuz de cura retentio

De Retentione menstruorum

nis menstruorū a mlia ꝓuenientis.

Melācolicꝰ humor ut āte dictū
ē mēstrua detinet sepe. Pro
cuiꝰ cura sex rerū nō natura
liū ad calidū et humiduz regimen decli
net. ad humidū tamē magis cū ipse hu
mor sicco quā frigido participet plus
¶ Ad materie deide digestionē ueniēs
facias sic. Accipe calamenti origāi ar
thimesie sticados scolopēdrie eupato
torii florū boraginis buglosse uiolarū
capill' ue. camedrios añ. M.ß. radicū
apii spagi feniculi corticū radicū cappa
rorū añ. ℥.i. liquiritie passularꝝ añ. ℥.ß.
fiat decoctio i cuiꝰ fine adde epithimi
℥.i. et cū lb.iii. zucari et aceti. ℥.iiii. fiat
syrupꝰ aroātizatꝰ cū optimo ciamomo
de quo accipe. ℥.i.ß. aque fumiterre aq̄
arthimesie aque buglosse añ. ℥.i. miscis
ꝓ una uice et totiēs īfirmo tribue qđ
materia digesta uideat' l' aliter. ℞. oxi
mell' siplicis. ℥.ii. sirupi de radicibꝰ ace
tosi. ℥.i. miscis cū aquaꝝ spergi floruz
sābuci pipinelle añ. ℥.ii. et ꝓ duabꝰ uici
bus sufficiet quē si clarificare libz cū ci
namomo aromatizet' et totiēs de eo in
potu tribue donec materia digesta ap
pareat. Quā postea isto cū solutiuo sol
ue. Qđ. ℞. capill' ueneris florū bora
ginis buglosse uiolarū florū lupulorū
sticados cāedreos añ. M.ß. polipodii
z.iii. liquiritie passularū añ. ℥.ß. cōquas
sent' ex quibꝰ decoctio fiat i cuiꝰ fine ad
de epithi. ℥.ß. et cū hac. ℥.i. cassie extra
hat' āt māne cui hamec. ℥.i.ß. dyafinico
nis. z.i. syrupi uiolati. ℥.i. addat' et me
dicina fiat. Ul' aliter. ℞. mirabolano
rū idorū. ℥.ß. citrinorū. z.ii. i aqua lactꝫ
capraꝝ īfundant' i aqua per horas. xii.
i īfusiōe perāneat. ¶ Ex quibꝰ deide ex
pressio fortꝫ fiat cū qua cassie āt māne. ℥
i. cū predicta decoctiōe extracte misce
ant' pulueris epithi addēdo ℈.ii. zizib.
gra. vi. mell' rosati. ℥.i. et fiat potꝰ l'. ℞
z.i. pillularū idaꝝ horū loco tribue ul'
a ꝓpriatū ex solutiuis aliqđ unū que co
iter medicis nota sūt Euacuata mate
ria ad balneū trāseundū est. Pro quo
res ꝓ balneo i precedēti capl'o descrip
tas accipe rorisārini calamenti origāi
folioꝝ lauri lauendule añ. ℥.i.ß. addas
mō iantescriptꝫ capl'is posito ml'r balne
et' l' stuphas seu suffumigia ꝓut ibi scri
bit' balnei loco faciat Cūqz lectū itrat
ex ūguento i capl'o de cura retentiōis
menstruoꝝ a flegāte ꝓuenientꝫ descrip
to ante et retro perūgat' deide pl'ueris
īfrascripti cū. ℥.ii. rerū que stati scriben
tur coclear unū accipiat q. ℥.i. recipit
eiꝰ pl'ueris qui i cura retentionis men
struorū cū colera i cā describit' adden
do camedreos. z.i. thimi seinis leuistici
semis ysopi tormentille añ. ℈.ii. zucari
ad pōdus omniū fiat pl'uis. ¶ Res ꝓ
uini decoctiōe. Accipe cāedreos recen
tis cāepitheos florū sābuci florū āthas
thimi mellisse mercurial' arthimesie añ.
M.ß. semis iunipi et fenugreci. añ. ℥.
ii. radicis ualeriāe spgi brusci feniculi
et añ. ℥.i.ß. seminis abrotāi. ℥.ß. faseolo
rū rubeorū cicerū rubeorū añ. pu.i. Ex
his ꝯquassatꝫ uel ex una pte i uīo decoc
tio fiat de quo cū pl'ueris prescripti co
cleari uno. ℥.ii. sumat q̄ si puluerē non
uelit. ℥.i. ꝯfectionis īfrascripte loco e
iꝰ recipiat. ¶ Accipe prescripti pl'ue
ris. ℥.i. zucari dissoluti i decoctiōe re
rū imediate ꝓ uini decoctiōe descripta
rū. lb.ß. fiat ꝯfectio i morsell' loco ꝯfec
tionis āt pulueris. ℥.ii. succi rorisārini
bibere pōt aut tm̄dem succi radicis ra
phani siluestris cū uīo decoctiōis rerū
prescriptaꝝ extracti ueluti aliis i capi

~~cura retentionis menstruorum~~
et suffocatione matricis et eius cura
155

tulis dictū est uini īfusionis assari. ℥. iii sumat et ꝙ ī oī valet retētione menstruorū talia dū fiūt ex capriol' uitis nigre premit⁹ cū nascunt' ī brodio carnis aut oleo cōi ferculū fiat ꝙ menstruoꝝ ad eductionez preparat mirabiliter hoc ī casu si nastalib⁹ suppositoriis seu pessariis op⁹ sit i capl'o imediate descripto require ꝙ si fortiorib⁹ ad capitulū de cura menstruoꝝ retentiōis a flegmate ꝓuenient' recursū habe his peract' ut sāguis ad īferiora trahat' īcidi saphenā audacter facias tres āt quatuor sāguinis. ℥. extrahendo tantūmō ac uentosis āt dolorosis ligaturis ut ī precedentib⁹ capitul' dictū est utere. At si in pria lunatiōe ista nō sufficiāt ubi opus sit purgationez ī scōa reitera ad balnea ūguenta et alia successiue fm prescriptū ordinez ꝓcedendo Et si purgatiōe op⁹ nō sit. ℥. i. ß. syrupi ī pricipio hui⁹ capl'i descripti cū. ℥. iii. decoctiōis rerū que stati scribent' sumat que sūt camedreos cāepitheos flores boraginis buglosse radices ualeriāe brusci speragi apii et endiuie et cicera rubea ac rubei fasioli de quolz horū parūper accipe ⁊ decoctionē cū syrupo sumendā facias et de tali diebus octo ꝯtinuis sumere pōt. ¶ Balnea tamē stuphas seu suffumigia nō obmittas ūctiōe successiue ꝯfectiōe seu pl'uere cū decoctiōe dicta utet' Et ut supra dixi ligaturas quoqz dolorosas facere potes dolori quoqz seu ardori ex pessariis seu nastalibus facto ut precedentib⁹ ī capitl'is succurre. ¶ Et sic retentiōis menstruorū ab humoris uitio qualitercūqz ꝓuenerit curā cū ordine quodā habes. ¶ Et q̄ si sine hūoris uitō ꝓuenerit cura patet aperte. ¶ Nā si a frigiditate his utere que ī cura retentiōis menstruoꝝ ꝓuenient' materia euacuata describūt' Si a caliditate cū colera si a siccitate cum ml'ia digtis ac solutiuis pretermissis. Et epylogādo si sine materia a caliditate frīdis ut'e si a frīditate nimia calidis si a siccitate hūidis ꝙ si prescripta tibi nota sīt ad actū ista ducer' scies facillie. ¶ Et hec de retentiōis menstruorum causis signis ac cura.

¶ Capitulū sextum de causis et signis tā ꝓnosticis quā demōstratiuis suffocationis matricis et de cura.

Matricis suffocatio est ipsi⁹ ꝯ sus dyafragma pp fuōs ac uētosos uapores ī ea corrupta ex materia geitos ascens⁹ quo fit ut pl' mōe ac corde ꝯpressis ꝓ spiritū euentatiōe necessaria a debita dilatatiōe impediunt' Cuius ex cā mulier prefocata manet: ⁊ pp nocumentū cerebro ꝯicatū sensu ac motu priuat' ac nō nūquā suffocata perit. uñ passio hec ab effectu ñ min⁹ quā ab accidente nomen sōtita est ¶ Hui⁹ cā sūt preter naturā menstrua detenta sp̄ma quoqz ac hūor qlz cōruptus et ī matrice ꝯgest⁹ esto sp̄ma hoc ceteris efficiat frequenti⁹. ¶ Signa ī hac duplicia sūt quedā peroxismū actu: et quedā peroxismū eū futurū denūciāt: peroxismi actu ent' sigā ml'r āhelitu ac pulsu p̄uata manū super uentrē fixā ut matricis ascēsū ꝓhibeat tenet: curua manet: et si respōdere neq̄at uocātes cū audit itelligit: que palens quoqz ac discolorata sensu et motu priuat' oī: qua ex re mortua plerūqz credit': et quippe nō īuanū cū plurime prefocate pereāt. Sed laue ex floculo ad nares posito ph̄orū relatu hoc cognoscit' tamen id iudiciū mihi fallax apparet cū aer astā

q̄ de cā mulier matricis p̄focationē patiēs motu ac sensu priuat'

Sp̄ma preter suffocationē causat ⁊ frequentius

Signa

tiū flatu agitet ꝯtinue. ¶ Sed i loco quiescēti fialā repletā aqua super pect⁹ pone āt ciatū nā stāte uita pect⁹ dilatari necesse est et sic uiua si fuerit agitari et ꝯmoueri aquā oportet uel ad os et ad nares specl'ū bn̄ tersū et politū apponas qꝛ si uiuit necesse est hanelitū emitti quo fit ut speculū ificiat: et hoc intercetera certissimū experimētuz existit. Cū attamē per tres iā dies naturales sic stetisse aliquā ꝯpertuz est: et deide reuixisse: citra temp⁹ illud sepeliri eā ꝓhibe. ¶ Futurū peroxismū ifrascripta signa āt ex his plura eueire solēt ut capitꝭ dolor: scotomia: uertigo: puls⁹ cordia: āhelit⁹ difficultas rōnis permixtio perturbatio itellect⁹. debilitas ito⁹ et i crurib⁹ maxie: et ab ūbilico dolor ad muliebria usqꝫ dolor frequens sentit. ¶ Hi eni fumi putridi ad caput eūtes dolorez ipsi⁹ ac scotomiā seu uertiginē iducūt: qui si spiritib⁹ misceant rōnem ac itellectū perturbāt oēz: quib⁹ ex oib⁹ aimali uirtute debilitata pigritia ac debilitas accidit i toto: et i crurib⁹ quam maxie pp distantiā a fōte caloris maximā: fum⁹ quoqꝫ ab illa materia corrupta resolutus matricez sursū pellit: quę ad dyafragma ascendens ipsū coartat multū: et si deiceps ad caput fuōs raptū habere ꝯtigit matricez i caput deueisse mulieres nō dubitāt: ūde a matricis mala dispositiōe uexatę dolorez aliquo i loco dū presentiāt illuc matricez repere aiūt: siue i gula capite nuca alio siue quouis i loco fumi illi perueniāt cuius oppositū si dixeris temedicū stoliō predicabūt. ¶ Passio hec cū epyl'ia apoplia ac litargia ꝯuenientiā hꝫ plurimū ¶ Sꝫ his signis ab epy⁹ discernit in suffocatiōe nisi i mortali: spūa apparet nūquā nā preāgustia spirit⁹ i pectore aut cāna pulmonis cū agitant: ex quoꝝ agitatiōe spuā paucula ide exorit: quę uirtutis ꝓ habendo āhelitu conatū ultimū ondit et sic suffocate mortez ꝓximā dicitur: ipsa preterea menbrū uers⁹ originez nec trahit ullū ūde spasm⁹ fit null⁹ motu tamē priuat et esto respōdere nequeat: uocātes tamen itelligit ac peroxismo soluto que facta sūt meinit i epylen⁹ ad os humiditas a capite ꝓpl'sa: et ab frequenti āhelitu agitata i spumā ꝯuertit: quę uiaꝝ cerebri de opilatiōez: et successiue peroxismi solutiōez denūtiat. ¶ In hac preterea cū mēbra uers⁹ originez ꝯtrahunt spasm⁹ qd fit motu tamē nō caret oīno cū quo āhelit⁹ manet uociferātes nō audit pei⁹ atqꝫ itelligit: et que i peroxismo facta sūt recordat minime: et ꝑ hęc suffocationem ab epilensia discernes uerū cū apopl'ia quā iepylensia hec preualēt oīa suffocatiōnē ab ea distigues facile. ¶ Ab lytargia suffoca⁹ dr̄t lytargic⁹ eni febricitat dolorez i una ꝑte capitꝭ tantūmō sentit cui puls⁹ undos⁹ ac magnus inest. ¶ Suffocata uero dolorez capitꝭ sine febre patit: etqꝫ spasmosus puls⁹ atqꝫ rar⁹ est. ¶ Nūc aūt cogōscere tua itez est si passio hec retentiōis menstruoꝝ: an spermatꝭ retenti uicō ꝓueiat. ¶ Si menstruoꝝ pacienꝭ narratiōe tibi notū fiet: et si de vrie sigificatu ad capituluz precedens recursū habe. ¶ Si spmatis retenti uitio hoc fiat iuueis delicata erit laute: Jocūde āt i otio uiuet cōsotio quoqꝫ caret et certi⁹ h est si uiro iā assueta fuerit cui⁹ uria atqꝫ subcitrina: et cū substātia teūi ac obscura erit. urina eni citrina āt subcitrina et tenuis super hūorez mlicū coiter sigificat qui i tali passiōe dominiū hꝫ. ¶ Obscur⁹ autez i ea ex fumo illi⁹ spermatꝭ resoluti

sit qui cũ uria mixt⁹ ipsi⁹ obscuritatez
cãt. ¶ Sed ex hũorib⁹ corrupt⁹ passi
onez illã ꝓueire scias si nec menstrua
retenta fuerit nec ꝯsocio uiro caruerit
¶ Et sic passioĩs hui⁹ demr̃atiua signa
tibi patent. ¶ Pronostica signa i hac
passiõe sũt facillia nã accidentia leuia
peroxismi breuitatẽ sigificãt ipsorũ au
tez itensio cũ peroxismi lõgitudĩe an pi
tura sit te dubitare facit. ꝙ si ad illud
ueneris ut spũa ad os defluat mortez ꝓ
ximã time et maxie si spermati corrupti
uitio ꝓueire cogõueris. Et si tñ de mõ
te hesitaueris ciatũ aque plenũ sup pec
tus qescenti i loco appõi facias ut dixi
¶ Ad curã deiceps trãsi. Et cũ paup
culã suffocatã iueneris ne sic crudelit
pereat succursũ stati adhibe. Et ꝑmũ
cũ aceto et sale circa extrema fricatiões
aspe fiãt. ¶ Ligatur̃ deide dolorose suc
cessiue ipectie ãt domestica coxarũ pte
seu sub poplite uentosas sie scarificati
õe appõi iube. deide fetida et odoratu
hõribilia naribus applica: horribil' eni
odor aĩalez spiritũ sopitũ ꝯcutit at ipe
tuose ꝯmouet: q per lactos et neruos ad
cerebrũ deueiens uirtutez motiuã i eo
euigilat. ¶ Et hi quoqz spũs sic ipe
tuose moti cũ cor attigũt uirtutez uita
lez sopitã expgiscũt et de hic furiose ut
ita loquar ad matricẽ ueientes ut adya
fragãte descendat irritãt atqz ut ꝯten
ta i ea materia ueneõsa expellat' uirtutẽ
expulsiuã stimulãs iuuãtqz. Et sic muli
eres i his docte oms: quęcũqz fetida na
rib⁹ applicãt stati ut oĩuz aĩmaliũ icen
sas plũas: et pdices maxie hoĩs capillos:
canis quoqz pilos: ac hirci filtrũ etiã: ac
coriũ quodlz ungl'as piter ac cornu ꝙ
cũqz. ¶ Sed ut iter te et vl'gares dr̃az
ponas aliquã utere assa fetida castoreo
galbão serapio arõniaco et sil'ib⁹. Ta

liũ eni fũi matricez mirabiliter fugãt cũ
quo si sternutaiõez iduxerit nihil supra
Et de his tuo mõ ꝯpões facias. ¶ Ego
i casu isto exptissimũ hoc iueni ꝙ. R.
castorei galbãi i aceto resoluti añ. ℥. ß.
sulfuris. ℥. i. misce et narib⁹ fumũ appli
ca. ¶ Per iferius mlr pãnis bene tec
ta ne ad nares odor ascendat p traiec
toriũ cũ odoriferis suffumiget' ut lau
danũ alipta muscata galliamuscata cĩa
momi gariofili lignũ aloes calam⁹ aroã
tic⁹ storax: calaita: ãbra: et musc⁹ ualet
et ultra hoc odoriferũ qdlz. ¶ Prestã
tissimũ quoqz est os vulue ex aliquo o
dorifero iungere et ad itra collũ ꝯfrica
tionez facere, sepissime eni corruptũ sp
ma seu hũor ali⁹ uenenos⁹ ex ꝯfricatiõe
tali egredit' et prefocata ab egritudĩe
soluit'. ¶ Et si per te mlta ex odorife
ris ꝯponere possis hoc ego tamen iuẽi
sigulare ꝙ. R. musci. ℈. i. galliemusca
te. ʒ. i. olei de lilio. ℥. ii. i mõtario sil' agi
tent'. Ostitrix deide os vulue perũgat
iuntũqz digitũ si corrupta fuerit quãto
pl⁹ poterit imittat matricis collũ frica
tio ꝯtinue spma ei⁹ corruptũ seu hũo
rez quãuis aliũ uenenosũ talez p frica
tionez matrix euomit. ¶ Cũqz supposi
tio i hoc cãu preualeat si maritũ hũerit
eã suppoãt gagliarditer qr nihil supra
et hoc i poxismo fienda sũt. ¶ Extra
uero si mẽstrua retenta i cã fuerit ea ꝓ
ut i capl'o precedẽti te docui ꝓuoca. ex
cui⁹ doctrina cũ hoc hũores corrupti
si q fuerit digerere et euacuare facias.
¶ Si uero retenti mẽstrui uitio suffo
catio ꝓuenerit preissa fl'oia: et hũoruz
facta euacuatõe ubi op⁹ sit stratũ ex her
bis foliis arborũ frigidis et aliis simili
b⁹ mlr supericũbat ut sũt folia salicis ui
tis uiolaꝝ florũ neũfaris et sil'ia: et iter
cetera a ꝓprietate quadã folia agicasti

obtinent pricipatū uigilia ī super exer
citio abstinētia ac similib⁹ corp⁹ mace
rātib⁹ utat̄ hāc passionez tal'a perfecte
curāt nā sic cerere et bacho friget ven⁹
¶ Talia deo dedicate uidue et ī casti
tate uiuere cupiētes obseruare debēt.
¶ Nubiles uero nubāt Pregnātib⁹
hec passio accidit sepe his caute p̄scrip
ta pp aborsꝰ tiorez a ꝓximāda st̄ et ideo
iter aliq̄ suppositio pricipatū obtinet.
Et hic de prefocatione capitulū finem
accipiat Sequitur.

Quod remediū obtinet pregnantiū

¶ Capitulū septimū de causis et sigis
tā ꝓnosticis quā demōstratiuis aposte
maꝫ matricis cācri et ragadiarum.

A Postema mr̄icis est tūor in
substātiā ei⁹ a q̄uis cā preter
naturā ꝓueiens A priātiua
q ꝯtigit ipsū generari sepe ut cāu per
cussiōe coitu superfluo partu īnatura
li difficultate pariendi aborsu et obste
tricis defectu parienti succurrere nesci
enꝫ ¶ Ab antecedēte quoqz cā genera
tur apā sepe tale ut ab hūore quocūqz
ī matricis substātiā preternaturā collec
to siue q̄litate āt quātitate pecet q tā si
t⁹ rōne quā materie diuersitate uarieta
tē recipit et qppe grādē nā ex sāguine
col'a fl'ate et ml'ia pōt gigni īdrūter īsū
do matricis āt ī laterib⁹ seu uers⁹ orifi
ciū āt ī orifitō āt ī collo plerūqz ex quo
rū omniū diuersitate uariat̄ et cura.
¶ Attēde ergo q taliū apātū demr̄a
tiua signa qd̄ coīa et qd̄ ꝓpria existūt.
¶ Coīa dolor ac grauedo ī utero sen
tit̄ īflat̄ pecten rectū ītestinū āt uesica
coartat̄ sic ut feces nō nūquā exire ne
queāt et urīa īterdū stoācus plerūqz do
let ac nausea subuersio et sīgultus sepe
fit dolet quoqz caput et sīcipite magis

Sig.

et īter alia oculoꝝ radices. ¶ Distin
guentia uero signa rōne sit⁹ sūt si ī ma
tricis fūdo ipsū apā fuerit dolor adya
fragāte usqz ad muliebria sentit̄ et cū
ex īspiratōe uenter īferior extendat̄ ta
li ex extensiōe dolor tūc auget̄ pp qd̄
difficultas tūc īspirādi fit. ¶ Hac quā
ī ceteris maior. ¶ In laterib⁹ si fuerit
aut ī ipsorū altero ibi dolor aderit do
lent atqz ī guina et uertebrū apāti late
ris cū quo coxaꝝ adest grauitas. ¶ In
īferiori parte et uers⁹ orificiū apā si fu
erit uesica coartat̄ unde urīe fit difficl'
tas dolor circa pectinē et peritoneō au
get̄ magis. ¶ In postrēa pte et uers⁹
dorsū apā si fuerit dorsū ac renes dole
būt ac feces pp ītestini recti coartatio
nē retient̄ ī collo visu et tactu discerit̄.
¶ Qd̄ si ex sāguine gigni ꝯtigat cū do
lore pulsatino palpebraꝝ ac uenarū oī
uz īflatione febris ꝯtinua erit oculorū
citriātio ad rubedinez decliābit. ¶ Li
gua nigressit et alieātio menꝫ sepe fit u
rīa rubea erit āt subrubea p totū liuēs
puls⁹ uero magn⁹ plen⁹ et ūdos⁹. ¶ Si
ex col'a generabit̄ dolor erit pūgitiuus
et uene om̄s que sūt sub ocul' maxie ci
trinescūt urīa ignea et ītensa ualde. pul
sus dur⁹ et frequēs alieātio nigredo li
gue uigilaꝝ īstātia ꝛ alia atqz acciden
tia quā ī ceteris erūt ītensiora. ¶ Fleg
ma febrez mitez cāt et esto grauatiu⁹
sit. nō tamen ītens⁹ multū eius urīa ac
discolorata ualde existit puls⁹ moll' et
īordinatus. ¶ In melāconia est febris
lenta dolor miꝫ pōdus ī mr̄ice grāde li
uescūt uene omnes et saphene precipue
urīa īterdū subtil' ad plūbeitatez decli
nās nō nūquā tamen teūis atqz alba pl'
sus īordinatus durus puus et tardus.
¶ Ex his ī oīb⁹ ꝯpl'a toti⁹ hītudo etas
precedēs regimen tp̄s āni et his sil'ia

apost. matricis

añ notāda sūt et humor cui assētiūt magis ille i cā erit demōstratiua hec sūt. ¶ Pronostica autez ubicūqz tal'a apāta fuerit siue ex quāuis materia generant' curā recipiūt difficl'ter. ¶ Et si i matricis fūdo ut. A. placuit curant' nūquā. ¶ Horū cal'a iter egritudiēs acutas ꝯputant' dies itaqz creticas tā idicatiuas quā radicales itende et fm occurrentia ill' i diebus honorē habere sicupis iudica. Porro apā qdlz aut resoluit' āt dubelatat' āt sclirotizat' ūde loci detumefactio pōderis siue grauedinis remedio doloris febris accidentiuz ac alioꝝ qetatio apātis resolutionē sigificant. ¶ In saniez uero si mutet' febris dolō pl'satio alia et accidētia dū generant' itendunt' oīa gei ta uero remittunt' que si leuis alba equal' ac boni odoris exierit salutē ꝓtēdit diuersorū colorū diuerse sbe et odoris horribil' ꝺ pacienꝫ salute te dubinm faciet tal's n. moriunt' ut plurimū. Si ad sclirosiz permutet' preter pōdus ac grauedinē accidentia qetant' alia et tūc difficl'ter aut nūquaz curant' sed i cancrū mutat' ꝑ sepe ꝙ ex ipsi' diuturitate itenso atqz dolore et i loco caliditate extraēa existēte cogōscit'. Et si ulceret' hūiditas acuta ad uiriditatē declinās egredieť que acuitate sua interdū corrodit tātū ut i matrice uenaꝝ rūpat aliqua a qua tñ sāguis emanat pur'. ¶ Et cācer q cūqz siue ulcerat' siue nō ulcerat' curatur nūquaz nisi i loco fuerit q tot' suis cū radicib' extirpari possit. ¶ Ragadie autē que sūt aliꝺ nihil quā ulcera quedā ꝑua sepe ex materie generātur malignitate ex apāte quoqz et ex cais apā generātib'. ¶ De quaꝝ cura tarda si fieri possit an scit et an ad salutē l' ad mortē ifirmā ꝑducere apta sint si scire cupis saniē egredientē āt uirulentiā aspice et fm illi' dispositionē ut stati dictū fuit iudiciū facias i his preter a apātib' accidentia fortificari si uideris frō cū sudore uocis ablatōe ac frequenti sicopi hāc pauperculā morituraz denūctia. ¶ Et hec de causis et signis tā ꝓnosticis quā demōstratiuis apātum matricis cācri quoqz ac ragadiarum.

¶ Capitulū octauū de cura apātis matricis calidorū qualiter cūqz terminēt'.

Prescripꝫ tibi notaꝫ ad apātū cal'orū curā deueniaz primo. ¶ Et qualiter sex rerū ñ naturaliū regimē i tali casu disponēdū sit tāquā medico cuilz notū nō iscribaz Sed ad aꝓpriatā curā deueniā solum ¶ Caliꝺ matricis apā sāguineū āt colericū erit. In quorū pricipio fl'omiā fieri necesse est. In sāguineo tamen q̄z i col'ico fit copiosior ūde mat'ieb' cōib' euacuaꝫ corpis si ꝑꝑ plenitudinez diuersionez queris basilicā iscidi prio facias et i die scdo saphēas ābas de sāguine uero fm corpis dispositionē quātitatē extrahi facias ꝙ si etas aut aliqꝺ tale fl'omiā fieri uetat diuertere materiaz mō cupias super nates prio uētosas cū scarificatiōe appōi iube i crastinum uero i domestica coxarū parte āt sub poplite etiā ponant' et cū scarificatiōe et cū i hoc casu i debite sanguinē attrahendo taliū cura iiciū potissimū sumat i extractiōe sanguis diligētiam appōe ¶ Deide si ad minorandū materiaz et ad aꝓpriata materie digestiua et tādē ab ipsi' euacuatiua ꝓpria ueire opus sit discr̄tiōi tue hoc dereliquo ideo ad aꝓpriata localia solū deueio. ¶ In pricipio itaqz renes ac ꝑtes femorales e

pitbiment epitbiate tali ℞. ſucci plantagis ſucci maurele añ.lb.ſ. aceti ʒ.i.ſan.dra.boliar.añ.ʒ.ſ.miſce l'aliter accipe aque plantagis.lb.i.olei. roſati ʒ.iiii. boliar.ʒ.i.ſan.dra.ʒ.ſ.aceti.ʒ.i. ſ. miſce et cū illoꝝ altero loca dicta ſe pe epitbiment uel facias ſic accipe ſuc cū plantagis uirge paſtoriſ ſolatri ſem per uiue endiuie et cū quouis parū ace ti miſce et ifuſas pecias tactꝰ locis ſepe applica.uel melꝰ Accipe olei roſati.ʒ. ſ.aꝛ.ʒ.vi.aceti.ʒ.ii.boliarmēi.ʒ.iii.duc i mozrario diu et dicta loca ſepe perū ge uel pecias itus madefactas ipone.

¶ Ab itra uero cozrupta ſi mꝛ fuerit accipe roſarū rubeaꝝ lentiū excoztica tarū plantagis uirge paſtoris ſolatri endiuie añ.M.i ad duarū uſqꝝ ptiuꝝ ꝓſūptioné decoctio fiat ex cuiꝰ.ʒ.vi. matrix peſarizet ſepe ualēt ad idē ēdi uie ſucci tepidi.ʒ.vi.ſolatri plātagis ſé per uiue ac uirge paſtoris. uel facias ſic ℞.decoctioīs gallaꝝ balauſtiarū lētiū excorticataꝝ ſumac roſarū et miz tillorū.ʒ. vi.et fiat ut priꝰ.

¶ Mulie ri nō corrupte aut peſarizari uoleti ex ifraſcriptis balneū ab ūbilico ifra fieri iubeas ex quibꝰ etiā empꝛa fieri poſſūt

¶ Scōa aut tertia trāſacta die tā ꝑ peſſariis quā exteriꝰ applicādis cāomil lā ſemen lint et feūgrecū cū predictꝰ ad de tūc etiā ex camomillio oleo unctio exteriꝰ fieri debet i ſtatu malue biſmal ue cāomille melloti feūgreci ſemis lini añ. M.i.carticaꝝ nūero.xx.fiat decoc tio i qua mꝛ ſedeat aut ex ea mꝛ peſſa riſet aut ex bis empꝛm fiat exterius.

¶ In declinatōe accipe aque ſāſuci āt ſiſibrii.ʒ.iiii.olei de lilio āt de enula.ʒ ii.fiat peſſariū Oleū quoqꝝ de lilio aut de enula ſolū peſſarizatū ualet.

¶ Uel facias ſic accipe aque ſiſibrii aut ſāſuci ʒ.iii. pīguedinis gallie aut anſeris.ʒ.ſ. ſtoracis ligde galbāi añ.ʒ.i.olī de lilio āt de enula.ʒ.i.fiat peſſariū ul' aliter ac cipe aque ſāſuci.ʒ.iii.medulle cꝛuriſ ui tuli pīguedinis gallie añ.ʒ.i.ſtoracis li gde.ʒ.ſ.laudāi.ʒ.iii.liquefiāt oīa ſīl' et fiat peſſariū. Al' naſcale facias iſto mō Accipe laudāi.ʒ.ſ.ſtoracis calaite añ. ʒ.i.pīguedinis anſeris.ʒ.ii.fiat naſtale ꝓ etiā ex ſolo laudāo factū i hoc caſu optīe ualet.

¶ Hec ad apātis reſoluti onē fienda ſūt que ſi tardent et ad ſani ez apā deuenerit tūc āt pez ueſicā āt p i teſtia āt p mꝛicis os egredit

¶ Si p ue ſicā ex uria ſi faies i ea periſcet Cogō ſcit p iteſtia ex egōnibꝰ et per bas ma tricis uiſu.

¶ In caſu prio ad ueſice ulceratiōe precauendā aque ozdei cuꝫ quatuor ſeminū cōiū frōrū emulſiōe ac ſyrupo uiolato i potu ſepe tribue. In ſcōo hoc,cliſtere ſepe fieri iube ꝓ. ℞ aque decoctiōis ozdei.lb.i. cū aqua diſ ſolue uitellos duos onoꝝ olei roſati.ʒ. iii.melꝰ roſati.ʒ.i.et fiat cliſtere.

¶ Si autē per matricis os.os cū aqua melꝰ aut ozdei peſſarizatio ſepe mōdificet uel ex ſezo caprio cū melle roſato et eſt optimū Uel faciaſ ſic Accipe yſopi ab ſinthiañ.M.i.uini albi lactis añ. lb.i. melꝰ roſati.ʒ.iiii.ad ꝓſūptionez uſqꝝ tez tie ptis ſimul buliāt de qua tepida ꝑ ſi endo peſſario.ʒ.vi.accipias ꝓ ſi ex biſ aut quouis alio doloꝛ ſiue ardoꝛ i ma tric é fiāt Accipe arnogloſſe ſolatri añ M.i.ſ.fiat decoctio de qua accipe.ʒ. iiii.lactꝭ.ʒ.ii. albumine oui recentꝭ unū diu ſimꝰ agitent et ex eo matrix peſſari zet uel idē ex amurca olei roſati ac lac tis añ.ʒ.iii. facere poteris et talia tepi da ſemper īponi debent.

¶ Ydiſicoꝝ plurimi mūdificatiuis utunt tantūmō cū ex mūdificatione, ulceris frequenti

carné regenerari posse sperāt. ¶ Tu tamen si hoc i casu icarnatiuis uti uo lueris ulcere mūdificato facias sic. ℞ lacti uacci. ℥. vi. thuris aloes mirre bo liarmeni sarcocolle cōticis cāne ꝯbusti cucurbite sicce et ꝯbuste añ. ℥. ß. pluis fiat cui⁹. ℥. ß. lacte cū predicto misce ex quo tepido pessariū mane et sero fiat. ¶ Sanie tamē i magna egrediēte quā titate sepi⁹ mūdificatio et icarnatio q̄z uicib⁹ duab⁹ i die uti necesse est. ¶ Alii sic faciūt. ¶ Accipe ceruse litargiri sā guinis dracōis boliarmēi gūmi arabi ci añ. ℥. i. ꝯquassent et i lb. iii. lacti et oli rosati. ℥. vi. buliāt ad tertie ptis usqz ꝯ sūptionez postea colet de cui⁹ colatu ra. ℞. ℥. vi. et fiat pessariū. ¶ Alii in decoctiōe tacta cere citrīe. ℥. ii. adiūgūt et tu facias si libz. ¶ Ad hāc itentionē trocisci de karabe i potu sepe dati co mendant multū. Ex quib⁹ oīb⁹ apātū matricis calidoꝝ qualitercūqz terinen tur a pricipio ad finē usqz patet maife ste ac ulcerū quorūcūqz a quauis cā ꝓ ueniant cancroxis dūtaxat exceptis. ¶ Illa eni nec alio mō quā dum apā i saniem mutatum est curantur. ¶ Et hoc capitulum hic finitur.

¶ Capituluz nonū de cura apātis ma tricis frigidi ac apāti. s. indurati in cā crum tamen nōdum ꝯuersi.

In curādis apātib⁹ frigidis fm exigentiā sex rerū nō natu raliū regimen tu ipse dispōe deīde ad euacuationē peccātis materie cū digtis ac a ꝓpriati solutiuis accede et curā ad localiū ꝓpriā successiue. Ad sclirosi uero ut plurimū cū deueniāt in approximādo nimiū resolutiua caut⁹ esto ne subtili resoluto cineritiū rema neat. ¶ In pricipio igit facias sic. ℞ litii thuris aloes cipi acacie croci ar moniaci añ. ptes equales ex ipsorū. ℥. ß cū succo cauliū aceti parū addita distē pata matrix pessarizet. ¶ Ex his quo qz emplm facere poteris exteri⁹ uel i li xiuo i quo parū sal et aceti bulierit ifu sas pecias exteri⁹ applica et quāto ma gis statui approxiāueris pl⁹ debes ace ti addere. q̄ si resolutionez peteret in statu ac decliātiōe. ℞. aluis sulphuris mirre salis añ. ptes equales cū oleo ro sarū modico aceti addito horū. ℥. iii. i misce ex quo pessariū ꝯfice. ¶ Potes et ifusas petias exteri⁹ applicare. ¶ Si uero apā dubelletari cerneres. ℞. ra dicez lilii cepas assatas liācias fermen tū et semen lini quoqz pistas et cū anxū gia aut butiro emplm fac applicandū exteri⁹ qz et si ei⁹ uirt⁹ ab apāte sati di stet retinen⁹ tamē calorez ac eū circa lo cū ꝯfortan⁹ auxilii prestabit nō parū. ¶ Pessariū uero ex seis lini et ficuuz decoctiōe fiat. Et qz apā tale et si ma turū sit rūpit nō facile cū pessariis adde parū fimi colūbini et fermēti. ¶ Ualz etiā i hoc cāu scabiose succ⁹ aut nastur cii pessarizat⁹ et eo magis si de colūbi no fimo ac de fermento parū addideris ¶ Si aūt i matricis collo āt orificio apā fuerit tale cū ferro aperiri pōt faci le. ¶ Apāte rupto mūdificatiuis i pre cedenti capl'o descripti utere aliqd suc ci apii i his sēper addēdo postea uero icarnatiuis ut idem te docui q̄ si apā i sclirosi mutet et cācer factū sit nōdum ab extra facias sic Coque fic⁹ et i matu ras poti⁹ de quarū pasta. ℞. ℥. i. ß. an xugie porci masculi ysopi hūide añ. ℥. i. picis naual cere citrie añ. ʒ. x. olei de lilio. ℥. ß. diaquilōis. ℥. ii. liquefiāt oīa si mul cum quibus postea misce pulueris

De cura cācri matricis

radicis yreos.ʒ. iii.cinez corticis sali cis.ʒ.ii. fiat cerotū ꝙ sup aluta aut fu staneo possit extēdi et exteri⁹ appone. Vel aliter accipe olei cāomillini.ʒ.iii. olei de spica.ʒ.i.ſ.medulle cruris uitu li.ʒ.i.cere.q.ſ.et fac unguentū cū quo i corpa paste radicis yreos.ʒ.i.et loc⁹ ubi duricies sentitur ungat. ¶ Hoc quoqz i casu mulieré in ifrascripta de coctōe sedere iuuat multū que.℞.ca momille melliloti añ.℥.i.ſ.bismalue cū radicib⁹.℥.iiii.fenugreci seminis li ni añ lb.i.ꝙuassentur et decoctio fiat. ¶ Ab intra.℞.olei de lilio olei camo milli añ.ʒ.ii.adipis anaz̄ medulle cru ris uituli aut poti⁹ cerui.ʒ.ii. bdellii i uio dissoluti.ʒ.iii.unū uitelū oui assati quib⁹ tantū rob uini addas ꝙ pessari zari possit de quo tepido.ʒ.vi.ꝙ uice sufficiūt. ¶ Valet et hoc nastale quod ℞. thuris armoiaci añ.ʒ.i. mastices castorei storacis liquide adipis anaz̄ olei de cāomilla añ.ʒ.ii.gūi cū melle dis solue et nastalia simul oib⁹ liquefactis ꝓficias. Sic enī apā matricis frigidus curabile curat omne.

¶ Capitulū.x.de cura cancri matricis tā ulcerati quā nō ulcerati ragadiarus ac ulcerum malignorum.

Apostema matricis durū i cā crū si mutet ulceratū siue nō ypocrate teste curat nūquaz palliare tamē ipsū qm̄ bonū est uita ut quādiu possit,ptrabat i nō ulcerato ul ceratione i ulcerato malignitatē,ppos se,pbibendo. ¶ Pro quo sex rerū nō naturaliū regimē m'lie multiplicatiuū euitet ōe. ¶ Cū a,ppriatis quoqz mē se omni m'lia purget semel nā i hoc cāu nihil supra. ¶ Smaragd⁹ ac saphir⁹ delati albto i demineralib⁹ teste a to ta substātia ꝓferūt marie ac centiodia herba robti scrofularia ac ceterae us⁹ quoqz istoz̄ a,pprietate ualet i hoc et marie ex harū decoctiōe minū si lipbet ualent et fluuiales cācri ꝓmesti et sup oia uiperaz̄ carnes icisiōe quatuor di gitorū a capite et cauda facta per pt⁹ que sic radice diptami coquant nūqz ¶ Valet et tyriaca et trociſci de uipe ris. ¶ Iuuat isuper basilicā aut salua tellā icidere nō nūquā. ¶ Ad localia trāsiens ut ulceratio et augmentū i ul cerato ,pbibeat. ¶ Accipe succū solā tri residētia facta aut aque subliātiōis ipsi⁹.ʒ.vi.thucie prepate plūby usti añ ʒ.i.cāphore.℥.i.i mortario plūbi ac cū pistello plūbeo ducant diu ex qb⁹ post ea pessariū fiat. ¶ Ab extra.℞.succi granorū alkekengi ʒ.iiii.olei rosaruz ʒ.viii.cere citrine.ʒ.vi. liquefiāt simul cū quib⁹ i mortario plūbeo bos pulue res adiūge.℞. ceruse lote.ʒ.ii. plūbi usti et loti thucie prepate añ.ʒ.i.ſ.thu ris.ʒ.ſ.eris usti ātimōi balaustiarū ra dicū celidoie sāguinis dracois chachi mie argenti p'ueris uermiū terrestriū añ.ʒ.ii.tā diu ducant ꝙ ad formā un guenti deueniāt ex quo exteri⁹ locū p unge. Vel aliter.℞. litargirū et cezu sā equis ptib⁹ et cū oleo rosato tā diu ad solez ducat ꝙ formā unguenti susci piat de quo ut pri⁹ locū unge. ¶ De quouis bozū unguentoz̄.ʒ.ſ.accipe et cū succis aut aquis predict⁹ pessarium fiat etiā si libz. ¶ Et cū bis sepe nō ul cerat⁹ cācer ab ulceratiōe defendit que etiā lupacitatē ulcerati cācri nō minus defendūt dolorē et ardorez cū mitigēt et malignitati resistūt. ¶ In ulcerato tamen tale pessariū fieri solet ꝙ mirre. ualet. ¶ Accipe herbe roberti tapsi

De pruritu matricis et priapismo

barbassi scabiose caprifolii aneti ster
coris hūani aū. ꝑtes equales ꝯburant̄
de quoꝝ puluere accipe .ʒ. iii. et cū .ʒ.
vi. aque solatri ī mortario plūbeo du
cant̄ et pessariū fiat. ¶ Ab extra ūguē
ta prescripta ualēt ac etiā ipsoꝝ .ʒ. ß.
cū aque solatri .ʒ. vi. pessariū factū. Ex
litargiro rosato oleo et aceto solet e
tiā ī mortario plūbeo unguentū fieri
ualēs ī casu isto q⁹ ut ꝑcedētib⁹ utēdū
ē. Et sic pʒ tā ulcerati q̄ʒ ñ ulc̄ati ma
tricis cācri palliatiua cura. ¶ Cūqʒ ra
gadie ut dictū est quā ulcera quedā ꝑ
ua aliō sit nihil ex apāte aut ex causis
apā īducentib⁹ genita si maligna fue
rit aut nō maligna ex tā ī aliis capitu
lis quā ī hoc dict̄ cura clare pʒ. Et sic
per hoc cācri ac ulcerū matricis mali
gnorū cura finem recipit.

¶ Capitulum .xi. de pruritu matricis
et priapismo.

PRurit⁹ matricis est stimul⁹ appetitus
quidā scalpellādi seu ꝯfricā
di locū ī quo est appetitū īdu
cens qui ab hūore colerico baurachio
seu adusto ī ea preter naturā ꝯgesto ꝓ
uenit. ¶ Hūor quidē ualde col'icus
sua ex quadā igneitate ī se stimulāte
igneitates hʒ acutas baurachi⁹ uero
ex ꝑmixtiōe īsipidi cū terreo grosso a
mara generat̄. Cuius cā ī hūore sic ge
nito acuitas dereliquit̄ ꝙ aqua locuʒ
scalpellādi aut ꝯfricādi tūc appetitus
īsurgit. Adust⁹ aūt aut ex accidēti īse
āt per alteri⁹ admixtionem generat̄.
¶ Ex accidēte ī se hūorē aduri ꝯtigit
ut ex caliditate īse exñte nimia que qñ
qʒ ex mala toti⁹ ꝯplexiōe aut ꝑticulari
uʒ mēbroꝝ ꝓuenit ut epat̄ seu uenaꝝ.
Ex rerū quoqʒ calidaꝝ acutaꝝ aut sal
sarū nimio usu. Cōtinent̄ et etiā super
flua caliditas seu frigiditas ꝑ ātipari
stasi caliditatē ꝯcludens ac accentrās
hoc efficere possʒ et ut oīa ī unū simul
colligā res quelibet nō natural̄ supfluā
caliditatem ī hūorib⁹ ualens īducere
hoc idē efficere poterit. ¶ Alteri⁹ ꝑ
admixtionē hūor adurit̄ ut cū colera
adusta uerbigr̄a flegma seu mlia sāgui
ni ꝯmiscet̄ tūc eīʒ cū adurendo sui ad
naturā trahit et acuitatē quādā pūgi
tiuā ac stimulātem per talē admixtio
nē acqrit. ¶ Patet igit̄ ex his qualr̄
ex materie colericitate ītrocitate uel
adustiōe ī ea acuitas acquirat̄ cuius
rōe punctō fit ex qua scalpellādi seu ꝯ
fricādi appetit⁹ īsurgit. Et sic materia
talis ī matrice ꝯgesta pruritū efficit ex
quo scalpellādi locū seu ꝯfricādi appe
tit⁹ fit. ¶ Ex quib⁹ quid sit pruritus
matricis et ei⁹ cā liquet manifeste. Et
ex ꝯsequenti ī muliere quid priapism⁹
qui est aliō nihil quā īmoderat⁹ coeūdi
a premissis cāis ī muliere causat⁹, nā ꝯ
stimul⁹ ille appetitū ꝯfricatiōis īducit
tūc coitū ut loc⁹ ꝯfricet̄ appetūt uerū
ex tali ꝯfricatiōe hūor ꝯtinue magis
acuitur et ad ꝯfricatū locū maiori ī q̄ʒ
titate ꝯfluit. Uñ coeūdi appetitus ꝯti
nue īsurgit maior et hāc ob causā coi
tu plerūʒ nō satiant̄. ¶ Et hee cause tm̄
augent̄ īterdū ut ṽtus ꝓsternat̄ et sic
paupcl'a coitu ñ satiata perit. ¶ Sꝑ
ma quoqʒ mulieris ex materieb⁹ preis
sis ī genitū se acuitatē quādā stimulati
uā retinet ꝑꝑ ꝙ ī muliere priapismus
causat̄ īterdū. Habes igit̄ tā priapis
mi quā matricis prurit⁹ cās quib⁹ not̄
ad signa deuēi. Si ab adusto sāguīe ꝓ
uenerit ad rubedinē quādā obscurā de
clinabūt mēstrua ac cāe sāguinē adūre
re potētes precesserūt de quib⁹ ab īfir

qd priapismus in muliere

ma studiose inuestigãdũ est. Idẽ dico ꝺ colera mlia ac sl'ate pp ꝙ totiꝰ bitudo ꝓpꝛ̃o etas precedẽs regimen tempꝰ ãni regio et silia tibi ꝓsiderãda erũt et cui magis assentiãt bũori Is i cã erit et si uria ac pulsꝰ ad hoc ꝓsentiãt certior tũc fies. Uerũ colꝛa exñte i cã mẽstrua ad citrinitatẽ obscurã quãdã declina bũt In mlia ad nigredinẽ et i sl'ate ad obscurã albedinẽ seu fusitatẽ. Cãrum igit' talis egritudinis demõstratiua si gna talꝝ inuestigãda sĩ. Pꝛonostica ue ro. Si hec passio diu duxauerit de qua cũqꝫ egritudie ab adustiõe bũoris ue nerit potẽte i toto aut i menbris pticu laribꝰ et i matrice marie timendũ erit ut scabies lepra ipetigo serpigo cãcer herpestiomenꝰ et silia Nã in tm aliqñ bũores tales iflãmant' ꝙ ex his taliꝫ egritudinũ aliqua nascit'. Interdũ quo qꝫ añquã ad aliqua taliũ deueniat' nir tus i tm ꝓsternit' ut ab egritudie victa succũbat. Si igit' accidẽtia ꝓtinue au geant' de egritudinũ predictaꝫ aliquã ãt de uirtuꝫ ꝓstratiõe et successiue de mortꝫ piculo ꝓnosticandũ erit. Accidẽ tia uero si ꝓtinue remittant' de salute.

¶ Istis ꝓgnitꝫ deiceps ad curã acce de et. vi. rerũ nõ naturaliũ regimen ad frigidũ et humidũ facias totũ ut decli net. Oẽ hauracbiũ oẽ acutũ et i bũori bꝰ acuitatez iducere potens euitãduꝫ qõlibꝫ Deiceps totiꝰ bitudo ꝓsiderã da erit que si sãguis dominiũ iudicaue rit i nigra flomia fienda est et copiosa quidẽ Ceteris ãũt i ꝓplexionibꝰ et ma xie colerica ex sãguis diminutione ne egrã ad colere sup icensionez ducas ca ue quo i casu flomiã dimittere forsan prestat sꝫ potiꝰ sup nates uentosas cũ scarificatõe appõi iube. Postea uero cũ appꝛopriatꝫ digestiuis et successiue solutiuis adustã colerã euacua. et idez de mlia et sl'ate est dõ. dũ i cã alterũ ip sorũ esse cogõueris et nõ semel solũ sed ubi opꝰ fuerit fiat ꝛ°. ¶ Quõ ãũt hoc fieri dẽat practicantibꝰ cõiter notũ est

¶ His notis ad a ꝓpriata localia de ueni ꝙ si ad itra matricẽ prurit' fuerit pessariũ tale fiat Oꝺ. Rꝛ. lappacii acu ti fũiterre scabiose solatri acetose mar rubii pentbasilonis añ. Oꝺ. i. fiat de coctio de qua. ʒ. vi. accipe et i ea ũguẽ ti ifrascripti. ʒ. f. dissolue et pessariuz ꝓfice unguẽtũ sic fit. Rꝛ. ceruse litargi ri añ. ʒ. iii. plũbi usti scorie argẽti añ. ʒ. iii. mastices olibãi añ. ʒ. j. f. puluerizet' et i mortario cũ oleo rosato et aceto al bo tã diu ducant' ꝙ ad formã ũguenti deueniãt nũc oleũ et de hic acetũ addẽ do i fine uero argẽti uiui cũ saliua exti cti adde. ʒ. iii. et fiat unguentũ Uꝳ pes sariũ fiat auiẽ. Oꝺ. Rꝛ. foliorũ mente corticũ granatorũ lentiũ excorticataꝫ añ. Oꝺ. i. i uio decoquant' et ex decoc tiõis etꝰ. ʒ. vi. pessariũ fiat. ¶ Ad idẽ aliter faciebat. Rꝛ. croci cãphore añ. ℈ f. plũbi usti ℈. i. baccaꝫ lauri. ʒ. f. olei rosati uiui añ. ʒ. ii. agitent' sil' et pessari uz fiat. ¶ Ego autẽ i isto casu ex lacti mis uiꝰ factũ pessariũ optimũ inueni ac etiã tale ꝙ. Rꝛ. saluie folioꝫ oliuaruz sassifragie radicũ lappatii añ. Oꝺ. i. bu liãt i aqua ex cuiꝰ decoctiõe pessariuz fiat. ¶ Uꝳ facias sic. Accipe lactꝭ. ʒ. iiii. aque salse. ʒ. ii. mell'. ʒ. i. misce et pes sarizet' mulier. ¶ Aliqui bulire faciũt lupinos i aceto ꝓquassatos et pessariũ ex eo faciũt. Idez quoqꝫ cũ succo ma urelle sepe feci et est expertũ. Plurimi ex herbaꝫ frigidaꝫ succis pessariũ fa ciũt ut est endiuia lactuca portulaca sẽ per uiua uermicularis acetosa et mal. uiolaꝫ et tu facias si libet. ¶ Si autez

De hemorrhoidib, matricis vi mōris sicubi clauis seu ver-
rucis et carne addita

160

i collo matricis ãt i orificio prurit⁹ fu
erit i quouis suprascriptoꝝ petias in
merge quas loco applica sepe ac de p̄
scripto unguẽto iungere potes qz ualz
mirabiliter cũ dis deo duce prurit⁹ se
dabit. ¶ Et si prescripta ad priapis
mũ ualeãt infrascripta tñ magis aproꝑ
ata sũt et primũ est pessariũ ex solo ci
cute succo factũ uel cũ eo.ʒ.ii.sterczis
muris adiũge et est expertũ. ¶ Alꝑ pes
sariũ fiat ex succo maurelle portulace
lactuce acetose ãt folioꝝ salicis de ster
core muris addẽdo ut dictũ est. ¶ Ab
extra iter cetera suffumigiũ ex agnoca
sto factũ mirabiliter ualet et ut expert⁹
sũ odor cãphore mirabiliter osb⁹ pre
ualet uel lectũ ex agnocasto uel berbe
na substerne sup quez ifirma decubat.
In digito zaphirũ portare iuuat albez
to teste. Alii dicũt de sardonico lapidis
ãt topascio seu smaragdo bũc tñ i col
tu frãgi uidi. Per os uero det pluե
ris nenufaris.ʒ.i.cũ sirupo de papaue
re aut cãphore.ʒ.i. ¶ Lactuce et por
tulace ꝑmesta multũ ualet Et alii i po
tu succũ portulace endiuie agnicasti
ãt berbene tribuũt Et ego succũ folio
rũ salicis expertissimũ iuent qz si bis p
delicatꝰ mulierib⁹ uti uolueris bos suc
cos iulepizare facias eos azoãtizãdo ꝑ
cãphora et cũ aqua subliãtiõil herbaꝝ
prescriptarũ de eo i potu sepe tribue.
Fert etiã qz radix iferior gladioli cũ
uino potata appetitũ coeundi reõuet.
¶ Repi quoqz qz infrascripta idez faci
ãt et puto a ꝓprietate quadã uel a cali
ditate ipsoꝝ caliditatez i illis adustis
bũoribꝰ seu baurachis exterminãdo l'
potiꝰ uentositatẽ titillãtez seu stimulã
tez resoluẽdo si ea i cã fuerit. Ista tñ
efficaciꝰ i uiris priaptzãtib⁹ quã mulie
ribꝰ ualere ꝑperi. Et sũt ista calamẽtũ
mõtanũ Ruta nasturciũ poliũ mõtanũ
semen ysopi mẽta nepita et mentastrũ
¶ Valet etiã i isto casu plũbaz laminã
sup renes deferre et i boc tã pruritus
matricis quã priapismi cura finitur.
¶ Si tamẽ pisocbarizare uolueris ie
iuniũ et abstinentiã iube ac ut cũltium
sup carnes deferat sup stramẽtoꝝ stra
tũ decubat coreas uitet ac ꝑ eorũ iu
uenũ ꝑuersationez deueneris loquãt
nũquã ymo nec si fieri põt cogitent qz
ut facilꝰ fiat cizca gubernationẽ sue do
mus defatiget se oꝛõibus diuinis insi
stat et ubi legere sciat si qd ocii sup est
sãctorũ patrum uitas lectitet. ¶ Et ꝑ
sine cerere et bacbo frigeat uenꝰ cũ pa
ne et aqua macerãtis ieiunia sepe faci
at. ¶ Sic si mulier bec fecerit certus
sũ priapisabit nũquã et sic habes papis
mi i muliere curam taz pizocbatioꝝ q̃z
cũ appropriatis factam.

¶ Capitulum.xii. de emoꝛroidib⁹ ma
tricis et moꝛis ficubus clauis siue ue
rucis et carne addita.

Emoꝛroydis equiuocat nõ
mẽ nã i circuitu ani uel podi
cis uel culi ab uena cbili uene
quiqz ortũ bñtes terminant. ¶ Cũqz
natura fecali sãguine grauatã se sentit
ꝑ barũ uenaruz seu alicuius ipsarum
apertionem eum emittẽs se exonerat
sepe. ¶ Hic uene ille emoroydes dic
te sũt ab emoꝛragia grece qz i latinum
fluxꝰ sãguinis sonat. ¶ Et hãc ob cãz
uene oẽs per quas natura facile sãgui
nez eittit emoꝛroydes nũcupant: unde
tã nasi quã matricis uenas ꝑ quas san
guinis effluit emoꝛroydes uocamus.
¶ Sup emoꝛroydales ani ueãs excre
scẽtie diuersaz formaz ut moꝛi ficus

Institutio uenarũ emo
roidalium :—

De Hemorrhoidib, matricis

vue verruce ꝛc̄ nascunt̄ sepe quas ēt emorroydes appellare ꝯsueuim⁹ ¶ Et sic eōrroidis nom̄ equocat̄ qꝛ qñqꝫ ueās qñqꝫ ex cr̄scētias illas īportat ¶ Eōrro ydalib⁹ illis ex crescētiis ī matrice sepe similes ill̄ generant̄ de qb⁹ ī pñti capitulo sermo erit. ¶ Et qꝛ tales qñqꝫ mori qñqꝫ uerruce seu claui et īterdū ficus formā habēt ī rubca capituli de emorroydib⁹ matricis moris ficubus clauis et addita carne posui ut si tibi talia curāda uenerit quo ī capl̄o curā īuenire debeas scias ly et tamē expositiue et nō copullatiue ītelligas uelim. ¶ Et si ex prehabita apātū matricis descriptiōe hec apāta appellari pñt curā cū a predict⁹ diuersā recipiāt facere disticta capitula uolui. ¶ Emorroydes que mori seu fic⁹ formā hñt ex fecali sāguine generant̄. uerrucales ex ml̄ico hūore cui⁹ humidū fere ꝯsūptuꝫ est: uesicales et vuales ex fl̄ate uel ex flegmatico sāguīe. ¶ Addita caro ex successiōe ulcerū ragadiaꝝ uel talium excreuisse potuit. ¶ Excrescētias p̄terea tales qñqꝫ ī ꝓfundo quādoqꝫ in collo seu matricis orificio nasci ꝯtīgit ꝓfundit uero nec ꝯprehēdi nec curare possūt iō nec ipsarū grā sed apparētium solū hoc capitulum factum est qꝛ tales ī cura iam habui pp ītēsos quos cānt dolores īterdum Excrescētias ī gr̄ tales apparētes tactu ac uisu l̄ honesti⁹ ut dixerī ex īfirme relatu ꝯprehēdes de quarū forma etiā īquiras studiose et talia tibi signa demōstratiua erūt. ¶ Pronostica uero ueruce difficulter āt nūquā curant̄. ¶ Cetere uero si eas ī curādo studiū apposueris curā recipiēt. ¶ Si ab aliqua ipsaruꝫ sāguis emanauerit feculēt⁹ ab egritudinib⁹ que a sāguine ml̄ico aut ex menstruoꝝ retentiōe ꝓueīre solent īfirmā se curā efficit. ¶ Sāguis itez melācolic⁹ si p menstrua tūc fluxerit abūdāter īfirme alleuiationē ꝓtēdit. ¶ Et sic patet quid ꝓnosticādū sit. ¶ Cura q̄ꝫ dā ī cura iam hūi que ī orificio exteriori fic⁹ nō nullas hēbat ītensos adeo dolores causātes ut qescere posset haud quaquā. ¶ Et adhibito r̄gīe īfrascripto deo duce ad pfectā uenit curā. Sex igit̄ rerū nō naturaliū regimē ml̄ie ml̄tiplicatiuo ꝓhibito ex saphenis ul̄ ex ipsarū altera fl̄omiā fieri iube. Inficub⁹ tamē et moris ceteris parib⁹ abundantē magis. ¶ Secundū quoqꝫ exigentiā peccantē humorē digeras et euacua et successiue ad localia trāsi. Et ad mitigādos dolores accipe picē hispanā de qua pl̄vizata ī t̄rea scutl̄la ꝓ libito pōe sr̄ q̄ꝫ īflāmatū lardonē guttatī fluere facias tam diu scilicet ut pix liq̄ facta ad modū unguēti deueiat ꝛ ex eo dolētes emorroydes cui⁹ sit forme p unge Ul̄ accipe butiꝝ recēs ꝙ ī plūbo mortario et cū pistello plūbeo tam diu ducat̄ ꝙ plūbi colorē recipiat et ex eo unctio fiat mirabiliter enī taliū dolorē sedat. Idez faciūt pecie īfuse ī succo h̄be sācti petri et sup loco pōite. ¶ Qd̄ si dolor cum ardore esset ītens⁹ nimis. Re. unguēti populeois. ℥. iii. croci. ʒ. ii. opii. ʒ. i. uitellū unū oui recēt⁹ īcorporent̄ et ex eo locū dolentē perūge hoc enī unguentū dolorē quātūcūqꝫ ītensū mitigat ac ardorē reprimit. ¶ Talia ad sedādū dolorē sūt ī hoc casu p̄cipua ¶ Sed ad eas totaliter extirpādas p̄mo sic facias quāto pl⁹ fieri pōt iuxta radices cū serico filo ligabis et stricte ꝙ Sic enī per se cadūt sepissīe. ¶ Aut eas cū oleo de seīe lini aut de persicoꝝ nucleis īiunge et pine ꝯbuste de pl̄uere

Pronostica

sup asperge. Uel facias sic. Accipe de cortice nucis ãt q̃rc⁹ de spõgia ac d̃ aristologia rotũda equis partib⁹ miscis et i olla ĩ furno simul exicent' l' ad igné sic ꝙ puluerizari possit et cũ tali puluere loc⁹ cũ melle per pri⁹ unct⁹ aspergatur. ¶ Tales eni ex crescẽtias bis pl' uis mirabiliter desiccat. ¶ Qd̃ si fortiori exicatiuo op⁹ sit. R. foliorũ uitꝫ muscatelli foliorũ fici et ficuũ imaturarũ añ. M. i. uiridis eris. ℥. i. ponãt' simul i olla et tantũ ĩ furno uel ad ignem desiccari permittãt ut ĩde puluis fieri possit quo loc⁹ oleo de seine lini perunct⁹ aspergat. ¶ Et ubi talia ad resolutioné et exiccationé rebellia fuerit accipe calcẽ uiuã quã cũ melle ĩ pasta et ĩ furno exiccari permitte tm̃ ut puluis fieri possit quo ut i precedentib⁹ utere ¶ His eni puluis et imediate precedens excrescẽtias tales oĩno remouet ac sine uiolẽtia additã carné resoluit et sic isto cũ regimĩe excrescẽtias tales deo adiuuãte curabis oẽs. ¶ Fertur quoqꝫ ꝙ succus tapsibarbassi cũ oleo de semĩe lini mixt⁹ et ẽt super istas uerruculas excrescẽtias sepe posit⁹ õnes perfecte sanat. ¶ Et in hoc huic capitulo finem ĩponam.

¶ Capl'm .xiii. de p̃cipitatiõe mricis.

Matricis precipitatio est et⁹ pp casũ uel pcussiõez ãt taliũ aliqd̃ uel pp ĩ existentẽ humorẽ seu uentositatẽ aut pp humiditatez ligamenta relaxãtez seu putrefacientẽ ad alterũ latez supi⁹ seu iferi⁹ et iterdũ ab extra ꝓgressio. ¶ Ex descriptiõe ac cãe precipitatiõis matricis mãifeste tibi fiũt nã quedã extrĩsece ut casus ꝑcussio grauis põderis eleuatio cespitatio cursꝰ uelox aut taliũ aliqd̃. ¶ Super rez frigidã diuturna sessio seu ĩ aq̃ frigida lõga mora aut aque frigide potaº nimia difficultas ꝑtus. Impetuosa fet⁹ emissio aut casus aut secũdine ab obstitrice uiolẽta extractio. Tussis quoqꝫ uociferatio ac uehemẽs sternutatio idẽ sepe facit. ¶ Intrĩsece ut mẽstruorũ retẽtio quorũ grauedĩe matrix iterdũ descẽdit humor itẽ ĩ ea ꝯgestus cũ mouet' idez efficiet. ¶ Similiter et uẽtositas ad alterũ lat⁹ seu iferius ipsam ĩpellẽs. Quod si ob hoc tamẽ tractum sursũ fecerit sic ut dyafragma ꝯprimat et anelitũ ĩpediat suffocationẽ et non p̃cipitationẽ hãc ex supra tactꝫ fore tibi notũ. Hũiditas preterea ligamẽta relaxãs seu putrefaciẽs precipitationez ĩducit. ¶ Et ecce tã ĩtrĩsecas quã extrĩsecas matricis precipitatiõis cãs ĩ sũma ꝙ si alie iuente fuerit ad has erũt reducibiles quib⁹ derelictꝫ ad signa d̃ ueias. ¶ Cãrũ extrĩsecarum signa infirme relatu manifeste tibi fiũt. ¶ Intrĩsecaꝝ uero si sursũ matrix nõ p̃focãs ascẽdit dolor ac grauedo ab umbilico supra sentit'. ¶ Ibidẽ quoqꝫ rẽ rotundã tactu percipies uidet' et iterdũ mulieri ut a manu quadã deprehendat' sic ut cũ suspiriis fere prefocata maneat uertigo scotõia ac capitis dolor hoc ĩ casu sepe fiũt. fit et aliqñ fastidiũ abhominatio nausea et eructuatio et maxĩe ĩ causa uẽtositas si fuerit cũ qº ẽt rugit⁹ et ãbulatĩa uẽtositas sẽtit'. Ad alteꝝ lat⁹ matrix cũ precipitat dolor grauedo et iflatio ibidez percipit' quo ĩ casu sepe fit ut matricis os ab oppositione recta diuertat' ꝙ si mulier tũc coeat in matricem sp̃ma ingredi nõ põt. ¶ Ad inferiora matrix si precipitet dolores circa renes et pectinẽ sẽtiet. ¶ In pec

tine quoq; ipsa:et iuxta vulua rēs rotūda cū tumore ac grauitate tactu pe: cipiē:iteſtinū eni rectū ac uesica sepe ꝓ primit sic ut egōnū et urīe difficultas accidat plerūq;. ¶ Hoc i cāu urina alba erit:et spissa multꝫ ifundo cū liuentib⁹ resolutionib⁹:seu nigris pulꝫ mollis:puus ac spiſſ⁹ et iordinat⁹. ¶ Hō si ligamentoꝝ mollificatio seu putrefactio fuerit sic ut ob hoc matrix descēdat:et exterꝫ ꝓgrediat:hoc sine dolore fiet:ac isensibiliter ut plurimū: putri de uero humiditates ꝓtinue quasi a matrice egredient ꝙ si vlulente fuerit ligamentoꝝ corruptionez denunciāt. ¶ Debes et post hoc toti⁹ habitudinez ꝓpoez precedēs regimē:et talia ꝓsiderare hec eni predictꝫ si ꝓsēserit certior multo fies. ¶ Et hec tibi demonstratiua signa sit. ¶ Pronostica uero matrix surſū ac latez aliter si precipitauerit curat facile. ¶ Ab extra uero quātūq; nouiter difficulter. ¶ Inueterata nūquā:et eo magis si ꝓpter ad extra longā moza seu quomōlibz aliter matrix putrefacta sit:quo i casu eā absi dere nec uezeris iuxta sententiā bibikil i suo quo ꝓtinēte capō. xliiii. ꝛ. xlviii. ¶ Voli iquit timere si matrix egressa fuerit icidere ex ea ꝙ putrefactū est qz extracta fuerat et abcisa tota post quā corrupta fuerat et superuixit mulier. ¶ His cognitis ad curā deiceps accede:unde ad calidū:et ad siccū sex rerū nō naturalium regimen fac ut decliet. ¶ Prouocet vomit⁹ si fieri pōt Clisteria excarmiātiua decoctōe q̄ būdicta recipiāt ubi op⁹ sit facito:ꝙ si i toto repletionē ꝓprehendens sit ut flomia necessaria foret si surſū aut ad alteruz lat⁹ precipitatio fiat ex sapbena oppositi lateris flomia fienda erit. Inferius uero ubi descēsus esset cefalicaꝝ alterā flomari iube:postea fm exigentiā cū a ꝓpriatis materiā digere:euacua quoqz et hoc fiat ꝓut i capitulo de retentiōe menstruorū bumorib⁹ frigidis in cā existentib⁹ supra te docui quib⁹ p actis ad localia ueni. ¶ Et ꝓio ad superiora matrix si precipitet cū suffumigiis ligaturis et aliis i capitulo de prefocatione descriptis ad locū ꝓpriuz ipellat. ¶ In latus uero matrix si precipitet i oppositi latere uētosa magna sine scarificatiōe ponat:ac i eodez ligaturꝫ fiāt dolorosꝫ et sup illo ifirma decubat. ¶ Sibi quoq; stoāco ieiuno coclear unū ifrascripti pulueris cū uino calido tribuat qui. Bz. folioruz ac baccaꝝ lauri cornu cerui usti añ. ʒ. ii. mirtilloꝝ. ℨ. ii. fiat pulis uel da. ʒ. ii. aristologie rotūde. Vl facias sic. Accipe nucleoꝝ persicorū. xii. pistent et cū his dissolue uitelluz ouī recentis cū quib⁹ postea adde parū cinamomi baccarū lauri et aristologie rotūde:ad iūgendo uinū cū zucaro aut melle mixtū ꝓ libito et una bulitiōe totū buliat ꝙ calidū ieiuna mulier bibat. ¶ Hoc i doloꝛib⁹ matricis ac precipitatiōe in ueni sepe efficacissimū. ¶ Si uero matrix deorsū tendat:exitū dū tamē nō fecerit suffumigia iferi⁹ fienda:et odori fera superi⁹ applicāda sūt:ligaturꝫ quoqz doloroſe bracbiis fiendē ac sup umbilicū sine scarificatiōe uētosa ponēda. āt i māmillaꝝ radicibus ul uersus qō libz latus una. ¶ In medio uero alia sic ut sup uentrē tres simul uētose sīt et tā diu ista fiāt donec matrix i loco ꝓprio situata sit ꝙ ex accidentiū quieta tōe cognosces. ¶ Et hoc cū factū fuerit ut ibi ꝓplus nō precipitās quiescat facias ꝓut te ifra docebo. ¶ Si uero

ad extra matrix deuenerit ꝑ clistere fe
ces educant' prio ac uria euacuetur ut
locū latū et nō artū matrix cū itromitti
tur iueniat. ¶ Qđ si ipsa ifrigidata fu
erit sic itroducēda nō erit sed per pri
us ex decoctiōe foliorꝫ lauri: mētastri:
abrotāi: arthimesie: et similiū fomenta
tio calefiat: deide obstitrix ex adipe gal
line man⁹ pungat. ¶ Matricē uero
ex seinis citoniorꝫ mucillagis qua stati
ex pl'uere ifrascripto salipizet qui. ℞.
acacie. ʒ. ii. mirtillorꝫ balaustiarꝫ rosarꝫ
rubearꝫ añ. ʒ. i. pinee ꝯbuste cōnu cerui
usti añ. ʒ. i. ß. fiat pl'uis. Salipizata ma
trice cū eleuatꝫ crurib⁹ ifirma resupia
iaceat. ¶ Obstitrix autē matricē tūc
suauiter itromittat quo facto crura pa
tiēs extēdat et resupina decubat deide
super sumē sine scarificatiōe uentosa
magna ponat' narib⁹ sēper odoriferꝫ
aliquod teneat. ¶ Et iferi⁹ aliquod ex i
frascriptꝫ suffumigiis applica ꝙ ex ster
core thauri: āt bouis efficacissimū sēper
iuentū est. uel ex colofonia mastice et as
sa fetida: aut ex diptamo i aceto decoc
to: uel ex colofonia et ypoqstidos. Ul'
factas sic et est expertū Accipe acacie
spidie balaustiarꝫ radicū bistorte galla
rū nucū cipressi mirtillorꝫ uel foliorꝫ e
ius añ. ℥. ß. masticis olibāi añ. ʒ. iii. asse
fetide. ℥. i. ꝯquassent' et coclear unū su
per carbones accēsos pone et per ēbo
tū fac fumū ml'r ut sumat ipsa talit' tec
ta ne quouismō ad nares alicui⁹ illorꝫ
fum⁹ ascēdat ꝑꝑ ꝙ odoriferū sꝑ aliqd
odoret. ¶ His factꝫ vulua et collū ma
tricis ex decoctiōe ifrascripta fomente
tur que. ℞. mirtillorꝫ. M. i. rosarꝫ ru
bearꝫ glādiū balaustiarū acacie añ. M
ß. ꝯquassent' et decoctio fiat i uino stip
tico et successiue fomētatō ex ea tepida
et postea ex prescripto puluere salipi
zatio. ¶ Hoc facto cū nastali ifrascrip
to coxe alligato. nastalizet' ꝙ. ℞. asse
fetide. ℥. i. masticis. ʒ. ii. mirti seinis thu
ris gallarꝫ nucū cipressi añ. ʒ. i. ß. cū ol'o
mirtillino nastalia filo appēsa fiāt uel i
pecia rara ligent' et mulier nastalizet'.
¶ Talis ordo tā itroducēdo quā cū i
troducta fuerit obseruādus est. ¶ Ali
ter et cū aliis matrix itroducit'. ¶ Al
leū bene pista qđ i aqua dissolue sic ut
fluidū et nō spissū remaneat ex hoc tepi
do egressa matrix fomentet' deide cū in
frascripto puluere salipizata itromitta
tur ꝙ. ℞. pinee conbuste cornu cerui
usti thuris masticis omniū pulueriza
torū añ. ℥. i. ¶ Matrice itroducta su
per femur uētosa' ponat' et alia que in
pria reductiōe facta sūt ordinate fiant
omnia. ¶ Nōnulli dicūt ꝙ urtica recēs
ꝯtrita et super uentrē empl'rata ad itra
matricez trahit. ¶ Alii itroducta ma
trice ei⁹ collū ac vuluā ex ea emplastrāt:
et ut suffumigia dicta ad eā debite locā
dā ualeas mod⁹ auicēne tal' est. Lanaz
succidā leuē ualde et bene carpinatam
accipe quā matrici ut adhereāt appōe
ꝙ si ne quid matricē ipsā ex seinis cito
niorꝫ mucillagie uel ex altea prescripta
i rustica maxīe illinias sic ut lana tamē
adhereat. ¶ Lanā quoqz aliā ut succo
prunellorꝫ siluestriū āt in uino stiptico
decoctiōis rosarū mirtillorū sumac aca
cie et ypoquistidos ifusā hēas' quā cir
ca os iuolue demū manib⁹ adipe gallie
perūctis obstitrix ifirma resupina ac ꝯ
eleuatꝫ crurib⁹ situata matricē suauit'
itroducat deide lanā aliā in aceto ifu
sam et expressā uulue applica. ¶ His
peractis mulier crurib⁹ adunatis extē
dat se et super dorsū iaceat. ¶ Et hic
est auicēne mod⁹ quē si feceris ea itro
ducta uentosā et alia mō dicto per or

De precipit. matricis

dinē facito. Restat nūc mr̄ice ītroduc
ta et ī eius loco situata modū scribere
per quē tali ī loco sine precipitatiōe cō
seruet̄ ītroducta matrice et aliis reme
diis ordinate factis per diē naturalem
ī situ illo īfirma permaneat deīde ab ū
bilico īfra ī infrascripto balneo sedeat
ꝙ. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ mirtilloꝝ sumac
folioꝝ nespiloꝝ sorbellaꝝ corticū quer
cus glandiū origāi saluie rute ꝯsolide
maioris añ. M.i. ꝯquassent̄ et ī aqua
pluuiali aut ī aqua ferrariorū decoctio
fiat ī aqua mulier ad min⁹ per horā se
deat deīd. ℞. rute arthimesie añ. M
ß. castorei.ʒ.ii. ꝯquassent̄ et buliāt ī ui
no de quo cum.ʒ.ii.metridati egresse a
balēo mulieri ī potu tribue vulua ex de
coctiōe que mirtillos rosas ac glādes ī
uino facta recipit fomentet̄ et cum pre
scripto puluere qui acaciā ī primis re
cipit salipizet̄ uel ex eo qui pineā ꝯbu
stā cornu cerui th⁹ ac masticē recipit.
¶ Salipizatiōe facta nastale prescrip
tū ꝙ assā fetidā recipit īponat̄ uenter
autez ex armoīaco ī succo absīthii dis
soluto illiniat̄ uentosas que ī radicib⁹
māmillarū si libz appōe. ¶ Regimen
tale per dies nouē obseruet̄ deīde. ℞
thuris masticis oppoponacis terbenti
ne galbāi serapini rasine pini storacis li
quide colophonie añ.ʒ.ii.cere citrine.ʒ
iii. fiat cerotū ꝙ sup rotūdo corio extē
dat̄ et tale super femur per dies pluri
mos portet uel facias sic. ℞. galbāi.ʒ.
ß. galliemuscate.ʒ.i.gariofiloꝝ.ʒ.ß. fiāt
cerotū ꝙ vz ut precedēs precipitatiōi
matricis relaxata āt peraliticata ligam̄
ta seu quouismō alia ab cā frigida ꝓue
nienti curatiōis prescript⁹ modus ꝯue
niens est Auisat⁹ tamē esto ꝙ humori
bus frigidis mucillaginosis existentib⁹
ī causa mulierē ni bene purgatā tenue
ris ac ꝯueniēti cū regimīe dietatā cura
bit̄ nūquā precipitatiōi preterea ex uē
tositate seu alia frigida cā quouismō
ꝓueniēti matrice nō egrediēte factis
euacuatioīb⁹ debitis īfrascripte unctio
nes super uentrē mirabilit̄ ualēt et ma
tricem ī ꝓprio loco situāt ac eā firmaz
detinēt. Primū est ūctio ex oleo de li
lio ꝯpōito facta. Unguētū itē īfrascrip
tū ꝙ. Re. olei nucuz.ʒ.iii. seīnis lappa
cii acuti.ʒ.i.thuris masticis cornu cer
ui usti pinee ꝯbuste.añ.ʒ.ii.cere ꝙ suffi
cit fiat unguentū. Uel facias sic. Re.
olei de lilio.ʒ.iiii. mell̄.ʒ.ii.pulueris ci
mini.ʒ.i. siml̄ buliāt et de his calidis ū
ctio fiat que uētositate existente ī causa
maxie vz. ¶ Ad idē empl̄m ex succo ru
te cū ordei farina factū. Alii ad matri
cis precipitationē lanā succidā cū ace
to forti bulitā ac calidā et expressā uen
tri applicāt aut sacellū furfuris torre
facti. ¶ Nōnulli quoqz ex ruta arthe
misia ac saturegia ī uino decoct̄ saccel
lū faciūt quē sic calidū super uentrē ap
ponūt. ¶ Et ego ex mentastro sup la
tere calido uino asperso saccellū calefac
tū ī hoc cāu īuēi efficacissimū. ¶ Si ue
ro matrix pp part⁹ difficultatez casū p
cussionē grauis oneris eleuationē sal
tū aūt taliuz aliqd̄ ad extra precipitaue
rit mō prescripto ītroducenda est ac
uentose fomētatio salipizatio balneū et
alia ut pri⁹ ordinate fiēda sūt ꝙ si ex li
gamētoꝝ putrefactiōe matrix egressa
fuerit ītroduci si poterit ill̄ postea ute
re que ī cura ulcerū matricis superius
dicta sūt. Si uero putrefactā curā cū
recipere possit nūquā eā documēto bi
bikil audacter īcide. ¶ Et hec de pre
cipitationis matricis cura.

¶ Capitulum decimūquartū de humi

Dr Humiditatib, matricis

1.63

ditatibus matricis.

Multe superflue humiditates i uenis matricis ac i mēbris aliis a matrice generant sepissime quas natura tāquā p locū sibi magis ꝯuenientē per matricē expellit iterdū nā due uene magne chilis. s. et porte seu uentrē habētis i uenas plurimas graciles ac subtiles ad matricē tēdētes ramificant. ¶ Hec aūt cū nutrimēto quā debeāt repleant magis ipsaruz ꝓpter frigiditatē digeri nō possūt ⁊ sic superfluitates ille per uenas ipsas ad matricē si peruenerit per eā ad extra mandant que cū diuersoꝝ colorū sit si albe alba menstrua nūcupant citriue citrīa et sic de aliis. ¶ Harū superfluitatuz cā est matricis seu epatꝭ seu mēbri alteri⁹ seu uirtutꝭ digestiue toti⁹ debilitatō ꝑꝑ ꝙ i debitū nutrimētū sāguinē ꝯuertere nō potest et sic i matricis ueis seu stoāco epate āt alio quouis mēbro seu i toto ꝯgestis natura per matricē tāquā per locū ꝓ tūc ꝯueniētez sibi magis eas expellit absqz ulla grauedie sine alia passiōe ut plurimū. An sāguinee flegmatice colerice aut melācolice fuerit ex earū colore ꝯgnosces. nā si albe flātice. citrine. colerice. rubee sāguinee et fusce seu nigre mlice erūt ꝙ ex ipsaꝝ īspectiōe aut īfirme narratiōe ꝯprehendes et hec tibi signa demōstratīa sit ¶ Pronostica signa superfluitates ille nō curant facile et esto ipsarū expulsio mulierib⁹ perutil' sepe sit cū tñ i corpore illo preter naturā generent eas nō hr̄e bonū eēt nā he i matrice stoāco epate āt mēbro alio seu i toto digestiue debilitatē arguūt ꝙ ex mēbroꝝ taliū seu toti⁹ mala dispositiōe ꝯprehēdes et sic aliq̄ i mēbro illo āt i toto egritudinē futurā ꝓnosticari poteris puta ydropē l' aliā uitio digestiue ꝓueniētē. ¶ Quātum ad curā rerū sex nō naturaliū regimen ad calidū et siccū flegma si i cā fuerit facias ut declinet. Si colera ad frigiduz et siccuz. Si melācolia ad caliditatē et humiditatē tēperatam et si sanguis ad siccitatē et caliditatē tpatam. ¶ Ex q̄bus oīa sicca magis quā humida ꝯuenire liquet maifeste et sup oīa ieiunio et abstinētia ac exercitio et ātequā surgat fricationib⁹ uti putile est. Ad medicīalia trāseūdo humor peccās cū a ꝓpriatis educat flomiā ubi op⁹ fuerit preitēdo. Et cū ꝯfectioib⁹ eliis puluerib⁹ ūguētis et. cū similib⁹ digestiua peccātis mēbri uel toti⁹ fm exigentiā ꝯforte tur quib⁹ factis ad a ꝓpriata ueniēdo cornu cerui cū acacia et dragagāto stomaco uacuo trib⁹ uicib⁹ cū uino bibitū hāc passionē curare affirmāt aliqui et breuiter qōliz īfrascriptorū sīpliciū ieiuno stoāco cū uino bibitū huic passioni iuuamentū mirabile prestat ut spica nardii que hoc a ꝓprietate quadā fcit Stella terre et est lapis solis gipso coagulū leporis cornu cerui ustū ac lotuz semē papaueris nigri rose rubee sumac nenufar et berberis. Et horū ei quolibz ul' ex his plurib⁹ puluerē ꝯficere potes āt ꝯfectionē fz ꝙ magis tibi delicatū ac magis ꝯueniēs apparebit ¶ Nastalia quoqz i hoc casu maxīe ꝯueniūt que ex īfrascriptis facta experimēto maxīe ualere ꝯpertū est ut est acetosa uirga pastoris foliis oliue et maxīe siluestris. solatro et spuiua ¶ Ex quolibz uel his plurib⁹ ꝯtritis nastale facere potes. uel succū ex his extrahe et cū i mersa lana nastale ꝯficias. ¶ Horū quoqz pulueres cū aliquo ex prescriptis succo ad ꝯficiēda nastalia efficacissīa sūt ut glādiū

nota et cura

stella terre qd sit

litit corticis olibāi stercoris canis cuz olibāo cineris ligni thamaristi coagu li leporis et erugis ferri Ex bis tuo mō nastalia ꝓfice Rā stomia aut puga tiōe semel facta et ubi opꝰ sit reiterata si i ceteris mulier bene gubernet a ma trice omnē emanātem būiditatem pre scripta tollūt i dubie. Herūt et alii qꝫ si tibie ac totū corpꝰ ex oleo de enulo in quo piretrū piper et squinantū cocta fuerit per dies aliquot ꝓfricādo perun gat humiditates be oino resoluuntur Balnea suffumigia et alia mlta i boc casu fieri solēt que ad caplm de difficl tate ipregnatiois reseruo. Capitulum ent boc cū illo affinitatez quādam bz. nā humiditates iste semen corrūpendo ad ipsū lubricare faciēdo cōceptionē i pediūt. ¶ Ob bas mulieres imunde si unt et maritis per ꝓñs nō bñ grate et sic ob boc ꝓceptio mltipliciter ipedit. ¶ Tu igit barū curā perfectā ac ꝓple tā desiderans ad capitulū illud recursū bēs et per boc finem buic impono.

¶ Capitulū decimūquintū de causis ⁊ signis tā ꝓnosticis quā demōstratiuis superfluentiū menstruorum.

Menstrua nō minus preter na turā fluere possūt quā retine ri et tā ex boc quā ex illo egri tudines originē trabūt plurime ypocra te affo. quita teste. Déstruis iquit plu ribꝰ uenientibꝰ accidūt egritudines et nō uenientibꝰ a matrice accidūt egritu dines. Cūqz supra de menstruoꝝ retē tione et i precedēti de humiditatibus matricis quas mulieres falsa mēstrua appellāt mētio facta sit de fedisq̄ super fluūt iterdū menstruis boc i caplo face rē narrationē libet. ¶ Scito igit qō mulier sana i etate debitā existēs luna tōe qualibet mēstruari dēt naturaliter Et menstruatiōis tempꝰ a tertio ad oc tauū usqz diē sm ꝓpletionū ac totiꝰ bi tudinis varietatē durat cōiter. Qō si citra āt ultra descriptū tempꝰ mēstrua defluxerit preter naturā fluxū talez ap pellamꝰ cōiter de quo i pñti sermo sit et cā tā itrinseca quā extrinseca esse pōt. Extrinseca quidē ut ruptura uene i col lo uel ad itra matricē existentis a saltu percussiōe casu oneris sue nō ꝓportio nal uirtuti leuatiōe a uirili uirga furi būde igrediēte et premagitudine uenā disrūpente uel ab aliquo taliū ꝓueniēs aborsus quoqz ꝓtus inaturalis vulne ra corrosiua ulcera ac matricis emor roydes i cā esse possūt quas i pregnāte flueze oi mense tā uidi et bec nisi imode rate fuerit fetus debilitatē nō ꝓsequit Intrinseca cā uirtuꝫ aut sāguis uitio ꝓ uenit uirtuꝫ quidē qz fortis existens sā guinē qualitate aut quātitate peccāte expellit et debilis cū sāguine otinere ne quit. Sanguis causa fit qz i quali aut i quāto aut i utroqz peccet. In quali ut caliditate nimia aut acuitate mordica tiua et corrosiua uel subtilitate aut li quiditate nimia In quāto uero cū pp ociū cibi et potꝰ letitiā delicias et silia laudabilis sāguis i quātitate abūdat ni mia i utroqz sāguinem ꝓtingit peccare sepe ut ituenti pz et be i sūma mēstruo rū fluxꝰ causa sūt. ¶ Si fuerit pp uene ruptura casu saltu percussiōe uł ab ali qua cā alia primitiua ꝓueniētes patiē tis iudicio scit cū quo sāguis ꝓtinue e gredit et imoderate quidē i pricipio cū colore ꝓprio i ꝓcessu uero qñqz ter rēs qñqz sanios egredit. Si enim in matrice aliquā diu teneat coagulatꝰ et coloris terrei egredit. Si diutiꝰ i sāi

De approx. ab intra ni superfluo fluxu mestruorum

164

em tūc ꝯuertit ac saniosꝰ exit idē quo qꝫ sepe fit si ex tali ruptura in matrice ulcus generet Aborsꝰ aūt aut partus difficultas ī cā si fuerit satis nō se faciūt cū quo dolor āgustia et alia ī aborsu āt partꝰ difficultate solita eueire se tibi patēter offerēt si pp ragadias āt ulcera ꝑiodice saiosus sāguis emanat. Ab ragadiis ꝑiodice quoqꝫ clarus et absqꝫ dolore sāguis exit. Uirtus fortꝫ peccātem qualitate āt quātitate sāguinē patientꝫ cū alleuiatiōe mādat quale eim et quātū oꝫ tūc euacuat. Defcū uero uirtutꝫ ꝯtētie guttati paulati ac īordinate satꝫ fluit icessant tñ cū quo mulier discolorata erit et macilēta ac eius pp debilitatē passibil facile. Sāguis suo ī colore naturaliter manet cū quo ī egressu angustiā arsurā neqꝫ adustionē facit ullā. Si uero ab sanguis caliditate āt acuitate mordicatiua ac corrosiua ꝓuenerit ī exitu ardor mordicatio ac pūctura ī matricis orificio sentit quedā ac patiētis sitibūda exñtis scissuras quasdā ī gigiuis et labiis ēt et ī superiori maxime hre solꝫ. Tales eī a fumis siccis superiꝰ ascēdentibꝰ ꝓcreāt. In māmillaꝝ quoqꝫ capl'is pp matricis colligātiam dolorē ac pūcturā sentiūt et sāguis crociꝰ niger tūc. uel igniꝰ exñs esto īpetuose magna tñ ī quātitate nō expellit. Si uero pp subtilitatē tenuis ac clarꝰ exñs parū de eo egredit ac paulatie ꝙ si cū calore fuerit ī matrice calorē sentiet cū quo caliditatꝫ signa alia adhereūt Et si cū frigore frigꝰ ꝛc. Si pp liquiditatē sāguis aquosus et fluuidꝰ erit mulier humide hitudis digestiois atqꝫ debil ꝙ ex habūdātia multaꝝ hūiditatū uentositatū ī ea que generabunt scias. qd si de sāguis qualitate iudiciū certiꝰ hri optas pānū lineū mēstruis ītictū ac leuiter lotū respice cuiꝰ si color ad rubedinem uergat sāguis si ad citrinitatē colera si ad albuꝫ flegma et si ad liuidū siue nigrū mlia ī cā erit et talia tibi demōstratiua signa sūt ꝓnostica si fluxꝰ tal bona fuerit cū tollerātia ac quā leuitas iocūditas ac quies sequit ex uirtutꝫ fōtitudie hoc ꝓueire nūtia quo ī casu minime restrigendꝰ erit. Si uero fluxum talē nō bene tollerāt ni restrigat ad febres colericas ītensiuas eas tal fluxus ducit sepissime ꝙ fit qꝛ euacuato sāguine ebulit ac effrenitat colera cuiꝰ sāguis frenū existit. Cūqꝫ calor natural sāguine pabulet si fluxꝰ supfluat calor ipse ꝯsumit ex quo totiꝰ īfrigidatio ac mēbroꝝ oim uirtutis natural debilitatio sequit et sic appetitꝰ sopit et tā mēbrorū aliorū quā stoāci et epatis digestia diminuit pp ꝙ ad egritudies ꝯsūptias ut est senectutis ethica ꝛc deueniūt sepe cazesie quoqꝫ fiūt sepissie et tādeꝫ ydropice facte ꝑiūt ꝙ ī hoc casu plerūꝫ uidi. ¶ Mēstruorū fluxꝰ qui hora q̄ luna seu sol eclipsat accidit curat nunquā apulio platoīco teste et sic in sūma mēstruoꝝ fluxꝰ cās ac signa tam pronostica quā demōstratiua habes que huic capitulo finem imponunt.

¶ Capl'm. xvi. de approximādis ab intra ī cura supfluitatꝫ mēstruoꝝ ab eōrroydibꝰ mr̄icis ꝓueientꝫ seu rupt a uene frida a cā p̄mitia seu a mōdicatōe ut sāguis acuitate quouismō cal'itate dñate.

Uisū est qualr̄ mēstruoꝝ fluxꝰ pp matricis ulcera autragadias ꝓueire possit et de his supra tibi cura nota est cāri quoqꝫ pōt ab emorroydibus seu ruptura uene tā a cā primitiua facta quā mordicatiua

sãguis acuitate caliditate quouismodo doinãte. Et de his curã ĩ pñti ponere deo adiuuãte disposui. uerũ cũ hoc in casu nõnulla ab itra et quedã ab extra approximãda ueiant sex rerũ nõ naturaliũ sub ꝯpẽdio regimĩe posito de ab ĩtra approximãdis ĩ hoc capl'o doctrinam ĩscribaz. ¶ Sex igit' rerũ nõ naturaliũ regimẽ ingrossatiuũ sanguinis adhibeas ad frigidũ et siccũ ipsũ declinare faciẽdo. Et sic ĩ cibo lac cũ ignito ferro seu lapidib' fluuialib' coctũ cõuenit ac risũ panicum portulaca lentes ꝯ aceto ac oua dura ĩ aceto cocta cime quoqz rubi tenere ĩ suaꝝ carniũ brodio cocte et prebuliti caules et ultimate decocti Et ꝙ sigulare ad ĩueni ferculuz tale prebe. Accipe folia plantagĩs cuz qbusdaz tassibarbassi florib' et ista bene tere cũ quib' misce modicũ radicis siphiti cocti ad stamineã passate addẽdo de dulci caseo bene pigui ac renũ caprarũ aut mõtonis pĩguedĩe et rapiolas ĩ pasta azima cũ uitellis ouorũ pĩsata ꝯfice uel cũ farina subtili et tales in brodio suarũ carniũ cocte ĩ hoc casu ualẽt maxĩe. Carnes uero magis assate quã elixe ꝯueniũt que quomõ coquãtur si cũ sumac et berberis fulciant' bonũ erit uitent' arõta et ĩter cetera crocus uinũ aũt eius sit nigrũ stipticũ grossũ cũ aqua ferrata pluuiali uel cisterne limphatũ Ipsũ tamẽ met uinũ ferrare preualet ꝛ si aurũ candẽs ĩ eo uicib' aliquot extĩguat' nihil supra Super omĩa quies ĩiungat' et scalaꝝ ascẽsus oĩno ꝓhibeat'. Somn' aliquãtulũ solito lõgior et ingẽs gaudiũ deuitet coitũ uero uelut ĩimicũ mortalẽ fugiat et si natura ĩ uẽtris beneficiũ ꝓuocãdũ segnis fuerit cũ clisteri cõi iuuet'. ¶ Ad medicinalia ueniẽdo duo prenota Si leuitas iocũditas quies ad talẽ fluxum sequat' mĩme restrigat' nullũ preterea fluxum talẽ et si milies posses restrigas subito. His prenotatꝭ cũ capl'm hoc approximãdoꝝ ad ĩtra doctrinã ꝯtineat primo nõ ꝙ ĩ ieiuno de quouis ĩfra scriptoꝝ ʒ.i. cũ uino extĩctionis calibis sũpta in illo casu maxĩe ualet ut trociscoꝝ de terra sigillata aut de karabe seu acacie ypoquistidos, cornu cerui et loti coaguli edi uel leporis, coralli rubei subtilissime puluerizati, gũmi arabici, costi sãguinis dracõis luti armeni samii uel sigillati pulueris ꝯsolide maioris, floꝝ citonioꝝ ãt psidie, margaritarũ mumie, mirtilloꝝ olibãi uel squinãti et omniuz cuiusuis illorũ cũ uino ferrato uel decoctiõis corticũ granatoꝝ uel radicuz nenufaris aut cũ aqua pluuiali uel succo sãguiniarie plãtaginis ãt portulace ĩ ieiuno sũpta mirabiliter operat'. Si tñ cũ quouis ex prescriptꝭ liquorib' ematitꝭ lapidẽ donec rubeat ꝯfricaueris tale ĩ potu datũ, sãguinis fluxũ restringit oẽm, uel cũ aliquo ex istis potalib' athanasie. ʒ.iii. ãt miclete stoãco uacuo ĩ potu tribue uel. ʒ.f. ãthimonii semis iusquiami papaueris nigri seu spice indice quã a ꝓprietate ualere affirmant plurimi Et idẽ de semine peonie, cinere corticũ ouoꝝ et sulfure puluerizato de quouis eni istoꝝ cũ uino cocto. ʒ.i. exhibe idẽ facit' puluis picis naual'. ʒ.i. cũ succo plãtagĩs data. Laudat Auic. philoñ. psici. ℈.i. cũ uino ĩ ieiuno datuz Audi queso ꝓportiõale medicamẽ qđ cuidã uetl'e ãnorũ. l. iã exhibui. Ea eĩz pp eleuationẽ grauis oneris diu tl'em fluxum patiebat' trib' uicib' stoãco uacuo. ʒ.i. cineris stercoris caprarũ cum aqua pluuiali ĩ potu tribui et maledicta uetula curata remãsit. Itẽ cũ infra

scripto sirupo aliā quandam curaui. fe
rūt oēs asininū stercus strigere sāgui
nē a ꝓprietate. Ex eo hoc ꝯsiderās re
cēter semiato succū exprimi iussi et cuz
sirupo mirtillio et aqua plātaginis uici
b⁹ aliquot i potu dari eū feci et sanata
est et nisi ex ulcerib⁹ matricis flux⁹ ille
ꝓuenerit i tali medicamīe errorē iuei
es nūquā. Et ne hoc mulierib⁹ reueles
caue fidū imo habe apotecariū qui pre
ciosū hūc esse sirupuz ex maritis cōfec
tū rebus affirmet et ut fidē maiorē ad
hibeāt precio magno uendat⁹ i aliis tñ
ꝑꝑ peccatū preciū recōpēsando. A ꝓ
prietate quoqz ualet porri succ⁹ i ieiu
no potat⁹ ac scoria ferri ut īfra prepa
rata. sed qꝛ sterilē facit caue ne potēti
b⁹ ꝯcipere eā prebeas que sic preparet⁹
subtilissime puluerizata i aceto et aqua
rosata per diē naturalē īfusa permaēat
deīde usqz ad aceti et aquæ ꝯsūptionez
buliat et sic preparate. ℈.ii. cū uino fer
rato i potu tribue ualet et pl'uis uirge
pastoris cū ouo sorbili dat⁹. Ex ꝯposi
tis īfrascriptū electuariū maxīe uz. qd
ꝓ quadā nobili bene delicata ad īueni
accipe radices ꝯsolide maioris et coc
te pistent⁹ et ad staminiā passent⁹. Et i
dē de radicib⁹ plātaginis facito de pa
sta ꝯsolide accipe. ℥.ii.ß. et radicū plā
taginis. ℥.i.ß. zucari.i. dissolue zucaꝝ
cū aqua pluuiali cisterne uel plātagis
i ea ematit⁹ lapide donec rubeat ꝑ pri⁹
confricato deīde lēto igne coquat⁹ pa
stas illas paulati addēdo. qd cū coctuz
fuerit et īfrigidari cepit cū his misce
sāguis dracōis acacie sumach terre si
gillate karabe cornu cerui usti et loti
an.ʒ.i. margaritarū. ℈.iiii. corallorꝝ ru
beorꝝ. ʒ.i.ß. spodii lapidis ematicis se
mis apii añ. ℈.ii. puluerizent⁹ omia sub
tilissime et electuariū per bolos āt i o
piataꝝ formā ꝯfice de quo māe stoāco
uacuo. ℥.ß. prebe uini bōi ferrati post
parū bibēdo si libz uel facias sic et ē mł
tū delicatū. ℞. ꝯserue rosaꝝ ātique. ℥.
i. dyacitonitō de zucaro sine spēbus. ℥.
iii. l' dyacodion facti per bolos tm̄dez
corallorꝝ rubeorū subtilissīe tritorū. ℈.
iiii. margaritarū. ʒ.i. trociscorū de ka
rabe de terra sigillata añ. ℈.ii. spodii la
pidis ematicis mumie an. ʒ.ß. fiat mix
tura et de auret⁹ sumat patiēs ad quāti
tatē castanee sero et mane per duas ho
ras añ pastū parū bōi uini post biben
do. Ad idē ualet dyacodiō ad idē pillu
le ualēt īfrascripte sūpte mane et sero
stoāco ieiuno ut. ℞. mumie thuris ma
sticis cornu cerui usti et loti an. ʒ.i. coa
guli leporis. ℈. fiāt pillule cū succo cor
rigiole resta bouis āt cameleōte quaꝝ
dosis sit. ʒ.i. Ualēt et pillule de bidel
lio mesue tā maiores quā minores quā
ex īuentōe nr̄a dosis est. ʒ.i. usqz ad. ʒ.
i.ß. i ieiuno ꝛc̄. uel facias sic. ℞. terre
sigillate boli armeni aluīs gallaꝝ sāgui
nis draconis coaguli edi an. ʒ.i. cāfore
℈.ii. cū sir⁹ mirtio pill'as ꝯfice quarum
ʒ.i. stoāco ieiuno prebe et hec tā sīpli
cia quā ꝯposita ab īrra a ꝓximāda ueni
unt que autoꝝ testimoīo i hoc casu ma
xīe ualere ꝯperi. Attamē itellectū tuuz
ne ita obtūdas ueli ut ātiquoꝝ et istoꝝ
practicoꝝ mixtiōes ac tł'ia exibēda mo
dū ꝯsequi sēper uelis sed tuū īgeniū ele
ua ac fantasiā tā in his quā i quibusdā
dicēdis āplia. Et ex prescript⁹ sīplici
b⁹ plures ꝯfectioēs pill'as sirupos et
talia secundū tue īfirme delicantiā tuo
mō ꝯfice. Et hoc eni ipsa utilitatē ꝛ tu
honorē ꝯsequeris maxīe et in hoc ca
pitulum illud finem recipiat.

Capitulū 17m de approximādis ab

ītra ī cura supfluitatꝭ mēstruoꝝ ab eōr
roydib⁹ ꝓueniētis matricis seu ruptu
ra uene facta a cā primitiua seu mordi
catiua sanguīs acuitate caliditate quo
uismodo dominante causata.

Que ab ītra in superfluo men
struoꝝ fluxu a matricis emor
roydib⁹ ꝓueniēte ꝯueniūt in
capl'o ꝯtiguo per ordinē descripta sūt
ut illa quoqꝫ que ī tl'i fluxu a ruptura
uene cāto ꝯgruūt siue ruptura illa a cā
primitiua ꝓuenerit: siue sanguīs acui
tate mordicatiua, siue alio quoquo mō
caliditate dominātē ut igit' ꝯpleta cura
tal' flux⁹ habeat' ab extra que approxi
mā da ueniūt describēdū fuerat ꝙ ī pñ
ti capl'o per ordinē deo duce fiet et ta
lia sūt Encatisāta stufe suffuigia uēto
se ligature stricte unguēta empl'atōes
nastalia pessaria et que sup se delata sā
guinē restrigūt Quātū ad primū. ℞.
caude equine lētisci foliorū mori folio
rū pirorū prunelloꝝ sorbarū nespili si
phiti corticū īterioꝝ querc⁹ rosarū uir
ge pastoris ana. M. ii. psidie bistorte
gallarū mirtilloꝝ ana librā. i. radicū ul
mi radicū filicis radicū nespilorū radi
cū sorbaꝝ cupullarū glādiū ana libras
duas. Ex his ōnib⁹ seu ex his plurib⁹
ꝯquassatis ī aqua pluuiali cisterne seu
fabri l' ferrate decoctio ꝓ encatisāte fi
at ī quo sero et mane stoāco uacuo ad
min⁹ per horā patiēs sedeat: ꝙ si ēcatis
ma facere uoluit fumū illi⁹ decoctiois
ꝑ embotū recipiat: aut pānis bñ tecta su
per ꝑforato scamno se stufet. Ul' acci
pe colofonie. ℥. ß. spodii boliarmeni pa
paueris nigri iusquiāi an. ʒ. ii. ꝯquassē
tur et sup prunas positꝭ ꝑ embotū fumū
recipiat. Idē ex blate bisātia seu her
ba siphiti fieri pōt. uel facias ꝙ expt⁹
sū. Accipe scobaturā cerdonū ut sunt
solee et. alia que cerdones ipsi ꝓiciūt
et gallas et arilia et ex istis decoctio fi
at cui⁹ fumū per ēbotum recipiat. Quo
uis istoꝝ scilꝫ encatisāte seu suffuigio
facto. Et ꝯfectioib⁹ ī precedēti capl'o
descriptꝭ bol⁹ un⁹ tribuat' aut ex pulue
rib⁹ parū cū quouis liquore ibidem de
scripto Deide uētosas magnas sīe sca
rificatiōe sub radicib⁹ māmillaꝝ appo
ne quas ad min⁹ per horā ibidē ꝑmitte
successiue ad adiutoria dolorosas liga
turas facias. Ac ꝙ sigularissimū quidā
reputāt cū petiis ī aceto forti īfusis mā
millas epythima āt cū celidonia pista
eas empl'a. Postea añ et retro ex ūguē
to īfrascripto ꝑ ungat'. ꝙ. ℞. olei mir
tini. ℥. iiii. ol'i masticis succi plātagis añ
℥. ii. pulueris masticis. ʒ. ii. sumac acacie
ypoquistidos mirtilloꝝ terre sigillate
boliarmeni an. ʒ. ii. ß. spodii rosaꝝ an. ʒ
i. ordei usti. ℥. ß. cere quātū sufficit et fi
at unguentū l' facias sic et est ꝙ ī ytalia
uuguentū comitisse appellat' et est tan
te uirtutꝭ ut apotecarii nōnulli tantū ca
ripendāt ut receptā ꝓ auro darēt ne
mini ueꝝ ut exptus fui iā īceptū aborsū
ꝓhibet caliditate laxatos renes ꝯciliat
et ipsū solū ī casu nr̄o sufficit sepe qd̄.
℞. corticū medianoꝝ castaneaꝝ et ēt
arboris glādiū mirtilloꝝ caude caballi
ne gallaꝝ corticū fabarū arilloꝝ uuaꝝ
īmaturarū glādiū sorbarum siccaꝝ ne
spiloꝝ īmaturorū radicū celidonie foli
orū pruni siluestris añ ꝯtundant' et co
quant' ī aqua plātaginis postea cōlet'
deide accipe de oleo mirtino quātū uis
ī quo ꝯuenientē cere quātitatē dissolue
postea diu ī predicta decoctiōe lauent'
ipsā īnouādo sepe deide accipe corticū
castaneaꝝ querc⁹ et arborū gallarum
añ. partez. i. cineris ossiū cruris bouis

semis mirtillorū arillorū ꝙuarū imatu
rorū aā partē mediā fiat pl'uis subtilis
simus cui' accipe ptes duas trociscorū
de karabe partē unā et cū oleo et cera
diu ut ō lotis borū puluerū sufficiens
quātitas ponat' ut fiat unguētuz q̄ in
casu nr̄o precios' est l' faciat sic. accipe
succorū sipbiti plātaginis pētaphiloīs
qui ḡnerute an. ptes equales aceti parū
misce et pecias imerge quarū una ab ū
bilico infra et alia retro ponat'. Vl' ex e
patica aut cicuta ptrita ēplastrū facias
l' aliter sic. accipe acacie ypogstidos psi
die terre sigillate trocis de karabe co
lofonie an. ʒ. f. fiat puluis quē cū succo
plātaginis misce et cū eo ante et retro
patiēs empl'ret'. Vel facias sic accipe
puluerīs cornu cerui usti papiri ꝙbuste
squame ferri ut ō prepate an. ʒ. i. pl'ue
ris capillarū glādiū. ʒ. ii. misce et bos
pulueres icorpora cū albuie ouorū pa
rū. aceto addito aā et retro emplastrū
fac ut pri'. Aliqui sic factū. accipe ma
sticis olibāi mumie sanguis draconis
an. ʒ. i. fiat pl'uis quē cū albumie oui suc
co mētē et artbimeste misce et fac ēpl'm
Alii sic factū accipe psilii usti gipsi u
sti aluis arillorū imaturorū boliarmēi
sang. dra. radicū sipbiti psidie balau
stiarū aā ptes equales ex bis pulueri
zatis cū albuie oui emplastrū ꝓficiūt qō
i hoc casu mirabilit' ualet. ualet ēt em
plastrū ex lūbricis terre tbure et albuie
oui factū. Et i istis partib' uetule sic fa
ciūt et nedū mēstrua restrigūt uerū iā
iceptū abortū, pbibēt. Caligine bene tri
tā accipiūt et ex oleo mirtino albuie o
ui parū aceti addito empl'z ꝓficiūt Alii
sic faciūt et mirabilit' ualet. i succo ur
tice grece bōbicinas cartas imergunt
quas āte et retro applicāt. l' accipe ra
surā fūdi cacabi. āt sarthaginis et cum
succo urtice grece empl'm facias. l' cū
gipso ꝙbusto pilis leporis et albuie ou
uel accipe succū tapsibarbasci i quo psi
lii ifūde et extrabe mucillaginē cū qua
puluere gūi arabici tosti pine ꝙbuste
filtri ꝙbusti marmoris ac pilos leporis
minutissime icisos misce et ēplastruz faci
as ꝓout ō. Vl' facias sic et est empl'm
efficacissim' accipe succū plātaginis cū
aceto mixtū i quo uaccini cozii glutē li
quefac. i quo postea pānū lineū imerge
et eū pectini applica. Bone de' ab his
emplastris discedere nescio et hoc ē q̄
magis creditū quā alii medicami. Bis
attribuit' nā si mille alia medicamia fie
rēt unguēta seu emplastra bonor sēp
attribuit' ut igit' scias q̄ uer'e sciūt tot
supra describere uolui. Ad ꝓpositū cū
unctionē seu ēplastrationē ex prescrip
tis aliqua feceris nastale ex infrascript'
aliq̄ unū fac et cū unū aōīt ei' loco alt
ud apponat'. Re. trifore magne micli
te athanasie an. ʒ. i. ypoquistidos aca
cie boliarmeni san. dracōis radicū ꝓso
lide maioris arnoglosse gallaz psidie
an. ʒ. i. icorporent' simul et nascale cuz
petia subtili fiat et ut multa i unū pclu
dā ex quouis istoz uel ex istorū pluri
b' nastale ꝓficere poteris ut ex gallis i
maturis ꝙbustis et i aceto extictis ex
gūmi arabici cū sāguine dracois ex pl'
uere radicis sipbiti ex sumac bolo et
mastice ex ypoquistidos et talis cum
succo sāguinarie sēper uiue solatri uer
micularis āt plātaginis ꝓficere pote
ris ex quib' met herbis ptrit' et i petia
rara ligat' idē facias si libet poteris et
quēuis ex prescript' puluerib' cū quo
uis ex succis istis ꝓficere et nastale fa
cere. uel facias sic. Re. colofonie cāfo
re scorie ferri ut ō prepate an. pl'uerizē
tur et nastale cum succo solatri facias.

emplastru

aliter

aliter

aliter

Laus emplastrū

aliter

ē medicū efficacissimū ad constringēdū
ut mēstrua retinē.

De superfluit. mestruorum

¶ Uel aliter. ℞. cornu cerui usti aca
cie ypoqstidos boliarmeni mumie ma
sticis gipsi añ. cere citrie et sepi capri
ni quātū sufficit et fac nastale i moduz
suppositorii l' alit' facias et q mire op
at' nastale ex cinere magne rane cū ace
to facias. l' cū succo stercoris asinini id
facias. l' cū uino ex itriseco nucis ɔbu
sto idē facito. Alii cū cortice oui subti
lissime trito et oleo mirtio nastale faci
ūt ul' cū succo plātagis mucillagie dra
gagāti et gumi arabici addita aliq na
stalia ex eisdē faciūt cū quib' empl'a fa
ciāt ut. ℞. cornu cerui usti papiri cō
buste squame ferri ut s̄ prepati añ. ʒ. i.
copulaꝝ glādiuz. ʒ. ii. cū succo plātagis
ɔfice nastale. Uel fac sic. ℞. cineris te
ste oui maxillaꝝ cācri sāguis dracōis
stercoris bouini sicci añ. ptes equales
fiat pl'uis et nastale cū aliquo ex succis
dictꝫ fiat. ¶ Ab istis nastalib' discede
re nescio sed unū ad huc et sit finis. ℞
athanasie. ℥. i. marchasite auri pl'ueri
zate diligētissime. ʒ. i. ß. icorporēt' cuz
succo plātagis aut pēthafiloīs et fiat
nastale. Et qr uolo ut nastalib' hic finis
sit. Nō q ex his cū quib' ēplastra fie
bāt supra albuīe oui misso cū quouis ex
p̄scriptꝫ succis nastale facere poti's pes
sariū quoqz. Et si mulier's pessaria ma
xie uitēt hoc tñ i cāu' pfectissima et ubi
op' sit tu ea ex p̄scriptꝫ facias. Jaspi
dē corniolā seu zaphiꝝ ifirme ɔtinue
supra se portēt facias qr ut iquit Albt'
i de mineralib' talia delata undecūqz
sāguis emanat sistūt et qr empica i illo
casu maxie ualere solēt ea retinere non
possū. Re. pilos dextre auricl'e asinini
quos ifirma ɔtinue supra se deferet. i
una die' oino sāguinē sistūt ut ferūt ali
qui. Dicūt alii q tot dieb' mēstrua ces
sabūt quot coriādroꝝ grana ml'r trans
glutierit. Fert' quoqz q magne rane
cinis supra se i facello portat' sāguis
undecūqz manauerit restrīget' et idē fa
cit sāguisuga ɔtrita et i manu delata.
Solēt et i casu isto breuia et icātatōes
plurie fieri que et si nō oib' plurib' tñ
ꝓsūt ut expimēto noscit' et hoc tā passi
quā icātantꝫ dispositiōe firmit' et absqz
hesitatiōe sic firmit' fieri posse credētꝫ
ꝓueit que dispositō astroꝝ merito sic
huic q ñ illi ifundit' ptolomeo q̄rta pte
sui quadriptiti tertio capl'o et alibi in
plurib' locis teste. Sz cām h' tāquaz
huic loco iptinentē querere nūc dimit
to. Tu tñ uir sciētifice icātatōes istas
trouātul' derelique cū i medicamib' na
turalib'. Supra te copiosū satꝫ feceri
et i hoc mēstruoꝝ flux' ab ulcerib' cāti
seu ragadiis emorroydib' āt rupt'a ve
ne quouismō facta cure finis iponit'.

¶ Ca^m octauūdecimū de cura supflui
tatꝫ mēsteuoꝝ ꝓpt' uirtutꝫ debilitatē ꝓ
ueientꝫ friditate qūocūqz dominante.

Si ꝓpter uirtutꝫ debilitatem
mēstruoꝝ supfluitas ꝓuenit
āt hoc caliditate āt friditate
erit dñante. Si cū caliditate cū cibis ⁊
potib' et aliis ad frigidū et siccū decli
nātib' ml'r restauret' ordiate deīde et r^m
q necessitas exigit remediis s̄ dictꝫ ute
re. Si frigide regimē totū ad calidū et
siccū fac ut declinet. Qd si ꝓpter aquo
sū flegma fluid' sāguis redderet' nimis
appropatū purgatiōez ubi op' sit faci
to purgata mat'ia mirabile i isto cāu ē
catisma ex aluiosa aq̄ artificiali l' natu
rali fit. āt ex tali aqua stufa fiat. Suffu
migiū uero ex quouis ifrascriptoꝝ ɔue
niēs est uel ex ipsoꝝ plurib' uidelz ex
thure mastice laudano galis ariliis mē

aliter

Appetat'

plinius.

De causis sterilitatis ac difficultatis impregnationis

ta sicca nuce cipressi et maiorana enca
tisma stufa seu suffumigiis factis det
modicū tyriace magne aut bol⁹ unus
dyaolibāi aut coclear unū mixture ifra
scripte. Re. ꝯserue rosarū ātique. ℥.i.
dyaolibāi. ℥.ii. corall' rubeoꝝ. ʒ.i. mar
garite. ʒ.ß. cinū assi anisi assi et ī aceto
per diē naturalē ifusoꝝ añ. ʒ.i.ß. mēte
sicce. ℈.iiii. olibāi. ℈.ii. spice īdice ℈.i.
fiat mixtura si libʒ deaurata de qua ēt
sero et mane stoāco uacuo āt de dyao
libāo ꝑ horaʒ añ cibū mulier ꝯtinue su
mat. post parū boni uini extictiōis cali
bis āt cādent' auri āt ꝯfricatiōis lapidis
ematicis bibēdo. Illa quoqʒ hora cū
ouo sorbili uʒ pl'uis olibāi masticis nu
cis cipressi āt radicis bistorte. Et idē
nō nulli de mirra dicūt l' facias sic. Re
thuris masticis mumie aluis cornu cer
ui usti ⁊ loti nucū cipressi coaguli lepo
ris āt edi añ. ʒ.i. pill'as cū succo camele
ōte ꝯfice quaꝝ. ʒ.i. sero et mane ī ieiūo
prebe uini ut s̄ ferrati post paꝝ biben
do si libet. Ualet ēt pillule de bdellio:
succ⁹ porri: coagulū leporis: āt edi cor
nu cerui ustū: corall⁹ rubeus: gūmi ara
bicū spica īdica: cinis corticū ouoꝝ: sul
phur. Cinis stercoris caprarū: et siru
p⁹ destercore asini supra descriptus.
Factis igit' encatismatib⁹ suffuigiis seu
stufis tyriaca exibita mixtura seu dia
olibāo uētose statī sub māmill' apponā
tur Supra cubitū ligature fiāt dolo
rose māmille ex ꝯtrita celidoia empl'en
tur et ex ūguēto añ et retro ml'r pūgat'
ꝙ. Re. olei masticis. ℥.ii. olei mirtilloꝝ
succi mēte añ. ℥.i. pulueris masticis. ʒ.
ii. nucū cipressi mumie bistorte olibāi
mirtilloꝝ rosis rubeoꝝ añ. ʒ.ii. lapidis
ematicis. ℈.i. cere parū et fiat ūguētū.
Uel ex his pl'ib⁹ cū succo mēte ēpl'm ꝯ
ficias. Uel facias sic. Re. gipsi usti alu
is gallaꝝ olibāi nucū cipressi masticis
arilloꝝ añ. ptes equales fiat puluis. et
cū oleo mirtino ac succo mēte empl'm
facito cū quo āte et retro mulier empl'e
tur. Cū istis met reb⁹ nastalia facere
poteris ac pessaria si libʒ tm̄ de succo
mēte et oleo mirtio addēdo ꝙ fluidū
pessarizari possit. Cūqʒ ꝑ dies q̄tuor
oia p̄scripta mulier ordiata fecerit añ
et retro cerotū portet ifrascriptū qd̄.
Re. masticis. ℥.ß. laudāi olibāi añ. ʒ.ii
gallaꝝ nucū cipressi bistorte mumie añ
ʒ.i. mirre galbāi terre sigillate añ. ℈.ii
cerotū cū pistello cal'o fiat ubi op⁹ sit
de masticis oleo tm̄ addēdo ꝙ sup co
rio extēdi possit ꝙ añ ifirmā rotūdū re
tro uero quadratū fiat et tl'ia scuta per
dies pl'imos portet qꝛ spinā ac renes fō
tes faciet ac lassitudinē remouebit oēʒ.
Lapides uero et talia q̄ a ꝓprietate va
lēt sup se deferat ꝯtinue. Preuia et icā
tatioēs trouātul' derelique et in hoc
cuiuslibet menstrualis fluxus a qua
uis cā prouenerit cura finitur.

Capl'm decimūnonū de causis steri
litat' ac difficultat' īpregnatiōis.

Uir atqʒ mulier ad sibi sil'e
generādū debita existētes in
etate naturalit' iclināt' et sic ñ
ꝓlificātes ī se quādā īpfectiōeʒ arguūt
ꝑꝑ ꝙ ut fecūdi fiāt tā impitos quā pi
tos sepe ꝯsulūt. Hoc aūt his qñqʒ ꝑꝑ
sterilitatē et īterdū ꝑꝑ cām corrigibilē
difficultatē īpregātiōis īducētē accidit
Ea de re aliquā de his noticiā trader̄
putile hoc ī loco mihi uisū est. Scito
igit' īpregnatiōis difficultates a p̄gna
tōe differre. Sterilitas enī est dispotō
a generatiōe uel tpe acqsita ꝑ quā uir
siue ml'r ad umquā sibi simile ꝓducēdū

ipotēs sit. Impregnatiōis aūt difficultas est dispositio i uiro āt muliere ex tpe aut a pricipio generatiōis acqsita p quā et si p tūc ad sibi simile generā dū ipotēs fiat beneficio tī medici uel aliquo tali ipotētia remoueri pōt. Ut igit talia tibi nota fiāt eorū cāe suis cū signis describēda sūt. Unde sterilitas qnqz a uiro. aliquādo a muliere et iterdū pueit ab utroqz cui⁹ cause tā extrī secē quā itrīsece esse pñt. In uiro nāqz ab itra sterilitas uitio testiū uel uirge seu alteri⁹ pricipal' mēbri l' nobil' ut stomaci renū cē accidere pōt. Testiuz cū a generatōe seu tpe acqsita sepe spma rōne supflue caliditaz uel alteri⁹ manifeste qualitaz seu occulte taliē idisponit ut p generatiōe mime aptū sit. Ip soz apā uel aliq tale ul' icisio ppter extrabēdū lapidē facta b⁹ idē facere pōt et iō effectati uiri testiū malā pplōem habētes generāt nūquā uiragies nec mulieres ut Aristotiles i de generatiōe animaliū prio. Lōgitudo uirge ac breuitas foraminis tortuositas mollificatio spasm⁹ ulc⁹ et silia sterilitaz cause esse pñt ac iuuenilū uenaz q̄sūt post aurel icisio tūc enī uia que est iter cerebrū et testes ex tali icisiōe pcludit' sic ut materie q̄ a cerebro ad testes p generatōe regsita mādari debet seu spūs aialis necessario requisiti trāsit⁹ p bibeat'. naz ait. Aui. xxi. tertii. Spma ex mēbro q⁹ libet defluit et est ex sano sanū et ex ifirmo ifirmū. Et hoc. A. dictū ex stigāti b⁹ et ex natoz assimilatōe pluri pfizmāt asserētes materiā i spma a naturali testiū pplexiōe trāsmutādā a mēbro quolibet ad testes trāsmitti fore necessari uz. Et ad b psuadēdū bi motiua appētia habēt pluria. Et dicūt ulteri⁹ q̄ spma est supfluitas ultimi cibi et ultimi alimēti et cū hoc supfluitas oiuz mēbrorū et ex isto sequit' q exīte mēbro quouis pricipali seu nobili ad materiā pro generatiōe ad testicl'os trāsmittēdā i potēte fit bō steril' nccio patet ex quo suppono talē materiā p generatiōe necessariā. Ex quib⁹ sequit' ulteri⁹ q tā uitio alioz mēbroz quā mēbroz generatōis pueire sterilitas pōt. q ut Aristotiles 2° de gene. aialiū sani existētes nō generāt et hoc q2 eorū natural' caloz est ita foz ut supfluū ultimi alimēti totū i fumū resoluat uel i mēbroz sbaz puertāt seu piloz materiā l' taliū 2 hoc uirtute testiculoz attractiua debili existēte marie fit. In gbusdā et tle supfluuz i piguedinē trāsmutat' et ob hoc steriles fiūt. Ideo subiūgit ibidē Aristo. q boies pigues nulli⁹ āt paucissimi seminis sūt generatiui ūde paz appetūt et raro coeūt. Generat' ēt uir sepe qui ob defectū natural' calozis actū uenere uz pōt exercere nūquā. et tlem Albert⁹ i suo de secret⁹ mulierū mēstruosū appl' lat. Etas quoqz boiez sterilē efficit nā ultra septuagenariū uiri et mulieres gnquagenariū. teste Aristo. i de ptib⁹ aialiū quarto nō pcipiūt. In mulieze il lō nec dubiū est cū tpe illo trāsacto floribus careat requisitis ad generatiōez necessario. In uiris uero et si ut plurimū sic sit. nō tī sēper. nā octogenarios nō nullos qui generūt uidi et quēdā plus quā nonagenariū. Lōplexioné tī ac toti⁹ habitudiné bīc bonā bēbat et tu p pter scādala talia ne reuelen unquā qz i vulgari aiūt bōesta mulier sic ple morit' sapiēs nūquā. Et sic babes i sūma cās sterilitaz i uiris. In mulierib⁹ uero sterilitas accidit si ea uirgo fuerit et nō min⁹ ēt mēbroz pricipaliū l' nobiliū uitio q̄z i uiris. Matrix quoqz sua

vir per-
germinare
usq; ad
annū 70
mulier
usq; ad
quintum
decimū

supflua caliditate ãt frĩditate siccitate seu hũiditate existit ĩ cã sepissime ãt qꝛ ĩmũda semẽ corrũpat. ⁊ nõ solũ ob hoc uerũ eiꝰ ꝓpter nimiã stricturã uel ãplitudinẽ aut qꝛ ĩ ea cicatrices seu ĩ orificio caro addita seu uerruca opilãs ãt qꝛ os pĩguedinẽ ĩuolutã hꝫ. unde ypo. Quecũqꝫ ĩquit p̃ter naturã crasse nõ ꝯcipiũt his pĩguedo os mr̃icis obthurat Spasãta quoqꝫ matrix seu paliticata ãt ĩ qua ulcꝰ sit ãt que os tortuosũ hẽt mulierẽ sterilẽ efficit. In sũma igit̃ he sũt ĩtrĩsece cãe tã uirũ quã mulierẽ sterilizãtes siue a tpe siue a generatiõe ꝯ̃cte sit. Extrĩsece uero cause tã uiris q̃ꝫ mulieribꝰ ꝯmunes sũt ut nimia aeris caliditas generatiõis materiã resoluẽs aut frĩditas mortificãs aut ꝯgelãs aut qꝛ ĩ aere ipso occl̃ta dispositio ad generationẽ mat̃iaꝫ ĩdisponẽs existit. uñ uiri ac mulieres plurĩe aerẽ mutantes ñ ꝯcipiũt. Exercitiũ ꝯsil̃it̃ laboriosũ generatiõis mat̃iaꝫ resoluẽdo ꝑ sepe sterilitatẽ ĩducit. nimia quoqꝫ ges ĩ tali materia calorẽ ebetando. ¶ Ab ĩmoderatis ẽt somno et uigilia idẽ sepe accidit. et ꝙ fit sepissime accña ĩmoderata aĩe ut ml̃ia et assidua tristicia h̃ efficiunt. Mulierẽ uirũqꝫ tristẽ rancorẽ ĩ corde aliquẽ ꝯtiñe q defert ꝯcipere seu generare uidi nũquaꝫ. Subitũ gaudiũ. usꝰ coitꝰ supfluus ĩanitio et repletõ nimia taꝫ uiri q̃ꝫ mulieris sterilitatꝭ causa eẽ põt De cibo et potu liquet maĩfeste naꝫ ĩ ñ assuetis aque frĩde potꝰ seu rerũ frigidaꝝ ꝯtinuꝰ usꝰ sterilitatẽ ĩducit et idẽ cal̃arũ rerũ usꝰ assiduꝰ faceret ac ebrietas et simil̃it̃ ꝯmestio et bibitõ extra ordĩata. Ml̃ta p̃terea ab ĩtra sumunt̃ sepe que a ꝓprietate sterilizant ut camphora squama ferri uermes lucẽtes ⁊c̃. Ab extra quoqꝫ ut testiũ cũ iusqamo opio l̃ ꝯsimili ẽplastratõ et in mulieribꝰ cũ eisdẽ pessarizatio. Sepe et cũ hoc mulieres cal̃arũ rerũ fumum ut ꝯcipiãt suscipiũt ul̃ ex eisdẽ nastalia suppositoria ẽcatisãta balnea l̃ stufas ꝯficiũt que sua caliditate mr̃icis calorẽ naturalẽ exterminãt. ¶ Et ego plurimas ob hoc steriles factas. uidi ac non nl̃las q̃ cũ magis ãgustiis et doloribus crudelissimis uitã cũ pietate t̃miauerũt uiri ac mulieres fascinãt̃. p̃terea sepe que ob hac ꝓducere sibi simile ualent nũquã ut pinarolii ad expientiã uidi. A. quibusdã v̄o maledictꝭ uetul̃ sortilegiis fuerũt talit̃ p̃cãtate ut ab ide post ꝯcipe potuerũt nũquã. Et sic tã ĩ muliere quã ĩ uiro sterilitatꝭ cãs habes oẽs qꝛ si p̃scriptaꝝ aliqua ĩ his fuerit ꝯfirãta ꝑpetuo generatiõe p̃uabit̃. ¶ Cõiugatoꝝ quoqꝫ defectũ sterilitas accidit sepe ut si occasionatꝰ ipsoꝝ alter fuerit quãto magis si uterqꝫ aut ĩ qualitatibꝰ maĩfestis si ꝯueĩat aut ĩ caliditate frigiditate ⁊c̃. tũc eni his nõ aliter quã senibꝰ aliis accidit nã si estꝰ tpe aliqd seminares ab ĩtensa aeris caliditate semĩs hũiditas resolueret̃. Si tpe aut ĩ locis frigidis. mõtificaret̃ ĩ paludosis et hũidis suffocaret̃ et ĩ siccis arescer̃t. Sic ex utriusqꝫ ꝯueniẽtia ĩ qualitatibꝰ fit. Caliditas nãqꝫ supflua semĩs naturalẽ calorẽ resoluẽdo extermĩat. Frĩditas ꝯgelat et mortificat. Hũiditas suffocat et siccitas arescit. et sic tã ex pte mulieris quã uiri quã utriusqꝫ sil̃ sterilizatiõis cãe hñt̃ oẽs ꝙ si alie reperiãt̃. Ad istas seu ipsaꝝ aliqua reducibiles erũt. Iste edẽ uel ꝯsil̃es difficultatꝭ ĩpregãtiõis cause esse pñt si scꝫ sic ñ fuerit cõfirmate qꝛ beneficio medici l̃ alio remoueri pñt. unde tã ĩ mulieribꝰ quã uiris mẽbroꝝ prĩcipaliũ l̃ nobiliũ uitio semẽ

Di- signis

uel sãguis mẽstru⁹ seu alia ad ĩpregna
tionẽ que requirũt̃ ĩdisponi talit̃ pñt
ut ꝓ generatiõe apta sit mime. In mẽ
bris quoqꝫ generatiõis utriusqꝫ tã mõ
bi ꝯsimiles quã officiales quã cões cã
quoꝝ generatio ĩpedit̃ pñt ĩnasci. In
mulierib⁹ ẽt mẽstruoꝝ paucitas hoc ef
ficiet qꝛ ãt illõ ex sãguis paucitate ãt
ꝯdẽsatiõe orificioꝝ uenaꝝ mr̃icis ꝓue
nit et ob hoc ĩ ea secũdina suspẽdi non
posset et si suspẽderet̃ sãguis fet⁹ nutri
turi debita quãtitas nõ egrederet̃. In
his itẽ quarto qualitatũ seu alicui⁹ ip
saꝝ supfluitas idẽ faceret et ĩ matrice
maxĩe et ꝯsimilit̃ rerũ sex nõ naturaliũ
ĩmoderat⁹ usus Ex ardẽti quoqꝫ amo
re ĩpedit̃ ꝯceptio sepe ut bibikil ĩ puo
ꝯtinẽte capl̃o de ꝯceptu. Ex dispositi
one quoqꝫ etatũ mulieres ac uiri nõ ꝯ
cipiũt plurimi quoꝝ etate mutata ꝓlifi
ci fiũt ut Ar. ĩ de partib⁹ aĩalib⁹ capl̃o
vii. et ecõuerso duas uidi q̃. xlv. trãsac
to ꝯceperãt nũquã et postea cũ eisdem
marit̃ ꝓlẽ hũere. Et ĩ tm̃ de causis ste
rilitat̃ ⁊ ĩpregãtiõis difficl̃tat̃ dictũ ẽ.

¶ Capitulũ uigesimũ de signis tam ꝓ
nosticis quã demõstratiuis sterilitatis
ac difficultatis ĩpregnationis.

Sterilitatis signa tã ĩ uiro q̃ꝫ
muliere ꝑ pri⁹ ponẽda sũt et
difficultat̃ ĩpregnatiõis suc
cessiue. Effemiatũ igit̃ uirũ sterilẽ iudi
ca eũ. s. q timid⁹ existẽs act⁹ muliebres
hꝫ plurimos uocẽqꝫ ĩ cui⁹ pectine pili
pauci ĩ barba paucissimi sũt et exiles.
Hec. n. sup testiũ malã ꝯplexionẽ frigi
dã arguũt cui⁹ causa sterilizat̃ hõ. et
talẽ Albert⁹ mõstruosũ appellat. Itẽ
et ẽt cui⁹ testicl̃i spasmati st̃ paliticati
aut ulcerati l̃ ĩ quib⁹ maligna aliqua e
gritudo ĩest steril̃ censet̃. Ac ille quo
qꝫ qui cũ uxore nõ solũ copulã carnalẽ
habuit sꝫ ut hẽat ꝓ posse conat⁹ sit sꝫ ꝯ
aliis et maxĩe que ꝯcipe soleãt nec ĩde
ꝓles ex orta sit et h⁹ rei certior adhuc
fies si hũc ex ill̃ eẽ sciueris c⁹ iuueiliũ
uenarũ que post aures sũt ĩcisio facta
sit aut qui ĩ prĩcipali mẽbro egritudĩa
lẽ tibi notũ lapsũ hẽat aliquẽ uel breuẽ
aut lõgã nimis uirgã uel foramis tor
tuositatẽ ꝙ bibikil ĩ puo ꝯtinẽte capl̃o
de ꝯceptu ex b̃uitate ligamẽti ꝓueire
affirmat aut a quo lapis ꝑ ĩcisionẽ ex
tract⁹ sit uel ut uidi qui testes ad ĩtra
corp⁹ hẽat et hec tecta uisu ãt ĩfirmi re
latu ꝯprehendẽda sũt. ¶ Sterilẽ ue
ro qui ex forti ãt potẽti calore suo ge
neratiõis materiã extermiat ex habitu
dĩe ac ei⁹ robusticitate ꝯprehẽdes ac
eũ ꝑiter qui pĩguedĩe nimia steril̃ fact⁹
sit. Signa nãqꝫ ex sex rerũ nõ natura
liũ excessib⁹ hĩta ꝑ que quẽpia sterilẽ
iudicar̃ possis ꝑ ĩfirmi aut astãtiũ nar
rationẽ cognita tibi fiãt ut igit̃ sterilẽ
uirũ cognoscas p̃dicta tibi diligẽter ĩ
uestigãda sũt oĩa. ¶ De mulierib⁹ ue
ro illa steril̃ iudicãda erit q̃ uocẽ gros
sã multos pilos ĩ pectine ac duros. In
mẽto uero nõ nullos et mores uiriles
habuerit hec enĩ uirago erit generãs
nũquã. Ea uero que ĩ mẽbro prĩcipali
ãt nobili lapsũ hr̃e aliquẽ per ꝓpria si
gna cognoueris nec cũ marito ꝓlifico
ꝯcipit steril̃ cẽsẽda erit. et eo maxĩe si
cũ ꝓlifico alias ꝯiugata fuerit ãt ut se
pe fit sociũ ꝯmutauerit tũc de sterilita
te nec dubites. Matricis uero ĩcõue
niẽs seu p̃ter naturã dispositio cui⁹ cã
ml̃r fit steril̃ ꝑ ꝓpria signa ĩ describen
dis et descript̃ capl̃is posita tibi nota
fiet siue v̄ruca siue caro addita spasma
tio relaxatio pĩguedo nimia ulc⁹ l̃ tale

aliqō ī cā fuerit. ¶ De strictura uero nimia siue āplitudie aut oris tortuosi tate. ubi certificari cupias tu ipse ubi pbas sit expire. q̄ si mēstruoꝝ pauci tate sterilitas ꝓuenerit ät hec uirago erit de qua sermo stati fact⁹ est cui⁹ ca lore supfluo ꝓuertēd⁹ ī mēstrua sāguis extermiat aut calor erit ita debil ut ꝓ mēstruis sāguis nō solū supfluat uerū ꝓo restauratiōe depditi calor eius nu trimētū sufficiēs imutare fer pót ꝛ hāc ex corporis siccitate ac toti⁹ debilita te cognoscēs fcās quoq; steriles pp ab extra siue ab itra appropriata medica mīa mulieris narratiōe ꝓprehēdes si ue apropetate siue quomōcūq; illō ef ficiāt. ¶ De fascinaꝝ tua noscere nō iterē uꝝ sortilegi ad quē si uelit recur sū bēant. Nue uero pp sex rerū nō na turaliū abus⁹ sterilē fuit astātiū aut sui narratiōe cogōsces. et sic ꝓ signa tacta mulieris sterilitatē inuestigare potis ui ri itaq; talī dispositi fecūdis cū mulie rib⁹ aut mulieres tales fecūdis cū uiris copl'ati si sit ꝓcipiēt nūquā quāto min⁹ si sic dispositi iuicē copulēt. et ī istis si gna ꝓscripta nō min⁹ ꝓnostica quam demōstratiua tibi sit uerū cū testiū na tural' ꝓplexio hoc efficiat sepe tua eaꝝ noscere iterē. ꝓo quo scito q̄ ꝓplexio testiū frigida. pilos paucos quos circa pudibūda brē debet emittet tarde et ad coitū mīme icitat. Calida uero tēpe stiue plurimos pilos emittēs ardenē ad uenerē prouocāt. Nūda nāq; ml'ti existit semis pilloꝝ molliū ꝛ uenerea parū sicca duroꝝ pilloꝝ semis pauci mediocrit spissi ad coitū mīme icitat. Sꝫ q̄ cōplexiōes be ī uiris rarissime iueniūt siplices. Ad cōpositas aduer te quas ī hoc cāu necessarias tibi cogni tō ex infrascripꝫ fiet. Frigida et būi da testicloꝝ crasis circa pudibūda tar ō pilos emittit ac paucos coire tar ō icipit. Spma tenue ac aquosū ad co itū debilit icitat. cui⁹ ex cā pauperc'i rarissime coeūt et ī spermaꝫ emissiōe a muliere frigiditas manifesta sētit b ra ro generat ät nūquā. et hec eadē signa sup frigidā et siccā testiū cōplexoꝝ signi ficare pōt. Sꝫ itereſt q̄ ī hac semē mi n⁹ aquosum et in quantitate etiam mi n⁹ existit ad coitū quoq; debilit stimu lat. Testes calidi et sicci si fuerit ī ado lescētia coire icipiūt tēpestiē. Spma uero calidū ac spissū existēs ad uenerē potēt ꝓuocat et si citissime faciet. Circa genitalia pili nascunt cito ab et um bilico ad mediū coxarū usq; piloxi plu rimū fiūt. Calidi et būidi testes geñāt spmatis multū esto ut precedēs ita spis sū nō sit et quānis coitū nō ita ardenē appetāt si ne nocūmto tñ coire pōt pl⁹ ymo ut gal. iquit nō diu ab ipso sine le sione abstinēt. Et hec signa tibi testiū naturalē ꝓplexionē ōmōstrabūt cui⁹ co gnitio ī hoc tibi utilis est ualde imo ut dictū est quā maxie necessaria. et ꝓ ista bēs itrīsece cāe signa ī uiro ipregnatō nis difficultatē demōstrantia. Extrise ca uero cā puta. vi. rerū nō naturaliū abus⁹ aut ex frīdis testiū ēplastratio l' aliqō tale ifirmi ul' astātiū narratiōe ti bi manifesta fiet. et sic ꝓdicta signa diffi cultatē eo q̄ mulieris expte ꝓuenit ī uestigare si uolueris prīo matricis tā naturalē quā ꝓter naturā dispositionē attēde que but⁹ tractat⁹ per ꝓpria ca pl'a tibi nō fiet. Cōsequēt mēbroꝝ pri cipaliū ac nobiliū tā naturales⁹ quā ꝓter naturales dispositiōes icōuenientes que ipregnationē difficultare pōt inuestigā de tibi essēt et ille ꝓ doctrinā autoꝝ ma nifeste tibi fiēt. Excessiue quoq; quali

De signis sterilitatis.

tates siũ locoꝝ mutatiões ac oĩum reꝝ vi. nõ naturaliũ supfluitates ꝯsiderãde sr̃ et maxĩe accidẽtia aĩe ĩmoderata puta mlr̃ia tristitia diuturna ac amor exardẽs pp eni talia generationẽ ꝯtigit ĩpediri sepissime. Cõueniẽtiã uero ĩ qualitatib⁹ ex utriusqꝫ ꝯplexiõe cogõsces: et hoc mõ difficultatẽ ĩpregnatiõis ex pte mulieris ĩuestigabis. Ea de re taꝫ sterilitatꝫ quã ĩpregnatiõis difficultatꝫ sic ex pte uiri sicut mulieris tibi demr̃atiua signa patẽt maĩfeste. Quãtũ ad ꝓnostica eos q ad generãdũ apti sũt noscas ĩ de ptib⁹ aĩaliũ quarto Aristotilẽ audi. Exit⁹ spmatꝫ ĩ hoĩb⁹ ĩquit marib⁹ ẽ apud alterationẽ uocis et ĩstrumẽtorũ coit⁹ qm̃ mutant̃ nõ solũ ĩ magnitudĩe sed ẽt ĩ figura et aspectu. et similit̃ mutant̃ mãmille ĩ femis et mlr̃tiplicãt̃ pili ĩ pectine. et exit⁹ spmatꝫ est ĩ termino duoꝝ septẽnioꝝ et spma est ꝯueniẽter bo^{m} ĩ ꝯplemẽto tertii. In q̃rto uero ĩquit hõ põt generare usqꝫ ad. lxx^{m} et mlr̃ usqꝫ ad l^{m} ĩ maiori tñ pte ĩ uiris scilꝫ usqꝫ ad lxv^{m}. et ĩ mulierib⁹ usqꝫ ad xlv^{m}. ꝛc̃. Ex quib⁹ patet ꝙ citra decimũquartũ et ultra l^{m} ĩ mulierib⁹ et uiris lxx^{m}. ad generationẽ mĩme apti sũt nec hi q ĩ prĩcipali ãt nobili aliquo mẽbro patiũt̃. Uirgã quoqꝫ hñtes lõgã mlr̃ti et si sit semis sicut qui mediocrẽ hñt apti ad ꝓcreãdũ mĩme sũt de generatiõe aĩaliũ prĩo. Aliq et itẽ sũt ut ĩ d̃ ptib⁹ aĩaliũ. vii. qui ĩ iuuẽtute nequaq̃ generãt ĩ senectute uero sic ꝛc̃ ꝛ ecõtra Plurib⁹ p̃terea accidit ut suo cũ spmate supfluã corruptã aliquã hũiditateꝫ emittãt cui⁹ cã semen corrũpit̃ et non generãt ĩ de geñratiõe aĩaliũ prĩo. Ob h̃ igit̃ spma ꝓlificũ tua noscere ĩterẽ Est itaqꝫ spma ꝓlificũ ut Aristo. ĩ 3° et. vii⁹. de ptib⁹ aĩaliũ et clari⁹ ĩ de generatiõe aĩaliũ. vii°. Albũ splẽdidũ globosũ sicut grãdo florũ sãbuci odorem hñs ꝙ ĩ aqua positũ fundũ petit. aquosũ fluxibile nõ albũ sup aqua natãs pro generatiõe mĩme aptũ erit. Auic. aũt xxi. tertii. Spma ĩquit sanũ est albũ uiscosũ splẽdidũ sup ꝙ cadũt musce et comedũt de eo. et odor ei⁹ est odor florũ palme et sãbuci et ista ex pte uiri se tenẽt. Sed an mlr̃ fecũda sit ut cogõscãt quidã experimẽtũ ypocratꝫ ad hoc faciũt ut uestimẽtꝫ mlr̃ bene tecta sit sic ut arõtũ odor ad nares pueĩre nõ possit nisi p ĩteri⁹ deorsũ suffũigat̃ ꝙ si tũc odor aromatũ ad nares pueĩret nõ fore sterilẽ talẽ noscito. Alii ex puluere aristologie cũ melle ĩ petia rara nastale ꝯficiũt et eũ ĩ sero cũ dormitũ uadit supponũt ꝙ si ĩ ore saluia dulcescat fecũda iudicat̃ alias mĩme. Alii ĩ sero dorsuꝫ allei supponi iubẽt et si ĩ mane odoreꝫ seu saporẽ ĩ ore psẽserit fecunda erit. Sed talia ut patet sup particularẽ sterilitatꝫ cãm arguũt et nõ super oẽm nãsi taliũ odor ad nares nequaquã uenerit ĩ poris mr̃icis opilationẽ arguit q̃ cã sterilitatꝫ eẽ põt. Sꝫ preter istas ut s̃ nosti sũt alie plr̃es Alii dicũt ꝙ mlr̃ sup maluã ãt lactucã sepe mingat uir quoqꝫ sup aliã et cui⁹ malua seu lactuca siccabit̃ sterilẽ eũ sẽtias. nõnulli ẽt sterilitatẽ sic experiũt̃ tã uir quã mlr̃ ĩ repletꝫ ex furfure uasis per dies nouẽ et ultra ubi op⁹ sit migãt et ĩ suo qlibꝫ ẽt ille ĩ cui⁹ macerato furfure ṽmes nascũt̃ sterilr̃ iudicat̃ et idẽ de fabis aut ordei granis. alii quidã faciũt et cuius grana germĩauerit fecũdus erit. Et sic experimẽtis istis quid super mulieris fecũditatẽ arguere potes ptꝫ. Scias ĩ super ꝙ mlr̃ fecũda sterilr̃ citi⁹ canescit et ãtiquat̃. sana tñ ad tẽpus quousqꝫ

De cura difficultatis ipregnationis

mēstrua perdiderit perseuerat magis Sz sterilis et si usqz ad tēpus illud magis egrotatiua sit. suā tamē iuuētutē ꝯseruat diucius. Et hec de signis tā ꝓnosticis quā demōstratiuis sterilitatis et difficultatis ipregnatiōis que quodāmō permixta sūt sic ut idē demōstratiuū et ꝓnosticum sepe tibi sit.

¶ Capl'm uigesimūprimū de cura difficultatis impregnationis que ex causis plurib⁹ tā uiro quā mulieri comunibus prouenire potest.

Eum tā uirū quā mulierem ut habitū est sterilē esse ꝯtingat que scripta sūt signa diligēnt' attēde et si utrūqz sterilē noueris ꝓcreande ꝓlis spes hēt' nulla et sic talis cura illi reliquenda erit qui pro libito sterilē fecundā facit. Si uero alit' tm̄mō cura erit. si socii ꝯmutatō fiet sz qz ipr̄gātōis difficl'ti ꝯ r̄mediis a ꝓp̄at' ꝓuidere tm̄⁹ mihi cura ē paucl'a quoqz p⁹ aliqua ad tā uiri quā mulieris cōes cās que ipregnationē difficultāt remouendas deo adiutore describā. Successiue uero ꝓut itētio tractatuli h⁹ existit ad ea que solū mulieris ex ꝑte se tenēt deueniā. Difficultat' ipregnatiōis que mēbrorū generatiōis i uiris uitio ꝓuenit curā i ꝓpriis capitl'is pergre. sed eius que i muliere mēbroꝝ ꝯsimilit' generationis uitio accidit i capl'is hui⁹ tractatuli tā scriptis quā scribēdis curā inuenies. Causaꝝ uero ipregnationē difficultātiū uitio pricipaliū seu alioꝝ nobiliū que ꝓueniūt tā i uiro quā muliere cura fiet tibi ubi ad sanitatē membra illa reducāt ꝙ ex autoꝝ documēt' facere scias. Tortuositas foramis ligamēti uitio uirgā extrahētis ꝓuenit. Ei⁹ cura est icisio ligamēti ut bibikil iquit. Breuitat' aūt uirge seu lōgitudinis curā expert' uetulis dereliquas qz i actu coit⁹ mulierē diuersimode situādo plus et min⁹ de uirga suscipiūt. et si nimia utriusqz seu alteri⁹ piguedo ꝯceptionē ipediat. exercitiū ieiunium et ul'iter ex tenua tm̄ regimē adhibeas Mōstrosis uero uiris de quib⁹. Albtus loquit' calorē uigorātia atqz sperma ml'tiplicātia ꝓut te ifra docebo dāda sūt. Extrisece uero cause puta aeris nimia caliditas l' ꝯsil'e ad ꝯriū ꝑmutent'. Precātatiōes quoqz fastinationes ꝑ ꝯrias precātatiōes curēt' de quib⁹ ad uetl'as sortilegitas recursū hēas uerū et si his fidē nullā adhibeā nō credēda tn̄ quotidie istis i ꝑtib⁹ audio ubi āno isto ob h̄ cremate sūt plurie. De his tn̄ ptolomei snia q̄rta ꝑte q̄driptiti capl'o 3⁹ me hesitātē iterdū facit. iquit eni ꝙ si i natiuitate alicui⁹ dn̄i dispositōis opis fuerit i sagitario l' piscib⁹ tal' ꝑ mortuos diuinabit et malignos etiā spirit⁹ de loco ad locū moueri coget ⁊ si i uirgine fuerit āt scorpiōe nigromātic⁹ et astrolog⁹ iudicabit occulta et predicet futura. Ecce ergo scōm ptolomei sniam qualit' sub tali ꝯstellatiōe natis demōes obediūt. Nimirū igitur si ille maledicte uetule demōib⁹ tributa prebētes non credēda faciāt. Auic. tn̄ uehemēti affectiōi i quarta sexti naturaliū hoc attribuit et tu precātat⁹ ad tales recursū hēas si libz. Si uero ambo i qualitatib⁹ maifestis ꝯueniūt alterū ipsorū ad ꝯtrariū permuta uel si fas est ne sine ꝓle pereāt sociū permutent. et hoc de cura causarū difficultatis impregnationis tā uiris quā mulierib⁹ comuniū et aliquarū quoqz que tantū ex parte uiri se tenent.

Dr. cura difficultatis

¶ Capl'm uigesimũ secundum de cura difficultatis impregnationis a flegmatica matricis hũiditate proueniẽtis.

Viris ad tẽpus derelictꝰ cãrũ ĩpregnationẽ ꝓhibẽtiũ que ex ꝑte mulieris se tm̃ꝰ tenẽt cura ponẽda nũc est. ¶ Si igit' menstrua ĩ cã fuerit puta ipsoꝝ pauca aut supflua quãtitas seu ragadie emorroydes cicatrices caro addita v̄tuti ulcꝰ spasmꝰ l' matricis palisis ĩ s̄scriptꝰ capitl'is curã reqre. ueꝝ cũ ĩpregnatiõis difficl'tas a supfluis hũiditatibꝰ ꝓueniat ut plurimũ hic illiꝰ curã p̄mitꝰ ãnotabo Ate igit' prio taliũ matricis hũiditatũ ꝓut ĩ capl'o de hũiditatibꝰ matricis supra te docui essẽtiã ɔsiderãdũ est an .s. flegãtice aut sãguinee colerice l' ml'ice fuerit et huiꝰ ex colore ac ꝑ illic descripta signa ĩ noticiã deuenies. A flegmaticis igit' pricipiũ faciẽs cũ ĩ cã ut plurimũ ipse sint curã ut faciliꝰ ꝙ queris ĩuenias biptire disposui. nã mõ euacuãdi dato que ab extra approximãda ueniũt prio ordiate describã. Successiue uero que ab ĩtra sex igit' rerũ nõ naturaliũ totũ regimẽ ad calidũ et siccũ facias ut decliet deĩde ad taliũ supfluorũ hũiditatũ digestionẽ deueni ut. ℞. radicũ rubee maioris. ℥. ii. radicũ brusci spagi granis ciperi añ. ℥. i. arthimesie sauine nepite mellise balsamite mente scolopẽdrie capilli ueneris gallitrici sãsuci origani calamẽti pulegii radicũ ualeriane añ. ℳ. ß. semis siseleos. ʒ. vi. anisi carni maratri ameos spice nardi añ. ʒ. ii. xilobalsami carpobalsami añ. ʒ. i. liquiricie pasulaꝝ añ. ℥. i. floꝝ anthos sticados arabici añ. ℥. ß. rasure eboris calami aroãtici sãdaloꝝ rub. añ. ʒ. ß. cõquassẽt' et fiat decoctõ ex qua cũ zucari albi lb. iii. aceti. ℥. iii. sirupꝰ fiat qui cuꝫ optimo ciamomo cassialignea et musci fini granis. iiii. aromatizet' de quo. ℞ ℥. i. ß. aque decoctiõis cicerũ rubeoruꝫ ℥. iiii. uel aque arthimesie aque pipinelle aque florũ sãbuci añ. ℥. i. ꝓ una uice misce et ĩ potu tribue totiẽs exibẽdo de eo ut tibi materia digesta uideat'. l' alit' ℞. arthimesie sauie mẽte origãi calamiti ysopi pipinelle camedreos politrici florũ sãbuci sticados añ. ℳ. i. anisi maratri ameos carni semis aneti ana. ℥. ß. siseleos. ℥. ß. radicũ sparagi et brusci radicũ rubee maioris añ. lb. ß. ciceꝝ rubeoꝝ pugillũ unũ spice celtice spice nardi cipi squinãti calami aroãtici añ. ʒ. ii. fiat decoctio et cũ melle et zucari añ. lb. i. ß. et aceti albi. ℥. iii. sirupꝰ fiat q cũ ciãomo cassialignea ac musci granis iiii. aroãtizet' de quo pro uice. ℥. i. ß. cũ decoctiõe cicerũ aut cũ aquis s̄scriptꝰ totiẽs det' ꝙ materia digesta uideat' l' fac sic. ℞. oximell' squillitici sirupi de radicibꝰ acetosi sirupi de arthimesia añ ℥. i. ß. aquaꝝ pipinelle radicũ feicl'i et arthimesie añ. ℥. iii. pro tribꝰ uicibꝰ misce et ĩ eo paꝝ ciãmomi et cassielignee busi et pro d̄licatꝰ cũ eisdẽ aromatizãdo clarificet'. Digesta materia muliere exñte robusta. ℞. pill'aꝝ fetidaꝝ. ʒ. i. dyagridii grana. ii. cũ aliqꝰ ex p̄scriptꝰ sirupis pill'e nouẽ fiãt. ꝙ si pill'as abhorreat. ℞. cassie bene piguis. ℥. i. extrahat' cũ decoctiõe camedreos cuscute ysopi sticados arthimesie anisi liquiricie et passulaꝝ cassia extracta. ʒ. iii. dyafinicõis addant' l' electuarii ĩdi tm̃dẽ et sirupi d̄ radicibꝰ sine aceto. ℥. i. et fiat medicĩa l' cũ illa extracta cassia dyafinicõis seu electuarii ĩdi. ʒ. i. addat' ĩfrascripta exp̄ssio que. ℞. agarici electi. ʒ. ii. ʒiʒib. ℈. i sal' gẽme gra. vi. ĩfundant' ĩ aqua lactis

capraꝝ mell' rosati. ℥.i. addita ℞.xii. ho
ris ad min⁹ i infusiõe ꝑmaneat deide fõ
tis exp̄ssio fiat quã cũ s̄ extracta cassia
misce et medicia fiat que maxie in hoc
casu ꝯueit Si forte magis bolũ appetit
℞. dyafinicõis l' ellectuarii idi. ℥.ß. zu
cari albi quãtũ sufficit et bolũ deauratũ
facias et si ꝯfectionẽ solidã. ℥.i. dyacar
thami p̄be. uel facias sic. ℞. ros cina
momi zinzib. añ. ʒ.i. sãdaloꝝ al. et rub.
añ. ʒ.ß. hermodactil' esule añ. ʒ.i.ß. dya
gridii turbith añ. ʒ.ii. masticis. ℈.i. zu
cari albi lb.ß. dissoluat' zucaꝝ cũ modi
co succi arthimesie facta residẽtia l' cũ
aqua sublimatiõis ei⁹ uel cũ modico de
coctiõis ꝓ sir⁹ facte et imorsell' ꝯfectõ
nẽ facias ex qua. ℥.ß. tribue ꝙ si poti⁹
i pulueris modũ appeterz p̄scripti spẽ
b⁹ zucari tm̄dẽ adde cui⁹ cũ modico bro
dii cicerũ rub. ãt pulle l' uini calidi añ.
ʒ.i.ß. ad duas usqz dos erit l' b⁹ loco se
ne pl'ueris .ʒ.ii.ß. exhibe. Ea eni a ꝓpe
tate matricẽ a talib⁹ hũiditatib⁹ purgat
ut bibikil capl'o de matrice uerũ istarũ
doses scõm tue ifirme ṽtutẽ augẽde ãt
dinuende tibi sũt Purgata materia in
naturali balneo mulier si robusta fuerit
balneet'. In eo. n. siigl'are iuuam̄tũ iuei
et a quo cũ egredit' et lectũ itret. ℥.i.ß.
metridati i potu dãda est l' ꝯfectiõis i
frascripte. ℥.ß. que. ℞. spẽrũ trifor ma
gne sine opio spẽrũ pl'is cũ musco diã
bre et dyasatirionis añ. ʒ.i. rasure ebo
ris semis mercurial' añ. ℈.ii. coaguli le
poris matricis eiusdẽ añ. ʒ.ß. siseleos.
℈.ß. zucari alb. lb.ß. ꝙ. ꝯ aq̄ mellisse dis
soluat' et ꝯ ṽbite coctũ sit adṽ ꝯsue cõ
tiꝯ citri. ℥.i. ꝯsue ãthos. ℥.ß. ℞ i mõsell'
grossis sat' ꝯfectõez facias. Ad tl'a balẽa
a ṽcio ad deciamqntã usqz diẽ morã si
fecerit putile sibi erit et tu i talib⁹ bal
neis de obseruãdo debito regimie eã i
forma diligẽter et si balnea naturalia ñ
hũeris aut ea adire noluerit. ℞. arthi
mesie bethoice camedreos cãepitheos
celidoie gallitrici foliorũ lauri malue
maiorane mellise mẽte nepite origani
ozimi pulegii rosisãrini zizziberis sauine
sticados uitis albe ypicon ysopi camo
mille melliloti añ. M.ii. carui cimini
sileris mõtani anisi semis aneti añ. ℥.iii.
semis lini fenugreci añ. ℥.ii. radicis ꝯso
lide maioris radicis ualeriãe radicis
petrosilii añ. lb.i. ex his ꝯquassat' decoc
coctio fiat. De reb⁹ aũt decoctiõis sac
culus ipleat' sup quo mulier i balneo se
deat a quo cũ egredit' metridatũ l' ꝯfec
tionẽ p̄scriptam tribue sero et mane ua
cuo stoãco mulier balneet' et si mulieꝝ
comunis mos sit i talib⁹ balneis se trib⁹
ãt quatuor dieb⁹ balneare ipsa existẽte
robusta utili⁹ tñ foret per dies decẽ ad
min⁹ ipsã ꝯtinuare balneũ ex nouis her
bis de tertio i tertiũ renouãdo. Ex re
b⁹ eisdẽ stufã seu encatisma facere potes
Earũ fumũ per ẽbotũ recipere quoqz
põt Balneo ꝯpleto si hũiditates a ma
trice ãplius fluãt ad ipsã expurgationẽ
ꝯpletã tale nastale facias ꝙ de nocte
saltẽ deferat ꝯtinue ꝙ. ℞. arthimesie
sauine maiorãe diptani absithii añ. ʒ.ß.
anisi ameos rute corticũ thuris añ. ℈.i
pulpe colloquitide. ℈.ii. fiat pl'uis et i
corporent' cũ succo mercurial' uel cãe
dreos ex quo nastale i petia rara ligato
fiat quo nocte qualz renouato tã diu u
tat' donec matrix a talib⁹ supfluitatib⁹
purgata fuerit. Ab istis igit' hũiditati
b⁹ matrice purgata ad eas totalit' ac ꝑ
petuo rescidẽdũ. ℞. acacie balaustiaꝝ
cupullaꝝ glãdiũ scorie ferri licii mẽte
corticis arboris masticis corticis oli
libani ãthere sumac spice añ. ʒ.ß. fiat pl'
uis ex quo cum succo acetose uel uirge

De approximādis

pastoris seu millefolii nastalia fiāt que p aliquot dies mlr ꝯtinue deferat et si prescripta oia ñ hūeris qdlibꝫ istorum oēm ātiquā hūiditatē a matrice emanā tē restrigēdi ꝓprietatē hr̄e scias ul' cū aliquo ex p̄scripꝭ succis et pl'uere thar tari nastale ꝯficias ꝙ ī illo cāu mirabi lit' uꝫ. ꝙ si ipsi' thartari pl'uere in suis cibariis usa fuerit idē faciet et ē gustui dlectabile uald uerū qꝛ hūiditates iste corrupte mulierē nō nūquā fetentē red dēt cū quo plerūqꝫ matricis os ī tm̄ di latat' ut semē retiere nequeat et ob hoc uiris īgrate fiūt multū. In casu tali fa cias sic. Re. galle nucis muscate añ. ʒ. iii. gariofo. ʒ. i. musci. ℈. ß. terant' et cū lb. i. uini rubei dissoluant' ꝙ calefiat pa rū et ī eo tūc petiā lineā madefactā de nocte mlr ꝯtinue deferat. Itē ad vuluā maxie coartandā. Re. radicū ꝯsolide maioris aluis balaustie mirre olibani masticis colofonie boliarmeni gallarū cipressi cornu cerui usti añ. quātū uis de istaꝝ rerū ꝑte una puluis fiat. alia uero ꝑs ꝯquasset' quā ī uino nigro stip tico parū aceti addito buli. Cū tali aūt mlr fomētet' sepe deīde cū suprascripto puluere vulua ītus et extra salipizet' et ī decoctiōe ā̄scripta petiā madefactaꝫ supponat de nocte uero petiā uel bōba cē in predicta decoctiōe madefactā ad modū nastal' sp īponat īpositū teneat l' cū reb' īfrascripꝭ ī uino et aceto decoc tis decoctio fiat. Re. masticis gūmi a rabici nucū cip̄ssi gallaꝝ alluis ʒuccari ni añ. ʒ. i. Ex his decoctio fiat cū qua vl'ua fomētet' ꝛ ꝯ earūd reꝝ asp̄sio quo qꝫ fiat deīde ī decoctiōe ꝑdicta īmersa petia supponat'. l' facias sic et h̄ vuluaꝫ restrigēdo quā maxie ad ꝯceptionez p̄ pat. Re. aluis de plu' mirre lignialoes pilorū leporis minutissime īcisorū rute baccaꝝ lauri doronici nucū cipressi añ ʒ. ß. storacis calaīte. ʒ. ii. ābre. ʒ. i. musci ℈. ß. fiat puluis cū qua parū olei mirtil lorū addas et nastale ꝯficias. l' ꝯquassē tur et ex his p ēbotuꝫ suffumigatio fiat Si aūt vulua debite stricta fuerit istis sophisticatioib' ꝯstrictiuis haud qua quā īdiget. et sic capl'i h' h̄ finis esto.

¶ Capl'm uigesimūtertiū de approxi mādis ab extra que mr̄icē ad ꝯceptionē quā maxie preparāt ꝛc̄.

Plurima sūt que mr̄icē ad cō ceptionē quā maxie p̄pāt et q̄ a ꝓprietate īpregnatiōis diffi cultatē remouēt de quib' oib' bono ad iuuāte iesu ī p̄nti capl'o doctrina dabi tur. ¶ De his igit' que mr̄icē ad ꝯcep tionē p̄pant ē suffuigiuꝫ hoc ꝙ. Re. nu cū cip̄ssi masticis thuris laudāi mirre galbāi baccarū lauri bdelii añ. ʒ. i. stora cis calaīte storacis ligde añ. ℈. ii. ābre grisse. ʒ. ß. ꝯquassent' et cū ire dormitū mlr ītendit per ēbotū suffuigatio fiat. Ul' facias sic accipe laudāi puri. ʒ. i. storacis calaīte. ʒ. ii. olibāi. ʒ. i. lignialo es sauie sicce añ. ʒ. i. ß. ābre. ʒ. ß. musci. gra. iiii. cū pistello cal'o ex his massa fi at de qua parū sup carboēs pone et p ē botū ut pri' suffuigatio fiat. l' alit'. Re. laudāi. ʒ. i. storacis calamite. ʒ. ß. gario fo. ligialoes ros rubeaꝝ añ. ʒ. ii. ābre. ʒ i. musci. ℈. ß. tereant' et cū pistello cal'o trocisci dragme. i. ꝯficiant' ex quib' ūo sup prunas posito mlr fumū p ēbotuꝫ recipiat deīde cū aqua rosata ī qua mu sci parū dissolutū sit os vulue madefiat ꝙ si mlr ex potētib' foret facias sic. Re storacis calaīte. ʒ. ß. ligialoes ābre gris se añ. ʒ. ii. balsami. ʒ. i. musci. ℈. i. fiāt tro cisci. ʒ. i. et mlr p ēbotū ut s̄ fumū reci

. ab vgna, illi q̄ ꝓgnāt ad cōcept̄m.

172

piat. Vōbat uero i boc casu i balsamo fino madefact⁹ ac suppositꝰ maxie uz. Suffumigiū quoqz ex troiscis factuz ifrascriptꝫ i boc casu maxie uz ut. Re. rof rub. ʒ. f. tburis mastices mirre sanguis draconis bolior mirtillozꝫ añ .ʒ.ii. storacis calaite. ʒ.i. laudāi. ʒ.f. ābre muſci lignialoes gariof. balsāi spicenardi añ. ʒ.f. puluerizāda puluerizent et cuz pistello calido troiscis. ʒ. uni⁹ cū dimidia ꝑfice. ex quorū uno suffuigatio fiat quo facto os matricis cū aqua rosata i qua muſc⁹ dissolut⁹ sit madefiat. deide uir ad mulierē scōm modū qui iferi⁹ dicet accedat uel facias sic. Re. lignialoes ciāomi añ. ʒ.i.f. gariofo. cipi ʒizib nucis muscate añ. ʒ.i. radicū bistōte galaz aluiseroche añ .ʒ.ii. muſci. ʒ.f. ꝑq̄s sent et mulier suffumiget. ¶ Sagzeia sine opio ab Auic. i quito descripta ātꝫ sezapioe i septio suffuigata aut suppositꝫ i boc casu grādit⁹ ualet. Sipliciū suffuigia que ad ꝯceptionē q̄nā maxie ualere ꝓperi sūt bistorte gallieni ꝓpositꝫ xilobalsami laudāi nepite melliſſe. Ad idē nastale ex quouis sipliciū ifrascriptoz ꝓsimilit⁹ factū ualet ut ex felle āsezis siluris cū succo prassi uel cū felle capoli masculi si masculū uel femie si feminam habere cupis et fel recēs existat cū quo satiriōis pluis icorpand⁹ est uel ex rasura cornu capre cū oleo de spica. q̄ si trāsact⁹ trib⁹ diebus post purificationē boc fiat. Serapio exptū boc esse dicit. Vē quoqz coagulū ad idē ualet et leporis quā maxie. Cost⁹ simlit⁹ cū oleo rosato ātꝫ fel cozut cū melle aut fenugrecū cū adipe anat̄ aut leporis fel cū melle Semē quoqz spagi cū adipe anseris l' cū eadē testicul⁹. mustele dexter. Cū oleo rosato ualet musc⁹ uel lauri folia. Et pro rusticis alleū i oleo rosato de coque cū quo dnāz rusticā nastalia. Et que a,pprietate ab autorib⁹ descripta ad ꝯceptionē ualere ꝓperi sūt ifrascripta. Sordicies auricle dextre mule i auro aut argēto ligēt quā mulier in brachio dextro ꝓtinue ligata deferat. Idē de dēte puelle septē annorū i auro quo qz seu argēto ligato referūt. Idē de lapide aquile i nido et⁹ repto fiēt. Semē itē peonie circa mulieris pectinē delatū idē facit. Referūt et alti q̄ testiculi unius galli extracti cū sāguie ac sub lecto positi ꝯceptionē mirabilit iuuāt et iō odoz ligni busci facit. Refert et bon⁹ anglic⁹ q̄ si cū dente boris moztui mulier deorsū suffumiget mulier fecūda reddi tur et si ex soleis agni castrati suffumigatio fiat idē facit. Recitat itē alīō empicū cui nullā fidē adhibeo peītus et si i numeras steriles reputatas ꝯcipisse ob boc affirmet. ut i uigilia Iobis baptiste .xx. ānorū bō uel supra añ horaz diei tertiā ad cāpos sol⁹ accedat et ꝑsolidā maioré sua cū radice prio abstrahat deide mſoré ter dñicā oratione dicēdo ꝺuote et tā eūdo quā redeūdo nemi loquat⁹ unquā. Cūqz domi fuerit exberbis predict⁹ succū extrahat cū quo ifrascripta uerba i pgamenea carta describat uidelicet dixit dominus. Crescite vebibocb et multiplicami cbabathay et replete terrā amatb. Istam cartā talit⁹ scriptā dū coit uir ad collū ligatā portet dū masculū bre cupit et si feminā mulier Adhibēti fortā fidē boc accideret mihi nequaquā q̄ esto uerū esset et cū bec uideré illusionē eē putarē poti⁹. Vnde quare b ānotaueri quezit uiri tāti autoritas b effecit. nā expimētū boc affectū sp ꝑsecutū eē asserit. Anglici enim inter cristianos sortilegi sūt maxīmi sed ipsius in francia derelictis

De approx.is ab extra q̄ in coitu p̄stat delectationē.

huic capitulo finem impono..

¶ Capitulū uigesimūquartū de approximandis ab extra que in coitu prestāt delectationem et que a ꝓprietate uenerē sopitam excitant.

Delectatio ī actu coit⁹ quā uir similit̄ ⁊ mulier capiūt magnū īmo maximū ad ꝯceptionem iuuamētū prestat. Ea de re nō nulla coitū delectātia et aliqua a ꝓprietate sopitā uenerē exitātia que ab extra approximāda sūt ī pn̄ti capl'o ꝺscribā. Anteq̄z igit̄ ad coitū uir accedat ī mulieris amplexib⁹ familiarit̄ se ponat et cū suaui labiorū succiōe oscl'a det plurima uerba dulcia et āorē īducentia ꝓferat mā nillaꝝ papillas digitꝫ leuit̄ ꝑtractet. et q̄ ī actu tali oīa facere fas est locū inter anū et vuluā leuit̄ ꝯfricet. Ea eni fricatio ut autores ferūt plurimi ī muliere ꝺlectationē affert maximā. Sepe ut uenereū actū ꝑficiat operā det donec tn̄ mulieris oculos scītillare ꝑcipiat eū interrūpet sp. Cūq̄z mulieris scītillāt oculi ac v̄ba trūcata loquit̄ sic ꝙ ī medio suorū uerboꝝ lassata sistit et ī motibus suis modū hz nullū tūc uir stati piperāt cubebas masticet et cū saliua ex tali masticatiōe cāta uirgā illiniat uel idem cū felle capre et puluere semīs urtice faciat l' puluerē satiriōis ī modū ungēti ꝯmelle ꝯficiat cū quo tūc uirgā īungat .l' facias sic accipe piretri stasifagrie cinamomi añ ꝑtes equales terātur subtilissime et cū cīdato cribrent̄ deīde cū sirupo ꝯditi zinzib pill'as ꝯfice ex quib⁹ unā ī ore retine et cū saliua īde geīta uirgā ac matricis collū illiniat. In actu enim coit⁹ ex his mulieri īcredibil' delectatō sequit̄. que tūc taliter situāda est cū demisso capite .s. et āchis eleuatꝫ sinistrū pedē sub ācha reponat dextrū autē extensū teneat et sic ī tali situ et dictꝫ diligent̄ obſuatꝫ dn̄e ueneri debitū finale ꝑsoluāt obnixe studēdo ut ī eodē īstanti sp̄mata simul' emittāt. Mirū si tacta diligēter obseruāt̄ et ꝯceptio nō sequatur. ut tn̄ de ꝯtigentib⁹ omittas nihil attēde esto ꝑ rarissimū sit ꝙ īueniūt̄ nōnl' le que parū aut mīmū coitū appetūt. ut igit̄ ī talib⁹ sopitū coit⁹ appetitū uiuifices accipe puluerē pipis et zīzib quē ꝯmelle ꝯmisce et de tali mulier sibi matricis collū illiniat ac leuit̄ ꝯfricet. ꝙ si idē cū felle uerris fecerit ad coitū eā mirabilit̄ īcitabit. Idē quoq̄z fiet si tu ī priapis oculo de castoreo oleū īposueris tātā.n. ex hoc ml'r delectationē accipit ut citissime sp̄matizet et uiri quoq̄z reꝑiūt̄ plurimi quib⁹ et si ad ꝑficiēdā uenerez bon⁹ animus bona atq̄z uolūtas sit uires tn̄ ad uirgā erigēdā deficiūt. ut igitur ꝓ posse tuo istis pauꝑculis succurrat̄ qui boni existētes animi ut ꝓ eis n̄ remaneāt uires uirib⁹ accumulāt facias sic. Accipe andegalli succū aut fel thauri seu uerris et cū melle misce et cuz eo uirgā radices geītaliū ac femur īungerenes atq̄z mō nō nimiū calidi sīt talis eni unctio uirgā erectā tenet diu. Ad ꝙ maxie iuuat si ex ol'is calidis aliquo plātas pedū ī unxeris. Idē oleū ī quo ciperū aut sinapis fuerit bulita faciet aut oleū sābucinū aut mustl'linū cū piretro l' ī mortario cū quouis ex oleis predictꝫ parū musci ducas ex quo ut prius īunctio fiat. l' aliter et ē mirabile ī oleo formicarū et maxie uolātiū oua diu buliāt de tali oleo accipe. ℥.ii. semis eruce semis cepe añ. ʒ.i.ß. euforbii castorei añ. ʒ.ß. cere parū et unguētū satis molle fiat cū quo postea ī mortario musci

De pulueribus confectionibus et aliis ab intra sumendis que ad veneris vires adaugent.

173

ʒ.i. ĩcorpora et ĩunge ut pri⁹. In hoc ẽt casu dixerũt nõnulli ꝙ unctio facta ex anxugia asini est ultimũ. Anxugia quoqꝫ ãseris ualet multũ uel facias sic et est unguẽtũ expertissimũ ꝙ. ℞. anxugie vulpine succi eruce añ. ℥.vi. et cũ his buli ex testiculis vulpis quãtũ uis ad succi usqꝫ ꝯsumptionẽ deĩde colet̃ et cũ colatura cere citrine. ʒ.vi. liquefiãt ab igne remoto cũ ĩfrigidari ĩcipit ꝯ eo puluerẽ ĩfrascriptũ misce q. ℞. semis cepe albe semis eruce baccãꝝ lauri añ. ʒ.iii. fiat pl̃uis cũ quo et suprascriptũ fiat unguẽtũ quo ad unctionẽ ut suprascriptis utere l̃ facias sic accipe piretri. ʒ.ii. ciãomi. ʒ.i. euforbii. ʒ.ß. seinis fac puluerẽ quã cũ olei sãbacini ãt mustellini. ℥.ß. misce. Aliqui et credo qui ex odoratu ꝑcipiũt nihil uel quib⁹ fetida placẽt sic faciũt baurac et asãfetidã cũ melle misce et unctionẽ faciũt ferũt eni tale uirgã erectã tenere diutissime Aliter et meli⁹ accipe euforbii piretri añ. ℥.i. et cũ lb.ii. aque ad medietat̃ ꝯsũptionẽ usqꝫ coquãt̃ deĩde cũ quãto uis olei sãbacini aquã illaꝫ ꝑmisce tm̃ decoquẽda ꝙ ipsa tota resoluta sit. Ex ol̃o tali unctio ut prius facta ualet mirabiliter. Ex testicl̃is ꝯsimilit̃ bellicosi galli cum piguedĩe anseris unctio facta efficiet idẽ. Fert̃ quoqꝫ ꝙ tenere ĩ ore frustũ galãge eretica uirgã diu tenet. Pr̃terea sicut nõ nulla de ꝓprietate sui uenerẽ extĩguunt ac hominẽ castũ efficiunt ut agn⁹ castus lapis celidoni⁹ camphora et alia plura. Ita aliqua uenerẽ potẽter exitãt ac hominẽ luxuriosũ r̃ddũt ut ꝑhi plurimi ĩquiũt. De quoꝝ numero abrotanũ sub puluiari positũ eẽ affirmãt et idẽ facit semẽ elitropie et ẽ cicorea l̃ spẽs eius. s. cui⁹ semẽ scorpionis crude similat̃ uespertilionis quoqꝫ sãguis ĩ aliquo foelo ligat⁹ et sub mulieris capite posit⁹ idẽ facit. Testiculi ẽt bellicosi galli ĩ arietina ĩuoluti pelle et brachio suspẽsi uenerẽ mirabilit̃ ĩcitãt ac recẽs satyronis testicl̃us ĩ manu retent⁹. Mirabile dictu fert̃ ꝙ stellioĩs cinis ĩ petia ligat⁹ et ĩ manu sinistra delat⁹ ultra modũ ad uenerẽ ꝓuocat et ĩ dextra retẽt⁹ eã totaliter ꝓhibet. Mirãda plurima quã coitũ delectãt queqꝫ a ꝓprietate uenerẽ sopitã uiuificãt in hoc capl̃o descripta sũt. Sed certe stelliõis cinere mirabili⁹ nihil. Ea de re cõgruũ siue dignũ putaui ꝙ dñs stellio d̃ medicamẽtis oib⁹ ĩ hoc capl̃o scriptis palmã reportaret et sic capl̃m hoc ĩ ipsum finem recipiat.

¶ Capitulũ uigesimũquintũ de pulueribus ꝯfectõibus aliisqꝫ ab intra sumẽdis plurisqꝫ ueneri materiã requisitaꝫ ad augent ac eũ ad coitũ ꝓpriũ gaglariter ꝓuenienter adiuuant.

IMpregnatiõis ꝓhibitio uenere nõ ĩteruenieẽte remouebitur nũquã. Qua ꝓpter precedẽtib⁹ ĩ capitul̃ exterius approximãda que ipsã multifariã multisqꝫ modis adiuuãt descripta. Sed ea nũc scribẽduꝫ restat que ĩtus sũpta materiã eidẽ necessariã ad augerẽt ac eius corroborãdo potentiã ad expelẽdã ꝓpriũ gaglarditer adiuuarẽt ꝙ adiutore deo ĩ presẽti capl̃o fiet. Siplicia ad hoc ꝓpositum faciẽtia reperiunt̃ plurima d̃ quoꝝ numero est caro cõis que paucarũ superfluitatũ ml̃ti nutrimẽti et facil̃ sit digestiõis. Anatis tñ caro culũboꝝ ꝑdicis pessaris turturis et anseris lĩgua ĩ hoc casu ceteris preualere noscunt̃ et autoritate bibikil capl̃o de sꝑmate et coitu

Di— pulueribus cōfectionibus et

oīuz animaliū ꝯmestibiliū testiculi uale re dicunt a ꝓprietate ī hoc tamē casu īfrascripti pricipatū tenēt ut testiculi galloꝝ apri uerris cerui et thauri. Si istorū attū ꝯmestio aliquē fastidirēt de siccent et ī puluerē reducant de quo accipe. ℥.i. galāge pipis lōgi añ. ʒ.ii. ʒu cari ad pōdus oīum fiat pl'uis de quo a mic⁹ coclear unū cū uino cal'o mane ie iun⁹ accipiat ac ī sero cū dormitū iuerit tātūdē. Infrascriptoꝝ quoqʒ ꝯmestio cerebroꝝ ualet ut gallinaꝝ galloꝝ non dū coeūtiū caponū fasianoꝝ anatis et ꝑ dicū. colūboꝝ tñ et passerū ceteris p̄ua lēt Ex assato arietꝫ pulmōe hūore exp̄s sū ī tali casu fert hr̄e prerogatiuā maxi mā Auic. uero. xxi. tertii ac bibikil alle gato capl'o puluerē ex p̄apo thauri be ne ferocis cū ouo sorbili ī modica ad huc quātitate datū ī hoc casu efficatissi me ualere asserit. Idē et nōnulli de ster core passeris aut fasiani āt falconis aut accipitris referūt ꝙ cū sorbili ouo aut uino cal'o dādū est. Puluis quoqʒ pe dū ac caude sticorū seu lacerte mō quo supra sūptus ualet mirabilit. Puluis ossiū de calcaneo hirci ꝯbustorū uel os siū bouis āt puluis de testa testudinis ualet a ꝓprietate et ut sermo eorū que ab aīali ꝓueniūt ꝯpleat. Ualēt coagu la oīa oua pisciū gallinaꝝ ꝑdicū colūbo rū passeꝝ et oīuz ꝑuarū auiū. Lac quo qʒ oē et sal stinici seu lacerte ꝙ sic fit. Lacert⁹. ī amorē cū uadit decollet et euisceret et sale repleat quē ī umbra su spensū desiccari ꝑmite et abiecto lacer to sal usui reseruet modica eni quātitas tibi sufficit. ꝙ si h⁹ pulv̄is et siluestris eruce semis cū ouo sorbili mane añ. ʒ. i. ōderis nihil supra. et scito ꝙ prescrip ta cū ouino lacte sūpta aut caprino re cent mulso nō min⁹ quā cū sōbili ouo āt uino calido ualēt. Scito et itē ꝙ ī isto casu oīa a muliere sūpta purificatꝫ mē struis efficati⁹ operant. Herbas īfra scriptas ī hoc casu ꝯferre ueteres exp ti sūt ut Apiū Eruca et maxie siluestris andachocha mellissa mēta nasturtiū o zimū pulegiū saturegia urtica fenicul⁹ spag⁹ et ysop⁹ et iter oīa ista eruce suc c⁹ cū uino dat⁹ ī ieiuno optime ualet. Ex radicib⁹ ī hoc casu maxie ꝯuenien tes sūt pastiāta domestica et silur̄is ac cor⁹ bulb⁹ cepe alleū porrū enula napi rapa rafan⁹ satyrion secacul yrigi ga lāga zinzib ac radix gladioli. illa. s. que desuper īuenit ex semib⁹ seu granis st̄ semē urtice rafani melōis apii petrosi lii nasturcii agrestis et dōestici semen frasāi que ligua auis dicit semē eruce baucie sepe cimī andacoche napi porri rape lini spagi cardamomi ameos anisi granū been cicera rubea fracta et inte gra faba lupin⁹ faseoli risū ferrū gario fo. pip albū et lōgū. Ex fructib⁹ ī casu isto ꝯueniētib⁹ sūt nuces cōes ut cōiter fit ꝯdite pinee pistachie vue dulces aīg dale auellāe dactili et nux īdica. Ex pi scib⁹ et si Auic. petrinos laudauerit ī casu tamē nr̄o magnā efficatiā hr̄e non ꝯperio. A nōnullis tñ et a vulgaribus preserti fert carnes cocleaꝝ fluuialiū libidinē īcitare potent. Ex prescriptis ueneris materiā abūde multiplicāt ali qua ad actū tñ leuit cū īcitāt et aliqua esto ad uenerē ardentius īcitēt tātā tñ materiā cōiter nō mltiplicāt. uñ sollers medic⁹ oīa ista diligēter examiet et se cūdū ꝙ ad hūanū usū ōlectabili⁹ ꝯueīre pñt faciat prepare studiose et si bñ no taueris ex p̄scriptis ueteres ꝯfectiōes seu electuaria ꝯposuere pluria ex quo rū usu dñe ueneris augeri uires potēt asserūt et inter alia dyasatyrion descri

aliis veneris vires adaugentib,

ptiõe cõi zinzib ꝯditũ et secacul maxie laudo. Sz cũ iuxta mei igenioli potẽti az siplicia i hoc casu que ualẽt oĩa cum diligẽtia ꝑquisiueri quasdã prescripto rũ descriptiões et ꝯpositiões deo auxi liãte describã que naturalẽ roborãdo calorẽ sꝑma mltiplicãdo et uenereũ ap petitũ icitãdo iuuenes ad uenerẽ nõ so lũ uerũ decrepitos i senio ultimo ꝯsti tutos ꝯpellẽt adeo ut i etate adolescẽ tie seu iuuenili se fore ꝯuersos existia bũt. Quarũ pria sit hec que. ℞. testi culoꝝ vulpis recentiũ et mũdatoꝝ .ʒ. vi. cicerũ rubeoꝝ mẽte saturegie eruce siluestris secacul yrigi radicis acori pa stinace siluestris radicis gladioli que ẽ desuper mellisse nasturcii ozimi pulegii urtice feiculi teneri añ.ʒ.ii. iste oĩa bñ mũda i ouino lacte decocta ultima pi statiõe pistent et ad stagmina passate ad partẽ reseruent deĩde cerebroꝝ co lũbaꝝ atqz passeꝝ testiclꝝ thauri uer ris galloꝝ et apri añ.ʒ.iii.i prescripto lacte talia ꝯsimilit decoquant. Cunqz cocta fuerit modico butiri recẽtis uitl lis ouoruz recẽtiuz duob⁹ addit i patel lis assent parũꝑ successiue accipe aig dalaꝝ dulciũ auellanaꝝ aliqualit assata rũ pistachiaꝝ nucleoꝝ cõis nucis piea rũ oĩuz mõdatoꝝ añ.ʒ.i.medulle nucis idice dactiloꝝ piguiũ añ.ʒ.i.ʒ.ista ꝯte rant ꝯtritiõe ultima. demũ accipe pria pi thauri sicci semis eruce añ.ʒ.ʒ. semi nũ anisi baucie rape napi spagi et fraxi ni añ.ʒ.ii.ʒ.galãge pipis lõgi zinzib añ ʒ.vi. ciãomi gariof.pipis albi.añ.ʒ.iii. caude sticoꝝ.ʒ.v. caude lacreti.ʒ.i.ʒ. subtilissim⁹ pluis ex his oĩb⁹ fiat Sic oĩbus prepatis electuariũ ꝯfice si cũ zu caro ipsũ feceris accipe zucari triũ coc tarũ lb.vi.et de pasta primaꝝ rerũ lb.ii ʒ.de qua et si nõ tm̃ hũeris i tantum re ceptã adauge ut pastã ad sufficientiaz habeas zucaꝝ cũ decoctiõe eruce silue stris saturegie mẽte mellisse nasturcii ozimi urtice et cicerũ rubeoꝝ dissolue ꝙ lento igne decoquat pastã aut illam paulati secũ misce et i fine decoctionis adde cerebrella et ea que i patella frixa sũt cũ lignea spatula ꝯtinue ꝯmiscẽdo debite cũ cocta sint et ifrigidari icipiũt amigdolas adde et ea que secũ pista st ultimo uero p̃scriptos pulueres comi sce et electuariũ tuũ ꝑfice. Sero aut cũ tu⁹ bon⁹ hõ dormitũ uadit ac mane cũ surgit ad quãtitatẽ castanee de hoc elc tuario sumat usus eni eius quã maxime antiquos iuuat nã calorẽ naturalẽ ro borãdo sꝑma multũ adauget et i tantũ naturã fortificat ut utẽs coitu uti pos sit gaglardit. In ãtiquis quoqz debili b⁹ qui nec de coitu curãt talis electua rii usus calorẽ naturalẽ adaugẽdo mul tũ uitã ꝓlõgat.uerũ si cũ melle facere uolueris ꝙ efficati⁹ erit lb.mell.iiii.ꝓ lb.ii.ʒ.paste illi⁹ sufficiẽt et ut prĩo elec tuariũ facito. Aliter. ℞.semis eruce priapi thauri testiculorũ vulpis añ.ʒ. ii.galãge pipis lõgi añ.ʒ.i.zinzib cião mi añ.ʒ.ʒ. caude stincorũ.ʒ.i.fac pluerẽ de quo cũ ouo sorbili i mane exhibe ul alit et est efficatissimũ cupiẽti suauis sime i nocte amasie ꝯplacere accipe se mis eruce testiculoꝝ vulpis semis urti ce saturegie priapi thauri añ.ʒ.ii.caud stincoꝝ.ʒ.i.cũ cerebell passerũ de nocte pilas ꝯfice de quib⁹ cũ amic⁹ dormitũ uadit.ʒ.ii.capiat et mihi crede mirãda miracula faciet. Tu aũt ex prescriptis simplicib⁹ unũ uel pla elige et puluerẽ facias quo i fercul amic⁹ tu⁹ utat seu stoãco i mane ieiuno cũ ouino lacte ui no calido ãt sorbili ouo prebe ac i sero quoqz uel per bolos cũ zucaro electua

de cura

riuz facias qꝛ si fantasiā tuā āpliaueris mille modis talia prebere poteris. Tā tū his paupculis qui spēm ꝯseruare d̄ siderāt ꝯpatior ut ab his discedere ne queo. Ideo electuariū unū i hoc casu p̄ ciosissimū ymo quasi diuinū ꝙ i. Sub audia ꝓ quodā nobili ātiqua ꝯposui ad huc īscribā et tale huic capl'o finē īpo nat uolo ꝙ. ℞. satyriōis lb. ſ. dactilo ruz. ℥. iiii. mēte zinzib ꝯditi iumbaꝝ añ ℥. iii. coquant' i lacte ouīo demuz bñ pi stent' post accipe testiculoꝝ galloꝝ et uerris añ. ℥. ii. cerebroꝝ columbaꝝ et passeꝝ añ lb. ſ. cerebra hec et testiculi i lacte ouino ꝯsimilit' decoquant' et cuz modico butiri recētis i patella paꝝ as sent' uitell' ouoruz recētiuz trib' additꝫ demuz accipe mellis despuāti lb. ii. ſ. zu cari thaberzed lb. iii. mel. et zucarum ī simul' coquant' facilit' adiungēdo paula ti suprascripta et cum lignea spatula sp ꝯmiscēdo cunqꝫ cocta oīa fuerīt pl'ue res īfrascriptos adde accipe p̄api tha uri seis eruce añ. ℥. i. ſ. galāge zedoarie añ. ℥. i. ciāomi zinzib pipis lōgi seminis fraxini añ. ʒ. vi. seis mercurial' seis mal ue añ. ℥. ſ. medulle nucis īdice pinearū mōdatarū pistacharū ſisticorū aīgdo larū dulciū mūdatarū añ. ℥. i. ex his pl' uerizāda i puluerē redige reliqua cum cultello minuti īcidant' et cuz p̄scriptis debite misceant'. et facias electuarium cui' ad quātitatē castanee tuo bono ho mi cū it dormitū et mane cū surgit exhi beas. Hoc enī calorē naturalē restau rat. semīs materiā adauget ac ad uene reū actuz hominē adeo potentē efficit ut abeo mulier et si nō saciata tñ lassata recedit. Hoc tñ electuariū ꝯficere po tes alit' uidelicet medullā nucis īdice pi neas pistachias fisticos et amigdolas simul tā diu pista ut paste formā recipi ant. Sup que postea puluerizatū zuca rū ꝓiice et tm̄ simul' de nouo pistent' qd̄ debita eorū īcorpatio fiat quo fcō mel satyriōis dactilos mentā zinzib et iuiu bas ut s̄ decoctas oīb' adde atqꝫ gallo rū et v̄ris testiculos colūborūqꝫ ac pas serū cerebra. hec simul ī igne lēto deco quant' ¶ His coctis cū īfrigidari īcipi unt pulueres p̄scriptos ꝯmisce et elec tuariū ut pri' facito quo ut p̄scriptū est ūtere. uerū ut p̄missa seruē electuariū h̄ p̄nti capl'o īponere finē debebat. qꝛ tam̄ tractatū hūc mulierum amore conficio peccatū grāde pensarē si eas p̄scriptoꝝ que sic difficultatꝫ īpregnationē diuini t' remouēt ꝑticipes ñ efficerē Qua de re scito p̄scripta his ñ min' quā uiris ꝯ uenire. His maxīe que coitū frigidita te nimia respuūt ac his que ex abundā te frigiditate puellas masculos ꝯcipiē tes maxīe hr̄e ꝑoptāt. De his tñ que sic masc'los hr̄e desiderāt deo duce doctri nā aliā sequētib' i capl'is describere spe ro et ꝑ hoc huic capl'o finē īpono ꝑ qd̄ et ꝑ aliq̄ p̄scripta difficultatꝫ īpregnatō nis i muliere ab flegātica hūiditate ꝓue niētis curā hēs oīb'. s. ordiate descrip tis que tā ab extra quā ab intra regula riter approximari debeant.

¶ Capl'm uigesimūsextū de cura īpre gnatiōis difficultatꝫ a colericis mr̄icis hūiditatibus ꝓuenientibus.

Bone deus quātū difficultatis īpregnatōis ab hūiditate fleg matica ꝓueniēs ipedimēti mi chi dedit. Sed i uno ꝯsolor ꝙ in ei' de scribēdis curis que scꝫ tā a colera san guīe quā ml'ia ꝓuenire pōt ea adiumēti mihi erit maximi. Et ꝑꝑ illi' que cā hu miditatis colerice ꝓueīt nūc curā tāquā

semi expedit⁹ ab ipsa let⁹ aggredior. Sex igit' rerū nō naturaliū ad frigidū et hūidū preordiato regimie de ābab⁹ saphenis flomiā fieri iube corpore quā maxie existēte plectorico nō mlta tamē sāguis quātitas extrahēda est cū cole re frenū ipse sit Successiue uero ad hu moris derelicti digestionē accede. ℞. sirupi acetosi siplicis seu oxizaccare si plicis. ℥.ii. sirupi de endiuia. ℥.i. aquaꝝ cycoree lupuloꝝ et buglosse añ. ℥.ii. ꝓ duab⁹ uicib⁹ misce aut ꝓ delicat⁹ cū mu scatellinis sandal' aromatizādo clarifi ca quā totiens exibe donec materiā di gestā ꝯprehendas uel. cū aquis p̄missis iulep rosatū aut uiolatū prebe ꝙ si ma gistralez a ꝓpriatū sirupū uolueris. ℞ florū buglosse boragis rosarū rubeaꝝ añ. M.ß. uiolaꝝ lactuce foliorū papa ueris albi endiuie scariole añ. M.i. se mis endiuie ac lactuce añ. ℥.ß. quatuor seminū frōrū añ. ℥.vi. fiat decoctio quā cū zucari lb.ii. aceti albi. ℥.iiii. uini gra natoꝝ. ℥.i.ß. cū citrinis sandal' aromati zādo sirupiza et cū prescript⁹ aquis ut precedentib⁹ utere Digesta materia ta liter euacuet' Accipe cassie seu māne. ℥ i. distēpera cū decoctiōe capill' uene. flo rū buglosse uiolaꝝ prūoꝝ et tamarido rū extracta cassia electuariū de succo rosaꝝ uel ꝯfectiōis de māna. ℥.ii.ß. cuz sirupi uiol'. ℥.i. ꝯmisce et i potu tribue l' loco electuarii de succo rosꝝ. ul' ꝯfectō nis de māna adde. ʒ.ii. reubarbari cuz granis. vi. spicenardi īfusi i aqua lact⁹ capraꝝ cū modico uini albi de ipso cū i infusiōe horis. vi. steterit ꝯueniēti ex pressiōe facta. Et si potōz rennuit. ℞ electuarii de succo rosꝝ āt ꝯfectiōis de māna. ʒ.iii. ß. zucari albi quātū sufficit et deauratū bolū facias quā potōis loco sumat. Colera pura peccāte tl'ia ꝯueni ūt. Si tñ uitellina aut citrīa colera pec caret sir^m de radicib⁹ acetosū exibe ac dyafiniconē electuariū īdū pill'as de re ubarbaro seu aggregatiuas. Cū tñ me dic⁹ quilibet materias has sciat cōiter euacuare i dādo modū eas digerendi seu euacuādi cupiēs ad a ꝓpriata deue nire āplius nō īsisto. Facta purgatione per horā unā āte pastū ꝯfectiōis infra scripte bolū unū ml'r sēper capiat que ℞. spērū tria sandal'. ʒ.ii. rasure eboris uisti quercini pl'ueris priapi thauri ac matricis leporis añ. ʒ.ii. zucari albi lb: ß. zucaꝝ cū aqua rosꝝ. soluat' et i morsel lis grossis satis ꝯfectio fiat uel accipe ꝯserue rosꝝ. ℥. i. ꝯserue floꝝ nenufaris boragis et buglosse añ. ʒ.iii. dyarodō abbatis tria sandal' manuscristi cū perl' añ. ℥.i.ß. margaritaꝝ. ʒ.i. fragmētoruz lapidoꝝ preciosoꝝ. ℈.ii. semis mercu rial'. ʒ.i.ß. rasure ebot⁹ uisci quercini pl' ueris priapi thauri matricis leporis añ. ℈.ii. deauratā mixturā ex his fieri iube de qua precedētis loco coclear u nū ꝯtinue sumat. His factis i balneo tali iuuamē inuēi singularissimū ꝙ. ℞ malue ac bismalue. cū radicib⁹ añ. M. iiii. folioꝝ violaꝝ salicis uitis vuas al bas portātis rosaꝝ nenufaris et iūci añ M.ii. folioꝝ cotani. M.iii. et ulmi. M.i. fenugreci lb.i. fiat decoctio in q̄ tepida ml'r sero et mane ieiuno se balne at et ut ne sudet uel saltē. quāto minus poterit tina discoopta permaneat. Ex herbis autē balnei sacculus ipleat' sup quo se ml'r balneās sedeat. Cū balneum egredit' de predicta ꝯfectiōe seu mixtu ra ꝯtinue sumat et per dies aliquot bal neū tale ꝯtinuet. Eius tamē loco ex his rebus stufā seu ēcatisma facere poterit Uel tale suffumigiū ꝙ. ℞. sandal' om niū añ. ℥.i. rosaꝝ rubeaꝝ florū neūfaris

uiolaꝝ añ.℥.i.storacis calaite añ.ʒ.ii.ā
bre.℈.i.ꝯquasset et cū aqua rosata tro
cisci ꝯficiant. Ex quib⁹ sup carbones
uno posito p ēbotū recipiat fumū. An
te et retro ex albo unguēto galieni sero
se ungat cū cui⁹ vncia una.ʒ.i.boliarme
ni si adderes meli⁹ erit. Infrascriptuʒ
quoqʒ nastale p noctes plurimas defe
rat. Qd a ꝓprietate abundantē in sup
fluitatib⁹ colericis matricē ad ꝯceptio
nē prepat ꝙ. Re. medulle cruris uitl'i
cerebri cerui butiri uaccini adipis ca
praꝝ seis mercurial' añ.℥.ß.acacie ypo
quistidos sandal' rubeoꝝ storacis liqui
de cornu cerui usti añ.ʒ.ii.cū oleo rosa
to siml' icorpent et cū lana nascalia ap
pensa filo ꝯficias.posset et pessariū tali
ter fieri. Re.rerū prescriptaꝝ.℥.i.aque
rosate et olei rosati añ.℥.iii.dissoluant
siml' et cū eo mulierez pessariza. De ali
is vulue sophisticationib⁹ cū in hoc ca
su rarissime his op⁹ sit tractatio aliqua
fienda ñ est ubi tamen op⁹ foret ad pre
cedentia capl'a recursū habe et ex magis
temperatꝫ que illic descripta sūt utere
et i hoc huic capl'o finez facere libet qr
si aliqua sibi deficient i prescriptꝫ capi
tulis recursum inueniet.

¶ Capl'ʒ uigesimūseptimū de cura dif
ficultatis ipregnatiōis que a mr̄icis sā
guineis humiditatibus ꝓuenit.

Supflue hūiditates sanguīee
colere admixtiōe sepe ptici
pāt aquoso tñ cū flegmate se
pi⁹. Cūqʒ ut hitū est ab his sepe ipregā
tio difficultatez recipiat curā ubi adhi
bere uolueris taliū qualitatez ac substā
tiā.prio tibi ispiciendū est quā ex toti⁹
hitudie urie ac taliū sāguinearū hūidi
tatū ispectiōe ꝯgnosces Te igit ad ac
tū practicū reducendo sex rerū nū na
turaliū sāguinis multiplicātiū regimen
ꝓhibe. Qd si hūiditates iste colera pti
cipāt tale regimen ad frigide siccitatez
ꝯtempādo declinet facias.si uero aquo
so flegāte ad siccū regimen declinet ne
cesse est sed frigidū tempet deide cōib⁹
materieb⁹ euacuatꝫ fl'omia ābab⁹ ex sa
pheis fiat et copiosa qdez uerū si hūidi
tates iste colera siue flegāte pticipent e
uacuatiōe ubi op⁹ sit cū quib⁹ et quomō
illō fieri debeat ex precedentiū capl'oꝝ
doctria notū tibi satꝫ est. et per hoc ad
appropriata solum deuenio.in hoc enī
casu balneū ex aqua i qua corei ꝯfecto
res sua coria ꝯficiūt iuuamenti mirabil'
īuenies et prescripto more ml'r balneā
da est. A balneo uero cū egredit bol⁹
ꝯfectiōis īfrascripte un⁹ eidez tribuat
que. Re. ciāomi seis mercurial' roß.ru
beaꝝ liāture eboris margaritaꝝ añ.ʒ.
i.cōall' rubeoꝝ fragmentoꝝ lapidū pre
ciosoꝝ añ.℈.ii.sādal' oiuʒ añ.ʒ.ß.zuca
ri lb.ß. dissoluat zucaꝝ cū aqua rosata
extictiōis calibis āt cādentꝫ auri et pre
ualet et ꝯserue roß.℥.i.addita i satꝫ gros
sis morsell' ꝯfectio fiat.i prescripto bal
neo plurib⁹ dieb⁹ se balneet. De mixtu
ra quoqʒ īfrascripta per horā unā añ
pastū unū coclear sēp accipiat que. Re.
ꝯserue roß.ātique.℥.i. ꝯserue buglosse
ac boragis añ.ʒ.ii.tria sādaloꝝ dyaro
dō abbatis añ.℥.ii.pl'ueris specieꝝ pre
dictaꝝ.ʒ.iii. pānoꝝ auri numero.xii.
mixtura ex his fiat que deauret. Mu
lier sepe ex īfrascripta decoctiōe fomen
tet que Re.rosaꝝ rubeaꝝ gallaruʒ su
mac plātaginis siphiti chimolee boliar.
aluis añ.M.ß. In aqua fluuiali ul' fer
rata oia ista decoquant cū qua ml'r fo
mentet sepe deide itus et extra prescrip
taꝝ rerū pl'uere mr̄icis os sallpizet et

petia i prescripta decoctiõe madefacta tã it⁹ quã extra superponat ¶ Hec de die fiãt de nocte uero accipe musci grã vi. sãdalorũ muscatellinorũ ros. rubearũ añ. ʒ. ß. olei rosati. ℥. i. ß. diu i mortario ducant i quib⁹ itinct⁹ bõbax superponat. ¶ Cõsiderãdo que i precedentib⁹ prescripta sũt quantũ ad ea que in cura difficultat ipregnatiõis ab hũiditate sãguinea ꝓuenient requirũt mihi i hoc capl'o descripta sufficere uident Qd si aliqd ad perficiendã ei⁹ curã deficit a prescript capl'is auxiliũ petat qr sdigentiis deo duce i ꝯplemento supplebũt et per h tibi finem impono.

¶ Capl'm uigesimũoctauũ de cura difficultat ipregnatiõis que ꝓuenit a matricis hũiditatib⁹ melancolicis.

Difficultat ipregnationis a superfluis hũiditatib⁹ cure ut finez iponerez. de ea que ab hũiditate ml'ica ꝓueit adhuc poẽret curaz restabat Tua igit ml'ica que ipregnari tã auid cupit. Sex rerũ nõ naturaliũ ad calidũ et hũidũ declinãs regim fac ut obseruet Et super cia quib⁹ sciuerit modis sibi leticiã iferat. Tu aũt ad digerendũ materiã facias sic. Accipe sirupi de radicib⁹ acetosi. ℥. ii. sirupi de fumo terre. ℥. i. aquaꝝ buglosse scolopendrie et arthimesie añ. ℥. ii. ꝓ duab⁹ uicib⁹ misce ãt cũ ciãmo optimo aromatizãdo clarifica uel aliter accipe aq̃rũ buglosse pipinelle fumiterre arthiesie et scolopendrie añ. ℥. iii. aceti. ℥. i. zucari albi. ℥. iiii. Ex his cũ optio ciãomo aromattzatũ iulep ꝓ duab⁹ uicib⁹ facito q si magis adhuc a ꝓprietate facere uis accipe calamenti origani sticados eupatorii florũ boraginis buglosse arthimesie camedreos añ. M. ß. scolopẽdrie. M. i. corticũ genestre et fraxini añ. M. ß. passulaꝝ. ℥. i. fiat decoctio i cui⁹ fine epithimi. ℥. i. adde et ꝯ lb. i. zucari lb. ß. mell' et. ℥. ii. aceti passulati arõtizatũ cũ ciãomo sir^m facias cui⁹. ℥. i. ß. cũ aquis prescript ꝓ una uice tribue Materia digesta accipe cassie ãt mãne. ℥. i. quã cũ tali d̃coctõe dissolue que ℞. capill' ue. florũ boraginis buglosse uiol' camedreos. ligue ceruie añ. M. ß passulaꝝ. ℥. ß. fiat decoctio i cui⁹ fine. ℥ ß. epithimi adde extracta cassia seu mãna ꝯfectiõis hamech. ʒ. ii. ac sirupi uiol' ℥. i. cũ ea misce et medicia fiat. l' aliter accipe ꝯfectiõis hamech. ʒ. iii. ß. zucari q̃ztũ sufficit et deaurat⁹ bol⁹ fiat. uel pill'arũ de lapide lazuli. ʒ. i. loco horũ prẽbe Uerũ cũ cõiter practicãtes materias tales euacuare sciãt. his solutis finem ipono. Euacuata materia balnea nisi feceris pensa te fecisse nihil Accipe ergo cãomille melliloti camedreos cãepitheos ysopi folioꝝ lauri lauendl'e añ. M. ii. arthimesie. M. iiii. maluauisci cum radicib⁹. M. v. seis lini fenugreci añ. lb. i. radicũ ualeriãe lb. i. ß. ꝯquassent et ex his saccul⁹ super quo mulier sedeat i balneo repleat a quo cũ egredit ꝯfectiõis ifrascripte bolũ unũ prebe. Que ℞. spẽrũ electuarii de gemmis. ʒ. ii. seis mercurial' limature eboris añ. ʒ. i. p̃ api thauri coagl'i leporis cũ matricis añ. ℈. ii. zucari albi lb. ß. zucarum cuz aqua buglosse dissolue cum florum buglosse ꝯserue. ℥. i. misce. Et antequam per bolos ꝯfectio icidat prescriptos pl'ueres cũ iposueris. ʒ. i. ciãomi cũ cultello icisci super adde et ꝯfectionez per bolos facite ei⁹ quoqz añ pastũ per horã bolũ unũ mulier sp accipiat. Ex reb⁹ balnei stufe encatisãta ac suffuigia bal

De cura difficultatis ipregnationis

nei loco fieri possūt. ꝙ si fiat dādi post ꝯfectiōez sēper memor esto. Nascalia ꝛ ēt i illo casu que sequunt̄ maxie ualent ut ex costi puluere et oleo ros. uel fenugreco cū adipe anatꝫ āt seis spagi cū adipe anseris seu ex oleo uiol' cū musco ꝙ libet istoꝝ matricez ad ꝯceptionem maxie adaptāt. Et hoc ꝓ taliū mlicaruz hūiditatis cura sufficiat Nā si ad h⁹ capituli ꝯpletā doctrinā plurib⁹ seu aliis a ꝓprietate difficultatē ipregnationib⁹ remouentibus uel vulue sophisticationibus opus sit capl'a prescripta que de his te faciat abūdantem require.

Capl'm uigesimūnonū de cura difficultatis ipregnatiōis que a siccitate sola seu caliditate uel friditate ꝓueit.

Plurime ut i capl'o de causis et signis sterilitatꝫ ac ipregnatiōis difficultatꝫ supra dc̄z fuit ad ꝯcipiendū solū ꝓpter siccitatez difficultant̄ quib⁹ taliter succurrendū est Totū sex rerū nō naturaliū regimen ad hūiditatez ac tēperatā caliditatez declinet facito. ꝙ ut oīa i unū ꝯcludā tale regimen totū resūptū sit ꝑꝑ ꝙ i usu ꝯtiūe talis quam maxie sibi ꝓderit ꝙ. ℞. zucari albi lb. i. ſ. anuli. ℥. iii. cū aqua ros. anulū dissoluat̄ et i ea zucaꝝ postea cui ad lentū ignez dū coquit̄ ℥. iii. amigdolaꝝ dulciū recentꝫ olei paulati adiūge et i morsell' talez ꝯfectiōez facias. Nō nulli ꝯfectōz hanc sic faciūt cū aqua rosata zucaro dissoluto et ad ignez dū lentez decoquit̄ nūc oleū nūc amidū paulati adiungūt cū spatula lignea perforata ꝯtinue permiscendo ꝯfectōez per bolos ut supra ꝯficiūt. mulieri preterea huic asine lac seu capre cū modico mell' aut zucari calidū ꝓut ab ubere mulget̄ per duas aut tres horas āte prādiū sūptū ualet maxie. De resumenda muliere de iceps tu⁹ iste labor sit. Sed ad ꝓpositū nostrū ifrascripto balneo sepe balneāda est ꝙ sic fit. Accipe mōtonū capita plura que i caldario magno ad ossium usqz seperatiōez buliāt deide accipe foliorꝝ uitꝫ muscatelli salicis uiol' cāomille melliloti añ. M. ii. maluauisci cū radicib⁹ añ. M. vi. fenugreci semis lini añ. lb. ii. radicū ualeriāe lb. i. ſ. ꝯquassata oīa i decoctiōe ꝑdicta sufficient̄ buliant et i tali balneo mulier sepe balneet̄ a quo cū egredit̄ ꝯfectiōis ifrascripte bol⁹ un⁹ exhibeat̄ que. ℞. specieꝝ dyarodō abbatis. ʒ. ii. semis mercurial' rasure eboris añ. ℈. ii. matricis leporis. ʒ ii. semis bōbacis dragāti gūmi ara. añ. ʒ. ſ. zucari i buglosse aque dissoluti lb. ſ. et florū buglosse et ꝯserue añ. ℥. i. addendos per bolos ꝯfectio fiat de qua ꝑ horā ante cibū aliud mediciale dū nō recipit eē bolū unū sēper accipiat In hoc casu vulua sophisticatiōe alia nō nisi ut humectet̄ idiget ꝙ ex calida decoctōe balnei prescripti si mulier sup̄ perforato scamno bene coopta stufet̄ per optie fiet. Ad ꝙ ēt nastale hoc ꝯtinue quasi delatū ualet multū. ℞. medulle cruris uaccini adipis galline añ. ℥. ſ. storacis liquide. ʒ. ii. et cū lana nascale ꝯficias. uel his reb⁹ adde oleū amigdolaꝝ dulciū. ℥. iiii. et mulierez pessariza. Cōfectiōes plura et alia plurima i prescriptꝫ capl'is descripta huic ꝓposito ꝯuenientia i eisdez capl'is reqrenda sūt ꝙ si ipregātiōis difficl'tas ex caliditate sola ꝓueniret ad capl'z de cura difficultatis ipregnatiōis ab hūiditatib⁹ colericis ꝓuenientꝫ recursu supra habeas et ēt illa ꝯueniūt que postquā euacuata est materia ibidem descripta sūt debes et si fri

De fetus seu embrionis generatione

giditate sola ꝓuenerit ad capitulū de cura difficultatis ipregnatiōis ab hūiditate flegmatica ꝓuenientꝫ recursum hr̄e et oīa illa ēt in isto cāu ꝯueniūt que postquā euacuata est materia descripta sūt. Et per hoc causis oīb⁹ ipregnationez ꝓhibentib⁹ que suprascripte sūt satisfecisse quantū ad curaz mihi uisum est. Pro quo illi crucifixo iesu infinitas gratias ago. In hoc ergo capitulum istud finem recipiat.

¶ Capitulum.30. de fetus seu embrionis generatione.

Si a te documenta prescripta diligent̄ obseruāda sint que ad ꝯcipiendū ipotentes erant plurime tuo beneficio iure pregnātes fient quas cū regere ac gubernare tua sit an pregnātes sint per ꝓpria que describent̄. signa noscas oportet in quoꝝ noticiā si ipregnatiōis mod⁹ not⁹ tibi fuerit deuenies facili⁹. Is itaqꝫ per prius describend⁹ erit et hoc i pn̄ti capl̄o creatore duce factur⁹ sum. Pro quo scito ꝙ isti tres termini cōceptio generatio ēbrōis et ipregātō synonimi sepe nobis sint ꝓp̄e tn̄ sūpti dr̄nt mlt̄ū. nā ꝯceptio est attracti a mr̄ice semis i sanguis menstrui puriori ꝑte ꝯmixtio i qua ipsi⁹ mr̄icis naturalis calor talit̄ agit ꝙ spermatis uiuificato calore embrionis generatio tādem ꝯsequit̄ Embrionis uero generatio est uiril̄ spermatꝫ i menstruo sāguine tā diuturna actio ut materia illa humanā formā suscipiat. Impregātio quidē tm̄mō mulieris ex ꝑte se tenet que est aliō nihil quā ꝯceptio et embrionis generatio. Cōceptione etenim ac embrionis generatiōe facta mulierem tūc et nō ante pregnātez dicim⁹. Ex q bus prio que est iter tres terīnos dr̄ia patet nā embriōis generatō ꝯceptionē presupponit. Impregātio uero utrunqꝫ. patet secūdo qualit̄ ꝯceptio uigore caloris natural̄ mr̄cis ad actū reducat̄ ēt embrioni generatio ab i nato calore semisqꝫ gignitiuūsꝫ m̄ cōit̄ uocam⁹. Attracto igit̄ semie matrix super eū tā aui de colligit̄ ꝙ ei⁹ itrisecum os tā strictū manet ut ide sꝑmatis aut sāguis mēstrui egredi possit nihil. et sic semis cū puriori ꝑte mēstrui sanguinis ꝯmixtio fit i quā calore mr̄icis agēte sꝑmatis calor ad actū reducit̄ sicut ut i materiā illā menstrualez ꝓ embriōis generatiōe fienda agere deiceps possit et ut tactuz est talis ꝯceptio nuncupat̄. Calore uero spermatꝫ i materiā illā menstrualem deiceps agente eā pro trib⁹ pricipalib⁹ formāde membris prepant ac disponit et sic i eā digestionez cāt quendā. Et h̄ ꝑhorū ueteꝝ que materiā hāc possibilib⁹ modis oibus perscrutari conati sunt relatu i sex dierū spacio fit cōiter. Successiue uero calor actionē suā ꝯtinuās materiaz illā ut mēbroꝝ formā suscipere possit ꝯtinue disponit i meli⁹. et sic ꝑ nouez dierū spaciū ispissando i ea ꝯtiūe agit. Unde materia ex tali actione rubedinez quandā ac substantiā sanguis similez tūc acquirit. Deiceps actiōe caloris ꝓcedente materia scōm ei⁹ etero genitatez uarie disponit̄ ossis ut ꝑs una carnis aliqua reliqua nerui et sic de aliis scōm ꝓcreandoꝝ menbroꝝ exigentiam formā recipiat cui⁹ actio i.xii. dieb⁹ cōis terminat̄. Demū mat̄ia illa successiue taliter disponit̄ ut menbroruz oīuz ad fetus perfectionez que requirūtur formā recipiāt ꝙ i.xviii. dierū spatio fit cōiter Et i isto toto tempore embriōis generatio perficit̄. et ecce i sum

Tempus pro embrionis formatione.

De embrionis

mā tpa ac mod⁹ i quo et quomō ꝯceptō embrionis generatio ac ipregnatio fiat ꝓpter ꝙ i uersu cōiter aiūt. Sex i lacte dies, tres sūt i sanguie trini. Bisseni carnez. triseni mēbra figurat uel aliter. Iniectū semē sex primis certe dieb⁹. Quasi lac reliquis nouez fit sāguis ac inde. Solidat duodena dies bis nouaqz demū. Effugiat tēpusqz sequēs ꝓducit ad ortū. Ex quib⁹ oīb⁹ pz qualit̄ i. xlv. dieb⁹ fet⁹ ꝑfecte ꝯplet̄ et tale est formatōnis ei⁹ temp⁹ maximū. 3v. dierū minimū ut aiūt ꝑhi atqz multi de hac materia tractātes cōiter asserūt. Formato fetu ut Auic. iquit tpe duplato mouet̄ et duplato postea tpe mot⁹ fetus ad ortū ueit Rudis ego igenii qua fantasia moti sit nescio. nā ex eorū positiōe prio sequit̄ ꝙ i 30. aut quadragita dieb⁹ formatus embrio cui⁹ possibilitatez ipsi ponūt uiuēt nūquā primū pz iaz ex ipsoꝝ ꝯputo i 30° foratus embrio i sexto mēse precipue nascit̄ et ut declaraturus su talis nō uiuit. In. 40. uero format⁹ ad ortū i lxxx°. ueiet qui ꝑiter nec uiuet Sequit̄ 2° ꝙ i nouo ꝑtus fiet raro pz qz talis i. xii. precise format⁹ sic oportet tpa illa ut ipsi uolūt duplādo ꝯtinue et uerisimili⁹ tā rōe diuersitat̄ materie q̄z agentis citra tempus illud frequentius embrio formari debet. ¶ Sequit̄ tertō ultra nonū naturaliter nasci neminē pz ex quo pz duplato motus tpe naturalis fit part⁹ et nō aliter ut hii uolūt. Auic. tamen i sui de aialib⁹ ix. ꝯputationē hāc poīt aliter. nā ut sniam ei⁹ sūmati colligā. Impregnatiōis temp⁹ i septez equales ꝑtes diuidit. ¶ Prima quaꝝ formatiōi due motui et quatuor alie partui correspōdent. Tēpus eni mot⁹ cōtra temp⁹ iformatiōis tōliter cōdistinctū ei duplū fiat. uerbigr̄a. Si i 30. embrio format⁹ sit eo duplato lx^m. ꝯtinue quo trigesimo for̄atōis addito nonagīta precise hēmus qui mēses tres ꝯstituūt et fetus i hoc tpe moueri icipit. Deīceps duplato motus tēpore ꝙ dierum lx. fit seorsū. s. cū a formatiōis tpe capiendo dies. 100. et 20. erūtqz menses quatuor precise sūt et his precedentib⁹ addit̄ fetus ad ortū deueiet ¶ Ex quibus sequit̄ i. xxx. formatus in lxx°. precise nascit̄ et parit̄ de aliis ꝯputandum est. Ex his sequit̄ naturalē aut decima aut ii^a partū posse fieri sepe. Pz scd̄m eoꝝ modū ꝯputū faciendo. Astrologi morā fetus i utero aliter iuestigari conati sūt ut expresse ptolomeus i cēti loquio ꝓpositiōe. li. inuit deū iquit. Locus lune i natiuitate ipsius grad⁹ ascēdent̄ est hora casus spermat̄. Et loc⁹ lune i hora i qua cecidit sperma est grad⁹ ascēdētis i hora natiuitat̄ et qz tēpus iclusuz iter ascendentē natiuitat̄ et lune casus spermat̄ hora et locū lune hora natiuitatis uariationē quandā recipit tres in utero fetus moras distictas iuenerunt predict̄ tpibus mēsuratos. maiorē. s. mediā et minorē. Maior eni ducentoruz. lxxxviii. dierū existit que mēses. ix. st̄ et dies tres. Minor ducentoꝝ. lviii. dierū existens mēses. viii. et dies. xviii. ꝯstituūt. Ex his prio sequit̄ ꝙ scita hora casus spermat̄ i mr̄ice natiuitat̄ hōscit̄ et ecōtra. Sequit̄ scd̄o ꝙ septimi ⁊ octaui et ūdecimi mēsis part⁹ preter naturā existit et ꝑ ꝯñs ifans uiuere ñ deberet. pz ex quo talis part⁹ fit i fluxu supcelesti obuiāte qui ut notū est tāq̄z ul'e agēs plus i causatū quā ꝑticularia agentia ifluit. Astroꝝ merito et si precedēs dupla forsan uera sit ut ptolomeus uir tātus affirmat tm̄ agentis ꝑticularis diuersitate quā ēt materie fallacē

fortus generatione 179

illā īueniri sepe puto. posito ēt ꝙ eodē
īstanti mulier sāguiēa ac robusta ex se
mīe ualde potēti ꝯcipiat et ōbil' flegma
tica ex debili seīe cetera ponēdo paria
ad natiuitatꝫ usqꝫ tēpus sāguinea citi
us pariet cū materia ī ea obediēs sit ma
gis ꝑticulare agēs forti⁹ et ul'e ut sup
pono. Idē preterea nōne natus ī octa
uo et si ut īfra patebit supra celestis cō
trariet' ī flux⁹ aliqñ uiuit ut Ari. in de
historiis aīaliū ii⁹ Ex quo. bñ sequit'
ꝙ si precedēs regula astroꝝ merito ue
ra sit rōe ꝑticularis agētꝫ ac māe fallax
repire debet sepe. Sed ista deceptio ī
ꝓposito nobis prodest nihil. Istā igit'
dñis astrologis dimittere meli⁹ puto.
Habet' igit' scōm dños medicos qua
liter et quo dieb⁹ fetus ī utero formet'
et ī quot diebus moueat' et tādē ī quot
ad lucē deueniat. Habet' quoqꝫ scōm
astrologos diuersitatē more fetus ī ma
trice qui celū suū ad effectū ꝯcurrer̄ uo
lentꝫ oēm ī fetus formatorē et ab instāti
ꝯceptiōis ad ei⁹ usqꝫ ortū alit' et aliter
per planetas ꝯcurrere nolūt. In forma
tōe uero et si ul'e dñiuꝫ saturno attribu
ūt scōm uariā dispositionē materie pla
netas taꝫ ad talē actionē ꝯcurrere affir
māt oēm. nā ut hītuꝫ est in ꝯceptione
materia simul adunat' ꝯstansqꝫ fiat op
em et talis operatio saturno c⁹ frigidi
tate et siccitate materia coadunare et
coaduātꝫ ꝯstantē facere ascribit' ꝛ hoc
tā diu durat donec a calore mr̄icis sper
matis calor uiuificat⁹ ī generatiōis ma
teriā agere īcipiat. ¶ Secūda opatio
Ioui c⁹ est spm̄ uiuificare hoīem asscri
bit'. nā Iupiter quasi iuuās pater ethi
mologiat' tūc enī spūs gigitiuus īsper
mate existēs uiuificat' hac formādi mē
bra uigore recipit et tūc materiā spumi
ficādo digōem quādā efficit l' recipit.

¶ Deīde mars cui⁹ caliditate et sicci
tate est uirtutē membrorū īformatiuaꝫ
fortificare materiā illā īfluit ūde tunc
tres uesice pro trib⁹ prīcipalib⁹ crean
dis membris generant'. Et horū triuꝫ
operatio usqꝫ perdurat quo materia ꝓ
umbilico ac secūdia generatiōis dispo
nit' qui ī sex aut ī. vii. cōiter dieb⁹ finit'
Et ad h usqꝫ tempus a matrice adhuc
petit nihil. Deīceps sol ī materiā illam
taliter īfluit ut ꝯcept⁹ tā fetus ad ꝯcep
tiōis locū materiā talē ac tantā attrahe
re possit ꝙ ad prīcipaliū membroꝝ aug
mētationē sufficiat et ide aīata fieri pos
sit ꝙ ī triū dierū spatio finit' et perficit'
Ueneri aūt operatiōē quintā ascribūt
cui⁹ est liniādi ac exteriora quedā mem
bra formādi uirtutē īfluere et tūc mate
ria scōꝫ eius eterogeitatē ut uaria mē
bra ide fiāt disponit' et tal' operatio cir
ca dies. ix. tota ꝯplet'. Mercuri⁹ deī
de oculos aures nares et uocis īstrum̄
ta ꝓcreādi uirtutē īfluit et tūc caput ꝛ
ī eo ꝯtenta creant' sens⁹ organa disponū
tur et caput ab hūeris seperat' ēt oīa ī
xii. dierū. Luna hūiditatū dña postea
uirtutē talē īfluit ut ad ꝯceptiōis locū
hūiditas tāta trahi possit ꝙ mēbra oīa
formā debitā recipiāt huius ope fetus
p̄fecte ꝯplet' ꝙ ī his dieb⁹ spatio fit co
munit' Et hoc est tēpus ꝙ ab semis īfu
siōe ad ꝯpletā usqꝫ fetus formā taliter
planetꝫ ascribit' ut ī diuersis astrologo
rū libris sparsiꝫ recollegi. A casu tamē
spermatꝫ ī matrice ut dictū est usqꝫ ad
luceꝫ fetus deueniat planetaꝝ īfluxus
aliter a ꝓprietate. Astrologi cuiuslibꝫ
ꝓductiōi rei cui⁹ ꝯplementū per mēses
durat āt est mensi cuiqꝫ planete unius a
saturno prīcipiū facientes dnium attri
buūt et si rei illius ꝓductio perducet
diutius a saturno iterum īchoando ad

ꝛ.iiii.

De embrionis generatione

Menses planetis constituti

planetas alios successiue transeũt ordi
nate nisi eni materia ex qua embrio ge
nerat coagulata ꝯstaret eius ꝓpter flu
xibilitatẽ generatio fieret nr̃la Cũqꝫ sa
turni frigiditate sua ac siccitate talem
sit coagulare materiã ꝯstantez facere
ac naturalẽ et uegetatiuã ĩfundere pri
mi mẽsis dñiuꝫ eidẽ attribuim⁹ cũ ĩ ma
teria illa hec ĩ mẽse illo prĩo fieri noscũ
tur. Coagulata et coadunata materia
a Joue cuius est spm̃ uiuificare oẽs gi
gnitiuos spũs formãdi mẽbra uigorem
recepit et ab h̃ Joui mẽsis duob⁹ a scri
bit. Tertius uero marti que tria prĩci
palia mẽbra sua caliditate formãdo ca
put ab ceteris seperat brachia quoqꝫ
et crura plasmãdo ea diuidit ab ĩuicez
uirtute uitali ĩ eis adhuc existẽte nulla
ut pb̃ici uoluerũt plurimi. Hec eni per
fectio corde ab sole ĩ eo ĩflui uolũt et sic
tũc cor mẽbris ceteris uitã ĩfluit ea de
cã tũc mouet ẽbrio ac sẽtit et per hoc
soli mẽsis quartus attribuit. In quito
aũt que ĩ mẽbris exterioribꝰ lineatiões
ueneris uirtute ꝑficiunt quedã ac etiã
exteriora mẽbra formant puta nares
os uirilia muliebria pedes ac digitoꝝ
sepatio. Sexti aũt mẽsis mercurio dñi
uꝫ dat q sua uirtute uocis ĩstrumẽta su
ꝑcilia et oculos fabricãs capillos et un
gues crescere facit. In septimo autem
talis opatio a luna ꝯplet q hñiditate
sua uacuitates replet oẽs et tũc fet⁹ per
fecte ꝯplet⁹ est. Et ex his dñiis tãquaꝫ
ex fũdamẽto quare ĩ octauo mẽse nõ ui
uat causã reddere conati sũt. Suppo
nẽtes ꝙ planetaꝝ quidẽm uice scõꝫ am
bas qualitates amicant ut uenus Jupi
ter ꝛc̃. Quidã scõm unã tantũ ut luna
mars ꝛc̃. Et quidã scõꝫ ãbas uite ꝯtra
riant ut saturn⁹. Is enim cũ in octauo
mẽse ex fũdamẽto prehabito ad dñium
reuertat uite scõm ãbas qualitates cõ
trarias natũ ĩterficiat et per hoc rõe tal
ĩfluxus octaui mẽsis ñ uiuit. Si tñ fet⁹
radicalit fortis uirtutis fuerit mr̃e existẽ
te robusta teste pb̃o ĩ de historiis aĩaliũ
ix. ad lucẽ ꝑuenerit uiuet. In egipto. n.
ĩquit mulieres uiragines sũt ac robuste
hoc sepissime ꝯtigit. In nono aũt men
se Jupiter iterũ dñat qui scõm quali
tates ãbas amic⁹ uite fetũ uiuificat ei⁹
atqꝫ prĩcipia uite fouẽdo uitalẽ uirtu
tẽ adauget ꝑꝑ ꝙ part⁹ ille supercelestis
influxus merito naturalissimus existit.
Mars uero uite scõm qualitatẽ unaꝫ
amicus ĩ mense decimo ꝑest et sic in eo
ob h̃ natũ uiuere ꝯtigit interdũ Sol in
xi°. regnãs uitã nato prestat et sic ĩ eo
natus uiuit ut plurimũ ꝙ si ĩ. xii⁹. mẽse
fetũ nasci possibile sit fõsã hoc ab auto
rib⁹ ꝯtigisse tñ reperi nũquã sed si sic
esset insupcelestis ĩflux⁹ rõe uiueret et
tũc uen⁹ aĩca uite dominiuꝫ resũpserit.
De septimo aũt mense ĩ quo part⁹ fit no
tabilit dr̃ ꝙ luna uite rõe hñiditatis ac
lumĩs ꝙ a sole recipit amicat. nã ꝑ hoc
fructus maturat creticoꝝ tertio. Et
ob hãc cãm plenilunii noctes calidorũ
existũt methauroꝝ secũdo. Cũ ergo fe
tus ut habitũ est ĩ septimo ꝑfect⁹ sit sibi
luna ꝑꝑ assignatas cãs nõ ĩimicãte ad
ortũ si uenerit uiuet et hãc ob cãm ꝑtũ
illũ naturalẽ fore ꝯpertũ est. Auic̃. aũt
et alii ut medici loquẽtes de his talem
rõem sensualẽ assignãt. Nã ut statĩ dic
tũ est fet⁹ ĩ septimo ꝑfecte ꝯplet⁹ ẽ ꝛ tũc
aures seu nutrimẽti defectu exitũ. petit
ꝙ ĩ radice fortis fuerit nascit et uiuit.
Si ãt uirtutis ĩpotentia aut cotilido
nũ resistẽtia nasci nõ possit maxĩe debi
litat quare si eũ ĩ octauo nasci ꝯtingit
ei ueluti que laborẽ scõm aggredit a ꝑ
mo nondũ releuat⁹ accidit ẽt sic tãtũ in

De signis ipregnationis masculineitatis causis et signis geminorum et causa superimpregnationis

secūdo illo motu debilitat' a fatiga prima releuat' nōdū ut nat' uiuere nō possit. Ex rōe eaō i quarto nō posse uiuere natū argueres. Patet ergo scōm medicos quare i octauo nat' nō uiuat. In septio uero sic ꝙ si hāc cū astrologoꝝ rōe ꝯuixeris quesiti pfecti cām hēbis. Et p hoc huic capl'o finem ipono.

¶ Capl'm 31m de signis ipregnatiōis masculinitatis causis et signis geminorū et desup ipregnatiōis causa.

Qualit' ꝯceptio ēbrionis generatio fiat i capl'o p̄cedēti tibi satis declarasse puto nūc autez mulierē pregnātez per ꝓpria signa cognoscas. Oportet quoꝝ quedā uiri quedā mulieris ex pte se tenēt. Dū ergo uir spmata ābo simul emiti ac sugi uirgam presēserit eā qz siccā et mundā abstrahit mulierē ꝯcepisse tūc signū ē Mulier aūt spma si siml' ꝯuenisse pcipiat i cuius actu delectationē ꝯsecuta est grandē ac mr̄icis collū succiōis pp auiditatē siccū māserit sic ꝙ spmatis egressuz sit nihil et accidit mulieri pigritia et tarditas ad somnū os quoqz corrugari ac cū quadā delectatōe ꝯstringi pcipiat p uū atqz dolorē quendā iter umbilicū ⁊ femur pp mr̄icē que se tūc super sperma recolligit' persēseant hac hui' ex causa puulus quidē horror tūc ipsā deprehēdat mulierē hāc ꝯcepisse dubites hanc quāquā et hec coeūdi expte actus se tenēt. In ꝓcessu uero ml'r coitū abhōret uel ut ueri' coitū tā auide seu ardēter ut pri' nō appetit ꝙ si coeat puul' quidē dolor eā sub ūbilico deprehēdit nec spma tūc emittit cū quo nauseat iterdū Mēstrua solito tpe nō effluāt. c' ex cā uertigo scothoia ac oculoꝝ tenebrositas eā i uadit sepe. puls' ac cordis tremor Nausea abhoiatio ac p sepe malarū materierū ad stomachū defluentiuz uomit'. Post uero mēsem appetit' cōrupt' eā deprehēdit sepissime eaꝝ colō ut plurimū mutat' pāni et alie cutis infectōes sup faciē ac i aliis ptib' corpis nō nunquā inascunt' mollificant' palpebre. ꝓfūdant' oculi miorant' pupille ac ꝯiūctiua augmētat' pp ꝙ earū ꝯspect' tñ ferox fit sepe et ꝙ a me uisū est sepe ex ipregnatiōe dorsi et anchaꝝ dolores sedant' interdū cūqz parit redeūt. Ad quartū usqz mēsē cū fet' notabili cibo nō egeat accidētia tl'ia ut plurimū fixa manēt et ad ptū usqz deīde miorādo ꝓcedūt ypocras uero autoresqz alii plurimi p experimēta pregnātē mulierē cognoscere nos edocēt. Et primū quidez Auic. idubitatū asserit ut aqua mell'. ℥. ii. cū tm̄dē pluuial' aque ml'r nō assueta i potu cibata cū it dormitū sumat ea. n. si pregnās sit tortōez i uētre sētiet cuz pūctiōe alias mime et hui' rō. nā matrix plena fetu i testia ꝯpressa tenet c' cā uētositas ex aq̄ illa geita detinet' et i uentre tōtionē cū pūctiōe cāt. Secūdū ml'r ieiuna pānis bñ tegat' sic ut aromatuz odor ad nares puenire nequeat deīde p embotū suffumiget' ꝙ si odorē sēserit pregnās nequaquā erit. De allei quoqz suppositiōe ac aristologie pl'ueris cum melle mixt' iudiciū idē fit. nā si illoꝝ sapor i ore sentit' pregnās mime erit. Experimētū aliō tā ad ipregnationē quaz ad masculeitatē ꝯgnoscēdā. Urina mulieris i uase bñ mūdo recollige ꝙ obturatū taliter ne spiret i umbra recōde p tres dies naturales deīde eā per petiālini mōdissimā colla ꝙ si i ea aīalia uelut pediculi iuenta sit mulierē pregnantē eē scito et ubi ea rubea fuerit mascu

Modus cognitionis masculorum ex urina

De signis ipregnationis

lū alba uero feminā denūtiāt. Aliō. R. unā acū tersā et politā et pone i urinaz mulieris ꝛc̄. ꝑ nocte i uno pelui enea et mane uide si est pregnās acus est maculata maculꝰ sub rubeis. si uero nō est pr̄gnās acus facta est nigra et erugiosa De pregnātiū urinis alioꝝ dicta referā esto ꝑ eas super ipregnatōz nihil argui possit nisi scripta signa bn̄ tibi notāda sint Primū mēstruis ꝓpriis ordiate fluentibꝰ ipregnatio uera fit mola nō nūquā Secundū an̄ mensē tertiū i mola sepissie manifestꝰ motꝰ i matrice sentit̄. In uera ipregnatiōe nequaquā 3ᵐ i mola ueloci⁹ uēter igrossat̄ imo i nō ꝑceptibili fere tpe ut i duabꝰ hoc āno uidi que i uno quasi tēpore passe i mēse. vi. ābe ex honorate sūt 4ᵐ aliter fetꝰ suo ꝯueniēti tēpore mouet̄ quā mola. Ipse eni de latere i latꝰ motū facit sepissime mola uero sie ꝯpressiōe seu mulieris motu raro. Quitū qn̄cūqz ipressio uiolēta i mola cū manu fit mouet̄ et amota manu locū ad pristinū redit fetꝰ aūt qn̄qz ex ꝯpressiōe tali mouet̄ qn̄qz uero minime. Sextū durior uēter et tractabil̄ minus i mola quā ipregnāte existit sēper. Septimū pregnās quā molata mouet̄ agiliꝰ mlto. Octauū i mola esto uēter tumēs fiat mamille nō tn̄ sēper molescūt eni ac gratiliāt̄ cuiꝰ oppositū ipregnāte ꝯtingit. Nonū maxille manꝰ atqz pedes molles icōuenient̄ i molata fiūt impregnāte nequaq̄z. Decimū pregnās mēsem. xi. nō pertrāsit molata uero ad quartū usqz annū et ultra sepe uenit. eq uoce argui possit nihil. Trouātuli tam̄ i istis partibꝰ ex urinis ipregnatiōez n̄ mō cognoscere affirmāt se uerū et si mulier ꝯceperat unquā ac natoꝝ numeruz maritū aliū an habuerit pat̄ atqz mater uiuat ne et plurima talia ꝓpter ꝙ homines taliter ifamāt ut a remotissimis ꝑtibus nō credēda ad eos copia ꝯtinue ꝯfluat. Sed his missis trouātul̄ ad ꝓpositū redeūdo ego ipse nihil ex urina sup ipregnatiōez posse ꝯcludi certe qc quā ꝑsuadere uolui nūquā. Prio non rōe ꝯtenti per ipsū eni sup membroꝝ dispotōez ob hoc iudicamꝰ qꝛ superfluitates a membroꝝ nutrimēto resecate per uenas ad epar refluūt et ad renes cū sāguis aquositate ꝑueientes i uesica urie ꝯmiscent̄ et sic oli pb̄orū solers igeniū ex h̄ super membroꝝ dispositiōez arguit. Fetꝰ eni ad extra uenas ad mulieris epar ꝯtenta mādabit̄. Scis eteni ꝙ in pleuresi atqz egritudinibꝰ que ad extra uenas sūt iudicare quāquā certi nō pōt ūde uicibꝰ aliꝙ i substātiaz colore ac ꝯtentis urinā i pleuresi ipsā laudabilem ꝯspexi et tn̄ bonꝰ hō ad mortez uelocit̄ tendebat. Si ergo ꝯtenti rōe iudicare de ipregnatōe certi pōt nihil quomō ex colore āt substātia illō facias. Mala preterea i stoāco epate reibꝰ alio ne mulieris i membro pricipali seu nobili existēs dispō i colore substātia ac ꝯtento urinā ut pz multi mode uariat. Cūqz a talibꝰ dispōibꝰ mulier raro imunis sit esto ad hoc de urinis pregnātiū ꝑ autores dicta uera sint iudiciū tuū ea ꝑuertet ac fallax efficiet̄. Uerū qꝛ mulier impregnata obesse prio diuertit̄ mltū ac i eis corpore uarie dispōes ex ipregnatōe nascunt̄ quaꝝ rōe mutat̄ etiā uria. Antiqui eni equocant̄ tn̄ super ipregātōez eā quicquā sigificare uoluerūt. Et per h̄ Auic. ipregnatiōis i pricipio eā citrinā fore ac ad albedinez declinātez quādā ait i cuiꝰ mediū coctū quasi carmiatū residet. Uria quoqz pure substātie qꝛ subtil̄ super cuiꝰ supficie uelō nubes quedā per materiā ipregnationem

contra mu-
sticos pri-
naces

masculinitatis causis et signis geminorum
1010

significare etiã asserit et maxĩe si ascendẽtia in ea athomosa corpuscl'a quedã perrauerit. Refert et item ꝙ uriali moto uria si turbat' ĩpregnatiõis finem denotat. Si uero nõ pricipiũ et qꝛ ĩ fine rubedo ubi ĩ pricipio subalbedo erat apparet Alii dicũt ꝙ urĩe ĩpregnãtiuꝫ trib⁹ primis mensib⁹ sãguinea existens ĩ se quasi minutas quasdã nebulosas et albã ypostasi ꝯtinet. In quarta uero et ultra mẽse ad cereũ et uiridẽ colorẽ tendit et ypostasis ĩ primis que alba erat paulati tpe ꝯcedente liuet ac gradati ingrossat' magis reddere rõeꝫ predictoꝝ cũ equocãtia illa sint signa nos plurima decipientia hoc ĩ loco sup sedeo. Nam ex eisdẽ super artheticã ut pꝫ alias atqꝫ sup egritudines plurimas significare põt. Si tamẽ urina sic circũstãtionata cũ predict' signis affuerit de ĩpregnatione tũc iudicabis certi⁹. Pregnãtis pl'sus ĩ pricipio fort' ac magn⁹ erit ut. Cõꝯstãtinus ĩnuere uidet'. Sꝫ uers⁹ finez paru⁹ uelox atqꝫ spissus reperit' ut ex philareti dict' elicit'. uerũ esto adhuc de ĩpregnatiõe certissimus sis nisi peccãteꝫ masculũ ãt feminã ꝯcepisse certifices feceris nihil et ut uerax ĩ hoc sis uiri dispõ tibi prio ꝯsiderãda est deĩceps uero mulieris. Uir enĩ hitudinis bone robusti corporis ãplaꝝ uenaꝝ testium magnoꝝ cui⁹ dexter ab adolescẽtia usqꝫ maior fuerit ꝯtinue ac q multi et calidi seis existit ardent' ad uenereꝫ ĩcitantis ꝙ ĩ aqua positũ rotũdat' fundũ atqꝫ petit et etiã q ĩ adolescentia festine polluerit cũ quo ex coitu debilitat' nũquã masc'liabit his ex se sẽper. Et eo certi⁹ si ĩ actu coit⁹ testeꝫ sinistrũ stricte ligatũ teneat. dextrũ uero solutuꝫ sic ut ab eo solũ sperma decidat'. Femina uero que bõe fuerit hitudinis uenaꝝ apparẽtiũ. et gaudent' aspect⁹. Cui⁹ menstrua digesta sit et nõ cruda que mense ĩ quolibꝫ ordiate perfluũt et a quib⁹ ĩ quarta purificata manet ea ex se. masculinans sp erit. Et sic ex dict' tã mulierez quaꝫ masculinãtem etiã uirũ ex se cogõsces unde talis ꝯsideratio ut mulierez ex masculo seu feĩam pregnãtez esse scias cũ describendis stati signis putil' tibi erit ualde. Attende ergo ꝙ ml'r ĩpregnata masc'lo colorata magis ac mediocris faciei sp erit leta quoqꝫ agil' leuis et appetit⁹ sanioris cũ quo pregnãtiũ accidentia ĩ ea maiora erũt ualde. ꝙ si stãs seorsũ uocet' dextrũ pedeꝫ mouet ocul⁹ quoqꝫ dexter let⁹ magis ac mot⁹ facilioris existit ei⁹ uenter rotũdat' et cũ mamille crescere ĩcipiũt dextra sp auget' pl⁹ c⁹ papilla bene colorata est et ab ea lac effluet. Prĩo ꝙ si super speculũ ãt politũ corp⁹ aliꝙ soli expositũ mulgeat' in granul' margarit' ãt argento uiuo simil' lib⁹ rotundat' et si super aquã aut urinã ꝓpriã multũ fuerit perpendicl'ariter fundũ petit. põd⁹ ac grauedo ĩ dextro latere sentit' plus ĩ quo etiã fet⁹ plurimũ mouet se. Puls⁹ aũt mulieris dextri plenus magis sinistro sentit'. Urina uero ut predictũ est ĩpregnatiõeꝫ tibi demr̃auerit ex illa masculũ arguas ĩ c⁹ fundo athomose ille resolutões residebũt que modicũ post tpis coagulant' et conglobant'. nã ĩ quo calor dñat' suo ĩ nube ubi situat õe et tal' cõglobatio. potentiã caloris ac uigoreꝫ arguit q ĩpregnata masculo uiget maxĩe. Oĩuꝫ istorũ mulier si filiã ꝯceperit oppositũ erit. De gemioꝝ signis certi quicquã haberi non põt uerũ si plures nascituri fet⁹ ãplius fuerit siue ex uno partu siue ex plurib⁹ scõm doctrinã Auic. xxi. tertii de causis geminorum ac etiã bihikil capl'o de

De signis ipregnationis

De causis mole

ꝯceptu cognoscet̃ si nati uenā ūblicalē ꝯspexeris quot eni ruge seu nodi in ea fuerūt tot iterū fetus mulier ꝯcipiet et si nulla nullū. ꝙ si rugaꝝ una ab alia distās multū fuerit iter illos fetus nascituros temp⁹ longū erit et si ꝓpīque breue. Itez ruge nigre seu rubee masc̃los et albe femias significāt. Et oia h̄ fore uera ego tp̄e meo exp̄ientia ꝯprobaui Gemi tñ et plures sup̄ īpregnatiōez gigni possūt nā mulier robusta repit̃ sepe que esto īpregnata sit ad mēses usqꝫ aliquot sine nocumēto ordiate menstruat et i tali sup̄ īpregnatio fit facile que usqꝫ ad temp⁹ maturatiōis fetū defert sepe repit̃. Et mulier debil̃ c⁹ matrix p̄p auiditatez maximā attrahēdi uirile sp̄ma ī actu coit⁹ apit̃ et i hac quoqꝫ sup̄ īpregātionē fieri ē possibile. ad maturationis tñ temp⁹ fetus tal̃ ꝓuenit nūquā Et hec de signis īpregnatōis et masculinātis quoqꝫ gemiarū causis et signis et ꝯñter desuper īpregnatiōis cā.

¶ Ca^m trigesimūsecūdū de causis mole significatiōibus ac cura.

PRegnās mulier ī ꝯtiguo ca^o cogōscenda qualiter sit te per plurima signa docui quoꝝ ex his sup̄ aliā m̃lieris ꝓpriā egritudinez quā molā appellam⁹ equocāt aliqua ut talē ergo equocationez euitare scias de mola ipsa dictō fiat oꝫ que sūpta ꝓprie aliō est nihil que īpregātio mēdosa que si ad part⁹ unquā ueniat carnis īformis frustuli p̄turitio sit. Unde is terminus mola a molō grece ꝙ latine rotūdū sonat originez forsā traxit cū carnis illō frustulū ad rotūditatez declinat quādā ueri⁹ tñ ab līgua p̄sica illō nomē deriuatū puto nā moli p̄sice ut ī quibusdā āti quis synonīs īueni idez latine ꝙ īformis carnis frustuli p̄turitio sonat. Sed missa nois deriuatiōe ad ei⁹ cās deuenio. Mola eni ex pl̃imo sāguine menstruo mediāte m̃ricis caliditate nō nūquā generat̃. nā menstru⁹ ille sāguis ex actiōe s̃rflue m̃ricis caliditat̃ iterdū ꝯdensat̃ et carnis for̃am recipit ex qua tūc īpregnatio mendosa fit quā ut patebit uere īpregnatiōis accidētia sequūt̃ pl̃ima et tal̃ dispō mala ꝓprie nuncupat̃. Fit et aliter nō nulle eni mulieres ī sp̄mate abūdant pl̃imo ī quib⁹ sine ꝯcursu uiril̃ seis ī actu coit⁹ ꝓpriū sp̄ma ad m̃ricem trahit̃ ꝙ menstruali ibidē repte materie ꝯmiscent̃ super quā matrix tūc colligit̃ et caliditate ī eā agit ꝓpter ꝙ ꝯdensat̃ et carnis formā recipit a m̃rice quoqꝫ occasio natū uirile sp̄ma āplexū iterdū materie mēstruali ꝯmiscet̃ ī quā nō uirtute īformatiua qꝛ ea tūc caret sed caliditate elemētari poti⁹ agit ex cui⁹ actōne materia ꝯdensata formā recipiat et mola īde generat̃ Insup̄ p̄p uirilis seminis debilitatem aut menstrui rebellitatem seu utriusqꝫ impotentiam ī hūana spē mōstra generant̃ sepe Facit eni natura de possibilib⁹ sēper ꝙ meli⁹ est nōne etiā ꝯstellatiōis ac dispositiōis materie cū fetu siml̃ frustrū carnis seu aliud qōdā ī apulia generari sepe ab īcol̃ narratū mihi fit ut bufo ul̃ ꝯsimile aliō nā tūc uerile semen ī puriorē mēstrui p̄tez agens ī eā formā hūanā īducit et sui ī superfluā materie corrupte actionē ꝯtinuās perfectoꝝ qua pōt forma eā īformat. Et h̄ mō ex materia illa ad recipiendū hūanā formā īdisposita cū fetu bufo aut ꝯsimile uenenosū quoddā aīal generat̃ cui⁹ uēnositate fet⁹ ipse ī m̃rice īficit̃ sepe ac morit̃. Frequenti⁹ tñ cū fetu ipso nascit̃ simul ī cui⁹ exitu ipsū mo

mordet iterdū ex quo uenenoso morsu
ifelix fet⁹ morit̄ stati. Ex debilitate isu
per caliditatē spermatē ac matricis ple
rūqz accidit ut materia illa mēstrual' re
tenta nō ꝯdenset̄ sed ꝓpter subtiliatio
nē i aquositatē ac uentū ꝯuertat̄ poti⁹
quare maiorez quā antea tūc locū occu
pās tumescere uentrē facit et dispositō
ni hāc mr̄icis molā ꝯsil'r appellare ꝯsue
uim⁹ esto iproprie tn̄ cū i fine ꝓprie dic
te mole iformis carnis frustuli si pertu
ritō fiat ut dictū est ꝯsequat̄. Ex quib⁹
oibus tā ꝓprie quā i ꝓprie mole cā pz
Amodo signa ponen^a sūt et ea prio in
quib⁹ cū uera ipregnatiōe equocat. nā
menstrua retinent̄ augumentat̄ uenter
mot⁹ i ea fit mamille crescūt uertigo sco
thomia oculoꝝ tenebrositas puls⁹ et tre
mor cordis nausea abhomiatio materie
rū malaꝝ uomit⁹ et appetit⁹ corruptio
sepe accidit. In colore molate mutāt̄
pāni ac alii cutis ifectōes eis inascunt̄
plerūqz mollificant̄ palpebre oculi ꝓfū
dāt̄ pupille miorant̄ et ꝯiūctiua augmē
tat̄ ferox earū aliquādo aspect⁹ fit. Ex
perimēta preterea ad ipregātionez ue
rā cogōscendā enarrata supi⁹ sup molā
quā super eā significāt nō minus et pit̄
de pulsu ac urina fit. Quid mirū ergo
si i tot signoꝝ equiuocatiōe medici de
cipiant̄ plurimi et ex sapientiorib⁹ qui
dā. ea de cā distiguentia ifrascripta si
gna bn̄ tibi notāda sūt. Primū mēstru
is ꝓpriis ordiate fluentib⁹ ipregnatō
uera fit mola nō nūquā. Scōm ante mē
sem tertiū i mola sepissime maifest⁹ mo
tus i mr̄ice sentit̄. In uera ipregnatiōe
neroaquā. Tertiū i mola ueloci⁹ uent̄
igqussat̄ imo i nō perceptibl'i fere tpe ut
i duab⁹ hoc āno uidi que i uno quasi tē
pore passe i mense. vi. ambe ex honora
te sūt. Quartū aliter fetus suo ꝯueniēti
tpe mouet̄ quā mola. Ipse eni de late
re i lat⁹ motū facit sepissime mola uero
sine ꝯpressiōe seu mulieris motu raro.
Quitū qn̄cūqz ipressio uiolenta i mola
cū manu fit mouet̄ et amota manu locū
ad pristinū redit fet⁹ aūt qn̄qz ex ꝯpres
siōe tali mouet̄ qn̄z uero mime. Sextū
durior uenter et tractabil' min⁹ i mola
quā ipregnante existit sp. Septi^m pre
gnās quā molata mouet̄ agili⁹ multo.
Octauū i mola esto uēter tumēs fiat ma
mille nō tn̄ sēper molescūt eni ac grati
liant̄ cui⁹ oppositū ipregnāte ꝯtingit.
Nonū maxille man⁹ atqz pedes molles
ꝯueienter i molata fiūt ipregnāte nequa
quā. Deci^m pregnās mensē. xi. nō ꝑtrā
sit molata uero ad quartū usqz annū et
ultra sepe ueit. Signa ista oia ꝓp̄e ꝛ n̄
ꝓp̄e mole cōia sūt tn̄ scōm magis et mi
n⁹ ꝯueniūt nā iproprie dc̄a mola graue
do maior et durities quā i aliis existit.
Et i aquosa quoqz quā i uentosa esto
tumor In uentosa maior sit. Itē uēto
sa mola subito recedit iterdū et deide
redit. qn̄qz etiā i una aliqn̄ i alia mr̄icis
parte sētit̄ et cū dolore quippe sepe ma
gno. ¶ Carnosa aūt et hūoral' i eodez
sēper loco permanet illa cū rugitu et h̄
cū quiete. Et qr matricis molā ydropē
nōnulli ueterū appellāt ut hec duo disti
cte cognoscas. Nota ꝙ ad certū usqz
temp⁹ uentris duricies i uera mola quā
i ydrope existit maior i uentosa tn̄ et a
quosa mior Uerū iter tympanitē et uē
tosā magis ē ꝯueiētia sed i tympaite uē
ter resonat magis nā uentositas i mola
reclusa magis et stricta int⁹ manet In
ydrope preterea pedes iflant̄ in mola
rarissime imo minorāt̄ ut plurimū. Ex
quib⁹ oibus iter pregnatiōem uerā et
molā ac iter carnosā molā hūoralez ac
nentosā et iter molā absolute et ydropē

Di- causis mole

distinguētia signa patēt Pronostica
oīs mola tā breuis quā lōgi tēporis cu
rā recipit difficulter. plurimi preterea
medicoꝝ super eā īpregnātez uerā tot
equiuocātia signa uerū aborsū timētes
part⁹ naturaľ temp⁹ expectāt. Ea de cā
que ī pricipio forsā curā recepisse faci
le tūc cū difficultate maxīa curať. et in
ter molas carnosas curať difficili⁹ hu
morosa postea et uētosa deiceps. Ex q
bus oīb⁹ prīo pz ꝙ que suo pricipio ap
ꝓpiquat magis paria ubi sit cetera dif
ficultate curať cū mīori. ¶ Patet ꝛ⁹ ꝙ
si īter istas distiguētia signa bene nota
ueris quā ī eis ꝓnosticare habeas scias
facile ueꝝ carnosa ad partū usqz si uene
rit maxīs cū augustiis ac dolorib⁹ illō
fiet et ītēsiorib⁹ quidē multo quā ī alia
rū aliqua. ¶ Nūc ad curā trāseūdo in
ꝓpria mola sex rerū nō naturaliū regi
mē calidū et hūidū ordinādū tibi est. de
īde ubi flomia op⁹ sit de saphenis fien
da est. Materiei uero digestio et ipsi⁹
euacuatio ꝓut ī capľo de mēstruoꝝ re
tentiōe flegmatice hūiditaꝫ ꝓueniētis
supra te docui. His ordinate et scōm
exigētiā peracꝫ ad localia ueniēda pľi
mos per dies encatismata seu balneum
tale sero et mane stoāco uacuo fiēda ē
ꝙ. ℞. bismalue cū radicibus. M. vi.
malue brāce ursine paritarie cāomille
melliloti añ. M. ii. fenugreci seīs lini
añ. lb. ii. ꝯquassenť et decoctiōe fcā ī ea
mulier encatismeť seu balneeť. Saccu
lū ex rebus illľ super femur tenēdo ꝯti
nue cū egressa fuerit ante et retro ex ta
li unguēto stati īungať. ꝙ. ℞. olei aīg
dolaꝝ dulciū. ℥. i. ß. olei. ō lilio piguedi
nis galline mucillaginis semīs lini et fe
nugreci añ. ℥. ß. cere albe paꝝ et fiat un
guētū unctiōe facta bolñ unū ꝯfectiōis
īfrascripte sumat. ℞. cīamomi. ʒ. ii. cas
sielignee aristologie lon. corticis cassie
fistuľ añ. ʒ. i. ß. assari lacce se. rute silue
stris fruct⁹ sauine croci añ. ʒ. ß. zucari
lb. ß. dissoluať zucarū cū succo rorisma
rini residētia facta ꝛ ꝯfectionē ī morsel
lis ꝯfice cui⁹ bolus un⁹ deť uini īfusio
nis assari post bibēdo parū uel facias
sic. ℞. uitellū uni⁹ oui recētis āt duos
quos bene agita cui postea adde paruz
boni uini subtiľ et de puluere cū quo cō
fectio predicta prescripta fit paꝝ addē
do zucari et totū una bulitiōe buliat ꝙ
calidū exeūti ab encatisāte mulieri tri
bue ī potu preualeret tñ ī h casu si ex in
frascripꝫ pillľis a. ʒ. i. usqz ad. ii. loco cō
fectiōis mulier assumat post uinū ut s̄
bibēdo nā ꝓpter amaritudinē pľuerū ī
pillľarū forma trāsglutienť meli⁹ Acci
pe ergo nigelle aristologie ro. diptami
seīs nasturcii agrestis fruct⁹ sauine se
rapini semīs rute armoīaci rubee ticto
rū mirre castorei añ. ʒ. i. cū succo silue
stris raffani pillľas ꝯfice uel h⁹ succi seu
rorismarini rute aut politrici. ℥. ii. pillu
lis loco tribue. His factis nastale illō
ꝙ ꝯtiūe deferat īponat. ℞. aspalti bor
rag. castorei cētaurie maioris diptami
ellebori albi galbani gētiāe apopona
cis sauīe serapini scamonee añ. ʒ. ß. pul
uis ex his fiat uel salti cū succo porri
oīa īsimul malaxanť et cū petia rara ap
pensū coxe nastale fiat. et idez cū croco
succo porri āt lana succida fieri pōt ꝙ
est ī casu illo mirabile Ualz et cū ungu
la asini seu equi suffumigatio ac cū re
bus prescripti nastaľ ꝯquassať ad hoc
ꝓpositū facientia supra ī curatiōe retē
tōis mēstruoꝝ repies mľta sed paucula
que dōa sūt ī cura mole a ꝓprietate ꝯue
niūt magis nā si prescripta diligēter ob
seruata sit rebelľ mola illa erit que cura
tionē nō recipiat īmo curabiť per aliū

De causis et signis aborsus et de preseruatione ab eo et de Regimine pregnantis

phicū nūquā Et hec cura tā hūoralis quā carnose mole ꝯueniūt. In uentosa aūt ad calidū et siccū rez sex nō naturaliū regimē declinet. Facias purgationē quoqz et flomiā ubi op⁹ sit scdm hūoꝝ exigentiā facito. Demū encatisma seu balneū ut supra fiat ꝑ quo tñ calamentū pullegiū folia lauri absintiū siccū anisuz maratrū cimi^m et silia uentositatē carmiantia adiūge et sacculū prescriptum ipletū rebus dū i balneo seu encatisāte sedet super femur teneat ꝯtinue. Egrediēte uero ifrascripte ꝯfectiōis cū uio subtili optimo ifusiōis assari bolū unuz dab. ℞. spērū dyacurcume spērū dyacimi añ. ʒ. iii. zucari albi lb. ß. zucarū cū succo ruthe facta residētia dissoluendū tibi erit et ꝯfectionē ide per bolos facito uel fac sic. Accipe persicorū nucleos xx. numero quos bñ pista cū quib⁹ uitellū oui recentꝫ aut duos bene agitatos pone de puluere galāge ciāomi piperis lōgi zinzib gariofoli croci et nucis musc. addendo pro libito zucarū quoqz et boni uini quātū uis totū sic mixtū una bulitiōe sic buliat ꝙ calidū mulier ipo tu sumat qꝛ i h casu nihil supra. Uēter aūt tot⁹ ex carmiantib⁹ uentositatē iungend⁹ est. Et de ꝯpetentib⁹ oliū de lilio ꝯpositū est i hoc casu primū Saccellatiōes ex milio et sale tōrefacto q maxie ualent ac nastalia prescripta et ꝙ supremū est ex laudano et mirra gallie mus. et euforbio suffuigatio per embotuz fiat. Cū his ergo deo duce mola oīs curabit mō curā recipere possit et per h cure eius hic finem impono.

¶ Capitulum trigesimumtertium de causis et signis aborsis et de preseruatione ab eo et de pregnantis regimine.

Causas ipregnationem difficl tātes te ex prescriptꝫ scire feciōes ac qualiter āmouende sit ipregnatā et etiā mulierez per ꝓpria signa cognoscas et illd nō mō sed ueram ab ipregnatiōe mendosa cernere didicisti. Restat ergo ut aborsū ꝓhibeas alias scias te fecisse nihil. Illd ergo quo mō fieri dēat i presentiarū deo adiutore describā. Abors⁹ itaqz tā itrisecā q̄z extrisecā cām habere pōt. Intriseca uero bipertit. nā una fet⁹ et alia matricis ex pte se tenet. experte qd fetus nā cotilidones quib⁹ ipse matrici alligat qñqz iteriori propter penuriā seu idispositōnez aut uiril seis ipotentiā debiles procreant et sic nō firmiter ligati obrūpuntur facile abors⁹ ide fit. Pāniculi quoqz quib⁹ iuoluit causis ex premissis in radice debiles ꝯfuerit leni ex quadā cā corrūpunt et i eis ꝯtenta hūiditas fluit propter ꝙ matrix debilitat ac lubrica fit ꝛ abors⁹ ꝯsequit. Plib⁹ quoqz ex causis i matrice fet⁹ iterimit a quo hūiditates uirulente cū egrediunt mr̄icis expulsiuā uirtutez stimulāt et aborsum faciūt. Experte uero matricis aborsus rōe causaꝝ itrisecaꝝ fit cū mulier ipsa extenuata sit multū seu quouis mō alio debilis Eo eni tali ipregnata i statu genitus fetus materiā sibi tā pro augmento quā generādis mēbris reqsitā n hūs aborsū facit. Oris quoqz mr̄icis āplitudo hūiditas nimia et aliaꝝ qualitatū immoderata discrasia uentositas ulc⁹ apā ac mr̄icis egritudies cetere aborsū efficere possūt plurime et etiā egritudies ipregnate mulieri superueniūt que eā abortiri faciūt ut flux⁹ sanguis nimi⁹ undecūqz emanat ac uentris flux⁹ imoderatus tenasmō tussis sternutatio assidua et ul'iter passio oīs que i corpore motio

De Preseruat. Abors.

De causis et signis aborsus et preservatione

nē laboriosā ac fortē efficiat ac egritu
do acuta quelibꝫ seu cronica que ī muli
ere superfluā extenuationē īducit ꝑꝑ
eni nutrimēti defectū fit aborsꝰ nccario
Extriseca uero cā aborsū faciēs est ue
lud casus ꝑcussio ꝛc̄ taliū. Sex et iterꝫ
rerū nō naturaliū īcōueniens approxi
matio ut aer ab equaliate egressꝰ ut in
caliditate aut frigiditate. nā frigiditas
excedēs fetū mortificat. Nimia aūt cali
ditas frigido aere euētatiōis cā fetū in
digere facit ꝙ exitū petit atqꝫ aborsus
īde fit et hoc ī meridionalibꝰ regionibꝰ
sepe accidit. Horribil' seu fetēs prete
rea odor sepe aborsū ꝓuocat. un si eq̄
extictā cādelā olfecerit aborciet et mu
lieres quedā. Aristo. de partibꝰ aīaliū
quito. Cibi quoqꝫ et potꝰ hūores cū in
cōueientes generāt illō efficiūt frequen
ter ac īanitio esurientē fetū reddēs ac
repletio nimia modis plurimis suffocā
do maxīe ac uias opilādo In modera
tū exercitiū et super uno pede saltꝰ et
retro precipue. Quies āt lōga qꝛ. s. so
pit' qꝫ debilitat' ꝓpter ꝙ superflue hūi
ditates īde generant' h̄ efficit sepe ac so
pitꝰ et uigilia utraqꝫ magis mō facta.
Accidentia uero aīe īmoderata ut ira
grādis īgens timor assidua tristicia in
ꝓuisū gaudiū superfluꝰ coitꝰ et rerum
quas habere nequeūt desideriū idē facit
sepissime. et h̄ ī sūma aborsꝰ cause sunt
que est aliō nihil quā īmaturi fetꝰ pertu
rio. Ex quo sequit' ꝙ ī aborsu demon
stratiua signa sūt nulla ꝓnostica uero
oīa post habent'. Ante uero īpregnatō
nem aborsꝰ signa sūt mulier si ex eis sit
que eiꝰ ꝑꝑ nimiā pīguedinē aut hūidita
te seu superfluā sibi naturalē. siccitatem
abortire ꝯsueuerit seu que renes āt dor
sū debile naturaliter seu accidēti hēat
uel que ex egritudīe aliqua āt aīe acci
dentibꝰ seu quocūqꝫ aliter preter natu
rā ex teūata sit nimiū que oīa ex pregnā
tis relatu maīfesta tibi fient facile. Pꝰ
quā uero mulier pregnās facta est ut ab
orsū ꝑ signa cogōscas prenarrate egri
tudines attendēde tibi sūt per ꝓpria si
gna cogōsces. hec enī si ꝑseuerētia fue
rit accidentia eaꝝ malicia seu nutrimēti
subtractiōe pauperculū fetū īterficiūt
āt uiuū abortiri faciūt. Ex quo pꝫ qua
liter uiui āt mortui egritudies tales fe
tus aborsū denūtiāt de quo certissimꝰ
esto si iā aucte et īdurate mamille detūe
scāt mollesqꝫ fiāt. Immites et sine mise
ricordia dolores pregnātē si rapiāt si
rigor āt orripilatio eā īterdū deprehē
dat doleatqꝫ caput et ocl'orū radices
maxīe. ꝙ si tl'ia remissa satꝭ fuerīt aliquā
tulū tardiusculꝰ aborsꝰ erit si ītensa ual
de cū quo mēstrua copiose obrupta sit
illico uenturū eū scito. Nota tamē ꝙ ex
īmoderata māillaꝝ īduratiōe et preter
pregnātis nature cursū augmētate sup
futuꝝ aborsū arguere quoqꝫ pōt ut nō
nulli īterpetres aiūt uoluerūt nā ex eo
fetꝰ debilitatē arguūt qui nutrimentuꝫ
solito more īmutare ñ ualet. ūde ad ma
millas decurrēs eas preter naturā au
get et sic fetꝰ debilitatē arguūt et abor
sū futurū ex ꝯñti at fetū ī utero mortuū
cogōsces qꝛ eiꝰ motꝰ nō percipit' āpliꝰ
mlieris ꝓfundant' oculi fusca eorū albe
do fit circa ūbilicū dolor crudelissimus
ad pectinē causat'. et cū ab fetu ipso mō
tuo īferiores ꝑtes ꝯprimāt' strāguria
ac tenasmō accidit sepe riget et īterdū
aures ac nasi extremitas labia denigrā
tur tumescit facies et uēter esto nō de
tumescat molle fit tñ. ꝙ si uentrē super
latꝰ pregnās dū iacet cū manu prexeris
rē durā de late ī latꝰ q̄ mouet' ꝑcipies a
quo sumē ꝙ añ calidū erat frīdū īueies

ab eo et de pregnantis regimine

143

et si fet⁹ putrefact⁹ sit ei anhelit⁹ olet
mlr̄tū cū quo dieb⁹ quatuor āt ultra de p
tu mulier laborauerit certior multo
fieres prescript⁹ attent⁹ maxie habes er
go i sūma aborsus et mortui fetus cās
et signa et sic tua deīceps his debit⁹ ad
hibere regimē īterest. Circa ꝙ itentio
hēt duplex. Pria ꝓ posse ne aborsus
fiat ut ꝓhibeas et hec i se pregnātis ꝯ
seruationē ꝯtinebit. Secūda ubi de ma
trix morte pp quāuis cāz timor esset sic
ut aborsus pp hoc ꝓnotādus foret āt
pp fetū mortuū cū quib⁹ et quomō illō
fieri hēat ut scias Primā itaqz pūs ca
pl'm ꝯtinebit. Secūdā uero ad sequēs
reseruabo. Ut igit' ad actū practicū te
deducā i muliere. Prio ex premissis ca
usis abortire ꝯsueuit facile āte īpregna
tiōez taliter allaborādum est ut eas ob
cās īpregnata āplius nō abortiet. Se
cūdo ut ea īpregnata aborsū ne faciat
preseruet'. Quantū ad primū mulier q̄
pp extenuationē aut debilitatē aborti
re ꝯsueuit cū debite sex rerū nō natura
liū regimē āte īpregnationez īpregnan
da ac fortificāda erit. Os uero mr̄icis
nimiā. s. pp āplitudinē i cā fuerit qualit'
cohartandū ac superflue hūiditat⁹ qua
liter euacuāde sit i capl'o de cura diffi
cultat⁹ īpregnatiōis ab hūiditate flegā
tica ꝓuenient⁹ ē te docui. De siccitate
āt frigiditate aut caliditate supfluis q̄
rū ex cā fetus ꝯcept⁹ debilitat' et abor
s⁹ īde ꝯsequit' ē i ꝓpriis capl'is curā in
ueies. De multiplicāte uentositate tan
ta. s. ut abors⁹ īde fit i ꝓximo capl'o ad
hoc ꝓpositū facientia dicta sūt pluria
et adhuc i pn̄ti nōnulla describent'. De
ulcerib⁹ apātib⁹ fluxu sanguis supfluo
aliisqz mr̄icis egritudinib⁹ ꝓpriis capi
tul' habuisti curā supra. Et sic pz que
ꝯsueuerit abortire mulier āte īpregna
tionez ut āpli⁹ nō abortiat qualiter re
gēda sit. Nūc aūt supest ut ea īpregāta
ab aborsu custodiat' ꝓpter ꝙ aerez tē
peratū ihabitet exercitiū et i primis tri
bus mensib⁹ maxie moderatū faciet. La
borioso eni exercitio ligamenta cū ad
huc debilia sit rūpunt' facile. Sōnus p̄
terea sibi tpat⁹ ꝯuenit. Uētris etiā qua
qz die beneficiū ut habeat ꝓcuret ꝙ ut
ubi natura ad hoc rebell' fuerit clistere
ex brodio pulli cassia puluere zucari et
oleo cōi fiat āt per os cassiā seu mānā
cū brodio pulli dissolutā exhibe. uel ex
his cū zucaro bolū deauratū ꝯfice qō
adhuc delicat⁹ erit. Et i trib⁹ primis
mensib⁹ ligamentoꝝ pp debilitatez me
dicinā laboriosā ne exhibeas caue. ubi
tn̄ flomia op⁹ esset basilicā cephalicam
nigrā āt saluatellā audacter īcidere fa
cias sz ab īde supra eā fieri fetui cū nu
trimentū subripere execrabile esset tn̄
ac facile tūc formatū materie pp furiosi
tatez āt necessitas alia ad hoc ubi te cō
pelleret i quarto quīto sexto mēse secu
re exhiberi pōt. Circa aūt accia timor
tristicia ac ira ab ea alienet' oīno et i ꝓ
uise ꝙ īgens et īmoderatū gaudiū īdu
ceret nūtiet' ei nūquam. acoitu abstine
āt et i trib⁹ primis mensib⁹ potissime.
Preciosos lapides supra se deferat et
maxie saphirū iacinctū corallū cornio
lā dyamātez et turcesiā et hii duo īter
alios pricipatū tenēt. Cibaria ei⁹ tēpe
rata sit et acuta oīa uitet ut porrū alleū
cepe sinapis et talia. uitet etiā ꝓuocan
tia mēstrua oīa ut faseolos cicera rubea
petrosilii et similia. Fructib⁹ autez tā
qui i prio quā i secūdo mēse ueniūt pōt
uti tpate. Sed quicqd ardent' appetat
i totū illud ei ꝓhibendū nō erit aborsū
eni ob h̄ īcurreret facile. Sūmope igit'
cauendū erit comestibl'e ꝙ haberi neqt

ꝯ.i.

ãt cũ difficultate ne ĩ eis corã noiet et
sic cũ ré que difficiter béri pót appetũt
cũ uerbis stoãntib⁹ ea sed noianda erũt
et ab ḃi abbominatioñe ueiat si fiezi pót
ãt dicũt eã si comederit piculũ icurreret
grãde. Cũ istis igit et ꝓsimilib⁹ a tali ꝓ
posito diuertẽda erit. Jn pregnãte cõ
rupte materie ọ̃tinent plime que ad sto
macũ fluẽtes nauseã uomitũ ac appeti
tũ corruptũ iducũt. Earũ preterea fu
mi ad caput si ascendũt scotbomiã uer
tiginẽ ac ꝓsimiles cerebri passiões ge
nerãt. Si ad cor pulsũ tremoré sepe ac
sincopi et talia. uerũ iterdũ bũores bi
granitate sua ad tibias et pedes descen
dũt et eo mitũ ĩ modũ rumefactũt. ut igi
tur a talib⁹ eã ꝓserues. Be ꝓfortatiõe
stoãci prio solicit⁹ sis oz facias ergo
sic. Bz. olei de spica. ʒ. i. olei masticis
olei citoꝛ an. ʒ. f. puluerũ coral' rub.
gar'. mẽte sicce calãi aroãtici galliem⁹.
añ. ʒ. f. Et ubi musci odorem nõ abor
reret adde gra. i. et cũ panca cera un
guentũ fiat. quo ãte prãdiũ stomac⁹ un
gat' petiã calidã desuper ponẽdo sp de
ide dyamargaritõis scõm Auic. xxi^a.
tertii ĩ de regimie ul'i pregnãtis descrip
tiõe bolũ unũ accipiat. Aut ifrascripte
mixture coclear unũ que. Bz. ꝓfue ros.
bugloſſe et borrag. añ. ʒ. f. dyamarga
ritonis. ʒ. iiii. margaritaꝛ. ʒ. ii. fragmen
torũ lapidũ precioſoꝛ. ʒ. i. coral'. rub.
ʒ. ii. fiat mixtura et deaure'. et qz abor
sui ĩ trib⁹ primis mẽsib⁹ ut iquit abolai
fili⁹ fit a uẽtositate plimis ĩ cibariis su
is bis spẽbus utere que. Bz. ciãmomi
electi. ʒ. i. gariofiliꝛ nucismus. cazda
mõi añ. ʒ. ii. zinzib. ʒ. f. pipis. ʒ. i. croci.
ʒ. f. fiat puluis quo utet'. Vẽtositas au
tẽ ubi mltiplicet sic ut tu aborsꝰ timoré
causet dyagalãga dyatriũpiperõ dya
cimiõ ac ꝓsimilib⁹ pregnãs uti debet. et
uẽter ac ylia ex oleo de lilio ꝓposito p
ungẽda sũt. ut autẽ ad caput uaporum
ascens⁹ ꝓhibeat fruct⁹ stipticos ut pi
ra coctana nespila et similia ĩ fine past⁹
sp assumat ãt de coriãdis ꝓfectꝫ seu dya
citonitõ. et ĩ boc casu ab Auic'. sinapis
laudat' multũ et breuiter icisiua ualent
oia ea de re cũ modico aceto et presci
ptis spẽbus carnes sue ꝓdiẽde erũt et
eo ĩ casu ĩ ipsaꝫ salsis nõ pretermittas
acetũ. unũ aũt aut duo aque uitis cocle
aria ĩ iesuno date sigl'arissimũ adiueni.
Et ĩ boc casu cibaria ei⁹ poti⁹ esse assa
debẽt cũ quib⁹ odozifera aliqua sp mi
scendi sũt. Jn scõa mensa auellãe buste
aliqualiter ꝙuenit mltũ uinũ earũ sit
rubeũ clarũ odoriferũ lipbatũ debite.
Ad tibiarũ aũt et pedũ iflationez remo
uendã coquant' caules ĩ uino et aceto
et ex eis tibie ac pedes empl'rent'. ul' cli
molea cũ aqua ferrarioꝛ dissoluta ace
ti parũ addito ul' accipe oleũ ros. acetũ
et climoleã et simul agita uel oleũ ros.
et acetũ simul. Alias ego seraptõis do
cumẽto papirũ ĩ aceto ifusã sup posui
et ĩ duob⁹ dieb⁹ bona mulier que ãbu
lare nequiebat curata ẽ. Jõ empl'z dra
gõtee ex foliis faceret. ãt fomẽtatio ex
uino et aceto decoctiõis rasure cornu
cerui. Si uero pp renũ ãt dorsi debili
tatẽ timuerit aborsũ Caliditas ubi dñe
tur qz ex urina ꝓprebẽdes ex ifrascrip
to ungẽto renes lenit' perũgat' qz. Bz.
olei mirtilloꝛ. ʒ. i. f. olei ros. olei masti
cis succi plãtag. ãt spuine añ. ʒ. f. pul
uerũ boliar. terre sigill'. ordei cremati
sãdal' rub. ros. rub. acatie mirtilloꝛ ipo
quistidos berb. añ. ʒ. f. cere parũ et fiat
ũguentũ cũ quo postea aceti parũ ĩcor
poret' unctiõe facta per dies aliquot cũ
it dormitũ facta super renes cerotũ in
frascriptũ deferat qz. Bz. masticis. ʒ. f.

De modo ꝓuocādi aborsū

laudāi.ʒ.iii.cere citrine.ʒ.ii.bistorte nu
cū cipressi ypoquistiō acacie sang.dra.
terre sigill' ros. rub.bolt ar.añ.ʒ.i.ſ.fi
at cerotū sic ꝙ super coreo possit exten
di addendo ubi op⁹ esset parū olei mir
tilloꝝ uel terbentie ubi se tenere nō ua
leret. Si uero frīditate dñantē illa debi
litas affuerit ūguentū illud dimittat et
prescripti loco ceroti hoc utat' ꝙ. ℞
masticis.ʒ.vi. laudāi.ʒ.iii.ſ.cere citrie
colofonie picis naual' storacis calāite
añ.ʒ.i.ſ.nucū cipressi mente galāge bi
storte galliemus. thuris galbani gūmi
ara.mirre añ.ʒ.i.ſ.fiat cerotū addendo
ubi op⁹ sit terbentie quantū sufficit. Cū
qʒ sub aliquo ex cerotꝭ istis pruritū sen
serit aōueat' et illō ad dies aliquot iteꝝ
deponat'. In tali casu renes lapsos cō
fortādo ualēt cerota ista mirabilit' ut
sū exptus. Et i hoc finit capl'm de cau
sis et signis abors⁹ et preſuatiōe ab eo
dē et de ipsi⁹ ipregnātis regimine.

Cm 34m de mō aborsis ꝓuocādi.

Ubi iterit⁹ timore matrix aut
fet⁹ ꝑꝑ mortē ꝙ ex signis i ca
pl'o precedēti descriptꝭ ꝯpre
hēdes facile aborsū ꝓuocare ncc̄e fit.
Fac ꝓut stati ordiate describā. Prio
accipe uitꝭ albe cāomille aristologie lō.
pitarie saluies auie radicū filicis cipi añ.
M.ii.bismalue cū radicib⁹. M.vi. fe
nug.seis lini añ. lb.ii. ꝯquassent' et de
coctio fiat ex eis i qua saccul⁹ ex arthēi
sia et ciāmomo agresti plen⁹ buliat quā
i encatisāte sedens ml'ier supfemur te
neat et i eo pro libito morā faciat. Cū
qʒ ab eo egredit' lcm̄ itret et āte et re
tro ex ūguento hoc ungat' ꝙ. ℞.olei
amigdolaꝝ dulciuʒ.ʒ.i.olei de lilio mu
cillag.alteꝝ mucilg.lini medl'e cruris ui
utuli butiri sine sale añ.ʒ.ſ.cere albe paꝝ
et fiat unguentū. Unctōne facta de quo
uis eoꝝ siplictū aut conpositoꝝ que de
scribent' cū lacte seu decoctione seis lini
ut sauie seu cum lacte canis.cuʒ uino et
melle mixto que prīcipatū i caū isto opt
nēt ipotu tribue ul' cū aliqua ex īfrascrip
tis decocioib⁹ quarū ꝑma ℞ pulegii
sauine saluie saturegie artemisie betho
nice thimi iuniperi añ q̄rtā partem M
uni⁹ seis lini fenuge añ ʒ ſ anisi.ʒ ii ficu
ū sicarū numero iiii ōcoctō ex his cū vi
no diuretico fiat ul' fac decoctionē ex a
qua rute dactil' olei de fenugre addito
ul' da illa cum suco bbene aqua frā mix
to qꝛ ispse aborsū ꝑuocat uel faciassic
℞ origani rute añ M.ſ.ficuū sicarū
nūero iiii.feūgr̄ci seis lini añ ʒ.ſ.ex gb⁹
cōq̄ssatis cū uino ·decoctiōeʒ facito ul'
alit' accipe arthemisie nasturcii pulegii
camedrios camomile saturegie añ.qua
rtā ptē uni⁹ seis lini rubee titorū añ ʒ.ſ
ficuū sicarū nūero iiii ex gb⁹ ꝯq̄ssatis ut
s̄ decoctō fiat Siplicia i hoc cāu ualen
tia maxime q̄ cū quauis.ex ꝑscriptꝭ i po
tu sumi debent sunt diptamus capilus
ue.berbena menta semen antei betoni
ca folia iuiperi ossa sterc⁹ caprarū dau
c⁹ mira radicis nast'cii lupulus satureg
ia sauina ruta pullegiū thimus siseleos
sisibriū prasiū cortices aut radices lau
ri armoniacū cortices cassie fistule bor
ax semē rute agrestis fel eq āt tauri cas
sialignea semē aut radices dragōtee gū
mi oliuaꝝ castoreū gētiana sucus por
ri ꝛcordumenū Sigulū eni istoꝝ cū ali
q⁹ ex ōscriptis potalib⁹ sūtū i h caū ualʒ
mirabilit' Ex his auctoꝝ pl'imi mixtiō
es plures faciūt it' quas abolai fili⁹ aliq
uas ōscribit Quarū p⁹ ℞ asse.ʒ.ſ rut
he sice.ʒ.iiii.mire.ʒ.ii fiat puluis ul' ali
t' ℞.aristologie lōge gētiāe bacaꝝ lau

De modo prouocandi abortum

ri mirre costi cassielignee rubee titorū
cordomomi piperis. diptami añ ptes eq
uales fiat puluis ul' fatias sic ℞. ciāo
mi cardumeni. sauine añ. ʒ. ii. ß. mirre. ℈
iiii. ex his puluis fit. Alias ego ʒ. i. usqʒ
ad ii pill'is infra scriptarū cum ℥. ii uini
calidi decoctois semis iuniperi potu tri
bui qʒ ℞. diptai mire semis rute agres
tis borācis castorei asse armoiaci rubee
titorū croci cassie lignee cinamomi añ. ʒ
i. cū succo rorismarini aut satureg ie pil
lule fiāt l' facias sic accipe fructus sauin
e ʒ. ii. ß. rute sice se rute siluestris añ ℥ iii
asse fetid rubee tictorū armōiaci añ. ʒ. i
cū suco rute pill'as cōfice. Pōt tñ ex hi
s si libet puluerē facere: ⁊ cū aliq^a ex ꝑs
criptis d̄coctioib^9 exhibere. l' da pulv̄re
cācrorū radices lappacii ⁊ ruthe añ pt
es eq̄les l' acipe radicū aristologie lō. ʒ.
ii pipis mire añ ʒ. i fiat puluis ul' medic
amē uetule ab auctorib^9 tñ descriptū cū
quo me pñte p̄gnātem ui. mēssiū mortū
fetū stati abortire fecit: ut acipe uitelos
duos ouorū ⁊ cū modco uini pulueris
cinū rute ⁊ aneti parū buliāt ⁊ caliduʒ
i potu tribue Nō tamē ꝙ i istis mixtio
ib^9 ⁊ iqb^9 cūqʒ aliis bonū ē ut ciāomuʒ
nō p̄mittas ūqʒ Quia ut iqt abolai fili^9
nauseā i talib^9 sedat Inpotu ergo quo
uis dictis dato suffuigiū ex ifra scriptis
ꝑ embotū fiat stati aliq^9 t ut ex ūgula as
ini aut eq seu ex ipsoruʒ fumo aut ocl'o
salici piscis ⁊ ista int' cetera suffumigia
p̄ncipatū optinēt Ex quouis tamē ifra
scriptoꝝ suffumigiū q^9 qʒ ualet ut carni
agrestis galbai gūmi oliuarū fumi aqle
laudani corticū pini ⁊ sauine ul' facias
sic ℞ galbanum aut mirrā ⁊ fel tauri
icorpora oia simul ⁊ ut s̄ suffumigium
facito. Si tā suffuigia q̄ q̄ʒ p̄scripta alia
diligēt ⁊ ordiate fcā nō ꝯtulerit aristo
logia longa i uino ⁊ oleo d̄coq̄ntur ⁊ ex
his mlliebria fom̄tentur aut ex oleo in
q^9 peonie semē coctū sit ⁊ deide ex cine
re asine ungule salipizet' postea ex q^9 u
is infra scriptorū nastale fieri facias ut
ex radice aristologie lon. pastinace silu
estris radice silicis foliis calamenti suc
co centauree minoris succo artanite ⁊ ē
uiolētissimus imo si ex eo uenter empla
stretur uiuū aut mortuū i breui eicit fet
um. Et quod plus ē p̄gnās sup radices
nudis pedibus per ambulās ut bibikil
ca^9 d̄ptu iqt aborsū facit quāto magis
si ex radice seu ex. suco nastale seu pessa
riū fiat Ex collognti^a quoqʒ aut ex gal
bāo radice serpētar ie seu elleboro ni
gro nastale si fiat aborsū stati ꝓuocat
Infrascripta uero oia. p̄terea nastaliza
ta abortire faciunt ut radix yreos yso
pus hūida uitꝫ alba assa fetida galbanuʒ
aspaltū borax cū suco cētrū galli calamē
tū castoreū suc^9 cētauree mioris gētiana
cū suco artemisie sucus cucumeris asi
nini cū felle tauri lana sucida folia matri
ssilue fel leporis cū succo porri opopo
nacuʒ cū oleo d̄lilio sucus sauine sucus
porri cū. croco serapinū scamōea radix
uiticelle fel tauri solū ē balsamū: Dicit
tñ hic bonus. āglicus ꝙ suppositu ʒ bal
samū mulierē sterilizat quo tñ ñ credo
Nā quid medici papiē ses dñe mee cū e
ptu grauit' laboraret sic ut. d̄ uita spes
hr̄et' pauca cū uino maluatico balsamū
tribuerūt ꝓtestātes tñ eā āplius nō cū
cipere sūpto balsamo gemellos mortu
os i breui pepit ⁊ sic mortē euasit quo
nō obstāte ut āteplurīes ꝯcepit. Et ex
illo c̄cludo ꝙ supositū basamū steriliza
re non debet ut anglicus ⁊ alii autores
referūt aliq ex q^9 bibitū nō sterilizat ad
ꝓpositū tñ redeundo expuluēib^9 eoꝝ q̄
scripta sūt extrahi suci posūt ⁊ tu illa q̄
puluerizāt' ubi eis uti uolueris cū aliq^9

ex eis misce et nastale facito. Pōt silr ex bis ut ptz pessaria facere que multū i hoc cāu ꝓueiūt z tu ubi nastale nō ꝓtulerit facias si libet Amplia igit fātasiaz z nō solū ex ꝓscriptis uno sz ex pluribꝰ nastale seu pessariū,p libito facias sicut veteres quidē fecerūt vt filiꝰ abolai xxiª tertii Pessariū ifrascriptū fetū mortuū stati exire facit vt ait. Re. elleborī nigri staphisagrie aristologie ro. artaite granorū almezereon pulpe collogntiō armoniaci añ ptes equales terāt oia pr armoiacū q cū aq̄ dissoluat cū aqua agregēt cetera ex qbꝰ postea pessariū fiet ul fiat ex armoniaco mirra cū felle tauri z opopoāco z eleboro nigro cū aliqꝰ ex a,ꝑpato suco Et ex ꝓscriptis pluribus vt pz pessaria fieri possent que i b cāu cū uenirēt mītū z tu illa facies vbi libz Et sic habes ordiate medicinalia oia que aborsiū tā mortui q̄z uiui fetꝰ,puocāt ex illoz qlibz se solo illud efficit vt qꝰ tidie experiētis mōstrat q̄zto ergo magis si simr oia ordiate fiā,put ō te docui Cū ūctis fetū exttabēdi modū dñis cyrugicis de reliq°. Cuiꝰ doctrinā si uideꝝ cupis filiū abolai xxiª ꝛcii. que illā plenarie describit querito z b bꝰ capituli finis esto

Ca trigesimū gntū de ptꝰ difficultate.

QUm capite ꝑmo z extēsis sup latera brachiis et manibus super coxis i vii°. ix°. decimo xi° mense fetus si ad lucē uenerit tale ptum naturalē dicimus. In naturalē autē si ex bis ꝓdictoibꝰ tactis aliqua deferat sed tā naturaī quā nō naturaī ꝑmo cū ip se nō in suo tempore fiat aut cum aliī q̄z scoz figurā tactā fetus egrediat et q tā naturali quā nō naturali cōe est difficultaī partꝰ mīcis os ꝓp etatem seu alicuiꝰ ꝓp quāuis cām strictū sit nimis āt ōlicata seu pauida naī aliī āt qz abruptis panicī que fetum lubricum reddere debebat egīa būiditas sic remanēte fetu ex pte uero fetꝰ debilitatis cū ipse q̄zuis cā debilis non ualet ad exitum iuuare se aut quia plus q satis grossus sit ul caput excessiue bēat z oīa ista frigiditate nimia meatus ꝓstipāte ꝓfortaī. z etiā ut sepe fit si ,ꝓpī abor sus ,ꝓbibitōem restrictiua aliqua ītribꝰ āt pectini applicāda fuerit. Caliditaſ. n supflua caloꝝ naturalē resoluēs ad bꝰ sequiī adiuuat. Et i summa difficultas ptꝰ cause iste sunt q̄zobrē mulieres z delicate marie i suis ptibꝰ medicos ad se nō cāt sepe. p qꝰ scito q dolores si subito satis parituzā inaserit que circa pectinē eā molestāt grauiī z icessāt ptus ille breuis erit ac faciī z adhuc ubi masculus fuerit faciliō Sed ubi dolores lāguēteſ p uentrem z sup pectinē remissi perrauerit z iposteriorib³ q̄z i interiorib³ magis tallis ut plīmi ptꝰ laborios⁹ erit,p quo circa parituram tibi solicitudo habēda ē maioꝛ. Predicta igit diligenī ꝓsidera oia z si respectu tpis ptꝰ inaturalis difficilī quoꝰ enim sucurēdum sit statiz habebis ac in caꝰ ,primo ad boc ,ꝓpositum descripta sunt plurima. Si uero respectu fetus z tu prudentē obstetricē bēas cuiꝰ manus graciles z digiti lōgi sit z ea suauiī olleo ō lilio maibꝰ iunctis fetum in ōbita figura ꝛponat q si grossitudine totius capitis prīs difficultet cuz oleo tacto pinguedine galie seu mucillaginibꝰ aliquibꝰ .mīcis collū būmectet ac eius os dilatet suauiī. Uerbis etiā ortatoriis pauperculā parientē cōforta et prestat ubi piguis ea sit q suā sepe facie genibus uersus uētrem tractis sic tuet. et si añ partū mulierē

Lobium pauor humid. equi. foet. deb.
capud
rostrictiua Cal. ygthia
signa ꝓnut breuis
signa part. laboriosi
quales manus obstetricis
oleū lilij
pinq. gallie
bona uerba
si difficultas part.
prima nota cui.

exercitia

corrida

balneum

inuncti post balneū

unctū descriptū

uitella ouoꝝ recentiū cū

species descriptū

Pancratii pulueris

Nectar, aut mel aut succus lactee. hiemens. Confo

Si parti instat

aer

prima ng.a

lapides preciosi

bāc ex his que difficulē pareūt sciuerīs p aliquot dies añ partū solito exercitiū faciat fortis per gradus nō nūquā descē dat et añ cenā corizet audacter deinde encatisāte tali mane ieiuna itret ℔. Bz bismalue cū radicib⁹. ℥.vi. malue ca momille melliloti apii añ. ℥.iiii. folio rū lauri lauēdule añ. ℥.ii. se. lini fenu greci añ. lb.ii. fiat decoctio i qua mīr a medio ifra per dimidiā horā die qualz ad min⁹ sedeat. Et quo cū egridiē āte et retro ex ifrascripto unguēto perūga tur ℔. Bz. olei amigdal. dulciū. ʒ.i. pin guedinis gallie oley de lilio mucillag; altee añ. ʒ.ß. cere al. parū et fiat unguē tū. unctōe facta duos uitellos ouorum recentiū quos cū uino optimo bene agi ta recipe cū quib⁹ de ifrascriptis pulue rib⁹ ꝑ libito ponas et tunc calidū simul bulierit calidū i potu tribuas. spēs. Bz ciāomi. ʒ.i. cassie l' croci corticis cassief. añ. ʒ. ii. sanie betonice capill' ue. dipta mi fenugreci bacaruz lauri mēte añ. ʒ.i. ossis de corde cerui. ℈.i. zucari. ʒ.iii. fiāt spēs uel cū sorbili ouo pulueré pau cedāt serapiōis documēto exibe. Ego alias i hoc casu nectar cū zucaro et spē bus cōib⁹ electis factū i potu dedi et ꝑ us bolo uno cōfectiōis ifrascripte da to que. Bz. spērū imediate descriptarū ʒ.i. zucari lb.ß. cū aqua arthemisie aut melisse zucaꝝ dissoluat' et i morsellis ꝑ fectio fiat ex quib⁹ pro uice. ʒ.ß. prebe deide ciatū dimidiū prescripti nectaris bibat et tale regimē per dies aliquot añ ptus accīa obseruandū est. Cū uero ac cidētis part⁹ istant i aere parituro cali do et būido collocet' i cuius domo pi ra dimittant' nulla teste enī dyascoride vulua enī apire probibēt quosqz super se preciosos lapides habuerit preter quos dictuz⁹ sū amoueat. eius et in pū tia bonū est ut legēda beate margarite legat' sanctoꝝ reliquias super se babe at et breuiē quas sciueris cerimonias ut ifirme tue ac uetulis applaudas facito tū quo si sortilegicā mulierē aliquā ibi dē esse suspicio sit ea pellēda foris exit. nā bis i partu⁹ ut scias i cōsimilib⁹ stu penda sūt pīma miraris forsā nōne oui dius si bene recolo in nouo metbamor phoseos de alkimi⁹ herculis matre reci tat ꝙ dū eā accidētis part⁹ infestarent superueniēs lucina cū cōcatbenatis di gitis ad genua positis suis cū incātatio nib⁹ ne parere posset ꝓbibeat. Et esto bec fabula sit ueritatis tū aliquid mibi crede babuit cui⁹ oppositū nibilomin⁹ si crederis cū de articulis fidei b nō sit anatbomizādus nō eris. Aliqui tū talia fieri nō dubitāt imo posse fieri forte cre debāt ut a plīmo i de naturali bistoria elici posse uidet'. Recitat enī ꝙ silupi nas carnes paritura māducauerit pari et facilius cū quo si quis pñs sit qui car nes illas ediderit aduers⁹ eā incātatio nes noxie nō ualebūt Quāta de malefi cio et demonio et de icantatiōe et colli suspēsione ueteres pbi pertractauerīt tu ipse scis ʒ talia ribaldis fratrib⁹ ac uetulis sortilegic qui sibi talia reuelēt oia dimittēda sunt et ūde descessi redīr melius est. a diuersis adtorib⁹ i hoc ca su a ꝓpriate ualere tā extrisecis quā in trisecis applicāda repi multa de quoꝝ ꝓprietate est partū accelerare ac dolo res mitigare multū. Et ut a fortioribꝰ initiū faciā ex bis sinistre coxe alligāda sūt nō nulla ut iaspis smaragd⁹ corall⁹ storax calamita ꝑtri⁹ et i magdaleone ad modū nucis fact⁹ cor galline ipsa ad huc palpitāte radix oximi simꝫ cū pēna yrundinis radix ciclamis et artemisia dragontea uero genibus alligande

Segunda Gray Ma. Greg

Sortilega ppl⁹

carne lupi

que natura a proprietate

erit. ¶ Penna aūt sinistre ale aquile seu tota ala pēna sb vult' is paritur pedib' aponenda erit Pedes aūt cum cōtrito polipodio empl'rādi lapis agle sinistro lacerto aligād' vnguis muli sub laborātis camisia portāda ⁊ ex rostro porcino serto fcō capite inponendum magnes ī sinistra manu retinēdus cum pēna sinistra ale aquile oleo ī mersa renes ī vngēdi ac lonbi quoque ex oleo in quo peonie semen coctū sit mr̄icis uero collū ac extrisecū os cinere ungule asine salipizandū uēter ex arthemisia ī aqua cocta totus empl'ratus ⁊ serpentarie flores odorādi. Et ut his que ab extra approximāda ueniūt aliquādo finē īponā. empl'a suffuigia nastalia ac pessaria ab autorib' describunt' multa quorū copia precedēs capitulū tibi dabit et si his uti uolueris de uita fet' sit tibi cura ea de re faciliorib' utere. Auic. in hoc casu ubi. s. part' rebell' foret multū docet sic facere. Accipe pulpā colloqntide quā cū succo rute et mirre modico misce et a pectie ad umbilicū usqz uentrē totū empl'a et est securū satis. Cū tn̄ remediis aliis tā scriptis quā scribēdis ī hoc casu maxie appropriat' te copiosū satis faciā nisi part' grauis ut bene timoros' sit empl'm hoc et similia dimittere melius puto ne fortitudie ipsorū fetui nocumentū aliquod īferat' esto tutius sit talia exteri' ēpl'a facere q̄z suffuigia nastalia seu pessaria īteri' approximare Et secūdine quoqz scissura ut dictū est hūiditates quas natura ad facilitandū partū reseruauit interdū fetū remanēte effluūt cui' cā part' difficultat' multū. Et eo ī casu mulierē pessarizare licet. Facias ergo sic accipe bismalue cū radicib'. M. ii. arthimisie. M. i. fenugreci se. lini añ. ℥. iii. et. x. ficus siccas et decoctiōe ex his facta de ea accipe ℥. iiii. olei de lilio. ℥. ii. cū quib' dissolue gra. i. musci et mulierē pessariza q̄z mr̄icē lubricā faciēdo partū facilitat Tempus deīceps est describere que p īteri' sumēda sūt quoꝝ copiā ueteres fecerūt nobis maximā que ī potu sūpta a ꝓprietate quadā partū facilitāt ac dolores remittūt multū ⁊ ista sūt ut colatura aqua ī qua yrūdinis nid' dissolut' sit berbēa cū aqua frigida capill' ueneris cū uino āt sirupo ros mēta betonica seu camomilla cū aqua et melle rasura ossiū dactilorū ac fim' anseris falconis uel ācipitris cū uino dulci et. ℥. ii. pul'. corticis cassief. aut. ʒ. i. ad. ii. usqz pulueris diptami cū seis lini decoctiōe et ī casu nr̄o ī quouis illorū mirabilē effectū īuenies laudo eni ut ī precedēti capl'o dictū est ꝙ ī quibusdā p os sumēdis ciāomū nō pretermittas. Princeps noster Auic. qui ī hoc casu paupercul' mulierib' ꝯpatiēs multū familiaria huic ꝯueientia casui descripsit pl'ima et efficatissīa quidē et ut summati ea referā ex quouis istorū aut ipsoꝝ oībus seu plurib' decoctio bibēda sit appropata quippe multū ut ex fenugreco sauīa pulegio rubea tīctoꝝ lupinis seīe lini cāomilla foliis diptami et rubeis faseolis. Si igit' itus uis istoꝝ decoctiōe corticū cassief. ʒ. ii. seu radicis diptami puluerizate tm̄dē miscueris nihil supra habes. Preterea in capl'o precedēti decoctiōes aliquas q̄z iste non minus ad ꝓpositū faciētes pulueres quoqz et alia nō uiolēta pl'ima ad ꝙ si libet recurre. In hoc tn̄ casu tātū his paupercul' mulierib' ꝯpacior vt huic capl'o finē īponere nesciā. Et iō aliq̄ paucula a nostro bono Auic. descripta ad hūc subiūgā et ibi erit finis. Cū igr̄ sepe pt' sepe robell' ac crudellis fiat ml'

De extractione secundine

tum vbi prescripta non contulerint con
quauis ex p̄scrptis decoctionibus īfra
scriptaꝝ pill'aꝝ.ʒ.ii. prebe. ℞.sauie.ʒ
ii. rute.℈.iiii. arniel.ʒ.i. asse armoiaci
rubee tinctoꝝ añ.℈.ii.cū succo rute pil
l'as ꝯfice uel alit'. ℞.sauine.ʒ.ii.asse ar
moiaci rubee tinctoꝝ añ.ʒ.ß.pill'as fac
ut pri⁹.uel facias sic accipe aristologie
lon.pipis mirra equales ptes ⁊ ut pri⁹
pill'as facito. Iste maxie uirtuꝫ sūt nō
min⁹ tamen iste que. ℞.bdelii mirre et
sauine equales ꝯsimilit' ptes uel fac elec
tuariū tale ꝙ pricipatū obtinʒ. ℞.mir
re castorei calaite añ.ʒ.ß. cīāomi et sa
uie añ.ʒ.ii.mell' dispuāti lb.ß.et electua
riū ꝯfice cui⁹ cū decoctiōe aliqua ex dic
tis āt cū uino calido decoctiōis se. lini
et seis iuiperi coclear unū exibe sʒ cū p
tus adeo ī oportun⁹ foret ut ex his cuʒ
nl'lo placari possit a ꝓxio capl'o succur
sū pete id eni ī necessitatib⁹ tibi nō defi
ciet. Cūqʒ dolores īmites et magno cū
pōdere ī pectine ī partura sēserit que
eā crudelit' et sine ītermissiōe molestēt
potēter pauperc'la clamet et ad celū us
qʒ lamētabiles uocet emittat retētū spm̄
sepe īferius ꝯprimat. Et ī isto casu cū
pipe et oleo tu sternutationē ꝓuoca ⁊
isto⁹ hec et que scripta ordiate faciēdo
partū facilitabis et bonā cū fetu suo dei
dono ad salutē portū reduces et sic ca
pl'o hui⁹ intentio finit' hic que ad ipsū p
tineāt perfecerit omnia.

¶ Capl'm trigesimūsextū de extractio
ne secundine.

Secūdina est pānicul⁹ totū in
uoluēs fetū qui ꝯtext⁹ uenis
et arteriis tūicas duas habēs
mr̄icis uenis et arteriis p eas colligit'
ut p uenas illas sāguiez fetū nutriturū
attrahat et attractū per ūbilicalē uenā
īmittat et per arterias aerē quē quoqʒ
per ūbilicales arterias ad cor fet⁹ ꝓ ei⁹
euētatiōe trāsmittat Et hac descriptō
ne secūdine de plāta ad fetū ꝯpatio quā
Gal'.ī libro de spmate posuit clare pʒ
mediāte eni radice et qui ab ea oriunt'
uill' capillarib⁹ plāta solo ꝯnectit' a quo
nutrimentū p ipsos uillos sibi trahit sic
fet⁹ p uenas ī secūdina semiatas et arte
rias mr̄ici colligat' ad sibi p eas alimen
ta sugit. Est et ali⁹ ab illo pānicul⁹ a
filio abolai bilex qui nūcupat'. Itez ab
ūbilicali uena ac uaso quodā per ꝙ sibi
fet⁹ urinā mādat ortū trahit qui plicas
ī modū rugate uestes pl'imas habēs ac
anifract⁹ ī quib⁹ urina fet⁹ ad eū missa
recondit' ab ūbilico īfra fetū ipsū totuʒ
īuoluit. Est et itē pānicul⁹ terti⁹ ab ea
noie mēbrane subtilissime sil'is qui īme
diate fetū attingēs ipsū totū circūdat ⁊
ī se hūiditates sudorales fet⁹ recōdit
oēs. Sʒ si deus te adiuuet de isto pāni
culo ab eo truphā audi queso. His ꝓ
ximis dieb⁹ ʒelopiti ī quēdā fratrē mio
rē de uxore suspicio erat sic ut ipsa ad
beati frācisci eccl'iā ire auderet et neq̄
quā pregnās facta ab ea pānicl'o fetū
īuolutū ut plerūqʒ accidit peperit ml'r
uero quedā pūbeꝝ natū tristi ʒelotipo
nūtiatū it et deuoto puulo gaudiū spe
rās adiūgere bene fortūat⁹ īquit erit cū
miorū more ad lucē īdut⁹ deueīret.mu
lieres pl'ime ut sic scias ab ea uestitū in
fantem nasci ad bonū oē putāt. Infelix
ʒelotip⁹ ille sic ab ea uestitū īfantē cum
audiuit statū a miore fratre genitū pen
sauit paciētia tamē omni exticta puerū
rapiēs de eo terrā ꝓtin⁹ allibere uole
bat ī astātibus ꝓhibitū fuisset. Is tri
stis rabiē īducētē euoēre nō ualēs puer
pera misera īuadit et tātū eā pugnis ac

calcib⁹ mulctauit ut uocat⁹ ad uitā pe
ne reducere eā potueri. Alia cū filium
habuisset nūquā me ꝯsulit et oportūis
remediis adhibitis pregnās facta uesti
tū ab ea infantulū pepit ꝙ ī uētre mīoꝝ
habitū assūpsisse miraculose cū crederꝫ
habito illo eū īduit et inocentē tandem
asperā mīorū obedientiā religauit. Tu
igit' ubi op⁹ eēt paupculas mulieres ex
cusato et taliū uulgariū corruptā fanta
siā remoue. Sꝫ his uulgaribus ī pace
dimissis unde discessi redeā Sepe secū
dina mr̄ici colligata remouet' fetus na
scit' plerunqꝫ difficulter extrahit' que
ītus manet putrescit nō nunqnā et eius
putrefactiōe īteriora corrumpit et cru
del' mors īde ꝯsequit' ea putrefacta a
mr̄ice aliquādo tamē expellet' et puer
pera mortē euadit qꝛ tn̄ ī mora piculū
est quid factur⁹ sis audi. Cū circa pecti
nē dolores et pōdus ipsa misera persē
tiat maiores et alcōres quā ī ptu uoces
et lamētatiōes emittat facito īmo ad ce
lū usqꝫ spm̄ inferi⁹ ꝯprimēdo retineat
sternutatio ꝓuocet' et supra uentrem
cū manu posita matrix īferi⁹ ꝯprimat'
et ubi fortis fuerit sup uno pede retro
saliēdo īcedat ꝙ si ī eodē instāti salt⁹ ꝛ
sternutatio ꝯueīat uꝫ et quātū. Ad ubi
his factis ad exitū ubi ea rebell' eēt a ca
pl'o de caus' mole rē seu de mō aborsus
ꝓuocādi āt de partib⁹ difficultate suc
cursū pete. Pl'ima enī que ibidē scrip
ta sūt si feceris ad extrahēdā hāc rebel
lē secundinā tibi suffragiū prestabūt sin
gulare ut sūt ēcatismata suffūigia nasta
lia pessaria potiones pulueres et pill'e.
Tamē ex his que autores in h̄ casu cō
ueīre affirmāt magis cribraui aliq̄ et iª
ordiate scribere nunc mihi mēs est. Et
primū quidē ē ex foliis et ex uirgis allei
factū encatisma. Aut ex foliis usuen ꝙ
suplatiue ab Auic̄ ꝯmendat' et est her
ba uermicularis siml' ī marinib⁹ litori
bus nascēs cui⁹ auere fit sedex āt kali
nec istoꝝ alteruꝫ uirtuosū erit min⁹ si
camomillaꝝ seu ebulorū folia ī decoctō
ne cū eis addideris ualet etiaꝫ si mr̄icis
collū et ei⁹ os ex croco et coagulo lepo
ris illiniueris aut serpētis spolio si cin
gat' seu rutbā arthemisiā et absintium
trita si coxa simul alligaueris. Excellēs
suffumigiuꝫ ex aliquo istoꝝ fit ut ex un
guib⁹ equi asine capre ul' ei⁹ carnib⁹ āt
ex fimo equi bouis colūboꝝ āt aquile.
uel ex seīe porri alei laudāo cōtice mīo
ris pini rasina elleboro al. aristologia
lon. uel nigella uel facias sic et est suffu
migiū cuiusdā ātiqui ꝙ abolai fili⁹ sum
me laudat accipe rute prassiū et abro
tanū simul ꝯquassata super quib⁹ tm̄ ol'i
de lilio ꝓhice ꝙ coopertū manet totuꝫ
deīde paꝝ buliāt et ipati postea permit
tant' quorū fumū mulier per ēbotuꝫ re
cipiat. Nastalia ualētia pl'imū fiūt ex al
leo aspalto assa balsamo stercore ācipi
tris galbāo gētiana serapino scamōea
uite alba yr̄os ysopo hūida bōace ꝯ suc
co cētꝝ galli l' succo diptāi ꝙlꝫ .n. illoꝝ
ualꝫ maxīe. Pessaria ubi facer̄ uolue
ris ex d̄coctiōe allei ea facito aēti cū uīo
bōacis cū succo cētrū galli gētiāe cū suc
co arthemisie āt ex succo diptami. Et
nō hic ꝙ ex quib⁹ nastalia fiūt pessaria
quoqꝫ fieri possūt cū decoctiōib⁹ āt suc
cis dictis mō illa dissolui āt pessarizari
possit. Bibēde decoctiōes ex īfrascrip
tis sūt ex recētib⁹ ros' cū qua pulueriza
ta altea postea ꝯmiscet' fit ex artheisia
faseolis rubeis prassio succo abrotano
altea pulegio mentastro dauco pe
trosilino politrico mercurialis uel
rubea tinctorū. ¶ Ex succis uero qui
bibūt' est sucus diptami artemisie poli

De Regimine enixe

trici petrosilii marubei cū mele mercuri alis absitii pulegii berbene porri rutbe aut ypicon ⁊ int̄ alios succos i casu isto. hii quatuor pricipatū obtinēt. ¶ Pluere res sūme ad h̄ propositū faciētes que cū quouis ex succis aut decoctiōibus tactis sūmi possūt hii. s. mirre castorei seis dauci diptami et puluis lūbricorū terrestiū et esto autores que dicta sunt i pñti capl'o maxie laudāt uirtuosa nō min⁹ i prescriptis capl'is iuenies pl'ima puta pill'as pulueres et il'ia ad que si libet recursū habe. Et per hoc huic capl'o mihi finem facere libet.

pulueres

¶ Capitulū trigesimumseptimū de regimine enixe.

Capitulo precedēti postquā finē dedi ex ꝓpriis mulierum egritudibus que i h̄ tractatu describēda forent aliā iueni nullā nisi qualit̄ enixa regēda sit quis forsā uellz iscribere sed hoc mihi parū cure erat ꝯ enixe accidēs eueire posset nullū cui in precedentib⁹ capl'is ꝓuisū nō sit ul' salti tā uiro quā mulieri id cōe erit cuius dictionē facere huius tractatuli metas excederet qꝛ tamē supra tractatū ē qualiter a ꝯceptiōe ad euentū usqꝫ tēpus naturaliter mēstrua retinent̄ et i ꝑtu ipsa fluūt scito ꝙ ubi masculū enixa sit purificatiōis tēpus 30. dierū assignat̄ maximū. Si femellā. 40. quorū tñ purificatiōis tēpus suo tpe mēstruoꝝ adequat uidi pl'imas et sic i triū dierū spacio purificatas nō nullas noui. Ut ergo de ipsi⁹ enixe regie aliquid dicā illō tñ prio ꝯsiderandū erit et cui⁹ purificatio tarda est et accidētia part⁹ crudelia i primis dieb⁹ dieta tenui utat̄ i aliis uero nō sic. Et ut ꝑt⁹ accidētia tāgā aliq̄ ex his sanguinis retētio aut ei⁹ fluxus nimi⁹ et ulcera q̄ sepe dillaceratiōe ligamētoꝝ fiūt accidūt et imites dolor̄s aliqñ. Ex sāguis retētiōe uertigies scotomie scicopes febres et ul'ꝛ egritudies ō repletiōe ꝓueire possūt pl'ime ꝓut i ca⁹ de mēstruoꝝ retētiōe scire te feci et i h̄ cāu fl'omiā ex sapheis fieri stati iube mō ꝯditiōes ad fl'omiā ꝛegsite i puerpera sit et successiue curā ꝓut illic te docui adhibe. De sāguis fluxu nimio ac de ulceribꝰ curā i ꝓpriis capl'is s̄ require Febres uero ubi adfuerit regimē subtilia et aquā ordei i potu dato et postea alia scōm febres exigentiā fac Dolores cū cathaplasmatib⁹ ac anodinis unctiōib⁹ et cū aliis remediis oportūis que cōit̄ medico cuilibet nota sūt mitigādi erūt quo i casu cū uio cal'o opiatā triferā in potu nō nūquā dedi. Et ubi dolori mitissim⁹ ꝑseuerauerit cū uino decoctiōis arthemisie cal'o a. ʒ. ß. ad. i. usqꝫ ifrascripti elcūarii et istud stati dolorē sedat. ℞. pipis lō. semis iusqami al. añ. ʒ. x. opii tebaici croci añ. ʒ. v. piretri castōei añ. ʒ. i. ameos baccaꝝ lauri cinū foliorū rutbe siccorū calamēti añ. ʒ. iii. margaritaꝝ iaciti añ. ʒ. i. musci fini. ℈. ß. cū melles dispuāti quātū sufficit fiet electuariuꝫ Eo tñ nisi ad min⁹ mensiū sex etatis fuerit usus ei⁹ sū nunquā. et h̄ de regimine enixe finis sit uolo per quod huic tractatulo finē iponere libet. Ei nāqꝫ ꝙ a principio ꝓposueri diuio munere satisfactuꝫ puto cū de oibus mulierum propriis egritudinib⁹ dictō fcā sit arbitrer de quo crucifixo iesu laudes sint infinite. Amen.

tēpus 30 dierū purificationis mulieri q̄ masculū peperit assignat̄ illi vero q̄ femellā 40.

partus accidētia enarrat

precipit venae saphenae sectionē.

ubi febris adest qd agendū nadit

elij opt̄ descriptio

¶ Explicit tractatus de propriis mulieꝝ egritudibus Antonii guainerii papiensis doctor.

Comentariolus de arthetica et calculosa passione 1449

Anthonii Guaynerii Papiēsis doctoris celeberrimi d̄ Iūcturis siue d̄ arthetica et calculosa pasiōe ad Magnificū ⁊ isignē uirū Andreā d̄ birago Ducalē camerariū Comētariolus felicit̄ icipit.

Comentariolus iste ptes duas p̄ncipales hēt ¶ Prima arthetice doctrinā tractat. ¶ Secunda calculose passionis. Prima.xxx.capitula in se cotinet

¶ Capitula prime partis

¶ Capitulū p̄mū d̄ arthetica ⁊ quarūdam suarum specierum notificatione

¶ Secūdū d̄ causis arthetice Tertiū d̄ signis arthetice demonstratiuis

¶ Quartum de pronosticis cuique speciei arthetice comunibus

¶ Quītū Cyragrā notificat tā ꝓnostica sibi ꝓp̄a q̄z demōstratia signa ponēs

¶ Sestum tā Cyragre sanguīee q̄lis ꝯ qz sanguis fuerit quā colerice quo ad digestionē ⁊ euacuacionē materiei curā ponit.

¶ Septimū materiei flegmatice cyragram efficiēs digestia cōtinet.

¶ Octauū solutiuas potiones que materiā flegmaticaz cyragram efficientem educunt recitat.

¶ Nonū pill̄as continet

¶ Decimū confectiones et solutiuos pulueres.

¶ Undecimū materiei ꝯmixte tam digestiua quā solutiua describit.

¶ Duodecimū podagrā notificās tā pronostica sibi ꝓpria quā eius demonstratiua signa poīt. ac q̄lit̄ q̄ uis mat̄ia eā efficiēs digeri et educi debeat.

¶ Decimūtertiū qual̄r et cū qb⁹ mat̄iei ad quas uis iūcturas de fluxus que et alia fuerit prohiberi debeat ostendit.

¶ Decimūquattū qualit̄ tā podagre. quā cyragre mat̄ia existēte calida ꝑ medicinas ñ narcoticas dolores sedant̄

¶ Decimumquintum medicinas narcoticas iuncturarum dolores a materia calida factos sedantes continet.

¶ Decimūsextum in articulis materia frigida seu permixta existente dolores factos sedantes medicinas describit.

¶ Decimūseptimū ātidota que mat̄iā ñ īgipsiatā neqz īduratā nimis ī articl̄is artheticoꝝ derelictā resoluunt ostēdit.

¶ Decimūoctauū q̄ īduratā uald̄ mat̄iaz mollificāt ac r̄soluūt dū mō ip̄a ī gipseā seu lapid̄ā ꝯmutata ñ fuerit īscribit.

¶ Decimūnonū ei⁹ curā mat̄iei poīt q̄ in gipseā seu lapideam est commutata.

¶ Uigesimū sciaticā notificat ac qual̄r et ubi ei⁹ demōstratiua signa īueniēda sint quid quoqz de ea sit pronosticādū.

¶ Uigesimumprimum qualiter materia sciaticam efficiens sit euacuanda.

¶ Uigesimumſm ea ponit que ab ex̄ apposita sciatice dolorem mitigāt que qz eius materiam leuiter resoluunt.

¶ Uigesimūtertiū que sciatice materiam a cētro ad circūferentiā trahunt ac que dolorez sedant antidota ꝯtinet.

¶ Uigesimumquartum que sciaticam cauterizant antidota describit.

¶ Uigesimum quintū ubi rerum non naturalium regimen tam in podagra sciatica quā. Ciragra hora peroxismi a qua uis causam fiant obseruandum.

¶ Uigesimūsextuz ponit regimen ab arthetica preseruatiuū solū sex rerum nō naturalium ī se doctrinam ꝯtinens.

¶ Uigesimūseptimū qualiter ī preseruatiōe ab arthetica et quo tp̄e fiēda sit flomia .ac ul̄es quoqz purgatiōes et q̄ sit solutiua in usu cotidiano sumenda.

De arthetica

¶ Uigesimũz octauũ qualit̃ ⁊ quomõ ⁊ cũ gb⁹ i p̃seruãdis ab arthetica sit uomitus ꝓuocãdus

¶ Uigesimũnonũ expim̃ta pluria poit ab ãtiquis gb⁹ dã ph̃icis auctorizata ꝑ q̃ mẽbra artheticata talit̃ ꝯfortant̃. ut ab iuasiõe ꝑoxismi preseruati facile possit

¶ Trigesimũ et ultimum qualr̃ arthetica membra totumqz arthetici corpus tam ꝑ artificialia quã naturalia balnea quã quoqz ꝑ unctiões ꝯfortari debeãt.

¶ Anthonij Guainerii Papiẽsis doctoris celeberrimi de Arthetica et quarũ dã suarũ specierũ notificatiõe. Capitulum primum incipit.

Arthetica. est iũcturarum dolor a mala ꝯplexiõe hũore seu uẽtositate i ipsarum existẽte ꝯcatenatiõe causatus. Membruz eni neruis seu ligamẽtis artatuz. artus dr̃ a quo et arthetica nomẽ accepit. Gutta uero pro cuiuscũqz interdũ humoris stillicidio ad quã uis nostri corporis partẽ deffluẽtis accipit̃ qualr̃ vulgares hũiditatẽ quãlibz tã ad pectus quã idifferent̃ ad ꝙ uis mẽbrũ aliquid defluentẽ guttam uocant. Aliomõ capit̃ gutta ꝓut est iũcturarũ dolor ab hũore i ipsarũ ꝯcatenatiõe a mẽbris aliis defluentẽ causat⁹. Quẽadmodũ eni mẽbra ad se inuicẽ supfluitates deponũt: ut Gal̃. in de uirtutib⁹ naturalib⁹. et isto modo fit gutta que per similitudinẽ gutte atectis. seu ab arboribus stillãtis dicit̃. Nã ab extremitatib⁹ paruarũ uenarũ ad submissas sibi iũcturas materia interdũ guttati defluit et hãc efficit passionẽ. quã guttã appellam⁹ Et qr plures sũt artuum iũcture i quibus qualitas mala existẽs seu humor aut adueniens uẽtositas dolorem persepe causat secundum ipsorum artuum uariam denominationem uaria sortit̃ arthetica nomina. ut que i manu fit Cyragra a cyros ꝙ est manus nuncupat̃. Unde rasis sciatica iqt ⁊ podagra d̃ genere sunt arthetice: ⁊ dolores in articulis uni mẽbro non a ꝓp̃at̃: sed dicũt̃ arthetici: ⁊ qui fiũt in articulo anche dicũt̃ sciatica: ⁊ i ped̃ podagra. ⁊c̃. Quicũqz aliis i iũcturis fit dolor artheticus quoqz nũcupat̃. Ex quib⁹ patet artheticam ad oẽs iunturales dolores tãqz genus se habere. Nam ut pz guta quelz arthetica ẽ econtra v̄o minie ut d̃ arthetica ex mala qualitate seu uẽtositate solũ ꝓueniẽte liquet talis eni ꝓprie gutta dici nõ debet. v̄m tñ iuxta sententiã. Gal̃. podagra ab arthetica uidet̃ multũ differre. uult eni ꝙ dolor i pedũ iũcturis existẽs nullus dicat̃ artheticꝰ nisi ibi tumor affuerit ut. expresse poit i pantegni cũ iquit dolor artheticꝰ est cũ tumor i cõcathenatiõe membrorũ nascit̃. Et iõ i ꝯmẽto illi⁹ afforismi. Quecũqz podagrice egritudines. ⁊c̃. Nerui et corde iquit i podagricis nõ tumescũt ut uelit i pedũ iũcturis sine tumore podagricũ nominari cũ tumore uero artheticũ. Unde ꝯmẽto illius eunuchi nõ podagrizãt ⁊c̃. podagrã ab arthetica differre maifeste ponit cum inquit: Quecũqz dicta sũt de podagra sũt itelligẽda de arthetica cũ prius fuerit podagra et postea arthetica .s. quãdo tumor supuenit. Et sic pz secundũ. Gal̃. ꝙ arthetica de podagra nõ uere tãquã genus predicat̃. Ego aũt cũ artheticã ab artu nomẽ traxisse uideã quib⁹ i locis iũcturales dolores fiũt omnes tales siue cũ tumore siue ñ artheticos appellare nolui ꝙ ueteres fere omnes quoqz

fecerūt. Sed qꝛ ad h̄ ꝓpositū discepta tio hec nihil utilitatis apportat tantuꝫ denotificatione nōis arthetice. dictuꝫ sit. Laus deo.

¶ Ca^m fm cās de arthetice mōstrās.

ARthetice cāe extrīsece et ītrī sece esse possūt. ¶ Quātū ad extrīsecas cuiuslibet rei sex re rū nō naturaliū uiolēt⁹ occurs⁹ arthe ticā efficere pōt ueluti excessiua frigidi tas excedēs caliditas sōpnus superflu us nimia uigilia quies ꝛc̄. Unde Ras nō accidit īquit dolor arthetic⁹ ī corpo re utēte exercitio sꝫ ī maiori parte ī re liquente ipsū. ꝛc̄. uerū tn̄ superflue fac tū ut īferius apparebit iūcturas debili tādo relaxādo itez ac hūores fluere fa ciēdo cā sepe hui⁹ passiōis existit īmod̄ ratū quoqꝫ gaudiū perseuerās tristicia coitus superflu⁹ et is potissimū qui su per cibū fit et est una ex potissimis cāis arthetice ut fere ueteres oēs enarrāt. Unde Rasis ī pueris īquit nō accidit podagra ante coitū cū mulieribus. Et subdit ꝙ ī generatiōe podagre coitus uirtutē habet magnā ualde. ꝙ apparet ut īquit mulierib⁹ et eunuchis nō acci dit podagra nisi cū difficultate. ꝛc̄. et h̄ ꝑp n̄ coyre ideo Aristotiles suis ī ꝓble matib⁹ ac nr̄ sereissim⁹ ypo. Eunuchi ī quit nō podagrizāt est igit̄ relatu uete rū. una ex causis potissimis qꝛ nutriti uā uirtutē debilitat iūcturas quoqꝫ q^a fit ut ī talib⁹ hūores plurimi superflui generent̄ qui ad iūcturas ꝑp coitū rela xatas ac ualde debilitatas facile d̄fluūt propter ꝙ qui tā ardēter coitū ipsum amāt plusquā alii morbo arthetico de tinent̄ Sꝫ certe melius est per decimū uitā abreuiare quā esse tāte dulcedinis ī expertū. Sane nō min⁹ cibi et potus usus anormal⁹ est morbi huius cā nimi rū itaqꝫ si dn̄is cardinalib⁹ prelatis et aliis huiusmōi ī otio et deliciis uitā du cētibus et si non coeāt qꝛ a religiōis re gula prohibet̄ sit hec passio familiaris. Nā ciboꝝ et potuū diuersitas ex quib⁹ quoqꝫ modus preparatiōis ut de hiis plusquā satis māducent efficit: qua ex cā suis ī corporib⁹ hūores superfluūt qui ad iūcturas decurrētes sūt morbi huius cā O quantū crapulosos morb⁹ iste dilligit: et illos maxīe qui ieiuni aut cū bollo uno pāis unū barille uini bibe rēt tales ad mortē usqꝫ cū comuītant̄: potatio itē uini stoāco ieiuno est causa: acetū itez: et uinū album multū huic pas sioni amicant̄: et pariter cibi: qui facile corruptionē recipiūt: et hii potissimum ex quib⁹ supflua humiditas facile gene rat̄ ut melōes persica mora pluria: ole ra: legumina. Itē porcina caro pisces: et maxīe anguilla. ac tēca ꝛc̄. Et teste rasi frequēs carniū comestio: sed galli narū atqꝫ cortunicū a proprietate hoc efficit. Apuleo teste. Ex quib⁹ pꝫ quod oīa: quę ad humorum multiplicationē faciūt: ꝛ quę iuncturas ex se debilitāt uel relaxāt huius pn̄t ęgritudines esse cā: cōsuetaꝝ quoqꝫ euacuationū retētō ut mēstruoꝝ emoroydaꝝ sudoris ꝛ a liaꝝ huiusmōi. Solitaꝝ itē artificialiū euōnum dimissio: ut flobotomię purga tionē: ꝛ talium: ꝛ itē in mutilatis propt̄ nutrimētum quod ī hiis superfluit pas sio hęc sepe accidit: ac ī hiis itē qui cro nicas ęgritudines passi sūt: ac in nō be ne rectis ꝯualescētibus ī quib⁹ plerūqꝫ accidit ꝙ ęgritudines eorū sedent̄ ma terieb⁹: quę eas efficiebāt derelictis: et tales postea ad iūcturas defluētes ar theticā gignūt ut de sedata colica sepi⁹

uerū est sed tantum ꝑ

diuersitas cibi causa et multitudo

cibi Arthetica īducētes passiōis

ut accidit cuidā meo intimo dr̄ gaudio Ruf farolo

utis regula causis huius passionis

N

De causis arthetice

uisũ est. Unde Auic. de hiis loquẽs q ad arthetica sunt aptiores. tales iquit sunt habẽtes egritudines croicas et ꝯualescẽtes cũ nõ regunt cũ rectificatiõe et id iõ quoniã eorũ uirtutes debilitantur a digestiõe bona: et proprie cũ sunt curati cũ sedatiõe absq; euacuatiõe sufficiẽte: et ultia expulsiõe ⁊c. Ista fere oia que dicta sũt. Rasis noster summati tetigit cũ iquit. Generãt podagram nauseatiuę satietates: otiũ lõgum: coitꝰ retẽtus et superfluꝰ: euacuationũ solitarũ remotio: frigida ꝯplexio: successio hereditaria: balneũ: motus post cibũ: uinũ potẽs habũdanter bibitũ: q; uinũ cõtrariũ est neruis. frequens ebrietas et ulr oẽ id ꝙ malã facit digestionem. ⁊c. Et ego hos plerumq; arthetica icurrere uidi qui cronicas tybiarũ ulcerationes, seu quę i ano sunt fistulas ꝯsolidare permiserũt: ãt qui solitas ad mẽbrũ aliquod detineri supfluitates ꝯstrigũt: hęc itaq; sũt i sũma extrisecę cause: que inducere arthetica possũt. ¶ Qd si aliqua cã nõ nominata reperit ad aliquã istaꝝ erit reducibilis. Intrisecę uero: ⁊ quę magis imediate arthetica efficere possũt assignant ifrascripte puta iũcturaꝝ debilitas: uiaꝝ ductuũ largitas fortis mẽbrorũ expulsiua: uirtutis nutritiuę ipotẽtię: et humores fluxu habiles: iũcturaꝝ debilitas: ac ductuũ uiarũ largitas, tã ex tẽpore quã ex generatione ꝯtrahi põt ex tẽpore quidẽ ut a casu et percussione egritudine: et ad hũc modũ de aliis ex generatiõe fiet uirtutis generatiue ipotentia: ãt matiei idispositiõe: propter eni utrunq; seu ipsorũ alterũ ꝯtingit idifferẽter mẽbrum quodlibet cũ largis ductibꝰ: ac debile generati ut dieti ꝯprehendimus. sperma enim ut phisici oẽs uolunt generãtis ꝯplonẽ

isequitur dic ꝙ ex sano mẽbro sanũ sperma et ex ifirmo ifirmum decidit hac ex cã hereditarium hũc morbũ appellamꝰ q; sperma uiri iuncturarũ debiliũ nati iũcturas debiles ut plurimũ generat. Ex parte fortitudinis expulsiue fit cũ epatis et alioꝝ mẽbrorum fit expulsiua fortis. tũc enim ad debiliora mẽbra superfluitates eorũ mandãt: que de hinc sunt huiꝰ egritudinis cã unde. Auero ys septimo colligeth caplo de egritudinibꝰ stoãci. Cõsuetudo est inquit ut forte mẽbrum suas superfluitates ad debile probiciat et maxie si ad hoc adiuuat locus et uie que ad ipsũ ꝯfluũt. ⁊c. Et Gal. iꝫ terapẽtice caplo rꝰ. Mẽbra iquit fortia si superfluos a se humores depellãt ad debiliora deponunt. Ex parte uirtutis attendit nutritiuę. debilitas: cuiꝰ cã humores crudi plurimi generãtur. Et huiꝰ cã ut Auic. iquit hęc passio sensibꝰ ac qui egritudies croicas passi sũt Et item conualescẽtibus nõ debite rectis accidit. Ex parte hũoris flegma aquosum sui propter fluxibilitatem frequẽcius est i cã sucessiue sãguis: dei d colera: postea uero mlia: igt tñ Rasis ꝙ podagra fit in tribꝰ cõplexioibꝰ in repletis sãguine celerit In his i quibꝰ sũt supfluuitates semi crud habõdãt uald sed in hiis inquit hꝰ uidi fieri mius. licꝫ medici dixerũt oppositũ: ⁊ i corporibꝰ colericis: ⁊ i hiis hꝰ uidi fieri magis ⁊c Et sic uidet quodãmõ eius oppositũ asserere ꝙ statiꝫ dixi. Sed iũ loco isto hãc diseptacionẽ dclarare per parum utilitatis nobis est. Ad ꝓpositũ igitur ueniẽdo sepius morbũ hunc humores efficiẽtes sunt ꝯmixti ut colera cũ flate ea eni sibi igressum ad iuncturas prebet et ita aquosũ fla cũ sãguine potest is item iũcturalis morbꝰ mala sine ma

teria complexione fieri et a uentositate quoqz que ꝯcauitates iūcturarū replēs neruos cordas et lacertos extēdit et q̄ si quandā cōtinui solutionē efficiens ī tensū persepe dolorē īducit. Et hec sūt in sūma tā extrīsece quā intrīsece arthetice cāe. Et sic a mō ad signa transeundo huic capitulo finem impono.

Capituluz tertium de signis arthetice demonstratiuis.

Nobil' Arthetica oēs anno sīgulo regiōes uisitat et istoꝝ quidē īcolas potētiores. que tā amicabilis est nature. ꝙ si quēpiam per manū sciam āt pedē deprehēderit et ita ut sepe fit secū per mensē uel ultra moram traxerint uix eū ad mortē usqz dereliquit p̄mos nāqz impet' ut diuci' cū suo familiari stare q̄at omnes quasi facit īcognita. qꝛ ut Auic̄. ⁊ prisci ph̄ici experimētalit' didicerūt si ea tunc cogōscatur facile non reditura pelitur ꝙ insequēti ca° deo auxiliāte melius declarabo Uerum possibile non est ut canonice eaz cures nisi īmedietas causas cognoueris. ut est mala ꝯplexio si ī causa fuerit uel uētositas. āt humor ad quaꝝ cognitionē tā extrīsecas quā ītrīsecas causas al'as quoqz cognoscere necesse ꝙ ut recte fiat ordine quo supra descripte sūt exaīabis. ut uz si paciēs in aliqua nō naturali re excessu quē piā ꝯmiserit. Si aliquā solitarū euacuationū l' artificialiū omiserit. Si ex mutilatis ille fuerit uel egritudo aliqua nō euacuata materia sit sedata. āt ulceratio aliq̄ ātiqua uel materia ad mēbrū aliquod ꝯsueta fluere sit restricta de hic uero ad ītrīsecas causas deueni. ut uz si iuncturas debiles aut meat' largos habuerit. Et nō qd ex tēpore aut generatione id uitiū sit. si aliquoꝝ mēbrorum expulsiua ad eo fortis sit ꝙ ad paciētia mēbra superfluitates mittere queat. si digestiua āt assil'atiua uirt' propter egritudinē uel quāuis aliā causā debilitata sit. et est tibi omniū istorū īdagatō necessaria siue mala ꝯplexio siue uētositas siue humor ī causa fuerit et nō solū dicta īuestigāda sunt: sed paciētis ꝯplexio. etas regio. tps āni preteritum regimem et similia. pulsus item urina quoque et peccante humore qua diei naturalis hora infirmus magis afflictetur de colore autē mēbri caliditate ponderatione inflatione ⁊c̄ te. īfra. ad iutore deo cautū reddam que te ad causam inuestigādā plurimū iuuāt. hiis itaqz p̄notatis ad actū praticum ueniendo. Si arthetica ab īmateriali mala cōplexione ꝓuenerit in colore membrū patiens nō mutat' pōdus aderit nullū. Inflatio quoqz nulla. Et si a uētositate siue coloris mutatione mēbrum tensum manet perābulat dolor. Et si regimē precedēs uētositatis fuerit multiplicatiuū ad huc te certiorē efficiet. Sed qꝛ materia est frequēter in cā ne decipiaris ꝙ pluribus modis ut īfra apparebit fieri pōt que dicta sūt diligēter īuestiga. et cui hūori magis assētiunt eum in cā fore uerisimiliter iudicabis. Qd si is sāguis fuerit dolor erit extēsiuus cū pulsatiōe quadā: profūdus ualde color mēbri ad rubedinē tendet: erit totius pōderositas sudor aliqual' ī facie. ī frōte grauitas sōpnolentia quedā. Et si ꝯplexio sāguinea fuerit: si adolescētie etas: si tēperata regio: si ueris tēpus: si precedēs regimē sanguinis multiplicatiuū: si pulsus magn' plenus et undos' et urina rubea et spissa et mane qua ho

De signis arthetice

ra diei alia ifirmus magis afflictet. hiis oibus uel hiis plurib⁹ aperiētibus certior multo fies. Sed qꝛ sāguinis sicut et alioꝝ humorū plures sunt spēs quia quidā purus: quidā nō purus. Et ex nō pura quidā colericus: quidā flegāticus: et quidā melācolicus existit. In nō puro signa secundū quantitatē hūoris eidē dantis denominationē a prescriptis aliqualiter declināciā: ⁊ illi plurimum cōsentanea: ⁊ hec non minus aliis inhumorib⁹ q̄ꝫ insāguine tibi erūt considerāda. colera uero dolorez acutuz pungitiuū: ⁊ ualde itensum efficit Qđ si mēbrū calidum fuerit ad citrinitatē quandam tendens cū nullo aut paruo tumore: cōplexio uero colerica: etas iuuētutis meridionalis regio tēpus estatis regimē precedēs colere multiplicatiuū ⁊ hora col'e forci⁹ molestet' paciēs. pl'sꝰ ṽo uelox: urina teūis ⁊ intēsa. Egistiōes colerice tūc de colera haud quaq̄ꝫ dubites. flegmaticus humor dolorē itēsum satis efficit: tumet mēbrū: ⁊ tactu frigidū ut plurimum reperitur: eius color a sano nō multū distat. Qđ si ꝯplexio flegātica fuerit senectute etas septētrionalis regio tp̄s yemis regimen precedēs flegmatis magis affligat' pulsus sit mollis cū diuersitate quadā urina remissa spissa tñ et egestiones flegmatice nō erit đ flegmate dubitandū. ꝙ est ut plurimuz in cā. mel'a uero raro quo ī casu tunc paruus erit dolor infla° mēbri minima grauitas magna cū stupore quodā mēbrum liuet aut nigressit ꝙ ut plurimuz tactu frigidū reperit'. Et si ꝯplexio de per se āt de per accidēs mlica fuerit. ut est ī colerico per decidentiā uel alit' adhusto. regio uero calidissima cuius cā resoluit' humidū et cinericiū manet. antūpni tēpus et regimen precedens

mlie mltiplicatiuū cū quo pl⁹ hora mlie quā cet'is molestet'. Si appetit⁹ itens⁹ uria remissa et teūis ualde. pl'sꝰ ṽo dur⁹ mliaz in causa esse poteris facile concludere. Et si hoc tñ rarissie cōtingat nam humor mel'icus est fluxibilitati ieptus ualde ꝓpter qđ ad iūcturas difficulter penetrat. hūor item siplex raro artheticam efficit sepius tamē ut supradictum est aflāte crudo accidit cū quo colera que ei ingressū prebet conmiset' Et ideo si paciens colericus regimine flātis multiplicatiuo us⁹ fuerit. uel e ꝯ tūc colera cū flēte ꝯmiscebr̄ et signa ꝑmixta erūt Sed ī humorib⁹ mixtis te mēbri color atqꝫ caliditas plurimū deciperet nā col'a fleūati permixta ad circunferentiā facile pellit' propter quod mēbrum tunc rubet: seu citrinat' atqꝫ calet: quāuis iiunctura flegma dolorē efficies fuerit. Ex quo pꝫ quod si tunc illud a materia colerica ꝓuenire Iudicares nō paruz ī errorē caderes. Stat item ad itra iuncturā dolorē efficere et mēbrum extrisecus ratiōe frigiditatis aeris uel alteri⁹ albū uel liuidum esse e cōtra. fl'ā dolorē efficere et aeris caliditatē seu medicamē aliquod superpositū seu ꝙ uis aliud extrisecus mēbrum rubeū efficere et sic ratione coloris materiā calidā iudicares. que frigida tūc existit uel ecōtra hūor preterea existens ī profundo mēbri superficiē plerumqꝫ nō mutat: et sic mēbri color tunc nullū tibi iudiciū daret: et iterū cōtingit ut humor frigid⁹ ad iūcturas defluat dolorē intēsum faciēs cuius cā febris fiet cābit' insōpnietas. pulsus uelox erit et urina tincta cū qua natura dolori succurrere intendens sanguinē et spm̄i mlta quantitate ad locum illum mandabit qua ex causa locus iste rubet tunc atqꝫ

De pronosticis cuiq; arthetice comunib;

calet que tūc oīa calide materie sunt iudicia ⁊ si frigida sit in causa. De colore igitur mēbri caliditate seu frigiditate nisi perseueret cōfidendum nō erit ocurunt enim sepe plurima que tam caloris seu frigiditatꝭ q̄z q⁹z caliditatꝭ mēbri causa esse pñt contra tamē materie pecātꝭ nat̄ ā Cuz igit̄ signa tl̄ia falatia sepe sint ad alia dicta recurendum erit Alius item ī applicādis localib⁹ error sepe contigit. Nam hora peroxismi in f̄duz applicare frigida que aliqual'r stupefaciēdo dolorē remitunt. materia tñ frigida existente: que huius causa ꝓtūc forsam calidam iudicamus: Contingit ⁊ interdum: ꝙ materia calida existit ac pauca: ⁊ ex applicatiōe calidorum mā ista pauca resoluit̄ ⁊ sedatur dolor. ex quo ad pauca respiciens materiā istam fuisse frigidaz iudicarent. Ex quib⁹ pz ꝙ in casu nostro ex iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹ essz per se iuditiū fallax. Ne igitur hos in erores. tam hora poxismi q̄z quietis īcidas particularia que supra te docui diligenter perscrutare. Et super quem humorem plura cuncurunt eum in causa fore iudica. Ac nūc libz de urīs sup artheticā significātib⁹ aliqua particularia dissere. Nam istis ī partib⁹ tronātuli de omnibus hūani corporis dispōnib⁹ ex urīa recte scire se iudicare asserūt. ⁊ ut ī casu nostro ex hiis dicere qd quā cū ratione scias perlege que sequūt̄ Urina artheticorum ē it̄dū alba ac tenuis in qua athomose albe: quedaz sūt resolutiones. albę quidem: quia aut a iuncturis: aut a flegmate resoluuntur athomose uero seu rotunde. nam sicut minerale aurū ꝙ in arenulis quorūdā fluuiorum reperit̄ per reuolutionem ꝯtinuā ī paruis granulis rotundat̄. ita iste resolutiōes propter ipsarū ꝯtinuā in descēsu reuolutionē ad formā rotundam atomis similē rotundant̄. uerum ubi mā cal'a fuerit rubee āt sb̄ rubee r̄solutioēs erūt. et si tāta fuerit caliditas ut unctuositas resoluere queat fiet cuz illis resolutionib⁹ urīa rubea āt spissa. Qd̄ si ea liuida aut turbida fuerit. sciā seu alias īferiores iūcturas lesas eē arguit. Nā materia reumatizās que protūc hanc egritudinē efficit per spinalez medulā descēdit. Cui⁹ pars aliqua cū urina miscet̄ et tūc eā liuidā seu rubeā efficit. Ex quib⁹ pz qualiter per signa aliqua ex urina sūpta super artheticam iudicare potes equoce tamen nā per signa ꝯsimilia super alias plurīas egritudines sigīficare potes. ut ī spiritualium egritudinib⁹ fluxū emoroydaꝝ aut mēstruorū et aliorū pluriū pront ī hiis ꝓpriis capitul' aliquā declaraui. Et in h̄ finit̄ capitulū arthetice demonstratiua signa continēs.

¶ Capitulū quartū ꝓnostica cuiqz speciei arthetice comunia ꝯtinet.

Si de arthetica passiōe recte ꝓnosticari cupias. cū ad patiētē tuū ueneris. nūqd is primus sit īsultus īuestiga qr cū succurit̄ doloribus iuncturaꝝ ī primis cū apparēt ut Auic̄. īquit sit eorū cura facilis sed si ꝯfirment̄ et assuescāt. et illi maxīe qui ex hūoribus diuersis geniti sūt nū quā curant̄. ⁊c̄. de hīc uero eius cās tā extrīsecas quā ītrīsecas examinabis ut uerbigratia si patiens ex generatione iuncturaꝝ debiliū fuerit aut ex tēpore ueluti senibus quibusdā sepe ꝯtingit. āt ex egritudine croīca defect⁹ tales si extrīseca aut intrīseca que uis alia cā artheticā efficiens ualde potēs fuerit

De prosticis cuiq; arthetice coib,

et si iste ad huc primus eēt īsultus non facile liberaturos scias. Quos et si ad huc releuaueris. sp tamē erit de recidiua timendū. Qui quoq; ex tēpore uel generatiōe largos uiaꝝ ductꝰ habuerit et calidę et humidę ꝯplexionis extiterit eū iuncturaꝝ dolores euadere posse difficile erit. Ex quaq; enī leui causa per largos illos meatꝰ ad iuncturaruz concauitates materia defluit: et tūc cordas lacertos seu neruos extēdens dolorez artheticum efficit. Si igit̄ talis artheticam ipsā tam difficulter uitare potest quomō eū semel āt pluries captū putas ab recidiua custodiri. Artheticus itez qui in cibo et potu fuerit dissolutꝰ seu coitu supfluo usus āt quod caliditati seu frigiditati excessiuis frequēter occurit seu qui rebꝰ aliis nō naturalibus libēs seu inuitus ab utit̄. āt ex hiis fuerit qui artes laboriosas exercēt ueluti uiatores l' grauia onera deferētes. aut ꝯsimiles cū difficultate curabr̄. quanto quoq; materia resolutiōi magis īepta fuerit et etiā magis iūcture submisse dū modo equalitatē i hiis posueris tanto difficiliꝰ curā recipiūt ideo Rasis si dolent īquit articl'i ex humore ml'ico grosso uel crudo ad dispositionē naturalē ꝯuerti nō possunt et proprie ācbe et pedū articuli ꝓpter. s. eorū submissionez ꝛc̄. Alii tn̄ ex aliis hūoribus lesi pfecte sanant̄ et precipue si materia fuerit sāguinea ꝛc̄. In doloribus pra. iuncturarū nō spasmus sed dolor extēsiuus tantūmō fit. Materię enī que artheticam efficiūt nō neruis: neq; cordis: sed in ligamētis: āt iūcturarū cūcauitatibus imbibunt̄: et neruos: cordas: āt musculos meatus extēdentes quādam ꝯtinui solutionē efficiūt: et dolorē per ꝯsequens dolor itē i qua uis iūctura factꝰ tumore ab extra apparēte nullo ūt plurimū fit molestior apparēte uero mitigat̄ quia materia ad extra ꝓpulsa maiori i spatiositate ꝯtinet̄. et sic nō tanta fit ꝯtiūi solutio et per ꝯsequēs nō tantū fit dolor ītensus hoc tamē ītellige ubi materia amplius nulla fluat ubi. preterea iūcturarū ꝯcauitates nimis ample fuerīt dummō cetera sint paria acuti ac ītensi magis dolores fiūt. iō inquiebat haly. qui est i police pedis dolor nō modo ꝓpter a fōte caloris distantiā fit molestior. sed qꝛ eius parua est quātitas. ꝛc̄. dolor itē artheticus ad membrū idem sepe rediēs eius tm̄ uirtutē debilitat. ut maciē in eo tandē īducat. Et iuncturarū seu ligamētorū quoq; apāta maiori curant̄ cū difficultate quā in locis minus dēsis ut sūt nerui caro. ꝛc̄. Articl'i preterea i quibus materia ingrossatur nūquā ad dispositionē naturalē ꝯuertūtur Rasis et pluriū ueterū testimonio unde Gal'. li°. x°. tractatū capl'o. de arthetica nominatorū īquit poroꝝ generatio est ut postquā fuerit nūquā spes est ꝙ ad prestinū statū unquā reuertūtur. ꝛc̄. Qđ quoq; i libello de pōto sensit ouidiꝰ cū īquit Soluere nodosā nescit medicina podagrā et eā per nodosā ītelligit i cuius nodis materia est in gipseā ꝯmutata Nā cū in articulorum aliquo apostema diu perseueras māserit materia ista magis dieti ingrossat̄ et sic i gipseā tādē ꝯmutat̄. Arthetica si rursꝰ que ab acuta colora ꝓuenit ut Auic̄. īquit Subitā plerūq; mortē īducit. Rasis quaq; liꝰ diuisionū capl'o de podagra et iūcturaꝝ doloribus inquit Qđ solitus peroxismū īcurrere si post ꝯsuetū tēpus eueīre tardauerūt statim cū īcurrit peroxismū de cōsueto humore purget̄. ut puta peccāte sāguine per

dolor cū tumore est min' molestior q̄ sine tumore hoc m' intellige. dū nō nulla alia m̄a fluat amplius

flobothomiam Colera autē seu crudo flegmate per farmacū apropriatū. Et hui⁹ iquit nō obliuiscaris qm̄ quādoqz ad subitā mortē iducit. et interdū ad asma cuius signū est tremor cordis et anhelit⁹ strictura et quādoqz facit icurrere peralesi et appoplesiā. Et illius quoqz signa sūt qr icipit tremor cordis et aliquid perturbatiōe sensuū Et qñqz hoc subito adueit. Qua pp nō dimittatur qui statim euacuet cū sentit paroxismus. ⁊ cetera. Ad hoc igit bene mēti sēper habeas. qr nō solū i pronosticādo. sed in actu quoqz pratico tibi utile multū erit. Multociēs p̄terea curatō doloris iūcturaꝝ vt Auic̄. iqt cā pnicici qr supflua mat̄ia ad iūcturas currere consueta ad pricipalia redit. aut ad mēbrum alia cui⁹ causa fit timor. ⁊c̄. Aptiora insuper tempora ut iuncturarum dolores fiāt sūt uel ꝓpt̄ motū sāguis ⁊ humoꝝ i eo. ut auic̄ iquit ⁊ autūpnus ꝓpter maliciam humoꝝ ⁊ digestionis ⁊ ante cessionez dilatatōis pororū i estate ⁊ ex calore qui fortis fit in arthetica que ex humore mlco gignit curat cū difficultate quia eius materia ut inquit Rasis materiei cancri uicinat febres i super materiam arthetice ꝯsumētes dolorē artheticū plerūqz curāt Emōoidarum item fluxus seu uētris sāguine⁹ aut uarices arthetico super ueniētes egritudinis solutionē denūtiāt Et idem facit urina grossa in quantitate multa perseuerās si in uehementi dolore arthetico mentis alienatio cuz tremore cordis ⁊ anhelit⁹ difficultate superuenerit infirmū ea die moriturum pronuntia. Et si cū hoc formicās pulsus affuerit ⁊ i facie sudor frigidus apparuerit mors eū sine mora rapiet dolorē itez artheticū qui die una per exterius applicata remedia sedatur. ⁊ altera die nō ab humoꝝ diuersitate ꝓuenire scito ⁊ hoc testat rasis. Cū iquit. Si uideris quandoqz patientē per diuersa emplra iuuamētū ꝯsequi et interdū nocumentū ab humorū diuersitate id ꝓuenire haud quaq̄z dubitabis. talis aūt humoris diuersitas magis quā uniformitas prolōgat paroxismū. Et sic pz quid et qualiter i quaꝯqz arthetice specie sit generaliter pronosticandum.

¶ Capitulū quintū quid sit Cyragra quequoqz tam pronostica sibi propria quā demonstratiua signa.

A Modo de arthetice spetiebus differendū est ¶ Et primo de. ¶ Cyragra: quę est iuncturarum manus dolor, cū tumore, āt sine, ab imateriali mala ꝯplexione, uētositate: āt hōmore i concauitate ipsaꝝ existēte proueniēs. Et huius demōstratiua signa a quacunqz causa fiat in capl̄o tertio ordinate ꝯperies. pro quo solū ad aliqua pronostica ipsi⁹ cyragrę transeundū erit. ubi igit cetera sint paria citi⁹ cyragra quā sciatica. āt podagra. terminabit. est enim materia eius multo min⁹ terrestris propter qd̄ rasis eā in suo genere illius calidiorem aiebat maiori quoqz cū difficultate quā alioꝝ aliqua recidiuat Non eni manus uelutiscia: āt pedes ita submisse sūt: quo fit ut humores nō tā facile ad eas defluāt Et ideo Auic̄. de podagra loquens dolores iquit: qui sūt preter sciaticā et podagrā cū curant et eradicant eorū materie nō redeūt uelociter Et ad unū subiūgens oibus arthetice dolorib⁹ comune ait. Qd̄ si cōfirment et assuescat curant nūquā. quod fit. qr dolor i qua

De cura chiragre

uis incturaꝝ assuescat eas adeo debili
tat. ut ex quacūqꝫ leui causa ad eas ma
teria defluat ꝓpter ꝙ tales ab recidi
ua defēdere īpossibile quodāmō uidet̄
Medici mali tamen beneficio paroxis
mus quandoqꝫ retardatur: dolor item
in Ciragra fit nōnūq̄ꝫ adeo intēsus ut
materia pluria ad locū dolorosū deflu
at: ⁊ maior sepe in quātitate: q̄ꝫ cōcaui
tas illi⁹ iūcture ꝯtiēre q̄at. Cui⁹ cā iun
ctura ista disōdat̄: ⁊ ex ꝓprio loco mē
brū resilit: ꝑp̄ā q̄ figurā ōperdit de hīc
uero qualiscūqꝫ humor iste fuerit a re
gimīe nat̄ ę ōstituit̄: ⁊ extraneū quēdā
calorem acquirit per quē subtile resol
uitur: ⁊ remanens ingipsatur: talis nāq̄
curatur perfecte nūq̄ꝫ: ut īgeneralib⁹ ꝓ
nosticis habuistis. ¶ Ex hijs itaque
pꝫ q̄d sit Cyragra q̄ quoqꝫ tā pronosti
ca. q̄ꝫ demonstratiua signa.

¶ Capitulū sextum de sāguinee Cyra
gre q̄liter cūqꝫ sāguis ille fuerit. quo ad
eius digestionē atqꝫ euacuationē cura
per q̄ꝫ si sola colera in causa fuerit tam
digestiua quā illi⁹ quoq̄ solutia cōpies.

SI Cyragra a sāguine proue
nerit et uirtus ac cetera cōsē
tierint. Cōibus per prius su
perfluitatib⁹ naturaliter, seu per cliste
re, āt aliter eductis de basilica opposi
ti lateris fiat flobotomia: et ubi etas. uł
aliud eū prohibeat super nates cū scari
ficatiōe opponi uētosas et est de sāgui
ne secundū tenorē uirtutis ꝯplexionēꝫ:
et etatē plectoriā: et similia: plus: aut mi
nus extrahendū: ac cū de eo uice una
sit nūquā magna quātitas minuēda ubi
grandis fuerit plenitudo necessariam
tūc ī quantitatē duabus āt pluribus ui
cib⁹ extrahe et eo casu prestat. ut saphe
ne lateris oppositi fiat secūdasio. Qd̄
si Cyragra man⁹ ambas detinuerit exi
stēte repletiōe de ābabus saphenis mi
nutionem face. que secundū doctrinam
Auic̄. simul fiēda esset cū īquit Et si fu
erit cōunis iuncturis corporis ex utris
qꝫ partib⁹ flobotōia simul fiēda est. ⁊c̄
Ut per hoc ipse uelit ꝙ si īfirmus Cy
ragrā et podagrā simul patiat̄. ꝙ tam
de saphenis: quā de basilic̄ flobotomia
simul fiēda sit. In hoc tātū casu laudo
potius ꝙ mane ī basilica et sero ī saphe
na fiat flobotomia. uerū ubi ex hiis fue
rit qui emoroidalē fluxū menstrualē pa
ti ꝯsueuerit in ōni casu saphenas īcide
re prestat. de hinc autē emoroydes seu
mēstrua prouoca. Et hoc hui⁹ passio
nis cura potissima ubi. s. ea ab sāguinis
habūdantia fiat: nec alio postea quā al
teratis opus erit unū ex scito. ꝙ nisi pa
tiēs bono rexerit se regimine tā in la
xatiōe quā minutiōe paucū iuuamentū
consequet̄ Ideo Rasis qui utunt̄ in
quit regimine erroneo, et copia pot⁹ ui
ni nō ꝯsequent̄ utilitatē magnā in laxa
tiōe, neqꝫ minutione: qꝛ humores semi
crudi ꝯgregant̄ in hiis celeriter ex ma
lo regimine. ⁊c̄. ac si coleric⁹ aut fleg
matic⁹ sanguis iste fuerit: flobotomia
tā copiosa nō erit fiēda quā tamē secū
dum exigentiā facta digerere tūc mate
riā necesse est. ideo Rasis de arthetica
sāguinea loquēs Quotiēs apostema in
quit sāguinis uehemētis inflamationis
fuerit noscas ꝙ ī toto corpore sāguis
colericus existit: et iō post minutionēꝫ
euacua⁹ colerę fieri debet. ⁊c̄. ut per
hoc uelit ꝙ materia existēte colerica si
pl̄r. āt apredominio. et flobotōia ubi o
pus fuerit facta aliqua nulla erit dige
stio expectāda sꝫ erit solutiuū a ꝓpria
tū exibendū unde nōnullis descriptis

digestiuis quib⁹ si egritudo iducias d̄
derit uti poteris multiplicia solutiua
describā ut secundū exigentiā magis
placitū tibi elligere scias. Si itaq; san
guis coleric⁹ fuerit. āt hoc per admixti
onē colere ab extra ueniētis fiat. āt q̄
ī se adhurit̄ et alique ei⁹ partes ī colerā
ꝯuertūt̄. que ipsū subtiliorē debito red
dūt propter ꝙ ad iūcturas facilius pe
netrat digestiuū igit̄ ī isto casu sāguis
īgrossatiuū esse debet: ac ei⁹ feruoris
quē propter colerā acquisiuit extictiuū
Et ut te ad actū practicū deducā. Ac
cipe sirupi ro. ℥. i. ß. aque ēdiuie. ℥. ii. a
que ro. l̄ ace. ℥. i. misce et ī potu pro uice
una tribue. Qd̄ si clarificare eū magis
libet eius. ℥. iiij. accipe et end̄ aque tan
tundē aque ros aque acetose. añ. ℥. i. ß.
clarificet̄ pro duab⁹ uicibus eū cū san
dal̄ rubeis aromatizādo. Uel facias sic
Accipe aquę ēdiuię. ℥. vi. aquę acetos
aquę cicoreę aquę lupuloꝝ añ. ℥. iii. si
rupi de succo acetose de ribes de limo
nib⁹ aut de acetositate citri. ℥. vi. uini
granatoꝝ de berberis. āt citonioꝝ. ℥. ij
fiat iuleb. cū sandal̄. ru. aromatizatū de
quo ī potu. ℥. iiij pro uice tribue Qd̄ si
siruporū predictoꝝ nihil habueris ip
sorū loco. ℥. v. zucari pones: et quāuis
ī oxizachara simplici acetū uini īgredi
atur peccatū tamē mortale nō ꝯmiteres
si siruporꝝ predictoꝝ loco eā acceperis
nā ī ipsius aceto respectū aliarū reruz
pauca quātitas īgredit̄: cū quo tā rō
ne zucari: quā granatorū succi. quā ēt
aque acuitatis ratiōe cuius nocumētū
īfert extinguit̄ et sic nullū preber̄ nocu
mentū pōt. ymo aliarū rerū uirtutē ad
ītrinseca ꝯcauitatū deducet sāguinem
īgrossabit: et eius feruorē ratione cole
re ꝯquisitū extiguit ex quo patz eā quā
maxie ꝯueire. ac si magistralē sirupū fa
cere libeat iuiubas cētum accipias po
mi citoniorū aut piri. ℥. iiij. Ista ī libris
tribus aque ad ꝯsumptionē usq; tertie
partis decoque. de hic colet̄ et colatur̄
succi ēdiuie residētia facta. ℥. vi. adiun
ge et granatorū muzoꝝ aut berberis
uini. ℥. iij. zucari lbr. ii. fiat sirupus cū
rubeis sandal̄ aromatizat⁹. de quo si lō
g⁹ fuerit. ℥. iiij. dato. et si sit debite coc
tus. ℥. i. ß. aque endiuie. ℥. ii. et aque ace
tose. ℥. i. ꝯmiscēdo et si pomū citoniorū
nō habueris eius loco de uino suo. ℥.
iiij. īpone ex quib⁹ sirupū ut pri⁹ facito
Cū aliquē ex prescriptis digestiuis ui
cibus aliquot exhibueris (nisi materiā
euacuādā cerneres) Iuxta doctrinam
Rasis. cassiā cū aqua ēdiuie uel solatri
extractā prebe. l̄ ab. ℥. i. in duas infra
scripti per horas duas ante diē dabis
plus tantum aut minus secundū ꝙ iudi
cas respectu operatiōis illius quā facit
tuo ꝯueire facias ergo sic. accipe corti
ꝯ mirabol̄ citri. ℥. vi. electi uero reubar
bari tantundē spice. ʒ. ß. super mirabo
lanos aque cisterne uel boni fontis ca
lide tantū pone. ꝙ digit̄ duobus super
emineat. Et idē d̄ reubarbaro ac spica
cū aqua endiuie fiat et si tūc estas fue
rit ī sole oīa pone Super cineres uero
calidos ī hyeme Cūq; aquā aliqualiter
ꝯsumptā uideris coletur et tā super re
ubarbaꝝ quā mirabolanorū aquā aliā
superpone hoc tociens faciēdo donec
tā reubarbarū quā mirabolani saporē
atq; odorē perdiderūt. de hinc uero
has aquas accipe quas cū zucari. lb. i.
Iulipiza et eo debite colato usq; ad de
bitā spissitudinē decoquat̄ dū uero sic
coquit̄ dyagridii ī petia rara ligati. ℥.
ß. ī eo ꝯtinue teneas illā sepi⁹ exprimē
do et cū debite coctū fuerit usui reser
ua. de quo ut dictum est utere est enim

De cura chyragre

solutiuū nobile ac gustui gratissimum
aliud solutiuum
vel rosaceū sirupū quē Rasis summe laudat cū diagredio i petia rara ligato dū coquit ut precedenté facias solutiuuz
aliter
vel facias sic. accipe corticū mirabol. citrinorū. ʒ. i. infundant i aqua lactis modico mellis addito. et horis. x. i infusiōe dimissis fiat expressio fortis cū aq̄ electuarii de succo ros. ʒ. ii. misce et si
aliter
.i. sero caprino
at potus quē per horas duas ante diē dabis uel solū. ʒ. ſ. electuarii de succo rosaz cū aqua lactis distēperati. Et si in formā solidā ut cōiter ultra mōtes fit ipsū habueris sine caprino sero prebe est eni satis i forma ista gustui delectabile. Et hoc de succo rosaz electū principaliter pro cyragra ac podagra calida adinuentum est. uel facias sic.
aliter
accipe reubarbari electi. ʒ. ii. spice. gra vi. ista vino aspergāt albo. ō hic totum in aqua lacti ifunde que horis. x. in infusiōe dimisso fortis expressio fiat cui suc ci rosaz. noui cum aqua lacti distempa
aliter
z potui tribue. vt facias sic accipe. sca monee. ipomo decocte. ʒ. i. masticis. ℨ. ij. ros. ru. ʒ. ſ. tere ōnia z pone in. ℓ. i. aq̄ cisterne l' boni fontis aut ros. z die vna o sua nocte in infusiōe dimissis colet cui
dosis
ab. ʒ. ſ. ad. i. usqz plus tamen uel minus secundū tui ifirmi potentiā sit dosis. ʒu carū tantū pro libito adde. i formā pil lulaz accipe mirabol. citrinoz. ʒ. i. ma sticis. ℨ. ii. ros ru. macis croci aā. ℨ. i. bermodactil. ℨ. ii. ſ. diagredii. gra. ſ. a loes. ʒ. ſ. fiat cū sirupo de sticados pil lulaz pasta da a. ʒ. i. usqz ad. ʒ. i. ſ. cū li
In forma pilule
pilz d Hermodactilz
bet dato. uel da. ʒ. i. pill'. de bermodactilis miorū descriptiōe mesue. habes ita
qz qualiter sāguis colera participans sit euacuādus. que digestiua et que psimiliter solutiua ueniāt. Et hec eadez tā digestiua. ſ. quā solutiua colera pec
eante ueniunt. Cū igit ea in cā fuerit ad preses capitulū recursū habe. Si
autē sāguis flegmatic' fuerit per admixtionē aquosi flegmatis id frequēti' fiet cuius cā liberius ad iūcturas penetrat Et tūc nō tā copiosa uelut i puro sanguine flobotōia erit fieda qua secundū exigentiā facta pro materiei digestiōe nō tāta quāta i precedēti requirit' fer uoris extractio et sic i prescriptis syrupis posses rosati mellis tertiā partem adiūgere. pro solutiuo uero antescriptus sirup' ille solutiu' multū ueniret z eo maxie si mirabolanoz. citrioz loco kebulos iposueris. Et pit ō prescripti tā potabilibus q̄z aliis solutiuis in gb' mirabol' citriorū cortices imponūtur fi édum erit. Idez in casu isto electuariū de suco r o. loco dyasenicon ueniret Conueniunt z prescripte quoqz pill'e Et qa medicus omis ad has itēctiones diuersa ac uaria scit exhibere solutiua et uariis. Ité in formis hiis paucis mi bi domesticis quib' ubi op' fuerit uti
p
p
p

De digerentibus materiam phlegmaticam cyragram efficientibus

iste fuerit tā rōe digestiōis materiei. quā ipsius euacuatiōis sit fiendum.

¶ Capitulū septimum de hiis que materiā flegmaticā Cyragrā efficientem

Rarissime melicus humor cyragram efficiet pro quo nullā quantum ad eius digestionē ⁊ ductionē curo mentionem facere uerum a flegmate frequenter accidit: ⁊ ab aquoso sepi⁹ succesiue uero amucilaginoso seu crudo: auitreo vo seu gipseo cum ea in iūturis difficulter penetrent fere nūq̄z. Qualiter igitur tale flegma digerendū sit ac quis ī eius eductione sit obseruādus ordo presēs capituluz edocebit. Si igit' flegma illud aquosū fuerit. accipe mellis ro. sirupi de sticados añ. ℥. ii. aquarū yue absithii et herbe peralis. añ. ℥. ii. ß. clarificetur ꝓ uicibus duab⁹ et aromatizet' cū nuce muscata. de quo tociēs donec materia tibi digesta appareat exhibeas. uel facias sic aquaꝝ absithii et herbe peralis. añ. ℥. iiij. aque yue et floꝝ sābuci. añ. ℥. ii. mell'. ro. ℥. vi. uini citoniorū. ℥. i. fiat iuleb aromatizatū cū nuce muscata aut optimo cinamomo de quo. ℥. iiii. pro uice dabis. Uel aliter accipe aquaꝝ herbe peralis florū sābuci et saluie. añ. ℥. iii. aque yue. ℥. vi. mell' ro. l'. ß. fiat ut supra iuleb cū nuce muscata aromatizatū de quo. ℥. iiii. pro uice dabis. uel hūc facias preciosissimū ī hoc casu magistralē sirupū qui accipit saluie sticados herbe palis. yue. añ. M. i. ß. betonice. M. i. absithii sicci camedreos florū āthos añ. M. ß. passularū. ʒ. i. fiat decoctio et cū. l'. iii. mell'. dispumati. et aceti passulati. ℥. i ß. sirupus cū nuce muscata aromatizat⁹. de quo si lōgus fuerit. ℥. iiii. pro uice propinabis. ubi uero debite coctus. ℥. ii. cum aquarum yue peralis ⁊ saluie. añ ℥. i. ⁊ erit pro dosi una qd istorum libuerit uicibus aliquot datuz peroptime materiam istam degeret. ad qd itez uehemēter adiuuat si per horā añ cibū bolū unū arōatici ro. descriptione gabrielis exibueris ut mesue iubet cū sirupo ro. fiēdū erit uel saltez zucarū cuz quo fit cuz rosacea aqua dissoluat' ul' de mixtura tali. ℥. iij. uice tribue Qd accipit conserue ros. ℥. i. corallorū ru. ʒ. i. ß margaritarū ℥. i. aromatici ro. ℥. iii. fiat mixt' a quā si deaurare cupis per bolos facias ⁊ per horam ante pastum utere. Si autez mucilaginosuz flegma ī cā fuerit d p̄script⁹ digestiuis ptes duas accipe. oximellis squilitici ptē unā. ⁊ cū aqua prescriptarum sufficiēti q̄ztitatē misce ⁊ aromatizando clarificetur ⁊ infirmo prebe. Nā eius propter uiscositatem digestiuuz aliqualit' incisiuū esse debet ⁊ sic oximel. squiliticū q̄z bene cōuenit plurimi ī hoc casu oximel squilliticū ꝯpositū et alia fortia aperitiua ī prīcipio prebēt et male. sed ī declinatiōe dari ꝯueniētius possūt. Et qꝛ materia ista est cruda et ut plurimū in quātitate multa nō sic facile ad digestionē deueniet. unde ueluti quidā īperiti faciūt ut īquit Rasis nō erit expectāda digestio erit itaqz minorāda. et cū medicīs quidē leuibus. Unde Auic. ī casu nr̄o Sequere īquit cū medicinis mūdificantib⁹ ſm graduationē. Et subdit ꝙ sūt de hominib⁹ qui describūt iniciū cū facili et sigillant cum forti post maturationem ⁊c. quod supple bene factum est ꝑ h̄ itaqz uolnit ꝙ materia existēte cruda debemus debilioribꝰ aprīcipio farmaciis uti gradatiz ad maturatōez usqz cūforciorib⁹ ꝓcedere. Cuz autez

Di. solut. potionib; mag pinitosa educentib,

flegma hoc tam ꝓpter sui crudităt̃ ⁊ in digestionẽ q̃m eius in iuncturarũ cõcau tatibus, pfũdatione sit multum eductio ni rebelle. uoluit. Rasis q̃ ista que mo dice sũt ꝑ tutis exhẽda non sũt. quia ut inquit flegma ipsũ calefaciũt et nõ edu cẽtia nocumentũ iferũt ipsũ augendo ⁊c̃. s. uẽtosando aut fluere faciẽdo. Et sic uidet ex eius itentiõe. q̃ forte sit ꝑ pinandũ farmacũ. et hoc uerũ est sed in multo miori dosi quã materia matura ta. Et idem uoluit Auic̃. per solutionẽ subtilẽ cũ inquit. Et tu interi alleuias cũ solutiõe subtili ⁊c̃. hoc tamẽ clarius i capitulo de curatiõe podagre flegma tice uoluit alexãder. Cũ inquit. melius si nõ semel purget sed sepe et paulatim ꝛ deducere uentrẽ ut spissi et uiscosi hũores possit furti trahẽdo educi. Mã si ab una potiõe et semel uolum⁹ purga re dum totũ exagitat corpus que iue niunt i sũmitate educunt et que spissa sũt et uiscosa latẽcia derelinquũt et iõ paulati sub inde accepto medicamie fa cili⁹ educũt. Subtiliant eni si frequen ter et paulati accipiat ⁊c̃. Be mente igit nostrorũ ueterum est forte sepe far macũ exibenduz quãuis i dosi minori quã materia ipsa digesta de hiis itaq̃ solutiuis huic materie apropriat̃ per uarias formas q̃ sequunt capitula te deo fauente copiosum facient propter quod huic finem imꝑono.

Nb. vide in elegiãs

¶ Capitulũ octauũ de solutiuis potiõib⁹ que flegmatica materiam Lyragrã effi cientem educũt.

Delicatos homines dña artbe tica ut plurimũ captiuat. quo rum sunt uarii appetitus. sic ut nõnulli potiones. alii pillas. ⁊ alij confectiones seu solutiuos pluzes ꝑdi ligant de quib⁹ omnib⁹ aditore deo te infra copiosũ fatiam Et ꝓio ꝑ solutiuis potiõib⁹ quaz descriptiones ꝑsẽs capituluz tibi dabit. Ut igitur ad ac tũ praticũ te ꝑducã i sõma potabili hãc nobilẽ potiõez dabis. que accipit sticados herbe peralis yzopi camedreos ãñ. ℳ. f. passulaz liquiricie ãñ. ʒ. f. fi at ex hiis decoctio. de hic accipe mira bol' kebul'. ʒ. vi. quos i modico aque l ac tis infũde sizupi de sticados parũ ad dẽ do et cũ boris. x. in infusiõe prestetezit fortis expressio fiat quã reserua. deide accipe turbit. ʒ. ii. ℨ. ʒ. f. salis gemme. gra. vi. infũdant i modico decoctionis predicte et boris. x. in infusiõe derelic tis expzessione fac quã cũ prescripta mi sce mell'. ro. ʒ. i. addẽdo. et ex hiis fiat potio quã per boras. ii. ante diẽ ifirmo tuo prebe. In crastinũ autẽ i aurora modicũ tyriace fine. Nunquã enim die sequẽti assumptionẽ farmaci natura ext stente frigida oblitioni tradendum est quin tuo pacienti in aurora tyriace modicum exhibeas. ipsa eni materiẽ reliquas mũdificat cũ facilitate. ac ꝛsol uit ⁊ omnia mẽbra. confortat ut Auic̃ iquit uerũ ipse i casu isto potionẽ istaz exibeat. que habet bermodactilorũ. ʒ. xxx. pulpe colloquitide. ʒ. x. decoquat i l'. xv. aque donec ad. tres. l'. redeãt. cu ius sextã partẽ dabat et tu si libet zuca rũ pro libito adde. Uel posses cũ zuca ro eum ⁊ secundũ tenorẽ uirtutis dosi ꝓuenientem dare. Uel hũc facias siru pũ solutiuum qui recipit turbit. ʒ. vi. ℨ. ʒ. f. agarici. ʒ. iii. cõtic. kebul'. ʒ. iiii croci. ʒ. ii. pipis lõgi. ʒ. iiii. ꝙquassent ois super que aquã ad eminentiã duoz digitorũ ponas de hic super cinezes ca lidos teneatur. cunque aliquantulum

Cyragre maiores ꝓuisiones solui

195

aqua ipsa ꝓsumpta fuerit colet. et de nouo aqua iterū superponat hoc toci ens faciēdo donec tā saporem quā odo rem ꝓpriam res iste perdiderit postea cū ℔.i. zucari. colaturam illam iulipiza. Quo facto colet et successiue ad per fectā coctionem decoquat Cum autē sic decoquit. dyagridii. unam mediam i petia rara ligati i eo ptinue buli sepi⁹ illam petiam exprimēdo et erit tanquā solutiuorū aliorū calcar de tali sirupo ab. ℥.i. ad. ii. usq; pro dosi una dabis. plus tamē āt min⁹ prout eū operari de prebēdeo. Vl facias sic. et ē illi⁹ boni raf. accipe turbit. ℔.i. sup q; aq̄ tres li bras appōe et sup calidos cinēres ꝓsūe re aliquātulū permitte de hic colet. et si turbit saporē propriū nō perdiderit de aqua alia iteꝝ suppone. et b̄ tociens facito. q; ipsū turbit propriū saporem perdat. aquā postea illam totam cum ℔.i zucari iulipiza. z ad spissitudinem ō quoq; cuius dosis sit quarta pars sui z si libet calcar adiūgere. facias ut i p̄ce dēti de diagridio feciſti. Vel accipe cō ticum radicuꝝ feniculi z radicum apij aā. ℥.x. colognticle cētaurē mioris aāa aneſi zedoarie esule. aā. ℥.v. bis cōqua satis. ℔.iii. aque superpone z donec ad unam redeant buliant. et cū. ℥. viii. zuca zi perfice. cuius dosis sit ab. ℥.i. usq; ad ii. Vl aliter accipe turbit. ℥.ß. ber modactiloꝝ. ℥.ii. zedoarie. ℥.i. ℨ. ℥.i.ß. coque i. ℔.i.ß. lactis uaccini. donec ter tia pars tantū maneat et lac illud cola tū sit dosis una. Rasis autē turbit solū i uaccino lacte bullire faciebat de quo postea suū infirmū lauabat. Quidā de decōr nopodio. seu pede cozuino festū magnū faciūt Auic. et nōnullos alios ueteres i testes adducēdo qui uel uidē tur eū quā bermodactili ualere melius.

Sed cū unum ex lacticiniis ipsis sit no bis Mec ité simpliciſtis bene cognitoꝝ hermodactillos secundū artem cozrec tos laudo poti⁹. Nocumentū enī tunc stomaco possūt iferre nullū. Nō si ut dictū est ātiqui aliqui ei⁹ loco pede co zuino nisi sūt illoꝝ tūc forsā neutrū cuꝝ suis correctiuis exhibebāt Clamāt enī ueteres oēs ut i hoc casu stomaci custo diā habeemus. Nā eius perturbatio est cā ut ad iuncturas maior reumātis mi fluxus fiat. Et ideo Rasis et Auic hermodactilos cū. ℥℥. pipere z cinamo mo. ꝓponebāt atentes eū sic compositū stomaco nō nocere quin ymo ipsū po tius sustinere. Et addebat auic. quod adhuc oibus melius est si cū his aloe admixtū fuerit. Nō si eū nō posueris ℥℥. et ciminū nullomō pretermittas. Cū igit in presentiaꝝ pes coruin⁹ per ber bolarios nō bene cognoscat distincte ꝓ pter periculum quod iminet si aliquid lacticiniū loco eius daret dimittere eū et uti nobis cōiter notis preualere cen seo. sed ubi bene cognitum fuerit eo au dacter ūtere. Et in tantum de potioni bus solutiuis dictum sit.

Capitulū nonum que Cyragre ma teriam flegmaticā soluunt.

Aliqui potiōes recipē nequi entes pillas prediligūt. In ca su igit tali fetidaꝝ aut de ber modactil. maioꝝ. ℥.i. dabis. ℔ facias sic accipe turbit. ℥.x. rosaꝝ ru. ℥.i.ß. spice ℥.ß. bermodactiloꝝ. ℥.ii. diagredii. ℨ. iiii. fozment cū uino citonioꝝ pille. quas rā. ℥.i. dato. Vel facias sic. accipe tur bit electi. ℥.iii. bermod. ℥.ii.ß. ℥℥. ℥.ß. sal gēme. ℨ.ß. yue. ℨ.ii. milii solis cassie li gnee. rosar. ru. spice. aā. ℥.ß. masticis dia

De confectionibus et pulueribus materiam flegmaticam educentibus | Quomodo materia mixta sit digerenda et euacuanda

gridii. añ. ℈. iiii. aloes epatici. ʒ. vi. fiāt pill'e cū sirupo de sticados. et pro una dosi. ʒ. i. uel. ʒ. i. ß. dabis. Uel facias sic et i hoc casu sūt peroptime. accipe carpobalsami. spice gariofilorū saxifragie granorū sol' seis feniculi ameos apii petrosilii spagi brusci amōi sal' gemme mac° pip. añ. ℈. i. rosarū ru. ℈. ii. masticis. ʒ. i. hermodactiloꝝ agarici colloquītide turbit añ. ʒ. ii. ß. diagridii. ʒ. iii. aloes. ℥. i. ß. fiāt pill'e cū sirupo yue. uel sirupo de sticados quaꝝ dosis erit. a. ʒ. i. usqꝫ ad. ʒ. i. ß. l' da tantundē ex pill'. auic̄. que habent cimini. ℥℥. añ. ʒ. i. hermodactil'. ʒ. ii. aloes. ʒ. ii. ß. fiāt pill'e cuꝫ sirupo de sticados. Uel facias sic. accipe turbit. ʒ. i. ß. colloquītide. ℈. i. bdellii. gra. xv. fiāt pill'. cū succo feniculi ul' yue quaꝝ dos sit. ʒ. i. ¶ Unū sēper mēti habeas cū educere materias a iūcturis uolueris minutas pill'as sēper facere Si autem a stomaco epate uel capite ꝛc̄. grossas magis. et in tantum de pillulis sit dictum.

¶ Capitulū decimum de confectionibus et pulueribus Cyragre materiam flegmaticam educentibus.

Plurimi potiōes. ac pill'as aborrēt quorū gratia quarundā ꝯfectionū ac pulueꝛū aliquoꝝ descriptiōes i hoc capitl'o ponā. ut modis uariis solutiua pata secundū uariū appetitū īfirmorū habeas. In hoc itaqꝫ casu benedicta multū ꝯuenit. cuius ℥. ß. pro una dosi dabis. Uel facias sic accipe zedoarie. ʒ. ii. esl'e. ʒ. i. t'bit. ʒ. iiii. ß. ℥℥. ℈. ii. ciamomi macis croci. añ. ℈. i zucari. ℥. vi. eū cū aqua herbe peralisis dissolue addēdo uini citoniorum. ℥. ß. ꝛ fac confeciones per bolos Cuius dosis sit. ℥. ß. posses ad derez l' ucari ad pōdus omnium ꝛ pl'uerez facere. Cui' dosis añ. ʒ. ii. in trib' Uel facias sic accipe hermodactil'. ʒ. i. ß. masticis. ʒ. ß. zucari. ʒ. ii. fiat pul'. q̄ erit una dossis. Uel utere pl'uere Rasis. qui recipit turbit. ʒ. x. ℥℥. ʒ. ij zucari. ʒ. xv fiat pl'uis cui' dossis sit. ʒ. ß. Ul' accipe zucari. l'. ß. qd̄ cū aqua yue ul' herbe peralis dissolue ꝛ hijs impositis pulueribꝰ fiat per bolos confectio. Cuius dosis sit ab. ℥. ß. usqꝫ ad. ʒ. vi. ¶ Ego aliq̄ꝫdo sic iterū facere cōsueui. ꝛ est ꝯfectio i casu i sto putilis multum ac delicata satis. que habet uiii citoniorum. l'. iii. melis dispumati. l'. ij coquat' debite de hīc accipe gar. ℥℥. masticis pipis lōgi cinamomi nucis muscate añ. ʒ. ij. hermodactil'. ℥. ß. turbit boni. ℥. i. ß. diagredij. ʒ. iij. fiat puluis quē cum melle debite cocto misse ꝛ in diacitoītō formam confectionē face. dos est ab. ℥. ß. usqꝫ ad. ʒ. vi. Ul' facias sic accipe ros ru. cinamomi. ℥℥. añ. ʒ. ii. sandaloruꝫ al. ꝛ ru. añ ʒ. i. masticis ℈. ii. hermodatilorum. ℥. ß. esl'e. ʒ. iij. turbit. ʒ. vi. diagridii ʒ. ii. ß. zucari. l'. i. ß. qd̄ cum aqua herbe peralisis yue aut sauie dissoluat' uini citoniorū quartā partē addendo ꝛ fiat ꝑ bolos ꝯfectio. Cuius dos sit. ℥. ß. posses istarū ꝯfectionū speties cū tantundē zucari ꝯmiscere et in pulueré uti. cuius tūc. ʒ. ii. dabis Et i hoc ꝯfectionū atqꝫ puluerum descriptiones finiunt.

¶ Capitulū undecimū Qualiter materia ꝯmixta Cyragra efficiens digerenda atqꝫ euacuanda sit.

Uerū et si a predominio arthetice materie ut plurimum sit flegmatica cū tamen sepi' colera ꝯmiscetur quo igit' in casu pillulis

de hermodactil' minoribus utere. Et que supra descripta sūt solutiua ꝯueni entia .s. dū colera cū sanguine admixta fuerit ī istis miscenda erūt illa autē co lerā respiciunt. et que statim descripta sūt flegma. ideo ꝫ humorē predominā tem plus de uno et minus de alio ꝯmi scendū erit Uel ecōtra. unde colera pre dominātē ī receptis prescriptis de tur bit. ac de hermodactil' erit diminuēdū de diagridio autē addēdum et ecōtra flegmate predominātē. ꝛc. Et qꝛ istas materias ꝯmixtas sepius adiueni. īfra scripto puluere usus sū cōiter qui reci pit hermodactilos turbit. añ. ℥. ß. ʒʒ. masticis. gariofilorꝫ galāge añ. ʒ. i. se. a nisi feniculi milii solis. añ. ʒ. ii. ß. diagri dii. ʒ. ii. zucari ad pōdus omniū et fiat pl'uis. de quib' a tribus usqꝫ ad. iiii. ʒ. dare potueris. Et est puluis ī casu isto singularis. Quecunqꝫ igit' et qualiscū qꝫ materia Cyragrā efficiens fuerit ali quo modorū prescriptorū digeri pote rit educi quoqꝫ. uerū in casu isto uomi tus plurimuꝫ commendat'. qua ex re si tuum paciētem nauseare ꝯprēderis cū aliquo leui uomitiuo naturā tuua ꝛ cū aq̄ tepida aceti modico mixta l'. ℥. ii. oxi mellis siplicis compositi aut squillitici cū. ℥. iiij. aque raffani tepide in potū da to de hic cū pēna olleo ītīcta ꝛ inmissa gutturi uomitum prouoca qui tam in d̄ clinatōe statū ꝛ augmento poxismi quā in prīcipio conuenit ꝛ in prīcipio tamē magis et maxie uti Auic. īquit dolore ī mēbris īferioribus existēte. Sed quia ī preseruatiuo regimine bono ꝯceden te. iesu de ipso uomitu facturus sū hiis paucis de eo cōtentis hic esse uolui. U trū de localib' cyragre ꝯuenientibus esset amodo fiendā mentio. Sed quia illa nō minus podagre quā cyragre sūt comunia ipsi' pace quid sit podagra p̄ us describā at quomodo eius sit tā di gerēda quā euacuāda materia. Quib' absolutis ambabus ꝯuenientia localia successiue describam. Et per hoc pre senti capitulo finem impono.

Capitulū duodecimum quid sit po dagra que eius demōstratiua signa et pronostica ꝓpria ac qualit' queuis ma t'ia eā efficiēs digeri ac educi debeat.

Podagra est pedis iunctura rum dolor cū tumore. aut si ne ab īmateriali mala ꝯplexio ne ꝓueniēs uētositate seu hūor' in ipsa rū ꝯcauitate ꝯtento īter quā respectu causarū signorū ac cure et Ciragram parū inter est. quas ob res capitulū pre sens sibi pertinēter accomodā. et causa rū ipsius demōstratiua signa quecūqꝫ ista fuerīt capitulū tertiū supra tibi cla re mōstrabit podagric' curat' difficili us. quā patiens alios iuncturarū dolo res propter pedū submissionē et eo eti am facilius recidiuat. Rasis podagra īquit ātiqua perfecte sanari nō potest. Utrū ī prīcipio sic. si studiose curetur Itē īquit podagra est morb' laboriosꝰ cuius curā medici inuēire nequeūt si fit ex hūoribus suꝑhabūdantib' ꝯgrega tis. ꝛc. Rursus podagra ī estate exica ta āt ī uere breui finē ꝯsequitur respec tu' ei' que ī hyeme. aut ī autūpno fit h̄ de poxismo ītelligendo et ī hoc ueteres oēs ꝯcordant Itē articuli ācharum et pedis. Rasis īquit si diu īfestant' isto n̄ reuertunt' ad suā dispositionē natura lē articuli tn̄ alii forte perfecte sanant' et proprie si natura fuerit sāguinea. po dagra hereditaria minus curat'. Ple runqꝫ itē testiculorū osea ī podagricis

Quomodo stupus materie ad iuncturas sit prohibendus

8 In quibus locis competat repercussio

prolongant qui quoqz male se rexerit et fuerit podagra colerica persepe subitā morte īcurrūt. sed si bene se rexerit ī xl. dieb⁹ si nō ī pautioribus podagra terminat ut iquit. Gal. ꝯmento illius podagrice egritudies ꝛc. Et hic de podagre propriis pronosticis. Quantū ad curā respectū materiei eā efficientis Si sāguine fiat basilica lateris opposi ti mienda erit. In oib⁹ uero aliis quātū ad digestiua scilicet et solutiua ꝓut in sexto capitulo scribitur face. ¶ Si aliis ab humorib⁹ prouenerit. ad capl̄z septimū. octauū. nonū. decimū ꝛ ūdecimuz recursum habeas

¶ Capitulum decimuz t̄cium qualiter ꝛ cum quib⁹ defluxus materiei ad iuncturas prohiberi debeat.

Tres erūt itentiōes ī hac re. Prima materiā diuertit repellitqz. Scd̄a dolores sedat Tertia laxa membra ꝯfortat. materiā si qua de fluxu remāserit dissoluendo. ¶ Prima presentis erit capituli: ad quā perficiendā cautus esto. Nam ubi corpus ualde repletū fuerit: materia uero fortis effusiois eā repercutere timorosū est. de facili nāqz ad aliquod membrū pricipale reperet. ubi esset cā peiorū accusamentū ꝓpter ꝙ statim a pricipio materia ipsa cū flobotomia uomitu clisteri: uel aliquo clisteri solutiuo diuertendo minoret et cū fricationib⁹ ac dolorosis ligaturis ꝓ posse ad ignobilia membra trahat de hic uero securius ad materiā repercussiendā trāsibis: et hec repercussio super locū dolentem nūquā fienda erit de ipsa tamen ī sequēti capitulo sermo aliquis fiet. Sed ut que hic capitulo pertinent absoluant repercussienda materia tibi erit considerandā. Que si a predominio calida fuerit. accipe olei mirtini olei ro. añ. ℥. iii. boli armeni. sanguis draconis añ. ʒ. vi. mirtilloꝝ sumach. accacie tere sigiliate psidie balaustiarū. añ. ʒ. iii. aceti. ℥. i. Concute oīa simul ꝛ prope dolētem iuncturarum fiat illinicio ubi gratia si ī iūcturis pedū dolor fuerit supra caniculam: ꝛ si in manu sup iūcturā brachii. Uel facias sic. accipe unguēti populeonis. ℥. iii. cuz quo pulueris sandaloꝝ ru. rof. rub. boli armeni terre sigilate sang. dra. añ. ʒ. i. ꝯmisce. et ut supra illinicio fiat Uel facias sic accipe ceruse. ℥. ii. eā cū aqua ro. dissolue modico aceto addito et locū illini. Rasis uero corticū granatorū et sumach. añ. l. i. in aqua bulire faciebat in tantū ꝙ optime ꝯteri possent. Et ex hiis ultīa ꝯtritione facta cū succo semperuiue oīa debite simul īcorporādo: de quo tibiā: aut brachiū illiniebat: ul cū farina ordei: et cōtuso citonio: emplastrū facias. Aliqui ferrariorū aquā accipiūt: et aceto permixto petias īfundunt: quas tibiis aut brachiis circūuoluunt: eas sepius innouando. Uel facias sic accipe pulueris gallarū. ℥. f. boli armeni. ℥. i. f. albumen recētis oui unū cū quo olei mirtini oli ro. añ. quantū sufficit ꝯcute. d̄ hic uero secū prescriptos pulueres misce. et ut precedentib⁹ utere. Uel accipias farie fabarū. l. f. et cū albumie oui ꝛ oleo ro. āt mirtino conducat. cuius us⁹ sit ut precedentiū. Interdū alias sic feci. accipe tria albumina ouorū olei. ro. ℥. iiii et foret meli⁹ aceti. ℥. i. simul agitent. ꝛ in merse petie dictis locis applicentur Uel facias sic. et in hoc experientiam bonam adinueni accipe cupullarum glandium balaustiarum añ. l. f. rof ru:

De nō narcoticis dolores nodū podagricos, sed chyragri cos sedātibus, nisi calida

197

mirtillorū. añ. ʒ.ii. Coquant i media fi tula ferrate aque octaua pte aceti addi ta. et ad ꝓsumptionem usq; triū partiū buliat. de hic petias ipone quas ut su pra dictis locis iuolue. Et ois hec que dicta sūt materia calida existente ꝓue niūt. Eo aūt frigida si fuerit accipe ab rotani mente grainis. añ. ℔.i. penta filō pulegii rof ru. añ. ℔.ß. nucum ci pressi mirtil. añ. ʒ.i. ꝓquassent. fiat i ui no nigro decoctio aceti modicū adden do et cū petiis ipositis fac ut priuſ. Uł facias sic. accipe corticis ulmi. ℔.i. caude equine usnue sticados. añ. ℔. ß. sādarace salis cōis thuris añ. ʒ.ß. alu minis. ʒ.i. buliāt i uino nigro cū ferario rū aqua mixto. et fac cū petiis ut prius Uel aliter accipe radicū ꝓsolide maio ris. ℔.i. nucū cipressi mirtillorū gal larū. añ. ʒ.i. aluminis. ʒ.ß. masticis lau dani. añ. ʒ.iii. ꝓquassato i uino nigro bu liāt aqua ferrate ꝓmixtio. et ut supra utere. Uel facias sic. accipe olei masti cis. ʒ.i.ß. olei mirtillorū. ʒ.i. ꝑtis masti cis. ʒ.i.ß. gallaꝝ nucū cipressi thuris et gallie muscate sumach terre sigillate bi storte. añ. ʒ.ii. fiat cū calido pistello ce rotū et super aluta extensū membra ut oportet iuoluant. Illa nāq; plurimū ꝓfortat. et hūores ad iūcturas fluere ñ permittit. Habes itaq; qualiter mate riei ad iūcturas defluxū inhibere debe as per q̄ intentio prima completur.

frigida ma chyra

Capitulū decimumquartum de anti dotis non narcoticis que tam podagri cos dolores quā Chyragricos existente materia calida sedant.

Et secūda intentio de sedādis articulorū doloribus cōplea tur. Superest eaꝝ doctrinā ponere quib⁹ dolores sedari queāt et hoc i tribus sequentib⁹ capitul̄ sed in presenti de nō narcoticis solū doctrina habet̄. Aduertendū primo q̄ materia colerica seu colera multa participās cū ad iūcturas defluit caloré atq; dolorē sepius augmētat. Materia itē frigi da sua qualitate et iterdum mima quā titate neruos cordas seu musculos ex tendens idē facit accidit interdū ut dic tū est in ꝓnosticis generalib⁹ dolor in iūcturis itensus ualde tumore nullo ap pente ad extra et ét ecōtra sepius fit. ꝛ cū tunc tumor ille icipit apparere inci pit et dolor minui. q̄ ut dicebat̄ mate ria ista ad extra ꝓpulsa i maiori quam pri⁹ spaciositate ꝓtinet̄. et hoc accidit ubi materia nō fluat. quo i cāu caue ne illi ex īfrascriptis ātidotis super dolen tem locū apponas quīymo aliquo leui resolutiuo utere ut esset cāomilleū oleū aut ꝓsimile Sane interdū dolor fit ad eo itollerabilis ut pacientē ad desspera tionē perducat ꝓpter q̄ excusatio tūc nulla cadit. qui eū exterius mitigātib⁹ et nōnūquā cū ebibitis sit biis pauper culis succurrendū. ut Auic̄. Ceteriq; ueteres uoluerūt. sed quo mō id facies Mā si super dolentē locū frigida appo sueris materia īgrossabit̄ et resolutio ni fiet magis iepta timet̄. preterea ne ei⁹ ad membra pricipalia fiat retrogres sio et alia accidentia pessima. Si autez calis usus fueris dilatabunt̄ porri et ad locū plus materiei defluet. qua ex re dolor crescit Cuidā podagrico coleri co macilēto debili dolorem ad modum molestato. Judeus quidā nulla premis sa euacuatiōe petias madefactas i aqua frigida membro superposuit ūde dolor ad auct⁹ est. q̄ aduertēs itude⁹ embroca tionib⁹ et unguenꝫ et successiue opiatꝫ

Cuius cuidam Judei

aa.i.

De nõ narcoticis dolore sedãtib⁹

usus est ũde fuit materia adeo ĩtensa. ũt circa caniculã fuerit tota tibia ꝯcremata cui uolens iude⁹ succurrere succum semperuiue oleũ ro. et acetũ cũ puluere boli armeni sãguis dra. modico cãfore miscuit. de hic petias ĩfusas super partem membri ꝯbusti posuit et in tantum fuit ad auct⁹ ignis ut breui usq; ad genu tota tibia ꝯcremata fuerit uocatus stati super genu et coxã apposui defensiua et illa que super cremãtem locũ aderãt ãmoueri illico feci. hoc facto ignis nõ ulteri⁹ ãbulauit. sed podagric⁹ iste pedẽ totã tibiã ad genu usq; i. x. horis ꝑdidit et sic ille fuit a podagra ꝑpetuo liberat⁹ nõ ĩspexit ille. Jude⁹ cãones. Rasis qui uult ĩfrigidare membra dolencia min⁹ et calefacere ea penes mitigationẽ doloris magis. qꝛ frigida ꝯdensãt membrorũ superficiem et materias dissolui ꝓhibent. uñ augẽt extensiõem eius. ꝛc̃. Cumq; in podagrico nostro ualde repleto nulla facta esset euacuatõ calor iste extraneus in materia illa existẽs ꝓpter appositõez frigidoꝝ coadunatus in tibia ignẽ immisit. ꝛc̃ prius ergo q̃z ad localia mitigatiua doloris ueias ꝑ flobotomiã per uomitũ aut ꝑ secessũ saltẽ inepte materiã educas ꝛ cã pose tuo ad oppositũ trahe et ad ignobilia membra maxĩe et quo ad potes ĩ medicamentis tuis ad lat⁹ caliditatẽ declinato. Uerũ nisi uehemẽtia doloris ualde coegerit super dolentem iuncturaz nihil unquã apponas. Qd̃ tamẽ si necesse fuerit aleuiorib⁹ sẽper ĩcohabis neq; sẽper eodem remedio utere. Qui ad aliud aliqñ trãseas. Ne unũ et medicamen tãdem nature domesticũ fiat et ĩ eo nihil ãplius agat. ĩquit Rasis unũ medicamen pluries uni mẽbro aꝓximatũ ꝯfert et alteri nocebit. ymo uno tempore ꝯfert et idẽ alio nocet. Sed quandocũq; idem tibi accidit materiã scias diuersarũ partiũ: et etherogeniã fore qua ex cã medicamen a pricipio diuersorũ ꝯmutã. tua preterea que apponis medicamina cũ incipiũt calefieri ĩ frigida mutabis: dolore quoq; mitiguto localia oĩa statim remouere. Hiis cãonib⁹ prenotatis ad actũ practicũ deinceps trãseũdo materia existente multũ calida ĩfusas petias ĩ aqua frigida. ãt ĩ aqua plãtaginis cucurbite endiuie sollatri ãt. in ꝯsimili superpõe ĩ quib⁹ magna existente flamma si aceti parũ addideris bonũ erit: uł ex cõtrita portulaca uł lẽticula aque: que relatu oim uetera ĩ casu isto mirabił existit: fac ut emplastrũ aut cucurbite rasura. Ex cassia quoq; fistula ut ipse expert⁹ sũ facta illinicio plurimũ ualet. Uel ex agresta farina ordei et uitello oui emplastrum face. Uł ex foliis salicis florum uiolaruz atq; nenufaris fac decoctionem. uł ex solis foliis salicis in aqua postea ĩfusas petias loco suppone. Et aliqua petiarũ loco foliis populi ãt uiuifere uitis utunt. Alii uero ex foliis populi bene ꝯtritis faciũt emplastrũ Et nõnulli ex foliis solatri cũ farina ordei. uł ex foliis lactucarũ oleo ros. addito. Uel foliis arnoglosse assũgie mixta. Uel facias sic accipe tria ouoꝝ r̃centiũ albumina et ea cũ oleo ro. ꝯcute de quibus ut supra facito. Aliqui cerusã ĩ aqua ẽdiuie solatri ãt ĩ lacte paꝝ aceti addito dissoluebãt. et ex ea locũ epithimabãt. Uel facias sic. et hoc ĩ remitendo dolorẽ sedãdo me nũquã fefellit. semẽ psilij ĩ aqua plãtaginis uel rosarũ ĩfunde de hic mucilaginẽ extrahe quã cũ oleo ro. ꝯcute et ĩ hoc effectũ mirabilem adiuenies. Aliqui ĩ hoc aceti parum addũt

Et alii mucilaginē ipsā psilii cū aceto extrahūt ⁊ ut supra cū oleo ro. ꝯcutiūt Et alii farinā fabarū cū ipsa psilii mucilagine. aut cū succo plantagis miscent ⁊c. Et alii ipsā solā mucilaginē apponūt. Auic. ī hoc cāu sic faciebat. accipe gallie. ℥.i. lactucarū ordei. añ. M.i.ß. fiat ī aceto decoctio. et utere. Sed rasis ac ueteres plurimi tantū ex medicinis quib⁹ uis siue opiatis siue nō sedare dolorem nequiebāt. Ex solo aceto fortissimo calido super dolentē locū embrocā faciebāt. uerū mlto prestat si origanū pulegiū folia lauri camomillā. āt aliq̄ tale calidū uirtualiter ī eo quā lactucā siue talia frigida bulir̄ feceris. Et ideo alexāder epithimi saturegie origani calamēti equas partes accipiebat Et ī acerrimo aceto tm̄ bulire permittebat. q̄ ī eo esset herbarū uirtus derelicta: quib⁹ proiectis cū aceto illo calido locū sepius fomētabat. Inquit enī q̄ in reumate calido dolorē sedat et aliud renasci reuma prohibet. Alii ex origano et mētastro decoctionē hāc ī aceto faciebāt. Et rasis ex fenugreco et interdū tantū eū decoqui permitebat. q̄ dissolui poterat et mucillago īde fieri. quā cū melle bulire iterꝫ faciebat tm̄ donec ad ēplastri formā deueniret: quo postea locū emplastrabat. Et interdū ex farina tritici cū oleo uetusto decocta. Auic. uero emplastrū illud de fenugreco trib⁹ ꝯtinue diebus super membrū dimittebat. Sed ne nimiū exsiccaret̄ oleo ro. eū īungi sepius faciebat. Refferūt auctores aliqui: q̄ si quis neruos colli ac dorsi aquile sup̄ collū et spōdiles arthetici colligauerit dolō illico remouebit̄ Inquiūt q̄ si pedes natāt̄ rāne super podagrici pedes colligaueris dolor statī remouebit̄. de hiis statī tn̄ spero īfra deo uolente aliā mētionem facere. ¶ Habes itaq̄ plura nō narcotica que existente materia calida dolores artheticorū sedāt. Sed est interdū dolor adeo pacientē molestās et sine ī termissiōe. ut nedū cū prescriptis recedere sed paululū tantum remitti nolit. Qua ex cā coacte tūc ad narcotica trāsire necesse est de quibus in sequenti capitulo copiosuꝫ te faciam et per hoc huic finem impono.

¶ Capitulū decimūquintum de narcoticis que dolores artheticorum factos a materia calida sedant.

Ubi īportunitate doloris ad narcotica transire necesse est sit mente sp̄ habes medicamē qualecūq̄ ipsū fuerit cū calefieri īcipit amoueri. Et ne aliq̄ itez super iunctura desiccari permittas. q̄ tunc dolorē augmentaret. ad q̄ prohibendū. Gal. ī. libro decimo tractatuū Rasis quoq̄ et A. propriis ī capitul̄. Siccle aut lactuce folia superponi iusserūt. ut ergo ad actū praticū te ꝺducā facias sic accipe medule pāis. l̄.i. quā ī uaccino lacte seu caprino āt ouino remollire p̄mitte. de hinc uero subtilissime pistet̄ cui adde olei ro. ℥.ii. croci. ʒ.i. opii. ʒ.iii. fiat ad modū ūguenti mollis et utere. Auic. autem medicamē istꝺ taliter describebat Sumant̄ īquit opii. aur̄. iiii. croci aur̄. i. terant̄ cū uaccino lacte et desuper medulla panis prohiciat̄ et membrū ex eo liniebat. siccle. āt lactuce folia superponēdo. Eius aūt aliud medicamen casui nr̄o ꝯueniens multū accipit. se. Iusquiami nigri. ʒ.vi. opii. ʒ.i. croci tātundem ꝯfice cū uino dulci. et cū cere misceat̄ hoc ē cū oleo cū modico cere p̄

De arthetica sedantib,

mixto In forma ergo sic facies. accipe
ol'i ro. ℥.ii. cū cere parū liquefiat ⁊ alia
postea cū uino dulci dissoluta simul mi
sce et usui reserua. Gal'. uero ī libro de
cimo tractatū ifrascriptū medicamen
super oīa laudat. ꝙ accipit absithii sic
ci croci opii. añ. ʒ.i. cere. ʒ.iiii. olei yrini
ʒ.vi. dissolue ab sinthiū crocū et opium
cū modico olei: et residuū cū cera lique
fiat. de hinc uero oīa simul misce. uini
dulcis quantū sufficit adiūgendo. Uel
facias sic. accipe olei ro. ℥.iii. croci. ʒ.ß
opii. ʒ.ii. simul ꝯcutiant' et ī merse petie
subtilissime iūcturis dolentib⁹ applicē
tur. Uel alit' accipe capitū papaueris
albi suis cū seīnib⁹. M.ii. ordei. M.
i. se. iusquiami. albi. ℥.i. ꝯquassent'. et ad
medietatē usqꝫ ꝯsūptionem in duab⁹. l'. i
aque buliāt deīde colet' et de colatura
accipe. ℥.viii. mucilagīs psilii. se. lini et
fenugreci que cū aceto sūt extracte. añ
℥.iiii. tria postea ouorū albumīa et ol'i
ro. ℥.vi. oīa simul ꝯcute. et ī merse petie
locis applicent'. ⁊c. Ego pluries sic fe
ci et effectū bonum adīuent. accipe ui
tellum unū recentis oui et ūguenti po
puleōis. ℥.i. croci. ʒ.ß. opii. ʒ.i.ß. simul
īcorporent' et utere Uel sic accipe cro
ci. ʒ.i. opii. ℈.iiii. tres uitl'los ouoꝝ coc
torum et olei ro. addito paꝝ locū ūges
et uidebis uel. accipe semīs iusquiami
ʒ.vi. .opii croci. añ. ʒ.i. et cū uino dulci
sine alio ceroto simul īcorporent' ⁊ ute
re. Alii cicutā ī aqua decoquūt. ⁊ de ea
cū mulieris lacte mixta iūcturas dolē
tes emplastrant. Uel facias sic. accipe
lactis ml'ieris. ℥.ii. aque floꝝ nenufaris
uel plātaginis. ℥.i. croci. ℈.i. opii. ℈.iiii
simul oīa ꝯcute Uel aliter. accipe mu
cilaginis psilii ī aceto remolliti. ℥.i.ß.
medulle panis ī lacte ml'ieris īfuse. ℥.iii
uitellū unum recentis oui ducant' siml'
oīa quibus adde postea croci. ℈.ii. opii
ʒ.ii.ß. et fiat ad modū subtilis unguēti
Uel aliter extrahe de psilio ī succo pō
tulace remollito mucillaginē de qua. ac
cipe olei. ro. ℥.i.ß. croci. ʒ.ß. opii. ʒ.ii.
oīa misce et cū opus fuerit utere. Aliq
cicute radices ī pasta decoquūt. ex qui
bus ꝯtritis iūcturas emplastrāt. Alii
uero succū iusquiami cū assūgia buliūt
et cera addita unguentū molle ꝯficiunt
Nōnulli micā uetustissimi pāis ī succo
solatri āt iusquiami seu sēper uiue bu
lientes emplastrū faciūt. Pluria tibi
que dolorē sedāt opiata descripsi. in q
bus ut pꝫ nō est opii nimiū ymmo uete
rum canonib⁹ īspectis moderatū satis
Que dicta sunt materiā calidā ꝯcernūt
Sed ubi frigida fuerit tā sui quātita
te quā qualitate. ut supra dixi efficere
dolorē posset. Quantitatis enī excess⁹
per sui eductionē corrigit' ac a mēbro
pacienti diuersionē. de quib⁹ sollicitus
sēper esto. Sola autē qualitas sol' cum
alteratiuis est corrigibil' uerū ī tali do
lor materia cū qualitate se simul associ
at que si dolorē effecerit ī eidem succur
rere te sequens capitulū docebit. Et ꝑ
hoc presenti finem impono.

¶ Capitulum decimūsextum que do
lores in artheticis materia frigida seu
permixta existente sedant.

Materia. existente flegmatica
ī sedādo dolores. quos ipsa
uel materia alia frīa seu per
mixta efficit, accipiebat. Rasis ī princi
pio aloes et mirre partes equales et
hiis cū aqua mirte. āt plātaginis ad for
mā unguēti deductis utebat'. uel sic ac
cipe nucū cipressi iuniperi mirre añ. ℥.
ii. cāfore. ʒ.i. simul cū aqua ī qua galle

a, materia frigida

decocte sūt ꝯgregent̄ et utere. Uel accipe spicenardi. ℥. ß. cū aliqua prescriptarū aquaꝝ misce et utere. Ego autem ī casu isto iuncturas dolētes ex oleo camomillino pungere sigularissimuꝫ ad īueni Uel cū epithimate ex florū cāomille decoctiōe facto. Alexāder uero cū foliis cauliū ī aceto decoctis et modico rosacei olei ꝯtritis emplastrū faciebat Sāguis uero leporin⁹ inūctus dolores istos quodāmodo mirabil'ꝛ sedat. Uel accipe hermodactil'. ℥. i. ß. farine ordei. ℥. ii. croci. ʒ. i. duos uitellos ouorū et cum quāto olei roß. sufficit fiat emplastrū. aut unguentū subtile. qd̄ sicuti experimēto pluries didici tales iuncturaꝝ dolores mirabiliter sedat. Uel ex capre recēti caseo emplastrū face et uidebis. Aut ex pīguedine uulpis et oleo ro. equis partib⁹ īuncto fiat. Uel ex Jure leporis locū embroca. et de hinc ēplastrū ex danule carnib⁹ suppone et mirre ualet. Ul' facias ēplastrū ex faba cum adipe porci decocta. ꝛ alii idē ex cinere leporis cū antiqua adipe faciūt Et nōnulli litargiriū cū urina mule tā diu ī mortario ducūt ꝙ unguēti formā recipit quo utunt̄. Uel facias sic. accipe farine lupinorū. ℥. ii. cū rosaceo sirupo misce et utere. uel accipe medulle panis ī lacte remolite. librā. i. uitellos ouorū. iiii. croci. ʒ. i. butiri quātū sufficit omnib⁹ ad unguēti formā deductis iūcturas dolētes illini. Uel facias sic et est emplastrū uulgare ab antiquis tamē philosophis usum. Rapas minuti ꝯteras quas ī uaccino lacte decoque. ex quib⁹ iūcturas empl'ra. Ego autē a quibusdā antiquis edoct⁹. Ex rapē tosta cū porci adipe ꝯtritā iussi locū emplastrari et mirabiliter ꝯtulit. Alii succū apii. ꝓ libito accipiūt ac lactis uaccini tantūdem et farine furmenti quātū satis est addita puluerē ꝯficiūt. de qua locū emplastrāt. Alii oleū anetinū et camomillinū lactis mulieris ꝯmiscent et ouorū uitell' pro libito additis idē faciūt et alii emplastrū tale ꝙ recipit malue bismalue suis cū radicib⁹. añ M. ii. cāomille fenugreci añ. M. i. ß. assūgie mōtonis. l'. i. pīguedinis ceruine. l'. ß. simul oīa buliāt ꝛ debite coctis emplastrū ꝯficiunt Alii ex pulmōe mōtonis l'. i. pīguedinis ceruine. l'. ß. simul omnia buliant et debite coctum emplastrum conficiunt Alii ex pulmone mōtonis ī lacte decocto iūcturas dolētes emplastrāt Et alii ex faba fracta cū pīguedine ouina decocta uel ex succo radicis ebuli cū puluere hermodactilorū et assūgia porci emplastrū facito. uel facias sic accipe mucilaginē fenugreci et se. lini añ. ℥. iii. olei cāomillini. ℥. iiii. simul ꝯquassent̄. ꝛ utere. ul' ruta cū carnositate ouaꝝ passarū ꝯtrita emplastrū fiat. uel ex sola herba betonice idem facito. Rasis et antiquorū aliqui emplastrū ex caulib⁹ recentibus sūme laudāt. Et alii ex enule cāpane foliis ī uino decoct. Laudāt itē ex stercore uaccino calido super iūcturas dolētes emplastrationē. Sed rasis cū stercore illo aceti ꝯmixtionē plurimū laudat. Acetiā caprinū stercus cū farina ordei et aceto. Aliqui tamē cū stercore illo uaccino camomillā ac siccas rosas adiungūt et emplastrū faciūt. Et alii ex caprino stercore cū croco et capraꝝ assūgia ꝛc̄. Que nuper dicta sūt frigida existente materia seu permixta dolorē satis mitigāt Cū quo ex hiis nōnulla ī se quoꝝ resolutiōis quicquā habent. Uerū dolore mitigato ad resolutiua fōtiora trāseundū erit. de quib⁹ capitulū sequens

aa. ʒ.

Alexādri remedium

Laus emplastri de caule quod Alexāder utebatur ex testimonio Antiquorum

Emplastrum de rapa optimum et expertum

te fultū reddet. Sed ī materia flegmati
ca raſ aliqua ueſiccātia ſuper iūcturas
pedū interdū poſuit et ueſicis apertis
materia plurima egreſſa eſt et ſedatus
dolor. Unde de podagra flegmatica tē
pore pulſatiōis īquit cū emplaſtro ſina
pis ac ficus ſuper articul'. āplas facien
do et eas ut aqua flueret perforādo ui
di plurimos ſanari. ⁊c. Ego autē loco
ēplaſtri hui⁹ de ſiāpi ſemē nigre uit⁹ ꝯ
quaſſatū ſup iūcturā ueſicādā appoſui
Et teſta nucis ſuppoſita paucas īfra ho
ras ueſice facte ſūt quib⁹ aptis materiei
īcredibilis quātitas ē egreſſa ⁊ ſtati do
lor ſedat⁹ fuit. Habes itaqꝫ tā ī maſia
frida q̄ꝫ ꝑmixta modū dolorē ſedādi.

Optimū ueſicatoriū.

¶ Capitulum decimumſeptimū de hiis ā
tidotis qꝫ materiā nou ingipſatam neq̄
ī duratam nimis in articulis arteticorū
derelictam reloſuūt.

In totum uel in ꝑte maiori do
lor ſedato erit materia fluxa
mēbra cōfortādo reſoluendo
⁊ h° tercie intētionis fuerat. ṽm quā ob
materia ad iūcturas ſeu ad iunturarū
nodos propulſa ꝓpter eius incuneati
onem duritiē ſeu gipſeitatē interdum
fit īeptiſſima reſolutiōi. Interdū uero
nō. Cuius gratia duo capitula facere
libet. quorū preſēs materiei nō nimiuꝫ
īdurate magis. Sed antequā ad loca
lia trāſeas. tua eſt uiā iſtā ꝯſiderare q̄
ſi calida fuerit reſolutiua tēperata ma
gis eſſe debēt et ab iſtis prīcipiū ſumā
Si uero frigida fortiora. mō cetera pa
ria ponas. ad que poſtea gradati acce
dā. Sed antequā ad actū praticū te de
ducā. nō mireris ſi iuncturarū apoſte
mata. ut ī pronoſticis generalib⁹ dictū
eſt curant' cū difficultate Nā materia
in iūcturis exiſtens: ſeu ī iuncturaꝝ liga
mētis eſt in mēbro ſolido ualde. propt'
ꝙ difficilis fit eorū reſolutio. et multo
magis ubi cetera coeques quā ſi ī mem
bris foret min⁹ ſolidis ut ī neruis. l' car
ne ⁊c. que ut liquet quā ligamenta ipſa
ſūt multo min⁹ dura, ac ubi null⁹ ex par
te medici et itē nec parte īfirmi error ꝯ
mittat' et apoſtema ipſū recte curet'. cū
quo ad locū materia de nouo nō fluxe
rit ī quadragīta diebus ut īquit Raſis
ſi nō ī pautiorib⁹ perfecte diſſoluet' et
hoc uoluit domin⁹ ypo. illo afforiſmo:
Quecūqꝫ podagrice egritudines fiūt
hec ī quadragīta dieb⁹ defreneſcentes
reſidēt ⁊c. Et hoc idē ſentit in ꝯmēto
dn̄s Gal'. ut octauo capl'o ſupra dictū
eſt ut igit' deiceps ad actū practicū te
deducā ex Junipero ī uino bono ꝺcoc
tionē face et ī ea calida ſpōgiam īpone
quā fortiter expreſſā et calidā iūcture
reſoluēde materiei ſuperpone et cū īfri
gidari īcipit' amoue et calefactā ut pri
mo repone. Uel idē ex decoctiōe maio
rane rute aneti foliorū lauri cimini et
foliorū ulmi facies. Spōgia uicib⁹ ali
quot ſuperpoſita ex oleo uulpino. l' de
coſto calido ꝙ auic. ſūme laudat inūga
tur. Uel oleo de uiperis et hoc egritu
dinem illā erradicare īquit. Uel oleo
de ueſpertilionib⁹ utere. Cuius faciēdi
modū taliter deſcribit. accipe ueſperti
liones. xii. decollent' et euiſeratos īpo
ne ī ſucci mēte l' marubii. l'. ii. olei aneti
l'. i. ariſtologie caſtorei. añ. ℥. ß. coſti.
ʒ. ii. deīde ad ſucci uſqꝫ ꝯſūptionez bu
liāt quo poſtea utaris. Alii merulū ī co
muni oleo tantū bulire permittūt ut ca
ro ab oſſibus ſeperet' et ad hūc uſum
oleū tale reſeruāt. Alii mures capite ⁊
aliis extremitatib⁹ āputatis quot libet
euiſcerant. Et donec caro ab oſſibus

seperet' i comuni oleo bulire permittūt ex quo cū tēpus ē loca perungūt. Rasi piguedinē galline recentē accipit' cum qua cinerē cauliū miscet. et mirabiliter iquit i hoc casu ualere. Alii muste lā in comuni oleo tantū ꝙ caro ab ossib⁹ se peret' decoquūt et cera addita unguentū ꝯficiunt ꝙ esse peroptimū asserunt et hoc quoqꝫ ꝙ cū assungia et caprino stercore seu ciconie fit aliqui limacias uiuas accipiunt et i cohoperto uase cū sale reponunt et quā faciunt spumā hāc ad usum reseruāt. Uel hoc unguento utere ꝙ mire i hoc cāu ualere ꝯpertuꝫ est accipe olei cāomillini. ℥. iiii. mucilaginis se. lini et fenugreci. añ. ℥. i. farine se. lini et fenugreci. añ. ℥. ß. cere paꝝ et fiat unguentuꝫ Uel facias sic succi radicuꝫ ebuloꝝ accipe. l'. i. assungie vl'pis āt siluestris gatti. ℥. i. ß. simul in āpula recōde et super cineres calidos āt in cacabo aqua pleno ad ꝯsumptionez tertie partꝭ buliat et utere nam hec precedentem nō mō materiā resoluunt. Sed dolores si qui affuerit mitigāt. ut ipse sepi⁹ expert⁹ sum. uel accipe succum radicum feniculi. lib. ß. uini albi. ℥. iiii. farine ordei quātum sufficit et simul tātum buliant donec pultꝭ formā accipiāt Alii farinā tritici et se. lini equis partibus cum aqua furfuris miscent. et emplastruꝫ faciūt. Et alii farine fēugreci se. lini et pulueris aneti equas partes accipiunt. et in succo caulium tantum bulire sinunt donec emplastri formam habuerint. ¶ Alii radicem altee cum āssūgia dequoquentes ēplastrum faciūt Quidā diaqlonē cū camomillino olleo dissolutū plurimū laudāt Et ego loco diaquilonis ysopi ceroto descriptione philagri. iterdum vsus sum ⁊ i h⁹ casu operatur magnifice Aliqui cerotum infrascriptū faciūt ꝙ accipit cere citrine lib. i. olei anetini. ℥. ii pulueris camomille. ℥. i. ß. ⁊ cum quanto pinguedinis galline sufficit cerotum conficiunt. Qꝫ dicta sunt materiam a predominio calidaꝫ uel non nimis resolutioni rebellē satis moderate resoluūt. Cū quo si qui dolores adfuerit eos āputant. ac ubi ꝓpter materiei frigiditatē soliditatem uiscositatē seu quāuis causā aliam resolutioni fortiori op⁹ sit. ad modū rasis. accipe storacis liquide quātū uis et cū laurio oleo dissolue ex qua postea locū inunge. Uel aliter accipe olei antiqui ol'i yrini. añ. ℥. i. euforbii. ʒ. ii. cere parum et fiat unguentū Uel cū. succo radicis. ebulorū porcinā assūgiā buli quib⁹ in. frigidatis hermodactilorū pulueré adde et ūguentū molle fiat. Uel facias sic et erit calefactiuū magis accipe pipis castorei euforbii. añ. ʒ. i. olei de costo. ℥ ii. et addita cera fiat unguentū. Et si sōcius accipe bdellii armoniaci. añ. ℥. ii. storacis liquide. ℥. i. mucilagis fenugreci et se. lini. añ. ℥. i. ß. bdelliū et armoīa cū cū ueteri uino dissolue et siml' oīa incorporādo facias emplastrū. uel cerotū tale. ꝙ accipit armoīaci oppoponacis galbani. añ. ℥. i. tēperent' i aceto cū quib⁹ picis naualis. ℥. iii. adde et omīa siml' cū oleo costino malassa et fiat cerotū quo super aluta extēso. cū op⁹ est utere. Alexāder uero ad has passiōes tale faciebat cerotū ꝙ optimū esse aiebat et hoc accipit armoīaci. ℥. iiii. et cū ℥. ii. lactis uaccini dissolue. cū quo postea. ℥. iii. farine se. lini misce uitellos autem ouorū quatuor colofonie. ℥. iii. sepi taurini. ℥. viii. ol'i ueteris et cere. añ. ℥. iii. fac cerotū et utere. Uel facias ūguētum hoc cui tantā fidem adhibuit. ut eo i quibusdā doloribus a frigida facꝭ

De resoluentib, materia

cā in quacūqz parte nr̄i corporis esset usus sit. et eū sēper opus bonū fuisse operatū reffert. Recipit autē hoc euforbii. ℥.i. olei dulcis. ℔.i. cere. ℥.ß. et fiat ūguentū. Vl' aliter et ē eiusdē. accipe oli ueteris nitri terbētine euforbii. añ. ℔.i. yreos. ℥.ii. farine fenugreci. ℔.i. ß. incorpa oīa simul et utere. extrahit enī ut inquit a profūdo ꝯstipatos hūores et eos resoluēdo dolores āputat. Habes itaqz ad intētionē dictā plura et diuersa apropriata medicamīa. unde nō bene factū puto post ista dn̄i alexādri eorū propter sigularitatē alia subscribere quiymo ad aliud capitulū trāsire. In quo que adicuneatas materias et ad nodositates ualent adiuuāte bono ihesu describentur. et ob hoc presenti capitulo finem impono.

Capitulū decimūoctauū de hiis que īcuneatā seu īduratā ualō materiā mollificāt ac resoluunt modo in gipseam seu lapideam mutata non fuerit.

Materia in mēbrorū articulis īcuneata tantū interdū induratur. ut in gipseā seu lapideā ꝯmittet: quā ob rem ne ad ea id deueniat est posse tuo ꝓhibendū c⁹ modū bono adiuuāte iesu i hoc capl'o tibi dabo: at ubi materia ipsa ingipsata fuerit ꝓ eius possibili curatiōe sequēs capitulū multa apropriata ꝯtinebit. Corpore igit' quo ad regimen tā sex rerū nō naturaliū: quā aliarū etiā medicinaliū bene recte ad localia materiei īcuneate ꝑtinētia trāsiens mollitiuis cū resolutiuis tuis cū antidotis quecūqz fuerit ꝯmiscebis. Uerū i prīcipio predomīari mollitīa facias et materia aliquantulū remollitiua resolutiuorū uirtutē adauge. Caue tamē ne ea que proximas resolutiua, uirtutis adeo sit forꝫ ut subtile resoluāt, et grossū i lapidem ꝯuertāt. Ego aūt i hoc per me. Expertū plurima, et aliqua etiā a ueterib⁹ multū commēdata subscribā a' sīplicib⁹ que i hoc casu ualere noscunt' principiū sumens. Mollitiua igit' que famosa magis apd ueteres hn̄tur sūt adeps galline āseris anatis porci capreti et tauri. Et inter medullas que sequunt' ut. s. cruris uituli uacce porci et cerui que alijs preualent. Putirū item ysopus humida oleuz oliuarū antiquū ac oleū de lilio, storax liquida terbētina uiscus cera resīa pini squinātū armoniacū bdelliū galbanū gūmi arabicū pix laudanū mastix mira oppoponax serapinū plūbuz ustum radix altee cucumeris asinini malue ac ei⁹ folia maiorana rosmarinus brācha ursina bleta camomilla cētaurea minor fenugrecū se lini ficus sicca et maxime ipsarū mel seu mucilago ista maxime a ueteribus īter mollitiua laudata sr̄. Inter resolutiua uero que sequūt' ē adeps anatis leonis et vulpis, cera pix resina quelibet storax liquida terbētina ysopus humida altea abrotanū yua herba paralisis folia sābuci calamentū camomilla anetū celidonia apiū aristologia ciclamen lappaciū acutū matricaria saluia pulegiū mellilotū ruta rosmarinus cortices cānarū eupatoriū radix yreos radix cucūeris asinini radix ebuli diptāi cepe cōe cepe squille fic⁹ bacce lauri fēugrecū se. lini maluauisci semē urtice sinapis se. canapis cimini grana iuniperi lupini calx armōiacū serapinū bdelliuz castoreū cinis tirsi caul' spuma maris euforbiū galbanū gūmi edere gūmi arabicū gallia muscata mastix omne coagūlū mirra plumbuz nitrum sal fermentū.

nota iuuenis

enumerat adipes et medullas

nota d mollitiuis

d resolutiuis

tirsu caulium

Et iter olea oleū nucum amigdolarūz amarazᵗ de terbentina de camomilla de aneto de cinamomo de ruta de lilio de laterib⁹ uulpinū. Et iter amurcas laudaᵗ amurca olei oliuarū de lilio et yrini laudaᵗ ité uinū ex dictis sūt ipso rū plurima tā resolutiua quā mollitiua quib⁹ tuo mō utere ac ꝓpōnes pro libi to face. Ego autē i casu isto marie ef ficacie nōnullas interdū feci. quas prio subscribā. Successiue uero ad famo sas ueterū ꝓpositiōes deuentā. unguen tū uero ifrascriptū i hoc casu ualde ef ficax adiuenies. ꝙ accipit olei de camo milla olei de lilio olei amigdolarū dul ciū. añ. ʒ i. piguedinis galline medulle cruris uacce ysopi būide. añ. ʒ. f. muci laginis se. lini et fenugreci. añ. ʒ. vi. ce re parū et fiat unguentū ex quo inun cto loco lana succida i aceto cū aliqua li portiōe lixiuii comunis bulito imersā desuperpōe. ℨd autē tā sero quā mane fiat. Uel accipe olei de lilio olei yrini. añ. ʒ. i. ysopi bumide medle cruris uac ce aut cerui. añ. ʒ. f. storacis liquide co aguli añ. ʒ. iii. cere parū et fiat unguen tū. de quo ut i priori bis i die utere la na succida ut prius suppolita. Ul accī pe olei yrini. ʒ. ii. medule cruris uituli ʒ. i. storacis liquiō armōiaci bdellii gal bani. añ. ʒ. f. cū uino gūmas dissolue. et cū aliis cera quantū ꝓueit liquefacta unguentū ꝓficias. Uel accipe radices lappacii acuti et ebuli herbe paralisis yue florū rosmarini calaméti radicum ciclaminis. añ. ℳ. f. oīa bene munda ꝓquassenᵗ cū quib⁹ pozci masculi assun gie. l. i. malassa et marcessere simᵏ oīa p ser aut. octo dies permitte quib⁹ post ea ueteris olei. l. i. superpōe et uini. l. i. f et simul ad uini ꝓsumptionē buliāt. de hinc aliquantulū expressionē facito et illi expressioni quantū sufficit cera ad dita fiat unguētū. qō utere et uidebis. uel herbā yue ꝓtritā cū assungia pozci malassa et dimissis aliquot i maceratiōe diebus i bono uino tantū buliāt: ꝙ ad spissitudinē ueniāt de hīc expressionem face ex qua loco perūge. Uel facias sic accipe radicū malue bismalue ac yreos et cepe squille. añ. ℳ. i. yue. ℳ. i. f. ꝓquassenᵗ. super quib⁹ acetū probice i quo per diē cū sua nocte i. infusiōe ma neāt deide extrabāᵗ et cū piguedine ā seris et galline. añ. ʒ. ii. et butiri. ʒ. iiii. assūgie uero porci masculi. l. f. mallasse tur et per dies aliquot i maceratione maneāt cū quib⁹ postea olei yrini olei de camomilla olei uulpini. añ. l. f. misce simul buliāt colenᵗ et cera addita ūguē tum fiat. Uel facias sic et boc duricie oēm resolui. ꝙ accipit amurce oleorū de lilio yrini et de se. lini añ. ʒ. i. mucila ginis fenugreci extracte cū aceto. ʒ. i. f piguedinis anatis. ʒ. x. misce oīa et lo cū iunge et uidebis. Domin⁹ uero raſ ex luto olibani cū ouis locū emplastra bat. Inquit ꝙ mirabiliter conferebat. Et aliquādo tritici farinā cū oleo tan tū bulire faciebat. ꝙ formā unguenti acquirebat. Et boc itez summe laudat Ueteres nonnulli de ossibus dñi asini narrāt mirabilia que de bīs sic faciūt. Ex bīs ꝙ et quantū libet accipe ꝓfrā ge et i aqua diu buliāt supernatātez ue ro piguedinē collige vide accipe casto rei. ʒ. i. f. bdellii serapini añ. ʒ. i. croci. ʒ. f. radicū ciclaminis ebulorū ac filicis omniz bene mundataz añ. ʒ. ii. yue sal uie añ. ℳ. i. oīa simul ꝓtusa in. l. iii. piguedinis malassenᵗ. successiue uulpē euisceratā et excorticatā habeas quam bīs prescriptis rebus facias. et tā diu in ueru ad ignē decoquaᵗ ꝙ sit uulpes

bene ꝓsumpta liquor autē qui ab ea gut tati defluit ī uase ī quo sit uinū albū col igat. de quo cū opus fuerit loca perū ge et de effectu miraberis. Vel facias sic accipe radicū artbanite partes du as radicū filicis ebulorū ac lappacii. a curi. añ. partes unā bene mūda. ī uoluā tur ī stupa aque madefacta et sub pru nis cocte subtilissīe pistent. quas cū as sūgia porci masculi tantū ꝓducant. ꝙ ad formam unguēti deueniāt et utere. Alii sic faciūt succorū yue salute ac ru te añ. ℥. f. accipiūt uini decoctiōis cor nu cerui per fruſtra incisi. ℥. i. f. olei ca momillini. olei de lilio añ. ℥. i. simul oīa ad succorū et ad uini ꝓsumptionē buli ant et postea ad sufficientiā addita ce ra fiat unguentū. cui ifrigidato adde se rapini oppoponacis bdellii galbani. añ ʒ. i. masticis croci añ. ʒ. f. si qua ex biis teri nō possūt cū modico olei āt uini dis soluant. et fiat unguentū. Alii ifrascri ptū mirabilia facere referūt. ꝙ accipit salue mente rute berbe paralisis maio rane nepite pentafilō ungule caballine utriusq; cētauree lingue canis saxifra gie marubii aristologie lōge lauendle petrosilii artbemisie cretani marini. añ M. f. yue. M. i. ꝓquassent. et ī bono uino albo ifusa per diem cū sua nocte dimittant. deide buliat colet. et ī uino isto postea sic colato pone armōiaci as se fetide galbani serapini. añ. ʒ. ii. olei ō iunipero olei de terbētina. añ. ℥. i. pigue dinis gatti silueſtris muris mōtani ta xonis ac uulturis. añ. ℥. f. malassent. et sex āt octo dies in macerationē dimissis ī uino albo oīa buliāt sit exprimant. et postea in tali expressione cere modicū liquefiat sic quod ad unguenti formam deueniat et utere. Quidam cyrugicus in prouincia ex infrascripto unguento plures ambulare nō ualentes incedere faciebat. quod boc modo fit tantum ulpe depillatam euiscerataṁ qʒ in uino decoqʒ. ꝙ caro ab ossib⁹ sepetur ō bic ossib⁹ proiectis carnem illam contunde exprime. et qui inde liquor egreditur in derelicto uino itez buliat usq; ad formā unguēti de ueniat. et de eo. ℥. i. f. accipe in q° misce mastices castorei bdelij mirre bacaz lauri. añ ʒ. f. euforbij. ʒ. ij. et fiat unguentum. Alig accipiūt radicē cucu meris asinini et ī pasta posita ī furno ō coquūt quā subtilissime ꝓtritā reseruāt de binc succorū yue salutie et paritarie añ. ʒ. vi. accipiūt olei uero nucū. ℥. i. ui ni albi. ʒ. viii. et oīa ista ad uini et succo rū ꝓsumptionē et successiue buliāt quo facto cū oleo illo cere parū addūt. quā liquefacta ab igne deponūt. et cū incipit ifrigidari radicū cucumeris asinini sic subtiliter contritorū tres. ʒ. ꝓmiscent bdellii autē et oppoponacis galbāi et armōiaci ī uino dissolutorū. añ. ʒ. f. et oībus mixtis unguentū ꝓficiūt. Quidā in cane magnā deuotionē babent. qui ex eius sāguine loca perūgunt. Inquientes boc ī casu isto ualere plurimum.

Ex cane item unguentū tale ꝓficiūt qz mensis uniꝰ canez iugulāt et carnē atqz ossa ꝓfrāgunt. successiue oīa in bo no uino albo decocta ꝓtundūt. et ī biis fortem expressionē factam ī isto uino derelicto ponūt in quo postea rez ifra scriptas ꝓquassatas bulire faciunt ut yue saluie rute agrimonie betonice se niculi berbe peralisis añ. M. f. et po stea ex biis expressionē adbuc faciunt de qua. ℥. ii. accipiūt medulle uero cer uine. ℥. i. pigue dinis porcine. ℥. f. et ista oīa ad unguenti formā ō ducunt cū tbu ris. ʒ. f. miscent baccarū lauri castorei mirre añ. ʒ. vi. bdellii. ʒ. v. et ex biis osb⁹

unguentum conficiunt. Montani qui dā non modo māducant capras sed ex eis etiā plurima medicamīa ꝯficiunt. primo ipsarū stercus et sepū bene simꝫ mise ēt et croci paꝝ addito ūg^m ꝯficiūt ꝙ in hoc ualere multū asserūt. Alii ipsarū sāguinez cū uino decoquūt ex quo postea inūgūt loca. Alii idē ex solo stercore cū farina ordei mixto faciūt. Et ñ nulli stercoris caprini sicci partes.ii. accipiūt farine ordei partē.i. et ista cū aceto et comuni oleo decoquūt unguētū autē de bdellio et unguentū domini philagrii a mesue scripta i hoc cāu plurimū ualent. Ex cerotis uero unū alꝫ adiueni ꝙ est i isto casu singularissimū. Et illud accipit mucilaginē altee fenugreci se.lini añ.ʒ.vi. amurce olei de se.lini olei de lilio terbētine picis naualis sepi yrcini.añ.ʒ.iiii. litargiri.ʒ.vi. bdellii armoīaci oppoponacis storacis liq de.añ.ʒ.ii. fiat cerotū. Ualent ēt i casu nostro cerota oīa que ipse mesue suo i antidotario ysopi cerotū intitulant et marie que a philagro et democrito descripta sūt. Ualet etiā cerotū diapente cerotū androniaci ex.xii. ꝯfectū rebus diaquilon secundū descriptionē primā magnū quoqz ex hiis que ipse describit emplꝫris ualet emplastrū androniaci emplastrū filii zacharie et ēplastra duo orobasii et ꝙ est apud vulgares famosū ualet emplastrū de melliloto si igitur his tibi opus ē. ab ipso dicto mesue descriptiōes require. Et si de medicamētis que materie icuneate ꝯueniūt te satꝫ copiosū feci. Solet.n. materia talis inter man⁹ sic ipeditas detinere. ut i opera sibi debita exire nequeant et pedes adeo rigidos. ut bon⁹ patiens ābulare nō possit. Nō mireris itaqz si tibi plura descripsi qꝛ sepissime cū istis mēbra dicta a tali ipedimēto soluunt. ꝙ apud uulgares miraculū reputatur. Sz cum huic calꝫ aliorū more per laus deo finem iponere uellē. Ecce quidā ueteranus anser clamitās heus tu īquit aīalia plꝫra huic tuo capꝫo opē fuerūt ut aliq̄.s cū sanguine alia cū ossib⁹ et cū medullis et nō nulla cū sanguine de quibus doctionē āplam fecisti quā tibi feci Iniuriam qui preciosū super oīa unguentum et me sic sub silentio preteris calamum prende et presētē mihi locū acōmoda quos dittabo tibi uersus leoninos īscribere uollo eum hoc meū ung^m propter eius preciositatē a ceterisqz descripsisti diuersū stillū habeat mille cum et plus quā mille se ambulare non ualētes ambulare feci Ego autem ung^m istud tāte preciositatꝫ esse itelligens disso eo qđ iceperā describere laus deo uersus domini ueterani anseris eo dictāte ut uiđbis descripsi quod si stillū uariare tibi uisus sū precor mi lector ignosce. Nā sepe disgressio stilli quoqz uarietas aīmum dictātis recreat. ¶ Tu ergo āseri sua exponēti leonina carmina aures acōmoda. Mox deplumet uitalibus euacuetur. Anser sumat ueteream⁹ qui uideatur. Trita caro tota triti mox pelle remota. Intus ponant que subteri⁹ numerant. Unctū porcinū thus cera sanguis ouinū Pondere sint equo salmel faba sitqz filigo Post hoc asset tamē assus nō comedet. Uas supponat sic ut liquor accipiat. Quo mēbris unctis hic gutta soluit oīs. Certe hoc unguentū prestat super omne talētū Sic per dictamen cū scripseris hoc medicamen. Fac laus ampla deo solito de more superno. Anseris edicto et eius medicamine scripto. Sit laus ergo deo finito in tempore libro.

De cura materie in gipseam et lapideam commutate et in articulis existentis

¶ Capitulum decimumnonum de eius cura materiei que in gipseam seu lapideam est commutata.

Superest materie illius que in gipseam seu lapideam est cōmutata curam ponere. et ut statīte ad actū praticū deducā. fac ex malua atq; bismalua suis cū radicibus. Ex camomilla quoq; atq; saluia et cū foliis sābuci et ulmi decoctionē de qua calida tantū locum ablue. ꝙ rubeat. de hic ex unguēto infrascripto punge. ꝙ accipit olei amigdolarū dulciū. ℥. i. ß. pīguedinis anatis et galline. añ. ℥. ß. mucilaginis fenugreci extracte cū aceto. ʒ. vi. cere albe paꝝ et fiat unguentū molle. quo ut dictū est lociōe facta utere. et hec tā mane quā sero stoāco uacuo fiendū erit Trib⁹ dieb⁹ hoc facto. Marchasitaꝫ ignitā hās que irroret ex aceto forti et super uaporē illū membrū lesū terre et de hic id ex aceto calido laua et hoc duob⁹ diebus facto ad lotionē primaꝫ cū unctiōe illa reuertere et sic alternatis uicib⁹ uice una lotionē cū ūctiōe facias alia uero euaporationē ꝛc̄. Et ē comunis ueterū cura. Aliqui cū pīguedinib⁹ mollitiuis tātum locum ītīgūt. ꝙ aliq̄liter mollis fiat et ēplastrū īfrascriptū postea superponūt quod accipit armoniaci bdellii galbāi nitri siāpis piretri sulfuris. añ. ℥. i. litargirii. ℥. vii. olei ātiqui. l. i. ß. tātum litargiriū cū oleo decoquūt ꝙ spissū fiat. cui postea aliqua miscēt et emplastrū seu cerotū faciūt. quo ut dictuꝫ est utūtur. Mollitiuis nāq; cū emplastro prescripto si alternis uicib⁹ usus fueris nodosā iūcturam aptā suscipere curā ī dubie cū dei auxilio sanitati restitues. Aliqui uero ex anetio oleo cera et armōiacum unguētum ad hāc usuꝫ ꝯficiūt Et idem ex armōiaco cū melle ꝛ oleo uetusto faciūt. Et Rasis et ātiquorū aliqui asserūt. ꝙ radix keyri ēplrata petrificationē omnē remouꝫ de ista herba ī pede mōtium copia reperit de ea tamē īfra aliam faciā mētionē Gal. ij°. Rasis et ātiquorū plurimi cū emplastro de caseo a iūctura lapides extrahebāt ꝙ sic fit. pedes porcoꝝ tātum salitos ī aqua decoques. ꝙ totum ueluti mucilago fiat. cūq; postea pulueris ātiqui casei partes. ii. misce. pl'uerizati uero nasturcii partē. i. et fac emplastrū quod super iūcturā appone eam nāq; rumpit et illā gipseā materiā seu lapideam extrahit. Sepius hoc īquit Rasis unguētum expert⁹ sum et īnumerabiles paciētes curaui. Nōnulli ātiquum caseū cum oleo pistāt et ex eo locū emplastrāt. Et alii caseum ānorū plurium qui sua sit acuitate mordicatiu⁹ ualde cū apozimate salitoꝝ pedū distemperāt et cū uetusta adipe salita emplastrū faciunt tu autē ꝙ uis istorū facito. Nā ista de caseo emplastra magis īter alia commendāt. Sed bon⁹ rasis ī casu nostro nōnulla sumati enumerat que peroptima sūt. Inquiēs oīa uiolēta lenitiua in petrificatiōe articulorū ꝯferūt ueluti assūgia uetusta. medulle ossiū armonia cū bdelliū oleū uetustum et sigia ac illinitio cū auripigmēto rubeo tricto cum aceto. ꝛc̄. Et item inūctio facta cū litargirio tm̄ cū oleo decocto donec īspissatuꝫ sit. Cū quo postea de auripigmēto aliquid īcorporet. et talis īunctio multum ualet. Que dicta sūt ī petrificatiōe iūcturarum nostris a ueterib⁹ plurimū comēdantur Et sic tal' pertificate materiei cura patet.

¶ Capitulū Uigesimū de notificatiōe

sciatice qualz et ubi eius demõstratiua signa inuenienda sunt. et quid. de ea sit pronosticandum.

CUm tã podagre quã Cyragre ꝓueniẽtia medicinal' precedẽtib' i capitul' ꝺscripta sit. ꝺi. rerũ nõ naturaliũ regimẽ illaz perficiendã curã describẽdum fuerat. Sz qz ipsum est tam sciatice podagre. quã cyragre commune libet prio quid sciatica ipsa sit inuestigare eius tã pronostica quã demõstratiua signa poẽre et de hic pertinẽtia sibi medicinalia scribere quib' absolutis bis tribus spẽbus arthetice rerũ sex nõ naturaliũ regimen ꝓuenies i capitulo uno perstrigã. ¶ Pro sciatice igit' notificatiõe sciẽdum qõ i nostro corꝓore os quoddã quod os femoris appellat': existit: super quod totũ fabricat' corꝓus. ipsũ nãqz i suo inferiori parte pirides quandã habet i cuius medio. quedã ossis rotũda extremitas uolutt'. ista duo ossa quibusdã cuz ligamẽtis simul ꝓiungunt' et talis iũctura scia nuncupat' aqua sciatica de qua põs erit sermo nomẽ accipit. Est itaqz sciatica iũcture scie dolorosa passio a mala ꝓplexione. seu materia i ea preter naturaliter existẽte causata. res enĩ que libet i loco scie malam qualitatẽ sufficiens iducere seu makia ibidẽ ꝓpter naturalit' defluẽs seu de furu huius passionis põt esse cã. ¶ Pro quo scito. ꝙ omẽs ille tã extrisece quã intrisece cause q̃ supra capꝰ. ij°. i quo de arthetice causis agit' posite sũt efficere banc passionem possũt. Verum ea a mala ꝓplexione sine materia fit rarissime ꝓuenit et freqn ter sciatica a frequẽtata super re dura sessiõe et equitãdi ꝓsimiliter assiduatõe cãus itez. ãt super iũcturã illã percussio eã debilitãdo sũt plerũqz sciatice cã sed ea sit q̃ uelit. si eius i noticiã deuenire libeat ad capitulũ tertiũ supra recursuz habere necesse est. Ipsũ nãqz demõstratiua signa te clare docebit. ad que inuestigãda illic descriptũ ordinez obseruabis. Sed ultra illic descripta signa si te certũ magis reddere cupias an materia ista calida an frigida. Emplr̃m ex farina siliginis cũ aceto distẽperata super ãchã appone. Mã si ea cã calida fuerit dolor remittit' Si autẽ a frigida magis augmentabit'. Et sic signa demõstratiua inuestigandi modũ habes. ¶ Pro quo solũ supereset ꝓpria pronostica signa describere. Sciendũ itaqz. ꝙ iũctura scie est profũda multũ quare nisi multitudo materiei illic fuerit nullũ extrinsecum signũ apparebit. ꝙ ubi fiat uidelicet ꝙ locus caleat ãt frigeat seu respectu caloris rubeat aut i colore alia mutatio fiat seu inflet. ꝛc. exuberantiã materiei denotabit. ¶ In pricipio preterea sciatice dolor ꝓlo i gẽu neqz i tibia existẽte paucitate materiei significat. sed ipsis dolẽtibus ipsius exuberantiã arguit. plerũqz enĩ uena sciatica que super coxã et tibiã ad talum usqz tendit nimiuz replet' cuius cã neruus sibi proxim' extendit': et tũc dolor usqz ad pedẽ pueit. ¶ Muscli quoq ex babũdãtia makiei extẽdũt' ac etiã nerui propiquãtes et sic dolor usqz ad genu quãdoqz prouenit et maiori materiei existẽte multitudine usqz ad talum. ¶ Ex qbus patet qualiter dolor ill' mẽbris cõicatus materie exuberantiã denotat. Sciatica aũt sinistri lateris. est qz dextri molesta magis tardiusqz curã suscipit mõ cetera sint paria. ¶ Rursus uarices superueniẽtes sciatice eã persepe soluũt Et item emoroydarũ fluxus. Fluxus quoqz uẽ

ꝙ notitiã sciẽ capit' ꝛc. cap. 3ti. regimẽ

ex malitia

cur multus color et humor appareat

qñ pauca nã et multa

ex regles? nerui sciẽ aliq ad pedẽ neq dolor ꝓuenit

Musculi ex copia maz ex ira Linea et nerui

Sciatica dicitur Lucius magis molesta

si uarices et hemorroidales fluxus superueniẽ ꝓsepe sol ultur

Qualiter materia sciatica

tris et precipue disitericus propter q̄ antiquoꝝ plimi suis cū acutis solutiuis pro cura sciatice dissinteriā inducebāt Et hec Rasis sepi⁹ se fecisse ait propt̄ q̄ iquit Quidā laxati plaries et facti dissinterici a sciatica curati sūt que nullis aliis medicinis neq; minutiōe sanari potuerūt. Ceterū i ꝯcanitate scie materia propter āplitudinē uacuitat̄ iunctu re et eius profundū situm nūquā petrificat̄. plerunq; tamen tāta ibidē coaduat̄: ut ligamēta mollificet: et a pixide uertebrū resilire sciāt: ꝓpter q̄ necessario patiēs tūc claudicat et uene quedā que ad iferiora mēbra nutrimentū deportāt obliquāt̄: quā ob causā i hiis fit opilatō quedā quāuis nō itegra quo fit ad ea nutrimentū nō libere trāsire queat. Et sic necessario ista tabescūt et extenuant̄ ut est ei⁹ tibia atq; pes. ꝛc̄. Ueteres itē plurimi ypo. auctoritate que i secret̄ suis i capsa eburnea adiuētis scripta reperit̄ iquiūt. q̄ si i coxa patiētis sciaticā rubedo triū digitorū quātitat̄ dolorem nō efficiēs apparuerit et i ea prurit⁹ uehemēs fiat cū quo paciēs olera desideret. In alio ouū coctū desideret. In uigiti quiq; dieb⁹ moriet̄. Ampli⁹ sciatica plurib⁹ ex causis. ut Auic̄. iquit cū difficultate curat̄ primo si quidem q̄ materie propt̄ loci submissionē illuc facile decurrūt. Est item iūctura illa ceteris ꝯperata uacua multū pluris mot⁹ ꝯplexionis debilis ac propt̄ distātiā a fonte caloris satis magnā frigida ualde unde defluētes illuc materie non leuiter digerunt̄ Et sic idigeste remanētes i membro unā malam qualitatem iducunt. cui⁹ causa materie illuc de nouo fluētes malignant̄ et dolorē persepe molestū magis efficiūt cui⁹ ex causis fit ei⁹ cura difficilis. Et ideo Rasis hūor iquit melācolicus flegma grossū seu crudum. Et ad hūc modū de aliis si i ācha fuerit nō facile ad naturalē dispositionem ꝯuertit̄. Auic̄. itē iter uehemētiores iuncturarū dolores sciaticā enumerat Et licet materia eradicet̄ propt̄ situ mēbri uelocit̄ redit. ꝛc̄. Ex quib⁹ oībus patet quid sit sciatica qualit̄ et ubi uenari ei⁹ demōstratiua signa debeas ac quid de ea pronosticandum sit.

¶ Capitulū Uigesimūprimū qualiter materia sciatice sit euacuanda.

Multū iter sciatice. et aliorum dolorū iūcturarū curā iterest et iter illa preserti que extrinsecus applicant̄ pro quo sibi propriaꝫ curā ponere ꝯueniēs fuit fit itaq; sciatica suis hūoralibus causis ispectis sepe ex sāguinis habūdātia sepi⁹ tamē a flegmate peccāte ergo sāguine q̄ ex signis supra tertio capl'o positis facile cognosces aliis ꝯsentiētibus opus est flobotomia ūde superꝛfluitatibus prie digestiōis emissis si habūdantia magna fuerit basilicā lateris oppositi prio icide. Sequēti uero die uena lateris sciaticā patient̄ pria itaq; diuertit. Secūda a proprio loco sāguinem euacuat. ueꝝ ubi tāta nō fuerit sāguinis plenitudo basilicā eiusdem lateris icidi primo facias. et de hic sciaticaꝫ uenā et ubi minor adhuc sciaticā tantūmō aliqui tam̄ q ei⁹ ramū qui iter minimū pedis et sibi proximū existit icidi iubēt affirmātes q̄ sicuti ex flobotomia saluatl'le sinistre manus i egritudinib⁹ splenis mai⁹ iuuamentū ꝯsequit̄. quā ex basilica. ita i casu nostro ex icisiōe illius rami quā sciatice uene. ¶ Nōnulli quoq̄ i casu isto ubi dolor uers⁹ domesticā partē magis

declinauerit fieri ex saphena floboto
miã iubebãt ꝙ tu facias si libet qꝛ bene
factũ erit Nã ex sola flobotõia hec egri
tudo plerũqꝫ soluit. Sed apud rasim
sapionẽ atqꝫ ueteres quosdã alios flo
bõmãdi modus talis obseruabat et qꝛ
patiẽtis uirtute ꝯstante eũ per biduuꝫ
ieiunare permittebãt. aut per diẽ saltez
naturalẽ. ut uoluit Rasis et de hic flo
botomiã faciebãt qꝛ sciatice materia mlt
tum est submersa et sic propt ieiunium
flobotomiã tunc melius ꝯuenire exper
ti sũt ut iquiũt hos bonos uiros puto
per biduũ ieiuniũ nõ uelle ifirmũ per to
tũ tẽpus illius bidui tã a cibo potu pe
nit⁹ abstinere. sꝫ quod solũ ualde tenui
uterent dieta ꝙ si sic itellexerũt bñ hiis
assẽtio alꝫ nequaqꝫ, facta autem flobo
tomia si sãguis ãplius propt colere ãt
flegmatꝫ admixtionẽ fluid⁹ nimiũ fuerit
sic ꝙ tam digestiuis quã solutis opus
sit copiosũ de hiis oĩbus supra capitu
luꝫ te faciet. Si autẽ flegma cuiuscũqꝫ
speciei fuerit sit i cã capitulũ septimum
octauum nonũ decimũ ac undecimũ eũ
digerere atqꝫ euacuare sufficiẽter te i
struunt. ¶ Nichil enim taꝫ quo ad di
gestionem materiei. q̃ꝫ euacuationem i
ter ciragrã et podagram et sciathicaꝫ
inter ẽ. Sed rasis in sciatica ex oleo ca
lido in quo fuerit decocta colloquitida
uentrem iũgi faciebat. et inde fiebat uẽ
tris solutio et sic inquit ꝙ dolor attenu
abatur uomitus tñ a Gali⁹ in li⁹. x⁹. tra
ctatuũ magis quã euacuatio alia cõmẽ
datur. qui tam in principio augumẽto
statu quã declinatione cõuenit et secun
dũ omnẽ doctrinam ẽ ex rebus maxie ꝯ
uenientibus cuius modũ concedẽte bo
no iesu in p̃seruatiuo regimine tibi da
bo. Rursus acuta clisteria i casu isto a
ueteribus summe laudantur. primo ut

i pronosticis habuistis cũ hiis disinteri
am inducendo sciaticã sepe curabant.
Ista tamẽ nõ nisi i corporibus bene ro
bustis fiẽda sũt. In debilibus autẽ di
siteriã iducere nõ est bene tutũ. Si igi
tur fortia clisteria iponere uolueris fac
ut lenitiuũ precedat. Ceterũ quãto pl⁹
ifirmus põt illud acutũ clistere retineat
Et ad hoc adiuuat si ex oleo ro. calido
anũ perunges. Siqꝫ super infirmũ lat⁹
patiẽs retinẽdo clistere iacuerit. Ego
autẽ in cãu isto tale clistere acutũ sic fa
cere ꝯsueui ꝙ accipit mercurial camo
mille cẽtauree mioris sticados. añ. M
i. agarici. ℥. i. polipodii colloquitide. añ
℥. ß. fiat decoctõ. de qua accipe. l. i. ß. be
nedicte electuarii indi. añ. ℥. i. salis gẽ
me. ʒ. iii. olei comunis uel nucũ. ℥. iiii. fi
at clistere. uel alit accipe decoctiõis pr̃
scripte. l. i. ß. i qua dissolue pulueris pil
lularũ fetidaꝝ seu de hermodactil. ʒ. iii
benedicte. ℥. i. olei comunis aut nucum
℥. iii. salis nitri. ʒ. iii. fiat clistere. Ista
clisteria satis sunt suauia sed i bene ro
busto accipe sticados rute cẽtauree mi
noris abrotani añ. M. i. radicũ cucu
meris asinini ellebori nigri. añ. ℥. i. ß. e
sule colloquitide medulle cartami. añ. ℥
i. seminis urtice. ʒ. vi. ꝯquassent fiat de
coctõ de qua accipe. l. i. ß. electuarii idi
℥. i. ß. olei de ruta. ℥. iii. salis nitri. ℥. ß. fi
at clistere et est ut experiẽtia didici i ca
su nostro mirabile. Rasis clisteria ali
qua peroptima põit. Inquiẽs ꝙ cũ hiis
homines mille fanauit et quãuis yreos
in ꝯsimilibus clisteriis plurimũ ꝯmen
det nihil de eo tamẽ i hiis que sequũtur
appõit sꝫ eo utere si libet. Primũ ergo
ex suis accipit corticũ radicũ caparoꝝ
colloquitide cẽtauree minoris radicuꝫ
cucumeris asinini agarici. añ. ʒ. v. ¶ Co
quantur in. l. iii. aque ad ꝯsumptionem

De apprximatis ab ytia sciatica patiem

ltie pñ aq̃ colet et adō. ʒ. iii. mll olei nuc ʒ. iii. sal nitri. ʒ. iii. fiat clistere. Vel facias sic accipe ellebori nigri esule collo quintide nasturcii cētauree minoris ca medreos. añ. ℳ. i. l. iii. aque decoq̃tur tantū donec pars tercia ꝓsumpta sit postea colet. cui olei antiqui. ʒ. iii. adde et fiat clistere. Aliud itē faciebat. qz in trib⁹. l. aque. l. i. nitri ꝓmisceri faciebat et i coboperto uase per duas septimanas i sole permanebat et ex colata aqua illa clistere fiebat. Serapio uero et antiquorū nōnulli ex solo almuri clistere fieri iubēt qꝫ i aliquo grosso rustico facere potes. In delicato et i eo qui intestina habet debilia aut quaquā. Et sic ꝑz qualiter būor quicūq; iste fuerit sciatica effictēs digerēd⁹ atq; euacuād⁹ sit.

¶ Capitulū Vigesimū secūdū de a,prīmādis ab ertra que sciatice dolorē mitigāt queq; eī⁹ materiā leuit resoluūt.

Super sciā nisi i toto uel i parte euacuata materia nullū unquā medicamē apponas. nec qui i pricipio fluēte materia. ex solo oleo ro. unctionē fieri iubēt ut ide fieret repercussio audiēdi. sī qz ut inquit Gal⁹. i libro decimo tractatuū in iūctura que est secundū sciam repercussiuis uti non debemus qz eius i profūdo sāguis compellit qui i propiquis uasis et musculis ptinet. rē. qz ex cā i superiorib⁹ capitulis super iūcturas alias apponi repercussiuū oīno probibui et sic ꝑz in pricipio frigida nunq̃z esse super sciā apponēda nec ita calida i gradu elleuata qz materiā attrabūt. propt qꝫ tā dolor q̃z cā eius augmentat. Ex quibus ꝑz qꝫ ubi localib⁹ opus fuerit materia esse debet i parte uel i totū euacuata oleo igitur de costo de lilio de spica pulpino ō piperib⁹ uel ꝓsimili ubi uesicatione inducere nō uelis utere uel i sepo cozuio et est gd sigulare. uel ex felle capre cuz pluma locū inūge et uidebis. uel ruttaz et saluiā cū oleo comuni decoque. ex q bus calidis emplastrū face. uel ex radice altee cū adipe anseris idē. Vel accipe spongiā i uino calido decoctiōis iuniperi infusā et foztiter expressā super anchā appone. cūq; ifrigidari icipit calefacta iterū reponat. Quo pluries facto et sudore absterso ex aliquo oleorū prescriptorū iunctio fiat. Vel ex ūguēto arrogō siue marciato. Et sic cū quo uis istorū aque uitis modicū adderet prevaleret et hoc tā sero quā mane fiat Vel facias sic accipe saluie foliorū lauri foliozq; sābuci yue sticados rosmarini cāomille radicū ebulorū. añ. ℳ. i. fiat decoctio de qua super ignitos lateres probice quos pānis lineis inolutos ifirmo existēte i lecto iuxta sciā appone et ibi donec ifrigidari icipiunt dimittātur de bīc absterso sudore ex dictoruz aliquo fiat iunctio loco spōgie seu stupbe super locū interdū uentosā apponere feci. et ea a mota unctiōe successiue uel potes sic facere accipe succorū rute yue atq; saluie partes eq̃les. et ꝓ libito aque uitis ꝓposita petias imerge quas doléti loco sepi⁹ appone. uel emplastrū ex mētastro fluuiali. Et alii ex rutba cū melle trita idē faciūt uel ex calamēto aut ex costo uel enula seu lupio Et nōnulli ex sola radice cucumeris a sinini ꝓsimiliter faciunt uel accipe simi uaccini scutellā unā florū camomille. ʒ. i ſ. rosarū. ʒ. ſ. et emplastrū face. Vel idē ex quino stercore cū farina ordei ꝛ aceto fiat. Et aliqui ex stercore capri no et aceto idē faciūt ul locū ex melle

De natiuib, matrice a cetro ad circunferentiã idoneã sciatica efficit.

205

perunge et cũ puluere nasturcii salipi za. uel idẽ ex sorditie que i capraz pilis tẽpore quo lactãt reperit faciaꝫ. et tal multũ ꝙuenit qz ista potius ysopi bumi de naturã sapit quã laudãi et sic leuiter materiã resoluẽdo dolorẽ sedat. Uel emplastrũ ex nasturcio farina ordei et aceto factũ superpõe boc eni mirabilit dolorẽ sedat. ꝛ ex stercore caprarũ. ãt uaccarũ cũ melle emplastrũ faciaꝫ. Alis ex scamoẽa cũ farina ordei et aceto lo cũ emplastrari feci et ꝓtulit ualde. Zdẽ quoqz facit cerotũ ex sola resina pini ꝓ fectũ. Uel faciaꝫ sic accipe salute pule gii sauine. añ. Mi. i. mastices. ʒ. f. cimi ni baccarũ lauri añ. ʒ. i. teratur et mel le addito fiat emplastrũ Uel ex melle cũ sale trito. Et alii ex recẽti ruta cum yuarũ passarũ carnositate trita empla strũ faciũt. Rasis uero cũ cinere caulũ et adipe recenti idẽ facit. Et boc itẽ un guẽtũ qz recipit colloquintide. ʒ. iii. con quassent et cũ olei ueteris et aque. añ. ʒ vi. tantũ donec aqua ꝓsumpta sit buliat de binc totã exprime cui adde stigie. ʒ. i euforbii castorei. añ. ʒ. f. et fiat unguen tũ quo locũ iunge Que dicta sũt dolorẽ mitigãt et materiã leuiter resoluũt. qz huius capli fuerat intentio.

Capitulũ Vigesimũtercium de ãtido tis que sciatice materiã a cẽtro ad circũ ferẽtiã trabũt atqz dolorẽ sed ãt.

Transeundũ est amodo ad an tidota fortiora quorũ uirtus sit a ꝓcuitate scie ad circun ferentiã trahere. i quib⁹ quoqz uirtus aliqua mitigãdi dolorẽ insit. Et aleuio rib⁹ quidẽ incobãs utaris emplastro ce roneo nicolai. ꝛ faciaꝫ sic accipe folioz lauri. ʒ. i. piretri. ʒ. ii. f. costi. ʒ. iii. f. na sturcii nitri. añ. ʒ. ii. fiat puluis. de bic accipe lane succide minutissime icise. ʒ. iiii. bãc i olo ỽ ruta imerge et secũ ꝑscri ptũ puluerẽ i mortario diu ducas treo oui uitellos addendo et ex isto tã sero quã mane sciã emplastrabis. Uel ex ra dice enule cãpane cũ ueteri assũgia em plastrũ face uel. ex calamẽto seu nepita Uel facias sic assungiã porcinã cũ ouis formicarũ cere addẽdo de terra ipsarũ cũ modico comunis salis fiat emplastrũ Uel cũ uiridi ruta melle et sale addito. Uel ex stercore cyconie cũ assũgia idẽ fit uel accipe bdellii storacis liquide ar moniaci. añ. ʒ. i. dissoluant cũ oleo yri no ãt liliaceo et locũ inunge. uꝛ cepe cũ olibão ⁊ croco sub cinerib⁹ decoque de inde subtilissime pistent sic qz ad unguẽ ti formã deuenãt de quo locũ inunge. uel cũ succo cepe locũ illinias quẽ cũ pi peris nigri puluere sali et spõgiã i uino decoctiõis cimini ac calamẽti infusã de super liga. Est eni i cãu isto medicamẽ ualde efficax. uel super locũ ex stercore leporis cũ uino distẽperato emplastrũ fiat. Uel tale faciaꝫ unguentũ qz accipit radicũ brionie cucumeris asinini filicis et ciclaminis añ. ʒ. i. ꝓquassent bene et cũ ꝛ. f. uini optimi et. ʒ. iii. olei antiqui bene coquat. Deide subtilissime pista te ad orale passent sic qz i derelicto olo ista pasta ꝓmixta sit quib⁹ postea adde storacis liquide laudãi. añ. ʒ. i. et si op⁹ fuerit cere tantũ qz ad unguẽti formaz deueniat cũ quo anchã iunge. Uel faci as sic accipe rutbe uiridis. ʒ. iii. squille ʒ. ii. et tantũ i. ꝛ. i. uini et tantundẽ olei ueteris decoquat quod uinũ ꝓsũptuz sit deide totũ exprime et cũ eo. ii. ʒ. ii. li quefacies. Cũ quibus postea ifrascrip tum puluerẽ adde. qui accipit nitri eu forbii pipis baccarũ lauri agarici oiuz

De Antidotis sciā cauterizantib.

sbtilissime puluerizatorū. añ. ℥. i. et cuz terbētine. ℥. ii. ß. et galbāi. ℥. i. ß. fiat unguentū. quo ut supra utere. Uel accipe galbāi serapini armōiaci oppoponacis añ. ℥. i. masticis. ℥. ß. uini decoctiōis cornu cerui plurimū ꝯquassati et diu buliti. ℥. iiii. succi rute succi yue. añ. ℥. iii. mlis. ℥. v. olei de costo olei de lilio. añ. ℥. iii. ß. oīa simul buliāt et ultimo cere quātū sufficit adde et fiat unguentū de quo locū inunge. Ego autē rasis iussu ex sulfure subtilissime trito. et cū pice mixto emplastrari anchā feci. ut plurimū ꝯtulit. Hec enī que dicta sūt ad circūferentiā materiā trahūt doloremqz mitigāt. Uerū materiei tāta sepius est rebellio. ut cū prescriptꝰ nec resolui nec circūferentiā trahi queat quo fit ut ꝯtinue dolor augeat. Qua ex re cauterizantibus tūc uti necesse est de quibꝰ supra sequēs adiutore deo copiosū te faciet. Et per hoc presēs finem recipit.

¶ Capitulū. Uigesimumquartum de Antidotis sciam cauterizantibus.

Cauterizātia. De quibus presēs capitulū erit nisi priꝰ corpꝰ euacuatū fuerit. haud quaquā aproxiabis qꝛ ut iquit rasis et si dolor per ea mitiget derelicto grosso subtile resoluit propt ꝙ manēs resolutioni fit magis ineptū. ¶ Ut igit ad actū praticū te deducā ꝙ sepius expertꝰ suz ex urticis grecis bene mordicibꝰ. tā sero quā mane orticari anchā facias et ꝺ hic cū aqua salsa lauari cū hoc. n. medicamine sanitati pluries restitui. Bonꝰ Raf ex alleo et cepe loꝯ ꝯfricari iussit. et successiue cū illa aq̄ salsa lauari. Uel facias sic accipe urticaꝝ grecarū saluie añ. M. i. sal pugill. i. ꝯtundant et bulliant i uria de qua locū illinias uel ex scōdeon cū uiridi ruta modico aceti et assūgia ueteri fiat ēplastrū uel ex radice cucumeris asinini cū assūgia. ꝛc. uel ex alleo cuz assūgia. ¶ Uel facias sic. acipe absithii radicis ebuli furfuris tritici. añ M. i. stercoris colūbini. l. i. ß. salis comunis. l. i. oīa tā diu i forti aceto decoquant ꝙ acetū ipsuz ꝯsumptū sit et ex isto calido fiat emplastrū. Uel cū solo uīo stercꝰ colūbinū decoque. et isto utere. Laudat itē cauteriū ex cātaridibus et staphisagria factis ꝙ ubi facere uel. accipe cātarides secundū artē preparatas quotlibet cū quibꝰ parum staphysagrie misce. et cū fermēto ipastate super locū apponant. Et postea que ide uesice facte fuerint apperiant. super quas ut fortius materiā attrahāt caules appone. Cūqz eas ꝯsolidare libet ex ūguēto de cerusa crudo locū inunge. Uel facias sic accipe granorū pētadactili. ℥. ii et cū melle ac butiro uaccino. misce et locū ēplastra. Ul aliter accipe euforbii nitri. añ. ℥. i. olei de lilio. ℥. iii. cere parū et fiat unguentū. Laudat itē ex ficubꝰ et sinapi emplastrū a mesue descriptuz Uel hoc facias. quo als usus sū accipe sinapis rubei. ℥. iiii. sinapis albi. ℥. iii. ficuum siccarū. ℥. viii. olei nardini olei costini olei de castoreo. añ. ℥. ß. gariofiloꝝ macis añ. ʒ. i. medule panis calidi sicut extrahit a furuo et i aceto remollito. ℥ iiii. et cū uitellis duobus ouorū fiat emplastrū. Super oīa emplastra rasis noster mel laudat anacardinū emplastratū ꝛc. Inquiēs. Ex melioribꝰ rebus quas dominus creauit i cauterizādo est mel anacardinū super pergamenū extensuz ꝙ per duas horas super locū dimittat Et si tūc locus āpulatus nō fuerit rēoueant uesice facte aperiant et quā diu

Mouſ fruicti mel anacardinū Regimē obſeruandū in qualibz artetica in hyē tēp nō naturalibz. 206

potēs eas ꝓſolidatiōe probibe mel iſtō anacardinū ſic fit anacardos quot libet accipe et ꝓtriti per dies ſeptē i aceto di mittant deide i igne lēto ad tertie uſqz partis ꝓſumptionē buliāt. Demū cū in frigidatū fuerit. que ſuper natat pigue do colligat et boc mel anacardinū ue teres appellāt. quod ut iquit. Raſis in iſto caſu mirabilit operat Auēzoar au tem cū ueteri oleo tā diu nitrū decoqui faciebat ꝙ ad unguēti formā ueniebat de quo ācba iuncta ueſicat i breui. Vl facias ſic accipe calcis uiue. ʒ. ii. nitri. ʒ i. piretri. ʒ. ſ. et cū oleo ueteri et adipe anat emplaſtrū face. Vl ex cepe cū mel le piſtat. uel ex bulbo cū molicie panis et mell uel ex euforbio cū piguedie paſ ſerū Vel facias ſic accipe piperis. ʒ. i. nitri. ʒ. ꝑ. piretri ꝓdiſi. añ. ʒ. iiii. eufor bii. ʒ. i. tapſie ſtapbiſagrie. añ. ʒ. ſ. olei ueteris quātū ſufficit. et cera addita em plaſtrū fiat. ¶ Ego autem ātiquos ſci aticos curaui plures. et iter alios unū auinione et alīū in thaurino qui annis pluſquā decē octo a ſciatica tenebant. premiſſis debitꝫ euacuationibus i ſilue ſtri parte per palmū ſub genu feci poté ciale cauteriū fieri ex uiue calcis. alkali et aluinis capitello factū et a mota eſca ra foramē illō cū cecere aut pila ex car ne ſalſa ꝓfecta uel ex ligno buſci per mē ſes plures a ꝓſolidatiōe ꝓbibui. z ōi dono cura talis me nūquā fefellit. Ra autē nil magis i boc caſu ꝓferre quam actuale cauteriū adiuenit ut fatet. Cū iquit i quo aſſuetus ē dolor ācbe nil ma gis ꝓferēs adiuent. quā ſi uſtio ſuper ancbā In loco uno facta. In alio ſuper coxā et i alio ſuper tibiā. Ego autē ſu per tibiā modo quo ſupra factuz ſciati cā omnē ātiquā curaui. Plura alia poſ ſe cauteria deſcribi ſed ꝙ imediate ſczi ptū eſt. Tente eſt efficacie neminem un quā fraudās ut āpli deſcribere ſupſluū mibi uidet ꝓ quo bic cā finē ipono.

¶ Capitulū Vigeſimū quintū ſex rerū nō naturaliū regimē tā i podagra ſcia tica quā bora peroxiſmi. a qua uis cau ſa fuerit obſeruandum.

Spereſt a modo tā Cyragre podagre quā ſciatice peroxiſ mi bora. ſex rerū nō naturali um regimē deſcribere. Verū et ſi pluza eſſe poſſūt. quorū cā ipſum foret uariā dā ut ꝓplexio etas regio tēpus anni et ſimilia materiā ſolū inſpiciēs regimem precedēs inſcribā. Mā ſi particularia oia buic ꝓpoſito pertinēcia annotare uellē propt lōgitudinem narratio talis nimiū eſſet tediosa. tātūmodo ergo ma teriā ꝓcernēcia ponā. Cū cuiqz medico alia ſatis nota ſit. Si igit que uis arabe tica ſāguinis uitio fiat que ſāguinez mlt tipplicāt queqz eni ſubtiliāt ac fluere fa ciūt omnia uitāda ſūt. In bis igit ae rem ad frigidū et ſiccū declinare facito Sōpnus prolixus uitet et diuturnus quā maxie ſuper ſtractū durū et ñ mol le decubat. Et ubi exercitiū facere poſ ſit ſuo tēpore ut fiat laudo. Fricatiōes preterea ſi exercicii loco fierēt ne uerſꝰ infirmū membrū materiei attractio fiat cauendū erit primo poti eā ad ꝓtrari um tuo poſſe diuerte. lete uiuat qz dolō patiēcia plurimū alleniat et ſic dulces audire cātilenas iſtrumenta muſicalia ſeu nona delectācia iuuat plurimū. qz aia bis ātenta nō tā aſpere ſeu acute dolor ipſe ſentit. unde. A. iiii. primi ō ſedatiōe doloris occupari. Inquit in eo ꝙ gaudiū efficit doloris uehemētiā ſedat ſobrie uiuendū eſt et ꝓcuranduz

De regimine obseruando in
qualibet arthetica

ut uēter quaqz die suū officiū faciat. Et
ubi natura ipsū nō iuuerit īfrascriptuz
clistere fiat. ꝙ accipit blitis malue ma
trū uiol. añ. M. i. fiat decoctio de qua
accipe. l. i. f. i q̄ dissolue cassie pl'ueris zu
cari. añ. ℥. i. olei uiolati. ℥. iii. sal' triti pa
rū et fiat clistere ꝙ ī stomaco uacuo se
ro uel mane ponat'. Uel ei⁹ loco utat'
suppositorio aliquo comuni. Qd si so
lutiuis aliis opus sit supra ī capitulo
sāguineam materiā ꝯcernēte qualiter
fiendū sit habūde ꝯperies. Et sic soluz
superest cibi atqz potus doctrinā pone
re pro quo uirtute ꝯstante omnis caro
uitāda erit et potissimū qr eius frequēs
ꝯmestio ut Rasis īquit podagrā indu
cit uinū quoqz oua ul'r oīa que sāguinē
multiplicāt aceti preterea usus nisi pas
sulatū fuerit penitus dimittat' qr ipsuz
est maxie inimicū neruis et per ꝯsequēs
partibus iūcturalib⁹ qr iste multū sunt
neruose. Uerꝫ si debilitas l' aliud ad car
nes et ad ea que statī dicta sūt dandum
te cogat ī pauca dant' quātitate et qua
liter īfra dicet' alterent'. Sint ergo ille
carnes edie uitulin e castratine lepuscu
lorū capriolorꝫ cuniculine turdorū per
dicū fasianorū et auiū rubaliū et iste as
se ꝯueniūt potius quā elixe. que cū agre
sta succo berberis limonis citranguli
acetoselle panis cuculi uel ꝯsimilib⁹ al
terent'. Et idē fiat si elixe manducent'.
teste tamē apuleo platoīco uitāde sunt
pulline ac qualearū qr ut īquit artheti
cā aproprietate quadā īducūt sed ubi
māducent' assari debēt et succis cū pre
scriptis alterari. Cōueniens ferculum
fit de rizo farre milio seu panico ꝯfrac
to de simula amidone ordeo seu auena
depilatꝫ ac interdū de tritico olera oīa
uitāda sūt. et pisces itē sed ubi īfirmus
tuus de hiis māducare uelit super pru
nas assent'. et pro salsa aliquo ex pre
scriptis succis utat'. Sūt et fructus oēs
quoqz uitādi pret' quosdā qui ī se quan
dā stipticitatez habēt ut sūt pira nespil
la et sil'ia que īterdum ꝯuenire possunt.
Nuces autē auellane et oīa que ad ca
put facile fumāt dimittēde sunt uerū pi
nee a ueteribus plurimū ꝯmendant' In
se omnem uirtutē habēt qua cerebrū et
neruosa membra ꝯfortant sed panis sit
a furfure bene mūdus cū nullo aut pau
cissimo sale pinsat⁹ uinū ut est dictū pe
nitus deuitet cui⁹ loco ordei aquam bi
bat. Et si per prius ferrata foret nō ma
lū esset cū qua si libet sirupū rosaceum
de ribes de succo acetose de limonibus
de acetositate citri uel aliquē talem po
test ꝯmiscere aut uinū granatorū. ul' de
berberis seu zuccarū rosaceū et hoc re
gimen ill' ꝯuenit qui artheticā sāguinis
uitio patiunt'. et illis quoqz ī quib⁹ ea
fit cā colere. Uerū tales acuitatē cole
re reprimēdi gratia ex fructib⁹ uti īter
dū prunis amarilibus et huiusmōi pos
sūt. Et ex olerib⁹ lactuca portulaca bo
ragie endiuia et cucurbita. At ubi fleg
ma artheticā ipsā efficeret aliud a pre
scripto est obseruandū regimen. Nam
aer ad calidū et siccū ut declinet facito
Exercitiū autez ubi fieri queat ꝯgruis
horis fiat. Fricationes uero cā diuersi
onis fieri possūt sed ne uers⁹ membrum
paciens fiāt caue et ꝙ est omnibus iun
cturarū dolorē patiētibus comune. ut
lete uiuat procuret Sobrie māducet.
et quaqz procurandū est die ut prime
digestiōis superfluitates emittant'. Et
ubi natura pigra foret tale clistere fiat.
ꝙ recipit malue blitis mercurial' camo
mille florū boraginis summitatū cauliū
rubeorū añ. M. i. fiat. decoctō. de qua
accipe. l. i. f. ī qua dissolue cassie fistule

De Regimine ab arthetica preseruatiuo

pul. zucari. añ. ℥.i. mell ro. ℥.ii. ß. yere pigre. ℥ ß. olei oliuarũ. ℥.iii. salis triti parũ et fiat clistere. Uel hui⁹ loco ali quo suppositorio cõi utere. Nã si ma teriei digestionẽ quereres et ei⁹ quoqz eductionẽ capitulũ septimũ octauũ. no num. decimũ. et undecimũ. modũ tibi pr̃ bet. Et sic ad cibi et pot⁹ regimen ue niẽdo sit panis ei⁹ aliqualit̃ furfureus cũ aliquãtulo sale pisatus. Largior pre terea usus carniũ quã i precedẽti tibi esse põt. et sic predicte carnes ꝯueniũt sed cum succis tactis alterãde nõ sunt. ymo poti⁹ cũ canella cardamomo. ℥℥. ꝛ ꝯsimilibus manducent̃ et maxĩe si sapo ribus uti libet qꝛ in cãu isto talia arõa ta i ipsis saporib⁹ ꝯdendis plurimũ ꝯ ueniũt siue hee carnes asse fuerit siue e lixe. Potest et de hiis specieb⁹ suisqz fercul̃ mãducare que fercula ex rixo far re et ex illis que supra tacta sunt fieri queũt pisces oĩno uitet et fruct⁹ atqz ui nũ cui⁹ loco mellis aquã bibat cuz qua aliquot piperis grana ꝯquassata et cĩa momi parũ cũ modico macis oĩbus in petia rara ligat̃ buliãt Qd̃ si uinũ bibe re uoluerit sit nigrũ ĩter potens et de bile mediũ purum potius quã lĩphatũ mõ de eo quãtitatez modicã sumat. Et si cerebri propt̃ debilitatem aut ꝙ uis aliud lĩphare uinũ libeat cũ aqua ferra ta limphet̃. Et si cũ aqua mellis id quo qz fieret peccatũ mortale nõ ꝯmiteres In aqua preterea ista aut i uino ꝙ tu⁹ patiẽs bibiturus est si cãdens aurũ ui cibus aliquot extingueret̃ nihil supra. Et i hoc sex rerum non naturalium re gimen tam podagre sciatice quam. Cy ragre materia. a qua uis proueniant. peroxismi hora conueniens terminat̃. Quod ipsorum curatio regimini finez impono.

¶ Capitulum Uigesimumsextum re gimen ab arthetica preseruatiuum. et primo rerũ non naturalium.

Est a deo domina arthetica fa miliaris nature. ut quẽ semel deprehẽderit talẽ secũ amici tiã ꝯtrahat ꝙ bis i anno si nõ pluries nisi ab grãdi cã teneat̃ eum libent̃ uisi tet uere scilz i autumpno ꝙ depreben sos plurimũ grauat ymo tali sine amici cia leuiter pertrãsirent. Qualiter igit̃ ea hora qua ipsos detinet recipienda atqz tractãda sit satis supra te docui. ac cũ ea tam iuite ab oĩbus recipiat̃ est preuisio talis pro posse fiẽda qua nun quã ei reueniẽdi potestas det̃ uel saltẽ rarius solito ueniat. Et si tamẽ uenerit eã pellendi i breui uobis doctrina det̃ Et per hoc regimẽ preseruatiuũ agre dior ꝙ modis trib⁹ assequi possumus prĩo ut materiei que artheticam efficit generatio prohibeat̃. Secũdo si que generet̃ res prũptas ad eã educendaz habeam⁹. Tertio ut mẽbra tã mãdãtia quã suscipiẽcia taliter ꝯfortent̃ ꝙ mit tens nõ mittat et ꝙ suscipiẽs ad eaz su scipiendã idisponat̃ primũ nãqz per ꝯ ueniẽs sex rez nõ naturaliũ regimẽ asse q̃mur ꝙ bon⁹ Rasis sumati tetigit cũ i quit laborãs arthetica euitare uinũ de bet cibũ diminuere et pro parte maiori sui tẽporis sero uti fame nauseatiuas cauere satietates ac uenereos act⁹ Nu trimẽtis uero utat̃ tenuib⁹ uomitu in mẽse pluries die quaqz motu Et ubi fi eri nõ possit fricationib⁹ super habũdã tem de ãbulationez deuitet. hiis igit̃ sic peract̃ passio nõ reuertet̃. ꝛc̃. sz d̃ hiis particularius disserendũ est. unde uelu ti in precedẽti capl̃o etas tempus anni regio sex⁹ et similia quam materia ipsa

De Regimine ab arthetica preseruatiuo

hoc regimē uariare potest uerū si dic
torū unicuiqz propriū describere regi
men uellē tractatul⁹ nimis prolix⁹ fierz
et sic legētes tedio afficerēt quas ob res
extrēa respiciētia caliditatē.s. ⁊ frigidi
tatē solū miscebā per que quis sciet ad
alia particularia ītermedia facile deuēi
re. Ad itellectū igit̄ datū ī dispositiōe
calida aer calid⁹ uitādus erit. Et inter
alia meridional̄ et uētosus precipue.ta
lis enī neruis debilib⁹ plurimum obest.
Et itē quelibet aeris mutatio.et ꝑ idez
frig⁹ quoqz ualde euitādus est. Ex qui
bus pz pro posse temperatū eligenduz
fore. Sōpnus autē et si diurn⁹ sit eui
tādus pctm̄ tamē potius fiat ī eo quā
ī uigilia. Exercitiū temperatū ꝙ debitꝰ
horis fit ꝯuenit plurimū. Et ideo Ra
sis in podagra īquit nō est res utilior
motu. Sed ad eū gradatī patiēs assue
scat qꝛ onus et si uehemēs fuerit paula
tim ad modū substinet̄. Et ꝯcludit. ꝙ
ex hoc dolor oīno tollet̄ uerū cū lassa
ri īcipit est illico quiescēdū nā quociēs
exercitamur cū lassatio īcipit liquefit ca
ro et superfluitates ī articul̄ et ī muscu
lis ꝯgregant̄. ⁊c̄. ut idē Rasis īquit.
Ceterū ī podagra atqz sciatica nō mul
tū equestre exercitiū frequentet̄ cuz sit
humorū ad inferiora cā defluxus. Sed
ubi quis exercitium facere nequeat.āte
cibū faciat fricatiōes fieri. Furor pre
terea atqz ira sūt omnino uitāda et alia
itē superflua anime accidētia raro est
utendū coitu. Nā capi⁰ de causis supra
dictū est una ex potissimis arthetice ca
usis est ipse coit⁹ superflu⁹.s. et potissi
mū supra cibū Unde artheticos quos
dā uxoratos uidi qui pro parte maiori
tēporis ī lecto gutta deprehēsi perma
nebāt et mortua uxore rarissīe ea incu
rebāt capti uero facile aperoxismo le
uabant̄. ¶ Moderate igit̄ eo assuet⁹
utat̄ quo licētius sāguinei quā colerici
seu flegmatici uti multo pñt Sobrie at
qz tēperate uiuendū est nā in cibo et po
tu dissoluti ab hac passiōe difficilīe pre
seruari queūt procurandū rurs⁹ est ut
uenter suū quaqz die officiū faciat. Sz
ubi natura pigra foret clistere aut cōu
ni suppositorio utat̄ bonū est cibi autē
et potus capitulū precedēs doctrinā
satis large ponit sed ut ipsarū habitus
melior fiat eoꝝ aliqua rememorare libz
Inter cetera igit̄ carniū ꝯmestio fre
quēs euitet̄ et potissimū pullinarū atqz
qualeaꝝ cū hec ut dictū ē apuleo plōni
co teste artheticā aproprietate quadā
gignūt. Sed ꝯtra ericii caro aproprie
tate artheticis ꝯuēit.ut īquit haliabas
Aquatice aues uitent̄ oēs ac colūbaꝝ
pulli et iterū carnes oēs salse legumina
item oīa uitent̄. nā Elenes ut Gal̄.īqt
Cū propter īdigentiā legumina mādu
cassēt arthetici facti sūt oēs nō de pasta
manducandū est ferculū nec caseatum
quoqz ut offe arthocree et sil̄ia. raf ta
men recentē caseū ī cibo comēdabat.cr̄
do qꝛ hūores īgrossando ad mēbra de
fluxū ipsorū prohibet. Tu autē eo ute
re.si libet. Putirum tamē recens huic
passioni. ut haliabas īquit aproprieta
te ꝯuenit. Fruct⁹ iterū nisi ad coleram
reprimendi cā fiat sūt euitādi.in quo ca
su pruna. ac amarilia possūt interdū cō
uenire. Ei īterdū quoqz pira ut īquit
rasis et hoc ꝯcedit̄ qꝛ stipticitate sua
humorū ad iūcturas fluxū prohibent
qua ex cā ceteri quoqz fruct⁹ stiptici ī
terdū ꝯuenire pñt ut al̄s dictū est sicuti
sūt citonia nespila.⁊c̄. Ex piscib⁹ ꝯue
niūt lucii pergie temali striligiōes auge
nes truytale atqz carpiones. de mari
nis taceo.cū ñ bene mihi noti sit.ceteri

uitādi sūt omnes. Et debēt māducari pisces i aqua l' super prunas qecoque cū quib⁹ si sapore uti libet precedēs capitulū quere. Ex olerib⁹ ꝓueniūt borago endiuia lactuca portulaca et cucurbita nam regimen corporis colerici ut Rasis iquit cū humectatiōe fieri debet Cōueniūt quoq; et illa que i precedēti capīo i dispositiōe calida fercula laudātur uerū ut iquit raf. Caules apropriete artheticis ꝓueniūt ac oia que ebrietatem probibēt qz illa iquit sāguinē e humores igrossādo. Et i boc casu quo qz pētasilon plurimū ꝓmendat uinū oibus ab auctorib⁹ probibet Sed certe durū est assuetos ipsū ex toto relinquer Cū sepius debilitat stoāchus i tantum plerūq; ut artheticā euitare uolēs in ōteriores egritudines cadat. Quā obrē nemini unquā nisi i peroxismo existēti uinū ex toto probibui. Sit igit inter subtile et grossū tenēs mediū cuz aqua pluuiali ferrata seu cisterne limpbatū e de tali tēperate bibat. Nā in boc casu ut Rasis nono ad almanf. iquit stiptica ꝓueniūt. Sed qz a mēbris facile uinum trabit. Sūmo opere cauendū est ne ipsū i ieiuno bibat. et qz terciā partem āt medietatē sui cibi ātequā bibat assumat ne a stoāco ad mēbra alia ita leuiter trāsire queat. Inter duos puta past⁹ et maxime cibo nondū digesto uinū nunquā bibat ipsū enī cibū indigestū ad membra tūc penetrare facit. Noster bonus Rasis i boc casu ac i potu multū ꝓmendat presens igit regimē materia existēte calida ꝓplexiōe regiōe et aliis quoq; calidis obseruandū erit. Sed ubi materia frigida fuerit aeré ad calm declinare facito ac totū nr̄z regimē aliud et buic capīo statim finē iponam oia que in precedēti materia existēte frigida ōscripta sunt buic loco sūt ponenda. Ad alia igit si opus est te remitto. Uez ubi mr̄titudo materiei nō affuerit diureticis interdū uti perutile ualde erit. qz ut i cura arthetice frigide. Rasis et. A. in quib⁹ dū sanus est uti que urinā prouocāt prodesse plurimū ꝓsueuit. Et per boc mod⁹ prim⁹ preseruatiōis habet quo materiei generatio arthetica efficientis probibet. ꝛc. ne igit prolixitate nimia tedio legētes afficiā ad que buic capīo necessaria sūt tā in presēti quā in precedenti descripta sint et buic finem impono.

¶ Capitulū Vigesimūseptimū qualitā flobōtie quā ules purgatiōes preseruādo ab arthetica fieri ōbeat et que sit solutiua i usu cotidiano sumenda.

Frugalitas super omia ab arthetica hominē preseruat. sz ꝓnata est nobis libertas que si i toto āt i parte. tollat i probibitu nr̄i quadā ui ferimur quo fit ut arthetici quibus pluria eorū que bilis cōi erāt i usu probibent male tollerēt et sic sēsualitate plerūq; potius quā rōe ducti prescripti regimē nō obseruāt. Cuius cā supfluis et būoribus habundāt qui tūc ad iūcturas defluētes cā sūt arthetice prout⁹ probibitiōe ul' alz eas educere nec esse est. Et i parte per būc modū fm preseruatiōis assequemur unde Rasis pigues iquit qui exercitio uti nō possūt per laxationē qualz ebdomada factā a doloribus iūcturarū custodizi queūt. tūc enī materia nō erit que manari et expelli ad articulos possit. ꝛc. Uez boc quoqz per uomitū fieri pōt Cui⁹ doctrinā auxiliāte deo sequēs capitulū tibi dabit pñs uero qualiter flobotomia ac ules

in preseruatione ab arthetica

purgatiões fieri debeãt oñdit domesti
ca cũ hoc quedã solutiua i cotidião vsu
suméda ponendo sz si tã eorũ que enar
rata sũt quã dicédorũ iuuaméta ꝯsequi
desiderat que bon⁹ raſ ponit documẽ
ta obserua al's te nihil fecisse scias. In
quit eni oĩs euacuatio ut uomit⁹ minu
tio potio laxatiua prouocãcia urine su
dor ꝛc̃. qñ suo loco facta sit dolorem
aufert oĩo. nisi cũ hoc repletiõe cibi et
potus ĩfirmus replet⁹ fuerit quoniam
si mébra uacua fuerit et uéter plen⁹ su
perfluitates magis quã solét trahét. Et
subdit Gal'. auctoritate et iõ medicoꝝ
null⁹ quépiã i iũcturis paciété nisi sapi
ens fuerit et medico obediés i cura su
scipiat. Preseruãd⁹ igit' tuus i obser
uatiõe regiminis sex rerũ nõ naturaliũ
diligétiã suã ponat. tũc eoꝝ eni uirtute
que sequũt' ab arthetico dolore i quo lo
co iste fuerit ꝯcedéte preseruabit'. Pri
mo igit' calide materie ꝯueniécia nõnl'
la describã secũdo frĩde et tertio mixte
materia itaqz exñte cal'ia si sãguis cã fu
erit l' salté a predoĩnio sãguinea ueris
tpe ceteris ꝯsequétib⁹ miũtio fiéda erit
Et i sãguiéa quidé pura copiosior Qđ
si i autũpuo quoqz sãguiné. habũdare
percipies ꝯsil'z quoqz fiat. Sz ml'to. at
qz ml'to i quãtitate minor. illo eni tpe ra
ro ymmo rarissime sãguis sola quãtita
te peccat. qua ex cã erit ſm exigétiã cõ
rigédus digestiua et de hĩc farmacias
apropriatas exibédo ꝙ capitulũ sextũ
supra te facere istruit. Si autem colera
peccãs fuerit flobotõia haud quaquã
fiat. Sz digestiuis et solutiuis uti đbes
q̃ ad h̃ ꝓpositũ s̃. capl'o quoq̃. vi°. đscri
bunt' et materia exñte flegãtica flobo
tõia mime op⁹ erit sz tã uere quã autũ
pno erit degerẽda et de hĩc patiés cũ a
propriaꝫ farmacãd⁹ cui⁹ modũ capitu
lũ septimũ cũ sequẽtib⁹ tibi dabit. Et
qz materia ꝯmixta ut pl'imuz existit ſm
eius predominiũ digestiua apropriata
ꝯmisce. Et de farmaciis idé facito ueꝝ
hiis purgatiõib⁹ generalib⁹ nõ obstãti
bus i hiis superflui hũores ꝯtinue ge
nerant' et sic ad taliũ preseruationé ne
cessaria é eoꝝ frequés eductio pro quo
clisteria quedã et alia nõnulla solutiua
benedicta i ꝯtinuo ut ita loquar sumen
da usu đscribéda sũt materia itaqz pec
cãte calida clistere utere. ꝙ. xxiiij°. ca°
supra materia calida existéte describi
tur. Et unũ tale ad min⁹ qualibet ebdo
mada dz preseruãd⁹ accipere. Et de in
frascripta ꝯfectiõe bis l' semel salté. que
accipit pruna quot libz et buli et đ hĩc
pastã face quã reserua et i illoꝝ que sup
fluit decoctiõe res ĩfrascripte buliãt. ut
uiol' herbe palis sticados scolopédrie
florũ boragis buglosse. añ. M. i. iiij.
se. frigidorũ. ℥. i. se. papaueris al'. se. lac
tuc̃ endiuie añ. ℥. ß. liquiricie passulaꝝ.
añ. ʒ. vi. polipodii. folicl'orum sene añ.
ʒ. v. fiat decoctio. et cum porciũcula
eius pro delicaꝫ. l'. i. mãne dissoluat'. ꝓ
aliis uero cassie bene piguis. ℥. viii. quã
reserua deĩde accipe tamaridorũ bñ pi
guiũ. ℥. iiii. de quib⁹ una bulitiõe buliꝫ
fortis fiat expressio postea uero i pau
culo dicte decoctiõis corticũ mirab. in
dorũ. ℥. i. hec in ĩfu. per diẽ cũ sua nocte
permaneãt ex quib⁹ postea fortꝫ expres
sio fiat quã parit' reserua. Successiue
reubarbari. ℥. i. accipe et spice nardi. ℈
ß. que cũ modico irrorent' uini al. Irro
rata i aqua lactꝫ per horas. x. ĩfusa per
maneãt et de hiis postea forti. expressi
one facta reseruet'. hiis sic peractꝫ acci
pe prunorũ paste. l'. i. ß. zucari. l'. i. et cũ
hiis oĩa prescripta misces mãnã seu cas
siã extractam. successiue tamarindorũ

quales euacuationes fieri debeat

expressionē postea illam de mirabol'.ac
illā de reubarb' et cū lēto sine fūo igne
ad opiatarū formā simul oīa decoquāt'
Cūqz infridari īcipit addat' cinamomi
electi subtil'z pl'uerizati.ʒ.ß.sandalorū
al.ꝛ ru.floꝝ sticados añ.ʒ.i.corall'.ru.
℈.ii.quib' oībus sic mixtis totū pōdere
tur.et pro ipsi'.ʒ. quelz scamonea ī po
mo decocte.iiii. gra. misce de isto igit'
dilectissio ellectuario bis uel saltē ī eb
domada semel.a.ʒ.ii.ad.iiii.usqz per di
es.ii.āt.iii.horas añ prandiū preseruā
dus tu' accipiat plus tñ. āt minus ſm
ꝙ ī eo operari percipiet et scōm maio
rem āt minorē humoꝝ multiplicationē
rari' āt frequēti' erit de electuario isto
sumendū est enī ī hoc casu ꝯuenientissi
mū ac si quis ad hoc ꝓpositū pill'as pr̄
diligeret accipe aloes.ʒ. ii. epithi. reu
bar.añ.ʒ.i. gūmi arabici.ʒ.ii.mirre.ma
sticis croci.añ.ʒ.i.scamonee ī pomo de
cocte.℈.ii.sticados se.peonie.añ.ʒ.i.℈.
i. spice.℈.i. fiat ex oībus puluis super
quē endiuie succū donec cohopert' sit
pone et ī sole aut super cineres calidos
desiccet'. et hoc uicib' tribus facto to
tū ī puluerē redige. et cū syrupo de sti
cados pastā ꝯfice de qua cū op' fuerit
pill'e minute fiāt de quib' prout eas o
perari deprehēdes.tres quiqz āt septē
tuo preseruādo bis.āt saltē semel in eb
domada per.ii. horas añ pastū pro ui
ce tribue. Et si puluerē poti' quā pre
scripta diligeret tal'.fiat qui accipit pul
ueris foliculorū sene.ʒ.i.ß. cinamōi.ʒ.
ii.croci diagridii añ.℈.i. macis.℈.ß.ʒʒ
se.peoīe sticados añ.℈.iii.tartari al.ʒ.i
ß.fiat pul'.cui' dosis.a.ʒ.i.usqz ad.ʒ.i.ß
per.ii. āt.iii.horas ante pastū cū aqua
lactis endiuie uel cū brodio pulli.et cū
puluere isto ut gustui ōlectabil' fiat ma
gis potes de zucaro pro libito addere

est enī ī casu nostro mirabil' uaria ē ap
petituz diuersitas hāc igit' ob causā pu
tile uisū mihi est ī uarios modos soluti
ua describere Si ergo electuaria pill'as
seu pulueres quos ex sua natura renue
ret horū loco ab.ʒ.ß. ad unā usqz cū di
midia cū sirupo capl'o sexto descripto
recipiat et Illius receptio īcipit. Acci
pe corticū mirabol'.citrinorū.ꝛc̄. Ista
itaqz solutiua materie colerice ꝯsil'z seu
a predominio ī preseruatiōe scōm ordi
nem datū plurimū ꝯueniūt. Sz materia
exñte frīa īfrascripte pill'e peroptīe sūt
que hñt.ʒʒ.ʒ.ii.cinamōi.ʒ.i. croci.℈.ii.
sal' gēme.ʒ.i.ß.agāici.ʒ.vi.aloes.ʒ.ii.fō
met' pasta cū oximelle squillitico ō qua
cū opus fuerit pill'e miūte fiāt de quib'
tres quiqz āt sex pro uice bis ī ebdoma
da sero cū dormitū iuerit preseruād'
accipiat sed sit ei tūc cena leuis .uez qz
ut plurimū artheticorū materia est per
mixta.accipe cinamomi.ʒʒ. carpobalsa
mi xilobalsāi spice croci. añ.ʒ.i. sal' gē
me.℈.iiii.dragaganti mast'.añ.ʒ.ii.ß.re
ubarbari.ʒ.vi.agarici.ʒ.ß.sticados se.
peonie.añ.ʒ.ß. aloes ad pōdus omniū
et cū oximelle squillitico magdaliō fiat
et ex eo cū opus fuerit pill'as quarum
dos sit a.℈.i.usqz ad.ii.ī ebdomada bis
uel semel saltē. Modernorū plurimi
tātā in terbētina ꝯfidentiā posuerūt ut
ex eius cotidiāo usu plurimos ab arthe
tica preseruatos affirmēt et senes quā
maxīe qz urinā prouocat et uētrē lenit
ut serapio ī suo de simplicib' īquit et h
idē dicit. A.2°.cañ capl'o de grano uiri
di. Cū īquit ꝙ ei' gūma et ē terbentina
uētrē lenit. si ex ea auellana una.l' nux.
una ī ieiuno sumat' et sine nocumēto ui
scera mūdificat et renes abstergit. ꝛc̄.
uñ.ʒ.p̄. doc.ʒ. capl'o de nutriēdis seni
bus eā plurimū quoqz ꝯmēdat īquiens

in preseruatione ab arthetica quomo

q̄ ad magnitudinē uni⁹ auellane āt dua
rū et ut multū triū a senib⁹ i ieiuno sum
pta hiis ualde ɔfert. qm̄ ipsorū naturā
sua proprietate mollificat. et sn̄ lesione
abstergit iteriora. ꝛc̄. hāc itaq; ob cāz
artheticis ɔferre ur̄. ac qꝛ neruos et lo
ca neruosa de se quoq; ɔfortat. Sz cōi
ter practicātes eā mane stoācho uacuo
cū nebula prebēt. Ego autē cū zucaro
ex ea pill'as ɔfici iubeo de quib⁹. v. aut
vii. et pluries si libet per horas. ii. ante
prandiū preseruādus recipit. et est deli
cata magis hiis igit' audacter utere qꝛ
nocumētū nullū iferre pn̄t et certe i hoc
cāu plurimū i hoc ɔferunt ut ipse uidi.
Ad hoc idē propositū clistere utile ac
cipit brodii recentiū carniū. l'. i. ꝟ. cassie
pul'. zucari. añ. ℥. i. mell' ros. ℥. ii. ꝟ. olei
cōis. ℥. iii. sal' triti paꝝ et fiat clister̄ Cu
ius usus sit ad min⁹ i ebdomada semel.
pluria hic domestica solutiua que de in
tentiōe pn̄tis capituli forēt describi pos
sent. sz qꝛ medic⁹ oīs ꝟm quā pro tūc in
tentionē hēt solutis uti debet. hiis pau
cis mihi domesticis ɔtētus esse uolui
īspiciēda nāq; est preseruādi dispositō
tā respectu sex⁹ etatū ɔsuetudinū regi
onū artiū et sil'ium quā respectu ɔplexi
onis membroꝝ et ēt accidētiū et iuxta
hoc sūt nedū solutia ista sed oīa quoq;
que ad preseruationē ab arthetica per
tinēt ml'tipliciter uariāda qꝛ i mulierib⁹
uerbigratia mēstruare solit. sūt mēse oī
um mēstrua prouocāda et i emoroyzā
tib⁹ emoroyde. et ita de aliis ɔditionib⁹
que hūano corpori ml'tiplices iesse pn̄t
fiendū erit. Sit ergo de hiis oībus me
dicus auisat⁹ qꝛ si sic idrn̄ter procede
ret. possz preseruādū suū ad al's pericu
losiores egritudies quā sit arthetica p
ducere. Et sic hēs qual'r tā per floboto
miā quā purgatiōes naturales quā ēt so
lutiua nōnulla i usu cotidiano sumenda
sit arthetice materia que de nouo ɔti
nue generat' educēda per q̄ i pte modū
secūdum preseruatiōis assequimur.

¶ Capitulū Uigesimumoctauum qua
liter quomō et cum quibus in preseruā
dis ab arthetica sit uōitus prouocād⁹.

Restabat ad ea ɔplenō q̄ scōi
modi itentionis fuerāt de uo
mitu aliquid scribere que i h̄
casu ut. s̄. dixerā a Gal'. libro decīo tra
ctatuū tā arthetice cura quā i preserua
tiōe magnifice ɔmendat' q̄ idē facit. cū
i de anche dolorib⁹ tractat i libro suo
rū experimentoꝝ iquiēs q̄ paciētiū ar
theticā melior medicia est uōitus. unde
A. iiii. p̄. capl'o. xi. Egritudies iquit q̄
sūt digniores ut i hiis uōitus fiat sunt
cronice sicut ydropis ml'ia lepra et epi
lēsia sciatica et podagra. Et br̄ ātiqui
oēs i preseruādo hōiez ab arthetica uo
mitū quā maxie laudāt. In hiis potissi
mū qui sūt ad uomitū apti sed artheti
corū plurimi nō sn̄ magno periculo uo
mūt ut sūt stomachū debilē habētes col
lū lōgum ac gracilē cuz epigloto foris
eminēte pect⁹ strictū carne nudū uētrē
tennē ac macrū qui consil'r male ac diffi
culter anhelāt qui sūt ad spuendū sāgui
nē apti ac qui quoq; nimiū sūt pingues
i hiis nāq; difficil' laboriosꝰ ac timoro
sus est uomit⁹ et maxie si difficult' euo
mūt nec fuerint ad uomitū assueti. In
talibus nāq; prouoca⁹ uōitus sepissime
i hiis uiis āhelitus uēas findit et tales
ad ptisi tādē perducit et ista ē fere sn̄ia
ātiquorū oīum et precipue ras z⁹. ad al
mās. capl'o de iuuam̄to et nocumēto uo
mit⁹. Et pricipis abolai. iiii p̄. capl'o al
l'ato ubi pretactas cōditiones fere oēs

vomitus et cū qb, sit pvocādus

enumerat. subiūgēs tñ. ꝙ uōitus qui fa
cile fit hora necessitatꝭ maximi est iuua
mēti. Et idē pōit. x. tertii. capl'o de uōi
tu peragraffo. Et admistrat⁹ quidē uo
mitu cū equalitate. ⁊c̄. ibidē tñ subdit.
ꝙ ei⁹ assiduatio stoāci uirtutē maxie d̄
bilitat et eū lacunā superfluitatū facit.
Cū quo corp⁹ desiccat. ac debilitat et
pectori epati ocul' et plmōi plurimū no
cet uenas qꝫ plerūqꝫ findit. Ex quibus
oībus pꝫ quātū sit uōitus i cāu nr̄o ꝯue
niēs ac quib⁹ ēt sed ubi cetera sīt paria
corpora macra. ut. A. quo. s̄. īquit cole
ricā ꝯplōnem hñtia ad uōitū sūt magis
apta Nā i pīguibus tuti⁹ est farmaciis
uti quā uomitū prouocare. Nūc aūt su
perest ꝯditiōes i prouocādo uomituꝫ
attendēdas ponere. In hiis autem qui
ad uomitū sūt apti bis i mēse una die p⁹
aliā est uomit⁹ prouocādus. ut si die p̄
ma quicquā remāserit possit i ſa per uo
mitū educi. uñ. Corneli⁹ Cels⁹ medicīe
libro prīo capl'o. de uōitu. utili l' iutili
qui uomere īquit bis in mēse vult meli⁹
ꝯsulet si biduo ꝯtinuauerit. quā si post
quintūdecimū uōitu ꝯsuescat reuolutō
nis numeꝝ nō obseruet. Nā iter unum
et aliū uomitū interdū. xx. dies īterpo
nat qñꝫ. xxx. et. xl. nōnūquā et fiat. ordi
nē nullū i diebus obseruādo. die autem
qua uomendū est superfluitates prime
digestiōis per pri⁹ emittat. In prādio
uero male masticādo diuersa cibaria
sumat. Nā si uno esset solo cibo ꝯtent⁹
tāto i eo forsitā stoācus oblectaret' ꝙ
prouoca⁹ uōitus illū haud quaquā re
laxaret ad saturitatē quoqꝫ māducet.
et talia sīt cibaria que prīo de se in stoā
co cibū subleuēt ut raphan⁹ que ut i stō
co natēt ut ūctuosa ac itē ipsorū aliqua
sīt īcisiua talit' nāqꝫ cibo sūpto per ho
rā l' circa uōitor quiescat post hoc hic
īde se moueat. ad exercitiū forte grada
ti deueniēs et uers⁹ finē ubi possit curat
de hic stoāc⁹ et extrema calefiāt et iuo
mēdo ymmaginationē fixā pōat. Cū ta
li nāqꝫ regimine alio sñ uōitiuo plures
euōens uerū añquā uōitus prouocet'
ex petia molli duas paruas pilas ꝯpo
nat que cū īstricta instita sēper oculos
alligēt'. et tā diu. ꝙ uōitus sit expletus
ligate teneant. Cunqꝫ uomere intēdit
super faciē suā se īclinet et uomitu per
fecto eā cū aqua ro. lauet. os autem cuꝫ
ydrōelle. āt acetoso sirupo colliuat hiis
peractꝭ tā diu ꝯmestionē differat dōec
fames aduenerit at ubi uomitiuū aliqd̄
exibere necesse sit ſm ꝙ facile. āt difficl'
ter euōit debili⁹ āt fortius exhibēdum
erit. Ut igit' ad actū praticū te deducā
īcoādo a debiliorib⁹ accipe aque pure
. ℥. vi. aceti. ℥. ii. misce et tepidum potui
dato uel fac sic accipe aque raffani. ℥.
vi. siru. acetoſ simpl'. l' oximell' sipl'. āt
oxīell' squillitici. ℥. ii. misce et tepidum
potui dabis. uel loco aque raffani īfra
scripte decoctionis. vi. ℥. pone. que hēt
radiō. raffani. ℥. iiii. se. raparum se. atri
plicis. añ. ℥. i. conquassata in tribus. l'.
aque ad ꝯsūptionē t'cie partis buliāt d̄
hic colet'. et ea loco raffāi ut dictuꝫ est
ut'e. Od̄ si forti⁹ accipe cōticū medianū
sābuci. ⁊ eā trahēdo supi⁹ abrade. ex q̄
sucū exp̄me d̄ q°. ℥. iij. cū. ℥. v. aq̄ raffani
l' decoctiōis prescripte prebe. Quo uis
p̄scriptorum dato uōitorē tuū p moru
lam qescer' pmite. d̄ hinc eū ābulare sat'
uelocit' fatias. ⁊ si tūc sic fatiē° ñ euōerit
pēna āſis ul' cicōie potius inticta i oleo
⁊ mittat' i guttur' ⁊ i° mō auxiliāte bo
no ibū uōit⁹ facile ⁊ sñ nocumēto ꝓuo
cabit'. Quo facto ut tuū preſuādū gu
berna. Ego aūt neqꝫ elleboros neqꝫ ui
olēta alia uōitia h° i cāu ꝯsulerē qs nisi

Quib, remediis mēbra ni arthetica

cum istis domesticis qs euomuerit. nō
sñ magno pericl'o ad uōitū ꝓuocabitur
Et sic pz qual'r. ⁊ q°mō. ac cū quibus ī
preſuandis artheticis sit uōit⁹ ꝓuocā
d⁹. qđ ad scđi modi ītētionez complen
dam tractandum erat.

¶ Capitulū Uigesimūnonū experimē
ta pluria ab ātiquis sil'r phis auctoriza
ta per que arthetici mēbra tā mittētia
quā suscipiēcia adeo ꝯfortāt' ut ab īua
siōe ꝑoxismi preſuari facile possint.

Que ī arthetica seruāt plurib⁹
ab ātiquis phis experimenta
auctorizata ꝯperi recitar' in
pñtiarū libz iā ātiquit⁹ tāta fides data
est ut ipsorū usus mēbra oīa ꝯfortādo
quēlz et ab arthetica preſreuarz. Et tñ
sūt qui de solutis ac de regimīe sex rez
nō naturaliū. s̄. describūt' ſm datū ordi
nē obseruāda al's que sequūt' possēt fō
sā nocere. potī⁹ quā prodesse. ut capl'o
xxvi°. s̄. dixerā. In proposito itaqz pa
rū tyriace magne comedere ī yeme die
qualz prout raſ īquit estate tñ nō suc
cessiue artheticū ab īuasiōe p̄ſuat. Idē
quoqz usus uini īfrascripti facit. qz tpe
uindemiaz musti sumatā unā accipe in
qua ꝯquassati assari. l'. i. pōe. ꝙ mēses. ii
ī eo ꝯtinue maneat de hic colet' et eo
patiēs utat'. Assafetida ad auellāe quā
titatē cū aqua mell' sepe sūpta ab sciati
ca p̄ſeruat Auic'. uero dosādo eā ono
lesat unū prebz. ꝙ. xii. granoz ordi pō
dus est ualz absithii succ⁹ ad quātitatē
fabe cū. ℥. iii. aque mell' per. xl. ꝯtinue di
es mane dat⁹. qz digestionē ꝯfortat ⁊
urinā prouocat. ac neruosa mēbra oīa
ut Raſ īquit ꝯfortat. Mesue tñ ī de ꝯ
solatiōe medicīaz talē succū stoāco no
cere ait. sed si cū aqua illa mell' passulas
decoxeris nocumētum illđ remouebit'
dragma qz una rađ. caparis ꝯ aqua mel
lis per dies. xl. ꝯtinuata idē faciet. ac tā
tundē pl'ueris herbe ypericō. Qđ si de
ei⁹ scie tantū īterdum exhibueris uētrē
laxabit ⁊ sciatica preseruabit aure⁹ itē
unus rubee tinctoz per. xl. dies ut. s̄.
cū mell'. aqua ōni die bibitus ab arthe
tica preseruat uerū si post ei⁹ assūptio
nē balneū illico ītret mictū sanguis pro
uocabit. et sciaticā nō redditurā pellet
Podagricus autē si tā uere quā yeme
z. i. aristologie ro. cū aqua mell'. per mē
sez ꝯtinue biberit. eū nōquam podagra
īuadet. Et idē. z. i. camepitheos per di
es. xl. cū aqua mell' sñ ītermissiōe bibita
facit. Et si ī casu nr̄o oīa p̄ſcripta raſ
a ꝓbz. In podagra tñ flegmatica medi
camē nullū ut ipse īquit qz corpus sic
alia nō desiccat. et debēt radic'. ipsi⁹ ki
rat. vi. cū aqua mell' pro uice sumi đ mē
se octobris īcipiēdo et postquā preser
uādus tu⁹ bibere eū ceperit per dies dz
xl. ꝯtinuare. Sex eni kirat grana ordei
xxiiii. pōderāt keiri uero est herba. cu
ius flores sūt uiole similes. quorū odor
est sicut uiolaz. Et huius tres sūt spēs
una flores hz albos altera purpureos
et alia citrinos siue aureos. Et hui⁹ ci
trine sūt radices ī cāu nr̄o sumēde. hāc
herbā latini ut mūdinus īquit uiola de
rōania nomināt. et hui⁹ ī ortul' dñaruz
ī pede montiū precipue ac his ī partib⁹
ac in sabaudia quoqz plurimū reperit'.
Suprascripta ut pz materia exñte fri
gida āt saltez permixta precipue ꝯueni
unt sed nōnulla sūt que cuiqz spēi arthe
tice tā calide quā frigide quā permixte
īdrñter ꝯueniūt ut nominati ueteres te
stant' fere oēs. ut est a. z. i. ī. ii. hūanorū
ossiū cinis. Aliqui tamē ossiū cuius uis
aīmalis indrñter cinerē laudant unde

tā mūdātia q̄ suscipiētia confortentur

Raſ ad ſuperfluitates que ī articulos fluere ꝯſueuerūt. da īquit ī potu ꝺ uſtiſ oſſib⁹ cū aqua caliꝺ.ʒ.ii. hic aūt nō magis de uno quā de alio oſſe mētionē facit. ſic ut uideat̄ uelle qꝺlʒ os huic paſſioni indrūter ꝯuenire. Sʒ qꝛ hūana inter ſe maiorē ꝯueniētia atqʒ ꝯformitatē habere uident̄ quā aīaliū aliorū hic eſt ꝙ auctores iſta poti⁹ ellegerūt. et nedū hūana abſolute accipiūt. ſʒ poti⁹ iſta q̄ artheticato mēbro correſpōdent ut ſi cyragricus fuerit cinerē oſſiū man⁹ accipiūt et ad hūc modū de aliis. ⁊c̄. Uerū ubi cinerē illū ī puluerē ſumere tuuʒ preſeruandū faſtidiret ex eo cū ſuccoyue herbe peraliſ ſaluie uel cū aliquo tali ſeu cū apropriato aliquo ſirupo pillas ꝯfici iube. quarū.ʒ.i.ſtoāco uacuo quaqʒ die dabis pl̄uis quoqʒ ſtoāci ul̄turis idē fac̄. ut kirāides ex phīs unus ātiqſſi⁹ affirmat ⁊ hoc pro maxīo ſecreto aſarraceno quodā quoqʒ habui. Et apuleo platōico teſte pul̄ pulmōiſ vl̄piſ ſepe bibit⁹ idē facit iſtorū duorū ueluti oſſiū hūanoꝝ cineris ſit tibi doſ uſus. Que dicta ſūt ab ītra ſumunt̄. Sʒ que ſequūt̄ ab extra aproximāda ſūt. et ſi emperica oīa iſta uideant̄ nō eſt qui antiquis phīs fides aliqua dāda ſit et maxime cū hi ex ātiquiſſis fuerīt qꝛ ſciētia medicīe adhuc ī premordiis exiſtente ſol̄. experimētis utebāt̄ quot enī ēperica ī colico dolore ī epilēſia et ī aliis quā plurib⁹ egritudinib⁹ dietī experimur que deſcriptos ab auctorib⁹ effect⁹ producūt nō igit̄ his minus que ſeꝯt̄ credendū experire igit̄ et uidebis nā ſi datos canōes diligēter obſerues iſta te ñ quā fallent uerū et ſi ex hiis nōnulla dolorē illico ſedēt ab recidiua cū hoc preſeruandū reſeruāt Si ergo ex collo atqʒ dorſo aqle neruos extraxeris quos ſuper collū īfirmi et ſpōdiles colligaueris dolor artheticꝰ illico nō rediturus abibit. Et itē nec ſole nec luna lucētib⁹ dextrū rane pedē abſcīderis quā ī ceruīa pelle ꝯcludas ut aquile⁹ platonic⁹ īquit et per triduū ſuper podagrici pedē dxtrū alligaueris et pariter de ſiniſtro ſuper ſiniſtrū feceris ſedabit̄ dolō et perpetuo fiet. a podagra ſecurus. Idē de calcaēo pedis aqle dextro ſup dextrū et ꝑiter de ſiniſtro ſup ſiniſtrū pedem aligato fiet ac pariter ꝺ teſtudinū pedib⁹.vi. placido teſte. Idē quoqʒ corallū ſuper infirmū pedē āt quod uis aliꝺ artheticū membrū colligatū facere ferūt. Et idē ꝯſil̄r de magnete uel utere ꝙ ſequit̄ emplaſtro. accipe coruum unū uiuū quē ī equino fimo per quatriduū ſepultū dimitte de hīc ex eo ſic ītegro cinerē face. et cū cera poſtea et ol̄o roſato ēplaſtrū ſeu unguētū fiat de quo podagrici īūcto pede l̄ alio artheticaꝰ mēbro ſtatī remouet̄ dolor nec āplius eū unquā deprehēdit. uel facias ſic urinā muli cū cera et oleo atqʒ litargirio decoque et de tali artheticatū mēbrum īunge ſedabit̄ dolor. et muli tūc pedem ſeu membrū aliud artheticī ſimile ñquā āplius ad artheticū reuerſur⁹ deprehēdas Ceterū ſtercus lupi ī pelle āīal̄ ab eo mortui ſuper ſe delatū ab arthetica preſeruat. ut īquit apuleus. Mirabe ris forſā ꝙ tā firmit̄ preſcripta ātidota tibi laudē et nō nimis ꝙ ſi ea milies expert⁹ fuerī. Sʒ apulei plōnis kiraīdis tortoris et ſexti placidi ī de aīaliū. ac rerū naturaliū uirtutib⁹ qui ātiquiſſimi fuerūt phī quoſqʒ raſ noſter allegat. me mouet auctoritas que certe ſic̄ ⁊ alioꝝ ueterū ab effectu oīo uacua eſſe nō dʒ. nōne magnetis lapis ī ſiniſtra manu detētus partū facilitat. Nōne Jacit⁹ col

Quomo membra in arthetica ꝑ balnea tā

lo suspēsus cordis egritudīes remouet nōne zaphir⁹ super antracē posit⁹ non aliter eū quā aqua ignē extiguit ut ipse sepius expertus sū. Quid moror ī talia recitādo quorū dieti effectus sēsu manifesto ꝯprehēdimus. Siplex enī inueni unquā nullū ꝙ ultra manifestas quas hēt proprietates alias que occultas nō habeat respice planetas et illos nō solū sz oīa que sub celo creata sūt quodlz enī taliū singularē īdubie proprietatē quā dā hēt Sz o bone ihū quot ī rebus proprietates sigilasti que adhuc nobis existūt īcognite. Sz unū est ꝙ taliū effectuū fidē nobis surripit canones requisitos nō obseruare. hac enī nr̄a tēpestate. ita lascinia ac effrenata lñia uiuimus ut que ꝺscripta sūt effectū solitū producere nequeāt Me itaqz talia sic firmit̄ per suadentē īcrepare noli sz te potius requisitos cāones nō obseruātē. Et ꝑ hoc capl̄z finē īpono.

¶ Capitulū Trigesimū qual̄z artheticata mēbra totum qz arthetici corp⁹ tā per artificialia quam naturalia balnea quā quecūqz ꝑ ūctiōes ꝯfōtari debeāt.

Ut ab arthetica preseruatiua doctrīa ꝯpleat̄. restabat scd̄i modi ītentionē ꝯplere. ꝙ non per dicta ī precedēti capi⁹ fit. sed per nōnulla quoqz que ab extra applicāda ueniūt quorū bono ihū ꝯcedēte pñs capitulū doctrinā ponet. Sz antequā ad actū praticū deueīas mēti sꝑ habeto ne materia ad mēbrū aliqd̄ repere ꝯsueta propter ei⁹ ꝯfortationē ad aliquod prīcipale deueīat. tūc enī apoplesiā seu alium acutissimū morbū de facili ut Ras īquit īduceret quare ut hoc periculum euitet̄ ī cibo et potu minorationē tunc fieri iubet. In exercitio uero augmētū cū quo mīutio et euacuatio solito est fienda frequētius. In ꝓposito itaqz stiptica balnea ualde ꝯmēdant̄ que artheticata mēbra multū ab inuasiōe preseruāt et hec balnea tā artificialit̄ quā nl̄r et tā artheticato mēbro quā uniuerso cōpri fieri pñt. Leso igit̄ m̄bro artificialiter sic facito. accipe serrature cornu cerui gallaꝝ. añ. l̄. ii. nucū cipressi. l̄. i. ſ. corticū querc⁹ balaustiarū. añ. l̄. ii. aluis l̄. vi. sal̄ cōis. l̄. ii. ſ. ꝯquassent̄ et oīa in situl̄. vi. aque ferrate ad ꝯsumptionē usqz tertie part̄ buliāt et añ cenā et prādium ī decoctiōe tale artheticatū mēbrū per horā per dimidiā ul̄ quātūlz tene. ꝺ hic sudet. et cū cōi postea oleo. l̄ de nuce cipressi cū multo sale mixto īunctio fiat. Alii uero aluis partes. ii. accipiūt cōis salis partē. i. sulfuris partē mediā et ut. s̄. balneū faciūt. In quo arthetica tū membrū tenēt. ꝛc̄. Et aliqui sale nitro loco sal̄ cōis utunt̄. Alii gallas solū accipiūt et balneū cū multo aluie faciunt. Stiptica plura reperiūt̄ cū quib⁹ quilibz suo mō balneū ꝯficit. et bñ. talia igit̄ sepe fiāt. Sz qr cōiter ī artheticis nō solū mēbra lesa sz alia quoqz ī superfluitates plures habundāt quas ad arthetica mēbra facile mandāt toti cōpori multū balnea ꝯmēdant̄. et illa potissimū que indrñr mēbra oīa ꝯfortando superfluitates ipsorū resoluūnt et sic ex balneis ipsis debito mō fact̄ tu⁹ artheticus optime preseruabit̄. Sz antequā illa fiāt qualis sit materia que artheticā efficit īuestiga. de hic mēbrorū particulariū dispositionē ꝯplexionē totius habitudinē regionē etatē sexuz ꝯsuetudinē et talia oīa nāqz ista balneādi intētionē uariare pñt. Materia nēpe colerica existēte aliꝺ quā flegātica regimē

artificialia q̄ naturalia ac vnctiones cōfortatiuj debeāt

212

exigit ꝓplexio ītē calida quā frigida. ꝛ ad būc modū de aliis. unde cozpulenta habitudo. ut iquit Raf medicīas attenuatiuas nō timet. maciēta uezo sic qz talia desiccāt et foꝛtā ut iquit ad peiozē quā sit iste mozbus dispositionē deducēt Nō solū ītē pricipalia mēbra ꝓsidēda sūt. sz et splen ꝛ renes et stoācus ꝛc. plurimi nāqz calidos ualde renes habētes propter ab arthetica preseruari naturalib⁹ balneis usi sūt propt̄ que tātū mala renū discrasia ad aucta est. ut ad urine azdozē deuenerīt. et successiue ad colli uesice excoriationem. et isto mō ab sciatica seu podagra liberati in crudelissimā aliā egritudinē iciderunt et magnis cū cruciatib⁹ ad alium mundū iuiti trāsierūt. Nōnullos ex bīis quoqz mea i cura babui quorū epar calidū exīs super calefactū adeo fuit. ut digestiua uirtute debilitata i ydropē deuenerit. et potu nā satiari clamosa siti perierūt. et sic ab arthetica perpetuo fuerūt preseruati. Dia igit̄ ista diligēter ꝓsidera sic ut ne caribdi euitare uolēs preseruādū tuū i syllā deducas. Si igitur balneādus tu⁹ ex bīis fuerit cuius epar est calidū siue renes ut periclā statim dicta deuitet antequā balneū ītret Interdū ex sādalino cezoto epar seu renes iungat et ubi itensa ualde fuerit caliditas accipe unguēti albi galieni. ʒ. ii. sādalorū ru. roſ ru. spodii. añ. ʒ. ſ. cāfore. ʒ. ii. misce. et ut supra ūctio fiat. In casu quoqz isto aliquē ex apzopriatis seu refrigerantibus sirupis dare bonū est ut esset acetoſ siplex ō succo acetoſ de acetositate citri de limonib⁹ ł de aliquo tali cū quo aque endiuie acetoſ ul ꝓsilis quātū libet ipone. sic enī calozi superfluo epatis āt renū obuiabis. Cetrū nisi cozpus bene purgatū fuerit ītra balneū baud quaquā permittas purgatiōe itaqz facta prime digestiōis superfluitatib⁹ ex purgatis māe balneū ītret nō longā mozā pro uice pria i eo faciēdo sic ergo se balneo assuefaciat paulatie prādio sūpto per bozas. v. quiescat et iterū postea i balneū si libet ītrabit. cūqz a balneo egredīt ne a frigido aere tāgat̄ se pānis coboperiet de bic lectū ītret et absterso sudoze per camerā seu per aeꝛē aliquātulū remotū a balēo se paululū exercitet. et postea cibū sumat. Balneādi vo tēpus a. v°. deci°. die ad mēsē usqz itegrū ꝓcedit̄ qz scōm uarias arthetico rū dispositiōes ipsum balneādi tēpus uariat̄. Que huic dispositiōi naturalia ꝓueniūt balnea sūt alluminosa sulfurea salsa et nitrosa. ʒ que plus sulfuris participāt et alumis meliora sūt. et de bīis i ytalia plura reperiūtur nā ut bon⁹ gētilis recitat. nōnulla i comitatu senaꝛ exīstia meliora iudicātur. ut sūt illa de petriolo. que ut iquit sulfurea sūt a predominio. et ad illa de mēse maij et aprilis et de septēbri quoqz et octobri ꝓueniētius itur tunc enīz suo sūt iperfecto esse. alia balnea sancti pbilpi nūcupant̄ que de alume multū tenet et talia i casu nr̄o ꝓueniūt multum Sūt et alia i cōitatu lucbāo i uilla quadā que carnosa uocat̄ illa. a predoinio sūt allumiosa que sal̄ gēme atqz sal̄ nitri multū ꝓtinent. et de sulfure ītē ut bi referūt qui taliū laudes describūt. Et que statī dicta sūt nō minus quā balnea primo descripta ꝓmendo. Sūt et i comitatu pisaꝛ alia iuxta pedē cuiusdā mōtis qui mōs sācti. Juliani nūcupat̄. bec aluminosa et furfurea. exīstia i casu isto ualent plurimū ut i laudib⁹ ipsoꝛ describī

In romādiola ītē sunt alia i loco dicto sācta maria i bagno. ꝛ ista a gētili mīstū

Dr cura arthetice p vulnera tã artificialia q̃ naturalia nutriõ p incisiones

ꝓmẽdãt. qz sulsurea alumiosa atqz nitrosa sunt. Sũt in ytalia alia pluria balnea quoꝝ laudes mirabilr describunt que tamẽ ad nostrum ꝓpositum nihil q̃ igit describpta sunt iter cetera ut refert gẽtilis pricipatum tenent. Verum in aquis ciuitate. que i ãtiquissimo et illustri marchionatu mõtis ferrati sita est balnea sunt uirtuosissia quoꝝ tã propt diurnas guerras quã ꝓtinuas pestilentias fama deperierat. sz pancis ab ãnis citra illustres quidã uiri. ut mãtue marchio ferrarie quoqz ac quidã magnifi et capitanei. propt admirabiles quos i bus ꝓduxerũt effectus tantã ijs famã dederũt ut a remotissis etiã partib⁹ innumerosa languẽtũ copia suo tẽpore nunc fluat. Ista enĩ ut p sublimationẽ deprehẽdi aluminosa sũt a predominio sz multũ nitri ꝓtinent. et sulfuris itẽ et si de ipso sulfure i fecibus per sublimationẽ derelictis quãtitas pauca adinuẽta sit. cui⁹ tñ causã i tractatulo assigna ui. quẽ de balneis illis edidi. Tot enim innumerabiles effectus dñ cũ predictis illustrib⁹ dñis illic essẽ usu deprehendi q̃ nõ modica sui admiratiõe mot⁹ ꝓpter q̃ ut de ipsoꝝ uirtutibus certior fierẽ mihi oibus modis possibilib⁹ eorũ minerã iuestigare uolui. Ea enĩ tantũ arthetices opitulant ut credã nulla ytalie balẽa abhuc nr̃a gcquã attinere nolouleri⁹ i coꝝ laudib⁹ ꝓceõr cũ eas i ꝓpõ tractatlo de balneis alis descripserã et spaliter quantũ prosint arthetices. Quod iã sic est tota i ytalia diuulgatuz ut a remotissis et iã partibus ad ea anno singulo languẽtiũ copia incredibilis accedat. ꝛc̃. Sz super oia laudo. ut qui ad ista uenerit arthetica membrũ i die saltem semel i exteriorib⁹ balnei luto teneat ꝓfortãdo nãqz ipsũ et materiam si qua ibidẽ fuerit resolutãdo icredibiliter mẽbris arthetices opitulant. fit enĩ i luto illo mineze balnei quedã ꝓfractio. cuius cã magis quã balneũ i cãu nostro fit uirtuosũ. et hec de balneis naturalib⁹ et ubi quis ista nõ habuerit. ꝛ artificialib⁹ uti uelit mõ quo supra i hoc capto de balneis mẽbroꝝ arthetico⁹ dictũ est facere põt. Jn maiori tñ dosi igrediẽtis illa sumant. sed nitrũ alumẽ sulfur i bona quãtitate ponant adendo et odorifera sic. sticados cãomillã folia lauri rozemarinũ lauendulã et talia et sic cũ aqua quantitate maiori balneũ tuũ face. Canones tũ qui. ꝫ. descripti sunt obseruãdo. et de tertio i tertiũ nouũ balneũ sẽper facies ista et si uirtuosa sint i operatiõe tñ ad naturalia parũ sz ista facere nõ nocebit. que nõ min⁹ quã per dies. xv. ꝓtinuari dz per mensẽ tamẽ integrũ illa facere. et maxie i corpore humido ac corpulento erit utile. Proderit iterũ si preseruãdus tamen cũ dormitũ iuerit sepe ex cõi oleo cũ mlto sale mixto pedes seu aliud arthetica tũ membrũ iunxerit Põt i super ut bono rasi placuit podagra ex neruoꝝ sic citate pauca cũ humiditate fieri. cuius cura atqz preseruatio. ut ipse iquit per frequẽs rerũ humectantiũ balneũ fiet. qz illa superflua siccitate remota illius mẽbri digestiua ꝓfortabit. et sic nutrimentũ melius imutabit propter q̃ non i eo tot superfluitates habũdabunt que interduz illius arthetici doloris cã fuerãt quãuis ut supra dixerã ex sola mala qualitate id fieri possit Per balnea igit illa digestiua mẽbri fortificata defluẽtes materias melius poterit regere et sic podagrã illã efficiente cã remota patientẽ tuũ ab ea optime preseruabis. Facies ergo sic. pes seu membrum

et calculosa passione

aliō propter siccitatē artheticatū i de coctiōe foliorū salicis uiolarū uitis al be uinifere et malue suis cū radicibus āte cibū mane et sero diu tenet. ymmo si i pede arthetica fuerit. in tali decoc tiōe tota tibia usqz ad genu quoqz tene atur. Quod dieb⁹ aliquot facto Idez ex decoctiōe capitū castratoriū fiet. Et aliquot iterū trāsactis dieb⁹ cū uaccio lacte i quo uitelli ouorū recentiū plur̄s ꝯcussi fuerit ut supra fiat. ¶ Balneo itaqz facto si libet ex uiolato oleo. l' sali cino. āt ꝯsimili pes atqz tota tibia pōt i ungi sic eni illa superflua siccitas que huius arthetice cā fuerit. alio ꝯueniēti obseruato regimine penitus amouebit̄ Et isto mō ab ea tuus bon⁹ patiēs pre seruabit̄. Qd si hec ꝓpter toti⁹ siccita tē fiat ad febris ethice curā si ea i cā fu erit. āt ethice senectut̄ habere recursū necesse ē. et tūc a quo tractatulo. quem de febrib⁹ edidi succursū pete. nā diffe rētie tertie capl'm secundū ac tertiū. de hiis que i hoc casu ꝯueniūt te habūdā tem faciet certe raro hic tibi casus eue niet. Sz ut te de ꝯtigētib⁹ iudicio meo nihil obmittā modū artheticā curā hic subiūgere uolui per quē tractat⁹ iste d̄ arthetica feliciter finē recipit.

¶ Explicit tractat⁹ de arthetica passi one scd̄m Antonium Guaynerij.

¶ Incipit tractat⁹ de calcl'osa passiōe edit⁹ p magistrū Antoniū Guaynerij artiū et medicie doctorē papiēsē. uiruz doctissimū

Hui⁹ ꝯmētarioli pars scd̄a principalis qne est de calcu losa passiōe feliciter Inci pit cui⁹ sexdeci sūt capl'a.

¶ Primū que sit tā arenl'arū quā lapi dis generationis cause quid item calcu losa passio.

¶ Scd̄m de causis calcl'ose passiōis.

¶ Tertium de signis calculose passio nis demonstratiuis

¶ Quartum de calculose passionis si gnis pronosticis.

¶ Quintum de cura peroxismi calcu lose passionis. et primo de clisterib⁹ q̄ illa hora fienda sunt.

¶ Sextū de fomētatiōib⁹ enkatismati b⁹ ūctionib⁹ ēplr̄is et uētosis que poxis mi hora i calculosa passione fiēda sūt.

¶ Septimū quosdam ponit canones antequā per os ꝯminuentia lapidem āt diuretica prebeas obseruandos.

¶ Octauum simplicia quedam in se ꝯ tinet. que ueterum testimonio lapidem comminuunt.

¶ Nonum de simplicibus quibusdam que tam a modernis quā ueteribus in fractione lapidis singularia reputātur ac qual'r prepari exiberi quoqz debeāt.

¶ Decimū de cōditionibus in compo sitione medicinaꝝ que nostro proposi to conueniunt attendendis.

¶ Undecimum de confectionibus a quis sublimatis Julep ac de syrupis que inter cetera infrangendo lapidem principatum obtinet.

¶ Duodecimuz de pulueribus qui la pidem frangūt et de ꝯfectiōibus item.

¶ Decimū tertium de modo infirmuz hora peroxismi dietandi et ubi dolor nimium uirtutem prosterneret qualiter ei sit succurrendum.

¶ Decimumquartum de lapide uesic ce et eius quoqz signis.

¶ Decimūquitū d̄ cura lapidis uesicce

¶ Decimumsextum de preseruatione a calculosa passione.

De cā generationis lapidis et arenularū

Capitulū primū que sint tā arenularū quā lapidis generatiois cause et quid sit calculosa passio.

Summe calculosa passio dominam artheticā diligit et tantā simł hñt affinitatem ut una sine alia rarissime ullū iuadat. hijs itaqz absolutis. que mihi de arthetica dicere uidebant de passione ipsa calculosa iuxta promissa dictionez nunc facere superest que laythiasis apud grecos nuncupatur. unde ypo. afforismorum quarta. Quibus inquit in urina arenosa subsunt sedimina hiis uesica aut renes lythiasim habent idest calculosā passionē. Et aꝝł. 10. probleumatū ꝓ bleūte. xliii°. renū et uesice lapide lyton appellat ⁊ adhic hec lythiasis dicta ē. Nā lythos grece latine lapis ⁊ ob hoc cōfectio quedā litōtripon appellat ꝙ lapidē frāgēs iterpretat ueteres tū de hac tractātes passione de calculo seu de lapide i renib⁹. uel uesica capitula sua rubricāt nō mōbū sed morbi cāz potius rubricātes. Est eiz calculus minut⁹ lapis cū quo antiqui calculos faciebāt. Cū igitur lapis hāc passionē efficiens et maxie renū paruul⁹ q°z. sit calculus dictū ē aq°. ⁊ calculosa passio de nominationē accepit. Sed ut facili⁹ i ei⁹ noticiā ueniam⁹ qualꝛ hec passio fiat in uestigādū erit. Sciēdū itaqz ꝙ renes sūt corpora oblūga quoꝝ dexter altior q̄z sinister uersus epar eleuat: a quo due uene abchili uena ramificate ad renes ipsos ueniūt per quas ab epate aquositatē emīgūt ideo uene emulgētes dicte sūt: postea uero i renū cōcauitate emlgētes iste uene subtiliātur: dillatāt qz ex q bus pānicul⁹ fit quidā colatoriū noīe ꝑ quez tracta ab epate aquositas excolat. et de hic per poros uritides qui duo sūt cānalia a renib⁹ ad uesicā tendencia in ea distilat habet eiz uesica tunicas duas quaꝝ quelibet foramina nō ex directo sed seorsū habet ergo illi ad primam tunicā ueniētes illic urinā deponūt que hic perforamina se tunice in uesicā distillat. Ex quib⁹ pz quare dilatato colatorio uria turbida ut plurimū apparet. Nā aquositas ab epate attracta nō tūc debite i renibus ex colat et sic cum urina mixta turbidā eā efficit. uerū cū a sāo sanū sꝑma et ab ifirmo ifirmū decidatur ut i meo ꝺ propriis mulierū egritudinibus lati⁹ declaraui. Renes habētes debiles natos renū debiliū generāt et hāc ob cām nō minus hāc quā arthetica passionē hereditariā dicim⁹. Sciendum ulterius generationis lapidis duas principaliter esse causas. Quarū una exagētis parte se tenēt. ut est caliditas excessiua quoqz frigiditas ad generationē lapidis effectiue ꝯcurrere possit ut de cristalo pz sz hoc ad nostrū propositū nihil. Altera ex parte materie quā uiscosā esse necesse est nā ex pura terra. ut Auic. ut suo paruo de mineralibus exēplariter posuit nūquā lapis fieret, uincēs eni siccitas ꝯglutinari eā sineret nūquā, nz fieret ꝯglutinatio ⁊ per ꝯñs lapis nunquam. Ex quo patet uiscosum aliquod esse ad generationem lapis necessarium: materia igitur uiscosa dū per calorē sublimat humidū resoluit ad cuius resolutionē siccitas ītroducit ⁊ calore ulterius ꝯtinue sublimāte tandē ea crescit ut remanēs tandē lapis fiat prout maīfeste ꝺ lapide in fornace cocto ꝺprehēdit. et isto modo lapis seu calculus tā in renib⁹ quā aliis in nr̄i corporis partib⁹ generari pōt. Nam ubicunqz caliditas excessiua fue

Ypocrates

Cōa generatur ipe lapis

De calculosis causis calculose passionis

214

rit in uiscosam materiam tempore nōbi
li agens ibidem calculus fieri potest.
sed frequentius fit ī renibus qꝛ eoꝝ ex
cessiua caliditas aquositatis quātitatē
multā ab epate trahit. et cuꝫ eo non de
bito tp̄re māserit multum uiscositas se
cuꝫ habet. et sic in renibus retenta a ca
lore ipsorū superfluo mō quo supra la
pis seu calculus generat. ¶ In uesica
autē quāuis mēbrū dese frm̄ sit et exan
gue materia tn̄ ibidē diu retēta si nō a ꝓ
prio a circōstātiū saltē calore mēbrorū
ꝛ precipue stomaci atqꝫ epatis a quib⁹
ut. Ras inquit ignē calorē acquirit pau
latine sublimatur, ꝛ tādeꝫ ī lapideꝫ ꝯuer
tit: qui propter diuturnā morā ī uesica
fit quā lapis renū duriō grossusqꝫ ma
gis. Et sic habes cās generationis lapi
dis que non minus arenulaꝝ cause esse
pn̄t. ut. pꝫ. Nā sicuti ſapio ꝛ nōnulli ue
teres uoluerūt lapis seu calcul⁹ materia
liter nihil aliud est q̄ꝫ arenularū coadu
natio et de hīc ipsaꝝ adherēcia et tādē
coagulatio et sic patet quare calculi ma
teria sūt arenule uerū ad ipsarū genera
tionē nō ita ītēsa caliditas neqꝫ materia
ita uiscosa sicuti ad lapidis generationē
requiritur et hāc propter cām ī uiis ul̄
īter mediis quia ī poris uritidib⁹ sepi⁹
arenule generāt̄ de quib⁹ tn̄ ifra potest
itez ut predixerā ī plurib⁹ ꝑtib⁹ nostri
corporis fieri lapis ueluti ī pulmone sto
maco et ī testinis ut. iiii⁹. vi⁰. de īterio
rib⁹ habet̄. Et ego cherii ī quodā rusti
co qui per quīdenā ascellā sepius nō ha
bebat ad nucis magnitudineꝫ nō unum
sed plures lapides ī intestinis generatos
uidi. Reffert ideꝫ iste medicine uerus ī
terpres magister meus Jacobus de fō
liuio ī quodā dn̄o nicolao de sūma rip
pa se lapideꝫ sub lingua generatū uidis
se. Cūqꝫ arenule ab iisdem causis quib⁹
et lapis fiant diuersis quoque ī nostri
corporis partib⁹ generari queūt de q
bus īfra plenius. ueꝝ nō pn̄t ut pꝫ arenu
le neqꝫ lapis ī quo uis loco nostri cōpo
ris generari nisi ex qua fiat materia ibi
dē teneat̄. Cui⁹ retētionis cā triplex as
signat̄ ut materiei uiscositas uiaꝝ opi
latio seu strictura ꝛ expulsiue debilitas
et hec ultima per excessiuā caliditatem
plurimū adunat̄ que nō solū materiam
exsicādo eā reddit fluxibilitati ineptaꝫ
ꝛ per ꝯn̄s expulsioni scd̄o mēbrū etiaꝫ
ī quo ē ulteri⁹ exiccā⁰. ei⁹ debilitat expl̄
siuā. vi⁰ de accidēti pl̄tio ca⁰ et pr̄ia p̄
mi doctrīa de uirtutib⁹ iō dicīa octaua
t̄cii capl̄o de lapide renū. Excessiua īqt
renū caliditas expl̄siuā debilitādo su
ꝑfluitates ī hiis detinet ꝛc̄. Et sic pꝫ tā
rōne agētis quā passi qual̄r et quomō. ī
reibus et ī uesica lapis generat̄ q exn̄s
ī renib⁹ si ad ex̄ corp⁹ mitti debeat per
poros uritides ad uesicā trāseat necesse
ē. Cūqꝫ uie ille āguste ac sēsibiles pluri
mū sūt sine aliquātula ꝯtinui solutiōe ꝑ
eas calcl⁹ ipse rarissīe trāsit ex quo nūc
dolor ī uiis ill̄ cātur ītēsissim⁹ ut ī calcl̄o
sis ē uidere. ¶ Ex quib⁹ oībus pōt fa
cile colligi ꝙ calcl̄osa passio ē morbus
hereditari⁹ a calcl̄o ī renib⁹ l̄ uesica ge
nerato cātus per quē hiis ī locis āt ī ui
is ītermediis crudelissim⁹ dolor īnascit̄
Habes itaqꝫ q̄ sit tā arenl̄aꝝ q̄ꝫ lapidis
generatiōis cāe qd quoqꝫ sit calculosa
passio. Et ꝑ hoc huic cap⁰ finē īpono.

¶ Capitulū secundum de causis calcu
lose passionis.

Calculose passionis cause oīa il
la ī sūma esse pn̄t que renū seu
urine uiaꝝ calorē supericendē
re queūt meatusqꝫ illos angustare. ac

cc. 4.

triplex retētionis causa assignat̄

lib. 6. de accidēti cap. penult. et auic. p. primi

lapis qd

De signis calculose passionis

omnia quoq; que ad materiã lapidis mꝫ tiplicã ꝫ iuuãt. Et hec qñq; extrinsece et qñq; fũt intrinsece extrisece quidẽ sunt ut excessꝰ aeris calitas et siccitas. seu cuiuscũq; alterius extriseci potẽtis re nũ seu circũstãtiuꝫ mẽbroꝝ caloré sup ẽcendere. ut fũt balnea calida et sica tã naturalia q̃z. s. artificialia ẽtensa quoque fritas potẽs renes seu uias istas coarta re sic ut materia ibidẽ teneaꝫ. exerciti uꝫ forte atq; superfluũ ꝛ maxime post cibũ ut esset saltare currere equũ duri portus equitare ad pillã ludere ꝛ siꝰis. ac etiã lõga super pedes statio diu eniꝫ sup pedes stare ut raf iquit efficit ut re nũ meatus ueluti corde extẽsi maneãt nec requiẽ ueluti iacẽdo aut sedẽdo su mũt ẽc. Nimia itẽ quies expulsiuam pi gritãs iter has causas enumeraꝫ quia ut ꝓuenit materia tũc nõ expellit et idẽ de sõpno superfluo accidit suppie quo q; super lecto iacere molli renũ calidita tẽ augmẽtat quod generationẽ lapidis plurimũ operaꝫ. Et idez nimia uigilia igens quoq; ira superfluꝰ coitꝰ et maxi me super cibũ est de potẽtissimis butus mozbi causis. Idẽ quoq; facit uentrez cingulo aut cũ diploide nimtũ stringere stringunt tũc nimiũ renes qui super lũ bos tanquã super culcitra iacenet quo rũ strictura stringunt et ipsi et sic retẽ te materie i lapidem facile ꝓmutant fa mis lõga super incendẽdo caloré ad la pidis generationẽ plimũ facit ut Raf. iquit. Et super oĩa cibi et potus reple tio nimia ipsorũ itẽ in ozdinata assũptõ ac comedẽdi seu bibẽdi anõmala ꝓsue tudo et rerũ potissime ex quibꝰ lapidis materia facile generaꝫ ut sunt fercula õ pasta fercula caseata ut offe artbocree et siꝰia ut ipse iterũ caseus panis azimꝰ aizũ amigdũ legũis oua du. a ca zo bou na porcina ceruina anserũ anatũ pisso rũ columborũ nondũ uolantiũ et siꝰium saliũ iestina ipsorũ quoq; extremita tes ac fructus oẽs qui dure fũt digesti onis ut coctana pira ꝛẽ Res itẽ cñs acute ut pozir cepe alleũ. ȝȝ. uinũ turbi dũ ac dulce grossũ iterũ et maxime mu strũ. Et hec oĩa ex parte cãrum extrin secarũ se tenent. Quãtũ ad extrisecas i mediatas passionis calculose cãs ad bo nũ itellectũ ẽ ipsemet calculus i renibus aut uiis itermediis exñs. seu i uesica cu ius cã ut supza exdictꝰ facile colligitur triplex assignari potest zenum scilz aut mẽbrorũ circũstantiuꝫ excessiua calidi tas uiaz strictura et humores uiscosi quicũque illi fuerit siue uiscosũ flegma aut quiuis aliꝰ aut i zenibꝰ saniez zetẽta Et ista oĩa nõ minus arenulaz quã cal culi cause esse põt ut ante dictũ est. Ha bes itaq; tã extrisicaꝫ quã itrisecas cal culi arenularũ cãs et ex ꝓñti calculose passiõis que huic capº. finẽ iponũt.

Capitulum tertiũ de signis calculo se passionis.

Demõstratiua signa calculose passionis sũt duplicia. Nam quedã lapidẽ ꝛ quedaz lapis materiã demõstrãt uez lapis ipse taz in renibus uiis itermediis q̃z uesica dolo rẽ efficiẽs esse põt et sic ut perfectius in boz cognitionẽ uenire queas locoz di stricta signa ponã. Si igitur lapis i reni bus fuerit grauitas i eis aderit doloz fixus cũ pũctura quadã locũ paruũ oc cupat grauitas in iunctura lũborũ que dã sentiꝫ et talis doloz sẽper ad poste riora declinat sic ut. sepiꝰ spinã curua re faciat. et dũ lapis iste ad bonũ itellec tũ fieri icipit donec ab bijs egrediꝫ ꝓti

nue augeť dolor. Et ꝓpter colliganti
tiā diafragmaꝫ ac cerebri cū renib⁹ ru
bor adest igens. Et ꝓpter illā quā quo
qꝫ magnā cū stoāco bñt coligantiā nau
sea frequēs adest et per idē dolent ylia
Et ea ex parte qua rē ifirm⁹ manet do
let testicul⁹. Et qꝛ cā doloris plurime
materie ad locū attrahunť que neruos
i dorso ortos ad crus pedes trāseūtes
opilāt ſpibus ad ea uentre nō ualētib⁹
crus ipsū atqꝫ pes dormitat et digitus
illius pedis minus interdū formicat. ta
lis autē patiens si urinā nigrā ac spissā
cū quibusdā sepe rube arenulis residē
tibus migere ꝓsueuerit et nō cessāte re
nū dolore alba et subtilis appareat lapi
dem tūc i renib⁹ fieri nō dubites. Q̄ō si
patiēs filj⁹ fuerit calcꝰ ostꝫ atqꝫ iterdū la
pidē emittere ꝓsuetus certior quoqꝫ si
es. Et hec oia tibi lapidē i renibus eē
demōstrant. Sed ubi iter renes et ue
sicam medijs i uijs fuerit acutior mul
to quam prio in ylijs et i uijs illis do
lor aderit et interdū adeo acutus ac si
acus eū pūgerent dolēt tūc anche uenť
constipatur urina nigra paulatim exit
z iterdū cū ardor. Et quia propter do
lorē retrahitť calor ad itra lūbi sepe fri
gēt inanito corpore augmētať dolor ci
bo sumpto minuitť quia tūc aquositas
quedā ab epate ad uias renū demittitur
que eas mollificādo dilatat et cuꝫ tūc li
berj⁹ calculus trāseat minuitť dolor. Et
ista signa i uijs iter medijs lapidē esse
manifestāt. ꝙ si dolor i alkati ad emun
toria seu iguina se extēdēs cuꝫ grauita
te quadā augeť ac si quodā suspensum
pōdus i ipso alkatiꝫ foret. Sitqꝫ solito
urina arenosa magis bijs apparētibus
i breui i tēpore i uesica lapidē expecta
bis at cuꝫ dolores isti remissi aut ex to
to āmoti fuerit lapidē tunc in uesica de
scēdisse scias. vñ. Rasis sūmatiꝫ ista oīa
colligēs iquit. Cū seserit pariēs dolorē
ex parte lāborꝫ et ad iguina descēdere
scias calculū ad pozos uritides deueni
rē. Et cū dolor ab iguinibus descēde
rit scias lapidez uersus uesicā trāsire.
Quiescēte aūt dolore tā lapis cecidit in
uesica rē. Ex dictis itaqꝫ tā in renibus
uijs itermedijs quā i uesica. lapidē esse
facile cognoscēs uerū ex signis dictis
plurima cū colice signis ꝓmunicāt sic ut
interdū unā ab alia discernere sit diffi
cile unde ſo de iterioribus quito cāp'o
recitat de se ipso Gal. ꝙ unus semel in
ter renes et uesicā dolorē acutū mordi
catiuū ualde sentiebat per quem in re
nibus lapidem seu in uijs intermedijs
habere credidit sed cristeri facto plūa
uiscosa materia egressa est. ut sedatus
ē dolor quia ex re illā collicā z nō calcu
losā passionē eē cognouit. ut igituꝫ unā
ab alia discernere scias ad que sequūtur
attēdenā i calculosa pāssione dolor ue
nit paulatine in colica subito hic ad po
steriora declinat iste ad iterīora et a p
te destra per pectinē uersus uesicā pri
ciptū sumēs ad sinistrū sursū tēdit hic
fixus manēs parū locū occupat. Ille
hic inde ambulās magis hic fortius ina
nitū affligit ille repletū cuj⁹ nōnulli cau
saꝫ assignātes iquiunt ꝙ bora uacui
tatis stomaci chilus per i testina renes
agrauās trāsit et sic dolor augeť. sꝫ ci
bo sūpto colō super stoāchum exūs ꝓsti
gitť propť quod nō sic facile chilus ad
itestīa trāsire pōt. sꝫ colica ꝓpter stric
turā colon tūc augeť dicūt alij ꝙ uterqꝫ
bora replōis fit fortior. sꝫ i colico quā
i renali ꝓpter cām assignatā magis. uť
dic ut supra ꝙ sūpto cibo stomacꝰ quas
dā relaxat humiditates que ad epar ue
nientes z debīc ad renes uenās emulgētes

De pronosticis

et uias alias per quas calcul⁹ trāsit hu
mectādo relaxat et sic lapidis egress⁹
fit facilior propter ꝙ dolor minuit cui⁹
oppositū ī uacuitate ꝯtigit. dixit tamen
Gal. v⁹. de iterioribus ꝙ post replōnē
cibi et pot⁹ renal' dolor aūget ꝙ itelligi
tur post nimiā repletionē. cibi ⁊ pot⁹ re
nalis dolor auget ꝙ itelligit post nimi
am repletionē et ideo nō dixit post assū
ptum cibum sed post cibi et potus re
pletionem supple nimiaꝫ ⁊c̄. Et ad pri
muꝫ propositū ueniens hic per clisteria
seu per quod uis aliud fecibus eductis
aut uentositatibus nō multum sedatur
Ille autē plurimū hic per urinā arenu
las ex̄ mādat ille flāte ⁊ qđ ī calculoso.
ut calculosus ē nō ꝯtigit per seccessum
squillas aut ueluti capraꝝ stercora for
mata colicus mādat pl⁹ crura atqꝫ dor
sū ī renali dolēt ī colico min⁹. hic quoqꝫ
minus nauseat minusqꝫ uomit ille autē
plus qđ propter maiorē colon cū stoā
co colligātiaꝫ accidit. Et hec sūt signa
haꝝ passionū magis uniuoca cetera au
tē magis equiuocāt. Et per hoc tā pro
pria quā equiuoca signa calculose pas
sionis habes. Sed quia calculi materia
ē uiscosū flā aut citrina colera seu uitel
lina. uel ad bonū itellectū flātic⁹ sāguis
uiscosus ⁊c̄. In huius materiei cogni
tionē facile deuenies Si ꝯplōnem habi
tudinē regionē tp̄s āni etatē ac p̄cedēs
regimē fueris pscrutat⁹ nā sup ꝙ ex dic
tis ista magis attestāt id ī cā fore iudi
ca. Et si saies ī cā fuerit p ulc⁹ renū ꝯp̄
hēdes. Et p h̄ sigis dr̄atiuis calcl'ose pas
siōis finē īpono.

¶ Cm 4m đ calcl'ose passiōis ꝓnosticis.

Libet antiquorū quorūdā pro
nostica hic primo describere
et maxie pricip⁹ aboali. Rari
us itaqꝫ ī pueris et adolescētibus fit re
nū lapis quā ī senibus frequētius tamē
in uesica. Nam pueri et adolescentes
aliarum etatum respectu magis sunt
gulosi. uoraciterqꝫ māducant ac super
cibos ī ordinate mouētur. quas ob res
ī plurimas ī superfluitates habūdat. Cū
qꝫ ipsoꝝ renū expulsiua uirtus sit for
tior illas ad uesicaꝫ demittet que ibidē
retēte ī lapide ꝯmittātur. In senib⁹ ue
ro genite ⁊ ad renes decurse propt ip
soꝝ expulsiuā uirtutē debilē ibidē reti
nētur ⁊ sic frequēti⁹ renū lapidē q̄ꝫ pue
ri q̄ꝫ quoqꝫ adoloscētes generāt. Et ꝑ
eandem rōnem minus lapis renum in
iuuenibus quam senibus generatur.

¶ Et minus item lapis uesice in iuue
nib⁹ quā in pueris qꝛ propt assignatas
cās plures mlto pueri quā iuuenes su
perfluitates generāt que ad uesicā mis
se cū ipsi⁹ uesice collū sit stricti⁹ ī puero
quā ī iuuene ibidē facilius retinent et ī
lapidē ꝯuertunt et sic frequētius ī hiis
quā iuuenibus fit lapis uesice Rursus
lapis renū ratione materie frequentius
ī pīguibus fit quā macilētis qꝛ propter
stricturā uiarū ī hiis magis de materia
retinet oppositū tñ ut Rasis iquit đ la
pide uesice ꝯtingit cū liberius ī macilē
tis ut patet materiā ad eā trāseat Sed
rōne caliditatis que ī macilent⁹ itensior
ceteris parib⁹ reperit lapis facilius in
eorū renib⁹ generat quā in pinguibus.
Et sic ī pingui ex parte uiscose materie
et ī macro ex parte calitat⁹ lapis facili⁹
generat ⁊c̄. Et qꝛ puelle respectu pue
roꝝ breue hñt uesice collū uiasqꝫ magis
latas frequēti⁹ ī pueris q̄ꝫ ī hiis lapis ue
sice cātur min⁹. puta. fit ī hñtib⁹ uentrē
lubricū lapis tā renū quā uesice quā in
habentib⁹ stiptic̄. qꝛ plures superflui
tates in hiis quā in ill' retinent. Et per

idē pz quare mlieres rari⁹ lapidez renū generāt q̄z uiri. quia per mēstrua superfluitates plures expurgāt ꝙ nō ꝯtingit i uiris ad quod iuuat ut. Ras iquit. ꝙ uesice collū rectū et largū hn̄t ualde. sic ut nulla pars urine turbide penit⁹ in ea retineat. Et talia tibi in pronosticādo multū prodr̄ūt. Nā si i pueris uerbi gr̄a renalis lapis generat et senib⁹ i uesica id apotēti cā prouenire argues propt quod cura magis difficultabit. Et ad huc modū respectu sue dispositiois de predictis dices. Uñ puer calculosus difficulter aliis i etatib⁹ poterit a calculo preseruari. ꝛ per hoc pz quid i casu isto ꝓnosticari debeas. Senex puta calculosus. ut Rasis iquit ab recidiua nō facile custodit ymo ut iquit Auic. ypocratis auctoritate In senibus nō curant qꝛ propter debilitatē digestiue facile calculū generāt. Et hāc quoqz rasis rōnē assignat. Si uideris puta ut Ras iquit urinā nigrā sine dolore ac sine alia egritudine pronostica lapidē i renibus post parū tēporis gene āde maxime si senex fuerit. Si autē i alicuius urina arenlas ꝯtinue residere ꝯspexeris is difficulter calculosā passionē incurret id eni uirtutis expulsiue fortitudinē arguit uiarūqz latitudinē ac materiā subtilē et obedientē. Et iterū si i consueto calculosā passionē pati urina aquosa et subtil ualde per dies aliquot apparuerit scias i eo lapidē generari et nisi remediū aliud apponat crudelissimā passionē icurrere. Generat eni calculus ut supra. dictū ē ex coadūatiōe adherētia et tandē coagulatiōe arenulaꝝ adiuicē. et sic diu retēte calculū fieri arguūt. Sz quāto magis urina fuerit clarior et mioris sediminis tāto magis factū calculū duꝝ esse significat et adhūc quāto magis urina i tali statu perseuerat tāto eum duriorē esse arguit qui tūc nūquā uel maxima cū difficultate medicinis frangit uerū ubi arenosū ꝯtinue sedimē i urina ꝯspexeris et i tali ut sepe ꝯtigit fiat calculus leuis erit et cū medicinis facile frangibil. Sz quia i multis nostri corporis partib⁹ arenule generant ut possis ab hiis discernere de quib⁹ mentio facta est scias ut i primo capl̄o dictum fuit ꝙ tā effectiue quā materialiter arenule et eo quoqz mō quo calculi generant sed ita itensa caliditas nec materia tā uiscosa requirit. Cū igit tā in sāguine quā aliis i humoribus ꝯtingit adustionē sepissime fieri plerūq̄ aliqua eorū pars icinerat et i arenulas ꝯmutat ut i aliquib⁹ tā cronicis quā acutis egritudinibus ē uidere sicut i quibusdā q̄rtanariis et leprosis ꝛc̄. Et itē in retentione mēstruorū atqz emoroydarū contingit unde A. xxi. tertii arenule iquit nigre uel sub nigre menstruoꝝ retētionē significāt qꝛ materie i uiis propinqs matrici diu retēte per adustionē i arenas ꝯuertunt et pariter i aliis partib⁹ nostri corporis sepe fit. Sed nisi has ab hiis que i renib⁹ et uesica generant scieris discernere errores nō paucos i pronosticādo ꝯmittes. Et iō scias ꝙ iste āt urine supernatāt aut cuz ea ꝯmiscent. Sz que i renibus aut uesica fuerit i urine fūdo residēt. Et hoc ē qꝛ iste prime per āgustas et remotas uias trāseūtes subtiliātur ualde et leues fiunt propter ꝙ urine supernatāt aut eidē ꝯmiscent alie i latis uiis et urine propī quis generant et sic grossiores et maioris pōderis fiūt cuius cā i fundo residēt et. Ex hiis pz que et quales sint arenule de quib⁹ pronostica dicta uerificātur uerū iste que i renibus ab hiis que

De pmissis Calculoꝝ passionis
et curaꝝ passionis Calculoꝝ

i uesica fiunt per colorē discernūt. Nā que i renibus ad rubedinē et que i uesi ca ad albedinē quādam tendūt. et hoc ē qz tā rōne agētis quā materie quā quo qz loci ut nōnulli uoluerūt ꝓtingit are nulas i colore uariari. Rōne agētis qz que ab excessiua calitate fiūt rubedinē quādā acquirūt rōne materie qz si ista sagutnea apredominio fuerit ad rube dinē tēdent. Si flegātica ad albedinez Si cola ad citrinitatē si mixta ad liuidi tatē seu nigredinē Et si uirides sint ut tā septua usū est a colera prassina seu eruginosa fient Rōe loci. qz coloz loci i quo fiūt ad eas colorandū plurimū iu uat. Ex quibus pz qꝫ tā rōne agētis q̄z materie quā loci renales arenule rubee esse debēt Rōne agentis. qz ab excessi ua renū caliditate fiunt rōne materie qz ista est aquositas. Cui plurimū ūctu ositas sanguis ē ad mixtū et per ꝓ̄s ru bet rōne loci qz renes rubei sūt. cē. bo rū autē oppositū i bus ꝓtigit que i uesi ca generant primo qz frigiditate ꝓge lāte fiunt uel melius adunito ualde ca loze et materia ex qua fiūt est aquositas multū ab unctuoso sāguis in renib⁹ ex colata propter qꝫ quandā ad albedinē tēdit et ita locus ꝓsiz qz uesica ea eniz est renū ꝓperatiōe alba sed que i pozis urtitidibus et uiis aliis itermediis gene rātur mediū tenent iter bas duas quo ad rubedinē et albedinē. Ex quibus pz quare arene renales sūt rubee uesicales autē albe et que i mediis locis generāt mediū tenēt cē. Et cū ut supra dictū ē āttqui nōnulli uoluerūt qꝫ calculꝰ nihil aliud materiale sit quā arenularū coa gulatio pz qꝫ calculꝰ niger cū ex hūore ut dictū est melācolico fiat ē ceteris ad frāgendū durioz modo cetera sit pazia Nā si ipsū iter digitos ꝓduxeris pluꝛ ez zi nequit āt id faltē maxia fit cū diffi cultate sed qui facile ēcinerat facile quo qz cū medicinis frangit et hoc i prono sticā dū utile tibi fiet. Illi puta i quorū urinis ut Auic. iquit fit sal ad calculuz maxime sūt pati talis namqz urina calī ditatem i renib us fortē atqz materiam ab epate trabere potentē et eam quoqz ēcinerare posse significat et talis ut pz maxime sūt ad calculū ꝓparati Et ite rū puer cuius uēter ut iquit rasis ꝓo matoꝛi parte fit stiptic⁹ et stoācus atqz epar sūt calida est ad lapidis generatio nē maxime ꝓnus et hoc. ꝓpꝑ fortē at tractionē humiditatū ad epar et urine uias. Qui quoqz calculū frequēter in currūt ad excoriationē uesice facile de ueniūt. Calculosi quoꝫ nullī medicinis dolores sedant morte clamosa moriūt Nō si extremitates frie fuerit et i facie sudoꝛ frigid⁹ aparuerit eū pbris derelī que. Cū quo si formicante pulsū habue rit moꝛs i breui eum rapiet. Calculosa passio ut iquit .A. poxismal' existit In ter peroxismū tamē ꝛ peroxismū spatiū est diuersū qz qñz de mense i. mēsē et in terdū. de anno in annū reuertit' peroxis mus. Et ut declaratū primo capꝰo fue rat tā lapis renū quā uesice ex moꝛbis est qui hereditant' pz igit' quid de tuis calculosis habeas pronosticari quod huius capꝰi itentio fuerat.

Capitulū quintū de curatiōe pèro xismi calculose passionis et presens ca pitulum que tunc fienda sunt clisteria solutiua describit.

OMni cū diligētia huic tam imiti moꝛbo celeriter succur rendū est. Nā patiente sepe tā acriter sine itermissione molestat. ut

De sacellationib, fomētationib, et

tamē illa dilatādo ꝯpremit renes. cuiꝰ cā dolor multū intendit. unde hoc i casu eductis fecibus per clistere lenitiuū ⁊c̄. tale Jube fieri. quod accipit maluablitis mercurialis camōille. añ. M. i. anisi maratri aū. ℥. iii. fiat decoctio de q̄ accipe. ℥. viii. benedicte. ℥. i. cassie. ʒ. vi. duos ouoꝝ uitellos olei camōillini. ℥. iii. ⁊ cū modico sal' fiat clister. Ego aūt al's i cāu isto cū. ℥. vi. olei camōillini ab qꝫ re alia clistere fieri iussi ꝙ uentositatē resoluēdo mirabliter dolorē sedauit Cōtingit plerūqꝫ ut patiēs sit iuuenis sāguineus assuetus flobotomie quare ceteris ad eā ꝯsentientibꝰ tēpore doloris itensi nigrā icidere perutile satis i ueni ꝙ tu quoqꝫ facias si libet unde Rasis. io. ꝯtinētis uenas iquit latas et sanguinē grossū habentē minuere i cura lapidis peruti le erit. ⁊c̄. Et sic hēs clisteria hora peroxismi i passiōe calculosa a pricipio stati fiēda ac qñ utile est flobotomiā facere. Laus.

¶ Capitulū sextū de saccellationibus fomētationibus enkatismatibus unctionibus emplastris et uentosis que peroxismi hora fienda sunt.

Est adeo dolor iste ꝑsepe crudelis ut per istās solū isirmū quiescere nō permittat. quare nō una ē standū hora quin tuo patiēti aliquid fieri fatias. fecibꝰ igit' per clistere seu aliter eductis ad sacellatiōs fomētationes tinas unctiones et cunsimilia que relaxādo ac molificādo dolorē mitigāt uiasqꝫ dilatādo calculo facile egressū prebēt ueniendū ē. Sed nō ueluti equoci quidā medici facias qui stati aprīcipio ex oleo despica de ruta de lilio cōposito de scorpionibꝰ aut de ꝯsimili dolētē locū inūgunt quia ⁊ si dolor propter uētositatē que tūc resoluit' aliqualiter mitiget' strigūt' tamē plurimū uie. Cuius cā dolor augetur ⁊ morbꝰ prolungat' ⁊ sic iterdū bonꝰ patiēs magnis ꝯclamoribꝰ ad mundū aliū inuitꝰ accedit Sed ad actū praticū ueniēdo Alexander. Saccelꝰ ex furfure triticeo i apozimate herbe camōille radicis uisci aneti ⁊ melliloti cū oleo camōillio decoctus usꝰ. Et cū ifrari incipiūt sūt āmouēdi ⁊ calidi sepiꝰ reponēdi de hinc uero ex oleo camōillio calido locū dolorosum inūge. Uel accipe altee cuꝫ radicibus malue quoqꝫ maiorane paritarie capil' ue. aneti. melliloti cauliū. añ. M. i. camomille. M. ii. fenu greci. l'. i. se. lini. l'. ß. ex hiis. uel ꝯsimilibꝰ fiat decoctio i qua spōgiā seu filtrū imite ⁊ fortiter expressū calidū quātū cōmode patiēs sufferre poterit super dolētē locū appone Cūqꝫ ifrigidari icipit remoue. ⁊ ut primo calidū repone hoc uicibus aliquot faciendo dehīc ex oleis ifrascriptis calidis dolorosū locū iunge. ut sunt olei camōillini olei anetini añ. ℥. i. pīguedis gallie. ℥. ß. misce. Alexāder uero ut dictum est atqꝫ ille bonus ātiquus serapio cū talibꝰ decoctionibꝰ ut magis sit doloris mitigatiue cōe oleū et camomillinū ꝯmiscebāt. Sed rasis et antiquorū plurimi i sola aqua calida oleo cōi permixta per imissā spongiā seu filtrū fomētationē faciebat et successiue ex prescriptis unctionē aliqui ex oleo sisamio cū adipe anatis suprascripta facta fomētatione locū inūgūt. Alii ex oleo de fēu greco seu de altea cū oleo de fenugreco seu de altea cū oleo anetino idē faciunt ul' tali unguēto utere ꝙ accipit butyri recētis. ℥. i. ß. olei uiolati pīguedis gal'ie olei amigdolaꝝ dulciū olei de li

lio añ. ʒ. f. cere parū et fiat unguentum quo utere. Serapio uero ex emplō in frascripto fomētatōe suprascripta per prius facta locū dolorosū emplastrabat q̄ accipit mucillaginis seminis lini et fenugreci añ. ʒ. vi. adipis galline. ʒ. iiii. farine ordei quātum sufficit ad inspissā dum et fiat emplastrum uel aliter accipe medulle panis remollite in uino et expresse lb. i. pistet cū oleo camomelli no q.m. sufficit ad ipiguādū ꝛ fiat ēplz̄ Aliud ité faciebat vulgarib⁹ notū saꝭ q; farinā tritici oleum comune et aquā tā diu simul bulire permittit q̄ emplī formā accipit quo i casu nostro usus ē ꝛc̄. Quod⁹ emplā que dicta sūt appli cādi ac ꝓsilia fm quosdā antiquos tal' est fomētatiōe facta locus leuiter exsic cet, de hic cū stupa aut succida lana ta lia emplastra tepida super dolentē locū pone ea sepius renouādo. Et ut Auic̄. iquit auisatus sēper esto ut taliū ꝓtiōe caliditas reseruet q̄ cū petia aliqualiter calida seu spōgia i ōcoctiōe predicta remollita et expressa fortiter loco sepe superposita fiat ꝓuenienter frigida eni super locū existentia dolorē nimiuz augmētāt. Ego autem talia ēplastra super fustaneo extendi ꝓtinue feci stupis seu succida lana dissis et tu facias si libz alꝫ hoc emplō us⁹ sū quod accipit medule panis i aqua decoctiōis ficuuz remollite et fortiter expresse. ℔. i. uitelloꝝ ouorū duos et cū quāto olei camōillini sufficit fiat emplastrū. uel alꝫ et hoc accipit radicū altee. ℔. i. assūgie porci recētis. ʒ. iiii. piguedinis galline. ʒ. i. f. farie tritici farine ordei añ. ʒ. ii. olei camōilli ni quātū sufficit et fiat emplastrū. Uel accipe. Ⓜ. i. caōille quā tm̄ bulire permitte quod ad mucillaginis formā deueniat de hic accipe paste radicū altee. ℔. i farine tritici. ʒ. iiii. farine ordei. ʒ. ii. butyri recētis. ℔. f. simul oīa pistent de suprascripta mucillagine tantū addendo q̄ emplastri formā recipiat cū quo ultimo puluerizati croci tres dragmas ad tūges bīis emplīs mō quo supra tuc, p libito utere Uerū ut iste bonus Alexāder iquit est sepe dolor i loco uno adeo fixus q̄ si ab illic calculū āmouere ōbueris necesse erit fortioribꝰ uti et sic ex bircino sāguine cū fermēto ordei emplīm fieri iussit quod esse efficacissimū asserit Auic̄. auté i casū isto oleū de scorpionibus ꝓmendat ac emplīm. seu ungim̄ de galbāo Cui⁹ in ātidotario mesue descriptioné inuenies. Laudat ité dyaquilon de mucilaginib⁹ ꝛc̄. ¶ Potes si libet ut ipse ait tā in emplīs quā i unguētis galbanū armoniacū euforbiū ac mirrā ponere uerū i bīis aliquid stiptici semper addas. ut oleū de alcanna. uel mirtillorū aut rosaceū uel ꝓsilie. ¶ Et in emplīs folia uirge pastoris uel aliqō talē ne. ſ. renes nimiū laxarent q; tunc ad superfluitates recipiēdas apti nimium fierent et sic sepe ut ueteres oēs clamāt infra borā dolor itensior quā prio reuertit. Qō si cū istis dolor nō remittitur. In tina fiat enkatisma. In qua a medio isza patiēt se solū balneet Nec ut Rasis iquit sit tale balneū uirtualiter nimis calidū nec actualiter ité sed tantū solūmodo q̄ patientē tuū delectet in quo prolibito morā trahat. q̄ si debilis nimiū fuerit i eo minꝰ stet sepius tamen itret. Cū aūt tinā egredit cū liteis calidis leuiter exsiccet ꝛ dolēs locus cum aliqua unctionū prescriptaꝝ ungat uel si libet emplret. Tine decoctio ex pscriptis fomētationis rebus ꝓuenietissime fiet quia oīa ista uel ex bīis plura proenchatismate tali ꝓuenīt. docet tamen

Canones obseruandi anteq̄ diuretica

Rasis q̄ ubi magna adeēt īflamatio pō tulace folia uiolaꝝ cucurbite uiꝫ albe uinifere flores nenufaris et ꝯsil'ia essēt addēda quo ī casu patiēs tinā egressus est ex oleo uiolato dolentē locū iubet ī ungi. ¶ Ueteres plurimi nō recedēte ab uno loco dolore ut ab illic calculos⁹ uersus uesicā trahat' super locū cū igne suā scitiā apponūt et illic aliquē diu dimissā inferius iuxta primū locū cū fortiori igne eā Jubēt apponi Successiue sēper tortuose uersus īguina descēdendo si enī sic feceris sicia illa ad se calculū trahit et eā sepius ī uesicā descēdere cogit quo facto illico dolor cessat. Jubet itē bonus Auic. Qd̄ īfirmus exn̄s ī tina se diuersimode moueat et subito et extra balneū ubi possit interdū ante Interdū retro et nōnunqnā alateribus diuersimode saltet per scalaꝝ itē grad⁹ saltādo descēdat āt equū duri portus equitet Aliqui ylia ⁊ pectinē strīgūt aiūt enī tūc uias dilatari multū ac ēt si cum manu pectinē fricēt ac ylia Et per hūc modū a loco suo calcul⁹ facilius dimouet' et ī uesicā facile trāsit prescripta tn̄ fiēda sūt q̄ dolor āt ab lat⁹ āt saltē sit aliqual'r mitigat⁹ et tūc p̄scriptoꝝ nihil āpli⁹ fiat qr fomētationū saccellatōnū enchatisātū ūctionū q̄z quoqz sil'iū nimi⁹ usꝰ tm̄ renes īterdū laxat Qd̄ ipsoꝝ ut īqt Auic. expl'siuā d̄bilitat hiis igit' ordiate pacꝫ ad ea q̄ lapidē frāgūt ueniēdū erit de qb⁹ ī sequētib⁹ bono ihū ꝯcedēte te faciā copiosū Et p h̄ ca⁹ p̄nti finē īpono.

¶ Ca^m septimū quosdā poīt Caōnes āteq̄z p os ꝯminuētia lapidē āt diur̄tica p̄beas obſuādos.

Adest iā tēpus quo tuo pauperculo calculoso per hoc aliqd lapidē dinuēs āt diureticum per os prebeas. Nā et si per ātescripta a furore suo dolor aliqualit' mitiget' nisi calculus minuat' āt ad extra quouis alio mō pellat' maiori cū furore reuertitur pacientē qz suū sine ītermissiōe ita crudelit' ī festās ut ad īferos eū desperatū sepe ꝯducat ut ergo tale periculū ꝓposse uitet' que calculū minuāt queqz ad extra corp⁹ adducāt sūt amodo describēda Sz ī presēti capl'o canones aliquos īexhibitiōe taliū obseruādos tantūmō ponā. Caue ergo ne ī prīcipio minorantia lapidē exhibeas qr ut inquit Rasis dolor flāchi ī īsultu īdiget mitigatione doloris et postea cura cū hiis fiet que lapidē emittūt ⁊c. ¶ Ut igit' ad actū practicū te deducā cū ad īfirmū primo deueneris cū mollitiuo clisteri superi⁹ descripto feces educe. Qd̄ si uētositatē ī ītestinis ad esse ꝯgnoueris leuiter carminātia ī secūdo clisteri iubeas apponi. Et si facile uomit prouocet' uoitus sed ī prouocādo cautus esto fōtis nāqz et maxīe uiolētus sepe lapidē sursū trahit. de hīc sacellationē. fomentatiōis unctiōes emplr̄ationes et talia mō quo supra face. quibus nō ꝯferētib⁹ ad enkatismata trāsi et ad sicias successiue que secundū modū ī precedēti capitulo descriptū ponēde sunt. nec unquā per os diuretica et calculū ꝯminuentia dabis nisi prius aut ablat⁹ aut saltem dolor fuerīt aliqualit' mitigat⁹ tunc enī signū est calculuz a primo suo loco esse remotū uel meatus fore adeo dilatatos q̄ calculus iste poterit cū apropriatis medicinis ad uesicā facile mitti et per urinā successiue foris sed dolore nō mitigato et calculo adhuc ī renibus exn̄te quod ut īquit Rasis per dolorē loco eodem ꝯtinue fixum scit' si diuretica et cōminuentia lapidem exhibueris materie

z nor^m

et lapidē cōminuētia exhibeāt
de his q̄ lapidē cōminuūt

alique ad ipsos renes adducerent̄. que propter calculū locū illū opilantez illic detinerent̄. Cuius cā dolor auget̄ et ī tm̄ sepe quod piis cū lamētationib⁹ bonus homo ad aliū mundū ire cogr̄ qd̄ ego iā experiēcia uidi. Nā quidā bon⁹ socius uni calculoso stati a prīcipio clisteria carminātia prebuit per que nulle sūt feces educte fomētatiōes nullas fecit. sed solū cum oleo scorpionū locuz dolentē in unxit propt̄ quod dolor ad auctus est cui bon⁹ socius succurrere cupiēs lapidē iudaicū et hyrci sāguinē cū uino maluatico bona satis ī quātitate tribuit et sic dolor in tantū creuit ut nūquā exn̄tes pizochari quorū reserta dom⁹ patiaz tātam predicare ualuerīt ꝙ ille bonus patiēs deū frustra īuocās tādē desperatus aīam satanę comendauit quā credo ipse alacer ī tartara deportauit. tu ergo ne sic facias caue qr̄ n̄ solū de morte corporis. sed qd̄ deterius est de morte aīe bono ihū reddere rōez cogereris cū hii desperati tui ob defectū moriant̄. ¶ Diuretica preterea fortia ī cibo nūquā dabis. qr secū extra stomacū ad renes cū īdigestū adducūt ¶ Ex quo bene pz quod nisi stoācus fuerit mūdificatus nūquā diuretica talia sūt exibēda. Si hiis igit̄ usus fueris per duas āt tres ante cibū horas talia prebe Solemus tn̄ aliqua facilia diuretica ī prīcipio pastus exhibere ut sūt cappares et cresones ꝙ. i4°. terapētice. Gal̄. quoqz ꝯcessit nec ego illa uitupero prīo ꝯ ī modica quātitate sumātur secūdo qr ī nutrimentū facile trāseunt et sic nō tantā tūc uī hn̄t quod cibuz indigestū secū trahere queāt. Macer puta renes siccos hn̄s diuretica fortia haud quaquā sumat. sed leuib⁹ utat̄ cū quibus iterī aliqua frigida et hūida sēper sunt ꝯmiscēda ut semē iusquiami papaueris cucurbite et sil̄iū. ¶ Quouis igit̄ mō fecibus eductis et aliquātulū mitigato seu quiescēte dolōe. ʒ. x. cassie fistule tuo īfirmo dari iube que cum decoctiōe capill̄. ueneris florū boraginis buglosse uiolaꝝ sebestē ordei quatuor se. frōrum liquiritie et passularum distēperet̄ et. ℥. i. sirupi uiol̄. addita in aurora patiēs totū calidum sumat qui siue operationē fecerit siue nō prādiū suū hora ꝯsueta sūmat. ueꝝ si ante cenā operata nihil fuerit clistere īponi infra scriptū iube ꝙ accipit brodii galline ul̄ caponis. ℥. x. melis rosati. ℥. i. ß. cassie ℥. i. olei ꝯmunis. ℥. ii. ß. sal̄ triti parū et fiat clistere Cassia itaqz per se seu clisteris auxilio operationē si fecerit ad ꝯminuentiū lapidis exhibitionē securi⁹ uenies ex quib⁹ prīo simplicia et de hīc ꝯposita sequētib⁹ ī capl̄is describā. Et sic ad ea trāsiēs pn̄ti capl̄o finē īpono.

¶ Capitulū octauū simplicia quedaz in se ꝯtinet que ueterū testimonio lapidem cōminuunt.

Libet que calculū ꝯminuūt singularia bona adiuuāte ihesu sub ordine quodā describere: ut ea facilius querēs īueniat. Et ab herbis principiū sumā. Ex quibus est apiū siluestre calamētū extremitates uitis albe absinthiū ruta agrestis card⁹ pulegium abrotanū arthemisia cāomilla capillus ueneris politricū paritaria senationes malua pētafilon sauina poliūmontanū serpiliū urtica ypericō gallitricū usu ue tribus spargi scolopēdria sinsibriū cicorea cotula herbena betonica trifolium cretani marini folia raffani et matricaria illa. s. quam crespulā seu herbam

q lapidē cōminuūt

Semina

cācri ueteres quidā appellant. ⁊ nostri
papiēses i uulgari crespulā ꝯsil'r appel
lāt nec ē arthemisia ut quidā medici no
stre tēpestatis putāt. pro arthemisia ma
tricariā sēper suis i receptis deseriben
tes haꝝ usus talis erit ex qua libuerit ꝯ
uino uel aqua decoctionis face cuius ab
ʒ.i.usqꝫ ad iiii.sit tibi dosis. Sublimā
tur quoqꝫ et fit ex hiis aqua cui⁹ eadeꝫ
sit dos. Uel ex hiis i umbra desiccatis
fiat puluis cui⁹.a.ʒ.i.usqꝫ ad.ii.cū uino
albo dabis. uel ex quib⁹ potes succum
extrahes ⁊ ab.ʒ.i.usqꝫ. ad.ii. dabis so
lū.s. aut cū uino uel cū quo alio liquore
libuerit. Et iter istas ifrasciptaꝝ succ⁹
q̄ꝫ maxie comēdatur. ut sūt folia rapha
ni ⁊ maxie siluestris folia ꝯsil'r cardi cō
mestibilis ⁊ istaꝝ duaꝝ succus ceteros
excedit. fit itē ex gallitrico pulegio tri
bulo folijs uitis albe ex saxifragia urti
ca cretano marino ⁊ politrico. Spagi
aūt leuiter cocti māducant'. Senatioēs
uero ex aceto oleo et sale condiūtur ac
cretani q°ꝫ marini et de hiis trib⁹ fercu
lū fit interdū. ¶ Ex radicibus laudāt'
īfrascripte ut radix costi rubi tribuli
thimi tribuli radix xilobalsami cardi
tamarisci pētafilon capparis yringi cō
ticis ra. lauri radix saxifragie cipi caul'
radix radicis radix apij agrestis lapa
tij berbene granū feniculi maxime silue
stris spagi raffani tenelli ⁊ gracil' altee
et acori. i istoꝝ q°ꝫ.numero scordeon
atque squillā ponere libet cuius acetuꝫ
et oximel ex eo factū maxime comēdat'
potes de quibus istaꝝ radicū uolueris
in uino uel in aqua unctioneꝫ facere uel
eas sub lima et quā maxie radices cardi
que i hoc casu sup alias prerogatiuam
quādā haber' uidētur et tam decoctio
ne quā de aqua sublimatiois ab.ʒ.ii. ad
iiii.usqꝫ dabis ualet et ipsaꝝ succ⁹ cum

Ex radicibus

uino potui dat⁹. uel fiat puluis qui cuꝫ
uino subtili aut ouo sorbili dari potest
Et iter ceteros laudat' puluis corticis
radicis lauri costi cipi saxifragie yrigi
radicis xilobalsami acori et caparis ac
cinis radicis cauliū istaꝝ autem dosis
sit a.ʒ.ß. usque ad.i.ꝙ. si ꝯsil'r aliarum
puluere eodē. modo usus fueris pctm̄
mortale nō ꝯmitteres. Ex seib⁹ super
oīa nigra cicera comedāt' de quibus fit
cōiter decoctio iusculū quoqꝫ laudatur
Itē puluis seminis cardi ꝯuenit et sem̄
malue carui dauci sem̄ genestre nigella
sem̄ porri sinapis miliū solis sem̄ spagi
⁊ tribuli canapis cipi raffani anisi car
damomi feniculi citruli cucumeris me
lonis et cucurbite ex istoꝝ parte maio
ri fit decoctio cui⁹ usus i casu nostro ē
quā maxie utilis potes tn̄ puluerem ex
aliquib⁹ facere si libet. ut ē semē malue
cardamomi anisi feniculi ciperi raffani
carui dauci genestre nigelle porros si
napis milij solis spagi et tribuli et talis
puluis ꝯ uino aut decoctioē rubeorū ci
cerū seu aqua mellis cōiter datur et sit
dosis a.ʒ.ß.usque ad.i.ß. ¶ Ex fructi
bus ꝯueniūt ossa ceresoꝝ siluestriū ex
quib⁹ subtilissime cōtritis fit lac cuius.
ʒ.iiii.stomaco uacuo date maxime pro
sūt. Cōueniūt oliue cū aqua et sale ꝯdi
te. Cōueniūt melones fistici ac pinee a
migdole amare cū rob subtilissime tere
āt' et potui i ieiuno dēt'. et alicui⁹ ip̄oꝝ
oleum cum modico pulueris yreos po
tui quoqꝫ tribuūt puluis baccaꝝ lauri
lac ficus cum aqua bibitum ac ficus ip
se comeste et trocisci quoque ex succo
pomoꝝ aristologie rotunde facti. Et
itē trocisci.vii. qui ex granis septuagin
ta pipis fiunt quoꝝ unū oī die patienti
tuo cū aqua mellis stomaco uacuo da
re efficacissimum comperui. ut. A. īquit

q fructus

De simplicib, capitulo fragmentis, tā a modernis qꝫ a veteribus
folia cōprobatis
220

Ex foliis seu lignis. uel corticib⁹ arbo
rū ualent folia amigdolaꝝ amaraꝝ quo
quomō dederis. seu i decoctionē āt ut
puluerē. ꝛc. ualet et mirabiliꝫ decoctio
foliorū rubi et lac folꝫ fici. ¶ Ualet cas
sia lignea lignū aloes lignū balsami et la
crima uitis que in marcio ab iciso eius
ligno deguttat et est mirabilꝫ. Ex gumis
ualet guma uitis guma cerosoꝝ prūoꝝ
amigdolaꝝ guma pini. ualet serapinuꝫ
ac bōllelliū et iste gūme cū uino dissolu
te uel i puluerē subtilē redacte potui
stomaco ieiuno dentꝫ. ¶ Ex oleis pue
niūt balsamū cuius dosis sit gutte qua
tuor cū uino maluatico. uel ꝓsiꝫ disso
lute. ualet oleū de sauina de piperibus
amigdolaꝝ amaraꝝ et benedictū seu de
laterib⁹ ꝛ ex biis fit i ūctio aut per siri
gā iectio ualet itē oleū de granis citri
cerosoꝝ ac citrangouloꝝ tā inūctum. s.
quā bibitū. Ex mineralibus ꝓueniūt co
ralli lapis ematitis lapis iudaicus la
pis renum seu quod ad humana ue
sica per icisionem extrabiꝫ et lapides
q reperiūꝫ i epate apri lapilli uentrū gal
linaꝝ uel pallūboꝝ ac lapis spōgie. Et
iter mineralia libet nitrū enumerare q
ut iquit Auic̄. est iter lapides sicut stul
tus iter boines talia debēt subtilissime
teri. ¶ Et aliqui ponūt q isti lapides
debēt super cote ꝓfricari de hic uero
cū uino decoctiōe cicerū aut mellis aq̄
dari istorū tamē dosis uariaꝫ. Mā lapi
dis licis spōgie et iudaici dosis est a. ℨ
f. usqꝫ ad. i. aliorū ℈o. a. ℨ. f. usqꝫ ad. i.
Ex aialibus īfrascripta a ueteribus pl̄i
mum ꝓmendantꝫ ut cinis seu puluis ue
sice apri sua cū urina desiccate puluis
renum asini cinis testaꝝ coclee ac etiaꝫ
totius coclee puluis pellicule uētris gal
li puluis yecoris yrci ac eius desicati
sanguis puluis stercoris columboꝝ ac
galloꝝ turturis quoqꝫ ſz ista stercora
debēt puluerizari subtilissime et cuꝫ aq̄
mell̄ propiari. Cōueniūt quoqꝫ īfrascri
ptorū oīum cinis ut cicude ac pulorū
yrūdinum. Ex quib⁹ quoqꝫ fit ferculū
de quo īfra. laudatꝫ itē scarabeoꝝ cinis
scorpionū ericij cū suis spinis grilli lo
custe lōbricoꝝ terrestriū milepede teste
oui aqua sit pulus egressus uermis de
nocte lucētis ac alaꝝ anseꝝ suis cū plu
mis ac auicule parue que ꝓmeli tēpo
re apud nos sepi⁹ apparet quā quidaꝫ
caudā tremulā uocāt de boc tñ īfra q
uis istoꝝ i olla ruda pane extracto in
furno ad desicandū pone i quo tam diu
stet quod comode teri possit cauendo
tamē ne desicetꝫ i tantū q carbo fiat. Et
secundū apuleū que exui i casu isto ani
malia nobis sūt luna crescēte capi ōbēt
uitelus itē oui recētis ualet durus cum
croco trito comest⁹. Ualēt passeres co
mesti atqꝫ turturis decoctio. Et sola
quoqꝫ uria apri porci atqꝫ capre cōue
nit que cū tāto uino albo nō dulci dari
debēt. Et ista sūt simplicia que huic cru
deli morbo ualere ꝓperi. Sꝫ qꝫ ipsorū
aliqua singularissima adiuēta sūt que alia
quā dictū sit preparatiōe idigent libet
biis caplm sequēs acomodare. Et per
boc presenti finez impono.

¶ Capitulū nonū de simplicib⁹ quibus
dā que tā a modernis quā ueteribus in
fractiōe lapidis singularia reputantꝫ ac
qualiꝫ ꝑparari exbiberi quoqꝫ debeāt:

Si quis ātiquoꝝ uolumīa dili
gēter ispexerit plurima ꝓperi
et que non solū i passiōe ista
sz i qua uis alia secundū exigentiā debi
te aportāta sepe a faucib⁹ mortis ifir
mos extirpāt. sz interdū ita trūcate lo

dd. z.

De lapide

cuti sunt ut nec preparare nec qualiter exhiberi debeāt sciam⁹. Cui⁹ cā obmittimus sepe multa que īfirmis maxīe conferrēt nobisq3 īde grādis honor acresceret. Quas obres ex sīplicibus que ī precedēti capitulo descripta sūt aliqua deligere libet ab ipsis ueterib⁹ suplatiue ī casu nostro comēdata quoꝝ ꝯmendationē prepationē ⁊ exhibēdi moduꝫ pñs capl'um bono ihū coadiuuāte docebit. Sāguis aūt hyrci ī hoc casu quid sigularissimū reputat' qui ab Auicena. taliter preperat' ollā nouā bene uitreatā sumes quātā diu laues seu ī ea aquā bulire facias ꝙ terreitatis naturā amittat. deīde tēpore quo olla īcipit colorari hircū annoꝝ quatuor uel circa iugula. Cuius primū et ultimū sāguinē abicias mediū uero ī iā dicta olla reconde ī qua tā diu maneat ꝙ si coagulatus de hīc per frustrula ad castanee seu nucis quātitatē diuide ⁊ ista ī pāno aliquo lineo subtilissimo posita nequeat ipsū pl'uis aliquis attīgere sub diuo suspende hoc ē ī loco ne ros eum attīgat cooperto alateribus tamē discooperto et ibi tātū permaneat ꝙ possit puluerizari cuius dosis .a. ℈.i. usque ad ītegrā ʒ. cuꝫ uino dulci cocto aut aqua apij mōtani detur. ¶ Serapio autē eū cū rethi aut panno subtilissimo cooperiebat et ī loco ubi solares radij atq3 lunares attingere poterāt dimittebat cohopertū desuper tamē tal'r tñ ꝙ ros eū attīgere ñ posset et cū eo de folio indo de amomo uel spica seu aliquo alio odorifero ꝯmiscēdo potui cū uio cocto dabat āt si qs inesset fetēs odor ocultaret'. Alexāder hyrci ānoꝝ ad minus. iiii. sāguinez mediū accipit et ī uase aliquo uitreato et bene mūdo reponit et minutim euꝫ incidēs tā diu ī loco ut supra circūstātioā

Sanguis hyrci

to dimittit ꝙ puluis īde fieri queat de quo cū mira equis partib⁹ dato se lapides fregisse plurīos ait. Et ut malus odor si quis affuerit occultetur seccuꝫ amomū ꝯmiscuit. Jussit tamen ut sanguis redolēs magis fiat ꝙ ꝑ dies pl'iōs āteq3 hyrc⁹ iugulet' ex feniculi erba hedere āt lauri nutriat' puluis enī taliter preparatus et quo supra mō exhibitus minutati per urinā lapidē expellit nec ulterius sinit renasci cū quo dolores āputat unde propt' has uirtutes mirabiles sanguis hyrci potio dei manus nūcupatur. Alii quatuor ānoꝝ. uel circa hircū per quadraginta ad min⁹ dies continue ¶ Ex foliis edere saxifragie milio sol' feiculo apii et huiusmōi herbis diureticis alūt. Et per. xx. dies uel circa anteq3 īterfici debeat eū quaque die uino bono bis potāt quē de mēse augusti ad huc regnāte canicula iugulāt. et ut supra medio accepto sāguine quo supra mūdificāt et istū cibādi atque potandi modū bene ꝯmēdo. ¶ Alii sāguinē illū ī uase bene mūdo recipiūt quē alio ꝯsimili uase cooperiūt ī quo minutissima sūt foramina sic ut exelari que at et ī sole dimisso tal'r eū exsiccāt. tu aūt hūc ꝯdabis sāguinē zuchaꝝ et alia ut gratus magis gustui fiat et pro libito adde. Rasis cerui sanguinē non mi⁹ quā hūc laudāt īquiens quod ita lapidē renalez seu uesice frangit sicut sanguis hyrcinus adamātem. Et si eo uti libet ꝯsimilem quā de sāguine yrci preparationez face fitq3 dosis eadē. Sāguis quoq3 ul'pis plurimū comendat' ī quo si ponat' lapis aliquis īfra triduū totus ꝯfringit' ut experiētia docet qui ut sāguis hyrci preparat' ¶ Sitq3 dosis eade. Et ꝺ isto sāguine fert' ꝙ si pectē ī ungat' uesice lapidē frāgit fert' item ꝙ puluis mēstrui

sãguinis ĩ hoc casu mire ualet et a. ℨ. ß. usq3 ad. 3. ß. cũ uino albo uel alio diuretico prebẽt hoc enĩ ꝯpertũ est q3 si cristallũ ĩmixto cũ aceto ponat' dissoluit' is iter ueninosa ꝯputatur sed tamen ĩ dosi ista nocere haud quaquã poterit. Et ãtiqui hos sãguines renalẽ lapidẽ frãgere didicerũt. q3 minerales lapides ĩ hiis positi cũ aceto mollefiũt atq3 frãgunt'. Nã ut ĩquit albert⁹ si sãguis hyrci asini et ãseris cũ aceto mixti leuiter decoquat' et ĩ hiis cristall⁹ uel gẽme ponant' molescũt et ẽt uitrũ in tãtum ut cũ cultello ĩcidi queat Et si solũ hyrci sãguinẽ acceperis et cũ eo acetũ atq3 absinthii succũ miscueris uitrũ ĩ eo positũ ueluti pasta mollescit sic ꝙ ad murũ proiectũ nõ frangat'. ¶ Aliud ꝙ ueteres singularissimũ reputãt est uitrum ꝙ sic Auic̃. documẽto preparat' accipies et ipsũ quãtu3 potes tenere de hic ĩ cocleari ferreo pone ꝙ super ignitos carbones colloca. et cũ rubeũ fuerit in aqua fabaꝝ ꝓiice tũc enĩ calcinatũ facile deprehẽdes nõ calcinatũ quoq3 uero iterũ ad ignẽ repones sic ut prĩo totiẽs faciẽdo ꝙ athomoꝝ sil'itudiẽ3 teñri posit cui⁹ cũ mellis aqua ãt alio diuretico a. 3. ß. usq3 ad. i. dabis sed laudo ut patienti hoc uitrũ sic nõ manifestes ne put3 se uenenari. cũ ex eo canes ĩfficiam⁹. s3 hiis nõ tritu3 datur ymo integrũ quod cum pinguedine aliqua ꝯmiscemus. et cum eorũ tunc gutur transire nequeat eos interficit et non uenenosatitate.

¶ Quidã alkimista ipsũ per frustra super cocleari ferro ad ignem ponebat cũq3 ignitum erat cum uino maluatico ul' ꝯsimili cũ oleo benedicto aut descorpionibus equis partib⁹ mixto ipsũ sepi⁹ extiguebat sic totiẽs faciendo ꝙ facile ad athomoꝝ similitudinẽ cõteri poterat ꝛ ipsũ quo supra dictũ ẽ modo dabat.

¶ Auẽzoar autẽ cũ oleo iuniperi liniebat et in ignẽ factũ rubeũ in aqua raphani extiguebat quo facto ipsũ cu3 predicto oleo iteꝝ ĩ ungebat ꝛ in aquã raffani extinguebat. ¶ Quo septies facto ĩ puluerẽ subtilissimũ reducebat et quo supra modo dictũ ẽ utebatur. ¶ Puluis itẽ leporis plurimũ ꝯmendatur quẽ quidam sic faciũt uiuũ leporẽ in olla noua et bñ mũda reponũt quã bene clausã tm̃ in fumo permittũt ꝙ puluis ĩde fieri. como de possit cui⁹ a. 3. i. usq3. ad. ii. ꝯ aliquo diuretico prebẽt. ¶ Aliqui leporẽ iugulãtes ĩ sua pelle sãguinẽ reponũt et ea3 cũ illo sãguine ĩfurno tm̃ desiccari permittũt ꝙ puluis fieri possit. ¶ Alij abiecta carne ossa solũ ꝯ sãguĩe ꝛ pelle desiccãt. Quidã sarracenus de infrascripto puluere se michi mirabilia fecisse narauit. pregnãtẽ leporẽ iugulabar dehĩc lepusculos a uẽtre extractos euiscerat quos ex sãguine matris ĩplet ꝛ infirmo modo supra desiccari permittit. sic ut puluis ĩde fieri possit quo utebatur ut supra. ꝛc̃. ¶ Auic̃ aquã leporis m'tũ comẽdat pro qua quidã aqua sublimatiois ĩterpretat' quã facias si libet. uel aqua seu brodio decoctiois ei⁹ uttere. uel aquã ĩ uase duplici face et erit optima quã adhuc si magistralius facere libuerit qñ hec fit aqua saxifragiã miliu3 solis uel aliꝙ huiusmodi secum misce. Reperi ĩ antiquis quibusdã experimẽtis Qđ lepus ĩ iunctura popliter posterioꝝ pedu3 ad magnitudinẽ mediocris fabe ossiculũ quoddã habet cuius pl'uis cũ optimo uino potatus calculũ omne3 frãgit et hoc ab meo illustrissimo dño marchione mõtisferati quoq3 habui q antequã ad stãdum secu3 uenissẽ sepissime a calculo uexabat'. et ait se pluries

dd. 3.

pulueris leporis

Vitrum ꝑparatum

De simplicib, Lapidē

talē pulverē expertū fuisse qui calculuz indilate frāgebat. De cinere scorpionū antiqui nostri mirabilia narrāt que sic fit. Uiuos scorpiones ī olla noua uitreata. uel ut placuit. A. sapīe luto illinita recōde que tantum ī furno permaneat ꝙ nō adusti sz tm̄mō desiccati ī puluerem ꝯuerti possit. Cuius dosis est akirat duob⁹ usqz ad quatuor cū uino albo. āt uino melliloto seu cū aqua mellis uel alio diuretico. Antiquoꝝ quidā cū sale armoniaco eos ꝯburebāt ꝙ nō laudo. Fit et ex hiis oleuz de quo loc⁹ ubi lapis esse credit̄ debet īungi ut renes ylia uel pecten ꝛc̄. Et ipsū quoqz per syringā in uesica missū lapidē frangit ꝙ sic fit ī. l̄. i. olei amigdolarū amaraꝝ xii. uiuos scorpiones īpone. uel ī āphora bene sigillata ad sollē ponat̄ ibidēqz per dies quadragīta dimittat̄ et de hic ex colatū usui reseruet̄. ¶ Fit itez cū spēb⁹ hoc mō accipe aristologie ro. cipi gēciāe radices caparis añ. ℥. i. sil̄ ꝯtunde sup q̄. l̄. ii. olei amigdolaꝝ. amaraꝝ ꝓice et ī āphora bñ clausuz ꝑ dies quadragīta ī sole permite deīde colet̄ sup ꝙ uiuos scorpiones uigītiquatuor pone et iterum in sole per dies alios. xl. dimitte de hic excolet̄ et usui reseruetur ¶ Nōnulla itē sūt aīalia ex quibus sup laminā ferreā ignitā exsiccatur fit cinis qui ī casu nostro plurimū ꝯmendat̄. ut sūt Cicade scarabei grilli et eoꝝ maxīe que circa furnos āt loca calida ꝯmorāt̄ sed omniū istoꝝ crura et alie extremitates abijciātur fit ex mille pede ut supra cinis qui quoqz mirabiliter ualz hij ꝯsil̄r cineres ueluti scorpionū cinis fieri possūt qui cū ijsdē quoqz dētur ac eadē sit dosis. ¶ Ueꝝ de predictis quidā. ʒ. i. dari iubēt. Sed de cinere scorpionum haud quaquā cū ipe magis sit uenenos⁹ ueteres aliqui et maxīe Ras uermen in estate de nocte lucētē quē culilucidā uocat plurimū laudat īquiēs ꝙ ē uirtutis cātaridis. sed ī casu isto potētior. ꝛ. is ī uase ereo ī sole desiccari debet. de hinc abiecto capite ac extremitatibus cū modico aque assefetide excolate det̄. precipit tñ alkindi⁹ ut de tali puluere aureus unus det̄ ꝙ nō laudo. qa uesicā exulceraret. fit itē cinis coclearū ītegraruz ac solius teste fit quoqz ex ericio suis ꝯ spinis et ex alis āserū vz pēnis hoꝝ cinerē dosis ē. ʒ. i. cū aliq⁹ diuretico ꝛc̄. dñs ī hoc casu pulloꝝ yrūdinū puluis reputat̄ quos uolātes accipe et suis cuz plumis uiuas ī olla mūda desicca huius pulueris dosis ē. a. ʒ. ß. usqz. ad. i. ß. ꝯ apropriatis diureticis ꝛc̄. Rasis eos assatos ꝛ ꝯmestos plurimū ī hoc casu ꝯmēdat. et ex ijs itē tale ferculū faciebat iaz uolātes ī olla ꝯ ꝺcoctiōe rubeoꝝ ciceꝝ modico suci petrosilij adito ꝯ oleo aīgdolaꝝ dulciū et sale decoque faciebat. Cīamomi galāge gariofiloꝝ et similiū spēruz parū addendo. Et tā brodiū quaz carnes suo patiēti esui tribuat dragma q⁹ qz una pulueris uesice apri sua cū uria ī furno desiccate plurimū ualet ac tātūdem pulueris pellicule uētris galli et pulueris stercoris palūboꝝ rubeoruz qui per prius cū semine lini. uel cū quo pane ī quo semē feniculi coctum sit nutriri debēt. deīde per diem cū sua nocte stercus illud īfundat̄ ī aceto et de hinc exsiccet̄ et puluis fiat de quo et cīamomo equis partib⁹ cū syrupo desquinanto. uel ꝯsil̄i. ʒ. ii. dabis. ¶ Uel facias fimi colūbini ut supra preparati. ʒ. i. origani. ʒ. ß. zucari. ʒ. ii. fiat pul̄. et sit dos una. ¶ Alii ex eo cū oleo amigdolaꝝ dulciū trociscos ꝯficiunt et ter hoc faciētes sēper ī umbra desiccant deīde ī

petia rara ligāt ⁊ ī uino īfūdunt ueteri
cuius. ℥ii. prebēt. Uel accipe fimi colū
bini ut dictuz ē preparati. ʒ. i. pipis bac
caꝝ lauri. añ. ℈. i. zuchari. ʒ. ii. fiat pul
uis qui cū decoctioē pulegij detur quo
quomodo tale sterc⁹ dederis mirabilit
opatur. Et eiusdē uirtutis ē muriū ster
cus uelud istud prepatū et exibitum uel
da. ʒ. i. pulueris criste galli et uidebis
Cinis quoqz uermiū terrestiū sigularis
simus habet cui⁹ dosis sit. ʒ. i. cū. zucō
et aliis spēb⁹ prout tibi libuit. Quedā
auecula repit que apud ueteres tāte ṽ
tutis reputat ut eā sub silētio preterire
pcim mōtale nō ꝯmittere uideret īqui
ūt eni ꝙ in frāgēdo lapidē sibi par nihil
reperitur. sed nostra tempestate prati
ci pro hac aue q̄z ul'gares nostri caudā
tremulā uocāt accipiūt. sz ueterū dicta
ꝯspiciēs nō eē illā ꝯperiet ymo hec mea
auis est ista ī subduplo minor qr excep
ta aue basilica que ē regalis auis. ut fa
pio et alij ueteres īquiunt nulla hac mi
nor repitur cuius corporis color inter
cinericiū et uiridē mediuz tenet super
alias autē pēnas aliquas ueluti auro ꝺ
pictas habet et ī pēnis caude pūcta al
ba plurima que sursū uolās terrā garri
ens statiz petit ī uolatu sēper garrit et
yemis tēpore ad nos accedit. ¶ Super
lacunales rippas libēter ꝯmorat et se
pe iuxta parietes et tūc muris adherēs
ibi suū nutrimentū uenat huius cauda
tremit nō tantū tamē uec ita ꝯtinue ue
luti auis que stati dicta est. In figura
tamē ei plurimum assil'atur qr respectu
sue molis ob lōga satis est sed ī colore
pennaꝝ nec quaquā hec ī paludibus li
benter nidificāt et rotundū plenū plu
mis nidū suum ī ipsis paludibus arbo
ri salicis ut plurimū appendet foramen
paruuz ī eo dimittit per ꝙ eius īgress⁹
est et egressus septē et interdū ad. xx. us
qz pullos uno cubatu ꝯcipit et qr pen
nas uariis coloribus depictas hz. ul'ga
res pactaum uocāt quasi pictā hāc au
tē auēzoar buzbuza arabici uocari īgt
et exponūt quidā ꝙ est cauda tremula
quā nos bouariaz uocam⁹ sz hec boua
ria illa īduplo maior. Ex quo pz hāc il
lā nō esse cum regali aue excepta ut di
xerā hac nulla sit minor. hāc. aūt quidā
assam et quidā elixā manducari iubent
qñqz recentem et qñqz salsam sed ex ea
Auicena. puluerē facere docet. quia in
furno ītegrā desiccari iubet tātuz scilz
ut ipse īquit ꝙ cū terminos assatiois ad
adhustionē trāsiēs uenerit puluis fiat.
Cui⁹. ʒ. i. cū aliquo diuretico sit dosis.
Et aliqui addūt pipis folii iridi añ. ℈. i
et totū pro una dosi prebent sed circa
istos fiēdos puluerēs unū tibi sit docu
mentū generale ꝙ quecūqz anssat cum
ꝛium adhustionis attigūt ab ulteriori
desiccatione debēt custodiri satis eniz
ē si puluerizari queāt. Sed ista que sūt
ī cinerē ꝯmutāda ad adhustionē ueniāt
necesse ē et hoc tibi sit mēti sēper. quia
yrūdines auicule et non nulla alia que
dicta sūt si ad adhustionē deuenerint si
nullā ampli⁹ uirtutē habēt. In casu itē
nostro que dicta sūt sigularissima repu
tātur. Sed nō minus que sequūtur ut.
℥. i. radicis raffani que ut īquit auēzoar
a proprietate mirabili lapidē frangit.
¶ Et īdē faciūt. ʒ. ii. decoctionis uini
lapatii acuti radicis. s. ualet itē cimis te
staꝝ ouoꝝ a quib⁹ fuerīt extracti pulli
et iste teste super ferreā lamineā exsicca
ri debēt quaꝝ dosis ī debili sit. ʒ. ß. ī for
ti. ʒ. ii. ī mediocri. ʒ. i. ꝯ diuretico aliquo
⁊c. ¶ Ualet item cinis tirsi caul'. silue
stris aut nōdū trāsplātati. Et īfrascri
ptoꝝ quoqz puluerꝝ ut corticis radicis

De cōditionib, in cōpōne medici
narū in hoc casu obseruādis

lauri radicis saxifragie seminis cardi
milii solis se. speragi gumi cerosorum
et amigdol'. Et si gūme iste teri neque
āt cū uino uel alio diuretico dissoluan
tur quoꝝ a.ʒ.ii.usqꝫ ad quatuor cū ali
quo diuretico sit dosis. ¶ Alkindi' au
tem bestiunculam que in locis humi
dis et ī arborib' reperit' cui' dorsuꝫ ni
gris pūctis ē maculatū sūme laudat que
si ītegra trāsglutiet' omnē ut inqnit cal
culū aufert cū qꝫ nūquā redditurū pellit
ualēt itē trocisci pomoꝝ aristologie ro
tūde ab hijs eni succ' extrahimur. ⁊ tā
diu ī sole desiccari ꝑmitūt ꝙ inde troci
sci fieri possit qui postea ī ūbra usui re
fuētur. A.uero et dn̄s rasis trociscos
septē ex granis septuagīta piperis fac
tos cōmēdāt lapis lincis et lapis iudai
cus ꝓpriū ꝓpt' quā habēt ī casu nr̄o ex
cellentiā a quibusdā ueteribus lapidēs
renū nuncupant' quoꝝ dosis cū aliquo
diur̄tico sit.ʒ.ß. Fit ex granis citri ros
et citranguloꝝ et cerosoꝝ Itē oleum
cui'.ʒ.ß.potui data mire ualet. Et idē
facit.ʒ ß.i. succi tribuli ī terra sicca et
nō ī aqua nascētis.āt.ʒ.iiii.aque sublīa
tionis camōille seu decoctiōis ipsius.
Ualet quoqꝫ aqua balneoꝝ naturaliū
sulfurea et nō aluminosa propter eius
stipticitatem. Et prīo ꝙ aliqñ expert'
sū gutte quatuor fini balsami cū uino
diuretico dati ossa preterea cerosoruꝫ
siluestriū suis cū nucleis conterent'.et
ex īde cū decoctiōe cicerū ru.lac extrac
tum dat' cui' dosis est ab.ʒ.iii.usqꝫ ad
v. Lactis uero fici seu foliorū eius gut
te.x. aut.xii.cū uino albo sūt dos una la
crimaꝝ uitis.ʒ.ii.usqꝫ ad.iiii.dant'.de
coctiōis autē rubeorū cicerū eadē quo
qꝫ sit dos īfrascriptorū uero succoꝝ do
sis ab.ʒ.i.usqꝫ ab.ii. Et prestat si cū ui
no albo aut decoctiōe rubeorū cicerū
extrahant' ut est succ' folioruꝫ uitis al
be radicis cardi penthafilon herbe
politrici paritarie et fol' siluestris ra
phani. qui inter. omnes alios succos
ab oībus ꝯmēdatur.cuius dosis sit.ʒ.i.
Et hec sūt sīgularia quoꝝ ꝑtēsuꝫ exper
tus et partē reperi nostris ab autorib'
super alia ꝯmēdata quoꝝqꝫ tā preperā
di quā exhibēdi modū presēs capitulū
tibi dedit. Et ꝑ hoc felicit' finē recipit.

¶ Capitulū decimū de condictionib'
ī compositioē medicinarū que nostro
proposito conueniūt attendendis.

Medicine cōposite que calculū
ꝯminuūt plurime aueterib' ꝺ
scribunt' sed magis famosas
magisqꝫ gustui delectabiles bono yesu
eoadiuuāte describā. Ueꝝ ꝯditōnes in
cōpositione taliū attēdēdas primitus ꝺ
scribaꝫ quas parti ab. Auic̄. decima oc
taua t̄tii collegi ⁊ parti li°.x.tractatuū
a Gal'. Prima ut medicina ꝯminuens
lapidē ad locū celeri' ꝯducatur subtilia
tiuū sēper aliquod atqꝫ penetratiuū se
cum erit ꝯmiscēdū.ut calamentū cassia
lignea pip cinamomū et sil'ia. ¶ Secū
dū sp aliquod conmiscebis ꝙ ī locuꝫ la
pidis medicinā ꝯminuatiuā ꝺtineat.ut
mastix gūma arabicā uel ꝯsimile. Ter
tia apitiuū aliquod addes cui' uigore
materie ad id ꝙ diminutū a lapide fue
rit extra cōducāt' ut fenu grecū dauc'
siseleos cordumenū squinātū radix apij
spgi brusci cortex radicis caparis ⁊c̄.
Quarta quia sepe loca ꝑ que isti calculi
ꝯfractiones seu materie alie trāseūt ex
ulcerātur aliꝙ stipticū ista defēdēs ad
iūges ut liliū siccū drag.gūmi arabicuꝫ
amidū liqricia aristologia rose sādali ⁊c̄
¶ Quitū aliquid sēper cū hijs pone ꝙ

de aqs sublimatis cōfect. iulep. sy. et aliis in frāgēdo lapidē principatū obtinētib,

sit doloris sedatiu ut semē lini eius mucillagose. altee nuces iusquiam⁹ al. semē papaueris ꝛc. Sexta qꝛ per sepe aliq̄ uenenositate participātia dātur ut cantarides uermes lucētes ꝛc. aliquid illi uenenositati obuiās ꝯmiscebis. ut sunt semē alkekēgi quatuor semina coīa frigida et ista propria taliū sunt bezear. Iste sūt cōdictioēs italiū cōpositione medicinaꝝ attēdēde. Sed tuo sēp proposse fac oīa talia ad tēperiē deducant̄ ꝙ cū semine alkekēgi quatuor seminib⁹ comunib⁹ frigidis. uel cum seīe lactuce scariole uel ꝯsili facile fiet uerū simplicia aliqua reperiunt̄ i quibus enumerate ꝯditiōes plures īsunt et sic cū illis nl̄la aut pauca sūt ꝯmiscenda de quibus duob⁹ i precedētib⁹ capitulis te et d̄o laudē satis copiosū feci. Sꝫ qꝛ difficile est simplex reperiri ꝙ has oēs et si tam̄ plures ī se ꝯditiōes habeat ꝯposit⁹ utimur paucis et plurib⁹ secundū ꝙ op⁹ ad mixt⁹ quorū magis famosas īscribā Scias tū ꝙ q̄ nōdū adunā fōmā r̄ducte st̄ magis q̄ꝫ fer̄mtate p̄ualēt qꝛ ut bon⁹ īquit Auic. uirtus natural̄ discretiua inter taliū medicīarū uirtutes distiguit ꝛ fm exigentiā in hiis diuersimode opat̄ quia ad medicinā lapidis ꝯminutiuam ꝯducendā medicinis penetratiuis utit̄ Cūqꝫ ī locum lapidis ea furit uiscos retētiuis ut ipsa medicina frāgens lapidē tantū ibidē teneat̄ ꝙ suā operationem pfecerit. Qua perfecta medicīe lapidis ꝯminutiue ꝛ uiscose. retētiue euanescūt de hīc uero uirtus ipsa apitiuis utitur que minuti lapidē ac materias alias ad extra ꝯducūt. Et ne per que ꝯducūtur loca ledātur ad taliū tūc ꝯfortationem stipticis utit̄ Ex quibus satis patꝫ ꝙ m̄dicina que nōdū ē ad formā unā reducta poti⁹ ē eligēda cū uirtutes ꝯponētiū ī ea sūt seperate cū quib⁹ ut statiꝫ dictū ē fm exigētiā naturalis uirtutis opat̄ hiis itaqꝫ cōdictionib⁹ obſuatis a principio ea exhibēda sūt que tēpate calidi tati attinēt tales nāqꝫ siue decoctiones fuerit siue iuleb syrupi pulueres siue ꝯfectiōes facile ad renes penetrāt nec secū a superiorib⁹ ueluti fortiter urinam ꝓuocātia materias feculētas adducūt sed solū ī ip̄is renib⁹ exn̄s leuiter per urinam expurgāt ac moderate et absqꝫ uiolētia calculū ꝯminuunt. Oīs nāqꝫ medicina que urinā fortiter prouocat renū humiditates euacuādo eos maxime ledit qꝛ nihil hiis nociuū magis quam macilentia a principio igit̄ leuioribus utendū est. ¶ Et sic habes ꝯditiones in compositione medicinarū proposito nostro ꝯuenientiū attendendas que huic capitulo finem imponunt.

¶ Capitulū undecimū d̄ cōfectionib⁹ sublimatis aquis iuleb ac de syrupis q̄ īter cetera īfrāgēdo lapidē principatū obtinent.

Libet rubeoꝝ ciceꝝ decoctionē propter ei⁹ excellētē uirtutē a ueterib⁹ narratā quāuis īter cōpositas forsā nō enumeret̄ p̄mā facere. Mūda igit̄ cicera tātū bulliāt ꝙ aque medietas sit ꝯsūpta dehīc coletur cui⁹ cū zucharo uel sine zucharo. ℥. iiii. ī aurora et tantundē per horas duas ante cenā pro uice dabis. Uel hanc facias que accipit folioꝝ maluarū silue striū. M. ii. capil. ue. M. i. mell. ℥. iii. et ī aque pluuial̄ cisterne uel alteri⁹ bn̄ munde. l. iiii. ad part⁹ tertie cūsumptōnē decoctio fiat cuius mō quo supra. ℥ iii. pro uice dabis. ¶ Uel accipe cāpestris malue capil. ue. an̄. M. i. radicuꝫ

et aqs. vz aliis principatu obtinentib. in lapide frangendo.

speragi.℥ i. rubeoꝝ cicerum pugillum i.et cum butiro fiat decoctio.uel de eo ī decoctiōe iā facta pro libito pone de qua tuo patiēti mō quo supra tribue h̄ enī dolorē mitigat uias dilatat et sine uiolentia calculū minuit. uel radicum speragi radicum pui rubi qui ī cultis terris nascit̄ et capill̄.ue.añ.M.ii.accipe Ciceruz autē ru.p.j.d̄ quib⁹ ī quatuor.l̄. aque fiat decoctio aceti squillitici.℥.ii. addendo et tertia comsumpta parte coletur de qua patiens.℥.iiii. horis quibus supra pro uice summat. uel accipe capil.ue.cāpestris malue paritarie scolopēdrie cicoree.añ.M.i. quatuor se.frōrum.℥.i.ß.se. malue.℥.i. anisi.℥ ß.fiat decoctio cuius ueluti prescriptaꝝ sit dosis et usus. Si has d̄coctiōes delicatas gustui magis habere libet.de qua uis.℥.x. sumas zuchari aūt ℥.ii.ß et totū iulipiza ꝙ pro uicib⁹ duabus sufficit ueꝝ ī hijs que acetū squiliti cū nō recipiūt cū iulipizāt̄ si de eo.℥.ß. addideris preualeret. ¶ Posses etiā ex prescriptis decoctionib⁹ syrupum hoc mō facere ut d̄ qualibet l̄.ii.accipe zucari.℥.x. mell̄ ℥ ii.ß. ex quibus syrupus debite coct⁹ fiat de quo ab.℥.i.ß. usqz ad.ii. cū.℥.iii. decoctiōis cicerum rubeoꝝ aut aque sublimatōis capil.ue. aut scolopēdrie cicoree cāomille uel ꝯsil̄is misce et sufficit pro una uice. Cōtīgit tamē interdū dolorē mitigari quamuis ipse ex toto nō recesserit ī quo casu qua sequit̄ decoctio iuleb siue syrupus plurimū ualet. ¶ Ea autē accipit capill̄ ue.M.i.folioꝝ cardi siluestris politrici scolopēdrie añ.M.ß.quatuor se.comuniū frigidorū.℥.i.ß. se.alkekengi.℥. i. se.malue fenugreci añ.℥.ß.liquiritie.ʒ iii.ꝯquassent̄ et fiat decoctio de qua si libet mō quo supra cū zucaro prebe.ul̄ eū iulepiza aut syrupū face cuius ut supra sit tibi us⁹. ¶ Uel facias hūc qui accipit radicum brusci spagi apii et feniculi.añ.M.i.capil. ue.adiātos cete rach politrici añ.M.ß.iiii. se.frigidorū se.ēdiuie scariole lactuce añ.℥.ß.aēi milii solis nucleoꝝ cerosoꝝ añ.℥.i.liquiritie.℥.ii. passul̄.℥.i.ß. spice nardi.ʒ. i. fiat in aqua ordei decoctio de qua modo quo supra prebe.uel eā iulepiza uel cū.l̄.ii.zuchari syrupū face.ꝙ si fortius accipe camepitheos camomile pētafilon.apij siluestris ypericō.añ.M ß. radicū spargi radicis rubi ī t̄ris cl̄ꝫnati radicis pētafilonis añ.℥.i.ciceruz ru.p.i.se.speragi se malue se.cucumeris ꝛ citruli añ.℥.ß.fiat decoctio de q̄ ut de alijs facito. Et itē si libet forti⁹ accipe camepitheos politrici sauine cretani marini folioꝝ raffani siluestris matricarie.añ.M.ß.radicis rubee tictoꝝ radicis spagi radicis brusci caparis tamarisci añ.℥.i.milii.solis seīs spagi cimini anisi.añ.℥.ß.liquiricie rase.ʒ.vi.fiat. decoctio debīc iulep ꝛ syrup⁹ si libet.uel al̄r senationū paritarie scolopendrie sauine capil.ue.apij.siluestris.saxifragie cretani marini añ.M.i.accipias rubeoꝝ.autē ciceꝝ.p.i.tribuli marini milij. solis se spagi.se.cardi.añ.ʒ.iii. radices gramis.M.i.radicū apii spagi feniculi pentafilō et cardi añ.℥.ß.ꝯquassentur fiat decoctio. Et si mō quo supra Juleb facere uelles adde aceti squillitici. ℥.ß.Qd̄ si ex quauis prescriptaꝝ decoctionū cū zucaro mō quo supra syrupū facere uelles adde.℥.iii.aceti squilitici. et erit potētior ꝛc. ¶ Potes itē syrupū facere ī hoc cāu mirabilē.qui accipit se.genestre.℥.iii.anisi.se.apii se. speragi milii solis añ.℥.ß. radicis graminis sauie saxifragie senationū cretāi marini

añ. ℞.ℨ. fiat decoctio et de hic iuleb si libet atqꝫ sirupꝰ. Cui si uis mõ quo supra acetũ squilliticũ adde. Syrupus alius i hoc casu mirabilis accipit succi limonũ succi folioꝝ rapbani siluestris facta residentia. ana .ℓ.i. zucbari .ʒ.x. mellis .ʒ. iiii. et fiat syrupus cuius dosis sit. ʒ. i.ℨ. usque induas cum biis ꝛ mõ quo supra datꝰ. fit preterea ex q bus libuit berbis radicibꝰ seu arborũ foliis in caº. viiº. descriptis decoctio et itẽ eas sublimãdo aque. Et istas ꝙ zucõ si libet dabis aut sine pulueriʒari ac syrupiʒari quoqꝫ possũt. Et oia ista i ca su nostro sũt ꝙuenientissia. Quare illis ꝛ biis que i pñti capitulo descripta sunt cõsideratis mihi uisũ ẽ tã decoctioibꝰ ꝛ sublimat aquis quã de iuleb. quã quo qꝫ de syrupis nr̃o ꝓposito ꝙuenientibꝰ te satis copiosũ fecisse pro quo ad pluzes confectiões et alia huiusmodi amõ trãsitẽs huic capٱo finẽ impono.

¶ Capٱm duodecimũ. de pluerib⁹ q lapidẽ frãgũt et itẽ de ꝓfectiõibus.

Pluis qui mirabilit lapidem frãgit. Accipe capil. ue. pẽta filon polii mõtani añ.ʒ.i. radi cis costi radicis cardi radicis pentafilõ añ.ℨ.ii. milii solis seminis saxifragie se. speragi añ.ʒ.ℨ. pulueris testarũ ouorũ cineris ericii pulueris uermiũ terrestri um cineris scorpionũ añ.ℨ.i. fiat pluis cuius dosis sit.ʒ.i.cũ pigmẽto seu uino melliloto ut uoluit Gal. aut cũ uino ali quo diuretico. uel cũ decoctiõe ru. cicerũ aut cũ decoctiõe facta ex aliquo sim pliciũ i capٱo. viiº. descriptoꝝ seu ex il lis pluribus. Et hic nõ q oia simplicia que tam puluere isto quã i quibuscũqꝫ aliis describẽdis eo modo preparata i telligãtur quo septimũ ꝛ octauũ capitu lũ supra te docuit. Puluis alius i hoc casu poptimꝰ accipit cinamomi cassie. lignee amomi corticũ radicis capparis cõ ticũ radicis lauri. añ.ʒ.i. quatuor se cõ ium fróꝝ.ʒ.ℨ. se spagi milii. solis radicũ saxifragie scolopẽdrie añ. ℨ.ii. sãguis birci pulueris leporis cineris ericii uer miũ terrestriũ cineris tirsi caul. nõ trãs plãtati añ.ʒ.i.ℨ. fiat puluis de quo.ʒ.i. cũ quo uis suprascriptoꝝ dabis. Uel hũc facias qui accipit sanguis birci pl̃ ueris leporis radicis rubi añ.ʒ.i.se. cardi.ʒ.ii. cineris grilloꝝ cineris scorpio nũ añ.ʒ.ℨ. amomi. ℨ.iiii. piloꝝ spice. ℨ. i. quatuor se. frigidoꝝ ʒ.iii.se. uztice se. speragi se. pentafilõis añ. ℨ.ii. fiat pul uis cuiꝰ dosis et usus sit ut precedẽtiũ mirabilis ẽ qui sequit puluis et is acci pit uitri preparati.ʒ.iii. pulueris yrun dinũ.ʒ.ii. pulueris minimi passerculi de scripti.ʒ.ℨ. sãguinis birci.ʒ.i.ℨ. amomi ʒ.ii.ℨ.se. cardi dauci mi i solis se. speza gi baccarum lauri piperis nigri añ. ʒ.i fiat pl̃uis et ut precedẽtibus utere. Uel facias sic accipe cineris scorpionũ ʒ.i sanguinis birci pl̃ueris leporis cineris ericii stercoris muris stercoris colũbo rũ añ.ʒ.i.ℨ. amomi.ʒ.ii.ℨ. cardamomi anisi milii sol̃ corticũ radicũ lauri capill̃ ue. politrici radicis saxifragie radicis pẽtafiloꝝ añ.ℨ.ii. fiat pul̃. qꝰ ut ẽ uſe. Aliꝰ qui mire lapidẽ frãgit accipit cine ris testarũ ouoꝝ sãguinis byrci sterco ris muris añ.ʒ.ii.gũme prunoꝝ gum me amigdolarũ serapini añ.ʒ.ℨ. pipis nigri radicis balsami añ.ℨ.ii. pulueris minimi passerculi. ʒ.iii. pulueris cica daꝝ pulueris grilli pulueris culilucide pulueris milepede añ.ℨ.i. fiat puluis cu iꝰ dosis cũ aliquo diuretico ꝑscriptoꝝ sit ʒ.ℨ. Uel facias sic sãguis birci ʒ.i. ac

De pulueribꝫ ꝛc aliis lapidꝫ sanguinib. Seruetur forsan de sorticio

cipias cineris scorpionū ʒ.ſ. cineris te staꝫ oui pulueris yrūdinuꝫ añ. ℈ i. amo mi piperis cinamomi añ. ℈.ii. fiat puluis cuī dosis sit. ʒ.ſ. Uel accipe sāguis bir ci uitri añ. ℈. i. cineris scorpionū graꝫ iiii. cinamomi. ʒ. i. ꝛ sit puluis. et fit do sis una. Uel accipe pulueris testarum ouī. ʒ.ſ. milii solis se ſpagi se sarxifragie añ. ℈. i. fiat puluis ꝑ una dosi. Uel aliꝫ accipe lapidis licis lapidis iudaici san gis birci añ. ℈ i. amomi. ʒ.ſ. ʒʒ. garī. añ ℈.ſ. fiat puluis et sit dosis una. Uel sic accipe se cardi. ʒ. i. cinamomi. ℈. ii. fiat puluis qui ꝑ decoctione rub. ciceri de tur ꝛ e mirabilī. Uolebā bīis pulueribꝰ finē iponere. sed se unꝰ alius pñtauit tā mirabilis uirtutis. et eū scribere sicos ctus qui accipit uitri. ʒ. ii. puluerīs lepu sculoꝫ preparatoꝫ ut supra. ʒ. i. ſ. lapidis iudaici lapidis licis lapidis ſpōgie san guis yrci añ. ʒ. i. pulueris passerculi mi nimi. ʒ. iii. pulueris uesice apri pꝰueris cicadaꝫ grilloꝫ et uermiū terrestrium cineris scorpionū añ. ℈. ii. amomi cina mōi añ. ʒ. ii. fiat puluis Cuius dosis sit ℈. ii. iste puluis est a deo i cāa nr̄o mira bilī ut merito aliis finē iponat Si tamē bos pulueres delicatos magis habere libet cū bīis ʒucbaꝫ pro libito adde. Uel bīis hoc mō ꝑfectionē facias de quo libuerit prescriptoꝫ pꝰuerū unā. ʒ sumito ʒucari añ. ℔. i. et cum aqua subli mationis foliorum siluestris raffani di soluas ul̄ cum aliquibus decoctionibꝰ supraſcriptis ꝛ ꝑfectionē facias per bo los cuī dosis erit. ʒ.ſ. ꝛ plus uel minus ſm dosī pulueris ex quo fit ꝛc̄. uel aliꝫ accipe de quo libuerit puluere. ʒ. ii. mel lis dispumati. ℔. i. ꝛ fiat electuarīū. cuī dosis erūt. ʒ. ii.. Uel hāc facias ꝑfectio nē que dolorē sedādo lapidē. frāgit et sine molestia eū educit ꝛ ea accipit cine ris scorpionū. ʒ. ii. ſ. ſpgi milij solis ſe. cardi radicis rubi i terra culta nati añ. ʒ. i. amomi garī cinamomi añ. ʒ. iii. corti cū radicū capoꝫ cineris cicade cineris ericii cinere leporis sanguis birci añ. ʒ. ii. ſ. lapidis licis lapidis iudaici seis geneſtre añ. ʒ. i. ſ. mell̄ dispumatī. ℔. ii. ſ fiat electuariū cuī dosī sint. ʒ. ii. ul̄ buī pulueris. ʒ. i. accipe et. ℔. i. ʒucari cum aqua sarxifragie dissoluti fiat i morsell̄ ꝑfectio cuī dosī sint. ʒ. iiii. uel hāc faci as ꝑfectionē quā disperagi nocāt et ip sū accipit cināmomi. ʒʒ. añ. ʒ. ſ. xilobalsa mi carpobalsami cardamōi lapidis spō gie uiū ustī lapidis licis lapidis iudaici añ. ʒ. i. spice garī. macis nucis muscate croci ciperi squinānti anisi piperis lōgi pi. nigri se. apii. siluestris añ. ℈. iiii radi cū speragi quātūlibet que cū bono uino albo lauent̄ de hīc buliāt et cocte pistē tur et de tali pasta accipe. ʒ. ii. et ʒucari albi ℔. ii. ꝙ cū aqua sublimatiōis folio rū raffani siluestris dissoluat̄ et fiat p bolos ꝑfectio cuī dosī sit. ʒ. ſ. Ille me dicie uerus iter ꝑs magister meꝰ Jaco bꝰ de forliuio ꝑ marīo secreto electua riū ifraſcriptū habebat ꝙ accipit pꝰue ris ſgile. ʒ. i. pꝰueris stercoris colūbini tātūdē et cū mell̄ dispnāti. ℔. i. ſ. electua riū fiat de quo. ʒ. ii. sit dosī huic ca ad iūgere posse tā a ueteribꝰ quā moderis experta plurima sed de marie experti te satis copiosū fecī. que quoq; facile ꝑ fici pñt. cū quo gustui sūt bñ grata ꝛ sic mihi uisum ē digne huic capitulo. posse finem imponere. quod alioruꝫ more fit feliciter.

¶ Capitulū decimūtertiū qualiter bo re portismi sit infirmus dietādus ac q̄ſ si dolor minimi uirtutē prosterneret ei dem sit succurendum.

Qualiter primus huius paroxismi sit diuidendus, ut 225
ei debitum sit succurrendum

Dr. lapidis vesice et eius signis

Crate potissimo patiēte subtiliter dietes oz. sumat igit de brodio galine iuuenis uel caponis de panatella de ferculo de amigdal ōsemla de ordeo fracto de ouis recētib² aut de ꝑsimili ꝙ si nimiū debilis fuerit tātū gallina iuuenis seu capo de coqnat. ꝙ caro ab ossib² seperet et de tali ꝑsūpto brodio patiens sepe sumat aut ō carniū suaꝝ cōtuso ⁊ ne stomac² cibo grauet sūme cauēdū erit. id enim obesset plurimū erit igit paꝝ et sepe dādus. Et quia fic² sicca ac grana pinī renes tēperate mollificāt quibusdā ab autorib² i hoc casu plurimū ꝓmēdātur sicus scilz i principio past². In fine uero pinee sm artē preparate ⁊c. uinū bibat claꝝ. nō dulce nec ueluti quidaz ignari medici faciās qui ex aqua decoctionis radicū apii feicli petrosilli brusci ac spagi cū fenic anisi maratri et similiū uinū lipbāt. Sz tu ꝙ aqua zucari āt sipz coctā id facias. Nā talia diuretica tpe paroxismi data materias ad renes ꝓducūt q̄ tūc dolorē plimū augmētāt i cāu putaūro ut supra dixerā util ē uomit². quē tu ubi cōmode fieri possit facias. Rursus dolor iterdū ē adeo crudelis et ita fortēsus ut i tm uirtutē debilitet ꝙ nisi tres gā faciat perit infirm² et sic aliqō narcoticū exbibere necesse ē. Pro quo sciendū ꝙ triplicit dolor sedari pōt. Prio cāz remouēdo. de quo supra locut² sū. Scōo per applicationē medicinaꝝ anodinaꝝ particle pacienti talis enī per cōformitatē quā ad calorē naturalē bīt i mēbro ipso delectā quādā iducūt per q̄z tūc dolor sedat mēbri quoq pozos aperiēdo materiā si dolozis cā fuerit leuit resoluūt quo ad sedādū dolorē mutat plimū et de bīs ē. satis dictū est 3º fit per approximationē narcoticoꝝ et i isto cāu uti uetetes iubēt. ℥. ii. philonii Romani āt persici cū calido uino dabis āt tiriace noue. ʒ. i. Ego al's syrupi de papauere. ℥. ii. cū. ℥. iiii. lactūc emulsionum quatuoz se. frigidorū exhibui ul faciās sic et boc expert² quoq sū opii gra. tera accipe et. ℥. i. croci tuzis uero ciamomi cassie lignee. aā. ℥. ß. Et boc ꝙdam sata i petia rara ligent et i. ℥. vi. decoctiōis ru. cicez usq ad tertie partis ꝓsūptionē buliāt sepe exprimēdo. debinc uero decoctōz illā calidā tuo patiēti pbe. ni te tū cogat necessitas nū quā narcotica dabis que p horas quatuoz post cibū exhibēda sut et n aā. Et sic habes quid peroptimi bora tā circa dictā quā narcoticoz exhibitōz sit fiēdū uerū cū calcul² ad uesicā deuenerit ut super² ōclarauit dolor cessat nisi ipse ad uesice collū ꝓpellat qz sepe tūc fit dolor itēs² ualde de cui² cura i sequēti ca° aligd dicere libet. Et p boc pñti finē ipono.

Capitulū decimūquartuz de lapide uesice et eius signis.

Sepe calculus a renib² ad uesicā demittit qui propter grossiciē. uel aliud ibidē retinet et interdū sūt decē qui successiue per uzinā emictūtur. ut. Rasis se uidisse iquit sed cōtigit sepe ut retēt² i uesica calculus per paulatinā materiei additionē maioz cōtinue fiat. sic iterdū ut ad oui uni² colubi quātitatē deueniat. ut ipse uidi. et talis ueluti cepe foliū habet. ō. foliū. Generat tn i uesica lapis. ut supra dixerā ⁊ duo iterdū aliūde non missi et talis lapis cū sit i fieri. ut quibusdā placuit ex uzina subtili i colore alba cū sedine multo arenoso diu perseuerāte deprehēdo ꝙ si sedimē illud mltos per dies ꝓtinue

ee. i.

De cura lapidis vesicę

tur. de hic uero dieti minorat lapidem tūc iā factū argues postea uero si urina lactea spissa cū sedimine grosso globoso superi⁹ liuēte fuit iā iueteratum eum scias. qui cū i uesice fūdo ꝑmanet nullū unquā dolore efficit Sed renū calculus cū ad uesicā trāsit i trāseūdo causat cōtinue dolorem. Cūqꝫ dolor ipse cessat scias eū nō ad uesicā deuenisse. Nec is quoqꝫ dolorē unquā efficit nisi cum in ore ueretri tenet. qui si ꝑuus fuerit i uesice collū facili⁹ penetrat et ibidē retentus maiora quā pri⁹ accidētia sepi⁹ inducit. uerū signa que certissime lapidē i uesica denūtiāt sunt qui i uesice collo dolor adest et uers⁹ pectinē peritoneō dolet cū constipat⁹ sit uenter dolet an⁹ magis cū egerendi uolūtate. et cū tanta nōnūquā iqetudie ut pati collicā patiēs uideat. ⁊ Int̄dū accidētia h̄ i tātū multiplicāt. ut ipse anus egrediat dolor v̄ga ⁊ i uolūtarie quasi sēper erecta māet ad mīgēdū sepi⁹ icitat. cū quo tñ mīgēdi adest dificultas et post mictū pl⁹ iterū mīgere desiderat. ur̄ eiꝫ ei ut cū uriā calculū sēper emitere debeat. coxaruꝫ atqꝫ tibiaꝝ grauitas adest. Si igitur signa ista oīa uel plura ex hijs apparuerit lapidē i uesica significāt. qui tūc per digitū i ano imissū. In mulierib⁹ autez corruptis i uulua māifeste deprehēdit et siue un⁹ siue. ii. lapides i uesica fuerit sepissie nisi per icisionē curari nō possūt que ut raſ iquit satis fit cū periculo qꝛ si idebite fiat ad eā sāguis flux⁹ et urine quoqꝫ sepe ꝯsequit Cū quo tūc patiēs generatiōe priuat Et si i ꝑte neruosa uesice icisio fiat rarissime uel nunquā ꝯsolidat. iuxta afforismū sexte particule uesicā incisā ⁊c̄. Qua ex re dñis Cyrugicis talē curā dimittere prestat. ad ea soluꝫ ueniēdo. que sine incisione fieri potest. ¶ In sequēti igitur capitulo ea tractabit. Et per hoc presenti finem impono.

¶ Capitulum dēcimūquintum de cura lapidis uesice.

PRo cura lapidis. uesice. primo que ab intra et de hinc ab extra. aproximanda ueniunt. describā. Si igit lapidis in ore ueretri fuerit ut ad uesice fundum deueniat. procurāduꝫ. ipsū enim est multo altius collo quare suppinādus est patiens et cum eleuatis pedib⁹ ac cruribus hinc ide mouēdo hoc tādiu faciēdo. ut lapis ab illo loco moueat. et trāseat ad fūdū cessat eiꝫ dolor ⁊ patiēs tūc liberi⁹ mīgere potest et sic se debꝫ tūc fortiter cū ꝑmere. Et si urina nō egreditur ipo ut supra situato ꝯ uola man⁹ radicē virge ꝑcute. Qd̄ si hoc iteꝝ ñ. ꝯtulerit foramini uirge cādelā subtilē cereā. uel uirgulā stagneā. āt argēteā imitte. Successiue saccellū ex tritico grosso furfure ac floꝝ camomile ꝯfectū ut. raſ docꝫ. seu filtrū uel spōgiā in. j. scripta decoctiōe remolitū ac fortiter expressā super pectinē et circū uirgā appōe uel se. lini diu buliat ex quo tūc saccellū iple et calidū superpōe. Quo facto aliquotiēs ex ifra scriptis oleis calidis locū iunge. Ul̄ ex sāguine hirci faria ordei et melle emplastrū face ꝙ tepidū superpōe. uel accipe succi prassii albi. l̄. i. assūgie pōci masc̄li nō salite. l̄. ii. icorpora sil̄. et fac ut pri⁹ uel idē ex sāguine vl̄pis facias. taliter eni iunctus oēm lapidē uesice nisi bñ ex durissis fuerit idubitāter frāgit. Interdū tñ ut uesice expl̄siua fortificetur ex oleo de spica loc⁹ erit perungēdus. decoctio uero pro spōgia sacculo seu fil

De preseruatione ac calculosa passione

tro accipit malue ac bismalue suis cum radicibus .añ. M. iii. aneti cãomilla melliloti añ. M. ii. se. lini. .l. ii. fenugreci. l. i. f. ex hiis ꝯquassatis fiat decoctio que nõ solũ ꝓ predictꝰ tibi seruiet. sed ex ea calida ab alto poterit locꝰ embrocari uel i ea enkatisma fieri. Et i hoc cãu paꝝ ultra tepidũ teneat. Et itẽ ex decoctiõe cauliũ iterdũ fit enkatisma ꝙ plurimũ iuuat. Embrocato patiẽte. seu ab ẽkatismate egresso siccet. et ex aliq̃ unctionũ prescriptaꝝ locũ iunge. Testant itẽ ueteres ꝙ oleũ de scorpiõibꝰ i uesicã per syrigã imissũ lapidẽ frãgit ab itra uero oĩa illa ꝯueniũt que. s̃. caº viijº. viiijº. ac xº. descripta sũt. Et inter cetera sãguis hirci ꝑparatꝰ uitrũ calcinatũ cinis minimi passerculi scorpionũ yrũdinũ atqꝫ leporis et oĩa siplicia que i viijº. describũtur talr. qualr ipsũ te docet ꝑperata. Et itẽ tã decoctiões iuleb sirupos i caº. viiijª. posita q̃ꝫ pulueres ꝯfectiões. ⁊ alia que i se decimũ capitulũ tenet. Illa nãqꝫ expta sunt. ⁊ huic casu ꝯueniẽtissima. Et sic hẽs quid i cura lapidis uesice tã ab extra. q̃ꝫ ad itra dñis Cirugicis incisiõe dimissa fiendum sit.

¶ Capitulũ decimũ sextuꝫ de preseruatione acalculosa passione.

Superest amodo. ut calculose passioni finẽ iponã aliqua de preseruatione disserẽ circa q̃ due sũt habẽde ꝯsideratiões. prima calculi efficientẽ cãꝫ respicit. que est superflua renũ caliditas. scđa materia que ẽ superfluẽs i ea uiscositas. oĩa itaqꝫ que ad augere renũ caliditatẽ q̃ũt et q̃ materiã uiscosã possũt. efficer uitãda sunt đ hiis tñ particularius hic disserendũ ẽ et ut rẽ stati agrediar ifrascripta uitãda sũt oĩa ut est oĩs aeris excessiua caliditas balnea quoqꝫ tã naturalr. quã artificialr. calida uñ quidã cardialr. bonõi ẽsis calclosꝰ arthetic ꝙꝫ ad balẽa q̃dã nat alia ut ab arthetica liber fier̃t accessit. Et ab arthetica ipa bñ ꝯualuit sꝫ aucta renũ caliditate magis calclosꝰ factꝰ ẽ sic ut ad excõiatõeꝫ uesice tãdẽ đuenerit ⁊ pijs cũ lamẽtatioibꝰ paupculꝰ uitã finiuit. uitãda itaqꝫ taliter sũt balnea super molli cultra suppine nõ iaceat. Cuꝫ cigulo seu diploide lõbos nõ nimiũ strigat ac res supflue calidas effugiat ut piper. ʒʒ. porri cepe alleũ ⁊ similia. omĩa nãqꝫ ista nimiũ r̃nũ caliditatẽ ad augẽt oĩa preterea fortia diuretica ueluti radicũ calidaꝝ decoctio et uina potẽtia et maxie dulcia tã. s. nlr. quã artificialr facta ut nectar. ⁊c̃. Et ad hũc modũ đ aliis rõe renũ caliditatis superaugẽde ac ad eos materie uiscos ꝯducẽde uitãda sũt et eo maxie quantũ ad uina si ea i ieiuno aut pauca cũ ꝯmestiõe sumãt. tũc eni ad epar facile penetrãt et de hic nõ solũ ad uenas sꝫ ac renes faciliẽ qꝰs tũc ñ m̃ꝰ calefaciũt sꝫ ad eas uiscose materiei plimũ adducũt que duo calcli st̃ cã potissima et sic talia uitãda sunt. ac pariter oĩa alia que ad materiam uiscosaꝫ generãdum iuuãt ut ẽ imediate sũpto cibo fõte aliq̃ exercitiũ facer̃ ueluti currere saltare ad pillã ludere equũ duri portꝰ equitare ⁊ similia coyre. itẽ ac tũc super pedes diu. stare hec nãqꝫ atqꝫ similia ad renes materias i digestas penetrare faciũt. ex quibꝰ uiscosa materia generat ex qua successiue calculꝰ uitanda quoqꝫ sũt cibaria oĩa. q̃ i materiã uiscosã facile ꝯmutat. ut ẽ oĩs caseatꝰ cibꝰ caseus itẽ ⁊ oĩiuꝫ aĩaliũ itestina ac extremitates. uiscosi quoqꝫ pisces. ut anguilla tencha ⁊c̃. omniũ leguminũ sub

De preservatione a calculosa passione

stātia risū amigdū panis azimus caro agnina porcina bouina anfina pullorū colūboꝝ et eoruꝫ maxie que nondū ad uolādum apti erunt oīum aquaticaruꝫ auiū oua dura et fructus oēs que difficulter digerunt ut coctana pira nespila et talia nocēt itē cibi et potus ratione prioritatis ac posterioritatꝭ īordinata assūptio ipōrū nimia repletio ac anō malus sumēdi usus oīa enī ista ad materiā digerendā uiscosā plurimū iuuāt Et sic pꝫ que tā rōe augēde caliditatꝭ quā materie uiscose generāde sūt euitāda et ēt que ad renes ipsos sua diureticitate seu subtilitate materias adducūt seu fluere faciūt ut de decōctiōe radicū ac uinis subtilibꝰ dictū est sꝫ quantum ad diuretica medici plurimi pensātes suos calcl'osos prefuare ī sēpiterna sepe passiōe eos detinēt res. s. diureticas ī usu exibēdo cottidiāo. Nā si ī stoāco seu aliis ītermediis uiis materias adinueniūt et quā maxie uiscosas sp secū de hiis aliquid adducūt. et cū hoc colatoriū et dilatātes urinā ut par esset excolari nō sinūt et sic spissa ueluti rubeorū cicerū brodiuꝫ egredit. ut ī illustrissio dño dño meo mōtisferati marchiōe añ quā ad eius curiā ueirem accidebat is enī calcl'osus exñs habūdabat plurio flegāte et hoc ī tā stoāco quā in itestinis ꝙ et ī presentiaꝝ quoqꝫ facit ꝛ huius cā eū flegāticū iudicabāt qui tamen uersus extremū col'icitatis accedit. id enī solum ex exeuntibꝰ arguebāt uñ cupiētes eum ad colericā ꝯplexionē reducere et itē a calculo prefuare calidas ꝯfectiōes exibebāt et ī ꝯtinuo usu calida diuretica uina quoqꝫ potētia et dulcia que liphari ex decoctiōe radicū apii fenicl'i petro. spagi brusci et cū se. feiculi speragi anisi. ꝛc. sp faciebāt. de eadem quoqꝫ decoctiōe ī ieiuno ciatū unū sepiꝰ exhibebāt et cū talia materias ī stoāco et ī uiis aliis īuētas secū adducerēt et colatoriū quoqꝫ dilatarēt urinā ueluti ciceroꝝ ru. brodiuꝫ per annos plurimos emīgebat. Cunqꝫ ex tali regīe colera mltiplicaret. et aliqñ tercianā ī currebat. ueꝝ cū ꝺ illa uiscosa materia ī renibꝰ sp aliquid retineret a superflua ipōꝝ caliditate gnābatur calculꝰ. Qua ex cā fere mēse omni. hic meus pijssiūs dñs calculosā passionē incurrebat. cui succurere cupiētes stati carmiatiua enemata fieri faciebāt et cū talibꝰ oleis vlia ac renes pungebāt. Quid igit mirū si p̄factꝰ dñs nūquā sine calculoso dolore pmanebat. due eiꝫ ī eo pricipales calculi cāe uiscosa materia. s. et supflua caliditas ītēdebātur. Errāt ergo p̄ticātes plurimi qui tale regimē obfuāt. et hijs potissimū qui ut uias eptas teneāt ac digestiuas ꝯfortēt. uina potētia subē subtil et maxie ī pricipio pastꝰ exhibebant pauca maxie antecedētē cōn estione illa enī ꝓpt eoꝝ citā ac facilē penetractōeꝫ et maxie si alba et subtilia fuerit. ut uinū maluaticū trebianū et similia non bñ digerūt et sic sūt cā generatiōis multi fleugātꝭ. ut Raf. A. et plurimi ātiquoꝝ inquiūt cū quo aliquid ꝺ sordido ad renes secū sp adducūt. tu igit ne sic facias caue prestat enī ut raf iquit icisiuis tēperate uti quā urina sic fortiter ꝓuocātibꝰ de ꝯtēperāda renū caliditate perūctiōes et alia huiusmōi que exterius applicāt nihil iscribam. qꝛ astātes medici ꝓut caliditas ipsa fuerit magis ul' minꝰ itensa oleū rof cerotū sandalinū cerotū gal'. cū cāfora ul' siue aq̄ꝫ rosatā uel plātaginis cū aceto ul' aliquid ꝯsil'e cū it patiēs dormitū fm exigentiā a ꝓximāt l' cerotū aliq̄ ifrigidās aponāt ꝛ h

discretioni taliū ꝓmitto cū mihi talem caliditatē metiri nō esset possibile cum quo pluria ut hec recte fiāt requirūtur que astātes medici facile cognoscent ꝛ sic medicamē unicuiq; ꝓuidēs ꝓscribēr nō possē. Qui igit̄ ꝓscriptū regimē obſuauerit bono ieſu coadiuuāte a calculoſa paſſione ſe facile prefuabit. nec alti⁹ ꝓ tūc medicis idigebit. Sed qz ſe taliter regere propt̄ boiuz laxiuiā ſatis erit difficile cū aliquib⁹ medicinis būdictis ut poxiſmū nūquā icurrat corp⁹ bñ mūdū tenere ſtudeat. qō per uſū cōium pilˢ aq; ſatis cōmode fiet. ac itē cū caſſia fiſtula cui⁹ ē optime renes mundos tenere iuuat et iterdū cōis cliſteris ſumēr Ulces autē purgatioēs ſcōm uarias cō poz̄ diſpoſitiōes uariāde quoq; ſī que uere ꝛ autūpno ſm exigētiā fiant ac qz oīum taliū deſcriptiōes metiri nō mihi poſſibile foret. tā de medicinis būdictis quā de laborioſis farmacis aſtātibus medicis onus ipono qui quoq; leuiter urinam prouocātia prout illis corporibus conuenire percipiunt congruo tempore prebeāt. de quibus preſcriptis i capitulis ipſos ſatis feci copioſos exhibēdi quoq; modum edocui. Et ſic habes quid ſit calculoſa paſſio. que cauſe que tā pronoſtica. quam demonſtratiua ſigna que quoq; tā peroxiſmi cura. quam preſeruationis regimen quod huius mei cōmētariolī ſecunde principalis partis intentio fuerat. Et per hoc ipſa feliciter finem recipit. Laus deo amen.

Antonii guaynerii papiēſis de arthetica ꝛ calculoſa paſſiōe. ꝓmētariolus ad magnificū Andream de birago ducalē camerariū feliciter explicit. Deo gratias Amen.

Perſepe aſaduertens hoc mortale hominū genꝰ i numeriſ caſibꝰ additū et iſinita mortis uarietate facile corrūpi nullāq; ex oībus moriendi cauſis acerbiorē fieri atq; acutiorē hac ipſa amariſſia et prope modū crudeliſſia peſte. que tāto ipetu tātaq; latēti uoracitate i nr̄a uiſcera deſcēdit. quanta ea que mortis ē. quā bone deꝰ tot ꝙ ꝓpetuis ānis nullis adiuti remedijs expimur Almo iure cōcepi fore digniſſimū nō ſine miſericordia ſic oppreſſiſ mortalibꝰ poſſe firma ope ſuccurere tibi. prexerti mi dñe dñe mediolani dux ꝛce. Philippe maria. italoq; lux. nobiliū fomētum firma ſedes tutoz ac baſis irruinabilis Nā ꝓcbdoloz ꝙ ipſa diu proſtrata ac i puriſſimoq; inanibus laniata liguria olī fauſtiſſima faceret. Si in occaſu uergēſ tot nobiles populos tot digniſſi mas ciuitates tecū duceres ruituras Auertite dii boc nepbas auertite a uīris noſtriſq; oculꝭ obſecro. Tuq; almaturis cuius ope miſeri ſumꝰ ex tenebris in lucē ꝓducti. boc effice queſo. ut huiꝰ benigniſſimi principis ſup terrā diuturnior ſit uita quo ſublato quis dubitat in primū caboſ nos eē reuerſuros. Tm ergo et merito o xp̄ianiſſime princeps tua apud me grā et auctoritas ualuit ut de peſte quantū ingeniū meū adiuuare poterit tractatulo i uno ipſe deſcriberē quare ut tibi gratior ipſe reddaꝰ altero uno minus uolui comitatū. Be qua et ſi multi mīta ſcripſerūt dixerūt qz ꝓ arbitrio meū cum illis eē apud te iudicium nō neglexi ut cautior redderis puta de uenenoq; ſcia que ꝓmaxime tibi ꝛ tibi ſiliibus pōt eē cariſſima. Ibis itaq; et bono quidē auſpicatu tractatule mi itrepide ibis neq; deſines eouſq;

ꝓcedere quo ad pricipem illũ celeber
rimũ ubicũq; fuerit adieris cui cũ me
eius subditum fidelissimũ Antoniũ de
guaineriis inter artiũ et medicine doc
tores ꝓ meo igenio laborantẽ ꝯmẽda
tissimũ feceris memẽto hoc ab illo pre
cipuũ ipetrare ut legendũ te et excutiẽ
dũ doctissimis et clarissimis phice ꝯtẽ
platorib⁹. mgrõ iohãni frãcisco balbo
meo oli dignissimo preceptori. Petro
de mõte arano et Stephano de burgo
quos sui uite custodes iuenies l' quib⁹
licitũ fuerit offerat. Ea eni que it⁹ fers
i euitandis pestib⁹ et quibuscũq; uene
noꝝ generib⁹ precepta sine arrogãtia
cũctis legẽtibus aperies et polliceri ñ
formidabis eã i eis ipsis securitatẽ si
recte et ꝑuise tua iussa seruauerit quã
ipse metridati electuariũ artifex et iuẽ
tor assecutus est prudẽtissim⁹ mitrida
tes. Sup est aũt qꝛ oẽs exordii ꝑtes ui
deo iã pene eẽ ꝑfectas ut finẽ itẽderim
hos oẽs uiros liberalissimos ad quos h̃
impensum et quasi quedam op⁹ forte ꝑ
uenerit quam rogatissimos efficere. ut
primum id beniuola et pura mẽte succi
piãt. et pri⁹ diligẽtissie qcquid i uisceri
b⁹ lateat exqrãt q̃z i maledicta ꝓsiliant
ut qdã faciũt liuore. ⁊ odijs ipiti. Ego
aũt nihil ꝓprii aus⁹ iscriptum uolui qd̃
more quã plurimoꝝ licẽt facere potuis
sẽ i fuerit sẽtẽtiis. auctoritatib⁹. rõnib⁹
⁊. expimẽtis ãplissimoꝝ uiroꝝ uallatuz
qb⁹ h̃ ipsa precepta munire ope ꝑcium
existimaui tũ maxie ꝙ null⁹ qui de hac
tã necessaria morbi materia añ hoc tem
p⁹ ꝯscripserit qcquid ordinate reliq̃re
documẽti iuẽtus sit. aut qꝛ astãtib⁹ picu
losa nimiũ uisa eẽt. aut qꝛ superiori eta
te tã i mitissimi morbi rariores apud ho
ies usus fuissẽt. Sed qꝛ cõpositões me
dicinaꝝ a letalib⁹ nos ueneis liberãtiuz

quas tyriacales seu bezearicas appela
m⁹ ab ispiratõe dina aut a re simili nẽo
dubitet esse ꝑfectas atq; mortalib⁹ de
notatas poti⁹ quã ulla huãna rõne cũp
tas. nã deductio rõnis nõ pertigit effi
catiã cõpositionis ut ipse. Auicẽ. i de ui
rib⁹ cordis penl'. capl'o. Moderni plu
rimi credo dinitus ispirati agẽti hoini
morbo. quodã fastidio sissima it̃ hoies
crebritate ex his que i scripturis siue ã
tidotarijs. tã siplicib⁹ quã cõpositis con
tra eũ plurima ualere. expimẽto cogno
uerũt q̃ maiores nrõs diuti⁹. latuer̃ Cũ
eiz experientie reꝝ oium. mri credere
nõ. ẽt apud sapiẽtes soleat esse difficile
Nã exptos magis proficere uidem⁹ si
ne experiẽtia rõnẽ hñtib⁹ ꝓhemio me
thaphisice. Nõ temere factũ dixero sz
cauti⁹ illustrissime dominatõi cõsultuz
si aures expimẽt ⁊ i scriptis rõnib⁹ ac
comodaueris cũ tue uite ꝑserti recipiãt
diuturnitatẽ. Tu igit̃ pijssime yh̃u qui
ubi op⁹ plurimuz nosti hũanitatẽ nrãm
tuo ꝯspectu corrigis i hãc massa terre
az depressã igenia subleuas ⁊ tuã qñq;
pateris sẽtire dinitatẽ huic pricipio ad
sis. neq; desis quoad te duce hoc ipsuz
opus ꝑfectũ sit ad tui sũmi nois laudez
et tue gl'ose ṽginis mris honorẽ ⁊ gl'az
atq; prefati illustrissimi. ⁊ clemẽtissimi
dñi. dñi mei precipuã. utilitatez. Amen.

Ut hui⁹ tractat⁹ facilis no
titia cõprehẽdat̃. ipsũ in ꝑ
tes duas diuidã pricipales
Prima pestis. Scd̃a uene
noꝝ. pertractabit notitiã siue regimen.
Prima pars triplici ꝯstituit differẽtia
Prima differẽtia ipsi⁹ pestis cãs et si
gna ꝯtinebit. Scd̃a dria ab ipsa peste
põet ꝑseruationẽ. Tertia dria ipsi⁹ pe
stis narrabit curã. Differetia pria duo

De diff. et causis pestis

2207

cause do o ij

ī se ꝯtinet capl'a. Capl'm primū pestis di uisionē et cās ponit. ¶ Capl'm scd̄m pestis signa demrābit. Differētia scd̄a duos ꝯtinet tractat'. Tractat' p̄mus sex rerū nō naturaliū reg m̄ d̄clarat. Tractat' scd̄s medicinaliū regimē edocebit.

¶ Primus tratatus quindecin continet capitula. Capitulum primum aeris regimen continebit. Capitulum scd̄z q̄sdā generales rl'as declarat circa cibum obseruādas. ¶ Capituluz tertiuz panis ponit preparationez.

¶ Capituluz quartum carnis elixationem atqz eius continet decoctionē.

¶ Ca^m quitū erit d̄ ꝯdim̄ꝯ siue sapōib'

¶ Capitulum sextum erit de ferculis.

¶ Capitulum septimum erit de lacte caseo et seraceo.

¶ Capitulū octauum erit de piscib'.

¶ Capitulū nonum erit de fructib'.

¶ Capitulum decimum erit de potu.

¶ Ca^m udecimū erit d̄ sōpno et uigilia.

¶ Capitulum duodecimū erit de exercitio et quiete.

¶ Capitulum tredecimum erit de accidentibus anime.

¶ Capl'm quartūdecimū erit de coitu

¶ Capitulum quintūdecimum erit de inanitiōe et repletione.

¶ Tractatus secundus quatuor in se continet capitula.

¶ Capitulum primuz tam farmantie quā flebotomie naturam tractat.

¶ Capitulū secundū quasdā pillularū ac leuiū solutiuoꝝ pōit descriptiones.

¶ Capitulū tertium in se quidam pestis continet becearica.

¶ Capitulū quartuz que sunt ab extra approximanda modum instruit.

¶ Differentia tertia in se septem continet capitula.

¶ Capl'm primū signa actualiter pestilētialē febrē patiētis assignat. tā pronostica silicet quam demonstratiua.

¶ Capitulum secūdum bubonis. carbunculi. antracis. morbillorum. et uariolarum signa manifestat.

¶ Capitulum tertium. pestilentialis. febris curam ponit.

¶ Ca^m quartū bubōis curā declarat.

¶ Capitulum quintum carbunculi et antracis curam ostendit.

¶ Capl'm sextū uariolaꝝ ponit curā.

¶ Capitulum septimum. morbilloruz curam docebit.

¶ Quo perfecto hui' tractatus prime pricipali parti finē imponam ad quem me iuuet feliciter pueire qui pro nobis pependit in ligno crucis. amen.

¶ Capitulum primum prime differentie de diffinitione et causis pestis.

Cum aliquem pestis rapit euz taliter alterat et deuorat ut uelut incendium totum i breui depascere uideat ꝓpter q̄ pestis a pascēdo sūpsit originē. Dicit' et al'r pestis cōtagiū a cōtāgendo qr quē tetigerit. polluit ul' q̄ ex uni' cōtactu ad alios se facilime trāsfert. Et iō ysidor' ī tio ethimo pestilētia iquit ē cōtagiū q̄ duz unū ꝯp̄hēdit ad alios celerime trāsit. Dicit' ꝛ al'r iguinaria qr ī iguinib' sepe nascit. Dicit' ꝛ al'r lues a labe ꝛ luctu uel luēdo. Nā ꝯ ad aliquez pueit ut inquit ugutio eū simul cū morte depre hēdit Dicit' et aliter ut Simon iquit ianuensis. Epidimia quasi supaduenies. qr ueniēs desuper. Ita eiz morb' existit acutus plurimis ī breui cōtagio. uel aliter aduenies desup ut diuinit' ꝓueire uid̄atur. Unde theotonici cū ī suis regnat ꝑtib' ipsā quādādei plagā asserūt esse.

De differentiis et causis pestis

Proprie tñ epidimia ē quelibet egritudo cōis siue mortifera. siue non aliquo certo tēpore plurib⁹ aduenies hominibus. Dicit̄ ēt ⁊ aliter pādimon. Unde greci idifferēt̄ quālibet egritudinē cōez mortiferā. maxie certo uno tpe idifferēter pl̄es hoies rapiētē pādimō uocant. Ex quib⁹ pz ut iquit symō. qd̄ quelibz pestis ē pādimō. ⁊ ē epidimia. ⁊ nō conuertit̄. Et sic epidimia ē tāq̄z gen⁹ ad pādimō ⁊ pestē. Et qr qui malo utūt̄ r̄gimie ꝓpter humorū corruptōez i eaz facilime cadūt. Inde dicit̄ i gracismo. Que uenit a pastu corruptio sit tibi pestis. nā pestis dicit̄ a pastyn grece ꝙ est humō latine. Et ideo his uisis dico. ꝙ pestis ē morb⁹ cōtagiosus immediate a nutrimētoꝝ ul̄ aeris uenenosa ifectōe ꝓueniēs. Potest eiz humana complexio duob⁹ modis ifici uenenose. Primo misci alicuius alteratōe a qualitate. seu tota substātia uel forma specifica hūc iducēdi effectū uirtutē habētis. Et talium quedā ab extra. quedā ab intra possūt aꝓximari. de quib⁹ ifra i scd̄a huius pricipali parte deo auxiliāte faciā mētōez Secūdo ab aeris seu nutrimētoꝝ uenenosa ifectiōe. Et h̄ pōt duplicit̄ eueire. Uno mō a ꝯstellatiōe seu radioꝝ stellarū ꝯmixtiōe l̄ aerē l̄ nutrimēta naturalit̄ ad uenenosā ifectionē disponēte. Et h̄ ē ꝙ Auic̄. pria quarti tractatu de febr̄ pestilē. Et pricipiū itaqz oīuz hoꝝ. s. morboꝝ pestilētialiū ē fōme ex foris celi faciētes eē necessariū illd̄ cui⁹ aduēi⁹ ig⁹rat̄. Et hui⁹ mōi pestis cet̄is timda magis existit. Alio modo. ex uenenoso eidem permixto uapore. ab aliquo corrupto corpore resoluto. ut ab ihumati cadauerib⁹. a latrinis. stāgnis corrupt̄ cimiteriis. ⁊ draconū seu serpētuz sufflatiōe. ut iquit aristo. i de ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ de duob⁹ draconib⁹ iuxta radicē duoꝝ mōtiū exūtib⁹ qui āhelitu suo trāseūtes pimebāt. Et subiūgit ꝙ ex eadē ul̄ simili cā hitatorib⁹ illaꝝ regionū mōtifere sepe accidebāt pestilētie. Nos quoqz sepe idē expimur i quib⁹ dā nauib⁹ aquaꝝ sētinis uapores putridi eleuātur ⁊ eleuati i naui coītātes īficiunt. Idē d̄ sub t̄aneo iclusu diu aer̄ nōnūq̄z uisū ē ut super ticinēsiū cāpania i castro quodā nicolini de becharia puteū ibidē apiētib⁹ eueit quo apto a uenenoso aer̄ ibidē icluso stati perēpti sūt. Res ergo exibiles i tali l̄ ꝯsimili loco nascētes uenēosā acquirūt ifectionē ut pz i fūgis ut dic auic. i uicinitate ferri erugiosi sup nascētib⁹ āt aliarū rerū putridaꝝ āt in ꝓpīquitate māsiōis alicui⁹ reptiliū uenēosoꝝ. Cunqz ꝯtigat iterdū i uisceribꝰ terre alicui⁹ finagii uenēosū uaporē icludi cui⁹ uirtute oīa ibidē nascētia uenēosā acquirūt infectionē hitatorib⁹ illi⁹ finagii qui talib⁹ uescūt̄ rōe hui⁹ fit pestis ꝙ ñ uicinātib⁹. Nimiꝝ itaqz si ꝓpt̄ latrinas cimiteria l̄ alia huiusmōi ꝯtigit ꝯsimiliter unā domū seu ꝯtratam infici ut hitantes in ea lz nō sit propria īficiāt̄. Ex quib⁹ pz imediata causa pestis que ē nutrimētoꝝ l̄ aeris ifectōe uenēosa. Mediata v̄o erit ꝙcūqz potēs ipsū nutrimētū ul̄ aerē qualitatē ificere uenēōnosa ul̄ cōstellatio ul̄ corruptibile īfectū aliquid. ⁊ce. Et ideo Auic̄. pall̄ato ca⁰. scd̄o iqt. opz. ut sciasꝙ cā lōgiq̄ ad illud st̄ figure celestes ⁊ ꝓpīqua dispositōes terrestres. ⁊ce. Et hec de pestis diffinitione et causis eius dicta. sufficiant:

¶ Capitulum secundum prime. differentie quod pestis signa demonstrat.

Pestis signa demonstrat

QUE. pricipalit ut pmissū est cāe pestē iducere potētes existūt. Prima quaꝝ se sēsui magis occultat ut ē cōstellatio seu figure celestes sicut dicit. auic. Scda uero cā se magis nris sēsib⁹ offert st sicut dispositōes terrestres ut aliqd corruptibile uaporosū potēs suo uapore aerē uel nutrimēta qlitate ificere uenēosa. Pro dclaratiōe signoꝝ prie cāe sciēdū ex lōga experiētia a pristinis phisicis ꝯptū eē quālibet stellā i se duas hrē vtutes. unam que sēsu magis maifesta existit ut est solis calefacer. lūe vo humectare et sic d aliis. Aliā q̄ est magis occlta sicut uerbi gra si i medio celi i alicui⁹ natitate marcuri⁹ se i cōgrua dipsōne sibi repiat natū ad rōcinatōez ⁊ sciaꝝ iquisitōez iclinabit. Mars vo ad irascibilitatē ⁊ uictoriā et sic de aliis et iste sūt uirtutes que aproprietate seu a tota subā poti⁹ a ueterib⁹ eis i esse dūtur sicut magēti attrahere ferrū et saphiro sugare ātracē uolēti ergo ex corpib⁹ supcelestib⁹ futurā pestē uel pñtē cogōscere necesse est ut planetaꝝ signoꝝ et quarūdā stellaꝝ fixaꝝ vtutes tā maifestas quā occltas prio ꝯprehēdat. et ut studiose cognoscat regionū ꝓprietates quas merito aspect⁹ stellaꝝ cū quib⁹ quādā hñt similitudinē obtiere dūtur. Cōsideret isup ꝯiūctiōes preuētiōes. eclipses elōgatiōes seu appropiquatiōes plaētaꝝ ad solē. Nā ex diuersa radioꝝ stellarū ꝯmixtiōe diuersi i his iferiorib⁹ ꝓducūt effcūs. Et hec diuersitas attēdit circa plra ut pz circa aspcm uni⁹ planetaꝝ ad alteꝝ q quituplex eē dr ut aspectus ꝯiūctiōis sextil quadrature trini ⁊ oppositiōis. Itē circa planetaꝝ domos exaltatiōes triplicitates facies et tmi nos et de hiis i pria et scda quadriptiti ptib⁹ atholomeo plene tractat. Scitis itaqz stellaꝝ proprietatib⁹ et ipsaꝝ locis et dispōnib⁹ queas i prio itroitu solis i arietē hñt et aliaꝝ quartaꝝ anni uisa ēt i tali ꝯstellatiōe nā uicēte mēorie qz sēper hñ do occasionē precedētē nū quid ipa fōtior fuerit subsequēte qz ⁊ si vtus ei⁹ p istas subseqñtes iterdū aliqñ mitiget nō tñ totaliter aufert ut iquit tholome⁹ i pria pte quadriptiti. c. iii. facilime qs potit astrologica doct⁹ i scia pñtē uel futurā cognoscere pestē. Sz qz hec materia lōge maiorē dilucidatōnē exigeret tēpori igit ꝓpter angustiā his pricipaliter finē impono. Alias eiz dū tēp⁹ libeꝝ magis habuero hāc pest pronosticationē sparsi a ueteribus traditā i unū reducer deo auxiliāte conabor que mea psētia opa et futura felicitare dignet. a. Signa aūt cāꝝ que nris sēsib⁹ se magis offerūt filij haboali doctrinā iseqñs et curat qne sciuero in psētib⁹ ānotabo. Illa itaqz q̄ ex stagis ⁊ ꝯsilibus hri pñt puta ex aqs iqb⁹ linuz canapis et talia ad putrifiēdū reponūt ⁊ que ex huānis cadaueribus latrinis carnib⁹ putrefact cimiterijs sterqlinijs ⁊ ex talib⁹ ex ipsa re sat sēsibilit eōphēdūt ad qd iuuat quātū ad aquas si sup eas pisces mortuos natare pcepis. est eiz signū corruptiois illaꝝ ꝓpt uapors ab eis eleuatos circūstātē aerē uenenosa ificiūt alteratōe. Signa aūt cōruptorū uaporū i uiscerib⁹ tre rētētorū qbus plātarū nutrimētū ul aer ex eorū egressu ificit sicut muriū talparū serpentū ⁊ aliorū sub tra hitātiū ultra solitū sup ipius terre supficiē apperitio ranarū vmiū et aliorū ex putrrdie nasētiū pret cōem cursū excellēs generatio. Et radiis solaribus terrā attigētibus olētiū uapoꝝ egressio. Nōnlli ēt dixerūt pesti

pestis signa demonstrat

lētialē īfectionē cognosci si ros añ sol
ortū colligat̄ et si sitiēti ea ī potu tribu
at̄ qui si morit̄ signū ē corrupti aeris
ꝙ si uerū eē possit. certū tñ iudiciū nō
existit nā adē nobis uenenū ꝙ nō cani
bus et ecōtra sicut de quā pluribus ex
perimur aīalib⁹. Galina enī serpētes
comedit et his sine nocumēto nutrit̄ cu
ius oppositū forte ī nobis ꝯtīgerz Cir
ca aūt signa que ex ꝑte aeris ꝯprehēdū
tur sūt aliqua generaliter primit⁹ attē
dēda. Nā cū ipso de nocte radii splēdo
res et apperitōes coruscatiōib⁹ similes
appuerit fueritqz aeris calō yctīcie si
mil̄ ut īquit ras. iiii. almā. c. de pestilētia
et eius cautela. et ut vulgariū sermonē
īsequar. Si stellaꝝ cadētiū et aliaꝝ hu
iusmōi appitionū prio metha. ꝑticl̄ari⁹
descriptaꝝ ī aere crebra fuerit appitio
Expirēt quoqz uenti et maxīe aristrini
p⁹ quoꝝ euētū mlti hoīes et alia ēt aīa
lia egrotēt de aeris īfectiōe tūc maxīe
dubitādū erit. Qd̄ idē arguit̄ in quecū
qz āni tēpore fuerit si eadē die aer div̄
simode mutet̄. puta una hora ad calidū
alia ad frigidū una ad clarū a lia ad ob
scurū. Et ī seqñti die sol īter nebulas
puluerulētas appet. Et idē de āni tem
porib⁹ dñdū ut si estas fuerit frigida ꝛ
hūida hyms uero calida et sicca l̄ alie ꝯ
similes tā ī his quā ī uere et antūpno fu
erūt mutatiōes ꝛ iō ut s̄ et. scd̄a primi
doc scd̄a. c. iiii. ꝛ. v. īqt auic. ꝙ laudāda
sūt q̄ seruāt naturā. Itē quocunqz mo
do fuerit si quē audiueris bonū yhesū
l̄ eius mr̄em l̄ sātos quos uis alios iue
nisse que eidē guarras futurā pestē l̄ si
milia denūtiauerit ieiunia elemosinas l̄
tal̄a p̄cipiēdo ne. s. a futura peste tal̄ de
prehēdat̄ ꝛce. Sciatis pestem ualidā
īfra paucos mēses uēturā. Et si in div̄
sis ciuitatib⁹ uill̄ seu regionib⁹ similes
fuisse īuētos audiueris ill̄ ī partib⁹ ul̄ez
pestē eueire denūtiat. Cui⁹ hec ē cā. nā
si illa uera fuerīt credēdū ē ihesu ei⁹ ma
tri uel scis. ꝛce. Si falsa signū ē ītalib⁹
humores aduri a qb⁹ uapores eleuati ꝛ
cū spiritib⁹ ꝑmixti istas faciūt ymagies
apparere ut ī freneticis et sil̄ib⁹ sepe ui
det̄ q̄ mōtuos d̄mōes sātos ꝛ sil̄ia sepe
uider̄ iudicāt tal̄ eiz hūoꝝ dispō nō nisi
ab aere nutrimēto ul̄ ꝯstellatōe po terit
prouenire que humorum dispō est ma
xime pestilential̄ īfectionis susceptīa et
ego ꝓp̄e memi. m. cccc. ii. āteq̄z magna
pestis euenerit ī autūpno ī quo iā nōnul
li peste mori īceperūt de qbus tñ mētio
nō fiebat mltos tales īueīri q aiebāt v̄gi
nē ul̄ scōs alios īueisse eisdē futurā pe
stē ānūciātes ꝛ estate ꝓxīa fuit pestis ī
audita secuta. Et idez recolo. m. cccc.
xv. fuisse chari qz ī ātūpno ml̄ti aiebant
se uirginē īueisse que futurā pestē eisdē
ānūciabat. et ī estate ꝓxima pestis ma
gna ibidē supueit. Itē si ī e dē ciuitate
uel uila quocūqz fuerit uidere īt̄dū ali
quos mori peste hodie. scilz in una con
trata et illic ad dies aliquos ī alia maxi
me sine cōtagione uel alia manifesta cā
hoc euenerit īfecti aeris ī illa certū imo
certissimū signū existit. His generalib⁹
p̄notat̄ ē ad tēpora āni ueniēdū. Si er
go ī uere appitōes ignee cū quadā aeris
estuatiōe ꝑ dies aliquos apparuerīt q̄
ꝓpt̄ solito flores tēpestiui⁹. Deīde int̄
dū frig⁹ īter calor regnauerit natoꝝqz
iā floꝝ cas⁹ et corruptio quedā successe
rit uiderisqz cū h̄ p̄t̄ naturā tp̄is sñ cā
hoīes ꝯtristari d̄ ill̄ v̄is aeris īfectione
tūc erit uald̄ tim̄dū ꝯhoꝝ potissimū si
gnū erit si eo tūc pestilētiales febr̄s ꝯ mō
billoꝝ apperitione r̄gnauerīt quo ī ca
su de īgenti peste ī estate formidādū exi
stit. Si aūt ī estate meridionales uēti ꝑ

Cuput Regimen aeris cōtinens

dies aliquot cū aeris quadā sine pluuia nebulositate regnauerit uel pluuiaꝝ ꝯ p̄fato uēto flāte ut placuit rasi. ut supra affuerit mltitudo. Deide remoꝝ nebul aer ipse pluerulētꝰ et nō clarus appareat. In nocteq; qñq; frigꝰ qñq; estuosa caliditas sētiat ita ut p̄focari hoībꝰ siue cū nimis ītēsa caliditate uideat h ipsiꝰ estaꝝ ifectū aerē denūciat. Si aūt antūpnꝰ ualde siccꝰ et multū fuerit puluerulētus frigꝰ quoq; et pluuia ueīre tardauerit. et cū hꝰ s̄scripte ignee apparitiōes crebrose ī nocte p̄ntauerit hec antūpni aeris īfectiōnē demōstrant. Qđ si cū hoc morbilli et uariole plibꝰ apparuerit nōnūquā ex calbūculo antrace siue bubōe aliq ꝓprie moriūt ac hyemis supueniēte frigore nō obstāte predicꝝ morbis aliqui deuorēt nō solū iudicāt īfectiōe ueris ī estate sequēti pestis ualida ut plurimū subsequet. Si ṽo inhyeme nebulosꝰ auster et ut placuit auic. oriētales uēti diebꝰ aliquot sine ītermissione regnauerit quoꝝ occasiōe aer nebulosus quadā cū estuatiōe ꝑmaēat credasq; ex dicꝝ nebul pluuiā futurā q̄ tñ nō uenit et post serenitas clara nō successit talia cū p̄ntia hiemis aerē infectū ꝓnūtiāt et quā maxīe si nōnullos eo tūc mori ꝯprehenderis. Ex quibus omnibus pz prīo ꝙ omī āni tpe pōt pestilēs esse aer ni mirū igit si ī aliqua ciuitate l uilla ī hyeme eē uidemꝰ ⁊ ī estate nō q̄đ ꝑueīt merito cōstellatiōis siue alteriꝰ aerē ad benignū reducētis q fuerat pestiscā. Patet scđo caliditatē et humiditatē corruptōis aeris cāz nō sp exister ut qdā asserūt qr stat ī hyeme siccissima et frigidissima ad bonū ītellectū esse pestē ut docet expiētia. Ex quibꝰ sequit ulteriꝰ talis aeris īfectōez nō per igis siccitatē remoueri ut ipsi dicebāt qr in casu supiori aer siccissimꝰ ad bonū ītellectū existit. Et qr tā īmitis pestilētialis morbi p̄seruatiuū regimē me uocat festināt ipsius causis et signis finen imponam.

¶ Capl'm primum primi tractatus secunde differētie regimē aeris continet.

CUM. hec auida lues īdifferēter qcquid rapit uoracit sine mīa absorbeat regimen ab ipsa nos dei dono defēdēs deīceps īponā. Sed illa mihi primo describēda uident cū quibꝰ hūc crudelē morbū ab efficiētibꝰ causis mutare possimꝰ. Et iō cū īferiora a superioribꝰ gubernēt teste pho scđo đ regīne p̄ncipū. ⁊ ꝓhēio metha. priaria cā plꝰ ī suū effectū īfluit q̄z scđaria pria ꝓpō ē libri đ cāis uidr uisibiliū oīuz fōtē et īuisibiliū huiꝰ rapacissimi morbi prīcipalissimā fore cāz. Qđ seneca ī bercule furēte ñ negasse uidet. dū īquit. Quicqd facimꝰ mortale genꝰ quicqd patimur ueīt ex alto. Illū ergo primū cēseo supplicit exorāduz ut sua beīgna gr̄a a tali rabido morbo nos p̄seruare dignet. Nā ī p̄mis uenerare đ os ut īgt ṽgiliꝰ prīo geōgicoꝝ et uiā sacrā r̄fer xp̄o ⁊ opaberis oīa letꝰ. Nō. n. frustra st ī deo posite spes precesq;. q̄ cū recte sūt efficaces eē nō possūt ut nr̄ īquit seuerinꝰ de cōsolatione. li. v. Nō ne qui rites tā īmiti oppressi contagio sic ut supstites ad modū pauci deliberarēt deserere ciuitatē deuotis eoꝝ precibꝰ obtinuerūt ab appoline eius filiuz esculapiū ī serpētis formā romā accessurū q cū romana attigit cōfinia illo instāti fuit totalis pestis a mota ut ille narrat uerus hystoriographꝰ ualeriꝰ maximus. l. i. titulo de miracul. Cūq; ydolum talia facere potuerit quid ille qui

cuncta ex nichilo creauit. Sanctus et eius pri
mus hec ueraciter protulit faciendi ad quo
rizandum exemplis non indigemus ulterius.
Ma gloriosus ille sebastianus ut eius in uita
legitur uarias regiones papie ciuitatem per hanc eda
cem pestem fere ad extremum usque ad re du
ctam deuotis ac benignis cum precibus se
cedit. Sz quid tam exempla peto diutur
na miracula nunc ille uester tiburtinensis gu
mi fortis martir gloriosus misericordiam ab
ipso suffragium inuocantes dieti a peste pre
uat. Immo ita ipsa depellentes celeriter li
berat ut borati experimur. Si ergo ab il
lo crucifixo ibu q sic incessanter hac rapacis
sima peste nos misericorditer si hanc gratiam cupitis ob
tinere colite uirtutes aduersantium uicia et
ad rectas spes animos sublenate quo in cau
si prefato bono ibu humiles preces porrexeri
tis efficaces mime erunt. Sz quatenus ad hec
inferiora cupientes a peste preseruari salubri
ter atque summum remedium erit quo uno ore cor
ferre a singularibus. s. cito longe et tarde. et
hoc in prefetigit rasis. ad almansorem. li. viii. c. de
cautela egritudinum. ab uno loco ad alium
transeundum. Terra ignit in qua aer et pes
tilentia fuerit fugienda erit. Debes eius et
cum hoc eo cauere a locis infectis fugere ne
nientes quatuncunque tibi apparuerit sanissi
mi presepe enim usum solum cum talibus lo
quentes peste mori quasi illi non moriatur. et e si
mile. Ma interdum ignis in stramibus quan
tuncunque extra negat inflamare cui tn appro
ximatum sulpbur stati inflamabit ut patz
et hoc e qz actus actiuoz n repit nisi pa
cienter dispositio. secundo de aia. Et tertio mo p
uia pragii plurimas ciuitates ac uille fuerunt
infecte Qua de re reipublice gubernatores
quersationem loca bitantium infecta suis de
bet inbibere ymmo solum eius sine de ppi
quo locutione. Sz si infectum aerem inbita
re cogaris regimen obserues infrascrip
tum qz diuino auxilio ab illa tremenda pe
ste liber euades. Cum igitur huius morbi
infectus aer paro existat potissima sitqz in
ter res non naturales magis nobis neces
sarius eius regimen hic primitus annotabo
xpo coadiuuante sine quo nibil e p quem
oia que sit benedictus. Amen.

Circa igitur aeris regimen primi gene
rali sit quidam attendendum Prio sit
itaq dominus tua apta euentati ae
ris que ala cticinaz supfluitatibus et sitim
sup aque ductus uel alias bn mundet et a ma
cello stagis et a locis ubi coria proicitur
et iter cetera a cimiterijs et aliis huius
modi fetoribus in aere inducere remo
ta. Et quicquid in isto cau dicat auerroys
vi. colliget de habitatoribus locoz cauernoso
et subterraneoz et non locoz altoz si aer in
tota suba fuerit corruptus. etc. Dico q
quilibet cum qz aer ipse corrumpit potius e eligen
da alta mansio septentrionalibus expositis
ptibus sicut ab illis uentis ualeat euentari
qz subterranea. qz tal aer pestilentialis exi
stit ibi ut retro almansorem. ras. c. de uen et ac
Et io loco quo sum igt. Sz si quis fugere
non poterit et fuerit mansio in qua ipe fiunt in lo
co inferiori in altiori loco morari det. con.
Et si quis sustentando uita auerroys dice
ret q multo plures in montibus moriuntur cum
ibidem eueniunt pestilentie qz in ualibus ut do
cet experimentum quare ex maiori ,,uenire
uidetur infectionem et per pnos subterraneum lo
cum bitandum. etc. Do affirmare uidor
auic. scda pmi. doc. scda. c. de sede bo
no. dum dixit cum in aere accidit putrefactio
cois discoopti tunc e magis recipiens qm
stricti et occultati. Bndum q et si alter al
ter et liber ceteris paribus sit putrefac
tione cogz magis recipiens et no liber ut
voluit auic. non tn in cau pestilentie sequit
aerem no fore potius bitandum qm pz Ma
sine ppatione aer altus et liber citius reci

pit rectificationē quā cauernosus cum
sit magis subtil' minusq; uaporibus p
mixt' iō apti' per ignē renouabit'. At
q; scd̄m exigētiā citi' ex odoriferis al
terabit' cū quo alta māsio pōt ab ill' uē
tis salubri' euētari ꝓpter ꝙ ī subt'aēa
ī qua aer cooptus existit illd̄ fieri n̄ pōt
ut p; ītuēti et p hoc p; ab auic̄. Et ad
alid̄ argumētū ꝯsil'iter nā si putrefactō
cōis affuerit ī aere tā libero quā uallo
so et si plures ī equali tp̄e forsā moriūt'
ī libero et mōtano ꝓpter ipsū magis pu
trefactionē recipere atq; facili' ad ite
riora penetrare diuti' tn̄ durat ī ualli
b' ut docet expimētū utrobiq;.s.āmo
ta ꝯstellatiōe l' alio talē putredinē īdu
cere potēte ꝙ nō eēt nisi aer liber citi'
rectificationē recipet. Ex quo ꝯcludo
aerē altū et liberū ut circūstātionatum
fore poti' h̄itandū cuius oppositū ex
dict' nō sequit' auic̄. ut p; . Ampl' aer
qui p fenestras l' alit' ītromittit' septētri
onal' l' oriētalis eligat' iuxta sn̄iā.iiii.al
mā.c.de pestilētia et ei' cautella. ⁊ auic.
scd̄a primi.doc.scd̄a.c.viii .ubi dic in
hac ītētiōe.s.ad ꝓhibēdū putrefactōez
aeris uēti q̄ st̄ meliores septētrionales
post oriētales p' quos st̄ occidētales. ⁊
det̄iores st̄ meridioāles ⁊ce. ⁊ p̄us di
cebat īfra. c.xi. ubi tractabat de locis
eligēdis. Sitq; illd̄ tātū magis sollicita
ri d̄bet ut uēti oriētales stricturas in
gredi ualeāt et ut sol ad unūquēq; locū
ītrare q̄at qui ibi existit qm̄ ipse ē q aerē
rectificat ⁊ce. Ex quib' īfero ꝙ aer me
ridional' ac seroci' ē oīno uitādus non
tn̄ aer ītrare permittat' nisi p̄us a radiis
solarib' fuerit expurgat' Et si uētoꝝ
septētrionaliū aliqs flauerit pmitte tue
dom' aerē fenestras apiendo ītrare si ī
die fuerit .s.euētari. Sanat eim aerē
putridū pestilentialē ut auic. scd̄a pri
mi.doc.scd̄a.c.de naturis uētoꝝ. Hic
tn̄ unuz attēde ꝙ et si aer septētrional'
īter cetera aera absolute sit eligēd' diu̇
sitas tn̄ situatōis locoꝝ hāc pōt electōē
p̄uertere. Stat eim cītatē l' uillā aliquā
mōtibus fore meridiōalibus coptā sup
qbus nix inh̄itat continua occurētibus
Et uersus mare fore discoopertam ul'
aliter quo in casu meridionales uenti
per niuea loca trāseūtes ⁊ ad hāc ptīgē
tes ciuitatē frigidi erūt ⁊ aerē hoc ī cāu
plus ceteris rectificabūt ⁊ tūc tales st̄ eli
gēdi ⁊ hec ē sn̄ia auic.scd̄a p̄mi.doc.se
cūda.c.de accn̄tib' aeris et īp̄ssionibus
Insup dēs ꝯ redolētiū lignoꝝ igne ut ē
Juniper'.rosmarin'.salix sarmēta ⁊ si
milia aerē oī die renouare ī māe maxīe
si obscur' fuerit ⁊ nebulos' ⁊ ipse aer r̄
nouat' alteret' scd̄z qd̄ te īfra docebo.
Et si oī nocte magnū ī domo tua in ap
to aere fieri fecere putile erit ualde.legi
eiz de quodā ph̄o romano qui dū ciuita
tē illā liberauit a peste sīgul' noctib' su
p uicos grādē ignē fieri faciebat. Idez
de ypocrate ī libro de moribus ⁊ uita
ph̄oꝝ sil'r legi q inuēras querc' īcidi fe
cit et ignē circūcirca athenas peste gra
uit' oppressas p pl'imas noctes fieri faci
ēs aerē salubrē īduxit. Qua de re athe
niēses sibi aureā statuā sibi fieri faciētes
deīceps ꝓ deo coluerūt. Ignis eiz non
putrefit s; oīa debite approxīata sue re
ceptiua īpressiois ꝓpriā ī nām ꝯuertit.
Un̄ aer aq̄ ⁊ t'ra sūt igis materia .arist.
iiii.metha.ꝓprio capl'o.q; oīa ꝯuertit
ī suā naturā nimirū si aerē īnouādo rec
tificat.qd̄ tn̄ p siccitatē nō facit ut non
nulli sicut s̄dictū ē de hac loquētes ma
teria describūt asserūtq;. Nā sepe ī esta
te uisū ē magnā ⁊ ꝯtinuā fore siccitatez
⁊ tn̄ īgētē eē pestilētiā cui' foret oppoī
tū si qd̄ isti dicūt ueꝝ eēt ut p; intelligē

Caput aeris regimē cōtines

ti nō laudo tñ ut ullo tpe gſq̄z ad ignez
calefactus accedat niſi intēſū foret fri
gus uł bō pauci foret caloris ꝓpter q̄
oporteat ut exteriori iteriori nigoret̄
calor i quo cāu frigore expulſo elōgaꝝ
ſe debet ab igne et marie poſt aſſūptuz
cibū uel ſalte ſpatulas ȳtat ad ignem ⁊
ſi facie ȳſus eū tenuerit inł mediū aliq̄
apponat̄ qz rarificādo ſp̄s ⁊ po os api
endo eos facit exalare ꝯgaudēt ſuo ſi
mili pria affoꝝ. ꝯmēto illius affoꝝ. Cē
tres yeme et uere. Et ſāguinē acuit. uñ
patiores ad febrē ſuſcipiendā erūt. Cū
quo ēt debilitat̄ digeſtio et iducit̄ ſepe
uertigo ⁊ marie ſi facies uerſ⁹ ignē te
neat̄. Nō laudo iſup ſtupbas et pellꝭ e
eiz aer ille ſuffocat⁹ replēs capita deſ
trnēs uiſū ut pz i alamanis i talibus cō
morātib⁹ ſepe qui nt plīmū bñs oculos
ſcarpellatos q̄ ñ ſp ut nōnłli credūt ex
nia potatōe ſed ex ipſaꝝ poti⁹ ſtupbaꝝ
ibitatiōe. Et inter ceā ñ q̄ ſcōm exceſ
ſinas qualitates ſp ē aer cū appꝛopriaꝫ
odoꝛiferis cōrigēd⁹. qz ſicut dic auicē.
i de ȳbus coꝛdis. prīo. c. nłla res ē ma
gis inimica caloris inati q̄z mal⁹ fetō. et
tō ſicut fetus odoꝛ ſp̄s alkat ⁊ coꝛrūpit
tia bon⁹ uiuificat et reſtauꝛat ut ex dict̄
i libello de pomo aꝝ. elici pōt. Dicit. n.
q̄ aia ſēſibił cū qua cōicam⁹ cū bruto ſo
uet̄ odore bono. uñ meſue ide ꝯſolatōe
medicinaꝝ itētiōe p̄ma. c. i. ⁊ ō odoꝛib⁹
igt ſcire dēt q̄ odor bon⁹ i medicia qñz
ad lat⁹ icolimū decliare ſecit et illud tō
qñ dilatat aiaz ⁊ ſp̄s et ȳtutes repat ⁊
ȳtutū mineraſ ꝯfōrtat. Grauis ēo odō fa
cit ꝓtrariū boc idē dit itētiōe ſcōa. c. ō
mois coctōis medicinaꝝ illo. ſ. paſo. Et
ſcīuiſti. ⁊c. Dis g⁹. circa aeris regim̄ ge
neralib⁹ p̄notaꝫ de ei⁹ retificatōe fiēda
ſcōm āni tp̄oꝝ diȳſitatē deiceps faciaz
mētōez. Tpe ergo eſtaꝫ ꝓp̄ā naz ſeruā
tis ad fridū cū odoꝛiferis reducat̄ q̄ ſi
et ex herba cū floꝛib⁹ collecta oi die tue
bitatōis domū ſubſterndo ut ſē zami ci
tri citrāgli cū ſuis fructib⁹ ł lauri quer
c⁹ ſalicis et ſiłiū ⁊ hec oia colligāt̄ a ra
diis ſolaꝛib⁹ noꝛe ꝯſūpto deīde aceto et
aq̄ roſa. cū ſādał̄ citrinis iroret̄ amixtis
pomis ēt caiſtra redolētib⁹ pomis ł piniſ
q̄ fruſtra iciſis plena et aqua aſpſis ō
ſcīpta i diēſe tue bitatōis locis colloca
re et ꝺ dēt die ſigło herbe ſalti reōua
ri pōe tñ pl⁹ ł minus de aceto i aqua ro
ſa. ſcōm q̄ maioꝛē ł mīoꝛē uis inducere
ſiccitatē. Et ꝓ potētib⁹ fiat ſic. Ꝛ. aq̄
roſ. lb. i. aceti. ʒ. iii. pluer̄ trociſcoꝝ po
ne ſādaloꝝ citrinoꝝ et ruб. añ. ʒ. cam
phoꝛe. ʒ. ſ. et ex bis i roza folia herbas
et fruct⁹ que ponūt̄ i caniſtro uł faciaꝫ
ſic. Ꝛ. aqua roſa ł uiolarū uel floꝝ ne
nufaꝛe lb. i. aceti. ʒ. ii. uini maluatici mu
ſcatellini ł alterius bene odoriferi. ʒ. iii.
ſādalorū alborū citrinoꝝ añ. ʒ. i. ſ. cam
phoꝛe. ȝ. i. miſce trociſcoꝝ ō campho
ra. ȝ. iii. et i roza ut prius ł bēas liteo
mia de lino bñ alba et mūda ⁊ cū aliqua
ex aqua ſupſcripta im roza q̄ ꝑ cameram
uł ꝑ locū ubi pl⁹ bitas circa pites uel ſu
pra lectoſ extēdat̄ ⁊ cū fuerit exſiccata
itez iroꝛ ēt. ⁊ iſto mō aer redolēs ifrigi
dabit̄ et humectabit̄ et exſiccabitur
ſcōz tue libitū uolūtatis. Pro paupib⁹
ō ſufficiat aqua roſ. cū aceto uel aqua
clari fōt. Pokis aerē cū fumigijs odo
riferis alkare ut bēāt̄ prune ſup quas
un⁹ trociſc⁹ de cāphora ponat̄ aliq̄liter
cōq̄ſſat⁹. uł facias ſic. Ꝛ. corticū citri
ſiccoꝝ et citrāguloꝝ. añ. ȝ. ii. carabe. ʒ.
ſ. terāt̄ groſſo mō et fiāt trociſci cū aq̄
roſ. duaꝝ uel triū. ʒ. et un⁹ aliq̄liter cōq̄
ſat⁹ ſup p̄uās pōat̄. Si ō yems fuerit
frigida et būida et ſit aeris ifectio ut ñ
nūq̄z ꝓtigit. Cū odoꝛiferis calefaciētib⁹

~~regimen continens~~
De regulis circa cibū uniuersaliter obseruādis

corruptiōi aeris resistere ꝓcures ignē
ī domo ꝯtinue faciēdo cū ligis odorife
ris. ut iuniperi cipressi rosmarini et silī
uz. ul' cū ligis aliis mitē ⁊ claꝝ sine fumo
ignē faciētibus ut sūt saramta salices ⁊
silia. Et putridoꝝ lignoꝝ fumigium to
talit' euites. Quidā. n. solū ꝑꝑ balneū fu
isse ex putridis ligis calefcm̄ i ipo baléo
sicopizat' ē ut. ii. affo. ꝯmē. illi'. Qui ex
soluūt ⁊ ī isto cāu ꝯueniūt mltū odōabi
lia sub fūigia. sic st̄ trocisi ꝺ ligō aloes
l' decipis mesue l' gallia mus. l' aliptam'
cata. Ul' facias sic. ℞. thur̄. ℥. i. cōticū
citri melisse. añ. ʒ. vi. ligni aloes stōacis
calamite gallie mus. añ. ℥. ß. laudani. ℥.
iii. fiant trocisci cū pistello aliqualit' ca
lido addēdo ābre. ʒ. ß. musci. ℈. i. qñ. s.
mollificata fuerit pasta ita ut absqʒ pi
stello ulteriori calefactōe fieri possit et
sup prunas ī tuis fuigijs iutere. Cūuei
ūt silit' ī isto cāu us' lecti ꝺ cipro. nā ex
accessione uni' aer tot' uni' camere re
dolebit q mālit' fieri possit ex īmediate
descriptis. Pñt et estat̄ tpe ex frigidis
odorifere ꝯfici ꝙ facias. s. ꝓ pauperib'
uero facias iunipi subfuigatōez. Et si
septētrionaliū uētoꝝ aliqs flauerit ut a
quilo boreas uel eur' tue dom' aerē ꝯ
tinue renoua ꝑ ꝑus ipo sole purificato
fenestras apiedo et deīde cū igne et fūi
gia ipsū ꝯtēpa Habito ergo qualiter
estat̄ et hyeis tpe sit alterād' aer ut uz
qñ calitas et siccitas l' frigiditas fuit ⁊
hūiditas pʒ de ītermediis tēporib' qd
agēdū nā pria medietas antūpni ut pl'i
uz naturā seruat estatis postrema uero
yemis et medietas prima ueris na
turam seruat yemis Scda ꝟo estat̄ ⁊
iō dicebat aui. scda primi doc. ii. c. ʒ. qꝺ
estas ē totū tps calidū. yemis ꝟo totū
tps frigidū et qꝛ ista tpa nō ꝓpriā nām
seruāt sp. Qñcūqʒ ergo fuerit aer caliꝺ
et sicc'. fac ut de estate supi' dcm̄ ē ⁊ ꝯ
fuerit frid' et hūid' ut ī hyeme. Nō tñ
ꝙ ī isto cāu salubri' ē ipʒ ad frīdū ⁊ sic
cū facer̄ decliar̄ ꝯ hee q̄litates putrefa
ctōi rebelles ut iqt aꝝ. iiii. metb. i. c. Ca
liditas ꝟo ⁊ hūiditas ꝯrie uñ auic. loco
quo su. c. iiii. Aeris īquit calitas digior
ē ut ꝯvtat' ad putrefactiōez. Insup no.
ꝙ magis min' ē aer alterād' scdm q̄lita
tū excessū et scdʒ ꝯplexionē regionē eta
tē sexū ⁊ silia uñ pl' ad frīdū ē ꝓ coleri
co cet'is paribus alterād' q̄ʒ ꝓ flatico
et pl' ꝓ iuuene q̄ʒ ꝓ sene et sic de aliis
et hec de aeris rectificatiōe sufficiāt.

¶ Cap. scdm ꝯtinēs regl'as univsales
circa cibū univsaliter obseruādas.

Quedā aeri vt' celest̄ in existit
quā ī q̄cūq̄ existit dispōe cōpo
ra nrā resoluit ut. auic. scda. i
doctria scda. c. de naturis tpꝝ. sʒ cuʒ in
breui uitā finiret si depditi restauratio
nulla fieret cōdignū ē ꝺ cibo tāq̄ʒ r̄stau
rāte ī hac pte facer̄ mētōʒ. Circa q̄ st̄ a
liq̄ p̄notāda q̄ ex pbꝝ mētibus colligū
t'. Nota igr̄ qs ꝯmedere dʒ nisi coēdēdi
ꝑ ꝑus auffuerit appetit' q ꝯsueta hora ī
sais cōpib' sēp īsurget nec ad coēdēdū
eo tūc tps it'ponat ⁊ et̄ cib' bñ mastice
tur nec ī eadē mēsa diuersa. cibaria sūt
comedēda nā si exqsite fuerit p̄pata ad
suscipiēdū pl' ꝙ stomac' digerere uale
at ꝓuocabūt nec etiā equalit' decoquen
t' siue digerēt' qꝛ si in eaꝺ olla bouū car
nes ⁊ edi ī eodē īstāti ad coqñdū pone
rēt' ne se qsqʒ ī divsoꝝ ciboꝝ coēstione
gl'ificet ⁊ maloꝝ maxie qꝛ ⁊ si ꝓpter ali
qꝺ tps a sēsibili nocumēto liber euaserit
attñ ut īquit auic. t'cia. i. doc. ii. c. vii. p'
dies ī eo gnānt' huōres mali egritudies
faciētes et pernecātes. Ex qua ꝯcludo

De ꝓparatione panis tempore pestis

q̄ l' añ tp̄s moriūt senectuꝫ l' imūdat si
bi ipsā accedeāt ut mgrā rerū experiē
tia docet Qua pp seneca ī quadā epl'a
ad lucillū aiebat q̄ ubi sūt diuersa ciba
ria iquināt et nō alūt his tñ obstātibus
si ex ꝯsuetudie l' q̄uolibet alit̄ ciboꝝ di
uersitatē brē ꝯtigerit dēt regularit̄ ce
t̄is parib'. s. i mollitie et a stoāci descē
sitōis facilitate qui facilitate digerit̄ p̄
poni nisi modica itersit drā ut pb̄oruꝫ
priceps de regimie saītatis scribit ad a
lexādrū ⁊ ysach i dieꝫ ul'ibus quo cāu
digestiōi rebellior eīt pp stoāci fōdi ca
liditatē p̄ponēd' isup dēt quis modeste
et nō uoracit̄ cōedere Et sil'iter eodē
pastu iter p̄a cibaria nō est mora nota
bil' apponēda nec dēt usqꝫ ad saturita
tē cōedre sꝫ a mēsa ut quo s̄ īquit auic.
reliquis desideriis ad huc ī aīa remanē
tib' surgere. Itē estate debet cib' frigi
d'. yeme uero calid' sp actual'r sumi. ē
tñ a cibis calidissimis abstiēre quales st̄
.s. cū stati ab igne deponūt̄ et ab aliis
ēt qui uehemētis st̄ frīditatis sicut qui
super niue l' q̄uolibet aliter refrigerāt̄
ut īquit rasis. iiii. almā. c. de regie cibi
Ex quo ꝯcludo q̄ tm̄ ifrīdare uinū aq̄
ut pl'imi faciūt i estate ē malū atqꝫ noci
uū nā si poros ꝓpter exercitiū l' aliud
aptos īuenerit ad spūalia usqꝫ et nutri
tiua trāsiēs actuali frīditate calorē nālē
extiguet ⁊ sic nōnūquā iducit̄ senectuꝫ
ethica. Hora ēt cōedēdi ꝯsueta ē sp ꝯ
sil'r obseruāda q̄ si mala fuerit paulatie
ad debitā ⁊ ordiatā reducat̄ Et qꝛ ut
īqt ras. iiii. almā. all'. c. sepe ꝯtigit ut ci
baria aliq^a q̄ mala st̄ aliqb' ꝯueiētia re
piūt̄a quib' ipsi sic̄ alii cave ñ debēt ⁊ fō
tassis cibaria alia exñtia bōa aliquib' iꝯ
grua reperiūt̄ a quib' sibi peit' cave d̄
bēt. Sūt et assueta cōedēda cibaria q̄ si
malitiosa et mali fuerit nutrim̄ti ē pau
latie trāseūdū. Ultimo nō q̄ q̄ztū possi
bile ē oīa ī ifecto aere nata uitēt̄. atque
aīalia ī ip̄o nutrita ⁊ h̄ ē snia ptholomei
fa pte q̄triptiti. c. viii illo' paragrapho
ubi docet ꝓnosticare de accñtib' eueiē
tib' aīalib' ex his qb' hoīes utūt̄. īquit
eiꝫ q̄ ī hoīb' q eis utūt̄. īfirmitates eoꝝ
īfirmitatib' sil'es eueiēt ⁊ moriēt̄. ⁊ ce.
Hoc idē scp̄sit auic. scd̄a. i. doc. ii. c. d̄
iuditijs ꝯplexioīs āni. Inqt eiꝫ āpli' mō
talitates cōrūpūt arbor̄s ⁊ uagetabilia
iō corrūpūt̄ ea ex aīalibus q̄ ea coēdūt
⁊ iō hoīes q eis uescūt̄ corrūpūt̄. Et
hec de ul'ib' regul' circa cibū obſuādis.

Capl'ꝫ. 3. d̄ p̄patiōe panis tpe pestis.

Panis iter cibos coīor magis
existit. cū ip̄oꝝ uelut basis cōr
reputet̄ ea ꝓpter ab ei' regie
p̄mit' inchoabo q si ex granis pl'ib' ꝯ
fici possit magis tñ ē laudabilis de fru
mēto bono. s. ⁊ nō uetustate seu q̄uis oc
cassione corrupto. Insano q^oꝫ mēse col
lecto cū ortū fuerit ī loco mō debito ac
eꝫ euētato ⁊ tpe calido a furfure mūd'
et sufficiēt̄ fermētat' ⁊ sit cū pauco sale
pisat'. Tpe uero frigido cū maiori fur
furis atqꝫ sal' mixtōe pōt pisari cū aqua
s. boni fōtis fluuiali seu boni ac nitidi flu
uij q̄ eꝫ sanior reputat̄ si a remotis ra
pide ⁊ p saxa decurrat ac eꝫ ex fōte cū
scaturigine ꝓcreet̄ nā et fluuii ex niuiū
liq̄factōe ꝓcreati mali sūt quā si nō hrēs
ipsā p arenā ī cisterna uel olla ut fit bo
noīe poti' distillare poteris ul' p saculū
arena plenū ul' ipsā usqꝫ ad t̄tie partꝫ ꝯ
sūptiōeꝫ bullire facias. Deīde eā suaui
ter accipias ut abiciat̄ q̄ existit ī fundo
nec pasta fiat ita moll' q̄ cū panis sit ad
īdurādū necē sit farinā. ībibere fitqꝫ in
furno ex odoriferis ligis calefacto de

coctus ⁊ per diē naturalē pīsatūs usqꝫ ad quartū īclusiue bonus existit fit cūsi l'iter panis ex ordeo qui supradcō com peratus frīdus ac minoris existit nutri mēti quo.s.colericus uel cupiēs minus nutriri uti poterit.et ut eius q̄dā nocu mēta.iii.almā.descripta corrigāt cū ma iori quā supradcūs sal' admixtōe debet pīsari atqꝫ aīsoꝝ grana leuit' ꝯquassata cū eo dēnt imitti.Ceteroꝝ uero grano rum panis oīno uitetur.Et hec de pa ne sic breuiter dicta sufficiant.

Cap.iiii.d̄ carīū el'ctōe ⁊ eaꝝ d̄coctōe

Ut qꝛ ū ī solo pāe uiuit hō car niū regimē subseqn̄ter īponā ī quo generalia aliq̄ st' attēdē da tā.s.carnes quadrupedū quā bipedū ꝯcernētia et tā ēt doēsticas quā ēt silue stres de quadrupedib' sūt eligēde que ī mōtaneis pascuis libere euētat' et a stagnis r̄motis nutriūt' ī quib' odorifer' herbe nascūt'.Et idē de bipedib' scd̄m ꝓporcioābile sibi nutrimētū dn̄dū iter maciē et pīguedinē mediū teneat.et q̄ magis attīgit ossa caro ī quadrupedib' poti' eligat'.In bipedib' v̄o ale cū lāce olis ⁊ pectore.oīa aūt aīalia caro caute nutrita uitēt'.Oīa q°ꝫ int'iora epatib' galliāꝝ except' ⁊ caponū iuuenūqꝫ gal loꝝ testicul' ⁊ ip̄oꝝ cer̄bris uitēt'.Qd̄ si edi cerebrum nō multum uituperet' nausatiuum tamen existit quo si uti uo lueris cū puluerizato pipere cum sale utaris.Et ex partib' animaliū dext'a ex anteriori l' posteriori q̄ magis ceteris parib' fatigat' absolute.tn̄ āterior ē eli gēda debet et ī oīb' carnib' etat' tēpus attēdi ꝙ īferi' ꝑticulari' describetur. Itē et q̄ facilioris digestioīs existūt et magis ī caliditate tēpate ꝯueiūt sūt in e state.ecōtra v̄o ī yeme comedēde et ꝓ pōtionabil'r de ꝯplexioīb' calidis dn̄dū Et idē de etatib' ⁊ regioīb' his hītis ī isto casu ꝯueiūt lactātes uitule a scd̄o ad q̄rtū mēsē īclusiue.Mūtonine uni' āni edine a mēse ad mēsē usqꝫ ꝯdimidio Porcine ānuales ul' īfra recētes ī raro tn̄ usu ul' et' salite ⁊ que sūt poti' ī nēo rib' nutrite ⁊ magis tn̄ ei' dē etat' ꝯue niūt.Caprine caprioline ⁊ ceruine ānu ales ⁊.īfra et si sīt lactātes triū ul' q̄tu or mēsiū ad huc erūt meliores leporine ⁊ cuniculine sex mēsiū.Ex bipedib' car nes ꝯueniūt galloꝝ nōdū coeūtiuꝫ capo nū iuuenū atqꝫ gallinaꝝ ꝑdicū coturni cū starnaꝝ fasianoꝝ iuuenū et qualeaꝝ medie pīguedinis ī ātūpno nō tn̄ in co tidiāo usu alaude merule turde et ꝑuaꝝ auiū q̄ noctua capiūt'.Circa haꝝ carni uꝫ decoctōnē an elixari dēant an assari pl'a st' ꝯsiderāda prīo an aer calid' sit ā frīdus tp̄s āni regio ars v̄tus ꝯplexio sex' etas ⁊ ꝯsuetudo hec eīꝫ oīa ut pꝫ in tuēti pn̄t haꝝ carniū decoctōnē uariar' et iō ꝯplexio etas regio aer tēp' āni ca lida et sicca poti' elixa exigūt d̄coctōnē ꝯ̄ria v̄o assatōnē.Quib' n̄ obn̄tib' oīa illa ꝯsuetudo p̄v̄tit.teste aui.t'cia primi doc.scd̄a.c.ix.us' īgt ē maxīe ſuād'.nā ꝯsuetudo est altera natura ī de regimīe sanitatis ad alexādrū et de mēoria ⁊ re miniscētia in tm̄ nōnulli uenenū cib' eēt q ipsū comeder' ꝯsueuit auic.sexta.iiii. c.ii.Et breuit' q̄ꝫtū sit obſuāda ꝯsuetu do respice galienū.vii.de īgeīo sanitat' c.v.illo ꝑagrapho.sꝫ qm̄ ī q̄dā.⁊ce.et. ras.iiii.alm̄.c.d̄ custodiēdis ꝯsuetudini bus vl'r tp̄e q°.digestio fortior existit ꝯueiēs ē assatū exhibere et hinc ē q̄r cōr affirt' in sero.⁊ si n̄ ita nutribile sit sic a ssatū ꝓpter ipsū eē in alieno decoctū ē tn̄ facilioris digestionis.Sꝫ cū fortior

Dr cōdimētis

sit digestio in yeme quā in estate ⁊ tp̄e frigido quā calido ꝯueniētius uidet̄ in estate elixū exhibere et ī yeme assatuz ī sero quā mane et ꝯsil'ia ꝯsiderare debem⁹ ut supra tactū ē de sexu regione. ⁊ce. Et hec de carniū electiōe et de earū decoctiōe dicta sufficiant.

¶ Capl'm. v. de ꝯdimentis.

Cōis usus ē carēs cū ꝯdimēt̄ seu saporib⁹ māducare ꝙ has pp̄ causas fieri arbitrō. Pria grā appetitus ꝓuocādi. Secūda qr aui di⁹ stōac⁹ cibū recipit qua de cā ip̄z meli⁹ āplectit̄ et p ꝯñs melior celebrat̄ digestio. Tertio ut cibaria ī suis cōtēpēt̄ qualitatib⁹ sicut si ad carniū caliditatē tp̄andā agresta ul' aliqd̄ siel' comederet̄ ul' qñ carne porcina erūcā comedamus qr ⁊ si īcitet appetitū et̄ hūiditatez sup̄flua illi⁹ carnis ꝯtēpat. Quarta cā ē si qd fuerit nature īdigerēdo rebelle tūc eiz ꝯdimētū siue saporē appoim⁹ sic̄ si eēt esset sepe mostarda l' eruca cū carne porcina comesta. Quīta cā ē ut si de uētositate alicui⁹ cibi dubitarem⁹ tūc cū aliquo ꝙ eidē tiriacalit̄ resisteret ꝯdim̄tū ꝯficerem⁹ sic̄ uerbi grā. si quis fōgos coēdere uoluerit cū piris debite elixat̄ ꝯdimētū factū ex uīo amigdal' piper̄ ⁊ ozimo malitiā ei⁹ tiriacalit̄ corrūpet et ita de aliis posset ymagiari. Ex quo in fero pestis tp̄e st̄ ꝯfortatiua cor atqz uenēo resistētia cū ꝯdimētis siue saporib⁹ comiscēda. Quātū igr̄ ad primā cāz ꝯstat sana corpora ꝯdimēt̄ nō īdigere sale dūtaxat excepto sz quātū ad alias sic ut a cāu ī pestē p̄seruet̄ et ad alia iuuam̄ta supi⁹ tacta ꝯsequamur. His hītis estat̄ tp̄e st̄ oēs ī̄scripti uitādi sapor̄s sic̄ eruca mostarda siue siāpis alleata oīa ⁊ oēs ul' acuti sapor̄s nisi eoꝝ acuitas ⁊ cal'itas cū aliquo tp̄i ꝓporcioāto repriat̄ ut exēpli grā si diu eruca l' sinapis ī aqua acetose ī infusiōe permaēret. deinde cū pauco aceti mixti cum agresta uel succo arāci limonis pomorū redolētiū acetosoruz berberis maligranati acetositate citri succo extremitatū et p̄putōꝝ uitis l' succo acetoselle molliret̄. Qd̄uis eni illorū cum aceto mixtū predictoꝝ et sil'ium malitiā aliqualit̄ cōtēparet. Et si uelles s̄dicōꝝ siccitatē aliq̄l' ꝯtēperare ex aqua ēdiuie uiolaꝝ uel sil'iū aliqd̄ addas et idē dico de succo. Tali eiz sapori si qs bñ ꝯsideret qñqz oēs s̄scripte inerūt ꝓprietates. naz appetitū īcitabit auidi⁹ stōac⁹ ei⁹ grā cibū āplectet̄ carniū qualitates cōtēplabimur ⁊ uigorabt̄ digestio. Et si q̄ in cibarijs fuerit uenenositas nō solū ex ill' saporib⁹ seu ꝯdimētis corriget̄. ueꝝ ⁊ cor ꝯfortabit̄ ad ip̄ssionē ei⁹ mīme recipiēdā ⁊ maxīe si de stati describēdo pl' uer̄ aliqd adderet̄. Qd̄ si timeres ut ex acetositate s̄dicōꝝ mēbra spiritualia lederēt̄ addas amigdolas cōcussas a cortice mūdas cum zuc. ⁊ erit res optima. Exsuccis s̄script̄ ul' aliq° illoꝝ possēt ꝯdimēta siue sapores diu̇simōe ꝯfici ⁊ si cū pauco brodio faceres eos ul' aliqd̄ ipsoꝝ una bulitōe bullri laudabili⁹ esset. Et si unū p̄ciosissimū uolueris ī isto casu aliquid cū eis ex infrascripto puluer̄ facias commisceri. ut. ℞. cynamomi electi et a cortice superiori mōdati. ℥. i. coriādroꝝ p̄paratoꝝ. ʒ. ii. ß. gariofiloꝝ cardamōi nucis muscate. añ. ʒ. i. ß. rasur̄ ebor̄. ʒ. ß. coralloꝝ rubeoꝝ. ʒ. i. radicū tormētille diptami sādaloꝝ oīuz añ. ʒ. ß croci. ℈. ii rasure. vni. cornu. ℈. i. fiat. pl' uis d̄ quo iqb⁹ cūqz ꝯdimēt̄ utere addēdo zuc. ꝓ libito potes sil' ex illo pl'uer̄

cū aigdol' et aliquo ex succis s̄scriptis
addēdo zucarū saporē cōficere si libet
Et nōnūquā obliniscaris i quibuscūqz
tuis saporib⁹ acetū facere ꝯmisceri. nā
quātū ualeat i isto cāu i cor ꝯfortādo at
qz colere et sāguis feruorē reprimēdo
i describēdo deficerē. Et si cū tuis assa
tis carnib⁹ uiridē saporē facere uolue
ris facias cum aceto petrosellio pauco
mēte maiorāe serpilli l' basiliconis ⁊ po
nat' de acetosa i quātitate maiori addē
do de cīamomo l' de pl'uere suprascp̄to
et si adderes parū croci lz uariaret' in
colore putile ualde eēt. Et qr ꝑsepe ho
mīes scd̄m eorū appetitū saporis diuer
sitatem faciunt et si forma posset diuer
simode uariari īgrediētia tn̄ materialia
st̄ suprascp̄ta n̄ laudarē quotidianū usū
succi limōis et citrāguli siue arācii. nīs
eīz stoācū ledēt. sz īterdū uno īterdū a
lio utile erit uti. Solet pull⁹ īterdū ta
lit' prepari elixat' ac i patella mēbratiz
aliqualit' asset' demū i aigdal' ꝯtusis cū
agresta ex ꝯ̄ctis īmergit' sup quo pl'uis
zz. aspergit' alii accipiūt succū vue semi
mature et ip̄z aliqual'r cū mollitie panis
īspissāt et aliquātulū i patella d̄coctū s̄
pullū mēbrati īcisū ut supra īfūdunt ad
dēdo puluerē cinamōi ul' aliter fieri pōt
accipiēdo lac amigdalaꝝ cū aqua aceto
se ac rosaꝝ et cū aliquo ex succis s̄scrip
tis extractū. Deiñ ex s̄scripto pl'uere
ad sufficiētiā īpoīto i plectello sup assa
tū l' elixū pulla ꝓiciat'. et postea cū gra
nis granatoꝝ bn̄ mūdis dēt sparsi hōe
rari et hoc nō gustui uerū usui ē delec
tabile. Siquis āt semi albū ⁊ semi rube
uz facere uolueris ꝯ una pte lactꝭ supra
scripti modicū. zz. īponat' cū alia v̄o de
puluere s̄scripto ul' cinamomo addēdo
de sādal' rub. quātū sufficit ad illū sapo
rem rubificādū positꝭ. s. i infusiōe et ex
pressis. Cōueniūt tn̄ hec ꝯdimēta poti⁹
elixato pullo quā assato que tn̄ si assato
feceris peccatū mōtale nō ꝯmittes. assū
v̄o pullū cū aqua laudo bn̄dicta q̄ sic ap
tet' scz qr ip̄o assato calidū esmēbretur
mēbra nō ex toto remouenda deinde
modico uini cū multa aqua rosarum et
pauco sale aspergat' ꝙ si uis addr̄ aliqd
de puluere suprascripto facias et ēt mo
dicū ex aliquo succoꝝ lz i usu nō sic p̄pa
tur īterdū fasian⁹ eodē mō ⁊ ꝑdix lz eis
fiat magna īiuria qr sal solū eis debz eē
cōdimētū alit' it'dū p̄pant' pulli et al'r ca
ro faciēdo gallaticicū io m⁹ qr i eo poī
pn̄t pedes auricule ⁊ rostra porcoꝝ cū
pedib⁹ uitulorꝝ qb⁹ addāt' pulli l' caro
cap̄ti ⁊ fiat ꝯ aceto albo aq̄ ⁊ uino. Et
si aliquis puluis īpōit' bonū ē accipe de
s̄srcipto ponēdo sp de croco ad suffici
ētiā ut debite coloret' ⁊ poteris adder̄
si placz aliqd ex emlsiōe sādaloꝝ rub. ⁊
ꝛ̄ aliqd ex p̄noiat⁹ succis. Itē fiūt pasti
lia q̄ i hoc casu n̄ ml'tū laudo quib⁹ tn̄ si
uti uolueris fiāt ex carnib⁹ uituli cū pul
pis nec tm̄ laudo piguedinē q̄ztū appo
nūt citra mōtani ut i extractōe d̄ furno
lac ponat' amigdolaꝝ extractū cū agre
sta uel aliq⁹. ex succis s̄scriptꝭ addēdo
d̄ puluere sepe dcō ad q̄ztitatē sufficien
tē. Alij decoquūt carnes illas i copino
olla ul' lebete. ⁊ oīa addūt carnib⁹ s̄scri
ptis ac si eēt caro i pastilio decocta qd̄
magis laudo. Dequoq̄t' ⁊ it'dū caro ꝯ
modico aq̄ ⁊ i fie q̄si decoctōis agrestā
īponūt cū spēb⁹ aliqb⁹ qd̄ nō malefcm̄ r̄
puto. Tpe v̄o yemis dēnt hec ꝯdimēta
magis ad calidū decliar̄. i q⁹ cāu erucā
sinapis sīe aq̄ꝝ s̄scriptaꝝ īsussiōe extra
hi pn̄t sz tūc ꝯueniēt rob. uini qr mirtuz
bulitū cū aceto l' aliquo ex succis s̄scri
ptꝭ addēdo si libz ꝓpt' eoꝝ siccitatez pa
rū aq̄ ēdiuie l' uiolaꝝ cū modico zucari

Ité cū aigdal ex aceto l' alio ex succio
ōscriptō cū ifrascripto puluere pōt ꝙ cā
nib⁹ tā assis q̄z elixis sapor ꝓfici. Pul
uis sic fit ℞. zucri albi ciamōi electi añ
ʒ.i. coriādri ꝓpati. ʒ. f. gariofiloꝝ ca r
damōi granoꝝ padisi añ. ʒ.ii. ralure c
bor. ℈.i. radicu tormētille. ʒ.i. radicum
diptāi. ʒ f. rasur unicornu. ℈.i. croci. ℈
ii fiat pluis. Et no. qñ uelis pluere isto
l' suprascripto si zuc. addideris erit bo
nū fiūt et iterdū sapores cū cepe cocto
i pinguedine et pane asso i aceto diu ifu
so cū quo si loco .ʒʒ. l' cinamōi poneres
ō pluere suprascripto. bonū erit. et ḃ sa
pō m'tū uenēo rsistit ꝛ qz iōscribēdo sa
poꝝ seu ꝙdimētoꝝ maneries mibi amā
nō sufficeret ḃ finē ipono totū modō reli
qñs talis preparādi. Sz quōcunqz fiāt
scōz tpa etates regiōes ꝓplexiones. ꝛce.
cū suprascripō sē alterāda sic. s. i tpe ca
lido acetū agresta et silia doinēt ꝛ ace
tū marie. tpe uero frigido ñ sic illa dēnt
cū istis saporib⁹ cōisseri. Et hec de sa
poribꝰ siue ꝙdimētis dcā sufficiāt.

Capitulum sextum de ferculis.

Non ē hec boiuz etas ut p⁹ ꝓtē
ta fidelib⁹ aruis ymo carib⁹ sa
poribꝰ seu ꝙdimꝫ q̄eta ñ exōs
ptinue nouū cibariozꝝ modō nitif iueni
re ea ꝓpterea deicepe facīā de ferculꝰ
mētione. Cōueit igr amidū smilagineū
ordei et quā maxime auene colatura
furfuris cum. lacte amigdolaꝝ decocta
pultes ac ēt ex ordei farina pt et iterdū
risū cum lacte aigdolaꝝ ꝓperatū ac asp
sū zuc. māducari l' i brodio caponū aut
cānis bñ pinguis decoctū leguis uitāda
sunt omnia et maxima eorum substātia
lentibus excorticatis exceptis que bis
prebulite et i aliqua aq̄ cocta aceto pūt
aspgi ꝛ tal ꝓueīt iterdū eoꝝ usꝰ i estate
s. vlgares ēo de brodio ciceꝝ rub faciūt
magnū festū tō si ipm magis medicinali
r q̄z cibal' uti uoluerīs facias sic ga ip
sa bñ mūda p pus laua deiñ ad decoq̄n
dū poāt i quoꝝ brodio ponaf modicū
salute maiorane petrocillini l' ysopi ad
dēdo oleū olīue ꝓ libito nolūtaꝫ nec ō
bēt cicera i lixiuio rmolliri ut fit cōz ga
ūtꝰ ꝓpf quā eoꝝ brodiuz exhibemꝰ re
manz i lixio ut ex dcis mesue i suo de a
ꝓpaꝫ colligi pōt. c. ō pleuresi. illo para
grapho. sermo i q̄ ciceꝝ. Sz si magis m
dicinale adhuc ipsū facere uolueris. ut.
s. sit magis utaꝝ urinaliū aiptiuū ꝛ a cal
culo magis pfuatiuū lotis ut su. facias
ut paꝝ buliāt deiñ colēf ꝛ colature ad
daf paꝝ sal ꝛ uini albi opti cō modico
croci ꝛ puluer spicenardi. deide hoc to
tū pazū bullet addēdo si libet oleū olīue
ꝛ tale brodiū i pricipio mēse sūaf. Vel
ad modū citramōtāoꝝ fiāt esse boc eiz
brodiū ē valde laudabile i quo ñ ponto
oleo si simila avenata ul' ordeata l' talia
decoq̄ faceres ac eꝫ lac aigdolaꝝ extra
heres utile valde foret. Ex ciceribꝰ tñ
diu rmolliꝫ a qbꝰ si tā nitrositas fuerit
spoliata fiāt istula uētē exsiccātia ꝛ sic
ꝑpata ipiguāt ut mesue allegato. c. qbus
utere. si placet i boc tñ casu fracta cice
ra a cortice mda magis ꝓueīūt. Sz ca
vēde ē marie ne ōscripta sit uetustate ꝙ
sūpta. ē eiz iuidiosa uetustas oiuz edax
rez. uñ ꝓpf uetustatē pla ex bis ꝓpaz
naturā āmittētia venenositatē acgrūt y
sacb teste i dieꝫ pticularibꝰ. Ex herbis
ꝓueīūt borago buglosa spinachia bliꝫ
ēdiuia lactuca portulaca atriplices et
boc marie i estate lz borago ꝛ buglosa
saꝫ i omi tēpore magni estꝰ de ipsā tam
portulaca et aceto sumeꝫ ifdū ꝛ si mo
re ytalicoꝝ ēsalatā facere uolueris ade

paꝝ eruce boragis mēte ac petrosellini et oīa cū sale et oleo oliuaꝝ ꝯfice et aceto et ē res isto tpe satꝭ ꝯueniēs colericis maxīe. Et sup oīa i estate ꝯueit acetosa imo nōnulli tātā uiz ei attribuūt ut unꝰ bolꝰ de ea i mane et aliꝰ i sero uacuo stoāco sufficiat hoīnē a peste p̄seruare laudat̄ et cucurbita cū qua parū cepe albi ad decoqñdū poāt̄ iuxta doctrinā auic. tertia primi doc. scd̄a illo. c. oz ut saītatis ꝯseruator ⁊c̄. ut eiꝰ pl̄ima frigiditas tēperet̄ ne debilia hñtibꝰ uiscera iferat nocumētū cōr tam̄ tpe magni estꝰ nihil calidū ꝯmiscemꝰ sz ult̄iꝰ agrestā iūgimꝰ et tu facias si libet. Cresoēs mēta petrosill̄ brodiū cauliū rubeoꝝ leuit̄ coctoꝝ radices petrosilli rape i quibꝰ ē mirabilis ꝓprietas ad illuminādū ocl̄os ut iqt aūroys. v. colliget et napi pbuliti deiceps cū brodio carniū cocti it̄dū ꝯueniūt sil̄iter et pastiāce fiūt et cū carībꝰ fercl̄a pl̄ima ⁊ ꝯ piguedīe q tali tpe st̄ oīno uitāda nisi ex carnibꝰ caponū fierēt fasianoꝝ starnaꝝ coturnicū l̄ iuuenū gallīarū allis lāzeoles ⁊ pector̄ pulpa ex qbꝰ ꝯ lacte amigdalaꝝ ut fit cōr pōt brodium ferculū p̄pari fit et aliud satꝭ laudabile ferculū cū uitello oui et agresta qd̄ brodiū grutū i lōbardia cōit̄ appellat̄. Frāgūt̄ ac etꝭ oua recētia i aqua ⁊ mollitur decocta cū agresta ul̄ aliquo ex succis s̄ scriptꝭ aspgūt̄ ⁊ ē cibꝰ satꝭ laudabil̄ i estate. Nec etꝭ recētia oua tal̄r cocta ut tremāt ullo uitupo tpe. uñ estate cuz albuīe yeme uero sine sūt comedēda frixaāt nō ꝯueniūt attñ quocūqz mō coquāt̄ mollia existāt qr tal̄r cocta si ml̄ti ⁊ bōi nutrimēti paucaꝝ supfluitatū ac facil̄ digestiōis ut auic. fen. scd̄a p̄mi. doc. scd̄a c. d̄. eis q̄ ꝓueniūt ex eis q comedūt̄ et bibūt̄ ⁊ fen. iiii. c. i. Si uero cocta fuerūt usqz ad duriciē et si multi sit nutrim̄ti dure tñ digestiōis sūt sicut caro bouina ut auic. scd̄a primi. all̄ato. c. Ex qꝰ. cōcludit̄ ꝙ i palloꝝ corpibꝰ decocta st̄ oīo uitanda. Nota isup ꝙ oua saniora sūt per se cocta quā cū aliquo alio ut auic. scd̄o cañ. c. de ouis et qr ñ forz possibile ut oēs cibarioꝝ modos sigularit̄ describerē cū oēs ꝓuīcie ymo ciuitates ymo ut ita dcā q̄libet uilūcula suū certū modū hēant cibaria ꝯponēda. Et h̄ de fercul̄ dcā sufficiāt. Sz q̄l̄ t̄cūq̄ fiāt estate frīda yeme v̄o calida medio v̄o tēpor̄ mediocria v̄tualit̄ ꝯueniūt. ⁊ce.

¶ Ca^m septimū d̄ lacte caseo ⁊ faceo.

Tarātasiēses maurianēses atqz brissani iter oīa mūdi cibaria pricipatū putāt caseū obtier̄ et nedū uia nutrim̄ti v̄uz cuilz uenēo sic̄ tiriaca magna affirmāt sue v̄tutꝭ excellētia de fcō r̄sistere qr̄ uidētes medicos i firmis ut plurimum caseū inhibere non soluz ipsos ymo ypocratem galienum et auic. cuz de suis caseis nō fecerāt mētionē ifamant dñtes ꝙ si boitatē et excellentiā suorū caseorū sic̄ sardiūsiū maliciā ꝯgnouisset nō sic idrñt̄ oēm caseū uitupasset. Quare cū ad pñs ibitē iter eos eoꝝ ifamiā cupiēs euitare d̄ lacte caseo ⁊ saraceo i hoc. c. sb̄ breuibꝰ faciā mētōz. lac ergo eligat̄ a medio v̄is usqz ad mediū estatꝭ nouit̄ mulsū albū bōi odoris atqz sapor̄ ꝙ super ūguē positū nō fluat sed rotūdet̄ ad q̄zdā tēdēs dimēsiōez aīal̄ piguis ⁊ iuuenis i mōtana pascua libe euētata et odoriferaꝝ herbaꝝ nut̄ti p. xl. dies ad minꝰ a p tu distātis ⁊ si sit capra ul̄ uaca nigra. l̄ rubea eligat̄. et it̄ cetera animalia bruta iuxta sniaz gal̄. vii. de igeio sanitatꝭ. c. v. asinīnū lac laudabiliꝰ cū ꝓbat̄ lz uelut alia i

d piscib,

etbi nisi sic extat i usu. Deiñ capñū lac magis ꝯueniēs iudicat quo si tu uti uo lueris tpe quo su. cū alijs ꝯditiōib⁹ noi nat bonū erit dūmō stōacū hēas a malis hūorib⁹ mūduz sine febre capitis dolo re et uentris tortione similiter existat. Est quoqz sumēdū cū modico sādaloꝝ uel zucari admixtiōe uel mell' ut galie n⁹ loco quo supra ab. ℥. v. usqz ad. viii. ac ēt naturali calore p ꝑus aliqualiter p exercitiū ul' fricationē uiuificato. De ide tardz cōestionē ꝙ a sto. sic egressū ꝙ erit uerisile i bon duab⁹ cū didia ul' trib⁹ bonoie papie padue lac uēdit coa gulatū qd post cibū cōr exhibet et n n laudo imo si ipo uti uolueris ipz cū flo re camomille uel florealio caseari fa cias deinde ipsum in principio pastus assumas cum sale uel comuni trasea uel ut aliis cōr fit ptib⁹ tñ debes. p⁹tea uini potatiōe per morā notabilē absti nere. Case⁹ āt uaccin⁹ l' ouin⁹ eligat be stiaꝝ que ad fetatiōez piguedinē et pa scua ut sn. ꝯditionatū iter nouū et āti quū medi⁹ boni saporis ⁊ odoris ad dl' cedinē sil'iter et ñ ad salsedinē declinās Tal' aūt us⁹ tā in fercul' quā al'r nō ꝯue nit sicut i istis de tarātasia maurina ul' brisia. hi eim facile digerūt corp⁹ ipin guāt ac bonū dāt nutrimētū et loquor i corporib⁹ sanis et occesionat. Nā cal cl'osis et patis cadere i opilationē inꝯ ueniēs existit nec ipsū i scda m̄sa ut cōr fit sup asso pane coctū iterdū māducare uitupo qr grauitate sua ad stoāci fun dū cibū ipellit et rōne panis assi os stoā ci corrugat et claudit uñ melius āple ctit cib⁹ et per ꝯñs melior fit digestio. et ꝓpter eādem cām ātiquus case⁹ bōi saporis et odoris ad quādā declinās dl' cedinē. Itaqz neqz sal neqz coagl'ū acu itatē et mordicatōnē i eo ullā ipresserūt i pauca tñ quātitate sūpt⁹ ꝯueit p⁹ cibū al'r i isto cāu oio uitet qr tūc uis coagl'i et salis in eo multū potēs existit qua re humores acueret et ad febrez recipi endā redder̄t patiores. Seracij quoqz ul⁹ nō bānit it'dū dūmō sit dulce it' du rū et molle mediū i quo null⁹ pcipit ma l⁹ odor neqz sapor. ⁊ cū usus sit res ex̄ rōez q maxie ē obſuād⁹ t̄tia p̄mi. doc. scda. c. vii. audacius et sie miori nocum̄ to s̄script uti pñt assueti q̄z alij q̄r isue ti ñ tātā quātitatē neqz eoꝝ usū sicut as sueti dēnt frequētare. Gloriēt ergo ta rātasiēses maurianenses atqz bristiani quoꝝ caseoꝝ ⁊ saraceoꝝ usus ut sardi nēsiū nō uituperat. Et hec de caseo lac te. et saraceo dicta sufficiunt.

Capitulum octauum de piscibus.

Deuotis dieb⁹ ut ē q̄dragesia dies ueneris uigilie ⁊ce. a sa cratissia lege nrā nob carniū comestio ꝓhibet. uñ pisces si boni hr̄i pñt libenter in earum loco reponimus. Qua de re in ipsorum electione alique sūt attendēde cōdictiones. Primo eiz sit marini ul' aque dulcis libere fluēt ⁊ ⁊ nō lacūal' nisi frid⁹ fuerit arenos⁹ l' sa sox⁹ l' ex trāsitu magni fluuij l' lac⁹ gebe nēsis l' lac⁹ ꝯstātie l' ex magna fōtiū sca turigie l' ex freq̄nti fluxu maris ꝓcreet ut lacune uenetoꝝ ⁊ ñ loquor de ciuita tib⁹ ꝓpiqs i qb⁹ tota ipsi⁹ ciuitat imū dicies expurgat qr tales pisces sūt oio uitādi ac etiā qui i fluuijs iuxta citates l' uillas nutriūt i quib⁹ maxie citat cloa ce deueniūt. Qd aq̄ s̄dcē uentis fuerit septētrionalib⁹ m̄lto erūt meliores q̄z si meridionalib⁹ uētis uel qbus uis alijs fuerit euētate. Et iter oēs ceteris pib⁹ marini laudabiliores existūt quoꝝ noīa

ꝓpter diuersitatē pñtibus nō īscribā sed cognitiōes ex qbus ī cognitiōez bonitatis ipsoꝝ ubiqz locoꝝ qs poterit facilime deueire et que tā maris piscibus q̄z dulcis aque ꝯueniētes. Prio eni sint boni odoris nec tactulimosi ut sūt āguile l' stiche ī mal' aquis stātibus nutrite ⁊ quāto magis carnē ꝯpactā hūerit et albā tāto ceteris parib⁹ erūt meliores. Inter puos ⁊ magnos mediuz teneāt. Nā īquit ysaac ī ul'ibus dicit⁹ et si pui stoāco nō noceāt facile tñ incorruptionē mutātur. Grossi uero si ꝓpter eoꝝ uiscositatē stoāco noceāt nō tñ ita facile ut facile pui corrūpūt Sūt itaqz ī pisciū genere mediocres eligēdi. Et si qs uellz ei⁹ dē spēi pisces ī puitate et magnitudie hoc ē scd̄m eoꝝ etates ad īuicē coparare ꝯplexionalit' sicci meliores sūt ī adoloscētia siue pueritia hūidi v̄o ī iuuētute nā sicut hūiditas agni iuuētus siccitate tēperat' et siccitas ei hūiditate pueritie ita p̄cise de piscib⁹ ē arguēdū. Senes v̄o pisces siue decrepiti sūt oīo uitādi. Sūtqz eligēdi pisces ītermacie ⁊ pīguedinē mediū tenētes ꝙ docti piscatores scd̄z pisciū spēs et āni tpe cognoscere sciūt Nā uidi uenetiis ꝙ piscatores sīgulo mese aliquā unā spēm sciuerūt eligere ī bonitate et pisces illi mēse trāsacto ꝓpter eoꝝ maciē l' superfluā pīguedinē isipidi et ī sani iudicāt'. Et iter ceteros squaōsi sūt eligēdi et ceteris parib⁹ pauciores spinas habētes. Debet autē piscis nuper capt⁹ ī recēti aqua aliquā diu ludere deīde euiscerari l' ī sale repōi per aliꝙ tēpus pl⁹ l' minus scd̄m ei⁹ maiorē uel minorē humiditatē uel uiscositatē. Et oīs piscis uiscos⁹ ⁊ pl'ime hūiditat⁹ saīor ē super prunas assatus l' ī patella oleo frix⁹ quā alit' ignis eni et oleū humiditatē desiccant et aufe

rūt uiscositatē laudat' cū hoc bonū uinū et odoriferꝝ nōnulli ⁊ magis laudāt sup pruās assatū piscē aspersū uīo albo ꝯ sale mixto et cū ol'o ut comuīt' fit. Cut⁹ tñ cui⁹ libz piscis ī oleo cocti debet abici. Si autē piscis durus ⁊ ñ uiscosus fuerit ꝯ aqua uino et sale coquendus erit. Oīo āt pisciuz pīguēdo uitāda. et pars eoꝝ sanior ꝓpt' ꝯtinuū motū ē cauda ⁊ ide dico d̄ uetre ī ꝯparatōe ad dōsū dūmō ī nimia nō habūdet pīguedie quo in cāu pars dorsi sanior existit ⁊ ul'r cū piscis ē habūdās ī pīguedie dorsa. ⁊ latera ⁊ mēbra que nō st' ita pīgua saniora iudicāt'. Qua ꝓpt' ⁊ si occuli ⁊ totū caput atqz ptes ūbilicales sapide magis existāt attñ sicut alia mēbra ita sanū nō dāt nutrimētū. In raro tñ usu āguilā nō uitupero et maxie ī est⁹ tpe ī iā dictis aqs nutritā q̄ ī recēti aqua purgata demū excoriet' ⁊ ī sale aliq̄z diu dimitat' d̄ ide si elixet' cū petrosilio maiorana saluia ⁊ ozimo decoquat'. ⁊ cū modico pīpis. ʒʒ. cinamōi et pauco zaffarani ꝯdiat'. Si āt esset' sepe cū uino albo sale permixto īroret'. Et v̄s⁹ decoctōis finē cū spēb⁹ s̄script⁹ addito zuc. aspgat'. ⁊ oēs assati pisces ut d̄ carnib⁹ dicebat' ⁊ magis ī yeme ꝯueniūt q̄z ī estate eꝯtra v̄o elixi. Ras. tñ. iiii. alm̄. c. d̄ pestilētia ⁊ ei⁹ cautella pl⁹ tempore pestis laudat pisces sup carbones assatos q̄z al'r coctos laudo īsuper salsamētū qd̄ elixis piscib⁹ fit cōr ex cinamomo. ʒʒ. pipe gariof grano paradisi galāga cū zaffarano et estiuo tēpore cū aceto uel aliquo ex succis s̄dict⁹ corrigat' ⁊ q̄z maxie ī salsamento piscium acetuz ꝯueit. si pl'ima habūdāt uiscositate. Assat⁹ v̄o ꝯuenit salsamētuz cū pipere. ʒʒ. gariof. cinamomo. fcm̄ et cū aceto. Et nota ꝙ scd̄m etates ⁊ cum plexiōes ⁊ce. ut su. dcm̄ est de carnibus

De fructib,

sūt salsam̄ta pisciū uariāda. Noti āt nobis pisces aque dulcis q cōr laudāt̄. sūt lucij siue becheti temale seu umbre dentale pegie pisces parui petrini noti stuligiores seu facie. Cācri quoq; in parua quātitate tñ grauāte eni stoācum et dure st̄ digestiōis. De salitis uero piscibus dico oēs eē uitādos cū caliditate ⁊ acuitate sua ad ītensionē recipiendā nimiū hūor̄s p̄pāt. Si tñ grā appetit⁹ ꝓuocādi ut quorundā erat alexādrinoꝝ dicta ī pricipio past⁹ paꝝ de eis sumat̄ tollerabili⁹ eēt ut fit cōr de encludis sz eorū pauca fit quātitas. Et hec d̄ piscibus dicta sufficiant. Laus deo.

Capitulū nonum de fructibus.

Ut ciborū natura rōni finē imponā restat de fructib⁹ aliquā facere mētionē quorū usus ī h̄ casu poti⁹ medicial.t̄ quā cibalit̄ coēndat̄ sz cū m̄lti cas⁹ accidere pñt rōe quorū medicialit̄ eis diu̇simod̄ for̄t uiēdū ī lōgū h̄ narratō ducer̄t̄ si illd̄ sigl̄arit̄ exponere uellē. Sz his emissis ut hoīnuz lasciuijs aliq̄l̄r sat̄ faciā q prādiū aut cenā pfecisse mīme credūt nisi fructuū māneries affuerit aliq̄z de eis scd̄z coēz usū h̄ breuit̄ faciā mētiōez. Pro q⁹ nota q oēs frcūs putridi et ī qb⁹ v̄mes m̄lti tiplicāt̄. sūt oīo uitādi nec sūt ī eade mēsa diu̇si frctūs cōedendi ne al̄r alteriu⁹ ī pediat digestiōez. Et q̄z maxie cauēdū ne cum rore colligant̄ et sūmo ope cōestione ipsoꝝ nimia ī fine past⁹ abstineam⁹. si eiz male ul̄ mīme digerūt malas sibi qualitates acqrūt uenēo uicinas ut ī ul̄.b⁹ dieꝫ ut īqt ysaac. His hitis dico q aliq frcūs sūt p̄ponēdi ut fic⁹ vue amarilia ceresa mora nespl̄a matura pruna persica crisomila cucumer melo bacheca et similes. Fic⁹ eligāt̄ boni saporis et odoris quaꝝ medulla rubea existit ⁊ ue sit albe per dies aliquot añ collecte uel saltē sint ī feruēti aqua aliquantulū īmerse quaꝝ cortices abiciāt̄ et granadēnt et persica añ eorū comestiōz p duos dies saltē ad solē dimittere quedā.n. tūc eis superflua hūiditas resoluit̄ rōne cui⁹ humor ex eis gnātus de facili recipit putrefactōz ⁊ adhuc nōnulli ea sb̄ calidis cinerib⁹ reponi iubebāt alii ī feruēti aqua q facias si libet et si ip̄a sūpseris añ cibū uinū bonū et nō aquā post bibere dēs. Idē facias si sūpseris crisomila que quasi cū persicis ꝯueniūt ī natura nō tñ multñ laudāt̄ ab auctorib⁹ iō illa dimiter̄ m̄li⁹ ē. Amarilia ⁊ maxie cū zuc. ꝯdita malagranata mora nō pfecte matura ī aqua refrigerata. pruā depilata q̄ tria zuc. st̄ aspgēda lz de moris īusitatū uid̄at̄. Ceresa meloēs atq; āguria grā reprim̄di sāguinē atq; colerā ēt in sui acuitate magni est⁹ tpe pōt q̄s et maxie coleric⁹ p duas horas ante cibū assumere. postq̄z nihil bibendū est post malagranata maxie. Sz si te p⁹ illa a potatiōe abstinere nō uales lz non nulli aquā laudēt isto tepore salubrius cēseo paꝝ boni uini bibere qr si ꝓpter hoc forsā nō ita cito illa labāt̄ a stoāco Humori tñ ex illis geito uinū tyriaca l̄r apoīt̄. Nota tñ q si coleric⁹ meloēs ul̄ auguriā cōeder̄t meli⁹ ē ꝓpter ei⁹ facilē ī colerā cōuersionē ut aquā uel oxizachaꝝ post bibat. flegmatic⁹ uero uinū. Si tñ coleric⁹ de ipsis comederet uinū uō nocebit. Et si de eis inquātitate sumit̄ cib⁹ ali⁹ nisi p pri⁹ facta digestione sūmi nō debēt. Oliue v̄o mature cuz aqua sale ⁊ feniculo ꝯdite grā appetitū ꝓuocādi ac stomacū ꝯfōtādi ī p̄ncipio mēse possūt sumi. Interdū possūt et cu

cũmeres ꝯ aceto sale et oleo oliue corre
pti i p̃ncipio past⁹ tẽpore magni estus
i pauca tñ q̃ztitate iterduz manducari.
Mora v̊o matura tali tpe tãquã mõta
lẽ fugias inimicũ q̃ i corrupto aere sũt
pestis generatia. In scd̃a v̊o mẽsa ꝯuei
ũt poma et pira que si cocta fuerit cũ a
niso corrigere debes l' cũ zucaro ul' cũ
maratro Et quicqd dicat ysaac ⁊ auic.
p̃sica mõ quo supra correcta post cibũ
moderate sũpta nõ uitupero nã et si a
quea sit et de facili putrescibilia ut ipsi
asserũt tñ ut supra correpta nec i nimia
sũpta quãtitate põderositate sua ad fũ
dũ stoãci cibũ ipellũt et ipsi⁹ os eoꝝ fri
giditatẽ cõdensãt ac fetori qui ab ip̃o
stoãco ꝓuenit mirabil'r resistũt ut auer
roys.v̊.colligz atqz magni caloris tem
pe ariditatẽ et superioꝝ partiũ estuatõ
nẽ potẽter mitigãt et cũ hoc eo suauem
sumpnũ iducũt et hoc uidet' elici posse
de mẽte ras.z. almã.c. de fructib⁹ et po
mis. Itẽ et si post cibũ coclear unũ gra
noruz maligranat̃ assumeres ẽt duo l'
tria nespila pctm̃ mortale nõ ꝯmitteres
Nobil' eim iest mal' granatis ꝓprietas
ut iquit auerroys.v.colliget ꝙ cibis re
sistũt ne i stoãco corrũpãt' aliqual'r aul'
lane uste sũt cũ trito sale aliqñ mãducã
de q̃ nõ uste i uino sũpte hoiem a uenẽo
defendũt ut ysaac iquit i dieꝫ pticulari
bus. Nuces tyriaca pisciũ post eoꝝ ꝯ
mestionẽ sumat' de plumate i rosacea
aqua Et aliqui accipiũt uinũ i quo ali
quãtulũ maneãt et deide extracte et zu
caro asp̃se sũt ꝯmedẽde recẽtes uero d̃
pilate similit' uel uio rosacea aqua lauẽ
tur et ut supra zucaro asp̃se sũt comedẽ
de ꝙ si cũ una ficu ãte cibũ sumat' ab oi
uenẽo hoinẽ p̃seruat illesũ ut iquit ysa
ac et auerroys.v.colliget et p ꝯñs ꝙ si
scd̃m auic. scd̃o cañ.c. ꝓprio addidere
paꝝ rute erit meli⁹. Dẽnt et aigdole tã
recẽtes quã ãtique ut nuces p̃pari piẽe
v̊o cũ mãtilli albo aliqual'r cõfricate et
de plumate ꝯ rosacea aq̃ ⁊ zucharo ⁊
amigdol' p̃pãt' fistici aliq̃lit' tõrefacti ut
auellane sumant'. Castanee i primis co
cte post cibũ a colericis cum zucaro et
a flegmaticis cũ melle sumant' ut docet
ysaac. In aqua tñ cocte laudabiliores
existũt et ad suã quã faciũt iflatõem ꝓ
hibẽdũ quocũqz mõ coquãt' ẽ utile eas
cum sale comedere. Omne genus py
rorum pomorumque exceptis grana
tis ut eliciter ex doctrina mesue
in suo antidotario disti. iiii. potest
cum zucharo confici uel melle in mo
dũ diacitonitẽ. Si p bolos p⁹ ei⁹ d̃coc
tõez i zuc. ip̃z dimittet tal'r d̃coq̃ndo ut
ualeat ꝯfuari ut docti sciũt apotecarij
p̃par̃ ⁊ ẽ ꝯfectio d̃lectabil' mltũ q̃z post
assũptũ cibũ maxie laudo i ꝯsili mõ quo
s̃ ut dic mesue pñt p̃pari. si ãt amabilia
pruna l' ceresa ꝯ zue. ꝯdiãt' meli⁹ ẽ añ ci
bũ illa sumere. ⁊ h̃ de fructib⁹ sufficiãt.

Capitulum decimuz d̃ potu.

Volẽs p̃missũ ordinẽ ꝯfuare ci
batiõe hita q̃ i r̃gie pot⁹ sunt
attẽdẽda describã q̃ nõ solum
sit̃ extictõez afferũt iuuamẽtũ uerũ et̃
ut meli⁹ digerat' atqz ad mẽbra facilius
penetret cibũ p̃pat. Non igit' qs bibat
nisi p p̃us notabili fctã ꝯmestione. diuer
sitas quoqz uinoꝝ i uno pastu ẽ oio ui
tãda. Et qd̃ ei⁹ i cena uel prãdio bibit'
salubri⁹ erit i plures diuidere ptes q̃m
totũ ut nõnulli faciũt i una ul' duab⁹ bi
bere uicib⁹ nã pciẽdo totũ fit melior su
btilis cũ grosso ꝯmixto cet̃is parib⁹ me
li⁹qz ad epar chilus penetrat ⁊ melius
ei⁹ totalitas poterit ab epat̃ tãgi totali

tate uñ meliõ et faciliõ fit chili digestio
⁊ hoc uidet uelle. auic. primo cañ. c. de
mõ generatõis humoꝝ dũ igt. Et faciat
ipsũ penetrare i illas coangustationes
ubi melior ꝯmixtio aque bibite ⁊ce. per
quã i assuetis itelligit uinũ Qd si quis
ad huius oppositũ unũ textũ adducerꝫ
auic. tertia primi. c. de regimie eius ꝙ
ꝯmedit et bibit dũ dicit oportet ut pꝰ
ꝯmestione bibat quis et nõ i hora ꝯme
dẽdi per ꝙ uidet ꝙ nõ solũ bibere dua
bus uicibus ymo nihil bibere melius
sit et per ꝯñs aliquis hora conmestio
nis si minꝰ biberit meliꝰ. Dũdum ꝙ hoc
dictũ cũ textu ꝯtinuat precedẽti. s. cuꝫ
illo. Neque post ipsum multa bibenda
est aqua ut ꝙ itra tẽpus ꝯmestiõis nõ
debet quis bibere aquã. Si tñ ipsũ sitis
ifestauerit bibat de ipsa parũ et fit frigi
da qꝛ si fuerit mlta faciet cibũ i stoãco
natare et frigiditate sua digestione ipe
diret. Sꝫ si quis biberet eã postquã ci
bꝰ descẽderit a stoãco l a partibꝰ supe
rioribꝰ tũc ꝯprimet ꝙ i stoãco remãsit
uñ citiꝰ et melius digeret et cũ hoc siti
extiguet. Et i isto casu ifestãte siti si qs
uino uti poterit si ipso fuerit assuetꝰ. et
hoc uoluit auic. loco quo supra si quis
diligent ispexerit. et idẽ ponit ras. iiii.
alm̃. c. de regimie bibitõis. Ex quo tñ
nõ sequit ut assueti uino se a potatiõe
ifra tẽpus ꝯmestiõis debeãt abstiẽre qꝛ
supra cibuꝫ id ẽ hora ꝯmestiõis potest
hõ assuetus uino duas l tres briadas
ipsiꝰ sine nocumẽto bibere ut idẽ Aui
cenna tertia primi capl'o de regimine a
que et uini. Et accipit ibi briada pro
ciato quare ꝯcludit ꝙ melius ẽ illud ꝙ
bibiturus ẽ partes i plures partiri quã
i una uel duas solũ. Cumqꝫ i istis parti
bus in ytalia sint assueti uino. sit estatꝫ tẽ
pore album uel roseũ bene clarum ꝙ in
lõbardia cisolũ nũcupat bõi odõis atqꝫ
sapõis et ad aliqualẽ ꝺclinãs acerbitatẽ
Tale eiꝫ uinũ calefactꝫ ẽ meliꝰ et p ꝯñs
estatꝫ tẽpore ut auic. ꝑtia ꝑmi doc. scꝺa
c. octauo. In yeme ṽo sit rubeũ claꝝ et
subtile erit laudabile ut ex dcis auic. lo
co quo s̃ põt hri. Et sũt scꝺꝫ eoꝝ potẽ
tiã hec uina liphãda sicut q̃si aqua sẽtia
t sicut dixit ras. quarto alm̃. c. de pesti
lẽtia et eiꝰ cautella. potiꝰ tñ laudo que
talia sũt naturalꝛ uel artificialꝛ ut ulte
rioris aque admixtione nõ idigeãt. Et
ob hãc cãꝫ nõ nullos ualẽtes practicos
uidi q ut aque cũ uino debita fieret per
mixtio per horas aliquas ãte bibẽdi tẽ
pus aquã cũ uino permisceri iubebãt ar
tificialꝛ tñ poterit uinũ fieri qꝺ ulterio
ri aque admixtione nõ idigebit. ut si qs
i loco fuerit ubi potẽtia uina nascũt. fa
ciet ut cheri pro q̃dã nobili dña faciebã
tẽpore uidemiaꝝ aque sufficiẽtẽ q̃ntita
tẽ cũ ṽuis i tina misceri faciebã. deinde
extractũ uinñ cũ sufficiẽti tpe i ipa bulie
rat. et i uase positũ iteꝝ buliebat. et puri
ficatũ nulla alia aque admixtione idige
bat et illa est optima pusca. licet dici pu
sca ꝓpe nõ mereat. Tpe igit pestis. ui
na dulcia uia potẽtia. ut maluaticũ ṽna
ciũ trebianũ robola ⁊ alia huiusmõi et
unũ qꝺqꝫ artificiale. ut mellicratũ mul
sũ seu nectar et ad modũ vulgariũ ypo
cras et ⁊ claretũ siue stelea sũt oio uitã
da. Si quis tñ tẽpore hyemis ꝓpter ꝯ
suetudinẽ. ul potiꝰ ꝓpt lasciuiã his uti
uoluerit sũt cũ colirida i ꝑncipio pastus
sumẽda ut diutiꝰ morent i stoãco ne ali
um cibũ secũ traherẽt indigestũ et ẽ mo
dus quẽ ytalici seruãt et bene. Citramõ
tani tñ oppositũ facientes talia uina et
maxie nectar in fine pastus assumũt qꝺ
nonnulli medici ac ẽt moderni laudaue
rũt dicẽtes ꝙ sumi debet cũ nebulis pꝰ

cibum que sua uiscositate ori stomaci adherētes ipsū calefaciūt ⁊ sic digestionē ꝯfortāt. Et habentib⁹ stomacū debilē iubēt ut accipiāt ipsū cū colirida. In hoc autē me potius uirorum moueret auctoritas quā aliud. Nā cū in ꝯseruatiōe sanitatis digestiōis locū taliter preparare debemus ut melior digestio celebret. et sic uinū potēs debili prepoēre debem⁹ caliditate eni sua stoāci fundū calefacit. unde ad perficiendū redditur magis potēs ꝙ ex debili ad hui⁹ cōparationē nō ꝯtingit. Iterꝫ ꝙ facili⁹ digerit ceteris parib⁹ est preponēdū ut s̄ i pria differētia. c. ii. huiusmōi autez ē uinū potens in ꝯperatione ad uinum debille qꝛ quāto uinū ē magis aqueū ceteris parib⁹ tāto ē digestioni rebelli⁹ ⁊ difficilior descēsio a stoāco. ut. Gal⁹ 3. regimis acutorū cōmēto illi⁹ ꝑt. Aque ṽo nullū inueni ⁊ce. Hoc isup icōuincibile ꝑ euāgeliū approbat qꝛ oīs hō primū bonū uinū poit ⁊ce. His nō obstātib⁹ aliq̄ occasionata corpora i ꝑncipio past⁹ talia uina sumere nō debēt. Nam habēs epar calidū. si talia uina ⁊ maxie dulcia sūpserit i ꝑucipio attraheret. statī ab epate ipsūqꝫ magis calefaciet atqꝫ chilū secū traheret idigestū. In fine autē past⁹ uinū debile dico fore sumēdū. Nā ꝑ ipsū melior fit digestio ⁊ pautiora sequūt uocumēta q̄ꝫ per forte. Frigiditate eiꝫ uini aquei in fine sūpti claudit os stomaci et ei⁹ grauitate cib⁹ ad ei⁹ fūduꝫ pellit. cui⁹ oppositū ut pꝫ intelligēti cōtigit ex forti. ⁊ q̄ꝫ maxie si nectā fuerit uel potentia simile. Preterea uinū forte ꝓpt ei⁹ facilē ꝯuersionē cito digerit et si descēdere nequeat in fumuꝫ ꝯuersū apertū os stoāci detinet sua caliditate. Unde caput ascēdēs pessimas n̄ nūquā iducit ifirmitates ut dolorē capitis apoplex tā et mortē interdū iducit subitaneā ut iquit Ras. tertio almansoris. c. de uirtute uini ac ēt iterdum spasmū ut ypo. v. ꝑticula affoillo affo. Si ie briat⁹ aliqs fuerit et repēte sn̄ uoce fiāt spasmo inato morit. Si uero descēderit facit penetrare cibū cū nondū sit digestus et faciet egritudines oppilationū icurrere et hoc est ꝙ dicit Auicen. tertia primi doctrina secūda capl'o septimo dū iquit. Uinū quoqꝫ post cibuꝫ est ex rebus magis ipediētibus quoniā digerit uelociter et penetrat ⁊ facit penetrate cibū cū nō sit digestus et facit hereditare opilationē et putrefactionē et cetera. Et ifra capitl'o sequēti Et uinū quidē inquit post quodlibet cibariorū omnium bibere est malū. Ex quibus ꝯcludo ꝙ i. prieipio past⁹ meli⁹ ē forte uiuū assumere et i fine ꝺbile quā ꝯ. Et si i fine aque bene frigide paꝝ assumat. ad huc meli⁹ esset q̄ꝫ uinū iuxta sētētiā Ras. tertio. alm̄ c. de uirtute aque. ubi dicit ꝙ aqua cū uino ifrigidata ul' q̄ ex se frigida iueitur sup cibū accepta stoācū corroborat. et cetera. Posset tamē aliquis dicere cōtra ꝺterminata for̄ auic. tertia primi doctrina scd̄a. capitulo de regimine aque ⁊ uini. ubi exp̄sse dicit ꝙ a paruis meli⁹ ē icipere quā a magnis.

¶ Dn̄dū ꝙ ille text⁹ ꝯtinuat cū p̄cedēti ubi aiebat s̄ cibū mali chimi bibere uinū dū comedit. aut ante. aut post q̄ꝫ digerat ē malū qm̄ facit malum chimū ad extrēa corpis penetrare. Et subiūgens ait. ꝙ meli⁹ ē a ꝑuis icipe q̄ꝫ a magnis ut uelit dicere ꝙ eo cāu quo qs sup mala cibaria uinū bibere uoluerit meli⁹ est ut a ꝑuis icipiat. i. min⁹ malū q̄ꝫ a magis qꝛ natura nō ea ita dilligit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s illū uꝫ chimū nō ita auide ad mēbra trahere sicut. s. potēs Et magnū uinū biberꝫ

ī pricipio q̄ uelotius digerit quā par uū. Ex quo tū nō sequit absolute a puis fore icipiēdū ut pz ituēti. Quidā tamē sotī uolēs supradcās rōnes euitare tā ī pricipio quā ī fine uinū bonū bibebat et sic dicebat se reglīs supascripū subiectū nō existere Rasis aūt quarto al mā. c. de pesti. et et cautela tali tpe oi no uinū ꝓbibebat. Acetū uero cū aqua tpatū bibēdū laudabat q̄ colezicis inue nib tpe magni est nō ꝓbiberē iterdū et acciperē aquā acetose uel rosaz et si ꝓtigerit eo tūc ut meridie trāsacto sitierit utile ualde fozet si syrupū acetosuz siplicē cū aqua simplici uł zucari sumeret. quo tūc melius ē utēdū quā uio Et b tā ō cibo quā de potu dicta sufficiāt.

¶ Capm. xi. de sompno et uigilia.

POstquā bō cibū et potū sumpserit natural caloz ad ipsos digerēdū ad itra retrahit q̄ re tūc fumi eleuati a toto ad caput tanquā ad caminū toti ascēdūt et primū cerebri uētriculū opilātes sompnū inducūt. qua de re de bis q̄ sūt circa ipsuz attēdēda ꝑdignū est pūti i. c facere mētionē. sūpro itaqz cibo tā mēte quā cozpoze debet quisqz gescere ne ꝓpter cozpozalē motū fortē seu cogitatiōes ꝓfūdas natural caloz a digestiōe subtrahatur post igr cibū noua seu bistorias de lectabiles īstrumēta musicalia ł dulces audiat cātilenas talia eiz boiez letificāt et ipsū benignū ac bonoz mozefficiūt ut iquit. Azz. viii. politicoz dū dixit. aīma eīm naturaliz ī musicis delectat ar mōīis Et ꝺ melodie iratos z aliis passionib occupatos sepe alleuiāt ipsos letificātes zce. Nec se ad dozmiēdū quis quā ponat nisi ꝑ priꝰ superiores ptes stoāci cibo sēserit alleuiatas q̄ post assumptū cibū ī duabus bozis cū dimidia fieri cōsueuit debz. Qō si eo tūc illō ꝓpt q̄ uis ipedimētū nō brēt debz aliquātu luz deābulare. deīde cū alto capite. et ꝑ petent cooperto ad dozmitū se poēre. Et prio super latꝰ dextrū. ut iquit Auic. ītia primi doctrie scōa. c. nono. et azz. īde regimīe sanitatiꝭ ad alexādrū. nā meliꝰ cibꝰ ad fundū stoāci pellit. cū magis ꝑssꝰ ōxtrū latꝰ decliat. ut pz ī aōtbo. Intēsiozē pōtea caloré ītcipit qz cū ō natūa calidi sit ascēdere et epar existat sb stoāco. uł uti igis sb lebete ad ipz itēsiō trāsmittit calō. z p ꝑs melio celebrat digestio. Porrēa sigꝰ sī sistā latꝰ pꝰ ōcubat nō sic cibꝰ tēdit uersꝰ fūdū sz circa ptes magis remaēt superiores. uñ tā grauitate sui q̄z eiꝰ epatis qō super ipsū tūc totaliz gescit. Canale pulmōis ꝓstrigit cuiꝰ signū qz super isto latere ꝑmittꝰ decubās magis q̄ sup alio difficultat ī Banelitu. ꝓpter qō non ita pfecte ut pz cordis ꝓuenit opatio z cū ceteris mēbris īfluat nō ita bñ ī sua opatione siliz se bēbunt. Cūq̄z digestio fuerit quasi finita sup lattere siniſtro debet deiī iacere. nā tūc cbilꝰ tāta caloris ītēsione ñ idiget ptēa ꝑ tūc calō ualō potēsexistat z illō q̄ ō cbilo ad digerēdū ītm āsit sit digestioni magis obediēs sup latꝰ ōxtrū nō debite digerit sed ifumositates portꝰ ꝓuertet sicut ī stomaco calido ō re facilis digestiōis ꝓtigit. Sūpni autē termiꝰ ī quocūq̄z sano z si ad septē horas uł circa eōīt limitet ē tñ ut cū gsqz excitat si caput z cetera mēbra leuia sēserit. palpebraſ quoq̄z sū pōderositate pētiat ita ut libere possit eas apire. q°. casu nēo āpliꝰ dormīt debet qz supflua dormitio corpꝰ desiccat et ifrigidat ac supfluitatibꝰ replet flaticis. Superflue

vo uigilie calorē ītēdūt corpus desicāt malū calōē iduꝯt ac rubeā col'rā m'tipli care faciūt. Sompnus natural' ⁊ bon⁹ ē ut noctē non effugiat ⁊ diē nō ipediat. scdo ꝓno. Amplius super uētrē dormi r̄ ñ laudo nā ⁊ si caliditate culcitre stoā ci uigoret' caliditas. maiora nāq̄ hoc sit iuuamētū nocumēta sequunt' q̄ stoā c⁹ ꝯp̄mit' cū totū corp⁹ gescit sup ipsū uñ neccio cib⁹ r̄mouet' a fūdo. et p ꝯñs digestio nō ita bona celebrat'. Pret'ea collū et alia mēbra male situāt' ita ut ꝑse pe i qbusdā et maxie i collo. grādis do lor iducat'. Sed si qs illud iuuamētū ꝯ sequi desiderat. ceruical de plumis hē at ꝙ i amplexu ꝯtinue teneat uel saccu lum paruuz plumis plenuz super ipsuz stoācum fascia ligatuz manus quoqz sr̄ ipsum stoācum diu retēta digestionem ualde ꝯfortat. ꝙ facit sil'iter sane ꝯple xiōis et carnosū nudū īfātulum āplexa ri ul' gattum l' pīguē catuuz cauēdum ē attamē ne sudz īfātulus nimium eīm sudoris frigiditate nocerz ut auic. iz. t̄tii tractatu scdo. c. de cura male ꝯple xiōis frigide ⁊ sicce stoāci teere autem gattū l' catulū propt' eorū hanelituz est pl'ibus abhoinabile. Infātuli quoqz ā plexū refugit. natura ēt ē i honestū quē admodū uidet'. quare et si femīa sit hūi dior masculo. hēatqz calorē magis ob tusū ꝓpter ꝙ nō ita ab auctorib⁹ comē dat'. poterit tñ i grādiori eligi etate in qua ita hūida no existat. et calorē uigo rosiorē hēbit q̄z poti⁹ laudo q̄z s̄scp̄ta q̄z magis honestū maiorēqz i ea nā reci pit ꝯplacētiā. Et iō dicebat Aꝝ. īde re gimīe saītatis ad alexādrū ꝙ i isto cāu hō debet āplecti puellā calidā spetiosā. ⁊ce. Et quāto meli⁹ fuerit ꝯplexionata tāto magis calorē hēbit tepatiorē et p ꝯsequēs ex caloris ipsi⁹ refflexiōr meliō m'to celebrabit' digestio ⁊c. Ponā igr̄ aliqua signa p q̄ talis puella cognoscet' que ex autoꝝ mētib⁹ elici possunt ⁊ ma xie gal'. scdo tegni. sit itaqz a. xv. usque ad. xviii. ānū īclusiue cuius corpus soli dū ac succi plenum ꝯ aureis capill' ꝯde cētꝫ. Hanelitus sitqz oculi clari sicut di ana stella sītillātes ꝯ arcuciꝫ supcilijs pi lis paucis ꝯtextꝫ subtilibus ad aliq̄lē ob scurū ruborē tēdētibus nasus debite li neat⁹ super labia decētꝫ magnitudinis uiuacissimiqz caloris mēsurabil'z situet' eburnei dētes ꝓpōtionabil'z tā i situ q̄z i magnitudīe i ore mellifluo ac decētis magnitudīs collocētꝫ. genas quoqz ro seas hēat sic ut ex ipsius aspectu circū dās aer undiqz serenet' cādidāqz gullā cū amplo pectore cui⁹ i laterib⁹ due ad īstar pomoꝝ sit īsite māmille extēsa bra chia cū cādida manu. lōgos digitos de cēterqz gracilib⁹ eburneis i modū auel lanaꝝ ūguibus ac ēt brē debet et si cir ca ācbas āpla eē debeat i ipsi⁹ tñ ꝑsona media debēt se due man⁹ posse ꝯtāgi. De aliis vo occultꝫ ptib⁹ meli⁹ tacere cē seo. Pēsa aūt si hec oīa sibi īsūt ꝙ oīa alia mēbra sunt correspōdētia. nam a gēs i hanc ꝓducendo tūc potens fuit ac tēperatū materiaqz obediēs ac beni gneqz tēperātie et sic i hoc nullū excel lēti⁹ medicamē possibile. fore repiri. Et quāto a p̄fata descripta puella alie decli nauerit tāto a bonitate illi⁹ magisterii deuiabunt. Sit īsuper delicate uiuens ne. s. superfluitate cibi ad sudorē ꝓuo cet' i nocte ⁊ ne ei⁹ hanelit⁹ malitia cibi ad aliqualē malū v̄tat' odorē hoc attm̄ nō nisi i ualde debilib⁹ ꝓpter īfirmitatē ul' etatē ut i decrepitꝫ fieri debet ne ꝓ pter talē āplexū ad coytū mouerēt'. Ex hoc enim pl⁹ sequeret' nocumētū quaz ex āplexu iuuamētū. P⁹ aūt expgefac

tionē resupie iacere bñ laudo q; mēbra ōia melī⁹ gescāt. Vñ ad cogitatōes su as eo tūc bō pñptiō existit. Sz caueat ne dormiat i tali situ ꝓpter cerebri su perfluitates ad posteriora declināre ut iquit auic. tertia primi allegato capło q̄ piculosaz sūt cā egritudinū ut apople xie epilētie peralis subetb icubi spasmi ꝛce. et hec est causa quare mltis i hac figura dormiētibus uidet ut pōdus ali quod habeāt super pect⁹ cui⁹ grauita te suffocēt. ꝙ tamē accidat nōnunquaz ō facto ut icubo tractātes asserūt. Su per i aitōe dozire quis dormire nō de bet neqz i meridie nisi plurimū fuerit as suet⁹ quo cāu a cibo fit saltē distās per duas boras deide cū capite alto se bñ faciat pānis coopiri sotlarib⁹ et caligis in estate omnino remoꝝ. nam si hec reti nuerit et maxie sotulares fumi reflectū tur ad totū ꝓpt ꝙ turbat corp⁹ et ipe dit pśepe digestio bonū tñ eēt paulati ne talē dormiēdi ꝓsuetudinē remouere Itē scōm tēp⁹ caliditatē uł frigiditatē erit culcitra in duricie uł molicie uariā da. ꝛ idē de ꝓplexionib⁹ et etatib⁹. ꝛce. ē dūduz uñ melius est et maxie coleziciś ut estaꝝ tpe super materatio cotano ple no dormiāt quam ō culcitra plumis ple na. In estate liteamia cū lixtuio minus forti lauari. debēt quam in byeme et lec tus sepe albis liteaminib⁹ inouet. tene ant preterea liteamina ipsa in estate in scrinio i quo frigida existūt odorifera sicut rose uiole poma ꝛ silia. In byeme uero calida ut lauēdula ambra muscus crocus qui tñ ex istis odorib⁹ doloré ca pitis icurrere solēt talia uitare debēt. Itē si potēs fuerit cozținuas bēat oñ le ctū uel circa diuersimode et preciose la borates nō laudo tñ ut dormitiōis tpe itereas icludat sed unā ut aer liberius euētet dimittit apertā Et si tales corti ne fuerit i grana ticte et maxie i byeme prestātius adhuc erit. Locptoriū quo qz sidonis de grana supra lectū ꝓtinue tenere bonñ et utile ualde erit. Super quo tpe calido rose uiole et alii odorife ri flores spargāt ł alig fruct⁹ ponāt o doriferi ꝛ sit caēra i byeme iter duo so laria situata eo mō. s. quo ō dria pria. ꝛ i. dcm̄ ē In estate magis frauea ꝓmēda tur dūmō renātica nō existat. Et hec ō somno et uigilia dicta sufficiant.

Capitulū. ii. de motu et quiete.

QUm quis ꝓfecto somno surre xerit ꝓuenies pro caloris nāt uiuificatōe ut aliq̄ spē utatur exercij uñ de ipso i hoc capło oportet facere mētiōez. Primo quo notā ꝙ ip sū nōnulli partiales uitupāt i hoc casu dñtes ut stati ex eī⁹ difinitōe patebit ꝙ ꝓp exercitiū magnificat ābelit⁹ portqz magis detinēt apti ꝛ cū hoc ut pz matō ꝓpt hoc isurgit neccitas euētādi uñ pl⁹ de ipso ifecto aere attrabit. Ex quo ꝓ cludit boiez citi⁹ pestilētiā icurrere ꝙ uez eēt si magis nō seqret ex exercitio iuuamētū cui⁹ oppositū pz nā ꝓ exercitī uz nālis calor fortificat. ꝓmouet eiz ca caloré nālē et ualiditas facit q̄ i mēbris sūt ꝟtutes uitales nāles et aīales ut igt gal scōa ꝓticula affoꝝ cometo illi⁹ affo

IN QUINTUM CANONEM. ꝛce. Supflua q⁹ qz exercitio biditates ꝛsoluūt ꝓpt ꝙ ifectōi pestilētiali ꝛ aliś egritudies materialib⁹ potētis. Huō res resistūt. uñ Auic. tertia primi. doc. scōa. c. prio plurimū iquit regiminis ꝓ seruatōis salutaris est ut nos exercite mur. Nā ad ipsū quidē. s. exercitiū pera gēdū ꝓuersi per modū sue. equalitaꝝ et

i hora sua illi⁹ hoꝝ idigēt medicam̄toꝝ que materialib⁹ necia sūt egritudibus. et egritudinib⁹ que eas sequūt̄ et d̄ eis accidūt ꝛce. Et iō rasis.xvii. ꝯtinētis iquit ꝙ in quadā peste oēs quasi fuere mortui preter ueātores utētes exercitō ꝛce. Sanitas eni ꝯseruat̄ bonitate mē suratiōis motus et quiet̄ ut ipse iquit quarto ālmāsoris.c.i. Et iō reliquens exercitiū frequēt̄ ethicā icurrit ut igt auic.c. all'ato.unde auerroys.vii.colli get.c.de exercitio ul'r iquit tēperatū ex ercitiū ꝯseruādi sanitatem mirabilis cā existit. ꝓpter ꝙ fulgētius circūloquēs Exercitiū iquit est humāe uite ꝯserua tio caloris natural' luna et excitatio su perfluitatū ꝯsūptio uirtutū roboratio tēporis lucrū ocio inimicū iuuētutis d̄ bitū senectut̄ gaudiū. Ille igit̄ solus ab exercitio se abstineat qui saitat̄ gaudio vult carere ꝓprie tamē exercitiū ut po nit auic. loco quo supra est mot⁹ uolū tari⁹ per quē hāelitus magn⁹ et frequēs est necessari⁹ et itelligit de exercitio ul'i toti⁹ corporis. Nā ut iquit auerroys all'ato.c. cuilibet mēbro propriū ē exer citiū ut pulmōi uox et stare dorso. ꝛce. Et iō ꝙlibet m̄brū per se exercitari pos set absq; hoc ꝙ hanelitus frequēs fiat. Qd̄ si multe exercitii spēs sit tertia pri mi. ab auic. descripte Dico ꝙ sero et mane ante cibū per utile existit exerciti uꝫ cuiq;.s.ꝯsueto hora digestiōis ꝯple te ac per pri⁹ facta superfluitatū expul siōe nec tēpore pestis i aere seu loco fi at ubi gentiū multitudo ꝯcurrit Et si fi at i aere renouato et ut supra ostensū est alterato bonū essꝫ. Qd̄ si eē nō pōt fi at saltē i euātato aere i loco.s.i quo aer ipse ꝑ septētrionalē uel aliū salubrē uē tū persepe purget̄. Et quōcūq; fiat si ue eques siue peds.siue luctādo siue ad pilā ludēdo qd̄ bñ laudo ul' quomodoli bet aliter ꝓposse modus teneat̄ ut oīa mēbra equalit̄ exercitēt̄ mouēdo int̄dū pedes interdum brachia int̄dum caput ꝛ nonnunquam uociferando. Cumque aliquis propt̄ exercitiū laxari icipit ge scat ꝛ ñ iñ imediate.sꝫ a forti pueiat ad min⁹ forte ꝛ sic gradati usq; ad getē m̄ surādū sil'iter existit scd̄ꝫ etates tēpora anni regiones cōplexiones consuetudi nes.et similia. Uñ ceteris parib⁹ i quo supfluitates difficilioris resolutōis ml' tiplicāt̄ et i q° calor min⁹ existat iflāma bilis magis calefactiuū ac resolutiuū ꝯ ueit exercitiū ut pꝫ de mēte auic.t̄tia p̄ mi.doctrina quarta.c.i.dū dixit ꝙ ipoꝝ qdē exercitiū alleuiādū ē.s.hñtiū ꝯplexi onē calidā nōnulli tñ dixerāt sicut plus q̄ꝫ ꝯmētator tertō tegni ꝑ pl⁹ calefactiū ēē debet exercitiū colerici q̄ꝫ flegmatici licet exercitiū fl'atici d̄beat eē magis r̄so lutiuū. Ex quo ifero tenēdo istā opio nē ꝙ exercitiū flegmatici ml'to lōgi⁹ eē dꝫ q̄ꝫ colerici ad h°.s.ut magis existat r̄ solutiuū. Si aūt q°uis mō fueris ipedit⁹ ꝛ exercitiū facere neq̄ueris ei⁹ loco po teris fricatōib⁹ uti i māe.s.añq̄ꝫ surgas cū pāno nō min⁹ aspero. Incipiēdo a crurib⁹.deiñ a tibijs.postea a brachijs deīde ad pect⁹ ꝛ sic successiue ad alia m̄ bra sēp ad iferiora trahēdo ꝛ h̄ fricatio debet eē i medio iter fortē ꝛ debilē. ꝛ it̄ ml'tā ꝛ paucā que ꝯsimil'r ē mēsuranda scd̄m etates ꝛ tēpa anni regiones et cū plexiōes. ꝛce.ut stati de exercitio dcm̄. ē. Et iter cet'a emūtoriorū loca cū leui fricatōe a supfluitatib⁹ mūda tenere ꝓ cures ut sub ascellas iguina et post au res. Et cū surrexeris debes caput tuū fricare tumet.extēdēdo eiꝫ brachia et te aliq̄l'r ꝑ somnū calor iclus⁹ egreditur ꝛ cutanee supfluitates retēte resoluūt̄.

De accidentib, anime

Debes cũ hac fricatiõe facta te pectina re. Et si i ebdomada sel' aut i mẽse bis ul' ter cũ cõmuni lixiuio caput tuũ laue ris stomaco uacuo utile erit ualõ. Sũt tñ capilli cũ pãis calidis leuiter fricãdo siccãdi. Qõ si barbã tuã abradi feceris corticẽ citri ad buliẽdũ i aqua ponas r̃ ctificat eiz aeris corruptionẽ ut pestilẽ tialẽ. scõo. cañ. c. de cit̃o. poteris ꝯ h°. addere ad buliẽdũ i illa aqua de maiora na rore marino radice yreos sicca cuz foliis lauri ⁊ erit aqua odorifera ualde laudat' isuper ab auic. tertia primi. doc trina scõa. c. iiii. leuis fricatio post fac tũ exercitiũ et ẽt ab auerroy. vi. colliget c. de regimie tẽperate ꝯplexiõis quã fa cias si libz qꝛ utilis ualde erit. Modo itaqz excrcitãdi posito pz quid de quie te dñdum sit. Nã si forte exercitiũ ẽ an te cibum peragẽdũ seu motus fortis ut stati dictũ est ita post cibũ assumptũ ẽ stati quiescẽdũ oĩno uel saltẽ molliter ⁊ suauiter deãbulandũ qñ. s. quis appete ret faciliorẽ cibi ad fundũ stoãci descẽ tiõm et hoc tetigit auic. tertia primi. doc. scõa. c. vii. dũ ĩqt. Et quẽadmodũ oz motũ qui ẽ añ ꝯmestionẽ ñ eẽ debilẽ ita necesse ẽ mot' q ẽ p' ipsũ ꝙ nõ sit nisi moll' ⁊ suauis. Jõ aiũt vulgares post ci bũ stabis aut pass' mille meabis. Et hec de exercitio et qete dicta sufficiant.

¶ Capitulũ. iz. de accidẽtib' anime.

Quãtã uiz in cõsuatiõe sanita tis accidẽtia aĩe possideãt te stãt' auctores ⁊ ipsa magna r̃ rũ expiẽtia furor eiz ira amor gaudiuz corp' calefaciũt timor v̂o tristitia ⁊ odi uz ipsũ ifridãt. uñ nõnulli ex uehamenti ira et furore i cronicas et̃ graues egri tudies ꝯstituti ⁊ aliq ad mortẽ fer̃ usqz ꝺducti p̃stinã adepti sũt sanitatẽ ut nar rat aly. iii. tegni. cõmẽto illi' ptis. Qm̃ si qd ez idiget ⁊c̃. de quodã militari du ce defectu caliditat̃ inate fere cõsũpto quẽ perit' m̃dicus tm̃ fecit ad irã ꝓuo cari ꝙ accẽso et fortificato calore san' euasit hoc idẽ fecit ioseph' medic' bñ pitus de tito uespasiani filio qui dũ eẽt i mẽbris suis oĩno ꝯtratus inimicũ capi talẽ corã eo uenire mãdauit quẽ sui ami ci plus quã ipsũ uenerari fingebant ex quo fuit tãta ira ꝯmotus ꝙ fortificato calore suoꝝ mẽbroꝝ saĩtatẽ adeptus ẽ Idẽ ponit ualeri' maxim'. li. i. titulo ꝺ miracul' de illo archleta milite qui mu tus exñs dũ uictorie premiũ sibi uiolen ter eripet' idignatiõe et ira fuit tãta cõ mot' ut liber uocal' euaserit hui' et eni potẽtie timõ existit ut i quodã uicio me o padue uidi q dũ i pasismo quartãe fo ret et ignii domũ suã ũdiqz ꝯcreãre sic ut pẽsaret ab igne neq̃quã euader̃ posse se a q̃da fenestra p̃cipitãs sil' ab igne ⁊ a q̃rtana lb̃r euasit. Nimiꝝ ergo si expt' uidi i cura quartane super infirmũ ab scisis dẽtibus ſpẽtes ꝓhiber̃ doceãt ac eũ euaginato ense iuadere ut ras. x viii. ꝯtinẽt̃. c. de quartana testat'. Quãtã in ãmouẽdo sanitatẽ et egritudinẽ iducẽ do hz tristitiã pz qꝛ stupefacit ⁊ naturã corrũpit hñtis ethi. ultimo. c. ipsa q' qz corp' exsiccat ut salamõ i pabol' spũs tri stis exsiccat ossa. uñ auic' t̃tia. i. doc. i. c. iiii. ira iquit uehemẽter calefacit. Et pigritia v̂tutes laxat aĩales Et ras. iiii almsoris. c. de actioib' aĩaliũ cogitatio nũ Quidã v̂o ĩqt tristari facit oib' saĩs nocumẽtũ ĩfert ⁊ nõ solũ tristicia ⁊ ira h̃ efficiũt uerũ oĩa aĩe accidẽtia imoꝺra ta corp' extermiãt ut gal'. iii. tegni ext̃ miãt eiz et hec iquit. s. aĩe accñtia imoꝺ rata. ⁊ imutãt corp' ab ea qz scõz natu

rā ꝯsistētia Nimiꝝ igr̄ si superfluū gau
diū repentinā et subitā mortē iducit ut
ualerius narrat li ix. de ill' mulieribus
que putabāt filiū ⁊ maritū extictos ica
nē si bello fuisse et dū i excogitate dictꝫ
mulierib⁹ occurisent ī ipsoꝝ exspiraue
rūt āplexu cui accn̄ti uoluit sapientissi
mus. ypoc. obuiare ut uita et moribus
phoꝝ dū extra priam sapiētissim⁹ fact⁹
eēt patriāqꝫ r̄peteret timēs isup ne leti
tie īpetu ob ei⁹ aduētū pentes extingue
rēt nūciū p̄mādauit nūciantem scꝫ ipsū
oculoꝝ lum̄ fore p̄uatū ut hāc tristitiaꝫ
pentū letitiā ꝯtēparet. qua de re pestis
tpe accidētiū oīuꝫ aīe ē supfluitas euitā
da nā ī tpamēto moꝝ custodia sanitatis
aīe et corporis sil' existit auicen. all'. c.
Et iō ira tristitia timor et sil'ia uitent'
oīo ī quoꝝ loco debet gaudiū subire tē
peratū uirtutib⁹ eīm robur tribuit ex
aīam ī suis uiuat actōibus ras. iiii. almā.
alle. c. Et si diuersaꝝ psonaꝝ sit ꝯuersa
tio fugiēda cū gratis attn̄ et boni regis
ꝯmōet' assidue atq̄ iuxta doctrinā arist.
ī de regimīe sanitatꝫ ad alexādrū pl'cras
ac delicatas facies itueat' nā īspiciēdo
pulcras formas delectari debem⁹ ī arti
fice qui eas facit ut ipse ponit. xi. d aīa
libus. Cātilenas amenas noua īstrumē
ta musicalia q̄ persepe audiat libros hi
storiaꝝ uel fabularū delectātiū nōnūq̄ꝫ
perlegat uestes itidē portet quisqꝫ sibi
leticiā īferētes anulos quoqꝫ cū precio
sis lapidib⁹ iocalia et alia hmōi istis ita
qꝫ et aliis īfinitis fere modis quibus u
nus magis quā alter delectat' trahit enī
sua quecūqꝫ uoluptas ut uirgilius cir
ca buc. pius pōt quisqꝫ sibi īferre letici
am quā sūme oī tēpore laudo et potissi
me pestis tēpore nā dū hō permaēt ī le
ticia pestis delet' ymaginatō que dubiū
ymaginātē pestē sepe īcidere facit ut eli
ci pōt ex dictꝫ auicen. quarta particula
vi. naturaliū. c. iiii. ubi expresse uoluit
ꝙ ymaginatio nō solū corpus ymaginā
tis uerū alienū pōt realit' īmutare quare
nimirū si ex pestis ymaginatiōe pl'imi
ipsā īcurrūt. Experimēto nāqꝫ uidem⁹
nōnullos ītuēdo acumīa comedentes a
credinē ī hore suo precipe' ac dētiū stu
porē īcurrere. vii. ꝓbleumatū ꝓbleu.
viii. ꝙ solū ex forti proueti ymaginatō
ne. Et idem affirmat auic. scd̄a. i. c. de
eis que ꝓueniūt ex motu aīali. Quod
si ymaginatōnē hoc efficere posse n̄ cre
dimus hēas gallinā oua cubātē corā q̄
ſpētē īcarceratū ī āphora apponas ⁊ tā
diu an̄ ipsā uiuus moret' donec tempus
quo pulli pfecti egridi d̄bēt euenerit tūc
nō pullos ymmo ſpētes ex ouis ꝯceptos
īuenies qd̄ nō ex alio q̄ꝫ ex forti ꝓuenit
ymaginatiōe. et ideꝫ pꝫ de pauone oua
cubāte ⁊ albo litheo circūdata ī quo ca
su oēs pauones albi nascūt' ut. docet ex
perimētū. pestis ergo imaginatiōeꝫ mo
do oib⁹ quibus melius fieri pōt bānire
ꝓcuret. Et h d accn̄tibus aīe sufficiāt.

Capitulum quartumdecimū de coitu.

PRecedenti īmediate capitulo
coit⁹ tractatio ab auctoritati
b⁹ nr̄is cōr solet ānecti. Et iō
cū ex ipsi⁹ dimissiōe mors subita nōnun
q̄ꝫ ꝯtīgat ut hali. iii. tegni. ꝯmēto illi⁹ p
tis uenereoꝝ qdē scdꝫ epicurū modera
to usu pl'ima iuuamēta ⁊ illi⁹ mortꝫ eui
tatio. In hac pte putile de ipso uult fa
cere mētiōeꝫ. Pro quo notādū ꝙ sup
fluitas coit⁹ seniū accelerat ⁊ uitā abre
uiat ut hali ꝯmen. illius ptis tēpore v̄o
us⁹ ⁊ce. un̄ q multū coeūt paꝝ uiūt ꝓpt
qd̄ mullus ē lōgioris uite q̄ꝫ equus uel
asinus. s. ꝓpter non coire. Et passeres

De inanitione et repletione

masculi breuioris sūt uite. s. femellis ꝓ
pter superfluū. s. coitū ut aꝝ. i de lōgitu
dine et breuitate uite. unde auic. xx. ter
tii debi itatē iquit affert coitus. s. super
flu⁹ cui⁹ sil'ez nō afferūt alie euacuatōes
Et iō aꝝ. i de regimie pricipū Coitus
iquit superflu⁹ ē desiccatio corporis et
abbreuiatō uite. et auerrois. vi. colligz
de usu coit⁹ dixit ꝯsil'iter ꝙ coitus ꝺsic
cat corp⁹. i. euaporare facit corpus ⁊
iteiligit' de coitu superfluo. Cauēdum
est igit' sūmo ope nequis tēpore pestis
superfluo utat' coitu. Debilitat eni cere
brū ualde quare nocet neruis et oculis
ac ēt stoāco ut aui. xxiii. tertii tractatu
i. iuxta finē dū dixit ꝙ coytus est ex re
bus magis nociuis stoāco. et dimisso e
ius est ex reb⁹ magis ꝯferentib⁹ ei cū ꝺ
suba spūs res pl'ima euacuet' facit pue
nire illū qui pl'imū eo utit' ad ifrigida
tionē sui corporis et resolutionē calidi
tatis inate et ad mortificationē uirtut'
Nimirū ergo si superflue utētes coitu
pestis tēpore ipsā icurrāt ac ipsi tūc ꝓ
pter uirtutis debilitatē pereāt. Si tam
adolescēs et ꝯsistēs carnos⁹ fuerit a co
ytu ꝯsuetus lete ac delicate uiuēs ex coi
t⁹ dimissiōe nō solū pestē uerū mortem
subitaneā icurrere posset. Nā sperma
retētū ꝯuertit' i uenenū ut hali ubi s̄ ꝓ
pterea uiri potētes et uidue ex dimissio
ne coitus nōnunquā subitaneā mortem
icurrūt ut docet experimentū ꝙ nō so
lū ex mēstruorū retētione uerū et ex ip
sorū spermatū si sperma ꝯdignū sit ap
pellare sepe ꝯtingit. Dico ergo ꝙ meli
us ē in casu isto ut tales uiri potētes nu
bāt ac coitu utant' ēt ꝯsistens ac adole
scētes quā ab ipso abstineāt faciāt et h̄
primi senes sz raro et min⁹ sine ꝯpatōe
ut ita dicā q̄z p̄cedētes. Coit⁹ eiz i isto
casu corp⁹ repletū alleuiat aīaz illarē ⁊
letū efficit irā sedat fātasticas ⁊ tēdiosas
remouet cogitatiōes ita ut nōnl'li it' dū
melācolici sanati sit ras. iiii. almā. c. ꝺ iu
uamēto ⁊ nocum̄to coit⁹. Scdi ꝟo se
nes oīno se abstineāt et hec ē sn̄ia oīum
auctoꝝ quā expsse tetigit hali abbas i ꝺ
regimie sanitat'. c. de regimie gaudioꝝ
⁊ de regimie senū. Nō tn̄ hui⁹ capl'i ꝯfi
dētia qcūqz adoloscētes ⁊ iuuenes p̄mi
senes gloriēt' qꝛ hoc coit⁹ p̄uilegio solū
uti dēnt carnosa ⁊ robusta corpa uenas
āplas r̄pletas sāguine colorē rubeū ac
piloꝝ ml'titudinē hn̄tia. Corpa nāqz fle
gmatica colerica macra melācolica et
breuit' s̄dcis ꝯ̄ria coitu raro uti debēt
Et si oīo abstineāt p̄stāti⁹ iōsā erit. Et
ideo aueroys. vi. colliget. c. de ꝯfuatōe
sanitat' cū medicinis laxatiuis ꝺscribēs
corpa qb⁹ pl⁹ nocet coit⁹ iqt nocet pl⁹
cet'is oībus ꝯplexioibus maxie frigidis
⁊ siccis. Et iter ꝯplexiones calida ⁊ hu
mida supfluū pōt tollerar' leui⁹. Et que
peiores sūt fride ⁊ sicce existūt. Cetere
ꝟo m̄dio mō se hn̄t ad illꝺ famellicus ui
no ciboqz replet⁹ ꝯualescēs flebotoma
tus tristis ac q°qz irat⁹ ac quouis labo
re laxat⁹ coitū det oīo uitare. Corpus
eiz tal'z dispositū si pestis ipe coitu usū
fuerit mirū erit i peste ipsa tūc rapiat'.
Et dixi notāt' de adoloscēte seu iuueni
coitui assueto qꝛ i sueti ex coit⁹ dimisso
ne s̄dcā nō sic incurrūt nocumēta p̄mo
isueta ex ipsius usu tali tēpor' nisi hn̄ ro
busta fuerit grādia forsā icurrēt detri
mēta. Et hec de coitu dicta sufficiant.

Ca^m qntūꝺcimū ꝺ iaitōe ⁊ r̄pletōe.

Ut sex rerū nō nāliū narratōi
finē iponerē. de ianitōe ⁊ r̄ple
tōe restat facere mētōez ꝓ q°.
sat' liqt oēm repletōez reꝝ corruptōez

facilit̃ recipiẽtiũ eẽ uitãdã q̃ꝝ doctrina ex prehabitꝰ satis hri pōt nã repletionẽ uitare hoiẽm ab oĩ ĩpedimẽto preseruat ipsũ que sue mẽtis ꝯpotẽ efficit. Et iõ uituperãdi sũt qui adõ sua replẽt corpora ut nec pes nec manꝰ similiter nec mẽbrum aliud officium suũ facere possit ut ĩ istis robustis fribus eis ieiunãtibꝰ nõnũquã ꝯtingit qui serotinã timẽtes famẽ ad crepationẽ usqꝫ se replẽt a casu itidẽ ĩ egritudinẽ euitatio repletiõis quoqꝫ preseruat multisqꝫ uiciis obuiat ut ualeriꝰ maximus li.ii.ti. de insti.ãti. bñqꝫ iquit ualiditudis eoꝝ quasi quedã materia erat fragilitas inimica luxuriosis epulis ⁊ aliena nimie uini habũdãtie ⁊ ab imodratõe ueneris usua ṽsa. Ex qꝰ ꝯcludo repletionẽ oẽm fore uitandã ⁊ hoc ẽ ꝙ uolebat auic. fen.iii.p̃mi doc.ii c.vii. dũ dixit ex cibo ergo nullus ẽ ita. replẽdꝰ ut nõ sit ibi locus supfluꝰ sꝫ ẽ ab eo retinẽdꝰ reliquis desiderijs adhuc in aĩa remanẽtibꝰ. Hec.n. famis reliqe pꝰ horã unã destruẽt et ĩ hoc ẽ usꝰ maxĩe obseruãdꝰ qm̃ deterior ẽ comestio q̃ stoãco facit grauedinẽ et deterior potꝰ ẽ q tẽperamẽtũ egredit̃ et ĩ stoãco natat ñ dꝫ quis ita paꝝ comedere ut ṽtutꝰ seq̃t̃ debilitas ceṫis eĩꝫ paribꝰ ex minori quã corpori ꝯueniat nutrimẽto maiꝰ seqt̃ nocumẽtũ q̃ꝫ ex maiori. Iuxta illũ afforismũ. In tenuibꝰ dietꝰ ⁊ce. Nec in tali tpe ullo mõ debet quis famẽ aut sitĩ tollerare iuxta sniam auicen. p̃mo q̃rti.c. de p̃ſuatiõe a peste. Et raſ.q̃rto almã. c.de pestilẽtia et eiꝰ cautella. nã hec de facili faceret hoiẽꝫ ĩ pestẽ cader̃. Et iõ nõnulli dixerũt ꝙ quiqꝫ sũt dictiões ĩcipiẽtes ab parafo seu eoꝝ sigificata q̃ pestẽ de fali ĩducere pñt. et alia quiqꝫ ab. §. similit̃ ĩcipiẽcia ꝓhibitia. Inducẽtia pestẽ sũt fames fatiga fructꝰ. ⁊ femina. flatus ꝓhibẽtia pestẽ sũt flebotomia focus. fuga. fricatio. fluxꝰ. Et ĩtelligit̃ ꝑ fluxũ humorũ siquidẽ habũdauerit supflue euacuatio ꝓcuret ergo ĩsuper oĩs hõ scd̃ꝫ ꝯsuetudinẽ horis debitis beneficiũ uẽtris habere qꝛ si ĩ hoc fuerit pigra natura tũc ꝯmunit̃ ĩcitet̃ suppositorio facto ex melle et sale l̃ lardõe radice bletis l̃ ꝯsimili. At si liberet hoc ꝯmuni posses uti clisteri. ℞. malue blitis marcurialis mat̃is uiolarũ añ.m.i. furfuris pigillũ.ſ. fiat decoctio de qua accipe librã.i.ſ. ĩ qua dissoluat̃ cassie pl̃ṽis ꝫuc. añ.ʒ.i. ol̃i uiolati ĩ estate l̃ ꝯmunis ĩ ieme.ʒ.iii. salis triti paꝝ et fiat clistere ꝙ sẽper ponat̃ ĩ mane l̃ sero stoãco uacuo Et hec de ĩanitiõe et repletõe dicta sufficiant qꝛ in sequentibus alia istã materiam concernẽtia sum deo auxiliante tractaturus cui sit laus infinita.

¶ Tractatꝰ secundus quatuor in se continet capitula.

¶ Capitulũ primum tã farmatie quaꝫ flobotomie naturam tractat.

Ex reꝝ ṽo nãliũ p̃cedẽti regimĩe diligẽt̃ obseruato magna ĩmo potissima ꝑs p̃ſuationis existit a peste sic ut ĩ dubie quelibet eo utẽs deo coopante. primo ab ipsa liber euadit nã maxĩa ꝑticula generationis egritudinũ ẽ pexĩa corpis p̃patio. qꝛ ĩ ꝯcordãtibꝰ ꝓmpta ẽ lesio. ⁊ Galienꝰ primo d̃ differẽtijs febriũ.c. de febre pestilẽtiali. dixit ꝙ qui moderatꝰ laboribꝰ ⁊ uita decora utit̃ oĩo ĩpassibil̃ ꝑseuerat secũdũ oẽs has dispositiões. s. pestilentiales. Sed qꝛ humana natura ẽ ĩ deteriꝰ ꝓ labi sẽp prona nõ erũt ẽscripta ad unguẽ cõmuit̃ obſuata q̃re nisi aliq̃

medicialia sumenda i quottidiano usu subingeré mkti i hac treméda pestẽ incurrerét ea ꝑpt nõ nulla pestis bezardica ab aere uenenoso seu quis cã pestẽ iducere potẽte dei cipotẽ grã idubitanter defẽdẽtia hic iferi ãnotabo. Que si cõmuniter ab auctoribꝫ scripta forsã nõ inueniãt simplicia tñ ⁊ ne dũ ipsa uez ex bijs ꝓposita ispicientes deber effectũ quãdiu efficere ꝓperét ifallãtez. Nã ãtiqui pbi de mitridati ꝓpositiõe et successiue triace primitꝰ ꝓpter idigentiã apparatus i ꝓtraria uehemẽter admirati sunt. Cũq; illa sollicite examinauerit nihil sine ministerio ingressũ ꝓpertũ est qõ de mixtionibus describẽdis fiet deo dãte et iõ aliqua bezardica tã simplicia quã ꝓposita ponã tã a priscis quã a modernis i hoc casu experta pbis alijs ac etiã subungã quedã quorũ uirtutes in quodã ãtiquissimo libro scriptas inueni Tu igr bone ihesu q me nũquã in necessitatibꝰ reliquisti icepti faueas mẽtẽq; meã ibecillẽ tuo celesti rore perfũde ut talia iscribere ualeã quibus utẽtes possit a terribili tã feroci tã rapacissimo mõbo se salubriter custodir amẽ. Deinceps itaq; tã ab itus quã ab extra medicinalis applicãda describã. De flebotomia et farmãtia aliquã primitꝰ faciens mentionẽ. Pro quo notandũ q; adolescẽs a.xiiii.annis supra ꝓsistẽs et i primo senio ꝓstitutꝰ robustꝰ carnosꝰ uenas habẽs ãplas repletas bruni et rubei coloris r ex rubeo cũ fusco permixto ut placuit rasi.vii.almã.nõ superfluo utens cottu copiose ac delicate cibis sãguinẽ multiplicãtibus nutritꝰ. flebotomiã in uere. de uena media sẽper facere debẽt. Cũ quo ẽt si humorũ fuerit habũdãtia cũ premissiõe digesti ipsũ peccantẽ hũore ꝓcernẽtis farmacũ quoq; exhibẽdũ laudarẽ cuiꝰ descriptionẽ est antimedico dereliquo. Ité si i aliquo hũore aliqua sit habũdaret quẽ prꝰ medicꝰ ꝓmixtũ sãguini iudicarz eo cãu flebotõiã ẽt facere ꝓuenit. Postea facta ꝓ prius illiꝰ bumoris digestione farmacum sequi debet. Et hec ẽ sẽtẽtia. Raf. iiii. al. c. de. regie corpis scõm tpa dũ dixit. Ille pretera q tpe yemis mkũ auide et simul in stoãco recepit atq; g bonoz cibariorũ mltitudinẽ cũ uino suscepit sibi cito flebotomia subueize debet. Qui aũt cibis grossis utit ⁊ malis uẽtris solutõe sibi succurrer cogit .hoc idẽ i pte tetigit ẽ capitulis ỏ purgatoibꝰ corpis a superfluis humoribꝰ. Et de iuuamẽto flebotomie. ⁊ etꝰ nocumẽto. Et iõ i bris casibꝰ flebotomiã fieri laudo alias ỏo minime. Caue ergo ne flebotomes aliquem ne fuerit neccia q; colerã rubeã ebullire facit ut. Auicen. quarta ꝑmi. c. de flebotomia. ⁊ p ꝓs parationẽ ipsũ i pestẽ rdezet. Ex quo ꝓcludo q; oi mẽse ꝓcẽter ⁊ uniuersaliz facere flebotomiã tpre pestis ut nõnulli parisienses ⁊ de monte pessulano iubebãt ꝑ duos aut tres dies ante plenilunĩ ẽ timorosũ ⁊ incõueniẽs Nã et si i corpe ꝑmitꝰ descripto i quo maxie sãguis habũdat hec forsã nõ multũ noceret. Colerici ỏo flegmatici ⁊ melãcolici hec salubriter minie facere posset ⁊ ratiõe et auctoris testimonio ꝓcludi facilime posset. Nota ẽt q; pueri ⁊ ỏcrepiti ac pregnãtes nisi forsã i primis mẽsibus i quibus maxie sanguine habũdare uideremus uẽtose iter spatulas cuz scarificatione possũt apponi sũt enĩ ut carie uene medie ut iquit Auicen. quarta primi. allegato capto. uel ponant inter renes ⁊ ãchas q; tenẽt locum basilice. De flebotomia enĩ iam pestẽ habẽtibus fiẽda aliud dicẽdum erit pro quo

ifra i proprio capitulo aliqua bñ notã da deo duce deſcribã. Scias iſuper q̃ ille qui bono utit̃ r̃gimie nec uoitu nec ſolutiõe uétris nec ſimilibns idiget eua cuatiõibus Nã ſi i ipſo bumor aliquis habũdaret maxie erit ſãguinis cui⁹ pec catũ ſolũ erit i quãto ad cuius remotõ nẽ ſolũ ſufficit flobotoia. Et bec eſt ſen tẽtia Aui. quarta p̃mi. c. quarto. ⁊ Ypo cras ſecũda particula afforiſmũ. illo af foriſmo Sana babẽtes corpora farmã ciis uti et cetera Laudo tamen iſuper flue bumoribus repletis. q̃ ueris tem pore ſcõm ipſorum exigentiam fiat e uacuatio et q̃ aſtantes medici ſcõm bu moz̃ diuerſitatẽ facere eã debẽt nec qs q̃z ita auſ⁹ exiſtat ut ſine medici cõſilio fortes recipiat medicinas. Nã pſepe bo n⁹ bumor euacuat̃ peccãte derelicto. q̃ re bumor ille peceãs de facili peſtis r̃ci pit ipſſionẽ. Virtute q⁹q̃z derelicta mo riũt̃ i breui. Et be de flobotomia ⁊ far mãtia dicta ſufficiãt i generali ⁊ ceteza.

¶ Capm̃ ſcõm q̃ſdã pillulaz̃ ac leuiũ ſolutõis ponit deſcriptionem.

Flobotomie ptib⁹ debit̃ ⁊ far mãcie ſecũdũ exigẽtiã iã exbi bit̃ unã tres ul̃ quiqz ex infra ſcript̃ pillulis i ebdomada bis gſqz ſu mere debet uel ſigula die unã ãte cenaz̃ ⁊ boc itellexit. Auic. p̃ma q̃rti. c. de p̃f uatione a peſtilẽt̃. dũ dixit. Et ỏ medi camine facto ex aloe croco et mirra ſu mat̃ oi die circ̃. ʒ. i. qm̃ ẽ iuuatiuũ ⁊ ce Et. Raf q̃rto almaũ. c. de peſtilẽtia. et ei⁹ cautela. Unuſ gdã ãtiquoz̃ pbiloſo pborũ dixit q̃ ſi due ptes aloes ſumãt̃ et croci oriẽtal̃ et mirre uniuſcuiuſque añ p̃ẽ unã et det̃ ex eis i p̃ncipio peſti lẽtie. cuiqz põd⁹ duodecimo kirat q̃ ẽ i ſũma põd⁹ q̃dragita octo granoz̃ oz̃õi ſigulis dieb⁹ cũ ʒ. i. uini tẽperati maxi mũ affert remediũ ita ut aſſerat ſe nemi nẽ uidiſſe bãc medicinã i p̃ncipio mõta litat̃ bibẽtẽ q nõ euaſiſſet boc idẽ ponit Auerzoys ſexto colliget ultimo. c. q̃ eſ ſe dz. Si qs eiz̃ igredientia examinaue rit mirabilẽ i bis pillulis ſine puluere i uenier proprietatẽ aloes nãqz eſt adeo mirabil̃ uirtutis ut iquit. Deſue i de p̃ſolatione medicinaz̃. p̃oprio capitu lo quod qui aſſiduat acceptionẽ eius continue non uidebit imcorpore ſuo et inſtrumentis ſenſuum eius egritu dinem que nõ ſit babilis ſanari et pre ſeruat a putrefactiõe. Mirra quoque ut teſtant̃ auctores nedũ corpora uiua imo mortua a corruptione preſeruat. Croc⁹ ut iquit Auicẽna canone ſecũdo c. ꝓprio nũquam alterat bumores imo cõſeruat eum ſcõm equalitatem ⁊ recti ficat putrefactionẽ quãtaqz̃ ſit alacritas iductiua uis ille nouit q nibil igno rat. ⁊ tu uide ibi quare iter alia medica mia ſine laudib⁹ ulteriorib⁹ boc q̃z ma xie laudo. Sed q̃ i puluerẽ ipſũ ſumẽt̃ ualde exiſtit abbominabille fiant pillu le iſto mõ. ℞. aloes. ʒ. ii. mirre croci añ ʒ. i. formẽtur pillule deceẽt̃ magnitudis cũ uio optimo ł ſirupo acetoſitat̃ citri ul̃ de ribes ul̃ de limõib⁹ dequibus una tres uel quiqz ſumantur mõ quo ſupra Laudarem tamen et maxie eſtatis tem pore ut cum aqua roſata acetoſe ſeu en diuie ter per prius aloes et mirra lana rent̃ Nam ut inquit gerardus i gloſis ſuper uiatico. c. de ydropeſi i aloe loto partes ignee diſſoluuntur et ſeperan tur et ſi aloes locio ultima uice cum a ceto forti fieret illo tempore maxime conueniret. Fiat ergo ſic puluerizet̃ aloes ſuper quo aliqua predictarum a

+ pilulis

quarum infundatur .deinde exsiccari permittatur et iterum pulverizetur super quo aqua ut prius fundat' et exsiccet' tertio i pulverē redigat' super quo proiecta aqua ul' aceto desiccet' adhuc ⁊ i pulverē reductū usui servet'. Eodē mō lavet' mirra si placet. Et si predictꝰ pillulis paꝝ masticis adderet' securi ab aliquib⁹ essem⁹ nocumētis ab eo ueire potētibus. Fiat ergo sic. ℞. aloes loti ut supra.ʒ.iii. mirre lote.croci masticis añ.ʒ.i.fiāt pillule ꝯ aliquo supradictorū siruporꝝ. Nota tamē ꝙ aliqui moderni i his pillulis nihil addi permitterent nec lauarēt ꝯsimiliter aloe sup dicto Auicen.quīto canone.c.de tyriaca. se fūdantes ibi i tyriaca scōz descriptionē androāci nihil addēdū nec diminuēdū qꝛ ꝯplexio eaꝝ rerū ut ait cuz tanto pōdere illā uirtutē habet ⁊ idē dicunt isti de istis pillulis. Qō si oppositū ei⁹ demōstrari nō posset nō uitupero tamē tā in his quā i quibuscunqz aliis ꝯpositionib⁹ addere aliquid et diminuere ⁊ fit hoc scōm rationē imo facere oppositū potius īfirmitati attribuitur itellectus Quod etiā expresse Auerrois innuit quīto colliget capitulo ultimo cōtra Auicenna illo paragrafo Et ideo dicit ille homo quem tu scis et cetera. Mirabiles suntin hoc casu pillule suprascripte non tamen minus proficue sūt que sequūt' ut ingrediētia examinā ti clare patebit ꝙ etiā expimēto iā diu cōprobatū extitit qꝛ īstrumēta oīuz sensuū a supfluis humorib⁹ oīo mūdificāt mēbraqz ꝯfortāt p̄ncipalia atqz uirtutē habēt oē pestilētiale uenenuz a tota substātia corrūpere et laudo poti⁹ q̄rū pasta p mēses aliquot ante facta fuerit q̄z que nouit' fit nō sit attñ ita ātiqua ut duos trāseat annos Fiat ergo sic. ℞. pulv̄is zinziberis electi.credo ꝙ uult dicere reubarbari.ʒ.iii.īfūdat' i aqua scabiose et buglose siue rosaꝝ añ.℥.iii.ß. buliāt usqz ad ꝯsūptionē tertie ptis ⁊ fiat exp̄ssio i qua expressione pone agarici electi pulverizati.℥.ß.quā i sole desiccari pmitte. Deinde recipe aloes ut supra loti.℥.i.mirre lote croci añ.℥.ß.agarici ut supra preparati.ʒ.iii.mirabolanorū citrinoꝝ.ʒ.ii.ß.kebulorū.ʒ.i.ß.radicū diptami tormētille ⁊ tunici añ.ʒ.i. masticis cīamomi añ.ʒ.ii.spice ℈.ß. musci i tēpore frigido granū.i.fiāt pillule cū aliquo siruporū predictorū quibus uti pōt sicut precedētib⁹.tēpore uero calido dimitte muscū et pone grani cāphore ⁊ fac pillulas ut supra. Sed hic nota unū ꝙ nōnulli ex usu quaꝝ uis pillularū supradictaꝝ īcurrūt aliqñ uentris tortionē ac alia plurima nocumenta quod tamen nō prouenit ratione pillularū sed īgredientium ut aloes nō boni uel alterius et cetera. Nam aloe nō bonum multa potest īducere nocumenta descripta. Johāne mesue i de cōsolatione medicinarum.c.de aloe Et ideo has pillulas fieri faciētes bonū ac p bonū eligāt apotecariū. Et nota bñ hic ꝙ tā i hac q̄z i alijs medicinis medico sepe magna ꝯsecuta ē uerecūdia ⁊ īfirmo dāpnū. Si quis tñ ꝓpt' quāuis cāz ut emoroidas uel aliud hui⁹mōi pillulas s̄scriptas sūmere nō auderet p̄sēs medicus. Auicen.nō auscultādo scōm exigētiam addēdo masticē ul' aliud correptōni appꝛpriatū eas ꝯficere pōt. Itē dz qs i his pillulis scōm itētiōez quā hēt respectu alicui⁹ p̄fuande psone sīgularē lapsū aliquē hēntis adiūgere i recepta illū respiciētia lapsū dūmō ꝓ basi in sua recepta pillulas hēat s̄scriptas. His īsup pillul' a q̄rto anno supra i q̄cūqz qsqz fuerit

etate uti potest. pl⁹ tñ de eis uel minus scd̄o ꝑsone exigentiā. Et si quauis cā uel ipregnatiōis uel aliquo huiusmodi pillulas recipere nō ualeat manna l' cassia fistula semel utat' i ebdomoda cum brodio pulli uel aqua lactis uel aliquo taliū dos soluta sēper addēdo parū pulueris cinamomi et est stoāco uacuo ante prandiū bibēda per horā. Clisteria quoqꝫ ꝯmunia i hoc casu ꝯuenirēt similiter nāqꝫ si corpora fuerit mūda cū infrascriptorū tyriacaliū usu tñ dico forsā imo erit quodā mō ipossibile ꝙ peste moriat'. Et si i aliquo euenerit uerū pocius diuino iudicio ꝓuenit quā aliter Act⁹ eni actiuoꝝ nō recipiunt' nisi i paciēte disposito. et cū hoc sit totalit' indispositū patet quod dictum ē ⁊ in tantū de pillulis sit dictum.

¶ Capitulū tertiuꝫ cōtinꝫ in se quedā pestis bezardica.

Et si ex pillulaꝝ usu i precedēti capitulo positaꝝ alio bono obseruato regimie corp⁹ ita qꝫ mundū permaēat ut quodāmō ipossibile sit ipsū i pestē icurrere. quedā tam̄ i presēti capl'o positurus quib⁹ deo duce ipsū corp⁹ taliter disponet' ꝙ aer siue quolibet aliđ pestis i eo nullā facere poterit ipressionē. ūde talia merito pestis bezardica appellari ꝯdignū ē. Nā sicut. Mitridates res ponti a quo mitridatū electuariū assūpsit nomē ex ei⁹ usu talē i mēbris acquisiuit dispositionē ꝙ ꝑ itiosissimū haustū uenenū nullā i eo peitus lesionē ipssit ut i historiis legitur romanoꝝ dū a pōpeo et romanis i esbro urbe eēt obsess⁹ ita nec dubiū ex usu rerū deiceps scribēdaꝝ corpus taliter disponet'. ꝙ pestis ifectio deo preuio eidēomnino nichil nocebit. Dico ergo quod lutum armenum est tali uirtute donatum ut nonsolum ex eius usu homo preseruetur. uerum libere iam ab ipsa peste deprehensum ut testant' auctores ⁊ precipue fili⁹ abbolai secūdo canone capitulo ꝓprio igt eim ꝙ plures iā sanati sūt ex pestilentia magna ꝓpter ꝯsuetudinē bibēdi ipsū cum uino subtili. Et subiūgit' ꝙ si bibit' i febre pestilētiali necessariū ē uinū ut euꝫ ꝑducat ad cor ⁊ dꝫ illud cū aq̄ rosaruꝫ ꝑmisceri nō tñ aquā acetose min⁹ laudo cū ꝯtra peste maxia sibi uirt⁹ in existat. ut statiꝫ dicet'. Galien⁹ uero p̄cipit ut cū aceto aqua ꝑmixto bibat' ꝙ si i alijs nō multū laudē i colericis tñ nō uitupo cū acetū sit multū colere atqꝫ sāguinis feruorē extinctiuū ⁊ ꝑ ꝯñs eoꝝ adhustionis ꝓhibitiuū. hii aūt nullā aliā de ipso luto armeno faciūt p̄paratione sꝫ laudo ut cū bono uino maluatico aut sil'i aut aqua acetose buglose rosaꝝ absinthii l' scabiose ter ꝑ pri⁹ ante ei⁹ exhibitionē lauaret' ad min⁹. Est eiꝫ spēs t're ⁊ per ꝯñs opilatiuū ut ergo ꝑ āgustas uenenas facili⁹ ualeāt penetrare h̄ locio sibi ꝯueit iuxta sētētiā. Johānis mesue ide ꝯsolatiōe medicinaruꝫ. c. đ modis lauatōnū ipsaꝝ p̄mo qꝛ si que ꝑtes sordide i eo fuerit amouēt' ⁊ eth̄ ꝓ ut ibibē dicit aliq̄ sūt medicine q̄ ex locione acqrūt ut magis inexistāt opilationū apitiue ⁊ ꝓpter hāc cāꝫ laudo ut cū pauco uino subtili aqua rosaꝝ ul' acetosa permixto bibat' ut uoluit. Auicen. allegato capitulo uel cū uno cocleari aq̄ iferi⁹ describē đ. đbetqꝫ eadē cā subtilissie ꝯteri iuxta doctrinā ei⁹ dē mesue capl'o de mōis triturationū medicinaꝝ ut. Auic. scđo canone. c. qnto. parati tñ i opilationē cader' nisi cū alio adiūgat' diuretico cui⁹

De bezoardicis

dos sit a.ʒ.i.usqꝫ ad.ii.mane scilicet añ
q̃ꝫ domũ egrediat̃ quã nisi necitas coe
perit minie egredi debes si per pri⁹ aer
a radiis solaribus nõ fuerit expurgat⁹
Ipsũ itaqꝫ lutum armenũ taliter prepa
ret̃. Conterat̃ subtiliter ⁊ super ipm
aliqua ex aquis uel uino. fundat̃ supra
scriptis tantũ scilicet quãtũ bibere põt
hoc facto permittat̃ dessiccari et itera
to ꝯteratur ⁊ fiat ut primo trib⁹ ãt qua
tuor uicibus ultimo uero ꝯterat̃ ⁊ usui
reseruet̃. Acetosa quoniã i prefuãdo
a peste mirabile habet efficatiã ut a sid
digno quodã habui qui nec aliquis ex
ei⁹ familia ꝓpter quãuis pestẽ nũquaꝫ
locũ mutauit ⁊ die singula ante prãdiũ
⁊ añ cenã ⁊ ex suis qlibꝫ unũ bolũ aceto
se sũpserat ⁊ carẽte ipsa puluerẽ ipsius
recipiebat cũ quo etiã pillulis suprascri
ptis iterdũ utebat̃ qua de re ex suis nl̃
lus dei dono fuit unquã peste perẽptus
Inspect̃ ergo tã qualitatibus manife
stis quã occultis per quas agit ipsius
usu quam multipliciter laudo. Secũdo
mõ magis ꝙ ipsa sumpta nedũ morsũ a
scorpiõe liberat uerũ ante morsurã ac
cepta ipsa siue semẽ uenenũ postea scor
pionis nullã i corpore sinit facere ipres
sionẽ ut Auicen. secũdo canone.c. pro
prio. Cũ hec ergo sibi insit proprietas
uerisimiliter ꝯtra pestẽ hanc eandã uel
ꝯsimilẽ debet habere. O quot ⁊ quãtas
gloriosꝰ iste iesꝰ de nazareth proprieta
tes rebus iposuit que adhuc existũt no
bis ignote. Eadeꝫ proprietas ⁊ maior
attribuit̃ radici tormẽtille ut iã annis
plurimis ꝑꝑ indubitatã experientiã a
put ul̃gus famosissima existat debꝫ eni
radix illa i umbra d̃siccari et i puluerẽ
redegi. Cui⁹ dosis est a.ʒ.ß.usqꝫ ad.ʒ.i
cũ uino aque acetose uel rosaꝝ permix
to ãt aceto cũ his aquis et maxie i cole
ricis In quodã eni antiquissimo libro
iueni ipsã mirabiles proprietates habe
re et ꝙ i ea potissimũ nostroqꝫ maxie ꝑ
tinẽs proposito ẽ ꝙ eius radix ꝯtra pe
stilentiã mirabilit̃ operat̃ ac cordis do
lorẽ remouet idilate ut ponit̃ uenenuꝫ
oẽ i breui a corpore facit exire. Pl̃uis
quoqꝫ radicis diptami isto quã maxie
ꝯfert i casu ꝙ lõga est iã experiẽtia cõ
probatuꝫ et nil mirũ si hec sibi uirt⁹ inẽ
qꝛ ꝯtra uenenuꝫ mirabilit̃ operat̃ ut sẽ
sit Serapio i suo de siplicib⁹ capitulo
de diptamo et laudes mirabiles de ipso
ponit circa istãs capl̃o proprio. Unde
ualeri⁹ maximus libro prio titulo de mi
raculis Inquit ꝙ i creta et siluestr̃s ca
pras cũ uenenatis telis uenenant̃ que
percusse salutare auxilium herbe dip
tami petũt que ꝯmesta a tali pernitioso
ueneno euadũt ille se et si eãdẽ nõ iueni
ũt ibidẽ mortue breue cadũt ĩfra tẽpus
Idẽ poit. Uirgili⁹ duodecimo eneidos
dũ iqt. hic ueri⁹ idigno nati cõcussa do
lore. diptamũ genitrix diptea capit ab
ida puluerib⁹ caulẽ foliis ⁊ flore comã
tẽ purpureo nõ illa feris icognita caps.
Gramina d̃t ergo uolucres heser̃ sagit
te. Hui⁹ aũt radicis dos.ʒ.i.cũ aceto
et aqua rosaꝝ ꝓpt̃ ei⁹ caliditatẽ potat̃
Et ꝙ ad expiẽtiã uidi ꝯsil̃is v̄tut̃ ãtere
radix existit et ẽ herba que iuxta thorã
illã.s.herbã nascit̃ ex qua uenenũ ꝯfici
tur cũ quo in alpib⁹ salutiaꝝ et pĩarolij
ad capras siluestres uenãt̃. ⁊ hec radix
similat̃ nucleis oliuaꝝ de qua i sinomis
suis simon ianuẽsis facit mẽtionẽ ⁊ ẽ be
zear illi⁹ thor̃ q̃ ẽ adeo uenenosa ꝙ oĩa
aĩalia sua ĩt̃ficit uenenositate. Nimiruꝫ
ergo si ipsi⁹ pestis ãthora illa bezear e
xistat ꝯsil̃iter. Et ei⁹ us⁹ ẽ ut radices di
ptami. puluis etiã radicis herbe tunici
quomõcũqꝫ sumat̃ maximũ i hoc cãu ꝑ

stat iuuamētū. Idē dico de pīpinella n̄ nulli p̄terea idē dixerunt de scabiosa et tantā i eo habēt cōfidētiā ut nō solū uirtutē pres̄uādi immo que ifra duo d̄cimā horā hn̄ti pestilētiā succ⁹ dat⁹ potui ipsā pestē extīguit et si nō habēt succuz aq̄z exhibēt sublimatā ei⁹ dē. Tertia idez sigillata i hoc cāu ꝯfert mirabil̄r ita ut luto armeno eqpolleat i uirtute ut sēserat. Auerroys sexto colliget. c. de pres̄uatiōis ab egritudinib⁹ pestilētialib⁹ ⁊ hoc idē eūci pōt ex dcīs. Auic. scd̄o canone. c propo. q terrā ip̄ā lutū diuinuz appellat. Et in de uiribus cordis dicit ip̄az mirabilē proprietatē hr̄e ad ꝯfortandū cor et ipsū letificandū Unde asserit ꝙ si bibit̄ de ea et post uenenū sumatur ipsū facit per uomitū exire super q̄ morsurā uenenosā ꝯ aceto linita illi mōsure resistit. Et ego nōnullos truffātulos uidi. q ꝓ gratia sācti pauli uēdūt ⁊ p⁹ morsurā uenenosorū cū pauco uini exhibēt et cuilibet morsure ueneno se resistit ut ipsū expimētal̄r ostēdūt. Un̄. Ras. viii. alm̄. primo. c. tyriacā ex ipsa et baccalauri ꝯficere docet. ⁊ illi trufātuli pulueré pais assi adiūgūt et ipsā ꝓ optima tyriaca uēdūt. Auicen. talē tyriacā facit ex terra sigillata baccas lauri et yeros ut ipse ponit sexta quarti capitulo quarto. Et qr ita mirabilis hec terra existit ꝯtra uenena dicit ille sollēnis speculator petr⁹ de ebano i suo d̄ uenenis. ꝙ reges et prīcipes oriētaliū partiuz super oēs alios ueneni haustū timentes cū i illa patria uenena fiāt excellentissima unde scilicet hec nephāda hominū pernities traxit originē i suis sēpercenis et prādiis terrā comedūt sigillatā et iō sigillo regū talis terra sigillat̄ ūde terra sigillata ꝯmuniter est appellata. Hec eni coēsta nullū i corpore uenenū quoduis facer̄ sint īpressionē ut idē ponit. Ex quibus pz quāte ꝯtra pestē uirtutis existat. sz laudarē ut eodē mō prepararet̄ ac sumeret̄ sicut lutū armenū cū speties t̄re similit̄ existat ut pz. Cepe quoqz cū lacte siue butiro coēstū mirabilit̄ ꝯfert i hoc casu ut ex dictis Auicēne tertia primi doctrīa quīta ca⁹ t̄tio haberi pōt ubi dicit ꝙ q uenēosos uapor̄s aeris tiūerit nares ⁊ os īsttia sibi ligar̄ d̄bet ⁊ ēt cū lacte absqz butiro ꝑ pri⁹ cepas coēdere d̄bet nam cepe generat in stomaco humorem humidum plurimū frāgētē humorē uenenosū ut ipse ponit scd̄o canone. c. de cepe paragrafo uenena. ⁊. ce. Nōnulli idē dixerūt d̄ alleo ꝙ ē tyriaca rusticoꝝ ꝙ ē sat̄ uerisimile qr bibitū cū uino morsure s̄pētū caīs rabidi et uermiū uenenosoꝝ mirabil̄r ꝓdest ut. Auic. scd̄o canone. hoꝝ tn̄ assiduū n̄ laudo usū ⁊ si mirabil̄r ꝓsit et maxie in delicat̄ ut ytalicis talib⁹ ut plurimū īsuetis qr sāguinē et colerā ei⁹ nimiū īcēderēt. Grossi tn̄ rustici ⁊ citramōtani talib⁹ assueti usum eorum sine nocumento magis possunt frequētare. Quidā cirugicus qui diu cuz sarracenis habitauit mihi retullit ꝙ sarracenoꝝ reges barones ⁊ p̄ncipes cōtra pestē puluer̄ ex aliquo īfrascriptoꝝ utebāt̄ ut ē puluis diptami pīpinelle tormētille scabiose boliarme. t̄re sagillate. qd̄libet eiz ꝑ se sūptū hoīnē sic dispoīt ut pestis nequaq̄m timeat īpressionē ut asserit se uidisse i illis ptib⁹ qd̄ ē uerisimile ut pz ex dictis Et si liberet ex plurib⁹ ul̄ duob⁹ posses pulueré ꝯficere. Absolute aūt cōtra uenenū his utūt̄ idifferēter ut ab ipso pres̄uēt̄. s. vpericon radice enule campane diptamo aristologia rotūda et lūga raffano et t̄ra sigillata et uīcitosico seu antiframaco qd̄ idē ē. hec eiz sīplicia nos

a peste p̄ſuādi hēre uirtutē īueni que īt
alia obtinēt p̄ncipatū. Et iō hoc ī subie
cto nōnulli ualētes phisici quādaz fece
rūt ꝯpositionē ī qb⁹ si qs subtil̄r īspexe
rit aliqd̄ illoꝝ sēp pro bassi reperietur.
Qd̄ si plures iā uideri illas hic solū an
notabo quasdāqz p me īuētas adiūgan
qz īfallāter nō al̄r ꝯtra pestē exanimatis
oib⁹ diligēter. se habēt q̄z magna tyria
ca ꝯtra uenenū. Prima quidē talis est
℞. boli. arme. ut supra prepati. ℥. i. ra
dicū tormētille tunici diptami sādaloꝝ
rubeoꝝ añ. ʒ. i. rasure eboris spodij cor
ticū citri anthore. añ. ʒ. ß. margaritarū
splēdidaꝝ. ℈. ii. fragmētoꝝ rubini saphi
ri. granati smaraldi. iacīti. añ. ℈. i. fiat
puluis cui si adderet̄ rasure unicornu.
℈. i. ß. usqz ad. ʒ. ß. omni mane ī uino sub
tili aque rosarū. uel acetose p̄mixto. Et
potes si libet ut hic pl̄uis existat magis
delicat⁹ addere zucari ad pōd⁹ omniū
et tūc de ipso ī maiori sumat̄ dosi. Si
quis eni īgrediētia diligēter examina
uerit ipsū preciosiore tyriaca ꝯperiet
ī hoc casu. Et qr isto tp̄re gentes sunt
adeo delicate ꝙ ī cottidiano usu pulue
res quodāmodo recipere abhorrēt Fa
cias sic. ℞. pulueris suprascripti sine
zuccaro. ℥. i. zuccari tabaricet libram
i. demum accipe succi acetose succi po
morum redolentium. ana. ℥. vi. buliant
usque ad consumptionem tertie partis
semper dispumando. in quo dissolue
zuccarū et fac ꝯfectionē ī morsellis d̄cē
tis magitudnis de quib⁹ exhibe unū oī
mane bibēdo. s. paꝝ boni uini liphati ut
s̄ ul̄ unū coclear aque īferi⁹ describēde.
posses ⁊ hāc ꝯfectionē ī modū opiataꝝ
cōficere ponēdo ꝓ q̄libet libra zucca. ʒ.
x. illi⁹ pulueris qui poni dz cū zuccarū
q̄si frigidū fuerit ne puluis ipse aliquā a
zucbi caliditate r̄cipiat alteratōez ⁊ sit
dos ut castenea bibēdo p⁹ uinū ul̄ aquā
ut s̄. Et si n̄ hēs istos succos ꝓ dissolu
ēdo zucarū pone aq̄z rosate l̄ acetose l̄
aquā alicuius sipliciū nominatorū ut ē
diptamus tormētilla et cetera faciendo
aquā tā de radicibus quā d̄ herba lauā
do radices ipsas cū bono uino Ul̄ faci
as sic ℞. sete nouiter ī grana tincte li
brā. i. Uel immergatur per diē et noctē
ī aqua rosaꝝ acetose ⁊ succo pomoruz
redolentiū añ librā unā. deide buliat do
nec aqua rubeat et ī tali aqua dissolue
zucari libras. iii. et cū fuerit debite coc
tum adde illi⁹ pulueris uel alteri⁹ descri
bēdo. ℥. iii. si per bolos facere uolueris
ul̄. ℥. iiii. si opiataꝝ modū et utere ut su
pra. Hec eni confectio erit mirabilis
ut patz posses tamē hanc ⁊ alias descri
bendas confectiones cuz sirupis iuleb
et cum conseruis facere īfrascriptis fa
ctis cum zuccaro taberizet et non cum
puluere zuccari ut communiter isti fa
ciūt apotecari ⁊ possut fieri p bolos ul̄
ī opiataꝝ scilicet modū scd̄m ꝙ magis
libuerit. Sirupi huic ꝓposito ꝑtinen
tes sūt sirupus de ribes de acetositate
citri de limonib⁹ d̄ succo acetoso de ꝑsi
cis de pomis de granat̄ acetosis de suc
co cucurbite de p̄mis de corticib⁹ citri
de granat̄ dulcib⁹. Syrup⁹ rosat⁹ ⁊ ui
olat⁹ ualēt et alij syrupi magistrales in
cura febris pestilētialis deo duce d̄scri
bēdi. Iuleb. sūt ista uiolatū tā cū aqua
q̄z cū uiolaꝝ succo. et iuleb rosatū eodē
mō factū. potes et iuleb facer̄ d̄ melissa
et buglosa. Et cū florib⁹ ⁊ de floribus
borragis ⁊ nenupharis de scabiosa et
pipinella ⁊ scd̄m ītētionē quā habueris
potes iuleb ex quib⁹ uolueris herbis cō
ficere puta stomaticis epaticis capitali
bus cordialibus ⁊ cefa. ut mēta ēdiuia
sticados buglossa et cetera. Et secūdū

ēt quā habueris ītētionē respectu illi⁹ quē ītēdis p̄fuare poteris calida cū frigidis epatica cū cordialib⁹ ⁊ sic ō alijs facere ꝯmisceri. Amplia ergo fantasiā ad etates tēpora anni ꝯplexiōes regiones ⁊ cetera. Et scōm exigentiā utere sirupis iuleb ꝯseruis aquis calidis uel frigidis l' tēperatis ⁊ cet'a. i huiusmōi ꝯficiēdis. ꝯfectionib⁹. Ec parit' dicēdū est de puluerib⁹ tā descript' quā describēdis qꝛ ꝯsidera magis uel min⁹ calida et eis scōm necessitatē utere. Itē poteris si libuerit sirupos iuleb et zucarum cū quib⁹ ꝯfectiōes facere ītēdis aromatizare cū aliquo ex puluerib⁹ ī capitulo presēti descript' uel cū sandal' ambra l' musco uel trociscis de cāphora uel aliquo huiusmōi. Itē poteris in his ꝯfectionib⁹ addere succum limonis arancii pomorū redolētiū acetositatē citri uinū granatorū uinū seu succū citoniorū succū boraginis buglosse uel quarūuis herbarū tue ītentioni approprietarū. Itē si ꝯfectiōes ī moduz opiatarū fieri feceris poteris ī qualibet lib. zucca. addere. ℥ ß tyriace fine uel mitridati. Cōueniūt ⁊ ī ꝯficiēdis ꝯfectionib⁹ īfrascripte ꝯserue facte cū optimo zuccaro scilicet ꝯserua rosarū uiolarū florū nenufaris acetose buglosse boraginis florum anthos mellisse corticū citri arācii seu citrāguli. Itē si pro potentib⁹ oēs feceris ꝯfectiones deaurari scilicet tam in morsellis quā aliter bonū erit Nota insuper ꝙ herbe poma ⁊ alia ex quib⁹ succi extrahunt' ul' strupi iuleb uel pulueres et ꝯserue cōficiunt' debēt eē ī aere saluo collecte ꝙ si esse nō possit colligātur saltem tam rore consumpto. Canones itaqꝫ istos dilligenter in mente reserua nam si ipsos bene reseruaueris tibi hos preseruando magna utilitas consequetur. Et si uirtuosus immo uirtuosissim⁹ puluis descript⁹ existat non tñ min⁹ uirtuos⁹ ē qui sequit' ut. ℞. boli armeni ut s̄ p̄pati. ℥. ii. cinamomi electi. ℥. ß. radicis tormētille. diptami tunici sādoloꝝ rubeoꝝ. añ. ʒ. ii. ß. rasur' eboris ʒ. i. ß. spodii. āthore. añ. ℈. duos. margaritaꝝ. corticū citri. añ. ʒ. unū. smaragdi granati. rubini. iacincti. saphiri. añ. ℈. unū. karebe. ℈ ß et si potest hēri de unicornu tādē ossis de corde cerui. ʒ. ß. auri et argēti folioꝝ. añ numero. v. fiat pl'uis cui adde zuchaꝝ si eo ī puluere uti uolueris. Uel de eo. fac ꝯfectionē ut supra scriptū ē. Ali⁹ puluis q diuin⁹ asarracenis merito nūcupat' .credūt eiʒ ipsorū plurimi pestē iudiciū fore diuinuz sed eū qnis puluere utit' isto diuina grā prefuat' ab ea iō diuin⁹ meruit appellari. ueꝝ ꝯponētib⁹ īspect' dʒ eo utentē a peste īdubie prefuare. ⁊ ē ut. ℞. boli armeni ut supra prepati. ℥. i. ß. cinamomi. ℥. i radicū tormētille ⁊ diptami. añ. ℥. ß. radicū tunici. coriādroꝝ p̄patoruz añ. ʒ. iii. reubarbari electi. ʒ. ii. ß. zīziberis. terre sigillate. corticū citri been albi et rubei. coralloꝝ rubeoꝝ sandaloꝝ. citrinoꝝ. limatura eboris. margaritaruz nouaꝝ. cētonici. i. aceto p diē naturalē īfussi. añ. ʒ. duo. karabe. macis. añ. ʒ. unū seminū acetose. ēdiuie. pōtulace. spodi. ligni aloes. ossis de corde cerui. añ. ℈. duos. sete combuste añ. ʒ. ß. auri et argenti limatorum. ana. ℈. unum. ambre grana sex. spice nardi. grani musci granum unum. ¶ Et in estate pone loco musci camphore. grana sex. Et si habes unicornu. ℈.. unum. et anthore. ʒ. unū et fiat puluis. Ali⁹ pl'uis. quo sil'r. utūt' si ī prefuatione a peste saraceni. ℞. tormētille. diptami. tunici. añ. ℥. m̄ diā seminis citri. boli armeni. añ. ʒ. duo.

De bezuardicis

ossis de corde cerui. coralorũ. alborũ et rubeoꝝ. añ. ʒ. unũ. mediũ. triuʒ sãdaloꝝ añ. ʒ. mediũ reubarbari. ʒ. unũ mediuʒ. spice nardi. grana q̃tuor. cãphore. ʒ. unũ et fiat puluis. Alius puluis cuʒ quo qdã iudeus i peste mirabilia faciebat ut ℞. ciãmomi. ℥. mediã. ʒedoarie. ʒ. duo boli armeni prepati. ʒ. vi. seminis aceto se. seminis. citri. corticũ citri. añ. ʒ. iii. radicuʒ tunici. diptami et tormẽtille limatura eboris añ. ʒ. unũ mediũ. ossis de cõde cerui. ʒ. i. fragmentorũ smaraldi rubini granati et saphiri. añ. ℈. unũ. fiat pl̃uis de quo ꝯfectionẽ fieri. faciebat cum ꝯserue acetose buglosse añ. ℥. iii. ʒucari albi librã unã mediã melius tamẽ esset qꝛ magis delicatũ ponere ʒucari libras. iii. qꝛ nimis ẽ de puluere i ꝯparatione ad ʒucarũ ꝙ ipse ponit. Et qꝛ ifantilis et puerilis etas sepissime habũdat i uermibus a quibꝰ nõnũquã pestis i eis ꝓuenit ut simul ab ipsis scilicet uermibꝰ ⁊ a peste preseruẽt. facias sic. ℞. cẽtonici i aceto fortissimo per diẽ naturalẽ ifusi boli armeni preparati añ. ℥. unã. radicũ diptami. ℥. mediã rasure cõnu cerui adhusti. seminis cauliũ. añ. ʒ. duo. seminis citri corticũ citri. radicũ tormẽtille tunici terre sigillate margaritaruʒ splẽdidarum coriandroꝝ preparatoꝝ. añ. ʒ. duo media. fragmẽtorũ saphiri smaraldi iacicti granati añ. ʒ. unũ. coralorum rubeorũ. ʒ. mediũ. sete ꝯbuste. seminis plãtaginis. añ. ℈. duos ossis de corde cerui. rasure eboris. aũ. ʒ. medium. et si haberi põt de unicornu ponas. ℈. unũ et ãbre. ʒ. unũ ⁊ fiat pl̃uis. Cuiꝰ tanta est i hoc casu ꝙ scribere nequirẽ iõ eiꝰ laudes nõ scribo. Usꝰ eiꝰ tal̃ erit. de ipso cũ ꝯserua rosaruʒ facias ꝯmisceri et exhibe pueris stoãco uacuo uel cũ modica aqua portulace ul̃ uini liphati cũ aqua acetose ⁊ portulace. Lactantibꝰ uero cũ modico lactis super cocleare exhibe si uinum sumere nequiuerint. ul̃ fieri facias confectõnẽ solidã per modũ opiate cum ʒucaro syrupo iuleb uel cõseruis pro ut de suprascriptis confectiones dictum. est et eis utere tuo mõ. Amplius recitat Guido ꝺ caliato i tractatu suo ꝺ cirugia capitulo ꝺ aposteãtibꝰ pectoris i trãslatione ad mortalitatẽ ꝙ ẽ de itentione. Arnaldi de uilla noua magistroꝝ mõt̃ pessulani ac etiã parisiẽtiũ cõtra pestẽ tale tyriacale electuariũ adiuenerũt ut. ℞. semis iunipi. ʒ. duas medias. gariofilorũ. macis nucis muscate. ʒiʒiberis. ʒedoarie. añ. ʒ. ii. utriusqʒ aristologie radicũ gẽtiane. tormentille. radicũ diptami. tunici herbe radicũ enule. cãpane añ. ʒ. ii. saluie. rute. balsamite. mẽti. polipemenõ ⁊ ẽ pulegium ceruinũ qꝺ ẽ diptamꝰ ut poit. Diascorides i. c. de diptamo et. Symõ ianuẽsis et ẽtiã Aristotiles septimo de historijs aĩaliũ. c. tertio ubi dicit ꝙ ceruus ꝯ ferro vulneratꝰ stati q̃rit pullegium ceruinũ et in eo se inuoluit et in dillate egreditur ferrum tale pullegium ut s̃ dictũ fuit ẽ diptamꝰ et magis ꝯueit i pestilẽtia q̃ʒ pullegiũ uel celidonia. pone gꝰ. qꝺ uis ꝺ his ergo accipe añ. ʒ. unũ beccaꝝlauri doronici romani. semis aceto se seminũ citri. cinamomi. macis. olibaĩ boli armeni. t̃re sigillate. spodij. ossis. ꝺ corde cerui. rasure eboris margaritaꝝ fragmẽtoꝝ saphiri. smaraldi. coralli rubei. ligni aloes sãdaloꝝ rubeorũ et muscatellini. añ. ℥. ß. cõsue rosarũ buglose nenufaris tiriace. fine. añ. ℥. i. paĩs. ʒuc. libras tres. fac electuariũ cũ aqua scabiose et rosaꝝ cũ modico cãphore. hꝰ eiʒ electuario qs uti põt ut p̃cedẽtibꝰ ꝙ et si ṽtuosũ existat ut ex ꝯponẽtibꝰ elicit̃

puluis optimus ꝯ peste quo qda iudeus utebat et mirabilia faciebat

magis tamē fieri ī ꝯperatiōe ad propo
sitū faciūt s̄scripta ut patet diligeter ꝯ
siderāti uirtuosa existūt oīa s̄scripta
sꝫ in infinitū uirtuosior est que sequitur
aqua. Tāta est enim inter cor ⁊ ipsam
ꝯueniētia ut in nō perceptibili quasi tē
pore attrahat̄ ab ipso attractaqꝫ muta
tur ī breui et in spumosā substantiā con
uersa nō solū a ꝯplexionali uirtute ueꝝ
etiā a tota forma oī pestilentiali uenēo
resistit ac ip̄m perimit īdilate. Et ideo
tāta est ei⁹ excellēs uirt⁹ quod ei⁹ usus
hominem non solum preseruat a peste.
immo ab ipsa deprehensum celeriter
liberat cui⁹ hec ē ꝑmixtio. ℞. radicuꝫ
tormētille uiridiū si hēri possūt libram
unā radicū herbe tunici et diptami. añ.
librā. ſ. radicū enule cāpane. ℥. iiii. ace
tose cū semib⁹ si hēri possūt libras. ii. uł
acetose librā unā. ⁊. ℥. viii. ⁊ seminis ei⁹
℥. iiii. buglose et borraginis cū eoꝝ flo
rib⁹ rosarū rubeaꝝ siluestriū. añ. librā
unā pīpinelle scabiose. añ. librā. ſ. succi
limonū librā unā. tiriace fine librā. ſ. aq̄
ardētis facte cū uino optimo et pluries
reiterate. ℥. duas. sādolorū alborū ⁊ ru
beorū spodii been albi ⁊ rubei margari
tarū splendidaꝝ. añ. ℥. i. ſ. ossis de corđ
cerui. ℥. i. rasure eboris. ℥. mediā croci
ʒ. iii. cāphorē. ʒ. ii. foliorū auri ℥. ſ. fac
sic aquā primo accipe folia auri et ea ꝯ
cardone ł forfice diuide ī frustra minu
ta quātū poteris uel ipsū super porphi
ro cū melle diu ducas qꝛ ī puluerē non
tactu perceptibilem eū rediges postea
pone ea in aqua ardēti bene obturādo
ampulā ne respiret et sic dimitte ꝑ dies
quindecī. deide accipe margaritas sub
tilissime tritas et ipsas pone ī alia āpul
la cū succo limonū que bene obturet̄. ⁊
dimittat̄ per tātundē tēporis postea ꝯ
optimo uino radices lauēt̄ bū sic qđ a
terra existāt bñ mūde đmū in umbra a
uino desiccate ī mortario ꝯquassēt̄ ⁊ si
milit̄ herbe flor̄s et rose cū seine Quo
facto oīa ista ī uase quodā terreo uitr̄a
to ponant̄ ī quo postea pone tyriacam
cū illis puluerib⁹ ⁊ aliis rebus. Deide
īsimul pone illā aquaꝫ ardētē cū illis fo
liis auri ac ēt succū limonū cū margari
tis talit̄ uas sigillādo ꝙ nequeat exspi
rare postea facies foueā in t̄ra in loco
hūido ad ꝓfunditatē triū pedū ⁊ solari
um dimidii pedis ex uiua calce ī fundo
fouee constituas đinde illđ uas ī medio
colloca cū fimo equino seu uinaciis cir
cūdādo ⁊ cooperiēdo sup ꝙ unā ł duas
sul̄as aq̄ postea īfūdas ⁊ sic sepł̄tū p⁹ ea
ꝑ dies. xii. nāles dimitte oīb⁹ trib⁹ ł q̄
tuor dieb⁹ fimū ł uinacias renouādo q
b⁹ ꝯpleꝫ extrahe ⁊ totā māꝫ illā accipe
et pone ī uesica uitrea et desuper alem
bicū tal̄r sigillādo ne respirꝫ et cū igne
molliū lignoꝝ lēto sine fumo aquā extra
he et ī āpulla taliter ad rostrū elābichi
liga ne respiret. Extractā uero aquam
iteꝝ ꝓice sup feces et ut p⁹ iteꝝ distille
tur. Tertio v̄o poāt̄ ī elābicho sine feci
b⁹ ⁊ iteꝝ ī balneo mane de nouo distille
t̄. demū ī āpulla bñ clusa usui reſuetur.
De qua accipe coclear unū bñ paꝝ ꝑ se
ul̄ cū alia ꝯfectione uel puluere p̄dicꝫ.
Hec nāqꝫ aqua spirit⁹ mł̄tiplicat ip̄os
clarificat mebra. ꝯfortat p̄ncipalia ipsa
qꝫ dispoīt ut ip̄ssionē cui⁹ cūqꝫ pestē in
ducere potēꝫ nequaquā recipiat ⁊ iam
facte pestis mirabil̄r ip̄ssioni opitulat̄.
Dū eiꝫ res ille sepulte ꝑmanebāt ī eis q̄
dā ē fctā fermētatio. Demū ꝑ distillatio
nē ī eis noua itroducta ē fōma ꝑ quā ñ
rōe q̄tuor q̄litatum sed qꝛ tale ut aucto
ꝝ nostroꝝ mōm loq̄ndi ī sequar cuilibet
pestē īducere potēti opponit̄ corrupti
ue. Mod⁹ nāqꝫ hui⁹ opponit̄ fermēta

Di aproximandis

tōis quodāmō elici pōt a mesue ī ꝺ ꝯso
latōe medicinaꝝ.c.de modis coctionū
illo paragrafo Et quomō miscēt ⁊ ce.
Subliātiōis quoqꝫ modos si quis sub
tilit̄ īspexerit parabolice tetigit Aristo
tiles ī de secretꝭ secretorū ad Alexādrū
capl̄o ꝺlapidib⁹ preciosis. Illo paragra
fo. Separa t̄rā ex igiē qꝛ subtili⁹ digi⁹
ē grosso. pōt eni ex calore ignis tēpera
to sic una res a suo terreo et ab aliis q̄
litatib⁹ calori naturali ī digerēdo resi
stentib⁹ denudari ut sūpta in nō ꝑcepti
bili tēpore ab ipso calore naturali ꝺdu
cat̄ actū ꝙ huic mixtiōi ī distillādo ac
quirit̄ īfallāt̄. Nota hic unū ꝙ si quis
poneret tres huiusmōi aque partes ⁊
unā auri potabilis sine ꝯparatiōe foret
uirtuosior. Et lꝫ de auro potabili mihi
uideat̄ absurduꝫ ut ex dictꝭ Auicēne ⁊
Alberti magni ī suis de mineralib⁹ elici
pōt cū auꝝ sit mā ita ꝑfcē digesta sñ q̄si
ꝯiro admixta ꝙ potētia igis sñ alio ad
iutorio nihil l̄bñ paꝝ alt̄at̄. Habui tñ
a duob⁹ alchimistis fide digis ꝙ ipsū ī
dubie facere sciūt sine salis aromaniaci
seu alteri⁹ corrosiui siue uenenosi admi
xtione immo ꝙ cū. qnta essētia aque uitꝭ
ip̄m sicut cerā fluere faciūt ꝙ si fieri po
test cū hac aqua ut ꝯdictū ē aurū iūgēꝺ
potabile nihil dici supra potest. Tyria
ca quoqꝫ magna ex oīuꝫ auctore testi
monio a p̄fuādo a peste etꝭ mirabiliter
opat̄ et sufficit si semel aut bis sumat̄ ī
ebdomada q̄ ē ī tpe calido cū aq̄ acetose
ēdiuie rosaꝝ uel buglose sumēda. Et ī
oī sumi pōt etate. Cui⁹ dos. sit a. ℨ. vno
usqꝫ ad. ʒ. i. ß. scꝺm etates ꝯplexiōes ⁊
cetera. Post cui⁹ assūptionē per horas
quatuor ad min⁹ debet assumēs ꝑmane
re ieiun⁹. Et iō allegato capl̄o sepe di
cebat Auerrois ꝙ post tyriace assum
ptionē coēdere nemo ꝺbet nisi prius in
oībus mēbris digestiōe celebrata. Qua
ꝺ re nōnullos practicos ualētes uidi su
per hūc credo textū se fūdasse qui post
tyriace assūptionē ꝑ sex horarū spatiū
ꝓhibēt coēstionē ꝙ facias si libꝫ. Et h̄
ꝺ ꝯfectiōib⁹ pl̄uerib⁹ ⁊ aqs pestis bezea
ricis iteri⁹ a ꝓximādis dicta sufficiāt.

¶ Capitulum quartum de his que sūt ab extra approximanda.

Descriptis his que sūt ab ītra
sumēda ⁊ si ad preseruādum
hominē a peste sufficerent ut
tamē adhuc nobis maior securitas tri
buatur cum cohabitatio personarū sit
quodāmodo necessaria ⁊ cum prr locū
magis alio infectum habeamus transi
re quedam extrinseca applicantur que
hunc attrahenduꝫ aerē ꝺputare ac cor
cerebrum et cum hoc etiā alia membra
ut forti⁹ tali ip̄ssiōi resistāt p̄parare sūt
ī hoc capit. describēda. De quoꝝ nu
mero sūt breuia siue oratiōes sup se ꝑō
tar̄ ꝙ sūm laudo. Nā gloriosꝰ ille Ihe
s⁹ de nazareth sāctꝭ suis ī hoc casu mira
biles tribuit potestates ut scis ātonio
sebastiano cristoforo et alijs plurimis
sicut ī hoc deuote faciētib⁹ cottidie ex
ꝑimnr. Si qs igit̄ ī illoꝝ aliquo spē fir
mā habuerit et ob ei⁹ reuerētiā ꝺuote
pure et sicere aliqd sup se portauerit ut
or̄ones uel sāctoꝝ reliqas ⁊ similia. nō
ē dubiū ip̄oꝝ ꝟtute a pio Ihesu eisdē ꝯ
cessa a peste illes⁹ euadet. Sūt ⁊ aliq p̄
ciosi lapides sicut ille ī hoc cāu q carbū
culus siue ātrax a priscis philosophis
nūcupat̄ et q bonus existit uelut carbo
lucet ī tenebris. Huiusmodi aūt tres st̄
spēs ut refert. Albtus magnus ī suo ꝺ
lapidibus preciosis. c. de carbūculo si
ue ātrace. s. balagiū granatū et rubinū.

Hij et eiz lapides ⁊ si i numerabiles ali
as hent vtutes pncipalr tñ oē aereū ue
nenū atqz uapores fugāt uenenosos ut
ipe asserit. Et subiūgit ꝙ i granato h v̄
tus atqz alie existūt pncipalr. licet aput
gēmarios minori pcio cōmunit extime
t ꝙ puto eius faciūt exuberātia qr ut i
quit vulgus oē raꝝ preciosū. Et debet
elegi granatū uiolatū iacictus ac ēt sa
phirus ut ponit ibidē. Idē facit ꝙ au
ctoritate Aristotilis i suo de lapidibus
preciosis affirmat. Et idē refert Con
stātinus i libello de incātatōe ⁊ colli su
spēsiōe. Et nō solū aerē pestiferū corri
git ⁊ purificat ueꝝ cor ꝯstrigit ac eius
uirtutes isimul coadunat ita ut i quib⁹
cunqz ipsū alterare potētibus firmius
ac potētius resistere ualeat ⁊ i hoc om
nes philosophi de lapidū preciosorum
natura tractātes ꝯueniūt bonū est etiā
super cor deferre saphirū. tollit eni su
spitionē et liberat a contagione pro ut
dicit Albertus. et ualz contra uenena
Et idē asserit d agate. Itē i suo d ima
ginib⁹ recitat ꝙ portatō ymaginū astis
serpētarii precioso alicui lapidi isclpta
rū uenena fugat omnia. Ex quo infero
ꝙ si i lapide v̄tutē hentē aereū fugandi
uenenū fuerit sculpta i hoc casu ꝓderit
mirabiliter et ē ymago uir citus spēte
cuius caput manus dextera tenz caudā
v̄o sinistra hos eiz specialit ꝯtra aereū
uenenū v̄tutē maxiaz hentes iueni. Sed
oēs lapides alii preciosi i digito ul quo
mōcūqz portati i preseruādo nos a peste
magnū afferūt iuuamētū. Quidā eim ce
rebrū ꝯfortāt ut smaragd⁹ aliqui epar
ut saphir⁹ aliqui stomacū ut corall⁹. et
si aliud in eis nō eēt q̄z preciositas q̄ cō
munit eis attribuit ualēt ut portantes
letificāt qui i hoc casu ut supra patuit
maxie ꝯferūt. Cōsulo igit ut quisqz p̄
ciosos lapides portet eosqz sepe intue
atur ⁊ maxie carbūculū balagiū rubi
nū siue granatū et ēt iacinctū qui sigu
li i hoc casu habēt proprietatē ut dictū
est oibus ēt hii ꝯueniūt etatib⁹ ꝯplexi
onibus et sexib⁹ Sz de odoramētis q̄
multū ꝯueniūt i hoc casu sūt aliqua pri
mo ꝯsiderāda quoꝝ rōe sūt multiplicit
uariāda ut sūt anni tēpora ꝯplexiones
etates dispositio aeris quo ad quatuor
qualitates ac ēt ianicio ⁊ repletio. Et
iō alia i yeme et alia i estate alia i ꝯple
xiōe calida alia i frigida alia i senectute
alia in iuuētute alia i aere humido alia
i aere sicco alia inanito alia repleto cō
ueniūt hec eni habēt odoramēta uaria
re ut pz ꝯsiderāti. Debēt isuper talia o
doramēta capite repleto uitari. Dico
ergo ꝙ tēpore calido odorāda sunt fri
gida ut rose uiole flores nenufaris et
alia consimiliter redolentes flores pi
ra poma sādali ⁊ alia huiusmodi. odor
autem camphore d̄bet omino uitari ni
si cū aliquo corrigatur ut ifra dicetur.
Tempore uero frigido calida ut cina
momū gariofili nux muscata ambra mu
sc⁹ ⁊ silia. Tpe uero calido folia fructū
ut citrāguli limoīs ⁊ sup oēs cortex ci
tri mirabilr ꝯuenit i hoc cāu. qr ut s̄dic
tū ē de mēte. Auic. scd̄o. canōe. c. de ci
tro rectificat corruptionē aeris ac pe
stilētiā. Et si de ipso cū zucharo ꝯdito
teneat i or̄ sigularissimū p̄stat iuuamētū
odoret etiā lignū aloes cipressus lauē
dula mēta balsamita ozimū gariofilatū
sāsuc⁹ rosmarinū ⁊ silia. Caueāt tñ qui
ex silib⁹ odorat capit dolorē icurreret
cū ꝯrijs odorat illū dolorē penit⁹ r̄mo
uebit puta si ex frigidis cū calidis et ex
calidis cū frigidis ut. Auic. p̄ma t̄tii. c.
de cura sode ꝓueniēt ex odoribus bo
nis ⁊ ex odorib⁹ fetidis. et qd dictuz ē

De aprimandis ab ipsa

de tẽpore calido uel frigido de regione
ꝯplexiõe etate ⁊ similib⁹ calidis ꝑ frigi
dis ⁊ cetera. eodẽ mõ dicẽdũ est. Acetũ
quoqꝫ ĩ isto casu tẽpore calido ꝯuenit
ĩ odoratu sed nõ ita forte esse debet ut
sternutationẽ ĩducat ĩmo laudo ut cuꝫ
aqua rosata uꝑ uiolata misceat ꝙ si ei
tũc parũ addideris cãphore nõ malum
erit uerũ tamẽ et si usus ei⁹ noceat coi
tui ut auctores referũt quia tamẽ sẽsus
ꝯfortat calefactos ut Auicenna secũdo
canone nõ uitupero. Et si cũ istis addi
deris parũ musci meli⁹ adhuc erit. Fa
cias ergo sic. ℞. aceti albi .℥.vi. aque
rosate ꝑ uiolate. ℥.iii. pl⁹ uel min⁹ scõm
fortitudinẽ aceti camphore. ℈.i. musci
granũ .i.ß. abradat cãphora ⁊ musc⁹
cõterat ⁊ oĩa simul postea agitẽtur in
quib⁹ parũ spõgie ĩtingat que sepe odo
ret. Et si perfecti⁹ hoc odoramẽtũ ha
bere uis facias sic. ℞. foliorũ rosaruꝫ
rubeaꝝ siluestriũ libras. iii. uiolaruꝫ li
brã. i. uel. ß. aque ipsarũ si eo tẽpore ip
se haberi ñ possũt aceti fortissimi libras
duas cãphore. ʒ.iii. musci. ℈.ii. ꝯquassẽ
tur oĩa simul ⁊ ponãt ĩ elãbicho uitri ⁊
cũ claro ⁊ lẽto igne aqua extrahat ⁊ a
mot⁹ fetib⁹ iterũ distillet ⁊ ĩ ãpulla bñ
clausa usui reseruet. Si tamẽ ipsã ma
gis odoriferã habere uolueris sine mu
sco ⁊ cãphora ꝓrio aquã ꝯficiẽs demũ
ĩ illa aqua aliqualiter calefacta ponat
cãphora ⁊ musc⁹ siue alterũ ipsorum
scõꝫ ĩtẽtionẽ quã habueris ⁊ uas illud
postea diligẽter obturet quia aquã ha
bebis mirabiliter odoriferam. Huius
eni odor mirabiliter cõfortat cũ qua si
antequam domum egrediaris faciem
tuam laueris bonum erit. ¶ Pro yeme
uero addere poteris plus de musco. uꝑ
min⁹ de cãphora et poteris cũ h⁹. adõ
re ãbre ligni aloes. añ. ʒ.ii. Itẽ potes ac
cipere aquã rosatã ꝑ uiolatã ⁊ ĩ eis põe
re cãphorã ⁊ muscũ lignũ aloes ⁊ aliꝙ
tale scõm qõ uolueris et erit aqua opti
ma quã postea ꝯmiscere poteris cũ ace
to. Et qꝛ aliqua ꝑdictaꝝ aquaꝝ forsã ĩ
dominaꝝ facieb⁹ aliquã maculã ĩducer
posset desiderãtiũ nõ min⁹ q̃ꝫ homines
a peste prefuari ut per me ꝺscriptorũ
odoramẽtoꝝ utilitatẽ aliquã ualeãt r̃
portare. Faciãt sic. ℞. litargiri argen
tei. librã. ß. puluerizet subtilissie et ꝺco
quat ĩ duab⁹ libris aceti uini albi opti
mi usqꝫ ad ꝯsũptionẽ medietat⁹ sẽp cuꝫ
spatula ꝯmiscẽdo deiñ ꝑ filtrũ distillet
et ĩ ãpulla bñ mũda usui refuet. Demũ
℞. cãphore. ʒiii. alumis. iamẽi boracis
añ. ʒ.vi. musci grana q̃tuor. Terrãtur
oĩa quib⁹ adde olei tartari. ℥.i.ß. et oĩa
pone ĩ lib. ii. aque rosaꝝ. et buliãt usque
ad ꝯsũptionẽ ꝑtie part⁹ uel pl⁹ sẽp ꝯ spa
tula ꝯmiscẽdo ⁊ postea ꝑ filtruꝫ distille
t et ĩ ãpulla bñ clusa usui refuet mane
itaqꝫ facie ꝑ ꝓus cũ pãno aliquo ꝑsa ac
cipiat bona domina guttã uuã aq̃ ꝓme
et aliã guttã aque secũde. deide faciẽ si
bi fricet. Hec nãqꝫ odore suo ꝯfortat
spirit⁹ fouẽdo multiplicat ⁊ ubicũqꝫ ip
sam fricaueris mirabilem ĩducit albedi
nẽ. Solent in hoc tẽpore poma odori
fera cõfici. ¶ Pro yeme ergo facias sic.
℞. storacis calamite corticũ citri añ. ʒ
ii. been albi ⁊ rubei mẽte sicce gariofilo
rũ cardamomi ligni aloes ualeriãe cala
mi aromatici mirtillorũ añ. ʒ.i. sandalo
rũ citrinoꝝ masticis. cãphore. añ. ʒ.i.ß.
macis nucis muscate cinamomi ambre
ozimi gariofilati añ. ʒ.ß. musci. ℈.i. lau
dani purissimi. ℥.iii.ß ꝯficiãt poma cũ
aqua mellisse ⁊ si ipsa ꝯficiendo pistello
calido necesse sit uti mollificata tota pa
sta addat malaxãdo cũ manib⁹ ãbra et
musc⁹. Et nota quod si bonum purum

et electū laudanū habueris mirabilia e
rūt illa poma. quia ipsum est basis i eis:
Estate uero facias sic. ℞. florū nenu
faris uiolarū floꝝ buglosse rosaruꝫ ru.
bearuꝫ sandaloꝝ ru. ⁊ citrinoꝝ spodii
añ. ʒ. i. ß. cāphor. ʒ. iii. corticū citri. ʒ. ii
macis nucis muscate maiorāe ozimi ga
riofilati karabe storacis calamite car
damomi masticis zedoarie ligni aloes
cubebaꝝ. añ. ʒ. ß. ambre. ℈. i. musci. ℈. ß.
laudani. ℥. iii. ꝯquassent cū aqua rosaꝝ
ultimo uero addat ābra ⁊ musc⁹ ⁊ oī
bus īsimul malaxatis fiāt poma ꝑfora
ta decētis magnitudinis hec nāqꝫ po
ma mō quo supra odorāda sūt persepe
Hic tamē nota ꝙ si per te regēd⁹ lapsū
aliquē i capite pectore l' alibi habuerit
cui acetū ul' odor alicuius illorū nocerꝫ
addere ōbes ul' minuere illū respiciētia
lapsū uerbi gratia si quis frigidū ul' ca
tarrosū habuerit cerebrū l' pectus stric
ctū acetū ī odoratu ⁊ similia derelīque
⁊ aliis ōscriptis utere odoramētis uel
alia ꝯfice ꝓ ut tue uidebit discretioni
ꝯueire que ex dictꝭ elicere poteris. Itē
nota ꝙ posses ex multꝭ odoriferis supra
scriptꝭ tā simplicib⁹ quā ꝯpositꝭ puluerē
ꝯficere ⁊ ipsū ī sidone ligare ēt uti in o
doratu ꝙ facias si pl⁹ quā poma ul' alt
q̄d dilexeris ex suprascriptꝭ. Itē laudat
sup oīa Auerrois. vi. colliget. ultimo
capl'o sepe hyrci urinā odorare. quod
ī quadā apoteca gebenis tēpore cuius
dā pestis ubi multi habitabāt facere ui
di ⁊ nō urinā sed sepe se sup hyrcū proi
ciētes ipsū odorabāt nec ī illa domo ōi
dono quisquā mortu⁹ fuit. Itē in hoc
casu multū cōfert gīgiuas ac dētes mū
dos ab oī sorde tenere sic scilicet ut ip
sorū rōne hanelit⁹ ꝯtinue redolēs egre
diat. Cū pecia igit ī aceto squillitico
madefacta ꝯfricent sepe gīgiue quo ꝑ
fecto cū īfrascripto puluere dētes sunt
ꝯsimiliter fricādi ut. ℞. salis ꝯmunis
husti marmoris albi. pumicis corallo
rū alborū añ. ʒ. ii. corticū citri. ʒ. i. ß. ma
sticis. ʒ. i. musci grana quatuor oīa sub
tilissime pulnerizēt ⁊ oī mane ex illius
puluere dētes ꝯfricent. Deīd cū pāno
nouo ī grana ticto ītus abstergāt ⁊ ex
acetū eni squillitico gingiuas cōstrigit
dentiuꝫ radices confortat ac oris odo
rē bonū efficit. Puluis uero ille ab om
ni sorde nitidos reddat ac eos facit al
bissimos cū quo simil'r bonū facit oris
odorē. Et hec de regimine p̄ſuationis
pestis sufficiāt ad laudē et honorē iesu
crucifixi. q me aliosqꝫ hoīes ab hac tre
mēda peste sui piissima gratia preserua
re et custodire dignetur. amen.

¶ Differētia t̄tia qnqꝫ ꝯtinꝫ capitula.

¶ Capitulū primū febris pestilētial' si
gna ꝯtinet tā ꝓnostica q̄ꝫ ōmōstratiua.

Si quis p̄cedēs regimē dilligē
ter obſuauerit diuino suffra
gio a peste seu pestilētiali fe
bre īdubie liber euadet et si ī aere q̄ꝫ tū
cūqꝫ pestifero moret assidue. Sed qa
ꝓpt regimis defectū pestis pl'imos ra
pit ac deuorat iā ordinē premissū obſ
uare de febre ac aliis apostematib⁹ pe
stilētialib⁹ ē ī p̄seti differētia faciēda m̄
tō ⁊ tractatio. Primo igit ponēda sūt
signa. demū cura qd nō facile imo diffi
cile michi plurimū existit cū de ipsis au
ctores nostri satꝭ leuit trāsierint. Sed
tuo pie yesu ꝯfisus auxilio hoc cp⁹ ag
gredi nō formido. Inbecillē ergo meū ī
tellectū grā tua benigne me corrobora
ut hui⁹ imitꝭ morbi tā p̄sētia q̄ꝫ ꝓnosti
ca signa et tādē curā sic dilucide inscri

bere possiz qō qlibet eiꝰ ualeat ī cognitionē deuenire salubriaqz successiue adhibere remedia q̄ sto bñdictꝰ i secula seculoz amē. ¶ Primo itaqz notādū qꝫ absqz pestilētiali febre potest quis peste mori tanta enim potest esse aeris infectio uenenosa absque hoc quod eius aucta sit caliditas naturalꝫ imo stat frigiditatē ad bonuz intellectū sibi inesse ut in ꝑeme pestilētiali frigidissima sepe ꝓtingit qꝫ ille attractꝰ aer spiritꝰ ꝛ cordis ꝓplexionem taliter alterabit ꝛ idisponet absqz hoc qꝫ in ipsis spiritibꝰ ꝛ humoribus naturalis eorum calor super intendatur quod opera uite amplius exercere non poterunt. Nam spiritus ut tales debitum organum in quo reside ant nō bentes cedūt forme et egredientes de corde eū dereliquūt et sic accidit mors. hūc mortꝫ modū tetigit ille sollemnis speculator petrꝰ ō ebano ī suo ō uenenis .c.iii. quē si quis bñ notauerit mltas soluet altricatōes factas iter domiñ Bentilē ꝛ Janninū ō sartirana et ipsū Petrū drā nonagesima tertia. ut apparet in eorū scriptꝫ super quarta ꝓmi tractatu quarto. c.ii. illo pagrafo. Et ex bis quidē febribꝰ. Notādū secūdo qꝫ et si effimera cā bubonuz nō pestilentialiū possit ꝓueire de ipsa nec ō bunibꝰ ut sic alīā ī isto tractatu baberē facere mētionē Sz quia pestilētialꝫ febris nō solū ex quatuor humoribꝰ pōt prouenire sed et eē pōt effimera. Attende qꝫ infra describā qz scēm febrium pestilentialiū uarietatē ꝓsimiliter uariandа est cura. Dis itaqz pestilētialꝫ febris signa ꝓmunia sunt qz sine magno exteriori caloze infirmū inuenies iquietū ita ut sine apparēti causa ipsū plus debito repies conturbatū. Caloz eni ꝓpꝫ maximū cordis nocumētū trabit ad intra iō iterꝫ incēditur ꝛ conturbatꝫ. Unde refert infirmꝰ se in iteriorib⁹ cauma intātum sētire ut ardere uideatꝫ qꝫ propter uaporum uenenosoz malignitatē circa cor ꝛ pulmonē existentiū accidit. unde necessario magnificatꝫ banelitꝰ uel frequētatꝫ. Aiunt cū hoc astantes in nō ꝑceptibili tēpore sine manifesta occasione ipsū a natura sua foze ī moribꝰ ꝛ alijs taliter extraneatū. Reperies insup uirtutē multum prostratū. pulꝰ uero i omni tali febre ut plurimum ōbilꝫ uelox ac spisus ꝛ sistoles diastole maior existit Dō si cū ꝫ alīeātio furō ac istātia uigiliarū fuerit faciet ꝛ ocꝫoz citrinitas ꝓ nigrēdine ligue ōis amaritudie l̄ salsedie ꝓ itē sa siti a calore uel flegāte salso boc ꝑ ueire iudicabis. In flegmate tām salso accidētia oīa magis quā i colera debēt eē quieta. Si autē infirmꝰ appareat ut circa precordialia suffoceť ꝛ in ore dl̄ cedinē aliquam senfit rubedo quoqz in facie ꝛ oculis uideatur. Cumqz ipsum tetigeris ꝛ faciem maxime quasi maddam ac si sudare uellet inuenies nec ei magnꝰ insit furor alijs signis communiter apparētibꝰ sāguinē ī cā fore ꝑnūcies. Sed si a flegmate ꝑuenit paliditas potiꝰ q̄z rubedo erit i facie ac oīa erūt getiora accidētia ꝛ maxie certis paribꝰ q̄z ī alijs inuenies diēsitatē i pulsu ꝛ stat qñdoqz i isto casu ut nō loquať nec bñ sētiat propꝫ defectū ꝓuꝫ alalis. Ꝫ dē ō melācolia dico sed erit infirmꝰ magis tristis atqz timēs cū quo de salute minus sperabit. Et si uis sup illa certꝰ iudicare ꝓsidera iter cetera ꝓplexionē et precedēs regimē. deide etatē regionē tēpꝰ anni et cetera ꝑ bec eiz scēm humorē cui magis attestatꝫ certꝰ iudicabis. Dibꝰ. isup febribꝰ pestilētialibꝰ ꝛ maxie ꝓfir matꝫ ꝑriū ineſt ut oīa oleāt existentia

ut hanelitus egestiones urina et sudo
res. Et si cū hoc aerē īfectū sciueris uł
febre mori aliquot pestilētiali oib⁹ seu
pluribus ex s̄ dictꝫ apparētibus signis
sup pestilētialē febrē certꝫ sic iudicabis
de cuius natura ut plurimū ē uariollas
uel morbillos ātracē carbūculū uel bu
bonē demōstrare qb⁹ uel aliquo illorū
apparētibus ꝺ hac febre nullatenus du
bitabis que propter caloris retractio
nē ut plurimū maior in nocte existit q̄z
in die. Infirmiqz nōnūquā in ipsoꝝ. ali
qua cadit ī sincopi ac etiā eoꝝ succedit
extremitatū frigiditas. Int̄dūqz sudor̄
frigido sudāt ac ꝓpt̄ uentositates gros
sas uenenosas ī neruis īclusas persepe
cadūt in spasmū. Et quādoqz uēter in
flat̄ ꝛ ylia ac si esset ydropis flux⁹ simi
liter uētris interdū eis accidit unctuo
s⁹ ꝓpter calorē int⁹ uehemēter inclusū
potētē scilicet pinguedinē eliquare. Et
qꝛ ad os stoāci materia decurrit īterdū
ꝑsepe eis uomit⁹ diuersaꝝ accidit mate
rierū ac colorū urina ut dictū ē de men
te Auicē. tibi sēper certꝰ nūti⁹ n̄ existat
Si tamē a naturali sua fuerit dispositō
ne mutata cū hec febris possit ab oībus
humoribus ꝓuenire sup illā iudica que
tibi humore peccare demōstrat qꝛ hoc
declarare nimis fuerit prolixū sed alio
ruz auctorū doctrina illud clare appre
hēdes quod etiā similit̄ in meo de febri
b⁹ propriis capitul̄ apte demonstraui
Si aūt tēpore pestis sine manifesta oc
casione aliquē īueneris cōtristari et de
nullo alio quā de corde ꝯquerat̄ ꝯ quo
ī getat̄ et angustiat̄ et pulsus ē magn⁹
et uelox ꝛ frequēs nullaqz sit uel pauca
ī facie et urine mutatio talē scias effime
rā pati pestilētialē. et siue appareat bu
bo siue ātrax uł alia pestilētialis aposte
mata siue n̄ ut plurimū nisi eidē succur
art̄ eadē morietꝰ ī d̄ie qꝛ pestilētial̄ aer
ille īp̄ssionē suā fixit ī corde ꝓpt̄ ꝙ spi
rit⁹ uitales preter natural̄ꝛ īflāmauit ꝛ
sic effimerā pestilentialē īduxit. Cū er
go ī isto casu infirmū uideris inquietū
ac preter naturā suā conturbatū cū ꝓ
stratiōe uirtutis scias aerē illū ueneno
sissimū impressionē suā iā in corde firās
se qꝛ sua malignitate uitales spiritus ta
lit̄ indisposuit ut āplius opera uite ne
queāt exercer̄ nulla alia ī corpore facta
mutatōe ꝛ iō tales infra paucas horas
moriunt̄ ꝛ credo ꝙ hoc intēdebat mar
silius dū dixit ꝙ effimera forsā int̄ pesti
lētiales peior existit. Ego autē anno e
lapso nōnullos hic uidi thiari bauari
qui ī uirtute naturali ꝛ animali ꝯpeten
ter se habebāt nec de alio quā ꝺ corde
ꝯquerebant̄ cū grandi angustia ꝛ ꝑtur
batiōe in tantū ꝙ dicerēt cor sibi ꝯtiūe
ꝺficer̄ ꝛ omni hora uitam exalare ꝛ nł
lo alio pestilētiali apostemate apparēte
tamen mēte sana infra. xxx. horas mor
tui sunt quod in aliis pestilētialibus fe
brib⁹ rarissime ꝯtigit ut pz īmo usque
ad q̄rtū mortē ut pl̄imū expectāt. Nec
qs mirari dz si isti mortē p̄sētiāt. nā r̄ci
tat ualerius maximus ꝺ illa uetula que
cicuta uenenū hausit ꝙ ī publico arma
rio reponebat̄ ad hoc ut uolētes āpli⁹
pre senectute uiuere mortē qn̄ uelēt pos
sēt eliger̄ q̄re ī p̄sētia ꝓpeij illud sūpsit
uenenū ꝛ ī filiaꝝ gremio existēs dicebat
ipsū sētire cordi appropīquare et cum
cor sētit attiger̄ ait qꝛ uenenū cor īgres
sū ē fuit mōtua ꝛ stati expirauit. Et sic
pestis tp̄e ꝑsepe accidit īdubitāt̄. Sed
qꝛ tā ātiqui q̄z moderni ualētes phisici
pestilētiatos fugiūt tāq̄z dyabolū nō re
perit̄ hec pestis materia sic ad plenum
tractata. His habitꝫ attēde deīceps ali
qua paucula signa ꝓnostica et primo ī

De signis bubonis carbūculi

signis quantūcunq; bonis nōquā confidas. Mā sicut dicit ille sollēnis Speculator petr⁹ de ebano allegata differētia proprīū est febri pestilēttali ut cordi ī bereat ⁊ si in aliis pricipalib⁹ mēbris adhuc radicaliter ꝛistat. pōt tamē nocumentū sic cordi ieſſe q̄ nō epati uł cerebro ut stati dictū est qua de re uirt⁹ perterita ī nullo attēptat isurgere cōtra morbū sed corp⁹ gubernare ut ī sanitate conat. Et ideo sepe apparet pul⁹ bon⁹ ⁊ urina cū quo uelocitter moriūtur. Et si multi antiquorū ī hoc admirati sūt nō ꝓsideraūerūt qualit⁹ i cronicis egritudinib⁹ ut i etbica cū ex pauca uel quasi sepe nulla ⁊ marīe in urina uaretas existat cū quo tamē ifirmus continue tēdit ad morte. Unde dicit Bēti lis super quarta primi q̄ quēdaz uidit ita leuiter febrientē ut neq; sōpnum neq; cibum plus solito dimitteret ⁊ hora surgēs ꝓsueta facta sua ut antea facie bat. In septima uero ipsū in capite sudor frigid⁹ rapuit et stati peste peremptus ē. Nōnullos etiā narrat in crisib⁹ ī finē scilicet uł post paucas ifra horas fuisse pestifera morte ꝓsumptos ⁊ ipsas crises oīa bona signa precesserāt ⁊ apparēter laudabiles fuerāt euacuatiōes ex quib⁹ se multū ꝛeferunt aleuiatos boni⁹ ergo nō ꝓfidas ī signis in isto casu q̄re bonis quibuscunq; nō obstantib⁹ signis sis sēper in cura sollicit⁹. Sicopis crebro eueniēs sudor frigid⁹ diuersoz colorū uomitus ⁊ maxim⁹ ad sanguinē tēdens. Egestiōes liquide ⁊ unctuose uria nigra uel liuida fetēs banelit⁹ spasm⁹ uel apparens ydrops quodlibet illorum ut plurimū ſignificat perditionem Mō si omnia uel ex bis plura fuerint in simul ꝓplicata de futura morte nullatenꝰ dubitabis. Cōtrazia ꝓ nō tū saluté sed spē saluſ aliqualē possūt bēre ꝓstratio appetit⁹. nigredo ligue. iquietado. alienatio. isōpneitas absq; signis superioꝛib⁹ apparētia et si totalē de ifirmo ō ſperationē nō ꝓnūcies. Signa attū existunt timorosa. Et hec de signis actualis febris pestilētialis sufficiant.

¶ Sequitur capitulum secundum.

¶ Caplm. scōz de signis bubonis carbūculi ātracis morbillorū ⁊ uariolarū. ⁊ ce.

Bubones carbūculi ātraces morbilli ⁊ uariole ꝓsepe i bis apparēt febrib⁹ pestilētialib⁹ q̄re de eoꝛ signis aliqd dicēduz uidetur. Pro quo notādū q̄ et si bubo mł̄tipli cit⁹ accipi possit. ī ꝓpositō tū ꝓ apāte emūtoriū cordis cerebri ⁊ epaſ accipit q̄ ī circuitu uesicas nullas bñs nec diōſoz coloꝛ uenullas apparētes. i et⁹ exitura nullā escarā dereliquit. Ex qb⁹ igit⁹ et⁹ signa saſ nobis existūt manifesta. Quotiēscūq; itacſ ī mūtoriis apostemalit⁹ circūstātionatū ispexeris illud ābigēs esse bubonē. uñ aliqs cū febre ⁊ aliquis accidit sine febre et aliqs ē pestilētialis qui itrisecū apostema ōmōſt⁊at de quo itelligit⁹ i ꝓsēti ⁊ aliqs nō. Sed bas differētias ī sigis ꝓnosticis te ifra docebo. Carbūcul⁹ ꝛo est pustula mala locū, ꝓburēs i quo ē nigra seu citrina ꝛ rubedine obscura dolore itolorabili ꝛ ardoꝛe et ī circuitu uesicatoꝛez. escarāq; q̄lis ex cauterio seu ꝓbustiōe solet ꝓuenire ꝛrūpit⁹ dezeligt qui ētia q̄ti igis ꝓsi⁹ seu pruna et a nōnullis igis sacer appellat⁹. licet sōte p ignē ꝓsicū p prunaz Auic. ibi ātracē stellexerit ut. s. p bec noia grad⁹ malignitatis nobis daret ad itelligēdū q̄ ē saſ uerissimile licet speci

carbūculus q̄d sit

Sicuti arabi 13. cōn. capa ui. auic: fen 3 4ti tra ꝓ. cap. 9.

alius ifra de antrace.c.d alcoyatracta re uideatur. Nā antrax ut aliqui uolūt nihil aliud est quā carbunculꝰ maligna tꝰ cui dbita statī nō fuerūt applicata remedia unde eius color prio mutat i uiridē. deide in nigrū ultimo uero locus corrodit ⁊ ulcerat et sic fit antrax. Et per hoc pz primo ꝙ antrax ⁊ carbūculus isto mō non differūt tamē scdm maiorē l' miorē malignitatꝫ itensionē Pz secūdo ꝙ accipiēdo antracē isto modo qualit antrax est prio carbūculꝰ successiue fit ātrax per priꝰ tamē antrax ē pustula maligna i circuitu quasdā uenl'as ad modū yridis habēs citrias nigras ⁊ rubeas cuiꝰ magitudo i pncipio ut pl'imum quātitatē lēticule nō excedit. cum cuspide iterius pressa itollerabillibus āgnstiis et accidētiū itesissima seuiente ad ultimuz corrodit locꝰ et ulcerat et fit antrū. Ideo ātrax ab ātro nūcupat l' ab antrox grece. latine pruna. seu ignitus carbo. naz si pruna seu carbo. ignitus positus sup mēbrū ipsū corrodit et mortificat ita ēt ātrax. Carbūculꝰ vo dicit qz mēbrū i quo est rubet iflāmat calet et dolet ac si carbo sup ipsū positus eēt antrū nondū faciēs pz ergo ex dictꝫ carbūculi et ātracis differētia ex quibꝰ oibus eorum signa patēt subtilit ituenti ꝯplicando quā maxime signa pestilētialis febris ātescripta. Variole sūt pustule pue rotūde i febre ꝯclusa aliqua tamē eminētia ex cuti eueniētes. Qd si Auicē. dicat saluiꝰ fore uariolas sup febrē ueire quā febrē sup uariolas ꝓpt ꝙ quis dicere uellz possibile fore aliqs uariolas sine febre posse uenir ꝙ esset ꝯtra datā descriptionē. Dicendū est ꝙ possibile ē aliquā materiā absqz ebulitōne ad cutim ꝓpelli que quādo icipit putrescer tā cito ad bonū intellectū icipit uariolari ⁊ tunc febrē causat conclusā. Saluiꝰ ergo uariolas super febrez creticalit euenir ⁊ ipsā quietar quā mō dicto febrē sup uariolas accider ut pz cōsiderāti. ⁊ hoc uoluit Auicen. p illū textū quarta primi. Ex quo ñ tamē sequit sine febr posse uariolas euenir. Quarū signa st febris ꝯtinua cū quadam facie ac oculorū rubedine a quibꝰ ꝓpter uapores ad caput ascēdentes sintille ut lāpades egredi uideant. Adest similiter plenitudo ac uenarū tēsio cū quadā intimporibꝰ pulsatiōe ac capitꝫ grauedie ⁊ ut plurimū dulcedinē i ore pcipiunt cū nariū pruritu ac dolore dorsi ꝓpt extensionē uene super dorso existentis que pro tūc sāguine replēt nimis i toto qz ⁊ circa cuti maxime quedā punctio sentit cū difficultate ⁊ raucedine uocis ⁊ cū hoc multuz angustiat ⁊ inquietat infirmꝰ cui tremor cordis nōnūquā accidit ⁊ ꝓpter calorē eliquantē materiā in capite cuius aliqua pars tendit ad oculos ⁊ aliqua ad guttur lacrimantur ⁊ sputum redditur grossius solito. Et qui aut inquit ysaac uariole ex quolibz q̄tuor humoꝝ pñt ꝓuenire tibi pulsꝰ et urina nō forēt significatio certa sed cū ut pl'imū uariole a sāguie ꝓueniāt erit ut pl'imū pulsus magnus plenus undosus et urina rubea grossa. Morbilus aūt ē pustula pua colerica i febre continua cū pua aut nulla super cuti eminentia. Et dr morbillus q̄si morbus minutus. Hec descriptio elici pōt ex dictis auic. pma. iiii. c. de morbilis p quā patz drā it uariolā et morbillū. Et qz ita modicū drūt signa uariolaꝝ sūt signa morbilloꝝ sed i morbillo accidētia oia sūt' itēsiora iō i ipso maior ē iflāmatio et maior angustia ⁊ plures lacrime. Et qz i morbillo uena dorsi ē minꝰ repletaq̄z i

antrax qd

variole qd sint

morbilus qd

De cura bubonis et ~~alio~~ aliorum similium

uariolis minor adest dorsi dolor et ut
dixit. auic. uariole ut plurimū ꝓueniūt
a sāguine iō cū signa sinoche putriō ui
deris cū uariolaꝝ sigis i hoc capl'o de
scriptꝫ ifirmū deber uariolari ꝓnūcies.
His hitꝫ ad istoꝝ qnqꝫ signa ꝓnostica
ē de cet'o ueniēdū. Pro quo notādū ꝙ
si ōscriptoꝝ aliqd apparuerit deiñ sine
ifirmi alleuiatiōe delitescat ipsi' ifirmi
ē ꝑditionis signū lꝫ i uariolis ⁊ morbill'
oppositū ꝯtingat interdū sed raro tñ.
Amplius tamē ipsoꝝ magis cita appi
tio fuerit dūmō ifirmi sequat' alleuiatō
erit minus uerēduꝫ d eis Qd si alleuia
tio nō sequat' maiorē timor cū maiorē
iterius mēbri a quo uenit significet lesi
onē ceteris tñ paribus quāto citius ap
parēt tāto minus uerēda erūt. Rursus
uero quātū bubo carbūculus l' antrax
a pricipalib' mēbris fuerit distantiora
⁊ maxime a corde tāto ceteris parib'
minus erūt piculosa. Sed cū ātrax fu
erit in remotis ⁊ circa diafragma pun
ctura sētiat' cum quo sudor supueiat ⁊
maxie frigid' ꝓpinquā mortē erit ꝓnū
cians. Itē si indirecto cordis fuerit ul'
stoāci erit ut plurimū mortale. Prete
r̄a cū ātrax qñqꝫ ad colorē rubeū qñqꝫ
ad citrinum qñqꝫ ad uiridē ⁊ qñqꝫ uer
tat ad nigrū minus periculos' rube' de
id citrin' existit. Uiridis uero ut pluri
mū perditionē ifirmi dnūtiat. niger aūt
mortē ꝓtendit oio ut auic. tertia. iiii. c.
de alchom Et ꝯ in ꝑncipaliū mēbroruꝫ
mūctoriis qñqꝫ nascat' magis uerend'
ē qui ē cordis deide cerebri. ⁊ in. iii. e
patis emūctoriis existit. Nōnulli tamē
crediderūt auic. i illo capl'o de bubone
itellexisse ꝙ si sic idē essꝫ iudiciū ut patꝫ
itelligēti. In carbonis quoqꝫ ꝓnostica
tiōe est ꝯsimiliter color attēdēdus nam
rube' ⁊ citrinus min' timoros' existit
niger uero ⁊ uiridis magis cū quo tñ
i antrace quā i carbūculo uiridi citrio
uel liuido si loc' in quo fuerit erit exsic
catus mortē propinquā significat. Iux
ta sniam ypocratis prio pronosticorū
dum dixit si in egro corpe fuerit ātrax
ul' carbuncul' siue precesserit siue egrū
supuenerit op' ē attēdere ꝙ si exsicca
t' fuit locus eius ut colorē uiridē ul' ci
trinū l' liuidū ꝑtullerit mōtē dixit ꝓxi
mā. Et bubonibus v̄o et si ex ipis aliqs
nōnūqꝫ penitus appareat sine febre ul'
ex nimio labore uel repletōe ꝓueniens
⁊ nimio coitu ulcer aliquo i ꝑputio exñ
te cossis uel tibiis cui' v̄tute uel dolore
ad iguina itdū icurrūt humor's aposte
mata ibidē generātes siue i claudicatōe
uel alio hmōi saluior attñ oib' iudicat'
q ē exterioribꝰ citi' apparet cū acciden
tiū ⁊ febris reissiōe. In uariolaꝝ ac mō
billoꝝ ꝓnosticatōe q̄ sequūt' sūt attēdē
da. s. eoꝝ appitio qꝛ cita l' tarda puitas
et magnitudo numeri mltitudo ꝯtiatio
⁊ discōtinuatō duricies ⁊ mollicies et
color et respectu Infirmi sitis et hane
litus respectu primiq citi' appent cer'is
pib' min' sūt tiorose pue v̄o pauci nue
ri discōtiate ⁊ molles ꝯsilr cet'is pibus
suis oppositꝫ min' sr ꝑcil'ose. De color
aūt qñqꝫ albi qñqꝫ citrini qñqꝫ uirides
iterdū uiolacri ⁊ nōnūqꝫ nigri existunt
coloris uñ ꝓpter uarietateꝫ coloris d̄r
uaiola ⁊ scdm illū ordinē q̄ꝫtomagis ni
gredi appropiquāt tātomagis sūt peri
cl'ose ⁊ q̄ꝫto mi' mi'. Dēs isup febrē et
alia accñtia h ꝯñtia cuꝫ hoc notare et si
ꝓnosticari rcē hec et illa applica sil'. v̄.
gra. uaiole cito appentes pue pauci nu
meri discōtiate molles et albe cū pauca
aut nll'a siti et hāelit' boitate cū febris
et alioꝝ accñtiū qetatione salutē oio si
gnificāt. His v̄o ꝯtraria mortē unū g°

De cura feb. pestilentialis 252

istoꝝ extrēoꝝ mortē aliō ꝟo salutē pro
nūciat. Et iō h oīa signa dilligēt exaīa
ꝙ si salubria p̄ualeāt salutē ꝓnūcia tio
rosa uero mortē ⁊ ꝑniciosa mortē. Ra
ro tñ uisū fuit uaiolas siue morbilos ui
olatros l' nigros fore ⁊ īfirmū mortem
euasisse ut plurimū qui ex uaiolis mo
riūt ex sgnātia p̄focati peūt. ⁊ si ꝯtigat
extiora ñ solū sꝫ ēt itestia uaiolari ut se
pe ꝯtigit ex fluxu uētris tc̄ ⁊ ex itestioꝝ
rasura moriūt ñnūquā ēt uariolati sā
guinē mingūt cū qua si urinā nigrā ui
dere futurā mortē pronūcia ꝙ si cum
hoc fuit casus uirtuꝫ moriūtur ī breui
Et qꝛ hec quiqꝫ ut dictū est. s. bubo car
būculus ātrax uariole ⁊ morbilli febrē
ut pl'iuꝫ pestilētialē comunitāt ac ēt ꝓ
ut pestilētialia de eis ꝯmemoratio fit in
p̄nti. Si i eorū ꝓnosticis nūquā falli ꝺ
sideras a dō que ī p̄nti. c. Annotata his
que ī precedēti de pronosticis pestilen
tial' febris describūt. ¶ Et prio uirtutē
ꝯspice ꝙ si ꝯstans fuit bonis aliis appe
rētib' signis salutē pronūcia Si uero
tiorosa timorē ⁊ si mala signa cū uirtu
tis ꝓstratiōe fuerint īfirmū solum pres
bitero derelique quorū ē uiuos ⁊ mor
tuos māducare. ¶ Et hec de bubonis
carbūculi antracis morbillorū ac uari
olaruꝫ signis tam pronosticis quā pre
sētibus sic presētibus dicta sufficiant.

¶ Laus deo

¶ Capitulum tertium de cura febris
pestilentialis.

Deiceps tā pestilētialis febris
q̄ꝫ aposteātū pestilētialiuꝫ est
cura ponēda qb' nisi in breui
succursū dederis laborabis ī uanū. Nā
hic rapax morb' ita sine misicordia ue
locit' agit ꝙ si paucas īfra horas ꝯfirā
tus quos rapit nullā ad curā respiciēs
misicordiā deuorat imitissie. Et si quis
petat t'inū talis ꝯfirmatōis horaꝝ ut ex
s̄dcis pꝫ cert' t'min' limitari nō potest
Pestilētialis nāqꝫ effimera īfirmū suū
trigita expedit īfra horas hūoralis ꝟo
quāto ex acutiori hūor' ꝓueit tāto citi'
se expediet. De a postematib' autē pꝫ
qd dñdū ex signis ꝓnosticis i preceden
ti. c. posit. Et ñ m'lti moderni dixerūt
ꝯfirmatōis cōeꝫ t'minū for'. xxiiii. hora
rū alii. xii. alii. vi. ⁊. alii. aliū. ⁊ ce. Sed ꝯ
ut pꝫ ex dcis hoc metiri propt' morbi
ac corpoꝝ diuersitatē mīme possit attē
de q̄ īfra docebo et ad curā q̄ꝫ citi' po
tes festin' accedas. nā te r̄ddo certissimū
ꝙ si hic tremēd' morb' nō fuerit ꝯfirā
tus quotquot cure bon' assūpseris xp̄o
iuuāte abipsi' uoracissimis faucib' ex
stirpabis acura itaqꝫ pestilētial' febris p̄
mit' īchoādo rerū sex nō naturaliū re
gimē añscribā pro quo sat' liqu et aerē
oī die cū odorifero igne fore r̄nouādū
Deicepsqꝫ ad frigiditatē ⁊ tēpatā hūi
ditatē debes cū odoriferis alterādo re
ducer' habeas ergo caēras duas l' pl'es
⁊ ī una aere ꝑ ignē renouato atqꝫ se cū
dū exigētiam alterato portet' infirmus
Et si possibile ē ipse ter l' quater in tali
aere renouato omni die mutetur. Et si
aer ille fuerit septētrionalibus uent' ex
posit' si ut ab ill' libere ualeat euenta
ri salubriō adhuc erit iuxta sniaꝫ ras. li.
iiii. almā. c. ꝺ cautela egritudinuꝫ ab v
no loco ad aliū trāseūtiū. īgt eiꝫ locūqꝫ
q uēto supest īfirmi eliget'. ⁊ ce. Sꝫ q̄l'r.
aer renouād' atqꝫ scōm exigētiā cuꝫ al
terātib' corrigēd' existit resplice supra
drā scōa. c. de aeris regie. Ibidē nāqꝫ
scōm ꝙ hūeris ītētionē res tā siplices
īuenies q̄ꝫ ꝯpositas qb' ⁊ renouare ae
rē poteris et alterare. Et si ī aliq̄ propi

Di cura

qua uilla ĩ qua sanus aer existit ĩfirmus
stati accederet uel faceret se põtari ma
xie si ĩ illa domo null⁹ alius ex peste fue
rit defũctus securius adhuc eẽt q̃ reno
uãdi aerem cãm nõ brẽs sz eẽt tãtũmo
do cũ odorifer alterãdus. Preterea pti
cularis aspect⁹ hui⁹ domus põt esse tal
ut ipãz hitantes ad infectionẽ pestilẽtia
lẽ disponãt. Et sic ꝓpt hoc ĩtdũ ĩficit
una uilla et alia uõ. Uñ nõnulli iã ob h⁹
p̃ceperũt ut ĩfecta domo usqz ad.xl.di
es nõ hitet Alii usqz ad sex mẽses ꝛce.
Et ego dico q̃ ñ e saltẽ usqz ad tres mẽ
ses ĩhitãda. Nã ille pestilẽtie ab aspec
tu pticlari ꝓuẽiẽtes ut plimũ ad minus
p unã durãt sigõꝝ triplicitatẽ. Quãto
tamẽ plus ad illã hitãdũ domuz distule
ris tãto meli⁹ erit. Et q̃ eãd domũ hitã
tes ut plimũ utũt regimĩe ꝛ eũdẽ attra
hũt aerẽ optimũ remediũ ẽ ut cũ un⁹ in
firmat alii fugiãt omẽs ꝛ maxĩe existẽ
tes etatꝫ ꝯplexiõis ꝛ cetera In aeris er
go rectificatiõe quã maxĩe debes eẽ sol
licit⁹ nã cũ euẽtatiõis cã ad cor ꝯtinue
deferat si debite corrept⁹ fuerit maxĩa
erit hui⁹ ĩmitꝫ morbi curatio. Sz ĩ hoc
casu unũ generale circa omẽs res nõ na
turales bñ mẽorie ꝯmitte Nã sũt he r̃s
ĩ suis q̃litatib⁹ disponẽde diuersimode
scdm morbi esẽtiam.s. tẽpus ãni etatẽ
sexũ ꝯplexionẽ artẽ ṽtutẽ ꝛ repletionẽ
et aerẽ. Oĩa enĩ ista scdz eoꝝ uarietatẽ
sex rerũ nõ naturalium regimẽ hz diṽsi
mode uariare. nam si pro omnibus ae
rem semper equal̃r et uno modo dispo
nens cibum et potum consimiliter pre
parans ꝛ uniformiter de aliis non na
turalibus reb⁹ faciẽs maximũ errorez
ꝯmittes tñ horũ noticiã super drã scda
ꝓpriis capl̃is scdm exigentiã clari⁹ ha
buisti Hiis itaqz hitis ad cibi ꝛ potus
regimẽ deuenio. Pro quo nota quod
uirt⁹ ĩ hoc casu p uiã resolutõis maxĩe
prosternitur Ideo debem⁹ ꝛ si egritu
do quãtũcũqz sit acuta ipsũ infirmũ per
sepe reficere nã ut dic. auic. quarta p̃
mi ipse quoqz.s. medic⁹ sp sit sollicitus
de eo q̃ magis suspectũ ẽ et est uirtus
si fuerit ualde debil aut egritudo si fue
rit multũ fortꝫ. ꝛce. Uñ ĩ hoc cãu pluri
mi eoꝝ q uirilit agũt ꝛ sup illud come
dũt uiolent absoluũt ꝛ uiuũt. pria quar
ti.c. d cura febris pestilẽtial. uñ genti
lis sup illo passu igt q̃ spũs sũt ĩfecti ꝛ
ꝯtinue ab aere inficiũt ideo cadit appe
tit⁹ ꝛ ꝓsternit ṽtus quare egẽt ꝯtinua
restauratiõe ꝛ spirituũ renouatione et
iõ ras q̃rto alm̃.c.de.fe.pesti. Hac p̃te
rea laborãtes passiõe ad comedẽdũ ali
qd sũt cogẽdi ꝛce. Scdm ergo ṽtutꝫ te
norẽ sũt ĩfirmi tales dietãdi. Nã si ꝯstãs
ualde fuerit poteris subtili⁹ dietare et
nõ ascultes pisiẽses fũdãtes se super illo
affo. p̃me pticule ad ultimas egritudies
et cetera quia prima die nihil dare iu
bent preter paruz aque frigide aceto p
mixte. secunda uero ꝛ tertia die parum
offe facte ĩ colatura lẽtiũ cũ modico ace
to nã tal̃r dietatꝫ ut ex dictꝫ patere põt.
ut plimũ male succedit. Ex istis igit m̃ 5
is oĩbz qbz poteris de ꝯfuãda ṽtute so
licit⁹ sis. Et q̃ febriũ etatũ regionũ cũ
plexionũ. ꝛce. uarietas ĩ cibo ꝛ potu ha
bz dietãdi modum multiplicit uariare.
Attẽde cõia cibaria q̃ stati scribã ꝛ his
pticulariter uteris ꝓut discretõi tue ui
debit ꝯuenire. Cõueniũt igit pultes ex
farina ordei ul̃ mltũ ei⁹ ul̃ auena ꝯueĩet
et triticũ cũ lacte amigdalaꝝ uel sine et
q̃ salsa sũt ĩtdũ prebuliant et abiciat p̃
ma aqua amigdõ et simula sil̃r ꝯueniũt.
Et q̃ hec ut plimũ cũ lacte amigdolaꝝ
solẽt p̃parari extrahe tp̃m cũ aqua ordi
Et si hec nutribiliora facere uolueris ĩ

feb. ... pestilentialis

brodio galloꝝ nōdū coeūtiū uł pulloꝝ iuuenū uel edi decoqui facias sed talia brodia cū lactuca ꝯtinue sūt alterāda ł ēdiuia cucurbita acetosa uł portulaca. ⁊ si i sano tpe hec orta sit mł̄tū sūt meli ora. uel saltē colligāt iā rore ꝯsūpto uł habeas seia cōia inotabili quātitate et aliqualit̄ ꝯquassata. ⁊ i petia rara liga ta bulliāt cuꝫ carnib⁹ ill̄ Et si iusitatū uideat̄ non uituperarē ut i petia liget̄ modicū sandaloꝝ ru. ł citrinoꝝ ⁊ modi cū cāphore cū modico spodii cū berbe ris quātitate que tibi uidebit̄ cōuenire Hoc eni ut pꝫ brodiū ⁊ carnes potēt̄ alterāt ꝯ hoc ēt mirabilit̄ ꝯfortāt ⁊ tł̄e brodiū ad oīa decoquēda fercula ꝯuei ent atqꝫ fiēdū ꝯtusū cū quo ēt magis car nes sic alterate ꝯueniūt. Et si ipsorum brodiū uolueris exibere bonū ꝯsimilit̄ erit. Sed ut sit magis nutribile facias carnes illas ōcoqui usqꝫ ad carniū sepa ratōꝫ ⁊ iter duo icisoria ł aliter ꝯprimā tur ut tale brodiū tribuat̄ i quo si paꝝ succi limoīs citrāguli citri pomoꝝ ace tosoꝝ acetose p̄pucioꝝ uitꝫ agreste uini berberis ł granatoꝝ bulierit laudabili⁹ adhuc eēt ł aceti paꝝ Uł tale brodium ꝙ cū oīb⁹ suis fercul̄ posses facere ꝯmi sceri habeas gallinā iuuenē caponē fa sianū ł iuuenes pdices uł carnē edinā ⁊ debēt uolatilia sine aqua deplumari ⁊ iterioribꝰ abiectꝫ i frusta minuta quātū poteris totū icidat̄ postea pone i uase terreo bñ it⁹ uitreato ł āpula uitrea in qua pōe aque acetose aque ros. aq̄ uio laꝝ. añ. ptes. ii. uini maluatici ł alteri⁹ al bi bñ odoriferi partē. ß. ⁊ scōm carniū quātitatē accipere addēdo ex succis p̄ dictꝫ quātitatē sufficiētē quib⁹ oīb⁹ adō sādaloꝝ citrinoꝝ ꝯquassatorū. ʒ. ii. spo dii. ʒ. i. croci. ℈. i. cāphore gra. ii. ł ligē tur i pecia ł simul ex carnib⁹ ipastēt ⁊ ducati. l. ł plures ponāt̄ cum eis i fūdo uasis. deide uas illud diligēter obtur̄s sic tam̄ ut aliquid expiret. postea i caca bo magno aqua repleta poās ad ignez clarū ⁊ sine fumo ipsū ꝯtinuādo ⁊ addē do cū op⁹ fuerit aquam calidā sic ut bu liat idesinēter et hoc saltē p quatuor uł v̄. horas ꝯtinuet̄. deide ab igne remoto caro tota bñ p stramineā ꝯ suo brodio ꝙ i fundo uasis existit exp̄mat̄ ⁊ totuꝫ usui refuet̄. Et poteris tale brodium scōm itētionē quā hūeris diuersimode ꝯficere addēdo i eo uel minuēdo prout discretiōi tue uidebit̄ ꝯuenire. De tali nāqꝫ brodio i suis q̄buscūqꝫ fercul̄ tam i ꝯtuso q̄ꝫ i alijs addere poteris et erit res i hoc cāsu maxīe ꝯueniēs ut pꝫ. po teris et ifirmo de ipso exhibere siplicit̄ Nā mihi tale brodiū scōm quā hūi iten tōez alteratū sigularē sepe fecit honorē Fiat etiā alit̄ brodiū ꝙ aquā carnis ō quo auctores faciūt mētōez eē credo li cet marsili⁹ per aquā carnis aliud itelle xerit ut stati dicet̄ nā accipiūt allas pul pas pectoris et lāciolas q̄ꝝuis auiuꝫ s̄ scriptaꝝ oī amota piguedie ⁊ cū silo in aliquo p̄dictoꝝ uasoꝝ pēdūt̄ sic ꝙ fun dū tāger̄ nequeāt ꝯ modico aque ro. ui ni optimi et alicuius ex p̄noīatꝫ succis p p̄us aspse sed deberet hec aque eē i pau ca q̄ntitate ponēdo i fūdo uas. sādalos ducatos et alia ut s̄ dimisso croco. s. et potes ponere paꝝ cāphore et i ātiquo frigide ꝯplexiōis exñte malū nō eēt po nere paꝝ musci. deide uas illud tal̄r op turet̄ ne spiret et i cacabo ut s̄ colloca to p. v. ł vi. horas bulir̄ pmittāt ⁊ extra cta carne q̄ uelut lignū siccata pmansit aqua mirabil̄ v̄tutꝫ i fūdo uasis reperit̄ quā substātiā vulgares i partib⁹ ill̄ ap pellāt et si ipsi⁹ duo ł tria coclearia mł tiplicādo spūs v̄tutē mirabilit̄ ꝯfortāt

Di Cura

⁊ ipsaꝫ solā uel cū alio mixtā cū quo uo
lueris poteris exhibere. Aliqñ tñ aliter
hāc aquā faciūt accipiēdo quāuis ex vo
latilib⁹ supra dictꝫ ⁊ euiscerata ꝑ quos
diuidūt bolos. ⁊ ē mod⁹ Auicē. in de ui
rib⁹ cōdis. c. d aq̄ caris seu carniū et cū
reb⁹ s̄scriptꝫ i uase bñ obturat postea
aquā extrahūt ut supra quā tñ imedia
te descriptā nō laudo Alii ēt aquā illā
faciūt ad alēbicū uitreuꝫ cum claro ⁊ lē
to igne quam si feceris ex alis et lance
olis solū erit laudabilior amota oī pin
guedie et tu facias ut libet. Laudarem
tñ ut uesica alēbichi i balneo marie lo
caret qꝛ uirt⁹ ignis i aqua derelicta mi
nor multū forte. Ex istis modis aquā
ꝯficiēdo aquam carnis reputo. Mar
scili⁹ tñ i recepꝫ suis super primam q̄r
ti. iii. c. de regimie uomit⁹ accidētis in
febrib⁹ sic aquam carnis ꝯficit. s. habe
at caro edina que cū lōgis lardōib⁹ ifil
tret ⁊ scd̄m itentōꝫ quā habueris cum
aqua ro. uino citonioꝝ uel alio ꝯsili se
pe aspersa i ueru decoquat deide i co
latello bene cooperto paꝝ dimittat po
stea iter duo icisoria fortit ꝯprimatur
et ꝙ egredit aquā carnis appellat. Et
ego puto poci⁹ hunc succum carnis ap
pellari ꝯdignū eē sꝫ nō ē de noib⁹ curaꝫ
dū tali g° succo scd̄ꝫ tuā itētionē altera
to utere si libuerit. Sed ut magistrali⁹
fiat accipe q̄ꝫuis ex auib⁹ s̄scriptꝫ l' car
nē edinam ⁊ it⁹ siue i corporib⁹ pōe sā
dalos cāphorā ducatos ⁊ alia ꝓut s̄ te
docui ⁊ i ueru debite cocta cū igne sine
fumo extrahe quē ifirmo solū ul' cū alio
mixtū succū tribue et erit res mira i h°.
casu. Laudat etꝫ. Raf. x. alm̄. c. allega.
pultē ex farina ordei ꝯ lacte acetoso fa
ctū ⁊ lac acetosū silꝛ quib⁹ utere si libꝫ
His itaqꝫ ferculis ē utēdū dū sic debi
lē ac prostratā v̄tutē ꝯp̄hēderis qua re
focillata ad alia cibaria magis natur̄ al'
sueta gradati poteris deueire quoꝝ do
ctrinā s̄ drā. iii. i ꝓp̄is capitul' hūisti ⁊ tu
uide ibi ⁊ce. ¶ Circa potū bibat aquā
ordei. et ut magistrali⁹ fiat i fūdo uas in
quo coqt pone aliquos ducatos uel la
minā aureā ignitā i tali aqua facias exti
gui ꝑsepe ⁊ it dū de tali ifrigidata aqua
i potu magnā quātitatē sumere pōt qꝛ
ꝓderit mirabilꝛ maxie si iuueis fuerit
coleric⁹ et i tp̄e calido ⁊ce. Nota tñ ꝙ
si grā pot⁹ det hec aqua debet aliquis
ex sucis p̄dictꝫ misceri cū ea puta arācii
limoīs berberis l' alteri⁹ prenoīnati ace
tū quoqꝫ aq̄ ꝑmixtū maxie laudat i hoc
casu potis ⁊ zucarū ro. cū aq̄ facere cō
misceri l' aliquā ex mixturis iferi⁹ d̄scri
bēdis ⁊ i potu tribuere. Et si febris il
la pestilētial' fuerit flatica ut ꝯtigit iter
dū lꝫ raro uinū albū cū aqua ro. permix
tū maxie laudat i hoc cāu. Potis ⁊ zu
caꝝ ros. cū aq̄ facer̄ misceri l' aliquā ex
mixturis iferi⁹ d̄scribēdis ⁊ i potu tri
buer̄. Et cuiuscūqꝫ spēi sit h̄ febris si v̄
tutē uald̄ ꝓsterni ꝯcerner̄s da paꝝ uini
d̄ melioribꝫ ꝙ r̄pit puta v̄nacinū ul' ꝯsi
le aq̄ ro. ꝑmixtū qꝛ spūs mltiplicādo v̄
tutē potet ꝯsōtat. Cūqꝫ febris ⁊ illa ac
cidētia remittūt gradati ad saōꝝ dietā
accedas. ¶ His igitur de cibo ⁊ potu
breuit expeditꝫ pꝫ qd de ianitōe et r̄ple
tōe dicēdū. nā sepe et paꝝ ifirmo est tri
buēdū. Supfluitates quoqꝫ ꝓ ut te ifra
docebo st̄ educēde. ꝓcures isup ifirmū
tuū sēp ꝓmitēdo salutē letū ꝓ posse te
nere et ip̄m qb⁹ sciueris modis a pestis
imaginatōe distraher̄ ꝯ v̄bis iocosis cā
tilēis ac dulcib⁹ m̄lodijs ut cū cithara li
ra l' alijs hmōi musicalib⁹ istrumētꝫ. De
sōpno et uigilia et sinōnulli eos p̄cipi
unt nō dormire ne. s. ab itra uenenū iclu
dat. Dico ꝙ si hoc forsā ꝯueiret i p̄ma

die nāli ut flobotomia fieri possit et ali
qua stati describēda añq̄z morb⁹ confir
met postea tñ ad dormiēdū ꝓuocandi
sūt ne spūs per uigiliā nimiū resoluāt.
Et si ātrax bubo l' carbūculus i his fe
brib⁹ apparuerit ad uigilandū infirmi
cogēdi sūt nā cū natura māz illā itoxica
tā expellere conat sōpn⁹ itra illā retra
hēs talē opatōz ipediret v̄s⁹ tñ aurorā
paululū dormire debent ne uigilia fiat
spirituū resolutio. His hīt ad medici
nalia cō descēdo q̄ scd̄m febris uarieta
tē sūt ꝯsil'r uariāda. nā si solū foret effi
mera et in corpe illo repletōz aliquā nō
ꝑcipias alterātia solū sufficerēt q̄ ex di
cēdis ꝑ te elligere scies. Et si fuerit hu
moral' ⁊ ab aliq⁹ ꝓuenerit q̄z a sāguine
erit illi hūores scd̄m doctrinā aui. eua
cuādi. Si uero a sāguie fiēda ē miūcio
ac ēt si hūores alios ꝯ sāguie ꝯcerneres
erit sil'ir fiēda flobotoia. Sz nota cuz
stati ad ifirmū egrederis añ oia aliqd̄ v
nū ex ifrascript⁹ pestis bezoardicis eidē
tribuas i potu primū ⁊ sup̄mū ē. ℥. ß. l'. i
aq̄ superi⁹ d̄scripte drā. ii. tractatu. ii. c
iii. cū. ʒ. i. alic⁹ ex pl'uerib⁹ ibidē d̄script⁹
l'. ℥. ß. alicui⁹ ex ill' cōfectionib⁹. Et si a
quā illā nō hēres da paꝝ uini aq̄ ro. per
mixti cū illo pl'uere l' cū ꝯfectiōe ⁊ce. ul'
℞. aq̄ ro. aq̄. scabiose. sirupi de aceto
sitate citri l' de ribes ul' alicui⁹ a ꝓpriati
siru. añ. ℥. i. ß. misce ⁊ i potu tribue. ⁊ si
poēres loco aq̄ scabiose aquā tormētil
le optia eēt. Itē r̄cipe radi. tñici diptāi
gētiāe tormētille mors⁹ diaboli accipiē
do radicē ⁊ herbaz sil' croci. añ. ʒ. i. fiat
pl'uis de quo exhibe. ʒ. ii. cū uio aq̄ ro.
ꝑmixto. Hūc nāq̄z pl'uerē a quodā fid̄
digno habui q mihi retl'it se nūq̄z alicui
pestilētiato stati a pricipio tribuisse q̄
nō euasit si flotomia ⁊ aliis scd̄z exigē
tiā fuerit bñ gubernat⁹ uñ ex igrediēti
ispect⁹ eū puta mirabilē fore i hoc casu
⁊ tu ipse utere audact' Aui. uero i isto
cāu stati dabat lutū armenū cū uio aq̄
ro. permixto ut ipse. ii. cañ. c. d̄ luto ar.
testat ⁊ si tu hūc tribuere uolueris faci
as sic. ℞. aq̄ ro. ℥. ii. uini albi odōiferi
l' alterius bñ clari ⁊ subtil'. ℥. i. boli ar. sb̄
tilissime triti. ʒ. i. misce ⁊ i potu tribue.
Et nota ꝙ si ifirmi tales potōes euoē
rit signū ē uenenū i cōde iā magnā ipssi
onē fecisse q̄re stati cū uio ul' alio ore ab
luto aliā tribue pocionē ⁊ h facer d̄bes
si euoērit si v̄o nō i p̄mis. iiii. dieb⁹ stoā
co uacuo omni die bis ul' ter. Ego aūt
nullū adhuc uidi q primā retinuerit po
tōz q nō euaserit. His fact⁹ si morb⁹ ti
bi iducias dederit cōes educ. supfluita
tes si natura per se nō fecerit cū clisteri
ul' supositorio cōi ne ad itra ꝓpt' flobo
tomiā trahāt deid̄ stati fac flobotomi
az. et qr solū pestilētial' febris h curā po
nere itēdo ad opposita pestilētialia alit'
nō habēdo respectū qr eoꝝ cura ꝑticu
larit' ifra deo iuuāte ponet. Dico ꝙ si
hec febris a sanguine prouenerit statiz
de uena media flobotomandus erit ifir
m⁹ si se aliq̄l'r senserit aggrauatū l' aba
silica si magis ab inferiorib⁹ ꝑtibus ue
de saphena si magis de superiorib⁹ ꝑti
b⁹. Et d̄bz sāguis extrahi i notabili q̄n
titate nō tñ usq̄z ad sicopi ut nōnulli in
hac cura p̄cipiūt si per sincopi ꝓp̄e dic
tā itelligāt descripta ab Auic. ūdecima
t̄tij tractatu scd̄o. c. de. sicopi. q̄ ē d̄stru
ctio maioris ꝑt⁹ ⁊ce. Et tales se fūdant
sup isto afforismo p̄m̄ ꝑticule. q̄ egerūt
nō mltitudinē ꝯsiderari oportet ⁊ceta
ubi. Ipocras dicit ubi ⁊ opōtz ad d̄fec
tionē deducere. Et. Galien⁹ i ꝯmēto
ibi. Mirabil'r igt expti sum⁹ ⁊ maximū
iuenim⁹ iuuamētū. s. i flobotomādo us
q̄z ad defectionē. Sed si ꝑ sicopiz itelli

gāt lippotomiā quā qñqz auctores acci
piūt ꝓ sicopi. Et est lippotomia ꝺfec
tio animositatꝭ. Dicit eiz a lippos qꝺ ē
defectꝰ ethimos animꝰ q̄si defectō aimi
Dico ꝙ flobotomia ad istū ītellectū us
qz ad sicopi fieri pōt et hoc uoluit. ypo
cras ⁊ propter hoc forsā dixit usqz ad
defectionē et non sincopim ut daret ꝺ
fectionem intelligere lippotomiā ⁊ hoc
uoluit Galienus ⁊ Alii tamen cū dicūt
īfirmū debere usqz ad sincopī minui qꝛ
ī proprie accipiūt sincopī scilicet pro
lippotomia uł defectiōe. Ex quo īfero
ꝙ Auerrois septīo colliget male medi
cos ī ꝓbauit cū arguit ꝙ ī cura sinochi
natura nūquā euacuat usqz ad sincopī
ergo medicꝰ hoc facere nō debet cū sit
nature minister ꝙ pz nā per sincopī me
dici sincopī ꝓprie dictā nō intelligant
ut stati dictū est de qua ut spero suū in
telligebat argumentuz preterea nec ar
gumentū ꝯcludit Nā non sequitur hoc
natura nō facit ergo illꝺ medicꝰ facere
nō debz qꝛ si natura ī aliquo per crisim.
euacuādo materiā fuerit pigra illꝺ me
dicꝰ artificialiť facere debet ut secūda
quarti ⁊ ī locis quā pluribꝰ auctores p̄
cipiūt. Itē si natura ꝓduxerit sextū di
gitū illū abstrahere deberemꝰ qꝺ natu
ra nō faceret ⁊ sic pz argumētū nō uale
re ꝙ est ualidius ꝙ ipse facit. Sz ⁊ alia
que ipse facit ibidē facił ē responsio ut
pz ꝯsiderāti Sed his obmissis dico ut
supra ꝙ fiēda ē flobotomia ⁊ si alie cir
cūstātie ꝯuenirēt facere ipsā usqz ad lip
potomiā forsā ñ eēt iutile. Laudo tñ ut
ī h̄ cāu potiꝰ fiat secūdatō ut uoluit. A.
prima quarti .c. de cura sinoche. Et si
h̄ febris ab alio humore q̄z a sāguie ꝓ
uenerit q̄z ꝯmixtū sāguī iudicares egrū
flobotomizar̄ siłꝛ facias. ꝙ si ꝓpť etatē
aut aliud facere nō posses uētosas ī spa
tulis scꝺm ꝙ hēs ītētionē ł circa nates
apponas p̄me eiz uicarie medie ⁊ secūꝺ
basilice existūt ut ē de mēte Auic. ubi s̄
c. de flobotomia dictū ē. Hijs dilligēť
factꝭ nō ꝙ ⁊ si sāguis ī isto cāu putrefa
ctionē ab aere uenenoso ut pł'imū r̄cipi
at. pōt tñ ad hāc putrafactionē recipiē
dā diꝰsimode disponi. qñqz eiz ab ipsa
materia absqz alicuiꝰ extriseci admixti
one puta colore ⁊ tūc redditť debito su
btilior aut flegmatꝭ aquosi et ē aquosiō
debito āt grossi flegmatis ⁊ sic est debi
to grossior hec si bene īspexeris sēcies
Auicen. uoluisse prima quarti. c. de fe
bre sāguinis ⁊ hec diuersitas cogōscit
per sāguinis īspectionē ut Auicēna ibi
c. ꝺ signis. hec enī uarietas habet curā
aliqualiť uariare Et iō si prouenerit ex
sola sāguinis putrefactiōe nulla alia al
terius humoris admixtiōe copiosior fi
et ceteris paribꝰ flobotomia quā facta
Et si uēter fuerit stipticꝰ cū ī scripto cli
steri leniere poťis. ut. ℞. malue blitis
matrum uiolarū. añ. m. ii. fiat decoctio
de qua accipe librā unā mediā ī qua dis
solue cassie pł'ueris zucari añ. ℥. i. oł'i ui
olati. ℥. iii. sał comunis parum ⁊ fiat cli
stere. Et si egritudo patiať īducias ali
quā ex potionibꝰ p̄beas īfrascriptꝭ. ut.
℞. capilloruz ueneris. floꝝ. lupuloꝝ.
borraginis. boglosse. uiolaꝝ. añ. m. ſ. ta
marīdoꝝ. ℥. ſ. prunorū. numero. ꝺcem.
fiat decoctio de qua accipe. ℥. iii. ī qua
dissolue māne uel. cassie. z. x. syrupi uio
lati. ℥. i. et fiat potꝰ quē ꝑ duas horas ā
te prādiū tribue calidū. Uel potionem
ꝺ duobꝰ granatꝭ q̄z te docet. Auic. p̄ma
q̄ti. c. de febre sāguis ut. ℞. aq̄ zucca.
℥. ſ. fiat potꝰ. Et si addideris. ℥. i. syru
pi uiolati melius erit. hoc enim linitiuū
mirabile est ī. hoc casu hoc facto ad ul
teriorē sāguis putrefationū ꝓhibēdā

et iductā uētositatē remouēdā facias hoc. ℞. syrupi de acetositate citri l' de ribes l' de succo acetose uel de limonib⁹ ℥.vi. aque acetose. aq̄ rosate. añ. ℥.ii. uini granatorū. ℥.i. mediā. fiat iuleb. aromatizatū cū sādalis citrinis l' trociscis de cāphora uel aliquo ex pulueribꝰ añ scriptꝰ que sūt pestis bezeardica et ꝺ tali sepe bibat cū aqua zucari uel aqua simplicit' cocta pōt ēt ꝺ ipo biber̄ sine aq̄ quādocunqz uelit. Et si nullū ex supra dictꝰ sirupis haberes pone. ℥.vi. zucari tabarzet loco siruporū addēdo. ℥.i. aceti albi. Uel facias sic. habeas herbaz ⁊ radicē tunici diptami pipinelle tormentille de quib⁹ ad elēbicū aquā facias postea. ℞. aquarum suprascriptarum ana. ℥. iii. aque scabiose uncias sex aque rosate. ℥.iiii. uini granatorū. ℥.i.ß. aceti. ℥.i. alicui⁹ de syrupis suprascriptis. ℥.vi. uel zucari tabarzet ⁊ tantūdē ⁊ fiat iuleb aromaticū ut supra. Uel facias sic. ℞. succi acetose. ℥.viii. suci bōraginis buglosse pomorū redolentium añ. ℥.iiii. herbarū suprascriptaꝝ añ. ℥.i aque rosate librā unā uini granatoruz ℥.i.ß. aceti albi. ℥.ii. zucari tabarzet librā unā mediā fiat iuleb aromaticū ut supra. Et si feceris ipsū coqui ad spissitudinē siruporū cū quib⁹ postea libuerit aquis poꝛis iulepizare ⁊ de ipso iulepizato poꝛis. ℥. quatuor i potu tribuere i aurora scilicet ut ꝯmuniter faciūt practicātes ⁊ erit digestiuū bonum Et nota ut sepe dictū est ꝙ herbe ⁊ alia ex quib⁹ trahunt' succi i sano aere colligi debēt ⁊ debes sucos accipere eorū per pri⁹ facta residētia. Ul' facias. ℞. sirupi de ribes ul' alterius ex pretactꝰ. ℥.iii. aq̄ rosate aque acetose añ. ℥.ii.ß. aque tōmētille. ℥.ii. misce ꝓ duabus uicib⁹ l' pro ꝺlicatꝰ clarifica aromatizādo ut supra. Conueniēt etiā i hoc casu iuleb ul' tra marinū ꝙ ꝯmuniter papie tenere solēt apotecarii ⁊ interdū fit ab eis ⁊ iterdū portat' de damasco. Et si tu talē facere uolueris facias aquā rosataz i qua pone camphor̄ ⁊ paꝝ musci ⁊ ꝺ tali aq̄ cū zucaro tebarzet iuleb facer̄ poꝛis ꝙ erit satꝰ laudabile i hoc cāu. Et nota ꝙ si poneres ꝺ sandal' rubeis ligatꝰ in pecia rara ꝑ prius in ifusione illius aque et p⁹ea exp̄mēs eos fōtit' cū aq̄ p⁹ea facer̄s iuleb redder̄t' meli⁹ ⁊ magis col'atū ⁊ tu facias si libz. Ex ꝯfectioib⁹ uter̄ manuchristi cū perlis ⁊ si est diues facias oēs ꝯfectiōes deaurari. uel uter̄ dia corallis uel hac mixtura quā faciūt cōmunit' practicātes. ℞. ꝯfue rosaꝝ borragis buglosse uiolaꝝ. añ. ℥.ß. ꝯfue nenufaris. ʒ.ii. manu christi cū plis libraz mediā. fragmētoꝝ oīuz lapidū p̄ciosoꝝ ʒ.ii. alicui⁹ ex pulueribꝰ bezardicis. ʒ.ii folioꝝ auri numero. duoꝺci. fiat mixtura et deauret' de q̄ sepe comedat atque de ea bibat cū aqua frigida loco zucari rosaꝝ. Uel facias sic. ℞ q̄tuor ꝯfuaꝝ s̄scriptaꝝ. añ. ℥.ß. ꝯfue floꝝ nenufaris ʒ.iii. zuchari albi uel manu christi cū ꝑlis. librā mediā. margaritaꝝ. ʒ. unū sandaloꝝ oīum coralloꝝ rubeoꝝ. semis acetose. corticū citri. añ. ℈.i. ossis. de cor de cerui grana. viii. spodii. ℈.ß. alicui⁹ ex pulueribꝰ sepe dictꝰ. ʒ.ß. folioꝝ auri. numero duodeci. fiat mixtura ꝺaurata qua utere ut añ scripta Et si uis facer̄ ꝯfectionē solidā accipe pulueres imediate añ scriptos ⁊ librā unā zucari dissoluti cū aqua rosaꝝ et cū q̄si coctū fuerit adꝺ i fine ꝯfue buglosse. ℥.i. ꝯfue nenufaris. ℥.ß. decoque debite deiꝺ adde pl' ueres ⁊ fac ꝯfectionē i morsellis uel in modū opiate ipsā ꝺaurādo. Et nota ꝙ si uis aquā rosaꝝ mirabilē ꝓ ꝯsil'ib⁹ cō

fectionib⁹ accipe aq̄ rosate ex rosis sil
uestrib⁹ libras sex uini uiolati l' alteri⁹
odoriferi librā mediā .cāphor̄.ʒ.ß.mu
sci.grana.iiii.abradat̄.cāphora et cōq̄
scet̄ musc⁹. deiū pone oīa ī alēbicho ui
treo et debite lutato et cū lento igne et
sine fumo aquā extrahe que semel aut
pluries reiteret̄ et poteris ipsā facere
sn̄ uino ⁊ musco ⁊ poteris alia adder̄ l'
diminuere scd̄m intentionē quā habue
ris ⁊ sic habebis aquā odoriferā ⁊ cor
dialē pro ut uolueris que erit mirabil'
ī hoc casu. Itē posses aliter ꝯfectionez
facere sic. ℞. sirupi de acetositate citri
ul' alterius prenominati.librā unā.⁊ de
coque ulterius donec ad spissitudinem
ueniat oppiate cui adde pul'eres supra
scriptos ⁊ fac cōfectionē deaurādo ut
supra Auicē.⁊ Rasis ī trociscis de cā
phora magnā habēt deuotionē quos p̄
cipiūt īfirmis sepe tribuer̄ ī die Et q̄ sī
ut plurimū ī appetitu prostrati ī pulue
re tales trociscos recipere neq̄ūt. Acci
pe ergo de hiis.ʒ.ß.ꝯ libra media.zuca
ri dissoluti cū aqua rosaꝝ fac ꝯfectionē
solidā uel cū syrupis fac ī modū opiate
⁊ deaura ut s̄. Ul' al'r accipe trociscoꝝ
de cāphora pulueris bezeardici.pestis
añ.ʒ.ii.zuchari ul' syrupi quātū sufficit
et fac ꝯfectionē ut s̄. Et q̄ ītētio tua eē
debet ī ꝯfortādo cor tā ab itra quā ab
extra ut tali īpressioni resistere ualeat
laudāt auctor̄s ⁊ maxīe Rasis decimo
almāsoris capl'o d̄ febre pestilētiali ut
eorū pectora ex sādalis cāphora ⁊ aq̄
rosaꝝ epithiment̄. Et si magnū uides
īcendiū ⁊ hoc uti uelles medicamīe faci
as sic. ℞. aque rox.librā unā sādaloꝝ
omniū.añ.ʒ.i.ß.cāphor̄.ʒ.i.misce Ego
autē plus laudo cor solū epithimare ꝙ
tamē in aliis febribus nō pestilētialib⁹
materia existēte ī spiritualibus regula
riter fiendū nō esset nisi materia tali per
prius euacuata. Sz multa facere cogi
mur ī tali febre pestilētiali. Ideo si īfir
mus magnū ītus cauma nō sentiret faci
as sic. ℞. aque rosate librā unā.aque
buglosse aque uiolarū aque mellisse.añ.
ʒ.iii. sandalorū omniū corallorū utriusq
qz rosarū ru. been albi ⁊ rubei. añ.ʒ.i.
spodii corticū citri.añ.ʒ.ß.croci.℈.vnū
ossis de corde cerui.℈.i. fiat epithima
cordi cū sindone ul' drappo.de grana.
Qd̄ si magnū cauma ī corde presēserit
ul' circa ipsū cor facias sic. ℞. aque ro
sate librā mediā aque uiolarū.ʒ.iii.aqz
buglosse.aque nenupharis.añ.ʒ.ii.ß. a
ceti.ʒ. unā sandalorū omniū rosarū ru
bearū spodii corallorū utriusqz añ.ʒ.i.
corticū citri cāphore.añ.ʒ.ß. croci.℈.i
ossis d̄ cōde cerui.℈.mediū fiat epithia
cōdi ut s̄. Sz nota ꝙ nūquā d̄bes talia
epithiāta cordi īfirmi actualit̄ frigida
ap̄ꝓximare sed drappū aliq̄lit̄ exp̄ssum
uel sidonē ī manu calida debes aliquan
tulū retinere uel ad ignē paululū ostēde
re ut actualis illa fragiditas aliqualiter
mitiget̄ demū ap̄ꝓxima cordi. Et ⁊ de
bes parit̄ odoramēta ꝯficere q̄ sic faci
as. ℞. aq̄ rosate supi⁹ descripte l' ꝯmu
nis si aliam nō habes.ʒ.vi.aq̄ uiolaꝝ aq̄
floꝝ neūfaris añ.ʒ.iii.sandaloꝝ citrino
rū.ʒ.iii.trociscoꝝ de cāphora.ʒ.ß.cam
phore.ʒ.ß.musci.grana.v.aceti ʒ.ß.mi
sce et ī āpulla repone quā īfirm⁹ sepe o
doret l' spogiā uel sidonē d̄ granā īmer
gas quā ī manu teneat ad odorādū uel
ali⁹ sibi sepe ad nares applicet. Insuper
cū testiculi sup totū calorē reflectere hē
āt debes ipsos cū aliquo epithimate cō
fortar̄ ꝙ sic facias. ℞. uini maluatici l'
alteri⁹ albi bn̄ odoriferi. ʒ.ii.aq̄ rosate
ʒ.viii musci granū vnū misce. Et pecia
it⁹ madefacta ac aliaqual'r exp̄ssa testi

culis applicet que desiccata iterū reno
uet. Sis igit bene diligēs circa ista. ta
les enī moras nō patit quib⁹ sollicite ac
ordiate preparat ⁊ approximat si ma
teriam euacuandam iudicaueris faci
as sic. ℞. capillorum ueneris. florum
borraginis buglosse uiolarū lupullorū
añ. ma. mediū prunorū numero decem.
tamarindorū. ℥. i. fiat decoctio ⁊ si ali
quas ptes colere adhuste cū sāguie for
permixtas cōcerneres ut est uerisimile
paruz epithimi i fine quasi decoctionis
addere poteris. de qua accipe. ℥. tres
medias i qua dissolue māne uel cassie. ℥
i. dyaprunis nicolai sine scamonea. ʒ. vi
uel. ℥. i. uel dyacotoliconis descripti
one communi. ℥. mediam uel. ʒ. vi. syru
pi uiolati. ℥. i. fiat potus uel da de
coctionē fumi terre descriptiōe mesue
Et nota bene has doses augere l' miūe
re scōm uirtutis tenorē ⁊ alias circūstā
tias i exhibitione solutiuoꝝ requisitas
quas bene memorie recōmitte. Et iter
cetera caue ne eadē die duo exhibeas
solutiua ne ad aliud deuenias icōueniēs
ad q nōnulli deueniūt moderni qui ui
dētes primū solutiuū ita citā ut uellent
operationē nō facere exibēt secundum
cū quo nō solū humorē quē querūt iter
dū euacuant sed cū hoc animā. Jō dice
bat Auicen. prima primi. c. quito. duas
preterea medicinas uētres soluētes in
die una ꝯiungere est timorosū ⁊ extra
rectitudinē Et si ifirmus tu⁹ pocionē
recipere nō ualeret facias sic. ℞. dya
catoliconis. ʒ. vi. l' dyaprunis. ℥. i. zuca
ri albi quantum sufficit ⁊ fiat bolus et
deauretur. Si uero coleram cōmixtaz
sanguini iudicares dare poteris con
fectionem de manna suprascripte. ʒ. ii.
uel electuarii de succo rosaꝝ tātūdē. ul'
da aq fructuū l' decoctionis capilorum
ueneris mesue. ℥. iiii. pl⁹ l' min⁹ scōm q
uidet ꝯueire. Aliud si op⁹ fuerit scōz e
xigētiā solutiuū addēdo. l' pōe si sāgui
nē p admixtionē flegmat itēdū ꝯcernen
tes i. ℥. iiii. alicui⁹ ex decoctionib⁹ s̄scri
pt turbit. ʒ. i. ʒiziberis. ℈. i. et per diē i
ifussione pmitte deiñ aliqual' calefacta
fortē fieri facias exp̄ssionē. cui adde. ℥.
i. māne uel cassie. uel da. ʒ. vnū pillulaꝝ
de yere siplici galieni. Et si forti⁹. ʒ. i.
pillularū cochiarū alm̄. sed i oib⁹ hijs
sit aloes lotū qꝛ meli⁹ erit. Ul' facias sic
℞ turbit. ʒ. ii. ʒiziberis. ʒ. mediū agari
ci. ʒ. i. ß. salis gēme spice nardi. añ. ℈. ß.
fiāt pillule cū succo rosaꝝ. dosis. ē. a. ʒ. i
usqꝫ ad. ʒ. i. ß. Si autē hec febris a cole
ra ꝓuenerit erit rarissie it̄pollata sꝫ sē
per l' ut pl'imū t̄tiana ꝯtinua l' cāson et
cū hec colera i uenis propiquis cordi
potius putrescat. Et si tal' febris ꝓpt̄
colere uarietatē haberet curā aliquali
ter uariare facias tamē ꝓ ut infra te do
cebo qꝛ tuo ifirmo deo dāte bonū erit.
nā siue sit colera pura que putrefiat ꝓ
pter causā existentē in se ipsa siue nota
que fit per admixtionē fl'atis siue mino
ris fame ex admixtione melācolie ut ha
bet prima primi capitulo d' humorib⁹
utere tamē sex reb⁹ nō naturalib⁹ ut su
pra descriptis et si colera siue flegma
salsū a quo potuit tal' febris ꝓueire cō
mixtū sāguini iudicares q ex urie gros
sicie atꝫ itēsiōe pcipias. facias g⁹ ut su
pra flobotomiā sed nō ita copiosā ut fe
cisti p̄cedētē cū sāguis frenū colere exi
stat. ⁊ a quouis humor ꝓueiat uirtute
et ceteris ꝯsētiētib⁹ flobotomiā fieri la
do i tali febre maiorē tñ l' minorē scōm
q humores uidēris cū sāguie ꝯmisceri.
Uñ tāta istis rēporib⁹ i tali casu repit
i flobotomiā ꝯfidētia q ifirmi floboto
mati semi liberatos se iudicāt attñ i flo

De cura feb. pestilētialis

botomādo sēp auisat⁹ existas. Nā ipa debite facta ē hui⁹ morbi cura potissīa. Infirmo ergo flobotomato si a colera pura l' mioris fame febris ꝓuenerit his utere que ponūt' i cura febris a sāguie col'e ꝑmixto ꝓuēient'. Et si a col'a nota his q̄ i febris a sāguie ꝑmixto fl'ate curā notaui. Sed solutiua ꝺbēt aliq̄l'r uariari nā i ꝓueniēte a colera pura facias sic ℞. capilloꝝ ueneris uiolaꝝ floꝝ lupulloꝝ. añ. q̄rtā. ptē ma. uni⁹. prunoꝝ iuiubaꝝ. añ. numero. viii. sebestē tamarīdorū liqritie rase. añ. ʒ. iii. fiat decoctio ꝺ qua accipe. ℥. iii. ß. i qua dissolue manne uel cassie. ℥. i. electuarii de succo rosaꝝ uel ꝯfectionis de manna. ʒ. ii. sirupi uiolati. ℥. i. ⁊ fiat pot⁹. uel facias sic. ℞. reubarbari. ʒ. ii. spice grana sex. infūde in aque lact' l' aqua endiuie. ℥ i. ß. uini albi ℥. ß. stet saltē per horas octo in ifusiōe deide facta expressiōe adde mane l' cassie dissolute cū antedicta decoctiōe. ℥. i. syrupi uiolati. ℥. i. ⁊ fiat pot⁹ ut supra. l' facias sic. ℞. corticū mirabolanorū citrinorū. ℥. i. ifunꝺ i aqua lactis cū modico mell' ⁊ per diē naturalē in ifusione ꝑmaneat. Deiꝺ facta expressiōe adꝺ cassie l' manne. ℥. i. syrupi uiolati. ℥. i. ⁊ fac pocionē Ille due ifusiones sūt solutiua bene doestica ⁊ bñdicta quib⁹ utere si placet. Si autē prouenerit a colera minoris fame que fit per admixtionē melācolie i se genite ul' proueniētibus ab extra oibus similiter utere suprascriptis sʒ loco electuarii de succo rosarū uel ꝯfectionis de manna potes uti cōfectione hamech mesue ⁊ loco mirabolanoꝝ citrinoꝝ mirabolanis idis. Et si i firm⁹ poci⁹ pillulas appeteret facias sic. ℞. pillularū de reubarbaro pillularū indarū. uel ꝺ lapide lazuli mesue añ. ʒ. ß. fiāt pillule septē. Et si bolū appeterīt facias sic. ℞. ꝯfectiōis hamech electuarii ꝺ succo rosarū añ. ʒ. i. ß. zucari albi quantum sufficit ⁊ fiat bolus ⁊ deauretur. Et si proueniret a colera nota quia citrina uel uitellina quod tamen raro contingit ⁊ rarius a flegmate nisi salsum fuerit. posses in suis iuleb uel syrupis addere aquam mellisse ⁊ buglosse i maiori quātitate ac uti syrupo ꝺ cōticib⁹ citri. Et sup cor ꝑmū descriptū epithima ponere cū ita frigidū ut secūdū non existat neqʒ tūc i corde tāta dʒ eē caliditat' itēssio et uniuersal'r debes facere totū r̄gimē ad min⁹ frīdū ꝺclinar̄ ⁊ adhuc min⁹ i febre a flegmate ꝓueniēte. Et si euacuatione idiges uter̄ electuario ido uel dyafinicone l' ifussiōe ꝺ turbit s̄ scripta. Et ēt i hoc cāu ꝯueniūt pillule eggregatiue mesue. Et si hec febris a flegmatū ꝓuenerit uarietate i cura uarietatē maxiaʒ reciperet ꝓpt' flegmatū uarietatē. Sed a quocūqʒ ꝓueniat flegmate facias ut imediate dictuʒ ē. et de his sic breuit' trāseo. Nā febris pestilētialis rarissie ut dictū ē it'pollata repit' qr mā ipsā efficiēs i corde uel uenis sibi ꝓpiqs sēp l' ut pl'imū putrefit cui⁹ fuligo ad cōꝯtinue ꝓueniēs febrē cāt ꝯtinuā. Et h mā ut pl'imū ē sāguis ul' colera adhusta uel flegma salsū raro colera rubea ⁊ rarissime flegma. Et iō pro cura talis febris sufficiant q̄ dicta sūt. nec mireris si hic pro ut i cura taliū febriū puta colericaꝝ flegmaticaꝝ et melācolicaꝝ i propriis capitulis i tractatu quē ꝺ febrib⁹ cōposui digestiua ap ꝓpata nō posuerī nā cum materia quecūqʒ sit illa in febre pestilētiali i corde ul' uenis propīquis ut plurimū putrefiat maxime i eo intentio semper existat ut patuit supra capitulo de signis Et ideo cū hec materia existat uenenosa uenēositati prīcipalit'

Di cura bubonis 257

itendimus atq; caloris extinctioni qd̄ potissime fit cū descriptis i isto capitulo de digestiuis. Secus tamē existit d̄ solutiuis ideo illa descripsi ⁊ nō digestiua. Et si hec febris pestilētial' solū fuerit effimera ut nōnūquā accidit pro ut supra dictū est Exhibita prima pociōe bezardica ut i aliis dictū ē de cardiaca uena dextri brachii l' si i toto aderit repletio stati fieri facias flobotomiā que per talē eniz aliqualit' sāguis euētat' atq; spirit' refrigerant'. Et si repletio in toto nō aderit cardiacā sinistrā icidere facias per hāc eni uapores cordis ⁊ arteriarū calidi potēter educunt'. ut sēsit Auicen. decima tercii capitulo d̄ cura asmatꝭ i illo paragrofo. In asmate autē et i ꝯstrictione hanelit' uti dixit ꝙ melior sit illa que fit i latere sinistro. Et lz Marsilius ⁊ Gētilis suppleāt ibi basilicam fore incidendam. Credo tamen Auic. poci' cardiacā itellexisse cuz magis ad cor pueniat ex directo ut pz i anthonomia facias ut libet. Deide si op' ē et dederit iducias ꝙ raro ꝯtigit ut facias lenicionē siue clistere. uel aliquā p̄be ex pocionib' lenitiuis s̄ descriptꝭ et maxime ꝯuenit que de duob' fit granatꝭ Deide uter' ꝯfectionib' syrupis epithimatib' iuleb ⁊ alijs q̄ i cura febris proueniētꝭ a sāguie i se corrupto d̄scripta sūt. Et hoc tātū de cura febris pestilentialis dictū sit. Nam curam bubonis quam nulli particulariter descriptam inueni cure huius pestilentialis febris ut ipsaz immediate describam finem mihi iussit imponere ad laudem illius crucifixi ihesu. qui sit benedictus in secula seculorum. amen.

¶ Capitulum quartum de cura bubonis.

Nunc autē curā bubonis ꝓ ut pestilētial' existit christo auxiliāte describā. Est igit' sex rerū nō naturaliū pro ut i precedēti capitulo dictū est regimē obseruandū Deinceps que ad medicamia ꝯdescētes prio ⁊ ante oīa pocionē ex suprascriptis aliquā infirmo tribuas bezardicā postea uero ad flobotomiā stati accedas hore electione alia nō expectata. Et primo uirtutē ifirmi bene ꝯspicias. Dei d̄ que ⁊ qual' sit hec febris que tale comitatur apostema puta an sit effimera sāguinea colerica flegmatica uel melācolica ⁊ an multe aut pauce existat intensiōes ⁊ angustie Ulteri' i quo loco fuerit ipsum apostema an. s. i emūtoriis cerebri cordis l' epatis His itaq; consideratis cōsentiente uirtute ⁊ aliis ad flobotomiā reqsitꝭ cet'is pib' fiēda erit copiosior febre existēte sāguiēa q̄z aliq̄ alia ut s̄ dictū ē. Bubōe itaq; i emūtoriis cerebri existēte quia scilicet sub aurib' cephalicā eiusdē partis statim incidi facias in brachio uel i ramo ei' q ē s̄ manū it' pollicē et idicez. Qd̄ si subt' gulā extiterit facta p̄ p̄us icisione cerebri cephalice ligue uenas flobotomare maxie ꝓderit. Si aūt i subascellis bubo euenerit eiusdē ptis uenā mediā facias flobotomari Et si i iguib' aut i ptib' erit iferiorib' ⁊ uers' pudibūda aut exteriorib'. Si i interiorib' saphenā q̄ ē i pte domestica pedis mltū manifesta repit' icidi facias Et si i aliquo occultar't' ei' ram' q ē it' pollicē et sibi proximū icidat'. Si autē fuerit i exteriorib' sciatica uena q̄ ē i exteriorib' pedis ptib' s̄ cauiculā repit' flobotomet'. Et si ocultet' ram' eius q ē it' minimū et ei' proximū icidat'. Et si uirt' et alia ꝯsēserit i isto cāu facere flobotomiā usq; ad lippotomiā l' defec

tionē ut ī p̄cedēti.c.dictū ē ubi bubo extiterit p utile ualde erit.uł saltē fieri facias secūdacionē nec ullatenꝰ tardāda ē flobotomia. Cū eiz natura ab hac materia uenenosa mēbroꝝ aliquod principale p̄sēserit ifectū sāguinē illū intoxicatū ad eius emūtoria mādare conatur quare si eo tūc feceris flobotomiā naturę duo magna sequūt̄ iuuamēta. Primū qz sāguis ille trahit̄ a principali uersus eius emūtoriū quod etiā natura facere conabat̄. Secundū si ipsā feceris copiosā pro ut uirtute p̄sentiēte fieri ō bet natura ipsa multū exhonorat̄. ūde sup materie residuū ad benignū reducēdo potētior multū existit. Et caue ne aliter uel alio mō quā dictū est fieri facias flobotomiā nā si ī emūtoriis cerebri fuerit apostema ꝛ cardiacā uerbi gracia uel basilicā flobotomaueris ad cor uel epar sanguinē illū traberes intoxicatū. Et si fuerit ī subascella dextra ꝛ cardiacā flobotomaueris siniſtrā ad partē sanā uenenū attraberes. Et si ī iguibꝰ ꝛ basilicaz incideres quāuis a loci mera sāguinē minueris uersus tamē ipsuz epar sanguinē attraberes intoxicatum qui uersus eius emuntorium mittebat̄ Incide ergo sciaticā uł saphenā. ga in attrahēdo naturā iuuabis cū quo ēt illius p ignobilia loca fiet attractio. Ex q̄ bꝰ patet q̄ ī isto cāu erroꝝ p̄mittere ī flobotomia ē cā p̄ditiōis ifirmi Si aūt eras uł aliud flobotomiā impediret p̄o e mūtoriis cerebri sup collū. Et p emuntoriis cordis sup spatulas apponi uētosas facias cū scarificatiōe. Pro emūtoriis uero epaꝝ sup nates ł nō male faceres si sup curuaturā poplitis apponeret uł sup calcaneū attrahit eiz mirabiliter ab illis ptibꝰ ut Auic. nigesima p̄ma ſtrij c.ō cura retētiōis mēstruoꝝ. Et Raf. nono almā.eodē.c. Per flobotomiā itaq̄ seu per uētosas ut doczsāguie extracto cor tā ab intra q̄z ab extra p̄fortare p̄cureꝰ sic ut se p̄tra tale uenenū defendere ualeat. Uteř ergo pocionibꝰ illis bezoardicis iuleb clisteribꝰ ꝛ aliis lenitiuis. Epithimatibꝰ p̄fectionibꝰ ꝛ aliis p ut ī capitulo imediate supraſcripto tetocui. Quātū uero ad localia huic bubonī applicāda generale mandatū ē ut nūquā repercussiuū ī talibus apponat̄ iz pociꝰ ī attractiōe materiei ad hūc locū quibꝰ modis comodi fieri poterit ē iuuāda natura. Juxta sētētia Auicen. ktia quarti tractatu p̄io.capło de apostematibꝰ accidētibꝰ i glāduł. Facias ergo sic. Accipe unū cepe duo ł tria scōz exigentiā ꝛ de pte eius superiori aliqd abscidas ī cuius medio aliquā postea facias p̄cautatē q̄z tyriaca repleas optima. Deide capitellū q̄ abscidisti supone ꝛ totū super prunas decoqui permittas debiteq̄z coctū pistetur ꝛ more ēplastri super buboē ponat̄. Hoc eniz ad se uenenū trahit attractiūq̄z permittit. q̄re si ſfotoſis ꝛ alia ōbite. sēa fuerit q ē plastro b uł fuerit xp̄o auxiliāte liberabit. Lepe.n. ſr mōſurā canis rabidi ēplastratū ꝛ p̄imoꝝ alioꝝ uenenosoꝝ animaliū uenenū ad se trahit attractiūq̄z ita ſficit ut Auic. tertia q̄rti. Et alij phisici p̄tractātes de uenenis ipso q̄zmaxie utūtur. Tyriaca ſuper p̄tra uenena oia natura ut Auic. gnto canone q̄ p̄o.c. Et bꝰ. idē oēs alii ī suis laudibꝰ testāt̄ autorſ Sed arnaldꝰ de uilla noua et pisiēſes q ipsū sequūt̄ stati me repbēderēt dicētes q̄ tyriaca extrisecꝰ ēplastrari nō debet q̄ sic p̄bat̄. nā caseo itoxicato supposita pellit a se uenenū ut experimēto monstrat̄. Si ergo super buboné posueris ad se nō trahit uenenū imo uersꝰ cor uł

Error omissio p flobō ī ygij adpendicis nostris

aliud p̄ncipale mēbrū pellex cui⁹ oppo
sitū q̄rim⁹ i hoc cāu quare scd̄m eos su
per talia apostemata q̄litercūq3 appro
ximātes peccatū mōtale ꝯmittūt. Pro
respōsione ad ista nota ꝙ tyriaca hēt v̄
tutē qd̄libet ĩt̄ficiēdi uenenū qd̄ patz ex
p̄imēto ēt per Auic. qnto. canone. c. de
trociscis uipere. ubi inquit ꝙ caro uipe
raꝝ hēt uirtutē uenena ĩt̄ficiēdi et ut ty
riaca eādē uirtutē obtineat i ei⁹ igredi
unt̄ ꝯpositiōne. Et ꝓpt̄ hoc nōnulli di
xerūt ꝙ si quis uenenū a tyriaca ĩ caseo
pulsū sumeret nō noceret. qꝛ tyriaca im
pellēdo ipsū sua expoliat̄ uenenositate.

¶ Secūdo nota ꝙ tyriaca q̄l'ꝛcūq3 sū
pta pōt altero duorū modorū uenenū
cōrūpere. Uno mō ut ipsū ad se trahat
sicut magnes cā ex ēpli attrahit ferrum
attractūq3 perimit sic ut ampli⁹ uirtutē
nō habeat uenēosā. Alio mō ut uenenū
a se pellat ꝛ expellēdo corrūpat sic ut sē
sibilit̄ āplius uirtutē ueneni nō obtiēat
ꝛ. cet̄a. Qd̄ si primo mō dico ꝙ sup bu
bone l' morsura uenenosa emplastrata
uenenū ubi fuerit ĩtra corpus ad se tra
hit attractūq3 perimit. Nec de hoc ad
mirari debes qꝛ medicina solutiua sub
ūbilico ēplastrata uentrē soluit ut non
nūquā d̄ mercuriali pueris sub ūbilico
ēplastrata experimēto cognoui. Hoc
etiā uidetur esse d̄ mente Mesue ĩ suo
d̄ consolatione medicinarum. ꝛ in anti
dotario. uudecimo capitulo de unguen
to de artanita magno quod ad uentrē
soluendum emplastrare docet super uē
trē ul' stomacū. Hoc idē dixit exp̄ssius
Haly t̄rtio tegni. ꝯmēto illi⁹ part̄ Anti
pistos uero ꝯmunis ꝛ cetera. ubi iquit
Et nobis quidē p̄perat̄ ut ponam⁹ me
dicinā ĩ eo ꝙ ē sub umbilico et attrahet
humiditates a corpore. Et ut ponatur
medicina sub ped̄ et attrahet a capite.

Et ego exp̄imētal'ꝛ uidi quodam phisi
co illustrissimi dn̄i mei ducis saubaudie
per q̄sdā pillulas quas ab apoteca usq3
ad domū ĩ manu detullit et ĩfra horā uē
trē ei⁹ tal'ꝛ laxauerūt ac si eas per it⁹ re
cepisset. Patet ergo si tyriaca attrahit
ad se uenenū ꝛ attractū corrūpit quali
ter exteri⁹ ēplastrata ꝯueniat. Si secū
do mō scilicz ꝙ uenenū a se pellat ut pz
experimēto de caseo ꝛ per. Auerroym
nono colligz. capitulo d̄ carne tyri. ubi
iquit ꝙ caro tyri pellit uenenū ad cutiz
ꝛ idē pōit Serapio ĩ suo de simplicib⁹
capl'o de carne tyri Dico ꝙ pellēdo ue
nenū ipsū corrūpit alit̄ enim super mor
surā canis rabidi ꝛ mustele tiriaca em
plastrata int̄ius uenenū inicerz sed ipsū
nō corrūperz cuius oppositū pz experi
mēto per auicen. sexta quarti. c. d̄ mor
su mustele ubi iubz super ipsius morsu
rā ꝛ etiā canis rabidi tiriacā ēplastrari
inquiēs ꝙ est iuuatiua statim sanans ꝛ
cetera Ex quib⁹ pz qd ad experimētū
d̄ caseo sit dicēduz. Ul' potes dicere ꝙ
tiriaca exterius ēplastrata ꝛ in uaporē
ꝯuersa stati cor a ꝓp̄etate petit l' aliud
p̄ncipale mēbrū a quo materia bubonis
destinat̄. Cūq3 ibi fuerit uenenū a se pe
let et sic a tali ueneno p̄ncipalia mēbra
defēderet et p ꝯsequēs ñ ĩcōuenit ut ex
teri⁹ ēplastret̄. licet forsā p p̄us fortius
opet̄. Sed ĩ isto cāu timem⁹ ne nimiā
ĩduceret calefactionē. Sed qual'ꝛcūque
tyriaca uenenū corrūpit siue attrahēdo
siue fugādo utere hoc ēplastro. Quidā
illiterat⁹ cirugic⁹ magn⁹ tñ exp̄imenta
tor āno p̄terito in delfinatu tp̄e magne
pestilētie si ĩ pricipio ad ĩfirmos p̄ueie
bat fcā flotomia ꝛ ēplastro isto suppo
sito fere oēs sanabat. Alit̄ etiā ĩterduz
hoc ēplastrū p̄pabat qꝛ aptato cepe ꝛ ti
riaca imposita parum adiungebat ace

Dr. cura

ti ut supra coctum totum exprimebat. Sucū q̄ ide egrediebatur ifirmo potui tribuebat residuū v̄o sup̄ apostema ponebat et ut plimū sibi bñ succedebat q̄ satis extitit racionale tyriaca enī ut stati dictū ē mirabilit̄ ꝯfert i hoc cāu pret̄ea cepe comestū i stomaco humorē generat plurimū frangentē nocumentū uenenorū ut supra dictū ē. Acetū uero duo facit iuuamēta primuz cordialitate ad cor uirtutē illorū deducit. Secundum iuuamentū eius est q̄z frigiditate sua tyriace ⁊ cepe caliditatē remittit. Et sic pz i hoc casu pocionē hāc maxime ꝯuenire. Sed laudarē ut sic faceres. ℞. suci suprascripti. ℥. ß. aque acetose uel rosate syrupi de acetositate citri l' alterius appropriati añ. ℥. i. misce ⁊ a principio stati i potu tribue. Est enī huius imitis morbi bezoardicū ⁊ postea facias flobotomiā ⁊ pone emplastrū ⁊ aliis utere ut supra scriptū est. Alii talit̄ utūt̄ ēplastro cui⁹ uirt⁹ est uenenū ad se trahere attractūq̄z perimere sicut ad cor l' ad aliud pricipale mēbrum āplius nequeat reuerti. ut. ℞. ualeriane libram mediā: radicū ebuli. ℥. iii. radicū simromon. ℥. i. ⁊ est simromon species apii cuius cortex ut iquit Simon ianuēsis habet odorē mirre. unde simromon dictū est ⁊ herba illa multū utunt̄ romani in comestiōe ⁊ si de hac nō reperies pone radicē apii lz nō sic ꝯueiat ut iquit. A. secūdo canone capl'o d̄ apio. paragrafo Apostema ⁊ bothor ubi symō ⁊ simromō appellat q̄ magis asserit i apostematib⁹ ꝯuenire quā apiū ⁊ cet̄. Puliāt ergo radices i aqua dulci. deide fortit̄ pistent̄ quib⁹ adde olei cāomillini in quo dissolutū sit parū cere. ℥. i. ß. puluerizēt̄ puluerizāda ⁊ fiat unguentū nō nimis molle de quo saltē bis i die naturali sup̄ apostema ponat̄. Et nota q̄ aliqui loco radicis ualeriāe ponunt radicē diptami ⁊ credo q̄ magis ꝯueniat in hoc casu ut haberi pōt a Serapione in suo de simplicib⁹. capitulo de diptamo paragrafo Diascorides. ⁊ cetera. Uel facias sic ⁊ est eiusdē uirtutis cum illo. ℞. radicū diptami. ℥. iii. radicū nasturcii. ℥. i. radicuz ebuli. ℥. ii. cepis albi. ℥. ii. ß. coquāt̄ radices in aqua et cepe sub prunis. deide pistēt̄ q̄bus adde olei camomillini. ℥. vi. rasine. pini. ℥. ii. semis urtice. ℥. i. ß. cere quātū sufficit ⁊ fiat ūguētū quo uter̄ ut añ scripto. Uel facias sic ⁊ nō ē minoris uirtutis q̄z aliqd̄ s̄scriptū ℞. cepaꝝ comuniū. ℥. iiii. cepe squille. ℥. iii. calamite origani ysopi sicce. añ. ma. ii. ꝯterāt̄ et ponantur oīa i lixiuio ad buliēdū donec possit pistari q̄b⁹ postea adde armoniaci. galbani. serapini. costi. añ. ℥. ii. ß. glutinis albotin uisci et mellis quātū sufficit et cū pauca cera fiat ūguētū uel sine cera et fiat ēplastruz hoc eiz attrahit humiditates uenenosas ex ꝓfūdo et attractas perimit ut patet si q̄s igrediēcia dilligēt̄ examinauerit. Alij uero ēplastrū tale supponūt. ℞. dyaglō. ℥. duas. armoniaci galbani. añ. ℥. mediā icorporēt̄ ⁊ fiat ēplastrū. Nō nulli uero p̄missa flobotomia et aliis pocionibus sanguisugas super apostemata ponunt et est mirabile et ego uidi. Alii uero culum galli de plumatuz ⁊ tāto sale salificatū et si morit̄ aliū stati apponūt et i primo die hoc faciūt incessāt̄ et debet rostrū galli uicissi clausū d̄tineri ut cogat̄ aerē p̄ culū attrahere. Alij autē uētosas sine scarificatione l' bñ pauca. Alii uero cū magna ⁊ bñ profūda scarificatione. Nec ista iuxta doctrinā Auicenne tertia quarti. allegato capl'o scilicet de aposteātibus accidētibus in

Excelsus emplastrum

glandulis uidentur irracioābilia dū dixit
Nā si fuerit scōm semitā expulsionis a
mēbro pricipali tūc nō oz ut prohibeat
oio immo attrahat ad mēbrum quacū
qz attractiōe est possibile etiā cum uen
tosis ⁊ cetera. Alii aūt ad illam eandez in
tensionē supponunt emplastrū ꝙ sic fit
℞. ficuū siccaꝝ nuēro duodeci sal ni
tri. ℥. mediā fermenti acris passularum
ab arillis mundataꝝ. añ. ℥. unā olei cāo
millini quantū sufficit ⁊ fiat emplastruz
quod tepidū supponat. Alii tamen sta
tī a pncipio cauteriū potentiale faciunt
mel actuale deīde mūdificatiuis et icar
natiuis utūt ꝓut ifra te deo dāte doce
bo ⁊ i hiis bñ succedit q̄z maxie i robu
stis. Nā de natura cauteri ē ad locū ma
teriā attrahere. Et cū nā ad locū illum
materiā mittere itēdat uenenosā patet
ꝑ cauteriū imittēdo iuuari nōnulli tam
parisiēses ista cauteria mltū uitupāt ti
mētes ne uirt⁹ propt dolorē quē faciūt
ꝓsternat ꝙ i corporib⁹ debilib⁹ ⁊ deli
cat⁹ uez eēt sed i robustis ꝓmissa flobo
tomia ⁊ aliis ⁊ce. ꝓderit ifallāter. Uidi
nāqz q̄ndā fabrū chiāberiaci q cū tena
culis eādem cibus sibi bubonē in iguīe
existētē cauterizauit ⁊ liber euasit qua
re i corporib⁹ premissis utere si libz Et
si uis utere cauterio potētiali fac infra
scriptū cū quo quidā cirugicus i isto ca
su mirabilia faciebat ⁊ i breui tempore
suā perfecit operationē ut. ℞. calcis
uiue libras tres. sode libras. ii. cineruz
cribatorū. librā unā fiat puluis de quo
fiat lixiuiū tantū in uase uitreato l' eneo
ꝯsumere permittas ꝙ in lapidē ꝯuerta
tur ⁊ statim i ampulla uitrea bene clau
sa reponat alias eni uiso aere imediate
i aquā ꝯuertit Et dosis sit quātitas ci
ceris ul' parue auellane. Uel facias sic
⁊ est eiusdem uirtut⁹ cū primo. ut. ℞.
calcis uiue. libras. ii. cineris cribrati.
aluminis rocche añ. librā mediā. de qui
bus fiat lixiuiū ⁊ tantundē i lapidē con
uertat ut primū quo similit ut prio ute
re. Procures ergo modis oibus qui
bus potes uenenū illō extiguere ipsūqz
similit attrahere cuius extractionē ex
accidētium quietatione cognosces quo
niā ifirmo iocūditas sequit lenitas et
quies siue illa exticio fiat per pocioēs
bezeardicas siue per ēplastra siue per ū
guēta: ⁊ illa super oīa laudāda sunt in
isto casu siue fiat per sāgui sugas siue
uētosas siue cautia. Et h extictio quā
doqz accidit in prima die et in secunda
et qñqz in tertia quare donec ifirmum
aleuiatū persenseris ab ꝓximatione ta
liū nō desistas et maxime pocionū ūguē
toꝝ siue emplastrorum. Quib⁹ oib⁹ dil
ligēt paract⁹ si op⁹ sit ad ulterioris hu
ius apostemat⁹ maturationē ꝺueir. Ac
cipe radices maluauisci i aqua dulci bñ
coctas amoto per p⁹ iteriori trūco que
fortit pistēt et de his accipe librā unā
mucillagis ficuū qndeci. farine fenugre
ci librā mediā et totū isimul decoqz do
nec ad debitā ueniat spissitudinē et fiat
ēplastrū. Uel facias sic. ℞. folioꝝ ma
lue cōticū maluauisci. radicū lilii. añ. m.
unū mediū coquāt i aqua deīde fōtiter
pistēt quib⁹ adde farine fenugreci. ℥.
iii. farine seminis lini. ℥. ii. assūgie porci
librā mediā icorporēt oīa i mōtario et
fiat ēplastrū. Ul' facias sic. Re. aq̄ ꝺco
ctiōis ficuū i qua positū sit parū croci
ad buliēdū libras duas farine fenugre
ci librā. unā coquātur usqz ad spissitudi
nē deiñ ipiguēt cū assūgia butiro l' oleo
⁊ fiat ēplastrū. Ul' facias sic. Re. farinā
frumēti aquā et oleū ⁊ simul decoqz us
qz ad spissitudinē et qr huiusmodi tri
framacū ē nimis uulgarib⁹ notū si cum

Dr cura bubonis Mūdificatiuū uitello oui

eroco colorauerīs ipm nō cognoscēt ⁊ maiorē fidē adhibebūt ꝯ quo magis famosus apud eos remaēbis. Et nota ꝙ talia ēplastra aposteāti tepida sūt applicāda. deide stupis āt lana sūt cooperiēda. Debetqꝫ taliter apostema ligari qđ ipsius acumē iterius nō ꝯprimatur bindam scilicꝫ in medio in modū crucis scīdendo ⁊ si semel ī uno die naturali mutet satis est uel saltē in duobus diebus tribus uicibus. Collecta sanie si apostema nō rumpit cuꝫ sagitella l' ruptoriis ꝯmunibus ut ē sapo mollis cū mucillagine sinapis uel calx ⁊ sappo mollis qđ est ꝯmuniter usitatū uel misce stercus āseris cū oleo ⁊ superpone quoniā ī brui rūpit apostema. Et nota ꝙ salubri⁹ ē ipsum apostema īmaturū aperire quā collectionē saniei cōpletā expectare ut uult Auicen. tertia quarti. c. de regimine exiturarū aperientiū quādo sunt mature. Et albucasis libro secūdo. c. de aperitione apostematū. ⁊ sectione eorū. Et Rasis. vii. almāsoris. c. de collectōnibus ⁊ aggregationib⁹ sanatiōis vulēruꝫ ⁊ apostematū. Et in tali aprriēdo apostemate alique sūt ꝯditiōes attēdende sparsi tacte ab auicē. tertia quarti allegato. c. ⁊ pti quarti ꝓprio. c. ⁊ sexto et etiā ab albucasi et rasi ubi s̄ p̄ma ē ut fiat sectio scđm loci quātitatē ad modū folii oliue uel mirti ut īquit albucasis ⁊ ī loco collectionis materiei ī parte, scilꝫ ī figura et scđm magis īcessū musculorū et caueāt uene et nerui quātū ē possibile et debet īdoloros⁹ ptractari quātū fieri pōt. Si ergo apostema ꝯ sagitella aperiat cū ī maturꝫ scīdi debeat dolor cābit ī loco q̄re licinia ī albumine oui ī ticta īponas sectioni et facta đbita ligatura ꝑ unā diē naturalē īfirmū gescer ꝑ mitte nisi grādis ut nōnūq̄ ꝯtigit eum dolor īuaderet quo casu ligaturā solue ⁊ parū olei rosati l' pinguedinis gallie adiūge cū albumie oui ⁊ īpone sectiōi licinia ī eo intīcta ut supra Deide ad aposteātis mundificationē accedas In primis cū uitello oui mixto cū pauca farina ordei l' spelte uel frumēti. Et si adderis modicū mellis rosati melius eēt. Uel facias sic. ℞. suci apii. librā mediam mellis. ℥. iii. farine ordei frumēti ul' spelte. ℥. ii. coquāt usqꝫ ad spissitudinē ⁊ ē mūdificatiuū optimū maxime cōueniēs ī hoc casu Mūdificato aposteāte ⁊ si ad incarnandū procedere uolueris tali utere ēplastro. ℞. pipinelle bettoīce berbene uermicularis cētauree mioris. añ. M. unū buliāt ī uino albo usqꝫ ad consumptionē duarū partium. deīđ coletur herbas aliquādo comprimēdo postea talē colaturaꝫ accipe supra quā proice resine. libram unā. sepi arietini. libram mediam. masticis. ℥. ii. ß. aloes ℥. ß. cere. ℥. v. et totū īsimul debite decoquat. deiñ ꝓice sup lac mulieris et malaxādo fac ēplastrū. Mlta alia tibi scribere possē sed hoc ē iter alia sigulare ꝯ quo ēt illis īcarnatiuis qb⁹ cirugic⁹ utitur suo mō. Si uero apostema ꝑ cauteriū potētiale rūpat ut nōnulli nimiū timētes ferrū cauterio poti⁹ uti uolūt albumē oui cū pauco olei rosati diu agitatū circa locū apponas. deide si escaram op⁹ sit remouere butirū bñ lotū mixtuꝫ cū pauca farina frumēti apponas cū q°. si uelles posses uitelli oui modicū adiungere. postq̄ uero escara ceciderit uter mūdificatiuis ꝓ ut stati te docui. Et h̄ pro cura pestilentialis bubonis dicta sufficiant. Laus deo.

¶ Capitulum quintuꝫ de cura carbunculi ⁊ antracis.

Modus ligandi aposteāta

Ruptoriū optimū

De cura carbunculi et antracis

260

Supra satis uisum est de antracis et carbunculi differentia que habet potissime secundum maiorem uel minorem malignitatis intensionem quare de eorum cura capitulum faciam unum solum a leuioribus incipiens de medicinis gradati ad fortiora procedendo. Prosex igitur rerum non naturalium obseruando regimine te ad capitulum febris pestilentialis cure remitto. Sed unum tibi tantum memorie bene recommitte scilicet infirmum tuum prima die naturali euigilatum semper detinere. Istis itaque prenotatis restat ad medicinalia condescendere uter ergo stati a principio pocionibus illis beze ardicis deinde flobotoma. pro ut statim te docebo per prius si possibile est. et modus tibi inducias dederit prime digestionis superfluitatibus emissis. Et hiis peractis ut cor et alia principalia membra defendas epethimatibus utere et iuleb sirupis confectioibus odoramentis et aliis pro ut in dicto capitulo dictum est. Sed antequam ad flobotomiam deuenias nota quod antrax carbunculus possunt in quacunque parte corporis euenire et ideo si super caput faciem collum uel gullam deuenis ligue secundatione fieri iubeas. Si autem super toracem uel spatulas apparuerit seu brachia uenam mediam eiusdem partis flobotomabis et si a medio infra quia supra anchas tibeas uel coxas ab exteriori parte demonstrentur sciaticam uenam eiusdem partis facias sic flobotomari. Et si uersus pudibunda coxas uel tibeas in interiori parte magis apparuerit saphenam incidi facias. Et quia secundacio plus mihi placet quam infirmum usque ad lippotomiam ducere ut nonnulli in hoc casu precipiunt auctores sicut Galie. xiiii. terapentice. c. vii. et Aui. tertia quarti c. de cura ignis psici. Considera illorum apostematum colorem infirmi virtutem et complexionem etatem precedens regimen et febris essentia Unde si uirtus constans fuerit et talia apostemata ad rubedinem tendunt fuerintque complexio et febris sanguinea precedens regimen sanguinis gnatium etas iuuentutis etc. tam in prima quam in secundatione maiorem sanguinis quantitatem exire permitte. Sed si usque ad lipotomiam infirmum ducere uolueris quia nullas tibi morbus inducias dederit non est tibi alia mensura sanguinis adhibenda. Uerumtamen ceteris paribus in sanguineo et febre sanguinea antequam ad lippotomiam pueniasmaiorem extrahas sanguinis quantitatem quam in collerico. Et quia nonnulli parisienses in isto casu flobotomiam fieri prohibebant dicentes quod propter flobotomiam materia illa uenenosa trahitur ad interiora et per consequens flobotomia infirmi causa perditionis existit. Nota quod carbunculus et antrax propter ut febrem concomitantur pestilentialem de triplici materia generantur. scilicet. de sanguine habente putredinem. de colera habente impetum et acumen. et de melancolia habente diuturnitatem et antequam materia ipsa ad extra propellatur carbunculum causans siue antracem corruptionem illam uenenosam ad intra corpus siue uenas iam adepta est. Et si in sanguine maior fuerit putredo talia rubescunt apostemata. Si in colera citrinescunt. si in melancolia liuescunt siue nigrescunt. Et si magna in illis humoribus accidat uenenosa corruptio. omnes hii tres colores simul apparent. Et in antrace contingit colorem iridialem habere uerum carbunculus pocius fit ex sanguine adhusto antrax vero ex colera et adhustis humoribus. Et propter hoc ceteris paribus sine comparatione periculosior antrax existit quam carbunculus. Ex quibus patet quare auctores flobotomiam in isto casu usque ad lippotomiam fieri iusserunt ut scilicet natura ab illo intoxicato sanguine aliqualiter exhonoretur et bene. Sed illi parisienses forte credebant uenenum illud

opinio parisiensium in hoc casu negantium flobotomiam fieri

Cognitio humoris peccantis

Dr cura carbũculi

ãtraci siue carbũculo solũ inesse ⁊ ñ ad
itra corp⁹ quoꝝ rõe dimissa nullatenus
a pricipio postpõas flobotomiã quam
si ꝓpter etatẽ uł quãuis aliã causã face
re nequiueris scdm quod oportet fieri
facias cũ scarificatione uentosas pone
re super collũ spatulas anchas ł poplitꝫ
curucituraꝫ pro ut in bubõis cura s̃ te
docui. His habitꝫ nõ ꝙ hic solũ carbũ
culi ⁊ ãtracis curã iscribo pro ut febrẽ
ꝯcomitãt pestilẽtialẽ et iõ timens mate
riã illã uenenosã ad itra retrahi q̃ ꝑ uiã
expulsiõis a natura i tali cãu extramit
tit nõ. laudarẽ uerbi grã ẽplastrũ d̃ ar
noglossa qd̃ describit. Galien⁹. xiiii. ꝛa
petice. uel de duob⁹ granatꝫ ⁊ silib⁹ po
situ ab Auic. ꝛtia. q̃rti. c. de cura carbũ
culi. Sꝫ si accidẽtia mltũ remissa forẽt
mẽbraqꝫ i qb⁹ talia isũt nõ mltũ calerẽt
siue ruberẽt cũ quo ifirm⁹ satꝫ sine dolo
re qescert posses ill uti si placert. Et ut
te i isto cãu ad actũ practicũ reducã fa
cias sic. ℞. arnoglosse lẽciũ panis fur
furei añ. coquãt i aqua ⁊ fiat ẽplastruꝫ
qd̃ ẽ sup locũ applicãdũ ac in circuitu.
Et si uis facere mõ Auic. adde gallarũ
ꝑtẽ mediã ⁊ fiat ẽplastrũ ut s̃ Aliud se
cundũ Auicennã ꝯueniens i pricipio ⁊
statu ⁊ eradicat carbũculũ ⁊ cetera. ut.
℞. granata acetosa itegra que i aceto
coquant deide ꝯtrita super panno extẽ
dãt ⁊ carbũculo super ponant. Cũqꝫ
furiositatẽ aliquã remissã ꝑceperis tali
ẽplastro utere ut. ℞. nucẽ recentem ⁊
aliqui recipiũt eius folia. deide farine
ordei passularũ caricarũ añ partes eq̃
les terãtur simul ⁊ coquant cũ uino et
oleo papaueris nigri ⁊ fiat ẽplastrum.
Uł facias sic. ℞. acacie dragãti opii
corticũ granati ⁊ floꝝ eius. an ʒ. i. semi
nis iusquiami albi. ʒ. mediũ. ꝯfice cũ ui
no ⁊ fiat emplastrũ. Qd̃ si hiis factꝫ car
buncul ad maturandũ durus existeret
facias sic. ℞. caricarũ pinguiũ libram
mediã. sinapis. ℥. iii. olei de lilio quãtuꝫ
sufficit ad incorporãdum ⁊ fiat ẽplastꝝ
Cũ autẽ raptus fuerit ⁊ matur⁹ facias
ꝓ ut te ifra docebo. Sed qꝛ carbũculi
pestilẽtiales propt ipetũ ⁊ uenenosita
tẽ materie nõ sic existunt quieti ⁊ ipsis i
pestilẽtialib⁹ febribus apparentib⁹ est
multũ de infirmi perditiõe timendũ Et
adhuc magis de ãtracib⁹ ad eorũ curã
circa localia talit condescẽdas. habeas
saphiꝝ quẽ antraci siue carbunculo cir
cũducas deide ipsũ ex directo retiẽas
stati eni necat antracẽ ut asserit Alber
t⁹ magn⁹ i suo de lapidib⁹ ꝑciosis ibi di
xit unũ se uidisse saphirũ qui plures fu
gauit ãtraces ꝙ erat ꝯtra quosdã asse
rẽtes saphirũ stati ꝑdere uirtutẽ cum
unũ solũ fugauit ãtracẽ. Idẽ i tanto ho
raꝝ spacio facit scabiosa ꝯtrita et cõsi
milit ẽplastrata ut macer asserit. Et nõ
nulli ipsã cũ modico ꝯficiẽtes assũgie ẽ
plastrũ faciũt ut s̃. Idẽ facit cauda eq
na minor ẽplastrata ⁊ce. ut qdã asserũt
Et qdã herbulari⁹ dixit ꝙ ẽ illa quam
speralã uocam⁹. Alii tñ dicũt ꝙ ẽ illa q̃
hẽt stipitẽ curuũ. Idẽ facit tass⁹ barba
t⁹ ꝯtrit⁹ ẽplastrat⁹ ut alii dicũt. Itẽ ille
bon⁹ Gilbert⁹ ãglic⁹ supponebat tyri
acã appropatã et cũ icipiebat d̃siccari
aliã ponebat ⁊ hoc faciebat usqꝫ ad car
bũculi siue ãtracis rupturaꝫ cũ aqua si
magna febris icẽssio nõ erat ipsã ꝑ inte
ri⁹ exhibebat. ⁊ iterdũ loco tyriace utẽ
bat mitridato. Si aũt his nõ obstãtib⁹
loc⁹ icipit malignari stati attrahẽcia il
lã uenenosã apponas. Et ꝑmo cullũ ga
li deplumatũ cuius rorstrũ uicissi clau
sum teneat ut per culum aerẽ attrahe
re cogat uł sãguisugas apponas. Et si
ulterius ꝓcedere uideris malignitatẽ

defendēcia sūt stati circa locū apponen
da. uerbi gratia. ℞. olei rosati. ℥. iii. a
ceti. ℥. i. boli armeni quantū sufficit ad i
spissanduz ⁊ fiat unguētum quod circa
locū apponat. Ad idē ualet unguentū
populeō. Uel facias sic. ℞. olei rosati
olei mirtini. añ. ℥. ii. uini granatoruz. ℥. i
ß. boli armeni terre sigillate. añ. quātuz
sufficit ad icorporādum ⁊ fiat unguen
tū quo utere ut supra. Et potes adder
si placet sucum plātaginis l' morelle uer
micularis ul' capriolozꝫ uitis ul' eis sim
pliciter uti ul' circūponas cotulā fetidā
ꝯtritā ⁊ est mirabilis i hoc cāu. Demū
aposteāti superpone ēplastrū ex oppo
ponacio cū passulis ⁊ modico frumēti
factū. Uel facias emplastrū de stercore
humano tepido. Uel facias sic accipe
uitellū oui recētis sine albumine ⁊ salis
triti quātum recipere pōt ad icorporā
dū ⁊ fiat ēplastrū ꝙ q̄libet hora reōua
tur. Ul' facias sic. ℞. fermēti. scabiose
ꝯsolide maioris lingue auis ātiframaci
añ. ℥. i. passularum ℥. i. cātaridarum nu
mero. xx. stercoris passeruz. ʒ. iii. incor
porētur cum oleo de lilio ⁊ suppoātur
Uel facias sic. ℞. caricaꝝ bñ pinguiū
℥. iii. fermēti. ℥. ii. sinapis rute agrestis
salis ꝯmunis. aristologie lōge. añ. ℥. i.
mediaz nitri. ʒ. iii. tritici. masticati fenu
greci. añ. ℥. i. mellis quātū sufficit ⁊ fiat
ēplastrū qđ calidū supponat. Uel faci
as ēplastrū ex nasturcio seu urtica trita
cū sale et pauco olei de lilio. Uel facias
ēplastrū rusticoꝝ cū alleo pisto scilicet
qꝛ multū ualet. Et aliq pistāt ꝯ alleo ali
qua grana piperis ⁊ aliquas auelanas
depilatas et faciūt ēplastrū qđ ē mirabi
le. Uel facias ēplastrū de stercore passe
ris cū adipe porcina uel ex caricis cuz
stercore colūbino trito cū aceto uel ex
carnositate passulaꝝ cū sale. Uel facias
sic ēplastrū cū terbētina et nitro et ē mlt
tū ꝯueniēs qꝛ i breui rūpit ⁊ saniē ad se
trahit l' sāguinē itoxicatū. vel facias sic
℞. auri pigmēti piperis. añ. ʒ. duo. ca
ricaꝝ piguiū numero decē fiat ēplastrū
cū melle ⁊ superponat Uel coque mel
cū oleo ⁊ mlto sale fac emplastrū. Cū' er
go ad ifirmū tuū perueneris carbūculi
siue ātracis grad' malignitatis. ꝯsidera
diligēter ⁊ sic gradati utere suprascrip
tis. Nā primit' medicamīa leuiora de
scripsi ad forciora ꝓcedēdo. Et qꝛ ma
lignitas illa grādis existit oz ut ifirmo
celerē succursū adhibeas quare uento
sas ꝯ ꝓfunda scarificatiōe super locuz
statim apponat. Aliqui tamē primo fa
ciūt sic.. ℞. cāomille. ℥. iii. spice celtice
. ℥. i. maiorane. ℥. ii. buliāt i aqua de qua
ꝯ spōgia loc' ēbrocet ut sāguis ille ito
xicat' subtiliet ⁊ meli' extrahat Deiñ
uētosam cū multo igne superponūt. de
ide profundā faciētes scarificationē uē
tosam reiterant. aliam embrocationem
faciunt cuz aqua calida salsa uel sola đ
inde in circuitu scarificationem profun
dam facientes uentosam superponunt.
Nōnulli i isto cāu aliq sup ponūt gros
sinū ut arsenicū qđ asserūt i hoc cāu p̄n
cipatū obtinere et talia faciūt qꝛ ꝑsepe
talis egritudo nullas patit' moras ꝑꝑ
ꝙ nō solū imediate descripta facere co
gimur imo uti cauterio actuali uel po
tētiali. Qđ si potētiali uti uolueris mlt
ta iueies i cura bubonis descripta if q̄
duo p̄ma obtinēt p̄ncipatū. Si autē ac
tuali uti uolueris qđ bñ laudo et maxie
cū egritudo sic existeret furiosa ut nob
nullas moras accomodet sic fiat ex cali
be l' auro sz bonū hēas artificē q cādēs
auꝝ bñ cognoscat ne đcipiaris i color
Et caue sup oīa ne cauterizatio cadat
nisi sup ulc' escarosū tm̄ ne flegmonizā

De cura carbunculi

tes ptes circūstātes tāgāt qꝛ nocumen
tū in iuuamēto seqret ⁊ ē mltū tal cau
terizatio ꝯmēdāda. Nā ꝓpe māz illam
uenenosā attrahit a ꝓfūdo attractāqꝫ i
sēsibilit resoluit l effluer facit. Et qñqꝫ
mā egredit silis attremēto nōnulli pari
siēses cū cera cādela cādente uel arden
te sup īfusa locū cauterizabāt ⁊ male.
prio qꝛ tale cauteriū nō ꝓfundat prete
rea cera congelata malos humores ꝓ
hibet exalare ⁊ qꝛ i pte egra ⁊ circūstā
tibus mala nōnunquā īducunt accidē
tia ut ē dolor i tollerabil ardor rubor
īflatio ⁊ ce. tū ꝓpter materie malignita
tē tū ꝓpter medicinas causticas seu ac
tuale cauteriū. Ille bon⁹ gilbetus āgli
cus docet i suo ꝯpēdio radicē lilii i aq̄
coctā circa locū ēplastrare Uel accipe
medullā panis cū extrahit a furno ⁊ eā
effūde i uino acetoso l succo arnoglosse
⁊ circa locū appone. Ul decoques len
tes i aceto ⁊ cū eis ⁊ pane fac ēplastrū.
Et qꝛ talia ēplastra cito exsiccāt ōbēt
cito renouari l folia supponāt anōglos
se. Idē gilbert⁹ que magn⁹ fuit experi
mētator i casu desperato dabat attram̄
tū uino mixtū cū aqua de quo bñ miror
cū i se habeat uenenositatē ut īquit. A.
ii. cañ. c. ꝓprio sꝫ tu facias si libet. qꝛ ni
si talia fuissꝫ expert⁹ āt testiōnio ꝓboꝝ
habuissꝫ dari nō p̄cepisset. nā sepe uene
nū unū aliud fugat ut trocisci de tiro le
proso ꝓpinato l de uīo i quo uipera fu
it exticta. Preterea in experimētꝫ tadei
reperi ꝙ dare uacce seu boui pestifera
to rasurā puicis albi ⁊ attram̄tū mixtū
ꝯ uīo l aqua ad quātitatē uni⁹ coclearis
stati liberat eū a pestilētia q̄re i pestilen
tiato boie hoc idē facer ñ ē īcōueniēs.
Nā tiriaca a ꝓpetate uenēato boi ⁊ ue
nenato boui exhibita ābos liberat a ue
nēositate ut docꝫ expimētū. Aliū uidi q
i cliste riis ꝓ ill pestilētiaꝫ p loco salis
cōis salnitꝝ appōebat ⁊ mlt dixit ꝙ icr̄
dibilit illas mās adhustas eduxit. Itē r̄
citat gilbert⁹ ubi s̄ ꝙ cū talia aposteāta
iuxta m̄bra adherāt pricipalia nobilia
qdē ꝓpe loꝯ obstracā ynā ligabāt q̄ de
sui ꝓpitate ad se illā trahebāt materiā
uenenosā attractaqꝫ iterum obstracā a
liā uiuā in alio adhuc loco ꝓpinquo li
gabāt que iterū materiā attrahebāt et
sic indisinent faciebāt donec materia il
la tota ad locū nō timorosum ueniebat
⁊ facias si libet. Antrace ergo siue car
būculo mortificato ad ipsoꝝ carnē mō
tuā siue escarā remouēdā de cetō ē attē
dēdū. Pro quo nō ꝙ it duꝫ remanꝫ ibi
escara uelut clauis q i equoꝝ r̄go nōnū
q̄ꝫ repetit. ⁊ qñqꝫ caro mōtua locū g⁹
i circuitu ex ūguēto de bolo supi⁹ ōscri
pto l alio ꝯsili sēp teneas ēplastruꝫ nec
unq̄ꝫ amoueas cū uncino carnē mortuā
siue clauū l escarā uiolēt. nā ꝓpt dolo
rē mā ibidē attraher̄t atractaqꝫ posset
ibi nouū apostema generar̄. Facias g⁹
sic. ℞. radic. altee. M. iii. buglosse. m
ii. buliāt i aqua deīde pistēt. qb⁹ adō fa
rine fenugreci et seis lini añ. ℥. iii. incor
pent sil cū butiro loto l assūgia porci ñ
salita. Ul facias sic. ℞. radic. altee brā
ce. ursine malue herbe roberti. añ. M.
i. alleluya. M. ii. coquāt ⁊ optie pistē
t cū butiro ātiquo ⁊ assūgia pōcina ñ
salita et fac massā quā per tres dies ref
ua deīde pone ad ignē et cola seu extra
he p stamineā qb⁹ adde paꝝ cere et pl
ueris masticis. ℥. i. pl⁹ l mi⁹. scōm quāti
tatē quā facies et illo ūguēto utere l ut
dictū ē i. c. p̄cedēti uter butiro loto mix
to cū pauca farina frumēti ⁊ modico ui
telli ouoruꝫ. Pro mundificatio utere
mūdificatio de apio qd ē optimū l de ui
tello oui q̄ ōscripta sūt i. c. p̄cedeti. Ul

uttrē ūguēto de melle. Raf. vii. alm̄. c. de. carbū. qd̄ sūme laudat ī isto casu ut. R. mellis pulue. sarcocolle añ. ptes aq̄les īcorpora bñ isil' et utere. et si uis fōci⁹ decoq̄ mel usq3 ad spissitudinē ut ipse dicit. deide misce sarcocollā et fac unguētū quo utere ut s̄. Amota escura et dilligēt' ulcere mūdificato utere unguēto īcarnatio ī p̄cedēti. c. descripto. Uel facias. sic. R. masticis thuris aristologie ro. uernicis mirre farie orobi litargiri ceruse aloes añ ptes equales pigue dis gallie porci l' sepi arietini quātū sufficit ⁊ ꝯfice unguētuz cū cera ⁊ ꝯsil'iter ex ipsorū aliquib⁹ ⁊ erit bonuz. l' facias sic. Re. olei ueteris lib. iii. assungie pōci depurate a sale lib. ii. litargiri aurei lib. iii. uitreol i radicū canne. añ. ℥. iiii. oleū ⁊ assungia instagnato cū claro igne liquefiāt deide addāt' alia ⁊ ꝯtinue ducant' donec debitā hēant spissitudinē ꝯ spatula lignea que si eēt de palma meliō eēt. In illo enī unguēto nullū unguētū prestāci⁹ illo repies. Et qr ī facie l' alia apparēte pte nōnūquā tl'ia nascūt' aposteāta ex quoꝝ cicatricib⁹ facies ⁊ maxie mulieꝝ l' alia mēbra deturpāt' ī cicatrizatiōe ūguēto tali utere. R. boracis ʒ. ii. cāphōe. ʒ. i. coralli albi. ℥. f. am̄ti dl' ci. ℥. i. bellirici marini dragāti albi amidi cristalli ātal' dēta tal' olibāi albi nitri añ. ʒ. iii. marmoris albi. ʒ. ii. serpētarie scar̄. añ. ℥. i. ceruse. ℥. vi. confice hoc mō dragātū ⁊ bellirici ī mortario marmoreo cū pistello ferreo sil' contūdāt' siue terant' cet'a sigillati per pānū crebrent' Deide. Re. assūgie recēt̄ albissie librā i. f. sepi. caprini. l' porcini. ℥. i. f. assūgie galline. ℥. i. ponāt' ī aliquo uase in cacabo pleno aqua bulīēte sic ꝙ liquefiāt. d̄inde p' pānū ī aliquo catino colēt' mox apponat' puluis toci⁹ pret' camphorā et borracē. deide pone sup prunas sēp cū spatula miscēdo et cū īcipit bulir̄ ad de cāphorā et boracē. Et ꝯ coagulatū fuerit usui refua et ī cicatrizādo utere nā ī tātū cicatrices subtiliat ut ēt leprosoꝝ facies mirabilit' emēdet'. Uel utere capno caseo qr tere ipsū cū melle et fiat ad modū unguēti l' oleo de uitellis ouorū. uel tere molliciē panis cū foliis apii et suppone. Uel fac ad modū unguenti ex farina orobi et thuris cū melle. Uel facias sic. R. assungie porci per nouēdies ī aceto tēperate de ftio in tercium acetū renouādo. lib. i. argēti uiui exticti aluminis. añ quartā. f. sulfuris uiui. ℥. i cōticū uliui. ʒ. f. nidi arūdinū. ʒ. ii. pistētur oīa pistāda subtilissime ⁊ īmōtario oīa sil' misce ⁊ fiat ūguētū. Ul' facias sic R. assūgie preparate ut supra librā. i. buliat ī uino albo ⁊ cū aliquātulū bulierit colet' per pannū lineū ī aqua plātagigis. uel ī lacte caprino quā īfrigidatā ī mortario pōe cui add̄ litargiri aur̄i sulfuris uiui. añ. ℥. iii. thuris. ℥. i. f. scorie. ferri. ℥. i. argēti uiui exticti. ℥. f boracis ʒ. ii. cāphore. ʒ. i. Et si illa piguedo non sufficeret ad ibibēdū illos pulueres ad de olei rosati p pri⁹ ī aqua plātagis loti quātū sufficit et fiat ūguētū. Ul' accipe calcis uiue quātitatē quā uolueris ⁊ eā extīgue tociens ī aq̄ frida ꝙ ei⁹ amittat acuitatē de qua ī mortario ꝯ debita olei rosati quātitate fiat ūguētū. Talia enī unguēta pellē subtiliando ⁊ clarificādo cicatrices occultāt unū singulare ꝙ ego expert⁹ sū in delēdis cicatricib⁹ est balsamus. Cū ergo uideris carnem quasi equatā habeas bonum balsamum in quo pennā intingas cum qua sepe cicatrizādū locū illinias pp hoc eiz in tm̄ cicatrix subtiliat' ut quasi nō appareat. Et hoc tu facies ī dñaꝝ facieb⁹ q̄ poci⁹

mõtẽ eligerẽt q̃z facle cicatrizatã bere
z b ỏ cura illoz apostеãtũ dcã sufficiãt.

¶ La^m sextũ curã ponit uariolarum.

Et si uariolaz febris ut supra
uisũ est iter pestilẽtiales nume
ret cui^9 tamẽ sex rezũ ñ natu
raliũ regimẽ acomũi regie. febris pesti
lẽtial^s superi^9 posito aliqualit^r uariatur
Pro quo nota q oi tẽpore ãni z oi re
giõe cui^9 pq̃z quis etaz fuerit l' ꝓplesiõis
põt idifferẽt uariolari lz i descripta eta
te uisũ fuerit rarissime uñ secũdũ etatẽ
diuersitatẽ regionũ ꝓplesionũ tẽporuz
ãni febril^s essẽtiaz bac z cite l' tarde ipsa
rũ apitiones ẽ ꝓsimilit^r regimẽ uariãdũ
Sit itaq̃z aer ãte uariolaz apitionẽ ad
sicũ z paululũ ad frigidũ declinãs plus
tamẽ l' minus secũdũ q i egroto matorẽ
l' minorẽ icẽsionẽ pceperis. Cũq̃z icipi
unt aparere aer ad caliditatẽ z humidi
tatẽ reducat tẽperatã. Et quomõcũq̃z
seu qualitercũq̃z alteret reb^9 uter odo
riferis pro ut ō differẽtia secunda trac
tatu prio z capło prio te docui. Pro
cibo aũt utat ptisana ordei nỏ collata
ꝑ modico zucari l' ozdeato siue aueãto
l' mica panis abluta cũ lacte amigdolaz
prepazataz z i istis si placz potes adỏ
re aliq̃ acetosi ut uinũ granatoz berbe
ris agrestã z silia l' seminũ comuniuz e
mulsiõe Et ex herbis uti põt spinachia
boraginib^9 lactuca acetosa z cucuzbita
de sucis ōscripꝫ adẽdo ꝓ libito. Cõue
niũt z lẽtes excorticate cũ aceto cõrec
te l' aliquo ex succis ōscripꝫ z pbuliãt
i duab^9 aquis z postea ad pfectionẽ us
q̃z decoquãt z alteraz ut ō utere b die
ta ꝑueit usq̃z ad duos l' trẽs dies donec
uariole iciptũt apparer. Et si ad gros
siorez dietã uenire necesse sit ista i bro
cio pulle decoqui facias ut in capitu
lo cure febris pestilentialis te docui u
num quoque usque ad boc tempus
est omnino uitandũ sed aquam bibat
ordei in qua lamina aliqua aurea sit ex
tincta si diues fuerit infirmus. ¶ Post
aũt uariolaz apparitionẽ põt paz uini
albi aq̃i bibere l' ciscioli aq̃ cocta bñ lim
pbati q tñ poti^9 medicinal^s q̃z cibalit^r
exibeat ut uariolaz iuuet egresũ ió i
parua sũmi debz quãtitate. Et scias q
uariole sepissie lactãtibz accidũt q̃r eo
tũc regie ōscripto debes nutricẽ gubez
nare. Nã ꝓfãs lactãs febricitauerit tũc
oportz ut rectificet lac matris ei^9. ꝑma
q̃rti. c. de curationib^9 untiõsalib^9 febriũ
putridaz z. ktia. ꝑmi. c. ō egritudinib^9
q̃ i fãtib^9 accidũt. Et si i b^o casu nutrix
cale ꝓplesiõis existeret debes unã aliaz
accipere q̃ fide ꝓplesionis existet. Et
ỏbes ifãtẽ tenere i aere utõ correcto q
tibi si oio obscur^9 eẽ ñ debeat pauci lu
mis tñ existat z gelcat ifãs icuãbulo q
mouezi sep debz leuit et maxie post lac
tis suctionẽ a nutrice ul' alia pson̄ me
lodiose cãtãte l' cũ alio musicali istrumẽ
to. sonãte ne ifãs ad uagitũ l' izã ꝓuoce
t. Et si ꝓbẽores nutricẽ i sãguie uel
aliis i bũorib^9 habundare fiẽda. eẽt flo
botomia l' secũdũ exigẽtiã aliozũ bũozũ
euacuatỏ. Et si coitus tali nutrici abso
lute ꝓbibeat. si tñ robusta foret ac coi
tui asueta diuq̃z sine ipso pmãsisset sibi
coit^9 ꝑueniret. sed tũc lactare ifãtẽ usq̃z
post borã nỏ debz bijs expedit^r ad me
dicinaliũ r̃gimẽ uenientẽdo potionẽ aliq̃z
ex ōscripꝫ ifirmo tribue bezardicã ut
materie uenenositas extiguat^r. q̃ i uari
olãdo magna et adhuc imozbilãdo ma
ior. ymo maxia repit^r ifãdũ z lactãti pa
rũ illi^9 aque bezardice maxie ꝑueniret
Et si ifirm^9 ipse i etate uẽtosationis fu

erit et non flobotomie p prius comuni
b⁹ educt̄ supfluitatib⁹. p naturā l' ꝯmu
ni ꝯsuppositorio l' clisteri. ponēde p̄mo
sūt sup nates aliq̄ uētose ꝯscarificatiōe
deiñ super spatulis sāguinē fm uirtut̄
tenorē ꝯplesionē febris essētia. ⁊ce. ex
trahēdo. Et si i etate fuerit flobotomā
di basilicā primo deide cephalicā icidi
facias m̄ti sp habēdo ꝙ si febris hec a
sāguine ꝓuenerit aliis ꝯsētiētibus ad li
potomiā usq3 flobotomiā facere potis
l' saltē fieri facias sēsationē ⁊ maxime si
cardiacā flobotomaueris que ēt in hoc
casu sola pōt ꝯuenire. Nota tamē ꝙ si
naturā pciperes sāguis narium fluxuz
tēptare ipsaz iuuare debes ꝯseta ul' ali
quo huiusmōi nariū fluxū sāguinē ꝓuo
cāte flobotomiā si opus fuerit dimittē
do Itē nota ꝙ talis flobotomia siue uē
tosatio āte uariolaꝝ apitionez fieri de
bet post aūt nature opationē ipedires
ut ex dict̄ habetur auicen. prima quar
ti de cura uariolaꝝ. Si attñ ad hoc us
q3 tempus facta nō esset ⁊ magnā san
guinis repletionē ꝯprehēder̄s floboto
mia l' uētosatio eo tūc maxīe ꝯuenir̄t qꝛ
natura a m̄ltitudīe oppressa mat̄iei po
tēcior ad residuū expellēdū rederet̄ ⁊
etiā dato ꝙ ipsa iexpellēdo materiā po
tēs existeret tāta tamē esse pōt ut sepe
ꝯtigit ꝙ m̄bra ad que expellit̄ corrūpe
rēt. Itē nota ꝙ si materia ipsa ad faci
em raptū habere ꝯprehēderes nec pos
ses sanguinē a narib⁹ ꝓuocare ꝓpt̄ ꝙ
aliquoꝝ mēbroꝝ faciei destructionē ti
meres ut occuloꝝ l' aliorū ⁊c̄. premissa
cephalice flobotoīa iubet auic. nasi ue
nā icidere Tuent̄ eni partes supiores
per ipsaz amalitia uariolaꝝ ut ipse iqt
⁊ ē uena leporis de qua quarta primi. c
de flobotomia facit mētionē. Et secun
dū exigētiā i sāguis extractiōe sis bene
solicit⁹ qm̄ hui⁹ morbi est cura potissia
Nec unquā fortē medicinā exhibeas ⁊
si pur medicina idiges utere cristeriis
l' aliqb⁹ aliis leitiuis fact̄ ex māna cassia
tamarīdis sirupo uiolato diaprunis ñ
scamoneato uel diacatolicō descriptōe
comuni. Et potes de aliqb⁹ istoꝝ ꝯde
coctione cōi l' aqua fructuū facere poti
onē. Extracto itaq3 sāguie fm ꝙ opor
tet utere iuleb sirupis mixturis superi⁹
d̄script̄. s. c. d̄ febre pestilētiali cura us
q3 quo uariole icipiāt apparer̄. Sz unū
memorie bñ retine. s. nūq̄z epithima uel
aliud i talib⁹ aꝓximare v̄tute cui⁹ mate
ria posset adint⁹ ꝓpelli uidi eiz quēdaz
iudeū q ad pauca respiciēs cordi epithi
ma cuidā uariolādo iquo salut̄ signa iā
icipiebāt apparere aꝓximauit et in cra
stinū p̄focat⁹ perijt. Cū aūt uariole ici
piūt apparere ē ad materiā expellēdaz
Iuuāda natura qd facias primo redu
cēdo aerē ad aliqualē caliditatē utē dic
tū ē d̄besq3 i yeme ifirmū idrapo d̄ gra
na et i estate de sidone iuolutuz tenere.
Et caue ne aer frid⁹ ipsū attigat. Et in
isto casu girard⁹ cremonēsis sup uiati
co docet accipere succū feniculi et apii
et i ipso tepefacto pānū itigere iquo in
firm⁹ iuoluat̄ ꝙ facias si libet. Si tam̄
magnā ifirm⁹ extuationē sētiret cū quo
⁊ nigredo ligue ⁊ itēsio caliditat̄ ad es
set reduc aerē quātū possibile est ad tē
periē cū quo etiā leuit̄ coperiat̄. Me
dicine que iterius sūt aproximāde. Et
si uirtutē. materiā ꝓpellendi ad cutim
habere debeāt quantū tamē fieri potest
comtemperentur ne maior flamma in
hūorib⁹ iducat̄. Facias ergo sic. ℞.
aq̄ ēdiuie. ℥. viii. aq̄ feniculi. ℥. iii. zucha
ri albi. ℥. iiii. ifūdat̄ zuchaꝝ i aqua d̄co
ctionis fructuū l' ficuū et ꝯ dissolutū fu
erit fiat iuleb cū aqs s̄script̄ de quo ifir

Dr cura

m⁹ sepe bibat. Uel facias sic. ℞. ficuū sicaꝝ numero vi. lētiū excorticataꝝ or ꝺi radicū ēdiuie añ. M.i. semis fenicu li. ℥. ß. fiat decoctio cui adde zuchaꝝ et ī potu tribue l' facias sic docet auicēna ut. ℞. lacce ablute. ℥. vi. lētium excor ticataꝝ. ʒ. vi. dragāti. ʒ. iii. dequoqʒ in media libra aq̄ usqʒ quo remaneat q̄rta ꝑs lb. ⁊ adꝺ paꝝ zucari ⁊ ī potu tribue Si autē tāta flāma nō fuerit docet sic facere. ℞. ficuū citrinarū. ʒ. vii. lētium excorticatarum. ⁊ lacce. ana. ʒ. iii. dra ganti seminis feniculi ana. ʒ. ii. coquāt in libram unam aque donec ueniat ad terciam partem ⁊ da de ea bibere paciēti. Expellit. n. caliditatē acorꝺ at qʒ ipsi⁹ pulsū ꝓhibet. uel facias sic. ℞ ficuū sicaꝝ. ℥. ii. passulaꝝ lētiū excōtica taꝝ semis feniculi. āñ. ℥. i. lacte sādali. ru añ ʒ. iii ꝯquascēt et buliāt i. lb. iii. aque usqʒ ad ꝯsūptionē medietatꝭ de qua īfir mo sepe exibe. uel facias sic. ℞. radicū apii se. feniculi. petrosilii añ. ℥. i. ficuū si caꝝ. ℥. iii. passulaꝝ. ℥. ii. berberis. ʒ. vi. sādalorū ru. ʒ. iii. ꝯquassent ⁊ buliāt in lb. iii. aque ⁊ fiat ut s̄ ul' facias sic. ℞. succi mēte depurati. ℥. iiii. succi lapacij acuti. ℥. i. succi acetose mucilaginis fi cuū citrinorū añ. ℥. i. ß. oxizachare sipli cis. ℥. vi. aqua radicū feiculi aqʒ ēdiuie añ. ℥. viii. zucari albi. ℥. ii. fiat iuleb de quo ī potu sepe tribue. Girald⁹ cremo nēsis ad pueroꝝ uariolaꝝ egresionē so lū aquaʒ decoctiois lenticule exibebat. Oia igit s̄scripta facilē prebēt uario larum exitū sʒ qr ī ipsarū egressu ꝓpter mat'ie mltitudinē āt malignitatē aut ip sius ad aliqꝺ mēbruʒ facilē decursum de nō nullorū mēbroꝝ ꝺstructiōe time mus ꝺ ipsorū defēsione ꝓuidēdum exi stit. Et prio de oculis Nā materiā ad ipsos si raptū habere ꝑciperes primo īfirmū colloca ī loco ñ luminoso nec rē rubeā aut luminosā īspitiat. Saphir⁹ quoqʒ ac smeraldus ī oculo circūduca tur ac ipsū smeralduʒ sepe ītueatur ꝺ bes qʒ statī a pricipio aque rosate aut coriādri mirti l' sumac duas l' tres gut tas ocul' īponere. s. in lacrimali doēsti co deīde faciē paulatī ad oppositū uer tere sic ut aqua totū circuat oculū que ī estate frigida ī teme uero reissi frigo ris existat ⁊ ꝑiter de oībus in oculis po nēdis aquis tā dictꝭ q̄ʒ dicēdis facer ꝺ bes itē ī hoc cāu hec aqua ꝓderit mira biliter ut. ℞. aq̄ rose. ℥. iii. succi carōsi tatꝭ granati. ℥. i. sumach. ℥. ß. conquasse tur sumac ⁊ ligetur ī pecia rara ⁊ buli at ꝯ s̄scriptis usqʒ. ad ꝯsumptionez ter cie ꝑtis et de tali mō quo s̄ pone ī ocul' īfirmi sepe. Uel facias sic. ℞. aq̄ ꝺcoc tionis sumach aq̄ rosate. añ. ℥. ii. misce ꝯ gb⁹ ꝯfricet ātimomū et adꝺ si placʒ paꝝ cāphore ⁊ maxie ī ꝑmis duob⁹ die b⁹ et ut s̄ utere. l' facias sic. Accipe suc cū coriādri ī quo ātimomū ꝯfricetur ⁊ fac ut pri⁹. uel facias sic. Re. aq̄ rosate ℥. iii. aq̄ ꝺcoctionis sumach. ℥. i. litargi rii auri subtilissie triti. ℈. ii. misce ⁊ ute re. Itē posses materiā ad aliā diuerter ꝑtē. s. ꝯfricādo leuit collū et ēt tipora trahēdo sēp ꝟl⁹ ꝑtē posteriorē. Si aūt fluxū sanguis nariū natura tēptaret. ꝯ ꝑciperes et de nariū destructiōe timer s facias sic. Re. aq̄ rosate. ℥. iii. aceti. ℥. i cāphore. ℈. i. sādaloꝝ citrinoꝝ. ℈. ii. mi sce sil' ī āpula q̄ʒ sepe īfirm⁹ odoret po tes ēt cū tali aqua nares illinire ul' illini as eas cū oleo rosato aliqual' cāforato aut oleo demirto aut citonioꝝ. uel ꝯfri ca ī aliquo eoꝝ ātimomū ī aqua plātagi nis l' rosaꝝ et illinias nares potes ꝑit et aures si de eis timeres defēdere cū s̄ scriptꝭ. Ad oris quoqʒ defēsionē. Re.

aque plātaginis uel rox.ʒ.iii.anuli.ʒ.i.
ß.misce ⁊ os. sepe colue l' uter lacte ca
prino l' asinino ꝯ aqua rox.uel plātagi
nis mixto l' facias sic.Re.aqua zuchari
ʒ.iiii. uini granatorū acetosorū.ʒ.i.ß.
misce ⁊ utere ut s̄ Itē infūde penidias
ī succo arāci l' agresta addita aq̄ roxa
ta ut s̄ ⁊c̄.ualēt ⁊ pro gutturis defēsio
ne oīa suprascripta gargarismata Itē
ad oīum īdiferēter mēbroꝝ superiorū
defēsionē bonū est sumere post cibū ali
qua grana granatorū muzorū l' aliquot
coriādros l' parū coctani ꝯ zucaro con
diti l' parū panis ī succo berberis agre
sta l' ꝯsimili īfusi defēdim⁹ quoqz meri
ac stoācū istomō.Re.aque ordei .lb.i.
aque ēdiuie lb.ß.iulep roxati.ʒ.iiii.siru
pi de mirt̄.ʒ.ii. fiat iulep de quo īfirm⁹
sepe sugat Istud etiam iulep ualet ad
ītestinoruz supiorum defensionem Ad
ītestina uero ꝑ inferiora defēdēdi ōbes
uti stipiticis ut dicit Auic.facias ergo
sic.Re.roxaꝝ.ru.M.i.ß.risi paīci añ.
M.ß.fiat ōcoctio ī aq̄ pluuiali l' aqua
extictionis calibis de qua accipe.lb.i.ī
qua dissolue zuchari roxati.ātiq olei ro
xati.añ.ʒ.ii.missis et fiat clistere ꝓ de
fēsiōe pulmonis ne ulceret ⁊ ne anelit⁹
ꝯstrictio ut nōnūq̄z ꝯtigit sequat docet
Auic.loch.facere delētib⁹ facias ergo
sic.Re.lētiū excorticataꝝ subtilit trita
rū.ʒ.iii semis papaueris albi.ʒ.i.ꝯfue.
roß.ʒ.ii.iulep rosati q̄ztū sufficit et fiat
loc de quo sepe lābat īfirm⁹.Cūqz uari
ole sūt ex̄ pulse ē eoꝝ maturatio ꝯ choo
ptura iuuāda et debet pp a.fōte caloris
distātiā magis extrema coopiri.Cum
aūt uariole rūpūt ꝯ coto no debēt leuit
exsiccari asanie ueꝝ sepe accidit ut eaꝝ
ruptura tardet postq̄z adhuc mature
fuerīt qr̄ tim̄tes ne sanies m̄brorū cōro
dat ī quo sūt iubēt autores eas ꝯ aurea
acu appiri ꝯtinue saniē ꝯ coteno leuiter
exsiccādo. Itē postq̄z m ature fuerit ea
rū ē resolutio necessaria ut exsiccēt et
cadāt ī quo cāu multa describit.Auic:
bona et utilia.Et ut te adactū praticuz
reducā.facias sic.Re.aq̄ rosate.lb.i.sa
lis cōis.ʒ.i.cr oci.℈.ß.buliāt sil' usqz ad
ꝯsūptionē t̄cie part̄ deide habeas peti
am lineā ad quātitatē uariolaꝝ quas ī
tēdis desicare in aqua īfusā ⁊ debite ex
pressā sup uariolas appōe.Caue tamē
ne sup īmaturas quas rupisti uariolas
petiā illā appōas ne pp hoc dolor uehe
mēs āt apostema ibidē eueīret.Aliō me
dii q̄ auicena ꝯmēdat qr uariolas matu
rat exsicat ac eas facit cadere cū uelo
citate.Se.folioꝝ tamarisci rosaꝝ ru.lē
tiū añ.M.i.sādaloꝝ ru.ʒ.iii.cāphore
ʒ.ß.sal' cōis.ʒ.i.ꝯquassēt ⁊ buliāt .ī li
ß.aque rosaꝝ usqz ad ꝯsūptionē tercie
part̄ qua ut̄e ut ātescripta suffuigatio
quoqz tamarisci uariolas multū exicat
ut auicena r⁹.canone capl'o propo ha
beas ergo folia ⁊ cōtices tamarisci quo
rū fumo pānū lineū suffuiges quē ꝓ de
sicandis uariolis superpone . In ihe
me uero si aliquarum extremitatum ua
riolas ueles uelociter exicare ut manuū
uel pedū ⁊ce.docet Auic.īcēdere tama
riscū ad quā īcēsionē mēbra applicētur
desiccāda.Et ī casu quo uariole multe
essēt humiditat̄ suffumiga pānū super
mirto et foliis ei⁹.Et si forti⁹ uis Re.
thuris nucū cipssi añ.ʒ.ß.rox.ru.galla
rū.añ.ʒ.ii.mirtilloꝝ et folioꝝ ei⁹ añ.ʒ.i
ꝯquassēt ō quib⁹ pone paꝝ sup prunas
et suffumiga pānū ut s̄ uel facias sic ⁊ ē
quo cōiter praticantes et ego utimur
Re.farine fabaꝝ partē unā farine risi
milii et ordei añ.partē.ß.īpone orali ⁊
salipisa lētigamē super quo iacet īfirm⁹
Et si ē delicat⁹ sali solū culcidrā super

Di cura morbillorum

quā pone postea lētigamē rarū ⁊ bene subtile. Et qꝛ nōnūquā ꝯtingit mēbruꝫ aliqđ ex uariolis ulcerari ad tale ꝯsoli dādū ulcus laudat auicena unguētū al buꝫ cōe ⁊ ē ꝙ describit nicholaꝰ sꝫ fiat sine aceto ualet etiā unguētū de cerusa secundū primā uel secundā descriptio neꝫ auicene quīto canone tractatu secū do Alii accipiūt unguētū de cerusa de scriptū a mesue ⁊ tale ūguētū cuꝫ aqua rosata lauāt ul' ī mortario simul īcorpo rāt addēdo parū cāfore ⁊ aliquid đ ra sura radicū cāne ⁊ de rasura uenaꝝ ar boris azarō ⁊ est salis ut nōnulli uolūt moderni. Ego tamē nullos sinoīzātes īueni qui illđ uocabulū exponerēt ueꝝ rasura corticis radicis salicis multū ꝯ uenit ī isto casu ut pꝫ per auicenā ⁊ sera pionē ī ꝓpriis capl'is Alii accipiunt un guentū siue cerotū albū galieni sine ace to cui res addūt suprascriptas. Et hoc unguētū bene laudo qm̄ talia ulcera ml' tum exicat ⁊ ꝯ solidat facias ergo sic. ℞. ol'i roxati. ℥.iiii. cere albe. ℥.i. lique fiāt sil' deide diu ꝯ aqua roxata lauent' cui postea rasure radicis cāne. ℥.i. rasu re radicis salicis. ℥.ß. cāfore. ℈.i. fiat un guentū quo utere laudat ac etiaꝫ auic. unguētū factū ex litargirio ⁊ cerusa cū oleo roxato et cera laudat īsuper ipse unguentū rubeū ꝙ ipse describit quīto canōe tractatu de unguētꝭ. Et qꝛ qn̄ ex uariol' accedunt cruste ī naso l' alia pte ad eoꝝ remotionē laudat ac etiā unguē tū factū ex ol'o roxato cū cera modico ceruse ⁊ pauco climie ad idē ualet buti rū ꝯ aqua rox. lotū l' sic facias. ℞. olei roxati. ℥.i. pinguedinis anguille. ℥.ß. la uētur cuꝫ aqua roxata quibꝰ adđ parū cere liquefacte et litargirii. ʒ.i. ⁊ ceruse ʒ.ß. et fiat ūguētū cū quo illiniāt' cruste Nōnūq̄ꝫ ēt uestigiis uaiolarū facies ac alia apparētia mēbra deturpāt' ꝓ quo rū remotione ml'ta laudat. Auic. ut ra dices arūdis sarcocollā semē melonis ⁊ alia ml'ta. Sed ut te ad actū practicū đ ducā facias sic ℞. olei đ lilio olei đphi sticis. añ. lb. ß. pīguedīs asini. ℥.iiii. olei roxati. ℥.ii. lauēt' diu ista sil' cū aqua ro sata. ⁊ lilioꝝ alboꝝ deiñ accipe albumi na q̄tuor ouoꝝ recētiū q̄ ī istis suis po nāt' ad ignē ut parū coagulēt' ⁊ coagu lata misce ī mortario ꝯōibus s̄ scriptꝭ postea accipe amigdolaꝝ dulciū ⁊ ama raꝝ đpillatarū añ. ℥.i. ß. pistēt' diu điñ īcorpora ꝯ rebꝰ s̄scriptꝭ qbꝰ oibꝰ adđ radicū cānaꝝ. ℥.ii. ß. sarcocolle seminis melonis ꝯ corticibꝰ risi abluti litargiri auri zuchari tabarizet anuli crete exq̄ fiunt uasa fictilia añ. ℥.i. oīa simul mi sce ī mortario tā diu agitādo ꝙ ad. spi situdiēꝫ ūguēti deueniāt quo ut'e qꝛ mi rabilit' uariolaꝝ delet uestigia Ad idē ualet aq̄ subliātiōis radicū cānaꝝ. Ad idē ualet pīguedo asini cū oleo roxato liquefacta. Et super oīa ualēt hec tria s. aqua ungulaꝝ arietꝭ l' capre que egre dit' cū ungule ille assāt' ī igne. Sāguis leporis ⁊ sāguis tauri ualēt etiā ⁊ oīa unguēta que ad cicatrices carbūculoꝝ ⁊ ātraciū remouēdas ī capl'o precedēti đscribūt'. Et h đ cura uariolaꝝ laꝰ đo.

¶ Capitulū septimū curā ponit morbi lorū qº pfecto huiꝰ tractatꝰ prīe prīci pali pti finē īponā ad quē ille me iuuꝫ fe licit' pueir' q ꝓ nobis pepēdit ī ligō am̄.

Supra dictū ē ꝙ uariole parū differūt amorbilis et ꝙ uario laꝝ signa simil'r existūt nisi qđ ī morbilis febris et accidētia oīo sūt ītē siora cū ut pl'imū a colera ꝓueiant. Et iō cura uariolaꝝ cura existit mōbiloꝝ

q̄stū ad regimē sex rez nō naturaliū ac medicinaliū. debes certis paribꝰ totū regimē magis ad tēperamētū reducere ꝙ febris fit magis i cēsa accidēsta. ac ēt i tēsiora ut dictū ē. Et qa morbilli crustā ñ facīūt nec ēt ulcꝰ solōe nō idiget neqz ꝙsimilibꝰ ut uariole. Si tñ sedus colō remaneret utere ūguēsti et aliis uariolarū uestigia r̄mouētibꝰ. ꝛ hic sit finis cū ꝛc mōbiloz ꝙ quā huiꝰ tractatꝰ ꝑme ꝑncipali pti finis i ponit. Ad laudē dñi ih su xpi crucifixi eiusqz genitricis. amen.

¶ Explicit ꝑma ps huiꝰ tractatꝰ q̄ est de peste. Ad illustrissimū ꝑncipē et dñum dominū. Philippū mazia ūglū mediolani ducē. et papie ūglerie qz comitem. Editū p Antoniū. Guainerii papiēsē artiū et medicine doctorem eximium.

¶ Incipit materia uenenozum. in cuiꝰ inictio tabula capituloruz ponitur.

PRimū capitulū ponēs qd per uenenū sit itelligēdū. aliq̄ incidētalia mouet dubia.

¶ Primū. nūqd suzdꝰ et cecꝰ a basiliſco possit uenenari.

¶ Secunduz. numquid basiliscus primo uidens hominē ipsuz ꝑmat. an ecōtra.

¶ Tertiū q̄liter uenenū qōcūqz sit illud et qualitercūque approximatū ifficiat

¶ Quartē nūquid ex toto ꝺe oē uenenuz pricipaliꝰ cor inficiat qz aliud mēbrū.

¶ Quintum dubiū ꝙ uenenū ceteris paribus citius interficiat an agens intentionaliter seu spiritualiter an materialiē.

¶ Sextū an possibile sit uenenī actionem ad aliquē ꝑcisum terminū limitari sic ꝙ ad illud tēpꝰ uenenatū merito taꝰ uenenosus moriatur ꝛ non ante nec ultra.

¶ Scōm capitulum modum edocet per quem quis se sciet ab assumptione uenenī seu ab eius lesione custodire.

¶ Tm. capm. zes ꝙtiēt uenenī malitiaz frāgētes ac ipsiꝰ ipssionē prohibentes.

¶ Quartū q̄rit nūqd bñficio medici nō alio qō possit taꝰ disponi. ut nuliꝰ exhibiti uenenī siue ab intra siue ab extra. timeat actionem.

¶ Quintū modum istruit ꝑ quēm quis sciet ꝙplexionē suā facere tyriacalē seu bezeardicā sic ꝙ nullius uenenī qualitē cumque approximati timebit actionē.

¶ Sextum modum tyriacam magnaz ac mitridatum docet conficiendi.

¶ Sepm. oiuz uenenoz qꝰ moꝛqz ꝛ q̄ l'ꝛqz ap̄proximatoz curā poit generalē.

¶ Octauum particularem curam ponit mineralium uenenozum:

¶ Non curā pōit uenēoz uegetabiliū

¶ Decimū curā ponit uenenorum animaliū ꝛ quarūdam partium ipsozum.

¶ Undecimū curam specialē ponit pū ctūre seu morsure animaliū uenenosoz ac uulnerū factorum cum cultello sagitta tello uel alia re uenena infecta.

¶ Ultimū capitulum curaz ponit morsure canis seu alterius animalis rabidi.

¶ Capituluz primū quid per uenenum sit intelligendum ostendit. quedam cuz hoc incidenter dubia declarans.

ET si uenenū mltiplicit accipi possit hic tñ per uenenū illud soluz itelligo qō qualꝛqz humano corpori approximatū siue a materia fuerit operatiuuz siue nō est sue ꝙplextonis mediāte quadā occulta proprietate corruptiuuz. ut napellus. cornu spice. opiuz. uenena serpētum. euforbium. ꝛ cetera ꝙ si Auicen. ac plurimi auctores de uenenis tractātes dixerit

Quid

opiũ ⁊ euforbiuz ⁊ plura alia uenena a qualitate operari manifesta Sciendũz ꝙ Auicẽ. ⁊ alii sic ponentes ꝯsideraue runt uenenum quãtum ad specificã for mã. qua una species differt ab alia. Et scõm hãc ꝯsiderationẽ dixerunt ꝙ ue nenoruz quoddã operat̃ nõ qꝛ caliduz aut frigidũ sed qꝛ tale habẽs. s. uirtutẽ humane uite. ⁊ sanitati ꝯtrariã. Aliõ ẽ ꝙ ⁊si a uirtute seu a ꝓprietate agat ꝯ hoc etiã agit qꝛ frigidũ aut calidũ ⁊ ce. ut opiũ euforbiũ. ⁊ similia. Et ꝓpter h̃ orta ẽ talis uenenorũ distincio hoc ẽ. uenẽoꝝ quoddã operat̃ a qualitate ma nifesta ⁊ quoddã ab occulta. cũ qua ta mẽ stat ut patet ꝙ omne uenenũ agat a ꝓprietate. Pro quo notandũ ꝙ oĩs actio ad bonũ ĩtellectum ãt prouenit a qualitate maĩfesta aut ab occulta ãt ab utraqꝫ simul. Exẽplum primi ut actio piperis ãt sinapis l̃ alii caliditatẽ ĩducẽ do ãt lactuce seu endiuie frigiditatem. Exẽplũ scõi ut actio iaciti collo suspẽ si qui ꝑ occultã ꝓprietatẽ ĩ cor unum preperimit qualitatẽ q̃ ipsũ ad opa ui te meli⁹ disponit̃ ac ꝯtrariis resistẽduz ul̃ ut actio saphiri fugãtis antracẽ uel smiraldi bufonis oculos ipsũ fixe inutẽ tes eliquẽtis. q̃ magis sẽsualit̃ ꝯp̃hẽdũt̃ Hec eĩz ⁊ sil̃ia per occl̃tã agũt ꝓprieta tẽ quãuis aliquas maĩfestas q̃litates in ducãt Nã ĩ bufonis oculos ꝑ smiraldũ una inducit̃ occulta qualitas qua lique fiũt ⁊ õstruũt̃ et per ꝯsequẽs ĩfrigidat̃ ul̃ calefiũt nec ẽ hoc icõueniẽs ꝙ ĩfluẽ tia solis l̃ saturni calefaciat uel infrigi dz. Exẽplum tertii. ut actio euforbii in corpus hũanum qꝛ ⁊ si caliditatẽ homi nis ĩt̃emptiua ĩducit hoc tamen quadã operat̃ occulta ꝓprietate q̃ illaz iuuat q̃litatẽ manifestã. s. caliditatẽ ut sit ho minis interẽptiua. ꝙ pꝫ qꝛ piperis fina pis et sil̃iũ caliditas que ĩ eodez gradu cũ euforbii caliditate reponit̃ mortem nõ ĩducit igit̃ ĩ euforbio quedam uide tur eẽ occulta proprietas per quã suaz ĩducit caliditatem hominis ĩterẽptiuã. Preterea tyriacã ꝯtra oĩa ualer̃ uene na uidem⁹ ergo si euforbiũ uel consimi le solũ ageret per q̃litatẽ manifestã qꝛ ꝑ caliditatẽ tyriaca eius. poti⁹ actionem iuuaret quã ĩpediret cũ calida sit. cuius oppositũ experimur ergo ⁊ce. Et ideo Auic. scõo cañ. c. quarto describẽs ue nenũ ĩqt. Uenenũ ẽ medicina q̃ corrum pit ꝯplexionẽ nõ cũ ꝯtrarietate tãtũ sci licet ꝓueniẽte a qualitate manifesta sed cum ꝓp̃etate q̃ ẽ ĩ ipsa ut ꝑ hãc descrip tionẽ det ĩtelligere ꝙ si aliꝙ sit uenenũ ꝙ opationẽ suã a q̃litate manifesta face re uideat̃ illã nõ tãtum cuz qualitate fa cit manifesta sed ẽt cuz ꝓp̃etate. Et sic pꝫ opiuz euforbiũ. ⁊ sil̃ia ⁊ breuit̃ cibũ uenenosũ medicinã uenenosã et uenenũ absolute eẽ uenenũ ad ĩtellectũ datum. Accipiẽdo igit̃ uenenũ ut dictuz ẽ. sci ẽdum ꝙ uenenoꝝ qõdã aperat̃ mãliter qõdã ĩtẽtional̃ seu spiritual̃. Illõ mã liter opari uoco qõ aliquo mõ a cõpor̃ nostro patit̃. Intẽtionalit̃ ṽo seu spiri tualiter quod nõ actuatuz nec a calore nr̃i corporis alteratũ ab aliqua occulta ꝓprietate spũs aut mẽbroꝝ aliqõ prin cipale seu aliud sic ĩdisponit ut ãpli⁹ de putata a natura opa neq̃at exercer̃. Si cut uerbi grã. dicim⁹ ꝙ basiliscũ uisum hominẽ perimit et auditu qꝛ ab occulis ipsi⁹ tãq̃z ab obiecto uisibili diffũdũtur radii seu spẽs uisuales et ab eius sibilo spẽs audibiles q̃ ꝑueniẽtes ad occulos hoĩs seu ad aures ibi spũs existẽtes seu humores ĩficiũt uenenose q̃ ĩfectio per spũs seu humores mltiplicata ad cor us qꝫ ꝑuenit ipũs sic uenenose ĩficiẽs ut am

pli⁹ opera uite neq̄at exercere et sic ac
cidit mors. Et propt̄ hoc dixerūt anti
qui hominē posse ꝑ oēs sēs⁹ uenenari. s.
per uisū et ꝑ auditū ut stati de basilisco
dictū. per odoratū ut per odorē mellis
mali et ab odore cui⁹ dā spēt̄ atq3 quo
rūdā fūgoꝝ q odorātē ĩt̄ficiūt. per tac
tū eiꝫ liquet manifeste de his q ĩ stafa le
cto uestib⁹ ⁊ce. quottidie uenenāt̄. Et
ēt scribit̄ de quodā militie q lāceā cum
qua regulū ĩt̄fecerat ĩ manu deferebat
ꝑ quā fuit uenenat⁹. De gustu nāq3 p3
manifeste. ⁊ ñ solū his modis qs pōt ue
nenari s3 ēt pl̄ib⁹ aliis. Nā sicut ĩ smiral
do fōma una specifica ĩ disciterea iuua
tiua reperit̄ ita ĩ lapide l̄ ĩ alia re pōt fō
ma specifica spēi humane uenenose de
structiua repiri qꝛ ĩ lapidib⁹ reb⁹ q3 ali
is uarie sūt ac diuerse ṽtutes propt̄ ali
qua ꝑ suā occultā ꝓprietatē nexent ali
qua iuuat aliqua ad irā ꝓuocāt aliqua
morsu faciūt et sic de aliis nā ut ĩquit.
Albert⁹ ĩ tractatu suo de mineralib⁹ ꝺ
lapidib⁹ p̄ciosis qdā lapis noie lipaꝛia
repit̄ quē bestia q̄dā a uenatorib⁹ et a
canib⁹ infestata tāquā ad patronū acce
dit et quādiu lapidē illū p̄sētē hēt nullū
uenatores aut canes eidē iferre possūt
nocumētū ut ĩquit uirtutib⁹ celestibus
est deputandū quas Hermes phūs in
lapidib⁹ et plāt̄ mirabiles eē dixit. Un
de un⁹ hispan⁹ mihi retulit granate cu
iusdā hispanie regis habuit natiuitatē
per quā cū optimi ibi sint astrologi co
gnouit ipsū mltū ad bellū ĩclinari ꝓpter
q̄ ei⁹ timēs potētiā unā sibi stellā miri
fice laboratā ac uariis ⁊ diṽsis lapidib⁹
preciosis exornatā trāsmisit quorū uir
t⁹ erat sedētē māsuescere atq3 belli ap
petitū reprimere quare idē fieri posse
de reb⁹ uenenādi proprietatē habētib⁹
nō repugnat ut p3 plura alia uirtute la
pidū l̄ plātarū fieri naturalit̄ possūt q3
hermet̄ auctoritate per artē magicam
fieri credunt̄. Precaueant barones ⁊
pricipes ne eoꝝ natiuitates ab hostib⁹
presciāt̄ nā ꝑ eas sepe doct̄ ueniūt ad
uisamēta ꝑ que ill̄ pricipib⁹ mlta dāna
sequūt̄ p̄caueāt ĩsuper qualit̄ preciosos
lapides ⁊ q̄3 maxie nō cōit̄ notos ⁊ alia
p̄ciosa dona suscipiāt ⁊ cū hec a quib⁹
qꝛ sepe latet ham⁹ ĩ esca. nā sicut ĩ quib⁹
dā lapidib⁹ cor ꝯfortādi ꝓprietas ĩexi
stit ⁊ alia mēbra pricipalia ut ĩ pria pri
cipali ꝑte ostensū est. ita aliqui ĩueniūt̄
oppositum facientes ac ⁊ res alie pluri
me ⁊ sic quādoq3 a lapide a planta ul̄ a
re alia per ei⁹ occultā proprietatē uita
les spiritus uel alii indisponunt̄ ut am
plius pro uita non sufficiāt seu a nat̄ a
deputata opa exercer̄ neq̄āt. Quar̄ ml̄
ti repētina morte ꝺp̄hēdūt̄ cui⁹ cāꝫ pe
nit⁹ ignoram⁹ sed talia nūq̄3 ad nostrā
deuenere notitiā. qꝛ ⁊si ātiquoꝝ aliquis
hoc sciuerit ꝑꝑ nefarios hec ꝓpalar̄ ñ
uoluit qꝺ tñ fecerūt ꝺ ipsoꝝ ĩp̄ssiōeꝫ ꝓ
hibētib⁹ ut ĩfra deo duce patebit. Unꝺ
pessimi q his uti sciūt ut ĩquit. Gētillis
super sexta q̄rti talia ꝺferētes aliqua se
cū portāt illoꝝ ĩp̄ssionē ꝓhibētia ne ab
illis ꝑimāt̄. S3 circa dicta dubia mihi
occurrūt aliqua. Primū nūqd surdus
⁊ cec⁹ a basilisco possit uenenari cū dic
tū sit q̄ ipse per uisū ⁊ sibilū hominē ue
nenat. Secūdū dubiū. nūqd homo pri⁹
uidēs basiliscū ipsū ꝑimat et ñ perimat̄
ul̄. eꝯtra. Tertiū q̄l̄ꝛ uenenū qꝺcūq3 sit
illud ⁊ qual̄ꝛcūq3 approximatū ĩt̄ficiat
Quartū nūqd ex toto gener̄ oē uenenū
p̄ncipaliter p̄ncipali⁹ cor ĩficiat quā ali
ud mēbrū ut cōciliator ⁊ pl̄es alii uolu
erūt. Quitū qꝺ uenenū citius ĩt̄ficiat ce
t̄is paribus an agēs ĩtētional̄ꝛ seu spiri
tual̄ꝛ an material̄ꝛ. Sextū ⁊ ultimuꝫ an

quid ꝑ

possibile sit ueneni actionē ad aliquē p̄
cisū t̄minū limitari sic ꝙ ad illū t̄minum
uenenatū merito talis uenenositatꝫ mo
riat̄ ⁊ nō aū. Ad primū dicēdū ꝙ basili
sc⁹ hominē pōt duplicit̄ uenenare. uno
mō per spēs illas itētionales ut dictū ē.
⁊ isto mō cecū et surdū uenenar̄ nō pos
set. Alio mō per uaporē ab eo eleuatuꝫ
seu emissū. sicut dicebat. Arist. i de pro
prietatib⁹ elemētoꝝ de illis duob⁹ dra
conibus iuxta radices duoꝝ mōtiū exi
stētibus q hanelitu et uapore ab eis ele
uato pimebāt trāseūtes ⁊ .isto mō basi
liscus nō solū homines sed ⁊ alia iterfi
cit aīalia sibi adhuc mortuo appropin
quātia. ut iquit. Auic. p uaporē. s. uene
nosū ab eo eleuatū ⁊ isto mō surdus et
cecus posset a basilisco uenenari. Et
hāc cāꝫ uenenatōis assignat. Cristofo
rus de honestis i suis ꝓblematibus de
uenenis ꝓblemate d̄ uenatōe r̄guli seu
basilisci nō credēs posse spiritibus iui
sibilibus occultā inesse ꝓp̄etatē p quaꝫ
ipsis receptꝫ i occulis hoīs hō ip̄e uene
nose ificiat̄. Ad qd̄ ꝓbādū sic arguit sn̄
sibilo ⁊ occulis clausis pōt r̄gulus seu
basilisc⁹ aīalia pimere imo ipse mōtuus
ut stati dictū ē ergo illud nō facit uisiōe
⁊ sibilo. Preter̄a maiorē sonū audim⁹
q̄ꝫ eius sibilū ⁊ tn̄ nō morimur igit̄ ⁊ce.
sed quātū hec ualeāt argumēta tu ipse
ꝯsidera. Ad secūdū ⁊ si Auicē. negaue
rit dubiū esse ueꝝ cū tamē nōnulli histo
riographi ipsū affirmauerit dicētes ꝙ
si homo prius uideret basiliscū ipsū in
t̄ficit ⁊ ecōtra hoc presupposito fore
uerū pōt talis cā assignari ꝑsuasiua tn̄
supponēdo prio ꝙ a certa distātia po
test hō basiliscū uidere ad quā uapores
quomōcunqꝫ ab eo eleuati seu emissi at
tigere nō possūt hoc satꝫ ē possibile. Se
cūdo supposito ꝙ species uisibiles ab
oculis hoīnis tāquā ab obiecto emisse
sic eē possunt basilisci int̄emptiue. sicut
spēs diffuse ab ocul̄ ipsius basilisci hoī
nis. hoc satꝫ ē uerisimile ꝯ he ꝯplexiōes
extremalit̄ opponāt̄. sed qꝛ hoc rarissi
me fuit expertū nō sic nobis innotescit.
Istis presuppositꝫ Dico ꝙ cū basilisc⁹
prio uidꝫ hominē ꝑp inimicitiā quā na
turalit̄ secū habet oēs v̄tutes suas siml̄
coadunat sicut postea spēs ab ocul̄ hoī
nis diffuse ⁊ i ocul̄ basilisci r̄cepte nihil
āt paꝝ i eo iprimere possit ⁊ ecōtra de
hoīne r̄spectu basilisci sic̄ de duob⁹ mō
talibus ꝯtigeret inimicis. Nā qui in ꝓ
uise alteri occurreret cet̄is paribus de
bilior ml̄to remaneret q̄ꝫ preuisus qꝛ p̄
uisa minus ledere tela solēt q̄re ⁊ce. Et
isto mō ex q°. uapor basilisci i isto cāu
hominē ipsū uidētē attigere nō pōt hō
p̄mo uidēs basiliscū ipsuꝫ pimit q tn̄ po
stea a basilisco uisus nō ificiet̄ totaliter
ut moriat̄. Ad tertiū dicēdū ꝙ uenenū
siue itētionalr̄ agat siue i uaporē ꝯuer
tat̄ si approximat̄ ab extra p porros i
gredit̄ spūs ⁊ humores quibus primo
obuiat ificiēs q̄ ifectio i tātū per spūs ⁊
humores ml̄tiplicat̄ donec ueiat ad mē
brū qd̄ uenenū illud respicit a ꝓp̄etate
et parit̄ si approximat̄ ab intra nec est
plus iꝯueniēs ꝙ uenenū itētiōalr̄ agēs
spūs ⁊ humores quibus obuiat ificiat
uenenose q̄ꝫ saphir⁹ ātraci circūductis
uenenosā illā i humoribus iductā exti
gueret q̄litatē ⁊ sicut iacit⁹ collo suspē
sus cordis r̄moueat egritudines possu
mus ēt ymaginari ꝙ sicut v̄tus calefac
tiua solis aut martꝫ trāsit p mediā regi
onē ip̄aꝫ nō calefaciēdo et sicut uirtus
iaciti peruenit ad cor ipsū ꝯfortādo sn̄
alicuius itermedii alteratiōe ita nō icō
uenit ꝙ uapor siue species intētionalis
alicuius ueneni ad cor ꝑueniat seu ad

aliud principale membrum absq; eo q spi
ritus itermedii seu hūores uenenosā re
cipiāt ifectionē cūq; ueneni uirt⁹ ad mē
brū attigerit eius sic alterat ꝯplexionē
ut deputata a natura sibi opera neque
at āplius exercere. Unde si fuerit ex in
frigidātib⁹ spiritū ꝯgelat atq; sāguinē
ꝛ calorē extīguit naturalē ad cui⁹ exti
ctionē sequit mors. Si autē fuerit ex
calefaciētibus spiritus attenuat ꝛ resol
uit eos sic ꝯsumēdo ꝛ exalare faciēdo
ut āplius pro uita nō sufficiāt. ꝛ parit
dicēdum si uenenum sua fuerit ificiens
siccitate aut hūiditate ut nōnulli asserūt
fieri posse. Ex istis ifero q nō oē cada
uer factū. ex uenēo ē uenenorū ut dixit
ꝯciliator qꝛ stat aliquē uenēo mori abs
q; hoc q aliqđ ei⁹ mēbrū remaneat ue
nenatū. Stat enī uenenū frigidū spirit⁹
ꝯgelare l̄ calidū ipsos sic resoluer̄ iten
tionalit agēs ipsos sic idispoēre ut āpli
us ꝓ uita nō sufficiāt absq; hoc q mem
brum aliquod uenenose ificiatur ut pa
tet. Nā circa alpes saluciarū ꝛ piārolii
uenenū ex radice herbe fore publice ꝯ
ficiunt quā ipsi uapellū uocant ꝛ cuꝫ sa
gittis cū illo ueneno intoxicatis ad sil
uestres uenāt capras que percusse sta
ti perimūt ꝛ tamen illis siue nocumēto
nutriat imo carnē sagitta uenenosa ꝑ
cussā dicūt eē sapidiorē q ē oppositu;
eius qđ. Cōciliator dicit. ex quo sequit
ulteri⁹ qđ nō quicqd tāgit a ueneno in
corpore humano ꝯuertit i illā spēꝫ ue
nenosā ut ipse asserit. Ad quartū ꝯ q̄ri
tur. nūqd ex toto genere oē uenenū p̄n
cipali⁹ cor ificiat q̄ꝫ aliud mēbrū sicut
dicebat. Cōciliator sic arguēs. In ue
nenato ueneno puicioso accidit sicopis
tremor ac puls⁹ cordis ꝛ alia accidētia
cardiace passiōis ergo ꝛce. Dicēdū q
non. Nā sicut dicit. Auic. aliqua sūt ue
nena q̄ s̄ unū ꝛ idē mēbrū agūt sicut cā
tarides super uesiccā et lep⁹ marin⁹ su
per pulmonē igit ꝛce. Preterea sicut
repiūt aliqua siplicia a propetate cor r̄
spiciētia ut iacit⁹ et croc⁹ uerbi grā ali
qua cerebrū ut smirald⁹ et sticados ali
qua stomacū ut corall⁹ et cinamomū et
sic de aliis ita nō incōueit aliqua repire
uenena imo de facto repiūt siue itētiōa
liter siue materialr ad itellectū s̄ datū
q̄ p̄ncipali⁹ epar cerebrū uel aliud ifici
ūt mēbrū uenenosi⁹ q̄ꝫ cor. Uñ nōnulli
dixerūt q uenena aīalū sile mēbrū i ho
mie p̄mo ificiūt illi qđ occupabāt ꝛ a q°
decidūt. hoc ꝓbātes đ ueneno rabidi
canis qꝛ cū cerebrū canis occupet et ab
eo decidat cerebrū hoinis prio ificit.
Preterea cū medicia laxatiua l̄ alia ꝯfec
tōe aliquid ꝯmiscem⁹ cui⁹ uirtute sic ce
rebrū uel mēbrū aliud primo petit ꝛ ñ
cor igit sic fieri de uenēis artificialit ñ
incōuenit. Ex quibus pꝫ q non omne
uenenū pricipalit ex toto genere cō pe
tit ꝛ ce. Et ad argumtū Cōciliatōis fa
cil est respōsio qꝛ i quā pluribus passio
nib⁹ accidit tremor cordis sicopis ꝛc.
quāuis lesio pricipalit nō existat in cor
de sicut i lesiōe oris stomaci q propter
hoc ātiqui precordiū uocabāt ꝛ plimo
rū alioꝝ mēbroꝝ cū ipo corde colligā
tiā hēntiū. Ad quitu; dubiū cū q̄rit q
uenenū ceteris parib⁹ citi⁹ ificiat ꝛce.
Dicēdū qđ illud qđ itētionalr agit seu
spiritualr. qꝛ nō ē necessariū ut ipuꝫ ꝑ
calorē nostri corporis deducat ad ac
tū ut de opatione reqrit a materia. Nā
ille q morit ex ueneno itētionalr agen
te ut plimū subito morit sicut uis⁹ a ba
silisco ꝛce. Pro respōsione ēo sexti du
bii sit hec p̄ma ꝯclusio. Et si unū uene
nū tardi⁹ ificiat q̄ꝫ aliud nō tñ possibile
ē alicui⁹ ueneni actionē usq; ad unū mē

sē uel mēses aut ānum seu aliū p̄cisū ter
minū limitari ut nōnulli dixerunt sic ut
uenenat⁹ ad illū terminū p̄cise moriat̄
et nō ante nec post et hoc merito ipsius
effect⁹ naturalis ipsi⁹ ueneni prima ꝑs
ꝯclusiōis satis de se pꝫ. secūda ꝓbatur
qꝛ oīs ueneni actio natural̄ diuersifica
tur tā ratōe ipsi⁹ quā dispositiōis passi
sed ꝯ īpossibile sit dispositōes ipsoꝝ sic
precise metiri ut ī tāto uel tanto tēpore
eorū actio certa sciat̄ pꝫ ꝯclusionē for̄
uerā ꝯsequētia nota ē maior est manife
sta ⁊ minor pꝫ ī experiētia. nā idē uene
nū mille ⁊ quot libuerit in eadē exhibitū
dosi quosdā īt̄ficiet ⁊ quosdā ñ ⁊ ex his
quos iterficiet aliquos īterficiet in una
hora ⁊ aliquo ī sex ⁊ alios ī duob⁹ die
bus seu alio tertio ut pꝫ quare ⁊ ce. Et
dixi notāter merito effect⁹ natural̄ ipi⁹
ueneni. Nā ut ponit uirgili⁹ secūdo ge
orgiocꝝ. uenena cū herbis qb⁹ dā ꝯfici
possūt quorū uirtus ꝑ uerba maleficia
maxie iuuat̄ ⁊ hoc etiā fabulose posuit
Ouidius pl̄ibus ī locis ut ꝺ medea ⁊ ꝺ
circe ⁊ matre meleagri que tyrsū cōbu
rēs meleagri uitā abstulit. hec quoqꝫ su
perstitiosa ⁊ oīo reitiēda positio habe
ri pōt ex dictꝫ Auicē. quarta sexti natu
raliū. ubi expresse posuit possibilē fore
aliquē per suā fortē imagiationē alienū
corp⁹ posse realit̄ īmutare qꝛ uerbi grā
de sano egrū facere quo posito īesse bñ
sequeret̄ ꝙ tal̄ per illā fortē suā imagiā
tionē uitā illi⁹ posset ad certū terminū
limitar̄ sꝫ hoc ut pꝫ nō ē merito uirtutꝫ
ueneni sꝫ poti⁹ affectiōis illi⁹ siue hoc fi
at ꝑ uenenū siue alit̄. ⁊ iō dixerā merito
sui effect⁹ natural̄ ⁊ce. Huic tamē opi
niōi ⁊ si forsā a ꝯ̄dictiōe defēdi possꝫ cr̄
dēdū nō existit cū sit ꝯ̄ uerā ⁊ sāctissimā
nostrā fidē. Secūda ꝯclusio. ⁊ si sic sit
ut precedēs asserit cōclusio possibile ta
men est ut uenenū exhibendū taliter di
spoāt̄ ꝙ si ī Socrate uerbi grā una die
operationē suam perficere deberet illā
diē ⁊ ultra trāsibit patet statim ꝙ eadē
caro cū sinapi cōmesta in Socratis sto
maco tēperato digeretur in septem ho
ris exēpli grā que ceteris parib⁹ coēsta
cū agresta nō digeretur in octo ut docꝫ
experiētia quare sic fieri artificialit̄ de
uenenis nō īconuenit. quare ꝯclusio ṽa.
Tertia ꝯclusio possibile ē uenenum na
turale seu artificiale repiri exibituꝫ ali
quē taliter disponet ꝙ paulatine uelut
ethic⁹ ꝯsumet̄ sic ꝙ si prius calor eius
naturalis ad sustētādū uitā pro q̄dragī
ta ānis uerbi gratia sufficiebat uno āno
uel duobus postea ad plus poterit ꝑdu
rare. Hāc ꝯclusionē ītellexit. Auic. sex
ta quarti scd̄o. c. cū dixit. Et oē quideꝫ
qd̄ īficit cū permutatione ꝯplexiōis aut
cū putrefactione aut cū aduentu super
mēbrū possibile ē ut sic effect⁹ p⁹ tēpus
Preterea sicut ī iuuene q̄ꝫtūcūqꝫ robu
sto ex aque fride potatōe īt̄dū sic calor
naturalis q ātea ꝓ sustētāda uita. xl. an
nis sufficiebat nūc aūt ꝓ uno ul̄ duob⁹
solū sufficiet ut ī eo de febrib⁹. c. ꝺ ethi
ca senectutꝫ clare mōstraui. Ita nō r̄pu
gnat uenenū repiri ꝯsimilē in corpe no
stro faciēs opationē imo de facto ut in
feri⁹ patebit repit̄. q̄re ꝯclusio ṽa. ꝯña
bona et assūptū patet ītuēti. Et ad istū
ītellectū forsā dicūt uulgares attenuari
posse uenenū. qr̄ ⁊ce. Et hoc. ꝺ p̄mo. c.

¶ C^m. scd̄ꝫ. ī q^o. mod⁹ īscribit̄ ꝑ quem
qs sciet ab assūptione ueneni seu lesione
se custodire.

Multa mihi circa uenenoꝝ ma
teriā dubia occurūt quoꝝ de
claratio nisi theorizātib⁹ mo

dicā affert utilitatē. et qz ut pmū i ista legētes materia stati ad practicā ptē ō theorica nō mīrū curātes uellēt ōuenīr pfuatiuū regimē christo auxiliāte dein ceps iscribā. Pro quo sciēdū q ut quis a ueneno pfuer itētio duplex pōt haberi .una ut se ab assūptione seu a lesione uenenī pcaueat. Alia ut assūpti uenenī seu ab extra uel alio quouis mō approximati ipediat actionē. Quātū ad pmū uenenū timēs i fuitoz fideliū maiōr debet sui corporis custodiā ponēr ac ea ēt que ad usū sui corporis necessario requirūt puta uestes lectū camisias caligas et sīlia. ut securior tī existat faciat primo aliquē lectū ītrare q p borā saltē nudus iacēs ibidē calefiat. Camisias uero diploidē caligas et similia aliquē ul aliquos faciat per borā āte māiōr cōtinue bic īde ptāgere .faciatqz p. borā añqz equū alcēdat alcēdere alīū. Nā si i talibus ul psimilibus fuerit uenenū absqz sū qō calefactū i corpore attigētis opa rationē aliquā facere ōbeat necesse ē ut ex malignis aut ex pessimis existat. qre si ad ipsū alteri⁹ calor p prius attigerit ifra borā talis aliquā setiet alteratiōez que cū pzebēdit talia fugiēda sūt. Lica cibū et potū talē cautellā adhibeat. Nā p borā añqz cibuz accipiat sibi salua seu credētiā fieri faciat scōz būc modū si fieri pōt qz bēat puez pfistētē et sene q ore per pri⁹ ex aqua loto de cibis ad saturitatē usqz māducēt et de uino bibāt. Nā si i bis aliqō uenenū latuerit ifra boc tēp⁹ i ipsoz aliquo aliqō accidēs apparebit qō i uno solo forsā non fieret et boc propter pplexionū accidit diuersitatē et bec pgustatio seu credentia tutior ceteris existit. Lūque ipse pastū sūpturus ē primo os suū aqua frigida lauet. Tūc enī meli⁹ oiuz saporū percipiet excellētiā a quib⁹ debet quaz maxie precauere qz i talib⁹ meli⁹ uenēa latēt. Nā si uenēa ipsa aliquē extraneū saporē habuerit ab istis saporib⁹ excellētibus occultat ut est excellēs dulcedo amaritudo acerbitas et ce. Et si cibaria etiā extraneū aliquē odorē habuerīt reliquāt. Res isuper habeat super mēsā de quaz pprietate sit presētatū uenenū manifestare Ad q signulare est serpentis cornu q super sale positū i ueneni presētia rorez sēper emittere uidēr. Hoc idē facit lapis prassi⁹ q ut prassiū spissaz habz utriditatē cū quibusdā iterdū macul rubeis et ifdū albis et pp hoc lapis prassi nūcupat Et qz sepe i ipso smiraldi reperit mater seu palatiū smiraldi a nōnullis nominat. Cā autem quare talia i ueneni presētia rorē emittere uidētur est qz uenena in cibis potibus ue uel qualitercūqz i aere presētata aerem ipsum suo uapore uel alio mō alterāt seu ifīciūt q aer sic ifectus et ad prassiū seu serpentis cornu peruenīēs ingrossat et i roris modum conuertit eo modo quo fit cuz quis super politū ferrum seu speculū biat. Ūñ tūc uulgares dicūt talia i uenenī pspīta sudare. Hec ē pl⁹ inqueni ēs q uenenū qōcūqz sit illud aerē ificiat uenenose absqz boc adhuc q i uapore puertat seu ab eo aliud resoluat q̄z qō lapis aliquis uel alia res aerē pestilētialī ifectū uenenō purificet ut i prima pricipali pte dictū ē. Sed bic nota q i aer uehēmēter calido et sicco forsā talia rorē nō emitterēt qz tūc caliditas et siccitas itātū posset aeris igrossationē ,pbibere q i modū roris puerti non posset. Et iō dicūt aliqui q ,pptez bāc cāz, Ixerūt pbilosopbi tale cornu sup sal apponi qz sal sua ētuali bumiditate iuuat ut aer ifect⁹ attigēs cornu i rorez puer

nota de serpentis cornu virtutem specialem manifestare hoc idē lapis prassius opat

Reddit causā quare hm. spīta virtutem venenī aggrat vt maculis ificiantur

nota

Reddit cōmūem quendā simplicia seu minoralia debēt sup sale ad hoc qđ experimenta virtutū manifestēt

tat'. Possum⁹ tñ alz ymaginari z forsã
uers⁹ uidelicet q cornu poni debet sup.
sale qz sicut zizʒber per occultaz ꝓpeta
tẽ turbit opationẽ seu ipsi⁹ uirtutẽ ad
auget ita sal sua occulta proprietate ꝯz
maximã bẽt ꝓtra uenena uirtutẽ cornu
super ipsũ positi i tãtũ adauget ut aerẽ
ifectũ ipsũ attigẽtẽ sufficiat i zorẽ muta
ze nõ obstãte caliditate seu siccitate Ju
beo igit' ut cornu sẽper super sale pona
tur. Alii dixerũt ỏ prassio q presẽtato
ueneno statĩ uiriditatẽ amittit que cuz
abluit' recuperat'. Sed qualitercũq3 fa
ciat qz siue rorẽ emittat aut uiriditatẽ
amittat pz prassiũ ipsũ ualere quã maxi
me i casu isto. De isto lapide i suo ỏ ue
nenis auctoritate estulapii etiã Azꝫ. sin
gularẽ facit mentionẽ. Lapis quoq3 mi
se qui lapis bufonis existit Mã sic bon⁹
est q cũ bufoni presẽtat' ad ipsũ osculã
dũ stati accedit marie etiã ualz i isto ca
su qz presẽtato uenẽo uarius efficit' ut
iquit Albert⁹ i suis de mineralibus tra
ctatu ỏ lapidib⁹ preciosis z ille debz eli
gi qui subalbid⁹ existit. De isto nanq3
lapide legi i quodã libello qui eũ crapo
tinã uocat. z uirtutes ipsi⁹ describẽdo
dicit ipsũ oẽ presẽtatũ uenenũ manifesta
re boc mõ scilicz qz ỏbz i anulio aureo
ligari uers⁹ carnẽ perforato sic q dũ te
net i digito lapis ipe carnem attingere
possit z debz continue i digito deferri
ut digiti calore calidior existat tunc
enim presentato ueneno tanta induci
tur caliditas in digito ut necesse sit q
annulus abiicia tur. In eodẽ libello irã
exterior sic dicit q si quis bũc anulum
talit' fabricatũ babuerit in digito z fue
rit uenenat⁹ tãta in eius digito inducit'
caliditas ut necesse sit q ipsũ abiiciat z
sic per ipsũ scit' nũquid aliquis fuerit ue
nenat⁹ anne bec nãq3 uenẽi presentiaz
manifestãt sed multi lapides aliaq3 repe
riũt de quorũ ꝓprietate est oiuz uenẽo
rũ qualitercũq3 approximatoꝝ malitiã
frãgere ac ipsoꝝ actionẽ ꝓbibere qz ỏ
ipsoꝝ ꝓprietate ẽ uenẽa suã spoliãr ue
nẽositate ut testãt'. De quorũ nũero ut
igt. Albert⁹ ubi õ lapis dracoides exi
stit q i draconũ capitib⁹ reperit' Hec
oia ut iquit fugãt uenẽa z marie fpẽtũ
Itẽ magorũ auctoritate asserit adamã
tẽ i sinistro lacerto ligatum ualere ꝫ ue
nẽa Et idẽ dicit de agate. Idẽ auctori
tate Azꝫ dicit Jacitbũ sapbirinũ mxi
me ꝓtra tossicũ ualere. Et boc idem af
firmat. Cõstantinus in libello de incan
tatiõe et colli suspẽsione. Itez dicit Cõ
ciliator q smirald⁹ optima erit illa. s. cu
i⁹ uirtute bufonis oculi ipsã fixe intuẽ
tis eliquantuz in mẽsa tenta multum ue
nena debilitat. z si in ore teneat' quodli
bet suã perdit uirtutem uenenosã. Itez
uenenũ i suo de ymaginib⁹ dicit. Albt⁹
q ymago astri fpẽtarij alicui pcioso la
pidi isculpta uenena fugat oia et subiũ
git q talis portat⁹ ualet ꝓtra uenena z
mors⁹ uenenosoꝝ ac ẽt si paz rasure ỏ
eo bibat'. et ẽ talis ymago astri fpẽtarij
uir fpẽte cit⁹ cui⁹ caput man⁹ ỏxtra te
net sinistra uero caudã. Scito ergo q
si bec ymago alicui lapidi bẽti ꝓpeta
tẽ fugãdi uenena fuerit isculpta mkro p̃
ualebit. Itẽ dicit. Cõciliatoz q in libro
regũ persaz scriptũ repperit q si quis
sculpere fecerit i lapide ematiẽ uirũ ge
nuflexũ fpẽte cictuz cuius caput teneat
man⁹ dextera caudã uero sinistra fece
ritq3 lapidẽ sic sculptũ i anullo alligari
aureo z sub ipso radicẽ apponi faciat f
pẽtarie talis portat⁹ anull⁹ ab oi uenẽo
pfuat. et qz ipse ỏ ueneno timebat fecit
ad bũc usum sibi talẽ anulũ fabricari ut
ipse refert. Itẽ de ueneno timẽtes faci

ãt uasa i qb⁹ cibaria ac pot⁹ reponũtur puta parassides icisoria cifos ⁊ similia tal⁊ fabricari qꝛ si argẽtea aut stãgnea fieri fecerit primo in crucibulo ponat argẽtũ seu stãgnũ deiñ tyriaca optima seu de musconibus iferius describẽda si de⁹ uoluerit i ipso crucibulo imittat ⁊ ipso coopto ne exalꝫ liquefiat argẽtũ ꝙ liquefactũ super formã fiendi uasis ꝓiciat. Nã si i argẽto uel stagno siue alio metallo aliqua uenẽositas isit per istũ modũ amouebitur cuꝫ quo in uase ipso aliqua uirtus tyriacitat remanebit. Alchimiste eiꝫ ex napello uel alia re uenenosa mercuriũ ꝯgelãtes uasa ex argẽto illo alchimico sepe ꝯficiũt que forsã cibũ ⁊ maxie calidũ i eis stantẽ ificiunt uenenose. ⁊ dixi forsã qꝛ talia nõ fui expert⁹ sed sat⁹ est uerisimile cũ ponant alchimiste ꝙ argẽtũ r̃cipit uirtutẽ oĩuꝫ que i ipso proiiciunt cũ eliquat i. cũqꝫ ad dealbationẽ argenti eris ⁊ alioꝝ metalloꝝ sepe arsenicũ ac lacticinia ⁊ alieres uenẽose ꝓitiant ẽ quã maxime ab istis metall' alchimisticis precauẽdũ uidemus enĩ cibaria i uasis eris stãtia ei⁹ saporẽ ac uirtutẽ habere. Unde idẽ fieri ab aliis metall' uenẽose purificat⁹ seu i fect⁹ nõ icõuenit ut pꝫ. quare ⁊ ce. Posset tamẽ quis loco tiriace i ꝯficiẽdis uasis uti pl'imis bezeardicis iferi⁹ deo duce scribẽdis que i int̃ficiẽdo uenẽa maximã habẽt uirtutẽ ut patebit. Quare si argẽtũ ex imixtiõe istorũ tyriacaliũ remanserit maculatuꝫ deauret. hec nãqꝫ pauca ⁊ si multorũ librorum uolumina uolueriꝫ ad hec que dicta sr̃ ualere conperi. Sꝫ hic sciẽdũ ꝙ de talib⁹ effectib⁹ lapidũ p̃ciosoꝝ tiriacaliũ et similiũ i pl'ib⁹ hominib⁹ fides periit nõ putãtes p̃ciosos lapid⁹s tyriacalia ⁊ sil'ia tal's effect⁹ posse ꝓducere qd̃ euenit qꝛ pl'imi hominũ aliquos preciosos lapides expti sũt nec ab autorib⁹ descriptos effect⁹ ꝯsecuti sr̃ puta qꝛ iã expt⁹ ẽ saphir⁹ q ãtracẽ nõ fugauit smirald⁹ que disiteriã nõ curauit ul' que sup se portata i actu coitus ñ fracta ẽ pp qd̃ uidẽtes hos ab autorib⁹ descriptos effect⁹ nõ ꝓduci credũt i his ⁊ oib⁹ aliis nullas inesse v̂tutes pret̃ uirtutẽ pecuniaꝝ attractiuã qꝛ de uirtute p̃ciosoꝝ lapidũ ẽ bursã euacuare ut clar̃ docet expimẽtũ. ⁊ sic tales homines de descript⁹ i hoc. c. trufarẽt. sꝫ ut eoꝝ credulitas falsa tollat. Sciẽdũ ꝙ mlti fiunt artific ialit̃ lapides quos adhuc boni reputati lapidarii p̃ciosos ac minerales iudicãt i qbus tñ nulla uirtus penitus inest nisi pecuniaꝝ attractiua ut dictũ ẽ. Et ego quãdã uidi saphiruꝫ ex cristallo factã quaꝫ artifices plures minoralẽ ac magni precii iudicauerũt et ꝯsimiliter fieri possũt rubini balagii ⁊ plures alii lapides ut i quodã legi libro q tales facere docꝫ. hi. n. ⁊ si p̃ciosi iudicẽt nullã tamẽ uirtutẽ habẽt. Itẽ dato adhuc ꝙ sit mierales attẽde que dicit Albert⁹ tractatu de lapidib⁹ p̃ci. Senescũt iquit lapides quo ad v̂tutes nec tales dicũt nisi equiuoce qꝛ propt̃ seniũ uirtute corrupta i eis solũ color remanꝫ ⁊ figura ⁊ hoc ut iquit propt̃ i ordinationẽ nat̃ e accidit ãt propt̃ iordinatissimas uirtutes celestiũ in ꝯrium mouentes ⁊ licꝫ hoc accidat non tamẽ nisi i lõgo tẽpore fit ut iã expimẽto cõprehẽsũ ẽ. patet igit̃ ꝙ tã propt̃ falsitatẽ lapidũ quã ãtiqtatẽ sepe pdit̃ eoruꝫ uirtus. Legi preterea i quodã libello q docet i qua materia d̃bẽt p̃ciosi lapid⁹s alligari q̃l⁊ ipsi lapides psepe uirtutes amittũt pp portãtes aliqd̃ peccatũ enõme ꝯmittere. Et ad recupandũ uirtutẽ propt̃ tale uiciũ docet eos i aqua mun

De veneni malitiā frāgētib⁹

da ⁊ bene clara per plures noctes põe re ad serenū per hūc eiz modū suā amis sā uirtutē recuperāt. Et iō si ꝓpt̄ istas causas l' aliquas ipsaꝝ un⁹ duo l' plures saphiri reperti st̄ ātracē n̄ fugare qꝛ ta mē plurimi hoc faciētes inuenti st̄ ut in quit Albertus se uidisse ꝙ ego quoque uidi. nō quis tamē credere debz nulluz saphirum antracez fugare. Et parit̄ si nō oēs smiraldi i actu coit⁹ frāgūt̄ ali qua tn̄ sic ut ēt uidi periit ꝯsimiliter tā dictoꝝ quā dicēdoꝝ sepe fides per hoc ꝙ ātraci que iā per totū corpus ⁊ maxi me in mēbris pricipalib⁹ suaz dispersit uenenositatē saphirū circū ducim⁹. Et idē in disint̄ia ꝯfirmata ⁊ uirtute iam ꝓstrata smiraldū apponim⁹ que tūc ni hil penit⁹ prosunt. Et sic tūc dicūt hos lapid̄s nullā hēr̄ v̄tutē. Et idē sepe acci dit de tiriaca mitridato seu aliis tā sim plicib⁹ quā ꝯpositꝫ iferius describēdis qꝛ tiriacā uel consimilē i uenēo. uel mor sura reptiliū sepe damus quādo scilicz uenenū iā est i pricipalibus mēbris ꝯfir matuz ⁊ qꝛ tūc nihil prodest credūt plu rimi talia nullas habere uirtutes sed er rāt ifallant̄ qꝛ si quis istorū aliquod nō sophisticū nec uitiatū sed bonuz ⁊ ellec tū sūpserit cū se primo sēserit per uene nū qualit̄ cūqz approximatū ifestari eo mō scilicz qui iferi⁹ deo duce describet̄ idubie liber euadz. ⁊ ego smiraldū plu ries i disint̄ia expert⁹ sū faciens ipsā su per ifirmi uentrē alligari ⁊ nūqz appo sui alicui qui nō euaserit. Et āno presē ti quis hoc potuit facilime experiri cuz alie ferre nulle fuerit egritudines quaz dissiterie. Istoruz igit̄ falsa tollat̄ opi nio i preciosisqz lapidib⁹ ⁊ aliis spē ipo nāt sz i electiōe bonū ⁊ probū habeant lapidariū qui miērales ab artificialib⁹ di scernat qꝛ si iuuenes miērales ⁊ nō pec cato uitiatos habuerit hūc ⁊ alios ab autorib⁹ descriptos effect⁹ ꝓduci ab e is reperiēt ifallant̄ In aliis uero artifi cialib⁹ puta tiriaca mitridato ⁊ p bonū ⁊ fidū habeāt apothecariū q bn̄ siplicia noscat ⁊ q ꝯposita fidelit̄ p̄parz qꝛ si il la q̄ st̄ ab auctorib⁹ d̄scripta fuerit fide lit̄ obſuata talia nō ꝯtemnēt Insup qꝛ aīalia plurima uenēosa ut iquit Auicē. naturalit̄ uina diligūt ⁊ nōnūquā post quā d̄ eis biberit i ipsis uenenū euomūt Custodiat̄ ne uasa uiāria discooperta ꝑmaneūt qꝛ aliqn̄ repta st̄ i uasis talib⁹ uenenosa aīalia suffocata. ⁊ hoc pl̄ies ꝯ ptū ē i butiglis ⁊ potaficulis rusticorū cū sub arborib⁹ reponunt̄. ⁊ isto mō la boratores talia bibentes uina ꝑsepe ue nenati st̄ et repentina morte deperdun tur cuius causa pro tunc ignorat̄ imo dicūt ip̄os malis spiritib⁹ obuiasse. Pre caueāt īsuper ne sup eoꝝ dominib⁹ ni dū ciconie fabricēt ⁊ maxie sup camino Nam sepe repertum est animalia ue nenosa que ad natoꝝ pastū deferunt ab ipsaꝝ rostro seu ūguiculis euasisse ⁊ ꝑ camini gulā descēdētia i lebatē seu ollā cecidisse et sic qui de d̄coct̄ i illa lebete māducarūt uenenati sūt. Et isto mō ab assūptione ueneni seu ab ipsi⁹ lesiōe qs se poterit custodire q̄ fuit isti⁹ capituli intentio principalis. quare ⁊ce.

¶ Capitulum tertium in quo res con tinentur ueneni malitiam frangentes ac ipsius impressionem prohibentes.

Viso itaqz q̄lit̄ ab assūptōe ue neni seu ab ipsi⁹ lesione quis se poterit custodire. Est nūc mod⁹ describēd⁹ per quē assūptū uene nū ul' q̄lꝛcūqz alias approximatū nocer̄ nō possit ꝙ duplicit̄ fieri ꝯtingit. Uno

ac eius impressionē ꝓhibentib,

mō per res añ seu p⁹ uenenū assūptas. de quarū ꝓprietate sit assūpti ueneni l' quouis mō alio approxiāti īpressionez prohibere āt eius malitiā frāgere. Alio mō per ꝯplexionē tiriacalez seu bezeardicā naturalē īsitā seu ex usu tiriacaliū uel bezeardicoꝝ acquisitā. In presenti ergo capl'o solū de reb⁹ ueneni īpressionē ꝓhibentib⁹ aut eius frāgētibus malitiā faciā mētionē. Et prīo res simplices describā Deīde ꝯpositas. Et in capitulo sequēti res ponā ex quarū ꝯtiūo usu fiet ꝯplexio bezeardica seu tiriacal' De is igit' que ad presēs spectāt capitulū est t'ra sigill. que ꝓpter ei⁹ mirabiles ꝯtra uenena uirtutes lutū diuinum seu macra diuina a philosophis appellat'. Nā si de ea cū modico uini parū in ieiuno sumat' nullū uenenū ad cordis intima seu aliorū mēbrorū penetrare permittit īmo uomitu saltē ipsū totū expellit ⁊ idē facit post assūptum uenenū bibita uel gargarizata ut ī leporemarīo ⁊ cātaridibus fuit expert⁹ Galienus. Auicen. uero a cane rabido morsis eā exhibebat ī potu ⁊ supra morsura uipere cū aceto linibat ⁊ sic oēs tales ꝯ hoc medicamīe liberabat. Unde ī de uirib⁹ cordis īquit ꝙ ī letificādo ⁊ cor ꝯfortādo mirabilē habet ꝓprietatē cū tiriacitate maīfesta ꝓpterea ꝙ cunct' obuiat uenenis. Itaqz siue ante uenenū bibat' siue p⁹ naturā sustinz ⁊ eā ad ipsū expellēdū confortat. ⁊ hec est quaz trouantuli uēdūt pro grā sācti pauli qꝛ cū uino seu aceto potata seu super uenenosorū morsurā cū aceto linita oēs a reptilib⁹ morsos liberat īdilate ut ipsi sepe monstrāt experiētia. Hāc quoqz ī isto cāusūme laudat. Cōciliator dicēs ꝙ añ uenenū sūpta cōdis ꝯfuat humiditates ipsū sic ⁊ alia muniēs mēbra ꝙ uenenū ipsū ꝑ corp⁹ ābulare nō ualet ꝓpter ꝙ reges oriētales ubi uenena fiūt nefādissīa ī suis sēper cenis ⁊ prādiis terrā comedūt sigillatā. Mirabiles quoqz ō hac terra ī suo de sīplicib⁹. Serapio lauōs ōscribit ita ut asserat hāc ō melioribus for' medicinis ꝯtra uenena ⁊ ō ipa unū ponit medicamē īferi⁹ describēdū. Sumere quoqz cū modico uini. ʒ. i. seminis. napi. ī ieiuno hominē a ueneno prefuat illesū. Idē faciūt. ʒ. ii. aristologie. ro. ⁊ ʒ. i. carnis damulle exsiccate et pulueri zate uel tātū dē seminis rafani. uel. ℈. ii. ossis de corde cerui. aut parū balsami. Calamētū uero autoꝝ testimonio si in ieiuno cū uino bibat' oīa expellit uenēa mōtalia. Maxīe quoqz ī isto ireos cōmēdat' qꝛ bibitū cū aceto uenenis oīb⁹ ꝯfert. et idē lac asine ī ieiuno potatum. Idē quoqz faciūt auellane ī ieiuno sumpte teste Isaac ī dieꝫ particularibus ⁊ nux una cuz una ficu. ꝙ ēt colliget affirmat Auerrois ⁊ Auicē. secūdo canone qui cū his docz sumere parū rute. Ad idē ualēt testiculi ursini l' arietini coēsti Itē castanee ac ēt cepe Generāt enī in stomaco humidū plurimū frangentem nocumentū uenenosoꝝ. Ad idē ualz anisū tarascecō doronicū. sticados. arabicū cortex citri. ei⁹ foliū atqz flos. sceba ⁊ est cētonicū abrotanū ⁊ dethini. i. scādella de qua mixta cum frumento rustici ī ꝑtib⁹ nostris panē ꝯficiūt. Ad idē ualet origanū agreste teste. Aristotile ī de historiis aīaliū. libro ꝑmo īqente ꝙ tōtuca postt comestionē uipe stati comdit origanū agreste. Uñ nōnulli uidentes eā comedere uipā eradicauerūt origanū et cuz id nō īuenerit stati mortua ē. Ex q° ꝯcludo ipsū ꝯtra uenenū ualere. et maxīe ſpētū. Ualet etiā positū supra plagas tā uenenosas q̄z nō ueneno

Di— Vinini

sas ut hētur ibidē ⁊ce. Ad idē ualet san
guis leporis āte cibū sūpt⁹ ut poīt Gil
bert⁹. Hec s̄ scripta maxīe ꝯferūt sz q̄
sequūt̄ digne d̄bēt uenenoꝝ bezear ap
pellari qꝛ oīb⁹ ueneis r̄sistūt a tota spē
ut sūt semen citri zedoaria. musc⁹. gra.
iuiperi bacca lauri ⁊ ei⁹ folia. Radix di
ptami Radix tormētille. kadres que au
toritate Auicēne ī de uirib⁹ cordis tiri
ace magne uires obtinz ⁊ est herba que
nascit̄ iuxta napellū similis aristologie
⁊ napell⁹ ei uicinat̄ nec fructificat nec
florescit Hac eni herba ut habui a fid̄
digno utūt̄ romani napello ītoxicati qꝛ
sepe cū sagitt̄ napello ītoxicat̄ ad cer
uos ⁊ capras siluestres uenāt̄. cū autē
āno elapso fuerit un⁹ ex una illaꝝ sagit
ta percuss⁹ statim de illa herba suscipi
ēs liber euasit illo presēte. Gilbert⁹ ue
ro āglicus ⁊ Cōciliator has que sequū
tur dicūt magne equipocler̄ tyriace sci
licz ypericō uicitoxicū enula cāpana ra
fani diptam⁹ aristologia lōga ⁊ ro. ⁊ ui
ticella. Alicui⁹ eni istaꝝ herbaꝝ succus
ī potu dat⁹ a morsib⁹ siue a ul̄neribus
quibuscūqz uenēosis ī breui liberat. Et
idē facit cōnu ceruinū adustū ī potu da
tū ut īquit Gilbert⁹. Et p istū modū an
tiqui philosophi oīa uenēa curabāt qꝛ
l̄ succuz illaꝝ herbaꝝ ī potu dabāt l̄ ali
quā istaꝝ supra morsurā ꝯquassatā po
nebāt Et si succū siue uiridē herbā hē
re nō poterāt ex aliqua istaꝝ pl̄uerē fac
tū ꝯ uīo l̄ aliqua mell̄ dabāt ī potu. Itē
unū alid̄ ponit Cōciliator sigulare uid̄
licz ꝙ tēpore uidemiaꝝ in uno uasello
seu brēda musti duo uiui s̄pētes uenēo
si suffocāt̄ qꝛ talis purificati uini ciat⁹
unus āte pastū bibitus ut asserit homi
nē ab omni ueneno preseruat illesum
Huic uino magnā fidez adhibeo Naz
ipse Cōciliator ī additiōibus mesue. c.

de opilatiōe epat̄ mirabiles laudes de
carne serpētum ⁊ eorum iure ponit di
cēs ꝙ sāguinē et alios humores ab oī ī
fectione purificat. Et debet serpēs ab
scisis cauda et capite p q̄tuor digitos ī
aqua p̄mo decoq q̄ abiciat̄. Deīd̄ ī alia
aqua coquat̄ ī cui⁹ decoctiōe diptam⁹
nullaten⁹ omittat̄. corrigit eīz ī eo qd̄ ꝯ
qz corrigibile. ⁊ idē dicit eodē. c. Frāci
sc⁹ de pede mōtiū ī suis ꝯsil̄r additōib⁹
mesue. Mesue quoqz ī d̄ ꝯsolatōe me
dicinaꝝ secūda ītētōe. sc d̄o. c. exēplarit̄
poīt ꝙ s̄pēs p suā specificā fōmā homi
nē iuuenescere facit. Et. Auic. sēcundo
canone. c. de s̄pēte dicit ꝙ caro s̄pētis
cū ī usu habetur prolungat uitam et v̄
tutez confortat. Sensus quoque ac iu
uētutē ꝯseruat. Et ego quēdā uidi ciru
gicū annosū ualde q uirib⁹ corporis ul
tra etatē suffult̄ ualde iuuenis appare
bat. Et adhāc ītētiōez de carnib⁹ uene
nosoꝝ s̄pētū sicut nos de āguillis sepis
sime māducabat. Sz qꝛ talis uini ciat⁹
ī ieiuno sūptus forsā ī ꝯsuetū uenenaret
ut ī p̄cedēti. c. patuit ꝯsulo ut tale uolēs
uti uino se ad ipsū bibedū paulatī assue
faciat ī p̄ncipio de eo paucā quātitatē
assumēs. Coagulū quoqz leporis ꝯ ace
to bibitū maxīe ualet ī isto cāu. ⁊ hec s̄t
siplicia que ad hāc ītētionē ualere cōpi
Quare dilligēs medic⁹ scd̄m quā hēt ī
tētionē respectu hoīs p̄s̄uādi ex his pl̄i
b⁹ pulueres seu tyriacas ꝯficer̄ poterit
res addēdo cordiales stomaticas capi
tales epaticas et alias ꝓ ut sue ītētioni
uidebit̄ ꝯuenire. Et sic respectu illi⁹ p̄
seruādi medicamē plures hēns ītētōes
hēbit. Cōposita uero ad hui⁹ ītētionez
capit. sūt īfrascripta. Et primū est tyri
aca de t̄ra sigillata sexta quarti capl̄o
quarto ab Auicēna. descripta. Inquit
eni ꝙ sisola t̄ra sigillata l̄ tyriaca talis

ante uenení dei assumptionē ipsū sicut
é euomer facit cuius tyriace descriptō
ad litterā tal é. Bz. baccarū lauri. auř
.i. .terre sigillate auř. ii. ireos auř. ii.
supple qz nō ponit dosi ireos ꝓficiat cū
oleo z dosis sit quātitas auellane. Aui
cēna nō ponit oleū cum quo ōbet ꝓfici
ſz accipe oleū irinuz ł oleuz de auellanis
ł sisaminum uł ō balsamo qz pauca suffi
cit quātitas ad talia incoꝛporādū. Lau
do tamē potius ut ista z oēs describēō
tyriace seu ꝓfectioēs cuz melle fiant di
spumato bono scilicz z electo primo qz
talis meli⁹ ꝓseruētur. secūdo qz uł ō coc
tum ut inquit Auicēna secūdo can. ue
nenis maxie ꝓfert. Timēs igit uenenū
ō tali tyriaca oi mane i ieiuno ad quāti
tatem sumat auellane. Medicamē pre
ciosū ō terra sigillata i ꝓprio caplo ō
scribit Serapio i suo de sipicibus. in
quiēs qz quādo bibit ex eo ille qui timz
potionē ꝓbibz nocumētum eius ab ea.
Et si sūpserit i potu ex eo ille qui iā sū
psit medicinā uenenosā dū adhuc est in
stoāco suo prouocat ei uomitū z expel
lit uenenū ab eo z liberat eū a mōte. Et
tale medicamē fit ex luto sigillato cū iu
nipo. Quib⁹ admisceť modicum boli.
et bibiť cū uino. Sed ut te ad actū pra
ctici reducā faciaſ sic. Bz. terre sigilla.
ʒ. iii. granoꝛ iunipi. ʒ. q̄tuor. Boli ar
meni. ʒ. i. ſ. terenda terāť et cū melle de
spumato fiat ad modū tyriace uel misce
cū zuccaro et sumať ad modū pulueris
cū uino uel fieri facias ꝓfectionē i mōse
lis cū zuccaro. et erit res delicata ualō
et tā huic q̄z aliis poteris addere cina
momū cassiā ligneā z similia scōz itētō
né quaz habueris. qz ꝓpř hoc minoris
nō erit efficacie imo maioris qz cinamo
mū z cassia lignea mirabiliť ualēt cōtra
uenenū ut iquit Auicen. ſonā ſtii tract
tatu. ii. c. ō debilitate epař. Inquit ēim
z ipsa ābo scilicz cinamomū z cassia li
gnea sūt ꝓria putrefactioni z rectificāt
ꝓplexionē z expellūt causā corrumpen
tē z mundificāt uirt⁹ malū z expellunt
ipsū z resistunt medicinis moꝛtiferis z
uenēo lz sit cinamomū fort⁹ z ce. Ute
igiť istis duob⁹ i tuis ꝓfectionib⁹ quia
eas reddent gustui magis gratas. Ad
idē ualz medicamē sexta quarti prio. c.
ab Auicen. descriptū ut. Bz. rute sicce
ʒ. x. nucū. ʒ. ii. saľ ꝓmunis z ficuū ana. ʒ
v. melľ quantū sufficit z fiat electuariuz
de quo ad quātitatē parue castanee su
mať oi mane qz hominē a uenēno pref
uat. Rasis autē ad almāsoꝛiuz. viii. c. q
i medicamie ꝯ uenena ꝓponēdo āgelicū
habuit itellectū aliť hoc medicamē de
scripsit z ē utilius subscripto i isto cāu
ut. Bz. nucū a duab⁹ corticib⁹ mūdata
rū partē. i. salis glādinosi idest splēdidi
folioꝝ rute āboꝝ añ. sextā unc⁹ př sicuū
albaꝝ quātū sufficit ad predictoꝝ ꝓmix
tionē Ex qb⁹ cū ꝓmixta fuerit nucis si
at similitudo. quā de uenenoſ timēs cōme
dat añ cibū. hoc eiz medicamē quādam
hēt specificā formā forme uenēni corru
ptiuā. et sic tale medicamē a moꝛte libe
rat uenenatū qz aut uenenū p suā fōmā
specificā expoliat uenēositatē aut ipsū
per sudoꝛē aut alz extra coꝛp⁹ expellit.
Aliud medicamē. Raſ. et ē optimum i
isto cāu. ē eiz tante efficatie ut tyriace
magne faciat opationē. Añ trouātulli
cū eo puluerē panis affi ꝓmiscētes eum
ꝓ optima tyriaca uēdūt ut i ꝓma parte
dictū ē z ē tale. Bz. terze sigillate baca
rū lauri utriusqz ꝓtes eq̄les teraťet cū
butiro uacino i ūgāť qz ut poſ i scōo
can. butiꝝ maxie ualet ꝓtra uenēa deiñ
cū melle ꝓficiāť. De hoc medicamie ut
iquit. Raſ. sumať añ cibū uel p⁹ aut ēt

z medicū ofrouandulorū
ł z tyriaca abāz
vendūby

Huqd ~~mu~~ beneficio medici vel alius

cũ malũ superuenerit accidẽs. Nã si eo utẽs uenenũ sũpserit illico eũ uomz ⁊ si uenenũ nõ acceperit nequaquã uomitũ icurret. Itẽ. A. ii. canoñ. c. d̃ ruta dicit ꝙ q sibi timz a uenẽosis pũgi sumat cuz uino. ʒ. i. seminis rute cum foliis suis. ⁊ subiũgit ꝙ maxie ualz si bibat cũ nuce ⁊ bolo oibus trit ⁊ ꝯmixt Facias ergo sic. ℞. seminis rute. ʒ. ii. foliorũ ei⁹. ℥. f. boli arm̃. ℥. i. f. nuꝯ ꝯmuniũ ab ãbab⁹ corticib⁹ enucliatarũ. ℥. iii. fiat mixtõ. d̃ qua i ieiunio sumat. ʒ. i. i potu cũ uino l̃ potius cũ melle. i tyriace modũ ꝯficias electuariũ. de quo accipias ad quãtitatẽ parue castaẽe i ieiunio. Ad idẽ ualz tyriaca magna ⁊ tyriaca diatesserõ tyriaca de musconib⁹ ⁊ mitridatũ de quibus tamẽ i sequẽtibus aliã faciã mẽtionẽ. Et hoc de reb⁹ ueneni malitiã frangẽtib⁹ tã siplicib⁹ quã ꝯposit ac ipsi⁹ ueneni ipressionẽ ꝓhibẽtibus ergo ⁊ ce.

¶ Capitulũ quartũ in quo querit. nũquid beneficio medici l̃ alio quis possit taliter disponi ut nulli⁹ exhibiti ueneni siue ab itra siue ab extra tiẽat actionẽ.

Descript que persuã ꝓprietatẽ ueneni assũpti uel alio quouis mõ approxiãti prohibẽt ipressionẽ aut ei⁹ frãgunt maliciã. Est nũc modus iponẽdus per quẽ cõplexio fiat tyriacal̃ seu bezeardica sic ꝙ nullius uenẽi assũpti l̃ qualitercũqz aliter approximati timebit actionẽ. Sz qꝛ plibus hoc uidet ipossibile. Querit nunquid bñficio medici l̃ alio quis possit talit disponi ut nulli⁹ exhibiti uenẽi seu ab intra seu ab extra tiẽat actionẽ Arguit ꝙ ñ prio. Nũqz qs potit. tal̃ dispõi qn piper i debita quãtitate sũptũ ⁊ per calorẽ naturalẽ actuatũ ipsũ calefaciat. ⁊ qui lactuca ⁊ etiã papauer actuatũ ipsũ ifrigidat. Ergo a simili ñ poterit iquã corpus talit disponi quin uenenũ in debita quãtitate sumptũ ⁊ per calorez actuatum in ipsũ agat Sed ueneni actio est cõplexionis hominis corruptiua ut pz ex ueneni notificatione. ergo ⁊ cet̃a ꝯsequẽtia nota ⁊ assũptũ patet ituenti. Secũdo si q̃stio esset uera seq̃ret ꝙ uenenũ nõ eẽt uenenũ. ꝯñs falsũ ⁊ ꝓbatur ꝯña qꝛ hoc homini i debita quãtitate et debite approximatũ nõ nocet uenenose ꝑ te demõstrato ueneno. ergo hoc nõ ẽ uenenũ tenet argumẽtũ qꝛ uenenũ ẽ uerũ tenet argumẽtũ qꝛ uenenũ ẽ illud qd̃ q̃l̃rcũqz humano corpi approximatum mediãte sua occulta ꝓ̃petate ut s̃ dicebat ẽ sue ꝯplexiõis corruptiuũ. Tertõ data ueritate q̃stionis seq̃ret ꝙ hõ tal̃ dispositꝰ idifferẽter oib⁹ uenenis eq̃lit resisteret ꝯñs ẽ falsũ et patet ꝯña ex q⁹ ꝑ positionẽ nulli⁹ ueneni timebit actionẽ. falsitas cõseq̃nt arguit. nã et si calõ naturalis sit istrumẽtũ oĩum uirtutum ut. Auic. scd̃a p̃mi doctrina ĩtia. tertõ. c. ceteris parib⁹ pl⁹ resistit ueneno frĩdo q̃z calido. aĩalis eĩz ꝯuersio i gener̃ ꝓportionali nõ eẽt facilior ꝯtra. Auic. allegato. c. ergo uidet ꝙ quãto pl⁹ disponit ut calido ueneno resistat minus frigido resistere poterit ⁊ ecõtra. qr̃ q̃stio falsa. Ad ꝓpositũ arguit Indus ad terrã sclauoꝝ. gradati deportat sic paulatine disponit ut aeris sclauoꝝ nõ timeat actionẽ ut docz expiẽtia. ⁊ etiaz uidet mrẽ. Auic. p̃mi. p̃mo. c. de cõplexionib⁹. qꝛ si subito deportet aut moritur aut ifirmat ergo nõ icõuenit hominẽ sic paulatine sic disponi ꝙ nulli⁹ ueneni timebit actionẽ tenet argumẽtũ ꝓtãto. qꝛ non pl⁹ repugnat assuefieri ad hoc mortifeꝝ q̃z ad aliud. ⁊ non obstat

qs possit disponi ut nō timeat veneni vires assū
pti ab initio vel ab extra

ꝙ unū fiat a q̄litate manifesta et aliud a
ꝓprietate ꝓut qs dicere posset quia ut
patet utrobiqꝫ remouet̄ dispositio pre
existēs ⁊ noua itroducit̄. qr̄ q̄stio uera
quā affirmat. Simō ianuensis auctori
tate. Orosii historiographi. c. d̄. M.
paraffo mitridatū. ubi dicit ꝙ mitrida
tes rex pōti tal̄r se remediis p̄muniuit
ꝙ ꝑnitiosissimū adustū uenenū nō timu
it. hoc idē ponit Jo. Boccatius i suo
de casib⁹ uiroꝝ illustriū libro. vi. docēs
ꝙ dū mitridates eēt obsessus cōuersus
ad uxorē pellices ⁊ filias moritur⁹ illas
prio uenēosas sustulit oēs nouissimo ip
se sūpsit. Sꝫ cū diu se remediis aduers⁹
illud amasset uidēs se ab illius uiribus
superari nō posse iā disiectū ab hostib⁹
urbē itrauerat uocauit eiqꝫ se percien
tib⁹ exibuit ⁊ sic uitā ꝑcuss⁹ bellūqꝫ i mi
sera senectute finiuit. Uide igit̄ q̄lit̄ mi
tridates remediis premunit̄ nullū sum
ptū tiūit uenenū. Pro isto ⁊ facit Aꝝ
i de secret̄ secretoꝝ ad. Alexādrū ubi
ponit quādā uenustissimā puellā fuisse
ad barones ⁊ reges ĩtficiēdos ueneno
nutritā. Ex quo pꝫ ꝙ nō solū uenenum
haustū nō timuit ueꝝ ipso nutriebatur.
Idē dicit. auicē. sexta q̄rti. c. scd̄o auto
ritate Ruffi. Itē qdā cirugic⁹ q diu cū
saracenis habitauit de quo i prima ꝑte
p̄ncipali facta fuit mētio mihi r̄tulit ꝙ
dū ꝯ barbaris habitar̄t. Soldanus ille
se talit̄ remediis premunerat ꝙ nulli⁹
ueneni hausti timebit actiōē. Et sic pꝫ
partē questionis affirmatiuā fore uerā
Pro respōsione ad istā questionē sūt
aliqua prio notāda ex quib⁹ secūdo cō
clusionē respōsiuā iferā de q̄sito. Quā
tū ad primo. Notādū ꝙ per uenenū ut
supra dicebat̄ illud itelligere debem⁹.
ꝙ hūano corpori qualitercūqꝫ appro
ximatū fuerit siue a materia fuerit ope
ratiuū siue nō est sue ꝯplexionis mediā
te quadā occulta ꝓprietate corruptiuū
⁊ iō est ꝙ euforbiū hominē uenenose ñ
perimit nisi ꝓpter quandā occultā pro
prietatē suā faciētē caliditatē uenēosā
⁊ hoīnis ꝯplexiōis corruptiuā ⁊ parit̄
dicit̄ de opii frigiditate ⁊ similiū. Dico
igit̄ ꝙ nisi cū uenenis quecūqꝫ sint illa si
ue dicant̄ a qualitate maifesta operari
siue nō aliqua eēt ꝯiūcta occulta ꝓprie
tas nō plus nocerēt quā pipar alliū si
napis aqua frigida ⁊ ce. Ex quibus se
quit̄ prio ꝙ si daret̄ aliquid cui⁹ uirtu
te tal̄ ueneni occulta ꝓprietas corrum
peret̄ ꝙ ipsū nō pl⁹ noceret quā si a q̄
litate solū ageret maifesta. Sequit̄ secū
do ꝙ nō icōuenit aliqua repiri quoꝝ ṽ
tute cuiuslibꝫ ueneni tā calidi quā frigi
di actio possit ipediri pꝫ statim. Nā ex
quo oīa uenēa agāt per occultā ꝓprie
tatē que nec ē calida nec frigida nec ad
aliquā. qualitatē manifestā reducibil̄ ñ
repugnat aliō reperiri oppositā habēs
ꝓprietatē per quā cuiuslibꝫ uenēi actō
impediat̄. ⁊ hoc est quod communit̄ di
cimus scilicꝫ ꝙ ueneni maxime ipediat̄
actio per aliō habēs. formam specificā
ueneni fōme total̄r repugnātē ut pꝫ de
alio ꝯ uino bibito i pūctura scōpionuꝫ
ut. A. poit sexta q̄rti. c. de ei⁹ cura qui
i potu uenenū sūpsit ⁊ ibi q̄tuor modos
poit qb⁹ uenēi actō pōt ipediri quorū
primū fit ꝑ quādā formā specificā fōme
ueneni totalit̄ repugnātē ut statim dic
tū est ⁊ hoc in lapide bezear ⁊ tyriaca
magna que per ipsoꝝ formā specificaꝫ
extremalit̄ ueneni forme repugnantem
oīa uenena tā calida quā frida seu quo
mōcūqꝫ aliter agētia sua denudāt uene
nositate. ⁊ hic ē prim⁹ mod⁹. quo actō
ueneni ipedit̄. Secūd⁹ ē ut ei⁹. frāgat̄
acuitas sicut uerbi grā bonū uinū l̄ eu

Nugd qs posse dispsi opz medicy

sōbiū assūpti opii frāgūt acuitatē. Ter ti⁹ est ut ipsi⁹ ,uenēni sba resoluat sicut aliū uenena i sudorē resoluit. iō nōnulli ipsū asserūt cōtra oia ualere uenena ut serapio i suo ō siplici. Quart⁹ ē ut ipsū uenenū expellat seu ad extratrahat si cut ſra sigillata añ uenenū sūpta per uo mitū ipsū expellit ut Auic. ibidē. l' sicut ſmirald⁹ ad se assūptū attrahit uenenū ut iquit Cōciliator ꝛ patuit de illo frā corū rege itoxicato cui ſmirald⁹ sub pe de aliqualiſ ſcarificato posita per illas ſcarificatōes oē uenenū attraxit ꝛ sic li ber euasit. Jstiſ sic babitꝫ suppono ꝙ ñ incōuenit arborē uenenosā fieri nō ue nenosā ꝛ ecōtra. prima pars pz de ar bore pſidis de pſide ubi erat uenēosa i egiptū trāslatata ubi facta ē esibilis ut ponit Galienus secūdo alimētoꝝ. c. de arbore pſidis ꝛ secūdo de acidēti .secū do. c. ꝛ Auicē. tertia quarti. c. de mor phea alba. ꝛ appellāt hāc arborē allu becha. ꝛ Auerrois li. colliget secūndo c. Secūda pars pz. Nā i sectiōe uiꝫ cū inſerit ſi apponat uenenū idubie ꝟuas ,pducit uenenosas ꝛ ſi apponat ſcamo nea l' aliud ſimile solutiuū ꝟuas ,pducit solutiuas ut pōit Simō ianuēſis i ſuis ſinoñ. c. de uino ꝟbi mḱta uina ſinononi zās iquit ꝙ uinū ſit laxatiuū ex ellebo ro l' ſcamonea seu alio medicamie laxa tiuo ipōsito i uite cum inſerit ꝛ ce. Et idē ponit. Rainald⁹ de uilla noua i ſuo tractatu de uinis ꝛ ita de quā plurib⁹ plāꝫ fieri posset cū inſerunt. Et qdā medicine ꝓpendiū uidi ꝙ ꝟuas ꝛ pluri mos alios fruct⁹ docꝫ facere solutiuos ꝛ bortulani plurimi gariofiloſ i radice mēte ponūt. ꝛ mēta illa gariofiloꝝ odo rē retinꝫ ꝛ parit fierꝫ muſcata l' alteri⁹ odoris ꝙ eē nō possꝫ niſi oppositoꝝ in ea ꝟt⁹ reliqueret. q̄re ō uenēis sic fieri ñ icōuenit ut pꝫ. Ex quo iſero ꝙ ſi iſec tōe uiꝫ cū iſerit l' alteri⁹ plāte bezeardi cū aliꝙ poneret seu tiriacale uapozosū plāta ac fruet⁹ fierēt tiriacales seu be zerdici pꝫ qz nō uidet maior repugnā tia. qō ex appositiōe rei bezeardice seu tiriacales fruct⁹ fierꝫ bezeardici q̄ꝫ qō ex appositōe rei uenēose l' solutiue fiāt fruct⁹ ꝛ planta uenenosi l' solutiui sicut Conciliator de illa arbore persidis di cebat que cū nutrimēto nutriebat uene noso fruct⁹ ,pducebat uenenosos. ꝛ ex nutrimento nō uenenoso fruct⁹ ,pduce bat esibiles ꝛ nō. nenenosos quā ꝛ ce. Jstis babitꝫ sit bec cōclusio respōsalis de quesito. ſ. possibile est hominem per usū rerū tyriacaliū seu bezeardicaꝝ ta l' diſponi ut eius fiat ꝯplexio tyriacal' seu bezeardica ut ita loquar sic. ſ. ꝙ oiſ q̄ℓcūq; approximati uenēni ipedirt ac tionē siue baurtat siue ab extra appro xiet. pꝫ qa nō pl⁹ repugnat boīs ꝯple xionē fieri bezeardicā q̄ꝫ plāte ergo ꝛc. Jtē ꝙ possibile ē p etaꝫ mutationē di ſpositionē seu ꝯplexionē i mēbris acqꝛi qua mediāte ꝙ i una etate puta puerili erat uenenosū i iuuenilli uel alia factū sit esibile ul' nō nocēs ita possibile uide t̄ p usū ꝓtinuū quodda tyriacaliū uel bezeardicaꝝ noua acqꝛi i mēbris diſpo sitōez seu ꝯplexionē qua mediāte quod erat ipsi⁹ uenenose corruptiuuz fiat esi bile uel nō nocēs. ſz ꝑmū est possibile er go ꝛ secūdū. ꝙ fuit ,pbanda ꝯclusio qō primū sit possibile pꝫ p expiētiā i q̄ꝫplt b⁹. Nā ꝛ sepe i etate pueritie ē uenenū seu uenēni iducit accidētia qō etate ,p cedēte fit esibile ꝛ. nō nocēs qr̄ ꝛce. Et boc i me ipso expt⁹ sū. qz dū puerilē eta tē agerē porcina caro i me uenēni ꝓ ducebat accidētia. Nā si ō ea ul' de ali quo i quo decoqret i aduertēt mandu

ut nō timeat veneni actionē

cassē. ifra horā tremorē cordis nauseā et alia mala icurrebā accidētia. Uñ domina mea cupiēs me ꝯmestionib⁹ oib⁹ assuefacer̄ ferculū quoddā ꝯposuit una uice i quo me iscio porcinas carnes subtilissie tritas latēt̄ iposuit. cūq3 d̄ ipso paꝝ i aduertēt̄ māducassē ifra horā tremorē cordis ac sicopi icurri ⁊ uomitu supueniēte usq3 ad uiuū sāguinē emissi itātū qd̄ mortꝭ limites fere igress⁹ sum. Trāsacto autē anno iterū de ipsa parū spōte comedi quā sapidā reperiens ea usus sū sine nocumēto deiceps cui⁹ cā alia nequit assignari nisi permutatio dispositiōis seu ꝯplexiōis mēbroꝝ. nā ut plurimū uidemus ꝙ i alia ⁊ alia etate alia ⁊ alia appetim⁹ cibaria. ⁊ sic p3 ꝯclusionē eē uerā q̄3 ꝯsil'it̄ ꝓbat argumētū de ido permutato. Et pro ipsa ēt faciunt auctoritates adducte scilicz d̄ mitridate ⁊ de illa puella. Ex illa ꝯclusione cū suis ꝓbationib⁹ sequit̄ prio ꝙ possibile est per ꝯtinuā assuefactionē rei uenenose aliquē fieri uenenosū sicut dicebat̄ de illa puella p3. qꝛ non plus repugnat hoinē fieri uenēosū q̄3 bezeardicū Et iō credēdū ē illā ribaldā uetulā quā recitat Auicē. sexta quarti fuisse uenēosā q̄ i pricipio d̄ napl'lo rē puā accipiēs tandē eo tāquā cibo sine nocumēto nutriebat̄ ex qb⁹ sequit̄ scd̄o ꝙ ñ r̄pugnat idiuiduis eiusdē spēi formas specificas oio ꝯtrarias reꝑiri. p3 de hoie uenēoso ⁊ alio nō uenenoso. Sz circa dicta aliq̄ occurēt dubia. Primū nūqd uenenum quo nutriebat̄ illa puella ꝯuersū sit i nutrimētū uenenosū an fuerit sua uenenositate spoliatū. Secūdū si uenenū qd̄ sū psit mitridates ut se ꝑimeret ꝯuersū sit i nutrimētū uel qd factū ē de eo. Quantū ad primū pōt ꝓbabilli⁹ dici qd̄ uenenū a puella sūptū ē i nutrimētū ꝯuersuz uenenosū i se uirtutē ueneni retinēs sic ꝙ ipsa tota erat uenēosa pp quod se cū ea ꝯmiscētes uenenabāt̄ ut dixit Aꝝ. ⁊ nos idē uidem⁹ ꝙ gallina frumēto nutrita uenēoso i aqua scilicz remollito i qua ꝑpens uenēosus fuit extictus ⁊ putrefactus qꝛ quāuis talis gallina sit uenenū ꝯmedētibus tñ illo frumēto sñ nocumēto nutrit̄ ⁊ ipiguat̄. Hāc gallinā sic nutriri quidā tractatus docz qui de auib⁹ rapacib⁹ tractat. iubz eni ipsā ipsis auib⁹ exhibere qñ. s. uolum⁹ ut cito mutēt̄ i plumis qꝛ ip̄a ꝯmesta oēs plume cadūt i breui ⁊ ob hoc Gilbert⁹ anglicus gallinā sic nutritā iubz i cura lepra seu tyrie loco trociscoꝝ de uiperis exhiberi p3 igit̄ qualit̄ talis gallina que tamē a tota specie uenēosa nō existit ē uenenum comedētibus ⁊ tñ ip̄a sine nocumēto ueneno nutritur quare idē fuisse factū de illa puella possum⁹ imaginari. ⁊ sic p3 ad primū. Ad secūdū de mitridate dicēdū q̄ sic̄ tyrica seu lapis bezear uenena oia sua expoliat uenenositate ita ꝯplexio seu dispositō mēbrorū mitridati acquisita ex usu tyriacaliū qz ē unita cū quadā occulta ꝓp̄etate ueneni corruptiua uenenū ab ip̄o assūptum sua expoliauit uenenositate. ita ut i corpe suo solū a manifesta ageret q̄litate ⁊ nō al'r l' ꝯplexione mitridatꝭ sic tyriacali fuit ueneni substātia resoluta ul' eius acumē extictū l' fuit extra corp⁹ expulsū eo mō. s. quo tyriaca ip̄z expellit i caseo. Et sic assūpti uenēi a ꝯplexione tyriacali mitridatꝭ actio prohibebat̄ ⁊ p ꝯñs illes⁹ ꝑmanebat. Et p hoc patet respōsio ad ista dubia. Sed ꝯtra respōsionē p̄mi uidet̄ eē. Auerrois p̄mo col'. scd̄o. c. ubi uult ꝙ ñ sit possibile hominē nutriri ueneno ꝙ se demōstrasse dixit i epistola de tyriaca ad Glauconez

Nūqd medici opē qs possit

ꝛ eius argumtū uirtualit̄ tale est. exiēs hominū latitudinē n̄ ē hō sed homo nutritus uenēo ꝙ alias occidit ē huiusmodi igit̄ ꝛ ce. minor arguit̄ quia tota cōplexio humana cōtrario uenēo ꝛ nulla tenus cū eo ꝯuenit sed necesse ē ut īter nutritū ꝛ ipsū uenenuꝫ quo nutrit̄ sit aliqua ꝯueniētia ꝛ similitudo quia nutrimētū nō ē aliud ut īquit. Galien⁹ 30 de ꝯplexionib⁹ p̄mo. c. q̄ꝫ sil̄itudo īpfecta nutriēt̄ cū nutrito donec ei sil̄e fiat. Et secūdo. c. Opōtꝫ ꝓcul dubio īgt ut sic īter totam substantiam nutrientis ꝛ totaꝫ substantiam nutriti cummunitas aliqua ꝛ similitudo quare ꝛce. Et sic sequit̄ ꝙ nutritus ueneno est hō ꝛ nō hō ꝙ īplicat. Ad hoc dicit. Gētilis īpossibile est hominē nutriri uenēo cū quo tn̄ humanā nō exiit latitudinē sed bene tal̄ hō ponit̄ ī extremo latitudinis ꝯplexionis humāe. Pro quo nō qd̄ sicut dicimus quartū gradū qualitat̄ maīfeste humāe ꝯplexioni oīno repugnare ita imaginabimur quartū gradū qualitat̄ occl̄te hūane ꝯplexioni etiā repugnare quitn̄ quart⁹ grad⁹ magnā habꝫ latitudinē Et sicut n̄ repugnat ꝑ paulatinā assuefactionē hominē ad quartū gradū qualitat̄ maīfeste deueīre ipō stāte ī latitudīe sanitat̄ ut ꝓbabilit̄ tenuit ille sollennis Speculator magister me⁹ Jocob⁹ de Forliuio ita ad quartū poꝛit quis gradū qualitat̄ occulte deueīre ipō stāte latitudīe hūāne ꝯplexionis. Et sicut sūt multe māsiones ī latitudīe quarti grad⁹ qualitat̄ maīfeste cū quib⁹ nō stat sanitas ita ī latitudīe quarti grad⁹ qualitat̄ occl̄te sūt māsiones multe cū quib⁹ nō stat hūana ꝯplexio neqꝫ uita. Et puto ad istū ītellectū dixisse Gētilē talem hominē uenēo nutritū ex̄ latitudinē cōplexiōis hūane nō existere sꝫ itra ī extremo eius ad ītellectū datū. Sꝫ ꝯ ex hoc sequeret̄ ꝙ tale uenenū ex quo ille nutritur nō agit a tota substātia. pꝫ cū necc̄e sit ut dicebat̄ ī aliq̄ sit assimilatō īt̄ ip̄m nutritū ꝛ uenenū quo nutrit̄. Sꝫ uenenū agēs a tota sb̄a nl̄lā peit⁹ habꝫ similitudinē cū ꝯplexiōe hūana īmo sibi extreāli̇t̄ opponit̄ q̄re ꝛ ce. ꝛ sic reūtimur ad p̄mū ꝛ iō ꝑꝑ h̄ aliā sū imagiat⁹ r̄ spōsionē Pro q° nō ꝙ uenenū a tota sb̄a extreāli̇t̄ oppōit̄ hūan̄ ꝯplexōi ꝛ nl̄laten⁹ oppōit̄ ꝯplexiōi hui⁹ īdiuidui ꝓut ē ī diuiduū hūane spēi. ꝛ h̄ cōplexio fluēs a tota spē seu forma īseq̄ns a īdiciis cōiter appellat̄ ꝛ ꝑ hāc qcquid īē uni īdiuiduo uni⁹ spēi īest cuilibꝫ īdiuiduo illi⁹ spēi ꝛ rōe hui⁹ īpossibile eēt aliquē nutriri uenēo ex q° nulla ē ꝯueniētia neqꝫ sil̄itudo īt̄ uenenū ꝛ cōplexionē talis ī diuidui ꝓut ē īdiuiduum hūane spēi. sꝫ qꝛ ꝙlibꝫ īdiuiduū hūanū hꝫ ꝯplexiōeꝫ sibi propriā ut īquit. Auicē. p̄ma. primi capitulo de cōplexionib⁹ ī qua aliud associari sibi īdiuiduū ē oīno impossibile stat ut īt̄ talē cōplexiōeꝫ ꝓp̄ā ꝛ uenēi q̄dā occurrat occulta ꝓp̄etas ꝑ quā tale īndiuiduū ipso ueneno tāquam cibo nutriat̄ ꝓut narrat. Albert⁹ magn⁹ p̄mo aīaliū. viii. c. qꝛ quedaꝫ erat puella colonie que q̄ꝫcito a mrē aufugere poteāt āgulos dom⁹ sollicite ꝑquirebat ꝛ quot quot poterat araneas capere māducabat qb⁹ uelut optīo cibo. ꝛ si sit aliis uenenū nutriebat̄ ꝛ sic n̄ min⁹ ista puella q̄ꝫ puella. Aꝝ. forsā erat uenenosa. q̄re nō. īꝯueīt aliquē ul̄ aliquā cālit̄ īueniri q uenenū appetat ꝛ ipso sine nocumēto nutriat̄ ꝛ q sicut illa puella uenēose existat. Aliqua eīꝫ cibaria q̄ mala sūt aliqb⁹ ꝯueniētia repiūt̄ ut īquit Raſ. xiii. ad Almāsorē c. de regīe ꝯmestiōis. qd̄ eē nō posset nisi merito ꝯplexionis tali

disponi ut veneni actionē nō timeat

īdiuiduo ꝓprie q̄ cōplexio fluēs a mā seu materiā īsequēs a medicis ꝯmunit̄ appellat̄. ⁊ talis ꝓuenit merito alteri⁹ ⁊ alteri⁹ dispositiōis celoꝝ ut iqt. Albtus ī suo de mineralib⁹ tractatu de lapidibus preciosis. c. viii. ac etiā alterius ⁊ alterius dispositiōis materie passe ut Auerrois. vi. collz. prio. c. dicit eni qđ quelibet mat̄ia hz accidētia ꝓpria ⁊ fixa ī ipsa sine accidētibus que manāt a forma. Et subiūgit ꝙ hec accidētia qz īsunt ī materia st̄ cā uarietatū multitudinis q̄ ī naturis īdiuiduorū īueniunt̄. Vñ auicē. ī de uirib⁹ cordis. c. x. de ꝓprietate loquēs q̄ ī mixtꝫ corporib⁹ repitur has duas cās sūmarie tāgit. s. celoꝝ ⁊ materie passe dispositōz sic īquiens. Proprietas ē natura īuēta ī mixtꝫ corporib⁹ ꝓcedēs eis a supna ⁊ plenissīa īfluētia pp dispositionē. s. mat̄ie passe. q̄ s. natura corpora ꝑticularē ⁊ ꝓpriā dispositionē acquirūt ⁊ ce. Et ex hoc apparz cā ex una ꝑte quare aliqua st̄ īdiuidua ī quib⁹ uinū ē uenenū āt alliū āt caseus l' ꝯsil'e que tñ oībus aliis st̄ optimi cibus. quāuis hec diu̅sitas ⁊̄ ex alia ꝑte possit rōe cibi ꝓueire ⁊ nō min⁹ q̄z rōe cibati ut īquit Auicē. iz. t̄cii. tractatu secūdo. c. de corruptiōe digestiōis cuz dixit āt ē prohibēs appetitū cibi cū ꝓprietate que ē ī ipso āt ī comedēte sūt ille cui⁹ natura refugit a cibo aliquo q̄z uis sit laudabil' ⁊ appetendus sit a alio ⁊ ce. Ex quib⁹ pz ꝙ nutricatio nō ē assimilatō nutriētꝫ ad nutritū rōe ꝯplexiōis īsequētꝫ formā tm̄ sz ēt materiā Et ꝑ hoc pz hoc argumētū ñ ualere Iste nutrit̄ uenēo ergo hoc uenenū nō agit a tota substātia demōstra uenēo quo nutrit̄. qr ⁊ si uenenū a tota substātia ꝯrieť humane ꝯplexōi fluēti scilicz a tota spē cuius v̄tute eēt ipsius ꝯplexiōis corruptiuū īter ipsū tamē ⁊ complexionem a materia fluētē quedā currere potest occulta proprietas ꝓhibitiua ne uenenuz ipsū sit cōplexionis a forma fluēte corruptiuuz. Et ꝑ hoc patet solutio ad illud argumētū hāc eīz sētētiā si quis dilligēter īspexerit ītellexit. Auic. sexta q̄rti. c. secūdo dū dixit. ueꝝ ꝓportionalitates iteꝝ īter uirtutes agētes. ⁊ patiētes st̄ ex eis que oportet ꝯsiderari. Nā Alfāfax. i. napell⁹ ⁊ si ī ꝯparatione ad cōplexionē q̄ ē aīalis sit homine īterficiēs cū ꝯfirmat̄ ipso fortasse nō ē uenenū turdis ut uelit dicere qr ī quolibet aīali due reperiūt̄ ꝯplexiones. una que ē ꝯplexio aīalis absolute a qua nullū aīal pōt absolui. quā ꝯplexionē lataz uocat. et rōe talis ꝯplexionis napell⁹ eēt uenenū oībus aīalib⁹. sed qr q̄libet spēs aīalis hēt ꝯplexionē sibi ꝓpriā a qua nullū īdiuiduū illius spēi pōt absolui stat ut rōne hui⁹ alfarfax sit uenenū īdiuiduis spēi humane prout ꝑticipāt ꝯplexione spēi hūane et nō sit uenenū turdis. Et per idē dico ꝙ aliqđ pōt eē uenenū oībus īdiuiduis spē hūane rōe complexionis late seu prop̄e spēi aqua. s. nullū īdiuiduū pōt absolui. ꝙ tñ nō eēt uenenū huic đterminato īdiuiduo ut dicebat̄ de illa puella araneas comedēte propt̄. s. conplexionē sibi ꝓp̄ā ī q̄ aliud sibi associari īdiuiduū ē īpossibile. ⁊ iste mod⁹ respōdēdi plus mihi placet q̄z modus gētilis. Sz cōtra istā positionē adhuc arguit̄. qr ex ipsa sequit̄ ꝙ hō produci possit uenenosus ex generatione. patz qr cū eisdē dispositionib⁹ pōt fōma substātialis ītroduci cū quib⁹ cōs̄uatur. sed ꝑ positionē forma substātialis cōs̄uatur ī hoc īdiuiduo hūano cū dispotionib⁹ uenenosis ergo ⁊ ce. Qđ si cōcedit̄. contra conplexio fluēs a tota spē

De mō cōuertēdi suā cōplexionē

seu formā īsequēs ē qua habita ī mat̄ia
ītroducit̄ forma hūana sz ꝯplexio uenēi
ꝑ positionez totalit̄ ⁊ extremalit̄ ꝯriat̄
huic ergo si ī aliqua mā fuerit dispōes
īsequētes formā ueneni nūquā ī eadem
hūana forma introducet̄. īmo si tā esset
introducta corrūperet̄ cū extreālit̄ op
ponāt̄ ut dcm̄ ē. ⁊ sic pz ꝙ hō nūquā a
generatōe produci poterit uenēosus.
Ad hoc dicēdū qz hō pōt a generatiōe
ꝓduci uenēosus ⁊ hoc uenēoso coeūte
cū uenēosa ul̄ alit̄ ⁊ cūsimilit̄ ꝓduci pōt
bezeardicus quia bezeardico coeūte cū
bezeardica Et tunc ad argumentum
In ista mā sūt due dispositioēs faciētes
ꝓ forma ueneni ergo ī ea fōma hūana ī
troduci ñ pōt neget̄ ꝯña qr̄ leꝓso coeū
te cū leprosa producit̄ ī generacione
leprosus ⁊ tūc ī illa mā sūt dispositiones
uenenose repugnātes ꝯplexioni hūane
fluētes a tota spē ut pz. qz sūt tal̄ ꝯplexi
onis uenenose corruptiue quare ⁊ cete
ra. Circa istā materiā mlte caderēt dif
ficultates quas pro nūc omitto. Nā ad
meū ꝓpositū sufficit ꝙ aliqs tal̄z dispōi
possit ꝙ ī eo ꝯplexio tyriacalis agrat̄
per quā uelut tyriaca oīum uenenoruz
malitiā frāgat ꝓut satis fore possibile
deductū ē quare per ꝑus solut̄ argumē
t̄ ad oppositū fact̄ bono auxiliāte ihe
su modū deiceps īscribā ꝑ quē qs talit̄
disponi poterit ꝙ nulli⁹ exhibiti uenēi
timebit actionē. Ad arguméta igit̄ ad
oppositū facta. ad ꝑmū qcquid sit de añ
cedēte ꝯcedo ꝯñs ⁊ ꝯña. Et ulteri⁹ cō
cedo ꝙ ueneni actione cōplexiōis hoīs
corruptiua. i. apta corrūpere qz li cor
ruptiua ul̄ corrūptiuū positū ī notifica
tione ueneni dicit aptitudinē et ñ aptū
et iō nō ualet hoc argumētū h° uenenū
ꝯuersū et actuatū nō corrūpit cōplexio
nē humanā ergo hoc nō ē uenenū qz et
si de natura sui sit hoīs cōplexionē cor
rūpere. pōt tñ per cōplexionē aliquā be
zeardicā ut erat ī mitridate ul̄ aliquaz
occultā proꝑetatē ī indiuiduo reptā ut
erat ī puella araneas comedēte ei⁹ īpe
diri actio. Et ꝑ idē ēt pz ad scōm ⁊ ad
t̄tiū cōcedēdo ꝯñs ⁊ ꝯña. Nā sicut dice
bat̄ ī primo notabili uenenū nō agit qz
frigidū aut calidū sed agit ꝑ quādā oc
cultā proꝑetatē cōplexioni humane ex
tremalit̄ repugnātē. Deide ad hoc ut
qs oīb⁹ uenenis ī differēter ⁊ equal̄z re
sistat sufficit ꝙ in mēbris suis sit una
proprietas occulta tiriacal̄ ab arte ul̄
a natura insita ueneni occulte proprie
tat̄ corruptiua Et sic pz ꝙ cū quis di
sponit̄ ad resistendū nō solū tam calidis
quā frigidis sed oībus indifferēter ⁊ e
qualit̄ ut pz. Uerumtamē est ꝙ ceteris
paribus plus frigidis quā calidis qz ca
lida uenena ceteris parib⁹ citius iterfi
ciūt quā frigida lz nōnulli dicāt opposi
tū. sed hāc difficultatē dimitto pro nūc
Et sic pz quid ad falsitatē consequētis
sit respondendū ⁊ consimiliter ad totā
questionem. quare ⁊ cetera.

¶ Capitulū quītū ī quo modus hēt̄ ꝑ
quē quis sciet ꝯplexionē suā facer̄ tyri
acalē seu bezeardicā sic ꝙ nulli⁹ ueneni
qualitercūqz approxiāti tiēat actionē

Hac igit̄ retēta ꝯclusione. s. ꝙ
possibile ē fieri ꝯplexionē tyri
acalē q̄ oē uenenū quouis mo
do approximatuz sua spoliat̄ uenenosi
tate cuz quib⁹. ⁊ quomodo hoc fieri de
beat ē p̄sētib⁹ annotādū. Sumat igitur
oī māe tyriacalē assectās ꝯplexionē ac
quirer̄ ꝯ pauco boni uini. añ. z. ſ. usque
ad. ℥. i. ſ. boni ⁊ electi mitridati. Ex hu
i⁹ eiz medicamis assiduo usu talē quis ī

ut nō timeat veneni assumptionē

mēbris dispositionez acquiret ꝙ nulla
uenēi spēs poterit eidē nocere ut iquit.
Raf. octauo ad alm̄. p̄mo. c. Qd̄ etiā af
firmat Johānes serapio i p̄mo sui bre
uiarii. Et isto mō ut sepe dictū ē. Mi
tridates rex suā fecit ꝯplexionē tyriaca
lē. Nā ut iquit Boccaci⁹ ubi supra dū
puer eēt multuz de ei⁹ morte tutores ꝑ
quirebāt quoꝝ ītētionē frustrata uenēo
eū perimere connati sūt ꝙ ipse ꝑcipiēs
per plures ānos exulez se sponte fecit.
Deide in regnū reuers⁹ ꝯ nature morū
qz hoīnū eēt iuestigator egregi⁹. phōs
medicos ariolos poetas historiagra
phos aliosqz cui⁹ cūqz ꝯditionis ⁊ māe
riei sapiētes secū hr̄e procurauit cum
quib⁹ si quid rei bellice tēpus supererat
colloquebat. eosqz scd̄m exigentiā con
sulebat ꝙ nimis bene sedz ī pricipe imo
si statū suū ut fecit Mitridates augm̄
tare desiderat sic eū facere oportz. Cū
igit sūme d̄ uenēo timeret suos ꝯsuluit
phōs qui grādi cū diligētia quoddā ꝯ
posuerūt electuariū cuius assiduo usu
talē i suis mēbris acquisiuit dispositio
nē ut nulli⁹ assūpti ueneni timeret actio
nē. hoc nāqz idubie si ex reb⁹ electꝭ ⁊ se
cundū phōꝝ doctrinā ab artifice bono
fuerit preparatū quā dixi faciet opera
tionē. Sz moderni artifices āt res nō
bene cognoscūt aut ꝑꝑ auaritiā cōrup
tas īponunt aut oīa nō habētes recepꝭ
diminutā ꝯficiūt ⁊ ēt ꝙ plerunqz faciūt
unū pro alio ꝯponūt. quid igit mirum
si descriptos ab auctorib⁹ effect⁹ non
ꝓducūt. Bonū igit cupiēs suā ꝯplexio
nē facere tiriacalē hēat mitridatū ac d̄
eo ut dictū ē accipiat oī die. Ad idē ua
let tiriaca magna ⁊ etiā tiriaca īscripta
que sui merito effect⁹ tiriaca tiriacarū
pōt appellari cuius īuētor quidā nr̄ fu
it papiēsis phūs unius brēcodie duci
bus. Nā uidēs ut ipse ī quodā suo ꝯsi
lio narrat ꝙ Auicē. secūdo cañ. c. d̄ na
pello asserit quēdā murē. uel aīal simile
muri pasci ex radice napelli eē bezear e
ius sollicite cū quoda bono herbulario
ꝑquisiuit si unū ex illis murib⁹ hrē pos
set ⁊ nullum unquā reperiēs nec come
stā eius radicē putauit falsum eē ꝙ di
xerat Auic. sz cū de mēse mai muscōes
quosdā ipsi⁹ napelli folia depascētes in
uenerit plures accepit cum quib⁹ tl̄em
tiriacā ꝯfecit. ut. ℞. terre sig. baccarū
lauri mitridati añ. u. ii. musconū napelli
xxiiii. olei ⁊ mell̄ quantū sufficit ⁊ fiat ti
riaca hāc ꝯ pl̄ib⁹ uenēaꝭ ex napl̄lobruꝭ
expt⁹ fuit ⁊ ꝯpiēs ꝙ illa uenenū illd̄ sta
tī īt̄fecit ipe d̄ eo ad quantitatē ciceris
spōte accepit ꝙ assit eē ut ligritia dl̄ce
⁊ ꝯ īfra paucū ipīs ṽtiginē tr̄morē cōdis
et alia ueneni accidentia ꝑsētirēt d̄ isto
rū musconū tyriaca accepit et statī euo
muit rē erugini similē. Sūpsit ⁊ scd̄o ⁊
iteꝝ euomuit rē nigrā saꝭ. Tertio autē
iteꝝ de ea suscipiēs nihil euomuit ⁊ sic
liber euasit. Cū autē hūc īsignē uirū ad
talē ꝯficiēdā tyriacā īcitās talis ut opi
nor fuit. Nā cū deprehēderet muscoēs
illos napello nutriri ymaginat⁹ ē illos
quādā hēre ut ita loquar ꝯplexionē be
zeardicā napelli ueneni destructiuā un
de expoliato uenēositate napello eo tā
quā ꝯueniēti cibo nutriūt ⁊ sup hoc se
fundās tyriacā illā ꝯfecit. Hoc igitur
habito fundamēto dico ꝙ si fieret tyri
aca ex coturnicib⁹ quas ponit. Auice.
scd̄o canone. p̄mo. c. napellū. depascer̄
licet sexta quarti scd̄o. c. dixerit ꝙ sūt
turdi. talis tyriaca eē deberet ꝑfectior
subscripta. Nā cū auib⁹ illis nos sñ no
cumēto nutriamur uerisīle ē ꝙ ab ipsa
rū specifica forma napelli uenenū corrū
pit sicut dicebat de mēte. Auic. i. c. p̄

cedẽti ⁊ hoc ẽ ꝟsimili⁹ ꝯz ꝙ dixit. Ga lien⁹. ſ. ꝙ napello aues ille nutriũt quia añꝯz pueniat ad eoꝝ cozda ꝓpt pozoꝝ ſtricturã ſua expoliãt uenenoſitate cu i⁹ oppoſitũ ꝓtigit i boſe ꝓpter pororũ ãplitudinẽ ⁊ce. Et ſi hec cã ſit uera pri mã tñ puto ꝑualere. Mã ꝓpter diuerſi tatẽ formaꝝ ſpecificaꝝ aliud poſſet eẽ uenenũ nobis ꝙ nõ coturnicib⁹ ſiue tur dis ⁊ ecõtra. Et iſtaꝝ conturnitiũ ſiue turdoꝝ tyriacã facias ſic. Re. tyriacã magnã mitridatũ uł quãuis ex tyriacis deſcripꝯ ſeu deſcribẽdis ⁊ cũ ea miſce ex puluere coturniciũ uel turdorũ ſi na pellũ depaſcũtur ⁊ bẽbis tyriacã ĩdiffe renter ꝓtra oẽ uenenũ perfectã ſi deus noluerit. Et puto ꝙ ſolus coturnicis pluis ł turdi napelli uenenũ extingueret Qui pluis ſic fiat. prio coturnix deplu metur deide euiſceret cor pulmoné ⁊ epar ĩ ſuo cõpore relinquẽdo. Poſtea ĩ olla noua ĩ furno poſita extracto pãe ꝓ debite refrigerato talit deſiccari per mittat ꝙ in puluerẽ redigi poſſit. ſꝫ ca ue ne ꝓburat ⁊ talẽ puluerẽ uſui refue Et idẽ facias de turdis ſi ut dictum eſt napello paſcũt. Et ſi hui⁹ tyriace uerũ iudiciũ habere uolueris ipſã per prius ĩ bruꝯ experiaris uenenatꝯ ⁊ ſi a uenẽo ea liberat iudicato boini ad mortẽ tri buas napellũ ꝓut faciebat mitridates qz res mitridatũ electuariũ ingredientes talit experiebat ut põit Serapio prio ſui breuiarii allegato capło ⁊ cũ iſte ue neni accidentia ſenſerit, hanc ſibi tyria cam propines que ſi eum liberat ut opi nor adde de puluere iſto in receepta ty riace magne aureos. xxiiii. et illud idem dico de muſcontibus iam exper tis ⁊ de mure illo. Auic. et hec ſunt ma gno cũ ſtudio experiẽda. Mã ſcõz ſimi le fatalia Andromac⁹ troiciſcoſ õ uipis addit ĩ tyriaca et ut notũ ẽ bene ſibi ſuc ceſſit. Mã ſapiẽtes et ueritatis ſpecula tores ut ĩquit Auic. ĩ de uirib⁹ cordis penul. c. ꝑciſe determinat ꝙ directio ad ꝓ poſitionẽ medicinaꝝ nos a letbalib⁹ ue nenis liberãtiũ ab iſpiratiõe ac ꝓtiden tia diuina ꝓceſſit ⁊ a re iſpiratõi ſimile eteni deductio rationis nõ ꝓtigit effica tiã ꝓpoſitionis ipſaꝝ ꝗre ⁊ce. Poſſet ẽt ſilꝫ fieri tyriaca de kadres berba ꝯz ponit Auic. inde uirib⁹ cordis tyriace magne bẽre uirtutes ut in. c. ĩtio dictũ eſt. Mã ex quo berba hec ut ipſe refert iuxta napellũ naſcẽs ipſũ ꝓbibet fruc tificare ⁊ frũdeſcere quandã ſpecificaꝝ formã oppoſitã napello debꝫ habere. ⁊ per ꝓſequẽs eẽ debet ipſi⁹ napelli bezoe ar. Pone igit aureos. xxiiii. ĩ recepta tyriace ⁊ bẽbis tyriacã optimã que ad tiriacalẽ facienda ꝓplexionẽ mirabilis erit. Ad idẽ ualet medicamẽ ſeraptõis ĩ quo ingredit iuniper⁹. Et medicam de nucibus raſis Ac medicamẽ de ſcie rute Auicẽ. ſeõo can. c. de ruta. ⁊ iſta ſit ĩ. c. precedẽti deſcꝑta oib⁹ bis uti po ſis cũ uino ſeu aceto uł cũ aliqua aqua facta ex aliquo ſimpliciũ in. c. precedẽti deſcriptoꝝ. Et ſuper oĩa laudarẽ ĩ iſto caſu ut quis mitridatuꝫ uel aliud ꝓſike ſumeret cũ modico uini uipini ſuperi⁹ deſcripti. Mã tale uinũ ꝑ ſe ſũptũ ꝓple xionẽ faceret bezeardicã ſeu tyriacalẽ nec gſquã de talis uini timeat aſſũptiõe qz ut õ dictũ ẽ tali uino ſe paulati aſſue facies eo ſine nocumẽto nutriet. Et ſi quis acetũ ꝓficeret uipezinũ eo mõ. ſ. q⁹ uinũ ꝓficit pro tẽpore calido ac cõple xionẽ bẽntibus calidã foret laudabili⁹ ĩ hoc cãu qz ipſũ miſcẽdo ꝓ aqua aceto ſe uel alia tyriaca mitridatũ uł aliud ty riacale ſeu bezeardicũ ꝙ cũ eo ſumeret multũ ĩ caliditate remitteret cũ quo nõ

ut nō timeat ueneni uires

276

minoris eēt efficatie ut patet ītelligēti. Sed hic caderet dubiū. Supposito ꝙ tl'e uinū seu accetū sit uenenosū si cū eo sumeret tiriaca uel mitridatū uel aliud ꝯsimile quero an totū remaneat uenēo suz an totū tiriacale. Dicēdū est ꝙ totū illō est tiriacale ⁊ ꝙ etiā utrūqz per se ī debita quātitate sumptuz seu dosi ē tiriacale ⁊ sic false supponit ꝙ uinū seu acetuz sit uenenosū. sed admisso adhuc ꝙ uinū illud seu acetū esset uenenosuz. Dico ꝙ tanta potest esse uini uel alterius uenenosi mixti cū tyriaca l' alio tiriacali seu bezeardico quantitas ꝙ ipsoꝝ tyriacitas corrūpet. Sed si sit debita dosis mitridati l' alteri⁹ ⁊ce. nullū unqz uenenū ēt ī cōi dosi datū ei⁹ tiriacitatē corrūperet ut ueli dicere ꝙ cui⁹qz ueneni uirt⁹ ī tāta dosi ꝙ sufficit hominē īterficere a ꝯmuni dosi tiriace seu mitridati ⁊ce. corrūperet indubie. Et sic in isto casu adhuc dato ꝙ uinū seu acetuz foret uenenosū nūqz nocere posset si sumat ī debita quātitate dosi tyriace uel mitridati qꝛ sua expoliaretur uenenositate. Sed ulteri⁹ quererz aliquis. supposito ꝙ ille cui⁹ ꝯplexionē ītendis facere tyriacalē sit iuuenis colleric⁹ in tēpore aere ⁊ regiōe calidis nūquid tyrica mitridatū l' aliud tiriacale seu bezeardicū calidū sit ei oī die tribuendū. ⁊ ur ꝙ nō nā oīs īmoderata discrasia ledit a sil'i sz isto cāu talia tribuēdo discrasia augeret qꝛ tyriaca multū calefacit ⁊ exsiccat octauo ī aptice penul'. c. ut supradictū est igit ⁊ ce. Et sic talē hominez posses ad ethicā seu aliā malā egritudinē deducere mortalē qui mortuus post ea nl'lū uenenū timerz quare ⁊ ce. Pro isto dicēdū qui tiriacalē effectās īducere ꝯplexionē debet īfrascripta diligēt ꝯsiderare uirtutē primo ⁊ pricipaliter

Deīde ꝯplexionē sexū regionē etatez tēpus anni aerē ꝯsuetudinē artem accidēs ⁊ repletionē. Nā in his oībus cetera sēper supponēdo paria puto ī uirtute fortiori qōuis istorū medicaminū in maiori dosi potꝛis exhibere Et idem ī ꝯplexione frigida respectu calide ⁊ in muliere q̄z ī uiro ī regiōe frigida q̄z calida ī etate senectuꝫ quā iuuētuꝫ in hieme ⁊ uere q̄z estate ⁊ autūno ī aere nebl'oso ⁊ obscuro q̄z claro ⁊ ser̄no ī hoī ne talia assueto recipe quā nō assueto ⁊ r̄spcū accidētiū plus illi qui eo non t̄ret q̄z q terret uel ꝑ accidēs ītelligere posses lapsū aliquē p̄ter naturalē ut pl⁹ dares illi q nō hēret epar seu stomacū sup calefactū q̄z q hēret supracalefactuz respectu uero repletōis qꝛ pl⁹ tribuēduz ē ī repleto humorib⁹ frīdis quā calidis uel alit qꝛ pl⁹ posses dare repleto cibo uel inanito uel ecōtra scōm ītētōez quā haberes pro tūc sūt igit ī isto cāu hec oīa dilligēter consideranda. uel potes aliter facere qꝛ potes cū istis tyriacalib⁹ calidis aliquid ꝯmiscere scōm intentionē quā hēs puta. si colericū iuuenez ī regione tēpor̄ ⁊ aere calidis nō assuetis ⁊ ꝯplexio regēdum habueris talia ōbes cū aliquo alio comiscer̄ illorum tēperantē caliditatē ut uidet cum aceto coi l' uipino aqua rosata ꝑmixto uel acetose seu alia scōz ꝙ libuerit. Et enī scōz doctrinā autoꝝ mlta tiriacalia cū aceto sumēda cōmuni ut ī t̄tio. c. patuit. uel ī isto casu facias sic. ℞. ꝯserues rosa. lib. ſ. mitridati l' alteri⁹ tiriacalis. lib. i. ⁊. ſ. ⁊ īcorporēt simul ⁊ ō tali utere de eo ī tāta dosi accipiēdo ꝙ tiriacitaꝫ uirtus permaneat ī illa. Cōsimilem modū ponit Auic. ī de uirib⁹ cordis penul'. c. ubi docet ī hēntib⁹ ꝯplexionē calidā sumere diamuscū ⁊ ipsū cū succo a

cedule ꝯmiscere addẽs ꝙ ꝺ tali ꝯmixti
one tãta ꝺbet sumi quãtitas ꝙ i illa do
si uirt⁹ permanet diamusci sic ergo fiat
de tiriaca mitridato seu alio tiriacali
seu bezeardico. Potes ⁊ idẽ alit̃ facer̃
s. qꝛ accipe quantitatẽ tiriace mitridati
seu alterius ꝯsimilis quã uolueris ⁊ ip
sũ cũ quib⁹ uis succis facias ꝯmisceri i
simul oĩa debite decoquẽdo. nã isto mõ
uirtute tiriacali multũ caliditas remit
tit̃ dũ mõ quod cũ ea ꝯmiscueris tiriace
l̃ alteri specificã formã oppositã nõ ha
beat ⁊ ꝙ hec mixtio sit ꝯueniẽs pꝫ i ue
neno. nã ipsũ cũ quouis mixtũ suam nõ
perdit uenenositatẽ nisi oppositã sibi
habuerit proprietatẽ ꝙ etiã de tiriaca
⁊ aliis possum⁹ imaginari Laudo tamẽ
potius ut hec cũ reb⁹ misceant̃ que alia
nõ egeãt coctiõẽ. Dubiũ eni est ne tiria
ca seu aliꝺ tiriacale ꝑ ultr̃iorẽ ꝺcoctio
nẽ suã ꝑdat ꝟtutẽ sꝫ h̃ mixtio q̃ ꝺcoctõe
idiget meli⁹ fieret cũ rebus btzeardicis
quã tiriacalib⁹ quare circa ista tuã am
plia fãtasiã nec timeas tiriacã mitrida
tũ seu aliud tiriacale scꝺm quã habue
ris intẽtionẽ cũ quib⁹ libuerit ꝯmiscere
Et hoc est ꝙ auctores in istorũ laudi
bus comunit̃ ponũt dicẽtes. det̃ in mo
dũ auelane apopleticis cũ tepida ⁊ ad
pectoris ꝯstrictionẽ cũ dragãto presta
ret tamẽ ut talia cũ istis ꝯmisceres qñ
nouit̃ fiũt qꝛ sic oĩa debite fermẽtarẽt̃
isil̃ Si igit̃ cupis alic⁹ ꝯplexionẽ face
re tiriacalẽ cũ ifans lactꝫ bonũ ⁊ electũ
hẽas mitridatũ seu tiriacã ul̃ aliꝺ tiria
cale seu bezeardicũ de quo i pricipio ꝯ
lacte mixto tribuas sibi paꝝ oĩ die pau
lati ⁊ per tẽpus post dosi augẽdo. Cũ
qꝫ ad etatẽ ꝑuenit pubescẽtie cũ uino l̃
aceto ul̃ alio pot̃is exhibere l̃ ipsũ solũ
sic eni faciẽdo tal̃ paucos ifra ãnos suã
hẽbit ꝯplexionẽ tiriacalẽ ⁊ hoc facilie
fiet i tẽpore ifãtie pubscẽtie seu adole
scẽtie. deide i consistẽte ualꝫ nõ ita faci
le ⁊ parit̃ de prio sene respcũ decrepiti
dicẽdũ cũ ꝟo qs ab ifãtia tl̃ib⁹ us⁹ fuerit
ipsa quocũqꝫ tpe siue calido siue frido
ꝑꝑ assuetudinẽ sine nocumẽto recipiet
⁊ i ipo oẽs tiriace ꝟtutes r̃maẽbũt ⁊ ꝑ
ꝯsequẽs iuuamẽta ab Auic. i de uirib⁹
cordis penul̃. c. descripta consequetur
Inquit eiꝫ ꝙ q tiriaca utit̃ secur⁹ erit
ab icursu pestilẽtialiuꝫ accidentium ⁊ a
prauis humoꝝ motib⁹ atqꝫ lesionibus
obuiabit uenenoꝝ cũctasqꝫ ꝟtutes ei⁹
corroborabit et sue p̃stabit uite lõgitu
dinẽ. Sed hic unũ cadit dubiũ. qꝛ tiria
ca ut iquit Auic. qnto canone tractatu
de tyriacis. i uenenis cõior existit quã
mitridatũ q̃ tñ i napelli ueneno paꝝ aut
nihil ꝓdest. imo dicit ꝙ i eo pl⁹ diamu
sc⁹ opat̃ ergo uiꝺt̃ ꝙ si qs ꝯplexionez
hẽret tyriacalẽ i qua adhuc oẽs tiriace
uirtutes inessẽt nõ oib⁹ uenenis adhuc
resisteret qꝺ ẽ ꝯtra hui⁹ doctrinã cap̃.
Dicẽdũ qꝺ tyriaca oib⁹ uenẽis resistit
idubie per suã formã specificã opposi
tã ⁊ oĩo repugnãtẽ cui⁹ cũqꝫ ueneni for
me quãuis cũ plurib⁹ i q̃litatib⁹ ꝯueni
at manifestis ⁊ sic quãuis taliũ non mi
nuat caliditatẽ imo poti⁹ augeat ea tñ
spoliat malitia uenenosa sic ut i corpor̃
a qualitate solũ agãt mãifesta calefaciẽ
do scilicet. Et cũ si dicit̃ ꝙ tyriaca nõ
resistit ueneno napelli. Dñdũ qꝺ uene
nũ napelli ẽ sic uelocis actionis ꝙ cõit̃
añquã tyriaca potionata tribuat̃ suaꝫ
iã i corpore ꝑfecit opationẽ ⁊ sic tyria
ca post exhibita nihil aut paꝝ ꝓdest si
cut nec ꝓdest i aliis uenenis q̃cũqꝫ sit
illa que suã iam i corpore perfeciscent
operationẽ Sed si quis sumerꝫ napellũ
l̃ quoduis aliud uenenũ qualitercũqꝫ ue
locis actiõis ⁊ post stati tyriacã bonã

Modus cōficiēdi tyriacā & mitridatū

acciperet ĩdubie napelli l' alteri⁹ uenēo
sitas corrūperet'. Et hoc tetigit Aui.
sexta quarti. c. d̄ cura uenēi napelli ubi
dixit ꝙ tyriaca magna ꝯfert ĩ eo usqꝫ
ad terminū. i. antequā uenēi ĩpresi o fue
rit ꝯfirmata. sed ĩ potiōato per napellū
diamuscū precipit exhiberi qꝛ muscus
est suū propriū bezear est enĩ nobilior
ceteris tiriacis eōtra ipsū ut ipse ponit
ĩ de uirib⁹ cordis tractatu secūdo. cuꝫ
quo etiā diamusc⁹ plus cor ꝯfortat q̄ꝫ
tyriaca ⁊ sic uires cordis augēdo me
lius uenēo resistit. Ex quib⁹ oībus pꝫ
ꝙ si ꝯplexio fuerit tyriacal' napell⁹ nū
quā sibi nocere poterit ex tiriaca stati
post ipsū assūpta ipsū sua expoliat uene
nositate Iste igit' ē modus tyriacales
faciēdi ꝯplexiōes Nā bona habita tyri
aca mitridato l' alio tiriacali seu bezear
dico de ea tribuat' ĩfanti. pueri adole
scēti. ꝯsistēti prīo seni l' decrepito p̄no
miatꝫ attētꝫ ꝯditiōib⁹ ĩ dosi ⁊ cū corre
ptiuo tue ĩtētiōi appropriato ⁊ sic faci
lit' ꝯplexionē facies tyriacalē licet faci
lius ut supra dictū ē hoc ĩ etate fiat in
fātie pubertatꝫ ⁊ adolescētie quā alteri⁹
⁊ sic deiceps per etatū grad⁹. Attento
igitur ꝙ tā facile pōt ꝯplexio talis acq
ri qsqꝫ deberet filioꝝ ac suā procurare
cōplexionē facere tyriacalez. Et hec de
mō complexiones faciendi tyriacales.

¶ Capl'm sextū ĩ quo mod⁹ cōtinetur
tyriacā optimā ac mitridatū cōficiēdi.

Quia tyriaca ac mitridatū ut
pl'imū falcificata repiūt' sūtqꝫ
ĩ gradu caliditatꝫ aliqual'r ele
uata modū hic scribā illā pfectissie faci
endi. cū quo nō diminuta sꝫ poti⁹ adau
cta uirtute ml'tū eoꝝ caliditas remittit'
q̄ ad finē secūdi usqꝫ puenit ut allegato
sepe capitulo ĩ de uirib⁹ cordis ponit.
Auic. ĩperitos redarguēs medicos pre
sumētes de diacimino seu de diatritōpi
pereon q̄tuor aureos exhibere. Et pro
pter caliditatē tyriace l' mitridati aur'.
.ꝭ. exhibere nō audeāt. Et si istoꝝ mul
tas uideri d̄scriptōes mihi ĩfrascriptas
elegi quāuis scd̄m autoꝝ doctrinā tyri
aca q̄libet pfecta sit ⁊ similit' mitridatū
Nā ipsoꝝ oīum ĩtētiones ad eūdē finē
pueniūt. sed qꝛ ipsoꝝ uaria fuit fātasia
aliqui p̄mi descriptōi q̄ fuit. Androma
ci aliud addiderūt ac ĩ reꝝ pōder' diuer
sitatē quādā habuerūt. Tu igit' facias
sic. ℞. trociscoꝝ squille. ℥. xlviii. troci
scoꝝ de uiperis. trociscoꝝ. ādaracarō
piperis nigri. opii. añ. ℥. xxiiii. cinamo
mi. rosarū rubeaꝝ. semis napi siluestris
scordeon. radicū. lilii. celestis. agarici.
succi. liq̄ritie. olei. balsami. añ. ℥. xii. mir
re. croci. ʒiziberis. reubarbari. radicū.
pētafilō. calamēti. mōtani prassii. semis
petrosilii. sticados. costi. piperis. albi.
macropiperis. diptami. thuris. floꝝ sq
nāti. gūmi alboti. cassie lignee. nasturtii
albi spice aromatice. polii añ. ℥. vi. sto
racis liquide seinis apii siseleos. semis
leuistici ameos caēdreos. caēpiteos.
ypoqstidos spice roāne. folii. mē. gētiāe
semis feiculi. t're sigillate. calcadis usti
scd̄m mediā adustionē. aōmi acori. car
pobalsami. ipericō fri. gūmi arabici. car
daōmi. anisi acatie dauci bedellii. añ. ℥.
iiii. galbani. aspalii opopoācis. cētauree
minoris. aristologie. rotūde. añ. ℥. ii. m̄
lis. lib. lxxx. aceti. uipini. lib. xxiiii. Cōfi
ce sic tyriacaꝫ accipe oēs gūmas super
quas tātū funde aceti ꝙ coopte perma
neāt ĩ quo tādiu stēt ꝙ remollite ĩ mor
tario cū pistello possit ĩuicē cōmisceri.
alia uero cōterēda ꝯtere pret' trociscos
⁊ illa ĩfūde residuo aceti ĩ tāta. s. quāti

De tro mō faciēdi trociscos de uipis

tate q̄ cooperiāt̄ ⁊ per tres dies talit̄ cooperta ne respirēt ī ifusiōe permaneāt. ⁊ deīn oīa de aceto extrahe ⁊ in umbra desiccari permitte. Acetū uero de quo res illas. extraxisti si qd̄ fuerit et aliud qd̄ tibi remāsit cū dispumato melle ꝯmisce ⁊ tādiu cū molliū lignoꝝ igne claro ⁊ sine fumo mel ipsū decoquat̄ q̄ acetū fuerit resolutū ⁊ qd̄ ip̄z debite coctū existat ⁊ ab igne remoto cū incipit ī frigidari. accipe de eo paꝝ ⁊ cū gūmis illis ī mortario ꝯmisce. cūqz fuerit bene ꝑmixte adde oleū balsami ⁊ terbētinā ⁊ aliā si qua puluerizari nō poterīt. deide īfusos pulueres cū eis paulatine cōmisce nūc mel nūc pul̄eres adiūgēdo. Ad ultimū uero trociscos pl̄uerizatos cōmisce ⁊ cū totū mel ⁊ oīa ista fuerit bñ ꝑmixta totū ī uase argēto ul̄ stāgneo reponat̄ t̄ciā partē ualis ⁊ ultra uacuaz dimittēdo ⁊ ī loco ad caliditatē d̄clinā te collocet̄ sepe eā cū ligneo baculo cōmiscēdo ⁊ qꝛ ꝓpter acetū uerisimilit̄ ñ ita cito fermētabit̄ antequā quis ea uti presumat ibidē per. xviii. m̄ses ī fermētatōe permaneāt postea scd̄m exigētiā eā exhibe cui⁹ dosis sit a. ʒ. ß. usqz ad. ʒ i. ß. sic eni tiriacā ꝯficiēdo pōt ratiōalit̄ ꝯcludi ipsā ualde ī caliditate remitti ꝓpter acetū. s. q̄ ponit̄ loco uini absqz h̄ q̄ eius uirt⁹ ī nullo diminuat̄ ut pz ītuēti. Nā uinū ut īquit Gētilis sup quinto cañ. tractatu de tiriaca ꝓpt̄ tria ponit̄ ī tyriaca primū qꝛ est medicinaruz ꝯseruatiuū secūdū qꝛ ꝯfortat ⁊ terciuz qꝛ oībus uenenis resistit. sed nō minus hec tria iuuamēta sequūt̄ ex aceto uipino quā ex uino quare ⁊ ce. Attamen si ea cū uino facere uolueris fac de uino ut de aceto dictū est Sed mente habeas q̄ oēs trocisci ⁊ maxime de uiperis sint recētes sic ut annum nō pertrāseāt qꝛ anno trāsacto nihil ualēt ut expert⁹ fui in quodam leproso cui trociscos de uiperis antiquos exhibui ⁊ nihil ꝓfuerūt. Deide recētes habui qui mirabilit̄ operati sunt.

¶ Trocisci de uipis sic fiūt.

¶ Sumant̄ uipe femine que sic a mascul̄ discernunt̄ qr̄ masculi ī qualibet mādibula unū dētē hñt femīe uero pl̄es uno Eligende itaqz sūt q̄ ualde mobiles existūt caputqz uelociter agitātes ī īcessu strepitū cū sonitu faciūt ⁊ ruffuz colorē lata capita rubeosqz occulos habētes pīguis ac bone bītudis eē debēt quarū an⁹ iuxta caudā īuenīri debet capi quoqz debēt tpe ueris ⁊ ille maxīe q̄ ī locis siccis ꝯmorant̄ distātib⁹ a mari a lacub⁹ ac aliis oīb⁹ humiditatib⁹. Cūqz capte fuerint illico ex eaꝝ capitib⁹ ⁊ caudis quātū quatuor digitoꝝ mēsure absīdat̄. Et ex his ille ꝯueniētes existunt q̄ p⁹ capitꝫ ac caude abscīsionē diu mouētur ⁊ agitat̄ ⁊ a quib⁹ m̄ltitudo sāguinis effluxerit ꝯtrariū uero faciētes renuēde sūt. hoc facto ipsis p ꝑius euiscerat̄ stati excoriēt̄. deide per frustra īcisa cū aqua sale ⁊ aneto tādiu d̄coquāt̄ q̄ caro ab ossib⁹ separet̄ cū igne. s. fortiū lignoꝝ ut querc⁹ ilicis uel sil̄iū. Talē igit̄ carnē sic decoctā exp̄me et ab ossib⁹ separa de qua accipe. lib. i. cui add̄ pulueris panis fere azimi. ʒ. iii. ⁊ simul misce et fiūt trocisci pui q̄ ī umbra d̄siccēt̄ oī hora eos reuoluēdo donec sicci sit. Deide ī uase uitreo uel argēteo reponāt̄. Pon⁹ quoqz eēt loco panis azimi panis biscoct⁹ nautaꝝ paꝝ fermētat⁹. Et alii eos ꝯficiūt cū farina ordei ⁊ tu facias si libet qꝛ bona ē. Artifex v̄o man⁹ suas inungat cū oleo balsami ⁊ si caro cū puluere illo nō pōt debite ꝯmisceri ex derelicto iure paꝝ apponat̄ et

Docet modū fac. trociscos sqliticos et mitridatū

si p⁹ quā desiccati fuerit iterꝫ i pl'uerē reducerent ⁊ cū derelicto iure reformarēt adhuc essēt meliorꝰ. Et isto mō trociscos ꝺ uipis pfectos hēbis

¶ Trocisci squillitici sic fiūt.

¶ Accipe squillas i estiuo tpe collectas i ter puas magnas ⁊ medias quas ex pasta coopertas i furno assari permitte. ⁊ cū pasta cocta fuerit extrahat que pasta ⁊ ꝙ sibi adheret ꝓiciat. De r̄siduo uero accipe partē unā farine ordei partē mediā ⁊ ista simul debite malaxent tantū adiungēdo de uino ꝙ possit formari trocisci. In formās uero ex oleo manus iungat deide i umbra ꝺsiccati i uase uitreo usui reseruent. Trociscos andacarō sic ꝯficias. ℞. corticis radicis darsisahā ⁊ est arbor granati siluestris scdm Simonē ianueñ. que arbor spinosa existit et eius ligneū ē rubeū ul' citrinū calami aromatici. costi. xilobalsami asari polii. amōii. armoiaci. masticis florū cotule al. añ. ʒ. vi. florū squināti l'sumitatū eius reubarbari. cassie liēe cinamomi a ñ. ʒ. xx. spice i dice folii. añ. ʒ. xvi. mirre ʒ. xxiii. croci oriētal'. ʒ. xii. terāt oīa ⁊ cū optio uio formt trocisci pōder. ʒ. ß. ꝯ i ūbra ꝺsiccati usui r̄ſuēt. Sequit modus faciendi mitridatum.

¶ Mitridatū sic ꝯfice. ℞. mirre croci agarici ʒiziberis dragāti cinamōi. añ. ʒ x. thuris macis. spicenardi nasturcii sq nāti. helebori nigri. xilobalsāi. sticados siseleos. costi dl'cis. galbani termētine. macro pipis. castori. ipoqstidos. storacis. liqde opopoācis folii añ. ℥. i. cassie lignee pipis nigri piperis albi. hermodactiloꝝ melliloti. polii. scordeō dauci gētiane. opobalsami. trociscoꝝ kakion bedellii añ. ʒ. vii. spice celtice. armoiaci masticis. gūmi arabici. seinis feniculi. rosaꝝ. ru. opii. seis petrosillii. cōdumēi diptami. añ. ʒ. v. anisi. meñ. acatie. sēis i pericon iguis nasturtii. añ. ʒ. iiii. asari. serapini añ. ʒ. iii. foliorū rute. ʒ. i. ß. In nulla descriptōe repperi mellis determinatū pōd⁹ seu quātitatē. sʒ si stilū tyriace īsequi uolueris sufficerēt mellis lib. vii. ⁊. ℥. viii. qꝛ i tyriaca mel ē paꝝ plus q̄ʒ duplū ad alias medicinas et cū medicine mitridati sit libre. iii. ℥. viii. ⁊. ʒ. vii sufficiūt. lib. vii. ⁊. ℥. viii. mellis. sʒ pone audacter libras. x. l'. xii. mell'. despumati. qꝛ adhuc ipsū saꝫ uirtuosū r̄manebit Et qꝛ ad ipsū ꝯficiēdū gūme ad remoliendū i uino ponūt. loco uini pōe acetū uipinū tantū. s. ꝙ gūme i eo remollite ꝯ medicinis aliis possit cōmisceri. Et eodē mō mitridatū ꝯficias siue uinū apposueris siue acetū et ꝑ annū ipsū i fermētatōe ꝑmitte qꝛ citi⁹ fermentat q̄ʒ tyriaca. cui⁹ dosis ē. a. ʒ. ß. usqʒ. ad. ʒ. ii. Trocisci kokion sic fiūt. ℞. passularuʒ enucleataꝝ. ℥. ß. glutinis alboti. ℥. iii. sqnanti. mirre. añ. ℥. i. ß. cinamomi. bdelii. blactebisātie. spice. romane. cassie lignee. melliloti. ciperi. baccaꝝ lauri. añ. ʒ. iii. calami. aromatici. ʒ. viii. croci. oriētal'. ʒ. i. Auic. subiūgit bituminis. iudaici. ʒ. ii. ß. Et. Raſ. poit asplati ꝙ idē ē. Serapio uero poit darsisahā q̄ sūt cōtices radicis granati siluestris ut i trociscis ardaracon dixi. Et ut igt Simon ianueñ. hāc arborē diascorides uocat aspaltū. Pone igit qꝺ uis siue aspaltū. siue aspaliuʒ. quia fuit forsā culpa scriptoris ꝯ facere debuit aspalii et fecit aspalti. Uñ ꝓptet hoc. Auic. sinonomizans hoc uocabulū i isto loco posuit bituminis iudaici ꝙ idē ē ⁊ loco hui⁹ nonnulli ponūt fruct⁹ xilocaratte. terrēda igit terrāt et cū uino et melle trocisci conficiāt qui i umbra desiccati usui reſuēt.

De cura generali

Hic igit̃ ē modus tyriacā l̃ mitridatū ꝯficiēdi que talit̃ ꝯfecta ꝓprietates que eis isunt a tota substātia mlto excesiores habebūt quā ea alit̃ ꝯficiēdo. Uerꝫ i egritudinib⁹ frigidis cōtra quas a q̄litate solū agūt manifesta non sic erunt efficatia quare ⁊ cetera.

¶ Cm septimū oīuz uenēoꝝ quocūqz ⁊ q̄lit̃cūqz a ꝓxiatoꝝ curā pōit generalē:

Et si capitulis precedētibus modū apposueri per quē quis sciet a lesione seu ab assumptione ueneni precauere. ⁊ etiam sciet assūpti uenēi siue quouis modo alio approximati actionē inpedire. s. ꝑ medicamīa āte l̃ post assūpta uel suā ut preissū est faciēdo ꝯplexionē tyriacalē paucissimi tñ sūt qui talibus utāt̃. quare perse pe ꝯtigit ut prescriptis medicaminib⁹ nō nisi diuersimode uenenētur tā per uenenū intus ul̃ extra exhibitū quā ēt ex animaliū uenenosorū pūctura ul̃ morsu cū quo ut plurimū uenenū ⁊ maxime exhibitū igōrat̃ ut sic nisi p̄sto eis succurratur crudeliter moriūt̃. Uñ ad huius tractat⁹ ꝯplemētū cōueniēs ē de his oībus curā iponer̃ qđ deo auxiliāte faciā Et p̄mo generalē successiue uero speciale. Pro quo notādū ꝙ ⁊ si uenenū oē ut s̄ dictū ē abocculta agat ꝓprietate q̄uoddā tñ cū hoc manifestā iducit caliditatē sicut euforbiū qđdā frīditatē ut opiū. Et ista sūt que ⁊ similia a q̄litate dicūt̃ agere ⁊ manifesta. Alia uero sūt q̄ solū a tota sb̄a agūt humane ꝯplexiōi extremalit̃ repugnāte. ut napell⁹ ei⁹ gūmi. cornu spice. et similia. Cū igit̃ scđz istoꝝ diuersitatē alia ⁊ alia cura requirat̃ nec sit possibile ut cur̃s egritudinē nisi postq̄z cognoueris eā oīuz p̄dictorū sūt p̄mo signa ponēda. Sūt uenarū tumor. rubor. i facie. sudoris exuberātia. feruor itēsus. āgustia. magna sitis. ualida oculoꝝ citrinitas fetor oris cuz quo si ex corrodētibus fuerit i stoāco uētre uel aliqua ei⁹ ꝑte sēciet tortionez l̃ corrosionē cū mordicatiōe icisiōe seu punctura quadā precise ac si canes uiscera corroderēt l̃ terrebello ꝑforarētur. Sz si sine corrosiōe mordicatiōe l̃ pūctura ēt predicta signa l̃ ex his plurima apparuerint scias uenenum illđ ex calidis tm̄ fore.

¶ Signa ueneni frigidi Rica.

¶ Sūt uertigo l̃ scotomia. stupō. subeth ꝯgelatio seu frigus. labiorū tremor. ⁊ nōnūquā mēbrorū relaxatio seu mollificatio ac si eēt paraliticus. Si igit̃ oīa ista signa fuerit l̃ pl̃a ex his scias uenenum ex infrigidātibus esse.

¶ Signa ueneni a tota substātia seu a forma specifica solū agentis.

¶ Sunt si sine manifesta occasione subita i corpore mutatio supuenerit cū sudor̃ frigido pulsu cordis dissolutōe ṽtut̃ ⁊ sincopi.

Uenenoꝝ signa ex aīāliū uenenatoꝝ pūctura uel morsu seu ex re aliqua uenenata plagaz faciēte. ex ipsa manifestat̃. Itē ex odor̃ sepe uenim⁹ i cognitionē ueneni. Nā sicut dicit. Auic. i corpore ꝑ opiū intoxicati odor sētit̃ opii. Et sepe ab ore ei⁹ q uenenū sūpsit putrefaciēs ut ē lep⁹ marin⁹ cātarides ⁊ce. illi⁹ odor ueneni sētit̃. Itē nōnūquā ꝑ uomitū i ueneni cognitionē similit̃ deuenim⁹ ut i uomente gipsū ꝯtigit litargiꝝ uel aliud.

¶ Signa pronostica.

¶ His habit̃ quātū ad signa pronostica si ifirmū alleuiari ⁊ accidētia quietari ꝑ sēseris siue hoc ꝑ medicamīa appropa

ta puenerit siue qdlibz aliter uenenuz expulerit talia signa salutē denūtiant. Sz si accidētia non quietat̄ imo plus īfirmus ꝯtinue molestat̄. de ipso multū timendū existit. cui si sincopis frequēs acciderit cū magna puls⁹ debilitate ut plurimū moriet̄. ꝙ si cū hoc sudor frigid⁹ i facie superuenerit cū permutatione pupille ⁊ occulorū nigredis occl̄tatiōe l̄ cū ipsoꝝ rubedie ⁊ ligue egressione eum presbiteris derelinque qui amōti propīqu⁹ existit.

De cura Rica.

Ad curā itaqz ueniēdo sūt aliqua prīo generalia premittēda i cuiuslibz uenēati cura idifferēter exhibēda. deide si uenenū tibi cognitū fuerit āt hoc erit i generali siue i speciali. In generali quidē ut si ex calidis im̄ aut ex frigidis tantū aut a tota substantia peragētibus ipsū esse cognoueris. In speciali uero si ip̄z tale l̄ tale sciueris eē uenenū. In istorū itaqz cura ē prīo rerū sex nō naturaliū regimē annotādū Et iō si uenenū ex calidis eē scit̄ i aere frigido uētoso ⁊ claro īfirmum colloca. quē si artificialiter īfrigidare uolueris ac eū odoriferꝝ reddere fac ut supra i prima prīcipali pte dr̄a. ii. tractatu. i. ⁊. c. i. te docui. ex illi⁹ eni doctrina cui scies aerē īfrigidar̄ calefacer̄ seu alit̄ quō libuerit alterar̄. Et si uenenū ex frigidis fuerit aerē calefacias. Et si ex operātib⁹ a tota substātia aerē prepara tēperatū ipsū i omni cāu cū odoriferis alterādo. egrū preterea i prima die naturali nullaten⁹ dormire pmittas ⁊ eū per aerē ut supra ꝯditiōatū facias ābulare. ꝙ si uenenū fuerit ex frigidis totū corpus pānis calidis non nūquā ꝯfrica trahēdo sēper īferi⁹. Et si ex calidis fricationē dimitte. Letū insup quib⁹ sciueris modis īfirmū tenere ꝓcurā eisēper salutē ꝓmittēdo. Quantū ad cibū ⁊ potū in p̄ma die naturali cib⁹ medici natural̄ seu medicīa cibal̄ s̄m exigētiā ē poti⁹ tribuēda. ⁊ pit̄ dicēdū ē ꝺ potu ⁊ ꝺ facias s̄z uenēoꝝ diūsitatē Trāsacto uero prīo die cū contuso aq̄ carnis l̄ ꝯsimlli uirtutē ꝓstratā fortifica ꝓut i cura febris pestilētialis docui te s̄. De inanitōe aūt et repletōe facias ut te stati docebo. Et hec de sex rerꝝ n̄ naturaliū regīe sic breuiter dicta sufficiāt. qꝛ medicinaliū regimē me attētius uocat. Pro quo nota ꝙ statim cū accidētia uenenati pseseris q̄tuor debes ītētiōes habere. p̄ma quaꝝ ad ip̄z expellēdū existat. scd̄a ꝟo est ut aliqd exhibeas tyriacale seu bazeardicū. ꝙ p suā fōmaz specificā cuilibet ueneno resistat. t̄tia ꝙ uenei frāgat acuitatē. q̄rta ꝙ ip̄z resoluat. p̄ma ītētio tucius et securius cū reb⁹ ꝯplet̄ ip̄z p uomitū seu secessuz expellētib⁹. quāuis al̄r fieri possit ut statim dicet̄. p uomitū quidē nā stati infirmo tribuas butiꝝ cū aqua calida mixtū ⁊ p⁹ cuz pēna oleo īticta uel al̄r cogat̄ euomere. uel da butiꝝ cū aqua mellis. l̄ da oleū sisaminū cū aqua mixtū. l̄ oleuz amigdolaꝝ dulciū uel irinuz seu de auelanis uel de balsamo. Et si cum aliquo istoꝝ apposueris paꝝ de t̄ra sigill̄. l̄ de ipsi⁹ tyriaca superi⁹ descripta melius erit qꝛ si īprīcipio tribuat̄ oē uenenū facit exire ut sepe dcm̄ ē. Ad idē ualet decoctio semis lini cū butiro mixta ul̄ aliquo ex oleis s̄scrptis uel cū predictoꝝ aliquo apponat̄ paꝝ alumīs ⁊ baurach uel modicū litij. Ualz et cū istis paruz adipis āseris ꝯmisceri ul̄ facias adipē ipsā cū uino dulci decoq ⁊ tribue in potu. Uel fiat decoctio ex seie urtice ⁊ ꝯ butiro bibat̄ uel da lixiuiū sarmētoꝝ ꝯ butiro uel aliis s̄scrip̄ mixtū uel cū ali

quo p̄dictoꝝ sterc⁹ galli ꝯmisceas qꝛ ꝑ uomitū oē uenenū expellit ⁊ nō solū ifir m⁹ una uice cogat̄ euomere sꝫ pluries. Et si i iterioribꝰ tōsionē seu corrosōeꝫ aliquā infirmus sēserit. facias sic. ℞. a que mell. lib. i. adipis anat̄ l' galline lib. ſ. misce ⁊ fiat clistere qd̄ stati apponat̄ ⁊ cū ipsū emiserit aliō cū lacte calido si bi clistere ponat̄. Hēs igit̄ qualiter ꝑ uomitū ⁊ per secessū sit expellēdū uene nū. Alit̄ ad extra corp⁹ tñ extrahi pōt ut quidā mihi retulit i quodā rege frā corū itoxicato fuisse factum. qꝛ habeas smiraldū optimā ꝓbatā. s. i liquefactiōe oculoꝝ bufonis ⁊ tritā subtilissime pōe sub peō aliqualit̄ scarificato qꝛ uenenū oē ꝑ scarificatiōes illas exhibit. ⁊ cr̄do hoc eē ueꝝ Nā dicit ꝯciliatō ꝙ smiral dus attrahit uenenū usqꝫ i finē extremi tat̄ mēbri uel ex cepe sub ciēre decocto ped ū plātas ēplastra qꝛ uenenū quoqꝫ ad se trahit. Si aūt ex morsu l' pūctura fuerit uenenosoꝝ āt ex vulnere facto ꝯ cultello sagita l' alia re uenenosa aliquā hēas personā uilē cui⁹ os cū uino ōcoc tōis, diptami sepe lauet̄. ⁊ facias ꝙ uul nus cū ore sugat assidue. ul' hēas gallū l' gallinā uiuā cuius anus deplumat⁹ su per vuln⁹ apponat̄ ⁊ uicissi rostrū clau dat̄ sic ut aerē ꝑ annū cogat̄ attrahere ꝙ si morit̄ ali⁹ apponat̄ qꝛ sic faciēdo ad se uenenū trahet. Ul' accipias galli nā ⁊ uiuā ꝑ mediū scide q̄ꝫ sic palpitātē sup vl'n⁹ apponas. Quidā tñ barbitōsō i quodā rustico ab aspice surda morsu sic operatus ē Nā cuꝫ esset totus infla tus ⁊ i colore croceus sic ut astātes eū moriturū putarēt incōtinēti propt̄ sin copiꝫ. s. ⁊ alia mala accidentia eidem su peruenientia statim caput abrasit ⁊ qui busdam in sūmitate fact̄ scarificatōib⁹ uētosā cū igne superposuit quā paꝝ di misit ⁊ amota uētosa magna quantitas citrīe aq̄ ꝑ scarificatōes illas exiuit i tā ta quātitate ꝙ i modū pluuie gute cad̄ bāt et sic liber euasit. Et sic h cura fuit illi ꝯueniēs qꝛ forsā uenenū ad cerebrū seu ad superiora raptū hēbat. ⁊ si qs ꝑ ciperet uenenū ad aliqd̄ mēbruꝫ repe si bi si possibile fuerit ꝓcuret ꝑ illā uiā ip sū extrahere. Cōsulo tñ ut nūq̄ꝫ v̄s⁹ pri cipale trahat̄ si al'r fieri pōt imo ip̄uꝫ a pricipalib⁹ div̄te quātū tibi possibile fu erit et mēti sēp hēas defēdere pricipa lia cū epitimatib⁹ et aliis huiusmodi ca lidis ⁊ frīdis scd̄m quā habueris itētō nē. ⁊ ꝯsimilit̄ tā pro cerebro q̄ꝫ ꝓ cord̄ sēp odoriferis utere. Hic ē igit̄ mod⁹ per quē uenenū assūptū expellit̄ seu ad extra trahit̄. et per hoc itētio p̄ma con pellit̄. His pact̄ aliqd̄ exhibeas bezeā dicū seu tyriacale. ⁊ per hoc itētionem scd̄aꝫ ꝯseq̄ris. ⁊ qꝛ tuti⁹ ē uenenū extra corpus q̄bus poteris modis expellere quā ipsū it⁹ dereliquere. hoc facere pri mo te docui et hāc p̄mā uolui eē itētio nē. Ueꝝ si uenenū tibi specifice cognitū fuerit suū stati a pricipio p̄beas bezear iferius deo ꝯcedēte describēdū. Et si i generali solū qꝛ scis. s. ip̄ꝫ calidū uel frī dū uel a tota sb̄a opatiuū aut ex uenēo soꝝ aīalium morsu uel pūctura siue uul nus cū alia re uenēosa factū existat. ali qd̄ unuꝫ ex ifrascript̄ bezeardicis seu tyriacalibus stati exhibeas. Sꝫ unū tñ faciēdo aliud nō omittas qꝛ dū que per tinēt ad primā itentionē p̄paret̄ ip̄m ti riacale seu bezeardicū pot̄is exhiber̄. ⁊ maxime ex ifrascript̄. Nā si secundū ue nenoꝝ diuersitatē alia ⁊ alia requirāt̄ hec tñ cuilibet ueneno a tota sb̄a idiffe rēter opponunt̄ puta tyriaca de t̄ra si gill'. scd̄ꝫ quā libuerit descriptionē. et ꝯ similiter medicamē d̄ ruta tyriaca dya

tesseron. et tyriaca de musconibus seu de turdis uel coturnicibus ⁊ oīa ista sūt i precedētibus descripta. Ad idē ualz lapis bezear qꝛ antonomatice ut iuquit Cōciliator ꝺ quodā lapide dicit sic uocat qui a tota substātia cuilibꝫ letali ueneno repugnat sic ꝙ paꝝ de eo trito ⁊ in potu dato absqꝫ alio medici īgenio oēm liberat uenenatū est eniz lapis iste rube⁹ puluerulentus lenis ut spōgia ⁊ frāgibil' ut gipsū prout īquit Cōciliatō qui unū uidit. Ad idē rasura unicornu cū uīo l' aqua data. Ad idē ualēt smiraldi subtilissime triti. gra. viiii. ⁊ bibat' cū lacte amigdolino ⁊ aq̄ uiolaꝝ cū modico aceti Et scito ut poīt Auerrois libro col'. c. i. ꝙ illi qui smiraldū biberint mlta mala accidētia euēiēt i pricipio ñ mīora accidētib⁹ ueneni sꝫ postea sanabit' subito talit' ꝙ i eo ñ reānebit. aliqua debilitas neqꝫ discrasia. Ad idē ualent pl'ma sīplicia i tertio descripta. c. ut sūt radix. diptami. tormentille. cadres herba. semen. citri. zeodoarica. grana iunipi. musc⁹ bacce lauri. et ei⁹ folia coagulū leporis. uīce toxicū. ipericō rafan⁹. enula cāpana. aristologia lon. ⁊ ro. Hec eīm sumāt i puluere si pl'uerizari pñt ⁊ herbe sumant' sicut sūt uel fiat de eis succus ⁊ isto mō itēcio secūda ꝯpletur Tercia ꝯplet' ueneni acuitatē frāgēdo Nā si scies ipsū ex īfrigidātib⁹ eē qꝛ stupefacit l' suffocādo mōtē īducit ut ē opiuz mādragora fūgi ⁊ ce. Totū regimē ad calidū declinās exhibēs tā medicīaliuz quā sex reꝝ nō naturaliū ⁊ iō exhibe diamuscū diatriōpiperō ⁊ similia uinū quoqꝫ puꝝ cepe allia ⁊ similia ⁊ ecōtra facias si uenenū ex calidis corrodētib⁹ fuerit tā in regimīe medicinaliū quā ēt reꝝ sex nō naturaliū qꝛ uinū ꝓhibe ⁊ alia calida. ⁊ lac papaueris ⁊ lac seminū cōium frigidoꝝ ⁊ similia. Ultima uero itētio ꝓuocātia sudorē complebit ⁊ ad hāc itētionē pñt fieri unctiōes per totū corp⁹ ex oleo anetio l' irino l' de enula l' de cīamomo l' de pulegio āt de croco ⁊ fricatōes cū pānis calidis. Ad intra uero ualz succ⁹ allii cum uino bibitus ac solū uinū alliū quoqꝫ ꝯmestū. pip ⁊ mirra cū uino sūpta ⁊ oēs ꝯfectiōes potentes sbam uenēi resoluere siue sit calidū siue frigidū ⁊ siue hoc faciat ꝑ se siue ꝑ accidēs ṽbi grā sicut dicim⁹ ꝙ ruta infrigidat r̄soluēdo et exterminādo calorē naturalē uita nō īcōuenit ut aliū mirra mēta ruta ꝯfectiones calid ⁊ similia sbaz uenēi resoluāt. Et si calidū existat fit ut ei⁹ uenēosā ṽtutē amittat lꝫ ꝑ accidēs h° fiat. Et iō s̄ dicebat' autoritate Serapiōis ꝙ alliū oīb⁹ uenēis ꝯfert eorū scilꝫ resoluēdo sbam. Et h̄ ē general' oīum uenenorum cura quare et cetera.

¶ Cap^m. octaū uenenorum mineraliū curā continens particularem Rica.

Posita īdifferēter oīum uenēorū generali cura. deīceps breuitati pcēs ꝑticulariū et notorū magis uenēoꝝ bezeardica solū cū q b⁹ dā maxīe ꝯferētib⁹ īscribā. Nā cū cognoueris cui⁹ spēi uenenū existat gnālibus p̄missis q̄ i p̄cedēti capit. descripta sūt fac ut te īfra docebo qꝛ deo duce īfirmo tuo bene succedet.

¶ De lapide sil'i corallo Rica.

¶ A mineralib⁹ itaqꝫ p̄mo uenēis incipiens quidē repit' lapis corallo simil' cui⁹ t̄cia ꝑs dragme stati īt̄ficit īducēs scotomiā ṽtiginē tr̄morē cōdis et sīcopī et potiāti lingua et labia apostēnt'. huius bezear ē tria grana musci cū uino ꝺcoctionis diptami i potu tribuere aut du

de uino, vrinaq; minerali

as uł tres.ʒ.pulueris radicis capporo rū.ex pferētibus uero ē diamuscus et diamargariton.

¶ De argento uiuo.

¶ Argētū uiuū totī grauedinez ac dolorē iteſtinoꝝ faciēs.ad ultimū epilēſiā ł appoplexiā iducit lz nōnulli dicāt eū bibitū nō nocere Cuī oppoſitū patuit in quodā apotecario anotomizato qui tpe eſt hoc loco aque tpm biberat ut ponit Cōciliator Nā cor iſtī repertū extitit pgelatū ꝛ ſāguis circa ipm ꝛ pſimilit ſimia Raſis cui ipe argētū uiuū tribuerat in potu. Nā ſupraſcriptū ſimilia habuit accidētia ut ipſe.viii. Almāſorie narrat. Huī bezear ē i potu cū uino dare coſtū uł citracb ꝛ ē ſcolopēdria. Ex pferētibus uero ē i potu cū uino dare ʒ.ii.ł. iii. mirre bora poſt borā ł.ʒ.ii. pulueris rute.

¶ De argento uiuo extincto ꝛ ſublimato ꝛ uſitur.i.cinabrio azuro ꝛ arſenico.

¶ Hec eni corꝛoſionē ꝛ raſurā iducūt in teſtinoꝝ. ꝛ ō uoītu pmiſſo ſcōz doctrinā capti pcedēs cliſtere ex aqua melł ꝛ adipe anatis ſeu galline eidē tribuaſ quo emiſſo aliud ponaſ ex lacte.deinde i cura procede ut in cura diſſinterie.

¶ De litargirio Brica.

¶ Litargirū dolores inteſtinorū iducit ꝛ iliorū ꝛ qz perſepe ſterc' retinet ut i quit. Raſis tūc miſerēr mei paſſioꝝ idūcit qz p ſuperi' emittit ꝙ per iferi' emittere debat.huius enim bezear ē cū uino decoctiōis apii i potu dare ſpice roſne fimi columbini ana.ʒ.i.uel.ʒ.ſ .ſeminis pentadactili. Ex conferentibus uero eſt ſumere mirram ꝛ piper cum uino uł alterū ipſorum ac etiā ſemē apii. Deide cū cliſteribus ꝛ ſolutiuis in cura proce de ut in cura illiorum procederes.

¶ De ceruſa Brica.

¶ Ceruſa potata liguā albificat ꝛ dētes ō nigrat. ſigultū quoqz ꝛ tuſſiz iducit mē bra ac ē mollificat ꝛ doloꝛē nētris ac ē teāſmonē cauſās ſāguinē egereſ facit; Huī bezear ē bonū uinū i potu tribuēſ ſic ut iſtim' ad ebrietatē uſqz ducat ex pferētibus aūt ē iſirmo tyriacā magnā ſeu mitridatū cum bono uino dare ꝛ eū cliſterizaſ cū ſolo brodio cauliū rubeorum leuiter coctoꝝ et oleo comuni.

¶ De egipſo Brica.

¶ Ipſū difficultatē uenelitus faciēſ i ſtomaco maximā friditatē iducit pp ꝙ ſti pticaſ uēſ ꝙ quo pp calōil mōtificatōz facies liueſcit ꝛ labia alba fiunt.huius bezear ē.ʒ.ii.cinez ſarmētoꝝ ł cinez ſancti ex ramulis fabaz ſiccis ꝙ uino ō coctionis herbe yſopi i potu tribuere. Ex pferētib' uero ē tyriaca ſeu mitridatū cū uino calido daze aut uētrē ex oleo ō kerua calido inungere.

¶ De ſcoria ferri Brica.

¶ Ex potu ſcorrie ferri accidit doloꝛ uemēs i uētre et i capite cū oris ac gutturis iflatōe ꝙ ſi ſtati nō curet quotidie uelut ebrie' ꝙſumet et tādē morit maraſmat'. Huī' bezear ē i potu ꝙ ſucco mercurialis.ʒ.i .magneſ exhibere. p' qđ iura piguis tribuēda ſūt ut a cō poze lubricet.et hoc uicib' aliquot fiendū exiſtit. Bz ex pferētibus ē pilł'as fetidas ſtomaticas.uel alia ꝓpinare ſilis ſolutiua. Si aūt ad diſpoſitionē ſimilē ebrice deuenerit ē cura curād' ebrice ſepe ſup raſo capite olea ad miniſtrādo frida ut oleū uiolatū ō ſalicib'.ꝛc.

¶ De ſcoria eris Brica.

¶ Ex ſcoria eris i ſtomaco et i teſtis dolor cauſat pūctio cū uētris ſupflua ſolutōe ac uomitu. Cuius bezear ē ſucci apii.ʒ.ii. ꝓpinare cū uino. Ex pferenti

De cura venenorum et simplicibus

241

b⁹ ē succū mēte exhibere ac stomacū et uētrē ꝯ oleo.ro.calido.iūger̄ ac pl̄uerē masticis rosaꝝ.ru.ꝛ gallaꝝ d̄sup aspger̄

De ere uiride et spēbus atramēti.

Cui ī potu dat̄ ex uiride l̄ aq̄ spēs atramēti seu uitrioli anhelitus accidit p̄focatio sic ut respirare neq̄at et solutōm ꝯtinuitatꝭ patiet̄ ī iterioribus cū itestinoꝝ corrosione ac punctōe. Et bezear ē.ʒ.ii.coralli.ru.subtilissīe triti ꝯ uino dar̄ Ex ꝯferētibus v̄o ē uomitu ꝓuocato ut scis īfirmū sepe cū lacte asine ꝛ oleo amigdolaꝝ dul.clisterizare ac terrā sigill̄. cum uino ī potu tribuere.ipsum quoqꝫ lac asine ꝑsepe ī potu exhibere.

De arsenico sublimato ꝛ nō sublimato Rica.

Ex arsenico sublimato līgue exiccatio arsura stoāci.sitꝭ ualida.itestinoꝝ excoriatio cū mordicatōe accidit ꝛ cū doloribꝰ ex nō subliāto aūt oīa getiora erūt accidētia. Huiꝰ bezear ē cū oleo amigdolaꝝ.ʒ.i. cristalli subtilie triti exhibere ꝛ ex ꝯferētibꝰ ē sirupū uiolatū d̄coctōis semis lini l̄ succū malue cū melle ꝛ oēs b̄uit̄ uiscosas mucillagines ī potu dar̄.

De calce Rica.

Calx ī potu data accidētia accidētibꝰ arseīci sil̄ia īducit. Cuiꝰ bezear ē urina asini.uel.ʒ.i.fellis capreoli cū aqua calida ī potu tribuere. Cōferētia uero sunt que arsenico sublimato conferunt.

De realgar Rubrica.

Potꝰ realgar sitī estuatōꝫ ac hūiditatū exicatione īducit sic ꝙ nisi breui curēt̄ aut morit̄ aut ī mēbris cōtractꝰ remāebit. Huius bezear ē statī oleū de nucleis pini ī potu tribuere. Ex ꝯferētibus ē lac asininū oī die ī potu sumere et corpus ex oleo amigdolaꝝ dulciū īungere sedantia quoque sitim prebere.

De plūbo usto Rica.

Qui plūbū ustū sūpserit līgua ipsius ac labia plūbei fiūt coloris ꝛ tādē log non ualēs suffocātꝰ morit̄. Huiꝰ bezear ē ī potu tribuere.ʒ.ii.gra.titoꝝ cuꝫ uino ex ꝯferētibꝰ ē.ʒ.ii.tyriace magne cū aq̄ mell̄ oī mane ꝓpinare. Pelles quoque v̄ulpinas uel ouinas nouas īduer̄ uētrē qꝫ asine uel mule calidū intrare ꝑsepe.

De magnete Rica.

Qui ī potu magnetē sūpserit lunaticus fit ac mlicus.huius bezear est smiraldi triti quātitatē quā uolueris tribus uicibus ī nouē diebus.qꝛ de tertio ī tertiū ī potu tribuer̄.ex ꝯferētibꝰ ē auri ꝛ smiraldi añ.ʒ.i.ī potu dare. Cuꝫ lacte quoqꝫ ouino et oleo amigdolaruꝫ dulcium ipsuꝫ persepe clisterizare.

De lapid̄ lazuli ñ abluto Rubrica.

Lapis lazuli nō ablutꝰ subuersionē stomaci tristiciā ꝛ sollicitudinē īducit. Cuiꝰ bezear ē.ʒ.ii.karabe ī potu ꝯ uio dare.ex ꝯferētibꝰ v̄o ē lac asine oī die ī potu suēre. ꝛ hec de cura mineraliñ uenenoꝝ cōit̄ notoꝝ sic b̄ruit̄ dicta sufficiāt

Nonū caᵐ uegetabiliū curā ꝯtinēs uenenoꝝ ꝛ primū napelli siue eiꝰ succi.

Ex potu napelli seu eiꝰ succi accidit uertigo sicopis defectus cordis ꝛ labia ac lingua apostemantur . oculi egrediuntur ꝛ potionatus sepe tenasmonem incurrens si euaserit ut pl̄imū cadit ī ethicā. Quare statī ē ei succurēdū.huiꝰ bezear scd̄ꝫ Auic.ē cū uino ī potu sumere de puluere illius aīalis ꝙ radicē eius pascit. Sꝫ scd̄m doctrinā prebitā darē puluerem musconū napellū depascētiū uel pl̄uerē ꝯturnicis seu turdi l̄ herbā kadres seu tyriacā de musconibus superius descriptā.ex ꝯferētibus āt iterato sepe uomi

nn.i.

De cura venenorum

tu cũ t̃ra sigill'. uel eius tyriaca ut in cu
ra habuisti generali ẽ i potu cũ uino su
mere. ʒ. ß. smiraldi trite. uł tria. gra. mu
sci. est enĩ muscus nobilior tiriacarũ cõ
tra napellũ. cornu spice ut Auicẽ. in de
uirib⁹ cordis. c. de iudi. particulariuʒ
medicinarum ⁊ ideo nonnulli ipsum na
pelli cornu spice ⁊ similiũ dixerunt esse
bezear ⁊ ce. uel da diamuscum seu dia
margaritõ ⁊ cor cũ cordialli epithiãte
continue epithimatum tene.

De cornu spice.

Qui i potu sũpserit cornu spice sãgui
nẽ guttati miget. Nauseã quoqʒ ac ni
gredine ligue hñs frenesi icurret. Cu
i⁹ bezear ẽ. ʒ. ß. cãfore cũ aqua rosaꝝ in
potu sumere. Ex cõferẽtib⁹ est cor ac
epar cũ frigidis epithimatib⁹ epithiãre
ac succũ pomorũ acetosoꝝ uinũ de gra
natis uel. succũ berberis ꝑsepe potare ł
talia cum suis ferculis miscere.

De titimallo ⁊ eius lacticiniis ue
nenosis. Et precipue de scamo
nea ⁊ mezereon Rica.

Titimall⁹ ⁊ oĩa lacticinia uenẽosa simi
lia iducũt accidẽtia. qꝛ nauseã singultũ
dolorẽ uẽtris ac tortõʒ cũ fluxu uocis
quoqʒ destructionẽ deĩde spasmuʒ ad
quẽ mors sequit̃ successiue. Et qꝛ titial
li mł̃te sũt species. Oiuʒ cõe bezear erit
dare tiriace. ʒ. ii. dissolute cũ uio ꝺcoc
tiõis diptami ł enule cãpane. Propriũ
tñ bezear titimalli ẽ. ʒ. i. mumie cũ uino
calido i potu dar̃. Scaõnee ẽ herba ri
bes ł ei⁹ succ⁹ ⁊ loco hui⁹ darẽ acetosã.
Bezear v̄o mezereõ ẽ origanũ quomõ
cũqʒ datũ qꝛ tã i pluuerẽ herbã q̃ʒ i suc
cũ. Ex ꝯferẽtibus v̄o ẽ aq̃ ordi cũ pł̃ue
re zucari sepe potata. ł dare. ʒ. ii. masti
cis cũ miua citoĩoꝝ uẽtrẽ quoqʒ ac sto
macũ ex oleo ro. bene iungere ⁊ pł̃uerẽ
masticis rosarũ rubeaꝝ ⁊ gallaꝝ desup
aspergere. sõnuʒ ac etiã prouocare.

De kerua seu ei⁹ succo Rica.

Ex kerua seu ei⁹ succo dolor stoãci ac
uoitus iducit̃. ⁊ hui⁹ bezear ẽ ꝑforata.
ex ꝯferẽtibus uero est dare. ʒ. ii. tiriace
magne cum uino calido.

De apio risus Rica. alias di sar digna

Qui apiũ ris⁹ sũpserit ꝯtiũe ridẽs am̃s
efficit̃. Cui⁹ bezear ẽ succ⁹ melisse cuʒ
aceto datus. ex ꝯferẽtibus uero ẽ sõnũ
cum uino iebriãte prouocare.

De oleandro Rica.

Qui oleãdri herbã ł succũ sũpserit i flã
matõeʒ uẽtris tremorẽ cordis maxia ꝯ
anxietate patiet̃ et tandẽ sicopi huius
bezear ẽ decoctio agnicasti potata uel
succ⁹ eius ⁊ ip̃e ẽt quocũqʒ sũptus. Sꝫ
et huius bezear grana iunipi cum uino
habita ex ꝯferẽtib⁹ v̄o ẽ fic⁹ cũ melle et
zuccaro et ẽt diacastoreũ i potu datũ.

De succo cucumeris asinini Rica.

Qui succũ cucumeris asinini i potu sũ
pserit gutturis excoriatõʒ uẽtrisqʒ so
lutõʒ ꝯ itẽso itestioꝝ dolor̃ patiet̃. hu
i⁹ bezear ẽ succ⁹ m̃te. ex ꝯferẽtibus v̄o ẽ
tyriaca magna ꝯ ꝺcoctõe baccaꝝ lauri

De brionia siue eius succo Rica.

Brionia siue eius succo scothomiã an
gustiã ac stoliditatẽ iducit. Cui⁹ bezear
ẽ pip nigrũ ex ꝯferẽtib⁹ ẽ. ʒ. ii. tiriace cũ
uino decoctiõis enule cãpane exhiber̃.

De helleboro Rica.

Qui helleboꝝ potauerit ⁊ nigrũ maxie
pulsũ cordis ligue adustionẽ uẽtris in
flamationẽ strictuꝛã anhelitus sigultũ
⁊ finaliter spasmũ icurret. Cui⁹ bezear
ẽ. ʒ. ß. castorei cũ uino. ⁊ scd̃m alios. ʒ.
ii. pulueris floris nenufaris cũ uino in
potu exhibere et huic magis assẽtio. ex
ꝯferẽtib⁹ ẽ dare tyriacã antipharmaci
seu gentiana cum uino.

De ciclamie siue ei⁹ succo Rica.

Ciclamē uel ei⁹ succus strāgulatōez ac suffocationē inducit. Cui⁹ bezear ē pip albū Cōferentia uero sūt. ʒ. ii. bacce lauri puluerizate ⁊ cū uino potate.

¶ De cicuta uel ei⁹ succo Rubrica.

¶ Cicutā uł eius succū assumēs sēsū amittit ⁊ stuporē īcurrit ⁊ iō si aues frumētū ī eius succo remollitū manducauerīt stupefiūt sic ut manu capi possint. Nec hoc ē uenenū ꝙ athenīēses Socrati tribuerūt ut ponit ꝯciliatō sʒ fuit quoddā uenenū ꝯpositū ꝙ cicutā uocarūt ut in historiis legi romanoꝝ de quo ualeri⁹ maximus facit mētionē huius bezear ē puluis gētiane cū uino dat⁹. Tiriaca uero magna est ex ꝯferentib⁹ ⁊ ce.

¶ De strāgłatōe adip leopdi ⁊ silib⁹

¶ Strāgulator adip leopdi ⁊ similiū q̄ aconita uocāt scothomiā ⁊ oculoꝝ tenebrositatē eū prefocatōe īducētia ī palato. ⁊ uua ꝑsepe generāt apā. ⁊ ī cāna pł monis tāta īducit lesio ut potionatus strāgulari uideat. hoꝝ bezear ē coagulū hedi ł cerui ł aristologia lon. uomitu ꝑmisso ⁊ ēt oleū balsāi ex ꝯferētib⁹ v̄o ē tiriaca magna ꝯ uīo ī quo auꝝ ł argētū cādēs fuerit extinctū ī potu data.

¶ De succo coriandri Rubrica.

¶ Succus coriādri uertiginē scothomiā grossitudinē uocis cū permixtōe rōnis īducēs hominē reddit ac si ebri⁹ forʒ ꝙ si eius malitia ꝓlōget stupidus morit. Huius bezear ē uiticella ī potu data. ꝯferēs v̄o ē tiriaca magna cū uino cocta.

¶ De pomis mandragore Rubrica.

¶ Poma mādragore ⁊ eius radix stuporē mētis alieātionē amētia ⁊ ruborē oculoꝝ ac faciētia sōnū ꝓfūdū īducūt. Quorū bezear ē radix rafāi. Ex ꝯferētibus v̄o ē acetū fōte odorar̄ uinū puꝝ bibere ⁊ ꝑ primā diē oēm uitare ꝯmestionē.

¶ De papauere nigro Rubrica.

¶ Papav̄ nigrū ōscripti silia īducit accidētia Cui⁹ bezear ē alliū crudū coēder̄ ꝯfert aūt ꝯfectio ō anacardis diacostoriū aut tiriaca magna cum uino data.

¶ De opio Rubrica.

¶ Opiū sumēs habes piger dormitās n̄ ītelligēs efficit ⁊ absqʒ sēsu. cui nisi ī br̄ui succurrat stupidus morit Et huius bezear ē. ʒ. i. castorei cū uino dati. ex ꝯferētib⁹ uero ē optimū uinū bibere ac ꝯ nitro et sapore extrema fricar̄. ꝯ pipere quoque seu helleboro albo ī naribus intromisso sternutatōz prouocare.

¶ De fungis Rubrica.

¶ Qui fūgos malos seu mala rubera manducauerit uētris ac stomaci īflationē īcurret cō pectinis dolorē ac urine retētionē cui postea succedit puls⁹ ꝑuitas ꝯstrictio hanelit⁹ sicopis sudor frigid⁹ et successiue mors. Et ex his fūgis quā maxīe hoc accidit q̄ ī uicinitate ferri nascūt eruginosi aut triuiaꝝ locis ł rerū putridaꝝ aut iuxta radices oleādri uel arboris seu plāte alteri⁹ uenenose ut lacticinioꝝ ⁊ ce. uel iuxta māsionē alicui⁹ reptiliū uenenosoꝝ. ⁊ nō solū ex ip̄orū comestione mala eueniūt accidētia īmo ex odoratu q̄s sepe epilēsiā īcurrit ⁊ nō nūq̄ mortē subitaneā. Hoꝝ bezear est alliū crudū comestū uel calamētū seu eius puluis cū optio uino ī potu datuʒ. Ex ꝯferētibus uero ē diatritō piperō aut diaciminū sumer̄ ꝯ bono uino. Patiētē quoqʒ cum clisteri clisterizare carminatiuo. ac uētrē cum oleo rutaceo ⁊ nardino bn̄ calidis īungere. uł facias secretū. Galieni ꝙ ipe ī suo libro secretorū describit qꝛ desicca sterc⁹ galline et ipsū dissolue cū aceto uino et melle et in potu tribue. tale eiʒ medicamē uomitū ꝓuocādo stati q̄escere facit īfirmū euʒ liberās ⁊ ce. Si quis tamen fungos cū

nota de simplicib, suū ortū habentib iuxta māsionē reptiliū uenenosoꝝ

nota de stercore galline in potu dato

piris frustatiz inscisis ellixauerit eoruz remouebitur uenenositas.

De iusquiamo Rica.

Iusquiami semē sūptū mentꝫ alienatōz scotbomiā. uertiginē stuporē ⁊ oīuz mē brorū īmobilitatē īducit. cum quo sepe rubēt oculi apostemat' ligua ⁊ spuma ab ore egredit' ⁊ sepe īfirm' amēs effectus sicut mul' l' mula rudit. Et hui' bezear sūt grana fisticorū l' grana pini cū uino decocta aut. ʒ. ii. nasturtii agresꝫ cum uino dulci. Ex ꝯferētibus autez ē piperis longi. ʒ. ii.. cum uino. decoctionis in potu dare.

De nuce auellana seu alio fructu rancido Rica.

Nux rācida auellāe amigdole bacce lauri l' alius fruct' rācidus scisurā ligue īducit cū nausea āgustia ⁊ sicopi ⁊ uirtutꝫ animalis debilitate. Horū bezear est diaciminū uel diatriō piperō cū uino datū. Ex cōferētibus sūt rob fructuuz stipticorū ut citonii pirorum ⁊ cetera.

De nuce uomica Rica.

Nux uomica uomitū pessimū ac uirtutꝫ dissolutionē īducit. Cuius bezear ē cortex citri. Ex conferentibus est bonum uinum ac. rob. citoniorum et mirti.

De ficu faraonis Rica.

Fic' faraonis febres īducūt t̄tianas ac toti' corpis fractōez et apparet īfirmo ꝙ sit īdropic'. Quaꝝ bezear st̄ seia cucumeris l' ip̄oꝝ lac ꝯ aq̄ ordi extratum Ex ꝯferētib' aūt ē seꝝ cap̄nū ⁊ aq̄ ordi

De cologntida Rica.

Coloquītida ī arbor̄ solitarie nata mōdicatōez ī stomaco īducit et ī uētre cuz tāta uirtutꝫ ꝓstractōe ꝙ nisi sucurrsū habuerit infra diem tertiam morietur. Huius bezear est smiraldi trite. ʒ. ß. cū uino ī potu dare. Ex conferentibus ē tiriaca magna cum uino et aq̄ ordei cū puluere zucari. ac. ʒ. ii. masticis cum mira citoniorum.

De semine urtice. Rica.

Semē urtice lingue oris ⁊ gutturis inducit excoriationez ac ī stomaco ac uētre arsuram ⁊ ardorez maximū. Cuius bezear sunt. gra. citoniorū trita ⁊ potata cum aqua calida. Et ex conferentib' est oleū amigdolarum portare.

De semine serpentarie Rica.

Semē serpentarie punctionē gutturis inducit ⁊ tandem ipsius oris ⁊ gutturis excoriationem cum tremore cordis Cuius bezear est ptisana nō colata. Ex cōferētibus aūt est butirū recēs bibitū.

De euforbio Rubrica.

Euforbiū ī superflua quātitate sūptuz angustiā īflamationē ⁊ mordicationē ī stomaco causās ⁊ ī uētre persepe sigultū inducit ac etiam fluxum uētris. Cuius bezear est semē citri ī potu cū uino decoctiōis enl'e exhibere. Et ex ꝯferētibus est sumere succū pomoꝝ acetosoꝝ lac acetosū ac butirū cruduz. et hec de ꝑticulari cura uenēoꝝ uegetabiliū. seu t̄re nascētiū sic breuiter dicta sufficiāt.

Decimū cap^m. ī quo ꝑticularis cura ponit' uenenoꝝ aīalium et quorumdaz ꝑtiū ipsaꝝ Rubrica. De lepor̄ marino.

Qui leporē marinum sūpserit uomitum colere et sanguinis dolorē stomaci difficultatem urine rubedinē occuloꝝ. tussi siccā. sputum sanguinis et hanelitus difficultatē īcurret cibum quoqz abhorebit. ꝙ si piscibus punctatis terreatur. nulla spes salutis existit. ⁊ si non adhuc sanari poterit. Huius bezear est sanguis homis potatus aut sanguis anseris uel. ʒ. ii. picis naualis cum uino. Et aliqui dicunt

ꝙ est uulpis assata et comesta. Ex conferētibus uero ē fugere lac asine uł mulieris a mamila ac cancros fluuiales comedere ꝛ sumere paruꝫ tiriace diatesseron tribus diebus continuis.

¶ De cantaridibus Rica

¶ Ex potu cantariduꝫ per ipocōdria pectinem anchas ꝛ usqꝫ ad genua dolor accidit. Et fit uoluptas mingendi absqꝫ hoc quod patiens mingere possit. ꝛ si mingerit sanguinem mingit cum dolore maximo. ꝛ accidit sepe permixtio rationis cum sincopi ꝛ moritur. Bezar sūt. gra. x. seminis alkekgeni seu lac seminis cucumeris extractum cuꝫ aqua ordei ¶ vulgo tamē fertur quod harum bezear est acetū sumptum sꝫ nul libi ab auctoribus hoc scriptum inueni quia tamen experimento hoc comprehensum est facias si libet. ex conferentibus autē est sumere lac sicut extrahit ab ubere ꝛ potare aquam psillii ꝛ portulace ꝛ lac quatuor seminū frigidoꝝ.

¶ De cerebro gatti Rubrica.

¶ Cum quis gatti cerebrum manducauerit sepe uertiginez icurrens stolidus efficitur ꝛ ego talem uidi adeo confirmatum quod nūquaꝫ sanari potuit. Bezear tamen huius ē tria grana musci cum uino albo i potu dare. ex conferentib⁹ est uomitum sepe cū terra sigil. aut ei⁹ tiriaca prouocare. ꝛ ō diamusco suēre seu de leticia galieni ynum bolum omni die per duas horas ante prandium.

¶ De felle leopardi Rubrica.

¶ Qui fel sumpserit leopardi colore viridis uel citrine uomitū incurret. Aloes quoqꝫ odorē sentiet ac saporē ꝛ fact⁹ ictericus nisi in breui succursū habuerit ex frequentata sincopi morietᵉ. Huius bezear est. ℨ. f. musci cū uino dare uł tyriacam de muscōibus. ex conferētib⁹ est diamuscus diamargaziton ꝛ hoc vomitu sepe premisso ut scis Jura quoqꝫ gallinarū pinguiū in quibus musci macis ꝛ croci aliquid apponaſ ꝛ cetera.

¶ De felle canis marini Rubrica.

¶ Fel canis marini et si ñ ita cito ifficiat ut fel leopardi ꝑsimilia tñ inducit accidētia. Et ei⁹ cura ē cura fellis leopdi.

¶ De extremitate caude ceruine.

¶ Extremitas caude ceruine āgustiā et doloꝛē uehemētē i stomaco et uiscerib⁹ inducens sincopim sepe facit euenire et sic ifficit in breui. Huius bezear est tyriaca talis. Re. auellanaꝝ fisticorū fell' equi aā. partes equales. confice cū mele et detur in potu de ea cum uino.

Alii uero dicūt ꝙ suum bezear est tyriaca magna data cum aqua decoctionis fisticorum et auellanaꝝ. Ex conferentibus ē. ℨ. f. smiraldi subtilissīe trite daꝛ cuꝫ uino ac ēt electuarium de gemmis.

¶ De sanguine humano Rica.

¶ Cuꝫ in potu datus fuerit sāguis hominis rufi extractus tempore rixe uel ire permixtionem intellectus cum furore maximo et in uerecundiam incurrens paulatine marasmabituꝫ et tandeꝫ cum sumptus morietur. et huius bezear est uinum uiperinū uel trocisci un⁹ de tiro. Ex cōferentib⁹ ē aqua cucumeris ł lac seminū suoꝝ ac syrupo ō nenufaꝛ.

¶ De sanguine tbauri Rubrica.

¶ Sanguis tbauri uel bouis antiqui fruſta sanguinis expuere facit congelari et dolorem in brancis et meri cum rubedine lingue ac prefocatōe ac spasmū causās mortē iducit. Hui⁹ bezear ē coagulū leporis cū aceto sōptus aut semē

De morsibus

caulis uel piper. et etiã sumere acetum fortissimum calidum per se.

De sãguie bufonis Rica.

Sanguis bufonis difficultatem anhelitus tremorem cordis ac sincopim frequenter causans festinam mortem iducit. Et idem facit eius sputum sed mortem celerius inducit quia est uenenum deterius sanguine. Horum bezear est lapis bufonis quez vulgares crapatinã uocant ut supra dicebatur. Ex cõferẽtibus est. ℥. ß. smiraldi cuz uino dare ⁊ uentres calidos animalium quadrupedum intrare sepe ut est bos asinus mulus equus ⁊ cetera.

De sanguine menstruo Rica.

Qui sanguinem menstruum sumpserit aut leprosi lunaticus maleficus ⁊ obliuiosus efficitur. Et horum bezear est trocisc⁹ unus de tiro aut de serpentib⁹ a quib⁹ cauda ⁊ caput per palmum fuerint abscissa manducare. sed elixentur primo ⁊ prima abiciatur aqua deinde secundo decoquantur radicem diptami in decoctione ponendo. Ex conferẽtib⁹ autem est. ʒ. i. margaritarum cum aqua melisse potate. In aqua quoqz tepida balneari ⁊ cum puellis conuersari cum quibus interdum coeat ⁊ ce.

De castoreo malo Rica.

Qui malum castoreum in potu sumpserit rixas ⁊ clamorem incurrens dolorem mazimum sentiet in nutritiuis febremqz incurret ⁊ extra os linguam tenebit. Huius bezear sunt. ʒ. ii. coriãdrorum assatorum. Ex conferentibus uero est tantum uomitum cũ butiro ⁊ aqua mellis prouocare ꝙ ampli⁹ castorei odorem non sentiat siue saporẽ Deinde in potu detur lac seminũ cõium frigidoꝝ. ãt syrup⁹ de limonib⁹ ꝑ de ribes uꝑ ꝺ succo acetose seu acetositatꝭ citri.

De piscibus frigidis. Et de carne corrupta.

Ex ꝯmestione piscium frigidoꝝ quib⁹ post eoꝝ coctionez corruptio superuenit. Et ex ꝯmestione carnis pridie inꝑfecte aut afulgore seu pestilẽtia mõtue accidit strãgulatõ sigultus sudor frigid⁹ ⁊ sicopis. ⁊ breuiꝑ oĩa accidũt fũgoꝝ accidẽtia. Et eoꝝ cura ẽ cura fũgorũ.

De coopertis assaturis.

Ex cooptis assaturis et in pãnis in uolutis stati cũ cocte sunt accidit ꝯ mãducantur uertigo et scothomia ita freqns ut nonnũquã patiens epilensiã icurrat. Harũ cura post uomitũ est in potu sumere zuccaꝝ rosatũ cũ xiloaloes ⁊ maxime mixtũ cũ uino. Ex ꝯferentibus est rob. fructuũ stipticoꝝ et balneũ aq̃ dulcis sepe ĩgredi. Et ħ de cura ꝑticulari uenẽosoꝝ aĩaliũ ⁊ ꝑtiũ ĩpoꝝ. La⁹ deo.

Undecimum capitulum generalem curam continens puncture seu morsuꝝ animalium uenenosorum ac uulnerum factorum cum cultello sagitta tello uꝑ alia re infecta ueneno. Rubrica.

De cura pũcture et morsure animaliũ uenẽosoꝝ ⁊ uulneris facti ꝯ cultello sagitta telo uꝑ alia re infecta ueneno. Et si mꝑta sint ꝯ capitulo. vii. posita ħ ex his aliq̃ ꝓplicãdo nonnulla utilia secũ annectã speciales curas pro nũc relinquendo. Nã cũ animalium omnium uenenosorum bezear sit tiriaca magna est in eoruz morsuris seu pũcturis statim tribuenda. Et si scitur cuius speciei uenenum existat sagitã ꝑ aliam rem vulnera faciẽtẽ ĩficiens bezear appropriatũ superi⁹ descriptũ statim infirmo tribuat ac cura illi ueneno appropriata curetur. Uerum

cum sepe rabidi canes ꝛ alia rabida animalia nos mordeant ut est mulus equꝰ ꝛ cetera hoc completo capitulo specialem curam ipsorum inscribam. Dico igitur quod in punctura morsura uel vulnere venenoso si venenum specifice cognoscatur suum proprium est bezear propinandum. Ignorato autem veneno tyriaca magna statim potui tribuatur. Hoc enim potest omnium animalium esse commune bezear. Ad idez ualet lapis bezear. coagulum leporis. unicornu. tormentilla. radix diptami. Et ultra oia illa ualent bezeardica seu tyriacalia q̄ sūt superꝰ capit iii. ꝛ. vi. descripta Deinde super morsuram uel punctuꝝ membrum stricte ligetur cum corrigia ceruina potius quam alia re si haberi potest. Nam ceruinum coreum contra venenum mirabiliter operatur quod si animal pungens seu mordens haberi possit ex eo statim locus emplastretur per prius tamen abscisis extremitatibꝰ si serpens fuerit. Et si tale animal haberi non potest venenosa cuz scarificatōne vulneri uel morsure superponatur uel cum ore persone uilis per prius exuino decoctionis diptami loto uel gentiane vulnus aut morsura fugatur. uel culus uiui galli cuius ꝛ ostruz sepe cladatur superponatur. aut gallina per medium scissa ꝛ adhuc palpitans ipsaz sepissime renouando. quia cum frigida fuerit alia apponatur. Itez tyriaca magna super locum emplastrata maxime confert. Ad idem ualent emplastra frequentia de quorum proprietate est omne venenum ad se trahere. Primō. Re. ceparuz communiuz. ʒ. iiii. cepe squille ʒ. iii. calamenti fluuialis ysopi sicci origani añ. M. ii. conterantur in lixiuio donec pistari possint quibus adde galbani serapini añ. ʒ. ii. glutinis. albotini quantum sufficit ad incorporandum. ꝛ fiat emplastrū cuz quo locus emplastretur. Uel facias sic. Re. alii lib. i. f. calamenti fluuialis. M. iii. pistentur simul quibus adde succi porri. uncias. iii. felis tauzini. unciaz. i. f. sulfuris. ūcias. ii. f. castorei. ʒ. i. ꝛ fiat emplastrum. Uel facias sic. Re. castorei serapini. asc. sulpburis fimi colūbini métastri. plegii cerussini oiuz ptes equales picis ꝛ oli uetustis quātū ad eoz ꝑmixtionem sufficere possit ꝛ agitet tātū i mortario ꝙ oiuz debita fiat unio et fiat emplastruz. Uel facias sic. Re. calcis quantitatem quā uolueris et eam confice cum melle et oleo et fac emplastrū. Uel facias sic. Re. calcis. lib. i. sinapis. lib. f. incorporent cum aceto et fiat emplastrum. Uel facias sic. Re. alkitram lib. i. pulueriza et confice cum aqua saponis et fac emplastruz. Uel facias sic et est mirabile in isto casu. Liquefac picem et in ea feruēti tinge lanaz et ita calidam loco supponе. Uel facias emplastruz ex cancris tritis uel ex alio solo uel ex alio cū butiro cocto. Uel ex castoreo cū oleo mixto uel ex sulpbure cum urina mixto. uel cum calamento fluuiali solo uel cum radice consolide maioris inter duos lapides contrita uel cū scabiosa seu cauda equina uel tussobarbasso. Hec eiz mirabiliter ualent in antrace et carbunculo Sed cum utrobiqz materia existat uenenosa debent etiaz in isto casu ualere. Ad idem ualet locuz confricare cum sale solo āt nitro solo āt ꝙ sale ꝛ aceto āt ꝙ sale et oleo simil coctō āt cū cinere uitis uel fici et aceto. aut cum felle thauri aut cuz aqua maris calida sola uel cum aceto mixta aut cū aqua decoctōis muris habitātis in domo āt aqua decoctō

De scabiosa & sibi de cauda equi & carbunculo

De cura morsus canis

nis mustelle. Et quia animalia veneno sa persepe aculeos seu dentes dimittūt in locis morsis. est locus tunc cum cine re oleo permixto fricandus. Dis igit generalibus remedijs adimpletis si lo cus incipit denigrari signum est quod punctura morsura seu vulnus fuit ant mal' seu alterius rei pernitiosissie. Qua re si membrum aptum fuerit abscissioni statim abscindatur. z si non sine mora cauterizetur. Et hec est cura generalis puncture seu morsure omniū animali uū venenosorum ac etiam vulneruū cuū re ifecta venēo factoꝝ. quare z cetera.

¶ Vltimum capitulum curam ponit a cane seu a quouis alio animali rabi do morsi Rubrica.

Cum quis a cane rabido mor sus fuerit si vulnus profunde tur fit in principio dolorosū. Et sic paucos infra dies uel boras et accidentia superueniunt infrascripta. Si uero superficiale fuerit dummodo soluꝫ membrana rumpatur z si pro nōc alium dolorem non senserit in processu tamen' accidentia incurrent infrascripta. quia sine causa timet plus solito ui gilat. hominum refugit conuersationē z solus esse appetit. Cum autez magis confirmatur. fit eius uox rauca. aquaꝫ qꝫ z omnes abhorret huiditates. Cuꝫ qꝫ malitia rabiei in eo confirmata est cognosces. quia aqua quouis modo ap proximata terretur. Naꝫ ex uehemen ti z continua canum imaginatione ca nes i ea esse imaginat sepe ac etiaꝫ ut ca nis letrat. Et in humiditatibus aquas emittit hoc est in spermate per pollutio nem emisso in urina aut in suis flegma ticis egestionibus nonnunquam frustu la velut canes existunt. quod est quia fortis imagiātio quam continue de ca ne habet in istas humiditates canuꝫ fi guram sigillat. Et quo ad pronostica signa cuꝫ ex aqua terretur istiusqꝫ i sup fluitatib⁹ canū ifigiē discernūt. spes nō la saluꝫ existit. Verū taliū accidentiū p sepe usque ad. xl. diē tardatur euentus et quandoque usque ad. vi. menses. et ñ nunquam usque ad annum ut nonnulli referet. Aliqui uero dicunt usque ad ānū. vii. et ego habui a fide digno post xviii. annum cuidam a cane rabido mor so accidētia superuenerēt supascripta et hoc fuerat quia sub umbra sorbe trā sierat et infra tertium rabidus mortu⁹ est. O bone deus quot uirtutes a tota substantia prouenientes in rebus sigil lasti que adhuc nobis existunt incogni te. Talem igitur umbrā a cane seu quo uis alio animali morsi fugiāt. multa enim animalia ut canis rabiem incurrūt sicut est bō lupus mustella vulpes simia equus mul⁹ et asin⁹ z tal rabiesi eis ,pueit āt a frigore intenso sanguine in eis conge lante aut a nimio calore humores com burente. Et sic propter iste istorum al teratur complexio et fiunt melancolici successiue uero rabida. Possunt et cū hoc alia ex causa fieri rabida ut puta ex cibo corrupto z in facto uel ex potu uel quia sunt ab alio animali rabido mō sa. Et etiam potest dispositio talis con trahi a generatione ut accidit in lepro so. Verum si quis a mullo asino uł alio animali rabido quam a cane morsus fu erit et hidroforbicus fiat quia ex aqua seu aliis humiditatibus terreatur canū effigiem in talibus humiditatibus fore non pensabit sed potius illius animalis a quo morsus est. Et idem fiet in humi ditatibus quas emittit de frustulis illis

cur rabiosi canū morsus aquā abhor rent

Rabidi vel alterius animalis rabidi

2015

similitudinem canum habentibus que potius animali quod momordit assimulabūtur. Cognoscit autem canis rabidus a non rabido quia famelicus non manducat. solus libenter moratur. dominū suum non cognoscit. eius rubent oculi et terribilis fit aspectus. Cumque i eo rabies confirmata est cum capite demisso perambulans linguam forīs tenet. aures que mollificate pendent. et ab ore eius saliua spumosa manat. rauceque latrat. et omnem cui obuiat rem inuadit: Et hec signa solum a cane rabido ueniunt. Rabidum quoque canem ex parte infirmi cognosces. Nam si cum bucella panis locus morsus confricet. canisq; non rabido proiciatur. et eam refugiat mordens canis rabidus erat. et si eam manducauerit ñ et si galline ꝓbiciat et eā manducauerit. et non moriatur infra diem natural̄ talis canis rabidus non erat.

De cura Rabici.

Quis igitur uisis ad curam deueniens quibus poteris modis uenenum extrahere procura cum uentosis. s. culo gallis emplastris altisq; in capitulo precedenti descriptis. statimq; ipsorum bezoar prebe quod est puluis cācrorū fluuialiū adustorū. ʒ. ii. cum aqua in potu exhibere qui pluis scōm doctrinā Serapionis in suo de simplicib⁹ sic fit. Accipe cācros sole existente i leone et quod luna decē. et octo dies iam transierit et eos uiuos pōe i olla ex ere rubeo quos tm cōbure quod inde cinis fieri posset et ex eo ut dictū est utere Deinde loc⁹ profunde cauterizet et hoc ante terciā Die aūt trāsacto tertio cauterīū dimittatur sed super vulnus emplastrū ex allio et butiro ul̄ cepe et butiro ponatur. Vel facias sic et est secretus Galieni qꝫ in suorū libro secretorū adiueni. Dicit eni quod qui hoc puluere cuz ifrascripto medicamine p dies. xl. usus fuerit ab oi rabiosa morsura liberabit̄ pluis sic fit. Rē. cineris cācroꝝ fluuialiū ptes. x. gētiane ptes. iii. et i alio ptes. v. turbit parte. i. fiat puluis de quo bibat oi mane stoāco uacuo. ʒ. iii. ad min⁹ cū aqua limpida p dies ptinuādo. xl. Et huic medicamini magna é fides adhibēda cū cancri qui sūt basis i hoc pulrere ꝑfati uenenibezear existāt ut dictū é. Dicatq; Galien⁹ autoritate. Aseni medici ātiqssimi puluere ipso cū ēplo ifrascripto nullus unq; fuisse usū q ñ euaserit. et melⁱ erit si cācroꝝ puluere ꝓfeceris sole existēte i leone et ce. ut stati dictū est. Emplz sic fit. Rē. aceti fōtissimi. lib. i. f. opopana ci. ʒ. iii. picis albe. lib. f. buliāt adiuicez donec i corpozata sit sic ut ifridati exte di possit uelut emplm sup aluta. et ō tali emplo sup mozsurā appone. Ex confezentib⁹ uero sūt si ante. xl. diem in aqua maris interdū balneatur infirmus. In aliis uero omnib⁹ medici regimie gubernet. Et ista cura curandi sūt a cane rabido mozsi. et ét a quocūq; alio animali rabioso. Venenū qz ut dictum est per annū et ultra tale uenenū latere solet. consulo ut regie supascripto p. xl. dies obseruato ad maiorē cautelam per annū unū postea adminus. tale regimen morsus obseruet primo i sex rebus nō naturalib⁹ regimen obseruet medici. Deinde quantū ad medicinalia sex saltez uicib⁹ i āno tali purgatiōe purgetur ut. Rē. succi fumiterr. lib. iii. succi lupuloꝝ. lib. i. succi pomoꝝ redolentium. lib. f. oium istorum debita facta residentia cū. lib. iii. zuccari. tabarz et fiat syrup⁹ addēdo aceti. ʒ. iiii. De tali aūt syzupo ōbite cocto accipe. ʒ. iii aq̄ fumiterre. aque lupuloꝝ aque buglosse aā. ʒ. ii. misce ꝑ

Egypti galieni

Cācri appriatē omi rabiē Tollit

Di morsu canis rabidi

duab⁹ uicib⁹. Sumpto quater syrupo potioné recipiat ifrascriptam ut. ℞. cassie lignee piguis. ℥.i. cõfectionis hamech. ℥.ii. ß. dissoluantur cum decoctione communi quibus dissolutis addatur ℥.i. sy. suprascripti ⁊ fiat potus. Uel accipe. ℥.iii. ß. confectionis hemech ⁊ dissolute cum aqua lactis caprarum ⁊ in potu tribue. uel cum zucaro bolum conficias qui deauratus loco potionis detur. In sequenti uero die tyriacam exhibe. Facta purgatione fiat talis stupha tribus diebus continuis stomaco uacuo. ℞. fumiterre. M.iiii. lapatii acuti scabiose borraginis buglosse meliloti epithimi. añ. manipulos. ii. conquassentur ⁊ buliant in duabus situlis aque usq; ad comsũptionem tertie partis. Deinde ad igné i uase cooperto dũ stuphatur continue teneantur. in quo sit instrumentuz perforatum per quod ab ipso continue in tinam fumus transeat. ⁊ in tina illa debite cooperta stuphetur. A stupha uero exeunti tyriaca cũ uino decoctionis baccarum lauri gentiane uel diptami offeratur. Et in alia die cõpleta stupha altera cephalicarum aperiatur ⁊ parũ sanguinis extrahatur. Plus tamé uel minus scõm virtutis tenoré complexionem etaté ⁊ ce. Aliis uero diebus puluere utatur suprascripto qui si nimis foret tediosus facias sic. ℞ pulueris suprascripti. ℥.i zuccari albi. lib.i. dissoluatur zuccaruz cum aqua buglosse et fiat confectio in morsellis grossis satis de quibus unuz accipiat omni mane stoãco uacuo. Tali igitur obseruato regimine quilibet a casu in rabiem deo duce securus iceõt. Et hoc de cura canis seu alterius animalis rabiosi que huic capitulo ac toti tractatui finem imponit. Nam eo diuino munere uentum est quo ab initio ꝓposueram. Qua de re si in hoc tractatu sit aliquid ueritati dissonum quod me aduertente nihil est mee conpaciendum ignorantie est non arrogantie imputandũ. Nam illustrissimi domini domini mei Pphilppi marie angli mediolani ducis et amor meiq; ingenioli exercitacio ad hunc ipsum conficiendum tractatum induxit. ¶ Unde uos insignes artium ⁊ medicine doctores magister Luchine de beloculis ⁊ Johannes francise de balbis mei dilectissimi preceptores qui. prefati domini gubernationis principaliter onus geritis ipsum beniuola mente suscipite. Et si parte i aliqua plus aut minus q̃z oporteat a ueritatis tramite deuiatum sit illud in melius emendetis ac omissa supplentes. superfluum caritatiue refectis ut quod diebus noctibusque in pluribus magno non sine labore sum adimplere conatus uestris iutum suffragiis in lucem ꝺduci ac in ipsa uale fat diutissime permanere. Ualeantque qui rapacissia peste immitissimoque ueneno deprehẽdi dubitant se ab his sine lesione custodire. captiq; congruam ac appropriatam curam adhibere. Ad illius laudez qui celum terramq; regit in secula seculorum amen.

¶ Explicit secunda pars principalis huius tractatus que est de uenenis ad illustrissimum principem dominum dominum philippum mariam anglum mediolani ducem ⁊ papie anglerieq; comitez Editum per Antonium de guaineriis de papia artium ⁊ medicine doctorem eximium.

Laus Deo eiusq: Genitrici

Anno 1660 Ninxit die S. Andree ut nō
potui irē ad eius festū i. ad Sortā. us
Epo Geminianus Ber

¶ Tractatus de febrib⁹ editus ꝑ magi
struꝫ Antoniū Guayneriū artiū. ac me
dicine doctorē egregiū papiēsē. felicit̄
incipit.

Qui amoris gratia mi
Antoni magliane ad
hūc deueni locū omni
quo ad nos ī libero ac
dulci aere uiuere soli
tos delectatiōe ꝑuatū
ꝓpt̄ quod adeo ꝓlixū mihi uidet̄ tem
p⁹ ut iā cani q̄ꝫ plures īfra paucos dies
mihi exorti sūt ¶ Qua ꝓpter tēpus ali
quo modo fallere decreui. ut ea que ab
autorib⁹ nostris de febrib⁹ dicta sunt.
sūmarie ꝑtractādo. ut diffuse ⁊ dispar
sim tradita ī hoc summario succincte sa
tis. et ordine quodā qs inspicere possit.
Tu igit̄ hominū deorūqꝫ parēs terra
rū celiqꝫ sator huic ꝑncipio benign⁹ as
sis: mihiqꝫ gratiā imꝑtiri digneris: ut
ꝙ ꝺbilit̄ īcepi: gratia tua iut⁹ finire feli
cit̄ ualeā: ⁊ ꝑfecte. qui uiuis et regnas
trinus et unus. Amen.

Summariū hoc ꝺ febrib⁹ in
tres diuisū est ꝑtes: siue dif
ferētias. ¶ Prima pars si
ue differētia ꝺ febrib⁹ erit
effimeris. ¶ Secūda ꝺ humoralibus.
¶ Tercia ꝺ inexistētib⁹ mēbris.
¶ Prima pars siue differētia unū cōti
net captulū ꝺ febribus effimeris.
¶ Secūda pars siue differētia quinqꝫ
ꝯtinet tractat⁹. ¶ Prim⁹ narrat febres
sanguineas. ¶ Secūdus colericas.
¶ Terci⁹ flegmaticas. ¶ Quart⁹ melāco
licas. ¶ Quint⁹ cōpositas ī se pestilēti
aleꝫ febrē inducendo seu inserendo.
¶ Prim⁹ tractat⁹ duo ꝯtinēt capitl̄a
¶ Primum de synocha inflatiua.
¶ Seꝯdū cap^m ꝺ synocho putrediali.
¶ Secūd⁹ tractat⁹ octo cōtinet cap^a.
¶ Primū capitulum tercianam puraꝫ
interpellatā notificat eius curā ponēs.
¶ Seꝯdū t̄ciaē ñ pure poīt sigīficatōes
¶ Tercium terciane nō pure ex colera
adusta proueniētis curam ponit.
¶ Quartū t̄ciane ñ pure causate a cole
ra ꝑ admixtionē melācolie ꝓueiēt̄ ab ex̄
¶ Quintum erit de cura terciane a co
lera citrina prouenientis.
¶ Sextū ꝺ cura t̄ciane ꝓueniēt̄ a cole
ra uitellina.
¶ Septimū curā ⁊ sg^a poīt t̄ciaē ꝯtiūe
¶ Octauū ⁊ ultimū capitulū signa ac
curā poīt causonidis
¶ Tercia ꝑs siue t̄ci⁹ tractat⁹ septē cō
tinet capitula
¶ Primū febriū flegmaticarū signifi
cationes ponit
¶ Secūdū fe. flegmatice īterpollate a
flegmate dulci insipido et aquoso seu
acri proueniētis curam docet
¶ Terciū fe. ꝓueiētis a flegmate pōtico
mucillagiōso crudo ac uitreo curā poīt
¶ Quartū erit de cura febriū proueni
entium ā flāte mlie permixto
¶ Quītum de cura febris prouenien
tis a flāte cū colera permixto
¶ Sextū ꝺ cura ēpiale ac lipparie ⁊ fe. ī
q̄ ī interiorib⁹ ⁊ exteriorib⁹ cal̄ditas sil̄
sētit̄ ⁊ fe. diurne et nocturne
¶ Septimū uero et ultimū ca^m quotti
diane continue curam ponit.
¶ Quartus tractat⁹ sex cōtinēt capl̄a
¶ Primū fe. melācolicaꝝ sig^a ꝺnūciat
¶ Secūdū erit de cura quartane a me
lancolia fecali prouenientis.
¶ Tercium de cura quartane colerice
¶ Quartū ꝺ cura quartane sāguinee.
¶ Quītū ꝺ cura flegmatice quartane:
¶ Sextum de cura quartane cōtinue.
¶ Quītus tractatus sex cōtinet capl̄a
¶ Primū qd ꝑ duplicē ⁊ ꝑ triplicē t̄ci
anā quottidianā ul̄ quartanā. Et qd ꝑ
duas t̄cianas ul̄ duas febres ⁊ tm̄dē qd
ꝑ febrē ꝯpoītā ītelligere ꝺbem⁹ ꝺclarat
¶ Seꝯdū eītriteoꝝ poīt sigīficationes

¶ Terciũ curã emitritei maior̃ ponit.
¶ Quartũ emitritei ñdũ baptisati. curã ponit.
¶ Quitũ curã minoris ⁊ medii ponit.
¶ Sextũ signa et curã febris ponit pestilentialis.
¶ Tercia pars siue differentia tria cõtinet capitula.
¶ Primũ in se signa et causas febris ethice continet.
¶ Secundum talis febris curam ponit:
¶ Terciuz et ultimũ ethicã notificat senectut̃ causas signa ⁊ ip̃i⁹ curam ponendo: quo perfecto sũmariũ hoc finem recipiet ad quem me peruenire ꝑmittat q̃ est natus de Maria uirgine sine ue.
¶ Amen
¶ Finitũ ac ꝯpletum ẽ registrũ tractatus de febribus editi per Magistrũ Antonium Guayneriũ artiũ ac medicine doctorem famosissimũ. Deo laus.

¶ Prima ꝑs siue differẽtia in se unũ cõtinet capitulum de febrib⁹ effimeris.

Cum mee sit intẽtionis hoc in sũmario feb: negocium una cũ prĩcipe aboali ꝑtractare. ¶ Dico ꝙ febris est calor extraneꝰ accẽsus ĩ corde et ab eo ꝓcedẽs mediãtibꝰ spiritu ⁊ sanguine ꝑ arterias ⁊ uenas ĩ totũ corpꝰ ⁊ ẽ sesibiliter nocẽs opatioibꝰ naturalibꝰ. ¶ Talis eĩz calor extraneꝰ quãdoqz est ĩ spiritibꝰ q̃z doqz in humoribus ⁊ quãdoqz existit in mẽbris Ex ꝑmo fe. causatur effimera. Ex secũdo humoralis. Ex tercio ethica Et sic patet qualiter sp̃s est sbiectum fe. effimere de qua prĩcipaliter ẽ pertractãdũ. ¶ Ad cuius euidẽtiã nota ꝙ sp̃us generat ex subtiliori ꝑte sãguinis et ẽ corpꝰ uaporosũ. i. subtile qd̃ fuit necessariũ: ut ẽet faciliter ꝑ corpus mobile aptũ secũdũ aĩe exigẽtiã ĩ suis opationibus de ꝑte ad ꝑtẽ trãsmitti: ¶ Et cõmunit sic describit. Sp̃s ẽ corpꝰ aereũ huĩdũ ĩ suis opatioibꝰ organuz aĩe existẽs. ¶ Et diuiditur ĩ sp̃m aĩalẽ. s. naturalẽ: ⁊ uitalẽ. ¶ Uitalis gñrat ĩ corde. Aĩmalis ĩ cerebro. Et naturalis in epate hoc modo, qꝛ a corde ad cerebrũ uitalis trãsmittit sp̃s qui prepatus ꝑ rethe mirabile ibi modificat ⁊ quãdã recipit tẽperiẽ ꝑ q̃z operatioibꝰ aĩalibꝰ debitũ fit instrumẽtuz. Et similit a corde ad epar uitalis spiritꝰ transmittitur, qui ab ipo epate talit modificat ꝙ ꝓ opatioibꝰ naturalibus debitum fit instrumentum Et quia tale in epate recipit tẽpamẽtũ spiritũ naturalẽ ĩ epate dicimus generari et ita de animali in cerebro dicimus: Hii enim tres spiritus uitalis: scilicet naturalis et animalis: ab istis tribus mebris ad omnia alia membra transmittuntur Uitalis namque ut ipsa uiuificet et eis uitam tribuat. ¶ Animalis ut eis sensum atqz motũ tribuat et naturalis ut illis uirtutes prebeat naturales: et q̃ sunt appetitiua attractiua r̃tentiua digestiua expulsiua. Et qlibz istorum ab aliqua causa primitiua potest iflãmari: sicut uerbigr̃a ex uehementi ira, furore uel consili uital sp̃us sepe supincẽdit et tẽpamẽtũ egredit ꝑꝑ ꝙ opatioẽs sẽsibilr ledũt. ⁊ isto modo fe. causat effimera et spirituũ uitaliũ distẽperãtia ꝑncipalit ꝓueniẽs. Cõsilr ex feruor sol uel cõsimili sp̃us naturalis põt preternaturalr calefieri ꝑꝑ ꝙ sequit effimera. Et q̃z uis illa preternatural calefactio cordi ac uitali spiritui cõmunicaret prĩcipalr tñ ex spirituũ aĩaliuz proueit distẽpãtia. ¶ Et pariter contigit ex cibo et potu nimiuz calidis a quibꝰ naturales spiritꝰ nonnũq̃z principalr calefiũt ad q̃z sup calefactõez fe. sequit effimera principaliter ex spirituũ naturaliũ distẽperantia ꝓueniẽs. ¶ Ex qbꝰ patet qualr febris effimera ꝓcreari põt tã ex aĩaliuz naturaliũ q̃z uitaliũ spirituũ distẽperantia, que sic describit. Effimera est febris ex spirituũ distẽperãtia ꝓueniẽs secũduz se: spaciũ uniꝰ diei nõ excedẽs. Et ideo dicit effimera quasi uniꝰ diei feruor. ¶ Unde effimera grece. latine dicitur uniuſ diei operatio: Uel ut placuit quibusdã dicit effimera ab effimero aĩmali marino qd̃ una solum die uiuit: potest tñ usqz ad. iii. uel. iiii. diẽ nonnũq̃z prolongari ꝓpter errorẽ. s. uel ꝑꝑ opilationẽ quos si trãsierit in ethicã uel putridã conuertet. ¶ Nota ꝙ omnis effimera a cã ꝓuenit ꝑmitiua: et qꝛ tales multiplex eẽ põt: mltiplicẽ contigit eẽ effimerã: unde potest ab oĩbꝰ ĩfrascriptis cãis ꝓuenir. ut sũt labor ãgustia: uigilia: fa

stidiuz ebrietas: ira bubo solutio conti
nui i mēbro sēsibili fames spissitudo cu
tis: calor. et frigus et quāq̄z Auic. me
rito causarum multiplicē effimeraz ma
nifestat ad q̄nlibz tñ istaz si bñ īspexeris
reducet. ¶ His uisis deīceps sig^a po
nēda sūt. nā ei^9 īceptio sine tremore exi
stit ⁊ hōripilatōe calor quoq̄ non acut^9
ī ea neqz mordicatiuus neqz pūgitiu^9
sed est mitis et suauis In pulsu uero
grādis non repit dstēpies Urina non
multū a sua naturali dispositioē mutat
pretq̄z ī effimera a cibo ⁊ potu calidis
ꝓueiēte ¶ In hac. n. urina al'q̄lis pōt eē
tictura ꝯ effimera īcipit decliāre extri^9.
ī cute sudō apparet ul' humectatio q̄dā.
¶ Ex his eni sigīs sup effiērā sat̄ certe
poteris iudicare ꝙ si certiō uolueris eē
ab īfirmo nūqd fe. hec ab aliqua cāz su
prascriptaz ꝓcessit l' ad al'quā illarū re
ducibili diliget īquire. ¶ Ex his sat̄
patet quid d̄ signis ꝓnosticis sit dicen
dū. ¶ Nā cognita fe. ⁊ īfrmo d̄bite re
cto certissiē potis ꝓnosticari illā febrē
unā diē naturalē nō ptrāsire que si ab er
rore ul' aliqua cā quartā ptrāsierit ethi
cā ī ipsā seu putridā iudica ptrāsiuisse.
Quantū ad curā v̄tute ꝯstāte añ decliā
tōnē nihil peit^9 dādū ē ꝙ si ab īfirmo ad
aliq̄d dādū tediat^9 fueris : uerbigr̄a si
cut ē succ^9 granatorū exhibeas ul' aquā
ordei : aut zuccari uel aliquid con
simile et si grossus : exhibe manus
christi cum perlis uel sine aut zucca
rum rosatum uel consimile.
¶ In declinatione autem da micam pa
nis ablutam in aqua frigida deinde
in aliqua zuccari in aqua zuccari in
fusam uel da lac amigdolarum cum a
qua ordei extractum uel aliquid tale.
¶ Antiqui aūt qd̄ nos ñ habem^9 in usu e
os ī decliātōe balneabāt ī aq̄ dl'ci: ⁊ po
stea oleo uiola. eos ūgi faciebāt: d̄inde
ipsos cibis facil' digestiois cibabāt et h̄
facias si libz. Et qa pp breuitatē sue af
flictōis pauci has febres patiētes se nob̄
offerunt anim^9 meus ad alias magis p
tractādas fe. dirigit ꝓpter qd̄ special's
curas omittā. Aui. aūt et multi alii sig^a
et cās cuiuslibz effimere appropatas re
scripserūt ꝓpriasq̄z curas posuerūt ad
q̄s si necesse fuerit recursū habeas. et h̄
de effimeris.

¶ Sequit differētia secūda Capitulū
primū de sinocha īflatiua.

Secūdū p̄missū ordinē ē ad
sāguiēas fe. p̄ncipalit trāse
ūdū. ¶ Pro q^o sciēdū pri
mo ꝙ sāguis ē humō p̄m^9
q a naturali sua dispositiōe ñ mutat^9 ē ī
ꝯplexiōe calid^9 ⁊ humid^9 ī colore rube^9
ī odore suauis ī sapore dulcis p tēpera
tam decoctōnem ex secunda digestione
ꝓduct^9. ¶ Secundo est sciendum qd̄
sāguis pōt duplicit peccare īquāto sci
licet et in quali. In q̄nto quidē cū uene
sūt adeo replete naturali sāguiē: ꝙ trās
piratio d̄bita ꝓhibet, tñ ī ueis et maxie
ꝓpiquis cordi quedā nō nūq̄m fit coar
tatio p quā debita trāspiratio ꝓhibetur
ꝓpter qd̄ sāguis ebulit: ⁊ īflāmat: et fe
bris īde generat. Sed qr uene īflantur
ꝓpter sāguis ebulitōem: q̄ fit cū ipse cir
ca cor īflat apparet īfirmo ꝙ īflet. et
ꝓpter h̄ talis fe. a medicis coīter appel
lat sinocha īflatiua que sic d̄scribi pōt
¶ Sinoha īflatiua ē fe. ꝯtinua a nat'a
li sāguie sua nimia quātitate ītra uenas
cohartato ꝓueniēs. et d̄ hac tractabit
ī p̄nti. In quali uero sāguinē multipli
citer cōtingit peccare cuius narratōem
ad sequēs seruo capitulū. ¶ Signa igi
tur hui^9 inflatiue sinoche sunt. quia p^o
precedit quedam grauitas atque mem

brorum confractio. pigricia quedam lassitudo: et somnus solito longior existit. In sōpno: res quoq; apparent rubee. atq; purpuree. ī tēporib⁹ aūt: et ī frōte grauitas quedā sētit cū pruritu ī narib⁹ ac ī locis ī quib⁹ uētose solēt apponi. Cū uero fe. adē: ī capite existit dolor. ī facie rubedo: tēsio: ac pleitudo uenarū: ac si balneū egr̄deret madefactō: et ī hanelitu difficultas sic ut īfirmo uideat ꝙ īfletur: et ī gustu dulcedo setit maīfesta: et hec sēper uel ut plurimū sīe horripilatōe īcipit: et sīe tremore. ⁊ dicit ut plurimū: q; quelibz fe. cōtinua pōt īcipere cū rigor̄ et extrēitatū frigore: q̄nuis non multū ītēsis: ei⁹ cā eē pōt mlt̄itudo materie: aut accuitas aut uētositas alias uenenositas. ¶ In tali nāque urina grossa et rubea sēper existit: pulsus uero fortis: et magn⁹: plen⁹: ūdos⁹: et mollis. Et h̄ fe. ī uere accidit ⁊ ī hyeme adolescētib⁹ et bonas hn̄tib⁹ habitudines: et q carnes multas: et confectōes de melle consueuerūt comedere: uinoq; mlt̄o: ac uinoso: quiete. ac deliciis ⁊ uni r̄saliter regimīe mlt̄iplicatiuo sāguīs st̄ usi. ¶ Quātū ad ꝓnostica sigā sciēduz ꝙ h̄ fe. ut supra dicebat̄ fit a sāguīe sīe putredine inter uenas choartato cui si statim debita adhibeantur remedia sepissime in una die terminatur. ¶ Et ob hoc nonnulli eam inter fe. effimeram numerarunt. sed si statim ei non succurratur cum sanguis propter sui caliditatem: et humiditatem in putredine faciliter conuertitur. ¶ Preterea sepi⁹ ex ea periplomonia accidit seu pleuresis .s. si ad curam cito non accesseris ⁊ hoc est quia uapores ad caput ascendentes propter obturationē pororū ad pectoris partes descendūt. ¶ Ex hiis patet quid in talibus ꝓnosticandum sit: nam si affueris in p̄ncipio et debita adhibueris r̄media ip̄am citra quītā diē ad bonū t̄minaturā iudicabis. Si uero p̄mā ul̄ secūdā diē ꝑtrāsierit nec debita fuerīt applicata r̄media timēdū erit ne in putridā ꝯuertat̄ ⁊ ne statī dictas īducit egritudī es. ⁊ sic pz quid hēas ꝓnosticari. ¶ His igit̄ sic hīt ad curā ueien° sex rez ñ nat̄ aliū p̄°: secūdo mediciāliū r̄gimen ānotabo. ¶ Quātū ad primū inhabitet aerē ad frigidū ⁊ siccū declinātē q̄z ꝯ aqua rosa sādal. ⁊ aceto ꝑmixta poteris. alt̄are l̄ aq̄ rosa ⁊ aceto l̄ aq̄ lip̄hida ⁊ aceto. de cibo comedat ptisanam ordei non collatā cum pauco zuchari uel succo arātii uel agresta uel comedat micam panis in aqua frigida sepe lotā. Et quia isto tempore tam ultra montes q̄z citra montes coīt̄ ad dietā grossiorē tēdūt more papiensium uti possunt pane cocto ī brodio pulli alt̄ato ꝯ lactuca āt ēdiuia aut cucurbita. Et ī ꝑtibus istis dares amidū seu amigdonē far āt ordeū ꝺplūatū ul̄ hauenā. Itē dari pōt lac amigdalarū extractū cum aqua ordei aliqliter ad ignem īspissatum ī quo pōt poni aliquid zucari uel aliquod acetosū: ul̄ emulsio seminū cōiū frigidorū. ul̄ da cucurbitas cū modico agreste: Et si ad contusū deuenire necesse sit: fiat ex pullis ꝑuis alteratis ut supra: ⁊ fiat satis liquidū ꝙ ēt poteris alterare ꝯ succo arācii: ul̄ granati: l̄ modico agreste: Et si sublimatum pulli exhibere uolueris solum pulpas pullorum accipias abiciendo pīguedinem quas subtilissime tere. deīde aqua rosa eas asperge atq; cum eis puluerem admisceas infra scriptum ut. ℞. sandalorum omnium añ. ʒ. i. rosa rubea. spodii añ. ʒ. i. ß. margaritarum coraloꝝ fragmētorū saphiri iacinti granati ⁊ rubini añ. ℈. i.

fiat puluis et si adest magna flamma adde cāphore gra.iiii.hoc totū ī uase repōe ī quo aliq^o t sint ducati. Qd̄ si ad dideris succi limonis ul' citrāguli parū bonū eēt. deīde uas bñ obturet' ⁊ in ca cobo aqua pleō ut coīt' fit ad decoq̄ndū poāt' in quo admin^o per horas.v. bu liat indesinenter.et si hoc ad alembicū posueris :alembicum ipsum in marie balneo colloca. ¶ Si uero ī declinatioē īfirm^o galatinā appeterz: fiat ex pullo p uo cū carne edina :et pedibus uituli bñ coctꝫ:et ī ea parū albi ponat' aceti ¶ Et ex herbis uti pōt spinachus: boragini b^o:lactuca:acetosa:cucurbita: ⁊ ēdiuia et cū his uti pōt agresta:succo limonū. uel consimili: si libuerit. Quod si paruz lactuce una bulitione bulite cum modi co aceti medie fortitudinis ī principio mēse comederit:ñ malū foret:oēs fruc t^o uitādi p̄ter damascena:ex qb^o aliq̄ bñ matura lenitōis cā ꝯmedere pōt.et non nūquā aliq̄ amarilia pro sitis.ac caloris extinctione. ¶ De potu regulariter o perando uinuz non competit.sed aq̄ co cta cum zucaro.et succo granati. uel arantii.uel acetositate citri permixta. ul' bibat aquā ordei ꝯ zucaro rosa. Et si cogamur uinū exhibere sit aquosum clarū al'q̄lit' acidū ⁊ liphet' cū aqua dic ta ul' cum aqua decoctōis se. coīum frigidoꝝ l' aq̄ boni fontꝫ. De motu ⁊ qui ete utēdū est atque gaudio temperato ira ⁊ tristitia ⁊ similib^o oīno bannitis.

¶ De somno et uigilia sibi assue etum somnum in quantitate tribue quia somnus ꝓlix^o nimis humectaret ¶ De ī anitōne ⁊ r̄pletōe qd fiēdū sit stati pate bit. Sex igitur rerum non naturalium descripto regimine. ad medicinalium regimen condescendo: quare quam citi us fieri potest facias flōniam ex brachii

uena media. ¶ Si sanum pectus habuerit:ut placuit ꝯstātino. Si uero ñ:fiat de basilica: ⁊ h̄ usqz ad lippotōiā uirtute:etate:cōplexioē:et sic d̄ aliis in fl'onia attēdēdis consētientib^o: q̄ lippo toīa ē d̄fect^o aīositatis: et dicit'.n.a lip pos q̄ ē defect^o:et tim^o āimus quasi de fect^o animi et h̄ ē q̄ oēs uolūt ātiqui cū fl'oīam iubēt usqz ad sicopi fieri. Sico pim ī ꝓprie accipiendo.s.ꝓ lippotomia Et ideo ypo.affor^o illo que egeruntur et ce.inquit et ubi oportet usque ad de fectionem ducere ⁊ ce.⁊ nō dicit sicopī. Nā si Galie.Auic.⁊ alii acceperūt sico pim ꝓp̄e dictā ꝓut ab Auic.xi.z. trac tatu ii^o ca^o d̄scribit' que est destructio maioris ptis plurimū uirtutū et cetera tūc ꝯ eos argumētū. Auerois. mil'taret q̄ ipe facit 7°.colliget ca^o de cura syno che sic arguēs.ars imitat' naturā. sz ip sa nūq̄z ī laudabili crisi usqz ad sicopiz euacuat.igit'.cōsulo tñ ut poti^o secūda tionē facias q̄z īfirmū usqz ad sicopi si ue lippotomiā ꝑducas.et h̄ p̄ma q̄rti fa cere iubet Aui.ca.d̄ cura fe.sāguis ꝑti tio quidē īquit melior ē ī ea et ce:h̄ ē in flōnia et h̄ idē affirmat.c.de cura fe.pu tri.ī generali ꝑ affo. Et cōsiliū qdē me um in eo ē:nā licet hoc galie. fecerit ut ipse fecisset attestat' cōmēto illi^o affo.qz egerunt' ⁊ nono terapētice.ii. ca.ī quo tatione mea tāta ei^o ⁊ aliquoꝝ aliorū fu it ⁊ adhuc existit auctoritas q̄ unius mors sibi ī laudē nobis aūt ī maximū ui tupiū r̄dūdaret. Quod si etas ul' aliud flōiam īpediat sāguinē ꝑ uētosas ī spa tulis ul' natibus extrahe.⁊ sūmo ope uirtutē ꝯspice.quidā.n.īperiti medici ī aliis ꝯfici circūstātiis uirtute non ꝯside rata ꝑp flōiam egrū usqz ad mortē ꝑdu xerūt ut ī consimili ca^o bon^o ꝯstātin^o hic tamē attēde q̄ si añ flōiam non fuerūt

feces naturaliter educte sunt artificialiter educende: ne per uenarum inanitionem iste superfluitates ad intra traherentur. ¶ Facias ergo sic. ℞. malue blitis foliorum uiolarum an. M. i. ß. fiat decoctio de qua accipe lb. i. ß. in qua dissoluatur cassie, pulueris zucari an. ℥. i. olei uiolati. ℥. iii. salis triti parum et fiat clistere. Et si clistere sumere non uellet. et egritudo inducias patiatur sibi hanc prebe potionem ut ℞. capilli ue. florum buglosse boragi. uiola. an. M. ß. prunorum numero. viii. tamarindorum. ℥. ß. fiat decoctio de qua accipe. ℥. iiii. ß. in qua dissolue manne uel cassie. ʒ. x. sirupi uiolati. ℥. i. et fiat potus. uel facias de duobus granatis cum aqua dulci ut Auic. docet. Quod ℞. aqua zucari. ℥. iii. succi granati dulcis. ℥. ß. et fiat potus. uel facias sic ℞. sirupi uiolati succi granati dulcis: ℥. ß. aqua zucari. ℥. ii. ß. et fiat potus. hiis factis regularius ad flobotomiam accedas. quod si nec uentosas apponere potueris fluxum suguinis narium: uel emeroydarum uel menstruorum prouoca Et si eo tunc contigeret naturam aliunde sanguinem emittere ut a naribus uel emoroydibus et ce. nisi superflueret nullatenus restringatur. ¶ Hiis peractis ad ulteriorem ueniendum est infrigidationem que per potum aque frigide conuenientissime fieri potest: hiis tamen attentis coditionibus. s. quod pectus et uiscera et principaliter infirmus sana habeat: sitque iuuenis carnosus: et in tempore calido. Et si hiis factis constipatus uenter fuerit. clistere fiat ante scriptum. uel aliquid de suprascriptis potionibus exhibeatur Deinde si membra sicut plurimum contigit ex uaporum retentione cum aliquali remanserit inflamatione aliqualis fienda erit pororum apertio: quod mediante quadam leui fricatione fieri poterit incipiendo. s. a tibiis coxis successiue a pectore et ab aliis membris semper ad inferiora trahendo. Item ad eandem intentionem epithimata cordialia et epatica conueniunt frigida quorum talis datur descriptio. Epithima cordiale. ℞. aqua rosa. lb. ß. aque uiola. aque buglos. an. ℥. iii. sandalorum omnium corallorum utriusque ros. spodii an. ʒ. i. oss. de corde cerui croci an. ℈. ß. camphore gra. viii. aceti. ℥. ß. et fiat epithima cordiale cum panno uel syndone de grana. ¶ Caueas tamen ne nimis actualiter ipsum frigidum cordi supponas. ¶ Epithima pro epate. ℞. aque endiuie. lb. ß. aqua rosa. ℥. iii. aqua cucurbite aque lactuce an. ℥. i. ß. aceti fortissimi. ℥. i. sandalo. omnium an. ʒ. i. ß. spodii ʒ. ß. fiat epithima pro epate. ¶ Item ad eandem intentionem conuenit iulep. rosa. uiola. nenufa. ac et sirupus rosa. uiola. nenufarinus uel de papauere cum aqua endiuie uiola. florum nenufaris rosa lupulorum: uel similium: aut cum aqua zucari uel facias sic. ℞. aque rose. ℥. vi. aque uiolarum aque acetose. an. ℥. iiii. aque florum nenufar. ℥. ii. uini granatorum. an. ℥. i. ß. sirupi de accetositate citri uel de ribes uel de limonibus ut de succo acetose. ℥. iii. ß. zucari tabersath. ℥. ii. fiet iulep aromatizatum cum sandal. ru. uel muscatelinis. Ex confectionibus conueniunt manus xpi cum perlis uel dyacorali. uel facias sic. ℞. conserue rosa. uiol. buglosse et boraginis anna. ʒ. ii. manus xpi cum perlis fragmentorum smaragdi saphiri robini granati et iacincti an. ℈. ß. margaritarum. ʒ. ß. panorum auri numero. x. fiat mixtura et deauretur. ¶ Item fieri possunt unctiones circa renes et spinam ex ceroto seu unguento albo galieni. uel facias sic. ℞. olei uiolati olei rosa. an. ℥. i. cere albe quantum sufficit et fiat unguentum quod diu in aqua rosata lauetur addendo cum bene lotum fuerit parum aceti albi: et parum camphore si magna fuerit inflamatio. In declinatione uero cum flamma fuerit extincta quasi laudat. Auic.

trocis. ō cāphora l' spodio quoꝝ ōscīp
tōez bētis a mesue. Ꝫ qm̄ ista tpe ñ utī
mur trocise: faciaſ sic: ℥. trocis. ō cāpho
ra ul' spodio. ʒ. iii. margaritaꝝ. ʒ. ſ. frag
mētoꝝ saphiri iacincti granati robini et
smaragdi añ. ℈. ſ. ʒucari albi lb. ſ. diſſol
uat' ʒucarū cū aqua ēdiuie ul' roſa ⁊ fiat
cōfectio i morſellis. ul' utere tria sādal.
descriptōe nicholai. Et b̄ de sinocha in
flatiua et eius cura.

¶ Capitulum secundū de sinocho pu
trido.

IN precedēti ca' dictuꝫ
fuit qꝫ sāguis est humor
qui a naturali dispoītioē
sua non mutat' ⁊ ce. ⁊ ta
lis ut dictū est nōnūquā sua peccat' q̄nti
tate: ⁊ cū intra ueās coartet' itendit' ⁊
inflāmatur. et synochā cāt inflatiuaꝫ ō
qua satis dictuꝫ est. peccat et interdum
sāguis sua qualitate p̄ q̄ꝫ putrefactōez
ꝯcipit: et a sua nat'ali dispōe mutat'. qō
fieri ad itra qm̄ꝫ cōtingit sīe alī' extrin
seci admixtōe qz si i nimia fuerit q̄ntita
te āt ñ fuerit debite q̄litaꝫ eū nat'a regerē
ñ ualet: et sic ebulit ⁊ quādaꝫ recipit pu
trefactōez p̄ q̄ꝫ i eo extrane' calor accē
dit'. ¶ Q̄ñqꝫ vō i eo accidit putrefactō
ab extra propter. ſ. būoris admixtionē
ut puta colere et tunc redditur debito
subtilior aut flāꝫ aquosi et sic aq'sior
debito aut flāꝫ grossi ⁊ tunc est debi
to grossior. et hoc inuebat Auic. ca° de
fe. sanguinis. et hec diuersitas ip̄i' san
guinis cognoscit' ispectione ipius. Et
ſm̄ hanc diuersitatē synoche putride
ut statim apparebit cura recipit diuer
sitatem. Cum aūt talis sāguis intra ue
nas putr̄fiat fuī putridi et cōrupti p̄tīue
ad cor. ꝓuenientes fe. causāt p̄tinuā qꝫ
synocus putridus dicitur a sin. qꝫ est sil'
et nocibus labor quasi p̄tinuus labor:
et qz si ex aliis būorib' fe. cōtinuꝫ gene
ret' pitus tū medicus quādā iterpellatō
nē iter illas cōprehēdere poterit: quaꝫ
i sinocho minime ꝓprehēdet. qꝫ si eger
ēsus diē aliqualiter minus male se hēat
hoc non fit ratōe febris sed frigidi aeris
cuius frigiditate et fe. aliqualr mitigat'

¶ Ex quibus patet quid per synochū
putridum intelligere debeam'. ¶ Est
enī Synochus putridus ⁊ fe. cōtinua
a sāguine putrido intra uenas contēto
ꝓuenēs cuius tres sunt speciēs aug
masticus, homoten' paugmastic' i paug
mastico continue maior fit resolutio
q̄m putrefactio ꝓp̄ qō sēper declinādo
ꝓcedet. In homoteno tāta fit putre
factio quāta resolutio, ꝓpter qō contīue
uniformiter affligit, et ideo dicitur
homotenus ab homos, quod est unum,
in augmastico maior uero est putr̄
factō q̄ꝫ resolutio ꝓp̄ qꝫ sēp augen', ꝓce
dit ūde augmasticus dicit' ab augeo au
ges. Istis sic habitis ō tēporibus hui'
fe. cognitioē non imerito aliquis dubi
tet cū una sēper declinādo alia augēdo
⁊ alia sēp in eodē sistēdo, ꝓcedet. quare
uidet' qꝫ ex modo afflictiois b̄ tpa distī
guere nō ualeam'. Dicēdū qꝫ i omi egri
tudiē duplex ē status q' unus ad mē di
gestionē. Alius quo ad accidētiuꝫ seuī
tatē. Unde qm̄ ista duo quādoqꝫ coīci
dūt: et quādoqꝫ nō ut i tribus istis febri
um speciēb' uerū ex ipsarū afflictōe ista
tpa minime cognoscūtur sed solū ex uri
ne ispectioē qz tūc ē principiū cū nūdum
uestigiū aliqō digestiois icipit apparer̄
i salubri: augmētū vō ē cū uestigiū dige
stionis icipit apparer̄ i salubri: ⁊ i mōta
li cū malicia digestiois icipit augeri.

¶ Stat' āt i salubri cū perfecte sig' di
gestionis appareant. ¶ In mortali cū
perfecte signa cruditatis et malignitaſ

Secundū galē: libro 2 de cris: cap: 12 hyē
febris a sāguine
nō dar̄

n̄ sumi
ethimologiā huius
nois synochus usq̄
dir

q. pater sup'. dicit ꝑ ambientē frigꝫ esset uena
si intrinsa esset frigꝫ. sed cū sit mixtis negnā
cū ex ipsa forte foret natura que facto fri
ctida ꝓ resolu. expellendo.

natur-vō
ne amōit
is frigidi
bre: adue
tāte aue
sa: mitiga
ꝫ, qt nō
plaur-qa
frigere, p
uꝫ cōsn
pamone
fractaim
his mag
febris aue
tur: cōtra
ipa

Quib. pul
ꝫ thmꝫ

solutꝫ
materie

apparebāt. Et isto modo hec tēpora cognoscūtur. Harū autē triū febrium specierū deterior augmastic⁹ existit minus mala homoten⁹ i tertio paugmastico. ¶ Sig⁹ hāc. n. fe. synochę maiē stāt iflatię ꝫ hec sunt illis fortiora. Itē hec ab illa distinguitur ex urina qa i hac ē urina magis turbida ad aliqualē tendēs liuiditatem: est qꝫ fetes propterea in hac causa maius existit in spiritualibus. unde maior fit expiratio qꝫ ispiratio. ¶ In hac quoqꝫ in pulsu diē sitas reperitur qꝫ maior sistole⁹ quā diastol⁹ existit ac pulsus maior erit et uelocior quā in illa. Adest ꝫ hac diuersitas saporis ac dulcedinis in gustu ꝫ ligue nigrēdine et asperitate, pnostica. ¶ Et qꝫ dictum est qꝫ ex urine inspectione hui⁹ febris tēpora cognoscūt. Quātū ad, pnostica signa sciēdū ē qꝫ quātū ē a principio usq; ad primam apparitionem signorum digestionis tantum est a prima apparitione usque ad crisim ut inquit ¶ Gilbert⁹ āglic⁹ qꝫ si sig⁹ digestionis i ārta incipiūt apparēr crisis fiat i septia ꝫ si i septima i decimaquarta et si i. xi. inuigesima et ñ añ qꝫ ē qꝫ natura p. x. dies oppssa fuit adeo debilitata qꝫ si i. xi. uestigiū digestionis incipiat apparere ātequā natura supra morbi materiā liberū bēat arbitriū ñ ad. xx. usq; pueniet. Et idē diē si i. xx. incipiāt appere qꝫ i qdragesia: ꝫ ñ añ crisis eueniet sr uno dicto ypocras se fūdās i epidimia. Quida. n. fuit infirmus i cui⁹ urina. in. vii. ypostasis apparuit alba: et parua et in. xiiii. sanatus est. ¶ Nō tamē qꝫ si in xi. sig⁹ perfecte digestionis apparuerit cum accidētium remissione in. xiiii. laudabilis crisis eueniet et si i. xvi in. xx. sed si i. xi. uestigiū digestionis aliqō incipit apparere uerisimiliter in xvii. sig⁹ perfecte digestionis apparebūt quo i casu crisis fiat i. xx. Et hāc puto fuisse itētionē. Gilberti cū dixit ap⁹ si gnoꝫ apparitōe uerū crisis fit tarde ꝫ cito rōne tenoris uirtus ac rōne diuersitas materieꝫ. Sꝫ ut plurimū fit in ārta āt septia p sudorē āt fluxū sāguis narū. ¶ Item nō quod quando urina est magis intensa ceteris paribus morbus citius terminabitur et ideo si urina ualde i tēsa sig⁹ digestionis incipiunt apparere: b febris ad bonum cito terminabit et si cum remissa tardius et contra si cum urina intensa signa appareant crudi tatis in breui ad malum terminabitur et si cū remissa tardi⁹. ¶ Ex quib⁹ appet qꝫ p urinā bēas, pnosticari ¶ Preterea signū ut supra dicebat qꝫ i augmastico calor ē dissoluēs plusquā cōsumēs ꝫ sic calorē pretēdit fore debilē qꝫ de infirmo timēdū existit. In paugmastico vo ē ecō tra qꝫ pl⁹ cōsumēs qm rsoluēs qꝫ calōis aquisit fortitudinē ꝫ sic ē de salute sperandū. ¶ In homoteno ē equal⁹ cōsūptio et dissolutio ꝫ sic ratōne hui⁹ tā o salute ēm de morte equū existit iudiciū. Ite si infirm⁹ mltū āgustiat ꝫ mō o uno latere modo ad aliud se reuoluat malum signum existit. et si habuerint inflatiōnē in uētre ꝫ rugitum quēdam que ex solutione non cessauerit mortale est.

Sepius mi accidit practico observando talez rugitū etiā cuius finis mi patuit nec alius

¶ Item si alique postule nigre aut luti o appareāt morietur: lacrię quoqꝫ si pp hui⁹ febris malitiā apparuerit cū anhelit⁹ difficultate cū quo post sōnū infirm⁹ se solito magis grauatum senserit ipsuꝫ denuncia morituꝝ. ¶ Uis sic uisis si sāguis nimis subtilis fuerit: quod ex inspectione ipsius urine subtilitate et intensione cognosces per colere admixtionē hec fiet quare prime digestionis superfluitatibus emissis per se⁹ o clisteri uel potione aliqua ea⁹ precedē

ti descripta egruz minue uł uētosas ap
poē nō tamē ceteris paribus tanta est
extrahenda sanguinis quātitas quanta
in synocha inflatiua Auic.n.de ueā frō
tis flōiaz facer docet q̄z ī usu ñ hēmus.
¶ His sic pactꝭ si uēt stipticꝰ fuerit cū
clisteri ł aliq̄ ꝑtactaꝝ potōuz leniat dei
de ad ulteriorē sāguis putrefactōez pro
hibēdam et inductam remouendam faci
las sic.ꝝ.aque endiuie:ʒ.vi.aque lupu
loꝝ aque cicoree ros.et buglos.añ.ʒ.ii.
de acetositate citri de ribes de succo
acetose uel de limoibus.ʒ.vi.fiat iulep
aromaticū cū.ʒ.i.sanda.rub.campho.
gra.iiii.ꝛ ambre.gra.i.ꝛ si nō habeas
istos sirupos poē.ʒ.i.zuca.albi ꝛ ad ō
ʒ.i.aceti i.ʒ.i.ſ.uini granatoꝝ et fiat si
rupꝰ ꝓ q̄tuor uicibus et frigidum da in
potu in aurora diei. ¶ Uel facias
sic.ꝝ.sirupi rosati.ʒ.i.ſ.aque endiuie a
que zucarate añ.ʒ.i.ſ. misce ꝓ uā uice
et in potu tribuē. ¶ Uel facias sic:ꝝ.
succi ēdiuie cicoree buglosse ꝛ lupulo
rū añ.ʒ.ii.buliāt parū deīde colēt deīō
ꝝ.capillo ue.M.i.ſ.fumi terre.M.i.
iuiubarum numero.xii.fiat decoctio de
qua accipe lib.i.misce cum succis qui
bus adde zuccari.libr.ſ.aceti.ʒ.i.ſ.
et fiat iulep.aromatizatum cum sanda
lis rub.et prebe in quatuor uicibus.
¶ Uel facias sic.℞.ēdiuie scariole
cicoree añ.M.ii.quatuor se.frigidoꝝ
añ.ʒ.i.zuca.taberzet.lb.i.ꝛ fiat sirupꝰ
addendo uini granatoꝝ ʒ.iii.et aroma
tizet cū sāda.rub.da.ʒ.i.ſ.ꝓ uice cū.ʒ.
iii.aq̄ zucari ł aq̄ cicoree ł fuiterr añ.ʒ.
i.ſ. ¶ Digesta materia si tibi euacuan
da uideret q̄z nat̄ā aliūd crisī tēptare ñ
comprehendes facias sic.ꝝ.cassie be
ne pinguis.ʒ.i.dyaprunis nicholai.
sine scamonea.ʒ.ſ.uel diacatoliconis.
tantūdem dissoluatur cum decoctione

iulep aromatici descriptio

aliaꝭ optimus

medicine descriptio pluribus modis

comuni et facta dissolutiōe addat.ʒ.i.
fr.uio.et fiat potus Uel loco dyapruis
pone confectionem hamech electuarii ō
succo rosa.añ.ʒ.i. ¶ Uel pōe reubarba
ri infusi in aqua lactis capraꝝ.ʒ.ii.spice
ʒ.ſ. deinde fiat expressio que addat cū
cassia uł māna dissoluatur cū decoctioē
suprascripta. Uel accipere si potioēm
noluerit.ʒ.vi.diacatolicois uł tātūdem
dyaprunis uel electuarii de succo rosa.
cōfectiois hamech añ.ʒ.i.ſ.et cum quo
istorum uolueris adde zuca.quantum
sufficit et fiat bolus qui deauretur: ista
omnia ꝯueiunt si sanguis putrefieret ꝑ
admixtionē colere et etiam si ab intrin
seco corrumperet sine alicuiꝰ extrīseci
admixtione qr tūc satꝭ rationale est qd
sanguis ille aliquas partes colericas se
cum habeat admixtas et ideo in isto ca
su cōueniret etiam decoctio ō fumo t̄re
ōscriptiōe mesue. Uel da.ʒ.ii.ꝯfectiōs
ō māna mes.ꝯ aqª lactꝭ uel adde zucaruz
et fac bolū ¶ Uerū q̄z ex adustioē cole
re sāguis ut ꝑmissū ē debito reddit sub
tilior ad ipsius īgrossatōez Aliqui sic fa
ciūt et ē. Aui.ꝝ.iuuibarū numero.c.de
coq̄nt ī lib.ij.aque usqz ad cōsūptōem
tercie ꝑtis quibꝰ adde.ʒ.viii.zucari et
fiat iulep q̄ ī potu tribue ¶ Uel facias
sic.ꝝ.iuuiba.numero.xx.carnositatꝭ piri
ʒ.i.granati musi.ʒ.ſ.fiat ōcoctō ī lib.ii.
aq̄ usqz ad cōsūptōez tercie partis et cū
libra.ſ.zucari fiat iulep.ꝓ quatuor ui
cibꝰ et potes dimitter granatū ꝛ adde ui
ni granati.ʒ.i.et aromatizet cū sādalis
citrinis ¶ His factis si materiā euacu
andā cōprehēderes q̄ uis ꝑbe ex soluti
uis suprascriptꝭ deinō fricatōibꝰ utere
epitimatibus confectionibus et aliis
hniusmodi ut ī precedēti capitulo tac
tum est et i dez dico ad sex rerum non
naturalium regimen: sed nutrimētū de

iulep iuiubini descriptio alterius

bet esse magis sanguinis ingrossatiuū in quo casu Auic. lentes docet exhibere cum aceto aliis uero cibariis poni pōt sumach āt granatum uł berberis āt pira: uł citoia p frustra iscisa ¶ Nos yta lici istū cibū lenitiuū cū aceto non mltū bemus i usu: sz si eo uti uolueris fac sic pmo eas elixabis: et aq̄z pmā abicias: postea debite decoquāt et ét eas aceto et uino granatoz: uł berberis uł aliquo si miliū aspergas ¶ Si āt sāguis fuerit aquosus p admixtōez flāt aquosi nō ita copiosa fiat flōia: ut si sāguis sola q̄ntitate peccaret: cetera fiāt ut i precedēti b⁹: eius tn regimē magis ad siccū q̄z in aliis facias declinare et ob hoc lactuca et cucurbita nō sic sibi cōueniūt et si uinū bibit cū aq̄ sibi lipbet in q̄ sit extict⁹ calibs. ¶ Et si añ flōia clistere recipē nollet facias sic. ℞. capil. ue. M̄. i. floz uiol. et bugloſſe añ. ʒ. ii. iuiubaz nūero xii. prunoz numero. vi. tamarindoz. ʒ. f. liquiricie. ʒ. i. f. passulaz. ʒ. ii. f. et fiat decoctō de qua accipe. ʒ. iii. f. et i ea dissolue. ʒ. i. māne uel cassie succi granatorū musoz. ʒ. f. fiat pot⁹ facta flebotomia aliquē prebe ex sirupis suprascriptis ¶ Quo facto si euacuāri tendis hāc prebe potōez. ℥. capil. ue. M̄. i. tbimi. ʒ. ii. alit. ʒ. i. f. ʒʒ. ℈. i. parū buliāt et fiat expssio cui adde māne ł cassie ut supra distēperate. ʒ. i. et fiat potus ¶ Si aūt sanguis fuerit multū grossus quātū ad lenitōné z flebotomiā fiat ut supra ℈ca igit flebotomia q: sāguis requirit subtiliatio. ℥. sirupi acetosi simplicis oximelis simplicis añ. ʒ. i. f. aque ēdiuie aque capil. uene. ysopi añ. ʒ. ii. clarificet p duabus uicib⁹ et aromatizet cū optimo cinamomo suāt de isto quater Uel. ℥. aque capil. ue. añ. ʒ. iiii. aque cicoree aque ēdiuie. añ. ʒ. ii. aceti. ʒ. i. zucari. albi. ʒ. iii. f fiat iulep. p tribus uicib⁹ et aromatize ł cū optio cinamomo ¶ Hoc facto potioné tribue ifrascriptā. ℥. capil. ue. ysopi cuscute añ. ʒ. f. cicoree endiuie añ. q: tā partē. M̄. uni⁹ passulaz. ʒ. iii. liquiricie. ʒ. ii. fiat ō coctio de qua rcipe. ʒ. iii. f. i qua ifunde ō turbit. ʒ. i. uł. ℈. iiii. ʒʒ. ℈. f. parū clare fiāt et fortis fiat expssio i qua dissolue cassie uł mane. ʒ. i. mellis rosa. ʒ. i. et fiat potus ¶ Uel facias sic. ℞. turbit boni z electi. ʒ. ii. ʒʒ. ℈. i. salis gēme specie nardi añ. ʒ. f. capil. ue. ℈. i. fōmēt pillul⁹ ozimlle sqlitico q̄z dosis sit. ʒ. i. ł. ℈. iiii. Uł. ℞. diaficonis ʒ. iii. zucari albi quantum sufficit z fiat bolus. In alijs uero tā in regimine serū nō naturaliū q̄z medecinaliū facias ut in capi⁹ synochę iflatiuę dictū est

¶ Tractatus secundus de febribus colericis octo continens i se capitula Capitulū pmū ē de febre terciana pura inpellata et eius cura.

HAbeuidētia febriū colricaz Sciēdū ē q colera ut potit Aui. pma. pmi ca⁹ de būoribus ē duplex naturalis. ł. et nō naturalis. ¶ Nat alis ut cōitez dr ē humor pus q i sua dispositōe naturali nō mutatus est calidus et siccus in colore rubeus in sapore amar⁹ i odor odoris sāguis spué assimilat⁹ p decoctōez supfluā ex secūda digestiōe pduct⁹. ¶ Nō natualis ō est duplex scilicz pura et non pura. ¶ Pura generatur propter causam in naturali colera existentem ipsam extra naturaz ppriaz extrabētem et ex ista tertiana pura generatur. ¶ Nō pura est duplex quia quedā p admixtionē flegmatis et quedā p admixtionē melancolie. ¶ Prima uocatur nota uel famosa. ¶ Secunda ō

nobilis sy. cū māna vt cas: de scripsio

colera ex 2ª digestione causat

minoris fame et ex biis terciana nō gen rat de qua fiet mētio i sequētib⁹ capl'is

¶ Ex colera triplex generat febris .s. terciana ꝑiodica q̄ ē febris ex colera ex uenas existētes puniēs cuius ē de ter6 i terciū ifirmū affligere ¶ Continua est febris proueniens a colera intra uenas existente non multum cordi propiquas in qua et si continue affligatur ifirmus de tercio i terciū manifesta percipitur excrescētia qua ō re ⁊ cōtinua ꝓpor cional' de colra cōiter nūcupat' ¶ Cau son ē fe. ex colera itra uenas cordi ꝓpi quas existēte, puenies sic i pulmoē stoā co nel epate ⁊c. que consimil' continue egrum affligit: istarum autem differētia infra deo duce patebit. Item terciana periodica quedam est pura et quedam non pura. ¶ De pura autem sit presēs sermo que est febr. ex pura colera extra uenas putrescēte, puenies cui⁹ ē ō fcio i terciū facere poxissmū. q̄ citra. xiii. bo rā terminat' sep. Cui⁹ sigā sūt q⁹ icipit cū horpilatōe simil' pūcture acuū: frig⁹ autem li quidem affuerit cum quodam admixto calore percipitur ¶ Calor āt in breui ad extra expanditur et fit ma gnus: et intensus ualde propter quod infirmus angustiatur et sitis causatur ualida ad tactum autem sentiens mor dicatōez caloris. ¶ Pulsus i pricipio p oxissmi ē puus spissus et tardus nōbilē nō bēns diuersitatē i statu tñ ē magnus et uelox. Urina in calore est ignea: aut russa uel citrina cum substantia tenui habens malum odorez ¶ Et in hac fe. sepe fit alienatio: et uomitus colerę q̄ que et simuliter fluxus uentris spontane us: et interdum sudor copiosus: q⁹ ei⁹ paroxismus cum sudore sensibili ēt mā festo terminatur: qui ut in plurimum in octo finitur horis: longior tamē duoꝝ cimā non transit horam ¶ Et hec fe bris ut plurimū accidit in complexi onibus etatibus regionib⁹ tēporibus calidis et in his maxime qui regimine colere multiplicatio utunt quod si eo tunc plures in hanc febrem terciana inciderit infirmum ipsam pati bis sigis uel ipsorum pluribus apparentib⁹ non dubitabis ¶ Quantum ad sig⁹ prono stica hec febris in septio finitur paro xismo ut infra et eius paroxismus in xii hora uel citra terminatur cuz sudoꝝ silicet et ideo quanto afflictio fuerit mi nor et sudor copiosior ceteris parib⁹ tāto magis fe. tertiābitur unde et sudo re copioso uel fluxu uētris spontaneo fe. b in uno poxisso sepe tminat' ¶ Sed eius prolixitatem ex accidētiū seuitate cōprehēdes i poxismis ¶ Nā si accidē tia secūdo poxissmo fuerit fortōra In fcio uero reissiora scias ipsū finiturā i quarto ꝙ septissime accidit ¶ Sz si i p oxismo septimo terminari dz in quarto egritudo erit in statu: et in quinto ac cidentia remitti incipiunt. ¶ Et quia in hac fe. terribilia sunt accidentia et sē per talia predicere mēor esto ꝙ si in ter cio paroxismo flobotomiam uel aliud infirmo feceris ⁊ n̄ ꝓdixeris quartū poxissmū ō ber ifirmū magis affligere: tūc i quarto dicēt astātes flobotomiā tuā: uł aliō ꝙ ante approximaueris ifirmū iterfeciſſe

¶ His expeditis ad curam uenio quid sit fiendū hora paroxissmi. Prio est dicendum: ut infirmus usque ad de clinationem dormire non permittatur In declinatione, uero si dormierit et sudauerit bonum erit: et si in princi pio paroxissmi nausea supuenerit ꝙ aq⁹ tepida ad uomendum ꝛritetur cum mo dico acceti mixta ¶ Uel facias sic ꝛ si rupi accetosi simplicis ʒ.i ſ aque tepi

a, cōlera triplex febris generā

nūc longi de terna pura

de ℥.ß.misce et in potu tribue deinde ꝯ digito uel pēna oleo intincta uomituꝫ ꝓuoca quo facto os cum aqua ordei colue Cum autem calor incipit expādi cū leui fricatōe iuuetur nichil comedat neque bibat durāte paroxismo usque in declinatione uel in fine status si fieri pōt Sꝫ sepe sibi os cum aq^a frigida lauet l' alit' siti ꝺcipere procures cū zucaro cā di ul' manusxp̄i: ul' cū granis granatoꝝ ul' cū similib⁹ ¶ Et si eū a potatōe absti nere nō uales da zucaꝝ rosa.cū aq̄ frigi da boni fonꝭ: ul' sipliciter bulitam: uel da zucarum uio.fluxu uentris non pro hibente: uel aquam ordei: aut zucari ul' aquam simpliciter coctam cum iulep. rosa.ul' uiola.ul' cū iulep ꝙ portari sole bat de damasco fc̄o cū aq̄ roꝭ ⁊ zucaro taberzet ¶ Sed de hui⁹ zucaro rosa. in his febribus. mi Antoni magliaē ueluti ⁊ praticantes iā fecerunt pluri mi redargues qui anctōitate sola ꝯtenti dicto raꝭ.tertio almāsoris faciliter acq escunt qui inquit.zucarum rosa.stoma cho humoribus repleto si a ieiuno su matur et bene masticetur ꝯfert quan do post ipsum aqua bibitur calida: hii qui calorē et ardorē patiūt' nullo mō comeder̄ debēt et maxime si estas affue rit: calefacit.n.et siti iducit hii eim ꝑꝑ hūc textū zucaꝝ rosa.dare i fe.hiis exe crabile putāt ¶ Sꝫ ne tuū aīum crede re hiis inducas ¶ Scito zucarum ro sa.secundum quod dixi modo exhibitū in hoc casu conuenire: cum colera que hanc fe.causat subtilis sit, et ualde intē sa, cuius ex causa sitis fit ualde ualida: ro.uero zucaꝝ et p̄cipue nouū mō quo supra datū colerā illā igrossat ⁊ itēsiōeꝫ eius remittit sitim extinguit: et spiri tus contemperando uirtutem augeat et quo in hoc casu q̄m maxime conueir̄

liquet Et ad auctoritatem Raꝭ dic eū nō de zucaro rosa.sed de melle ro.intel lexisse quod ut patet calefacit ⁊ siti idu cit ut patet ex cōcordia quam noster ui detur Simon ianuēsis suis in sinoīmis capitulo de.G.paragraffo .de gelenia bin inter.Aui.v^o. cano.et ipsum .Raꝭ facit ubi inquit illud translatoris uel scriptoris uicio ꝓuenisse: et hoc ꝓp ter equiuocationem illius termini gele niabi qa tā mel ro.q̄ꝫ zucaꝝ ro.idiferēt' īportat.alicui igitur auctoritati creder̄ sine ratione infirmitas intellectus est: ut ille ꝓprius dn̄s magister Blasius ꝺ parma sepe dicebat tu igitur in isto ca su zuccarum rosa .exhibe. ¶ Uel facias sic ℞.confue uiola .ʒ.iii. buglose bo ragi .⁊ rosarum añ.ʒ.i. manusxp̄i cum perlis ℥.ii.ß. fragmentoꝝ saphiri sma ragdi robini granati iacinti añ.℈.i.foli oꝝ auri nūero x.fiat mixt'a ⁊ ꝺauret' de qua sumat infirmus ad quantitatem pre parue castanee pro uice: uel de ea bibat cum aqua loco zucari rosa ,ut plura fa cere uidearis ⁊ ut infirmus maiorē spē i medicinis hēat cū aquas suas bibe fa cias poē i eis xii.ul' xx.duca.i fine stat⁹ si sudar̄ icipit da.ʒ.ii.ul'.iii.uini albi sb tilis mediocr̄ fortitudīs liphati cū aqua zucari ¶ Ul' i isto casu sirupi sācti am brosii audacter exhibeas cū q⁹ oēs in firmos ī mediolaō curabat ⁊ adhuc me diolanēses tpe magī estus utūt' eo cōit' et appellāt ipꝫ pistū uini ꝙ sic fit ¶ Ac cipiūt puꝫ milii a cortice supiori depila ti quod pistum appellant et pedemō tani panicum et decoqui faciūt in aqua donec crepetur quia cito decoquit' de inde de tali buliente brodio accipiunt uerbi gr̄a ℥.iiii .et imponūt ℥ ii. uini et ita calidum bibant et mirabiliter sudo rem prouocat atque sitim extinguit. et

tu facias si libet. deinde eum leuiter co
operi facias et cum aliqualiter sudaue
rit absterge et iterum magis sudabit.
Hec igitur fienda sūt hora poxismi quo
finito eū ciba ⁊ sit ei⁹ cibus ptisana fac
ta d̄ farina. ōdei nō collata cū zucaro ul'
pannata cocta ī brodio pulli pui alt̄ato
cum lactuca. cucurbita portulaca. seīni
b⁹ cōuib⁹. ul' aliq⁹ similiū: sz qr salsa st̄ fa
cias p̄mo una bulitiōe bulire. ⁊ abiecta
p̄ma aq^a ī brodio postea ip̄z dequoq fa
cias. ul' comedet cucurbitas ī simili bro
dio coctas alt̄atas ꝯ agresta ul' spiāchias
āt boragiēs int̄dū Cōueiūt ēt simlia ai
dū auenatum āt ordeatū āt mica pais
ter in aqua frigida lota postea sume
arantii. uel granati aut citri. uel alicu
ius huiusmodi partem super quam paꝝ
zucari pulueriz̄et. Et si ad exhibitioēz
carniū d̄uenerim⁹ ꝙ tn̄ r̄gul'r opādo ⁊
ꝯstāte uirtute fieri nō d̄bet. pulli sit pui
ul' carnes edine ul' pue auicule ī rubis
d̄gentes: ul' fasani ul' pdices iuuenes alt̄
ate ꝯ lactuc. cucurbita ul' seīnib⁹ cōib⁹
agresta suci granati bber. ul' al'q⁹ simili
um. ⁊ si ꝯtussū fiat abicit̄ pīguedo. ⁊ si
cogamur oua dare sit ī aq^a cocta ⁊ tre
mētia ⁊ alterēt̄ ꝯ agresta succo limonū
ul' al'q⁹ tali. ⁊ si uis magis frigida facer̄
p horā añ q̄z d̄coquāt̄ frāgāt̄ ī aq̄ frigi
da ꝓiciantur quam sepe mutes uel
pone ea in aqua acetose uel rosa. Item
aliter pullum poteris decoqui facere
ut primo elixetur in brodio supra al
terato ⁊ non permittitur totaliter deco
qui deinde ponatur in ueru in quo
cōplete dequoquatur. postea ita calid⁹
membratim incidatur et paucissimo
cinamo. cum pauco salis deinde aqua
rosa. succo arancii limōis acetositate ci
tri ul' cōsimili aspergat̄ et si paꝝ addat̄
zucari erit gustui sapidior. et hic sapō

a sacerdotib⁹ aq̄ bn̄dicta nūcupat̄. l' faci
as sic ⁊ ē cib⁹ ult̄ mōtanoꝝ ⁊ teutoīcoꝝ
magis q̄z ytalicoꝝ. d̄quoq̄ brodiū ꝯ pl'
lo alterato ut. s̄. deīde mēbratiz diuisus
aliq̄lit̄ asset̄. deīde cōtūde amigdelas q̄s
ī brodio pulli et aliq⁹ succoꝝ tactoꝝ di
stēpera et ī eis īmerge pullū illū membra
tiz īscisū. et si uis facer̄ more teutoīcoꝝ
decoque oua dura ⁊ illa p mediū scissa ī
illis amigdēlis cōtusis īmerge. Nā si eis
dederis oua mollia ī ipsoꝝ stomacis cō
rūperēt̄. qr stomacos habēt strutōnuz.
Item si īfirmus tuus bolos. ii. ul'. iii. co
mederet lactuce una bulitōe bulite cum
modico agreste ul' aceti medie fōtitudis
multū ꝓdest: et ī p̄⁹ mensa qn̄qz recipe
pōt. iiii. pruna damasceā depilata ⁊ ī aq̄
frigida pōita pauco asperso zucaro.
Ex prescript̄ igit̄ elige ꝙ īfirmo tuo
familiari⁹ uideat̄: ac sibi magis cōueni
ēs. et fac ut ī p̄n⁹ uniuersali grossi⁹ cibe
t̄ seu dietet̄. qm̄ ī augmēto ul' statu. Et
hec gradati facies fm ꝙ statū magis ul'
minus remotū comprehendes ⁊ memor
esto uirtutem exaīare nūquid sufficiat.
De potu abstineat a uīo etate ⁊ ali
is huiusmodi cōsentiētib⁹. Et si uinum
uolumus exhiber̄ sit albū aqueū ul' rube
uz clarū: et sit poti⁹ aqua uino līphata:
qm̄ uinum aqua līphatum. De aere.
aerez inhabitet frigidū et hūidū alt̄atū
cū foliis salicis populi uiol. rosa. ⁊ simili
bus. et aspergatur camera aqua et ace
to. et sit aqua in proportione dupla ad
acetum. et camera substerni potest ex
herbis prati cū suis floribus bene redo
lētibus et si uis ut oīa magis redoleant
camerā asperge cū aqua ros. et aceto in
quibus ponātur sādali rubei et musca
telini. Et admodū Auic. habeas calata
in quib⁹ habeas pira et poma redolētia
per frustra incisa. ul' illos fructus cum

aqua rosa. cũ pauco aceti et sãdalis ci
trinis admixta irrora et calata ꝑ came
rã locata: alterãt eiꝫ aerẽ ipmqꝫ bñ re
dolẽtẽ efficiũt. nõ iaceat sr̃ plumas: sed
sup mataratõ coctone pleno ul' sb litea
mine ponat' coopertura de tela coctoẽ
plena dupla ul' tripla fm ꝙ tibi uidebit'
Quies huic infirmo ꝯueit atqꝫ gaudi
uꝫ tpatũ. nã ira furor et similia omnino
uitanda sunt. Similiter et coytus super
paroxismo occurrat emissis supfluita
tib⁹ oib⁹: et cibetur semp ꝑ. iiii. horas
ante paroxismũ. et si natura superfluita
tes non emitteret facias ut statim te do
cebo. Hiis expeditis ad medicinalia ꝯ
descẽdo. Tpe ergo quietis si infirmus
cõstipat⁹ fuerit tale sibi prebe clistere.
ꝝ. malue blitis matrũ uiolaꝝ. añ. M. i.
iuiubarũ sebestẽ. liquiricie añ. M. ſ. fi
at decoctio de q̃ accipe lb. i. ſ. i q̃ dissol
ue cassie pulvis zucari añ. ℥. i. ol'i uio. ℥
. iii. sal' triti paꝝ et fiet clister̃. ul' loco d̃
coctioĩs subscripte ⁊ accipe lb. i ſ. istius
ut. ℞. malue blitis mercurialis spina
chie matrum uiola. ordei. añ. M. i.
fiat decoctio uel. ℞. decoctioĩs supra
scripte et accipe lb. i ſ. i q̃ dissolue succi
sicle ul' mercurialis ℥. i uel olei uiolati ℥.
iii. et salis triti parum: et fiat clistere
uel. ℞. pulli brodium lb. v. in quo buli
ant' suprascripte res et fiat decoctio d̃
d̃ qua accipe lb. i. ſ. ꝯ cassia ⁊ oleo uiol.
ut supra fiat clistere quo isti iudei ribal
di maxime utunt' in istis partibus. Et
si infirmus tuus citius per os quã ꝑ cli
stere recipere uellet sibi tale prebe leni
tm̃. ℞. florũ lupuloꝝ. M. i. prunorũ
numero vi. tamaridoꝝ. ℥. ſ. fiat d̃coctõ
d̃ qua accipe. ℥. iii. ſ. in qua dissolue cas
sie aut mãne. ʒ. x. sirupi uiolati. ℥. i. et fi
at potus. ul' facias sic sicut dicit Auic.
de mucilagine psilii ut. ℞. prunorum
℥. i. tamaridorum ℥. ſ. uiolarũ floꝝ lupu
lorum capilli ueneris añ quartã ꝑtem
uni⁹. M. fiat decoctio de qua accipe
℥. iii. ſ. in aqua pone mucilagi. psilii siru
pi uiola. añ. ℥. ſ. et fiat potus uel exhibe
℥. iii. ſ. aque fructuũ descriptiõe messue
in qua dissolue cassie ul' mãne. ʒ. x uel. ℥.
i. ſ. ul' facias sic. ℞. prunorum. ℥. i. ta
marindo. ℥. ſ. uiola. lupulorũ añ. ℥. vi.
et fiat decoctio que in zucaro admodũ
sirupi dulcoretur de quo sirupo accipe
postea ℥. iiii. et dissolue in eo mãnę uel
cassię ℥. i. diaprunis nico. sine scamoẽa
ʒ. iii. et fiat potus. et si potionem recipe
non uellet in forma boli sic potes facere
℞. diaprunis non scamoneati. ʒ. vi. ul'
℥. i. zucari albi. quãtũ sufficit ⁊ fiat bol⁹
qui deauret' accipe mãnę. ʒ. x. uel. ℥. i. ſ.
et eam tere aliqualiter cuꝫ zucaro rosa.
uel cõserue uiola. fiet bolus et deauret'
uel in forma pillularum. facias sic. ℞.
aloes epatici. ℥. ſ. mirre croci. añ. ʒ. ii.
lauet' aloes et mirra cum aqua rosa. de
inde cũ succo rosa. fiãt pillule de quib⁹
da. ℈. ii. uel. ʒ. i. Sed si a ꝑncipio miõra
tiuum ꝓpriuꝫ ꝓpter materie fũositatẽ
ãt ipsius multitudiẽm exhiber̃ uolueris
facias sic. ℞. florũ uiola. capil. ue. lup
ul. añ. M. ſ. iuiuba. numero. x. sebestẽ
l'qrice rase añ. ʒ. iii. fiat d̃cotõ. d̃ q^a suẽ
℥. iii. ſ. in q̃ dissolue cassie ul' mãne. ℥. i.
electuarii d̃ succo rosa. ʒ. ii. ul' ꝯfectõis
d̃ mãna. ʒ. i. ſ. sirupi uiola. ℥. i. ⁊ fiat po
t⁹. ul' facias sic. ℞. r̃ubarba. electi. ʒ. ii.
spicenardi gra. vi. ifũde i aqua lactꝫ ca
praꝝ ul' aqua endiuie ℥. iii. uini odorife
ri paꝝ: ⁊ ꝑ. x. horas i ifusione ꝑmaneãt
deĩde fortꝫ fiat expressio: cui adde cassie
ul' mãne dissolute ꝯ aqua lactꝫ: ul' d̃coc
tõe suprascripta. ℥. i. ⁊ sirupi uiolati. ℥.
i. ⁊ fiat pot⁹. ul' exhibe ifusioẽm mirabo
citri. quã sic facias ℞. corticũ mirabo.

citri.ʒ.i.ifūdātur in aqua lact̄ cū modi
cō mellis: ⁊ ꝑ diē ī infusiōe ꝑmaneāt: de
inde fortis fiat expressio: cui adō cassie
ul' māne dissolute cū ōcoctōe suprascrip
ta.ʒ.i. ⁊ fiat potus. nec in prin° talia
preber̄ solutiua ē cōtra Auice.ꝑma q̄r
ti ca° ō cura t̄tiane pur̄ ibi. Et tu ñ au
scultes: ⁊ ce. Et qa si p̄cipiat ibi talia so
lutiua fortia ī ꝑn' ñ esse exhibēda sub
iūgit nisi tam ꝑꝑ illud qō dicim°.s.ī cura
febriū putridaꝝ ī generali ubi sētētialit̄
ul't ꝙ si mat̄ia fuerit furiosa aut ꝓluria
tunc audacter aliqd ex istis solutiuis
possum° exhibere quod facias si tibi op
portunum uideatur et tu uide ibi ¶ In
forma aūt boli sic possis facer̄. ℞. el'c
tuarii succi rosa .ʒ.iii.zucari albi q̄tum
sufficit: ⁊ fiat bol° ⁊ deaur̄t̄. ⁊ si fuerit
in forma solida ut cōiter fit ī istis ꝑtib°
ʒ.iii.ul'.ʒ.ß.ſm opationē alias opportu
nitatem qm̄ scis ipm̄ facere .uel accipe
de confectione māne. ʒ.ii.ß. et cum zu
caro fiat bolus ⁊ deauret̄. ¶ Hoc fcō
.s.exhibito lenitiuo aut minoratiuo si
uideris sāguinem peccare usque ad t̄ti
um poxismū minue ut Auic.docet et nō
cures de almansore in hoc cāu si in hoc
casu fcā ꝓhibeat̄ flebotomia quia ipse
respicit essentiam materie :et nō mul
titudinem cuius mūdificatio fit melius
cū tamarindis et mirabolanis :ut ipse
docet quā alit̄ Auic.autē duolcōsiderat
primo dispositionem materie que leuit̄
inflāmatur: ideo non cōcessit in p̄ncipio
mirabo. sed tamerindos qui plus extin
gunt quā mūdificāt in ꝯparatiōe ad mi
rabo. Secundo cōsiderat multitudinē
materie que meli° ceteris paribus et fa
cilius per flōmiā educitur :quā aliter
ideo ipsam fieri precipit. Si igit̄ domi
nium colere: aut eius acuitatem non ti
mueris propter subtractionem sāgui

nis qui colere frenum existit audater
facias minutioēm et si bene ispexeris
hoc uoluit Auic.ca° de cura febrium
putridarum in generali illo ꝑagrapho
et oportet ut obserues et ce. ibi .n.uult
ꝙ si materia fuerit admixta sanguini: ꝙ
tunc flōmia sit ꝯueniens attēde tam uir
tutem et alias sepe dictas cōditiones.
nec in quaꝯq̄ terciana sit presumptuose
fieri facias floīam.ꝑmo qꝛ hūores sub
tiliat: ipos fluere facit ut Auic. q̄rta ꝑ
mi ca° de flōia. ideo in fe.uehementis
inflāmatōis eā ꝓhibet. Secundo flōia
euacuat uenas ut ibi ponit Auic. que
euacuate humores existētes extra ue
nas attrahūt ad intra ⁊ sic ex īterpello
ta fieri potest cōtinua qō sepissime acci
dit Nam plurimi medicorum cum ad
tertianariū ꝑueiūt iuuenē alia sine con
sideratōe flōiaꝫ iubēt. q̄re bon° homo
ex t̄tiana ꝑiodica ad tertianā ꝯtinuam
trāsiēs sepe morit̄ Sane igit̄ cōsider̄s
anteq̄ꝫ flōiaꝫ fieri facias quā si fieri iu
dicaueris īcide basilicā dexterā.si ma
gis ab epate :et inferioribus q̄ris eua
cuatōem ⁊ si magis a corō: ⁊ a toto cō
por̄ īcide medianā: ꝙ si etate ꝓhibēte
uel alio flōiaꝫ facere nequis uētosas su
per nates cum scarificatione iubeas ap
poni. Et esto memor semper in die qe
tis talia facere. His factis si natura ad
superfluitates expellendum non moue
tur iuua eam cum aliquo clisteri supra
scripto deinde tale prebe digestm̄. ℞.
sirupi acetosi siplicis .ʒ.i.ß.uel oriza
cre tamtumdem aque zucari.ʒ.iii.misce
pro una uice: ⁊ da in potu mane: si di
stās fuerit a ꝑn° poxismi ꝑ tres horas
ad min° ⁊ si nō expecta post poxismū ⁊
poteris loco aque zucari poner̄ aquam
endi.ʒ.ii.aque buglosse uel absinthii.
ubi magis queris stōachi cōfortatiōeꝫ

.ʒ.i.⁊ si magis delicate facer̄ uis. ℞.si rupi acetosi simplicis uel orizacre.ʒ.iii ſ.aque zucari.ʒ.vi.uel aque endi.ʒ.iiii. aq̄ absinthii.ʒ.ii.clarificet̄ ꝓ duab⁹ uicib⁹.⁊ si stomacū frigidū habuerit aromatiza cū modico cinamomi.⁊ si materiā magis r̄spicis aromatizet̄ ꝯ sādalis muscatellinis: ꝺ isto sirupo tm̄ p̄beas donec tibi materia digesta uideat̄. ul̄ talē poteris facere sirupum mgr̄ale ut ℞. florum boraginis buglos.rosa.rub. añ M.ſ.uiolarum lactucarum folioꝝ papaueris albi endi.scariole añ. M.i.se. endi.se.lactuce añ.ʒ.ſ.quatuor se.cōiū frigidoꝝ.añ.ʒ.vi.et fiat decoctio cū lb. i.zucari aceti .ʒ.iii.et uini granatōrum ʒ.i.et fiat sirupus de quo si longus fuerit prebe.ʒ.iii.ſ.pro uice et si fuerit debite coct⁹ da.ʒ.ii.cū aqua endi.ut.s. ⁊ potes ipsū cū sādalis aromatizare si uolueris. Digesta materia si natura crisim tēptat: ul̄ tēptasset uel tēptaturā fore putares: sine eā ⁊ in die qetis ante crisim si uenter constipatus fuerit cū aliq⁹ ꝓceꝺ ex clisterib⁹ suprascript̄ uel cū suppositorio cōi facto ex melle ⁊ sale. Sed si iudicares ante crisim fore bonum materiam euacuare quia si materia digesta foret et non ꝑciperes aliū de naturam crisim temptare: seu facere posset ex suprascriptis solutiuis elige tibi unum. Sed si natura crisim tēptauerit: nec eam facere posset: sed ipsam incomplete facere siue facere percipe res iuua ipsam: qr si ꝑ sudorē leuibus ī tende fricatioībus uel exhibe uinum album subtile debite limphatum da sirupum sancti Ambro. superius descriptū est.n.mirabile in hoc casu. Si ꝑ urinā iuua exhibēdo.ʒ.iii decoctionis q̄tuor se.frigidorū cō .ʒ.i.aque feniculi. Et si per uomitum cum aqua calida: et aceto uel sirupo accetos ut dictū ē supra. Si per fluxū sanguinis nariū ip̄am facias res rubeas ītueri: ul̄ aliqd leuit̄ pūgēs naribus īmitte ul̄ īstr̄m qꝺ fit cū set̄ pōci uel nasum aliqualiter cū manib⁹ frica aut collū leuiter stringas. ¶ Si uero per fluxum uētris fecerit et diminute ipsum per illam diem dimitte quiescere deinde unum ex suprascriptis solutiuis tibi elige quod infirmo exhibeas. Esto tamen memor qꝺ.meli⁹ ē subsistere infra quam exqsite euacuare sʒ hic unum scito quod in isto tractatu doses ponā ꝓut eis cōit̄ utor et deo dāte mihi sꝑ bene succedit tu autem ꝯsidera uirtutem: etatem regionem: ꝯsuetudinem et seꝯdū hoc dossum augere ul̄ diminuer̄ potes. Post aūt ꝯpl̄tā crisim si urina tincta remanserit epithima epar. hoc l̄ui epithimate.ꝝ.aque endi.ʒ.iiii .aque cucurb.aque lactuce añ. ʒ.ii.ſ. sandal. ru.ʒ.ii.ſ.spodii.ʒ.ſ. cāphore gra .iiii. ⁊ h̄ si urina remāserit inflāmata misce ⁊ fiat ephitima ꝙ ante cibuʒ emissis sup̄fluitatib⁹ ponat̄ super epar . Caue tn̄ ne sit min⁹ intēse frigiditatis actualiter Item in isto casu exhibe unum bolū ꝯfectionis triāsandalorū descriptōe nicolai ꝑ tres horas ante cibū uel adminus duas et extincta al̄qualiter inflāmatiōe loco tria sādalo. dare potes unuʒ bolum diarodon abbatis amota fe.memor esto infirmū per aliquot dies regere: ac si intra tēpus foret sue egritudinis paulatim: et gradatim ip̄m ad ip̄aʒ reducendo cōsuetudinem. Et hec de tertiana pura.

¶ Capitulum secundū de significatinibus terciane non pure.

Tertiana non pura inter pellata est fe. a collera non pura ex uenas putrescente ꝓueiens cuius ē ꝺ tertio i trtium ifirmū affligere cuiusque paroxismus ad 30. usque horas nonnunquā prolūgat.

¶ Pro quo nota sicut multiplex est colera non pura ita multiplicem tercianam non purā eē cōtigit. Nam sicut dicebat collera nō pura quedā generatur ex admixtione flātis. q̄dā ex admixtione mlie. ¶ Prima uocat famosa: ⁊ ē duplex. quedā citrina ⁊ generat per flātis aquosi subtilis admixtionē. ⁊ quedā uitellina que generatur per admixtōnem flātis grossi: ⁊ ē uitellis ouoꝝ similis. Secūda uocat minoris fame. que similiter est duplex respectu suę generationis. quia quedā ē cū colera in se aduritur: ⁊ rēanet cinericitas in ipa ⁊ fit uā colera ꝑ admixitōnē mlie in se genite. Alia uero fit ut mlia cum ea misceatur et fit una colera per admixitōnem mlie ab extra ueniētis. Ex hiis duabus coleris silicet. famosa et mioris fame generatur tertiana non pura seu non uera que tertiana nota comuniter appellatur. et hoc secundum materie diuersitatē curam diuerisam recipit. ¶ Item, ex uitelina per adustionem generatur prassina ex qua per adustionē ulteriorē generat eruginosa ¶ Et si a contradictione defendi possꝫ ex his duab⁹ fe. posse generari quia tamen auctores uolūt cum quod per eorum malignitatē non tam diu morentur in corpore ꝙ fe. causare possunt aliam de eis nō faciā mētiōem. ¶ Signa igitur terciane note seu non pure sūt quia incipit cū horipilatione sicut et pura sed magis in ea repit frig⁹ nec ita cito calor expandit ad extra ⁊ est magis mitis ceteris parib⁹: q̄ꝫ in aliis propter ꝙ nō tātū infirm⁹ angustiatur. nec fit sitis ita ualida: Et si infirmū tetigeris nō tñ sēties in manu mordicatione caloris: ⁊ fortasse incipit siē rigor ⁊ sine hōripilatōe ut inqt Auice. cui⁹ cā potest esse tarditas ul debilitas motus materie: ⁊ in principio poxismi pulsus nō est ita spissus: ut in pura. aliquā tamē iuenies in eo diuersitatē In statu aūt nō est ita uelox nec ita eq̄lis.

¶ Urina autē est citrina ul subrubea cū substātia mediocri poxism⁹ est longior: q̄ꝫ i pura et ut plurimū nō eradicat cū sudore copioso: qd ꝓpter materie accidit grossitiem ut iqt Auice. ⁊ patiēs ex potu aque frigide plurimū sentit grauitatē in capite qd nō fit in pura: immo in ea ex potu aque frigide humectatur corpus ⁊ quādoque sudat. Cui⁹ causa est quia aqua ꝓpter materie subtilitatem et ad cutim perueiens calefit et conuertitur in uaporem. ¶ In non pura autem cum materia sit grossa grossiores generantur uapores qui ꝓpter opilationem uenarum: et pororuꝫ ad caput ascendunt: ibi que retinētur et ad humoris naturam cōuertuntur quar grauitas sentit plurima. ⁊ isto mō dictum. Auic. interpretatur. Sed ego aliter dicerem ut uidelicet ex potu aqꝫ frigide in pura tertiana procedit i corpore humectatiō aut sudor propt causam dcaꝫ: quod tamen suple nō fit in tertiana nota propter grossitudinem et materię rebelliōem: ut conuertatur in sudorem et subiungens tertianę nō purę ait quod in ipsa inuenitur grauitas plurima in capite quanta supple nō reperitur in pura cuius causa sunt uapores grossiores et ce. ꝓut ante statim dictū est. et sic insignis distinguētib⁹ iter

puram et non puram est .quod in non
pnra reperitur grauitas in capite q̄nta
in pura non reperitur. Item in non pu
ra augumentum non est equale et intelli
gatur tam de uniuersali quā de particu
lari et hoc ex materie diuersitate et etro
genitate uenit ex quo consimiliter pro
uenit paroxismorum inequalitas ꝙ in
pura non fit. Et si in ea hoc continge
ret lōgitudinē denūciat egritudinis: et
maxie si tp̄s: regio ⁊ etas regimē p̄teri
tū: ⁊ ce. ad frigiditatē declinauerit: et
plōgat̄ q̄nq3 usq3 ad horas. xxx. ⁊ tāto
a pura declinat q̄to poxismus. xii. horā
excedit ꝓnostica. ¶ Et ut te ad prono
stica signa deducā ex qbus inter istas
t̄tianas nō puras noscas dr̄as. ¶ Sci
as ꝙ hec febris durat q̄nq3 p. ei. mēses
et maxime si uenerit in autumno. Et
si uis ad notitiā materie hāc fe. causan
tis deuenire cōsidera cōplexionem eta
tem: habitudinem: regionem: temp⁹ āni
aerem: regimen precedens rigorem po
xismi: et durabilitatem: sudoris uoī
tuz: urinaz: egōnes ¶ His aūt diligent̄
consideratis scies quātum hec fe. elōga
uerit a pura. ¶ Si enim uideris
rigorē cū magna uelut acuū pūctiōe n̄
multū durātē: poxismū īter terminū. xii
horaꝝ stātem: sudorē copiosū: urinam
subtilē igneā egōnes liquidas satis nō
nimis citrinas cū quo etas: regio: com
plexio. habitudo. tp̄s anni: aer. et regi
mē precedēs ad calidū ⁊ siccū declinat
¶ His oīb⁹ siml̄ ꝯcurrētib⁹: ul̄ ex hiis
plurib⁹ hāc eē tertianā puram non du
bitabis. Et ideo diligenter consideratꝰ
his scies quantum non pura distat ab
ista nam si rigor cū pauca fuerit pūctiōe
et frigus paroxismus lōgus t̄minū. xii.
horaꝝ excedens paucus sudor uel null⁹
¶ Urina non multum ignea substātie

mediocris egōnes magis tincte. uoīt⁹
coler̄ citrine uel uitelline. ¶ Et si cum
hoc cōplexio. etas habitudo r̄gio tēp⁹
et aer fuerint calida et sicca regimen
uero preteritum ad frigidum et huīdū
declinās: et per cōsequēs magis flātꝰ ge
neratiuū. hāc fe. a col'ra nō pura ꝓueire
ueraciter uidebis. Et si ex colera citri
na ul̄ uitellina ꝓuenerit poxismus ma
gis hora flātis euenerit. ⁊ q̄nto frig⁹ si
cum rigore inceperit longus fuerit mi
norq3 sudoris copia poxism⁹ lōgior.
¶ Urina nō ita ignea. ⁊ magis grossa
et egōnes magis mucillaginose. tanto
hāc a tertiana pura elongari iudicabis
⁊ p cōsequēs de collera magis grossa
generabit̄. qꝛ de uitellina. Nam si gene
rat̄ ex collera citrina min⁹ ceteris pari
bus a pura distabit. q̄3 si generat̄ ex co
lera uitellina: et de hoc uomitus si sibi
affuerit tibi mgnum prestabit iudicium
Si ante hec fe. ex collera minoris fame
prouenerit ut dictum est dupliciter fie
ri potest aut per admixtionem mlie per
adustionem ipsius met colere in ea geni
te. aut per admixtionem mlie que eidez
de foris accessit. Et in hoc etiam sunt
suprascripta diligēter ꝯsiderāda qr si u
sus fuerit regimine mlie generatiuo ut
leguminibus caulibus bene coctis: ca
seo duro. carnibus bouinis: et simili
bus et ce. uel regimine calido et sicco
cuius causa uerisimilit̄ colera in se adu
ri potuit. ut sunt piper: aliū cepe et por
ri et similia r̄gio calida et sicca: tp̄s ca
lidū et siccum fueritq3 uoītus et egōes
magis mlice urina subtilis uersus quā
dā tēdens obscuritatē ⁊ poxismus ma
gis uersus horā mlie uēire tardauerit
⁊ si cū hoc quasi frigus puꝝ sētiat̄ cuz
aliq̄li dentiū cōmotoe: ⁊ i prin⁹ poxismi
quādā hr̄e uidet̄ in ossibus cōfractōez.

magis ꝓnostica

febris tertiana nō pura interdū sex mēses durat.

hāc esse tertianā mīoris famē ex colera
ꝓueiētē poteris affirmare. ꝙ iuuabit
pulsus duriciesq; ceteris parib⁹ ma
gis in ista q̄z in aliis esse debz. Et si flōi
am fieri feceris ⁊ multū sāguinis iuua
bit inspectō in iudicādo qd̄ ⁊ sompnia
faciēt si magis sup̄ mlīam q̄z coleram q̄z
flā significauerit. ¶ Et ex hiis pz ista
rū fe. dr̄a. nā si ꝓuenerit a colera nota
p̄ adustionem in seipsa erit in omnibus
pure tertiane satis ꝓpinqua sed facili⁹
irascitur et maxime tēpor̄ poxismi im
mo qn̄q; fit maniacus. ¶ Et si fit ex co
era per admxtion em mlīe ꝓuenientis
ab extra nō sic irascit̄ sz est magis tri
stis et timidus ⁊ ce. Ex quib⁹ oib⁹ pa
tet quid d̄ omnibus hiis febrib. habeas
ꝓnosticari. Nā cū tertiana pura. xiiii.
non ptrāsit diē: ¶ Et tertiana nota ex
colera per admixtionē mlīe in se genite
magis appropinq̄t ceteris parib⁹ citius
eā ceteris terminaturā iudicabis: et p⁹
ip̄az ꝓuēiētē ex colera p̄ adustionē mlīe
ab extra ꝓuēiente. deinde ex colera ci
trina. ⁊ ultimo ex colera uitellina que
per vi. mēses durat sepe. ⁊ forsan ꝙ ce
teris parib⁹ a colera ꝓuēiens per ad
mixtiōez mlīe longius durat q̄z ex col̄ra
citrina. cum mlīa sit magis resolutōi re
bellis q̄z flā ut pz ītuēti. ¶ Sz tertiana
quecūq; sit illa si errorē ñ cōmiserit infir
mum sp̄ ad bonū finē deducz: ex errore
in alias sepe d̄ducit̄ egritudines. qr in
terdū ad q̄rtanā in quā ex colera mino
ris fame tertiana ꝓueniēs facilime trās
it. ⁊ interdū ad cōtinuā ex qua ut pluri
mum infirmus moritur et cum ex erro
re tuo causa huius mortis existas ⁊
si non in hoc seculo in alio tamen red
dis rationem Non enim tam notabi
lis animalis ueluti est hōmo cure
onus assumere debes nisi de egritudini
b⁹ ip̄is causisq; ip̄az fueris ad plenū cer
tificat⁹. ¶ Et hec d̄ signis tertiane pu
re ⁊ ce.

¶ Capitulū tertiū. de cura tertiane no
te prouenientis ex colera per admixti
onē mlīe in se genite.

Cum tertiana nota ex co
lera per admixtiōez melā
colie in se genite magis
pure appropinq̄t q̄z alia.
¶ Ip̄ius p⁹ curā p̄ntib⁹ ānotabo. In
hac igit̄ tam tēpor̄ poxismi q̄z aliis fiē
dū est ut in tertiana pura fiebat. sed fa
cias oīa magis ad humidum declinare
quā in ista in suisq; medicinalibus sint
equaliter melām respicientia exhiben
da q̄re exhibitis leītiuis factaq; si op⁹
fuerit floiā. ¶ Pro digōe materie facias
sic. ℞. sirupi acetosi simplicis sirupi
uiol. añ. ℥. i. ſ. aq; zucari. ℥. vi. uel aque
buglose aque endi. aque uiol. añ. ℥. ii.
misce et clarifica ꝓ duabus uicibus
¶ Uel facias sic. ℞. aque buglo. aq;
uiol. aque rosa. aque end. añ. ℥. iii. aq̄ fu
mi ter. ℥. vi. aceti. ℥. i. zucari al. ℥. v. fiat
iulep bene clarum aroātizatum ꝯ sāda
lis citrinis et d̄t̄ in tribus aut quatuor
uicibus et si uis facere sirupum mgr̄a
lem facias sic. ℞. floruz uiola. borag.
bugloss. rosa. rub. endi. scariole lactu
ce añ. M. i. quatuor seminum frigido
rum coīum añ. ℥. i. scolopedrie. ¶ M
i. ſ. succi boragi. succi pomorum redo
lentium acetosoꝝ añ. ℥. iii. succi fumi
terre. ℥. ſ. i. buliāt oīā simul in lb. vi. aq̄
usq; ad ꝯsūptōez t̄tie pt̄ ⁊ ꝯ lb. iii. zuca.
⁊ fiat sirupus addedo aceti squillitici
℥. iii. ⁊ clarificatus tātū decoquat̄ ꝙ ad
spissitudinē siruporꝝ deueīat. de quo po
stea accipe. ℥. i. ſ. aque zucari. ℥. iii. ue

aque endiuie et fumiterre añ.ʒ.i.ß. mi
sce pro una uice. ¶ Digesta materia ꝯ
ista euacuetur potiõe ut. ℞. reuba.ʒ.
iiii.spice gra.vi.infũdantur in aqua lac
tis et modico uini in mane et sero aũt
fortis fiat expressio cui adde manne uel
cassie.ʒ.i.disolute cum aliquali decocti
one ex tactis in cura tertiane pure.
et in ista decoctione adde parum
epithimi ⁊ ĩpone.ʒ.iiii.cõfectõis hame
ch.⁊.ʒ.i.ß.sirupi uiol.⁊ fac potũ. ¶ Uel
facias sic. ℞.corticũ mirabo.indoꝝ.ʒ.
vi.infũde in aqua lactis capraꝝ ⁊ modi
co mellis ⁊ stent in ĩfusiõe ꝑ horas. xii.
ad minus deinde paꝝ calefiãt ⁊ fortis
pat expssio cui adde reubar.infusi ut su
ra.ʒ.i.cassie uel mãne dissolute ĩ aqua
lactis uel decoctõe aliq̃ ex predictis.ʒ.vi.
sirupi uiol.ʒ.i.et fiat potus ¶ Uel fa
cias sic. ℞.elcũari de suco rosa: cõfec
tionis amech.añ.ʒ.i.ß.dissolue cũ aqua
lactis addendo.ʒ.i.sirupi uiol.et fiat po
tus uel cum eis misce zuccarum et fiat
bolus qui deauretur .uel in forma pillu
larum ¶ ℞ pillulaꝝ de. reubarb. pil
lularũ indaꝝ uel de lapide lazuli añ.ʒ.
ß.fiant pillle vii. ¶ Et si in pri⁹ materiã
fore multam aut furiosã comprehẽde
ris cum aliq⁹ ex solutiuis dictis ipam
poteris minorare in fine uero egritu
dinis de epithimibus fricationibus
ac alis huiusmodi fac ut in cura ter
tiane pure dictum est.

¶ Et hec de cura tertiane note ex co
lera ꝑ admixtiõez mlie in se genite pro
uẽientis.

¶ Capitulũ q̃rtũ. de cura tertiane pro
uenientis a colera per admixtiõez melã
colie prouenietis ab extra.

Si autem tertiana proue
nerit a collera ꝑ admixtio
mlie. prouenientis ab ex̃
totum regimen declinet
ad minus frigidium et aliqualiter ad
magis humidũ q̃z ĩ t̃tiana pura Et ĩ isto
cãu fricatioẽs fõtiors q̃z ĩ illa facer̃ ꝺbes
Et si clist⁹ posueris loco oli uiol.poẽr̃
potis oleũ cõe l̃ facias sic. ℞.õdei mer
curialis blitis malue folioꝝ uiol. spina
chie boragi.añ.M.i. fiat decoctõ de
qua accipe lb.i.ß.in qua dissoluãtur cas
sie pulueris zucari añ.ʒ.i. olei cõis.ʒ.
.iii.salis cõis triti.ʒ.i.ß.⁊ aliqui addũt
uitellos duos ouoꝝ ⁊ fiat clistere. uel
suppositoriũ factũ ex melle et salis gẽ
me uel puluere iere simplicis galie. Et
si aliquid lenitiuũ per os exhiber̃ uolu
eris fiat ut tactũ est in tertiana pura
Et si a prin⁹ ꝑꝑ cãm sepe dcãz ad miõ
ratiuũ ꝓpum te uenire oz: exhibe ex so
lutiuis in pñti ca⁹ scriptis qꝺ uolueris
Et si uolueris materiã digerere facias
sic. ℞.sirupi uiola.ʒ.ii. sirupi acetosi
simpli.ʒ.i.aque buglos .aque endi. añ.
ʒ.iii.misce ⁊ clarifica.pro duabus uici
b⁹ ¶ Uel facias sic. ℞.aque uiol. aq̃
buglos .aque fumi terre aque endi.añ.
ʒ.iiii.aque decoctionis epitimi.ʒ.iiii.ß
zucari albi.ʒ.viii.acceti.ʒ.i fiat iulep
clarificatum pro quatuor uicibus.

¶ Et si ad hanc intentionem sirupuz
magistralẽ facere uolueris. ℞.melisse
scolopendrie endi.scariole florum bug
loss. boragi.uiola.añ.M.i.radicum
fen.petrosi. añ.ʒ.i.ß.liquiricie rase pas
sularũ añ.ʒ.i.fiat decoctio et cum lb.
.i.zucari et aceti.ʒ.iii. et fiat sirupus
debite coctus de quo accipiet.ʒ.i.ß.en
di.aque buglosse.añ.ʒ.i.ß.uel aque zuc
cari.ʒ.iii.misce pro una uice. ¶ Di
gesta materia euacuet̃ cũ aliq⁹ solutio

ex scriptis in precedēti ca° amota fē. p unam horā ⁊ dimidiā ante pastū accipi at bolū unū dyarodon abba. uel accipe spēꝝ triasanda. spērū dyarodon abba. spēru electuarii de gē mis añ. ℈. iiii. zucari alb lb. ß. fiat cōfectō in morsellis cum aqua rosa. de quibus da ei unū bolū ut supra: in epithimatib⁹ ⁊ aliis si opus fuerit fac ut in tertiana pura.

¶ Capitulū qntū. de cura terciane prouenietis a colera citrina. ⁊ ē paꝝ rubea

Si aūt colera citrina ꝓuenerit facias ut ī ꝓximo ca⁹ tactū est: non tamen requiritur ut regimē ad tātum gradū frigiditatis ꝑueniat: ut in tertiana pura dcūz est. sed magis ad siccū declinar̄. ⁊ fm ꝙ ip̄az magis uideb̄ a pura declinar̄ v̄sus p̄ncipiū grossiori utaris dieta ut usque ad statum sufficere possit. ¶ In tempore poxismi obseruet̄ regimen quo supra. Sed ut calor ad extra citius expādatur facias fieri fricationes fortiores. Quātū v̄o ad medicinalia posses uti ī suis clisteri. yerepigre. ℥. ß. Et si per os linire uolueris. ℞. florum. uiola. boragi. buglos. ⁊ ysopi. añ. M. i. liquiricie passul añ. ℥ ß. iuiube prunorum añ. numero. ix. tamarīdorum. ℥. i. fiat decoctio de qua accipe. ℥. iii. ß. īqua dissolue cassie ul' manne. ʒ. x. mellis rosa. ℥. i. et fiat potus. et si sit a principio necesse materiam minorare ℞. decoctionis supra scripte. ℥. iii. ß. māne uel cassie. ℥. i. electuari indi ul' diafiniconis. ʒ. ii. ß. mellis rosa. ℥. i. et fiat pot⁹. Et si maior fuerit īpuritas. ℞. decoctioīs sup⁹ scripte. ℥. iiii. ß. turbith electi. ℈. iiii. ℥℥. ℈. ß. buliāt parū deinde colentur faciēdo fortē exp̄ssionē. ⁊ in collatura adde cassie mellis rosa. añ. ℥. i. ⁊ fiat potus. ¶ Hoc a prin⁹ facto d̄ flōia facias ut exigit necessitas. ⁊ dū materiā digeris utere enemate si op⁹ fuerit Materia aūt sic digerat̄. ℞. sirupi accetosi simplicis. ℥. ii. mellis rosa. collati aquaꝝ absinthii: aque buglos. aque endi. añ. ℥. ii. misce pro duabus uicibus clarificet̄ aromatizādo cum cinamomo. et si materia magis in pura uideat̄ tibi. ℞. oximellis simplicis. ℥. iii. et misce cum aquis suprascriptis ul' sirupi de endiuia. ℥. ii. mellis rosa. ℥. i. Et si ad hāc intentionē facer̄ uolueris sirupum magistralem. ℞. endiuie scariole lactuce scolopen. ysopi dyantos cicoree añ. M. i. radicis feniculi. ℥. ii. ß. radicū apii. ℥. i. ß. ⁊ fiat decoctio cum lb. i. ß. zucari ⁊ ℥. iiii. aceti fiat sirupus aromatizat⁹ cū cinamo. de quo cū aqua zucari uel cū aqs suprascript⁹ pone. ℥. i. ß. pro uice ¶ Digesta materia aliq̄z p̄be potionē ex hiis īmediate descript⁹ ul' in forma boli. ℞. electuarii indi dyafini. ʒ. iii. zucari al. q. s. et fiat bolus qui deauret̄ uel in forma pill'aruz. ꝝ. pill'aꝝ aggr̄gatiaꝝ mesue ex ītētōe nostra. ʒ. i. et fiāt pillule. v. amota flāma ⁊ extincta fe. utere dyarodō abbatis. Et hec d̄ cura terciane ꝓueniētis a colera citrina et ce.

¶ Capituluz. vi. de cura terciane prouenientis a colera uitellina.

In cura tertiane ꝓuenientis a colera uitellina regimen non sic declinat ad frigidum et humidum ut in aliis et ideo cucurbita et lactuca et similia non sic conueniunt. tempore aūt paroxismi regimine obseuato ut in aliis fortiores tamē fricatioēs: deind̄ pro

superfluitatib⁹ cõibus euacuãdis ℞ malue blitis: mercurialis floruz camo mille: furfuris: quod q̃si in fine decoctionis ponatur añ. ℳ.i. matris uiola. ordei añ. ℳ.ß. fiat decoctio de qua accipe lb.i.ß.i q̃ dissolue cassie pl'ris zucari añ.ʒ.i. ols coīs.ʒ.iii. salis gemme ul' coīs.ʒ.i. ⁊ fiat eneã. ¶ Et si magnã impuritatẽ uiderīs adde i d̃coctiõe sup̃scripta lb.ii. in qua buliãt.ʒ.ii. agarici pulueꝛizati ⁊ postea i ea dissolue cassiã et alia et fac enema et adde uitellos duos ouorum et si placet .uel loco agarici buliant .ʒ. ii.turbith pulue rizati et fac enema cum aliis et cetera. ut supra in primo enemate dimitte yeram pigram et loco eius pone .ʒ. iii. electuarii in di uel dyafinico. uel facias sic. ℞. malue blitis floꝝ ca uioill' cuscute ysop.uiol.añ.ℳ.i.iuiu baꝝ sebesten ficuũ sicca.pinguiũ añ.ʒ. i.fiat d̃coctio de qua accipe lb.ii.i qua parũ buliãt.ʒ.ii.turbith pulueꝛizati.ʒʒ. ℈.i.d̃ide colet' ⁊ collature addat' cassie pulueris zucari añ.℈.i.olei cõmunis ʒ.iii.salis.ʒ.i.ß.⁊ fiat eneã Et hoc ẽ magis de mẽte Auicen.cap° de cura tertiane non pure ubi i p̃n° magis laudat enemata potius quã solut ia alia ũde scias q̃ lenitiua tam p os q̃z p enemata in cõp atõe ad alias tertianas miorãt' In ista g° facto clisteꝛi si urina ⁊ alia d̃ flõia iudicauerit facias ut supra te docui. Et sipropt' causas sepe dictas a p̃n° materiam minuendam iudicaueris utere solutiuo aliquo ex tactis in capitulo proximo da potionem bollum uel pillulas. ¶ Et ad hanc intentionem ꝯueniunt pillule aggregatiue ut dictum est et etiam pillule auree seu turbitate ãt pillule quas in hoc capitulo descripsit Auic.ut. ℞. pulueris ierepi.que de scribitur vii.terapen ul'.v°.cañ. et sic fit. ℞.masticis cinamo.assari spice carpobalsami croci xilobalsami cassie lignee añ:ʒ.i.aloes duplum omnium et fiat puluis d̃ quo accipe.ʒ.v.succi lactu. eupatori añ.ʒ. iii.seminum apii mirabol.citrin.et Rebuli añ.ʒ.v. turbith electi. ʒ.vi.fiant pillule cum aqua apii et da.ʒ.i. ¶ Item conueniunt pillule stomatice mesue secundum ĩtentionem nostram et ſm alias etiã duas descriptiones eiusdem uel in forma pulueꝛis facias sic. ℞. turbith.boni.℈.ii.l'.ʒ.i.ʒʒ. ℈.i.reubarbari mũdi.ʒ.i.spice gra.iiii. zucari alb.ʒ.ii. fiat puluis que patiẽs ĩ aurora recipiat cum modico aque lactis .uel zucari uel uini albi.uel brodio cicerum rube.uel galline.⁊ cauliũ ꝛuleuiter coctorum. Minorata materia residuum sic digeras. ℞.sirupi accetosi simplicis.ʒ.iii.mellis rosa.ʒ.i.ß.aq̃ fe.ʒ.iiii.aque absinth.ʒ.ii.misce.et clarifica pro duabus uicibus et aromatizetur cum cinamo.hoc utere poteris usque ad sex dies in quo si tibi materia euacuanda uidetur ex suprascriptis aliquo utere solutiuo. ¶ Sed si materiam euacuare nõ uolueris digerere facias sic. ℞.sirupi acceto.de radicib.ʒ. ii.mellis rosa.ʒ. i.aque zucari.ʒ.vi.uel aquarum endi.fen.et absinthii añ.ʒ.ii. clarifica pro duab⁹ uicibus ⁊ aromatiza cũ cinã .et da de tali sirupo usq̃ ad materie digestionẽ Et si ad hãc intentõnem surupũ uolueris facer' mgr̃alẽ.ꝝ.rad cũ fei.spagi brusci añ.ʒ.ii.scolopẽ.ẽdi scariole cicoree añ.ℳ.i.absĩhtii.ℳ.ß. liquiri uuaꝝ passu.añ.ʒ.i.se.ẽdi.scariole apii añ.ʒ.ß.fiat dcoctio ⁊ cum lb.i.ß. zucari.ʒ.iiii.aceti sq̃litici fiat sirupus sufficiẽt' coctus d̃ q° accipe.ʒ.iii.ß.l'aq̃ zuca.ʒ.vi.l'aq̃ feni.absithiiẽdi.añ.ʒ.ii.

clarificetur prō duabus uicibus ⁊ aro matizetur. cum cinamomo. Uel facias sic sirupum lōgum aromatizatum cum cinamo. et da .ʒ.iii.ſ. pro una uice.

¶ Digesta materia euacua eam cum aliquo ex solutiuis dictis. et nota: quia hec egritudo est ex cronicis. ideo te forsan infirmum aliquibus uicibus oportebit euacuare sed ante quam hec facias semper per plures dies ante de sirupis suprascriptis, aliquē exhibeas et tempore medio utere enematibus et suppositoriis si opus fuerit ¶ Item bonum est ut semper per horam cum dimidia ante pastum ei bolum exhibeas confectionis infrascripte ut. Rē. sperus dyarodon abbatis. ʒ.ii.ſ. sperum aromatici ros. descriptione. Gabrielis. ʒ.i.ſ. zuccari lb.ſ. fiat confectio in morselis et hec confectio multum conuenit. si status fuerit remotus si uero propinqu⁹ sit sufficiat diarodon abbatis et tempore paroxismi cōuenit mixtura ut. ℥. cōserue buglose uiola. ro. ⁊ āthos aā. ʒ. iii. manus xpi cū perlis ʒ.i.ſ. electuari. de gēmis. ʒ.i. fiat mixtura et deaurē pone plus uel minus electuarii ō gemis ſ ʒ ℥ magis uł minus ipas distare a pura uidebis. ¶ Nota insuper ſm ℥ uō bis statū magis ,ppiquū uel rēotū ſm b oportet te a pn⁹ grossius uel subtilius dietare. ¶ Etat ergo carnibus pullis edinis uitellinis paruaℨ auiū pdicū ⁊ fasianoℨ inuenū capriloℨ lepusculoꝝ ⁊ sint iste carnes elixate ī brodio quorū fercula sua facere poteris sicut ē simula amidū far auenatū ordeatū ⁊ similia.

¶ Et ō istis carnib⁹ si op⁹ fuerit faciaꝫ contussum: borago quoque petrocilinū fenic. brodium caulium leuiter coctoℨ ac brodium cicerū rubeo. similiter conueniunt oms fructus et pisces uitandi sunt. ¶ Uinum scit album uel rubeū clarum aliqualiter acerbum limphatuℨ cum aqua ℨuccari facta cum ℨuccaro rubeo si status fuerit longinquus.

¶ Et de tali aqua etiam bibere poterit in qua secundum necessitatem buliat ut dicit Auic. ysopus uel organum pulegium uel parum spice. Et si fuerit expediens pone aliqua grana piperis. lℨ de licentia prima in nullis febribus cō ueniat. ¶ In tertiana tamen non puza et febribus frigidis de licentia secūda concedi potest ut. ſ. materia subtiletur.

¶ Et hic finitur cura tertiane note interpellate.

¶ Capitulum vii. de tertiana continua et eius cura.

TErtiana continua est febris a colera intra uenas non multum cordi ,ppinqs exīte ,pueniens in qua et si continue affligatur infirmus. de tertio in tertium manifesta percipitur excrescentia. ¶ Et quia inter hanc ⁊ causonem magna existit ꝓueniētia ut in sequēti cap⁹ deo duce patebit de hac leuiter ptrāsibo. ¶ Signa eius sūt h. qr īcipit sine tremore ⁊ horripillatione nec in ea nisi ī die cretica sudor apparet. et est lingue asperitas cum citrinitate aut nigredine sitis quoqℨ ⁊ alienatio maior ceteris paribus q̄ℨ tertiana ītermittata. pulsus aūt est uelox ⁊ spissus cū diuersitate quadam expiratio maior existit inspiratione. Urina uero est intensa ualde subtilis substantie rub. uel subruffa cum liui ditate quadam et si continue infirmum affligat et de tertio in tertium quasdam habet excrescentias.

¶ Reliqua uero signa sunt in tertiana interpellata sed istą sunt intensiora: atq

fortiora: connecte ergo cum illis si uis certissime iudicare differentiam inter istam et sinochum putridum ex his ut supra capi⁹ de sinohco putrido patet

¶ Signa pronostica ut quia hec cum causonide ut dictum est magnā hēt cōuenientiā quantum ad signa pronostica sequēs inspice cap^m quia illic r̄peries signa salutis: signa timorosa: et signa mortis. Nam ista ad hoc uolui reseruare cum causon magis piclosus sit quaz tertiana cōtinua. ¶ Hiis uisis ad curā ueiendo In p̄paratione aeris cibi ⁊ potus et aliorum huiusmodi: fac ut in tertiana pura interpellata dictum est quia magis cum ista q̄z cum aliis cōuenit.

¶ Sed in hac subtilius est dandum ꝓpter eius continuam afflictionez ⁊ propter accidentium seuitatem que fortiora sunt in ista quam in illa. Unde ī hac fe. nec carnes conueniunt: neque uinuz regulariter operando tamen si uinū exhibere cogemur sit albū aqueū rubeuz clarum bene limphatum carnes possunt cum aliquo ex tactis frigidis alteri

¶ Et si contussum dederis pinguedo totaliter abiciat̄ Consiliter et si sblimatum feceris et deinde caro cum aqua rosa. bene lauet̄. ⁊ ī fundo uaf. aliquot ponendi sunt ducati ⁊ cū carne puluis misceat̄ īfrigiditatiu⁹ ut. ℞. san. oīū. ʒ i. ipodii. ʒ. ß. poteris adder̄ magna existēte flāma gra. iiii. cāphor̄ margaritaꝝ ℈. i. fragmētoꝝ lapidū preciosoruz. s. saphiri smaragdi iacicti ⁊ grana. añ. ℈. ß. fiat puluis ⁊ misce cū carnibus deinde sublimatū facias ut in ca⁹ de sinocha īflatiua te docui sz nota infirmū tp̄e mīoris afflictōis sp̄ cibar̄ ⁊ tp̄e exacerbatōis regimē obseuar̄ sic tp̄e poxismi obsuabat̄. ¶ Hiis habitis ad medicīalia ueiēdo. Si uēter ꝯstipat⁹ fuerit leni eū cū aliquo de enematibus suprascriptis ul̄ potione et posita supra in capitulo de t̄tiana pura et hoc fcō flōiam āt uētosas facias ut in capitulis suprascriptis dictum est. ¶ Facta flōa si opus est utere ex enematibus suprascriptis aliquo.

¶ Deinde mat̄ie attendas digestioni quod sic facias. ℞. sirupi accetosi simplicis uel orizacre. ℥. ii. ß. sirupi de endi. ℥. i. ⁊ aq̄ endiu. ℥. iiii. aque acetos. ℥. ii. clarifica pro duabus uicibus ⁊ aromatiza cū sādalis citrinis ul̄ ru. ul̄ misce cū sirup. ℥. vi. aque zucari ⁊ da ī duab⁹ uicib⁹ Et si ab exacerbatōe distās fuerit p̄ horas tres admin⁹ ⁊ si nō expecta post exacerbatōem. Item tp̄e quo sitit cōuenit iulep. rosa. uel aqua boni fōtis aut aqua simpliciter cocta Uel da iulep ultramarinum uel de alexandrina.

¶ Item in isto casu si fe. fuerit multū intēsa conuenit iulep multum factum ꝯ succo bathece aut cucurbite: aut aqua frigida ¶ Est enim batheca melon magnus quod a uenet̄ uocatur lāguria. et facias ut docet mesue in antidotario distinctione. vi. ¶ Accipe cucurbitam et bathecam inuolue eam in pasta postea ī furno decoquat̄ deīde succum extrahe de quo. ℞. lb. ii. zucari albi. ℥. viii. fiat iulep. ⁊ poteris adder̄ uini granatorū aut acetositatis citri. ℥. ii. et erit optimum in isto casu. ¶ Uel facias sic ℞. aque rosa. lb. i. aque acetose lb. ß. uini grana. ℥. iii. zucari ℥. ii. fiat iulep. aromatizatuz cum sādal. rube. ¶ Itē conuenit aqua bulita ul̄ aq̄ siplex si robust⁹ fuerit in qua ponatur. ℥. ß. talis mixtur̄ ut. ℞. conserue uiola. ʒ. vi. conserue bugloss. ʒ. ii. manusxp̄i cum plis. ℥. iii. fragmentoꝝ oīum lapiduz preciosorū añ. ʒ. i. ß. foliorum auri numero. x. fiat mixtura et deauretur et potest uti de

Quid sit batheca

isto omni hora qua uult. etiam sine aq̄
conuenit manusxp̄i cum perlis. ¶ Qd̄
si magis delicatum uis atque cordiale
fac deaurari ¶ Si autē male dormit
et non bene quiescit in nocte. da in sero
sirupi diapapaueris. ℥.i.f. cum aqua zu
cari. ℥.iii. uel lactuce aut cucurbite.
¶ Uel fac iulep cum aqua floꝝ nenu
faris cuz zucaro. et cum dormire uolu
erit de eo. ℥.iiii. tribue ¶ Item si fuerit
iuuenis carnosus robustus cum uirtu
te forti: interiori carens apostēate: cō
plexionaliter calidus aquam frigidā ali
quando consuetus bibere: et materia
exn̄te digesta cum intensa siti aquam fri
gidam usque ad saturitatem ei tribuas
in tanta quātitate ꝙ calor eius uiridis
appeat uł efficiatur et tremat. Et si i tē
por̄ ⁊ regiōe calidis fuerit magis secur̄
h̄ facer̄ poteris Et si crisi expectaris sup
flu t ates si op⁹ fuerit cū aliq⁹ ex sepe di
ctis educas. ⁊ si fuerit necessariū ut tu
mariam cū aliq⁹ euacuas solutiuo faci
as ut in cura tertiane pure dictum est ⁊
illa tacta diligenter obserua et mēti hē
as. ¶ Si enema uł potionem uł flōam
feceris tpe minoris afflictionis illā fac
in die in qua crisim expectas nihil peit⁹
facias infirmo nec ab extra et stante uir
tute cū tenuissima dieta guberna: ne na
tura circa aliud quam morbū maneat oc
cupata. Amota fe. si epar remāserit iflā
matum epithimatibus et confectionib⁹
utere ut in sepe tacto ca⁹ dictum est de
nigredine lingua dolore capitis sincopi
et aliis accidentib⁹. in hac et in aliis uei
re potentibus. ¶ Plenam tractationem
ad unū tractatū reseruo que de egritu
dinib⁹ a capite usque ad pedes factur⁹
suz si altissimus mihi tantā uitā ꝓlōga
re dignetur. ¶ Uerum quātū ad nigre
dinem lingue que sepe in hoc casu acci
dit ipsam cum aqua ordei laua sepius
et cū cocleari argenteo seu alio abster
ge instrō. ¶ Item multum ualet super
eam plumazeolum de tella lini subtili i
mersum in mucilagine dragāti et psillii.
¶ Quantum uero ad capitis dolorem
cū leuibus fricationibus diuertere ma
teriam. uel laua tibias et brachia cū de
coctione salicis et uitis portātis uuas
albas cū foliis uiole et pro instantia uio
larum da sirupum d̄ papauere ut dictū
est. Uel facias sic. ℞. olei uiolati olei
nenufari. añ. ℥.i. acceti paꝝ lact⁹ mulie
ris lactantis puellam. ℥.ii. agita simul
⁊ in ea imerge petias quas applica frō
ti ⁊ timporib⁹ ad similiter fumos repri
mendum posses ꝓ dolore capitis. epi
thimare frontem cum oleo rosa. mixto
cū pauco acceto. Et qr deo duce alias
hanc materiam applicabo hec pauca
sufficiāt. Et hec de tertiana continua
et eius cura.

¶ Capitulum. viii. de signis et cura
causonidis.

Causon est feb. continua a ma
teria colerica Seu flāte falso
in ꝓpinquis partibus cordi
exn̄te ꝓueniens. ¶ Pro quo nota
ut aliqui uolūt ꝙ causon qn̄qz fiat a co
lera ignea et incensa ualde intra ueās
cordi propiq̄s cōculcata: sic ut d̄bite
euentari non possit ꝓpter ꝙ incēditur
et inflāmat̄ absqz hoc ꝙ putrefactōem
recipiat et fe. causat que causon appel
latur ¶ Unde et si hoc sit possibile ra
ro tamen accidit. Nam sp̄ utplurimuz
fit a colera putrefacta in uenis cordi
ꝓpinquis exn̄te. pp̄ quod fit magna ca
loris incensio ⁊ magnū cauma. ⁊ cū cau
son a caumate est tātum fe. incensa ual

de.imo in ista incendium maius ꝓcipit quā in aliis ceteris .ꝛ quā maxime si a collera putrida generetur Nam si fiat colera sine putredine quod ꝛarissime fit infra quartū diē iclusiue termiatur uel i putridā cōuertet .Causon quidam est purus ꝛ fit a colera pura aut nō puꝛ ꝛ fit a colera nō qꝛ fāosa seu miozis fame

¶ Quandoque tamen fit a flāte salso : ut dictum est . Nam flā salsum ut sētit Auic.pª.primi capitulo de humoribꝰ fit peꝛ adimixtionem coler cū siāte aqo insipido uel pauci saporis et ideo est ceteris spēbus flātis acutius:et leuius ideo que ipz flā colericum appellat:

¶ Quod si in uenis epatis pulmonis uel oris stomaci putruerit:hāc fe.speci em generabit. ¶ Signa causonis hec sunt .qr incipit sine tꝛemoꝛ ꝛ borri pulatōe .ꝛ in ipo maxie sētiē caliditas in toto ꝛ maxime circa spiꝛitualia adeo qꝫ infirmo uidet qꝫ totꝰ ardeat.sitis ad est ualida ꝛ maxime circa statum ꝛ pa tituꝛ diolorem capitis cū instantia uigi liarum: et inqetudine :et mentis aliena tio fit i hac maioꝛ quam in aliis.ꝛ adest citrinitas uel nigredo ualidior que de tertio in tertium infirmū affligit .Qō si fuerit purus uersus boraz colere ma gis infestatur:et si non purus ꝛ a cole ra fuerit famosa bora flātis magis iua lescit ¶ Si āt fuerit mioris fame bora mlie. ¶ Et si de bis certā notitiā hēr uolueris.Considera ꝛegionē etatem cō plexionem regimen precedens ꝛ omia alia que dicta sunt in signis tertiane nō pure. ¶ In causone quoque non puꝛo erunt ceteris paꝛibus accūtia ꝛemissio ra quā in puro . ¶ Et si fuerit a flāte salso manifestaz sentit i gustu salsedieꝫ.

¶ Pulsus in causonide est frequens uelox cum quadam duricie. Urina est subtilis ignea rubea seu ruffa cū fetore et aliquali liuiditate . ¶ Quantū uero ad ꝓnostica signa quedā sunt significa tiua timoris.quedā mortis .quedam sa lutis .Significatiua moꝛtis sunt calidi tas multum intensa cum estuatione ma gna ꝛ uehemēti siti cum uigiliaz instan tia et alienatione mutatio coloꝛis faciei cuz q̄dā i dētibꝰ liositate uōitꝰ ꝛ egōes de colera ignea rubea et in uꝛina nullus signum digōis appet:sepeque de salute infirmꝰ desperat ꝛ si a naso alique gutte sanguinis interdum egrediantur nō nū quam sudat.biis apparentibꝰ signis et fe. inualescēte dubitādum est de infirmi peꝛditione.Et si cū bis prostꝛationem appetitꝰ uideꝛis pulsus ꝛ anhelitus di uersitatem nec in uno loco ifirmus qui escere potest.ꝛ in die non cretica san guis fluit a naꝛibus ꝛ inteꝛdum sudoꝝ frigido sudat ꝛ preceden s sitis sine tu scicula aliqua supueniente subito rece dit extꝛemaqz cōtinue sunt frigida nec ullum signum digestionis appareat in urina cū quo ēt fe.cōtinue inualescit cuz tornalitate faciei ꝛ āte.vii.fit ytericus. bis signis uel ex bis pluribus insimul cōplicatis periturum infirmū denuntia

¶ Et si cum bis eum sine maifesta oca sione lacrimari cōspexeris: oregmoēm que habuerit ipsum scias morti esse ꝓ pinquum. ¶ Sed si fe.mitis fuerit nec appetitus nimiū ꝓstratus mens illesa sompno quietus :statio in suo loco nec faciei caloꝛ mlt̄ū mutatꝰ ꝫ quo ifirmꝰ ō salute cōfidit.qr pars sanitatis uelle sa nari fuit Seneca,traiediazꝫ quarta spē salutis bonā habere poteris.Et si cum biis āte quartā urina rēittat icipietqz aliquā sequestrationez facere ꝛ in quar ta signum digestionis apparet certum signum salutis exit in septia in qua crisi

expecta per sudorem uel fluxum sāgui
nis nariū uel aliquo taliū ꝺ quo eris cer
ficatus fm ꝙ in quarta naturā crisi tē
ptare uidebis. Item si uirtus erit con
stans et signa digestionis p̄cesserit fue
ritqꝫ eger ī die cretica ⁊ rigor superue
nerit fit talis fe. solutio ut ypo. quarta
affōꝝ affō illo a causone hīto rigore sr̄
ue. ⁊c̄ ⁊ p̄ma quarti ca° ꝺ rigore dū īqt
⁊ qñqꝫ significat rigor ī feb. inseparabi
libus sanitatem. ⁊ ce. ¶ Et sic patꝫ ꝙ
hec etiā intelligi pōt de omī fe. īsepara
bili. Nam ī hiis fe. rigore superuenien
te significatur materiā illam extra uenas
impetuose ⁊ uelociter expelli q̄ super
musculos expulsa rigorez causat. ⁊ est
signum dñii uirtutis super materiam ⁊
hoc est uerū ut in pluribus. quia stat
quod materia non tota expellatur: ⁊ sic
non fiat ex toto fe. solutio. Uel stat ꝙ
ad aliquā partē debilem tota illa mate
ria expellatur et causabitur interpella
ta uel forsan ⁊ ibi fiat apostema ⁊ tñ fe.
talis in illo casu fiet solutio cum ī aliā
fe. spēm mutabit. ¶ Hiis igitur ꝓno
sticis bene notatis. Scias satis quid in
causone habeas ꝓnosticari. ⁊ si casus
accesserit tu ip̄e considera. ¶ Deīceps
itaqꝫ ad curam uenio. Primo causoni
dis puri que eadē est cum cura tertiane
pure continue. Sed cum existat incen
diū maius in ista quā in illa ceteris pari
bus magis frigida ⁊ hūida in istis sunt
exhibenda facias quātū est ꝺ cibo ⁊ po
tu ⁊ aliis rebus naturalibus ut in illa.
Ad medicinalia si opus fuerit primo
uentrem lenias cū aliquo ex clisteribus
supra scriptis. et si magnū incendiū uiꝺ
ris pone in illo clisteri plus de oleo uio
lato et minus de decoctione qr ueri sili
ter feces debent esse magis siue multuꝫ
exsiccate. ¶ Uel facias sic si libet. ℞.
malue folioꝝ uiol. lactuce añ. M. i. flo
rū nenufa. sēpui. añ. M. ß. fiat decoctō
de qua accipe. ℥. xvi. in qua distempera
cassie. ℥. i. ß. pulueris zucari. ℥. i. olei uio
la. ℥. iiii. salis triti. ʒ. i. fiat clistere ul' ex
potionibus supra scriptis aliquā fac le
nitionē lenito uētre. ¶ Si urina ⁊ alia
de flōlia iudicauerint basilicā dextrā in
cide ¶ Sed cum sāguis existat frenuꝫ
colere ip̄ius saguinis paucitas extraha
tur. Et ideo cōditōes in flōia attenden
das diligēter considera. Est igitur īfir
m' ī mane fleubotamād' cū illa hora mi
nus ceteris paribus male se haber ꝺbe
at. Uel elige horā diei magis frigidam
si fuerit in estate et illam qua infirmus
minus male se habet: et flōiaꝫ facias in
p̄n° et non aliter. ¶ Istis factis mēti
habeas semper ut infirmus omī die uē
tris habeat beneficium. Deinde pro di
gestiuo utere sirupis cōfectionibus iu
lep ⁊ aliis que in cura tertiane cōtinue
dcā sunt. Itē in isto casu cōueit dyaco
ralli qꝺ sic fit ut. ℞. coralloꝝ ru. ʒ. iii.
zucari. lb. ß. ⁊ dissolue zucaꝝ cum aqua
rosa. ī qua ī infusione steterit. ʒ. i. sanda
loꝝ muscatellinoruꝫ et gra. iiii. cāphor̄
et istorum forti facta expressiōe in alia
aqua zuccarum dissoluatur et fiat cōfec
tō in morsellis. Uel facias sic et est con
fectō multum utilis in isto casu. ℞. zu
cari albi. lb. i. amidi. ℥. ii. pone amidum
contritum cū. ℥. iiii. accetositatis citri
et dissolue zucarum in aqua rosa cuꝫ in
fusione sandal. suprascriptorum deide
pone ad ignem et cum incipit inspissari
adde amidum paulatim et cum spatula
lignea continue perforata misce adiun
gēdo paulatī olei uiolati. ℥. ii. nec unq̄ꝫ
desinas cum dcā spatula continue ōnia
mouere nunc addendo amidum nūc ole
um donec totū coctum fuerit. deinde in

catulis põe parui s ad modũ paste rega
lis et cum frigidum fuerit deauretur. h
esnim confectio maxime conuenit qñ sũt
ita in appetitu prostrati quod quasi ni
hil sumere possunt et quia sit alterati
ua et etiam cum hoc multum resũptiua
ut pz. ¶ Et si materie minoratiuum
exhibere uolueris da infusionem reu
barba. cum cassia uel manna superius
descripta. ¶ Uel si bolum facere uel
les. ℞. mãne. ℥. f. reubar. ʒ. i. electi spi
ce gra. iiii. misce cũ cõserua uil. uł succo
rosa. et fiat bolus et deauretur. ¶ Uł
in modum pillularꝝ. ℞. reubarb. ʒ. ii. spi
ce. ℈. f. super quibus proice parũ aque
endi. et parum uini odoriferi. deinde in
umbra desiccari permitte. ⁊ postea fac
pill. cũ succo ros. uł uiol. ꝯserua ⁊ da. ʒ.
i. f. uel. ʒ. ii. ¶ Uel facias sic ut erit res
delicata satis accipe. lb. f. electuarii ꝺ
succo rosa. et in paruo alembico uitri
cum lento igne pone ad distilandum.
et de aqua que egreditur da partez. xii.
ẽ enim res delicata satis et notabiliter
operatur. poteris tamen dosum auge
re secundum eam operari uidebis
¶ Et pariter õnia que operari uolu
eris poteris electuaria distillare sceu sb
limare. ¶ Digesta materia si crisim
non expectas eam uacua cum aliquo ex
iam dictis solutiuis. ¶ Et si oportue
rit te iuuare naturam in faciẽdo crisim
fac ut supra docui. ¶ Unum tamen scito
quod digesta materia ubi alia conueni
ant in ista aquam frigidam poteris secu
rius ad saturitatem prebere: q̃z i alia
ceteris paribus. Item ꝓpter magnã
inflãmationem tepore augumeti: aut
status oz te interdum cor: et epar epi
thimare: solum epithimata in declina
tione conueniunt regulariter et non ãte
¶ Sed in hac fe. tãta existit inflãmatõ
quod nisi aliqualiter mitigetur: infirmꝰ
sepe pessima incurrit accidentia et ex
cõsequenti moritur. facias igitur epi
thima supra capitulo de sinocha descri
ptum. ¶ Et si aliter facere uis fac sic.
℞. aque. ros. lb. f. aque bugl. ℥. ii. f. aq̃
uiola. ℥. iiii. aque acet. ℥. ii. sandal. oĩuz
corallorũ utriusque ro. añ. ʒ. i. sirici cru
di minutim incisi oss de corde cerui
añ. ℈. i. spodii. ʒ. f. croci. ℈. f. camphore
gra. vi. et fiat epithima. ¶ Et potes si
libet addere margaritarum subtilissime
tritarum. ʒ. f. et fragmentoꝝ õnium la
pidum preciosorum. ʒ. i. ¶ Epithima
pro epate. ℞. aque endiu. ℥. vi. aque
cucurbi. aque lactuce aque rosa. añ. ℥. ii
aceti. ℥. i. sandalo. õniũ añ. ʒ. i. ro. spodii
añ. ʒ. f. cãphore. gra. iiii. fiat epithima
uel loco huius epithimatis utere cero
to de sandalis mesue. ¶ Debes et con
similiter renes ungere ex ceroto albo
galieni. ¶ Item tale facias odoramen
tum. ℞. aque floꝝ nenufaris. ℥. iii. aqz
rosa. ℥. i. f. sandal. citrino. ʒ. i. f. sãdalo.
rube. ʒ. i. misceatur totum in ampula q̃z
agitatã sepe odoret. Et ad ꝓhibẽduz
uaporum ascẽsum. ℞. aque rosa. ℥. iii.
aque florum nenufar̃. aque uiol. añ. ʒ. i.
f. aceti. ℥. i. sandalo. rube. ʒ. ii. boli ar.
ʒ. i. misce, et agita simul et epithimetur
frons. et timpora. ¶ Et pro instãtia
uigiliarum fac ut in capitulo preceden
ti te docui. ¶ Uel facias sic. ℞. pul
ueris papaueris alb. ℥. iiii. distẽperetur
cũ albumine oui et aqua rosa. addendo
parum aceti et modicum olei de papa
uere uel nenufar. et epithima frontem
et timpora. ¶ Uel facias sic accipias
opii iusqami succi mãdrago. succi mo
rorum immaturoꝝ: succi lactuce succi
eder̃ arbor̃e añ. ℥. i. cũ succis istis distẽ
pera predicũz opiũ in quibus sic distẽ

De Febre

peratis intingetur spongia que ad solez per .xv. dies exsiccari permittatur: et cum ea uti uolueris submergatur in aq̄ tepida et naribus applica patientis: qr post horam statim dormiet. Et si ipsuz excitare uolueris. decoque semē petrocili. seniculi apii in aceto in quo aliā spōgiam intinge ⁊ naribus patientis appone. quia statim excitabitur ¶. Et nota quod prima spongia per annos .xv. potest in bonitate conseruari. ¶ Et ne d̄ contingentibus aliquid emittere uidearis. Recipe uini maluatici uel albi boni ℥.i. aque rosa. ℥.vi. sandalorum citri ⁊ rube. añ. ʒ i. misce ⁊ fiat epithīa testiculis ipsum sepe innouādo. ¶ Et qa infirmus in tātum estuatur ut uideatur totus iflāmari potest pectus tali iungē unguēto ut. ℞. olei uiola. ℥.i. f. olei nenufar. pinguedinis galline añ. ℥.i. cere albe parum ⁊ fiat unguētū quod cuz aq̄ plātagi. diu lauet̄ postea pectus iunge. Si autez fuerit causon non uerus secūdum gradum suum omīa obseruētur q̄ in tertiana non pura dcā sunt. ¶ Uerū totum regimē tam medicinaliuz quā sex rerum non naturalium magis ad frigidum declinet ⁊ huīdum quam in aliis ⁊ cum fe. uelocis termīationis existat dn̄t infirmi subtilissime dietari. ¶ Et hec d̄ causone et eius cura

¶ Tractatus tertius. de febri. flāticis vii. continens capitula.

¶ Primum de significationibus fe. flegmaticarum.

Quia de febribus flāticis in hac parte aliquid tractare uolo. ¶ Quotuplex sit flegma primo uidendum est cum fm eius uarietatē uariet̄ fe. hec. Est igitur duplex flegma. quoddam naturale. ⁊ quoddā nō naturale. quoꝝ quodlibz taz intra uenas q̄z extra uenas putrefactionem recipere potest. ¶ Et ex eorū diuersitate diuerse sp̄es febrium flāticaꝝ generāt̄. Naturale igitur flegma est humor primus qui ī sua naturali dispositōe exūs est in complexione frigidus ⁊ huīdus colore albus in sapore dulcis per diminutam decoctionem ex secūda digestione productus per ulteriorem decoctionem in sanguinem transmutari dispositus ¶ Non naturale est duplex. qd̄dā ratione sue eēntie. ⁊ qd̄dam sui ratione saporis. ¶ Ratiōne eēntię est quadruplex. s. aquosum. uitreum mucillaginosum. sub quo comprehenditur cruduz ⁊ gipseum. ¶ Ratione saporis est etiam quadruplex. s. acre. insipidum. dulce. et salsum. ⁊ ex horum putrefactione ut sentit Auice. prima quarti hec fe. species gēnerātur: s. quotidiana interpellata. quotidiana cōtinua. Empiela lipparia una feb. in qua idem prouenit ꝙ in ambabus feb. s. sincopalis diurna et nocturna. ⁊ ōs iste fe. species naturalit̄ a flāte prouenire possunt. ¶ Interpellata cotidiana est fe. a flāte extra uenas putrescente proueniens cuius est infirmū inuadere omī die et eum in falsa qete per. vi. horas uidetur permittere. Quotidiana cōtinua est feb. lenta a flāte intra uenas putrescente proueiēs cuius est infirmum continue affligere uersus horam flātis ut plurimū īualescere. De empiela auctores diuersimode loquuntur ¶. Quidam enim accipiūt eaz ꝓ lipparia. dicentes quod dicitur ab epi ꝙ est supra. ⁊ algor quasi exterius habens algorem ⁊ interius calorem. ⁊ h̄ cōit̄ dicimus in lipparia ut stati ex ei⁹ descriptōne patebit. ¶ Item diuersifi

phlegma
rōne essentia
4. s. pariter
rōne saporis

cantur etiam ratione materie ex qua generatur. ¶ Unde non nulli dicunt q̄ fit a flegāte uitrio ul'a melācolia ſpiſſa quibus colera rubea aduſta ſæper admixta exiſtit que putrefacta per eius leuitatem exteriora petit et ea calefacit.

¶ Flegma uero uel melancolia ꝓpter eorum cōpactionem et groſſitiem inſi⁹ permanēt propter quod interiora frigent. Et alii uolunt quod generetur ex flāte uitreo in aliqua parte ꝓfunda corporis putrefcente ratione cuius caliditas in exterioribus et frigiditas in interioribus ſentitur. Et quia fere ōnes in empiela exteriora calent et frigent interiora. Dico quod empiela eſt feb. poxiſmalis omni die de flāte uitreo in aliqua parte corporis ꝓfūda putrefcente prouenies ratione cuius in exterioribus caliditas in interioribus frigiditas manifeſta ſentitur. ¶ Liparia uero ꝛ ſi poſſit a colera prouenire q̄ntū tamen propoſito pertinet eſt fe. ſuus oī die faciēs paroxiſmū que a flāte crudo putrefcente prouenit ratiōe cuius in exterioribus frigiditas: et in interiorib⁹ caliditas manifeſta ſentitur. ¶ Febris uero in qua ſimul percipitur calor et frigus interius et exterius eſt fe. prouenies a duabus materiis flegmatis ad putrefactionem motis una. ſ. i interiorib⁹ et alia in exterioribus. ſingulis diebus ſuū conſimiliter faciēs paroxiſmum.

¶ Febris diurna eſt fe. a flāte ex̄ uenas in die putrefcente prouenies. ¶ Et nocturna eſt in qua flegma in nocte putreſcit. ¶ Sincopalis uero ſi a flāte prouenire poſſit quia tamen raro accidit niſi flegma ipſum uenenoſitatem q̄ndam acquirat. Aliam de ipſo hic non faciam mentionem ad cap^m de fe. peſtilenti ali ipſum reſeruans. ¶ Et ſūt hec ōnium flegmaticarum fe. ſpēs. ¶ Pro q̄rum ſignificatione primo ſigna generalia: et ſatis cōmunia omnibus ponam. ¶ Secundo nota ſpecialia et cuilibet ſpeciei magis appropriata. ¶ Signa cōmunia ſunt frigiditas in extremitatibus primo incipiens que conſequenter magis in totum corpus ſentitur: ac ſi in ipſum glaties quedam imprimeret ꝓ quodaz rigore mīma aut nulla horripilatione niſi ubi a flegmate ſalſo pro uenerit. ¶ Cuius propria ſigna inferius ponentur: deinde calor mitis non multuz acutus ſuccedit cū etiam in hac minor quam in tertiana rigor exiſtat ꝓpter materiam non eſſe ita acutā: aut pungitiuam pauca: uel nulla adeſt ſitis os cū quadā mucilagine uiſcoſa exiſtit inſipidum faciei calor liuidus ſiue palidus plombeus ſtomachi adeſt leſio ꝓp ipſum eſſe flegmatis lacunam: ob hoc uomitus ſepe accidit flegmaticus ſplenis quoq; dolor in ꝓceſſu non nūquaz ſuccedit ſudor in principio aut in augumento paucus aut null⁹. ¶ In ſtatu aūt digeſta materia multus. ¶ Pulſus mollis debilis: tardus cū manifeſta quadam diuerſitate reperitur: qui cui⁹ cūque feb. flātice ꝓprium ſignuz exiſtit cum tamē ꝓuenerit a flāte magis aquoſo et min⁹ ſpiſſo aliis paribus erit pulſus molior cūque flegma magis diuerſum in ſua fuerit eſſentia ceteris paribus im pulſu maior diuerſitas repitur et inter cetera flāta flegma ſalſum minorem efficit diuerſitatem nec eſt ut in aliis ita debilis nec ita tard⁹. ¶ Et q̄ fe. flātica ꝓ pulſuum diffrentias ab aliis q̄z maxime dignoſcitur ꝓſideratis prius circunſtantiis ipſius pulſus differentias uariare potentibus differētiaz quam flegma poteſt inducere diligent

considera. et per hoc in fe. flāticarum notitiā deueies. ¶ Nā q̄nto flegma ī sb stātia magis diuersificat. tāto ceteris parib⁹ maiorē r̄peries ī pl̄su diuersitatē Urina in primo est alba: subtilis turbida ⁊ grossa. ⁊ cum materia incipit digeri fit colerata turbida. ¶ Terminus ꝑoxismi est horarum. xviii. si fuerit int̄pellata. et infirmum ꝑ horas. vi. in falsa quiete relinquit. ¶ Hiis igitur uel ex hiis pluribus apparentibus signis hanc fe. esse flāticā nullatenus dubitabis ⁊ maxime si tp̄s fuit frigidum et hūidū patiensq; frigidam et humidam hūerit complexionem et regimine flegmatis multiplicatio usus fuerit. ¶ Hiis premissis signis generalibus ad specialia condescēdo. ¶ Si ergo fe. a flegmate dulci prouenerit siue a flāte aquoso siue insipido incipit cum rigore et lento frigor̄ ꝙ mitis postea calor succedit ⁊ est oris insipiditas. ⁊ hoc utplurimū uenit hora flātis et in primis paroxismis q̄nque incipit sine rigore: ⁊ sic hōri pilatōe. ¶ In processu āt qa ī statu: ⁊ declinatone magna succedit sudoris copia. ¶ Urina erit subtilis albaq; quasi pinguis per totum uideatur. ¶ Uomitus autē si quis fuerit flegmatis aquosi erit pulsus debilis autē tardus et mltū mollis existit cū quadā diuersitate licz non magna ī cōparatione ad aliquas alias ut statim patebit. ¶ Signa flegmatis mucilagiosi acris pōtici siue acetosi sūt quia rigor maior erit q̄z ī precedēti maiusq; frig⁹ ꝙ lent⁹ ualdē postea calor succedit cum oris acetositate et pauc⁹ erit sudor in cōparatione ad āte scriptā et hec incipit cuz grauitate sōni: et mltotiens sine rigore q usque ad tp̄s postponitur: et fortasse erit frigus et non erit rigor ⁊ q̄nq; hora flātis et q̄nque hora mlie potius ex mlie erit admixtōe ¶ Uria ī hac pallida ul' sbpallida existit ꝯ sbstātia mediocri. ⁊ īterdū spissa mltū ¶ Et erit uomitus flātis mucillagiosi. ¶ In pulsu uero maiorem sētiens diuersitatē q̄z in āte dcā. Si feb. a flegmate uitreo ꝓcedat cuz frigore intēso īcipit ⁊ rigore. maius tn̄ erit frigus quā rigō et frigus īcipit in extremitatibus paulatim ⁊ adeo ītēse succedit ꝑ totū corpus ut infirmus q̄si se ꝯgelatum sētiet seu iudicet cū magna iūcturaꝝ fractōe: et in ꝑoxismis status rigor ⁊ frig⁹ multiplicātur. ⁊ incipit cū grauitate somni Et ī primis ꝑoxismis sepe absq̄ rigor̄ uenit. ¶ In hoc quoq; calor lentus existit et ad ultimū sudoris copia adest. Urina est glauca. ul' trūbosa ac si globi flātis eēnt in ea positi: et q̄ndoq; horis flātis et mlie infestat. quod si uomitum inspexeris in hoc tibi magnum prestabit iudicium. Et in hoc pulsu magnam reperies diuersitatem. ¶ Signa flātis salsi. ¶ Si autē ꝓuenit a flāte salso īcipit cū horipilatōe. et frigore: sed non est intensum in comparātione ad antescriptas: ⁊ maior succedit calor quam ī ceteris et maior sudoris copia et oris salsedo cum siti: quā in aliis maiori: et magis ueit hora colere. ¶ Urina uero est ruffa. uel citrina alias subcitrina ītēsa satis in cōparatione ad alias cuz substātia mediocri: q̄nq; tn̄ est subtilis q̄nq; ualdē grossa. ⁊ in hac non tātā reperies diuersitatē ī pulsu quatā in aliis. ¶ Iste āt ōnes fe. sp̄es sub cotidiana int̄pellata reponūtur: Et si cotidiana cōtinua a non naturali flāte possit ꝓuenire ut plurimū tn̄ a naturali ītra uasa putrescente generatur. ¶ Si igit' infirmū sine frigore et rgiore uideris febrem incidisse cōtinueq; et sine magna uel mai

festa interpellatõe infestari ab ipsa fe: que tamẽ hora flãtis semper ĩualescit. et huius calor suauis ⁊ mitis quasi ĩterius latens. ¶ Urina uero liuida et discolorata spissa ⁊ ĩprocessu in augmẽto ⁊ statu que colerata aliisq; signis tam ĩpulsu quã in aliis interpellatis ꝺscriptꝫ apparentibus. uel ex hiis plurib⁹ hãc cotidianã ꝯtinuã for̃ iudicabis q̃ latica a medicis cõiter appellatur: et dr̃ latica q̃si ĩtus latens a calore naturali ipsarunque parum discernes extranea tum propter quod ad pauca respicientes ticham ipsam iudicant cuius differẽtiã cõprhẽdes si hec scripta signa et que ĩ capitulo de ethica deo duce scribentur anotabis. ¶ Signa quottidiane interpellate a flãte uitreo prouenientis: sr̃ signa empiale. hoc excepto quod ẽpiela continue interius frigiditas. exr̃ius uero caliditas et in ea manifesta sentit̃ interpellatio ¶ In liparia sentitur int̃ius caliditas exterius uero frigiditas ꝓueniens a flãte de quo est sermo ad p̃sens accidit omni die cũ alicibus et hoscitationibus ut ĩfirmus hec omnia sẽtiat ¶ Urina colerata et subtilis existit Alia uero signa superius tacta int̃pellata de flãte uitreo proueniente cõsidera si uis bene iudicare. ¶ Nam ꝯ ꝓuenire possit a colera nisi talia considera ueris errorem cõmitter̃ posses. ¶ Signa fe. in qua caliditas simul et frigiditas tam in exterioribus quã in interioribus sentitur ex tactis in ẽpiala et liparia clare comprehẽdere poteris.

¶ Signa consimiliter diurne et noct̃ne de se sunt manifesta. qr illa diurna uocatur cuius paroxismus in die accidit. ¶ Et nocturna cuius in nocte Quantum ad signa pronostica huius feb. terminus est. xliiii. dieꝝ et secũdum alios. lxiiii. quandoq; tñ usque ad. vi. menses perdurat. quod accidit propter materie multitudinem grossicie et uiscositatem ad quod multũ facit ꝙ fe. est morbus calidus: et siccus: in materia autẽ huius est hũida et frigida quar̃ qc quid uni cõfert alteri nocꝫ et ecõtra. et ob hoc de difficili curatur propter qꝺ inter cronicas egritudines numerat̃.

¶ Item cotidiana ĩterpellata p. vi. horas infirmũ in falsa quiete reliqt: ¶ Et dr̃ falsa. quia ĩfirmus nũq̃ uere mũdatur. qꝺ est quia flã nullũ ꝓpriũ habꝫ receptaculuꝫ: immo ut ĩquit. Auic. ꝑma ꝑmica⁹ ꝺ hũorib⁹. flã ĩt̃ uenas ãguine ꝯcomitatur: ut necessitatis tp̃e in sãguineꝫ conuertatur fit. cũ sanguis diminute decoctus. ⁊ ut sãguis aptus reddat̃ ad mebra flãticarum cõplexionũ nutriẽduꝫ et cum hoc ut humectet iuncturas: et mẽbra que multe exist̃t motionis: et propter has causas multe existit quãtitatis et uiscositatis poros opilãtis: ⁊ sic cum incipit putrefieri in cõtinua q̃si existit putrefctõe. et ob hoc cõtinue infirmus afligit̃. Et si illis. vi. horis aliq̃lit̃ quiescer̃ uideatur. hoc fit quia non tm̃ quãtum in aliis. xviii. horis molestatur: Continua ab interpollata cognoscitur quia intra uenas continue existit putrefactio. ⁊ ob hoc in ea nullã quietẽ cõprehẽdimus exacerbationẽ tñ sic q̃ hora flãtis ut plurimũ accidit. ¶ Et nõ ꝙ in hac fe. stomacus multũ debilitatur cum sit flãtis lacũa: et ad cuius debilitatem sequitur epatis debilatio non nũq̃ quare sepe infirmi cazetici fiunt: et successiue ydropici. Et quia ĩ hac fe. cõtinua fit flãtis putrefactio: ip̃ꝫ flã sic aduritur: ⁊ in materiã melicaꝫ ꝯuertitur q̃ ad splenẽ ꝓueiens ip̃ius cãt dolorẽ: et successiue q̃rtanã non nũquã. ¶ Item

nota ꝙ illa quotidiana citius ceteris pa
ribus terminatur in qua sudor citius. ⁊
copiosi⁹ apparet. Signum ē eiꝫ ꝙ ma
teria ē magis obediens resolutōi: ⁊ ibi
non est magna poroꝝ opilatio: ⁊ tu q⁹
ad materie digestiōeꝫ statim cognosce
re scias. ¶ Nota ꝙ materia digesta
maior solito erit uriē quātitas: ⁊ spissi
tudo et frigoris minoratio caloris au
gmentatio et accessionis ꝓlōgatio hec
enim materiam fore digestā significat.
¶ Et ad hoc sciendum de ip̄ius mate
rie euacuatione: et de morbi ꝓlixitate
tibi magnum prestabit iudiciū. ¶ Pre
terea nota quod poxism⁹ cū multis inci
pit alicibus: et hositationib⁹ cū stupo
re quodaꝫ et somni ꝓfunditate cū q⁹ dā
liuor̄ faciem tūidaꝫ habuerit. talis facili
ter cadit in subeth. ¶ Si ergo hec
oīa diligenter examinaueris scies sēp
quid de infirmo tuo habeas iudicare.
¶ Et iō si a principio materiā nosces
fore grossam et multam et uiscosā tp̄s
frigidum: et humidum etate: cōplexio
nem flāticam. paroxismū longū ꝯ pau
co: aut nullo sudore stomaci debilitatē
appetitus ꝓstrationem somni ꝓfundi
tatem et naturam debilem periturū in
firmum nūtiabis. ¶ Nam hiis oībus
apparētib⁹ āte q̄m mat̄ia digeri possit
uerisimiliter cadet uirtus. et infirmus
morietur Sed opposita oīa salutē sigī
ficabunt. Mediocra uero medio mō
se habent q̄ntum. s. ad salutē sceu mor
te ꝓnosticādū de dolore stomachi seu
lesione epatis: splenis seu alioꝝ mēbro
rum. s. cacetia et ydropisi. et de aliis
patet ex dictis qd hēas ꝓnosticari. Et
hec de significationib⁹ fe. flegmaticaꝝ.

¶ Cap^m secūdum de cura fe. flegmati
ce interpellate a flāte dulci.

Si fe. flātica a flāte dulci insi
pido uel aquoso seu accetoso
uel acri proueniret. in aere
declinante ad caliditatem et siccitatem
situetur infirmus quem si naturalē non
habueris: et tepus frigidū et huīdum
fuerit cū continuo in camera igne et si
ī estate fuerit ꝯ suffuīgatioib⁹ facer̄ pot̄
is. factis. s. cū iuīpero. thure mastice. sā
daraca cortice citri uel aliquo talium.
¶ Quantum ad cibum primo nota: ꝙ
ino ī fe. est eius consideranda ꝓlixitas
. s. secūdum ꝙ magis et minus statum
propinquum uiderimus cū hoc est sub
tilius aut grossius reficiēdum a prin⁹
Si ergo status fuerit remotus debes a
p̄ncipio grossius reficere cōtinue gra
datim subtiliando dietam usque ad de
coctionem exclusiue. Si tamen plecto
ria grandis fuerit in toto debes ī prin
cipio subtiliori uti dieta quam in augu
mento: sed in declinatiōe sēp grossiori
est utēdum dieta. ¶ In statu uero te
nuissima ut natura non inpedita a cibo
melius possit circa materie digestioēm
et ipsius expulsionem uacare: et inter
cetera sēp menti hēas infirmi uirtutem
conspicere cum hec egritudo pp eius
ꝓlixitatem et eius continuam afflictōeꝫ
multum suspecta reddatur. ¶ Sis g⁹
primo de uirtute sollicitus. ¶ Secū
do uero ad egritudinem diligenter īspi
cias. ¶ Et summo ope huic attēdas
precepto. Uidi namque aliquos in p̄n
cipio ita infirmum tenuiter dietare uir
tutem ñ considerantes. ꝙ in statu qñ
necessarium uti erat tenuissima dieta
uirtutis debilitate et morbi ualiditate
subcubuit. ¶ Hiis habitis in illo cāu
cōueniunt galine iuuenes: aues parue
in rubis degentes. et non in aquis per
dices fasiani iuuenes conueniunt etiam

carnes edine montine duoꝝ dentium uiteline: cuniculorum lepusculorū cap̄olorum. ¶ Quod si cogaris dare contusū carniū ex aqua buglosse cū modico uini citonioꝝ cū puluere cinamomi: et modico masticis erit aspgēdū. deīd̄ modo sepe dcō cū ducatis ad alēbicū uel in alio uase ⁊ facias sublimatū. Pro ferculo aūt pōt uti pānata simlʼa: ul' amig. ferculo de amigdalis hauenato: ⁊ ord̄ato. ¶ Ex herbis ꝯueniūt borragi. ⁊ radices petroc. et fenicul. ⁊ poteris uti leui d̄coctioe cauliū: ⁊ brodio ciceꝝ rub. Pro sapore seu ꝯdimēto pōt uti salsa fēta ex amigdalis pauco aceti: modico uini granatorū dulcium siue succo: uel arātiorū cum cinamomo ⁊ pauco zucari ⁊ quia q̄z pluribꝰ placet alium dolore capitis: ⁊ alio huiusmōi nō prohibente ⁊ cuz amigd̄lis supra scriptis alii odor solū appōatur: ꝙ fiat alleum pistādo in mortario. quo āmoto sine lotione mortarii in eodem pistētur amigdale. uel aliter contūde alleū: ⁊ ip̄m in petia mūda pone ꝑ quā distilla brodium cum quo postea distemperētur amigdale. ⁊ sic ille sapor erit quāpluribus delcābilis: et maxime in istis partibns. ¶ Nota tam̄ ꝙ ī declinatione magis hoc q̄z in alio ꝯuenire tp̄e. Pisces recētes regularitez non ꝯueniūt saliti tamē gr̄a appetitus ꝓuocandi in pauca quātitate nō nūquam in p̄nº pastus p̄nt exhiberi. sicut sūt qui in sportis apportātur et cum modico aceti: ⁊ oleo ⁊ cinamomi p̄parēt̄. Ex fructibus p̄nt uti passulis: amigdalis: auellanis aliq̄lit̄ ustis fusticis: pistachiis ⁊ pineis ꝑꝑ īfirmoꝝ lassiuiā modicū uue albe et per dies aliquos ante collcē. Interdum pōt sibi exhiberi et cōsimiliter ficꝰ aliq̄s añ pastū. Itē post cibū poma cocta uel potius pira cum zucaro cōdita uel anisis cōfectis poteris exhiber̄. Et si quis fructus arguat in stomachis febricitātiū ꝓpt̄ corruptōez ⁊ ebulitionē suā non ꝯueire dicēdum ꝙ non solū cōsuetudini etati ⁊ ce. est aliqd dādum uerū etiā hoīm lasiuie. unde in pluribus ꝑtibus mūdi uinū et carnes ⁊ alia huius modi in colericis fe. coīt̄ exhibemꝰ. Et si auctoritas ⁊ ratio dicerēt oppositu attn̄ si bene cōspexeris supra scripta. notabilis non erūt nocumēti. panis sit bene fermētatus aliquantulū cū sale bn̄ pinsatus. ⁊ si ī declīatione aliqua anisorū grana īposueris non erit malū. Sit eius uinū album uel uinū clarū rubeum non tū nimis aquosū limphatū cū aqua zucari magis: et minꝰ fm potētiā uini. aqua ordei cū zucaro cōdita rubeo sīliter conueniret. ¶ Et hoc regimen ad oēs fe. flāticas existit generale materiā feb. diligenter cōsideranti q̄a secūdum quod flegma fuerit magis uel minus frigidum debes hoc precedens r̄gimen totū ad magis uel minus siccū facere declinare. et hoc in aliis nō naturalibꝰ rebus tibi existit generale quare r̄gimē ex prehabitꝭ poteris fabricare cuiꝰ tamē magnam partem ex predictis ꝯprehendes. ¶ Habitꝭ ad medicinalia cōdescēdens. primo describam quid fiendum sit hora paroxismi. ¶ In cuius p̄nº infirmus nullatenus permittatur dormir̄ cum linteis calidis calefiant extrema sicū rigor̄ accessērit āt frigor̄. Et si illud nō sufficiat hēat̄ lat̄ igne calefcs ⁊ liēis pānis inuolutus qui pedibus applicet̄ uel hēatur īstr̄m qd̄ in ytalia remediuz nūcupatur. et est duplex quoddā aqua repeletur bulita aliud lamiam ferream hēat q̄ cādēs ī ip̄o poītur instr̄o alterū quoꝝ poteris extremitatatibus applicare. et si infirmꝰ ad uomitū excitat̄ inua

ipm cū oximelle simplici: ⁊ aqua zucari uel aqua decotionis raffani adiuuetur.

¶ Cūqz calor ad extra incipit appare re fiāt fricationes: quousqz calor totali ter fuerit ab extra expāsus. in poxismo cibus ⁊ potus oīo subtrahatur ¶ Et si pur te sitis cogat potū aque zucari uel aque ordei cū zucaro rubeo tribuas in firmo. Et si ad declinationem sirupuz accetosum cum aqua zuccari exhibue ris bene erit. ¶ Hora aūt quietis si opus fuerit uentris attende lenitioné cū clisteri scz uel potione. Si p cliste re. ℞. malue blitis floꝝ camomille. añ. M. i. furfuris pugillum. i. et fiat decoc ctio de q̄ accipe lb. i. ſ. in q̄ dissolue cas sie pulueris zuccari añ. ℥. i. yerepigre. ℥. ſ. olei comunis. ℥. iii. salis triti. ʒ. i. ſ. fiat clistere aliqui dimittunt yeram pi gram: ⁊ addunt mel rosa. ℥. i. ſ. ⁊ ii. ui tellos ouoꝝ ⁊ fiat clist. si libet. Si ꝯ po tione lenire uolueris facias sic. ℞. cas sie uel manne. ℥. i. ſ. dissoluat' cū aqua lactuce uel aqua zucari rubei uel aqua mellis rosa. cum modico cinamomo. et fiat potio quā per. iii. horas āte prādiū calidū i potu tribue. ¶ Facta uētris le nitione si urina et alia iudicauerit de flōia incide basilicam uel nigram quo facto īfirmū p diē unā quiescer̄ pmitte.

¶ Et si materiam minuendam iudicaꝟ is aliā nō expectās digōem ut. s. natura r̄siduū materie melius digerere possit facias sic. ℞. aque lactis. ℥. iiii turbith boni et' electi. ℈. iiii. ʒʒ. ℈. i. spice gra. iii. parum buliant deinde colentur debitā faciēdo exp̄ssionem ī aqua distē pera cassie. aut māne. ℥. i. mellis rosa. ℥. i. ſ. ⁊ fiat potus. Uel. ℞. turbith. ʒ. i. agarici. ʒ. ſ. ʒʒ. ℈. i. spice salisgē. añ. gra. iii. infundat' in aqua lactis ℥. iiii. ⁊ oxiel lis simplicis. ℥ i. paꝝ buliāt ⁊ ut supra fiat expressio addendo cassiā aut man nam ⁊ fiat potus. In modū cōfectōnis et in forma solida. ℞. galāge piperis longi añ. ℈. ii. ʒʒ. ʒ. iii. macis croci. añ. ℈. ſ. turbith electi. ʒ. xii. zucari al. lb. i. sirupizet' zucaꝝ cuz aqua absinthtii ad dēdo paꝝ uini citonioꝝ ⁊ fiat ꝯfectio in morsellis cuius dos est. ℥. i. Uel faci as sic ī lb. ſ. zucari da. ℥. ſ. sz non erit ita delcābilis. ¶ In modum pulueris fa cias sic. ℞. turbith electi ⁊ mūdati. ʒ. x. ʒʒ. ʒ. iii. masticis. ʒ. i. zucarū ad pōd' oīuz et fiat puluis cuius dos sit. ʒ. ii cū aqua mellis uel zucari rub. uel aqua lac tis. Uel. ℞. ʒʒ. ʒ. v. turbith mūdati. ʒ. x. zucari ad pondus oīuz ⁊ fiat puluis cuius dos sit. ʒ. iii. cum aqua ut supra

¶ Itē ī forma pillularū facias sic. ℞ turbith mundati. ʒ. v. ʒʒ. ʒ. i. ſ. galange piperis longi. añ. ℈. i. macis croci añ gra. vi. fiant pillule cū oximele simplici et da. ʒ. i ſ. Ul' facias sic. ℞. turbith. ʒ. iiii. absinth. ʒ. i. colloquintid. ℈. ii. aga rici yere pigre. añ. ʒ. i. masticis. ℈. ii. et fiāt pillule ⁊ da. ʒ. i. Ul' facias sic. ℞. t' bith. ʒ. iii. agarici. ʒ. i. ſ. spice salis gēme añ. ℈. ſ. ʒʒ. ʒ. i. fiat puluis et infundat' in aqua eupatorii. ōide exsiccari pmittat' tādē cum oximelle simplici fiāt pillule et da. ʒ. i. uel. ℈. iiii. ¶ Exhibito minó ratiuo prout tibi uisū fuerit. Uel non exhibito tl'e a pn^a exhibeas digestm̄. ꝝ. oximellis simplicis. ℥. iii. aque zucari ul' aque mellis. ℥. vi. misce uel clarificetur pro delicatis pro duabus. uicibus aromatizetur con cinamomo optimo.

¶ Uel loco suprasciptarum aquaruz pone aque absinth. ℥. iii. aque feni. ℥. ii. clarificetur ut supra et da q̄ter aut sep ties istum sirupum in aurora calidum.

¶ Uel facias sic. ℞. mellis rosati col lati. ℥. ii. sirupi accetosi simplicis. ℥. i. et

cum quibus uis aquis suprascriptꝰ mi
sce pro duabus uicibus clarificet̃ .et
hora qua supra in potu tribue. ¶ De
inde cũ uolueris ex solutiuis suprascri
ptis leuiter euacua et quia stat⁹ in hac
egritudine est rẽotus iubꝫ aboalay fili
us: si ꝑ se eger omni die bis non assella
uerit qd̃ medicamẽ de turbith oĩ nocte
ꝓpinet̃ eidem. Nec ut ipse uult in hac
fe.est expectanda digestio sꝫ dietim po
tius est aliquid euacuãdum .ut supra
materie residuuꝫ ad digerendum natu
ra potentior existat: ¶ Laudat etiam
in hoc casu pillulas alephanginas qb⁹
potius utere quã medicamiẽ de turbith
Uel facias sic et est in hoc casu multuꝫ
conueniens. ℞.pulueris yere simpli
cis galie.ʒ.iii'.agarici.ʒ.i.salis gẽ.gra.
vi.masticis.℈.i.fiant pillule cum crimel
le simplici quarum dos est.℈.ii.uel.ʒ.i.
Et quia dare solutiua oĩ die est labori
osum nature et dicit Auic.tale exhibẽ
interdum clistere ut. ℞. malue blitis
florum camomill' furfuris ordei extreĩ
tatum caulium ru.añ.M.i.anixi mara
tri añ.ʒ.i.ſ.agarici.ʒ.i.conquascentur
et fiat decoctõ de aqua accipe.lb.i.ſ.
dissolue cassie pul.zucari rub.añ.ʒ.i.
yerepigre.ʒ.ſ.olei cõis ʒ.iii salis triti
ʒ.i.ſ.et fiat clistere. ¶ Hoc facto pro
ulteriori digõe materie.℞.oxi cõpõi
ti.ʒ.iii.aque mellis uel zucari rubei.ʒ.
vi.uel aque absin.ʒ.iiii.aque feni.ʒ.ii.
misce et clarificentur ꝓ duabus uicib⁹
et aromatizetur cũ cinamo° optimo et
de tali sirupo septies exhibe uel.℞.
aque fen.aque bugl.añ.ʒ.v.aque absin.
aque eupatorii añ.ʒ.iiii.aque cicoree
ʒ.iii.mellis despũati lb.ſ.fiat iulep aro
matizatum cũ optimo ciãmo⁹:et dent̃
ʒ.iiii.pro uice. Et si uis srupum mgr̃a
lez.℞.eupatorii absin.spine albe añ ʒ.i.
radicum feni.apii liquiritiẽ passularuꝫ
añ.ʒ.ſ.rose rub.se.ameos añ.ʒ.iii.se.
endi.et feni.añ.ʒ.ii.buliant in lb.iiii.aq̃
usque ad cõsumptõnem medietatꝰ cũ lb.
i.mellis despumati fiat sirupus aroãti
zatus cũ cinamomo de quo dent̃ oĩ die
ʒ.ii. cũ.ʒ.iii.aque mellis uel zuca.ru.
¶ Digesta materia aliqd̃ de solutiuis
sup^a scriptꝰ unũ exhibeas qd̃ sit infirmo
magis gratum. ¶ Et quia ut dictũ est
in tali morbo materie non ẽ expectãda
digestio et maxiẽ si statum remotum
uideris sꝫ semel saltez in ebdomoda uir
tute etate ⁊ aliis huiusmoĩ consẽtiẽtib⁹
⁊ est cũ aliquo ex solutiuis dictis purgã
dus infirmus leuiori sꝑ utaris lenitiuo
saltĩ in mĩori dosi qꝛ si quater qnquies
assellauerit pro uice erit satis. ¶ Sed
digesta mat̃ia forti⁹ debes solutm̃ exhi
ber̃ ⁊ ꝯ statui magis ap ꝓpĩquas fortio
ri debes uti aperitiuo plus ĩ statu et ĩ d̃
clinatione magis. ⁊ sic est in hac fe.gra
datiꝫ procededũ. ⁊ qꝛ nihil facere uide
ris nisi infirmo tuo aliquas confectões
ordines Si mixturã uis quã citramon
tani restauratm̃ uocãt facias sic.℞.cõſ
ue roſ.ʒ.ii.ſ.ꝯserue uio.boragi.buglos.
⁊ anthos añ.ʒ.ii.dyarodon abbat.ʒ.i.ſ.
electuarii de gẽmis aromatici añ.ʒ.vi
fiat mixtura ⁊ deauretur de qua ĩfirmo
exhibe oĩ hora qua uult et multũ ꝯueit
Si d̃ ea ꝑ unã horã ãte cibũ exhibueris
Uel in forma solida.℞.sp̃eꝝ dyarodõ
abba.ʒ.ſ.sp̃eꝝ electuarii d̃ gẽmis ⁊ pro
matici roſ.añ.℈.iiii.zucari albi dissoluti
cũ aqua absĩthii lb.ſ.fiat cõfectõ ĩ mor
sellis de quibus unuꝫ per horã añ.pastũ
exhibe. ¶ Uel facias sic.℞.coralo
rum rubeoꝝ specieꝝ diarodon abba.ci
namo.electi añ.ʒ.i.ſ.zuccari lb.ſ.fiat
confectio multum delicata .Auic. et
Almãsor quosdam trociscos multum

cōmēdant ī hoc cāu et quia eos nō sic hēm⁹ ī usu fac sic. ℞. trocis de. ros. ʒ.iii. cinamo. ʒ.i. zucari lb.i.ß. fiat cōfectio in morsellis uter̄ ut supra trocis. de ros. sic fiūt. ℞. ros ru. ʒ.x. succi eupatorii. ʒ.vi. masticis ʒ.i. spice assari sqnāti anisi añ. ʒ.i fiāt troci. q in ūbra ꝺsiccari ꝑmitāt̄. Et qr in hac fe.. stoāc⁹ multū ꝺbilitat̄. ad cui⁹ ꝯfectōnē suprascripta ñ sufficiāt ab extra talem poteris facere unctōnem ante pastum. ℞. olei nardi. ℥.i. olei masticis olei absint. añ. ℥. ß. pulueris masticis. ʒ.i. pul. gario ligni aloes galiemusca añ. ℈. i. corticum citri coralo. rub. añ. ℈. ß. cere paꝝ et fiat unguentum et maxiē hoc fieri dʒ in ꝺcliātōe et maxime cū a feb. mūdus fuerit.

¶ Et si uis ut infirm⁹ tuus releuet̄ cito ꝯ fe. eū dimisit facias eū uti aroātico rosa. fēto ꝯ sirupo rosa. ꝯ q⁹ sepe pill'as alephāginas sumat āte pastū ſo ul' maē quia non est uis. et ēt interdū aliqꝺ clistere. ¶ Et hec de cura fe. flegmatice interpellate ꝓueniens a flāte dulci.

¶ Cap^m tertium de cura fe. flegmatice. ꝓuenientis a flāte pūticho aut mucilaginoso crudo uel uitreo.

Si uero fe. ꝓuenerit a flāte pōtico: uel mucillagiōso crudo ul' uitreo totū procedēs regimē ad calidū decliēt. sʒ ad tantā nō ꝺueniat siccitatez. Et quia ista flāta magis q̄ʒ precedētia inepta sunt r̄solutioni ī paroxismo cū calor egredit̄ fortiorib⁹ et longiorib⁹ utendū est fricationibus ¶ Et si lenire uentrem uolueris ꝑ clisteria facias ut supra. et similit̄ per poitionem. ¶ Uel facias sic. ℞. ysopi M: i. capilli ue. M. ß. liquiricie pasulaꝝ añ. ℥. ß. fiat decoctō de qua accipe ℥.iiii. in qua dissolue cassie ul' māne. ʒ.x oximellis simplicis ℥.i. fiat potus. Facta lenitione si flōam fiendam iudicaueris facias ut s̄ dictum est deinde materiam digeras cū melle rosa. colla. ℥. ß. xoimellis siplicis. ℥.i. aq̄ absithii. ℥ ii. aque feni. ℥.i. misce ꝓ una uice aliquot dieb⁹ exhibito dcō digestiuo materiā euacua cum aliq⁹ ꝺ suprascriptꝫ uel. ℈. iiii. uel ʒ. ß. pillulaꝝ īfrascriptaꝝ que m'tum laudāt̄ in hoc casu ut: ℞. pulueris yerepigre scripte. v⁰ canone et 7⁹ terapētice turbith mūdati agarici añ. ʒ.i. spice. ℥℥. añ. ℈. i. salis gēme gra. vi. forment̄ pillule ꝯ oximelle simplci. ¶ Illo facto si ad digōnē materie ulteriorē ꝓceder̄ necesse sit. ℞. oximellis cōpoīti. ℥.iii. aq̄ꝝ feni. absithii buglosse. añ. ℥.ii. misce. ul' ꝓ delicatis clarificet̄ ꝓ duabus uicibus: et aromatizetur cum optmo cinamomo ⁊ sex uicibus infirmo tribuas. Quo facto si materia digesta fuerit aliquid exhibe de solutiuis supra scriptis. ⁊ si nūdū fuerit digesta idem facias sʒ solutm̄ ita forte nō exhibeas deinde uero talem facias sirupū mgr̄alez. ut. ℞. radicum spagi feni. brusci. añ. ℥.ii. ysopi buglosse mellisse añ. M. i. se. anisi feni. añ. ℥.i. ameos. ℥. ß. passulaꝝ. ʒ.vi. fiat ꝺcoctio et cum lb.i. mellis despūati ⁊ aceti fortissimi. ℥.ii. fiat sirupus de quo exhibe ℥.i. ß. cū. ℥.iii. aq̄ zucari. rub ul' aq̄ feni. absinthii bugl. añ. ℥.i. misce ꝓ una uice ⁊ aliq⁹t uicibus in potu tribue hoc facto si tibi uisum fuerit euacuare materiam ut supra: in fine autem status aut declinatione poteris exhibere sirupum de eupatorio messue et da. ℥. i. ß. pro uice cū aquis suprascriptꝫ ul' duplicatā receptā et ꝓ delicatis facias clarifica deinde q̄ si libuerit exhibe solutiuū ꝓ restauratione suprascriptis utere con

fectionibus: ¶ Et nota si flegma ui treū fuit ī cā subtilatiuis et uti incisiuis magis debes: q̄z i aliis continue a leuio ribus incboando ⁊ gradatim usq̄z ad fi nē ad sp fortiora ꝓcedēdo. ¶ Scias in sup q̄ in p̄n° past° in declinatiōe huius fe. conueiunt dactili conditi con aceto oleo et pauco. ciāmo. ⁊ olive condite. si militer et spazagi. ¶ Et hec de cura fe. prouenientis a flegmate pontico.

¶ Capitulū q̄rtū ō cura fe. flātice à flegmate mlie permixto prouenientis.

Si uero fe. prouenerit a flāte mlie permixto fz uarietatem flātis ī ēentia et fm maiorez uel mīorez flātis admixtionez est regimē diūsimo de uariādum quādo ⁊ si totū debeat ad calidum ōclinare debet tñ ī sciccitate fo re tempatum. ¶ Item tam ī digestiuis materie q̄z solutiuis debeāt melācoliā respiciētia cōmisceri. ¶ Lenitionē igi tur si facere uolueris: cū clisteri uel po tione facta ut supra premissuz est parit et de flōia. Et pro materia digerenda facias primo sic. ℞. oximellis siplicis ʒ.ii. mellis rosa. colla. ʒ .i. aque bugloss. ʒ.iiii. aq̄ absithii. ʒ.ii. misce: ⁊ clarifica ꝑ duabus uicibus aromatizādo cuz ci namomo aliquot diebus. ¶ Exhibito isto digestiuo: sic euacua materiā. ℞ turbith ℈.i. agarici. ʒ.i. ℥. ℈.ß. spice. salis ge. añ. gra. vi. buliāt pauz cū ʒ.iiii. decoctionis liquiritie passullauz capilli ue. tbimi. epithimi. cuscute. ⁊ pollipo dii deīde colletur debitā faciēdo expſ sionem. cui addātur cassie uel māne. ʒ. vi. mellis rōß. ʒ.i. ⁊ fiat potus. ¶ In modum cōfectionis solide. ℞. turbith mūdati. ʒ.ß. ℥. ʒ.i. masticis. ℈.ii. spice croci assari añ. ℈.ß. sene. lapidis: lazuli añ. ʒ.i.ß. epithimi polipodii añ. ʒ.ß. ʒu cari albi lb. . fiat confectō in morsellis dos est. ʒ.i. uł. ʒ.vi. Uel illis speciebus adde. ʒ.i.ß. zucari pulueriz̄ati ad pon dꝰ oīuz et fiat pluis cuiꝰ pluerisß dos. ē ʒ.ii.ß. uel. ʒ.iii. cū aqua lactis uel brodi o cicez̄ zube. uł uino uel aliquo talium. ¶ In modū pillularum. ℞. ex pillu lis suprascripꝯ: et pillularum de lapiō lazuli uel indarū descriptiōe mesue añ ʒ.ß. ⁊ fiant pillule: et da ut supra. hoc fa cto pro ulteriori materie digōne. ℞. oximellis cōpositi. ʒ.iii. aqz absithii aq̄ fumiterre aque scolopendrie añ. ʒ.ii. mi sce pro duabꝰ uicibus. ⁊ clarificetur ut supra. Uel facias sic. ℞. aque absithii aq̄ radicū feni. ⁊ petrosili. añ. ʒ.iii. aq̄ scolopēd. ʒ.vi. aque fumi terre. ʒ.ii. zu cari. ʒ.iiii. aceti. ʒ.i.ß. fiat iulep arōati zatum. misce cum nuce musc. uł ciamo mo. et sumat in quatuor uicibus. Uel. ℞. sirupi de epithimo mesue oximel. si plicis añ. ʒ.i.ß. aque bugloſſe feni. absin thii añ. ʒ.ii. clarificetur ⁊ aromatizetur ut supra. Uel talē facias sirupū magi stralem. ℞. scolopendrie. ℥. ℈.i. floz bora. bugl. cuscute absinthii añ. ℥. ß. radicuz spagi bruſci petrosili. añ. ʒ.i.ß. liquiricie passulaz añ. ʒ.i. se. anisi feni. añ. ʒ.vi. polipodii. tbimi epithimi añ. ʒ. ß. fiat decoctio in lb. iii. aque usque ad cōsumptionem medietatis et cum lb.i. mellis despūati. ʒ.vi. zucar. ʒ.ii.ß. aceti fortissimi. fiat sirupus aromatizatus cū cinamomo et nuce muscata. de quo ac cipe. ʒ.i.ß. ⁊ aque zucari rub. ʒ.iii. mi sce pro una uice ⁊ da uicibus pluribus ⁊ postea qō uis ex solutiuis supra scrip exhibeas. uel in modū pulueris potis sic facere. ℞. turbith mūdati. ʒ.ß. pul ueris sene. ℈.ii. pulueris lapidis. lazuli abluti. ℈.ß. ℥. ʒ.ß. zucari ad pondꝰ oi

um fiat puluis. z sit dos una z dec. ut. ℥. Vel facias hoc totum dempto zucaro bulire i. iiii. ʒ. aq̃ lactis capraz ℥iℓ colet fortẽ faciendo expressionẽ cui adde cassie uel mãne. ʒ. vi. mellis ro. ʒ. i. z fiat pot⁹ Si uis in isto casu mixturã seu ꝛstauratiõem exhibere. ℞. cõserue buglose borag i aã. ʒ. iii. cõserue ro. uiola. aã. ʒ. i. f.

¶ Electuarii de gẽmis confectõis de musco dulcis uel letitie galieni diarodõ abba. ʒ. i. fiat mixtura que deaurẽtur potes tamen addere melius smaragdi iacinti granati saphiri aã. ℈. f. et margaritarum. ℈. i. folioz auri numero. x. et fiat mixtura de qua detur ℥i hora indifferẽter. In forma solida et in declinatioẽ magis ℞. speciẽrum diarodon abbatis speruz electuarii de gẽmis uel confectõnis de musco dulcis sperum aromatici rosa. aã ʒ. i. f. ʒucari dissoluti cũ aqua bugl. lb. f. fiat cõfectõ in morsellis de quibus p horam ante cibum unum exhibeas hoc uero fm q uideris materiã magis uel minus spissam magis uℓ minus melãcolie mixtam fz hec oĩa debes cõponere medicinã ex magis uel min⁹ aptis et magis uel minus mliam ꝛspicieti b⁹. ¶ Item in fine declinationis hui⁹ fe. conueniunt cappares oliue cõdite: spagi: et radices petrosilini. ¶ Et hoc de cura fe. flatice a flãte mlie pmixto ꝓ uenientis.

¶ Cap^m qntum de cura flãtice feb. cum colera permixte seu a flegmate salso prouenientis.

Si uero febꝛ. ꝓuenerit a flãte pmixto colere. qr a flãte salso totum regimen adtpatum frigidũ et siccum facias declinare. Et ꝓ superfluitatibus communibus educẽdis utere clisteribus suprascriptis in cura tertiane note z a colera uitelina ꝓueniẽt ¶ Si autem per os lenire uolueris facias cum cassia uel mãna ut in aã scripto ca° dictum est. Vel facias sic et est magis a ꝓpatum. ℥. capil. ue. ℳ. i. lupulorum florum boraginis: bugloſſe cucurbite aã. q̃rtam ptem. ℳ. i. passularum liquiritie aã. ʒ. iii. fiat decoctõ de qua accipe. ʒ. iii. f. in qua dissolue cassie uel mãne. ʒ. x. mellis ro. ʒ. i. et fiat pot⁹. ¶ Et facta lenitiõe si flõam fiẽdã iudicaueris basilicam uel nigram incide. postea si minoratm̃ dare uolueris facias sic. ℥. lupulo. cuscute aã. ℳ. f. florũ bora. bugl. capilli ue. aã. q̃rtam ptez ℳ. i. passulaz liquiricie aã. ʒ. ii. fiat ℥ cocto de qua accipe. ʒ. iii. f. in qua dissolue cassie uel mãne. ʒ. vi. diasiniconis. ʒ. ii. f. uℓ electuarii indi tãtundem electuarii de succo ꝛo. ʒ. i. mellis ro. ʒ. i. et fiat potus. Vel facias sic. ℞. agarici. ℈. iiii. uel. ʒ. i. f. salis gẽme spice aã gra. vi. infũdantur in oximelle squilitico: z stet per horas. x. i infusione. deinde fortis fiat exꝑssio cui adde cassie uℓ mãne distẽpate cum decoctõe suprascripta. ʒ. vi. turbith. ℈. i. ʒʒ. gra. vi. et fiat potus.

¶ Vel si libz poteris infundere. ʒ. i. reubarb. cum. ℈. f. spice in aqua lactis et modico uini debita facta exꝑssione adde manne uℓ cassie ut supra dissolute ʒ. vi. turbith. ʒ. f. ʒʒ. ℈. i. f. mellis ꝛo. ʒ. i. et fiat pot⁹. Et si uis pillulas exhibere da. ʒ. i. pillularum aggregatiuaz. Et si uis modicum cõfectionis solide facias sic. ℞. turbith electi. ʒ. ii. f. agarici. ʒ. i. reubarbari. ʒ. i. f. dyagredii. ℈. i. ʒʒ. ʒ. i. cinamo. garꝛ. macis nucis musca. aã. ʒ. f. spice. ℈. i. salis gẽme. ℈. i. ʒucari lb. f. fiat cõfecto i morsellis dos est. ʒ. vi. ¶ Vℓ fac puluerem addẽdo ʒucaruz. ʒ. i. z da

cum aqua lactis .ʒ.ii.ß. ¶ Et nota hic fm q̄ uideris maiorem uel mīorez colere cū flāte mixtionem debes in omī bus istis ponere plus: uel minus de re respiciētibus colerā: nec sic leuiter trā seas ī hoc: sed bonā adhibeas diligētiā nā si colerā euacuabis dimisso flāte ip̄z īcrudabit̄. ⁊ prolixior fiet egritudo magisq̄z periculosa. ¶ Si uero flā fuerit euacuatum colera derelicta posset fur̄re egrū ad unā egritudinē pessimā deducere. Sit igitur hoc preceptū q̄bus cunq̄z materiis commixtis generale.

¶ Minorata materia si digestiuū residui uolueris: facias sic. ℞. sirupi acetosi siplcis. ℥.ii. mellis rosa. ℥.i. aque feni. aque absint. aque endi. añ. ℥.ii. misce et clarifica pro duabus uicibus: et aromatizetur cum cinamomo. ⁊ da aliquot uicibus deinde aliq̄ prebe ex solutiuis supra scriptis. quo facto si opus fuerit ad ulteriorem materie digestionem procedere facias sic. ℞. sirupi endi. ℥.ii. sirupi acetosi simplicis. ℥.i. aquaꝝ feni. absinthii. buglos. añ. ʒ.ii. misce pro duabus uicibus. ⁊ clarifica pro delicatis. Et si magis aperire uolueris. ℞. sirupi de bisātiis. ℥.ii. sirupi acetosi simplcis. ℥.i. cum aquis supra scriptis clarifica pro duabus uicibus. Uel sirupum magistralem sic facias. ℞. endi. scario. buglos. oīuz cum radicibus añ. M.i. radicum feni. et apii añ. ℥.ii. floꝝ. bugloss. boragi. et uiol añ. ℥.i. q̄tuor se. frigidoꝝ añ. ℥.ß. liquiricie passularum añ. ʒ.vi. anisi maratri añ. ʒ.ß. fiat d̄coctio in. iiii. lb. aque usque ad cōsūptionē medietat̄ deine cum lb.i. mellis despūati uel zuca. fiat sirupus de quo accipe. ℥.ii. ℥.iii. aq̄ zucari ul' aq̄ ēdi. buglo. ⁊ absī. añ. ℥.i. misce ꝓ una uice: et ī potu tribue. Et materia digesta cū aliq° ex tact̄ soluti. ip̄az euacuabis. ¶ In isto casu r̄stauratm̄ seu mixturam sic facias. ℞. cōserue uiol. rosß. borag. buglo. añ. ʒ.ii.ß. manusxp̄i diarodon abbatis añ. ʒ.x. elcūari de gēmis. ℥.ß. fiat mixtura et deauretur. Et si libet addere fac additionem lapidum p̄tiosorum predictorum. ʒ.i. margaritarum. ʒ.ß. foliorum auri numero. x.

¶ In forma solida sic facias. ℞. coralorum puluerizatorum subtilissime. ℥.i. cinam. electi. ℈.iiii. margaritarm. ʒ.ß. sandalorum oīum añ. ℈.ß. ligni aloes macis. ℈.ß. zuccari albi dissoluti cuz aq̄ rosa. lb.ß. fiat cōfectio in morsellis. Et i delicate facere uis et fuerit potens facias omnes morsellos deaurari

f ¶ In declinatione facias sic. ℞. sirupum dyarodon abbatis spērum de gēmis añ. ʒ.ii. zuccari albi lb.ß. dissoluat̄ zuccarum cum aqua rosa. et fiat confectio in morsellis. ¶ De stomachi custodia per unctiones fiat ut sepe dictum est. ¶ Et hoc de cura feb. flātice salse fm magistrum Antonium guaynerium.

¶ Cap^m sextum de cura empiale liparie ac fe. in qua in interioribus et exterioribus caliditas sentitur et frigiditas et fe. diurne simul et nocturne.

Cura empiale uariatur fm materie dispoītionez a q^a pōt ꝓuenire nā si a flāte uitreo ꝓueīt de quo est sermo eius uapor exteriora petens illa calefacit residuum uero materie intus reānens ineptum existit putrefactōi ꝑp q̄ sua frigiditate infrigidat interiora et ideo in isto casu tam in sex reꝝ non naturalium regimen quam medicinaliū ē infirmus regendus ut in cura flātice a

flegmate uitreo pēdentis dictum est.
¶ Sed quando istud flegma a quo h̄ fe. generatur est nature multū rebelle ⁊ stomachum quā maxīe debilitat ad ipsius digestionem: ⁊ stomaci cōfortatōnem solicite attēdere debes. ¶ Omis eiz fe. flātica associatur corruptōi ⁊ debilitati in ore stomaci que non excusat̄ ⁊ illud est de illis que attrahūt accidētia mala ex sincopi ⁊ pulsu cordis: et casu appetitus ⁊ ce. ut inquit Auicen. prima q̄rti cap° d̄ hiis i quibus cōueniūt. ⁊ differunt fe. putredinis. Ideo oportet medicū in cura huius fe. esse sollicitum. qr hec inter alias stomacū maxīe debilitat et mala inducit accn̄tia. ¶ Si igitur lenitm̄ per clistere siue per os exhiber̄ uolueris facias ut i cura fe. flātice a uitreo proueniētis ut dictum est. Et si infirm⁹ incitetur ad uomitum iuua ip̄z cū quib⁹ supra scriptum est: uel cuz eo qd̄ docet Auice. Sed facit Auice. unū uomituz de faseolis. Et tu sic facias. ℞. faseolorꝝ. ℥. i. aneti rafani calam̄ti añ. ℥. ß. cōq̄ssētur aliqualiter: et buliant in lb. i. aque usque ad cōsūptionē tertie partis et coletur ⁊ colature addatur oximellis sīplicis. ℥. ii. ⁊ tepidū in potu tribue: ⁊ si ip̄z diu retinuerit illīc ad mediā horā cū pēna oleo intincta uel cum digito uoītum prouoca. ¶ Ad digestionē huius materie sicut in aliis oz te gradatim ꝓceder̄e incipiendo ab oximelle simplci successiue ad alios sirupos in cura fe. flātice a flāte uitreo prouenientis descriptos ordinate ꝓcedendo. Auicē propt̄ magnum nocumentuz qd̄ hec fe. infert ori stomachi docet misceri rob d̄ agresta cū suis sirupis qm̄ unit ⁊ cōrugat os stōaci et sic ipsuz ꝯfortat facias ergo sic. ℞. oximellis simplicis. ℥. iii. rob d̄ agresta. ℥. ß. aque zucari. ℥. vi. ul' aq̄ buglos. fenic. absīthii añ. ℥. ii. clarificetur ꝓ duabus uicibus: et aromatizetur cū ciamomo. Facias pariter de aliis sirupis eodem modo magis uel minus de rob fm q̄ tibi uidebitur cōuenire. ¶ Ex solutiuis potest uti pillul. ab Auic. descript̄ i cap⁹ de cura flātis ⁊ aliis solutiuis ibi etiā poītis si opus fuerit. Et hoc flegma sepe ascēdit ad intestina ubi dolor̄s ⁊ etiā alia accn̄tia mala causans clisteria fortia maxime laudat princeps Auicē. scilz ex cartamo centaurea. ¶ Si igit̄ tale facere uolueris clistere. ℞. camomille meliloti centauree minoris añ. M. i. medulle cartami. ʒ. vi. se. aneti. ℥. i. almuri ⁊ est salmuria endidaꝝ ⁊ alioꝝ piscium salsoꝝ. uel etiā oliuaꝝ conditarū ℥. i. ß. adde tn̄ plus uel min⁹ de isto almuri fm quod magis uel minus spissum de sale comprehendes fac ex oībus istis d̄coctionem de qua acc pe lb. i. cui add̄ olei aneti. ℥. iii. et fiat clistere. ¶ Ego tamen i isto casu sic facere cōsueui. ℞. camomille mellilo. sumitatum folioruz caulium rub. centauree minoris cucurbite pulegii añ. M. i. se. aneti. ℥. ii. ß. anisi maratri añ. ℥. ii. agarici. ℥. i. medulle cartāi. ʒ. vi. cōquassent̄ et fiat decoctio in qua dissolue yerepigre pulueris añ. ℥. i. cassie. ℥. ß. olei aneti. ℥. iii. salis gēme. ʒ. ii. et fiat clistere. ¶ Est enī clistere familiare educit mirabil̄t̄ flegma uitreum ab intestinis q̄bus exoēratis facilius stomacus ipse se exonerat.
¶ Conuenit etiam in isto casu clistere factum ex brodio galli antiq fatigati ⁊ bene correcti. ut docz mesue in cap⁹ de consolatione medicinaꝝ: ⁊ in eo potes ponere polipodiū ⁊ alia fm intētionem quā pro tunc haberes et ad aliud capitulū recurr̄ si opus fuerit. ¶ Et si uelles fortius facere posses adder̄ loco

yerepigre.ʒ.i.dyafiniconis uel elcũarij indi. ¶ Uel posses oĩa simul ponere. ¶ Et si empiala proueniret a mlĩa grossa ut ãtiqui dicunt prouenire posse utere regimine superius descripto in cura interpollate quotidiane proueĩentis a flãte mlie ꝑmixto.uel quere infra in cura quartane interpollate proueniẽtis a materia flegmatica. Et si ex ꝑmixtione collere ꝓuenerit ꝙ ꝯp̃hendes qualidius de tertio in tertiũ affligerit facias ut.s.posui in cura tertiane a collra uitellina proueniẽtis. Auice.unũ autẽ solutiuũ poĩt qđ cõueniret.si hec fe. fiet a flãte uitreo ⁊ a mlia spissa qb⁹ collera adusta rubea foret admixta ut non nulli uoluerunt: ⁊ hoc solutm̃ fit cũ mirabolanis nigris citrinis turbith zucaroqʒ. ¶ Si g° isto indigeres solutio facias sic. ℞.mirabola.citri. nigrorũ añ.ʒ.f.turbith.℈.ii.ʒʒ.℈.i.ifunde ĩ oximell.simplici ⁊ stẽt in infusione ꝑ horas x.deinde adde aque lactis capraꝝ.ʒ.iii. et paꝝ calefiãt quibus fortis fiat expressio cui adde mãne:uel cassie.ʒ.vi.et ĩ potu tribue hoc. Et istis solutiuis plus đ illo adde ꝙ peccãtem materiã respiciat ¶ Inter cetera memẽto stomaco succurr̃ cũ unguento superius descripto curreř quotidiaẽ a flãte dulci prouenientis. Et si calefeceris absinthiũ super tegulã bono uino aspersã :et stomacho applicaueris mltuʒ iuuabit. Et si de⁹ permiserit unuʒ faciã tractatũ de egritudinibus a capite usqʒ ad pedes in quo de remediis passionum stomachi inueĩes ad plenũ : ⁊ ideo circa istã materiaʒ fe.nolui pertratare et de eaꝝ accñtibus uelocit̃ ꝑtrãsir̃đ ꝯfectõib⁹ mixturis seu r̃stauratis et aliis facias fm materiam peccantẽ ꝓ ut ĩ suprascriptꝫ capitulis đ scriptum ẽ. Et b đ cura Empial' ꝑ q̃m curam lipparie fiat tibi plana et quam maxiẽ si a flãte uitreo ꝓuenerit ⁊ si a collra ut dicit Auic.ut ĩ cura tertiaẽ note a colera uitillina ꝓueĩentis. ¶ Ex hiis consimiliter pʒ cura fe.in qua in ĩterioribus et exterioribus. caliditas sẽtitur sil' ⁊ frigiditas ad bonum ĩtellectuʒ qr huiusmõi cura est cura ẽpiale et lipparie. ¶ Et ex dictis in hoc cap⁹ et precedentibus cura pʒ diurne et noctne .quia precipue ut precedentes curãtur. ¶ Sed infirmus cibari dʒ hora qua minus male se habet et siue sit de die siue de nocte. ¶ Et sil'r clisteria et farmaca et alia et ꝓpter hoc oĩuʒ quottidianaꝝ ĩterpollataꝝ cure finẽ impono

¶ Capitulum. vii .de cura quottidiane continue.

Cum quottidiane continue materia inter uenas existat ꝯtinue que infirmũ affligat ceteris paribus subtiliori dieta q̃ʒ interpollata est utedum minus que calida et sicca quare attende uirtuti et status distãtie seu ꝓpinquitati. ¶ Quibus oĩbus diligenter consideratis cibum et potũ et alia huiusmõi fac ad minus calidum et siccum declinare infirmũqʒ magis tenuiter dietes hora qua minus infestat' ipsum cibando. ¶ Quãtum uero ad medicinalia clisteribus seu potioĩbus lenitis suprascriptis secũdum exigẽtiã habitis floĩam facias si ipsam fiendi iudicaueris. ¶ Et hoc facto si materiã mĩorare uolueris solutm̃ aliquod unũ ex hiis exhibitis que ĩ cura flãtice a flãte dulci ꝓuenientis describit'. ¶ Et si ad materie digõneʒ ueniẽndo a min⁹ apitiuis ad magis apitiua gradatim ut .s̃.tactum est accedas qr in p̃n° sirupũ

Tractatus de Malincolicis

accetosum sīplicē cum melle rosa ⁊.aqs ibidem ī potu tribue uel oximellis sipli cis postea da solutiuum deinde transire ad sirupum de radicibus accetos. et si fortius ad oximel compositum uel ad sirupnm magr̄alē in cap⁹ suprascripto tactum et pariter gradatiz ad solutiua accedere debes mixturis et ꝯfectōnib⁹ similit̄ ibidem scriptꝫ utere debes et fm hāc debes pl' de frigidis min⁹ de cali dis ꝯmiscere quid tue reliquo discre tioni. ¶ Et quia auctores et maxime Auic .multum laudāt descriptōnē tro sicorū quos tn̄ nō hēm⁹ in usu de hiis cū zuccaro facias fieri cōfectōes ut .s̄. te docui et erit res magis delicata de il lis tamen in quib⁹ ingredit̄ aloes et al'a amara fac fieri pillulas et dosses illarū diligent̄ cōsidera q̄s infirmo tribuas.

¶ Nam magis delicatum erit in pilula rum forma quam pulueris. ¶ Et hec oīum febrium flegmaticarum cura fini tur ad dei laudem. Amen.

¶ Quartus tractatus de.fe.melācoli cis sex in se cōtinēs cap⁹.

¶ Primū cap^m de signis feb. mlicaꝝ tam ꝓnosticis quā demōstratiuis.

Consequenter mlica rum feb .uario mō se habētinm huic ā nectā curā sumario quare cū div̄simode ex mlica mat̄ia ꝓcre antur :aliquid de ipa p̄mo tractandū uidet̄. ¶ Est.n.mlia duplex. Natura lis et nō. Naturalis ē huōr p̄m⁹ q ī sua na turali dispoītōe existēs est ī colore opacus :in compl'xōe frigid⁹ et sic⁹ :⁊ in sapor̄ pōtic⁹ tā q̄z fex ypostasiā ex di gōe r̄secat⁹. ¶ Non naturalis autem est u elut fex seu cinis sāguinis colere: flātis uel ip̄ius melācolie naturalis. Cū enim sāguis aduritur resoluitur subtile ⁊ cinis reānens mlia sāguinea nūcupat̄ Idem fit si collera aduratur siue putre fiat cinis enim relictus est alia sp̄es mlie non naturalis que differt a collera adu sta ꝺ q̄ supra tractatu ꝺ fe.coleri.ca⁹ 2⁹ facta est mētio.qa cū aduritur collera ⁊ adustum cum ea ꝯmiscetur colera ꝓcre atur adusta Cum autē cinis seorsū reā net melācolia colerica coīter appellat̄ Est et alia non naturalis mlia que .s.fit ex putrefactōe seu adustione flātis.

¶ Ex melācolie aūt naturalis adustiōe fit melācolia nō naturalis .quod contīgit fieri dupliciter quia si adusto in melāco lia subtili accidat fit melācolia non natu ralis acris seu pontica .Et si in grossa fit pauce acredinis: seu pauce pontici tatis. Ex hiis nanque melācolie specie bus diuersa genera egritudinū fiūt qr si ad unū mēbrū fluxerit materia melan colica ibi duricies accidit :et causetur sephiros :aut estiomenus et hoc fit seꝯ dum ip̄ius materie melācolice diuersita tem. ¶ Si autem ad supficiē siue cutē generatur postea albaras et aliqꝺ tale si intra corpus nō putrefiat sed spargit̄ in totum corpus ictericia nigra causat̄ ꝙ si ibidē coagulet̄ :ita ut aliquid incē datur lepra generabitur ut Auicē terti a quarti capitulo ꝺ lepra. ¶ Si uero ī tra corpus purefiat .aut hoc fit intra uenas. Et tūc generatur q̄rtana conti nua quod tamē raro accidit Aut putre fit extra uenas .et tunc q̄rtana fit inter pollata. Ex qb⁹ patet qꝺ q̄rtana conti nua est feb.a materia melancolica intra uenas putrefacta proueniens : que et si hora melācolie de quarto in quartum magis moleste sp̄ infestare solet sine in:

terpellatione infirmū . Interpollata ꝙr
tana eſt ſe. a materia melācolica extra
uenas putreſcēte proueniens cuius eſt
infirmū de quarto in quartū moleſtare
¶ Hiis habitis ſigna deincepſ quarta
ne deſcribaz. Et primo interpollate. qz
ex hiis quartane continue ſigna clara
patebunt . omis itaqz quartane inter
pollate ſatis comunia ſigna ſunt qr inci
pit cum alicibus boſſitationibus qui
bꝰ horripilatio ſuccedit . deinde rigor
poſtea frigus pp quod incipit infirmus
quandā in oſſibus habere diſpoſitionē
ac ſi frāgeretur: z fieret iunctuz aruum
diſlocatio : et tremor ita intenſus ut
dentes nullomodo nequeat retinere. z
poſt hoc z calor inter quotidianam et
colericam medius ſuccedit poſtremo nl̄
lus aut paucus ſudor. ¶ Pulſus ī p̄nꝰ
poxiſmi eſt durus inordinatus puus
frequens tardus. z ſtrictus: z uelꝰ ſta
tum poxiſmi fit uelox: z magiſ frequens
¶ Et ſi hec ſigna oībus ſp̄ebꝰ quartāe
comunia ſatis inſtnat inſunt tñ magiſ
proprie quartane ex naturali mlia pro
uenienti. que hora melācolie accidit ut
plurimuz. ¶ Et in p̄cipo urina ē alba
ſubtilis z cruda ſeu paulatim uſque ad
ſtatum colleratur z ingroſſatur. z com
pleta digō̄e fit nigra. hītudo eniz ut plu
rimū eſt melācolica ¶ Et ad uerā huiꝰ
ſe. cognitōēz cōfert ſi precedēs regimē
fuerit melācolie generatū tp̄s uero z r̄
gio fuerit frigida et ſicca ¶ Si ſic uero
a melācolia ſāguinea prouenire cogno
ſces. ¶ Si ſit habitudo fuerit ſāguinea
ſi preceſſerit ſinocha putrida aut regi
men potens ſāguinem adurere. In oze
qñqz ſentit dulcedinem z erit infirmus
paz aut nihil ſit eus ſine ira et furore
ſomnus erit grauiſ z certius iudicabiſ
¶ Si enim aer tp̄s āni regio ad calidū
z huidū declinauerīt Pulſꝰ erit q̄z ī p̄cē
dēti latiō. z uria ruffa uł ſubruffa ꝓ ob
ſcuritate quadā z groſſitie ¶ Et ſi a me
lancolia colerica, puenerit cognoſcit ſi
hītudo fuerit colerica ſi colerice ſe. aut
regimen potēs colezam adurere p̄ceſſe
rit et urina erit intēſe citrina ruffa uel
ſubruffa tenuis ſubſtātie. ¶ Pulſus
q̄z in ceteris uelocior et ſpiſſioz erit ho
ripillatio : ſitis: ſudor: uigilie : calor:
furor: ira : in hac ſimilit maiozes erunt
quod ſi cū hoc tempꝰ anni aer regio ad
calidū et ſiccum declinauerīt certiꝰ .ō.
mliam colericam iudicabis . ¶ Si aūt
a materia flegmatica ,pueniret regimē
habitudo z flegmatica, ſe. p̄ceſſio te in
uabit in indicando: frigus diutius quaz
in precedentibus durabit. Et quādoq̄
infirmus incipit clarificari . deide frigꝰ
reuertit et, ꝓpter materie uiſcoſitatem
poxiſmi fiunt longiores et p idem ſu
doz tardior . ¶ In pulſu magna diuer
ſitas cū quadam tamē mollitie . ¶ Uri
na eſt quam in ceteris groſſior minus
tamen intenſa . ſitis pauca ſomnus gra
uis q̄ ſi aer tp̄s āni regio ad frigidum
declinauerīt ad huidū certius poteris
iudicare. ¶ Hiis diligēter cōſideratis
ad noticiam cuiuſlibet ſpeciei ſe. quar
tane interpollate indubitāter potes ꝺ
uenire. ¶ Quartana cōtinua ſine ri
gore incipit et horripilatōe . et in ipſa
in principio calor eſt lentus z cōtinuꝰ
z hora mlie de quarto ī q̄rtū cōtīue ina
leſcit . et adeſt uigilia, inſtātia z nigro
rum corporum et reruz terribiliū in ſo
pno apparitiuo lingue ſiccitas cū aſper
itate et uētris cōſtipatio. ¶ Pulſus ī
principio ſtrictus puus exiſtit . et tar
dꝰ ẏſꝰ ſtatū et ī ſtatu maiō et uelociō fit
¶ Urina ī principio eſt citrina uel ſb
citrina cum mediocri quadam ſubſtā

tia. ¶ In statu uero est nigra que tūc materie digestionem significat. ꝙ si cū hoc regio aer tp̄s āni fuerint frigida ⁊ sicca regimen precedēs mlīe generatm̄ complexio infirmi melācolica. Cuius faciei ⁊ labioꝝ color ad plūbeuꝫ tēdit hāc fore quartanā continuā nullatenus dubitabis. Raro uel nūq̄ꝫ q̄rtana sīe uicio splenis accidt. quia āt ē apostēa ī splene aut opilatio. aut duricies. ¶ Et si aliqua quartana sine istis reperiat̄ erit ceteris salubrior. ¶ Inter quartanas sanguineas hac colerica sūt saluiores et citius curabiles. et de se oīs interpollata quartana cum fortitudine uirtutis sana existit. ¶ Uerum si senibus aut decrepitis acciderint plerūque cū eis moriūt̄. ¶ Et quia quartane aut alie egritudines cronice ut sensit galie: in de c̄ticis sequūtur motum solis et acute motū lune. et si error non affuerit cura earū ānum non transit durat qn̄qꝫ tn̄ usqꝫ ad annos. xii. ut refert Auic. in hoc pp errores cōmissos prouenit. ¶ In q̄rtana quoque sepe uisus obscurat̄ sꝫ apud materie digōeꝫ uisus obscur⁹ reittit̄. Itē materie digestioēꝫ arguere poteris cuꝫ tremor remittitur. calorqꝫ intēdit̄ et poxismus ꝓlongatur in cuius sīe maior existit copia sudoris. Et si in estate fe. aliquā in suis paroxismis uideris ordinem nō seruare futurā quartanam timeas ī autūno qui similiter ⁊ hyēps sūt tp̄a magis amica sibi. Termin⁹ poxismi ē horaꝝ. xiiii. Postq̄ꝫ īfirm⁹ totalit̄ mūd⁹ existit. Quātū ad urinā. ¶ Urina alba aut glauca et tenuis materie sigīficat ī digōnē. Fiet aūt tenuis ꝓpt̄ uictoriam huius materie in humorib⁹. Unde ingrossātur humores et ob hoc ipsorum humorum nulla fit resolutio que egritudines urinā possit inspissare: Fit autem alba pp hūorem grossuꝫ meatus urine opilantē ut non possit egredi aliquid urinā tingens. Cū uero ꝯfortat̄ calor ⁊ agit ī materiā ut dissoluat aliqd de hūorib⁹ mutat̄ uria ad tīcturā ⁊ mediocritatē sōstātie ex qb⁹ mat̄ie arguit̄ digeō. Et si ex tl̄i digōe accidit expl̄sio mat̄ie cū uria ipsa reddit̄ nigra cū sedimine multum nigro fūdum petēte. Et iō si digesta materia talis urina apparuerit morbi solutōnem: et materie cū urina expulsionem significat. ¶ Sed quia p̄die cum magistro iacobo iudeo de appositōe paroxismorum quartane nobilis uiri Francisi de saluagio magnam habui altercationē qr dicebat eū esse in augmento et ego in declinatione hic de postpositione et anticipatione paroxismoꝝ aliquā uolo facere mentionem per quam scies in quibuscunqꝫ egritudinibus poxismalib⁹ quid p āticipatōnem ⁊ postpositionem debes ꝓnosticari. ¶ Pro quo nota ꝙ taꝫ anticipatō q̄ꝫ postpositio potest principiū augmētū statum ⁊ declinatōeꝫ significar̄. Pro cuius declinatōe sciēndum est. ꝙ quādoq̄ mat̄ia morbi est uniformis et qn̄qꝫ est equaliter grossa seu uiscosa uel subtilis ⁊ equaliter frigida uēl calida et qn̄qꝫ ē difformis ūde qn̄qꝫ una ps subtilis et alia grossa uel una pars uiscosa et alia non aut pars calida et alia frigida.

¶ In materia autem uniformi poxismorum āticipa⁹ significat augumētuꝫ ut inquit Auic. prima quarti de cognitione horarum egritudinis. ibi et cognoscunt̄ hore. Signum est enim ꝙ natura iam agit manifeste ī materitam ipsaꝫ subtiliando diuidendo et seq̄strā⁹ pp quod mat̄ia ipsa cōtinue citius ad motmu mouetur ⁊ anticipatōem.

¶ Sꝫ si fiat postpositō significat declina

tōnem. Nam paucitas materie ut īfra ī
quit Aui. de signis empiale est causa
elongationis ꝑiodi quia materia pauca
fore relinquit̄ a natura et positionē fa
cit. Sed in materia difformi aliud ē qa
si pars subtilis et nō uiscosa aut calida
p̄° incipiat putrescere sꝑ fiet ꝑoxismoꝝ
postpositio: qd̄ ē qꝛ mat̄ia rēanēs sꝑ ē
grossior et ꝑ consequēs ad motum cete
ris paribus tardior et ꝑ hoc postponū
tur paroxismi ⁊ eꝯ fieret si materia gros
sa prius incipiat putrefieri nā sꝑ cum
materia remanēs sit subtilior ⁊ ꝑ cōse
quens ceteris paribus facilius mobilis
ꝯtinue anticipando ꝓcedit. Et ita di
cedū ē de materia cal̄da r̄ spcū frigid̄ qꝛ
si materia uiscosa ul̄ frigida p̄° putrefit
paroxismi āticipabūt ⁊ eꝯ si nō uiscosa
sꝫ calida et ce. qr postponent. Sꝫ ut ex
tali āticipatione uel postpositione scias
ꝙ ꝓnosticari habeas. Nota ꝙ si fe. p°
ponat sēꝑ postpositio minor significat
augmentū. Significat enim naturā ma
nifeste agere in materiā ⁊ ipam cōtinue
magis aptam ad motum reddere. et per
ꝯsequens minor fit postpositio. ¶ Ma
ior uero postpositio significat declina
tionem. Significat enī materiam fore
paucā ⁊ q̄si a natura derelictā propt̄ ꝙ
maior fiet postpō. Sed equalis postpō
significat: aut principium aut statū prī
cipium quidem quia signnꝫ ē ꝙ natura
manifeste agit in materiam propt̄ quod
paroxismi equaliter postponuntur
Statum uero quia cum natura ultimat
agit in materiā sic quod ult̄ius ager̄ nōe
possit tunc equalitas fit postpoītionis.
¶ Sed econtra est de anticipatione qꝛ
maior anticipatio significat augumētū
significat continue naturā melius dispo
nere et habilitare materiam ad putredi
nem et per ꝯn̄s citius mouetur. et ma
ior fit anticipatio. ¶ Et si minus āti
cipet significat declinatōnem significat
enim materiā fore diminutam ut s̄ dcūꝫ
ē. et qa natura ipꝫ q̄si n̄gligit ob h̄ min°
āticipat. ¶ Sed eq̄lis āticipatio signifi
cat āt p̄ncipiū aut statū: p̄ncpiū qdē qa
nl̄la ī ipa facta īp̄ssiōe mat̄ia mouet̄ mo
tu ꝓp̄o et ꝯsueto ex q° p̄ncipiū arguit̄.
¶ Statū qdem qr natura ultiāte agen
te in materiā cū in tali actōe fieri nō pos
sit additio materia ipa eq̄lit̄ mouet̄: et
ꝑ ꝯn̄s equaliter accipiet. Et statū sigī
ficat. ¶ Ex quib° oīb° pꝫ q̄liter tā āticī
patio quā postpō pōt significare p̄nci^m
augmentū statū et decliātōnem. quia ex
maiori uel minori āticipatōne postpoī
tione significat sup angumētū ul̄ decliā
tionem cū equal̄tate āticipatioīs ul̄ p°
positōnis super p̄ncipiū et statū.
¶ Sed inter ista discernes ex signis digō
nis: qr si appareant signa digōnis tunc
anticipatio uel postpō eq̄lis significat
statum. ¶ Et si non appareant signifi
cat p̄ncipiū. ¶ Ita consimiliter āticī
patio maior uel minor si ꝑ p̄° apparue
rit sig^a digōnis sꝑ significat decliātio
nem et si non significat augumētum.
¶ Item postpoītō si per p̄us sig^a di
gōnis apparuerit sꝑ significat decl̄ātō
nem: et hoc tali matria existente uīfor
mi. ¶ Itez nota ꝙ si mat̄ia fuerit diffō
mis v̄bi gr̄a. ¶ Subtilis et grossa uel
uiscosa et non uiscosa calā et frigida
et ad putredinem nūc grossa nūc sb̄tilis
moueat̄ ut est possibile. Aliqui ꝑoxis
mi in isto casu āticipabūt et aliqui post
ponēt et de hiis ꝓportionabiliter iudi
ca fm ꝙ statim dictū est̄ ¶ Sed statiꝫ
dicitur ꝙ non est possibilis anticipa° ī
mat̄ia diffōmi. s. q° ad sb̄tilitatē: ⁊ gros
sitiē pꝫ qꝛ calor̄ agēte ī tal̄ difformi ma
t̄ia citi° sēꝑ mouebit̄ ad putr̄dinē subti

lis q̄z grossa. ⁊ sic in tali nūquā fiet an
ticipatio sed postpō. dicendū ꝙ color
agens in materia difformi in grossitie ⁊
subtilitate ceteris paribus in putredīez
partem subtilē citius mouebit q̄z grossā
¶ Sed stat ꝙ cetera non sunt paria sz
quia grossa relinquit' a regimine natur̄
⁊ subtilis non grossa tūc putrefiat ⁊ nō
subtilis. nunquā eniz materia putrefit q̄
regulatur a natura ut elici pōt ex dictis
Galie. xi°. de ingenio sanitatis capitu
lo 4°. Corpora inqnit que trāspiratōez
recipiunt: uel flabellationem si a natura
regulent' pn̄t imputrescibilia custodiri
Et sic pz ꝙ illa materia que a natura
r̄gulatur nūquā putrefit. Et pp hoc pz
qd sit dicēdū ad argumentum. ¶ Ex
hiis oībus patet quid ex anticipatōe ul'
postpositōe poxismoꝝ debeas ꝓnosti
cari. Et si ista noueris ad huc faciēt ti
bi honorē magnū. qr hec notula non so
luz in quartana. sed in quibuscūqz egri
tudinibus poxismatibus tibi regulam p̄
bet generalē. ¶ Et hec de signis fe. me
lācolicaꝝ. Laus deo. Amen.

¶ Capitulum secundū de cura q̄rtane
a melancolia fecali prouenientis.

PRo cura quā:tane a melācolia
fecali prouenientis sex reꝝ non
naturaliū regimen āteponā ab aere p̄n
cipiū faciendo: qui in calore tpatus exi
stens aliqualiter declinz ad hūidum Et
tale yemis tpe leuiter hēre poteris ī caē
ra similē ignem ex molib' lignis sicut
salicis et huiusmodi continue faciendo
Et si ipsum odoriferum uolueris facer̄
Facias sic. ℞. thuris masticis sādarace
añ. ℥. ß. cōtiꝯ citri ⁊ citrāguli siccoꝝ añ.
℥. i. stōacis ligni, aloes gallie. mus. añ. ℥.
ii. ß. Et ut oīa ista magis ad tēpatū de
ueniāt adde cāphore. ʒ. i. ꝯquassentur
et unum coclear: uel dimidium poātur
super prunas. ¶ Et sic fuerit in estate
que multum fuerit calida et sicca ꝯ ui
olis rof folio. salicis: et uitis populi:
et cuz huiusmodi aerē tpa. ¶ Hec. n.
sine alia fumigatione redolētē satꝭ ip̄m
efficiunt et cum magnuz sequatur in q̄r
tana iuuamentum ex humectatione po
teris somnnz ꝓuocare. uel prolongare
magis. maius enī iuuam̄tū ex huiusmōi
hūectatione. quam nocumentum ex in
frigidatione sequetur leui est utēdum
excercitio añ cibū cum incipit fatigari
quiescat laudarem tamen ut mane sr̄ flui
tatib' p p̄us emissis leues p totū cōp' fie
rēt fricatōes ab īferiorib' īcipedo. irā tri
stitiā ⁊ alia hui'moī euitet oīo gaudio
⁊ letitia ꝓ posse utēdo res q' qz sibi l'ti
tiam inferentes respiciat. Unde p̄tio
sos anulos portet in digito ac uestes
induat delicatas et maxime tīctas ī gra
na. coytum euitet oīo. ¶ Quātū ad ci
bum pane utat' ex farina bene a furfure
mūdata cum modico aut nullo sale pin
sata a superioribus et inferioribus cru
stulis bene mūdato triū ad plus etate
dierum. ¶ Ex carnibus utatur bene
edinis montoninis iuuenib' uitelinis
et nonnūquā agninis aut porcoꝝ lactā
tiū tam domesticoruz q̄z siluestrium qz
primo elixe usque quo dū q̄si cocte sīt
in ueru suam ꝯpleāt coctionem lepori
ne cuniculine et cap̄oline: non ꝯueīunt
nisi fuerint lactantes et natiuitati ꝓpī
que quatuor mēsium pulli galinarum
galine iuuenes et ēt puli columbarum
capones ꝑdices fasiani auicule rubales
similiter ꝯueīunt. ¶ Et he carnes sint
potius elixe. quā assate. Et si eas assare
uolueris p plus quā dimidiā in aqua p
prius hēant decoctionez quaꝝ postea

coctio per assatiõem ꝓpleatur .et earuꝫ superior crusta abiciatuꝫ. ¶ Qua recẽ tia:et similiter tremẽtia conueniũt : La seus quoque ꝓ ꝓdimẽto paꝫ tñ ãtiquus ꝓ oris stomaci cõfortatione exhibeat. Et si eet recẽs ouinus paꝫ salitus ceteris minus nociuꝰ eet. Si pur eo in aliq bus ꝓdimentis uti uellet. ¶ Pro saporibus suis utendis carnibus sit succus granati dulcis uꝫ arantii cuꝫ modico zucari:uel cinamomo. Item sapor factus cum amigdalis cum pauco agreste :et rob uini cum cinamomo. ¶ Uel accipiat paꝫ brodii suarum carnium ī quo parum agreste :et de puluere ponatur infra scripto .℞. cinamomi optimi a cortice superiori mũdati. ʒ. i. gari. ℨ. nucis mus. añ .ʒ.ii.ʒucari.ʒ.iiii.fiat puluis de quo in sapore supra scripto ponatuꝫ addendo plus de ʒucaro si libuerit. ¶ Et si sola agresta non ꝓueniret cum istis tamen saporibus gratia appetitus prouocandi parum ut dictum est potest audactez ꝓmisceꝛ. Item pôt aliquãtulũ pullus elixari cuius coctio demũ ꝑ assationem terminetur:ꝛ mẽbratiz incisus ita calidus aqua bñdicta aspergatur q̃ fiat ex uino pauco succo arãtii uel granati dulcis uel succo pomoꝝ redolẽtiuꝫ cum puluere ĩmediate descripto .Uel loco uini pone aquã rosa. Uel aliter bẽas succuꝫ uue semimature cum mollitie panis aliqualiteꝛ ĩspissatum:uel cũ amigdalis :ꝛ pulueꝛ supra scripto fiat sapoꝛ qui pullus membꝛatiz incisus aspeꝛgatuꝫ ut dictum é. Ex piscibus ꝓueniũt petrini aque libere fluentis timali: lucii puetrutule .Et sintꝫ hii pisces ī aqua cocti et fiat sapor cum modico panis inspissato.ꝛ cum supra scripo puleꝛ cõdito uel coquãtur supra graticula sepe cum oleo oliue uel amigdalaꝝ dulcium aspgãtur uel iungãt. ¶ Et ꝑ saporꝛ taliũ accipe succũ arãtii uel granati dulcis ꝙ pomorum redolentium et ꝓ eo misce zuccaruꝫ et cinamomũ. ¶ Uel accipe robini modicuꝫ agreste :et cũ cinamomo factuum saporem. Cancri non nũquam conuẽire pñt sed si cũ acceꝛo eis uti uis aliquas in eo ꝑmo facias bulire passus. ¶ Pro ferculo uti pôt amigdal. similiter ordeato seu auenato ferculo sde amigdoꝙ pane cocto seu panata.

¶ Et pôt eius bꝛodiũ inẽdum ĩspissari cũ ouis recentibus :seu cũ uitellis bene agitatis cum pane triturato :et uocatꝫ in ytalia brodetũ :ãt fiat brodiũ granatũ .nõ tamẽ apponas agrestam ꝙ cõicit. ꝙ si sic pauca existat in q̃ntitate.

¶ E nota ꝙ quãdo fit ferculũ ex ouis paꝫ uel nihil bulire debent. ¶ Ex herbis uti potest boragine spinac.cũ ferculo tenero aut brodio caulũ leuiter coctorũ ꝛ cicerꝫ rubeorum. ¶ Ex radicibus uti potest rapis aliquãtulũ ꝑmo bulitis et abiecta ꝑª aqua et iterum fa qꝫ in suaꝫ carniũ brodio tamen pĩgui coquẽt in igne quoqꝫ decoctas pôt iꝛduꝫ comedere.sũt.n.ad latꝰ caliditatꝫ tẽdentes ꝛ hũiditate sua humoꝝ mlicoꝝ obuiãt siccitati. ¶ Deide Abbas noster de boturia mihi retulit una uice :ꝙ ex comestione ipsaꝝ a quartana liberẽ eua sit. ¶ Item et radices petrosilti. suaꝝ carniũ brodio cocte similiter cõueniũt et hoc digã materia et in declinatione magis. ¶ Ex fructibꝰ in priª mẽsa potest cõedere uuas albas ꝑ aliqꝰt dies añ collcãs .Ficus siccas passulas in aqua zuccari aliquãtulũ diu retẽtas. Itẽ capparcs cũ aceto et oleo conditi oliue silr condite. ¶ Digesta materia silr et ī declinatione ꝓueiunt in sepda mẽsa grana pini.et amigdale depilate in aqua

.d.

zuccari aliquantulū retente zuccaro de
ide aſpezſe cōueniunt ac etiā pira ul' po
ma bene cocta ꝓueniūt cū zucaro ſencū
aniſis cōfectis cōdita ſimł cū zucaro cō
ueniunt rōe. ſ. confortationis oris ſtōa
ci ⁊ iuuāde digeſtionis potius quā alīt

¶ Quātū uero ad potū. Sit eius uinū
albū clarū odoriferū. nōſit rubeū. ⁊ ꝑmo
dcā uina criſolia cōueniret: debēt hec ui
na potius ad latus dulcedinis declinare
quā acerbitati attinere. ⁊ ſm eoꝝ potē
tiā limphari debēt ſimlīt cū aqua zuca
ri uel aqua ſimlīt cocta nō tñ nimiſ ac
tualiter frigida. ⁊ quā maxie in die poxi
ſmi. ¶ Quātū de inanitione ⁊ repletio
ne. facias ut die uētris habeat bñficium
q; ſi natura non fecerit facias tu cū ſup
pōitorio. uel alio ut cliſteri. ut te infra
docebo. oēz euitet replecionē ⁊ uirtute
forti ſi corpus non nimis fuerit plecto
ricū groſſius aꝑn° augmēto ſp reficias
cū egritudo exiſtit ualde cronica ⁊ cuz
ſtatus a ꝓpinquauerit gradatim ſubti
lia regimē in ipſo quoqz ſtatu in cōpati
one ad alia tpa tenuiſſima uti dieta ⁊ in
declinatione ipſaz gradatim procedas
īgroſſando. Si tñ corpus ualde fuerit
plectoricū dz a ꝑn° ſubtilius dietari q̄z
in augmēto immo ſtāte uirtute ut ſquit
Auic. melius eſt uſqz ad tres ebdomo
das tenuiter dietare carnes .ſ. non ex
bibendo. ¶ Erroꝛ .n. in hac fe. eſt cā
ꝓlixitatis ipſius ut dictum eſt ¶ Hīis
igitur haītis ad medicinalia condeſcen
dēs quid fiendum ſit hora poxiſmi ena
rabo. Ante q° aduentum eius ꝑ q̄tuor
horas: uel qnque cibetur ſp infirm° ex
aliquo leui cibo: et ptiſana ordei ſimła
amigdo. uel aliquo tali. ¶ Melius eſt tñ
ut illa die ſine cibo ſi uirtus ꝓſtaret ꝑ
maneret ſed in oi egritudine ꝑmo uirtu
tem cōſpice: ꝓbibeatur ſomnus ī poxiſ
ſmo uſqz ad ipſi° decliātiōem; ſaltē ſil'ter
et potus q° tpe ſitiret et ſudor ad eē ex
pādi incipet da. ʒ. iii. uini albi bñ lipha
ti. Uel da ſirupū ſancti Ambroxii ſupi
us in cura tertiane ſcriptum. ¶ Uel ad
ꝓuocandum ſudorem facias ſic. ℞.
roriſmari. tbimi. rute camedꝛeos. came
piteos. gariofilate. nepite marubii. mē
te. camomi. foliorū lauri. lauedule. aā
℥ß. i. et ſimiliter origani. et calamēti.
et abſinthii et oībus ul' pluribus fiat de
coctō in uino albo uel aqua. et in eo bu
liente infunde latezes q poſtea uoluanē
in pecus et ita calidi dorſo applicantuz
et etiā pectori ac extreitatibus. ¶ Q°
fcō da uinū uel ſirupū ſancti Ambroſii
ut eſt dcūz. Et ſi appbēderes materiaz
foze digāz ⁊ dazes. ʒ. i. tiziacefine ul' me
tridati cū uino albo calido mirabiliter
illa materia. q̄rtane ꝛeſolueretur. ⁊ hoc
erit utile ī q̄cūqz q̄rtane ſpē. ī alio uezo
poxiſmi tempore ſi ſiti in feſtet cuzqua
frigida ſepe ſibi os colluat. uel ipz delu
dere pergzat cū zucaro. cando uel cum
nucleis prunoꝝ in ore retētis ſup̄ qbus
paꝝ carnis prūi exiſtat. Et ſi a potione
abſtineze nō uellz. da aquā ordei zucara
tā non tñ actualiter nimis frigidam. die
enim poxiſmi nihil frigidi exhibere de
bes ⁊ quā maxime aquaz ¶ Uel facias
ſic. ℞. conſerue buglo. bozag. melis.
roſa. ʒ. i. ſ. manuſchriſti cum perlis
ʒ. ii. letitie galieni. ʒ. i. fiat mixtura. ⁊ de
auretur. cui adde ſi libet ſaphizi iacinti
robini granati ſmaragdi aā. ℈. i. marga
ritarū. ʒ. i. folioꝝ auri numero. x. acci
pe aque ſimplicitez cocte. ʒ. vi. mixtue.
nūc fcē. ʒ. i. miſceatuz et in potu tribue.
¶ Uel facias ſic. ℞. aque bozagi. uel
melliſſe roſa. uiol. aā. ʒ iiii. zucari albi.
ʒ. iii. ß. ⁊ fiat iulep. bene claꝝ de quo ac
cipe. ʒ. iii. cū. ʒ. iiii. aque ſimplicīt cocte

misce ⁊ i potu tribue. Itē ꝑꝑ lōgitudiēz
poxismi ne uirt⁹ deficiat de sola mixtu
ra poteris interdū exhibere· ⁊ quia ri
gor in q̄rtana accipiēdo large rigorez
ꝓ frigore ⁊ horripilatione mltū gra
uat infrmū. Pro eius succursu aliq⁹
hic dicā frigiditati igit̄ extremitatū suc
curras cū linteis calidis ⁊ instr̄is supi⁹
in cura flātice feb. a flāte dulci ꝓueniēt̄
descriptis. Uel facias ut quidam me⁹
socius padue faciebat dum. n. rigor ip
sum iuadebat q̄ndā iuuēculam. xviii. an
noꝝ ētate et bone habitudinis secū i le
cto ponebat que stricte eū āplexans pe
des socii intra cruraq3 sua ponēs talit̄
rigorem amouebat: ut leuit̄ et q̄si nullo
sine nocumēto trāsiret. ꝙ si hoc nō suf
fecerit: cum oleo anetino calido spiā
collū et pulpe cruriū iūgant uel ex oleo
anetino camellino equaliter mixtis.
¶ Uel facias sic. ℞. abrotani calamē
ti absithii: lauēdule añ. M. i. camomil
le mlliloti añ. M. i. ß. et fiat decoctō i
qua infuse spōgie et fortiter exp̄sse cali
de spine aplicētur. ¶ Quo aliquotiēs
facto ex oleis predict̄ calidis postea fi
at iūctio ¶ Ul̄ facias sic ⁊ ē exptū. ℞.
pomū coloquītide euacuatū in q⁹ poās
piperis piretri añ. ʒ. ß euforbii. ℈. i. pul
uerizēt̄ ⁊ pomuz postea oleo anetino i
pleat̄ et sr̄ ciner̄ calido decoqui ꝑmitta
tur cūque oleum quasi cōsūptuz fuerit
totū ꝑ petiā exp̄met̄ ⁊ d̄ tali oleo iūgat̄
calido spia apud ignē ꝑ duas horas añ
accessionē fe. quo facto patiēs se ponat
i lecto ⁊ bene pānis cooperiat̄. In p̄n⁹
n. poxismi uomitus ē ualde utilis qr si
tūc patiēs nauseauerit uoitū ꝓuoca cū
aq⁹ tepida et modico acceti. ⁊ sirupo
accetoso siplici. Quō si forti⁹ uis. ℞. aq̄
raffani. ℥. vi. oximell. siplicis. ℥. ii. misce
⁊ tepidū in potu tribue quo aliquātulū
retēto si nō uomerit cū digito. āt pēna
oleo intincta uōitū ꝓuoca. Quid autē
facere debeas hora quietis attēde Et
p⁹ hec infra documēta ab Auicē. Con
stantino et aliis nostris auctoribus col
lcā in ōi quartana fe. obseruādo firmit̄
in mēte tua sigilla. ¶ Primo ne nimiū
calefaciētia aut infrigidātia in p̄n⁹ in
firmo ꝓpines. Ex nimia eiz in p̄n⁹ cale
factione resoluit̄ subtile. ⁊ r̄manz gros
sum terrestre. ⁊ fiat digōi ineptū. ⁊ re
bellius. ⁊ sic egritudo ꝓlōgat̄: uelut
dicit Auic. ⁊ Constātin⁹ ne ex nimia
calefcōe fe. generet̄ cōtinua aut q̄rta
na cū quartana ꝯiūget̄. ex cui⁹ cā infir
mi ꝑditio posset leuiter ꝯsequi: et nimia
q⁹q3 infrigidatiōe incrudat̄ materia q̄
digōi fit rebellior: ⁊ est causa ꝓlixitat̄
in egritudine. ¶ Secūdū est ne forte
ꝯuocans exhibeas in p̄n⁹ sicut oximel.
ꝓpōitū sirupū de epithimo: ⁊ similib⁹.
¶ Et huius causa ē ne mat̄ia melācolica
ad uias ductuū strictas ducat̄: q̄ ibidez
opilationez faciens egrum ad alias pes
simas egritudines ducere possz. Ul̄ pos
set educi subtile. unde grossuz remanēs
magis digōi fit ineptū. ¶ Tertiū est.
ne forte farmacū det̄ in p̄n⁹. Cui⁹ cā est
cū materia melācolica nō digā sit mltū
rebellis eductioni in p̄n⁹ non nisi cū ma
gna turbatōe ⁊ dispēdio educet̄ ifirmi
Nota ꝙ non esset incōueniēs in princi
pio cuz farmaco forti educere dūmodo
ipsa materia multa foret et hoc maxime
posset facere de materia añcedente pro
ut infra te docebō. ¶ Quartū est sup̄
dcūz ꝙ egrū in p̄n⁹ non nimis subtiliter
dietes ne ꝓlixitate morbi uirtus debili
tata succūbat. ¶ Istis diligenter nota
tis per diem añ poxismi multis ab aucto
ribus uōitus cōmēdatur quāuis cōit̄
practicātes istis tēporibus non hēant

ī usu. ¶ Sz si libet ipsū facere poteris
⁊ maxime ī quartana flātica. ¶ Facias
g° sic. Comedat infirm⁹ pisces salsos
cū sinapi eruca cepe carnes bouinas et
similiter acuta cibaria. ¶ Et si in p̄n°
past⁹ comederet rafanū ēet utile ualde.
¶ Trāsacta hora post prādiū si nō uome
rit da aq̄z tepidā cū acceto uł aliqd ex su
prascript⁹ ⁊ ꝓuoca uoītū. Deinde os ī
firmi ex aqua ordei uel ex aq̄ uino ꝯmi
xta colue. ¶ Pro supfluitatū cōmuni
um eductōe si op⁹ fuerit clistere facias
infrascriptū. ℞. malue blit⁹ folioꝝ ca
momille añ. M. i. furfuris. P. i. fiat d̄
coctio de qua accipe lb. i. ſ in q̄ dissolue
cassie pulueris zuccari añ. ℥. i. olei cōis
℥. iii salis triti paꝝ et fiat clistere ¶ Uel
facias alqd ex suprascriptis cap° d̄ flā
ticis fe. ¶ Si lenitiuū p os exhibere uo
lueris facias sic. ℞. sticados lupulorū
florum borag. buglos. capil. ue. añ. M.
ſ. liquiricie passularuz añ. ℥. iii. fiat de
coctio de q̄ accipe. ℥. iii. ſ. in qua dissol
ue cassie. z. x. uel māne. z. x. mellis rosa.
℥. i. et fiat potus. ¶ Uel loco decoctō
nis predicte accipe seꝝ cap̄nū uł ꝯ aliis
reb⁹ potōnē facias ut s̄ facta lenitione
Si sāguinē cū mlīa r̄peries et uirt⁹ et
etas et talia ꝯcesserint uenā basilice de
xtre incide pauca tamen sāguinis q̄nti
tas in illo casu tibi sufficiet. Et hoc fa
cto ad digōnē materie ꝓcedēdo facias
sic. ℞. oximellis siplicis. ℥. iii aq̄ bugl.
℥. iiii. absinthii. ℥. ii. misce ꝓ delicat⁹ cla
rifica ꝓ duab⁹ uicibus aroātizādo cuz
cinam° sex uicibus ip̄z exhibeas sirupuz
in aurora calidū. ¶ Et si sorte cōtige
rit poxismum illa hora ueīre q̄. s. sirup⁹
esset exhibēdus differ post ip̄z exhibi
to sirupo cū leui farmaco materiā eua
cues ꝙ sic facias. ℞. floꝝ buglos. M.
i. bōag. stucados. lupu. añ. M. ſ. passu
larum. ℥. i. fiat decoctō de q̄ accipe. ℥.
. iiii. et pone in ea pulv̄is epithimi. z. ii.
ſ. mellis despumati. z. ii. ℥℥. ℈. ſ. aliqua
liter calefiant deinde fortiter exp̄mat̄
cui ad d̄ cassie uel māne. ℥. i. mellis rosa.
℥. ſ. et fiat potus quē tribue in aurora
caliduz ⁊ hoc in die secunda post paro
xismum uel de epithimi pone pulueris
sene. z. ii. ſ. et dimitte illas. z. ii. mellis ⁊
facias sic. ℞. mirabola. indoꝝ. z. iii. mi
rabo. citri. z. ii. infūdantur in. ℥. ii. aque
lactis et stent ī infusione p horas. xii.
deinde calefiāt et fiat fortis exp̄ssio cui
adde cassie uel māne dissolute cū decoc
tione suprascripta. ℥. i. pulueris epithi
mi. z. ſ. aut. ℈. ii. ℥℥. gra. vi. mellis ros.
℥. ſ. et fiat potus. ¶ In modum pilula
rum. ℞. pillulaꝝ indarū. z. i. et fiāt. vii
uel. viii. ¶ Uel facias sic ℞. pulueris
epithi. z. ſ. pul. floꝝ sene. z. iii. agarici. z.
ii. lapidis lazuli abluti. z. i. salis gēme
℥℥. spice añ. gran. vi. ¶ Confice pillul
las isto modo. ℞. passularum. ℥. i. ſ.
buliant in. ℥. iiii. aque usque ad cōsum
ptionez tertie partis deīde exp̄me leui
ter ⁊ ī illa exp̄ssione pone. z. i. amigdola
rum dulcium mūdatarum fortiter con
tritaꝝ deinde exp̄matur ⁊ cū tali expres
sione pillule conficiantur cuius dosis
sit. z. i. ſ. ¶ Uel facias sic. ℞. pulueris
epithimi. z. ſ. infūde in modico olei ami
gdalaꝝ dulcium ⁊ pmitte aliq̄liter exsic
cari cui ad d̄ lapidis lazuli abluti pulue.
sene añ. z. ii. ℥℥. salis gēme spice añ. gra.
vi. formēt̄ pillule cum melle ros. et si o
pus fuerit da. z. i. ſ. ¶ In modum
pulueris. ℞. pul. sene pulue. epith. añ.
℥. ſ. lapidis lazuli. z. i. ſ. zinziberis. ℥. ſ.
cinamo. ℈. i. salis gēme gra. iiii. zucari.
z. x. fiat puluis. Cuius dos est. ℥. ſ. cum
aqua lactis brodio ciceꝝ: uel aliquo tali
uz ¶ Uł facias sic. ℞. mirabola. nigro

ꝛ sticados epithimi passulaꝝ enucleaꝝ añ.ʒ.i. Rebuli fumiterre .ʒ.ß.folioꝝ se ne polipodii añ.ʒ.vi.eupatorii.ʒ.v.buli ant preter edithimū in lb.ii.ß.aque lac tis usqꝫ ad ꝯsūptionem medietatis. Ul timo uero ponatur epithimū: et solū bu liat una bulitione cui postea adde elebo ri nigri.ʒ.i.agarici.ʒ.ß.salis īdi.℈.ii.de inde desiccari ꝑmittatur in fornello con fectionū: et fac puluerem cui adde tātū dē zucari.ꝛ hoc totum ē doß.x.uel.xii.

¶ Uel facias pillulas ꝛ da ī dosi supra scripta. Uel facias aliter ꝛ erit magis delicatum: ꝯquassa res supra scriptas: et fac decoctionem in aqua lactis supra scripta usque ad tertiā patē cōsūmptōis deinde colletur fortiter exp̄mēdo cui ad ð zucari .ʒ.vi. fac sirupū lōguꝫ aroma tizatum cuꝫ optimo cina° usqꝫ ad lb.i.ß et da.ʒ.iii. ¶ Et si magis delicatuꝫ ad huc facere uolueris accipe res predcās cōquassatas: ꝛ pone ī alembico uitri cū lb.i. aque lactis: ꝛ.ʒ.ii.zucari al.ʒ.i.ci namo.ꝛ debite lutato cum suaui igne a quam distilla cui da sextā partem: plus uel ninus ſm qð ip̄m uideris operari.au geas tñ et diminuas ip̄oꝝ solutiuoꝝ do ses ſm ꝙ ip̄aꝫ uideris operari. ¶ Sed menti sp̄ teneas in p̄n° ꝛ augmento leue dare farmacū: uel saltem in minori dosi.

¶ Digā autem materia facias fortius uel in maiori dosi. ¶ Hiis factis ꝛ ali quib° ebdomadis trāsactis ꝓ digestiōe materie facias sic. ℞.sirupi de epithi mo uel oximellis diuretici.ʒ.ii.sirup.ac cetosi siplicis.ʒ.i. aque buglos.scolopē drie: ꝛ absinthii añ.ʒ.ii clarificetur pro duabus uicibus: ꝛ aromatizetur cū cīa mo.ð q° pluribus uicibus exhibeas: ad hanc intentioneꝫ nunc facias sirupum mgr̄aleꝫ .ꝝ.radicū brusci sp̄agi apii fe nic.añ.ʒ.ii.florū.boragi et buglos.añ. M.i.scolopendrie: camedreos camepi thos añ.M.ß.passularum.ʒ.ß.fiat de coctio in lb.iii.aque ad ꝯsūptōem tertiē ptis deinde epithimi.ʒ.ß.et solū buliat una bulitione deinde cum lb.una zucari ꝛ mellis lb.ß uel ecōtra.ʒ.ii.aceti squilli tici passulati .ʒ.ii.et fiat sirup° debite coctus dequo accipe.ʒ.iii.ß.et cuꝫ aqs supra scriptis clarificetur pro duabus uicibus. ¶ Uel facias sirupum lōguꝫ et da .ʒ.iiii.pro uice. Ul' facis sic.ꝝ.ori gani calamenti sticados scolopēdrie eu patorii.añ.M.ß.radicuꝫ apii maratri corticuꝫ genestre frassani añ.M.i.epi thimi.ʒ.vi.thimi.ʒ.iii.fiat decoctō ī lb. iii.aq̄ et in fine adde thimū: ꝛ epithimū cōsumpta tertia ꝑte coletur cui adð suc ci boragi.depurati .ʒ.i.ß.aceti passulati ʒ.ii.mellis despumati zucari añ.ʒ.ix.ꝛ fiat sirupus sufficienter coctus de quo cū supra scriptis aquis facias ut supra

¶ Uel facias sirupum longū da ʒ.iiii. pro uice. Est hic sirupus in hoc casu mirabilis ex pulueribus solutiuis supra scriptis exhibe ꝛ da ei fortius uel auge dosim si materia tibi digesta uideatur Et nota ī dādo sirupos aliq auctor̄s uo lunt ꝙ detur unus bolus alicuius cō fectōnis illi° speciei quartāe a ꝓpriate post quam statim detur sirupus. ¶ Et hoc faciebat quidam bone memorie. Magister Hugo albini de monte ca lerio et adhuc faciunt aliqui pratican tes quia per tres horas ante cibuꝫ dāt confectionem et postea sirupū .melius tamen mihi uidetur insequi stilum mo dernorum hoc est ut demus sirupuꝫ in aurora diei calidū ꝛ siliter die paroxis mi si sumus distantes ab eo per horas. iiii.demus confectionē per duas horas ante cenam et hic est modus nunc prac ticantium et maxime in ytalia. et tu

.d.ʒ

facias si libet. ¶ Similiter mēorie tue reducas in die sequēti post farmacū exhibēdo .i.ʒ. tiriace fine ꝯ uino calido et ꝯ.xl.diez ꝑtrāsierit dare semel ī septimana uel bis si tibi materia appareat digesta de tiriaca ꝯ simil' modo iuuabit. ¶ Item digesta materia laudat Auic. clisteria fortia que tamen non hēmus in usu sʒ potius utimur illo casu clisteri ex cassia puluere ʒuccari oleo oliue ꝯ decoctione comuni et sale facto et ꝑ os ēt farmacum a ꝓpatum exhibemus.

¶ Sed si clisteri forti uti uelis poꝛis sic facere. ℞. malue florum camomille melilo. calame absinthii camedreos scolopendrie añ. M.i.se. aneti et fenic. añ ℥.i. ʃ. agarici .ʒ.i. cōquassentur et fiat ꝺ coctio de qua accipe lb.i.ſ. cassie pulueris ʒucari añ. ℥.i. confectionis hamech. ʒ.iii. ¶ Uel loco huius pulueris pilu. inda .ʒ.i. olei comunis. ℥.iii. salis. gēme ʒ.i. et fiat clistere quo utere si libet.

¶ Aliqui sunt qui digesta materia si sāguinē habūdare uiderint in q̄cūqʒ spē quartane minutionem faciūt de basilica sinistra. ul' saluatella quod si tibi bonuʒ uideatur aliis ad flōiam requisitis ꝯsētientibus facere poteris qr maxīe in hꝰ casu inueni utilitatem et sup sāginez dū exit inspicias. ¶ Et si fuerit turbidus ip̄m exire permittas. ¶ Et si clarus illico ipsum restringes. In hoc casu unū notabile cuidam nobili facere uidi per illum dominū medicīe illustratorem dn̄ʒ meum magistrum Jacobum de la turr̄ de forliuio. ¶ Emoroydas eī prouocauit unde ꝓpter facilem sanguīs mlīci per illa loca egressionē infra paucos dies est sanitas cōsecuta. ¶ Item cum plus elaborādum sit ꝯtra sicitatē huōris melācolici quā frigiditatem ipsū nō tamē relinquēdo multi auctoes laudāt balneū ex aqua dulci die quietis in quo tamen nō sudet cū hoc fieri poꝛit ante materie digōnē. ¶ In decliātōne uero et materia digā addunt camomillā: lauē dulam apiū calamētū origanum ⁊ sil'a: hora v̄o balnei est sero uel mane stomaco ieiuno et aquarta minꝰ hore usque ad horam unam in balneo morā facere potest: et aliqui post egressionem precipiunt inūgi corpus ex oleo uiol. ⁊ uiō mixtis et hoc ante materie digōnem.

¶ Digesta autem materia ex oleo camelino uel anetino aliqui uero stuphaʒ fieri precipiunt qm̄ sic facere poteris. ℞. calamenti origani rute gemādree: gume edere folioꝝ auri serpili camomille meliloti añ. M .i. fiat decoctio in cacabo coopto ⁊ super ignem exūte fumꝰ per conductum in tina coopta recipiat' in qua infirmus exn̄s sudet. et cū aliq̄ntulū sudav̄it ī l'ctulū r̄pōat' cui tiriace fiē ʒ.i. cum uino calido tribuat' et hec stupha fiet mat'ia digā ⁊ nō āte stoāco uacuo debilitate uirtutis non ꝓhibente qꝰ casu ꝑ duas horas ante duo oua sorbilia tribuantur uel aliud digōnis faciliē ut melius sudorem stuphe aut balnei tolerare possit balnea stuphas ūctiones in almania et in aliis partibus mūdi ubi sunt talibus assueti facere posses. istis non utuntur in nostris ꝑtibus. et cōfectiones quibus utēdum est in hac fe. ē letitia galieni et dyamargariton et cōfectio de musco dulcis et dyacalamēti ⁊ c̄. Coīter sic praticātes faciūt illo tp̄e qacū. ℥.i. spērum cui uis ꝯfectōnis supra scripte ⁊ lb.i. ʒucari cōfectionem ī morsellis sic fieri faciunt. ⁊ per horam āte cenā ⁊ ante prādium exhibet cuʒ modico uini boni. ¶ Ul' teri facimus ip̄ʒ boluʒ cum uino mixtum potui damus.

¶ Nota tamen ꝙ ille cōfectiones ꝑ earuʒ

caliditatem nõ sic in p̃n⁹ conueniunt: ⁊ augmẽto ut ex p̃notatis hẽmus. Si g⁹ illis tp̃ribus uti uoluerimus hiis: sic facias. ℞. sp̃eꝝ galieni uel alterius. ʒ. iii. zucari al. lb. ß. dissoluatur zucaꝝ ĩ aqua ros. uel uiol. et cum quasi cocta fuerit adde cõserue uiola. ʒ. ii. deinde debite coquatur: et cum istis mixtis sp̃ebus fiat cõfectio in morsellis: ⁊ si feceris letitiam galie. pone prõporcionabilit̃ succos suos. Uel facias aliter decoqui tm̃ sirupũ ros. aut uiol. descriptione nicolai ꝙ incidi possit ⁊ adiũctis sp̃ebus fac cõfectionem in morsellis. uel facias sic. ⁊ est confectio mirabilis in hoc cãu. ℞. xiloaloes macis folii rabe corallorꝝ ru. oximi gariofil. ℥℥. piperis lõgi añ. ℈. ii. margaritaꝝ splẽdidarum. ʒ. i. ß. rasure. eboris sandali citrĩ añ. ʒ. ß. smaragdi iacincti granati ossis corde cerui añ. ℈. ß. auri subtilissime limati. ʒ. ß. uel foliorũ auri. xxv. numero musci gra. i. oĩa subtilissime puluerizentur ⁊ facias cõfectõeꝫ recipe sete nouiter ex̃cte ĩ grana tincta lb. ß. ⁊ infunde eam ĩ succo pomorũ r̃do leseẽtium facta residentia: ⁊ aqua rosa añ. lb. i. ⁊ stent in infusione per dieꝫ unã naturalem deinde parũ calefiant: donec aqua rubere incipiat: ⁊ tunc ex seta fiat forꝫ exp̃ssio ⁊ in tali exp̃ssiõe ponãt̃. ℥. xvi. zuc. tabersath ⁊ d̃bite cocto s̃ scriptis puluerizent̃. ⁊ fiat cõfectio ĩ morsellis. ⁊ h⁹ añ materie digõeꝫ uti poteris audact̃. ¶ Uel facias cõfectionem dñi gentilis de fulginio que erat singularissima. ⁊ ip̃ius gratia tractatum suuꝫ de corde cõposuit ut. ℞. cinamo. liqricie ro. se. cucume. melonis cucurbi. citruli. añ. ℥. i. pineaꝝ infusarum in aqua calida passulaꝝ añ. ℥. i. fisticorũ. ℥. ß. zuchari cãdi. ℥. i. nucis musca. gario. ligni. aloes masticis blace bisantie sirici crudi reubarbari. electi añ. ʒ. i. folii been alb. ⁊ rubei se. ozimi gari. zedoarie doronici galange. ℥℥. calamẽti arõatici ⁊ cardamomi. añ. ʒ. i. spice croci. masticis ana. ʒ. ß. se. anisi feni. corticũ citri añ. ℥. i. ß. ossis de corde cerui margaritaꝝ granatorũ fragmẽtorũ saphiri ⁊ ce. limature auri ⁊ argẽti corallorꝝ rub. añ. ʒ. i. sand. alb. ⁊ rub. añ. ʒ. ß. zuc. lb. ii. dissoluatur zucarum cuꝫ succo boragin. ⁊ buglose. ⁊ maxĩe in estate ⁊ hyeme potes dissoluere cũ uĩo optĩo. ⁊ aromatizet̃ cũ ãbra. ⁊ musci añ. gra. ii. sꝫ ĩ estate suffic̃ gra. i ⁊ fiat cõfectio in morsellis. Auic. autez in cura quartane trociscos quosdaꝫ describit q in hac ⁊ etiam ĩ aliis quartane sp̃ebus cõueniũt quorũ descriptionem per te uide. Et allios in usu nõ hẽmus cũ zucharo cõfectionẽ facere poteris.

¶ Itẽ digesta materia cõueniret succ⁹ absin. mẽte germãdree calam̃ti ut gali. uoluit ⁊ ẽt Auic. ¶ Sed quia abhominabiles sunt nõ grati gustui. cũ zucaro si uti uolueris fc̃a residentia sirrupum fieri facias ⁊ aromatizatũ aliquãdo succos dimittẽtes aquã sublimatõis supra scriptaꝝ reꝝ calidã cũ zucaro tribuũt. ℥. iii. uel. iiii. ꝓ uice ieiuno stomacho Et alii faciũt ex aquis cũ zucaro iulep. ⁊ est bene delicatũ. ¶ Item sepe mẽti tue hẽas tãgere splẽnẽ epar ⁊ si ibi fuerit durities sine dolore in ꝓpriis capitulis curã quere ab auctorib⁹. ⁊ facias ut te docent. qa in hoc summario mea fuit intẽtio solã materiam febrium pertransire. ⁊ accñtia que ex eis ꝓuenire pñt relinquendo. quia si deus mihi uitã concesserit tractatum unum de egritudib⁹ a capite usqꝫ ad pedes factur⁹ suꝫ. In quo gr̃a hui⁹ tractat⁹ de oĩb⁹ accidẽtib⁹ sp̃ealẽ fatiã mẽtionẽ ¶ Et h⁹ d̃ cura q̃rtane a melãcol'a fecali ꝓueient̃.

¶ Capitulum tertium de cura q̄rtane a mlia colerica ꝓuenientis.

Et si regimen medicinalium colerice quartane a prcedēti diuersum existat ꝓpter tamen sibolitatem quādam regiminis non naturaliuz rerum quam habet ad pr̄cedēs placitum est mihi in h° capitulo ipso pertractare de ipsa in quo casu ingeniādum est pro posse ut colera nō aduratur: et adusta ad benignū reducatur et ꝙ mēbrum seu calor adurēs uel putrefaciens cōrigat̄: preterea mliam geītam non relinquēdo: et ideo aer ad humidum declinās in frigiditate tpat° existat: quies est potius laudanda q̄z mot° leues: tamen emissis superfluitatibus debent fieri fricationes. somnus item plus solito ꝓlonget̄: iram et tristitiam relinquēs: letitiam, et gaudiū in ip̄oꝝ loco reponat: p̄tiosos lapides et delicatissimas reponat uestes: et dulcium cātēlenarum: et delcābilium consonātiaꝝ nō careat instrumētis: et ꝯ amicis et ꝑsoīs ualde gratis habitationem hēat coytuz nisi iuuenis bene carnosus et robustus fuerit ⁊ assuetus: oīo euitet. Cib° ⁊ potus ut in precedētibus ordinetur. hoc tamen excepto ꝙ epatis inflāmatione existēte cuius causa coleram contigit aduri: et per ꝯñs in mliā conuerti erūt ꝯ lactuca endiuia cucurbita: et huiusmdi carnes alterandę: quibus etiam in cibis nō nūquam poterit uti. ¶ Et ad hanc intentionem conueniunt interdum melones: pruna depilata aspsa zuccaro ul' sicca aliquandiu in aquā zuccari retētā ante pastum. ¶ Sed et uinum quoqz ceteris paribus magis limphatum esse debet: quam in pręcedenti cum aqua simplici cocta cum modico zuccari. ¶ Et si fuerit iuuenis robustus: et tpe calido et cetera: in p̄n° biberit de aqua ordei et de aquis predictis uinum dimittēdo ēet utile, et huic regimini finez imponam: cuz sentiam ꝙ apud subtilia ingeīa adhuc de ꝓlixitate arguat totum sex rerum non naturalium regimen huīdum existēs ad lat° frigiditatis declinet. qd̄ saꝫ ex predictis quisque sciat sibi eliger̄

¶ De replōe aūt in quatuor tēporib° uniuersalibus huius fe. faciat ut in ante dcō cap° dictum est. ¶ De inanitione autem. omni die beneficium uentris habere ꝓcuret. ¶ Quod si natura non fecerit facias sic. ¶ Et per hec me ad medicinalia cōuerto. ℞. malue blitis mercurialis floꝝ camomille. floꝝ uiol. añ M. i. fiat decoctio de q̄ accipe. lb. i. ſ. in qua dissolue cassię pulueris zuca. añ. ℥. i. ¶ Et si inflamationem uideris rōe cuius illa colera aduritur adde olei uiolati. ℥. iii. et salis. ℥. i. ſ. et fiat clistere.

¶ Et si illud non placet, et aliud facere uis quere supra cap° de tertiana pura l' non pura a colera pura non ꝓueniēte. ibi. n. multiplicē clisteriorum descriptionem inuenies et similter potionum lenitiuarum qd̄ tibi ex illis magis placet elige. Uel facias sic. ℞. capili ue. lupulorum borag. et buglos. añ. M. i. prunorum. ℥. i. ſ. tamarindorum. ʒ. iii. fiat d̄coctio de qua accipe. ℥. iiii. ſ. in qua distemperet̄ cassię uel manne. ʒ. x. sirupi uiolati. ℥. i. ¶ Uel loco supra dcē decoctionis accipe aque lactis uel sirupi uiol. ℥. iii. ⁊ det̄ ī potu. Fcā v̄o solutōe uētris ⁊ uriā si d̄ flōa iudicaūit basilicam dextraz incidi facias. ⁊ menti sēp hās quod sanguis est frenum colere. iō nō nimis presumptuosus existas ī ex tractione. ⁊ ī illo cāu laudābilius ē facer flōiam cū maria īcipit digeri quā ante.

tu cōit uolunt doc. ¶ Hiis factis pro materię digōe. primo facias sic. ℞. sirrupi uiolati. ℥. ii. sirrupi. acetosi simplicis. ℥. i. aquę endi. ℥. iiii. aquę buglose ℥. ii. clarificet pro duab⁹ uicib⁹. ¶ Uel loco aquaꝝ pōe aquę zucari. ℥. vi. misce uel clarifica. Et si sirrupuz non habueris. uel infirmus eū abhorreat facias sic. ℞. aque uiol. ℥. vi. aque endi. ℥. iiii. aque bugloss. ℥. iii. aceti. ℥. i. ⁊. fiat iulep zucari da. ℥. iiii. ꝓ uice. ¶ Uel da. ℥. iiii aquaꝝ suprascriptaꝝ cū modico zucari ⁊ leuiter materiam euacuabis. ℞. cassie uel māne. ℥. i. cōfectionis hamech. ʒ. ii. dyacatholiconis descriptiōe cōi. ℥. ß. distēperentur cū decoctione p̄dicta in lenitiuis. et adde facta potiōe. ℥. i. zucari uiola. ⁊ fac potum. ¶ Alii aūt aliter faciūt ⁊ est potio mltū delicata. ℞. passul. ℥. i. floꝝ lupiloꝝ boragi. buglosse. uiola. añ. M. ß. tamare. ℥. ß. pruna numero. vi. ⁊ fiat decoctio de qua accipe. ℥. iiii. ß. zucari al. ℥. i. iulipizet deīde dissolue in eo cāu. uel manne. ℥. i. cōfectionis hamech aut dyacatholic. ut sup̄ ⁊ fiat potus. ¶ Ul fac sic. ℞. mirabo. citri. ℥. ß. indorū. ʒ. iii. infundant ī aqua lactis. ℥. iiii. ß. mellis. ʒ. ii. stēt ī infusione per horas. xii. deīde paruz calefiant. ⁊ fortis fiat expressio ī qua dissoluat cassie uel māne. ℥. i. sirrupi uiolati. ℥. i. Ul infunde in aqua lactis. ℥. ii. ⁊ distempera cassiam aut mānam cuz decoctione p̄dicta ⁊ fac potionem. ⁊ si solutiuum ꝓ principibus ⁊ dominabus delicatis habere uolueris facias sic ℞. mirabola. citri. ℥. i. ß. indorū bene gūmosoꝝ. ℥. i. infunde ī aqua lactis. ℥. viii. mellis. ℥. i. ʒʒ. ʒ. i. cinamo. ʒ. ß. stēt ī ifusiōe per horas. xii. deinde cū tali infusionē extrahe cassie uel manne. ℥. iii. postea adde sirrupi uiola. ℥. ii. ß. ⁊ totuz pōe ī uesica uitrea ⁊ alembico de supra posito debite sigilletur positoque in balneo marine aqua distillet cuius da medietatez pl⁹ ul minus secundū quod eā uideris plus ⁊ minus operari. Et licz ī illo casu solutiuū potabile magis conueniat. Si tn̄ infirmus euz abhorreret facias sic. ℞. confectōis hamech. ʒ. iii. ß. dyacatholicoīs. ʒ. vi. zucca. albi quantuz sufficit. ⁊ fiat bolus ⁊ deauretur in modū cōfectionis solide. ℞. epthimi. ℥. ß. lapidis lazuli abluti. ʒ. ii. mirabol. citri. ʒ. iii. ʒʒ. ʒ. i. cinamomi. piperi. añ. ℈. i. dyagridii. ℈. ß. salis geme gra. iiii. fiat puluis cuz quo facias sic cōfectionem. ℞. passullaruz. ℥. i. facias decoctionē. ⁊ ex passulis aliquibus postea fiat leuis expressio cuz qua sirupiza zucca. lb. ß. ⁊ debite cocto puluis misceatur supra script⁹. ⁊ fiat cōfectio in morsellis de qua exhibe. ℥. i. ¶ Uel adde predictis zucaꝝ ad pōd⁹ omnium. ⁊ fiat puluis. cui⁹ dos est. ʒ. iii. ß. cū aqua lactis. Et si placet dupla receptā ⁊ res omnes cōquassa quibus adde zucari. ℥. i. ß. mellis. ʒ. vi. aque lactis. ℥. vi. uel plus si placet ⁊ pone ad alēbicum ⁊ modo quo supra aquā extrahe octauā partem da pro uice pria deīde dosim auge. uel minue secumdum quod tibi uidebitur. ¶ In modū pillularum. ℞. pillularum de fumo terre nicolai. ʒ. i Uel facias sic. ℞. lapis lazuli abluti. ℈. iiii. reubarb. ʒ. ii. ß. epithimi. ʒ. ß. elebori nigri. ℈. ii. ʒʒ. ʒ. ß. ligni aloes masticis. ana. ℈. i. spice nardi. ℈. ß. salis gēme gra. vi. confice pillulas cū succo fūi terre ⁊ sirrupo eius ⁊ da. ʒ. i. ¶ Et q̄ sepe dictum est obliuioni nō tradas. s. dare in omni quartana fe. semper ante materie digestionem farmacū leui⁹ uel saltē ī miori dosi. digesta uero materia forti⁹ ⁊ ī maiori dosi ⁊ h⁰ facias in die

fa p⁹ poxismū ⁊ si ī die sequēti farmacū tyriacam exhibere uolueris ut coūnit̄ faciunt oēs praticātes da.ʒ.i.cuʒ aqua rof.āt accetose et hoc añ materie digestionem: quia digesta materia eā cū uio calido uel cum aliquo talium exhibere poteris si placet. ¶ Hiis factis si ad ulteriorem digōnem deuenire oportuerit infirmum ꝑ dies aliquot qescere ꝑ mitte deīde facias sic. ℞. sirupi de ēdiuia.ʒ.iii.aque endiu. buglos. fumit̄re añ.ʒ.ii.clarificet̄ ꝓ duabus uicibns.

¶ Quod si fortius apire uolueris.℞. sirupi de epithimo.ʒ.ii.sirupi uiol. ʒ.i. aque zuccari.ʒ.vi et si fortius adde aq̄s suprascriptas et clarifica ꝓ duabus uicib⁹. Et si poti⁹ iulep facer uolueris.℞. aque endiu.aque buglo.aque lupuloꝝ añ.ʒ.iii.aque fumiterre.ʒ. iii.zucca.al. ʒ.iiii.fiat iulep et da.ʒ.iii. ꝓ uice. Uel facias sirupum magistralem in isto⁹.℞. endi.M.i.florum capil. ue.spiē al.fuī terr. lupul.añ.M.f.passullarū.ʒ.f.⁊ lb.iii.aque fiat decoctō usq̄ ad cōsūptionem tertie partis et in fine adde epithi. ʒ.f.et cum lb.i.zuccari uel.ʒ.viii.zuca. et.ʒ.iiii.mellis fiat sirupus lōg⁹ addendo acceti.ʒ.ii.et da.ʒ.iiii.uel debite coquatur et da.ʒ.i.f.cum aqua endiuie buglosse fumiterre añ.ʒ.i. ¶ Uel dupla receptam et clarifica pro duab⁹ uicibus. ¶ Et si abhoreret sirupum: et iulep facias sic.℞.aque buglos. ʒ.i.f. aque endiuie aque fumi terre añ.ʒ.i.zuca.ʒ.i.f.misce ꝓ u^a uice ⁊ cal'dū ī potu tribue hoc facto si sup materiā euacuādaʒ iudicaueris aliqd ex solutiuis adde supra scriptis. Laudabilis enī eēt sigīs apparentibus digestionis flōia. ut dictum ē quam si fieri iudicaueris īcide basilicam sinistrā uel eiusdē saluatellam. ⁊ respicias cōtinue sanguinē qui si clar⁹ fuerit illico illum stringe.uirtute forti exñte nō est malum emoroydas ꝓuocare. ¶ Quid ō balneis fiendū sit patʒ qa an materie digōeʒ ex aqua dulci fieri possunt. ¶ In qbus tamen sudare non debet sed ī eis solūmodo oblectet. Digesta uero materia pōt fieri balneuʒ.ul' stupha ut in precedenti ca⁹ dictum est.

¶ Si igitur his uti uolueris obfues que ibidem facta sunt ⁊ pariter facias de unctionib⁹ ⁊ cōfectionibus.añ digestionem utendi sunt dyacoralli triasandali nicolai.⁊ maxie in epate magna apparēte flāma.quo casu prius facta euacuatione uniuersali sibi fieri pōt aliq̄ ex supra scriptis epithimatib⁹ ī augmēto uero.⁊ uersus statum cōuenit dyarodon abbatis dyamargaritō.ʒ.ii.fiat cōfectio in morsellis cuʒ.lb.f.zucari ⁊ aqua bugloss. ¶ In declinatione autez uti potes dyamargariton cōfectiōe de musco dulcis. Et si has cōfcōes magis ad temperamentū adducere uis accipe succi pomoꝝ redolentiū facta residētia aque ros.quātū suffic̄.⁊ cū his sirupet̄ zucaꝝ cū quo postea fiat cōfectio. ¶ Et si uis more quorundā supra scriptoruʒ immediate ante sirrupū.unū bolū cōfectionis exhibere da ex supra scriptis secundū fe.tpa ut supra describit̄. ¶ In poxismō quātū ad regimē cibationū.⁊ aliorū huiusmōi fiat.ut ī pñti ca⁹ dictū est Sitis quoqʒ ⁊ crebra oris lotione cū aqua frigida decipiat̄.uel cū manus xp̄i uel zucaro cādo.uel aliquo taliuʒ.⁊ si biber̄ infirmū cōtingat sit aqua ordei uel aqua simpliciter bulita non nimis ut sepe dictū ē.actualit̄ frigida cū modico zucari al.uel zucaro ro.uel cū.ʒ.f.mixture infrascripte.℞.conserue buglos. rof. borag. uiola.añ.ʒ.ii.manus xp̄i.ʒ. .ii.f.marga.℈.i.fragmentorū omnium

lapidū preciosoꝝ.ʒ.i.folioꝝ auri nūero .x.fiat mixtura ⁊ deauret̄.de hac inter dum pōt exhiberi.⁊ de manus xp̄i cuʒ plis pro uirtutis sustentatione.⁊ maxi me si lōgus fuerit poxismus. ¶ Uel fa cias sic.℞.corallo rubeo.subtilissime tritoꝝ margaritaꝝ añ.ʒ.i.smaragdi sa phiri iacinti granati añ.℈.i.auri subtilis sime limati.℈.ß.zucari al.lb.ß.⁊ ꝯ aqua ro.⁊ buglos.fiat cōfectio in morsellis ꝺ quibus comedat tp̄e ꝓxismi ul' de hac cōteratur cū aqua quā est bibiturus.

¶ Materia uero incipiēte digeri pōt tam in hac confectione quā in mixtura predicta addere.ʒ.i.corticū citri cōdi tarum.uel ī mixtura maxīe uersus statū ⁊ in statu minime medietatem man⁹ xp̄i ul' si tibi uidebit̄ ī loco eius pōe electua rium de gēmis uel cōfectionē de musco dulci dyamargariton uel letitiam gali.

¶ Et de hac cura quartane a mlīa co lerica ꝓuenientis ⁊cetera.

¶ Capitulum quartū de cura quartāe a mlīa sanguinea ꝓuenientis.

Cum cura huius fe:parum differt a precedēti.cōdignū ē de ea in hoc loco tractar̄ ¶ Regimē igitur cibi.⁊ potus somni ⁊ uigilie motus.⁊ quietis ⁊ anime accn̄tiū.⁊ si ad humiditatē ten dere debeāt non tamē ad tātam ceteris paribus quantū precedens. ¶ Ista g⁹ per te cōrige ꝙ ante scriptis inspectis erit facilimum de modo cibationis tam tp̄e ꝓxismi quaʒ alio facias ut supra dictū est. ¶ Et ad medicinalia conde scendens. Primo superfluitatū quera tur expulsio cū aliquo ex clisteribus lēi tiuis supius in precedēti c⁹ descriptis: ¶ Uel in cura sinoche putride.uel ex admixtione colere ꝓuenientis.uel in cura tertiane pure. ¶ Et si lenitm̄ per os exhibere uolueris ibidē similit̄ quer̄ Facta ergo lenitione uētris conueniē tior ē flōia in hac quā in aliquā aliarum Quare uirtute consentiēte.⁊ aliis con sentiētibus basilicā incide dextram.⁊ secundū habundantiā de ipso extrahe. Et si ī multo eger habūdauerit sangui ne exire ꝑmittatur donec ip̄ius ꝑmuta tur color deide subsequenti transacto poxismo ex basilica sinistra.ul' saluatel la iterū fiat flōia. ¶ Memēto tn̄ quod bonū est dimmittere eam quantuʒ possi bile ē.⁊ si non multiplicatio nūeri meliō ē quā ml'tiplicatio quātitatis.ut Auic. quarta primi.ca.de cura putridaꝝ ī ge nerali. ¶ Hiis factis ꝓcures ut eger oī die hēat beneficiuʒ uētris cū clisterii suppositorio.uel lenitiuo potabili' que tamē in die quietis.⁊ non poxismi fiēda sunt. ¶ Deide ad materie digestiōem ueniens facias sic.℞.sirrupi acetosi simplicis.ʒ.ii.sirrupi uiolati.ʒ.i.aque endi.aque capil.ue.aque lupuloꝝ ana. .ʒ.ii.clarificet̄ ꝓduabus uicib⁹. Et si nō uis sirrupū iulep facias sic.℞.aqʒ endi. capill.ue. aque lupuloꝝ añ.ʒ.vi. aque fumi ter .ʒ.iii.zuca.al.ʒ.iiii.ß.ace ti.ʒ.i.⁊ fac iulep.⁊ da.ʒ.iiii.pro uice. ¶ Uel accipe de aquis supra scriptis.ʒ. .iii.ß.⁊ pone in eis.ʒ.ß zucari al.⁊ cali dū ī potu tribue. ¶ Uel facias sirupuʒ mgr̄alem.℞.endi. lupul.añ.M.i.flo ruʒ boragi.buglos.spine albe.añ.M. ß.fiat decoctio in lb.iii.aque usqne ad consumptionem tercie partis. ¶ De inde cum lb.i.zuca.et.ʒ.i.sirupi acceto si fiat sirup⁹ long⁹ de qua .ʒ.iii.ꝓ uice uel decoqui ad spissitudinem facias et da.ʒ.i.ß.ꝯ.ʒ.iii.aqʒ zucari. ¶ Istis fac tis est leuiter materia euacuanda cum

digestiuū

bilis que sanguinem mūdificant. Et in hac specie quartane debili utēdū est farmaco quam in aliqua aliarum: et ideo facias sic. ℞. capil. ue. ℳ. i. fumi terre uiol. lupul. añ. ℳ. f. prunorum numero. iiii. tuiubarum numero. vi. tamarindorum. ʒ. f. fiat decoctio de qua accipe ʒ. iiii. in q̄ dissolue cassie uel mane ʒ. i. cui adde reubarba. triti. ℈. ii. spice gra. iiii. sirupi uiol. ʒ. i. fiat potus: uel infunde. ʒ. i. reuba. ʒ. i. f. aque lactꝭ et modico uini albi ꝛ spice gra. iiii. ꝛ stēt i ifusione ꝑ horas. viii. deide calfiet ꝛ fōtis fiat expssio cui adde cassie ul' mane diste perate cum decoctōe predicta. ʒ. i. sirupi uiol. ʒ. i. et fiat pot'. ¶ Conueit ēt in hoc casu aqua fructuū et decoctio fumiterre mesue. ¶ Uel facias sic. ℞. suci endi. lupul. et buglo facta residētia añ. ʒ. i. f. mirabol. citri. ʒ. f. tamarindorum. ʒ. ii. reuba. ℈. i. spice gra. iiii. bulliant una bulitōe solum deinde fortis fiat expressio in qua dissolue mane uel cassie ʒ. vi. sirup. uiol. ʒ. f. ꝛ fiat potus. ¶ Alii sic faciunt. ℞. buglos. ℳ. i. f. lupulorum. ℳ. i. passulaꝝ. ʒ. f. mellis. ʒ. iiii. fiat decoctio ō qua accipe. ʒ. iiii. in qua dissolue cassie ul' mane. ʒ. i. cōfectōis de māna mesue ul' electuarii de succo ros. ʒ. i. f. et fiat potus. ¶ Posses has receptas multiplicare per alēbicum ut ē dictum est aquam distilare et dosim exhibere fm quod uideris eā operari.

¶ Et si per bolum facere uis fiat ut dictum est supra dyaprunis non scatmoneati. ʒ. vi. ꝛ cū zuccaro fac bolū deauratum. ¶ Item. ℞. mānez. x. teratur aliq̄liter cum succo rosato fiat bolus.

¶ Item in modum pillularum fac pillulas cōes in aloe et mixtura loꝭ et coco et da. ʒ. i. ¶ Uel facias sic. ℞. reuba. ʒ. iii. spice gra. vi. infūde in aqua lactis. ʒ. ii. uini odori. ʒ. f. deinde mirabol. citri ꝛ indoꝝ añ. ʒ. ii. infūde in modico decoctōis passularum cui adde parum mellis. ¶ Iste due infusiones in furnelo uel ad solē desicari ꝓmittātur sint tñ ex ꝓgame ñ balneato ul' aliq° huiꝰ mōi talit ꝓpato q̄ expirare nequeant. deinde ℞. fumi terre epithi. foliculorum sene añ. ʒ. i. fac puluerē. ꝛ misce cū reubar. ꝛ cū mirabola. supra scriptis cū exsicati fuerint. demū cū electuario ō succo ros. ꝛ confice pillulas. ꝛ da. ʒ. i. f. uel. ii. au dacter. ¶ Itē ex omnibus imedietate prescriptis posset fieri puluis addendo zucari ad pondus oīum. Cuius dos' sit a. ʒ. iiii. usq̄ ad. vi. cū aqua lactis. ¶ Ul' fac sic. ℞. reubarb. ʒ. ii. spice gra. vi. epithi. ʒ. i. f. salis gēme gra. iiii. dyagredii. ℈. i. mirabola. citri. ʒ. i. idorum. ʒ. f. zucari ad pondus omniū. ꝛ fiat puluis ꝛ da. ʒ. ii. usq̄ ad. iii. uel facias cū. lb. f. zucari cōfectionē ꝑ bolos ꝛ adde cina. ʒ. i. ʒʒ. gari. añ. ℈. i. ꝛ erit satis delicata. ¶ Cuius dos' erit a. ʒ. vi. usq̄ ad. ʒ. i.

¶ Si tyriachā exhibere uolueris sit i quātitate modica. ꝛ cū aqua rosa. distēperata excōfectionibus in pricipio utere dyacorali ꝛ magna existente inflāmatiōe triasanda. ꝛ super oīa conuenit manus xp̄i cū plis. q̄ facias sic. ℞. margaritarum splendidaꝝ tritaꝝ subtilissime. ʒ. f. zucari in aqua rosa. dissoluti. lb. f. ꝛ fiat ō coctō iplata q̄ cōit i ytalia māꝰ xp̄i appellat'. ¶ Sʒ in istis ptibꝰ fit manus xp̄i in morsellis cū. ʒʒ. cinamo. que oīo utes in illo cāu. In fine augmenti ꝛ in statu. ℞. speruz dyarodon abbatis. ʒ. ii. corallo. rub. margaritarū añ. ʒ. i. zuca. al. lb. f. ꝛ fiat cōfcō in morsellis ꝑ aqua buglos. ¶ In declinatiōe aūt uterē dyarodon abbatis. ꝛ in die poxīmi facias ut in precedēti dictū est. s. quātum

ad rigorem ⁊ aliam huiusmodi. ⁊ utere illa mixtura. ⁊ illa cõfectione que illic scribit̃ quia ualde utilis existit. ¶ Et scias ꝙ de infirmo tuo bonã habueris diligentiã. supra scriptũqꝫ regimẽ obs̃uauerit ꝺ facili ⁊ ĩ breui tp̃e ĩ cõpatiõe ad alias quartanas perfecte liberabit̃. ¶ Et hec de cura quartane fe. ꝓueni entis a mlĩa sãguinea.

¶ Cap^m qntum. de cura fe. a mlĩa fleg matica ꝓuenientis.

Regimen sex rerum non natu ralium in cura quartane flã tice in actiuis medium tene at et passiuis ne antecedens materia qꝫ est flã augeatur: et continue pororum clausione resolutio ꝓhibeat̃. ¶ Et iõ ꝓ talium ordinatione breuitatis causa ad cap^m cure quartane mlĩe te remitto. ¶ Aliqua tam̃ corrigã que uidentur mihi corrigenda. ¶ Unde aer clarus exñs odoriferus et non uentosus tam ĩ actiuis quam in passiuis melius eligat̃ quem si naturalem non habueris tibi ar tificialem cõstrue ꝙ supra in scriptis inspectis leuiter facere scies somn^ꝰ aũt longior existat exercitium quoque ma gis quam in ceteris conuenit. et fricati ones fortiores. de accidentibus aĩe ꝙ fortis ira et tristitia non conueniunt gaudium et letitia superflua sit̃ ẽt uitãda ¶ Quãtuꝫ ad cibuꝫ et potũ utat̃ pane ut illic hẽt̃ ꝙ si aliqualiter magis salit^ꝰ esset magisq̃ furfure^ꝰ satꝫ ẽet tolerabilis Carnibus itidem descript̃ utatur sed porcine agnine cuniculine sunt omnino uitande oua conueniunt. case^ꝰ ꝓ ꝯdimẽ to oĩo uitet̃. ¶ Pro confectione oris stomaci parum antiqui in secunda mẽ sa interdum potest exhiberi ¶ Si sapo rib^ꝰ uti uoluerit dimittat agrestaꝫ peni tus ⁊ utatur illo puluere illic descripto Cuius. ℞. cinamo. ℥. i. et. Pisces ĩ il lo casu raro cõueniũt qui tũc condiant̃ ut in sepe dicto c^o dictũ ẽ. sꝫ plus de ci namomo. addere debes. ¶ Pro fercu lo utatur illic descriptis sꝫ dimittat spi nachias. ⁊ rapas radices fe. petrocilii. apii ĩ isto casu cõueniũt. ⁊ maxĩe ĩ decli natione ⁊ similit̃ cappares ⁊ similia et oliue condite ⁊ aliis ibidem descriptis põt etiaꝫ uti illis fructibus. ¶ Uinum eis sit albũ odiferꝫ. uel rubeuꝫ claruꝫ sa tis potẽs debite limphatuꝫ. licꝫ nõ tan tum ceteris paribus quãtũ ĩ aliis quar tanis. omnẽ euitet repletionẽ. ⁊ uirtute cõstante in principio mediocriter in te nuitate dietet̃. ¶ Carnes usqꝫ ad tres ebdomodas euitande. deinde usqꝫ ad statũ grossius dietãdo reficias. ĩ quo postea tenuiter dietet̃. ¶ In declina tione aũt incipiens ingrossare gradatĩ ad ingrossationẽ usqꝫ ad finẽ ꝓcedẽdo ¶ De inanitione uero facias ut semel aut bis assellet oĩ die. Quod si natura non fecerit facias sic. Et ꝑ h^ꝰ ꝓlixitati ꝑcens ad medicinalia condescendo. ℞. malue blitis mercurialis floꝝ camomi. summitatẽs cauliũ rub. añ. M. i. ordei. M. ß. ⁊ fiat. decoctio flores quasi in fine pone ⁊ de tali decoctiõe accipe. lb. i. ß. ĩ qua dissolue cassie pl̃ueris zuca. añ. ℥. i. olei comunis. ℥. iii. salis triti pa rum: et fiat clistere. Et si per os lenire uis facias sic. ℞. ysopi. M. i. capil. ue. ordei añ. M. ß. passularuꝫ. ℥. ß. liqricie. ʒ. iii. fiat decoctio ⁊ in. ℥. iii. ß. dissolue cassie aut mãne. ʒ. x. mellis ros. ℥. ß. ⁊ si adderes pulueris cinamo. ℈. i. bonum esset ⁊ fac potum. ¶ Si infirm^ꝰ semel aut bis ꝑ se assellauerit talia dimittas. ¶ Hiis factis quãuis erit de raro cõ

tingētibus flōiaz fieri fiendaz iudicaue
ris. qa īfirm⁹ eēt iuuenis robust⁹ ml'tū
repletus taliter ꝙ ex flōia iudicaueris
naturā fore aliqualiter exonerandam.
illud facere posses. Sz caue ne ꝑ ipm
deducas egꝝ ad humorum frigidoruz
cruditatē. ut dicit filius aboali quarta
primi ca⁹ de fleubothomia. Deinde ad
materie digestionem ueniēdo facias sic
℞. oximellis simplicis. ℥. ß. aque feni.
aque absinthii aque fumi terre añ. ℥. ii.
clarificetur ꝑ duabus uicib⁹ aromati
zetur cū optimo cinamomo. ¶ Si non
uis sirupum facias iulep isto mō. ℞.
aquaꝝ feni. absin. añ. ℥. iii. fumi terre.
℥. vi. aceti. ℥. i. zuca. ℥. iii. ß. ⁊ fiat iulep
aromatizatū cū cinamo. ⁊ da. ℥. iiii. pro
uice caliduz. ¶ Uel da aquas simplices
isto modo. ℞. aque fenic. aque absin.
añ. ℥. i. aqz fumi teree. ℥. i. ß. zūcari. ℥. ß.
⁊ calidas in potu tribue pro una uice.
¶ Quinqz uicibus uel. vi. exhibito di
gestiuo cū aliquo ex īfra scriptis soluti
uis materia euacuetur ut. ꝝ. capil. ue.
floꝝ buglos. cuscute. añ. M. ß. ordei.
quartā partem. i. M. liqricie passula.
añ. ℥. ß. ani. z. i. fiat decoctō de qua acci
pe. ℥. iiii. ⁊ in ea infunde turbit. ℈. ii. zz.
. ℈. ß. polipodii. z. i. calefiāt paꝝ deinde
colent' fortē faciēdo expressionē ī qua
dissolue cassie aut māne. ℥. i. mellis ros.
℥. ß. fiat potio. ¶ Uel facias sic. ℞.
aque lactis in qua bulita sit primo. ℥. ß.
passulaꝝ ⁊ postea collate. ℥. iiii. ß. in tali
aqua infunde turbith. ℈. ii. polipodii. z.
. i. ut supra fiat exp̄ssio cū. ℥. i. cassie aut
māne ⁊. ℥. ß. mellis ros. fac potionē. Ul'
facias sic. ℞. agarici. z. i. salis gemme
gra. vi. infunde ī aque lactis. ⁊ oximel.
sqllitici añ. z. i. stent per horas. xii. ī īfu
sione. deinde fortis fit expressio cui ad
de cassie uel māne dissolute cū decoctōe
p⁷ ul' ꝯ aqua lac. z. vi. turbith. pl'ueriza
ti. ℈. i. zz. gra. iiii. ⁊ fiat pot⁹. Et si uis
aq̄z ad alēbicū facer̄ facias sic. ꝝ. agari.
z. vi. polipodii. ℥. ß. turbith. z. iii. ℥℥. ci
nam. añ. ℈. ii. salis gēme spice nardi añ
℈. ß. passula. ℥. i. ista omnia conq̄ssent' sil'
et infundantur in aqua lactis lb. i. oxi
mellis squilitici. ℥. iii. uini optimi. ℥. i. cui
adde. ℥. iii. manne et hec bene cooperta
stent ne respirent in infusione per q̄tuor
dies deīde ad alembicuz pone in balneo
marie collocatum deinde aquam distila
cuius da sextā ꝑtē et augeas et minuas
dossim si tibi uidebitur. et hec est aqua
pro delicatis in modum pillulaꝝ facias
sic. ꝝ. epith. turbith. añ. z. v. carui anisi
añ. z. iii. ß. ameos. z. ß. apii et fenic. añ. z.
i. ß. salis indi. z. ii. ß. yere simplicis galie.
z. i. fiant pillule cuz aqua mente et da. z.
i. ¶ Et sunt Auic. in cap⁹ de cura q̄r
tane. et ēt ista que sequūtur ut. ℞. aga
rici ameos epithimi añ. z. ß. se. apii anisi
feni. añ. z. i. ß. salis indi. z. ii. ß. yere sipli
cis turbith. añ. z. v. confice cuz oximel
le simplici et da. ℥. i. ¶ Uel facias sic.
℞. pillularum indarum pillula. de fuō
terre añ. z. ß. fac ꝙ uis in una uice.
¶ Uel facias sic. ꝝ. ℥℥. z. iii. ß. consq̄en
tur fortiter ⁊ īfūde ī. ℥. vi. lactis et. ℥. ii.
ß. uini optimi et buliant usque ad cōsum
ptionem tertie partis deinde fortis fiat
expressio in qua pone agarici optimi. z.
ß. permittatur exsicare in sole deinde.
℞. turbith. z. iii. polipodii. z. ii. ß. ani
ameo. añ. z. i. ß. spice. ℈. i. yere simplicis
℥. ß. confice pillulas cum succo mentē ul'
cum oximelle squilitico addendo agari
cum illum exsicatum et da. z. i. alias. n.
usus sum eis et sunt mirabiles ī isto cāu
¶ In modum pulueris facias sic. ℞.
t'bith. z. iii. masticis. ℥℥. añ. z. ß. polipodi
i. z. i. ß. aīsi dauci añ. ℈. i. zucca. ad pōd⁹

ōnium et fiat puluis. Cuius dos est. ʒ. iii. cum aqua mellis uel ordei aut aqua lactis uel brodio cicerum rub. in aqua parum buliant mellis. uel da cum decoctione passularum uel ex puluere supra scripto cum lb. ß. zucari fiat cofectō in morsellis de qua tribue. ʒ. i. et plus si libet quia in tanto zucaro est solutiuum facile: ¶ Potes igitur exhibito digestiuo suprascripto gratia materie minorande aliquid ex istis solutiuis exhibere. debes tamen ipsum materia non digesta in minori exhibere dosi quā si materia digesta foret. ¶ Exhibito itaque minoratio ad ulteriorem trāsiens materie digōnem facias sic. ℞. oximel. compositi. ʒ. ii. sirupi de endiuia. ʒ. i. aque fenic. buglos. et absinthi añ. ʒ. ii. clarificetur ꝓ duabus uicibus et aromatizetur cum cinamo. Uel fiat iulep. ℞. aque radicum feni. et apii añ. ʒ. vi. aq̄ bugloss. ʒ. iiii. aque bethonice aque fumi terre añ. ʒ. ii. acceti ʒ. i. zucca. ʒ. iiii. mellis despumati. ʒ. ii. fiat iulep aromatizatum cum cina° et da. ʒ. iiii. pro uice.

¶ Uel da ex aquis supra scriptis. ʒ. iiii. cum. ʒ. ß. zuccari. Uel ad eandez intentionez facias sirupum mr̄alem isto° ℞. sticados mellisse floruz buglosse ⁊ borag. añ. M. i. germādrie scolopē. añ. M. ß. radicum apii se. petrocilii añ ʒ. vi. polipodii. ʒ. iii. passularum. ʒ. ß. fiat decoctio in lib. iii. aque usque ad cōsumptionē tertie partis. deinde coletur ⁊ cuz. lb. i. zucari ⁊ aceti. ʒ. ii. ⁊ fiat sirupus longus arōatizatus cū optimo cinamo. ⁊ da. ʒ. iiii. ꝓ uice. Uel sufficiēter, decoquatur de quo accipe. ʒ. iiii. aque feni. fumi terre. ⁊ bugloss. añ. ʒ. ii. clarifica pro duabus uicibus Septies aliquo ex istis digestiuis exhibito da ꝙ uis ex dictis solutiuis. post qd̄ mae sequenti da. ʒ. ii. tyriace optīe. ¶ Et qa ut plurimū hec egritudo ē longior ⁊ ꝑ aliquot dies infirmū quiescere ꝑmitte. Deīde da digestiuū tale. ℞. sirupi de epithi. ʒ. ii. oximel. simplicis. ʒ. i. aquaꝝ absinthii fenic. ⁊ buglos. añ. ʒ. ii. clarificetur pro duabus uicib⁹ aromatizādo cū cina. ¶ Et si uideres materiā magis ad digestionē deueuire. adde loco oximellis simplicis oximel. cōpositi. ⁊ dimitte aquā feni. ⁊ loco ipsius pōe aquā fumi terre. ¶ Uel facias sic sirupum magistralem. ℞. radicū brusci spagi apii petrocil fenic. añ. ʒ. ß. camedreos eupatō. calamē. cicoree scolo. añ. M. ß. mellisse florū boraginis. et buglosse: añ. ʒ. ß. se. ani. ⁊ fenic. añ. ʒ. iii. spice nardi. ʒ. ii. ß. polipodii. ʒ. ii. ß. passularū. ʒ. vi. fiat decoctio in. lb. iii. aque usqz ad cōsumptionē tertie ꝑtis. Deinde coletur ⁊ cū. lb. ß. aque fumi t̄re ⁊ ʒ. iii. aceti. ⁊ ʒ. x. zucari. lb. ß. mellis despumati fiat sirupus longus arōatizatus cuz cina. ⁊ da. ʒ. iii. ß. uel. iiii. uel usqz ad spissitudinem decoquātur. de quo accipe. ʒ. iii. aque buglo. fenic. bethonice. ʒ. ii. clarificetur ꝓ duabus uicibus. ⁊ aliquot uicibus da. deīde ex supra scriptis aliquod exhibeat̄ solutm̄. ¶ Debes igit̄ mō gradatim ꝓcedere quātum ē de digestiuis pariter ⁊ solutiuis usqz ad finem egritudinis minus apitm̄ a principio exhibendo ad maius apitm̄ gradatim ascendendo seu ꝓcedendo. pariter a minori solutiuo uel ī minori dosi ad forti⁹ uel ad maiorē dosiz. ¶ Et si clisteri forti uti uolueris ut precipit Auic. ¶ Quere descriptionē in cura quartane mlie fecalis. ⁊ loco cōfectionis hamech ponē elcūarium indum. uel dyaficon. ¶ Et nota ꝓpter longitudinem egritudinis debes dimittere inter unū solutm̄. ⁊ aliud

per aliquod dies infirmum quiescere. ⁊ illo ītermedio tēpore si iterdū añ. cenā .℈.ii. pillulaꝝ alefangi. exhibueris bonum erit. uel. ℈.ii. pillulaꝝ cōiuz aloes ⁊ mirrā lauādo per prius. ⁊ si immediate añ siruporuz exhibitionem uolueris quorundā more superius nominatorū cōfectionē aliquā preber̄ facias sic. ℞ spēꝝ dyarodon abba. spēꝝ elcūarii de gemmis. uel dyamargar. ac confectionis de musco dulcis. uel dyapliris arteticon añ. ʒ.ii. zucari albi. lb. ß. fiat cōfectio in morsellis cū aqua buglos. de qb⁹ unum ante sirupi exhibitionē prebeas uersus statū autem pone solū. ʒ.i. spērū dyarodon ⁊. ʒ.iii. alterius cōfectionis

¶ In statu uero ⁊ declinatione utere quē uolueris ex eis dimittēdo dyarodō abbatis. ⁊ tūc eo maxime conuenit letitia galie. ¶ Quid fiendū sit circa stōa cum epar. ⁊ splēnē cum mea in hoc summario nō sit intentio de ipoꝝ egritudinibus ꝑtractare quere alios doctores ⁊ fac ut ipsi te docēt. ¶ Circa poxismi regimē quātum est de rigiore cibatiōe ⁊ aliis huiusmōi facias. ut supra te docui. s. in cura quartane mlie fecalis prouocando uomitum si opus fuerit cū eis que illic scripta sunt. Et si per diem ante poxismū uomituz prouocar̄ uolueris facias. ut illic tāgitur. quia ceteris paribus magis ī ista quā in aliis spēb⁹ quartane uomit⁹ ꝯuenit tyriacha. ⁊ silr̄ metridatū transactis dieb⁹. xl. cuz uino calido semel: aut bis in septimana ē exhibēda in isto casu balnea et stufe digesta materia. in hoc quoqz conueniūt añ uero minime: quibus si uti uolueris descriptum illic ordinem obsues: Et idē dico ō ūctionibus. ¶ De croci uero ⁊ succis quos ponit Auic. ut ibi docetur facias qr marie cōueniunt in illo casu. Sitiz quoqz decipias in poxismo ut ibi tangitur. ¶ Et si infirm⁹ a potatōe abstinere non potest da aquam ordei uel aquam simpliciter coctam nō tamē ut sepe dictū ē actualit̄ frigidam. ℥. ß. mixture infrascripte. ꝝ. conserue bugloss. ʒ.iii. conserue boragi. melisse et ros. añ ʒ.i. ß. manuschristi ʒ.ii. diamarga. ℥.i. fragmētoruz ōnium lapidium ꝑciosoꝝ añ. ʒ.i. margaritarum. ʒ. ß. folioꝝ auri numero. x. fiat mixtura et deauret̄. De hac quoque quando libet sine aqua comedere potest ꝓ uirtutis sustētatione quam continue querunt astātes. ¶ Et si non placet ista mixtura cū aq̄ ꝓ sitis extinctione facias iulep isto modo. ꝝ. aque melisse aque buglo. borag. et ros. añ. ʒ.iii. fiat iulep cum. ℥.iii. zuccari al. aroātizetur cum optimo cina⁹ et misce cum aquis prescriptis quia aquā ordei uel sipliciter decoctaz equis portioib⁹ in potu tribue ul̄ adde plus ō zuccaro. adde quoque ad siruporum spissitudinez. et da tpe sitis. ℥.ii. cum aqua ordei ℥.iiii. uel aque simpliciter cocte. ¶ Et h quartanaꝝ īterpolataꝝ finit̄ cura.

¶ Capitulum sextuz ō cura quartane continue et c̄.

Ut mlicaruz fe. uariatio cōpleatur quartane continue restabat ponere curaz ūuz ut omnes testantur auctores hēc raro accidit quam si pur curandam habueris omnes attende diuersitates que ī materia mlica esse possūt utꝝ silicz sit mlica nat̄ alis sāguinea col̄rica āt flātica ad cui⁹ certitudiez ex ꝑhabitū poteris uenire et post hoc debes curaz uariare ut te docui in precedentibus.

¶ Inter tamē huius curam et illarum

hoc interest quod totum regimen cete
ris paribus in hac plus ad frigidum de
bet declinare .et preterea cum materia
inter uasa cōtineatur et per ꝯsequens
sanguini sit admixta flōa fienda etate ꝯ
plexiōe ⁊ hui⁹ mōi al'is ad ip̄m r̄quisit̄ ꝯ
sentientibus per prius facta cōuniuz su
perfluitatum expulsioē cū suppositorio
cōi uel aliquo ex clisteribus seu potioni
bus lenitiuis supra scriptis. ¶ Hic tñ
unum nota quod digesta materia si emo
roydes potes prouocare utilissimū ual
de foret cum illa mlica materia admix
ta sanguini sua grauitate optime per ui
as illas euacuetur. ¶ Cura igitur pro
porcionabiliter in hac correspondet cu
re interpellate faciendo non naturaliū
rerum regimen plus in hac quam in al'a
ceteris paribus ut dictum est ad frigi
dum declinare. ¶ Ideo carnes subtra
here potest: uel saltem cum appropria
tis frigidis eas magis alterare Uinum
quoqz magis limphatum uel forsā tota
liter abstrahēdum. ut ex p̄habitis clare
cōprehendere poteris. ¶ Medicina
lia debent magis ad frigidum declinar̄
unde sirupus acetosus pōt in cura hu
iusmodi exhiberi ut refert Aboali fi
lius. ¶ Et si fortius oximel sīplex et si
uteris aqua de radicibus ut ipse dicit
sint radices endiuie scariole et bugloss.
¶ Et per semina intellige frigida ut cu
curbite melonis. ¶ Solutiua plura
habes supra loco suo descripa q°ꝝ si ti
bi usus fuerit necessarius illa tuo modo
corrige. ¶ Et non obliuiscare quatuor
canonum ī cura quartane mlice fecalis
supius descriptorum. ¶ Hii.n. sunt quā
maxime obseruādi in hac cura. ¶ Et
quia si interpellatarū curā diligent̄ cō
siderauerīs descriptis hic paucis attē
tis quartane continue cura plenissime
tibi fiet. ¶ Cūqz euenit rarissime melā
colicis febribus finē impono.

¶ Tractatus.v.in se cōtinet capitula.
.vi. Primū nos docet per duplicē ter
tianā seu triplicē tertianā q°ttidianam
qd per duas tertianas ul' duas fe. cōpo
sitas intelligere debemus.

Placet ī hoc loco iuxta co
munem modū loquēdi me
dicorum quid ip̄i p simpli
cem. duplicem. ⁊ triplicem
tertianam. quottidianā. uel quartanam
intelligāt. Subsequent̄ quod per duas
feb. uel duas tertianas quottidianas ul'
quartanas. Deinde qd per fe. copositā
declinare. ¶ Ad primuz simplex dicit̄
tertiana cū aliqua materia colerica eius
dem spēi specialissime uel eiusdez deno
minationis in aliquo uno loco extra ue
nas putrefit. ⁊ de tertio in tertiū unicū
cāt poxismuz. ¶ Duplex uero si ī duo
bus distictis locis colera putrefiat. exē
pli gr̄a ¶ Si colera naturalis seu nota
putrefiat in stōacho. ⁊ hoc modo suuz
facit poxismū. Alia uero colera eiusdez
denominātionis ī epāte cras aliū poxis
mum ꝓduxerit hāc tertiā duplicē ſmo
cōis appellat. Et ita potest ymaginari
triplicē quadruplicē. ⁊ pariter de quot
tidiana. ⁊ quartana dicendū est. ¶ Du
as uero fe. eē dicimus quādo diuersaꝝ
denominationū due uni accidunt. exē
pli gr̄a ¶ Sicut quottidiana ⁊ tertiana
ul' tertiana ⁊ quartana. ¶ Et ita dicēdū
ē de tribus fe. ¶ Per duas uero t̄tia
nas ⁊ quartanas. intelligimus si due te.
tiane uel quartane nō eiusdē denomina
tionis uni eueniant. puta una tertiana
pura ⁊ una nota. Et ita d̄ quottidiana
⁊ quartana dicenduz. ¶ Per fe. uero

.e.

cõpositam intelligimus. ¶ Si due fe. in uicẽ cõponãtur. ut putrida cuz ethica. aut tertiana cũ quottidiana uł quartaª uel tertiana nota. interpellata cũ tertiana pura continua. ⁊ sic de aliis. ¶ Et primo patet ꝙ nõ dicitur fe. composita ratione compositõis materie. quia tũc quelibet tertiana nota ⁊ quartana diceret fe. composita ꝙ non est uerũ. ¶ Et qº ad ymaginationẽ istaz feb. compositarum infinitas posses facere cõbinationes. ¶ Ex quibus patet. ꝙ si tot feb. pñt insimul cõponi alicui poxismi qñqz simł pceptibilit pñt euenire. ¶ Uel simł incipiẽt ad istum intellectũ. ſ. qñ unus incipit alterius post paz inceptionem pcipies. Et tales poxismi a medicis cõmunicantes appellant. ¶ Et qñqz uero antequaz primus finiatur alter supuenit. Et tales subintrãtes dicuntur. ¶ Qñqz uero inter unũ ⁊ alium cadit modica quies. Et tales coalterãtes siue coalterni dicuntur. ¶ De cura istaruz fe. si fuerit simplex tertiana. scis ex pba bitis qualter eã curare debeas. ¶ Si uero duplex fuerit. eam curatiõe sipli ci curas. ¶ Si autẽ fuerint due tertiane cura eas curatione eis cõrespondente ꝙ ex añscriptis scies. ¶ Et idem de quartana ⁊ quottidiana dicendum est. ¶ Et si sint fe. cõposite secũdum diuersitatem cõpositionis curande sunt.

¶ Inter bas tantum aliquę sunt famose ꝓpter earum periculum atqz curam laboriosaz. ¶ Uñ solicite ⁊ prudẽter est ad eas ꝓcedẽdũ. ¶ Et de talib⁹ feb. cõdignũ ẽ ut sequẽs capitulũ faciat mẽtõez q̃ fe. emitriteus nũcupat. ¶ Et sic huic capitulo finem impono.

¶ Capm fm de signis emitriteorũ tam ꝓnosticis quam demonstraz.

Magna fuit inter non nullos ãtiquos de emitriteo uerborũ agitatõ ponentes ipsius unicam eẽ spẽz Alii tres. Alii quatuor. ¶ Sed boc relinquens atque rationes eos mouentes. Dico quod emitriteus est fe. ex duabus fe. cuius altera tertiana semper existit et boc est quod sonat uocabulũ. Nam emitriteum dicitur ab emi grece quod est medium latine et triteus tertiana qr in emitriteo una fe. semp ẽ tertiana fm boc plures possunt esse species emitritei ratione. ſ. ꝓpõnis tertiaẽ cuz aliis fe. De famosioribus tamen facias mentionem que tres ab auctorib⁹ esse dicunt. ¶ Maior. ſ. Minor et Medius. Maior est dum mlia inter uenas colra uero extra uẽas putrefiũt. ¶ Sed cum pluries contingat mliam extra uasa putrefieri quam itra et colerã intra quã mliam: et quartana rarius ueiat continua quam tertiana contiũa potes banc speciem emitritei ꝓ aliis cõtungere: et sic quatuor habebis species emitritei diuersas curas recipiẽtes sed ista quarta species nũdum est baptizata ¶ Minor uero emitriteus est. cuz flã inter uenas et colera extra uenas putre fit. ¶ Et iste uerus dicitur emitriteus apud auctores. ¶ Medi⁹ uero eꝫ. ſ. cum colera intra et flã eꝫ putrefit.

¶ Signa istarum specierum emitritei sunt satis cognita difficilia qr poxism⁹ siue exaccerbationes et poxismi rarissime sunt subalternãtes. sepe uero comunicantes uel subintrantes. ¶ Et nisi signa fe. simplicium habueris bene ꝓmpta nũquam uenies ad istarum cognitionem fe. ¶ Et tamen si predictaruz fe. signa tantum notaueris bec tibi nota fient per illa quia secundum earum compositionem erunt signa quoque ꝓpoita

hiis non obstantibus aliqua ponam hic ut leuius in ipsarum cognitionem uale as deuenire. ¶ Maioris emitritei sig^a sr̄. quia infirmus cōtinue affligitur cuz lēto calor̄ sat̄ et hora mlie de q̄rto ī q̄r tum magis infestatur sicitas adest cum nigredine lingue et instantia uigiliaruz et qn̄que in somnis nigra corpa: ⁊ mor tua infirmum terrentia apparent lz rōe colere res citrinas et rubeas nō nūq̄m percipiat ac ignem et sibi uidet̄ ꝙ uolz interdum de tertio uero in tertium sup uenit tertiane poxismus in horis coler̄ cum horripilatōe et aliis signis t̄tiane ī terpellate ¶ Sz qa poxism⁹ ēe pōt taz tertiane pure quam tertiane note. Q^a re signa distincta sunt superius illa tibi memorie r̄committo quia tunc cognitō paroxismi facilima erit. ¶ Urina erit subtilis rubea et quādam tamen tēdens nigredinem siue liuiditatem īmo qn̄qz plumbea per totum apparebit.

¶ Pulsus uero erit strictus puus ⁊ tard⁹ in statu autem poxismi fiet magn⁹ et uelox licet non tanta magnitudo ei acquiratur et uelocitas q̄nta mlia exn̄ te intra uenas acquiratur et trāsfacto paroxismo fiet strict⁹ et paruus et rar⁹ ut primo. ¶ Et si infirmus fuerit in tē pore āni etate regione cōplexione aere frigidis et siccis. ¶ Regimen uero p̄ce dens fuerit colere generatm̄ uel ecōtra si fuerit in tpe āni et etate cōplexione ae re et regione calidis et siccis regimen p̄ cedens mlie generatiuum super maiorē emitriteum certius iudicabis. Quod si infirmus continue febriat de tertio in tercium ⁊ hora colere magis infestatur ꝺ q̄rto aūt ī q̄rtum hūerit quē ex signis quartane supra scriptis cōprehendes: Et urina sit ignea ruffa magis. quā in precedēti. ¶ Pulsus uero sit uelox. ⁊ spissus cū lingue nigredīe asperitate cū magna siti. ⁊ alienatione. ⁊ uigiliarū in stantia. cū h⁹ ⁊ sunt que īmediate de eta te. ⁊ cōplexione. ⁊ similibus dicta sunt quartā spēz emitritei ab auctoribus nō cōiter baptizatā ponere non uereris si fuerit fe. continua cū lento calore. ⁊ oī die flātis hora extrema frigēt aliqualit̄ ita ut illa hora aliqualis excrescētia cō tinue fe. ꝑcipiat̄ adest in capite graui tas. ⁊ pp multitudinem uaporū ad ip̄m ascendentiū multo sompno grauat̄ ita ut quasi subeticus uideat̄ de tertio ī ter tium poxismus tertiane accidit eadem cū horripilatione ⁊ aliis signis in poxis mis tertiane uenire solitis. Que menti cōtinue tene. et si honorem de feb. habe re uolueris. ¶ Urina subruffa ī color̄ tn̄ remisse spissa. ⁊ liuida ⁊ maxīe circa ꝑtes supiores. uomit⁹ quoqz si affuerit ex colera erit. ⁊ flāte mixtus. Et si in firmus fuerit in tpe āni complexione re gione etate aere frigidis et humidis.

¶ Precedēs uero regimē colere mlti plicatiuū. uel ecōtra qa. s. in tpe comple xione etate ⁊ regione calidis. ⁊ siccis. ⁊ precedēs regimē flātis geēratiuū fies ꝺ minori certiō emitriteo. ꝙ si uideris in firmū cōtinue febrientē cū calore acuto ⁊ intenso ualde cū alienatione ⁊ furore ⁊ uigiliarū instantia ⁊ nigredine ⁊ aspi tate lingue cū uehementi siti de tertio ī tertiuz ⁊ hora colere fe. hec magis iua lescat singulo uero die ⁊ hora flātis eū poxismus inuadit cū rigore frigore. ⁊ aliis accidētibus poxismū quottidiane fe. cōcomitare solētibus que longinqua a tua memoria hr̄e non debes. si ꝺ hiis feb. bene uis iudicare. ¶ Urina uero ruffa uel subruffa fuerit mediocri cuz substantia liuēs a media regione supra hunc fore mediuz emitriteū ꝓnūciabis

Et si in tpe cōplexione ⁊ similibus cali
dis ⁊ siccis regimē uero humiduz ⁊ fri
giduz precesserit uł ecōtra certi⁹ hēbis
iudiciuz de hoc. ¶ Pronostica autez
maior emitriteus raro accidit. ¶ Et si
euenit raro curā recipit. ¶ De emitri
teo uero nō baptizato huic opposito si
uenerit ī breui terminat̄. quia rōe coler̄
intra uasa putrescētis erit tertiana con
tinua que ꝑꝑ uelocē motuz eius finitur
ī breui. sz poxismus quartane manebit
¶ Et ꝓpter hoc in breui īterficit uel
fe. simplex rēanz que quartana interpol
lata nūcupatur. ⁊ quia talis emitriteus
accidit raro. ⁊ cū adest ꝑꝑ eius uelocez
terminationē a medicis cōiter nō discer
nitur. iō auctores de eo nō aliaz fecerūt
mentionē. ¶ Item emitriteoꝝ termin⁹
ē secundum materiaz ipsos causantē. ⁊
secundum ꝙ intra uł extra uenas putre
fit. ¶ Unde colera dnāns euz abbreuiat
flegma autē siue melācolia ipsum ꝓlon
gat. ⁊ ob hoc aliqui inter cronicas aliq
īter acutas egritudies. qua de re ultra
vii. menses. ut refert Auic. nō contigit
aliquē ꝓlōgari. ¶ Et si qs tante fuerit
solertie. ut hoꝝ emitriteoꝝ spēs beñ cō
prehēdat ex prehabitis leuit̄ fiet cura
sciatqz curā adhibere. quia secundum
humorum compōnem debet esse ⁊ cura
cōposita quia secundum exigentiā cali
da cuz frigidis ⁊ humida cū siccis dēs
cōmiscere. ¶ Nam ut īquit Aboali p:ia
quarti c⁹. ꝓprio inter calidū discernūt
et frigidum cuz frigidis si opus fuerit
cordis calorem extraneum extinguēdo
et cū calidis materiam digerendo. econ
tra secundum rei necessitatem. ¶ Et
subiungēs ait quis ē q curat emitriteuz
absqz hoc quod si nature fortis non fu
erit in discernēdo tunc non ꝓdest cura
tio quocūqz modo fiat. ¶ Considera
igitur haꝝ fe. cōpositionē ⁊ secunduz
naturā materie cōponentis ⁊ loci dr̄az
hoc ē quod intra uł extra uenas putre
fit. ¶ De hiis ꝓnosticari hoc leuiter
facer̄ scies si p̄cedētiū ꝓnostica bñ mēo
rie cōmēdaueris. ¶ Et hec taz de signis
ꝓnosticis q̄z ōmōstratiuis emitriteoꝝ.

¶ Capitulum tertium de cura emitri
tei Maioris.

Ad curam emitriteorum deue
niens a maiori primo inchoan
do. ¶ Qui ⁊ si sit ō raro con
tingentibus ipsum fieri non includit re
pugnātiam. ¶ Sit igitur aer tpatus in
frigore ad humiditatem declinās tamē
quem si naturalem non hūeris fm neces
sitatem tibi fabrica quod leuiter facere
scies si preteritorum fuerit recordat⁹
¶ Eligat quietē motū relinquēs somn⁹
soluto longior conueniret. inter aīe ac
cñtia gaudium ꝯueniret tpatum: sed
aliorum superfluitas est oīo uitāda:
¶ Et regimen tibi memento. ¶ Sit
panis bene a furfure mūdus. et sit sine
sale pinsatus crustis inferioribus et sr̄i
oribus abiectis etate trium dierum.
¶ Carnes sint edine galine iuuenes ui
teline caprioline lactentes et natiuitati
propinque et consimiliter cuniculine le
porine et porcine non nūquam pñt ex
hiberi fasiani perdices et auicule ruba
les et similiter conueniūt et hee carnes
elixe quam in ueru coquantur et si fue
runt assate cruste deponātur pro fercu
lo tamē in brodio suarum carnium quā
aliter cōuenit amidū simula hauenatuz
ordeatum amigdale. pānata. spinachia
borago lactuca endiu. cucurbita.
¶ Pro saporib⁹. elige ex habitis supi⁹
ī cura quartane ⁊ tertiane quas iudica

ueris secundū exigentiaz cōuenire.
¶ Et scias ꝙ secundū coleram huius modi poxismi inductiuā debes totū regimem ad magis uł minus frigidū facere declinare principaliter tñ habito respectu ad materiā intra uenas putrescētem uinum sit albū uel rubeū claruz int̄ dulce ⁊ acerbū mediuz tenens. pocius uersus latus acerbitatis declinās cuz aquis zucari secunduz eius potentiam limphatum bibere aque pisces eligant̄ ut temali lucii perge ⁊c̄. ¶ Fructus ꝓpter eoꝝ in istomacho corruptionez facilē uitandi sunt. ⁊ repletio consimiliter omnis. ¶ De inanitione autem ex īfrascriptis patebit. quare de eis breuiter expeditus quia nō naturaliū regimē ex scriptis ꝑ te eligere scies. ad medcīalia cōdescēdo. ¶ Pro quo nota quod si uēter constipatus fuerit cōmunium supfluitatum primo fiat eductio cum suppositorio cōmuni. uel alio simili.
¶ Uel fiat tale clistere. ℞. malue bliꝫ mercurialis ordei añ. M. i. fiat decoctio de qua accipe. lb. i. ſ. in qua dissolue cassie pulueris zucari añ. ℥. i. olei uiola. ℥. iii. salis parū. ⁊ fiat clistere. ¶ Et si per os lenire uolueris. ℞. lupu. capil ue. floꝝ boraginis bugosse ⁊ uiola. añ. M. i. ⁊ fiat decoctō de qua accipe. ℥. iiii. ſ. in qua dissolue. ℥. iiii. ſ. māne. aut cassie. ℥. i. ſ. sirupi uiolati. ℥. i. ⁊ fiat potus. Cōmunibus aūt eductis supfluitatibus fiat flobothomia de basilica dextra. uł de uena media reqsitis ad flobothomiam consentiētibus materia īteruasa existente cōueniens est flobothoīa ut sentit Auic. pri^a quarti ca^o. de cura quartane continue ⁊ menti habeas flobothomiā. ⁊ solutiua semp in die quieꝫ seu minoris afflictionis exhibere.
¶ Hiis factis si uideris materiam ꝓ multitudine naturam opprimere quaz minorādam iudicaueris facias sic. ℞. reubar. ℈. ii. spice gra. iiii. polipodii. ℥. i. īfundāt̄ ī aq̄ lactis. ℥. iiii. deīde calefiāt ⁊ forꝫ fiat exp̄ssio cui adde cassie uł māne. ℥. i. sirupi uiol. ℥. ſ. fiat pot^o. Uł facias sic. ℞. capil. ue. lupu. floꝝ bora. buglos. añ. M. ſ. tamarindoꝝ. ℥. ſ. fiat decoctō ī cui^o quasi fine addat̄ epithi. ℥. iii. d̄ tali decoctōe accipe. ℥. iii. ſ. ī q̄ dissolue cassie. uel māne. ℥. i. electuarii de succo rosa. ℈. ii. cōfectionis hamech ℈. iii. sirupi uiola. ℥. i. ⁊ fiat potus.
¶ In modum pill'aꝝ. ℞. de reubar. pill'aꝝ indaꝝ añ. ʒ. ſ. fiant pillule. vii. uł. viii. ¶ Uel ꝑ bolū facias sic. ℞. elcūarii de succo ros. ʒ. i. confectōis hamech ʒ. ii. zucari quātum sufficit. ⁊ fiat bol^o deauretur. ⁊ semper hēas menti solutiua cōponere secundū humorū cōpōem ꝙ si plus habundat colera ⁊ eius furiositatē times. de farmaco plus eaz respiciēte adde. ⁊ si min^o min^o. si eq̄lit̄ eq̄lit̄.
¶ Et iō plura describere solutiua mihi sup fluū uidet̄. sz r̄spice supra capitł'is de tertiana. ⁊ quartana quia illic d̄ solutiuis īuenies unguētis dūtaxat excepꝫ omnē maneriem administrationis solutiuorum. ¶ Illa igitur secunduz necessitatem insimul compone. siue sint confectiones siue potōes. siue pł'ueres. pillule siue aque. ¶ Exhibito itaqz minoratiuo si op^o fuerit ad materie digestionem facias sic. ℞. sirupi acetosi simplicis uiola. añ. ℥. i. ſ. aque endiuie. ℥. iiii. aque buglos. ℥. ii. misce ꝓ duabus uicib^o ⁊ in potu tribue. ¶ Et si uis clarifica. ⁊ aromatiza cū sandalis citrinis. uł da ℥. iiii. predictarum aquaruz cū zucaro fiat iulep aromatizatū cum sandalis. digesta materia euacua eā quo uis solutiuo secundū regulas statim descriptas.

¶ Et si egritudo prolongaretur. pos ses dare oximel diureticum cuz sirupo uiola. facto sic. ℞. oximel. diuretici. ʒ. .ii. sirupi uiolati. ʒ. i. aque bugloss. ꝛ en diuie. añ. ʒ. iii. clarificeť pro duab⁹ uici bus. ¶ Et si materia incipiet digeri pos ses addere aquam fumi terr̃. ꝛ isto dige stino pluries exhibito euacua ut supra

¶ Confectiones i hac emitritei specie cõuenientes sunt dyacoralli ꝛ manus xpi cũ plis ¶ Uel facias sic. ℞. marga ritarum. ʒ. i. ℈. coral. rubeor. ℥. ii. saphi ri granati smaragdi rubini añ. ℥. ℈. cina momi. ʒ. ℈. zucari al: lb. ℈. fiat confectio in morsellis cũ aqua. rosa. ꝛ bugloss.

¶ Uel fiat talis mixtura. ℞. cõserue bora. rosa. bugl. ꝛ uiol. añ. ʒ. ii. manus xpi cũ perlis. ʒ. ii. dyacoral. ʒ. i. foliorũ auri nũero. xii. fiat mixtura ꝛ deaureť Et si magna fuerit in epate flãma pos ses in declinatione addeř triasandaloz uel dyarodon abbatis que tñ plus i sic declinationis cõueniũt quã in alio tpe.

¶ Uel facias sic. ℞. spẽruz triasanda lo. spẽz dyarodon abba. añ. ʒ. ii. zucari al. lb. ℈. ꝛ fiat confectio in morsellis.

¶ Si iudicares cor ꝛ epar fore mꝛuz inflãmata ꝓpter quod uelles eis epitbi ma applicare quere supra de sinocha i flatiua ꝛ caᵒ de ɼtiana pura ibi te docui

¶ De facto cibationis secundũ statᵘ longitudinez uel ꝓpinquitatẽ debes a principio grossius uel magis tenuiter cibare. uel dietare. ꝙ supra scriptis in spectis leuiter facere scies. ¶ Hora uero cibationis sit cũ magis quiescit in firmus. ¶ Et hec de cura maioris emi tritei fm dñuz magistrũ Antoniũ guai nezium artium ꝛ medicine doctorem.

¶ Capitulum quartum de cura emitri tei nondum baptizati.

¶ Emitriteus nondũ baptizatᵘ comuniter est cũ colꝛa ítra ue nas ꝛ melãcolia extra putrue rit. ¶ Pro cuius cura totum regimẽ ad magis frigidum ꝛ humidũ q̃z iprece denti facias declinaꝛ. ꝛ pp hoc carnes exhibende nõ sunt. que si exhibeãtur al terenter cũ lactuca. cucurbita. endiuia. portula. uel agresta succo arantii. gra nati. acetositate citri. ulꝛ cũ quatuor se. frigidoz emulsiõe. ¶ Et si colerica fe. receſſerit mꝛia remanẽte cura ut in pro priis capitulis supra tangiť. ¶ Uinũ quoq̃z nõ deť sed aqua ordei uel zuca. sed si etas. uel consuendo uel aliquod huiusmõi te cogerit ad dandũ uinuz sit albũ bene limphatum. ex cõfectionibus utere supius descriptis imediate. ꝛ si superfluitatũ comuniuz eductio fuerit necessaria utere clisterib⁹. uel potioni bus lenitiuis i cura tertiane põitis. dei de si flõiaz indicaueris fiẽdam basilicã dextram icide. ¶ Successiue ad mate terie digestionẽ trãsiẽs. ℞. sirupi ace. sipꝛcis. ʒ. ii. siru. ui. ʒ. ii. aq̃ ẽdi. ʒ. iiii. aq̃ bugloss. ʒ. ii. uel aque zucari. ʒ. vi clari fica ꝓ duabus uicib⁹ arõatizetur cum sandalis citri. ꝛ da de eo usq̃z ad mate rie digestionẽ. ¶ Deinde si solutiõ da re uolueris queř i cura tertiane pure. ꝛ ex eis facias compõez cũ descriptis in cura quartane cozrespondẽtis huic poxisimo. adde tamẽ plus de solutiuis colere. ¶ Item multa solutiua ad hãc intentionez descripta inuenies in cura quartane colerice. ꝛ pp hoc causa bre uitatis hic ea põeř dimitto. ¶ Unum tñ habeas in omni emitriteo generale ꝛ quod sis magis sollicitus ỏ materia i tra uenas. q̃z extra ceteris paribus pu trescẽte. Et si pp materie furiositatem ulꝛ eiᵒ multitudiné ante digestionem mi

noratiuum dare uolueris .ex hiis que dixi unum tribue. ¶ Et si necesse fuerit te ad ulteriorem ꝓcedere digonem. ℞. sirupi de end. ʒ. ii. sirupi accetosi simplicis. ʒ. i. aquarum .end. bugloss. aā. ʒ. iii. uel aque zuccari. ʒ. vi. clarificetur et aromatizetur cū sandalis .quo pluries exhibito reitera solutiuum ¶ Si epithima fuerit necessarium .quere ut supra ¶ Et hec si bene notantur sufficiūt ꝓ cura quarte speciei emtritei nondum baptizati.

¶ Capitulum quintum de cura miōris et ueri emitritei.

MInoris et ueri emitritei cura sic ordinatur. ¶ Primo faciās ut frigiditate et humiditate flā in suis qualitatibus augeatur et siccitate colera et caliditate in suis qualitatibus augeatur facias ut aer tam in actiuis quā in passiuis tpatus existat quem si non habueris necessitatem alīa ipsum qd ex sepe dictis facere scies.

¶ Motum relinquens quiete utat infirmus. ¶ Somnus uero ꝓ ratiōe flāt solito minor ceteris paribꝰ esse debeat et ratione colerī maior eū infirmi cōsuetudine adequabis. ¶ Et si non nulli [illegible]dant non fore malum infirmū non nūquam ad iram ꝓuocari et per idē ad timorē ut iteriꝰ calor fortificato ꝓsūat uel in suis excessiuis qualitatibus alteretur dico quod tutius et regularius est nullum accīs aīme excessiuum īducere contingens .n. est ut ex ira uel timore colera magis quam prius intēdat unō ex tertiaꝝ īpollata possit fieri ftiana continua sic simul essent due continue quaruʒ simultatez Auic. et multi alii ñ negauerunt et tunc infirmi ꝑditio uale timenda foret. ¶ De cibo et potu a pane incboans dico quod debet esse a furfure mundus cū sale ꝛ fermento cō petēī pinsatus. ¶ Et carnibus utatur montoninis edinis uitellinis leporinis cuniculinis iuuenibus auicule pue ꝛ fasiani cōueniūt ¶ Et has carnes conuenientius est in aqua q̄ʒ in ueru decoqui facere. ¶ In ferculo uitanda est cucurbita lactuca. portulaca endi ¶ Aliis uero in caꝰ de maiori emitriteo descriptꝰ uti pōt. respectuʒ tamē habeas ad coleram hāc inducētem ꝛc. si ipsam ad inflāmatioeem maxie acutā cerneres leuitez cū supra scriptis cibaria sua poterit alterare. ¶ Sapores ī hoc cōuenientes ex supra scriptis sibi elige. ¶ Vinuʒ sepe dictū memorie semp habeas. s. grossius. uel magis tenuī dietare a principio secundū q̄ statum magis ul minus ꝓpinquuʒ iudicaueris. ¶ In statu uero tenuitez ꝛ in declinatione gradatim ad ingrossationē deuenies. ¶ Pisces ꝛ frūs sunt oīo uitandi. Sed si pur interdum uteret piscibus· sunt bone aq̄ squamosi. ꝛ pgre lutii temali ꝛ ce. ¶ Et si modico cinamo. in suis condimentis usus fuerit utile ualde erit. ¶ Vinuʒ sit albū. uel rubeū clarū uel lipbatum secūdum potentiā. oīs uitanda ē repletio.

¶ De innaītiōe uero infra dicet. ¶ Ad medicinalia transcedo si necessaria tuerit lenitio facias sic. ℥. malue blitis mercurialis summitatum caulium rube. aā. .M. i. fiat decoctio in cuius lb. i. f. dissolue cassie pulueris zucari aā. ʒ. i. olei coīs. ʒ. iii. salis triti paʒ ꝛ fiat clistere ¶ Vel da. ʒ. x. cassie āt mane dissolute cū decoctione lupuloʒ capill. ue. cuscute passulaʒ addēdo mellis ro. ʒ. i. ꝛ fiat potus. ¶ Facta lenitione si opus est flōie uena mediā uel basilicaʒ incide.

¶ Deinde ad materie digestionē ueni endo. ℞. oximellis simplicis. ʒ. ii. mel lis rosa. colla. ʒ. i. aque endiuie aque ab sinthii aq̄ fenic. añ. ʒ. ii. clarificet ꝑ duas vicib⁹ ꝛ aroꝫatizet cū cinamomo. ꝛ hoc si magis respicis flegma. Et si magis respicis colerā pone loco oximellis simplicis sirupū aceto. simplicē. ¶ Et si sirupos abborret ꝛ aquas iulipizare nelles debes secundū intentionē q̄z bēs ad colerā plus uel minus de aqua endi. uel aliis cōmiscere. ꝛ si uoluerīs pote ris dare solas aquas cū zucaro. ¶ Si ante digestionē materiā minorare uo lueris. uel digesta euacuare. debes res picientia flegma ꝛ coleram cōmiscere magis. ꝛ minus secundum intentionem quā habes. ¶ Et quia solutiua sic scri bet longū foret. Recipe supra in capi tulis de quottidiana. ꝛ tertiana. ꝛ illis solutiuis modo quo dictū ē facias mix tionē. ¶ Exhibito solutiuo si ad ulte riorē digestionē. ꝛ maiorez apitionem uenire oporteat da sirupū acetosuz de radicibus uel oximelli cōpositū. ¶ Vel sirupū magistralē sic facias. ℞. radicū feniculi apii endi. añ. ʒ. i. se. anisi feniculi apii. añ. ʒ. ß. ros. rube. ʒ. vi. liquiricie pas sul. añ. ʒ. iii. succi endi. succi apii. lb. i. ō coquātur i. lb. iii. aque ad cōsumptionē tercie ptis deinde colet cui addat. lb. .ß. aceti fortissimi zuca. lb. i. ß. fiat siru. longus. ꝛ aroꝫatizetur cū cinamo. ꝛ da. .ʒ. iiii. pro uice. uel inspisset. ꝛ da. ʒ. i: ß. cū. ʒ. iii. aque zucari ꝑ uice dato sepius digestiuo fac de solutiuo ut sepius dic tum ē. ¶ Ex cōfectionibus mixturis ꝛ ce. utere a ꝑpriatis materie calide ꝛ fri gide secundū intentionē quā bēs quas elige ex supra scriptis. ¶ Et si tacta in isto cāu ꝛ duobus precedentibus bene notaueris cura medii emitritei fiet tibi plana. debet tamen totum regimē pp co leram intra uenas putrescentē plus ad frigidū declinare. ꝛ iō utat lactuca. cu curbita endi. ꝛ aliis huiusmōi securius q̄z in miori. ꝛ danda ē in principio aliis cōsentiētibus. ꝛ i augmēto aqua ordei. ꝛ aqua zucari i potu ꝛ dimittat carnes uel cum supra scriptis alterentur.

¶ In lenitiuis. ꝛ flobotbōia facias ut sepe dictū ē. ¶ In digestiuis uero. ꝛ i solutiuis secundū materie dispositionē ꝛ idē dico de cōfectionib⁹ ꝛ aliis huius modi. Qua de re si se. aliq̄s cōpositas curandas habueris cū multiplices esse possint. ut habitū ē secundū exigentiaz curam cōpone. siue būorales iter se cō ponuntur. uł būorales ꝛ etbica. ¶ Et quia cura feb. que cōponunt cū apostē matibus ex cura deprehēdet apostēatū

¶ Sed cū in hoc summario mea non sit intētio tractar ō eis. cā dimitte ꝛ ce. illā cura ut te docēt auctores quia se. ab illis pendēte curabis ꝛ maxie si qd añ scriptū memorie cōmendaueris.

¶ Et hec de emitriteis ꝛ cōpositis se. dicta sufficiant.

¶ Capitulū sextū. de signis taz prono sticis q̄z demōstratiuis se. pestilētialis et eius cura.

¶ Ut materialibus se. finem īpo nerē. Restabat ō pestilētiali febre aliquā facere mentionē Et quia i tractatu de peste quē ad illu strem ducē mediolani cōfeci postq̄z hūc tractatum ō se. usq̄z ad capitulū pñs ex clusiue pfecerā. nō solum apostematuz pestilentialiū materiā. sed etiam ipi⁹ se. pestilentialis cās. ꝛ signa taz ꝑnostica q̄z demōstratiua. ꝛ curā ptractaui ō ea hic nō multū fimbrias ptractabo. ¶ Et

tamen de ipa hic aliq̃ paucula ad apo
stemata pestillentialia nullum haben
do respectum satis utillia. et huic pro
posito pertinentia scribere disposui.

¶ Uro quo nota qō se. pestilētialis pt
ab omnibus humoribus idifferenť pro
uenire. ¶ Nam contingit inť dū aerez
esse infectum uenenositate puta constel
latione uel ab aliq° uapore ab aliq° cor
pore resoluto: sicut exēpli gratia .s. ab
infectis cadaueribus: et a stagnis cor
rupt̃ a cimiteriis sterquilineis ãt cōsimi
lib° qui aer sic infect° ad cor attractus
ipūs ifiċ uenenositate qui ifecti hūoré
magis aptum talem infectōnem suscipe
inficiunt et sic se. causatur pestilētialis.

¶ Interdum tamen in uisceribus terre
uapores includuntur uenenosi qui plā
tas inficiunt aut plantarum nutrimen
tum ꝓpter quod illa terre nascentia co
mesta non solū humores quos generāt
inficiunt uerum etiā in corpore exītes.

¶ Ideo dicebat Auic. secunda ꝑmi
doctrina secunda cap° de iudiciis com
plexionis āni q̃ mortalitates cōrūpunt
arbores et uegitabilia ideoq̃ cōrūpūť
ea ex animalibus que ea comedunt. Et
ideo homines qui eis uescuntur corrū
pūtur. et ce. ¶ Huius auté se. signa sť
comunia sine magno exteriori calore in
firmum interius inquietum reddunt.

¶ Calor enim pp maxīum cordis nocu
mentum trahitur ad intra ideo solum ī
terius incēditur. ¶ Unde non nulli iť
dum referunt se tātum cauma ad intra
sentire ut aduri uideantur et ideo ne
cessario in talibus magnificatur baneli
tus uel frequentať. pulsus in omni tali
se. ut plurimū debilis uelox et spissus ꝛ
sistoles maior dyastole existit q̃ si cuz
hoc alienatio furor aut instātia affuerit
nigliaz faciei ac oculoz citrinitas cuz
nigredine ligue oris amaritudie uł sal
sedie cū intēsa siti a colera seu a flegma
te salso hāc se. ꝓuenire iudicabis. ¶ In
flegmate tū salso accītia cīa q̃z ī colera
magis dēnt ee quieta. ¶ Si auté infir
mo appareat ut circa precordialia suf
focet. ꝛ ī ore dulcedinē aliquā senserit
rubedoq̃z ī facie ꝛ oculis appāret. cūq̃z
ipsum tetigeris. ꝛ faciem quasi madidā
ac si sudare uellet inueies nec ei magn°
insit furor aliis signis cōibus apparen
tibus sanguinē fore in cā ꝓnunciabis.

¶ Sz si a flāte ꝓuenerit pallīditas po
tius quā rubedo erit in facie. acquietio
ra omia accītia erunt. ꝛ ceteris parib°
maiorē q̃z in aliis inuenies diuersitatē
in pulsu ꝛ stat q̃q̃z in isto cāu ut nō lo
quať neq̃z bene sentiat pp defectuz aīa
lis uirtutis. ¶ Et si amītia ꝓuenerit ī
firmus erit magis tristis minusq̃z ō sa
lute cōfidens. Et ut breuiť me ō hiis
expediam si uis certius iudicare inter
cetera considera complexionem ꝛ regi
men p̄cedens. deīde etatē. ꝛ regionem
tp̄s anni. ꝛ similia sepe dicta. ¶ Et de
hiis iudica secundū humorē cui magis
cōueniūt. ¶ De natura aūt huius se.
ē ut plurimuz uariolas. ꝛ morbillos an
tracez carbūculū uel buboné demostret

¶ De quibus si notitiā habere uolue
ris recurre ad tractatū de peste quia ō
illis illic plene tractať. ¶ Urina autez
in tali se. tibi semp nūtius certior nō exi
stit. Nam ex hiis quidem seb. ut inquit
Auic. ē in qua non sentit eger neq̃z tan
gens propinquus mītitudinem caloris
neq̃z alteraťur pulsus aliqua alteratione
magna. ꝛ tamē ipsa ē interficiēs uelociter. Cuius cā est ut inquit cōciliator
dīa quinta. quia ꝓpriū ē seb. pestilētiali
ut cordi ihereat. ꝛ si aliis mēbris prīci
palibus adhuc radicaliter inexistat.

Signa colere ca. Hest. salsi

Signa sanguinis

rubedo madōr

Signa flegmatis

Signa mtis

urina

ī. cor infectū

uapores terre plātas inficientes

signa

cauma ad intra

Inelis? Pulsus

oculoz gratis

Ñ natura ſi grādis in corde fuerit infectio ꝓterrita in nullo attētat ſurgere contra morbū. Sed corpus uelut in ſanitate gubernare conat. z iō urina ſepe appet bona z pulſus bonus z iſirmus uelociter mōat. Si tamē a ſua naturali diſpōe fuerit mutata ſup illum būorez iudica quē tibi peccare demonſtrabit. q facere ſcies ex aliaz fe. putridarum doctrina prebabita. In tali fe. nāqz plurima ſepe mala eueniūt accītia. ut ſincopis frigiditas extremoruz. ſudor frigid⁹ ſpaſm⁹. ītdū inflat uent ac ylia ſicut ſi ēet ydropic⁹. flux⁹ q°qz uētris accidit unctuoſus ac nōitus diuerſoz colorū ac materiez diuerſarū.

Et ſi infectio fuerit cōfirmata priuz eſt ei ut oīa oleāt exēūia. His habitis attēde ꝓnoſtica que īfra te docebo. Primo in ſignis quātūcunqz bonis nūqz confidas. quia ut ſtatim dicū ē pulſus z urina per ſe bona ſunt cū quibus tū infirmus uelociter moritur.

Unde refert Gentilis ſupra prima quarti q quidē uidit ita febrientē leuiē ut nec cibū neqz ſomnū ſolito dimitteret z hora cōſurgens cōſueta facta ſua cō ſimiliter ut antea faciebat ī quarta uō in capite ipo ſudor frigidus rapuit ſtatim ſignis peſtis apparentibus mortu⁹ ē. Sincopis uero cerebro eueniens ſudor frigidus. diuerſoz colorū uomitus. z maxime ad nigredinem tendens egeſtiones liquide z unctuoſe. Urina nigra. z liuida hanelitus fetens ſpaſm⁹ uel apparēs ydropiſ. quotlibet iſtoz' in firmi ut plurimū ſignificat ꝑditionem.

Quod ſi oīa uel ex hiis pluria fuerit inſimul cōplicata de futura morte nulla tenus dubitabis cōtraria uero ñ tamē ſalutē ſed ſpez ſalutis ꝑbit afferre aliqlē ꝓſtratio apetit⁹ lingue nigredo īgetu do alienatio inſomnietas abſqz ſignis ſupioribus apparētia. z ſi totalē de infirmo deſpatione nō ꝓnunciāt ſigna tū ualō timoroſa exiſtūt. His habitis ad curā ꝺueiēs ꝑmo ſex rez ñ naturalium regimē añſcribā. Eſt igit aer ad frigiditatem tēperatā et buiditatē rducē dus q facias cū foliis ſalicis querciniis et ſimilibus. ac cum herbis florib⁹ collectis omni die cameram ſubſternendo debet etiam ſi fuerit diues paumētum camere ex aqua roſa. cum acceto mixta irrozare in qua imponātur ſādali rub. z citrini cū trociſcis de cāphōa poſſes ēt de ipſis trociſcis ſuper prunas ponere et cameram ſuffumigare. In bieme renoua aerem cum igne claro et ſine fumo et cum ſalice uel iunipero z poſſes cameram ſuffumigare cū iunipo et ſup prunas ponere poſſes de trociſcis de ligno aloes uel ciperis meſue uel galiaz muſcatam uel aliptam muſcataz. Et ſuper oīa in aeris rectificatione ſis bñ ſollicitus. Quātum ad ſomnū et uigiliam non cures in prima die naturali q ipſe dormiet niſi parum uerſus auroraz ne ꝑp ſomnuz materia illa uenenoſa magis intus includatur. Et ut poſſes flōiam et alia facer q te ſtatim docebo. Procures inſuper moſo omnibus quibus poteris infirmū ſine terroze detinere ei ſēp ꝓmittēdo ſalutē

Unde in boc caſu dulces melodie ꝑ ueniunt et dulces cātilene ac ſonus muſicalium inſtrōrū ut cū liza citbara et huiuſmōi. Quantum ad cibum et potum cum ꝓpter uenenoſitatē marie uirtus in talibus maxie ꝓſternat contīua indiget reſtauratione. Unde in boc cāu plurimi eorum qui uirilit z ſup illō comedūt uiolēt abſoluūt et uiuūt ꝑ quarti de cura ſe. peſtile. Et ideo

Aer ſi cōfirm.

Aer ſi ſtems

Somnus. ℔

Cibus

Gal. 3. de mor. vulgo. Celſus lib. 3. cap. 7.

Raf.x° almāsoris ca° de fe.pestilētia. hac preterea inquit laborantes passi one ad comedendū aliqd sūt cogēdi. fm aūt tenorē uirtutū sūt infirmi tales dietā di. Nā si cōstās ualde fuerit poteris sb tilius dietare. ¶ Cōueiunt igit.n. pul tes ex farinā ordei uł mulctum eius āt haueā et triticum cū lacte amigdal.p̄pa ta amidū et similia. ¶ Et qz ca° cū lacte amigdal.dulciū p̄parēt ꝫ aqua ordei. ¶ Et si talia nutribiliora facēr uolue ris in brodiis gallorꝫ nōdum coeuntiū uł pullorū iuuenū aut edi decoqui fac as.s.talia brodia cū lactuca alterādo uł endiuia cucurbita acetosa uł portula ca uł bēas seia coūnia que aliqualit cō quassata et in petia ligata buliāt ꝛ car nibus illis uel tales carnes usqz ad ossi um sepationem decoq facias.ꝛ fortiter exp̄ssis brodiū exp̄ssum exbibe.in quo si paꝛ succi limonis acetositatis citri. pomorꝫ acetosorꝫ acetose.p̄patorꝫ uini agreste uini berberis uel granatorꝫ bu lierit eēt laudabilius ad boc. ¶ Uel fa cias cōtusuz ex istis carnib° alteratum ꝫ aliq° sup̄ scriptorꝫ ¶ Uł exbibe aq̄z cā nis seu sbliatū caris eodē mō.ꝛ ꝫ illis fa ctū,put describit supra dra secda c° p° ponēdo illa q̄tuor grana cāphore cum illo puluere ¶ Et tu uide ibi.debes tn il lū puluerē q cū carnibus ex quib° sublī matū efficit cōmiscerēt ordinate secun dum diuersitatē se.comuniū etatū ꝛ bu iusmōi. ¶ Nā in fe.flātica posses adder paꝛ uini cū aqua qua aspgit ¶ Et boc sublimatū qō in pede mōtiū substantiā uocāt facere posses ad alēbicū uł ī alio uase. Et tu facias ut libet. Raf.allega to ca°.laudat pulte ex farina ordei cuz lacte acetoso fcūz.cōsimilit lac acetosū quib° uterē si placet. ¶ In potu utat aqua ordei ī qua lamia,aurea sepe igni ta extinguat ¶ Uel pōe ducatos ad bu liendū ī uase cū ordeo.acetū qꝫ aqua pmixtū laudat ī b° cāu. ¶ Uł da zucarū rosatum cū aqua ordei bulita.uel loco eius pone de mixtura infra scripta. ¶ Et si se.illa pestilentialis flātica fue rit.etas et ꝑplxio frigida.ꝛ cōsimilia da uinū albū ꝫ aqua ros.mixtū. ¶ Et si ui deris uirtutē ,psterni cuiuscūqz speciei bec se.existit da paꝛ melioris uini qō repit cū aqua ros.mixti. ¶ Hiis itaqz de cibo.ꝛ potu habitis patet qd de ina nitione.ꝛ repletione sit dicendū ¶ Naz sepe.ꝛ paꝛ infirmo ē tribuendū supflui tates quoqz ,put te infra docebo sunt educende de sex reꝝ non naturaliū regi mine sic breuit expeditus. ¶ Ad medi cinalia cōdescendo ¶ Primo doctrinā insequēs Auic. Si se.a sanguie ,puene rit statī fieri facias flōiaz ꝺ uena media si infirmus equalit senserit se grauatuz uel de basilica si magis ab inferioribus uel de cephalica magis sit a supiorib° etate cōplexione.ꝛ aliis cōsentientib° ipsam facere usqz ad lippotomiā ñ uitu pero. ¶ Uel saltez fieri facias secunda tionez q̄ si etas uel aliqꝺ talium flōiam ,pbibuerit uētosas sup nates .uel spa tulas cū scarificatiōe secundū exigētiaz apponi facias. ¶ Si aūté ab alio būor q̄z a sanguine prouenerit quē sanguini iudicares pmixtū consimilit fieri facias flōiaz uel uētosas nō tamē sanguis ī tā ta extrabat quātitate ut ī cāu p̄cedēti. ¶ Et nota q̄ si etas ꝛ uirtus consense rint a quocūqz būore bec feb.,puenerit audacter facias fieri flōiaz sanguinis tn paucā extrabēdo quātitatē. ¶ Naz boc tēpore uulgares tantā in flōia accipiūt confidentiā ut fleubotomati statiz se li beros iudicēt. ¶ Nota tn q̄ si bec se. tibi inducias dederit añ flobotomiam

dēs prime digōis supfluitates educere si natura per se nō fecerit. q facias cuz distēribus uel potionibus lenitiuis supra descriptis ca° de sinocha inflatiua. ¶ Et liez hec feb: ut dcūz est possit a q° cūqz hūore ꝓuenire indifferenter. principalit tn hūori nō attēdimus. sed extinctioni caloris. z uenenositati materie cor. s. cōfortādo. ¶ Ideo ad huius materie digōez alia requirunt qz i ꝑcedentib° ¶ Maz talis materie digestio é ipsius uenenositatis correctio ¶ Et iō facias sic. Rē. aque ros. lb. f. aque uio. aque bugloss. aque pinpinel. añ. ʒ. iii. uini granatoz. ʒ. ii. sirupi de acetositate citri uel de ribes de limonib° uł ō succo acetos. ʒ. vi. fiat iulep arōatizatū cū sandalis muscatellinis. de tali bibat sepe in oi hora qua uult. ¶ Item multuz ualz in isto cāu aqua diptami aqua herbe tunici facta cū suis radicibus z aqua tormentille facta cōsimlit cū radicibus z aqua acetose z scabiose. ¶ Facigitur cū aliquo sirupo supra scripto. ¶ Ex istis aquis uel aliqua istaz iulep z infirmo tribue addēdo uinū granatoz. uel succū berberis. z aromatizet cū sandalis z i flāma magna ꝓ trociscis ō cāphora uel cū cāphora ipa z in flātica se. z boie antiquo cū musco. ¶ Et poteris more practicātiū modernoz sic facere. Rē. sir. de acetosi. citri uel alterius ꝓnominatis. ʒ. iii. f. aque acetos. ʒ. iiii. aq̄ herbe pipinelle aque herbe tunici añ. ʒ. i. f. clarificet ꝓ duab° uicib°. z arōatizetur cū sandalis z detur in aurora.

¶ Nota tm hic unū q ista q̄ hic supra scripta sunt maxie ualēt cōtra uenēnositatē materie. z flāme extinctionē. unde i colerica. z sanguinea se. hec maxie ꝓuenirēt ¶ Sz si feb. alia pestilētialis fuerit flātica. āt melācolica potis aliqd maxiā istam respiciēs cū illis ꝓmiscere. et sic recte operaberis. ¶ Extincta flāma z digesta materia si op° fuerit ipaz euacuār ¶ Et hec se. fuerit sāguinea uter fm exigentiā solutiuis descriptis. ō. ca° de cura sinoche pueride. ¶ Et si fuerit colerica hiis que scribūt i ca° colericarū se. ¶ Idem dico de flāticis et mlicis.

¶ Nā sicut dictū é lz hec digestiua in oi pestilētiali se. cōueiāt pp maxie uenenositatē. s. tn nō solutiua ꝓptez ipi° materie dispositatem. ¶ Itē nota q tota tua intētio dz esse in cordis ꝓfortatōe ut forti° tali ueneno se ipressioi sistere ualeat. ¶ Ergo a ꝑn° cordi epithiā faciae. nā pp materie uenenositatez in hac feb. multum facere cogimur que regularit i aliis non fierent utez epithimate ō in ca° de sinocha inflatiua descripto.

¶ Itē cōueniunt in isto cāu odoramta epithimata et ūguēta ꝓ corde epate capite testiculis et renib° ac aliis quo .ō. ca° de causonide scripta st et tu uiō ibi si op° fuerit ¶ Pro confectione da manus xpi cū plis deauratis uł dyacora. uel hāc mixturam Rē. conserue ros. bugl. bora. et ui. añ. ʒ. f. ꝓfue floz nenufa. ʒ. ii. man° xpi cū plis lb. f. fragmtoz oiuz lapidū ptiosoz. ʒ. ii. margaritaz sōtilium siue tritaz. ʒ. f. folioz auri nuō. xvi. fiat mixt a deaurata de q̄ sepe comedat z de ea bibat ꝓ aq̄ zucca. rosa. si libuerit. ¶ Et hec de se. pestilētiali sic breuiter dicta sufficiāt. ¶ Nam in tractatu de peste b mafia latiō descripta est.

¶ Differētia tertia tria i se ptinēs ca°. ¶ Primū cap^m ō signis se. ethicaz tā ꝓnosticis qz demōstratiuis.

¶ Ut in hoc sūmario fz promissum ordiné incedat bu

i. Sect.

post sect. Rasis p. pung. uteze cocione nō ex. pectata Rasis lib. 5. cap. 95. paulus lib. 2. cap. 35. Gal. p. d. diff. se. cap. 4.

Subdō ad libtū ogni.

aquq

uinū granatoz

Sz.

manus Chri ꝓlec

moralium febrium narratione preba
bita ē in presenti ethice fiēda tractatio
tam.ſ.febrilis quā ſenectutis. ¶ Pro
quo nota ut ꝓpoſito ſpectat ī corpore
nr̄o duplices repiri hūiditates ¶ Que
dā prīe.quedā ſecunde ¶ Prime ut ſan
guis colera flegma.ꝛ mlia ¶ Et ex hiis
ut hābitū ē fe.cauſant putride. Secun
de aūt.ut nomē nō habēs roſ cābium ꝛ
glutē ex quaꝝ cōſumptione ut ſtatiz ap
parebit ethica generat. ¶ Ꝛ Ariſto.
dixit iſtas duas hūiditates a ſanguine
nō differre ¶ Medici tn cū anteqz ſan
guis in os cōuertat.uerbigra.de eo q̄
tuor notabiles cognouerūt mutatiōes.
¶ Duas poſuerūt a ſanguie differentes
¶ Prīma quarū in uaſis ſanguinis r̄pi
tur quia in foraminibus ꝓuaruz uenaꝝ
ut inquit Auic ¶ Secūda eſt uelut ros
in membroꝝ ꝓmanēs concauitatibus.
¶ Tertia ē membrorum humiditas.que
licet aliqualiter ſit coagulata nondū tn
eſt in mēbrorum ſubſtantia cōuerſa.
¶ Et quarta ē humiditas in mēbroruz
ſubſtantia conuerſa mēbriqz pars tam
effecta.ꝛ ob hoc non nulli hāc eē aīatā
affirmāt. ¶ Cū igitur contingit uenaꝝ
ſubſtantiam non nūquā ꝑternaturalit̄
calefieri. Sicut exempli gra in feb.effi
mera cōez termniuz trāſeunti aut in ſe.
continua aut qūolibet aliter interdum
naturalis calor.ꝛ tali ꝑternaturali for
tificās primā ꝛ ſecundā conſumunt hū
ditatē ſtante.ſ.in mēbrorum cōcauita
te que erat in mēbrorum ſubſtantiam
tranſmutanda. ¶ Unde mēbra nutrimē
to carentia neceſſario cōſumunt̄ ꝛ are
fiunt. ¶ Et hec eſt prima ſpēs ethice
que noſtris ab auctoribus difficilis co
gnitionis ꝛ facilis curationis iudicat̄
quia ſi infirmi regimē ad frigiditatez ꝛ
humiditatē facias declinare facile calō
extingueretur.ꝛ per ꝑnās leuiter ifirm⁹
ſanitati reſtituet ¶ Si aūtē talis fortifi
catus calor ꝓpter diut̄nitatē.aut eius
augmentū ad hoc ꝓuenerit ut tertiam
deſicat hūiditatez ſic.ꝛ talit̄ ut mēbris
nequeat aſſimilari. ¶ Secunda ſpecies
ethice ꝓcreat̄ que apud Auic.ꝛ alios
difficilis curatōis exiſtit. Et ſi adhuc
ille calor augmētat⁹ diutius ꝑmanſerit
ſic ut quartā deſiccet humiditatez hūi
dūqz radicale mēbrorū tertia fiet ethi
ce ſpēs ipoſſibilis curationis omnino
in qua innata corpis hūiditas ſic paula
tine deſiccat̄.quia āplius naturalis ca
loris pabulū eē nequit unde calor ipſe
extinguit̄. ¶ Pro cui⁹ euidētia ſcien
dum q̄ calor pōt triplicit̄ extigui ut po
nit. Auicena ꝑma q̄rti ca⁹ de etatibus ꝛ
ſecunda primi capitulo de cauſ infri
gidantib⁹ ¶ Prīo ꝑ ſolaz ſimplicē alte
ratiōē a cōtrario ifrigidāte.qa ad iduc
tiōē uni⁹ cōtrarioꝝ ſeqt̄ alt̄i⁹ cōruptō.
¶ Secūdo ꝑ uiaz ſuffocatiois. ſicut ī
corde debita trāſcriptōe ſeu euētatōe
ꝓhibita calor ut ꝑz extinguitur ¶ Ter
tio ꝑ reſolutionem humidi ſeu terreſtri
ficationem q̄ eſſe debet caloris natura
lis pabulum ſiue fomentum. ¶ Sicut
exempli gratia flāma oleo cōſumpto ex
tinguitur ī eticha per terreſtrificatioēz
humidi aut eius reſolutionē. ¶ Sed
ulterius ſciendū q̄ tripliciter cōtingit
humiduz reſolui ſeu terreſtrificari.
¶ Uno⁹ a calore naturali calor.n.nat̄
alis cōtinue in humidum agēs ipſū r̄ſol
uit :et cōſumit: et per nutrimētū ſucceō
re ꝓtinue terreſtrius reſtauratur et int̄
duz peruenit ad terreſtreitatez .ut āpli
us caloris naturalis pabulum eē neq̄at.
¶ Alio⁹ a calore preternaturali ut in
fe.aduretibus uel in eticha febrili.
¶ Et tr̄tio⁹ ab aliqua cā potēte ipſius

simplex alteratio
ſuffocatio
reſolutio
Calor naturalis
Calor ꝓpter nāturalis

humidi unctuositatez et aeritatem pre naturaliter desiccare calore naturali ñ aucto nec supintenso. ¶ Sicut ebi gra Accidit interdum tepore magni estus p aque frigide potationez uł cū pp uebemes exercitium poros quis multū hēt apertos deide frigido aere se statim exponit tunc.n. ppter aeris frigiditatē seu aeris frigidi ingressionē buiduz cō geletuz et terzestrificatuz et ei⁹ caloze naturali non aucto nec supintenso pp qō z si ille quo ad annos in iuuenili existit etate sibi tū decrepita accidit dispositio quam antiqui eticham senectutis seu ptisiz appellant post terrestrificationez ethica sequitur senectutis z sequēti ca⁹ deo duce patebit. ¶ Ex quib⁹ oibus patet qd per ethicā febrilē qd p ethicaz senectutis intelligere debeam⁹. ¶ Est enīz ethica febrilis calor ꝑternaturalis in corde ceteriscz mēbris accēsus cui⁹ actiōe cōtinua aliqua būiditas de secū dis seu radicale būiduz paulatine terre strificādo cōsumitur. ¶ Senilis uero ethica ē cōsumptio totius sine caloris naturalis sup intēsione a quadam ꝓpue niens in mēbris ꝑternaturali dispōe p quā in decrepita etate terrestreitas accidit būido radicali. ¶ Viso igit quid p febrilē ethicā ac etiā senectutis itelligere debemus ¶ Sciēdum est quod febris ethica qñqz ē morbus p se incipiēs. Alii quādo fit successione alioz morborum. ¶ Per se nāqz fieri potest a quibuscūqz cauſ corpus cū calefcōe p se siue p accidens exsiccare potentib⁹. ut est aeris caliditas intensa. z siccitas nimius calor superflu⁹ rerū calidarum z accutarum usus superflue uigilie nimia a cibo z potu abstinētia anime imoderata accītia. Caliditas enim aeris uel aliis causis ꝓ creata ad cor. z ab eo ad alia mēbra radicalia. uel ecōtra seu ad omnia proueniens simul si sua fuerit fixione sufficiēs aliquā de predictis cōsumere būiditatē ethicā tūc febrilē cābit uerumtamē h⁹ raro accidit imo rarissime. nā cuz spūs. z būores magis ceteris parib⁹ sit apti inflāmationez recipere q3 mēbra rarissime accidit quin potius inflāmentur q3 mēbra ipa. Et ob hoc nō nulli dixerūt ethicam incipientem posse fieri non esse possibile. q modernoz plurimi ée crediderunt. adhuc hui⁹ tī possibilitas sic pōt persuaderi. Nā uidem⁹ fulgur pecunias liquefacere in bursa ipa illesa p manēte. ita imaginari caloré possumus aliqué tante eé acuitatis z potentie. ita ut spūs z būores ptranseant ad fixaqz mēbra que sic erūt istius ipressionis receptiua q nō illius pueniat. ¶ Et hoc ut clarius appareat ꝓsuppono ꝓmo q omne altero calidi⁹ sibi fm debitas circūstantias ap ꝓximatum est caliditatis ipsius augmentatiuū ¶ Secundo q a ꝓportiōe minoris eqlitaſ nō prouenit actio. ¶ Iste due suppositiones in phia sunt note ut ét apud tractātes de reductiōe medicinaz ad actū tertia sup posito. q spūs é calidiō cōō patz. qa ista é res calidior que sit in corpore nostro prīa primi ca⁹ de cōplexione mēbrorū ¶ Ex istis sequit quarta. s. si cor ad tantaz deuēit caliditatē ītēsiue ad q3tā spūs possit deuenire istis stantibus iter latitudinē sue tempiei quod ipsuz exibit proprium tēperamentū. patet hoc quia dato oppositio sequeret spūz nō eé calidiorem corde. quod est ꝓtra ītiam sup positionem. z patet ꝓna ex qua parte repugnat cor habere tantam caliditatē intensiue ipo stante in terminis sue temperiei quātā spūs habere possit ¶ Quīta suppositio q ñ inconuenit unū ée al

Hectica febrilis

Hectica senilis

unde q febris ethica per se sit sine mo incipiēs mō et non accidens ex morbis aliis. p. 4ti. na. 3. cap. et ethica febrilis uera non multum sine incipiēs mō quā. sicut patet. 3. aug. p. et dif. feb. ca. uide. in li. 8. et mortu. curat.

Sol. hec thesis nō a casu procedat ei origiē nō habeat ut p. 9 dif. feb cap. 7. et paulus lib. 2. cap. 21. et rha. cap. 17 in fine p. par. nec ab feb

ro calidius q̄ tamē maiorē non bēt intē sionem quia pono q̄ cor hēam ita cali duz sicut tu. sed habeam cerebrū et alia membra frigidiora. pz q̄ tu es calidior me et tamen non habes itensiozē calidi tatem. ¶ Istis positis accipio unū eq̄ intense caliditatis cum spū q̄ tñ sit spū calidius. ut supra forē possibile ponit suppositio ultima debite cordi ap,priatum. ꝛ patz q̄ sufficit cor ponere in ca lefacto eē p primā suppōez. ꝛ tamē per secūdam non inflāmabit spūs. ꝛ ita dice mus de oībus aliis membris a corde.

¶ Preterea ponamus q̄ illud agens cor. ꝛ alia mēbra sibi ,pporcionabiliter assimulet ī caliditate spiritib⁹ stātib⁹ ītra latitudinē sue tēpiei. ꝛ patet quod cor ꝛ alia mēbra tūc tantā hēant caliditatē quātā spūs ipsi ad intellectū datū ī quo casu per quartā suppositionē erūt ī ca liditate qa si tunc p primā suppositionē ꝛ secundā desicat hūiditatē: tūc prima fiet spēs ethice. ꝛ si secunda secundā. ꝛ si tertiā tertia. ¶ Et illo modo ethicam febrilē fieri non repugnat ut patet.

¶ Unde Galie. p̄mo de differētiis fe. inquit quod corpora in quibus ethica febrilis. potest fieri incipiens maxime sunt corpora sicca ī laboribus ꝛ exerci tiis uigiliis sollicitudinibus ꝛ dieta te nui uitā eoꝝ ducētia. ꝛ que in irā facili me cadūt ad quod multuz iuuat. si etas ac regio multū calida fuerit q̄z regimen exsiccatiū precesserit. ¶ In hiis enim ethicā incipientē a p̄missis cāis fieri q̄z maxīe possibile erit. ¶ Sed ecōtra ex dictis sequerētur quod quilibet fieret e thicus consequens ē falsuz ꝛ patet p̄ña qa spūs sunt cordi ꝛ aliis mēbris debi te ap,primati ,pportionem obtinentes maioris inequalitatis sup ipsorum cali diratem. ergo si eque intense caliditatis cū spū sufficit cor. ꝛ alia mēbra preter naturaliter inflammare. ꝛ ista ponere in calefacto eē ut dictum est. ¶ Et idē spūs posse facere uidebuntur. ¶ Quo pōito in esse sequitur cōclusio. ¶ Dicē dum quod argumentum nō ualet. a. est eque intēse caliditatis cū. b. ꝛ. a. debite ap,primatuz. c. ip̄m calefacit. ergo. b. ō bite ap,primatū. c. idem facere poterit. quia accipio ferruz inflāmatum ēbigra summā bñs caliditatē. ꝛ paleas inflāma tas similiter caliditatem summam ha bētes. ꝛ patet quod ferruz sufficit inflā mare aliquod cōbustibile. ut lignū uiri de aut aliquod aliud et nō palee. nō ap paret ergo quomodo ē possibile quod agens non intensiori. caliditate q̄z spūs debite cordi ap,primatum pōt ip̄z po nere in calefacto esse quod tamen non sufficiunt spūs nec etiam spūs ipsos ,p tunc preternaturaliter inflammabit.

¶ Sed hec sunt exēplariter dcā. ¶ Nā hec difficultas secū multas traherz dif ficultates q̄s ,p nūc obmitto tāq̄z huic loco ipertinentes. ¶ Hiis habitis se. ethice signa sunt āmodo describenda. ¶ Pro quo nota q̄ si calor p̄ternatura lis ipsam efficiens ,ppriis mēbris soli dis inexistat omnib⁹ tamē mēbris būo ribus ꝛ spiritibus ad bonū intellectum equaliter dñatur. ¶ Nā calor ille p̄ter naturalis cōmixtus calori naturali ne quaq̄z ab eo seiungitur. ¶ Sed ueluti ipse existat a mēbris insepabilis lentus nullū tamē augmentum poxismalit seu acerbaliter faciens neq̄z decremētum.

¶ Unde infirmi nullā se. pensant. Et pp b⁹ cū antiq eū calore naturali assimula uerunt uez si p̄ma spēs ethice difficilis cognitōis existit ut oēs testantur auc tores. cōiecturatiue tamen ipsam sic cō p̄hendere poteris. qa si in aliquo auctū

calorem ꝓpter effimeram cōmunem ter
minum transeuntē ul' ꝓpter aliā q̄muis
causam in eodez sistere percipis illā .s.
poxismalit' seu exacerbatioīs hora non
augeri neque diminui ⁊ maxīe si illius
membra natuāliter uel preternāliter
fuerint desiccata que facilime caloris ex
tranei sunt apta impressionē r̄cipere co
lor eius plumbeus obscurus seu liuid⁹
fuerit cū cutis duritie quadam et manu
super ipsum aliquamdiu retēta calorē
acutum et pūgitiuū ꝑceperis ꝯ q⁹ urina
non multum mutata pulsus frequens: ꝑ
uus durus ac debilis existit. ¶ Et īfir
mo horis diuersis cum simili cibo ciba
to calor remitti aliqualter percipitur
super primaz speciem ethice certissime
iudicabis. E si cum hiis signis infirmo
ut premissum est diuers horis cū simili
cibo cibato calō augeatur cum q⁹ in uri
na non multum a naturali mutata dispo
sitiōe supnatās pīguedo uelut aranea
tela appareat telem ſam ethice speciez
pati iudica. ¶ Et si cum hiis signis
infirmi nares subtiles et acute oculiqz
siccam habentes lipitudinē concaui fu
erint sint et timpora plana cutis aspera
motus palpebrarum .et supciliorꝫ gra
uis et cum hoc infirmus iacēs alia sine
uoluntate somno grauatus oculos sepe
claudat quē cum tetigeris ꝑ⁹ frigidū re
periens et manu s̄ r̄tēta paulatī ascēder̄
cōprhēdes calorez ei⁹ uēt dorso alliga
tus cutis eleuata digitis ad ꝓpria non
reuertitur unguesqz incuruāt ⁊ cadūt
capilli et urina oleagina in cuius supfi
cie non nūquam ueniunt olei gute cū re
solutionibus interdum furfureis inter
dū petaloydib⁹ et quandoque crinoydi
bus talem tertiam speciem ethice nulla
ten⁹ dubitanis. Horꝫ aūt oīuz talis rō ē.
¶ Et primo ethicorꝫ color liuid⁹ seu plū
beus aut obscurus existit ꝑꝑ sanguīs
aut spūuz. ⁊ caloris naturalis diminu
tionē ac desiccationē. ⁊ per idem cutis
durities. ⁊ ꝑꝑ spūum ⁊ caloris natura
lis diminutionē. uel priuationem tactu
primo sunt frigidi. deinde calor in na
turalibus membris solidis fixus a calo
re tangentis fortificatus sentitur acut⁹
⁊ ꝓpter ipsum ī materia solida fore fun
datum. ¶ Urina aūt in prima. ⁊ secun
da spē nō multum a naturali dispōe mu
tatur. quia calor ille extraneus infixus
mēbris sit infirmo ꝯnālis. ¶ Et ꝑꝑ hoc
urina ipsa nō multum mutat' ul' uariat'
in eius tn̄ superficie in secūda spē pīgue
do uelut aranee tela supnatans appar̄t
quia a calore illo extraneo pinguedo
resoluitur in toto ⁊ qa per longinqua
loca ꝑuenit ad uesicam permisceri cum
urina ⁊ in modū nebule seu tele aranee
sibi supnatat. ¶ Oppōitum de pingue
dine renum ⁊ lūborum cōtingit a calor̄
ipsorꝫ. s. resoluta quia cuz urina ꝓpter
uesice propinquitatem non multum cō
miscet'. nec ille calor illam multum pōt
cōsumere. sicut calor ethice. uñ magis
segregata. et magis grossa uidetur.
¶ Per hoc distenguēdum īter pīgue
dinem que a renibus uenit. ⁊ a lumbis
⁊ ea que a toto. ut in ethica. ¶ Sed in
tercia specie urina apparet oleaginea
quia fit a magna pīguedinis resolutiōe
totius corporis. que cū urina ꝑmiscet'
reddit ipsam oleaginā. Aliqui ꝑ resolu
tionē apparētem in urina supra ethice
spēz distīguere uolueuunt dominantes
de eis. ut statim de pinguedine dictum
est maxime de petaloyde. ⁊ crinoyde re
solutionibus. ¶ Tales enim a renibus
a uesica. ⁊ a toto peruenire possunt ut
in ethica. ¶ Et si proueniunt a renib⁹
rubee existunt a uesica uero ⁊ a toto al

be.sed inter albas discernitur.quia si fuerit sine feb.et fuerit dolor renum ul' uesice uenīūt ab illis locis. ¶ Et si cuz fe.z sine dolore illaz partium a toto.z tunc dicūt q cū ꝓfundat' resolutio ī uenis.z arteriis fiunt petaloydes.sicut fit ꝑcise in cute exteriori ipsa multū exsiccata.z supra secūdā spēz iudicant etbice.cū autē magis profundat' resolutio illa fit in mēbris.z tūc fiunt resolutiões crinoydes.māiorē habentes profunditatez.q̄z petaloydes.z ꝓpter bō supra tertiam spēm etbice iudicāt. ¶ Ista tamen materia dilucidationē maiorez exigeret.quā ad tractatū ō urinis reseruo quē si mihi altissimus uitā ꝓlōgauerit post hunc facturus sum. ¶ Et iō bis obmissis ad ꝓpositum rediens dico q in etbicis pulsus fit frequens ꝓpter necessitatem euētandi.z ꝓpter defectum hūiditatis naturalis arteriarum fit durus.debilis aut.z puus ꝓpter debilitatem uirtutis ¶ In pria uero spē etbice cibato infirmo calor remittit'.quod est qa materia prime spēi ut dictū fuit est q̄ ē nimis flīda ligda.pastibilis ualō uñ fumi.z uapores ab humiditate assumpti in pria z secunda digõe resoluti illū febrilē calorē facilime suffocant.z rēittunt. Cuius oppositū in secunda spē cōtingit.q est qa materia secūde spēi ē materia solida nec pōt accendi nisi ros similit' accēdatur. unde bec duo supra incensa ignūt'.z ideo quod in prima et in secūda digõe resolutē talem ignitum calorē suffocare non pōt.sed potius ab illo calore ignit'.z ita calor auget' sua .s.materia acuta.z p cōsequēs sentitur qui nō ante sentiebat'. ¶ Alii dicūt q ē ros similis sepo.qō anteq̄z igneatur stridet.z hoc ꝓp ptes aqueas secuz ad mixtas sufficiētes antequā cōsumatur calorē ignis ī eo accēsi remittet'.z illo' in prima spē calor rēittitur assumpto cibo.z a fumositatibus.s.a massa ptis naria resolutis z potentibus calorē naturale illū suffocare seu rēittere. ¶ Cā biū uero ē uelut oleū.sed cū ipm flāme q̄z nutrit paz resistit.flāma crescit.z augetur.z ita cōtingit de cābio respectu etbici caloris. ¶ Alii dicūt quod sicut calor uirtualis siue potētialis calcis uiue quia nō curo an sit potētialis an uirtualis ꝓ nūc ab hūiditate z frigiditate aque sup irrorate ad actum reducit'.et sentitur.q antea nō sentiebatur.ita z ō calore etbici contingit cuz mēbris solidis insit.z hoc assumpto cibo ¶ Unde si calor iste naturalis debilis fuerit.ut est ī prima spē suffocat' a fumositatib' z resolutionib' assumpto cibo.z p ꝓñs remittitur. ¶ Si uero potēs fuerit ut in secūda spē ab illis fumositatib' z resolutionibus exsiccatur.q quasi erat sopitus ut icalcet' z tūc suū fugiens cōtrarium exteriora petit.z sic sentitur qui antea non sentiebat'.z isto' ē cōueniēs talis compatio quā non nulli male interpretātes uituperāt. Sed nihil est tam benedictū ut inquit.Comic' terentius quin male in narrando uituparī possit. ¶ Sed statim quis posset instare dicēdo q si hec ratio ēēt uera sequeret' q ī tria spē etbice auget' calor inaturalis assumpto cibo.qō ē cōtra expientiaz ut patet ꝓña cuz ille calor sit naturalis fit fortior in tertia q̄z in secūda ut patz.z tu debes concedere añs z ꝓñaz. ¶ Et ad expientiā dicat' q q̄nuis ille calō augeat' ñ tamē sentit'.qa calor tertie spēi etbice ē ita ītēsus.q illud augmentū ñ ꝑcipit'.sicut ꝑcipue cōtingeret si adderes.x.grana frumēti uni sextario Mā z si.x.grana sint quātitatis sensibilis sē

sibilit̄ tamē sextarium non auget̄ ut pz
quare ⁊ ce. ¶ Uel dicere potes expien
tiam fore ad oppositu3. nā semp in t̄tia
spē calor assumpto cibo augeri pcipit̄
donec hūiditas fere fuerit tota cōsump
ta. ⁊ ñ nūq̄3 experientiā notaui. ¶ Et si
aliqui dicāt calorē tertie spēi in eodem
semp sistere tā sumpto cibo q̄3 ante ītel
ligit̄ in fine. aut uersus finē. cū. s. fuerīt
totaliter desiccata quia tūc calor ille in
naturalis multū igne⁹ existit cū sit ī ma
teria ualde solida. ⁊ ml̄tū hūiditate p̄ua
ta unde si tūc auget̄ asumpto cibo illō
augmentū nō pcipit̄. ¶ Ex quibus pz
q̄ p. calorē augeri. ⁊ ñ augeri ñ possunt
tertiā spēz a secunda discernere. ¶ Sed
cōsidera alia signa superi⁹ dcā. ut puta
narium subtilitatē occuloꝝ. concauita
tem timpoꝝ. ⁊ applanationē. ¶ Itē dice
batur q̄ nares subtiles sunt. ⁊ acute. q̄
ē pp hūiditatu3 naturaliū cōsumptiōez
¶ Et p idem fiunt oculi concaui sicca
uero lipitudo cātur ꝓpter uirtutis di
gestiue defectū non potentis nutrimen
tum ad oculos ꝓueniēs īmutare. ⁊ etiā
ratōe nutrimenti qd̄ male existit quali
tatis unde remanet ī angulis oculoru3
⁊ ibi tā a calore aeris q̄3 fe. dessiccat̄. ⁊
sic angulis oculoru3 sicca existit lipitu
do. ¶ Motus aūt palpebraꝝ ⁊ supci
lioꝝ fit grauis pp materiā lacertorum
siccitatē ⁊ pp uirtut̄ d̄fectū ⁊ p idē clau
dūt oculos inuolūtarie ac si somno gra
uati eēnt. applanāt̄ ēt timpora. q̄ caro
lacertosa existēs sup ea p q̄3 mouent̄ ex
siccata ē. ⁊ cōsumpta. ⁊ sic plana fiūt. ⁊
tunc ossiū apparz cōsumptio tracta uō
cutis digitis sursu3 ad ꝓpriā nō reuer
tit̄ pp ei⁹ nimiā desiccationē. capilli uō
cadūt pp subtractionē nutrimēti. pinde
curuant̄ ungues. ⁊ sic pz dictoꝝ ratio
¶ Pronostica si ad frigidum ⁊ humi
dum mutato regimine infirmum reassu
mere calorem eiusq3 carnem augeri pce
peris scias quod infirmus in breui libe
rabitur qr tunc fā speciē ethice non trā
siuit nec ad finem ipsius usque pueīt q3
existit incurabilis ut ponit Auic. Sed
si ut p̄missum ē mutato regīe predicta ñ
euenerint sentiesq3 auctum calorem in
eodem sistere cū quo appllanantur tim
pora et concauantur oculi et aspat̄ cut̄
super quam uelut puluis esse uidet̄ ꝯti
nue incuruantur ungues cadūt capilli
et si pellem duobus digitis traxeris ad
locu3 ꝓprium non reuertitur talem nū
quaz liberari uidebis. ¶ Uñ si cū hiis
signis uene albe appareant ⁊ uriā ꝓiec
ta sup lapidem sonat uelut oleū infrmo
q3 dyaria cū unctuosa egōne sine alieā
tione pseuerās superueniat. j. dies pau
cos ipsu3 moriturum iudicabis. ¶ Et
si cum hiis lienteria supuenit īfra quar
tam diem uēturam mortem ꝓnūtia qr
tunc natura ab omni regimine destituta
omnes corporis humiditates proprie
nature relinquit et sic fit dyaria sine ali
enatione perseuerans cui conmiscet̄ liē
teria ꝓpter quod sequitur mors in bre
ui. ¶ Insuper nota q̄ sicut s̄ dicebat̄
differentia fa tractatu tertio et ca⁹ p⁹
fe. ad inuicem diuersimode ꝯponi unde
eticha sepe cōmiscetur cum putrida q̄3
sic percipies quia sicut putrida illa fue
rit interpollata puta tertiana quartana
uel q⁹ttidiana. ⁊ ipsa exñte ī qete signa
simplicis ethice añ scripta cōprehende
ris ethicaz cū illa fe. putrida erit cōplica
ta q̄3 hic ethicā cōpositā appellamus.
¶ Si uō ethica cū alia fe. continua fue
rit cōiūcta erit difficilime ꝯphēdit̄. uñ
plurimi pp signoꝝ coincidētiā laticam
ethicā iudicauerūt. ¶ Sed ex p̄script̄
immediate signis in ca⁹ latice supra po

De Febris Ethica

sitis unam ab alia discernere scies.

¶ Si tñ tuo ꝯphēso eticho ꝓpter malum regimen uel aliud putridarum feb. ꝯtinuaꝝ aliqua superuenerit qđ sepe accidit hanc cōsimiliter ethicam fore ꝯpoītam iudicabis. ¶ Et h ꝓ nūc de fe. ethica cōposita sufficiant. ¶ Nam putridaꝝ curā late deo duce supi⁹ hūisti q̄re cum simplicibus ethice curaꝫ hic ānota uero scies si ꝯpoīta fuerit ꝯueniētē curā adhiber̄. Et h đ signis ethice fe. tā ꝓnosticis q̄ꝫ demōstratiuis.

¶ Cap^m. ii. đ cura ethice feb.

Pro cura ethice simplicis notandum ꝙ ex suprascripto regimīe p̄ma ⁊ ſa species ethice facilime ac in breui curatur. ¶ Sed si ethici calor ad hoc iam deuenit ut t̄tiā de secūdis humiditatibus iā desicet humiditatem ad quartā trāsitum facer̄ incipiedo talis nūquā curat̄. ¶ Qūo g⁹ si quarta huiditas describitur uł desiccat̄ qua de re hoc inscriptū regimē non ponitur ut tales ad ꝑfectam đueniāt curam sed poti⁹ ut eorum uita q̄ntū fuerit possibile ꝓlongetur. ¶ Pro cura simplicis ethice primo sex reꝝ nō naturalium regimen inscribitur. ¶ Et secūdo medicinaliū. ¶ Quantum g⁹ ad p̄muꝫ. ¶ Facias infirmi aerem ad frigidum et humiduꝫ declinare. ¶ Unde estate naturam ꝓpriam seruāte terrenam ñ reumaticam tñ eligere camerā aeris septētrionalis liberum ingr̄ssum habētez quantum cum redolentibus frigidis ⁊ hūidis alterabis ut cū uiolis. ⁊ ro. ⁊ sic de aliis herbis cū floribus suis odoriferis substernēdo ⁊ ēt alterabis cuꝫ aqua rosa. ⁊ cū nenufare ⁊ pauco aceti sandalis irrora. ¶ Et quia difficile est in uenire tantā aquā supra dictā bona etiam esset aqua boni fontis uel putei cū modico aceti ꝑmixta uł ad modū raſ. camera cū pānis ī aq̄ frigida īfusis circūdet̄ atqꝫ in diuer̄ camer̄ ꝑtib⁹ ⁊ maxīe corā infirmo uasa magna aqua plena situēt̄ ¶ Itē posset aliqs riuulus ꝑ camerā decurrer̄ ꝯtinue bonū eēt ut ait Auic. It̄ ramos odoriferaꝝ herbaꝝ ⁊ arboꝝ ꝓsternere ī camera. ut populi salicis uitis ⁊ ce ¶ Itez frusta ꝑuoꝝ pomorū in camera ponēt̄ odorifera sepe irrorādo cū aquis dictis. Itē aerē poteris frigidum facere cū suffumigiis ut ponere supra prunas unū uł duos trociscos de cāphora tritis aliqualit̄ ꝯquassatis. ¶ Uel sic. ℞. corticū pomoꝝ redolētiuꝫ siccoꝝ corticū citri uł citrāguloꝝ añ. ℥. ſ. floꝝ nenufar. uio. añ. ʒ. vi. cāphore. ʒ. i. fiant trocisci cū aqua uio. duarū uel triū. ʒ. ⁊ cū necesse fuerit un⁹ super prunas ꝓiciat̄ ī uere uero talē aerē ut plurimū ibi p̄ꝑatū inuenies qui si nimis excederet infrigiditate tēpera modicū cū igne lignoꝝ mollium ut uitis salicis sine fumo tñ ⁊ ipsum ad quāuis tēperiē ducere poteris. ¶ Nota tamen ꝙ aer sēp debꝫ declinar̄ ad hūidum ⁊ frīdum quia maxīe sup calefacto cordi p̄stat iuuamentū ⁊ sēp īfirmi mēbra exteriora in caliditate retine tēpamenta cū leuib⁹ coopimentis uel cū uestib⁹ simplicib⁹ uł suffultis agnellis pellibus uel ex marturibus uel doſ uariis. ⁊ hoc ne frīditas ꝑtibus corpis dñet̄ que cutī exsiccādo fumos ad interiora recludit ¶ Caue tñ ne intensa frigiditas in aere inducatur ipsa enī corpi cōcurrens depauperato sanguīe ⁊ spū illum spūm quē modicū hēt corpus extīgueret ⁊ ꝑ ꝯñs mortez induceret. ¶ Nota tñ ꝙ aer ipoꝝ magis declinare dꝫ ad hūidū quā ad frigi

.f.2

dum.p Galie.vi°.de ingenio sanitatis ca° vii°.longeua correctō eoꝝ que ōsic cata sunt existit p hūidum ꝛ min° fallax ē quā per frigidū. ¶ Quātū ad somnū ꝛ uigiliā. ¶ Et si somnus longior q̄z in sanitate conueniant tam in die dormir ñ ōbz ꝛ ōbz ad min° p tres horas p° cenā tardare dormitionē ut ex cibo sup ad dita calefactio sit extincta uł satis dimi nuta q̄ si in nocte male dormierit sic q̄ in die dormire cogat p horas tres sit ad minus a prādio distans ꝛ in estate sup lecto de corio uēto pleno uel aqua placuit Auic. In hyeme uero sup culci tra caueat p posse ne dormiat sup dor sum. eius litiamina sint molia de lio fōa dealbata cū aqua bona que litiamina in scrineo odorifero teneant in quo sint poma mollia ꝛ ce. Et ex hiis debz sepe lectulus renouari. ꝛ bonū esset etiā illa linteamina aqua rosata aspgere. ¶ Cū aūt expgefactus ē anteq̄z aliq̄zdiu sur gat quiescat i lecto ꝛ exercicii loco ut ca lor aliqualiter uuificet ꝛ cutanee reté te supfluitates egrediantur liber° fieri facias leues fricatiōes. ꝛ hee fricatiōes fiant post expgefcōez de modico icipié do prīo a tibiis ad coxas successiue ad brachia demū uel dorsuz ꝛ pect° semp infirmus trahēdo. ꝛ sic fricare fac loca emūtoria ꝛ ea teneri mūda fricatiōe ut post aures sub assellis īgenia. ¶ Et cū surrexerit caput suuz leuiter pectinet ꝛ stet cū quiete ꝛ audiat musicalia instra in gaudio stet ꝛ laute uiuat cū amicis ꝛ beniuolis cōuerset ꝛ audiat cantilenas delectabiles et pleget huiusmōi sepe. A profundis caueat tamen cogitatiōi nibus. uestimēta portet iocalia. lapides portet p̄ciosos delcābiles ut saphiros iacintos smarg. granata ꝛ similia. Naz si minoris existat p̄cii q̄z balasiū uł zobi num tamē in hoc cāu prevalent. ¶ Itē delectetur in aspcū pulcbrarū mulieꝝ si sine nocumento fieri pōt. ꝛ caueat a coi tu taq̄z a morte ꝛ uitet repletionē oēm imo ē bonū suū cibū diuidere in plures partes q̄z multū in duab° uicibus p̄ber i die. ¶ Itē uētris bēat beñficiū oī die. ꝛ si ñ naturalit tñ artificialit ut docebo te p̄ de medicis tractabo. ¶ Hiis breuit expeditis ad regimē cibi. ꝛ potus p̄dest cēdo. ¶ Sit panis ei° frumēti boni i bo no aere sanaq̄z messe collectus. sit q̄z sic sale. ꝛ fursure pinsatus qui bora come stionis mūdet a crusta supiori. ꝛ iferio ri a p̄n° usq̄z ad quartum diez inclusiue bonus existit. ¶ Ex carnib° eligat gal los nondum coeuntes. quoꝝ testiculi in illo casu maxie cōueniunt. ac pulle iuue nes galline. atq̄z capōes medie pīguedi nis. ꝛ illa debent in aere nutriri libero. quoꝝ pastus sit ordeuz. ¶ Uel facias sic. Re. ranulas uirides in siccis locis sup arbores uiuētes q̄ruz uētres lactei existāt. ꝛ capitib° abscis. ꝛ uisceribus eiectis ꝛ i aqua tādiu coquant. ut earū caro ab ossib° sepet. deinde habeas fari nam ordei. uel frumēti que p̄ualet i isto cāu. ꝛ cū brodio. ꝛ carnibus illis fac pa stam. ꝛ da gallinis. ꝛ pullis illis ad man ducandū. ¶ Ał aliter loco ranaꝝ acci pe anguillas. seu quosuis pisces ex q°ꝝ carnib° brodiū sic ranaꝝ p̄ficias, pastā q; pulı talı nutriti mıabłı p̄feñt i b cāu ¶ Et quia a uulgo experimento com ptum est pullos albos in stōaco nō facil ledtgeri illos dimittere bonū est ut dic̄ Gilbertus anglic° ꝛ si rō dictet opposi tum. nā ratiōe concludit albos pullos ceteris parib° frigiditati magis a,ppin quare. ¶ Et ideo Dazilius pł's lau dat illos in isto cāu. ¶ Cōueniūt aues que in nocte capiūt et rubales ꝛ alaud

inbr egestū dor mir- tempes- ass tis sup cor pi. no vinu vit aq

not. m de fructibus quas inbr sivz ab infra ad supeius

De regim observādo in cibo et pota

padit pul luz albor carne nō facil- di gez

perdices sterne fasiani et ālee septēbrie medie pīguedinis. ¶ Ex q̄drupedib⁹ carnes uitelline lactātes edine mōtoīné ab octauo mēse usque ad annum. porci ne interdum maxie nutrite in nemorib⁹ capreoline ceruine ānuales unde et lac tentes duorum uel trium mensium lau dabiliores et adhuc leporine. ¶ Et nota quod iste carnes magis cōueiunt elixe quaz assate. ¶ Et si pur assatas uellet non coquātur in patella sed in ue ru quia in ipsa patella ōnia uitāda sunt in ueru possunt dari alterādo ipsas car nes cum lactuca agresta et similibus ab iecta crusta supiori illius carnis assate et etiam cum cucurbita et portulaca co rigentur. ¶ Et nota q̄ ille assate in ue ru sī būidiores būiditate nāli q̄z elixate ut quarto methauro. bētur. cū ī būido ꝓprio decoquātur. Et si predicta alte rantia deficerēt accipe quatuor semina frigida cū carnib⁹ coquātur ipsa tamē ligata in petia subtili z coquātur cū car nibus poma frustatim incisa. z ipleat uenter carniū cū pomis odoriferis.

¶ Et pōt hec carnes in aqua ordei de coq. facias tū ut sis sēp attētus ne istas carnes ꝑ aliq⁹ ōcoq facias q̄ infirmo fa stidiū faciat. quia ipsis coctis alterabis cū rebus nō fastidiētib⁹ ꝓut statiz iseri bam. Cōueniunt oua sorbilia. ¶ Et ex herbis spinachia blitis boragi. bugloss. endi. cucurbita lactuca portulac. z silia ¶ Et ex hiis pōt fercula fieri. In pri cipio tamē pastus pōt de cucumeribus māducare. cōrectis tamē cū oleo z ace to medie fortitudinis. ¶ Item conue niunt pultes ex farina ordei cum lacte amigdalarum prepati aut cum brodio suaz carniū uel ablue micas cū lacte ca prino seu uacino z misce in quo tamen ꝑ prius lapides fluuiales uł calibs sepe fuerunt extincti z erit cibus multū cōue niens. z ferculū ex amigdalis. amidum simula auenatū seu ordeatum colatura furfuris brodium granatuz cū agresta alteratū cōir cū succis statim describen dis. ¶ Uł accipe uitellos duoz ouoz recentiū z illos diu agita sup quos de brodio suaz carniū ꝓpice buliēte quod brodium in prin⁹ past⁹ assumat. ¶ Con ueniūt z offe facte cū recenti caseo dul ci in quo coaguli ius z salis nondum impsserit. ¶ Uel fac tale brodiū cū q⁹ cuipiā ¶ Ex po ꝓ plūgaui uitā. ¶ Habeas pullos iuuenes capones. seu gallos uel gallinas fasianos seu perdices qué sine aqua deplumentur. post autem eui sceratōez minutiz contūde carné z ossa simul. z sic fac de carne edina uitellina uel alia cōueniēti. deinde pōe in uase ui treo carnes istas addendo aliquos du catos addendo. ʒ. vi. aqne uiolaz āt aq̄ endi. cuscute nenufar. portulace lactu ce z pomoz redolētiū aque ros. bugloss. z uini odoriferi añ. ʒ. ii. misce ita q̄ aq̄ z uinū sit lb i. z in uase cōtus istis carni bus misceātur addēdo puluerem infra scriptū. Ut. ℞. sandaloz citrinoz. ʒ. i. spodii margaritaz añ. ʒ. ii. fragmentoz iaciti smaragdi saphiri robini z similiū lapidū precioso z añ. ℈. i. croci. ℈. ß. se. frigidoz berberis añ. ʒ. ii. cāphore añ. gra. iiii. ꝑ quassent z misce cū carnibus istis. Tale aūt uas debz poni ī alio uase pleno aqua z buliāt simul per quatuor boras ī desinenter. uñ extrahantur car nes z colent per stagminam fortiē ex primendo. ¶ Et hoc brodium usui re serua. ¶ Maz in omni suo ferculo de tali brodio ponere poteris. quia in hoc ca su cōpetit. ¶ Si uero uirtus fuerit mł tum ōbilitata suas carnes decoqui faci as usque ad ossium sepationem postea

dour modū sm̄ brodiū alias q̄ sumam̄ vpr̄m̄ in uas cōponiem̄ dicaz ī gradiū nur sed nūdino mo petus ad pōpā q̄ ad vsum ambitū

inter duo incisoria exprimat' ⁊ h bro
dio utere simpliciter uel uitellis duoꝝ
ouorum .uel utere cōtuso carniū.
¶ Uel facias aquam carnis mō quo s̄
describitur ut differentia ſa ca⁹ primo
¶ In pasta cum carnib⁹ puluerē hūc ī
mediate descriptum .et da coclearia q̄
tuor ꝓ uice cuꝫ brodio suarum carniū.
¶ Uel loco eius da tātūdem succi car
nis taliter facti. ℞. ex auibus p̄dict' q̄s
uolueris quātitatē sufficiētem ⁊ in uen
tre earum ponātur odorifera frustatiꝫ
incisa. ¶ Uel puluis suprascript⁹ et
hanc decoqui facias in ueru cum cocta
fuerit in platello coopiatur et succus il
le qui inde egrediatur tam ꝑ se quam ex
pressione forti recondatur talis .n. suc
c⁹ mirabilis existit ī q⁹ caū ō q⁹ exhibe cū
brodio uel solum ſndū ꝙ libuerit Aui.
ca⁹ de ethica et serapico. v⁹ sui breuiarii
ca⁹ de ethica aquam carnis taliter cōfi
ciunt. ¶ Accipiunt carnem edinam mi
nutiꝫ incisaꝫ quā cum aliquantulo salis
in olla noua reponūt et tādiu ad ignem
decoquatur quod aqua egrediatur.
¶ De tali igitur aqua accipe. ℥. iii. aque
pomorum redolentium. ℥. i. ſ. uini opti
mi. ℥. ſ. misce in potu ꝓ una uice tribue.
¶ Et hanc aquaꝫ ō omnibus sibi cōue
nientibus caribus facere poſis quo lo
co aque pomoꝝ uti aqua end. uł aqua si
bi a ꝓpriata. ¶ Hec .n. aqua mł'tū cō
ueniens existit in hoc casu et maxīe ubi
sincopis adfuerit. ¶ Primā tn̄ magis
laudo quam consimiliter dare poteris
cum aqua pomoꝝ redolentium et uino
redolenti. ¶ Et in ꝓportione dicta et
fac si libet pro sapore et cōdimēto uitet
ōnia acuta. ¶ Sapores igitur conue
nientes fiant ex amigdalis contuſ agre
sta uino granatorū berber succi arātii
pomoꝝ redolentiuꝫ preputioꝝ uitis ta
les enī amigdale cū zucaro cōdite cōue
miunt in hoc cāu. ¶ Posses tamen cum
mollicie panis salsaꝫ cōficere ex his suc
cis. seu rob uini zucaꝝ adiūgendo ad li
bitum de isto puluere. ℞. cinamo. mū
dati electi a cortice supiori. ℥. i. gariofi.
℥℥. nucis musca. grano. ꝑadisi añ: ʒ. i.
croci. ℈. ſ. zuc. alb. ℥. v. fiat puluis. ¶ Et
quia uulgares nihil uidētur facere nisi
sup cōdimētis suis utātur aliquib⁹ spe
ciebus in quottidiano usu sup eoꝝ fer
culis uti potuerūt isto puluere cuꝫ quo
salsa ōscripta cōficit' ⁊ ce. ¶ Poteris ēt
dare galeatinā cum uino aqua ⁊ pauco
aceti cōfectā addēdo aliquem de succis
supra dictis si libet cū zucaro. et beñ e
rit. Et poteris ip̄am cū croco āt sanda
lis citrinis colorare. ¶ Et si ex succis
aliquē cū pauco brodio una bulitiōe bu
lire facias in quo tuas carnes ītingerēs
bonū esset addendo paruꝫ si libuerit de
puluere supra scripto. ¶ Pro assatis
carnibus poteris accipe aliquem de suc
cis supra scriptis ⁊ maxīe succū berbe
ris uel granati seu citrāguli dulcis. ⁊ in
eo pōe zucari notabilē quātitatē cū mo
dico cinamo. electi puluerizati. ¶ Uel
accipe succū qui egredit' cū carnes ille
assate in patella ita calide reponūtur. ⁊
ex eis parū misce ex succis īmediate de
scriptis cū zucaro ⁊ puluere cinamo. ⁊
erit sapor mirabilis ī hoc cāu. ¶ Ex pi
scibus cōueniūt marini. uł aque dulcis
libere fluētis ⁊ nō stantis seu lacunalis
nisi fundū habuerit arenosuꝫ. seu ex trā
situ alicui⁹ fluminis generet'. ¶ Et oēs
iuxta uillas seu ciuitates nutriti pisces
uitādi sunt ⁊ maxīe in locis ī quib⁹ clua
ce ueniūt. ⁊ alie expurgātur īmunditie
Conueniūt aūt pisces aque dulcis parū
petrini cōit' uocati striguli lutii temali
carpones anguille. ⁊ raro tam̄ ī usu sūt

¶ Pisces autē maris nominarem sed mihi cōit noti non existūt illi. hii potꝰ elixi conueniunt quā assati. pisces elige squamosos qui boni sunt odoris tactu non limosi carnēq; albā habentes. ⁊ cō pactā. Si uero pisces assaueris super prunas. ⁊ nō in patella decoquētur ꝙ si necesse sit in patella eos decoqui ut ō puis piscibus cōit fit bēas uas terreuz uitreatū in quo oleo cōi dulci cum oleo amigdalaꝝ dulciū decoquētur ⁊ borū saporeſ fiunt ex uio granatoꝝ uł succo berberis. ⁊ arātii. uel ex cōsimili pulue re addito cinamo. ⁊ zucaro. ¶ Pro elixis uero piscibꝰ salsa uteř cū modico panis ⁊ puluere sepe dicto paꝝ ꝓpter piscū uiscositatē adiungendo acetum.

Cancri laudātur i isto cāu qui prio in lixiuio tantū bullant ꝙ eoꝝ testa possit remoueri deinde in aqua ordei usq; ad pfectā decoctionē decoquātur qui si in eadē mensa cū alio cibo sumātur. leuioz prepōat ꝙa bii digōni rebelles existūt uel abiectis extrēitatibus tot uicibꝰ in lixiuio forti lauēt ꝙ eorū grauis odoz non sentiat. deide in aqua ordei debite decoquantur deinde eis utere. ¶ Ex fructibus in pria mensa conuenire pōt ficꝰ uue albe p dies aliquot ante collcē amarillia ceruſa pruna ⁊ nespila bñ ma tura persica. ⁊ mora non bene matura. Si tūc duo uel tria nespila beñ matura uel dimidiū pficū seu quartaz ptē uel ēt aliqua granatoꝝ grana i fine pastus aſ sumeret peccatū mortale nō cōmitteret ¶ Ueruz si pruna ceraſa amarilia mora melones magis medicinaliř. q; cibaliř. assumere uellet p duas boras sumenda sunt añ pastum: ⁊ si timeret nē talia in coleram i quam facilime transeunt mu tarentur. ¶ Post eorum comestio nem parum aque bibat uel orizacze. B enim talitēr sūpta calorem in ethico et in mēbris acuitatem sāguinis et colere reprimūt ualde infrigidant et būectant pōt et consimiliter aliqua granatoꝝ gra na interdum acciper nihil bibendo. In secūda uero mensa conueniunt pira et poma cocta cum zuccaro et amigdale depillate in aqua zuccari lote ac pinee cum mantili albo aliquātulum confrica te. ¶ Potus autē eius sit uinū albuz ł rubeum claꝝ boni odoris atq; saporis ad aliqualem potꝰ declinans dulcedinē q; acerbitatem ꝙ fm eius potentiā lim phandum. Et si aque cum uino mixtio fieret p duas aut tres boras ante come stionem bonum esset. ¶ Uel facias ut rustici parauienses faciunt tpe uindemia zum cum uuis i tina aquā ad bulliendum ponūt. deinde uinum sic mixtuz inde ex trabunt quod in uase purificatum aliq; alia non indiget admixtione. ¶ Et isto mō isti ribaldi rustici scolares decipiūt tale uinum pro puro uendēteſ. Si uero in loco fueris ubi uina crescunt talia ui na facias tēpore uīdemiarum uirtuti tū forti exīte. Interdum aq; potatōnem ñ ꝓhibemus. Et dico i simplici ethicha de q; ē sermo. Si tū extꝰ pastum quouis modo sitiret sic ꝙ a potatōe se abstineř non posset sizupum uiolatū nenufazinuz uel consimilem cum aqua ēdi. uel cucur bite uel ꝓsimiliř uel aque boni fontis uł saltem simplicitez bulite mixtam in potu tribue. ¶ Sex reꝝ non naturalium de scripto regimīe ad medicinalia descēdā Primo illa describam. ¶ Secūdo no tabo qualiter sit eis utēduz. ¶ Sed qr medicinalium quedā ad ītra quedam ab extra pōt applicari. Primo de primis. Secundo de secundis faciā mētionem. Quātum ad primū nota ꝙ si īfirmus ō bitum non habuērit uentris bñficiū sibi

ribaldi rustici scholares decipiūt vēdēdo vinū hu ylanū pro puro

tale clistere cõuenit. ℞. malue blitis añ
M.i. matruz uiolaꝝ. M.ii. ordi. P
i. ⁊ fiat decoctõ de q^a accipe. lb.i. ſ. in q̃
dissolue cassie. ℥. i. ſ. olei uiolati. ℥. iii.
salis triti paꝝ et fiat clistere. ꝙ ponatur
ieiuno stoãco añ cibum cenam uel pran
dium. ¶ Uel suppõitoria cõunia p̃be
puta de radice blitis melle cuz stercore
muris. ¶ Si tñ clisteria alteratiua facer̃
uolueris. ℞. lactis asine. ℥. iii. aq̃ uiol.
aque rosa. olei uio. añ. ℥. iii. misce ⁊ fiat
clistere. Uel ip̃m facias ex decoctione
blitis lactuca endi. matꝝ uio. ⁊ similiuz
olei uio. addito si libuerit. ¶ Sz si po
ti⁹ per os q̃z per clistere sumere uellet.
℞. cassie. ℥. i. uel mãne ⁊ eã dissolue cũ
aqua endi. uel absin. addẽdo. ℥. i. sirupi
uiol. ⁊ fac potum quẽ ãte prãdium per
duas horas sibi ãte tribue nec unquaz ĩ
simplici ethica p̃sumas dare medicinaz
uiolẽtã qr ĩ hac egritudĩe nihil ꝺterius
q̃z ꝙ supuenerit fluxus uẽtris quõcũqz
hiis habitis. ¶ Dico aquã ordei iulep
sirupos cõuenire aqua ordei in h⁹ casu
conueniẽs talr̃ fit. ℞. lb.i. ordei cũ pã
no aspo tã diu fricetur ꝙ cortex superi
õr abiciatur deĩde laua plurib⁹ lotioĩbz
⁊ postea accipe aque boni fontis uel pu
tei clare. lb. vi. ⁊ decoqui fac ⁊ coletur
⁊ inde ſuetur ⁊ dz bulire usqz ad consũ
ptionẽ tercie ptis. Sed serapio aquã or
dei ꝓ ethicis sic facit. ℞. cãcros fluuia
les recẽtes ãmotis pedib⁹ ⁊ testa tã diu
lauentur donec odor eorum abiciatur.
quo fcõ ꝯquassent̃. deĩde accipe. lb.i. or
dei ut supra buliti ⁊ aq̃. lb. vi. cãcrorum
p̃patorum seu lotoꝝ. ℥. xiiii. ⁊ buliãt usz
ad tertie partis ꝯsumptõem. postea co
let̃ ⁊ usui reseruet̃. ¶ Alii accipiãt aquã
ordei modo quo supra facta fuit et in
qualibet lb. aque ponũt. ℥. ii. cãcroꝝ lo
torum et bulire faciunt usqz ad terti
partis cõsũptionem. ¶ Et hãc bene
laudo Julep ad hãc intentionem facien
dam bene sunt iulep facta ex aqua uiol.
et rof. ẽdiuie lactuce cucurbite portul.
semperuiue pomorum redolẽtium me
lonis bathece floꝝ borag. buglos. ex q^a
uis istarum poteris facere iulep. ℞.
aque uiol. exẽpli gr̃a. ℥. iiii. lb. iiii. zuc.
taberzat lb. ii. cum lento et claro igne
sine fumo debite coquãtur et sicut ad
formã iulep deueniunt et similiter de ali
is aquis fiẽdum sic erit. ¶ Mesue ue
ro in antidotario suo di. vi. docet face
re iulep uiola. ĩ infusione uio. ac rof. ꝙ
multum conueĩt in h̃ casu. Et si tu hoc
facere uis facias ut ipse te docet. ¶ Et
si fantasiam tuã aliqualit̃ eleuare uolue
ris multiplex iulep facere poteris ſm in
tentionem quã habueris ex suprascrip
tis aqs duas ul̃ tres insimul cõmiscẽdo
uel cõmisceas iulep ex eis factã. Ul̃ po
teris isto⁹ facere recipiẽdo uel faciẽdo
ex herbis cum floribus suis. ⁊ aquã ex
eis extrahe sublimãdo ⁊ postea iulep fi
eri facias ⁊ ista oĩa iulep sunt magis al
teratiua q̃z resumptiua ratione aquaꝝ
scilicet quãuis rõe zuchari simul resum
ptiua. Nã ut inqt. Auic. prima q̃rti ca.
de cura f. effimere ab opilone ꝓuenient̃
zuchaꝝ ẽ ꝓpinquum cibo et per conse
quẽs nutrimentuz. ¶ Et si tu uis resũ
ptũ facere iulep Accipe gallos nonduz
coeuntes uel pullos aut pdices capões
fasianos aues rubales uel carnes testu
dinum nemoralium ⁊ debite euiscerate
cuz aliqua ex aquis suprascriptis bñ la
uant̃. deĩde aquã sublimãdo extrahe ex
qua aqua uelut ex suprascriptis iulep.
fac tuo modo. Melius tñ est cuz aqua
tuarum carniũ terciã partez adiungere
aliquã ex aqs suprascriptis Uel potes
cum carnib⁹ ponere in sublimatione ro

sas ⁊ uiolas nenufar̄. endi. poma ꝛedolē
tia uel alilā quam uolueris herbaꝫ tunc
ap,ꝓpriatā intētioi tue ⁊ sim̄lia. ¶ Vl̄
q̄tuor se. frigida addēdo parum cāpho
re si libuerit. ¶ Uel facias sic. ℞. liq
ritie rase. ℥. ß. se. frigidoꝝ. ℥. i. triū sāda
la. añ ʒ. i. se. citonioꝝ gūmi arabici dra
ganti. añ. ʒ. ii. coriādri. ℈. ii gariofil. cia
momi añ. ℈. iiii. cāphore. ℈. ß. deīde acci
pe quāuis de carnibꝫ suprascriptis quā
post euisceratione cum fructibus forti
ter conterere: ⁊ postea illos pulueres
malassando simul bñ misce ⁊ tamen sub
lima. deīd̄ ex aqua ista iulep fac tuo mō
Uel facias sic. ℞ ranas uirides ī locis
siccis ⁊ super arbores habitātes quaꝝ
uēter ut supra dicebatur lacte⁹ existat.
⁊ cum rore colligātur deīde extremita
tibus absciß bene lauētur ⁊ sublima uel
sublima anguillas per prius exceptis ut
sceribus ⁊ coriis. hoc idē facere potes
ex piscibus fluuialibus ⁊ ex istorum a
qua iulep ꝯficias tuo mō. uel facias aq̄ꝫ
ex limaciis taliter prepatis. ⁊ hoc ē ma
gis in usu q̄s collige cum rore. ⁊ uiuas
in furfure pōe qr ibi expurgātur expur
gate uero cum aqua ordei bene lauent̄
q̄s postea sublima. uel sublima cancros
ꝑ prius tā diu lotos ut odor grauis eo
rum r̄moueatur ⁊ sublima oua recētia.
Aliter tñ ⁊ multo melius has aquas fa
cere poteris ⁊ hoc fm doctrinā Johā
nis de rupe assa in suo d̄ quinta essentia
qr oēs herbas uel fructus quas sublīar̄
uolueris ī mortario subtilr̄ tere. deīde ī
aliquo uase debite lutato ne respiret re
conde ꝙ uas in equino fimo sepelias.
Uel int̄dum loco fimi accipe uinatias
que preualēt in isto casu. Et hoc uas ꝑ
xl. dies sepultum ꝑmaneat. deīde hoc ꝙ
est in uase putrefactū sublima. Cumqꝫ
aquā extraxeris feces super marmore
contere et iterum ad alembicum ponē
et extrahe aquam et sic fac ter uel q̄ter
uel quinquies et habebis aquam mirabi
lem. s. istā ultimā que est perfectissima.
¶ Ego tamen solum uidi alchimistā q
solum herbarum seu fructuū succum ac
cipiebat modo quo supra conficiebat.
Eodem mō ex carnibus ⁊ piscibus qñ ī
fimo mittis parum salis pone. Et nō nl̄
li magnum festū de sanguīe humāo sub
limato faciūt. ut quidā Bartholomeus
de mōtagnana padue faciebat sed certe
ipsuꝫ prepare nesciebat. quo si uti uolu
eris facias sic. ¶ Accipe sāguinē a san
guineis iuuenib⁹ bono utentibus regīe
nouit̄ extractum quē pausare ꝑmitte. ⁊
aquā super natātem abicias. deīde cum
modico sal̄ triti fortit̄ agita ⁊ ī uase ta
liter sigillato ne respiret recōde. ipsum
qꝫ ī fimo ut supra colloca. deinde post
quadragesimū diē sublīa uicib⁹ aliquot
super feces sēper aquam reiterādo. ulti
mo uero habebis aquam mirabilē. que
iulepizata maximū ī hoc casu prestabit
iuuamentum. ¶ Et nota si eedeꝫ aque
extracte ī fimo iteꝝ reponētur ī uase ꝑ
xl. dies meliōes adhuc essent. Fac ergo
foueam ī terra quā ex pasta frigida cir
cundata illineas. in cuius medio colloca
uas ipsum ex fimo equino bene pisto cir
cundato ꝙ interdum renoua. sed uasis
medietas ī aere ꝑmaneat. nā ipso per di
es. xl. ꝑmanente aquam habebis ꝑfectis
simā. Feces si que in fundo ꝑmanserint
abiciēdo. Uel pone loco fimi uinatias
⁊ teneas has aquas tēpore canicule ad
solem ꝙ erunt multo perfectiores.
¶ Poteris etiā cōmiscere sāguinē cuꝫ a
liis rebus que fm quā intentionē habes
uidebuntur conuenire. Si autem siru
pos facere uolueris. facias decoctionē
quibusuis rebus suprascriptis. ⁊ cuꝫ

utitur ranis viridib,

utitur aq̄ coclear

utitur sublimatione ouor

utitur sublimatione sanguinis humani ꝑ mirabili remedio

aqua ⁊ zucharo sirupum cõficias ¶ Ue
rum ex sirupis simplicibus i hoc cãu ꝯ
uenientibus sunt infrascripti. s. sirupus
de pomis de ꝑsicis de succis acetose. ⁊
de succo endi. cucurbite de prunis ꝺ gª
natis dulcibus ⁊ acetos. de acetositate
citri ⁊ maxime si hii sirupi cum aqua la
ctuce cucurbite uio. ẽdiuie ⁊ similit̃ fue
rint admixti. ad ipsoꝝ. s. cõtemperãdaꝫ
si quã habuerint siccitatem. Ex ꝯpositis
conuenientibus habemus sirupum de
papauer̃ factum cũ zucharo solum. ⁊ ñ
cum penidiis sirupũ de portulaca fcũm
sine aceto sirupum uiol. sirupũ de iuiub
¶ Uel facias talem sirupũ magr̃alem.
℞. duas uel tres testudies nemorales
in feruẽti aqua bene lotas suis abscissis ex
tremitatibus ⁊ eas debite coque. quo fa
cto accipe pulpas ⁊ eas in mortario be
ne ꝯtere quas i uase uitreo bene recon
de. deĩde accipe succi liquiricii gũmi a
rabici. draganti se. papaueris albi lactu
ce portulac. malue ⁊ quatuor se. fri. añ.
℥. ß. citonio. se. bõbacis añ. ʒ. vi. passula
rum enucleatarum mũdatarum sebestẽ
berberis añ. ℥. ß. spodii. ʒ. iii. ros. uiol. õ
dei excorticati capil. ue. borag. buglo.
añ. M. i. ꝯtundãt̃ ⁊ ponantur cũ carĩ
bus illis sup quas proice tres ul̃ quatu
or pintas aque boni fontis. dei de uas ꝯ
argilla uel pasta diligẽter obturet̃. sic
ut nequeat expirare ⁊ usqꝫ ad tercie ꝑtis
ꝯsumptionẽ in alio uase aqua plene bu
liat. demũ totum extrahatur ⁊ fortit̃ ex
primatur. ⁊ cum tali expressione in. lb.
iiii. zuchari fiat sirupus. ¶ Ex confec
tionibus in hoc cãu conueniẽtibus sũt
primo mixture tales. ℞. conserue uio.
buglos. añ. ʒ. ii. cõserue buglos. boragi.
⁊ florum nenufar. añ. ʒ. i. zucha. al. ℥. ii.
margarita. ℈. ii. fragmẽtorum saphiri.
smaragdi iacincti granati rubini. añ. ℈.
i. pannorum auri numero. ii. fiat mixtu
ra ⁊ ꝺauretur. ⁊ debes istarum ꝯserua
rum dosim augere secundum quã habu
eris intẽtionem ut puta si maiorem que
ris linitionem adde plus de confua. uio
¶ Si maiorem infrigidationem pl̃s ꝺ
conserua floꝝ nenufa. et cum istis cõser
uis addere poteris de confua capil. ue.
ꝓ libito ex confectionib⁹ solidis conue
niunt manus xp̃i cũ perlis factis cuꝫ aq̃
uiol. dyapapauere dyarodon abbatis
dyadragãtum frigiduꝫ ⁊ stoãticum fri
gidum nicholai poteris et cũ troci. de
camphora statim describendis solidaꝫ
facere confectionem ut. ℞. pul. troci.
de camphora. ℥. i. zuccari. alb. lb. i. dis
soluatur zucharum cum aqua uiol. uel
alia. et fiat confectio in morsellis. ¶ Et
nota ꝙ cum mixturis suprascriptis po
teris loco zuchari ponere quã uolueris
ex hiis ꝯfectionib⁹. Et si uis potes has
confectiones. i modum opiatoꝝ facere.
ut. uꝫ. accipe de spẽbus cõfectionum su
prascriptaꝝ quã uolueris. ⁊ cum aliq⁹
iulep suprascripto. uel sirupo ꝺbito co
cto fac elcũarium in forma molli ut est
tiriaca uel alia opiata ⁊ pone audacter
pro qualibet libra sirupi uel iulep. ℥. i.
spẽrum. ¶ Uel facias sic. ℞. succi liq
ritie draganti gũmi ara. se. bombacis se.
malue se. portula. uiol. ros. añ. ʒ. iii. can
crorum fluuioꝝ adustorum se. citonio
rum cucume. melonis citrul. cucurb. ci
na. xilobalsa. gariofi. psillii spodii amili
florum boragi. ⁊ buglos. añ. ʒ. ii. ℥℥. san
dal. rube. ⁊ al. ⁊ croci añ. ʒ. i. cãpho. ℈.
ii. alicuius ex iulep uel ex sirupis supra
scriptis. q. s. ⁊ fiat electuarium faciendo
ex rebus suprascriptis puluerem.
¶ Et potes ex speciebus suprascriptis fa
cere confectionẽ si libuerit per bolos ꝯ
zucharo faciẽdo. Ad idem ualet marza

panum ꝙ citramontanorum pastū rega
lē appellant. ⁊ ianuēses ubi optimū aloe
⁊ alii caloe ¶ Nota quod aloe ⁊ caloe
est ꝯfectio facta ex zucharo farina ⁊ o
leo ut in quodaz libello adinuēi q cacu
nium sanitatꝭ appellat. ¶ Cōuenient
aūt ianuēses hāc ꝯfectionez aloe seu ca
loe uocant cū fiat ex zucaro oleo amig
done ut patet et c̄. ¶ Facias g⁹ sic. ℞.
zuccari alb. lb. i. ſ. amili subtilissime pul
uerizati. ℥. iiii. olei amigda. dul. zuchaꝝ
nouiter facti. ℥. iii. dissoluatur cum aq^a
rosa. ul uiola. seu florum nenufar. ul' a
liis et cū ꝑ coctionem incipit inspissare
adde nunc de amilo nūc de oleo cū spa
tula lignea perforata continue miscēdo
donec ōnia mixta debite habeāt decoc
tionem deinde totum in aliq⁹ uase recō
de quod deaura si uis magis delicatuz
et in hoc casu conueniret loco olei amig
dalarum oleum uiola. ¶ Et consimilit
facere poteris cum oleo rosa. nenufar.
uel consimili. ¶ Ad idem ualet e'cūari
um mesue quo utūtur reges et p̄lati de
scriptione prima illas tñ species dimit
tendo. ¶ Uel facias sic et erit mirabi
le in hōc casu quia alteratiuum et maxi
me resūptiuum accipe. i. uel. ii. nemora
les testudines ⁊ abscissis pedib⁹ et capi
te āmotisqz uisceribus ac testa debite
lauentur deinde decoqui facias in aqua
uiol. uel rosa. ul' cōsimili āt aqua cōi bo
ni fontis. ¶ Quo facto accipe de pul
pis lb. ſ. quas ꝯ cutello minutim incide
et postea in mortario ultiāta conteritio
ne terantur uel potius in mola in qua si
napis teritur per pri⁹ tñ bene lota addē
do tamen de brodio sic ut melius cōte
ri possit uel de aqua rosa. uel uiol. deīd
accipe quatuor se. comuniuz. añ. ℥. ſ. se.
lactuce se. end. se. portulace papaueris
al. añ. ʒ. ſ. ista fortiter pistentur. s̄. que
ꝓiiciat paꝝ brodii uel aquaꝝ predicta
rum et colentur ex hiis ultimatam exp̄s
sionem faciendo. quo facto accipe amig
dalaꝝ dulcium mūdataꝝ. ʒ. vi. granoruz
pini. ℥. ſ. fisticoꝝ. ʒ. iii. ista ultia ꝯtritione
t̄ant ⁊ ꝯ exp̄ssiōe suprascripta fiat lac ꝯ
quo dissolue. lb. i. ſ. zuahari al. addēdo
de brodio testudis si opus fuerit deīd
coquatur cum coctum fuerit ⁊ incipit ī
frigidari adde carnes illas cōtusas ⁊ il
las cum zucharo illo in catziola ⁊ mor
tario debite misce. ¶ Ultimo adde pl'
ueres ifrascriptos. ℞. gūmi arabici.
dragagāti añ. ʒ. ſ. margaritaꝝ triasā. añ
. ʒ. ſ. coral. rub. ℈. iiii. cinam. ℈. iii. ⁊ fiat
pulnis. ⁊ si adderes. ℥. ſ. suci liqui. meli
us esset. sed forsan electuarium non es
set ita gustui delcābile. Posses ⁊ hoc e
lectuarium cum galliarum fasian. capo
num ul' perdicū pulp. ꝯficere de quibus
fac ut de testudinum carnibus primo fie
bat. ¶ Et hoc cōmuniter faciūt prati
cantes. sed testudis caro p̄ualet ī isto ca
su. ¶ Trocisci huic proposito ꝑtinen
tes sunt trocisci de cāphora ⁊ sunt.
¶ Aui. ℞ spodii boli arme. añ. ℥. ſ. ros. ʒ
vi. carabe se. portula. cucur. alias cucu
mer. añ. ℥. iii. fiāt trocis. cum mucillagi.
psilii uel dragagāti. ¶ Uel fac sic et sūt
eiusdem uirtutis. ⁊ sunt serapiōis vi^a.
breuiarii cap⁹. de ethica. licet in dosibz
aliqualiter uariēt. ℞. arnoglose amili
gūmi arabi. dragagāti añ. ʒ. iii. boli ar.
spodii papaueris al. añ. ʒ. v. ros. ⁊ se. co
munium cucurbi. citrulli cucumer ⁊ pō
tula. añ. ʒ. vi. se. citoniorum excorticato
rum ⁊ se. melo. añ. ʒ. vi. succi liqui. ʒ. x. ꝯ
ficiant cum mucillagi. psilii. ⁊ hec sunt
que ad intra conueniuut. De hiis uero
que ad extra conueniunt sūt balnea un
ctiones epithimatha odoramta. Et ut
ad actum practicuz te reducā sex reꝝ ñ

ettm

De balneis unct.s epit.s odoram.s

naturalium regimē p̄ordinato ī quo po
tissima pars existit cure īfirmo tuo ī au
rora ex iulep seu ex sirupis suprascrip
tis aliquē tribuas. ut uerbi gr̄a. ℞. iu
lep uiola. uel sirupi uiola. uel alteri⁹ ma
gis resumptiui secunduz intentionē q̄z
nunc habes. ℥. i. ß. aque ordei uel endi. l'
consimiliū. ℥. iii. misce pro una uice ⁊ in
potu tribue. Tribz uero transactis ho
ris procura ut ipse naturalr̄ aut artifici
aliter habeat uentris beneficiū. quo fac
to in balneo ponēdus est quod natura
liter fieri potest ex aqua dulci solū ul' ex
aqua decoctionis ordei excorticati foli
orum cucurbite uiol. lactucaꝝ floꝝ ne
nufe. foliorum salicis uitis uuas albas
portantis ac uiolarum ⁊ similiū. ¶ Ul'
fac sic ⁊ ē balneum perfectissimuz in illo
casu. ℞. plura capita mōtonum ⁊ ea d̄
coqui facias usqz ad ossium sepationez
deīde bn̄ colet̄ ⁊ in illa collatura herbe
buliāt sumpte. Et aliqui loco decoctio
nis eapitum accipiunt decoctionem in
testinoꝝ bouz ⁊ similium. ¶ Habeas i
gitur tinam apud lcūm non cooptam.
⁊ sit balneū aque tepide in qua infirmus
pro uice prima non multuz stet. ¶ Sz
si eum balneare uolueris ī aqua frigida
ut aliqui uolunt. laudo ut ibi sunt tres
tine. Prima sit balnei tepidi. ⁊ fac ut su
pra. ¶ Secunda sit inter tepidaz ⁊ fri
gidā. in qua etiam paꝝ moret̄. In 3ª ue
ro sit aqua ueri frigoris in qua etiam
paulum moret̄. ¶ Nec etiā audeas in
firmū balneare ex aqua frigida ipso nō
auisato. s. infirmo. ut quidā fecit qui po
suerat infirmū in balneo satis cal'o ⁊ eū
uolens extrahere dixit. Bonuz ē a ꝓri
mare remediū ⁊ statim proiecit situlam
plenam aque super eum. ⁊ extinctus fu
it ille paucus calor quem habebat ille ⁊
mortuus fuit in manibus seruoꝝ suoꝝ.

Et ideo bonū est uti quasi aqua tepida
q̄z aqua ueri frigoris. nō nūquā ꝯtingit
ut infirmus ethica febrili curet̄ ut inqt
Aui. ⁊ in ethicam cadit senectutis. In
quo casu tēpus mortis tardatur et for
tasse cum ea tpe uiuit cui ē quantitas.
¶ Et ideo si tale balneum facere intendis
gradatim illud facias ⁊ fm modū statiz
descriptum balneato infirmo mō q⁹ su
pra in lectulum deportet̄ cui tota spīa
ex aliquo unguēto uel oleo inferius de
scripto inūgat̄. Facias sic. ℞. olei uio
la. olei de cucurbita olei de salicibus. añ
℥. i. butiri sine sale pīguedinis recentis
porci masculi mucillagi. dragaganti añ
℥. ß. medule cruris uituli. ʒ. vi. albe parū
⁊ fiat unguētum quod cuz aqua frigida
pluries lauetur ⁊ ultimo ℥. i. lactis mlie
ris puellam lactantꝫ cum eo ī mortario
misceatur. ¶ Uel facias sic. ℞ olei ui
ola. ℥. i. olei roß. olei de salicibus pīgue
dinis porci recentis añ. ℥. ß. cere paruz
et fiat unguentum quod ut prius laue
tur ¶ Ad idem ualet unguentum uel
cerotum album Galie. et ēt olea infra
scripta. ut oleum uiolatum oleum salici
bus de nenufa. de cucur. de lactuca de
papauere. Unde ex aliquo istorum uel
pulueribus simul unctionē facere pote
ris. ¶ Sed esto memor sp̄ cū hiis paꝝ
olei de citoni uel mirtillo. cōmiscere. eo
qr erit causa constipationis porositatū
⁊ tunc illa alia olea meli⁹ recludtēur ⁊
per ꝯñs melius humectabūt. ⁊ tunc fcā
unctione quiescat infirmus bonum esset
si totum pectus īungeretur cui postea
prandium exhibeas. nunq̄z tamen ad sa
turitatem māducet. ¶ Caueas ēt ne fa
mem ⁊ sitim tolleret. Sumpto itaqz ci
bo ⁊ horis tribus trāsactis poteris in
firmum iterum balneare. ⁊ hoc si post
q̄z cibum assumpserit stomacū senserit

alleuiatum. quia illa ē hora cōgrua bal
neādi ut uult Aui. secūda primi doctri
na secunda ca⁹. de hiis que proueniunt
ex balneatione tunc cōfert ⁊ inpinguat
mediocriter ut ipse īquit. Unde Galie.
in libro de tabe ultimo capitulo. Susci
pere quidem balneum iam cibo digō su
ple quis debet et non supra indigētiā lō
giorem huic enim pariter repleto illa
tum balneum crudis et indigestis huō
ribus replet corpus illi uero super indi
gentiam longiorem uirtutem diminuit
magis omibus constitutionibus corpe
is maxime tunc preiacenti tēptandū ut
dictum est balneare iam completa digō
ne. s. prima. ¶ Ex quibus patet ꝙ ethi
cus balneandus non ē dum sit inanitus
nec cibo repletus. ¶ Et ideo hora in
qua a cibo stomacuz sentit aleuiatū bal
neetur. ¶ Balneato itaqz infirmo in le
cto posito unctiones fiant cui postea
ex electuario resūptiuo uel marzapano
seu alia ex suprascriptis confectionib⁹
ab. ℥. ß. usque. ad. ℥. i. tribuatur. ¶ Uel
da ab. ℥. i. usque ad. v. lactis mulieris ul'
asine uel capre. ꝙ si ab ubere sugeret
melius esset. ⁊ si non hēas tazeam argē
team uel papsidem stagneā in aqua cali
da ablutam. in cuius fundo paruz sit zu
chari puluerizati ⁊ ea in alio uase aqua
calida pleno teneatur dū se mulget muli
er uel asinam uel caprā habeas iuxta le
ctum si fieri potest. ⁊ in illa tazea seu ꝑ
apside lac mulgeas et ita calidum sicut
ab ubere egreditur īfirmo tribuat' ho
ris tribus uel duabus trāsactis. ⁊ maxi
me si a lacte uel alia confectione sēserit
stomacum alleuiatum suā sumat cenam
taliter igitur per quatuor dies regatur
continue per totidem aut pluries quie
scat a balneo. ¶ In sero tamen ⁊ mane
fac fieri unctōes. Lac quoqz sibi tribue

āte prandium ꝑ duas horas et sic ante
cenam inter unum pastum ⁊ alium. Si
debilis fuerit poterit suis uti cōfectioī
bus quibus uoluerit bonum erit sibi in
illo casu super oīa obtinēt principatuz
lac ⁊ balneum. ¶ Et nota ꝙ lac mulie
bre ē ꝑfectum que mulier sit alba bone
habitudis. xx. ānorum nō ultra non ml'
tum a partu distās ipsam cum carnibus
alteratis cum lactuca endi. cucurbita ⁊
ꝯsimili nutrire debes. ¶ Eligatur asia
femella iuuenis pinguis que ex ordo ⁊
lactuca ⁊ similibus nutriatur. Capra al
ba quoqz iuuenis pinguis ac partui ꝓ
pinqua ꝯsimiliter existat que etiam ordō
o lactuca frondib⁹ populi ⁊ similiuz nu
triatur. ¶ De balneo uero dico ꝙ si in
firmus ꝑ aliquot dies a balneo quieue
rit debet tamen forti exñte uirtute iterꝫ
de nouo balneari. Nam inqt Galie. in
libro de tabe cap⁹. vii. Balnei est picl'o
sus usus in ethicis febribus nisi alicui
quis suspicauerit uirtutē esse infirmaz.
Subiungit. ⁊ nos plurimos curauim⁹
apparentes tabefieri ꝑ hec auxilia.
¶ Quapp balnei usum ap ꝓbo ⁊ maxie in
isto casu. Unde laudarez si in prima ui
ce se solum cum aqua simplici balneaue
rit. In secunda uero in aqua decoctōis
herbarum. In tertia in aqua decoctōis
capitum montonum ul' caprarum. In a
lia autem uice balneum solius lact' con
ueniret. Et aliqui ut serapio ⁊ Auice.
dicūt ꝙ uirtute exñte forti ante quā bal
neum īgrediatur bonū ē sup euz lac ml'i
eris uel asine uel capre mulgere uirtute
debili debes lac cum aqua cū q̄ balnean
dus est permiscere. Nam insuper Ras
x⁹. almāsoris eos iubet in semicupio bal
neari ¶ Pro quo scias ꝙ semicupium
dr̄ a semi quod ē dimidiū ⁊ capio capis
Et ꝑꝑ hoc dicit Marsili⁹ uelle ꝙ tl'es

balneandi non sunt nisi fm eorum medi
etatem. ⁊ credo eum dixisse h propter
tex. qui sequitur. Inqt enī nos nolum⁹
nequaq̄z ip̄m intrare balneum nisi cū se
micupium innenire non possumus. Un
de uim uocabuli insequēs. Marsilius
sic hunc tex. interpretatus ē ¶ Sed e
go credo Raf. hoc non uoluisse. immo
per semicupium intellexit tinam per
balneum intellexit habens casam seu
partes diuisas in caliditate de q⁹ loqt̄
Galienus. in x⁹. terapentice capitulo
de cura ethice per balneum. ¶ Et. A.
secunda primi doctrina secunda ca⁹. v⁰.
¶ Et ideo omissa opi. Marsilii. Lau
do ut totus infirmus usque ad mētū bal
neetur mō. s. quo infantuli in p̄⁹ mēse co
muiter balneantur. ¶ Nam sup fundo
dz esse aliquod mole ut linteamen sup
quod infirmus iaceat cum capite tamē
alto sic ut oīa membra pret̄ caput in aq̄
submersa permaneant. ¶ Uel aliter in
tina colocetur dūmodo membra oīa si
ne fatigatione quiescant et hec aq̄ sēper
usque ad mētum attingēte. ¶ Sed ut
plura magisqz circumspectus a uulgari
b⁹ uidearis sicut balnea ita dēs oīa al'a
mutare remedia ut puta super p̄⁹ sirupū
uiola. exēpli gratia tribuisti dēs postea
ex resumptiuis aliquem uel alium exhi
bere. et ita fiendum est de aquis cōfecti
onibus et epithimatibus unctionibus
et odoramentis tuo infirmo sp dicendo
rem nouam esse facere maioris. s. effica
cie in īfinitum q̄z prima. ¶ Est igitur ī
firmi cui tā epar q̄z cor epithimādo.
¶ Pro corde igitur facias sic. Rx. aque
uiola. aque nenufar. añ. ℥. iiii. aceti. ℥. f.
rosa. rub. sanda. omnium corallo. utrius
qz añ. ʒ. i. f. spodii. ʒ. i. camphore. ℈. i. os
sis de corde cerui croci añ. ℈. f. fiat epi
thima q̄ cordi int̄ frigidum ⁊ tepidū ap

ponatur añ cenam. s. ⁊ ante prādiuz ho
ra qua a cibo senserit stomacum alleuia
tum. ¶ Et pro epate ꝯsimili hora fac
tale epithima. Rx. aquarum rof. endi.
lactuce añ. ℥. iiii. aceti. ℥. i. sandalo. omi
um añ. ʒ. ii. spodii. ʒ. f. cāphore. ℈. f. mi
sce et fiat epithima. Uel loco eius pone
super epar frustum cucurbite. qr supra
positum multum īfrigerat epar. ¶ De
bet ⁊ infirmus tuus sepe tale odoramē
tum odorare. Rx. aque florum nenufar̄
℥. iiii. aque uiola. ℥. ii. aceti paꝝ sandal.
muscatelinoꝝ. ʒ. ii. sandal. al. ⁊ ru. añ. ʒ.
i. camphore gra. iiii. misce ⁊ in ampulla
ponatur quam sepe odoret. et si loco a
ceti addideris. ℥. i. f. optimi uini poterit
petias īmergere ⁊ testiculis applicare.
qr multum conuenit in isto casu. ¶ I
tem aliter poteris odoramētum ꝯficere
Rx. sandalo. omnium añ. ʒ. iii. floruz ne
nufa. rof. ru. uiol. añ. ʒ. f. cāphore gra.
iiii. fiat puluis qui in petia rara uel sīdo
ne de grana ligetur ⁊ in aqua rosa. uel
uiol. aut florum nenufa. īmergatur que
postea odoretur persepe. ¶ Uel faci
as sic. Rx. olei de nenufa. ℥. i. f. olei d̄ cu
cur. olei uiol. añ. ℥. f. sandalo. omniū añ.
ʒ. i. cāphore gran. iiii. misce ⁊ ponātur ī
ampulla quam sepe odōet. Et hec odo
ramenta maxīe conueniūt per horam ā
te quam īfirmus ire dormitum affectet.
Aui. quoqz ⁊ Raf īmergere docet ca
misias in aqua rof. cum sandalis ⁊ cam
phora mixta. ⁊ iubet ut infirmus eas sic
madefcās induat quod uirtute constāte
⁊ flāma magna exn̄te facere poteris. ⁊
maxīe ne aliquod de cōtingētibus omit
tere uidearis. Galie. in libro de tabe pe
nultimo ca⁹. docet succum facere ex en.
portul. ac sempuiua ⁊ lactuca. ī quo pa
rum farine ponat̄ subtilis. ⁊ in ipso du
plicate īmergātur petie que ita actualr̄

frigide super ypocundria ponant. ⁊ ꝑ tepescere incipiunt āmoueātur sic inde sinēter faciēdo donec infirmus usq; ad interiora senserit frigiditatem penetra re quod fortū existēte uirtute facere po teris. ¶ Sed ne decipiaris ātequā fri gida audeas ap,priare libra uirtutem. ¶ Ēt hec sunt que in cura simplicis ethice fienda uidentur. ¶ Laus deo.

¶ Capitulum.iii. ⁊ ultimū. de signis ⁊ causis ⁊ cura ethice senectuꝯ.

UT oia sub hoc uocabulo ethi ca comprehensa euacuent qō de eticha febrili dicitur equi uoce et ethica senectutis restabat facer mētionem quāuis non legitime. ¶ Cū huius sūmarii solum sit de se. pertracta re. ¶ Est igitur ut ō tractabatur uel di cebatur senectuꝯ ethica cōsūptio toti² siue caloris naturalis super intensione a quadam mēbroꝝ preternaturali dis pōne,pueniens per quā ut in descripta etate terrestreitas accidit hūido radica li. ¶ Pro quo nota ꝙ talis preternatu ralis dispō pōt tam a calore quam a fri gido ,puenire. ¶ A calido quidem re soluente et liquefaciente corpris nostri humiditates naturales ad quarū lique factionem et resolutionem totius corp is siccitas ac innate caliditaꝯ debilitas. ¶ Unde talia corpa sunt frigida et sic ca et dispositionem acquirunt qꝫ ethica senii appellatur et sic tale corpus ꝑ acci dens infrigidatur a calido et hoc in se. adurentibus sepe contingit. ¶ Uel ab aeris caliditate intensiua et in lombar dia uidi multos adhuc non sunt anni xx. tanta enim in fine iunii et in prin° iullii faciebat caliditas quod laborātes in campis plurimi moriebātur et plurimi boies robusti fuerunt resoluti ꝙ i ethi cam senii iciderūt ⁊ sic ꝓsumpti paucos infra ānos mortui sūt. A frio inquā eti cha ,pueit senectutis potēte caloré na turalē debilitare ⁊ hūiditates naturales ꝓgellare ac irrestrificare. pp ꝙ huic cor pori dñans accidit fritas et siccitas ⁊ p ꝓns ethica senii Et ꝫ sepe ut ingt Auic. ex potu aq̄ frie accit i ñ sua bo⁹ ut i febri bꝫ. uerbi gra ut qs aquā friam: bora nō ōbita potat in nimia quātitate. ꝛ cuꝫ pp exercitium ꝛ pp aliā cām qs hēat poros aptos deiñ potat aquā. In istꝯ. n. cāib⁹ a/ que potatę fritas ad p̄cordia usꝫ pueiēs cordis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ caloré sua extī guit ꝓtrarietate ⁊ cōgelādo hūidū irre strificat. Et isto⁹ ethicā iducit senectuꝯ ¶ Et ego quendā uidi iuuenem ānoꝝ xv. uel circa qui post forte exercitium a quā frigidissimā in magna hausit quan titate cuius frigiditas ad uiscera pene trās calorem extirit naturalez humidū qꝫ congelauit et sic in hanc cecidit ethi cam senectutis. ⁊ hec cum maxima ſmā sit stomachi debilitate ⁊ tam in estate q̄ꝫ in hieme ad tactum frigidissimū sp i ueni. Ad tantā finaliter maraſſmationē peruenit ꝙ oia ossa poterāt numerari. ⁊ āno tercio mortuus est. ¶ Potest ⁊ hec similiter egritudo prouenire prop ter rerum nimium ifrigidantium empla strationē extrisecam uꝫ ex aque frigide balneo ut in precedēti ca° dicebaꝫ qs i terdū in ethicā cadit senectuꝯ. Pñt ēt uapores frigidi ad cor usq; attigētes e ius cōplexionē ifrigidare ad quam ifri gidationē sepe dicta accidit dispō que ē ethica senectutis. Sed nō ꝙ ⁊ si raro accidit ꝙ talis dispositio cū qualitatuꝫ actiuarum equalitate posset,puenire ut ingt Aui. Imaginetur ergo exempli cā ꝙ p. lb. xii. humidi radicaꝫ. vi. lb. caloris

naturalis sufficiat. ⁊ ꝙ ab aliqua cā. vi. resoluātur. lb. humiditatis ⁊ iii. caloris naturaľ. ¶ Et patet quod tunc taľ erit dispō ethica senectuꝫ qr erat ꝯsumptio totiꝰ ⁊ ce. ⁊ tamen ibi erit equalitas q̄li tatum ⁊ ce. ¶ Actiuarum qr debita ꝓ porcionabilitas caľi ad huīdum ut sup positio. unde ⁊ si iste quo ad ānos in iu uenili existit etate in descripta quo ad dispositionem existit quare et c̄. ¶ Ue rum in hieme ꝓpter simbolitatem cete ris paribus facilius senes incurrant de inde iuuenes et ultimo pueri quamuis non nulli cauilando dicant pueros iuue nibus talez dispositionez facilius incur rere propť. s. huīdum pueri magis aere um ⁊ ꝑ ꝯn̄s magis resolubile. ¶ Sed pro nūc de hac non curo difficultate in hiis uisis ethice senectuꝫ. ¶ Signa sť cum aliquē uideris preter sue etatis na turalem cursum ſm omnia membra ma rasmatum seu exsicatum. Sicut breuiť faciem habeat tornatilē qr oculos ꝯca uos nares acutas ⁊ timpora plana ⁊ ad tactum ut plurimū qr stat ut dictum est eum in caliditate fore tꝑatum. pulsus e rit paruus ⁊ debilis propť uirtuꝫ debi litatem durus ꝓpter instrumēti duri tiē tardus ⁊ rarus ꝓpter caloris dimi nutionez qr multa nō īdiget euentatioē quare oz ut sibi ꝑ frequētiā succuratur ¶ Urina ut plurimū ē alba ⁊ subtilis ꝓpter frigiditatem. s. ⁊ siccitatem. Et dixi ut plurimū qr stat eam fore grossā si materia flegmatica secum expellatur ⁊ in senibus sepe contīgit. ¶ Quātum ad signa ꝓnostica ut inqt Aui. prīa q̄r ti. ⁊ Gali. viiꝰ. terapētice capľo viꝰ. in li bro de tabe caꝰ ultio. Si ē confirmata nō est ingenium sicut nec morti est īgeī um ꝙ est qr cum in tali infirmo huīduz ťrestrificatum existat naturaľ calor di minutus senis seu decrepiti hēt dispōez que est dispō ad mortē propīqua.

¶ Si quis ergo posset seilem dispōnē ad iuuenilem reducere possz ⁊ hāc curare egritudinem. Sed cū primū sit natura liť īpossibile ita erit ⁊ secundū. Et ido cū morti naturaliter īuenire īgeniū sit īpossibile dicebat Auic. ē eius īgenium Si est morti īgenium īuenitur. s. quādo sancti mortuos resuscitant. ¶ Posses ⁊ ꝯsimiľr inuenire īgenium. ⁊ si ꝯstella tiones herbas ⁊ alia huiusmōi ut meda cognoscere scires. s. qn̄ yasonez d̄ seruo ipso iugulato ⁊ sanguīe extracto senili propter intromissionem succorum et d̄ coctionis illarum herbarum quas de scribit ad adoloscentie etatem deduxe rit quod si uerum sit deus nouit.

¶ Et si in hoc expiri uolueris Ouidi um lege similiter et recepta quam tu in uenies in. 7ꝰ. methamorphoseos cir ca principiuz illam partem memorie mā des tamen hoc non plus repugnat quā Albertus magnus fecerat caput ex suc cis herbarum ex tali constellatione qd̄ uelut homo loquebať ut isti fr̄es p̄dica torum asserunt. sed quātum ad hoc na turaliter sit possibile cōsidera sed o bo ne deus quam poteris istos ribaldos fratres infatuire. ¶ Sed obmissis istis fratribus garulātibus ad curam est de cetero transeundum in qua ꝓposui saꝫ breuiter et succinter ꝑtransire ¶ Nam semper uelut plurimum cum hac egri tudine complicatur alia egritudo stoā chi cordis uel alteriꝰ mēbri q̄ uelut hāc curā ad se uocat q̄ ē in propriis capľis ꝑ quirenda. ¶ Preterea si cōfirmata fu erit et si cura aliqualiter paleari poterit tamen ut dictum est nūquam recipiet.

¶ Si uero non fuerit confirmata ex paucis hic infrascriptis egrum facile

pristine restitues. sanitati ¶ Fac igitur sex rerum non naturalium regimen ad calidum et humidū declinare ¶ Et p̄ rectifica aerem somnum que soluto lōgi orem exhibe. ¶ Et exercitii loco fric tionibus utere. animē uero accidentiū superfluitatez uita ac coitū oio nūquā ac etiaz infirmum ad saturitatem mandu care permitte. Sed cibum in plures di uidere partes qui facilis digestiōis pa ucorum superfluitatum z multi existat nutrimenti. ¶ Et si ante prescripta be ne notaueris omnia ista leuiter facere scies superfluitates prime digestionis si retineantur cum clisteri facto ex bro dijs pinguibus ut brodium montonuz capitum montonis z similibus z oleo z pauco salis educende sunt z poteris addere parum cassie si libuerit. Rz. du os uitellos ouorum uel parum butiri recentis z talia clisteria multum conue niunt z ex maxime conferentibus sunt balnea que esse dicunt tam in caliditate uirtuali quam actuali temperata exhi beantur secundum modum z ordinem in capitulo precedenti descriptum z illa maxime conueniunt quorum decoc tio fit ex capitibus arietum in qua post ea bulliant melissa camomil. folia lauri lauendu. z similia. ¶ Ex confectioni bus marzapanem fcūm cum oleo amig dolaz dulciū z electuariū restauratiuū factum cum pulpis carnium dimissis il lis seminibus et speciebus frigidis addi to cinamomo cubeb. ℥. granas pazadi si. Uel loco talium accipe de speciebus confōnum infrigidatarum et eis utere secundum intentionem quam habueris et hec confectiones conuenientes sunt dyarodonabbat. elcūarii quo utuntur reges et prelati dyasitiriou confectio de musco dulcis dyamargariton dya cameron dyantos dyapenidon dyadra gantos calidum dyambra elcūariuz pli ris arcoticon elec. ad restaurationem humiditatis nicolai stamaticum calidū eiusdem et similia. Et si has confectio nes ad temperamentum reducere uolu eris que ubi excessiue caliditatis uidean tur dissolue zucharum cum aqua rosa. uel uiol. uel misce cum speciebus confe ctionum suprascriptaruz de speciebus diadragma. frigidum dyapapa z simi lium uel in lb. i. zucari dissoluti ut. su pra pone solum. ℥. f. specierum uel in fundas species per diem z noctem a qua rosaz uel uiolarū quas postea cum zucaro decocto commisceas z fac tuo modo confectionem ¶ Julep quo que z sirupos facere poteris prout in capitulo precedenti dictum est ex sublimatione carnium uel herbis uel ex aliis rebus tue appropriatis in tentioni. Et hec de cibica senectutis et eius cura sic breuiter dicta sufficiāt que huic summario finē imponit. Pro quo ihesu cristo crucifixo infinite sint laudes.

¶ Finis. Amen.

De balneis

¶ Antonii guainerii de balneis atque ciuitatis ātiqssime tractat⁹ felicit̄ icipit.

Quia ñnl̄li. uiri doctissimi balneorū quorūdā i italia exñtiū ṽtutes ḋscripserūt pp mirabiles ipsoꝝ effect⁹ adeo faōsa habita sūt ut a remotissimis ēt partib⁹ ad ea cat̄ua languentiū confluat. Sunt item alia ḋ quib⁹ tamē pp gueras cū propt̄ eueniētes tā cito pestes apḋ modernos nulla scriptura reperit̄ Et nisi sup excellētis ṽtutis essēt de eis āplius nl̄la mētio fieret Hec que dixi ṽtuosa balnea i marchionatu mōtisferati i nobilissimo oli aque sane coitatu isimulatio uni⁹ Ciuitatis q̄ ab ipsis aquis cal̄is nom̄ r̄tinuit sita st̄ Ea eni aquis. Ciuitas illi⁹ ātiquissimi Comitat⁹ caput ē ⁊ qꝛ aque ille calide i numeralib⁹ egritudib⁹ subueniebāt aq̄ sane āti quit⁹ nominabāt̄ Et iteꝝ aq̄ sane coitat⁹ dict⁹ est Fuit hec que dixi tā ātiqua ciuitas a Silio prio latinorū rege cōcita ut ei⁹ ān alibꝫ legi aq̄ ⁊ tūc silina dicta ē. ¶ Post aduētū uero xp̄i hii sēper fidelissimi fuere xp̄iani sic ut heresis i eis nūquā repta sit Cui⁹ cā beat⁹ siluester papa episcopalē sedeꝫ sibi cōdonauit a quo deices silur̄is dicta ē Ueꝝ totiēs hec nusella Ciuitas eṽsa ē ut tā silnie q̄ꝫ siluestrie nomib⁹ abolitis ātiquū sollum aquis nomē retiūit que octigētos iam ānos sb dicōne sup illustris alarami fajlie Marchionū fuit it̄pollate tñ ut ipsoruꝫ marchionū croicis sepe legi sꝫ ei⁹ ultia destructio Roberti regis tēpore fuit. Tūc eiꝫ ꝓpt̄ partialitates de poluta remāsit ⁊ q̄ ibidē pl̄cherima palatia fuerant fōdit̄ eṽsa sollū tēplorū uestigiis derelict̄ q̄ mer̄ fabrice ⁊ igētis adeo erāt pl̄critudinis ut Ciuitatē illaꝫ magificā fuisse facile iudicares attñ uini tātā subṽsio illa hr̄e nō potuit pestes itē nec guer̄ qn ad ea balēa āno sigilo ob admirabiles ipsoꝝ uirtutes plurimi lāguētes cōuenirēt ꝓpt̄ quod teguria aliq̄ tūc circū hedificata st̄. Et ei⁹ cā ciuitatis illi⁹ nom̄ extigui ñ potuit Eandē gētib⁹ p̄facti roberti r̄gis ꝯ gētib⁹ cuiusdā Jobis. Mōtisferati marchiōis uiri i armis uictoriosissimi ꝓpt̄ keriēsi teritorio i gamenarie cāpo i bello gētib⁹ fuit marchio ipse uictor. unḋ roberto r̄ge tā a Janua q̄ꝫ aliis ab oris italie pulso ātiquū marchionale dominiū h nr̄a aqs ciuitas r̄sūpsit et ad hitādū illic iuerūt plurimi adolere icepit et deo laudes idiē crescūt ac citra ānos q̄tuor tm̄ ubiqꝫ balēoꝝ illoꝝ fama excreuit q̄ tot ānis pp assignatas cās suffocata remāserat. Qḋ aliquos illustres uiri magnifici quoqꝫ nōnulli uariis opressi lāgorib⁹ ueniūt. Itē quos fuit extensis marchio quoqꝫ mātue quoꝝ grā ꝯ meo illustrissio dño dño mōtisferati marchione p̄facte ciuitatis dño nāli illuc acesi tūc eiꝫ pl̄es diṽsis cognitōib⁹ ifecti illic adrāt ḋ q°ꝝ ꝯ ualescētia admirabantur oēs sic ut effct⁹ illos diuit⁹ poti⁹ ꝓuenire quā nāle ābitrarēt̄. Quā ob cāꝫ ut ṽtutes eorū poti⁹ iuestigarē pl̄ies ex aq̄ fōtē balneoꝝ sublimatōe facta feces cōspexi quaꝝ ut. 2ᵐ. quātitatis ꝯpatiōeꝫ faciā tres ptes sallis ꝯtinēt nitri unā alumis paꝝ sulfaris ṽo quo ad aparētiā ipsū. n. cū salle an nitro cū quo simboleitatē maiorē hēt est cōmixtū. Et lꝫ apent̄ de eo nichil sit tāt⁹ ē ei⁹ odor ut sbᵐ. miēram illā sulfureā totā iudicar̄s. Uñ ei⁹ pauca quātitas aliaꝝ ml̄tū quātitatē uicerēt i odore. Ciues āt illi loq̄ntes sēsual̄r nitrosā miērā istā apud mō esse aiūt et hoc ex nitro eē arguūt q̄ in fontis balnei parietib⁹ adherēs. Sed mate

riā illā ꝯspexi ī qua sallis pōtio notabi
lis erat plus tñ nitri est qꝛ ubi cetera sit
paria q̄ꝫ sal nitrū facilius sublimat̄. Cū
ergo fōs ille circū lapidib⁹ īuoluat̄ ua
pores ab aquis ill̄ eleuati qui parietib⁹
adherēt ꝓ maiori ꝑte a nitro quā a sal
le reuoluūt̄. Nil itaqꝫ mirū si nitri quā
sall̄ quātitas sit maior sꝫ īfecib⁹ ꝑsublīa
tionē derelicta maior sall̄ erat quātitas
At quātū ad uirtutes paꝝ de hac diuer
sitate curarē cū oēs īter spēs eꝯuersi sꝫ
magis ⁊ min⁹ ī uirtute tñ salli sat̄ ꝓpī
quat ut pħi de uirtutib⁹ īter tractātes
īquiūt. Sed his balēis nō alit̄ quā tiria
ce magne acceīt ī qua cōupt̄ ꝯponētiū
formis ī ea resl̄tat ꝯpl̄io quēdā ꝑ q̄ꝫ ue
nenū oē necat ꝙ tñ sīplex nl̄lū ꝑ se facer̄t
Sic ex salle nitro aluīe ⁊ q̄ ī aqs istis r̄
piūt̄ q̄dā fit comixtio ꝑ q̄ꝫ ꝯpl̄io una r̄sl̄
tat uirtute Cui⁹ balēa illa sic v̄tuosa fiūt
Ad ꝙ sr̄ celestis ēt ī flux⁹ adiuuat quo
m̄diāte ex v̄tute miscibiliū ex aquis illa
uirt⁹ sic preciosa manet qꝛ quātūcūque
sallis nitri alumīs ac sulfaris q̄ro miēre
ī his balneis repit̄ pōd⁹ scires ⁊ cū qui
bus uis aqs ea comisceres ī his tñ v̄tu
te talē q̄lis ea ē q̄ dict̄ ī balneis uirtute
sunt celestiū pricipal̄r refluēte repit̄ tri
buer̄ posses nūq̄ꝫ fōs ad eo ītēse ē calidi
tat̄ ut īpoīta d̄pillāda gallina ueluti sr̄
puli sues ⁊ talia stati depilāt̄ nec qs sñ
nocumēto caliditatē illa pati posset bal
nea uero polita sat̄ et sūt diuo poīta ibi
ꝓpe fōtē situata sr̄ quib⁹ per canale q⁹
dā font̄ aqua cū libꝫ defluit et talē ī eis
tēperiē recipit ut quis ī ea traher̄ morā
deīceps sine lesiōe posit sūt ⁊ ibi ꝓpe a
lia cohopta balēa q̄ ab eodē forte aquā
r̄cipiūt polita uald̄ ī quibus hoēste ma
gis tā uiri quā mulier̄s se balneāt iuxta
q̄ sudatoria seu stupha ē ꝑ polita sat̄ ⁊
ad h̄ ñ ī l̄ gariū lib adit⁹ Clara ē balēoꝝ
aq̄ ut ad̄o puia ut d̄eārī⁹ ī fūdo ꝓiect⁹
uid̄ri q̄at. Sꝫ d̄ mēse maii eius colō ad
aliquelē uiriditatē mutat̄ ꝙ ē qꝛ tūc de
miēra pl̄s ꝯ aquis ill̄ ꝯmiscet̄ ꝓpter ꝙ
grosioris ac maioris fiūt pōderis. Nā
q̄libet miēralis uirt⁹ a sole ab aliis que
stellis uirtutē recipit q̄ 1°. mēse q̄ꝫ alis ī
nr̄oꝝ balneoꝝ miēra ml̄to fortior repi
tur. Nec ē de hoc mirādū. Nā ut īquit
ianuēsis Simō autoritate plinij ī ma
cedonia ē lacus quidā īquo circha cāis
ortū nouēnis diebus fit nitrū totidēqꝫ
cessat ac rursus īnatat et dein de cessat
Et h̄ ē natura sol̄ q̄ tūc nitrū gignit ut ī
quit tal̄ ergo uirt⁹ expiētia docꝫ ī balne
is. nr̄is de mēse maij quā aliis ī mēsibus
ē fōtiō Nimiꝝ ergo si eo tp̄e p̄dicta bal
nea ī colorē uiridē ꝯmutāt̄ qꝛ tūc ī flu
xū talē recipiūt ut pl̄s de miēra q̄ꝫ aliis
ī mēsibus cū aq̄ misceat̄ qꝛ potenciora
tūc fiūt ut Ciues īquiūt aqua illa gustu
ē grata sat̄ de q̄ ciues illi fercl̄a ml̄ta cū
ficiūt pāi ⁊ quoqꝫ pluri lāguētes exe a
bibūt qꝛ siti extiguit ⁊ uētrē lasat ut ex
eis mihi q̄dā retulerūt. Et ī hoc balēo
rū nr̄oꝝ q̄ ad ītra ciuitatē scita sr̄ notifi
cacio finem recipit Laus deo.

¶ Capl̄ꝫ secūdū qual̄r de balēoꝝ extrī
secoꝝ notificatione atqꝫ ⁊ qualis sit cā
extrīsecoꝝ quā ītrīsecoꝝ minera q̄bus
quoqꝫ ī generali egritudibus ꝯueniāt.

Alumīs quidā burīda noīe ab
aqs ciuitate per passus ferē
quīgētos īpñtiaruꝫ distat sup
cuius ulteriori ripa ē pratū q̄d̄aꝫ q̄d̄
olī ut ātiq q̄dā referūt ad ītra meīa ciui
tat̄ fuerat et tāte tūc erat āplitudīs illa
mire pulcritudīs erāt balnea et de pñti
quoqꝫ sūt ⁊ propt̄ ī hītationē super ea
tm̄ t̄ra creuit ut de eis uestigiū nullū ap
paret ibi sr̄ fōtes aliquot calidissimi nō

artificio sed sua spōte facti quoꝝ miēra ut dilligēter examinaui a balneis ciuitatis paꝝ dr̄t pl's tñ alumis tenēt i quorū ceno sal et alumē uisibil'r apparet de q b⁹ ipse colegi gustaui quoqꝫ id autem cenū tactui ē adeo suaue ut setā tāgere indicares iquo uirt⁹ aquaꝝ fōtiū urget aut multū ex aquis ātillis nō nimis quā ex illis que i ciuitate scaturit posset panis ꝯfici et alia itē fercula. Est eiꝫ clara lipida ualde que ut balneātiū expientia docet ei⁹ dē ē fere uirtuꝫ cū ea rōne tñ alumis pl⁹ stipiticat ac ex oib⁹ his tā hoꝝ fōtiū quā balneoꝝ ciuitaꝫ facile ē ꝓpetates iuestigare nō tā rōe sallis q̄ꝫ nitri q̄ꝫ alumis calefaciūt et esicāt et eorū stipticitate pl'ui^m. mēbra ꝯfortāt pꝫ itaqꝫ ꝙ i egritudinib⁹ i quib⁹ calefactō exica°. et stipticatio fuerit neccessaria pl'imū ualēt. Sed philosophitiū pace ꝺ uiis balneis miraculū quodā mihi a fidedignis enarratū describā nec ea que ultra burmidā sūt ꝑ polita plurimū erāt ei lāguētib⁹ comoda ad q̄libꝫ erat adit⁹ neini qua eēt ifect⁹ graue ꝓhibit⁹ Ciues āt ne leprosi ⁊ similib⁹ poluti maculis sua itrarēt balēa ꝓhibebat. Qꝺ xh̄us crucifix⁹ pati ñ uolēs quā tūc hēbāt ṽtutē oēm subtraxit cal'itatē ibi solā dereliquēs ⁊ extrisecoꝝ uirt⁹ adaucta ē ūde qui se i ciuitate balēabāt nocumētū poti⁹ quā Iuuamētū faciētes querebāt'. Sūt ciues ⁊ ñ ab rē hui⁹ cāꝫ ignorātes grādi admiratōe comoti. Tādē quē tuus Amicū dei hēbāt ep̄m ꝯsuluer̄t. Is ut gl'oso xh̄u placuit ꝓhitōnis igress⁹ leprosoꝝ ad balēa depditiōis tā mirifice ṽtuꝫ fuisse causā arbitrat⁹ totū populū secū iprocessiōie ꝑduxit de hic vero deū ꝺuote dep̄cat⁹ ē ut eoꝝ balēis restituer̄ ꝑstinā uirtutē dignaret' ꝓmittēs eoꝝ igressū deiceps uetitū neini. Fuit ei⁹ oratio exaudita ⁊ quā hēbāt ṽtutē i hodiernū usq̄ diē tenēt h̄ eiꝫ ciuitati didiuinit⁹ ꝯcessū ē ne scilicꝫ nom̄ eius extīgueret'. Nisi eiꝫ balēa ista tā uirtuosa forēt abolitā iā eēt nec i ea āpli⁹ ut vulgariū ṽbo utar gall⁹ l' gallina cantaret. Nō ergo ab re priceps ph̄ꝝ aristotiles balnea nālia sacrimia noiauit ꝑp eiꝫ mirabilis taliū uirtuꝫ eē uidēt' sac^a. Nec miꝝ si his i nr̄is balneis miraculū istud apparuit nā i balneis apponi i territorio paduano ut iquit cassidor⁹ uir noiatissi⁹ duo erūt balnea ꝓ uiris unū aliud ꝓ mulieribus deputat^m. Et si mulier aliqua in balneo uiroruꝫ itrasset suffere ea haud q̄ꝫq̄ꝫ poterat y°. uelut a bulien te oleo ꝯburebat' hoc.n. facit de⁹ glori os⁹ ut uellet nos scire idignū eē mulierē cū uiro se simul i eodē balneo balneare Narrat itē ꝙ si raptū furto aial ibi ut fit depillāduꝫ portaret' poti⁹ caro fuisset ab ossib⁹ seperata quaꝫ pill⁹ mimus euelli potuisset pꝫ igit' qual'r iquibusdā aliis balneis nālibus miracula nō min⁹ quā i nr̄is apparuerit hētis itaque q̄ et qualis sit balneorū nr̄oꝝ miēra quibus q°qꝫ i gnāli egritudib⁹ ꝯueiūt. La⁹ ꝺo.

¶ C^m. ꝫ^m. q̄ sr̄ balneoꝝ p̄scriptoꝝ ꝓp̄etates ac quibus particularibus egritudinibus conueniant.

Ut balēoꝝ istoꝝ ꝓprietates nobis facilius note fiant quibus ꝑticl'aribus egritudibus ꝯēiāt q°s uidi effectus refferā Illustrē Mantuanū Marchionē mēses septē podagricus dolor sine iterpolatōe molestauerat ut aꝺo crudelit' ut coacti medici non solū domesticis stupefactiuis usi sr̄. sed int'dū opii. ꝫ. ii. cū camomilio oleo ꝯcutiētes pedē ñ solū semel sꝫ pl'i

es ẽbrocauerũt remitebat dolor sed in
totũ potuit a maiori nunquã. Miror
cur ex ẽbrocatione illa tñ cõtinua pes
uitã nõ ꝑdiderit. Prefact⁹ dñs t̃na ui
ce balneat⁹ dolorẽ ex toto ꝑdidit ut tñ
m̃brũ ulteri⁹ ꝯfortaret ⁊ oẽz mallã qua
litatẽ ĩ qua derelicta fuissz amouer̃t pl̃i
bus se itẽ uicibz ĩscriptã obſuãs ordi
nẽ balẽauit Nã ſro tibias ĩ ceno extrĩse
ci balẽi ꝑ mediũ ãplus hore ꝑtẽ ad genu
usqz tenebat. Mane uõ balẽa ciuitaꝫ
ĩtrabat Isto itaqz obſuato regĩe ĩfra
dies uigĩti dolor eũ ex toto dereliquit.
Et isto tp̃e fuit ultra solitũ ĩpiguatus.
Estẽsis Marchio podagrico dolore
sepe detẽtus ex balneis ip̃is ꝓficuũ grã
de suscepit Quidã caxalẽsis ex dolore
genu iã ãnis aliquot trãsactꝫ. sine bacl̃o
ir̃ ãt quãquã poꝛ̃at ꝯ magna itẽ cũ pena
qui ĩ ciuitaꝫ balẽo mane ĩtrãs cũ sero ti
bias ĩ extrĩseco cẽo tenẽs ĩ die x^a bacu
lum deſuit ⁊ de hic sine pena quo uolu
it ꝓ libito iuit. Parmẽsis quidã propt̃
casũ equi sup pedẽ iã elapso uõ ãno cla
udicabat pedũ illũ ĩdigãtũ habebat nec
magno sñ dolor̃ ĩceder̃ poꝛ̃at Et tã in
cẽo q̃z balẽo pl̃ies ĩtrãs fuit saĩtati ꝯsti
tuꝫ ⁊c̃. ibi quoqz qdã ꝯ ciuis me⁹ adꝺ
rat q ꝑꝑ quãdã croĩcã egritudinẽ iã ma
iõ ãnis tibiaꝝ dolor̃ poꝛ̃at pire q ꝑsepe
ꝛ̃ tũesebãt ꝯ tã ĩ cẽo q̃z balẽo ĩscp̃tũ or
dinẽ ꝑxii solũ dies obſuãs papiã lib̃ ac
cessit. Arigeꝝ itẽ q ꝑꝑ uarias ꝑcussiões
manus flectere negebat post tertiã bal
neationem libeꝝ motũ maibus ꝑ libito
dabat. Erat et ali⁹ q sub castro quodã
uelut stephanus lapidatus tã brachiuz
q̃z manũ peraliticũ hẽbat his ꝯsilio m̃o
us⁹ michã embrocauit et ĩ octo diebus
lib̃ factꝫ ẽ. Est eĩz ĩ uno balneoꝝ ãgulo
ĩsscriptũ lapideũ q^o ddã ꝙ ubi ẽbroca
ri op⁹ ẽ aqua fõꝫ ĩpellit̃ q̃ postea ab eo
gutati descẽdit et sic quolibet mẽbrũ fa
cile ẽbrocari põt. Alt̃ ãtiquũ tinitũ au
riũ patiẽs super caput ẽbrocaz recipit
ĩ totũ se ille tinit⁹ recessit. Erat alt̃ ꝓ
pter ãtiquũ catari descẽsũ asmatic⁹ et
adeo ĩ haẽlitu dificultaꝫ ut uis ire pos
set is ĩt̃dũ balneuz ĩgressũ ẽ ⁊ alñ cerui
cẽ ẽbrocauit qñz uero sũmo mane aque
fõꝫ pitã unã cũ ultra bibebat sed mane
illo balneũ ñ ĩtrabit qui ĩ. xv. spacio ha
nelitũ ꝯ dei auxilio recupauit ⁊ curat⁹
ẽ. Calculos⁹ alt̃ de aqua illa copiose bi
bẽs arenullaꝝ copia ad extra mãdauit
Quidã coleric⁹ ex aq̃ fõꝫ clisteria ꝯ ol̃o
et bñdẽa aliquot uicibus r̃cepit q̃ muco
se nĩe quãtitatẽ magnã eduxerũt ⁊ stati
bon⁹ colicus lib̃atus ẽ alius defecti la
pidis migere nõ uallẽs ad t̃tiũ usz celũ
lam̃ talles uoces aĩtebat qui ꝺ aq̃ illa co
piose bibẽs die eadẽ lapidẽ ad ex̃ ꝑ fru
stra mãdauit ali⁹ a ul̃garib⁹ le ꝓs⁹ r̃pu
tatus ꝑ dies .xx. se q̃qz die balneauit ⁊
mõd⁹ factus ẽ. Quidã dñs Jacobus ꝺ
ĩsula uir boriane cardinallis ⁊ce. fere
oibus ĩ mẽbris ab artetico tenebat̃ cu
ius cã sue persone ĩpotẽs nec ẽquitare
nec suis pedibus ãbulare poterãt qui ꝺ
nr̃oꝝ balẽoꝝ ṽtutib⁹ audiẽs illuc sup le
tica ꝺpõtari se fecit ⁊ ordĩate se balẽãs
paucos ĩfra dies saĩtati r̃stituꝫ Januã
gagliadit̃ accessit. Ego aũt dũ ĩ heriẽsi
studio legerẽ ad hec balẽa nobilẽ quã
dã ml̃terẽ mãdaui q̃ ãtiquũ vl̃ue casũ ad
eo ꝑicl̃osũ ĩterdũ patiebat̃ ut suffocari
ꝑ sepe cr̃der̃t h̃ sel̃ ĩ die ceruicez ẽbroca
bat uice uõ alia se balẽãs libera domũ
rediit. Cuidã uero asclitico ut ea se so
lũ balnearet ĩtũxi. Sed ciuis quidã qui
balneoꝝ illoruz experiẽtiã didicerat ut
mane pitã unã illius aque biberet cõsu
lit ⁊ die alia ĩ uesperis solũ balneũ intra
ret hec sanitaꝫ recuperãde cupida tres

Di—

iterdū aq̄ poitas mane uero bibebat et per dies quadragita hoc ꝯtinuās.s.se iterdū balneādo iterdū uō aquā bibēdo libata facā ē. Alia ut ul'gariū mulierꝫ v̄bo utar ꝓpr̄ ātiquū mestruū alboꝝ fluxū nūquā ꝯcepat ⁊ erat it̄dū nīa illa ad eo fetās ut ipsa met odio se ipsā haberēt Purgata ad balēa h̄ iuit q̄ n̄ iusu meo sꝫ spōte sua ꝑ sepe d̄fōtꝫ aq̄ bibebat ⁊ ill' albis mestruis expurgatꝫ ꝯ domū fuit p̄gnās facta puellū enixa ē De hiis nr̄is balneis mirāda recēsere possez quoruz partē ipse uidi ⁊ partē afide dignus accepi q̄ si oīa describere uellē tedio nimiuz legētes afficerē. Qui hoc tēpor̄ uerbis omissis ad actū practicū i mediate d̄uenir̄ cupiūt. Sed illoruz aq̄ usuū balneoꝝ ꝯsiderata miēra his quoqꝫ quos uidi effectib' euidēt̄ ꝯcludi pōt ea frīdis egritudinib' ꝯuallere q̄z maxīe ut ē ātiqu' dolō capitꝫ palesis spasmus timō tortura oris litargia obliuio ꝯgelatio habūdātia fci catari ⁊ uber̄ uallēt oib' neruoꝝ frigidis egritudinib' uallēt itē lacrimaꝝ exuberātie desēsui aq̄ cū pri' catarate sibilo auriū opillatiōib' a frigida huitate ꝓueientib' ualēt itē d̄ffectui odorat' molificatiōi ligue defectui gust' stupori ac ipsoꝝ ꝯgellatiōi molificatiōi gigiuaꝝ fluxui hūitatuz ab ore tristi asmati ⁊ frigidis egritudib' stoāci ycticie nigr̄ cacescie ydropisi ualēt yliacis ac colicis v̄mes necāt matriꝯ hūitates d̄sicāt. Seraticos uō podagricos ⁊ ciragricos curāt Et al'r oib' iūcturaraꝝ egestionib' q̄ sr̄ ab hūorib' frigidis subuēiūt scabiosos liberāt ⁊ leprosꝯ ꝯferūt ac oib' cutꝫ ifcōibus ualēt. Hec sr̄ quibus ꝑticularibus egritudibus hec nr̄a sacerima balēa ꝯueniūt Laus deo.

¶ Capitulū quartū qualit̄ tam balneis quā cene quaz stupha uti debeamus ⁊ de modofōtis aquam bibendi.

Suuperest balnēoꝝ nr̄oꝝ ꝯueniētē usū describere q egritudinib' diuersitate uariat̄. Circha hoc tersūt ifrascripti canones obs̄uādi i p̄mo nisi fcis ul'ib' euacuatōib' in eis itrare nemo audeat mās.n. ꝑcor̄ fluere faciūt cui' cā accidētia periculosa facille i repletū cor' iduceret̄ ut ē uertigo scothomia epl'ia apopl'ia palisis spasmus et talia rōibus particularib' membris adq̄ mē ille raptū h̄nt nocumenta grādia iducere quoqꝫ possēt. uñ ille dilectissim' p̄ceptor me' magister philipp' mediolanēsis ducallis ph̄ic' mihi dū ad hec balēa sci philipi ꝯ uno sel' adeēt uir quidā ualde repletū caput h̄ns alia sñ ꝓuisōe sr̄ ceruicē ēbrocationē r̄cepit ad cui' ocl'os tūc tāta mā d̄fluxit ꝙ eos ꝑdidit. Sūmo ergo oper̄ cauēdū ē ne sñ ꝓuisiōe balēa quisq̄z itret. Et uice p̄ma nō ibidē diu moraz faciat deide uō quiqꝫ ad minus horis aprādio distātibus se quoqꝫ balneat. Sāe ubi ex hiis fuerit qui r̄uoluūt̄ facile per duas hōas l' circa sero l' añ igressū balnei uitellos duos ouoꝝ recētiū assumat confectionē aliquam restauratiuā l' aliquod tale ⁊ eius sēper i balēo tāta sit mora quātū eū ibi stare delectat uel donec digitoꝝ pulpe i rugis ꝯtracte fuerīt ceteris tñ partibus lōgius māe q̄z sero balneis inmorādū erit. Cūqꝫ ab eis egredit̄ lectū itret ⁊ ne a frīdo tāgat̄ aer̄ se pais cohopereat d̄ hic lecto sudorē tolerēt. Et cū minuere tamē percepit abstergatur Se postea iduat ꝯ ꝑ aerē aliq̄z tl'ū distātē a balēo per morulā ābulet. suscessiue v̄o cibū boni chimi aut nutrimēti ⁊ facilis digionis recipiat ab i moderato tñ

balneis modis feriati

cibi et potus usu ⁊ ab aliis huiusmodi se custodiat et a coitu q̄z maxie. Et qꝛ sꝫ diuersitatē egritudinū diuersimōe aliis balneis utimur qui ūbi grā egritudinē neruoꝝ patiunt nō mō corp⁹ totū balēari necesse ē sꝫ ꝑ sepe loca ubi nerui sēsū ⁊ motū mēbris lesꝰ dātes oriūt ēbrocāt ꝛ⁹ iterdū nucha alñ dorsi spōdiles ⁊ qñqꝫ mēbra cetera fꝫ exigētiā ēbrocāt regularit uō ē sr̄ mēbrū illō ēbrocatio fiēda i quo nerui q mēbro leso defuiūt oriunt. Nōnulli quoqꝫ i cohopto balēo se libēti⁹ balneāt quod non laudo. Nam uapores ab eo elleuati male tñ spirāt ⁊ i se reflexos balēantꝫ caput plimū r̄plēt ꝑꝑ ꝙ nō nūq̄z accñtia pessia ꝯsequūt ueluti ūtigo scotoia palesis ⁊c̄. Sꝫ si pluinie l aliꝙ talle iterdū balēāti fuerit ipedimēto cohoptū tūc balneū itrare potit At hii q tibiaꝝ dolor uexāt seu iflatas habuerint in extrinsecorum fontium cēo eas tenere perutile erit. Id enim dollorem tolit tumorem remouet ⁊ stipticitate sua eos ualde confōtat sic ut deiceps hūores descēdere nequeāt de q⁹ ipe mirabiles uidi effect⁹ Qd si cū ad ulles cōpōi huitates dsicādas totū balēar necciuꝫ sit mane ciuitatꝫ balēū itret sero uero ocnū plurū quoqꝫ tibias suas sr̄ uno ꝓforato lapide qui sr̄ quoddam fōtꝫ balneo situs ē stuphāt. Sꝫ eas i extrīseco ceno tener utili⁹ ē Acit itē sepe ut marasmatꝫ seu resolutōi ptis tibiarū iflatōe seu dolore molestetur. Tale itaqꝫ cenū itrare q̄z balneū p̄stat. Stuphare āt se uolētes q⁹ qꝫ caute id faciāt. Nā ace. stuphe uaporib⁹ aq̄ fōtꝫ repletꝫ ē qr̄ ad itra corp⁹ maxio penetrat et hūores sbtiliās mlto forti⁹ q̄z balneū sudare facit. Et iō i pricipio uetāda ē qꝛ i repleto corpe mās magis q̄z balneū fluere facit ⁊ i petuosi⁹ quidē uti ꝙ maloꝝ accñtiū cā eē pōt. Sꝫ circa finē ea ꝑ utilioꝝ erit Nā si q materie grosse i corpore d relicte fuerit facili⁹ ꝑ stuphā quā ꝑ balneū subtiliāt ⁊ i sudor ꝯuse ⁊ facili⁹ eus porāt ij Rurs⁹ hoc balēoꝝ nr̄oꝝ aqua ē ad bibēdū util. Nā utō tetigi quidā in balneo existentes de ea bibunt qꝛ sitim extiguit ⁊ uētrē laxat Sꝫ asmatici ydropia calcl'osi yliaci colici stoātici ⁊ ꝯsill'es de ea sꝫ dispositionē unā duas āt pl'res illi⁹ aq̄ pictas utilit iterdū bibūt Ei⁹ mēsā i iudicio astātꝫ medici de reliquo sꝫ qui aquā illā mane biberit ad sero usqꝫ balneū nō itret ne assūpta aq̄ que a circūferētia ad cētrū trahit opationē ipediat. Et sic hes taꝫ balneandi quā. in ceno standi que stuphandi que quoqꝫ aquā bibēdi modū. Laus deo.

¶ Capitulū quitū mō succurēdi accñtib⁹ q̄ ex hiis balneis accidēt qñ ꝑfectiora sūt ⁊ quātū sit ibi tp̄s i morādū.

Diuersa accñtia balneātib⁹ nō nūq̄z accñt ut ē tā ad occulos q̄z ad nares aures palatū quā alias ad ꝑtes capitꝫ materiei dflux⁹. Et iterū balnea illa capi calidū sr̄ icedūt. renes itē siti alñ iducūt et corp⁹ nōnūquā stipticāt. Hijs i oib⁹ quō succurēdū sit i pñti exēplo ꝑ ordinē describet. Et qñ ite ꝑfectiora sr̄ ⁊ tādē quā^m. sit ibi tp̄s imorādū. Qui ergo cerebrum plurias huitates hñs exsiccare cupit sr̄ ceruicē ēbrocā ut recipiat necesse ē. Ne itaque ad oculos sine ad alia capitꝫ mēbra mā defluat q̄ plerūqꝫ ē uis⁹ depditōis cā et aliaꝝ egritudinū pessiarū anquā ceruix ēbrocet tēpora atqꝫ frōs ex ol'o mirtio cū masticio mixta erūt perungēda ul' facias sic. ℞. olij mirtini ol'i masticis añ. ℥.i. pl'ueris mirtilloꝝ cipsi bistorte ma

g.iiii.

sticis terre sigillate añ. ℈.ii. cere paruz
⁊ fiat unguentū quo tipora atqz frons
perungat̄. Qui autē epar calidū nimis
hñt eū añ ingressū balnei ex ceroto san
dalio perungūt uel facias sic. ℞. uigē
ti albi gall'i. ℥.ii. cāphore ⁊ hoc ubi ma
gna affuerit flāma. ℈.ii sādaloꝝ ru. spo
dii rox. añ. ʒ. ß. icorporent̄ simul paruz
aceti cōmiscendo ⁊ epati in unctio fiat.
Iste pariter iunctiones reibus calidis
ꝯueirēt ad quos sēper aduertēdū ē Ui
di. n. aliquos q nullā aliā reib⁹ ꝓuisionē
faciētes i tm̄ per calefacti sūt ut ex urie
adhustione ardorē icurerūt de hic ex
coriationē successiue ult⁹ ⁊ mōtē fiālit̄
Ad hoc igitur cetera semper mentem
habeas. Sirupi item acetosi. ℥.ii uel d̄
ribes d̄ succo acetoso d̄ acetositate cit̄
d̄ limonibus de agresta l' consimilis ꝯ
℥.iii aque endiuie exhibere in aurora
multum confert. Et isto modo dum e
xistunt in balneo ex potatione aque fon
tis plurium succurunt quaz nisi epar ⁊
renes calidos habentibus omnibus la
udo. Uerꝝ cū zuccaro cādo pomis gra
natis amarenate ul' aliqua huiusmodi ꝯ
fectiōe seu cū aliquo ex tactis sirupis d̄
ludere siti bonū est. Ab exitu tamē bal
nei nō sic imediate qcq̄z frigidi actual'r
bibendū erit. Corporis stipticitate cuz
cristeribus ā coibus supositoriis succu
rendū ē. Et tallia sero uel mane anteq̄z
quis balneū itret fiēda sūt At quidā cri
steria et alia abhoīnātes ꝑ paꝝ añq̄z ea
balnea intrent de aqua fontis pintam
dimidiam bibunt si non plus. ¶ Illa
aūt uentrem laxāt. Alii añ cenā uel cū
dormitū eūt. pill'as de yera simplici el
lefāginas uel ꝯsill'es i quibus nullum la
boriosū solutūm ingrediat̄ assumunt ⁊
mane añquā sit balneādi hora suā ope
rationē perficiūt. Et hii tā sero q̄z ma
ne balnea igredi possunt Ali manam ca
siam tamarindos l' aliq̄ sill'e recipiunt
Nam laboriosa farmacha uitanda sūt
omnia sed sint omnes qui solutiuuz r̄ci
piunt per os auisati ne balneum donec
solutiuuz operationem suam perfecerit
ingrediantur. Elligendum balnei tem
pus est mensis mai. Tunc enim ut habi
tuz est supra balnea illa sunt in suo esse
perfecto. Sunt de mense septembris ꝯ
uenientia non sic ueluti in maio uirtuo
sa. Balneandi autem mora secundum
diuersitatez egritudinū uariāt̄ uñ si qs
humidus ualde fuerit a talli humidita
te egritudo ipsa prouenerit per mensē
integrum balneare se potest. Quicum
que tamen fuerit egritudo dierum qui
decim terminus minor erit. Non enim
uidetur in corpus minori tempore suā
uirtutem imprimere. Postquam balne
atus domum reddiderit per menses ad
minus sex tam in cibo quam in potu q̄z
in aliis non naturalibus rebus eodem
se debet regimine quo in balneo guber
nare. Uam balnea ipsa qualitatem unā
in corpus derelinquunt que in eum per
assignatum tempus agit continue. Et
huius causa ab extra ordinariis cauen
dum est. habes itaque qualiter acciden
tibus qui abalneo prouenire possunt
succurrrendum sit ibi standum ac qua
liter balneatus domum reuersus se ha
beat custodire que presentis capituli
intentionis fuerat et cetera. Amen.
Laus deo.

¶ Finis tractatus de balneis mon
tisferati.

Antidotariū cōpēdiosū et utile in actu pra

339

¶ Incipit ātidotariū eiꝰ dē clarissimi doctoris apd̄ paucos īuētū nō minꝰ utitile q̄z ꝯpēdiosū ⁊ ad opꝰ practicū accidentibus maxime necessarium

Clistere cōe litiū. ℞. malue matrū uiolaꝝ. añ. M. i. fiat decoctō de q̄ accipe. ℥. xii. uel xvi. cassie fistu. extracte noui. mell' pl'uis zucari añ. ʒ. vi. olei cois. ℥. iii. sal' cois. ʒ. ii. misce ⁊ fiat clistere. ¶ Uel loco d̄ coctiōis dicte poāt' brodiū pl'li l' carniū dosis dicta etiam erit conueniens.

¶ Clistere leitm̄ ⁊ alt'atiᵐ ꝯueniēs ī febribꝰ magne īflāmatiōis. ℞. matꝝ uiolaꝝ malue añ. M. i. mercurial' spīachie neūfaris t'ciā ptē. M. i. lactuce l'. portul. uel uirge pastoris uel semperuiue. añ. quartā ptē. M. i. fiat decoctō ꝯ lb. xii. aque usqz ad ꝯsūptionē t'cie ptis de qua collatura accipe. ℥. xii. l'. xvi. olei uiolati. ℥. iiii. salis triti. ʒ. ii. misce.

¶ Clistere leitiuū ⁊ abstersiuū ꝯueies ī febribꝰ col'icis ⁊ fl'āticis. ℞. bliꝫ malue mercurial' añ. M. i. ordei matꝝ uiolaꝝ añ. terciā ptē. M. i. fiat decoctō ī libris. xii. aque usqz ad ꝯsūptionē t'cie partꝫ ⁊ ī fine decoctiōis addat' cauliuz m. i. ⁊ iterū buliāt p unicā bulitionē de īde. ℞. dicte decoctiōis. ℥. xii. l'. xvi. cassi. mel. zuc. ru. añ. ʒ vi. uel. ℥. i. mellis uiolati. ℥. i. olei cōmunis. ℥. iii. salis triti. ʒ. ii. misce ⁊ fiat clistere.

¶ Clistere conueniens ap̄plīe subethlitargie palisi. ℞. cētaure minō. abrotani calamenti origani utriusqz saluie utriusque rute. s. domestice ⁊ siluestris ana. m. ß. seminum ani. maratri seinis sisilenos añ. ʒ. ii. sticados arabi. ʒ. iii. pulpe colloquin. agarici añ. ʒ. ii. cassie. ʒ. ii uel. ʒ. ii. ⁊. ß. fiat decoctio in sufficienti quantitate aque usque ad consumptionē t'tie partꝫ deīd̄. ℞. dicte decoctiōis ℥. xii. l'. xvi. yer̄pigre. ʒ. vi. sallis gem̄. ʒ. i. ß. misce et fiat clistere ēt posset addi. ℥ ii. l'. iii. olei d̄ castoro ⁊ erit m̄liꝰ ⁊ fōtiꝰ.

¶ Clistere ꝯueniens paliticis. ℞. saluie rutte sticados malue mercurialis cētauree furfuris camomille añ. t'tiā ptez M. i. fiat decoctio ī aq̄ sufficiēti usqz ad ꝯsūptionē t'tie ptis de qua pꝰ collaturā accipe. ℥. xii. l'. xvi. yerepigere l' bñdicte sīplicis l' yeralogodiō. ℥. ß. cassie. ℥. i. mellis rosati collati. ℥. ß. l'. ʒ. vi. olei cōis l'. camomille. ℥. iii. salis. cōis triti. ʒ ii. pōt ēt addi ad p̄dictā decoctionē se. ani. ⁊. feni. ⁊. cimi ⁊ce. ⁊ tūc erit fortiꝰ.

¶ Cliste. carmiatm̄ uētositatꝫ. ℞. se. ani. feni. aneti. carui cimi floꝝ camomille melliloti. añ. ℥. ß. floꝝ rute. M. ß. furfuris. m. i. fiat decoctio usque ad consūptionem tertie partis uel medietatis d̄ qua collatura accipe. ℥. xii. uel. xvi. mellis. rosati collati medulle cassie yerapi. uel benedicte añ. ℥. ß. olei rute uel aneti uel camomille. ℥. iii. sallis triti. ʒ. ii. misce et calidum imponatur. p̄ossunt etiā addi ista et fiat fortius scilicet bācce. lauri a meos centaure minoris cartami polipodii se. lini se. feni. origani calamenti.

¶ Clistere lauatiuum et abstersiuum conueniens in fluxibus. Recipe aque decoctionis ordei. ℥. xii. uel. xvi. pulueris zuccari mellis rosati collati anna. ℥ ß. uitelli ouorum recentium numero. ii. olei uiola. ℥. ii. misce omnia bene incorporando ⁊ fiat clistere.

¶ Clistere constrictiuū ⁊ est cōsolidatiuū cōueniens in fluxibus. ℞. plantaginis. ℥. ß. roris marini siccarum gallarum mirtillorum sumach añ. ℥. ß. fiat. decoctio in sufficienti quantitate aque pluuialis uel aque extinctionis calibis

usqz ad cõsũptionẽ tertie partis de qua collatura accipe.℥.xii.l'.x.⁊ in ea dissolue sepi yrcini.℥ i.succi plantaginis.℥.ii.⁊ addantur infrascripti pulueres. Re.gummi arabi.terre sigilla.boli arme añ.ʒ.i.puluerisentur ⁊ addãtur.

¶ Clistere ꝯfortatiuũ abstersiuũ ⁊ ĩcitatiuũ appetit⁹ Re.uini albi odõiferi.℥ viii. urie pueri.℥.iiii.l'.vi.mellis collati ⁊ despũati.℥.iii. sal' ꝯmunis triti.ʒ.ii.olei cõis.℥.iii.misce ⁊ fiat clistere.

Decoctio pectoral'. Re.passulaꝝ enucleataꝝ ligritie mũde añ.℥.i.tamaridoꝝ iuiubaꝝ radicũ yreos ysopi añ.℥.ß. ordei.℥.ii.se. fenugreci.ʒ.i.capil.ue.℥.ß.aq̃ pluuial' l' fluuial'.lb.iiii.buliãt sil' usq̃ ad ꝯsũptõez medietatꝭ ⁊ ſua usq̃ ad ĩpsa necessitatꝭ.

¶ Decoctio cõis. Re.ordei.℥.iiii.prunoꝝ damasceõꝝ numero.xii.liquiritie mũde tamaridoꝝ passulaꝝ enucleataꝝ añ.℥.ß. se.ani.fen.añ.ʒ.iii.aque fluuial' uel fõtis libras.iiii.buliant lẽto igne usqz ad cõsumptionem medietatis.

¶ Decoctio purgãs ⁊ digerẽs colerã Re.prunoꝝ damasceõꝝ numero.xii. tamaridorũ.℥.ß. florũ uiolaꝝ.ʒ.ii.iiii. se.cõium frigidoꝝ excorticatoꝝ.℥.i.ordei.℥.i.ß. fiat decoctõ ĩ libris.iii.aq̃ fluuial' l' pluuial' usqz ad ꝯsumptionez medietatis uel in libris.iiii.⁊ reserua.

¶ Decoctio purgans ⁊ digerens flã. Re.radicum feni.⁊ petrosci.añ.℥.ß.radicum yreos ysopi añ.ʒ.iii.capillorum uene.℥.ß.mellis.℥.ii.⁊ fiat decoctio in libris.iiii.aque fluuialis uel pluuialis usqz ad ꝯsumptionem medietatꝭ.

¶ Decoctio purgans et digerens melancoliã. Re.florũ boraginis ⁊ buglosse añ.℥.ß.passulaꝝ enucleata.corticũ radicũ capparoꝝ corticũ tamarisci scolopẽdrie polipodii.añ.ʒ.ii.se.ani.se.feni. cuscute añ.ʒ.iii.fiat ꝺcoctio ĩ libras.iiii aque usqz ad cõsũptionem medietatis.

¶ Decoctio purgãs ⁊ digerẽs colerã et flã simul. Re.prunoꝝ damas.numero.x.radicũ feni.ʒ.ii.capil.ue.℥.ß.iiii.se cõiuz frõꝝ ⁊ excõticatoꝝ.℥.ß.ordei mũdi.℥.i.fiat.decoctio ĩ libr̃.iiii.aque fluuialis l' plu.usqz ad consũptionẽ ⁊ reſua.

¶ Decoctio purgãs ⁊ digerẽs flã et miliaz. Re.borag.⁊ bug.añ.ʒ.ß.radicũ fen.petrocilini yreos ysopi.añ.ʒ.iii.se. ani.feni. añ.ʒ.ii. corti.radicũ cappa.tamarisci scolopẽdrie polipodii añ.ʒ.i.ß. capilloꝝ ue.℥.ß.fiat ꝺcoctõ ĩ libris.iiii. aque usqz ad ꝯsumptionẽ medietatis.

¶ Decoctio carminatiua. Re.se.ani. feni.carui aneti ameos rute añ.℥.ß.fiat decoctio ĩ libris.iiii.aque usqz ad ꝯsũptionẽ medietatꝭ et serua.posset ẽt pro clisterib⁹ addi de florib⁹ camomille sticados arabi.et melliloti.et sic erit decoctio notabiliter carminatiua.

Minoratm̃ cõe ĩ forma liquida Re.m̃dulle cassie electe ⁊ nouiter extracte.℥.i.l'.ʒ.x.l'.loco cassie pone mãna ĩ eadẽ dosi et cũ ꝺcoctione cõi fiat potio que administret sũmo mãe. ⁊ nota ꝙ post medicinas miõratiuas de biles lõga dormitõ ⁊ si ꝯuẽiret conuenit breuis ne uirtus ipsius corrumpatur ⁊ substantia eius in nutrimẽtũ ꝯuertat ut patet itelligẽti.

¶ Minoratm̃ cõe ĩ fõma boli. Re.cassie electe et tapellate.℥.i.uel.ʒ.x.et ꝯ zucaro et fiat bolus et sume ut supra.

¶ Minoratm̃ colere in forma liqda Re.dyaprunis non solluti cassie electe ⁊ nouiter extracte succi roſ.ana.℥.ß.misce cum decoctione purgante colerã fiat potõ cui addatur syrupi uiolati

ʒ.ß.et detur in potu.

¶ Minoratm̄ flātis i fōma liqda. Re cassi.electe.et nouiter extracte.ʒ.i.electuar.idii maiōis.ʒ.ii.misce cū ꝺcoctōe purgāte ⁊ digerēte fl'a cui addat' mell' rosati collati añ.ʒ.ß. ⁊ ipotu tribuat'.

¶ Minoratm̄ ml'ie i forma liqda. Re medulle cassie electe ⁊ nouiter extracte dyaprunis nō soluti añ.ʒ.ß.ꝯfectiōis hamech.ʒ.ii.misce cū decoctiōe purgāte ⁊ digerēte melācoliā ⁊ fiat potō ⁊ tribuat' ⁊ pōt addi.ʒ.i.sirupi uiolati.

¶ Minorat.colere ⁊ fl'atis simul i fōma liqda. Re.cassie nouit' extracte dyaprunis nō solutiui añ.ʒ.ß.dyafini.ʒ.ii misce cū decoctiōe purgāte ⁊ digerēte col'rā ⁊ fl'a.sil' fiat potio cui addat' sirupi uiolati mell' ro.colla.añ.ʒ.ß.ꝺt' ut s̄.

¶ Minoratm̄ fl'atis ⁊ ml'ie simul i forma liquida. Re.cassie nouit' extracte.ʒ i.electuarii indi maioris confectionis hamech añ.ʒ.i.boni ponderis ⁊ cum ꝺcoctione purgante flegma ⁊ melancoliam simul fiat potio cui addatur mellis rosa.colla.sirup.uio.añ.ʒ.ß.

¶ Minoratm̄ colere ⁊ melancolie simul in forma liquida. Re.cassie nouiter extracte.ʒ.i. confectionis hamech ʒ.ii.electuarii succi rosa.ʒ.i.fiat potio cum decoctione purgante ⁊ digerente coleraʒ ⁊ melācoliā simul.cui addatur sirupi uiolati.ʒ.i.et detur ut supra.

Digestiua colere siplicia sunt ēdiuia rosa portula.cucurbi. lactuca uermicularis uiola sēper uiua solatꝝ uirga pastoris umbl'ic' ueneris nenufar et similiter aque eorū distillate et cetera.

¶ Cōposita sūt sirup' acetosus siplex sirupus de ēdiuia sirup' de succo endiui.sirup' uiolat.sirup' de granat' sirupus ꝺ acetositate citri sirup' ꝺ iuiubis sirup' rosa.sirup' de nenufari.sirupus ꝺ succo acetose sirup' ꝺ agresta sirup' ꝺ papauer' sirup' ꝺ pomis m̄sue sirup' ꝺ limōib' oxizacra iuleb rosa.⁊ uiola.

¶ Digestiua fl'āt' siplicia sūt ysop' betonica pulegiū calamētū satur'gia scabiosa maiorana capill.ue.mēta.ß pillū origanum mellissa peonia mel et aq̄ eorū.

¶ Cōposita st' sirup' acetos' ꝯposit' sirup' de bizācis mel.ros.colla.oximel siplex sirup' ꝺ ysopo sirup' ꝺ sticados sirup' de liqricia sirup' ꝺ eupatorio sirup.de. prassio sirup.de absinthio.

¶ Digestiua milie simplicia sunt borago buglossa scolopendria fumiterre tamariscus calamentum nasturtium rubea tinctorum et eorum aque.

¶ Cōposita sirupus de fumoterre sirupus de epithimo sirupus acetosus siplex sirup' de pomis cōpositus quē ponit mesue i capitulo de soda ab hūore melancolico circa finem require ibi.

Simplicia solutiua colere sunt reubarb. scamonea mirabo. citrini cassiafi. manna succus rosa.thamarind.aloe aqua casei.

¶ Cōposita electuariū de succo rosa. dyaprunis solutiuū dyarob cū reubar. electuarium de psillio dyacassia fistu.

¶ Confectio de rauendseni mesue yera cassie sirupus acetosus.

¶ Solutiue educētes cōlerā pillule ꝺ reubar.pillule auree pillu.aggr'gatiue.

Solutiua simplicia flegmatis sunt agaric' turbith kebuli ēblici belirici colloquin.euforbium esula cassiafistu. hermodactali. Pcumposita dyafinicon electuariuʒ mesue dyacitoniton solutiuū flegmat'

mesue dyarob cum turbith decoctis.

¶ Solutiua educetia fla mesue si blaca nicolai bndicta vera pigra pillule alfagi ne aggregatiue o agarico cochie o yera fetio o hermodactil. Ad frag pillule lucis pillule sn qb' ee nolo pillu. stoatice.

Solutiua siplicia melancolie si mirabolani idi lapis lazul. lapis arme. epithimum polipodium sene

¶ Coposita cofecto de hamech dyacatholicon solitiu milie secundum abin. Solutiu edicet mlia yera zuffini pillu. io o lapio lazuli de lapio armeo o fumoxe.

Rubarbaru corrigit et pparat addedo et tercia parte spice nardi l' cinamomi l' masti. uel squinanti et dat p aqua endiuie si est in estate et i uino albo odorifero bono in hieme.

Tamones preparatur si decoquitur in citonio et corrigitur si det p aq mirab. citrino l' masticis ul' citrinoq l' cum zucharo uiola. uel cum sirup. rosa. et nota quod maxime eget preparatione et correctione.

Turbith corrigit et pparat si addat ei frta ps. 33. electi. et qn administrat dat p mille zosato collato l' cu pfua uiola. l. cu oco ctioe passulaq. Et nota quod no debet nimis pteri sed tatu mediocrit ut pz intelligenti mesue et aliorum dicta.

Baric' corrigit et ppat addedo ei frta l' qrta pte. 33. sallis geme. et dat cu oxi melle sglitico q e o maxie uigoratib' et uelocitatib' et' opatione l' p melle rosa. colla.

Mirabolani corrigutur et ppatur qn frut cu amigdolis dulcibus, aut cum passulis enucleat. aut. cum .se. ani. aut. spica nardi et qn dat i soma potabili dat cu decoctoe coi l' p sero caprino specialiter datur hoc mo.

¶ Citrini dant cum decoctione purgante et digerente coleram.

¶ Indi dantur cum decoctione purgante et digerente melancoliam.

¶ Alii uero kebuli emblici bellirici datur cum decoctione purgante et digerente flegma uel melancoliam.

Lapis lazuli corrigit et prepatur diligentissie sup lapide uel i mortario lapideo et sic tere et lauet trigesies cu aq dulci. et sic iterq sic terendo lauat decies cu aq rosa. et qn administratur cum dyaboraginato uel cu aq bugloss et uino odorifero et sic ter cu decoctione purgante melancolia.

Sene corrigit et pparat si addat ei tatu de. 33. l' sal gem. et qn administrat dat cuz aqua decoctionis florum boraginis bugloss gariofiloruz macis et carde. et potest. et decoqui in quantitate magna cu brodio carnium uel pulli absqz triteratoe. et brodiu illo opatoes suaf placto et su molestia opat

Polipodium corrigitur et preparatur cum redolentib' sicut sunt se. ani. et fenicu. 33. cinamomi gariofi. et qn qz administrat cuz aq mil' aut cu aq decoctionis passulaq.

Hermodac. corrigentur et parantur cu cinamo. masti. 33. et pipe logo. et qn administrat dat p oximille sglitico et mie zosa. colla.

Ollogntid. corrigit et prepatur cu mastice et galla. et qn administrat datur cum aqua mellis. Modi eiz rectificationis secundu mesue e. Incidat minutissie cu instrumento et inuoluatur subtili inuolutione p

glutino dragāti.aut bdellii et exsiccet et terat illud cōteritōe forti et fiāt tro ciſci cū pauco maſticis reſoluti in oleo roſa.l' cū laudano aut aqua mellis. Et dicit ulteri⁹. Et ſcias de decoctione et eſt quod completam ſuſtinet ꝺcoctōez

Euforbiū corrigit et prepatur ſi inūctū ꝑ oleo amigdalio intra fruſtra citri ſoluat i paſta et decoq̄t er corrigitur ſi addatur ei maſti .et ſpice añ.ſecundum quantitatez ſuam ꝛ quando datur cum aqua mellis detur.

Pubimū corrigit et prepara tur ſi addatur ei tertia ꝑs ſalliſ gēme uel ſallis indi.et debet i corporari cu oleo amigdalino dulci.et q̄n admini ſtrat datur cū decoctiōe mirabola. ni groꝝ mellis et paſſulaꝝ. Et nota q̄ magnā nō ſuſtinet decoctionē ſ paꝝ ꝺ bet decoqui. Reubarba . doſ.ē ſecū dū meſue i ſubſtātia et ſecundū alioſ.a. ʒ.ii.uſqꝫ ad.iiii.ꝛ i infuſione. a.ʒ.ii.ꝛ.ſ. uſqꝫ ad.x.Cōis autē doſ.ē i ſubſtantia et ſecundū alios.a.ʒ.ii.uſqꝫ ad .iiii.pez ſe et in infuſione a.ʒ.iiii. uſque ad.viii. Nota tamē q̄ doſ dicte et alioꝝ ſequē tiū ſolutiuoꝝ ꝓueniētes ſi unūqꝺqꝫ ſo lutū detur pez ſe et ſine ꝑmixtione alio rū ſolutiuorū. Si autē ꝑmiſcerentur ſolutiua ꝓſideraꝺe ſūt doſ eoꝝ ſiue ꝺbi les ſiue mediocres uel fortes ſit.ꝛ ceſſ paribus quatū additur de uno tātū di minuit de reliquo ꝛ ſic ſurgit doſ.alia cōis que ex parte aggregati nihil tn̄ dif fert a prima ut patet conſideranti.

Camonee ſecūdū meſue p ſe do ſis ē grā.v.uſqꝫ ad.xii.mirabola noꝝ citrinoꝝ ſecundū meſue i ſubſtātia doſis ē.a.ʒ.ii.uſqꝫ ad.iiii.ut dicit liber meus.ſ.reperi i alio et forte ſic unit di cere doſ.ē infuſoꝝ.a.ʒ.v. uſque ad.ʒ.x.

Aſſieſiſtu.ꝑ ſe doſ.ē cōis .a.ʒ. ii .uſque .ad .ʒ.i. et.ſ. Et ſecundum alios ab.ʒ. i.uſqꝫ ad duas et ipſa quidē mirabiliter operatur quādo datur cū aqua caſet ut ait meſue capitulo ꝓprio

Anne ſecundum meſue doſis ē a.ʒ.vi.uſque ad.xxv.et ſecundū alioſ ſicut caſſie.

Succi roſa. ſecundū meſue ca⁹. de roſ.ē.ʒ.i.cum aqua caſet et ſpice modico et in fine capituli dicte doſis ſucci roſ.eſt.ab ʒ.i.uſque ad. ii. cum zucaro.et potio ſimiliter facta cū ſucco eorū eſt ab.ʒ.ii.uſque ad quiqꝫ.

Tamaridoꝝ ꝛ meſue ē.doſ.a.ʒ.iii uſqꝫ ad.v.Et ſecūdū alios i decoctiōe ſī eiuſdē doſis cum caſſia aut manna.

Aleos ſecūdū meſue doſis ē ab auꝝ ſ.uſque.ad.ʒ.ii.et in infuſione ab aure .i.uſque ad.ʒ.iii.

Hactenus ad doſes cōpoſitoruꝫ ſolutiuoꝝ ulteri⁹ ꝓceda q̄ꝫ pri mū ponēdus ē mod⁹ ad inueniēdū doſes ipſoꝝ ut ſi receptas aliquas i ipſis er ror ſit ipſas ad auctas diſcere et corri gere ualeas. Mod⁹ autē talis ē. Acci piatur quis cōpoſitū ſolutiū et ꝓſideꝝ tur quātitas ſolutiuoꝝ ſimpliciū itrātiū et ſimiliter nō ſolutiuoꝝ per ſe. quo fa cto diuide ſolutiua ſecūdū doſes pez ſe ꝓueniētes uerbi grā. Si ſūt duo ſoluti ua uel tria eiuſdē doſis aggrega.ꝑ ſe ꝛ ſimiliter fac de aliis tūc uide doſes cō ēs aggregati ipſoꝝ ſolutiuoꝝ ꝛ ſimilit aggregatū nō ſolutiuoꝝ.et tūc ſurgit doſ uera nō fallibilis ut manifeſte patꝫ

Si autē uis ſcire q̄ztū uadit de quo libet ſolutiuo ꝓo q̄libet diuide ſolutiū i tot partes quot ſūt omniū ſolutiuorū et tunc pars tibi dicet quātū illius ſolu tiui cui⁹ per ſe intrat ꝛ in qualibet doſi ut patet conſideranti.

Electuarii de ſucco roſ. ſecundum

mesue dos ē.ʒ.v.et secundum nicolauz dosis est quantitas castanee et in matu dinali hora.

¶ Dyaprunis non solutiui secundum mesue dos.est quantitas castanee et cō ueniens dos.est ab .ʒ.f.usque ad.i.

¶ Dyaprunis solutiui comunis dos. est.a.ʒ.ii.usque ad.ʒ.f.

¶ Sirup⁹ acetos⁹ solū educēs colerā dos pōt ēe ab.ʒ.f.usq̄ ad.ʒ.i. f.lʒ m̄sue neqʒ nicola⁹ nihil dicant de eius dosi.

¶ Dyareubarbari secundum nicolaū dos.est.℈.iiii.uel.ʒ.i.f.et forte uult di cere ut credo. ℈.iiii. uel.ʒ.i.f.et detur cum apozimate de aniso.

¶ Electuarii de psillio secundum me sue dos.est.a.ʒ.iii.usque ad.ʒ. iiii.f.

¶ Dyacassie fistulate dos est ab.ʒ.i. usque ad.ʒ.i.et.f.

¶ Confectio de reuendseni mesue da to quod ipse non ponat dosim tamen potest esse ab.ʒ.f.ad.ʒ.vi.uel.ʒ.i.

¶ Siracost secundum mesue dos.est a.ʒ.i.usque ad.ii.in estate.

¶ Pillularū de reubarbaro fm m̄sue dos.ē.ʒ.ii.ꝯ aqua casei calida in sero.

¶ Pill.aur̄.dosis est ʒ.i.ad. ℈.iiii.

Agarici fm m̄sue i substātia do sis ē.a.ʒ.i.usq̄ ad.ʒ.ii.i ōcoctō ne uel in infusione.a.ʒ.ii. usque ad.v.

¶ Turbith fm mesue dos ē a.ʒ.i.usqʒ ad.ʒ.ii. ēt potio ei⁹ a.ʒ.i. usque ad iiii.

¶ Mirabolanorum kebulorum i sb stantia dosis est a.ʒ.ii. usque ad.ʒ. f.sʒ i infusione ab.ʒ.f.usque ad.ʒ.i.ꝛ.ʒ.ii.

¶ Mirabolanoꝝ ēblicoꝝ secūdū me sue i substantia dos est ab aur̄.ii.usque ad.iii.ꝛ i ifusiōe ab aur̄.iii.usqʒ ad .vi.

¶ Belliricorum dosis est sicut embli corum et citrinorum ut alii dicunt.

¶ Colloquintide dosis est secundum mesue. .vi.usque ad.x.ꝛ qui capiant eum caueant frigus.

¶ Euforbii secundum mesue dosis est a brat. .usque ad brat.iii.secū dum alios dosis a.gr.iiii.uique ad.xii.

¶ Hermodactillorum dosis est secun dum mesue ab aureo.i. ad aureos.ii.

¶ Esule dos.est.a.ʒ.i.f.ad.ʒ.ii.f.

¶ Dyafinicon .dosis est a.ʒ.ii.usque ad.iii. Et secundum alios dosis est ab .ʒ.f.usque ad.ʒ.quinque.

¶ Dyacitoniten solutiui flegmatis est a.ʒ.ii.usque ad.v.

¶ Blance nicolai secundum ip̄m dosis est quantitas castanee secundum alios a.ʒ.ii.usque ad iiii.

¶ Secaniabin solutione educens fleg ma dosis est.ab.ʒ.i. usque ad.ʒ.i.f.

¶ Benedicte secundum nicolaum do sis est ad modum castanee.et secundū alios est ab.ʒ.f.usque ad.i.

¶ Jerepigre galieni secuudum nicola um in potu dosis est a.ʒ.iii.ad.v.ꝛ secū dum alios dosis est ab.ʒ.f.usque ad unam et maxime pro clisteribus.

¶ Pillulaꝝ alefāginaꝝ cōis dos ē.a. ʒ.f.usque ad.i.uel.℈.iiii.usque ad.ʒ.ii.

¶ Pillulaꝝ aggregatiuarum secundū mesue dosis est a.ʒ.i.usque ad.ii.

¶ Pillularum de agarico secundum antidotarium magnum dos.ē.ʒ.ii.et se cundum alios dosis est.a.ʒ.i. ad.ii.

¶ Pillulaꝝ de yera dosis ē.a.ʒ.i.ad.ii.

¶ Pillularum aur̄.dosis est.a.ʒ.i.us que ad.℈.iiii.uel.ʒ.ii.

¶ Pillularū fetidaꝝ mesue dosis ē a.ʒ .ii.ꝛ cōis dosis est a.ʒ.i.usque ad.℈.iiii

¶ Pillulaꝝ hermodact. secūdū mesue dos est a.ʒ.ii.usque.ad iii cōis dosis est a.ʒ.i ad.ii

¶ Pillulaꝝ sine qbuz esse nollo secum dū nicolaū dosis est pillu.xii.l.xiii.secū dū ꝙ dicit i ātidotario magno cōis dos

est a.ʒ.i.ad.ii.

¶ Pillularum stomaticarum secundū mesue dosis est a.ʒ.ii.ad.iii.

¶ Mirabolanorum indorum secundum mesue dosis est sicut kebulorum et est in substantia a.ʒ.ii.usqne ad.iiii. et in infusione a.ʒ.iiii.ad.x.

¶ Lapis lazuli uel stellati abluti secundum mesue dosis est a.ʒ. i.ad.ʒ.ii.ß. nō loti uero est a.ʒ.ß.usque ad.i.et non debet applicari nisi lotus.

¶ Lapis armeni secundum mesue non loti dosis est.a.ʒ.ß.usque ad.i.et loti a.ʒ.i.usque ad.ii.

¶ Epithimi secundum mesue dosis est. ℈ iiii .potio eius in decoctiōe a.v.usque ad xx.et puluis eius ē a.ʒ.iii usque ad vii.et non accipiatur i estete.

¶ Polipodii secūdum mesue est dos a.ʒ.ii.usque ad aure.iiii.

¶ Sene secundū mesue īfusio et potō ē ab aur̄.iii.usque ad.℥.i.ꝛ pulueris eiꝰ secundū alios est.a.ʒ.ii.usqʒ ad.℥.ß.

Confectio hamech secundum m̄sue dos ē a.ʒ.ii. usq̄ ad aur.ii.ꝛ secundū alios dos ē.a.ʒ.ii usqʒ.ad.℥.ß.

¶ Dyacitonitē solutiuū mlie dosis est ab aur̄.i.usque ad.iii.

¶ Secanfabi solōe educēs melācoliaʒ dos ē ab.℥.i.usque ad.℥.i.ß.uel ad.℥.ii.

¶ Iera ruffini secundum nicolaum in antidotario magno dosis est quātitatꝫ castanee cū aqua calida et det̄ de sero

¶ Catartici īperialis secundū nicolaū in dicto antidotario dosis est quantitas nucis magne det̄ sero añ l̄ pꝰ cenā

¶ Dyacatolicon secūdū nicolaū in dicto antidotario sine lapide lazuli dosis ē.℥ ß.uel plꝰ l̄ minꝰ ſm quātitatē recipientꝫ. Quādo autē i eo ponit̄ lapis lazuli bene ablutus dosis est minor ut patʒ quia pro qualibet lb.ipsiꝰ itrāt.℥.ii.lapidis lazuli abluti secundū ātidotariū.

¶ Pillulaꝝ īdaꝝ ꝺscriptōe haly quas poit m̄sue dos ē.ʒ.ii.usque ad aur̄.ii. et dāt̄ cū aq̄ casei.et sunt sane et experte.

¶ Pillularum de lapide lazuli secundū mesue dosis est.ʒ.ii. cum aqua casei.

¶ Pillu.ꝺ lapide armeno secūdū m̄sue dos est.ʒ.ii ut supra

¶ Pill.ꝺ fumoꝝ dos ē.a.℈.iiii.ad.ʒ.ii

Potio reubarbarbari īfusi. ℞ reubar. boni .elec.℈.iiii.ul̄.ʒ.ii spice.℈.ß.ul̄.i.icidāt̄ minutissim̄ ꝛ terāt̄ in mortario cū pistello deide īfūdat̄ p hor.vi.in.℥ i.uini albi boni ꝛ odoriferi si ē i hiem̄. Et si i estate.℥.i.ß.aq̄ endiuie postea fiat fōtꝫ exp̄ssio īqua disolue eletuarii de suco rosa.ʒ.ii.ul̄.ʒ.iii.usque ad ʒ.iii.ß.cassie ꝛ nouit.extracte ʒ.vi.ul̄ loco cassie pōe dyaprunis non solutiui ul̄ māne i eadē dosi ꝛ cū decotione purgāte colerā fiat potio cui addat̄ sirup. uiola.℥.i.ꝛ calida admistret̄. ¶ Potio reubarba.i substācia ℞.reubarbar.℈.iiii.ul̄.ʒii.spice ℈.ß.ul̄ʒ.i.plus ul̄ minus secundū ꝯsiderationē etatꝫ spice nardi l̄ sq̄nāti l̄ cinamomi.℈.ß .torrefiat aliq̄ʒ tulū sup lamina ferrea calida deide subtilit̄ puluerizēt̄. Et nota ꝙ si talis medicina det̄ tēperata cū aqua plātaginis uel aq̄ extictiōis callibis addendo.℥.i. miue citonioꝝ ul̄ sirup.mirtini l̄ sirup. ros.mirabilit̄ ualet in cura fluxuū i quibꝰ ē necesse euāre ꝯfortar̄ ꝛ stipticar̄.

¶ Potio alia in cura dissenterie. ℞. cōticū mirabola.citrinoꝝ kebuloꝝ añ. ʒ.i.ß.terāt̄ grosso mō et cū ℥.viii.aque plātagi.fiat ꝺcoctō usqʒ ad cōsūptionē medietatꝫ.cū qua disolue reubarba.bōi ꝛ electi torrefacti ꝛ puluerizati.ʒ.ii.sq̄nanti.℈.i.miue citoniorū de zucaro rosa..℥.i.ꝛ tepida sūmo admistret̄ mane.

¶ Potō alia familiaris ꝛ usitata. ℞

cassie electe et nouiter extracte.ʒ.vi.uł loco cassie pone mānā uel dyaprunis ñ solutiui secūdū dosi dictā electuarii de succo ros.uel dyaprunis soluti.ʒ.iii.uł iiii.ß. ⁊ cum decoctione purgante colerā fiat potio cui addat sirup.uio.℥.i.

¶ Potō mirabol.citrinorū ʒ.ii.ß.spice ℈.ß.puluerizēt ⁊ infūdāt per hor.vi uł in ℥.i.ß.decoctiōis passularū deinde fiat fortis expssio in qua disolue electuarii de suco rosa.ʒ.iii.ł ii.ß.ł dyaprunis solutiui secūdū dosim dictā cassie electe ⁊ nouit extracte.ʒ.vi. ¶ Uel loco cassie pōe mānā cū decoctiōe purgāte colerā cū sero capno fiat potio cui addat sirupi uio.℥.i.et administretur ut supra.

¶ Potio alia mirabilis i substātia ℞ mirabolanoꝝ citrinoꝝ.℈.iiii.ł.ʒ.ii.spice gra.v.torrefiāt aliquātulū sup lamia ferrea calida et subtiliter puluerizēt ⁊ cū uino citonioꝝ.℥.ii.aque plātag.quātū sufficit et fiat potio Uel loco miue citonioꝝ pōe sirupū mirtinū ⁊ loco aq̄ plātag.pone aq̄ extictionis callibis. ⁊ illa medicina maxie ꝯuenit i fluxib⁹ i qb⁹ necesse ē euacuare ꝯfortar̄ ⁊ stipticar̄.

¶ Potio scamonee correcte.i.dyagridii et ꝯpetēter trite gra.viii.uł.x.zucari rosati iulep rosa.añ.ʒ.ß.cū decoctōe mirabolanoꝝ citri.℥℥.masticis parum quādo fiat potio et administret ubi oportet. Et nota dato ꝙ talis medicina ñ sit usualis est tñ sat gratiose solutia.

¶ Pillule ꝺ r̄ubarba.magistrales. ℞ reubarb.boni et electi.ʒ.i.uł.℈.iiii.spice gra.v.puluerizēt subtilit ⁊ cū sufficienti quātitate electuarii de succo rosa: fiat pasta cui addāt gra.iiii.dyagredii ⁊ fōmēt.x.ł.xi.pillule ⁊ ita ē dos una.

¶ Pillule ꝺ mirabolais citriis mgrales. ℞.mirab.citri.uł corticū ipsoꝝ.℈ ii.reubarbari.℈.i.ß.spice gra.vii.pluerizēt subtilit ⁊ cū elcūario ꝺ suco rosa. et passulaꝝ enucleataꝝ q̄ztitate sufficiēti fiat pasta.cui addat dyagridii gra. iiii.et fōmēt pillule.ix.ł.xi.et dēt ꝯ aq̄ casei.et unaē dosis pro una uice tātū.

Potio agarici ex ifusione agarici. ℞.agarici.℥℥ salis gemme añ.℈.i.puluerizēt et ifundant p horas viii.uel.x.i.℥.i.uini albi odoriferi.uel i aliqua ex aquis digestiuis flegmat. deinde fiat fortis expssio in qua dissolue cassie electe et nouit extracte.ʒ.vi.uł loco cassie pōe mānā electuarii idi maioris.ʒ.iii.uel.ʒ.iii.ß.ꝯsideratis prosperitate et ꝯplexione ⁊ cetera. ⁊ ꝯ decoctōne purgāte ⁊ digerēte flā fiat potio cui addat oximel.sqllitici.℥.i.et det ut s̄.

¶ Potio turbith ex ifusione. ℞.turbith boni et mūdati a cortice exteriori ʒ.i.ß.uł.ʒ.ii.℥℥.boni.℈.i.terant et ifundant per horas.viii.i.℥.i.ß.uini odoriferi uel i aqua decoctiois passula .deiñ fiat fortis expssio i qua dissolue medulle cassie nouiter extracte.ʒ.vi.electuarii idi maioris.ʒ.iii.cū decoctōe purgāte flā fiat potō cui addat m̄ł rosa.cola.℥.i

¶ Potio alia agarici et turbith mundati añ.℈.ii.℥℥.spice añ.℈.ß.et ifūdat per horas.viii.uel x.i.℥.i.ß.uini albi odoriferi.uel i aliqua ex aquis digestiis flātis deinde fiat satis expressio i aqua dissolue cassie nouit extracte.ʒ.vi.electuarii idi maioris.ʒ.iii.uel.ʒ.iii.ß.cum decoctione purgante et digerente flā fiat decoctio.cui addatur oximellis sqllitici mellis rosati collati añ.℥.ß.

¶ Potio agarici i substātia. ℞.agarici boni.ʒ.i.uel.℈.iiii.℥℥.sallis gēme añ.℈.ß.terrātur et ifundātur p horas viii.in.℥.i.ß.boni uini odoriferi albi.uł in aliqua ex aquis digestiuis flātis.deinde fortis fiat expssio i qua dissolue cas

ifusione.

sie.ʒ.vi.electuarij i di mato.ʒ.ii.f.uł.iii et cum aqua decoctois passularum uel sero caprino, uel decoctione purgante uł digerēte flā fiat decoctō. cui addat oximellis sglitici mellis rosati. colati ʒ.f. etsumatur de mane.

¶ Potio turbith i substātia. Re. turbith boni et mādati et mediocrit tritī. ʒ.i. uel. ℨ.iiii. ʒʒ. ℨ.i. electuarii indi maioris. ʒ.iii. et cū decoctiōe purgāte ꝛ digerēte flā fiat potio cui addat ꝓserue uiola. lb.f. mellis rosati collati. ʒ.i. et ō tur ut supra.

Potio soluēs mliam. Re. decoctionis purgātis et digerentis mliam. ʒ.iiii. epithimi. ʒ .ii. bulliāt ꝑ spacīū duoꝝ pater noster et aue maria. deide collet et i dicta collatura dissolue cassie nouit extracte. ʒ.vi. ꝓfectōis bamecb. ʒ.iii. f.ł. sirupi. uio. ʒ.i. det ut supra.

¶ Potio alia. Re. cassie nouit extracte. ʒ.vi. ꝓfectionis bamecb. ʒ.iii. f.ł.iiii et cū decoctione purgāte et digerente mliam fiat potio. cui addatur sirupi uiolati. ʒ.i. et detur ut supra.

¶ Potio alia. Re. ꝓfectōis bamecb. ʒ.ii. lapidis lazuli ignitti extincti abluti ꝛ ꝑpati debite. ʒ.i. dyacatolicōis. ʒ.f. dyboraginati. ʒ.f.ł. cū ō coctōe purgāte ł digerēte melācoliā fiat potō. cui addat sirup. uiolati. ʒ.i. et detur ut supra.

¶ otō eadē i forma boli. Re. dyacatholiconis. ʒ f. ꝓfectionis bamecb. ʒ. ii lapidis lazuli extincti igniti abluti ꝛ ꝑparati ʒ.i. dyaboraginati ʒ.ii. ꝛ fiat bolus cū zucaro qui deaurēt ꝓ nobilibꝫ

¶ Potio alia. Re. corticū mirabolaō rum indorū ꝛ electorū. ʒ.ii. uł. iii. spice ℨ.f. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ.i. pistāt oia simul ꝛ infūdant ꝑ horas. viii. i decoctōe purgante ꝛ digerēte mliam. deinde fiat fortī expssio. i qua dissolue cassie nouit extracte. ʒ.vi. cōfectionis hamecb. ʒ.iii uł. iiii. ł cū decoctōe predicta fiat potō cui addatur siru. uiola. ʒ.i. ꝛ ō t i mane

¶ Pillule magrles. Re. corticū mirabo. indoꝝ ꝛ electoꝝ. ʒ.i. lapidis lazuli ł armeni optime preparati secūdū artem ℨ.ii. epithimi. ℨ.i. salis i di spice añ. gra. iiii. ꝑ. dyaboraginato ꝛ passulis enucleatis añ. quantum sufficit fiat pasta. de qua formentur pillule et sumat ante diem.

Potio. Re. reubar. electi agarici añ. ℨ.ii. ł.iii. spice. ʒʒ. añ. ℨ. f. terātur per horas. viii. i. ʒ.i.f. uini albi odoriferi. deide fiat fortī expressio. i qua dissolue cassie uel māne. ʒ.vi. dyasinico. ʒ.ii. electuarij de succo rosa. ʒ.ii. f cū decoctione digerēte et purgāte flā et colerā simul ꝛ fiat potō cui addatur oximel. sglitici sirupi uiola. añ. ʒ.f.

¶ Potō alia. Re. mirabolani citri. agarici turbith añ. ʒ.i. spice. ʒʒ. añ ʒ.f. terātur mediocrit ꝛ infundātur per horas viii. i uino odorifero subtili ō coctōis passulaꝝ añ ʒ.f. deide fiat fortī expressio. i qua dissolue cassie nouiter extracte. ʒ.vi. uel māne dyasiniconis. ʒ.ii. electuarij de succo rosa. ʒ.i.f. cum decoctō ne purgante et digerente flā ꝛ coleram sił fiat potō cui addatur sir. uio. ʒ.i.

¶ Potio alia. Re. cassie nouit extracte uel loco cassie pōe mānā dyafeicōis electuarii ꝛ suco rof. añ ʒ. ii. cū decocti one cōi uel purgante ꝛ digirēte colerā ꝛ flā sił fiat potō cui addat sirū. uio. ʒ.i

¶ Potio alia. Re. dyaprunis non solutiui cassie nouit extracte añ. ʒ.iii. electuarii indi maioris. ʒ.ii. eletuarii ō succo rosato. ʒ.i.f. cū decoctōe purgāte ꝛ digirēte colerā ꝛ flā. simul fiat potio cui addatur sirupi uiolati. ʒ.i.

¶ Alia medicina i forma boli. Re. cassie electe et tapellate. ʒ.vi. dyasiniconis

ʒ.ii.electuarii de succo rosa.ʒ.i.ß.uł.ii.
et cũ zucaro fiat bol⁹ qui pro nobilib⁹
deauretur et detur in mane.

¶ Pillule magistrales. ℞. reubarb.
electi agari.ʒ.ß.uel.℈.ii.spice salis gem
me añ.gra.iiii.puluerizétur et inpasté
tur cũ oximelle squillitico q̃ztũ sufficit
ꝓ fõma paste cui addat̃ dyagridii gra.
iii.et formentur pillule.ix. uel.xi.et su
matur cum aqua casei.

¶ Potio laudabilis. ℞. reubarb.℈
ii.spice.℈.i.icidãtur minutissie et terãt̃
ĩ mortario deide ĩfũdãt̃ ꝑ horas.viii.ĩ
ʒ.i.uini albi odoriferi calidi deide fiat
fort̃ expssio.ĩ qua dissolue cassie.ʒ.vi.ꝯ
fectionis hamech.ʒ.iii.electuarij de su
co rosa.ʒ.i.et cum aqua casei et cum d̃
coctione purgante coleram et mliam si
mul fiat potio cui addat̃ siru.uio. ʒ.i.

¶ Potio alia. ℞. corticũ mirabola
norũ citrinoꝝ et idorũ añ.ʒ.i.spice.℈.i
terãtur ĩ mortario et ĩfundãtur per ho
ras.viii.ĩ.ʒ.i.uini albi odoriferi deide
fiat fort̃ expressio ĩ qua dissolue cassie
electe.ʒ.iii. dyacatholiconis.ʒ.iii.ꝯfec
tionis hamech.ʒ.ii. electuarii de succo
rosa.ʒ.i.cũ aqua casei uł decoctõe pur
gante et digerénte colerã. ⁊ mliam sił
et fiat potio cui addatur siru.uio.ʒ.i.

¶ Potio alia. ℞. lapidis lazuli lapi
dis armeni igniti exticti et puluerizati
et ꝑpati.℈.ii.uel.iii.ꝯfectõnis hamech
ʒ.ii.electuarii de succo ros.ʒ.i.dyapru
nis nõ solutiui dyaboraginati añ.ʒ.iii.
⁊ ꝯ decoctõe purgãte ⁊ digerẽte cole
rã ⁊ mliam sił fiat potio cui addat̃ siru
pi uiolati.ʒ.i.detur in mane.

¶ Medicina ĩ forma boli. ℞. cassie
electe tapellate.ʒ.iii.ꝯfectõis hamech
ʒ.ii.ß.electuarii de succo rosa. dyapru
nis nõ solutiui.ʒ.i.ß.misce cũ zucaro et
fiat bolus qui pro nobilibus deauret̃.

¶ Pillule magistrales. ℞. reubar.
boni.℈.ii.spice gr.iiii.lapidis lazuli uł
armeni exticti ⁊ ꝑparati.ʒ.ß. salis gem
me gra iii.scamonee correcte gra.ii.
dyaboraginati.q.s.fiat pasta de qua fi
ãt pillule noué et dentur cũ aqua casei.

Potõ. ℞. agarici boni ⁊ electi
mirabol.ĩdorum añ.ʒ.i.ʒʒ.spi
ce.añ.℈.ß.terãtur mediocriter ⁊ ĩfũdã
tur per horas.viii.in.ʒ.i. decoctionis
passulaꝝ in.ʒ.i.ß.aque scabiose deinde
fiat fort̃ expssio ĩ qua dissolue electua
rii ĩdi maioris ꝯfectõis hamech añ.ʒ.ii
Uel loco ꝯfectõis hamech pone yerã
ruffini et cũ decoctõe purgãte flã ⁊ me
lãcoliã sił fiat potio cui addat̃ oximel
lis squilitici sirupi uiol.añ.ʒ.ß.et det̃
per.ii.horas ante diem.

¶ Potio alia. ℞. turbith electi mũ
dati triti mediocriter.℈.ii.lapis lazuli
uel armẽi.ʒ.i.ʒʒ.℈.ß.ꝯfectõis hamech
electuarii ĩdi maioris añ.ʒ.i.ß.cassie no
uiter extracte.ʒ.vi.et cũ decoctiõe pur
gante et digerente flã et mliam simul ⁊
fiat potio cui addatur dyaboraginati
mellis rosati collati añ ʒ.ß.

¶ Potio alia. ℞. cassie electe nouit̃
extracte ʒ.vi.electuar.indi maioris con
fectõ hamech añ.ʒ.ii.ł loco hamech po
ne ierã ruffini ⁊ ꝯ decoctõe digerẽte flã
⁊ mł̃iã fiat potõ cui addat̃ siru.uio.ʒ.i.

¶ Medicinalia in forma boli. ℞.
mane uel cassie tapelate.ʒ.vi.cõfectiois
hamech elect. indi maio.añ.ʒ.ii.⁊ cum
zucaro fiat bolus ⁊ deauret̃ ꝓ nobilib⁹

¶ Medicinalia in fõma boli. ℞. a
garici boni.ʒ.ii.lapidis lazuli prepara
ti et puluerizati.℈.ii.uel.ʒ.ß. electuarii
indi maioris confectionis hamech dya
catholiconis añ.ʒ.ii.zinziberis.℈.ß.mi
sce omnia puluerizando et inpistando
cũ oximelle squillitico et dyaboragina

to q̄ztū sufficit pro forma paste de qua fiat bolus q ꝓ nobilibus deauretur

¶ Pillule magistrales. ℞. yere ruffini lapidis lazuli. corecti puluerizati et prepati turbith mundi añ. ℈. i. agarici ℈. ß. ℥℥. gran. iiii. misce oīa inpastando cū dyaboriginato quātum suficit ꝓ forma paste et formēt pillule. ix. uel. xi. et accipiat cuz uino odorifero.

Potio. ℞. corticū mirabolano. ꝑ idorū citrinoꝝ añ. ℈. ii. spice. ℈ ß. passulaꝝ enuclea. ʒ. i. pistent oīa ⁊ sil ifundātur per. viii. horas. in. ℥. ß. decoctionis passulaꝝ deide fiat forti expssio i qua dissolue cassie elec. nouiter extracte dyacatholiconis añ. ℈. iiii. electuar. de succo rosa. ʒ. i. cū decoctiōe cōi fiat potio cui addatur sir. uio. ℥. i.

¶ Potio alia. ℞. reubarba. boni et electi. ʒ. i. spice ℥℥. añ ʒ. ß. fant debite ⁊ ifundant debite per horas. viii. in. ℥. i. ß boni uini albi odoriferi deinde fiat forti expressio inqua disolue cassie nouiter extracte diacatholiconis añ. ʒii. lapidis lazuli igniti extincti ⁊ preparati abluti añ. ℥. ß. dyafiniconis electua. de succo ros. ꝯfectionis hamech añ. ʒ. i. et cū decoctione cōi fiat potio cui addat siru. uiolati dyaboraginati añ. ℥. ß.

¶ Potio alia. ℞. dyacatholiconis ℥. ß. lapis lazuli igniti puluerizati ⁊ preparati. ℈. ii. dyafiniconis. ʒ. ii. electuarii de succo rosa. ʒ. i. cum decoctione cōi fiat potio et addatur dyaboraginati sirupi uiolati. añ. ℥. ß.

¶ Potō alia. ℞. cassie nouiter extracte. ʒ. vi. confectionis hamech. ʒ. ii. dyafiniconis electua. de succo rosato añ. ʒ. i. misce cum aqua casei fiat potio cui addatur sirupi uiolati. ℥. i.

¶ Medicina i forma boli. ℞. dyacatholiconis. ℥. ß. uel cassie tapellate. ʒ. iii diafiniconis electua. de succo rosa. confectionis hamech añ. ℈. iiii. et ꝯ zucaro fiat bolus qui deauretur pro nobilib⁹.

¶ Pillule magistrales. ℞. rubar. boni electi agarici electi lapidis lazuli uel armeni ꝑpati añ. ℈. i. diagredii añ. gra. iii. salis gēme gr. iiii. puluerizāda pluerizētur et cū oximelle squillitico ⁊ diaboraginato añ. quantum sufficit ⁊ fiat pasta de qua formentur pillu. viii. ⁊ sumatur cum aqua casei.

Ad caput saluia peonia maiorana sticados et eorum aq̄ distillate nux muscata cubebe folia lauri balsamus et eius lignum laudanum thus muscus acorus.

¶ Ad pectus scariola capill⁹ uene. isopus passule ficus dactili uiole. amilum dragāti pinee fenugrecum iuiube amigdale pulmo uulpis ordeū mel.

¶ Ad cor bugulossa acetosa mllissa et aque earū ambra muscus os de corō cerui fragmēta lapidum preciosorum

¶ Ad epar endiuia eupatorium absinthium nenufar fumus tere ⁊ earū aque aqua ordei spica spodium sandali squinamtū assaꝝ cuscuta lactuca squila anisuz feniculus dauc⁹ cinamomū se. melo. cucurbit citruli cucumeris.

¶ Ad splenem. scolopēdria tamarisc⁹ rubea tintorum calamentū eupatoriuz et eaꝝ aque cappares ⁊ cortices radicū fraxini gentia. spargus cuscuta anisum feiculs acor⁹ dauc⁹ assaꝝ scordeō sqlla

¶ Ad renes ⁊ uesicam saxifragia pinpinella scolopēdria paritaria millifoliū et aque eaꝝ miliū solis quiqz radices calide apii feni. petrocili. spagi ⁊ brusci ⁊ semina eaꝝ cātarides ⁊ macedonicū.

¶ Ad matricē arthimesia matricaria sauina calamentū pulegium rubea tin

ctorum et aque eaꝝ. et similiter alie me
dicine ducentes ad renes et uesicam.
¶ Ad iuncturas. ℥℥. et piper acorus
opponacum squilla assa aqua porri po
lium camedreos camepitheos amonũ
cardamomum et succus caulium.
A Capite soluentia siplicia agari
cus aloes colloquitida sene epi
thimũ euforbiũ lapis lazuli sarcocolla
opponacum sticados et squilla.
¶ Cumposita pillu. chochie auree lu
cis pillule sine quibus esse nolo yera pi
gra yera logodion blanca nicolai yera
hermetis yera colloquintide.
¶ A pectore solutiua siplicia agaric⁹
yreos colloqntida ysop⁹ uolubilis cas
sia ꝑpentaria arist. rotũ. capill. ueneris.
¶ Cumposita pillé de agarico dyase
ne paulinum nicolai.
¶ A stomaco soluentia simplicia alo
es cassia fistu. manna pruna mirabola
ni absinthium psillium etiam omnes m̃
dicine euacuantes ab aliis membris.
¶ Cumposita pillule cochie auree lu
cis pillule sine quibus esse nolo vera pi
gra yeralogo. blanca. nicol. et cetera.
¶ Ab epate soluẽtia siplicia reubarb.
mirabolani succ⁹ rosa. mezereon absin
thiũ fumusterre eupatorium yreos se
rapinũ sarcocolla calamentũ mõtanuz.
¶ Cumposita pillule de reubarbaro
triffera sarracenica.
¶ A splene soluentia simplicia agaric⁹
absinthiũ sene elebor⁹ niger lapis lazu
li lapis arme. mirabo. indi
¶ Composita pillé de lapide lazuli de
lapide armeno de fumotere diasene cũ
fectio hamech
¶ A renibus et a uesica solutiua simpli
cia agaricus turbith hermodactuli eu
forbiũ serapinum oppõacũ sal gẽme
¶ Cõposita pillule ꝺ bñdicta nicolai
catarticũ ĩperiale iustinũ electu. ĩduz.
¶ A matrice soluẽtia siplicia colloqui
tida agaric⁹ turbith. et nota similiter
alie medicine solutiue possũt euacuare.
a mr̃ice et silr̃ ab aliis mebris si dãt cũ
diureticis et appropriaꝫ de ea mẽbra.
¶ Cõpoita pill. fetiꝺ ꝺ bñdc̃a nicolai.
¶ A iuncturis simplicia soluentia her
modactilus turbith euforbium serapi
num agaric⁹ oppona. diagrid. asseruz.
¶ Cõpoita pill. aur̃. ꝺ hermodactil fe
tide colloquitiꝺ. opponaca sarcocolla
ꝺ ꝑapino ꝺ euforbio yera hermeꝫ bñdi
eta nicolai ⁊ alia cũ diureticis a ꝓpaꝫ

Simplicia calefacientia caput
saluia ruta maiorana betoni
ca peonia saturegia calamẽtũ
pullegiũ ꝑpillũ siler mõtanũ camomilla
mellilo. sticados fenicul. aque eoꝝ aque
uite lignũ aloes xilobalsa. carpobalsa.
foliũ thus laudanũ folia lauri melegete
nux muscata cubebe musc⁹ ãbra sqlla.
¶ Cõposita sũt sirupi de sticados si
rupi de acoro pliris arcoticon aurea
alexãdrina tyriaca fermẽtata m̃tridatũ
dyacori diaolibanum diacastoreum.
¶ Potio sãcti pauli paulinũ theodo
ricõ ꝯfectõ anacardia ꝯfectõ ꝺ musco
diambra acori conditi kebuli conditi
gallia muscata.
¶ Embrocatõ calefactiua caput. ℞.
sticados arabici maiorane rute camo
mille melliloti folioꝝ lauri origani be
thonice añ. M. ꝑ. misce et fiat ꝺcoctõ
ĩ sufficiẽti quãtitate aque usque ad cõ
sũptionẽ medietatis. et quãdo necesse
erit ẽbrocatio faciẽdo dictã decoctio
nem calidã cadere ab alto post uero di
ctam decoctionem. potest in mediate
applicari anteriori parti capitis petia
dupla in dicta decoctione infusa et añ

quā refrigeret remoueat ne actuali frī ditate inferatur postea nocumentum.

¶ Possūt etiā fieri ēbrocationes ex oleis calidis uel ex aliquo. uel ex ipsis actu calidis ēbrocādo supra ab alto.

Olea calida sunt ista oleū nardinū laurinū ꝺ eufōbio ꝺ castoro de piperib⁹ de aneto de sābuco

¶ Epithima calefaciēs ⁊ cōfortās caput ⁊ resoluens catarum ꝺscendentem ad mēbra iferiora. ℞. uini. al. potenti odoriferi aque uite añ. ℥. vi. salis comunis triti. ℥. i. liquefiat primo sal buliēdo ad igne et post ebulitione addat aq̄ uite et cū opus fuerit i dicta ꝯpositione tal'r balnea petiā lini duplā quā pri⁹ expressam applica pti anteriori capitis. et sic retentabis in die uel post si oportunum et est res experta.

¶ Unguētū calefactiuū capitis. ℞. olei nardini olei de euforbio olei laurini añ. ℥. i. ß. castorei euforbii piperis añ ℈. i. bethonice sicce rute sicce maiorāe sicce gar. puluerizatoꝝ añ. ℈. ß. nucis. musca. gr. vi. puluerizatis oib⁹ misce et cum modico cere fiat unguentum.

¶ Emplastrum quod fit ex tyriaca et metridato cum succo mente est expertum contra dolorem capitis ut dicit m̄ sue in capitulo de soda frigida.

¶ Sacculus ifrigidās caput. ℞. sticados arabici camomille melliloti añ. ℥ ß. florū āthos bethonice sicce saluie sicce rute sicce añ. ʒ. ii. pulue. gariofil. ʒ. i. ß. nucis. musca. ʒ. ß. piperis. ℈. i. gallie. musca. descriptione mesue gr. vi. l'. ℈. ß. tere terēda mediocriter et ifūdāt i sacculo de sidone et grana que applicetur āteriori pti capitis posset ēt calefieri ⁊ aspgi aq̄ uite et postea applicari ⁊ fortius operabitur. ¶ Unde nota ꝙ dicta localia nō debent applicari nisi post debitā purgationē et in statu uel i declinatione egritudis nō autē in pricipio uel augumēto neque āte purgationem ne uirtute sua actuali et uirtuali caliditate magis attrahat de mā ad locū qua pp peior erit error ꝑore ut patet.

Simplicia infrigidantia caput sr̄ papaꝟ albū. nenufar lactuca iusqaius uiole rose ⁊ aque eorū cāfora opiū acetū folia salicis.

¶ Cōposita sūt sirupi dyapapauer de nenufaris sirupi ros diacodion zucaꝝ rosa. zucaꝝ uiola loc de papauere ⁊ unguēta ⁊ olea frigida ut clare patet

¶ Embrocatio infrigidās caput. ⁊ ꝓhibens ascēsum uapoꝝ calidorū ad caput ipsū. ℞. olei rosa. aque rosa. añ ℥. ii. aceti. ℥. i ß. mise omnia optīe agitādo donec coniungāt. deinde pone ad infrigidādum in aqua frigida in ampulla. et dum erit necesse embroca āteriorē partem capitis faciendo dictā embrocationem cadere de alto ⁊ super ponēdo petiā balneatā in eadem ⁊ sic reitera secūdum necessitatem.

¶ Si autem facere uis embrocatiōes cū succis frigidis pōt sic fieri. ℞. suci sēp uiue suc. plātagi. succi solatri succi iusqa. succi granatorū añ quātū suficit

¶ Uel potes accipere unum ex dictis succis ul' duos uel tres ad placitū ēbrocādo ut supra ⁊ petiā ul' stupā balneatā indictis succis applicādo ut supra a cū missura coronali usqꝫ ad dimidiū frōtis Et similit̄ possit fieri ēbrocatio cū oleis frigidis enbrocādo ut supra

Olea frigida sūt oleū rosa. oleū uiolatū oleū de papauere oleū ꝺ nenufa. oleū de mādragora et cet'a. Et ñ postponat quin in dictis ēbrocationibus cadet modicū aceti. ut uerbi grā. ℥ .i. ß. quia ei dat uiā penetrādi ⁊ modū

melius ifrigidādi. Et si iterum uis magis ifrigidare et prouocare sompnum ubi oportet. s. ubi sūt uigilie. adde dictꝫ ēbrocationib⁹ modicū de opio l' ꝺ succo mādragore. Nota tñ ꝙ talia neque alia nō debēt applicari nisi i ultimis id est quādo alie medicine nō ꝯferūt applicātur etiā securius in pricipio et augumēto egritudinis ⁊ maxime si p̄cesserūt suficientes et debite purgationes ut patet manifeste intuenti.

¶ Saccul⁹ ifrigidās caput. ℞. sādalorū alboꝝ rubeorū citrinorū añ. ʒ. i. ℥. rosa. rubearum florū uiola. florū nenufaris añ ʒ. ii. ℥. corallorū rubeoꝝ. ʒ. i. cāphore. ℈. ℥. misce pulueriza pulueriza nda et fiat sacculus qui quādo erit oportunum aspergatur aqua rosa. uel nenufaris ⁊ applicet' parti anteriori capitꝫ.

¶ Unguētū ifrigidās caput. ℞. olei rosa. de nenufar. añ ℥. ℥. succi' sēper uiue succi solatri succi plātag. añ. ʒ. ii. misce optime i āpulla agitādo deide adꝺ unguētū populeonis. ℥. ℥. sādalorū alb. et rube. et citrinoꝝ. añ. ʒ. ℥ florū nenufaris. ʒ. i. cāphoris. ℈. i. tere. terēda miscēdo et cū modico cere fiat ūguētū addēdo aceti. ℥. ℥. et ungat' pars āterior capitis i ꝯmissura coronali i antea. Et si uis sōpnū prouocare et forti⁹ ifrigidare. adde dicto unguēto opii gra. iii. uel plus secundum necessitatem.

Simplicia calefaciētia pectus ⁊ pulmonē sūt ysop⁹ prassium bethonica scabiosa capill. uene. et eaꝝ aq̄ yreos liqricia passule fic⁹ dactili lilium enula ꝑpētaria m̄l rosa. urtica. [illegible]. rotū

¶ Cumposita sunt sirupi de ysopo de prassio de liquiricia calamento dyairis dyapēidion dyaprassium dyacalamentum dyadragantum calidum loch. ꝺ pino loch sanum et cxptū loch de squilla.

¶ Unguētū ualēs cōtra frigiditatem pectoris. ℞. olei yrini olei camomille olei amigdalarū dulciū añ ℥. ℥. mucillagi. fenugreci. mucillagin. se. lini añ. ʒ. ii. butiri recētis sine salle. ℥. ℥. misce et cuꝫ modico cere fiat unguentum pro ūctione pectoris ante pastum.

Simplicia ifrigidātia pect⁹ pulmonē sūt uiole papauer. album sebestē et eoꝝ aq̄ dyadragātū gummi. ara. amilū. se. papa al. iuiube mora celsi.

¶ Cōposita sūt sirupi uiola. ꝺ iuiubis de papauer̄ zucaꝝ rosa. uiolatū dyapapauer dyadragātū. fridū dyapenidion sū spēbus calidis penidii uel uiolatum.

¶ Unguētū ualēs ꝯ caliditatē et siccitatē pectoris. ℞. olei uio. ℥. i olei. amigda. amaꝝ dulciū. ℥. ℥. piguedis gallie uel anaꝫ medulle. uituli añ. ℥. iii. mucillag. psilii dragāti uel gūmi arabici añ. ʒ. ii. misce et cum modico cere fiat unguentum ante pastum.

Medicine calefacientes cor sūt mellissime buglosa borago rosmarinus et eorum aque croci ābra muscuū corticis semen. et folia citri foliorum radicum ben al. et. rub. enula campana doronaci zedoria cotula mōtana lignū aloes xiloaloes oximū aurū gariofi. cia momū macis se. maiora. se. basiliconis nux muscata.

¶ Conposita sūt electuariū de gēmis cōfectio de musco cōfetio de xiloaloes electuariū letificās aromaticū muscatū ꝯfectio de citro pliris arcoticon cortices citri ꝯditi dyambra dyacicti dyanthos gallia muscata ꝯditū ꝺ buglossa.

¶ Epithima cordiale calidū. ℞. aq̄ꝝ mellisse buglosse añ. ℥. iiii. gariofil. ligni aloes corticū citri nucis musc. añ ℥. ℥. se. maiora. se. basiliconis añ. ℈. i. croci. ℈. ℥ terrant' oīa et misceant' agitando bene

in ampulla et quādo erit necesse petiā duplā lini ifūde et facta expressione tepidam applica regioni cordis.

¶ Epithima aliud cordiale calidum ℞. succi mellisse succi buglos. facti primo residētiis añ. ℥. iii. macis ligni aloes nucis musca. añ. ℈. ii. croci. ℈. ß. musci. ābre añ. gr. i. pluerizēt pluvizāda miscēdo et ifūdēdo petiā et applica ut supra

¶ Unguentum cordiale calidum. ℞ olei de spica olei camomille añ. ℥. i. ß.

¶ Uel si uis fortiꝰ facere pone oleum de croco oleū de been loco dictoꝝ gariofi. ligni aloes cōticū citri nucis musca. ℈. i. doronici zedoarie xiloaloes oximi semis. basilicōis. se. maiorana. añ. ℈. ß. ambre croci musci añ. gra. ii. gallie musc. gra. vi. et fiat puluis miscēdo. cū modico cere noue et fiat ūguētū. cū quo ūgat regio cordis ante pastū per horā.

¶ Sacculus cordialis calidus. ℞. florum borag. et buglosse añ. ʒ. ii been alb. et rube. añ. ʒ. i. croci. ℈. ß. sirupi de grana ꝯbusti. ℈. i. macis cinamomi gariofi. coralloꝝ rubeorū rosa rubea añ. ʒ. ß. ossis de corde cerui. ℈. ß. musci ambre añ. gra. ii. gallie musca. descriptiōe mesue. gra. vi. se. maiora. se. basiliconis anisi calami aromatici ana. ʒ. ß. puluerizētur oīa mediocriter et īponat in sacculo de sindone de grana et quādo erit necesse aspergat dictus sacculꝰ ꝯ aqua buglosse calida et loco applicetur.

Simplicia infrigidātia cor sunt acetosa nenufar rose uiole. et eaꝝ aque cāphora margarite corali sādali oēs iacicti smiraldi karabe os de corde cerui rasura eboris spodiū lutū sigilla. acetositas citri se. acetose coriādrū acetū agresta acetositas limonū et citrāgulorū citonia pira lac acetosum.

¶ Cōposita sūt sirupi de acetositate citri sirupi de succo acetose sirupi boragi. rosat zucaꝝ rosa. trocisci de sādalis trocisci de berber. et trocisc. d̄ camphora trocisci de spodio cum semine acetose dyamargariton dyarodon abbatis sine speciebus calidis triasandali manus cristi cum perlis.

¶ Epithima cordiale frīdū. ℞. aq̄ rosate aq̄ ēdiuie. ℥. ii. sāda. rub. subtilissim̄ puluerizatoꝝ. ʒ. i. corallo. rub. ℈. i. croci cāphore añ. gra. iiii. uel. iii. misce oīa agitando in ampulla. et facta expressione applicetur regioni cordis.

¶ Epithima aliud cordiale fortiꝰ ifrīdās. ℞. aq̄ nenufaris aq̄ rosa. aq̄ acedule añ. ℥. iii. sāda. rub. coral. rub. sem. acetose añ. ʒ. i. aceti. ʒ. ii. cāphore gra. iiii. misce oīa puluerizādo et agitando ī āpulla. deīde madefac petiā lineā ⁊ exprime et loco cordis applica.

¶ Unguētū cordiale frigidū et ita mirabiliter operat calori febrili sicut uenenū operat cordi et īfalāter iuuat ad curādrū oēs febres et maxīe si applicetur post uniuersales et debitas purgationes. ℞. olei. de nenufa. citrino. ℥ iii pulueris florū de nenufar. citrino. ʒ. ii. sanda. rub. se. acetose corallo. rub. añ. ℈. i. margaritaꝝ nouaꝝ oss. de corde cerui añ. ℈. ß. cāphore gr. iii. misce oīa puluerizādo et ꝯ modico cere noue ablute ī aqua rosat. uel ī aqua nenufaris citrini fiat unguentum de quo ūgat regio cordis ante pastū et ante accessionē febris per horā. et est res mirabilis.

¶ Sacculus cordialis. ℞. florum. nenufaris rosa. rub. uiolaꝝ. ana. ʒ. ii. sāda. alb. et rub. et citrini. ana. ʒ. i. ß. coriandri. lābrusci accedule sicce. se. acetose ana. ʒ. ii. oss. de corde cerui. ℈. i. margaritarū nouaꝝ. ℈. ß. cāphore gra. iiii. puluerizētur omnia mediocriter et po

nāt' in sacullū sete de grana qui postea applicetur regioni cordis sub mamilla sinistra et posset aspargi aqua ros. uel aq̄ florū nenufa. ul' aq̄ acetose l' aq̄ endiuie ⁊ sil'r regiōi cōdis applicari posset.

¶ Puluis cordialis. ℞. fragmētoꝝ rubini granati iācicti smaragdi et saphiri marga. nouaꝝ añ. ℈. i. corallorū rub. añ. ℈. ß. oss. de corde cerui unicornu añ. ℈. ß. musci ābre ana. gr. iiii. foliorū auri et argēti. gr. vi. folia oīa subtilissime pl'uerizētur et extrahāt' a petia excepto auro ⁊ argēto q postea addant'.

¶ Mixtura cordialis cōis. ℞. dyaboraginati dyabuglossati añ. ℥. i. man' cristi cū perlis. ℥. ß. fragmētoꝝ īcisorū subtilissiē puluerizatoꝝ. ℈. ß. fiat mixtura et deauret' cū foliis duob' auri ⁊ exhibeatur.

¶ Nota ꝙ facta ē mētio de fragmētis preciosis. sz fragmēta p̄ciosa sūt quinqz. vz. Jacincti. Granate. Rubini. Saphiri. Smiragdi. Aliqui ēt ꝯputāt mā garitas et corrallos īter ista. et sic fragmēta p̄ciosa sūt. vii. numero ut patet. Et nota ꝙ dato ꝙ talis mixtura dicta succurat aliis mēbris ut epati stōacho ēt pōt aliis mēbris ualidi' succurere. hoc mō. si uis succurere pectori adde mixture de dyayris. uel dyapenidi. ul' de dyadragāto l' de aliquo loch. ⁊ hoc secūdū exigētiā egritudis. et si uis succurrere epati da de triasanda. uel dyarodō abbat' l' de dyarodō descriptiōe cōi l' spēb' eoꝝ. et hoc ſm distēperātiā eoꝝ calidā uel frīdā. ⁊ si uis sucurrere relaxationi stomachi l' itestinoꝝ potes addar' ō zuc. rosa. ⁊ ō mastice ⁊ ō puluere mēte. et sic ō aliis ut pz ꝯsiderāti.

Simplicia calefaciētia stōacum sūt absīthiū mēta feniculꝰ ſpillū ani. et aq̄ eoꝝ aque uite cyminū galāga macis gario. ℥℥. pip cynamomū am̄os melegetta cardamomū calam' arōatic' raffan' sqlla gallia musc. maxie cortices interiores. et sic de aliis.

¶ Cōpoīta sr̄ sirup' ō absīthio sirup. de mēta mel ros. oximel ꝯpositū oximel sqlliti. tyriaca fermētata m̄tridatū dyaciminū dyanisū aromati. rosatū aromaticū nardinū rosata nouella. ℥℥. ꝯdituz nuces ꝯdite trocisc. ō lig' aloes. suffuf. de aromatibus suffuf. dyarodon.

¶ Unguētum ꝯtra debilitatē stōachi frīdi. ℞. olei de absīthio olei de spica añ. ℥. i. olei. camomille. ℥. ß. pulueris gario. galang. macis nucis musca. añ. ℈. i gallie musca. descriptione mesue gra. iiii. puluerizentur puluerizanda et cuz modico cere fiat unguentum pro ūctione stomachi ante pastum.

¶ Saccul' ꝯtra debilitatē stōachi frīdi tm̄. ℞. mēte sicce absīthii añ. ℥. ß. l'. i pulueris gariof. nucis musc. descriptōne mesue gra. vi. misce pl'uerizari grosso mō et fiat saccul' q aspergat' aq̄ absīthii. et sic tepid' applicet' stomacho.

¶ Epithima ꝯtra debilitatē stōachi frīdi tm̄. Re. absīthii mēte sicce pl'egii añ. M. i. spice squināti añ ʒ. ß. pl'ueris gario. galāge cynamomi macis nucis musca. añ. ʒ. i. fiat decoctio i. lb. viii. aq̄ usque ad ꝯsūptionē medietat'. ⁊ deide i dicta decoctione calida madefiat spōgia et post exp̄ssionē stōaco applicet'.

¶ Unguētū ꝯtra ōbilitatē stōi propt' humiditatē. Re. olei de spica olei ō absīthio. olei masticis. olei. rosa. añ. ℥. i. pul. absīthii rosa. ru. maiora. rutte. sicce ana. ℈. i. pul. gario. galāg. cynamo. macis. corallo. rube. corriādroꝝ prepatorū añ. ℈. ß. gallie. musca. gra. vi. misce oīa pl'uerizādo. ⁊ cū modico cere fiat ūguētū ꝓ ūctione stōi ante pastum.

¶ Sacculus ꝯtra debilitatē stomachi propter humiditatē. ℞. absithii mēte sicce pullegii mētastri maiora. sicce añ ʒ ii. pul. gariofi. galāge macis cynamo. corriādroꝝ prepatoꝝ añ. ʒ. i. terrant̄ omnia mediocriter et ponātur i saculū qui aspergatur cum decoctōe ani. feni carui et cymi. calida et sic applicetur.

¶ Epithima ꝯtra debilitatē stōi propt̄ humiditatē. ℞. se. ani. fen. cimini cāui ameos añ. ℥. ß. absithii mēte sicce maiorane pullegii siccoꝝ añ. M ß galange gariof. cynamo. añ. ʒ. ß. fiat. decoctō i lb. viii. aq̄ usque ad ꝯsūptionē medietatis deinde dicta decoctione calida ma defacta spongia et exprime ⁊ stōacho applica iter ūblicum et furculam

Simplicia stōachū ifridātia sūt rose uiole solatrū portula. plantago ⁊ sp uiua ⁊ eaꝝ aq̄ cucurbite melones citruli cucumeres poma grana. arantia citonia spica pira agresta accetositas citri uinum berber. prunelli sorbelle nespille.

¶ Cōposita sūt sirup⁹ acetos⁹ simplex sirup. rosat. siru. d̄ grana. oxizacra dia citonitē de zuc. triasādali diarodō ros. nouella zucaꝝ. rosa. zucaꝝ uiola. trocisc. d̄ spodio ꝯ. seie. aceto. trocisc d̄ cāphora trocisc. d̄ sāda. trocis. d̄. berber.

¶ Unguētū ꝯtra debilitatē stōi calidi tm̄. ℞. olei rosati. ℥. iii. l̄ loco ei⁹ pōe aliqd ex oleis fridis sāda. alb. rub. atqꝫ citrinoꝝ corriādri p̄pati rosa. rube. se. acetose. se. cito berbe. añ. ℈. i. pistētur oīa miscēdo et cū modico cere. ⁊ fiat ūguentum pro stomacho ante pastum.

¶ Saccul⁹ ꝯtra debilitatē stōi calidi tm̄. ℞. rosa. rub. et citrinoꝝ añ. ℥. i. ß. se. acetose corriādroꝝ p̄paratoꝝ añ. ʒ. i pulueriz̄ēt̄ oīa mediocrit̄ ⁊ ponāt̄ i saculo et aspergatur aqua rosa tepida et loco applica et cetera.

¶ Epithima ꝯtra d̄bilitatē stōi calidi tm̄. ℞. aq̄ rosa. succi plātag. collati añ lb. ß. aceti. ℥. i. sanda. oīum. se. acetose. añ. ℥. ß. misce oīa bene agitādo. et qñ o p⁹ fuerit balnea petiā lineā i dicto epithimate ⁊ p⁹ exp̄ssōez stōacho applica

¶ Epithima ꝯtra debilitatē stōi ꝓpt̄ siccitatē. ℞. floꝝ malue matꝝ uiolaꝝ. furfuris añ. M. ß. floꝝ camomille florū uiola ana. M. ß. fiat decoctio in bocalib⁹. viii. aque usque ad ꝯsūptionē medietatis et infundatur spongia ⁊ facta expressione stomacho applicetur.

¶ Epithima aliud ad idē. ℞. olei amigda. dulciū olei uiolati camomilini. añ. ℥. iiii. misce et tepidum ponatur i uesica porci que stomacho applicetur.

¶ Unguētū cōe ꝓ stōacho. ℞. olei. de spica olei citonio. olei masti. olei uiolati añ ℥. i. pul. gari. sāda. rub. macis galāge cynamo. añ. ℈. i. gallie muscate ana. gr. vi. misce terēda terāt̄ et cū modico cere et fiat unguentum de quo ungatur stomachus āte cibum.

¶ Unguētū ꝯtra uomitū et relaxationē stōi. ℞. masticis olei rosat. olei d̄ m̄ta ana. ℥. i. olibani masticis ana. ʒ. ß. mēte sicce corralo. rubeo. acatie terr̄ sigillate rosa. rub. ana. ℈. ß. terēda terant̄ et cum modico cere et fiat unguentum.

Simplicia calefaciētia epar sūt absithiū eupatori. fum⁹ t̄re aq̄ eorū spica squinātū cynamomū assarū radices quiqꝫ cōes calide. s. apii. feicul. petroci. brusci. spargi et cetera.

¶ Cōposita uero sūt sirupi d̄ eupatorio de absithio de fumoterre dyacimi. dyacalamentum dyagalan.

¶ Epithima calefaciēs epar. ℞. absithii eupatorii añ. M. i. se. ani. feni am̄os añ. ʒ. i. ß. spice squināti cynamo. galā

ge gariof. añ. ʒ. i. fiat. decoctio i bocali b⁹. vii aque ad ꝯsũptionẽ medietatꝭ. dei de madefiat petia linea l' spongia et sic calida p⁹ expressionẽ epati applicatur.

¶ Unguẽtũ calefaciẽs epar. ℞. olei de absinthio. ℥. ii. succi eupatorii succi absinthii añ. ʒ. ii. spice squinãti añ. ʒ. i. ß. cynamo. galãge gario. ligni aloes ana. ℈. i. gallie musc. gra. vi. misce terẽda t̃ rat̃ et cũ modico cere et fiat unguẽtũ.

¶ Saccul⁹ calefaciẽs epar. ℞. eupatorii succi absinthii succi floꝝ camomill' ana. M. ß. cynamo. gariof. galãge spice squinãti añ. ʒ. i ß. misce mediocrit̃ terẽda terãtur et iponãtur in. sacculo et aspergat̃ cũ aqua absinthii l' eupatorii calida et sic calidum applicetur.

Medicine simplices infrigidãtes epar sunt ẽdiuia lactuca portu. rosa. solatrũ nenufar ⁊ aque eorum spodiũ sandali cãphora acetũ berber. iiii. se. cõia maiora et minora. s. cucurbit melon. cucume. citruli. iiii. se cõia miora sũt sicut ẽdiuia lactuca portu. ⁊ scariola.

¶ Cõposita sũt sirup. de ẽdiuia sirup. ꝺ succo endiuie acetos⁹ simplex rosatus de granatꝭ de nenufaris. uiola zucaruz ros. uiola triasand. iuleb rosat. dyarodõ abbatis dyarodõ descriptõe cõi trocis. ꝺ spodio trocis. ꝺ sandalis trocis. ꝺ caphora troci. de berbe. troci dyarod.

¶ Epithima ifrigidãs epar. ℞. aque ẽdiuie. ℥. iiii. aque rosa. ℥. ii. sanda. rub. aceti ana. ʒ. ii. spodii. ʒ. i. misce bene agitãdo i ãpulla et infũdẽdo petiã lini que post expressionẽ regioni epatꝭ applicetur. et est maximum post purgationes uniuersales ut patet.

¶ Epithima aliud forti⁹ ifrigidãs epar. ℞. aque ẽdiuie aque nenufar. ana ℥. iii. uel loco haꝝ aquarũ põt poni aq̃ solatri et aqua ros. spodii ana. ʒ. i. sãda. alb. et rub. ana. ℈. i. aceti. ʒ. ii. cãphor gr. iiii. misce terẽda terãtur et agitando in ãpulla deinde madefiat petia lini q̃ p⁹. expssionẽ epatꝭ regioni aplicet̃.

¶ Unguẽtũ ifrigidãs epar. ℞. olei. rosa. olei de nenufar añ. ℥. i. ß. sãda. alb. et rub. ana. ℈. ii. spodii. ℈. i. ß. pul. rosa. rub. ℈. i. aceti. ʒ. ii. cãphore gr. iiii. põt. ẽt addi. ʒ. ii. uel iiii. mucillag. psillii cuz modico cere ablute in aq̃ rosar. et fiat unguentũ ad unguendũ ep ãte pastum post debitã purgationem.

¶ Sacculus infrigidans epar. ℞. florũ nenufaris rosa. rube. añ. ℥. ß. sãdalorũ alb. ⁊ rube. ⁊ citrinoꝝ coraloꝝ albo. ⁊ rub. ana. ʒ. i. spodii. ʒ. ii. camphore gra. vi. berber. ʒ. i. ß. terantur oia grosomõdo et ponantur in saculo ⁊ quando uis applicare saculũ asperge cũ aqua rosa. uel de nenufari.

¶ Implicia calefaciẽtia splẽnẽ sũt scolopẽ. tamari. calamẽ. nasturtiũ rubatinctorum ⁊ aque eoꝝ caparorum corticum radicum gentiane thimum epithimuz aristo. amigdole ama. se. ani. cuscute carui radices quinqz calide. s. feniculi apii peiroci brusci spagi. radices frasini radices acori.

¶ Cõposita sunt sirupi de eupatorio de epithimo ⁊ calamẽto secaniabin de radicibus ꝺ keresim acetum squilliticuz dyacalamẽ. dyacostũ dyacappa. trocis. de berbe. capparo.

¶ Epithima resoluẽs uẽtositatẽ splenis. ℞. foliorum rute. M. i. mẽtastri. M. ß. salis. ʒ. i. fiat decoctio i. lb. iii. aceti albi usqz ad ꝯsũptionẽ medietatis deĩde infundatur spongia uel filtrum.

¶ Emplastꝝ cõtra duriciẽ et uẽtositatem splenis. ℞. ysopi cerotuz descriptione filargi. uel descriptione galie. ℥. i. ysopi hũide. ℥. i. pul. radic. vreos succi

apii absinthii eupatorii mētastri rute. añ.ʒ.ii.cortic.radicū capparoꝝ tamari sci genestre fraxini añ.ʒ.i.salis.℥.ß. oli de cappari.uel olei yrini.uel olei laurini.℥.ii.farine.se.lini.ʒ.iii.misce incorporādo ad lētū ignē.deinde extēdatur super petiā et calidum applicetur.

¶ Unguētū ꝯtra dolorē et uētositatē splenis.℞.armoniaci bdelii añ.ʒ.i ifūdātur per noctē i aceto et dissoluāt Deide.℞.picis naualis corticū radicū capparoꝝ.se.sinapis albi siluestris folioꝝ et corticum scolopēdrie añ.ʒ.ß. mucillag.et se.lini añ.ʒ.ii.olei d̄ capparibus olei yrini l' laurini ana.℥.i.ß. puluerizādo puluerizētur.misce et ꝯ cera fiat ūguētū pro unctione splenis.

¶ Unguētū ꝯtra duriciē splenis.℞. folioꝝ malue bismalue radicū lilii ana. ℥.ß.farine se.lini.añ.ʒ.ii.caricaꝝ pīguium passulaꝝ.enucleatarū añ.ʒ.iii.pistētur oīa simul et ifūdāt per horas.viii. i aceto forti deide buliat in aqua usque ad spissitudinē quib' addat ūguēti dyaltee ponat de ysopi ceroto descriptōne filargi recētis ana.℥.ß.olei amigdallaꝝ dulcium.℥.ii.uel.iii et cum modico cere fiat unguentum pro splene.

¶ Sacculus resoluēs uētositatē splenis.℞.folioꝝ rute mētastri calamēti eupatorii absinthii pitarie scolopendrie bethonice añ.pugillū.ß.calefiāt sup tegula calida aspgēdo ꝯ ui° albo ⁊ potēti ⁊ ꝯ moico aceti.deiñ applicet spleni i sacculo quātū calide fieri potest.

¶ Saccul' resoluēs uētositatē splēis ⁊ uētris.℞.milii uel panicii furfu.frumēti salis mediocriter triti añ. scutellā mediā misce et calefiāt i caldario continue remouēdo deide reponat i saculo qui sic calidus applicetur

¶ Medicine ifrigidātes splenē sunt lactuca endi.et aq̄ eoꝝ sādali spodiū acetū.⁊.iiii.se.cōia maiora.⁊ silr̄ miora.

¶ Cumposita sunt siru. acetos siplex sirup.d̄ endi.triasādali dyaro dō troc. de spodio de cāphora de sandalis de dyarodon precipue si dātur cum aquis ad splenē ducentibus.

¶ Nota etiam quod ūguētū ēplastra epithimata ⁊ ēbrocationes ifrigidantes epar ⁊ renes similiter ualent ad infrigidādū splenē applicādo ei.

¶ Implicia calefaciētia renes et uesicam sunt saxifragia paritaria pentafilon arthemesia urtica eruca ⁊ semē ei' ⁊ earuz aque brodium ciceruz rube.cubebe iuniperus granū pini spicanardi spicaceltica.

¶ Composita sunt dia calamentū electuarium ducis electuarium dulce electuarium iustinum filantropos.

¶ Epitima calefatiens renes.℞.paritarie artheme.saxifragi ana.M.ß.grano.iuniper.spice nardi ana.ʒ.ii.cubebarum.ʒ.i.ß.misce ⁊ fiat decoctio in.lb.vi. aque usqz ad cōsūptionē medietatis.deide fundatur spongia uel filtrū et p' expssionē renibus applicetur.

¶ Unguentum calefaciēs renes.℞. olei de spica uel de absinthio uel aliqd ex oleis calidis secūdum necescitatem .℥.ii.nucis musca.gariofi.spice grano. iuniper.galāge ligni aloes ana.℈.ß.misce oīa pl'uerizādo ꝯ cera ⁊ fiat ūguētū

¶ Saculus calefaciens renes.℞.arthemesie floꝝ camomile ana.M.ß.cubebe spice nardi puluis gariofilo.nucis musca.cynamomi sqnāti ana ʒ.ii.misce terēdo terēda mediocriter ponēdo i saculo ⁊ qñ uis operari ⁊ asperge ipsum cū aqua arteme.calida uel cū epithiate pscripto ⁊ sic calidū renib' applicetur.

¶ Balneum in dolore renū uel uesice l'

uirge ex lapīō q̄ aperit ⁊ molificat meatus dictorū. ℞. paritarie senationum malue bismalue abrotani caulium ana. ℳ.i.cicer̄.rub. ℳ.f.se.ani.feni. cymini carui ameos añ.ʒ.f. tribuli mastini se.lini.fenugreci et altee añ.ʒ.i. misce ⁊ fiat decoctio i situlis.iiii.aque usq̄ ad p̄sūptionē tertie partis. deinde ponat̄ i concha uel alio uase apto i quo sedeat patiēs qui i introitu balnei sumat iustini.ʒ.i.uel.i.f.⁊ uino albo odorifero et hic stet per horā magnā faciēdo de dicto balneo p̄tinue ēbrocatōes locis dolorosis sēp sedēdo i dicto balneo.

¶ Implicia ifrigidātis renes et uesicā sūt nenufar. ēdiuia lactuca portula. uirga pastoris papau̇ albū plātago sēper uiua et aque ea̅ q̄ unus citoniorum.iiii.se. frida maiora ⁊ minora

¶ Cōposita sūt sirup. acetos' sirupus de succo ēdiuia sirup. de nenuf. trocis. alkekengi de spodio de camphora de dyarodō ō sādal' oleū uiolat. ros. ō nēufar̄ ō papau̇e ⁊ alia olea frida. ūguētuʒ galieni unguentum sandalinum.

¶ Epithima ifrigidās renes. ℞. aq̄ rosa. ēdiuie lactuce añ.ʒ.ii. albu. ouī. ze cētis misce bene agitādo deīn stupa ul petia ifusa renib' applicet'. ¶ Si aūt oportet fortiꝰ ifrigidare pone loco dicta aq̄ alias aquas māgis frigidas sicut ē aque sēper uiue aque uermiculatis ⁊ nenuf. et cucurbite addēdo ℥ gr. iii. f. iiii. cāphore et applicet' ut patet.

¶ Unguētū ifrigidās renes. ℞. olei rosat. ʒ.i. olei uiolati ʒ.i. sādalo. ru. et citri. añ.ʒ.i. cāphor̄ .gr.iii. aceti.ʒ.i.f. misce ⁊ cū modico ceze fiat unguētum.

¶ Unguētū pro ūctione renū ⁊ si i renib' eēt magna siccitas p̄tacta ꝑ calidi tate etiā loco olei rosati esset bonū solū ponere oleū uiol. Et si oproteret fortius infrigidare tunc esset bonū addere oleum de nenufare. uel de aliis oleis magis frīdis ēt ō succo sēp uiuet de aliis succis frīdis. uñ nō q̄ epithimata ebrocatōes sacculi ūguēta bōa ꝑ epa te et ualēt in infrigidatione renum.

¶ Restrictiuū pro renibus ualens cōtra periculum aborsus contra fluxum mēstruorum. ℞. puluer. boliar. mirtil lōr. sanguis draconis terre sigilate ana ʒ.i. albumia ouorum duorum recentiū misce omnia bene agitando cum spatula deide stupam madefactam in aceto ⁊ ex pīssam ēplastra cum dicta cōpositione ⁊ applica renibus. Si autē oporteʒ fortiter restringere posset addi de trocisc. de terra sigila. ⁊ acatia de puluere emaditis ⁊ similiter ō succis frigidis et oleis frigidis ois bñ patēt cōsiderāti.

¶ Implicia calefatiētia matricem sunt arteme. sauina pulegiuʒ calamentum ruta rubea tinctorum ⁊ aqʒ eorum iuniperus nux muscata. mira sera pinum assa oppoponacū muscus.

¶ Cōpositi sunt. sirupus de artheme sia sirup. de calamento dyacalamen. dyābra triffera magna electuarium ducis electuarium dulce.

¶ Balneum calefatiens matricē. ℞. artheme sie sauine rubee tinctorum florum camōille. añ. ℳ.i. absinthii calamēti mōtani origani añ. ℳ.f. calami aromatici spice nardi spīkati rute a nisi materi sisileos añ.ʒ.f fiat decoctio in situlis.iiii. aque usque ad cōsūptionem tercie partis uel medietatis. de inde ponat̄ in concha uel' alio uase apto ut intus mulier sedeat usq̄ ad ūbilicum et dum stat in balneo potest de dictis rebus facere faculuʒ ⁊ super ipsū i dicto balneo sedere et sic stare potest usq̄ ad magnā horā ⁊ p̄tinuare ad dies ꝑm necessitatem

¶ Stuffa calefatiens matricem: Re. arthemesie sauine et cetera similiter fit cū rebus p̄scriptis ⁊ modo prescripto. sed non oportet quod mulier int⁹ sedeat sed quod fumi dicti balnei per scāpnū perforatū ad ptes pudibūdas recipiat bene se circūuoluēdo pānisne frigidū exeat et sic quiescat per horam

¶ Pessariū notabile prouocans menstrua. ℞. se. iuniperi. ℥. i. radicū gētiane. ʒ. iii. radicum rubee tinctorū origani añ. ℥. ß. nigelle coloquintide ana. ʒ. ii. misce et fiat decoctio ī bochalino uno aque ad ꝯsūptionē medietatis et colet deinde addatur collature succi mercurialis. ℥. ii. succi cucumeris asini. ℥. i. triffare ine opio benedicte carniū ficuū piguiū añ. ℥. i. et dilligentissime misceātur. deinde formetur passarium. de bōbice ad formam magni digiti cum fillo longo appenso. et quando erit necesse balneet ī dicto liquore et īponatur ꝑm formationē ligādo. fillū ad coxam.

¶ Et si oporteret ut fortius operaretur. ℞. rubee tinctorum aloes mirre croci. añ. ʒ. ii. colloquintide euforbii añ ʒ. i. misce et fiat puluis. de quo ante applicationem asperge deinde passarium et ut supra applicetur.

¶ Unguenta calefacientia matricem sunt unguenta ꝯfortantia renes et calefacientia que dicta sunt loco suo et locus unctionis matricis ab extra ē pars que est inter caudam ⁊ renes ⁊ īpte anteriori pectinis. i. supra pudibunda.

Sedicine infrigidantes matricē sunt nenufar ēdiuia ros. lactuca semper uiua cucurbita portula. uirga pastoris papauer alb. ⁊ eoruz aque uinum citoniorum. et omnia semina cōmunia frigida maiora et minora.

¶ Cumposita sunt sirupus acetosus simplex. et etiam alii sirupi frigidi si dētur cum ducentibus ad matricem et similiter trocis. infrigidātes epar splenē renes et uesicam ad hoc precipue si dētur cum rebus aliquibus ducentibus ad matricem ut supra.

¶ Balneum infrigidans matricē. ℞. endiuie lactuce rosa rubea florum nenufaris papaueris albi uirge pastoris foliorum salicis foliorum uitis portātis uuas albas añ. M. i. malue bis malue cū radicibus matrum uiolarū añ. M. i. ß. se. melo. cucurbite citrulli ēdiuie portula. lactu. scariole ana. ℥. ß. mise et fiat decoctio in situlis. iiii. aque usque ad cūsumptionem tertie partis deinde in dicto balneo tepido in uase apto et stomaco seiuno mulier sedeat discooperta pānis ne sudet. et sic stet per magnam horam et si nēcesse fuerit sic cōtinuet per plures dies.

¶ Unguenta infrigidantia matricem sunt unguenta dicta que infrigidant caput renes et debent applicari ut supra uidelicet in loco qui est inter caudam et regiones renum in parte anteriori supra pudibunda.

Simplicia calefacientia inncturas sunt saluia ros marinus ruta nasturtium ypericō sticados arabic. camomilla mellilotum et aque earū hermodactili costum. ℥℥. sinapis squilla castoreum eupatorium euforbium armoniacum storax liquida mirra stercus caprarum uaccarum oleum petroliuz oleū ō phisticorum oleum balsaminum oleum terbentina oleum de iunipero et similiter alia olea simplicia calida et composita.

¶ Composita sunt sirupus de sticados sirup. de acoro acetosus compositus oximel squiliticū confectio anacardina

dyaʒʒ.acori ꝯditi dyacori et cetera o
leum uulpiū et alia olea calida oleuz ꝺ
ranis ⁊ fraxino de eufōbio de piperib⁹
emplastrum de sinapi mesue cerotū an
dromaci facta ex.xii.medicinis cerotū
dyapente unguentum de lilio.

¶ Unguētum notabile calefaciēs iun
cturas. ℞.olei ātiqui uini maluatici.
añ.ʒ.iiii.se.rute abrotani añ.ʒ.ii.eufor
bii.ʒ.i.castorei.ʒ.ß.pistentur pistanda
dilligenter ⁊ simul decoquantur usque
ad consumptionem maluatici et cuz ce
ra noua fiat unguentum.

¶ Calefaciēs iuncturas. ℞. olei uul
pini olei de piperibus.uel olei de fraxi
no añ.ʒ.i.succi saluie succi absinthii suc
ci rute añ.ʒ.ß.baccaꝝ lauri iuniperi ca
storei añ.ʒ.i.ß.misce terēdo terēda ⁊ ꝯ
modico cere ⁊ fiat unguentum.

¶ Unguentum aliud gentilis qꝺ mira
bilit̄ calefacit neruos et iūcturas. ℞.
anserē unum. qui super anum deplume
tur ⁊ euisceretur ⁊ lauetur ꝯ uino paꝝ
deide accipiatur media uulpis ⁊ medi
us gattus piguis.nz caro eorū cū ossi
bus contundatur et addatur eis terbē
tine serapini bdellii uermium terrestri
um exsiccatorum añ.ʒ. ß. castorei.ʒ.i.ß
misce et ex his impleatur corpus anse
ris uel duorum anserum et dilligenter
suatur deinde ponatur ad assandum in
ueru.cum igne temperato facto ꝺ ligis
lauri iuniperi et expressi uel ꝺ lignis
uitis.et primū ꝙ exit erit aquosū ꝓici
at̄ qꝛ nihil ualet.reliquū uero quod ꝺ
scendit collige dilligēter.

¶ Balneum siue stupa uel embrocatō
calefaciens iuncturas. Recipe saluie.
roris marini mentastri pullegii nastur
cii florum camomille melliloti sticados
arabi foliorum lauri rute ipiconis.añ.
.M.ß. se.anisi feniculi. carui ameos
petrocilini cimi ana.ʒ.ß.misce et fiat de
coctio in situlis.iiii.aque usque ad cō
sūptionem tertie partis. De inde si uis
facere balneū cola in uase prototo cor
pore apto.uel pro iunctura secundum
necessitatem.et tempore ieiuno et post
debitas purgationes eger intret totus
aut membrum egrotum et diligēter co
operiatur pānis et sic stat usque ad ho
ram uel post ut in exitu balnei post exsi
cationē et tersionem iunctura.cū ungat
aliqua ex predictis unctionibus.

¶ Si autem uis facere stuphā colloca
dictum membrum in uase apto ita quod
membrum uel membra solum fumum et
calorem recipiant bene et diligenter co
operiendo pānis ne fumus exeat quan
tū possibile est.post hec similiter dicte
unctiones fiant ut supra.

¶ Si autem uis facere embrocationez
embroca cum dicta decotione calida
faciendo cadere ab alto super membrū
et iterum postea fiant unctiones ut sis.

Simplitia infrigidantia iunctu
ras sunt lactuca endiuia solatrū
iusquiamus semper uiua rose uiole et
earum aque folia salicis folia uitis gra.
mirti boliarme. sanguis dracon.albu.o
uorum mucilla.psilii terra sigilata aca
tia acetum.

¶ Composita sunt sirup.ros.acetox⁹
simplex sirup.limonum de endi.et alii si
dētur cum ducentibus ad iuncturas.

¶ Olea frigida et unguenta frigida
sunt sicut unguentum populeonis et ū
guentum album galleni unguentum san
dalinum oleum rosa.uiola. mandrago
rinum ꝺ nenufare

¶ Balneum uel embrocatio infrigi
dans.iuncturas. ℞. iusquiami florum
nenufaris solatri lactuce semper uiue
foliorum uitis albe foliorū salicis rosa.

uiola.añ.℥.i.se melonis cucumeris cucurbite portulace ēdiuie scariо.psilii añ.ʒ.ſ.decoquēt i situlis.iiii.aq̄ usque ad ꝓsūptionē ītie ptis ⁊ i dicto balneo tepido ponātur tūctur̄ uase discoopez to ne sudet.⁊ si uis ębrocare faciendo cadere dictā decoctiōez ab alto.⁊ adꝰ tatur sēper qō ista talia balnea ębrocationes ⁊ ūctiones et alia localia regulariter nō debēt fieri nisi post purgatōes uniuersales qz tūc melius et uirtuosius operātur et ūctiōes ifrigidātes caput ⁊ renes.⁊ alia m̄bra ifridēt sil⁹ tūctur̄as ⁊ debēt applicari ut supra dictum est.

℟Estauratiuū i fōma ligda.℞ caponē unū untuos āni et mediocris piguedis deplumet ⁊ euiscereꝯ sine aqua.et amotis pedib⁹ et rostro i cidatur i frustris magnitudis nucis q̄ frustra cū aqua ponātur i cordā rubeā deserico.deiō accipe ex aliquib⁹ aquis ꝓueniētibus i casu.ʒ.ii. fragmētorum lapidoz precioſoz subtilissime puluerizatoz.ʒ.i.aspergant dicta frustra cū dictis ago postea ponēdo de dicto puluere iter frustrū ⁊ frustrum.quo facto ponant in āphora uitri paulatine. primo ponant i āphora ducati.x.uel.xx. postea uero iponet cū duob⁹ capitib⁹ corde trahat in superiori parte colliita ut nihil carnis tāgat fūdū et nihil tāgat neqz exeat.quasi diligētissie obtura os amphore cuz petia lini i bonbice bene sigillando ymo cum pelle capre si placet.et.circumuoluendo cum capitibus corde.ita ut nihil ad fūdum cadat quo facto pone ad decoquendū i caldario pleno aqua.talit qō āphora stet recta i aqua usqz ꝓpe p duos digitos ad clausuram orificii.⁊ qō per ebulitionem non moueatur sed quiescat et b° fit cum diuerſ baculis lateraliter ligatis ad capita baculorum et situatis sup baculos.et super ripas caldarii sic autem de coquendo distilabitur per defensorium liquor mirabilis restaurans de quo si placet cum zucaro potest fieri iuleb de fasanis et perdicibus ut patet

℟Restauratiuū aliud in forma liquide ℞.capones fasanos ul̄ pdices et post deplumatione et euiscerationem sine aqua ut supra tapellētur minutissime et ponantur ad distilandum ad alēbicum uitri i balneo marie.uel supra furneluz in cineribus cum igne lentissimo quod i de distilabitur detur restaurando.Et si placet ut supra dictum est ex ipso potest fieri iuleb cum zucaro alb.quia redditur placabile.

℟Restauratiuum aliud in forma ligda.℞.sanguinis hominum iuuenum ⁊ sanorum extracti per flōmiam lb.ii.uel plus radic. celidonie bene ablute cum uino trite et exsicate mediocriter ad ūbram cum igne suaui in alembico uitri quod autem distilabitur cum infrascriptis misce.℞.macis galange cyna.nucis muſca.ligni aloes gar.ana.ʒ.ſ.et cū sufficienti quantitate zucari fiat iuleb mirabiliter restaurans.Similiter etiaz alia restauratiua supradicta cum bis dictis aromatibus possunt aromatizari et erunt magis delicata.

℟Restauratiuū in forma solida.℞ caponem unum uel fasanum uel perdices duas et post depluātionem et euiscerationem decoquantur complecta de coctione donec caro ab ossibus sepere ⁊ tunc.℞.de pulpis ipsorū lb.i.⁊ minutissime pistentur q̄ztum possibile est deinde .℞.macis cardo.cyna.gari nucis muſca.galange cube.gūmi aradraganti ana.ʒ.i.amigda.dulc.mundatarum passularum dulcium enucleatoz

succi liquiritie amili añ.ʒ.ii.se.melonis cucurbite citrulli se.endi.lactuce põtula.scariole papaueris añ.ʒ.ii. terantur oĩa dilligẽtissime miscẽdo cum predictis pulpis et cũ.lb.i.zucari albi clarificata cũ aqua rosa.fiat ꝯfectio ĩ morselis et deaurari potest pro potentibus.

¶ Restauratiuũ aliud in forma ferculi uel in forma solida. ℞.molene paĩs recentis et boni frumẽti.ʒ.iii.infundãtur in prescripto brodio.i.in aliquo ex restaurantibus in forma liquida.et pꝰ cumpletã ibibitionem minutissime atrahendo per cribrum plus parum caponis uel perdicis uel fasani,coctarum ⁊ pistatarum ut supra.ʒ.iii. amigdalarũ dulcium mundatarum pineaꝝ mundataꝝ añ.ʒ.ii. passulaꝝ.ʒ.i.ß. macis cynamo.galange nucis musc.ana.℈.ß.uel.i manꝰ cristi.ꝯ perlis.ʒ.ß.puluerizẽt pl' uerizãda et cũ sufficiẽti quantitate brodii uel cũ aliquo ex prescriptis restaurantibus in forma liquida quantuʒ sufficit fiat ferculũ de quo restaurandus recipiat in prima ꝯmestione.

¶ Et si ex p̃dictis facere uis ꝯfectõeʒ ℞.oĩa p̃dicta añq̃ʒ distẽperẽtur cum brodio et cum .lib.ß.zucari albi primo clarificati cũ aq̃ ro.fiat ꝯfectio ĩ morsellis de qua accipiat restaurãdꝰ.añ cibũ .ʒ.i uel plus ad bene placitum.

¶ Restauratiuum i forma solida. ℞ ex pulpis caponum uel fasanorum. uel perdicum bene coctis et minutissim̃ pistatis ut supra.ʒ.vi.ex.aliquo de restaurantibus in forma solida.ʒ.iiii. uel .vi.amigdalarum dulcium excortica. pinearum mundatarum ana.ʒ.ii.amili. passularum mundatarum añ.ʒ.i.ß.succi liquiricie draga.gũ.arab.añ.ʒ.i.iiii.se. cõium frigidorum excortica .ana.ʒ.ß. macis cynamomi. galang.gario,nucis musca.cardamo.pulueris coriandri añ .℈.i.misce minutissime terendo terenda et cum.ʒ.i.zucari finisimi fiat confectio in morselis. si placet cum foliis aurei deauretur.licet fiat primo zucarum clarificando ⁊ de coquendo cum aqua rosa. ⁊ cum igne suaui et in ponendo predictas pulpas et etiam bene miscendo cuʒ pistelo uel spatula tunc post decoctionem zucari deponatur ab igne dimittẽdo aliquantulum refrigerari.quo facto inponantur aromata et omnia alia predicta continue miscendo cum pistello et bene incorporando.et dum totum coagulatum fuerit ante indurationem cum spatula et cutelo ligneis incidantur in morselis qui post infrigidationem balẽando cum spongia humida ex aqua roxa.cum foliis auri et argenti decorent.

¶ Laus.deo nostro yhu. xp̃o.

¶ Et sic est finis huius antidotarii ꝑ famosissimum artium et medicie monarcham magistrum. ¶ Antonium guaierium. Papiensem. Cuius anima requiscat in pace. A.M.E.N.

¶ In hoc uolumine agregati sunt oẽs tractatus quos clarisimus et uerisimus medicine interpres. Antoniꝰ guaineriꝰ papiensis ad diuersas corporis humani egritudiẽs edidit ⁊ diligẽtissime emẽdati ꝑ p̃stãtisimũ artiũ ⁊ m̃dicine doctorẽ magistrũ lazarũ datarũ placẽtinũ theoricam medicine de mane legẽtẽ in felici studio papiẽsi et antonij de carcano opera papie ipressa ãno a natali domini ¶ .i.q.lxxx.i. ¶ Aureum est uolumen et iuuenibꝰ ad opus praticũ nouiter accedẽtibꝰ maxime utile. .Finis.

A
prima uacat.
Incipit tractatus
septimus tractat⁹.
gimine in cura
erit quātitas
B
lulaꝝ turbitidaꝝ.
et ex talli
tus pectinatio
lorum cōpluenda
cogitationum
C
alii de
ditate potens
ut naturam
zobianas nostri
D
terre.ʒ.ii.
malium qui
is cum
quibus concludo
E
quocumque se
fectus unde
cuilibet curabile
principium facien°
F
confortat debet
dispositionem
stuporis pro
atestantur is
G
ce quidem
erit ut
ferrunt ueteres
ad probleuma
H
uatella sibi
de balneiis illa
passionem hereos
de fluxu

I
puluere nigri
incideret ut
antonii guainerii
te ꝛ sic
k
transacta septima
maiorem querimus
olei amigdolaꝝ.
zuchari
L
tus motus
particularium
capitulum
.ʒ.i.pillularum
M
humor sicus
morib⁹ coruptiōe
transactus
educit sed
N
mero xii
uero ut
si precedens
O
stomaco non
a cibo se
sitas conuenient
P
lorum ana.ʒ.
cranei seps
securius magis
Q
lib.i.f.
proporcionatus
interpolationem
R
stomatici dicta
sitis ualida
efficies
S
super cibum
uenter inungatur
et talia
ut cure
T
docui retentiua
primum
nuant sunt.
ꝛe actorsione.
U
dissolue benedicta.
aceto et uino.
musculos ani
infinita secula.
x
succo nastale.
in uino cum.
tulit dictum.
sit qui.
y
super asperge.
a dextra matrix.
ditatibus matricis
em tunc.
z
aliquod in causa.
mestrua perdiderit.
cāprarum mellis.
ꝛ
semi expeditus.
pecia iprescripta.
giditate sola.
illam inueniri.
ꝯ
et si fetus.
laudani.ʒ.iii.
ex eis mente.
erit penna.
ꝝ
calet que.
flobothomiam.
digestius quibus.
aa
mirtilorum ana.
et alii.
decocte sunt.
seperetur in.
bb
perunge et.
potes eas.
pulueris zuchari.
cc
rasis ad.
exigit conplexio.
aliud propter.
rit in uiscosam.
dd
alique ad.
ex foliis.
sanguinis in.
ee
durante poximo.
tro accipit.
discretioni talium.
in se continet.
ff
coctus et.
cum amigdolis.
parum eruce.
gg
uero uigilie.
in hora sua.
ram consistentia.
faciliter recipiētiū
hh
magis tamen.
hii et enim.
et electuarii.
ii
brodio gallorum.
die naturali.
et in unctam.
culis applicetur.
kk
defendentia sunt.

utere unguento.
erit et non.
ll
aliud principale.
dicam affert.
aut uasa.
mm
caffem infra.
in diuiduo.
mebris dispositõez
minoris esset.
nn
bus est succum.
ciclamen.
quod est.
a
tractatus de.
cum mee.
brorum contractio
feces naturaliter.
b
3.i.et si.
purem et non.
aque enditie.
superfluitatibus.
c
festa interpolatõe:
carnes edine.
cum quibus.
fectionibus.
d
coctio per.
misce et.
Be. sticados.
caliditatem non.
e
hoc interest:
bijs non.
neris secundum.
noratinum.
f
be. sed.
sitis unam.
perdices.
pisces autem:
g
pristine restitues
riam illam.
es embrocauerunt
cibi et potus.
b
sie.3.vi.
to quantum.
quã refrigeretur:
in ampulla
sacculus.

Finis

Infrascripti tract
tat' ſb cõtinẽt uo
luie.
p°
Be egritudinibus
capitis.
Be pleuresi
Be passionibus sto
maci.
Be fluxibus.
Be matrice.
Be arthetica pa
sione.
Be calculosa passio
ne.
Be peste
de uenenis.
de febribus.
de balneis.
Antidotarium.

1
Pav
C
81

